THESAURUS
ANTIQUITATUM
SACRARUM.

THESAURUS
ANTIQUITATUM
SACRARUM

COMPLECTENS

SELECTISSIMA CLARISSIMORUM VIRORUM OPUSCULA,

IN QUIBUS

VETERUM HEBRÆORUM MORES

LEGES, INSTITUTA, RITUS SACRI, ET CIVILES ILLUSTRANTUR:

OPUS

Ad illustrationem utriusque Testamenti, & ad Philologiam sacram, & profanam utilissimum, maximeque necessarium.

VOLUMEN DECIMUMNONUM.

AUTORE

BLASIO UGOLINO.

VENETIIS

MDCCLVI.

APUD JOANNEM GABRIELEM HERTHZ, ET SEBASTIANUM COLETTI.

SUPERIORUM PERMISSU AC PRIVILEGIO.

CELSISSIMO DOMINO

JOSEPHO COMITI DE THUN

EPISCOPO ET PRINCIPI GURGENSI.

BLASIUS UGOLINUS

FELICITATEM.

CUM ANTIQUITATES SACRÆ, CELSISSIME PRINCEPS, *quas ex vetustissimis Hebræorum fontibus, ut æquum erat, illustrandas exornandasque suscepi, licet vetustate, præstantia, uti-*

utilitate, & Divina, qua celebrantur origine, ceteras antecellant, cum veteri, tum recenti invidia, sive hominum sive temporum injuria conflagrarint, plurimum illis præsidii comparasse mihi visus sum, si Tuis Auspiciis in publicam lucem ederentur: Quis enim non videat quantum ex Tuo præsidio & dignitate illis præsidii & dignitatis impartiri possit? Permagni mea intererat cum ad operis dignitatem, tum ad animi constantiam hæc mea studia Tuo judicio commendari. Nulla Tibi defuere præsidia vel a natura vel a fortuna quo tantam Tibi pareres gratiam & autoritatem. Genus vetustate, rerum gestarum magnitudine, doctrina, pietate, imperiis, opibus, dynastiis, civili & bellica gloria tota ferme Europa celebratur. Domi Tibi aderant Majorum imagines, a quibus domesticam gloriam monerere. Duo præcipue Salisburgenses Archiepiscopi, quos præcipue imitandos exprimendosque suscepisti, omnium virtutum fama celebrati sunt: Tanta claruisti doctrinæ & sapientiæ fama, ut a MARIA THERESA *Imperatrice, consilio, constantia, magnitudine animi, pietate, utraque fortuna post homines natos, clarissima, nobilissimaque,*

que,

que, dignus habitus sis, cui apud BENEDICTUM XIV. *Pontificum omnium, quos adhuc vidimus, aut meminimus, Maximum, Optimumque, difficillimis, ne dicam desperatis temporibus, res gravissimæ agendæ procurandæque commendarentur: Etenim cum* CAROLI VI. *Cæsaris mortem consecutum sit bellum, potentissimorum Regnum fœdere, Imperatorum fama & nobilitate, militum numero, & virtute, varietate victoriæ, diuturnitate, spe, metu, expectatione rerum post hominum memoriam maximum, acerrimumque,* MARIA THERESA *ejus filia, cujus incolumitas a communi incolumitate sejuncta esse non poterat, cum suo, tum communi periculo solicita, in tanta rerum desperatione effecit, ut Europa, quæ toties a Majoribus suis, Pannonicis, Belgicis, Germanicis, Gallicis, atque Italicis bellis propugnata fuit, ejus consilio, constantia, magnitudine animi, felicitate excitata, de sua, de qua pugnabatur, libertate non desperarit. In tanta rerum perturbatione Tuam in tuendis asserendisque Regiis juribus, & dignitate, constantiam, Roma suspexit & admirata est: Cum tantarum rerum cura destinerere, Tua literis, quas puer excolendas, exornandasque*

susce-

ſuſcepiſti, ſtudia & præſidia non defuere: Tua de jure publico, quo tantopere excellis, Academia Romæ adhuc celebratur. Epiſcopatu Gurgenſi, cum majora Tibi præmia deberentur, ſi Tuorum meritorum ratio habita eſſet, in Germania, dignitate, amplitudine, atque imperio, nobiliſſimo inſignitus es. Quo munere tanta cum laude perfunctus es, ut virtutum omnium, quæ Epiſcopum & Principem quammaxime decent, fama celebreris. Literis præſertim Regia munificentia affuiſti: Cum ceteris affueris, Sacris, quæ ceteras antecellunt, fac ne deſis: Affuit nuper JACOBUS MILLO *Cardinalis, vir pietate, doctrina, ſapientia ſingulari, cui cum pares gratias agere non poſſim, dabo operam, ut ab omni poſteritate, cui grata, atque utilia hæc mea ſtudia fore non deſpero, crebra ſuorum in me promeritorum in hoc opere commemoratione, quæ debentur, habeantur. Vale.*

BLA-

BLASIUS UGOLINUS LECTORI.

VEteris Testamenti ſacrificia, quæ Chriſti ſacrificium præfigurabant, in hoc volumine, quod reliqua rerum præſtantia antecellit, illuſtranda curavimus: Quantum ex *Gemara Babylonica Zevachim*, & *Menachoth*, cujus interpretatio reliquos omnes adhuc tantopere deterruit, Philologiæ ſacræ lucis impertitum ſit, nemo eſt qui non videat; Princeps ego ejus verſionem agreſſus ſum; *Daſſovii Menachoth*, & *Ezdardi Berachoth*, & *Avoda Zara* verſiones, quæ MSS. in ſcriniis cuſtodiri dicuntur, videre mihi non licuit: *Gemara Babylonica* recentior eſt, vetuſtior *Hieroſolymitana*, quæ teſte *Gedalja* in *Schaleſcheleth Hakkabala* pag. 34. ducenteſimo ab excidio templi anno conſcripta eſt בימיהם היה בארץ ישראל רבי יוחנן שחבר הגמרא ירושלמית על המשניות בחמשה סדרים שילמים אבל בסדר טהרות לא עשה גמרא אלא במסכת נדה וחברו בשנת ד׳ אלפים לבריאת שהיה כמו מאתים שנים לחרבן: Illis diebus erat in terra Iſrael Rabi Jochanan qui fecit *Gemaram Hieroſolymitanam* quoad quinque ordines perfectos *Miſnajoth*, ſed ſuper ordinem Taharoth non compoſuit Gemaram, excepto tractatu Nidda. Compoſuit autem anno creationis 4000. qui eſt circitur ducentiſimus annus ab excidio templi: *Babylonica* cæpta eſt a Rabi Aſcha Academiæ Soranæ principe, quem A. C. 427. objiſſe teſtatur *Gedalja* loc. cit. fol. 35. רבי אשי התחיל לכתוב הגמרא בבלית וחזר ללמד כלו פעמים רבות ועשה מהדורא קמא ובתרא אבל לא הפסיק להשלימיו ולחתמו מכל וכל כי יעלה אל האלהים שנת ד׳ אלפים לפ״ז ליצירה: Rabi Aſche incepit ſcribere *Gemaram Babylonicam*, & repetitis vicibus docuit, curiſque poſterioribus recognovit, ſed integram non potuit abſolvere, & obſignare, quia ad Deum adſcendit anno creationis 4187. C. 427. *Juchaſin* pag. 75. addit illi ſocium laboris Avina, ſeu Ravina: אבינא רבינא תלמיד חבר לרב אשי: Avina, Ravina diſcipulus, ſocius Rabi Aſche: *Gedalja* loc. cit. ſcribit a Rabi Joſe fuiſſe abſolutam: ובשנת כ״ד לגדולתו הוא ובית דינו וכל חכמי דורו וישיבתו השלימו לכתוב ולחתום גמרא בבל שהתחילו לכתוב רבי אשי ורבינא חבירו אז שנת ד׳ אלפים ר״ס ליצירה ותת״יא למניז שטרות ולחתימת המשנה שנה ש״יא. Anno 24. dignitatis ſuæ ipſe (ſc. Rabi Joſe) & Synhedrium ejus, & omnes ſapientes ætatis ſuæ, & ejus Academia abſolverunt ſcribere, & obſignare *Gemaram Babylonicam*, quam inceperunt ſcribere Rabi Aſche, & Ravina ejus ſocius; tunc autem erat annus 4260. Creationis, contractuum 811. & obſignatæ Miſnæ 311. Hæc triplex æra reſpondit A. C. 500. Conſentiunt cum *Gedalja Serira Gaon* in *Juchaſin* fol. 117. *Abrahamus* Levita in libro Cabbala, & *Zemach David* ad an. 4260. Autor יסוד עולם lib. IV. cap. 18. ſcribit obſignatam fuiſſe A. M. 4265. C. 505. Serius id factum ſtatuit *Abarbanel* in præfat. commentar. ad *Pirche Avoth* ſc. A. C. 545. Hujus Gemaræ multæ numerantur editiones, *Veneta Bombergenſis* XII.

in

in fol. vol. an. 280. C. 1520. *Veneta* altera *Justinianæa* totidem in fol. vol. 306. C. 1546. *Basileensis* ad *Venetam* expressa, a *Marco Marino* Brixiano jussu Concilii Tridentini recognita. *Cracovina* A. 376. C. 1616. *Lublinensis* ad exemplar *Venetæ Justinianææ* exacta A. 376. C. 1617. *Amstelodamensis* in minori fol. A. 404. C. 1644. *Francofurtensis* ad Viadrum ad exemplar *Basileensis* expressa A. 457. C. 1697. *Francofurtensis* altera A. 1715. Novissima *Amstelodamensis* in fol. A. 474. C. 1714. *Bombergensis*, & Justinianæa, quæ rarissimæ sunt; præ ceteris celebrantur: *Basileensi* nos usi sumus.

Tractatum de *Sacrificio jugi*, ubi utraque *Gemara* desideratur, notis philologicis illustravimus. Cum in hoc tractatu de lavandis sacerdotibus, qui in quotidiano ministerio templi operabantur, agatur, peropportune in hoc loco dissertationes de *Labro & Mari æneo* edendas censuimus.

INDEX
OPUSCULORUM,
Quæ in hoc volumine continentur.

AD-

ADDITAMENTA AD TRACTATUM
De Sacrificiis
NUNC PRIMUM
A BLASIO UGOLINO
Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א רבי יהושע אומר כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשום חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן רבי אליעזר אומר אף האשם הפסח בזמנו והחטאת והאשם בכל זמן.

ב רבי אליעזר אומר חטאת בא חטא ואשם בא על אשמה מה חטאת פסולה שלא לשמה אף אשם פסול שלא

CAPUT PRIMUM.

I. Rabi Jehosua dicit: Omnia sacrificia, quæ sacrificantur sine eorum nomine, sunt legitima, at non inserviunt dominis nomine debiti; Excepto sacrificio Paschali, & sacrificio pro peccato; Sacrificium Paschale in tempore suo, & sacrificium pro peccato in omni tempore: R. Eliefer dicit: Vel sacrificium pro delicto: Sacrificium Paschale in tempore suo, & sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto in omni tempore.

II. Rabi Eliefer dicit: Sacrificium pro peccato affertur propter peccatum, & sacrificium pro delicto affertur propter delictum; sicut sacrificium pro peccato est illegitimum sine suo nomine,

לשמו אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בחטאת שדמה ניתן למעלן לפיכך אם שחטה שלא לשמה פסולה תאמר באשם שדמו נתן למטה ואם שחטו שלא לשמו כשר. אמר לו רבי אליעזר פסח יוכיח שדמו נתן למטה ואם שחטו שלא לשמו פסול אף אשם שדמו נתן למטה אם שחטו שלא לשמו יהא פסול. אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בפסח שיש לו זמן קבוע ואם שחטו שלא לשמו פסול. תאמר באשם שאין לו זמן קבוע ואם שחטו שלא לשמו כשר. ואמר לו רבי אליעזר חטאת תוכיח שאין לה זמן קבוע ואם שחטה שלא לשמה היא פסולה. אף אשם שאין לו זמן קבוע אם שחטו שלא לשמו יהא פסול. אמר לו רבי יהושע נחזור חלילה חזר רבי אליעזר ואמר אף חטאת היא ואשם היא מה חטאת פסולה שלא לשמה אף אשם פסול שלא לשמו. אמר לו רבי יהושע בחטאת הוא אומר ושחטה אותה לחטאת שתהא שחיטתה לשם חטאת בפסח הוא אומר זבח פסח הוא ליהוה שתהא זביחה לשם פסח אבל אשם אינו אומר אשם הוא אלא בשעת הקטר חלבים הוא עצמו אף על פי שלא הקטיר חלבו כשר.

ג אשם בן שנה שהביאו בן שתים ובן שתים שהביאו בן שנה או ששחטו מחוסר זמן בבעלים תעבר צורתו ויצא לבית השרפה עולת נזיר ועולת יורדת ועולת מצורע ששחטו בני שנים עשר חדש ויום אחד או ששחטן מחוסר זמן בבעלים כשרין ועולין על גבי מזבח נסכים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה זה הוא כללו של דבר כל שאינו פוסל בעולה נדבה אינו פוסל בעולה חובה וכל

ita pariter sacrificium pro delicto erit illegitimum sine suo nomine. Respondit ei R. Jehosua. Minime: Si dixisti de sacrificio pro peccato, cujus sanguis supra adspergitur, idcirco si mactatur sine suo nomine, erit illegitimum, dices de sacrificio pro delicto, cujus sanguis infra adspergitur, si mactetur sine suo nomine, erit illegitimum? Respondit ei Rabi Elieser: Sacrificium Paschale probet, cujus sanguis infra adspergitur, si mactetur sine suo nomine, erit illegitimum; ita pariter sacrificium pro delicto, cujus sanguis infra adspergitur, si mactetur sine suo nomine, erit illegitimum. Respondit illi R. Jehosua: Minime: Si dixisti de sacrificio Paschali, in quo est tempus stabile, idcirco si mactet sine suo nomine, erit illegitimum; dices de sacrificio pro delicto, in quo non est tempus stabile, idcirco si mactet sine suo nomine, erit legitimum? At illi respondit R. Eliefer. Sacrificium pro peccato probet, cui non est tempus stabile, quod si mactet sine suo nomine, erit illegitimum, ita pariter sacrificium pro delicto, cui non est tempus stabile, si mactet sine suo nomine, erit illegitimum: Respondit ei R. Jehosua. Repetamus argumentum. Iterum dixit R. Eliefer: Tam sacrificium pro peccato, quam sacrificium pro delicto: Si sacrificium pro peccato sit illegitimum sine suo nomine, ita pariter sacrificium pro delicto erit illegitimum sine suo nomine: Respondit illi R. Jehosua: De sacrificio pro peccato dictum est: *Et mactabit ipsum in sacrificium pro peccato;* Ut ejus mactatio sit nomine sacrificii pro peccato: De sacrificio Paschali dictum est: *Sacrificium Paschale ipsum Domino.* Ut ejus immolatio sit nomine Paschatis. At de sacrificio pro delicto non dictum est: Sacrificium pro delicto ipsum nisi tempore adolitionis adipum ipsumet est, vel si non adoleverit adipes, erit legitimum.

III. Si sacrificium pro delicto anniculum adduxerint bienne, si bienne adduxerint anniculum, aut mactaverint deficiens tempore pro dominis, mutetur ejus forma, & educetur in locum combustionis. Holocaustum Nazyræi, & holocaustum adscendens, & descendens leprosi si mactaverint natum duodecim menses & die uno, aut si mactaverint deficiens tempore pro dominis, sunt legitima, & offeruntur super altare libamina, at non inserviunt dominis nomine debiti: Hæc est rei regula generalis: Quod non reprobatur in holocausto spontaneo, non reprobatur in holocau-

sto

הפוסל בחטאת פוכל באשם חוץ מן האשם ששחטו שלא לשמו.

ד כבשי ששחטן לשם כבשים ונמצאו אילים עלו לצבור לשם אלים אילי ציבור ששחטן לשם אלים ונמצאו כבשים עלו לציבור לשם כבשים והשאר יעלו על גבי המזבח וטעונין נסכים שחטו לשמו ומלקו שלא לשמו כשר שכבר הוכשר בשחיטה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת חוץ למקומו וחוץ לזמנו פסול ואין בו כרת ורבי שמעון מכשיר בהילוך וכן בחוץ לזמנו וחוץ למקומו.

ה אמר רבי שמעון מצאני יוסי בן רבי בצידן ואמר לו הילוך שהיה רבי מאיר פוסל בו מה היא אמרתי לו אמר לו זה טעם אמר לי לפי שאי אפשר לעבודה שלא שחיטה ושלא קבלה ושלא זריקה אבל איפשר שלא הילוך שחטו בצד המזבח רבי אליעזר אומר כל הילוך שעבודה צריכה לו פוכל בעבודה וכל הילוך שאין עבודה צריכה לו אינו פוסל בעבודה איזהו הילוך שעבודה צריכה לו שחטו וקיבל לילך ולזרקו על גבי המזבח ובשערת הלוכו חשב עליו זה הילך שעבודה צריכה לו אבל שחט וקבל לילך להניחו במקום אחד ובשערת הילוכו חישב עליו זה הוא הילוך שאין עבודה צריכה לו.

ו וכן היה רבי אליעזר אומר אפילו רגלו אחרת על גבי הרצפה פסול רגלו אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת על גבי הלבינה רגלו אחרת על גבי הרצפה ורגלו אחת על גבי הכלי שאם ינטל הכלי ויכול לעמוד בפני עצמו כשר ואם לאו פסול.

ז קבל בימינו ובשמאלו כאחד פסול רבי שמעון מכשיר אם היתה שמאל מסייעת את הימין הכל מודים שהוא כשר היה רבי שמעון אומר כל שנאמר בו יד טעון ימין וכל שלא נאמר בו יד אינו טעון ימין כל שנאמר בו אצבע טעון ימין

sto ex debito; & quod reprobat in sacrificio pro peccato, reprobat in sacrificio pro delicto, excepto sacrificio pro delicto, quod mactaverint sine suo nomine.

IV. Si agnos mactasset nomine agnorum, & deprehendantur arietes, inserviunt cœtui nomine arietum; Si arietes cœtus mactasset nomine arietum, & deprehendantur agni, inserviunt cœtui nomine agnorum, & reliqua offerentur super altare, & requirent libamina. Si mactasset suo nomine, & unguesecaret sine suo nomine, erit legitimum; quia factum est legitimum mactatione: Si mactasset extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii, si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; Si extra locum suum, & tempus suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: & R. Simeon probat in incessu, & similiter extra tempus suum, & extra locum suum.

V. Dicit R. Simeon: Me deprehendit Jose ben Rabi in Sidon eique dixi: Incessus, quem R. Meir reprobat, quinam est? Ei respondi: Illi dixit: Hanc rationem mihi dixit: Fieri non potest, ut in ministerio non sit mactatio, & acceptio sanguinis, & adspersio, at fieri potest, ut non sit incessus, quando mactet in latere altaris. R. Elieser dicit: Omnis incessus, qui sit necessarius ministerio, reprobat ministerium, & omnis incessus, qui non sit necessarius ministerio, non reprobat ministerium: Quinam est incessus, qui necessarius est ministerio? Quando mactet, & accipiat sanguinem, & incedat ad spargendum super altare, & tempore incessus de eo cogitet; hic est incessus, qui necessarius est ministerio: At si mactet, & accipiat sanguinem, & incedat, ut deponat in quodam loco, & tempore incessus de eo cogitet, hic est incessus, qui non est necessarius ministerio.

VI. Et similiter R. Elieser dicebat: Vel si consisteret pede uno super pavimento, erit illegitimum: Si consistat pede altero super pavimento, & altero super latere, si altero super pavimento, & altero super vase, si remoto vase, possit per se consistere, erit legitimum, si minus erit illegitimum.

VII. Si accipiat simul dextra, & sinistra, erit illegitimum; Rabi Simeon probat: Si sinistra auxilietur dextræ, omnes fatentur, quod sit legitimum. R. Simeon dicit: Ubicunque memoratur manus, requirit dextram, & ubicunque non memoratur manus, non requirit dextram: Ubicunque memoratur

וכל שלא נאמר בו אצבע אין טעון ימים כל שנאמר בו אצבע טעון ימין וכל שלא נאמר בו אצבע אין טעון ימין רבי אלעזר בר רבי שמעון אומר כל שנאמר בו מתנת יד שינה במתנה פסול בקבלה כשר וכל שנאמר בו קבלת יד שינה בקבלה פסול במתנה כשר.

ח קבל הכהן קבל הבשר קיבל בימינו קבל בכלי הקדש כשר קבל חזר וקבל פסול קבל בשמאל קבל בכלי חול פסול קבל הבשר וזרק הפסול קבל הפסול וזרק הבשר פסול. דרש רבי עקיבא מנין לקבלת הדם שלא תהא אלא בכהן תמים ובכלי שרת תלמוד לומר והקריבו בני אהרן את הדם אליו יכול זו זריקה כשהוא אומר וזרקו זו זריקה אמורה הא אינו אומר כאן והקריבו אלא זו קבלה מקיש קבלה לזריקה מה זריקה בכהן תמים ובכלי שרת אף בקבלה בכהן תמים ובכלי שרת ולהלן הוא אומר ומשחת אותם וכהנו לי מה כהן האמור להלן בכהן תמים וכלי שרת אמר לו רבי טרפון עקיבה עד מתי אתה מגבב ומביא עלינו אקפח את בני אם לא הפריש שמעתי בין קבלה לזריקה ואתה השוותה קבלה לזריקה אמר לו תרשני לומר לפניך מה שלמדתני אמר לו אמור אמר לו קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה זריקה עשה בה מחשבה כמעשה המקבל בחוץ כשר הזורק בחוץ פסול קבלוהו פסולין אין חייבין עליו זרקוהו פסולין חייבין עליו אמר לו העבודה שלא היטיתה ימין ושמאל אני שמעתי ולא היה לי לפרש ואתה דורש ומסכים להלכה הא כל הפורש ממך כפורש מחיין.

ט דם פרת חטאת שוחט בימינו ומקבל בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם

digitus, requirit dextram; & ubicunque non memoratur digitus, non requirit dextram. R. Elieſer bar R. Simeonis dicit: Ubicunque memoratur adſperſio manus, ſi mutet in adſperſione, erit illegitimum, ſi in acceptione erit legitimum; & ubicunque memoratur acceptio manus, ſi mutet in acceptione, erit illegitimum, ſi in adſperſione, erit legitimum.

VIII. Si accipiat ſacerdos, ſi accipiat legitimus, ſi accipiat dextra, ſi accipiat vaſe ſancto, erit legitimum. Si accipiat alienus, ſi accipiat illegitimus, ſi accipiat ſiniſtra, ſi accipiat vaſe profano, erit illegitimum. Si accipiat legitimus, & adſpergat illegitimus, ſi accipiat illegitimus, & adſpergat legitimus, erit illegitimum. Expoſuit R. Akiba: Unde probatur, quod acceptio ſanguinis non fiat niſi per ſacerdotem perfectum, & in veſtibus miniſterii? Ex eo quod dictum eſt: *Et offerent filii Aharon ſanguinem*. Crederem hanc eſſe adſperſionem? Quando vero dicit: *Et ſpargent:* Ecce jam adſperſio memorata eſt: Aut non dictum eſt hoc loco: *Et offerent:* Niſi quod hæc ſit acceptio: Æquiparat acceptionem adſperſioni: Sicut adſperſio fiebat per ſacerdotem perfectum, & in veſtibus miniſterii, ita pariter acceptio: Et ibi dictum eſt: *Et unges illos, & ſacerdotes erunt mihi*. Sicut ſacerdos ibi memoratus agit de ſacerdote perfecto, & de veſtibus miniſterii, ita pariter ſacerdos hoc loco memoratus agit de ſacerdote perfecto, & de veſtibus miniſterii: Dixit illi R. Tarphon: Akiba, quandiu conquires, & adduces contra nos argumenta? Præcidam ego meum filium, ſi ego non intellexi, quod ſit diſcrimen inter acceptionem, & adſperſionem; at tu æquiparas acceptionem adſperſioni. Reſpondit: Permittiſne mihi, ut dicam coram te, quod me docuiſti? Reſpondit illi: Dic: Dixit illi: In acceptione non conſideratur cogitatio ſicut operatio, at in adſperſione conſideratur cogitatio ſicut operatio: Si foris accipiat, erit legitimum, ſi foris ſpargat, erit illegitimum; Si accipiant illegitimi, ejus cauſa non tenentur; Si ſpargant illegitimi, ejus cauſa tenentur: Reſpondit illi: Per miniſterium, quod non declinaſti neque ad dextram, neque ad ſiniſtram: Ego intellexi, at ignoravi explicationem; & tu expoſuiſti, & confirmaſti conſtitutionem; Ecce qui ab te ſe ſeparat, reputatur perinde ac ſe ſeparet a vita ſua.

IX. In ſanguine vaccæ ſacrificii pro peccato, mactabat manu dextra, & excipiebat ſiniſtra, & ſpargebat digito dextro;

שינה פסול רבי יהודה אומר בימינ היה שוחט ונותן את הסכין לפניו או לזה שעומד בצידו ומקבלו בימינו ומערה בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שינה פסול. הזיות שבפרה היזן שלא לשמן או או שאינן מכוונות או שחיסר אחת מהן שטבל אחת והזה שתים או שטבל שתים והזה אחת הרי אלו פסולות.

י הזיות שבמצורע שהזן שלא לשמן שאינן מכוונות הרי אלו כשרות דם אשמו של מצורע מקבל בימינו ומערה בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שנה פסול פינה משמאלו לימינו ועירה לשמאלו וחזר והזה בימינו פסול לא מפני ששינה פסול אלא שחיסר הלוג טיפה כל שהוא.

יא דם כל הנתנין למעלן שנתנן שלא כדרכן או שאינן מכוונתן הרי אלו כשרין. דם הנתנין למטן שנתנן שלא כדרכן או שמכוון שלא כנגד היסוד הרי אלו פסולין דם כל הניתנים למעלן מקבל כלי ונותן ביד ואם נתן בכלי פסול. לוג שמן של מצורע ניטל בימינו ומערה בשמאלו ומזה באצבע הימנית ואם שינה פסול.

יב אבל בעוף אינו כן אלא שבעולת העוף ממצה מעצמו ובחטאת העוף מזה וממצה מעצמו כולן שקבלו ביד והיזוה בכלי בכלי והיזוה ביד הרי אלו פסולין הקטר חלבים ואימורים ועצים שנתנן על גבי האישים בין ביד בין בכלי בין בשמאלו בין בימינו הרי אלו כשרים היין שנסכו בקסווה הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משוח ומנחת נסכים שקדשו בכלי שנתן על גבי האישים בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל הרי אלו כשרים וכולן שניסכו בקיסווה וניסכו בהין כשר ביד ובכלי חול פסול אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין שנסכו בין בהן בין בקרקעות בין בקיסום בין במניקות הרי אלו בשרים.

tro; si mutasset, erat illegitimum: Rabi Jehuda dicit: Manu dextra mactabat, & ponebat cultrum in suo conspectu, aut dabat ei, qui erat in ejus latere, & excipiebat dextra, & effundebat in sinistram, & spargebat digito dextro; si mutasset, erat illegitimum. Adspersiones vaccæ, si adspersisset sine suo nomine, aut si non direxisset, aut si ex iis una defuisset, aut si semel immersisset, & bis adspersisset, aut si bis immersisset, & semel adspersisset, ecce erunt illegitimæ.

X. Adspersiones leprosi si adspersisset sine suo nomine, si non direxisset, ecce erunt legitimæ: Sanguinem sacrificii pro delicto leprosi accipiebat dextra, & effundebat in sinistram, & adspergebat digito dextro; si mutasset, erat illegitimum: Si effundat a sinistra in dextram, & effundat in sinistram, & iterum adspergat dextra, erit illegitimum: Non erit illegitimum, eo quod mutaverit; at quia diminutus sit logus gutta quantalacunque.

XI. Adspersiones sanguinis supra adspergendæ, si adspergantur contra institutum suum, aut si non direxisset ecce erunt legitimæ. Adspersiones sanguinis, quæ infra adsperguntur, si adspergantur contra institutum suum, aut si non dirigantur e regione basis, ecce erunt illegitimæ. Sanguinem omnium adspersionum, quæ supra adspergebantur, accipiebat vase, & adspergebat manu, si adspersisset vase, erat illegitimum. Logum olei leprosi sumebat dextra, & effundebat in sinistram, & spargebat digito dextro; si mutasset erat illegitimum.

XII. At non ita fieri solebat in volucre: At in holocausto volucris eo ipso adspergebat; Et in sacrificio pro peccato volucris, eo ipso distillabat, & spargebat: Si excepisset manu, & adspersisset vase, si vase, & adspersisset manu, ecce sunt illegitima. Si adoleat adipes, & membra, & ligna, quæ offeruntur super ignita, sive manu, sive vase, sive sinistra, sive dextra, ecce sunt legitima. Vinum quod libasset patera pugillus, & thus, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum, quæ fuerint sanctificata in vase, si imponantur super ignita sive manu, sive vase, sive dextra, sive sinistra, sunt legitima; & omnia, quæ libantur patera, si libasset Hin, sunt legitima; si manu, & vase profano sunt illegitima; Tam libamen aquarum, quam libamen vini, quæ libata fuerint tam in his, quam in solo, tam patera, quam epistomio ecce sunt illegitima.

CA-

פרק שני

א השוחט הפסח לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר אמורים בחוץ או כזית מאמורים בחוץ לאכול בשרו לחוץ או כזית מבשרו בחוץ פסול ואין בו כרת וכן אתה אומר בערלים וטמאים כיצד השוחט את הזבח על מנת שיזרקו ערלים וטמאים בחוץ או מקצת דמו בחוץ על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אמוריו בחוץ או כזית מאמריו בחוץ על מנת שיאכלו ערלים וטמאים את אמוריו בחוץ או כזית מאימרו בחוץ פסול ואין בו כרת לזרוק דמו למחר או מקצת דמו למחר להקטיר את אמוריו למחר או כזית מאמוריו למחר לאכול בשרו למחר או כזית מבשרו למחר פגול וחייבים על אמוריו כרת וכן אתה אומר בערלים ובטמאים כיצד השוחט את הזבח על מנת שיזרקו ערלים וטמאים את דמו למחר או מקצת דמו למחר על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אמוריו למחר או כזית אמוריו למחר על מנת שיאכילו ערלים וטמאים את בשרו למחר או כזית מבשרו למחר פיגול וחייבים עליו כרת.

ב השוחט את העולה לזרוק את דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ לאכול בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פסולה ואין בה כרת וכן אתה אומר בערלים ובטמאים. השוחט את הזבח לאכול כזית מעור האליה חוץ למקומה פסול ואין בו כרת חוץ לזמנה פיגול וחייבים עליו כרת. רבי אלעזר בן יהודה איש אוכלים אמר משם רבי יעקב וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר אכום אומר משם רבי

CAPUT II.

I. QUI mactet sacrificum Pasehale eo pacto, ut spargat ejus sanguinem foris, aut partem ejus sanguinis foris, ut adoleat adipes foris, aut quantitatem olivæ de adipibus foris, ut comedat ejus carnem foris, aut quantitatem olivæ de ejus carne foris, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii; Et similiter tu dicis de incircumcisis, & de immundis? Quomodo? Siquis mactet sacrificium eo pacto, ut spargant ejus sanguinem incircumcisi, & immundi foris, aut partem ejus sanguinis foris, eo pacto ut adoleant incircumcisi, & immundi ejus adipes foris, aut quantitatem olivæ de ejus adipibus foris; Eo pacto, ut comedant incircumcisi, & immundi ejus adipes foris, aut quantitatem olivæ de ejus adipibus foris, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii: Ut spargant ejus sanguinem die crastino, aut partem ejus sanguinis die crastino; ut adoleat ejus adipes die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus adipibus die crastino, ut comedat ejus carnem die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus carne die crastino, erit abominandum, & tenentur pro ejus adipibimus excidio: Et similiter tu dicis de incircumcisis, & de immundis. Quomodo? Siquis mactet sacrificium eo pacto, ut spargant incircumcisi, & immundi ejus sanguinem die crastino, aut partem ejus sanguinis die crastino: Eo pacto ut adoleant incircumcisi & immundi ejus adipes die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus adipibus die crastino: Eo pacto, ut comedant incircumcisi & immundi ejus carnem die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus carne die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

II. Siquis mactet holocaustum, ut spargat ejus sanguinem foris, aut quantitatem olivæ de ejus sanguine foris, ut comedat ejus carnem foris, aut quantitatem de ejus carne foris, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii: Et similiter tu dicis de incircumcisis, & immundis: Siquis mactet sacrificium, ut comedat quantitatem olivæ de cute caudæ extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii; Extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. R. Elieser ben Jehuda vir de Ochlim dicit nomine R. Jacob; Et similiter dicit R. Simeon ben Jehuda vir ex viro

Acus

שמעון אחר עור האליה ואחד עור הראש ועור פרסות בהמה דקה וכל הנאכלים משם עור בבשר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבים עליו כרת.

ג כל הזבחים ששחטן שלא לשמן קיבל והילך וזרק חוץ לזמנם או ששחטם חוץ לזמנם קיבל והילך וזרק שלא לשמם פגול וחייבים עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר כמצותו. כיצד קרבה מתיר כמצותו שחט בשתיקה וקיבל וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו והילך וזרק בשתיקה או ששחט וקיבל והילך וזרק בשתיקה זה הוא שקרב המתיר כמצותו. כיצד לא קרב המתיר במצותו שחט חוץ למקומו וקיבל הילך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו קיבל והילך וזרק חוץ למקומו או ששחט וקיבלו הילך וזרק חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבים עליו כרת הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבים עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת כיצד קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום שחטו חוץ לזמנו קבל והילך וזרק חוץ למקומו. כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן שחט חוץ למקומו וקיבל והילך וזרק חוץ לזמנו.

ד הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמם פסול ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו. השוחט את הזבח לאכל בשרו לחוץ להקטיר מאמוריו למחר לאכול בשרו למחר להקטיר מאמוריו לחוץ בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן

Acus nomine R. Simeonis; Tam de cute caudæ, quam de cute capitis, & de cute plantæ pedis in jumento minuto, & de iis, quæ comeduntur nomine cutis in carne, extra locum ſuum, erit illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii: Extra tempus ſuum, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio.

III. Cuncta ſacrificia quæ mactantur ſine ſuo nomine, ſi excepiſſet ejus ſanguinem, & incedens adſperſiſſet extra tempus ſuum, aut ſi mactaſſet extra tempus ſuum, & excepiſſet ſanguinem, & incedens adſperſiſſet ſine ſuo nomine, erunt abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio, dummodo offerat permittens juxta præceptum ſuum. Quomodo offeret permittens juxta præceptum ſuum? Si offerat cum ſilentio, & excipiat, & incedat, & ſpargat cum ſilentio; Iſte eſt, qui offert permittens, juxta præceptum ſuum. Quomodo non offertur permittens juxta præceptum ſuum? Si mactet extra locum ſuum, & excipiat, & incedat, & ſpargat extra tempus ſuum; aut ſi mactet extra tempus ſuum, & excipiat, & incedat, & ſpargat extra locum ſuum; aut ſi mactet, & excipiat, & incedat, & ſpargat extra locum ſuum, ſive præcedat cogitatio temporis cogitationem loci, ſive præcedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii: R. Jehuda dicit: Vel in hoc ſi præcedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; Si præcedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; ſi præcedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii: Quomodo ſi præcedat cogitatio temporis cogitationem loci? Si mactet extra tempus ſuum, & excipiat, & incedat, & ſpargat extra locum ſuum, & excipiat, & incedat, & ſpargat extra tempus ſuum.

IV. Si mactet Paſcha, & ſacrificium pro peccato ſine ſuo nomine, erit illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii, quia non offert permittens juxta præceptum ſuum. Si mactet ſacrificium eo pacto, ut comedat ejus carnem foris, ut adoleat de ejus adipibus die craſtino, ut comedat ejus carnem die craſtino, ut adoleat de ejus adipibus foris, ſive præcedat cogitatio temporis cogitationem loci, ſive præcedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii:

פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן מקום למחשבת מקום פגול וחייבים עליו כרת . הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת .

ה כל הזבחים ששחטם חוץ לזמנו או שקבלו פסולים את הדם וזרקוהו בשתיקה או שלן הדם וזרקוהו בשתיקה או שיצא הדם חוץ לקלעים וזרקוהו בשתיקה אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת . השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ וכן בפנים להקטיר כזית מאמוריו בחוץ וכן בפנים פסול ואין בו כרת לאכול מבשרו כזית היום וכזית למחר להקטיר מאמריו בזית היום וכזית למחר פיגול וחייבים עליו כרת השוחט את הזבח לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים להקטיר מאמריו כחצי זית בחוץ וכחצי זית בפנים כשר וכן למחר כשר .

ו השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ וכזית למחר להקטיר מאמוריו כזית היום וכזית למחר בין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אף בזה אם הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבים עליו הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת.

ז השוחט את הזבח לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ להקטיר מאמוריו כחצי זית בחוץ לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ להקטיר מאמוריו כחצי זית למחר לאכול מבשרו כחצי זית בחוץ להקטיר מאמוריו כחצי זית למחר כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפים זה עם זה אבל אכילה ואכילה הקטרה והקטרה

cidii : R. Jehuda dicit : Vel in hoc si præcedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Si præcedat cogitatio loci cogitationem temporis erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii.

V. Cuncta sacrificia si mactet extra tempus suum, aut si excipiant ejus sanguinem illegitimi, & spargant, aut si pernoctet sanguis, & eum spargant cum silentio, aut educatur sanguis extra vela, & eum spargant cum silentio, vel extra tempus suum, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii: Si mactet sacrificium, ut comedat de ejus carne in quantitate olivæ foris, & similiter intus, ut adoleat quantitatem olivæ de ejus adipibus foris, & similiter intus, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii : Ut comedat de ejus carne quantitatem olivæ hodie, & quantitatem olivæ die crastino; ut adoleat de ejus adipibus quantitatem olivæ hodie, & quantitatem olivæ die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Si mactet sacrificium, ut comedat de ejus carne quantitatem dimidiæ olivæ foris, & quantitatem dimidiæ olivæ intus, ut adoleat de ejus adipibus quantitatem dimidiæ olivæ foris, & quantitatem dimidiæ olivæ intus, erit legitimum, & similiter die crastino erit legitimum.

VI. Si mactet sacrificium ut comedat de ejus carne quantitatem olivæ foris, & quantitatem olivæ die crastino, ut adoleat de ejus adipibus quantitatem olivæ hodie, & quantitatem olivæ die crastino, sive præcedat cogitatio loci cogitationem temporis, sive præcedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii: R. Jehuda dicit: Vel in hoc si præcedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio : Si præcedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii:

VII. Si mactet sacrificium, ut comedat de ejus carne quantitatem dimidiæ olivæ foris, ut adoleat de ejus adipibus foris, ut comedat de ejus carne quantitatem dimidiæ olivæ die crastino, ut adoleat de ejus adipibus quantitatem dimidiæ olivæ die crastino; ut comedat de ejus carne quantitatem dimidiæ olivæ foris, ut adoleat de ejus adipibus quantitatem dimidiæ olivæ die crastino, erit legitimum; quia comestio & adolitio inter se non conjungitur; at comestio & comestio, adolitio & adolitio inter

מצטרפות זו עם זו כיצד השוחט את הזבח לאכול מבשרו כזית בחוץ כזית למחר להקטיר מאמוריו כזית בחוץ כזית למחר פסול ואין בו כרת שאין אכילה והקטרה מצטרפים זה עם זה אבל אכילה ואכילה הקטרה והקטרה מצטרפות זו עם זו. השוחט את הזבח לאכול מבשרו כחצי זית למחר בשעת זריקה וחשב עוד להקטיר מאמוריו כחצי זית למחר פיגול וחייבים עליו כרת מפני שחיטה וזריקה מצטרפים זה עם זה לפגל.

ח השוחט את הזבח להקטיר מאמוריו פחות מכזית למחר כשר שאין פחות מכזית מפגל ופוסל בכל מקום השוחט את הזבח לאכול אמוריו ולהקטיר בשרו לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר: ורבי יהודה פוסל להניח את דמו ואת אמוריו למחר או להוציאו לחוץ כשר ורבי יהודה פסור רבי אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר אמר להם רבי יהודה מה אם הניח את הדם למחר אינו פוסל וחכמים אומרים זה וזה כשר אין לך שפוסל אלא מחשבת אכילה והקטרה וזריקות דמים.

ט אמר רבי פעם אחת היינו יושבים לפני רבי אליעזר והיה אסי הבבלי יושב לפניו וחביב עליו אמר לו רבי השוחט את הזבח לאכול אמוריו ולהקטיר בשרו מהו אמר לו כשר להניח את דמו ואת אמוריו למחר או להוציאם מהו אמר לו כשר אלא שרבי אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר אמר לו שנה לי את הדבר ושנה לו למנחה בא אצלו ואמר לו שנה לי את הדבר ושנה לו למחרת בא אצלו ואמר לו רבי שנה לי את הדבר ושנה לו אמר לו מה זה יוסי דומה שלא כיוונת שמועתך אמר לו הן רבי אלא שרבי יהודה שנה לנו פסול וחזרתי על כל חברי ולא מצאתי

ter se conjungantur: Quomodo? Si mactet sacrificium, ut comedat de ejus carne quantitatem olivæ foris, quantitatem olivæ die crastino; ut adoleat de ejus adipibus quantitatem olivæ foris, quantitatem olivæ die crastino, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii, quia comestio, & adolitio inter se non conjunguntur: at comestio & comestio, & adolitio & adolitio inter se conjunguntur. Si mactet sacrificium, ut comedat de ejus carne quantitatem dimidiæ olivæ die crastino tempore adspersionis, & præterea cogitet, ut adoleat de ejus adipibus quantitatem dimidiæ olivæ die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio, quia mactatio, & adspersio inter se conjunguntur, ut fiat abominandum.

VIII. Si mactet sacrificium, ut adoleat de ejus adipibus minus quantitate olivæ die crastino, erit legitimum, quia minus quantitate olivæ nunquam facit abominandum & illegitimum: Si mactet sacrificium, ut comedat ejus adipes, atque ut adoleat ejus carnem, ut comedat, quod non solet comedi, atque ut adoleat, quod non solet adoleri, erit legitimum; at R. Jehuda reprobat: Ut relinquat ejus sanguinem, & ejus adipes pro die crastino, aut ut educat foris, erit legitimum: At Rabi Jehuda reprobat: R. Elieser reprobat, & R. Jehosua probat. Dixit illis Rabi Jehuda: Quid? Si relinquat sanguinem pro die crastino, non erit illegitimum? Et sapientes dicunt: Utrumque est legitimum: Non est tibi, quod faciat illegitimum, nisi cogitatio comestionis, & adolitionis, & adspersionis sanguinum.

IX. Dicit Rabi: Aliquando considebamus coram R. Elieser, & Isse Babylonius assidebat coram eo, & cum eo ejus socii: Dixit illi Rabi: Siquis mactet sacrificium, ut comedat ejus adipes, atque ut adoleat ejus carnem, quid? Respondit illi: Est legitimum: Si ut relinquat ejus sanguinem, & ejus adipes pro die crastino, aut ut eos educat, quid? Respondit illi: Est legitimum: At R. Elieser reprobat, & R. Jehosua probat: Dixit illi: Repete mihi hoc; & repetiit: Tempore pomeridiano venit ad eum, eique dixit: Repete mihi hoc, & repetiit; Die crastino venit ad eum: Dixit illi Rabi: Repete mihi hoc, & repetiit: Dixit illi: Quid est hoc Isse? Mihi videtur, quod non confirmes opinionem tuam. Respondit: Maxime Rabi: At R. Jehuda nos docuit esse illegitimum; Et circuivi omnes meos socios, & non inveni illi socium: Puta-

לו חבר סבור שמא טעות היא בידי עכשיו שאמרת לי דבר משם רבי אליעזר החזרת לי אבדתי זלגו דמעות אמר אשריכם צדיקים שאתם מחבבים את התורה לקיים מה שנאמר מה אהבתי תורתך וגומר מפני שיהודה בנו של רבי אלעאי ואלעאי תלמידו של רבי אליעזר לפיכך הוא שונה משנתו של רבי אליעזר.

פרק שלישי

א כל הזבחים ששחטם שלא לשמם הרי אלו כשרים לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבים עליו כרת. כל הזבחים ששחטם אחד מן הפסולים הרי אלו כשרים לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת. כיצד השוחט את הזבח על מנת שיזרקו ערלים וטמאים את דמו על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אמוריו על מנת שיאכלו ערלים וטמאים את בשרו לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבים עליו כרת.

ב קיבל הכהן קיבל הכשר קיבל בזמנו קיבל בכלי הקדש כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבים עליו כרת חישב ליתן את הניתנין למטה למעלה ואת הנתנין למעלה למטה את הנתנין בפנים בחוץ ואת הנתנין בחוץ בפנים כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת. כל הזבחים שקבל דמם אחד מן הפסולים הרי הוא פסול לפיכך אם חשב עליו בין חוץ למקומו בין חוץ לזמנו אין בו משום פגול הפסח והחטאת ששחטם שלא לשמן הרי הן פסולים לפיכך אם חשב עליהם בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומם אין בו משום פגול.

vi, quod fortasse error esset in mea manu; Nunc quoniam mihi rem dixisti nomine R. Elieser, reddidisti mihi rem meam amissam: Distillavit lacrymas, dicens: Beati vos justi, qui diligitis legem; ad confirmandum, quod dictum est: *Quomodo dilexi legem tuam Domine &c.* Quia Jehuda est filius R. Elai, & Elai est discipulus R. Elieser: Idcirco ipse legit lectionem R. Elieser.

CAPUT III.

I. Cuncta sacrificia si mactet sine suo nomine, ecce sunt legitima; Idcirco si de eo cogitet extra locum suum, est illegitimum, at in eo non est pœna excidii; Extra tempus suum, est abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Cuncta sacrificia siquis ex illegitimis mactet, ecce sunt legitima; idcirco si de eo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii; Si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Quomodo? Si mactet sacrificium eo pacto, ut spargant præputiati, & immundi ejus sanguinem; eo pacto ut adoleant præputiati, & immundi ejus adipes; eo pacto ut comedant præputiati & immundi ejus carnem; idcirco si de eo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, & in eo non est pœna excidii; si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

II. Si excipiat sanguinem sacerdos, si excipiat legitimus, si excipiat dextra, si excipiat vase sancto, erit legitimum: Idcirco si de eo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii; si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Si cogitet, ut infra adspergendos supra adspergat, & supra adspergendos infra, si intus adspergendos foris, si foris adspergendos intus, erit legitimum; idcirco si de eo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii; si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Cuncta sacrificia, siquis ex illegitimis excipiat eorum sanguinem, ecce erunt illegitima; Idcirco si de eo cogitet tam extra locum suum, quam extra tempus suum, non erit ratio abominandi. Pascha, & sacrificium pro peccato si mactet sine suo nomine, ecce erunt illegitima; Idcirco siquis de iis cogitet sive extra locum suum, sive extra tempus suum, non est in eo ratio abominandi.

III.

ג אחר הפסח והטאת ואחר כל הזבחים שקבל דמם זר ואונן וטבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ערל טמא יושב ועומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חברו פסול לפיכך אם חשב עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פיגול קיבל זר קיבל פסול קיבל בשמאל קיבל בכלי חול פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול. נתן את הנתנין בחוץ בפנים ואת הניתנין בפנים בחוץ פסול לפיכך אם חשב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול זה הכלל אין הזבח נפסל לא בארבעה דברים בשחיטה ובמתן כלי ובהילוך ובזריקה מוסף עליהם הפסח והחטאת ששחטם שלא לשמם ומוסף עליהם הזבח שהוא נפסל במחשבת בערלים ובטמאים.

ד כל הזבחים ששחטם הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו אף על פי שזה שחט בשתיקה וזרק את הדם פסול הפסח והחטאת ששחטם הראשון לשמם והשני שלא לשמם אף על פי שזה שחט לשמם וזרק את הדם פסול זה הוא כללו של דבר כל הנפסל במחשבה בין שעל הראשון חישב ובין שעל האחרון חישב פוסל אף על פי שיש דם הנפש בכוס אחר פסול וכל הנפסל במעשה ובין שעל הראשון חישב ובין שעל האחרון חישב פסול אם יש דם בכוס אחר יחזור ויקבל כשר קיבל חזר קבל הפסול קבל בשמאלו קבל בכלי חול פסול אם יש דם הנפש בכוס אחר יחזור ויקבל כשר נתן את הנתן למטן למעלן ואת הניתן למעלן למטן את הניתן בפנים בחוץ ואת הנתן בחוץ בפנים פסול אם יש דם הנפש בכוס אחר יחזור ויקבל כשר.

III. Tam in Paſchate, & ſacrificio pro peccato quam in cunctis ſacrificiis ſi excipiat eorum ſanguinem alienus, & lugens, & lotus diei, & egens veſtibus, & indigens expiationis, & qui non lavit manus & pedes, præputiatus, immundus, & qui conſiſtit ſuper vaſe, ſuper jumento, & ſuper pedibus ſocii ſui, erit illegitimum; Idcirco ſi de eo cogitet ſive extra locum ſuum, ſive extra tempus ſuum, non eſt in eo ratio abominandi. Si excipiat ſanguinem alienus, ſi excipiat illegitimus, ſi excipiat ſiniſtra, ſi excipiat vaſe profano, erit illegitimum; Idcirco ſi de eo cogitet ſive extra locum ſuum, ſive extra tempus ſuum, non eſt in eo ratio abominandi. Si ſanguines foris adſpergendos intus adſpergat, ſi intus adſpergendos foris, erit illegitimum; Idcirco ſi de eo cogitet ſive extra tempus ſuum, ſive extra locum ſuum, non eſt in eo ratio abominandi: Hæc eſt regula generalis: Sacrificium non profanatur niſi quatuor de cauſis, ſc. mactatione, acceptione ſanguinis in vas, & inceſſu, & adſperſione: Additur his Paſcha & ſacrificium pro peccato, quæ mactaverit ſine ſuo nomine; & additur his ſacrificium, quod profanetur cogitatione in præputiatis, & immundis.

IV. De cunctis ſacrificiis, ſi mactet primum cum ſilentio, & ſecundum extra tempus ſuum, licet hoc mactet cum ſilentio, & ſpargat ſanguinem, tamen eſt illegitimum: De Paſchate & ſacrificio pro peccato ſi mactet primum ſuo nomine, & ſecundum ſine ſuo nomine, licet hoc mactet ſuo nomine, & ſpargat ſanguinem, tamen eſt illegitimum. Hæc eſt rei regula generalis: Omne quod profanatur cogitatione, ſive cogitet ſuper primo, ſive cogitet ſuper ultimo, eſt illegitimum, licet ſit ſanguis animæ in alio poculo, tamen eſt illegitimum; & omne, quod opere profanatur, ſive cogitet ſuper primo, ſive cogitet ſuper ultimo, eſt illegitimum; ſi vero ſit ſanguis in alio poculo, & iterum accipiat, erit legitimum: Si accipiat, atque iterum accipiat, erit illegitimum. Si excipiat ſiniſtra, ſi excipiat vaſe profano, erit illegitimum: Si fuerit ſanguis animæ in alio poculo, ſi iterum accipiat, erit legitimum. Si ſanguinem infra adſpergendum ſupra adſpergat, & ſupra adſpergendum infra adſpergat. Si intus adſpergendum foris adſpergat, ſi foris adſpergendum intus adſpergat, erit illegitimum. Si fuerit ſanguis animæ in alio poculo, & iterum accipiat, erit legitimum.

ה יש מהם מפגלין ולא מתפגלין מתפגלין ולא מפגלין מפגלין ומתפגלין לא מפגלין ולא מתפגלין אלו שהן מפגלין ולא מתפגלין שחיטה קבול והילוך כיצד שחט קיבל והילך על מנת להקטיר אמורין למחר הרי אלו מפגלין כיצד אין מתפגלין שחט על מנת לקבל וקבל על מנת להלך לפחר הרי אין מתפגלין . ואלו שהן מתפגלין ולא מפגלין שירי הדם והקטר אמורים ואכילת בשר כיצד שחט לשפוך שירי הדם על מנת להקטיר אמורים ולא כל מן הבשר למחר הרי אלו מתפגלין כיצד אין מפגלין שפך שירי הדם על מנת להקטיר אמורים והקטיר אימורים על מנת לאכול מן הבשר למחר הרי אלו אין מפגלין.

ו זריקה מפגלת ומתפגלת כיצד היא מפגלת שחט קבל והילך על מנת לזרוק את הדם למחר הרי זו מפגלת כיצד מתפגלת זרק את הדם על מנת לשפוך שירי הדם להקטיר אמורים לאכול מן הבשר למחר הרי זו מתפגלת . אלו לא מפגלין ולא מתפגלין העצמות והגידים והקרנים והטלפים וצמר שבראשי כבשים ושער שבזקן התישים ביצי תורים ומוראת העוף והנוצה והעור האבר והאלל והשליל והשיליה כל אלו אין מפגלין את הזבח לא חוץ לזמנו ולא חוץ למקומו ואין מחשבה פוסלת בו משום פיגול והמעלה אותו בחוץ פטור.

פרק רביעי

א רבי אליעזר אומר אם אין דם אין בשר אף על פי שאין בשר יש דם רבי יהושע אומר אם אין דם אין בשר

V. Sunt ex iis, quæ faciunt abominandum, & non fiunt abominanda, quæ fiunt abominanda, & non faciunt abominandum, quæ faciunt abominandum, & fiunt abominanda, & quæ non faciunt abominandum, neque fiunt abominanda. Ista sunt, quæ faciunt abominandum, at non fiunt abominanda, sc. mactatio, & acceptio sanguinis, & incessus: Quomodo? Si mactet, & accipiat, & incedat eo pacto, ut adoleat adipes die crastino; Ecce ista faciunt abominandum. Quomodo non fiunt abominanda? Si mactet eo pacto, ut accipiat, & accipiat; eo pacto ut incedat die crastino; Ecce ista non fiunt abominanda. Et ista sunt, quæ fiunt abominanda, at non faciunt abominandum, sc. reliquiæ sanguinis, & adolitio adipum, & comestio carnis. Quomodo? Si mactet eo pacto, ut effundat reliquias sanguinis, eo pacto ut adoleat adipes, atque ut comedat de carne die crastino, ecce ista fiunt abominanda. Quomodo non faciunt abominandum? Si effundat reliquias sanguinis, eo pacto, ut adoleat adipes, & adoleat adipes, eo pacto, ut comedat de carne die crastino, ecce ista non faciunt abominandum.

VI. Adspersio sanguinis facit abominandum, & fit abominandum. Quomodo facit abominandum? Si mactet, si excipiat, & incedat eo pacto, ut adspergat sanguinem die crastino. Ecce facit abominandum: Quomodo fit abominandum? Si adspergat sanguinem eo pacto, at effundat reliquias sanguinis, ut adoleat adipes, ut comedat de carne die crastino, ecce hoc fit abominandum. Ista non faciunt abominandum, neque fiunt abominanda, sc. ossa, & nervi, & cornua, & ungulæ, & lana, quæ deprehenditur in capitibus agnorum, & pilus, qui deprehendetur in barba arietum, ova turturum, & ingluvies volucris, & pennæ, & cutis membri, & caro in cute, & embryo, & secundina; ista omnia non faciunt abominandum sacrificium, non extra tempus suum, neque extra locum suum, neque cogitatio illud reprobat nomine abominandi; Si quis foris offerat, absolvitur.

CAPUT IV.

I. RAbi Eliefer dicit, si non sit sanguis, non est caro; licet non sit caro, est sanguis. R. Jehosua dicit: Si non est sanguis, non est caro, & si non est caro non est sanguis: Quo-

אם אין בשר אין דם כיצר נטמא הדם או שנשפך או שיצא חוץ לקלעים הבשר תעבר צורתו ויצא לבית חשריפה ניטול בשר או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים הבשר תעבר צורתו ויצא לבית השרפה נטמא בשר או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים רבי אליעזר אומר יזרוק את הדם רבי יהושע אומר לא יזרוק אם זרק את הדם בין בשוגג בין במזיד מודה רבי יהושע שהרצה.

ב רבי יהושע אומר הרי הוא אומר ועשית עולותיך חבשר והדם אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם אמר לו רבי אליעזר הרי הוא אומר ודם זבחיך ישפך על מזבח יהוה אלהיך אף על פי שאין הבשר מה אני מקיים הבשר והדם מקיש בשר לדם מה הדם בזריקה אף הבשר יכול יהא זורק ודובק תלמוד לומר וערך הכהן אותם זורק ועורך לא זורק ודובק.

ג רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר וכזית חלב זורק את הדם עליו כחצי זית בשר כחצי זית חלב אין זורק את הדם עליו מפני שכולה ראויה להקטרה ובמנחה אם נשתייר מן הזבח כזית בשר וכזית חלב אפילו כל המנחה כולה קיימת אין זורק את דם עליה ובפסח אם יש כזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק.

ד רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה נוטל הכשר והחלבים קיימים זורק את הדם על החלבים נוטל החלב והבשר קיים זורק את הדם על הבשר אבל בפסח אינו כן אף על פי שניטל בשר ,חלב קיים אין זורק את הדם על החלב שלא באו מתחלתו אלא לאכילה ניטמאו חלבים והבשר קיים אם יש בזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק.

ה שחט בשתיקה ויצא חוץ לקלעים וזרקו בשתיקה הרי זה במות שהיה

Quomodo? Si polluatur sanguis, aut effundatur, aut educatur extra vela; mutetur ejus forma, & educatur in domum combustionis: Si auferatur caro, aut profanetur, aut educatur extra vela, mutetur forma carnis, & educatur in domùm combustionis: Si polluatur caro, aut profanetur, aut educatur extra vela; R. Eliezer dicit: Adspergatur sanguis: R. Jehosua dicit: Non adspergatur: Si adspergat sanguinem sive per errorem, sive de industria, fatetur R. Jehosua, quod acceptetur.

II. R. Jehosua dicit: Ecce dictum est: *Et facies holocaustum tuum carnem, & sanguinem:* Si non est sanguis, non est caro, si non est caro, non est sanguis. Dixit illi R. Eliezer: Ecce dictum est: *Et sanguinem sacrificiorum tuorum sparges super altare Domini Dei tui.* Vel si non sit caro. Quomodo ego explicabo carnem & sanguinem? Æquiparat carnem sanguini: Sicut sanguis spargebatur, ita pariter caro spargebatur: Crederem quod spargeret, & conjungeret? Idcirco dictum est: *Et ordinabit sacerdos illa:* Spargebat, & ordinabat, at non spargebat, & conjungebat.

III. R. Jehosua dicit: De cunctis sacrificiis in lege memoratis si ex iis reliqua sit quantitas olivæ de carne, & quantitas olivæ de adipe, spargitur super ea sanguis: Si reliqua sit quantitas dimidiæ olivæ de carne, & quantitas dimidiæ olivæ de adipe, non spargitur sanguis: At in holocausto, si ex eo reliqua sit quantitas dimidiæ olivæ de carne, & quantitas dimidiæ olivæ de adipe, spargitur sanguis, quia totum conveniens est ut adoleatur: In munere si reliqua sit ex sacrificio quantitas olivæ de carne, & quantitas olivæ de adipe, vel si totum munus conservetur, non spargitur sanguis: Et in Paschate si sit quantitas olivæ singulis, spargitur, si minus, non spargitur.

IV. R. Jehosua dicit: In cunctis sacrificiis in lege memoratis, si auferatur caro, & conserventur adipes, spargetur sanguis super adipibus; si auferatur adeps, & conservetur caro, spargitur sanguis super carne; At in Paschate non ita se res habet: Licet caro, & adeps conservetur, tamen non spargetur sanguis super adipe; quia non adducitur a principio, nisi ut comedatur: Si polluantur adipes, & conservetur caro, si in ea sit quantitas olivæ singulis, sparget, si minus, non sparget.

V. Si mactet cum silentio, & educatur extra vela, & spargat cum silentio, ecce illud est sicut erat: Prævarican-

can-

מועלים בבשר קדשי קדשים ואין מועלים באימורי קדשים קלים ואין חייבים עליהם משום נותר ומשום טמא ניטמא הדם וזרקו בשתיקה אין מועלים בבשר קדשי קדשים אבל מועלים באימורי קדשים קלים וחייבים עליהם משם נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא שחט בשתיקה ויצא בבשר חוץ לקלעים וזרק את הדם בשתיקה רבי אליעזר אומר הרי זה כמות שהיו מועלים בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים ואין חייבים עליהם משם נותר וטמא רבי עקיבא אומר הירצה הציץ על היוצא אין מועלים בבשר קדשי קדשים אבל מועלים באימורי קדשים קלים וחייבים עליהם משם נותר ומשם טמא נטמא בשר וזרק את הדם בשתיקה הכל מודים שאין מועלים בבשר קדשי קדשים אבל מועלים באימורי קדשים קלים וחייבים עליהם משם נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמאים ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא.

ו שחט בשתיקה ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו חוץ לזמנו הרי הוא כמות שהיה מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלים באימורי קדשים קלים וחייבים עליו משם פגול ניטמא הדם וזרקו חוץ לזמנו עדין מועלים בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באימורי קדשים קלים אבל חייבים עליו משם פיגול שהציץ מרצה על הטמאים ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא.

ז השוחט בשתיקה ויצא בשר חוץ לקלעים וזרק את הדם חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו ויצא בשר חוץ לקלעים וזרק את הדם בשתיקה או ששחט חוץ לזמנו רבי אליעזר אומר הרי זה כמות שהירה מועלים בבשר קדשי קדשים ואין מועלים בבשר קדשים קלים ואין חייבים עליהם משם פגול רבי עקיבא אומר הירצה הציץ על היוצא עדין מועלים בבשר

cantur in carne sanctissimorum, at non prævaricantur in adipibus sanctitatum levium, & eorum causa non tenentur nomine residui, & immundi: Si polluatur sanguis, & spargat cum silentio, non prævaricantur in carne sanctissimorum, at prævaricantur in adipibus sanctitatum levium, & eorum causa tenentur nomine residui, & immundi; quia lamina expiat pro immundo, at non expiat pro pernoctante, & pro educto: Si mactet cum silentio, & egrediatur cum carne extra vela, & spargat sanguinem cum silentio; R. Elieser dicit: Ecce hoc est sicut erat; prævaricantur in carne sanctissimorum, at non prævaricantur in adipibus sanctitatum levium; Et eorum causa non tenentur nomine residui, & immundi: R. Akiba dicit: Expiat lamina pro educto; non prævaricantur in carne sanctissimorum, at prævaricantur in adipibus sanctitatum levium; & eorum causa tenentur nomine residui, & immundi: Si polluatur caro, & spargat sanguinem cum silentio, omnes fatentur, quod non prævaricentur in carne sanctissimorum, at prævaricentur in adipibus sanctitatum levium; & eorum causa tenentur nomine residui & immundi; quia lamina expiat pro immundis, at non expiat pro pernoctante, & pro educto.

VI. Si mactet cum silentio, & educatur sanguis extra vela, si spargat extra tempus suum; aut si mactet extra tempus suum; & educatur sanguis extra vela, & spargat extra tempus suum, ecce erit sicut erat: prævaricantur in carne sanctissimorum, at non prævaricantur in adipibus sanctitatum levium; & ejus causa tenentur nomine abominandi: Si polluatur sanguis, & spargat extra tempus suum, prævaricantur in carne sanctissimorum, at non prævaricantur in adipibus sanctitatum levium; at ejus causa tenentur nomine abominandi; quia lamina expiat pro immundis, at non expiat pro pernoctante, & pro educto.

VII. Si mactet cum silentio, & egrediatur cum carne extra vela, & spargat sanguinem extra tempus suum; aut si mactet extra tempus suum, & educatur caro extra vela, & spargat sanguinem cum silentio; aut si mactet extra tempus suum, R. Elieser dicit; Ecce illud erit, sicut erat; prævaricantur in carne sanctissimorum, at non prævaricantur in adipibus sanctitatum levium; & eorum causa non tenentur nomine abominandi. R. Akiba dicit: Expiat lamina pro educto: prævaricantur in carne

קדשים קלים ואין חייבים עליהם משם פיגול ניטמא הבשר וזרק את הדם חוץ לזמנו הכל מודים שעדין מועלים בבשר קדשים ואין מועלים באימורי קדשים קלים אבל חייבים עליהם משם פיגול שהציץ מרצה על הטמאים ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא.

ח רבי אליעזר בן יעקב דבר אחר מקולי בית שמאי ומחומרי בית הילל בית שמאי אומרים שתי מתנות מכשירות ומפגלות בחטאת ומתנה אחת בכל הזבחים בית הלל אומרים אחד חטאת ואחד כל הזבחים מתנה אחת מכשרת ומפגלת כיצד נתן אחת בשתיקה ונשפך הדם בית שמאי פוסלים ובית הלל מכשירים שתים בשתיקה ונשפך הדם הכל מודים שהוא כשר אחת חוץ לזמנו ונשפך הדם בית שמאי אומרים פסול ואין בו כרת בית הלל אומרים פגול וחייבים עליו כרת שחט חוץ לזמנו ונשפך הדם הכל מודים שפיגול אחת חוץ לזמנו ואחת חוץ למקומו בית שמאי אומרים פסול ואין בו כרת בית הלל אומרים פיגול וחייבים עליו כרת.

ט במה דברים אמורים בחטאת אבל בשאר כל הזבחים נתן אחת בשתיקה ונשפך הדם הכל מודים שהוא כשר אחת חוץ לזמנו ונשפך הדם הכל מודים שהוא פגול אחת חוץ לזמנו ואחת חוץ למקומו ונשפך הדם פסול ואין בו כרת במה דברים אמורים בזריקה אבל בשחיטה בקבול ובהילוך בין שחישב על הראשונה בין שחישב על האחרונה אפילו על שירי הדם חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבים עליו כרת במה דברים אמורים בדמים הניתנין בחוץ על מזבח

ne ſanctitatum levium; at eorum cauſa non tenentur nomine abominandi: Si polluatur caro, & ſpargat ſanguinem extra tempus ſuum, omnes fatentur, quod prævaricentur in carne ſanctiſſimorum; at non prævaricentur in adipibus ſanctitatum levium; at eorum cauſa tenentur nomine abominandi; quia lamina expiat pro immundis, at non expiat pro pernoctante, & pro educto.

VIII. Rabi Elieſer ben Jacob refert rem quandam de allevationibus ſcholæ Schammai, & de aggravationibus ſcholæ Hillel. Schola Schammai dicit: Duæ adſperſiones faciunt legitimum, & faciunt abominandum in ſacrificio pro peccato, & una adſperſio in cunctis ſacrificiis; Schola Hillel dicit: Tam in ſacrificio pro peccato, quam in cunctis ſacrificiis una adſperſio facit legitimum, & facit abominandum. Quomodo? Si ſpargat unam adſperſionem cum ſilentio; & effundatur ſanguis, ſchola Schammai reprobat, & ſchola Hillel probat: Si ſpargat duas adſperſiones cum ſilentio, & effundatur ſanguis, omnes conveniunt, quod ſit legitimum: Si adſpergat unam extra tempus ſuum, & effundatur ſanguis; Schola Schammai dicit: Eſt illegitimum; & in eo non eſt pœna excidii; Schola Hillel dicit: Eſt abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio. Si duas adſpergat extra tempus ſuum, & effundatur ſanguis, omnes conveniunt, quod ſit abominandum: Si unam ſpargat extra tempus ſuum, & unam extra locum ſuum; ſchola Schammai dicit: Eſt illegitimum, & non eſt in eo pœna excidii; & ſchola Hillel dicit: Eſt abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio.

IX. De quo hæc dicta ſunt? De ſacrificio pro peccato: At in cunctis ſacrificiis, ſi unam ſpargat in ſilentio, & effundatur ſanguis, omnes conveniunt, quod ſit legitimum: Si unam ſpargat extra tempus ſuum, & effundatur ſanguis, omnes conveniunt, quod ſit abominandum; ſi unam ſpargat extra tempus ſuum, & alteram extra locum ſuum, & effundatur ſanguis, eſt illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii: De quo hæc dicta ſunt? De adſperſione, at in mactatione, in acceptione ſanguinis, & in inceſſu, ſive cogitet ſuper prima, ſive cogitet ſuper ultima, vel ſuper reliquiis ſanguinis extra locum ſuum erit illegitimum, & in eo non eſt pœna excidii; extra tempus ſuum erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio: De quo hæc dicta ſunt? De ſanguinibus, qui foris adſpergan-

החיצון אבל דמים הנתנין בפנים על מזבח הפנימי כגון ארבעים ושמונה של יום הכפורים ואחת עשרה של פר העדה ואחת עשרה של פר כהן משיח בין בשחיטה בין בקבול בין בהלוך בין שהיא חישב על הראשונה בין שחשב על האחרונה אפילו על אחת מהם חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבים עליו כרת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין פגול בפנים.

פרק חמישי

א נסכי בהמה חייבים עליה משם פגול מפני שדם הזבח מתירן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין חייבים עליהם משם פגול מפני שאדם מביא זבחים היום ונסכים לאחר עשרים יום אמר להם רבי מאיר אף אני איני אומר אלא בזמן שקדשו בכלי אמר לו אף על פי שקדשו בכלי יכול לשנותו לזבח אחר לוג שמן של מצורע חייבים עליו משם פגול מפני שדם האשם מתירו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין חייבים עליו משם פיגול מפני שאדם מביא אשמו היום ולוגו לאחר עשרים יום אמר להם רבי מאיר אף אני לא אמרתי אלא בזמן שקדש בכלי אמר לו אף על פי שקדש בכלי יכול לשנותו לאשם מצורע אחר רבי שמעון אומר הקטורת והלבונה אינן ראויין לאכילה ואין חייבים עליהם משם פיגול ונותר וטמא.

ב היה רבי שמעון אומר יפה כח המזבח מכח הכהנים וכח הכהנים מכח המזבח יפה כח המזבח בקטורת ולבנה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ובעולת העוף שאין לכהנים בהן כלום. יפה כח הכהנים בשתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות וחטאת שאין למזבח בהן כלום . יפה כח כהנים מכח ישראל

guntur ſuper altare exterius, at in ſanguinibus, qui intus adſperguntur ſuper altare interius, e. g. octo & quadraginta adſperſiones diei expiationum, & undecim juvenci congregationis, & undecim juvenci ſacerdotis uncti, ſive in mactatione, ſive in acceptione ſanguinis, ſive in inceſſu, ſive cogitet ſuper prima, ſive cogitet ſuper ultima, vel ſuper una ex iis extra locum ſuum, erit illegitimum, at non erit in eo pœna excidii, extra tempus ſuum, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; Verba R. Meir; & ſapientes dicunt; non eſt abominandum in loco interiori.

CAPUT V.

I. PRO libaminibus jumenti tenentur nomine abominandi, quia ſanguis ſacrificii ea permittit: Verba R. Meir; & ſapientes dicunt; eorum cauſa non tenentur nomine abominandi; quia homo poteſt hodie adducere ſacrificia, & libamina poſt viginti dies. Dixit illis R. Meir: Ego quoque non dico niſi quo tempore ſanctificantur in vaſe. Dixit illi: Vel ſi fuerint ſanctificata in vaſe, poſſunt mutari in aliud ſacrificium: In logo olei leproſi tenentur ejus cauſa nomine abominandi, quia ſanguis ſacrificii pro delicto illum permittit: Verba R. Meir; at ſapientes dicunt: Non tenentur ejus cauſa nomine abominandi, quia homo poteſt adducere ſacrificium ſuum pro delicto hodie, & logum poſt viginti dies: Reſpondit illis R. Meir: Ego quoque non dixi, niſi quo tempore ſanctificatur in vaſe: Dixit illi: Licet ſanctificetur in vas, poteſt mutari in ſacrificium pro delicto alterius leproſi. R. Simeon dicit: Suffitus, & thus non ſunt convenientia, ut comedantur; & eorum cauſa non tenentur nomine abominandi, & reſidui, & immundi.

II. R. Simeon dicit: Melior eſt conditio altaris, quam conditio ſacerdotum, & conditio ſacerdotum melior quam conditio altaris: Melior eſt conditio altaris in ſuffitu, & in thure, in munere ſacerdotum, & in munere ſacerdotis uncti, & in munere libaminum, & in holocauſto volucris, ex quibus nihil participant ſacerdotes. Melior eſt conditio ſacerdotum in duobus panibus, & in pane facierum, & in reliquiis munerum, & in ſacrificio pro peccato, de quibus nihil participat altare: Melior eſt conditio ſacerdotum, quam conditio Iſraelitarum, & melior eſt conditio Iſrae-

וכח ישראל מכח כהנים יפה כח הכהנים בקדשי קרשים ובבכור שאין לישראל כהן כלום . יפה כח ישראל במעשר בהמה ובפסח שאין לכהנים בהם כלום.

ג פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים כיון ששחטם וזרק דמם מועלים בהם וחייבים עליהם משם פגול דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין חייבים עליהם משם פגול אלא על דבר שהוא כשלמים ודמו ניתן על מזבח החיצון אמר רבי שמעון הלכה זו אמר לי רבי עקיבא אין חייבים משום פיגול אלא על דבר שהוא כשלמים ודמו נתן על מזבח החיצון רבי אלעור אמר משם רבי יוסי פיגל בנעשה מהם בחוץ פיגל בנעשה מהן בפנים לא פיגל כיצר שחט וקבל על מנת לזרוק את הדם למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ כדבר הנעשה בפנים הזורק את הדם על מנת להקטיר אמורים למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בפנים בדבר הנעשה בחוץ אבל שחט קיבל והילך על מנת לשפוך שירי הדם ולהקטיר אימורים למחר פיגל שהמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ.

ד קדשי מקדש ספר אחר קדשי גוים אין חייבים עליהם משם נותר וטמא ואין נהנין ואין מועלים בהם ואין עושים תמורה אבל טעונים נסכים דברי רבי שמעון אמר רבי יוסי רואה אני בכולם להחמיר במה דברים אמורים בקדשי מזבח אבל בקדשי ברק הבית מודה רבי שמעון שמועלים בהם ודברים שאין חייבים עליהם משם פגול וחייבים עליהם משם נותר ומשם טמא אי אפשר לומר בפיגול ובנותר ובטמא מזבח אחר שאין חייבים עליהם משם פיגול ונותר וטמא אלא לאחר זריקת דמים.

ה חומר בפיגול שאין בנותר ובטמא ובנותר ובטמא שאין בפגול

raelitarum quam conditio ſacerdotum; Melior eſt conditio ſacerdotum in ſanctitatibus ſanctitatum, & in primogenito, de quibus nihil participant Iſraelitæ: Melior eſt conditio Iſraelitarum in decima animantis, & in Paſchate de quibus nihil participant ſacerdotes.

III. In juvencis comburendis, & hircis comburendis, poſtquam mactaverit, & adſperſerit eorum ſanguinem, prævaricantur, & eorum cauſa tenentur nomine abominandi: Verba R. Meir: At ſapientes dicunt: Non prævaricantur in iis nomine abominandi, niſi in re, quæ ſit ſimilis pacificis, & ejus ſanguis adſpergatur ſuper altare exterius: Dicit R. Simeon: Conſtitutionem hanc mihi dixit R. Akiba: Non tenentur nomine abominandi, niſi in re quæ ſit ſimilis pacificis, & ejus ſanguis adſpergatur ſuper altare exterius: R. Elieſer dicit nomine Rabi Joſe: Abominandum in eo quod fit foris, fit abominandum; abominandum in eo quod fit intus, non fit abominandum. Quomodo? Si mactet, & accipiat ſanguinem eo pacto, ut adpergat ſanguinem die craſtino, non eſt abominandum, quia cogitatio in loco exteriori eſt in re, quæ fit in loco interiori: Si adſpergat ſanguinem eo pacto, ut adoleat adipes die craſtino, non eſt abominandum, quia cogitatio, quæ fit in loco interiori, eſt in re quæ fit in loco exteriori: At ſi mactet, & accipiat ſanguinem, & incedat eo pacto, & effundat reliquias ſanguinis, ut adoleat adipes die craſtino, eſt abominandum, quia cogitatio in loco exteriori eſt in re, quæ fit in loco exteriori.

IV. In ſanctitatibus ſanctuarii; alia lectio: in ſanctitatibus gentilium non tenentur nomine reſidui & immundi; & ex iis nullam utilitatem percipiunt, neque in iis prævaricantur, neque faciunt commutationem; at requirunt libamina: Verba R. Simeonis. Dicit R. Joſe: Mihi videtur in omnibus eſſe aggravandum. De quo hæc dicta ſunt? De ſanctitatibus altaris; at in ſanctitatibus inſtaurationis domus fatetur R. Simeon, quod in iis prævaricentur: Et in rebus, in quibus non tenentur nomine abominandi, tenentur nomine reſidui & immundi: Non poteſt dici de abominando, & reſiduo & immundo ex alio ſacrificio; quia eorum cauſa non tenentur nomine abominandi, reſidui & immundi, niſi poſt adſperſionem ſaguinum.

V. Gravior eſt conditio in abominando, quam in reſiduo & immundo, &

שהפינול נוהג במחשבה ונוהג לפני זריקת
דמים ואם נתפגל מקצת הזבח נתפגל
כולו מה שאין כן בנותר וטמא חומר
בנותר ובטמא שהדברים שאין חייבים
עליהם משם פינול חייבים עליו משם נותר
וטמא נותר חייבים עליו משם נותר ומשם
טמא מה שאין כן בפינול . חומר בפינול
ובנותר שאין בטמא ובטמא שאין בפינול
ובנותר שהפנול והנותר בידיעה אחת
והטמא בשתי ידיעות פינול ונותר
בקביעה וטמא בעולה ויורד פינול ונותר
לא הותרו מכללן והטמא הותר מכללו
חומר בטמא שהטמא נוהג בבהמה ונוהג
לאחר זריקת דמים ואם נטמא מקצת
האבר נטמא כולו מה שאין כן בפינול
ובנותר חומר בטמא שאין ביוצא וביוצא
שאין בטמא שהטמא נוהג בקדשי קדשים
ובקדשים קלים ונוהג בקדשי הגבול מה
שאין כן ביוצא חומר ביוצא שהיוצא לא
הותר מכללו ואין הציץ מרצה עליו מה
שאין כן בטמא . באיזה טמא אמרו בטמא
שאכל בשר טהור ובשר טמא אבל טהור
שאכל בשר טמא והאוכל מן הקדשים
לאחר זריקת דמים ומן העולה ומן
האמורים בין לפני זריקת דמים ובין לאחר
זריקת דמם הרי זה לוקה את הארבעים
כללו של דבר אין חייבים קרבן אלא על
פינול ונותר וטמא.

ו לשם ששה דברים הזבח נזבח
לשם זבח לשם זובח לשם השם לשם
אישים לשם ריח לשם ניחוח וחטאת
ואשם לשם חטא אמר רבי יוסי אף מי
שלא היה בלבו לשם אחד בכל אלה כשר
שהם תנאי בית דין שאין מחשבה הולכת

gravior eſt conditio in reſiduo & immundo, quam in abominando. Quia abominandum obſervatur in cogitatione, & obſervatur ante adſperſionem ſanguinum; Et ſi pars ſacrificii fiat abominanda, fit abominandum totum, quod non contingit in reſiduo & immundo: Gravior eſt conditio in reſiduo & immundo; quia in iis, in quibus non tenentur nomine abominandi, tenentur nomine reſidui & immundi; In reſiduo tenentur nomine reſidui & immundi, quod fieri non ſolet in abominando: Gravior eſt conditio in abominando & reſiduo, quam in immundo, & gravior eſt conditio in immundo, quam in abominando, & reſiduo; quia abominandum & reſiduum fit una notitia, & immundum duabus notitiis; abominandum & reſiduum expiatur ſacrificio ſtabili, & immundum expiatur ſacrificio adſcendente, & deſcendente. Abominandum & reſiduum non permittitur ab ſuo genere, & immundum permittitur ab ſuo genere; Gravior eſt conditio in immundo, quia immundum obſervatur in jumento, & obſervatur poſt adſperſionem ſanguinum; & ſi polluitur pars membri, polluitur torum; quod fieri non ſolet in abominando, & reſiduo. Gravior eſt conditio in immundo, quam in educto, & gravior eſt conditio in educto, quam in immundo; quia immundum obſervatur in ſanctitatibus ſanctitatum, & in ſanctitatibus levibus, & in ſanctitatibus termini, quod fieri non ſolet in educto: Gravior eſt conditio in educto, quia eductum non permittitur ab ſuo genere, neque pro eo expiat lamina, quod fieri non ſolet in immundo. De quo immundo dixerunt? De immundo, qui comedit carnem mundam, & carnem immundam; At mundus ſi comedat carnem immundam, & comedat de ſanctitatibus poſt adſperſionem ſanguinum, & de holocauſto, & de adipibus ſive ante ſive poſt adſperſionem ſanguinum, ecce vapulat quadraginta verberibus: Hæc eſt rei regula generalis: Non tenentur in ſacrificio niſi propter abominandum, reſiduum, & immundum.

VI. Nomine ſex rerum ſacrificium ſanctificatur, nomine ſacrificii, nomine ſacrificantis, nomine Domini, nomine ignitorum, nomine odoris, nomine beneplaciti; & ſacrificium pro peccato, & ſacrificium pro delicto nomine peccati. Dicit R. Joſe: Vel ſi nihil ex iis in corde habeat, tamen erit legitimum; quia pactum eſt Synhedrium, quod cogitatio non incedat niſi poſt operantem. Cuncta

לאחר העובר לעולם אין הכל הולך אלא לאחר השוחט שהשוחט מתכוין לשם חטאת והבעלים מתכוונים לשם עולה השוחט מתכוין לשם עולה והבעלים מתכוונים לשם חטאת לעולם אין הכל הולך אלא לאחר השוחט.

פרק ששי

א איזהו צפון המזבח שכשר לשחיטת קרשי קדשים מקום המזבח הצפוני ועד כותל העזרה הצפוני על פני כל המזבח וישנן שלשים אמה דברי רבי מאיר רבי אליעזר ברבי שמעון מוסיף מכנגד בין האולם ולמזבח ועד כנגד בית החלפות וישנן עשרים ושתים אמה ורבי מוסיף מקום דריסת רגלי הכהנים אחת עשרה אמה רוחב ומאה ושמנים ושבע אורך ומקום דריסת רגלי ישראל אחת עשרה רוחב ומאה ושמונים ושבע אורך מקום הכותל הצפוני ועד כותל העזרה המזרחי וכשם שהשחיטה בצפון כך קבול הדם בצפון. היה עומד בדרום ופשט ידו לצפון ושחט שחיטתו כשרה קבל הדם פסול הכניס ראשו ורובו בצפון ושחט כאלו נכנס כולו פירכיסה היוצאת לדרום והחזירה לצפון כשרה קדשים קלים שחיטתן בפנים וקבול דמם בפנים שחט בפנים וקבל בחוץ בחוץ וקבל בפנים פסול עד שישחוט בפנים ויקבל בפנים היה עומד בחוץ ופשט ידו לפנים ושחט כשרה ואם קבל הדם פסול הכניס ראשו ורובו לפנים ושחט פסול כאלו לא נכנס כולו מן פירכסה ויצאת לחוץ והחזירה לפנים פסולה וכשם שהשחיטה ביום כך קבול הדם ביום שחט

ѐta non incedunt nisi post mactantem; etenim si mactans intendat ad sacrificium pro peccato, & domini intendant ad holocaustum; si mactans intendat ad holocaustum, & domini intendant ad sacrificium pro peccato; semper omnia non incedunt nisi post mactantem.

CAPUT VI.

I. Quænam est plaga aquilonaris altaris, in qua legitime mactantur sanctitates sanctitatum? Spatium altaris aquilonare usque ad parietem atrii aquilonarem ad faciem totius altaris; & erant triginta cubiti: Verba R. Meir: R. Elieser bar R. Simeonis addit locum, qui erat contra spatium inter vestibulum & altare usque ad locum, qui erat e regione domus secespitarum; & erant duo & viginti cubiti: Et Rabi addit locum ambulacri sacerdotum, undecim cubitos in latitudine, & septem & octoginta cubitos in longitudine, & spatium ambulacri Israelitarum, undecim cubitos in latitudine, & septem & octoginta in longitudine, spatium parietis acquilonaris, usque ad murum atrii orientalem: Et sicut mactatio fiebat in aquilone, ita pariter acceptio sanguinis fieri debebat in aquilone. Si consistat in austro, & extendat manum suam ad aquilonem, & mactet, ejus mactatio est legitima; si accipiat sanguinem, erit illegitimum; Si introducat caput suum, & majorem sui partem in aquilonem, & mactet, reputatur perinde ac totus sit ingressus: si animal trepidans egrediatur ad plagam australem, & reducatur ad aquilonem, erit legitimum: sanctitates leves si intus mactet, & accipiat intus sanguinem; si mactet intus, & foris accipiat sanguinem, si foris mactet, & intus accipiat sanguinem, erit illegitimum, donec intus mactet, & intus accipiat sanguinem: Si foris consistat, & intro extendat manum suam, & mactet, erit legitimum; si accipiat sanguinem, erit illegitimum: Si introducat caput suum, & majorem sui partem in locum interiorem, & mactet, erit illegitimum; reputatur perinde ac totus non sit ingressus: Si animal trepidans foris egrediatur, & introducatur, erit illegitimum: Sicut mactatio interdiu fieri debebat, ita pariter acceptio sanguinis interdiu fieri debebat; Si interdiu mactet, & noctu accipiat sanguinem, si noctu mactet, & interdiu accipiat sanguinem, erit illegitimum, donec in-

ביום וקבל בלילה בלילה וקבל ביום פסול עד שישחוט ביום ויקבל ביום.

ב פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בין ששחטן וזרק דמם נכנס ועמד בין מזבח הזהב למנורה מזבח היה לפנים ממנו טבל והזה שבע פעמים כנגד בית קדש הקדשים על כל הזייה וטבילה נתן על הקרן מכאן ומכאן כשר מן הקרן ולפנים פסול שינה מתן קרנות פסול חיסר מן המתנות אפילו אחת פסול יצא ושופך שירי הדם ליסוד מערבי של מזבח החיצון ושל מזבח החיצון היה שופך ליסוד דרומו רבי שמעון אומר אלו ואלו מתערבים באמה ויוצאים לנחל קדרון ונמכרים לגננין לזבל ומועלים בהם דברי רבי שמעון רבי מאיר וחכמים אומרים אין מעילה בדמים.

ג חטאת הצבור והיחיד כיצד סדר מתן דמים שלהם היה עולה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית טובל אצבעו המיומנת בימין נותן גדולה מכאן וגדולה מכאן הוטף ויורד כנגד חוד של קרן עד שהדם שבאצבעו כלה נתן על הקרן מכאן ומכאן כשר מן הקרן ולפנים פסול שינה מתן קרנות פסול חיסר מן המתנות אפילו אחת פסולה שירי הדם היה שופך ויורד ליסוד דרומי רבי יוסי ברבי יהודה ורבי אליעזר ברבי שמעון אומר במקומו היה עומד ושופך ליסוד דרומו.

ד היסוד היה מקיף פני כל המזבח מן הצפון למערב אמה על אמה ואוכל בדרום אמה אחת ובמזרח אמה אחת ובקרן דרומית מזרחית דרומה ומזרחה לא היה לה יסוד אלא חוט של סיקרא היה באמצע מזבח ממנו ולמטה חמש אמות ממנו ולמעלה חמש אמות שכל הניתנין למטן כשרים מחוט הסיקרא ולמטן וכל הניתנין למעלה כשרים מחוט

terdiu mactet, & interdiu accipiat sanguinem.

II. In juvencis comburendis, & hircis comburendis inter eorum mactationem, & sparsionem eorum sanguinis ingrediens consistebat inter altare aureum, & candelabrum; Altare erat illo interius: Intingens spargebat septies contra domum sancti sanctorum: In singulis adspersionibus intingebat: Si spargeret hinc inde super cornu, erat legitimum; si ab cornu & interius, erat illegitimum; si mutaret adspersiones cornuum, erat illegitimum; si vel una ex adspersionibus defuisset, erat illegitimum. Egrediens effundebat reliquias sanguinis ad basim occidentalem altaris exterioris, & reliquias sanguinis altaris exterioris effundebat ad basim australem: Rabi Simeon dicit: Tam hæ quam illæ effundebantur ad basim occidentalem; tam hæ quam illæ miscebantur in fossa, & defluebant in torrentem Kedron, & vendebantur olitoribus ad stercorandum, & in iis prævaricabantur. Verba R. Simeonis. R. Meir & sapientes dicunt: Non prævaricantur in sanguinibus.

III. In sacrificio pro peccato cœtus, & privati qualis erat ordo adspersionis sanguinum? Adscendebat clivum, & se convertebat ad ambitum, & veniens ad cornu australe orientale, intingens digitum suum maxime aptum dextræ, & hinc pollicem, & illinc pollicem ponebat; & distillabat, & descendebat contra angulum cornu, donec sanguis, qui erat in suo digito, absumeretur: Si hinc inde spargeret super cornu, erat legitimum; Si ab cornu & interius, erat illegitimum; Si mutaret adspersiones cornuum, erat illegitimum; si vel una ex adspersionibus defuisset, erat illegitimum; reliquias sanguinis effundebat, & descendebant in basim australem. R. Jose bar R. Jehuda, & R. Eliesar bar Rabi Simeonis dicit; In loco suo stabat, & effundebat in basim australem.

IV. Basis circumibat facies totius altaris ab aquilone ad occidentem, cubitum circumquaque; absumebatur cubitus in austro, & in oriente cubitus; & in angulo orientali australi, orientali australi, orientali non erat basis; At erat filum coccineum in medio altaris; Ex eo ad inferiorem partem erat spatium quinque cubitorum; Ex eo ad superiorem partem erat pariter spatium quinque cubitorum; Etenim omnes sanguines qui infra spargebantur, erant legitimi a filo coccineo ad inferiorem partem; & omnes sanguines, qui supra spar-

הסיקרא ולמעלה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים במה דברים אמורים בעולת העוף אבל בחטאת בהמה לא היו נותנין אלא על קרן היסוד היה מנוקב כמין שני חוטין דקים שבהם היו המים יורדים ומתערבים באמה ויוצאים לנחל קדרון ונמכרים לזבל ומועלים בהם.

ה עולת ותמורת עולה וזבחי שלמי צבור ואשמות ותודה ואיל נזיר ושלמים והשלמים הבאים מחמרת פסח ואחד עשר שבמעשר פסח שעבר זמנו כיצד סדר מתן דמים שלהם בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה מערבית נותן מערבה דרומה רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב אומר בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה צפונית מערבית נותן מערבה רבי שמעון איש המצפה היה משנה בתמיד בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה צפונית מערבית נותן מערבה דרומית נותן דרומה נתן על הקרן מכאן ומכאן כשר מן הקרן ולפנים פסולה שינה מתן קרנות כשר חיסר מן המתנות או שלא נתן אלא אחת כשר שירי הדם היה שופכו למטה הבכור והמעשר והפסח שופכן שפיכה אחת כנגד היסוד שפכן שלא כנגד היסוד הרי אלו פסולים.

ו היכן היא אכילתם של כולם חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור וחטאת העוף ואשם תלוי ולוג שמן שלמצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר כולם קדשי קרשים ונאכלים לפנים מן הקלעים ונאכלים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות ואין חייבים עליהם משם ניתר ואין מחשבה פסול בהם משם פגול עד שיעלה עמוד השחר אחד תמימים ואחד בעלי מומים למחלוקת.

ſpargebantur, erant legitimi a filo coccineo ad ſuperiorem partem: Verba R. Meir: At ſapientes dicunt. De quo hæc dicta ſunt? De holocanſto volucris: At in holocauſto animalis non ſpargebantur niſi ſuper cornu: Baſis erat perforata ad ſimilitudinem duarum narium tenuium, in quibus ſanguines defluebant, & miſcebantur in foſſa, & defluentes in torrentem Kedron, vendebantur ad ſtercorandum, & in iis prævaricabantur.

V. In holocauſto, & in commutatione holocauſti, & in ſacrificiis pacificis cœtus, & in ſacrificiis pro delicto, & in ſacrificio Euchariſtico, & in ariete Nazyræi, & in ſacrificiis pacificis, & in pacificis, quæ afferebantur propter Paſcha, & in undecimo ex decimo, & in ſacrificio Paſchali cujus tempus præterierit, qualis erat ordo adſperſionis ſanguinum? Veniens ad cornu orientale aquilonare, ſpargebat ad orientale aquilonare; cornu occidentale ad ſpargebat ad occidentale auſtrale. R. Nehemia, & R. Elieſer ben Jacob dicit: Veniens ad cornu orientale aquilonare, ſpargebat ad orientale aquilonare, ſi ad aquilonare occidentale ſpargebat ad occidentale. R. Simeon vir ex Mizpa legebat in Tamid: Veniens ad cornu orientale aquilonare, ſpargebat ad orientale aquilonare; veniens ad aquilonare occidentale ſpargebat ad occidentale; veniens ad auſtrale, ſpargebat ad auſtrale ſi ſpargeret hinc inde ſuper cornu, erat legitimum; ſi ab cornu & interius erat illegitimum: Si mutaret adſperſiones cornuum, erat legitimum; Si qua ex adſperſionibus deeſſet, aut non adſpergeret niſi unam, erat legitimum: Reliquias ſanguinis effundebat in foſſam: In primogenito, & decimo, & in ſacrificio Paſchali ſpargebat unam adſperſionem contra baſim; Si non effunderet contra baſim, erant illegitima.

VI. Ubinam horum omnium erat comeſtio? Sacrificium pro peccato, & ſacrificium pro delicto, & ſacrificia pacifica cœtus, & ſacrificium pro peccato volucris, & ſacrificium pro delicto dubio, & logus olei leproſi, & duo panes, & panis facierum, & reliquiæ munerum, & manipulus, cuncta erant ſanctiſſima, & comedebantur intra vela, & comedebantur a maribus ſacerdotii quavis ſpecie cibi, die & nocte uſque ad mediam noctem, & eorum cauſa non tenebantur nomine reſidui; neque cogitatio ea profanabat nomine abominandi donec adſcenderet columna auroræ: Tam perfecti quam vitiati partiebantur. Primo-

הבכור והמורם מן התורה ואיל הנזיר נאכלים לאנשים ולנשים ולעבדים ולשפחות זה הכלל כל שהוא אוכל בתרומה אוכל באילו וכל שאינו אוכל בתרומה אינו אוכל באילו . השלמים והמעשר ואחד עשר שבמעשר נאכלים לשני ימים ולילה אחד ליום ולילו וליום של אחריו וביום שחשיכה חייבים עליה משום נוהר ומחשבה פוסלת בהם משם פגול ואין שריפתם אלא ביום ובכל מקום היום הולך אחר הלילה לאבילת קדשים הלילה הולך אחר היום.

פרק שביעי

א רבי יוסי אומר מזבח כולו צפון שנאמר ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני יהוה רבי יוסי ברבי יהודה אומר מחצי המזבח ולצפון כצפון מחצי המזבח ולחוץ כדרום וכן היה רבי יוסי ברבי יהודה אומר שני פסיפסין היו בבית החלפות פתוחים למערב גבוהים מן הארץ שמונה אמות שתהא עזרה כשרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים אפילו אחורי בית הכפורת שנאמר ושחטו פתח אהל מועד ונומר מנחות היו נקמצות בבל מקום בעזרה אפילו בראש של מזבח אחד חטאת העוף ואחת עולת העוף באות מן החולים ביום וביד הימנית.

ב כיצר מולק בחטאת העוף נותן שני כפיה בין שתי אצבעותיו ושתי רגליה בין שתי אצבעותיו והיה מותח צוארה על גבי אצבעותיו היה מולק בצפורן ממול ערפה ואין הבדיל ומזה מדמה על קיר המזבח וכשם שהשחיטה אחד או רוב אחד כך מליקה אחד או רוב אחד רבי אליעזר ברבי שמעון אומר חטאת העוף שמלקה כתקנה והבדיל בם כשרה מלקה בכל מקום בעזרה כשרה מיצה דמה בכל מקום במזבח כשרה היזה ולא מיצה כשרה ובלבר שיתן

mogenitum, & ablatum ex ſacrificio Euchariſtico, & aries Nazyræi comedebantur a maribus, & a fœminis, & a ſervis, & ancillis. Hæc eſt regula generalis: Qui comedit in ſeparatione, in his comedit; & qui non comedit in ſeparatione, in his non comedit: Pacifica, & decimum, & undecimum in decimo comedebantur duobus diebus, & una nocte, die & ejus nocte, & die, qui poſt illum conſequitur; & poſt obortas tenebras ejus cauſa tenebantur nomine reſidui; & cogitatio ea profanabat nomine abominandi; Et non comburebantur niſi interdiu; & ſemper dies incedit poſt noctem; at in comeſtione ſanctitatum nox incedit poſt diem.

CAPUT VII.

I. Rabi Joſe dicit: Altare totum erat ſpatium aquilonare: Dictum eſt enim: *Et mactabit ipſum ad latus altaris aquilonare coram Domino.* R. Joſe bar R. Jehuda dicit: Dimidium altare ad aquilonem erat ſicut plaga aquilonaris, & dimidium altare ad exteriorem partem erat ſicut plaga auſtralis: Et ſimiliter R. Joſe bar R. Jehuda dicit: Duo oſtiola erant in domo ſeceſſpitarum aperta ad occidentem, alta a terra octo cubitos, ut atrium eſſet legitimum, ut ibi comederentur ſanctitates ſanctitatum, atque ut ibi mactarentur ſanctitates leves, vel poſt domum propitiatorii: Dictum eſt enim: *Et mactabit ipſum ad oſtium tentorii conventus &c.* Munera pugillo capiebantur in omni loco in atrio, vel in ſummitate altaris: Tam ſacrificium pro peccato volucris, quam holocauſtum volucris afferebantur ex profanis interdiu, & manu dextra.

II. Quomodo ungueſecabat ſacrificium pro peccato volucris? Ponebat duas ejus alas inter duos ſuos digitos, & duos ejus pedes inter duos ſuos digitos, & extendebat collum ſuper ſuos duos digitos, ſecabat ungue e regione cervicis, at non ſeparabat, & exprimebat de ejus ſanguine ſuper parietem altaris, & ſicut mactabatur una canna aut major ejus pars, ita pariter ungue ſecanda erat una canna aut major ejus pars. R. Elieſer bar R. Simeonis dicit: Sacrificium pro peccato volucris ſi ungueſecaret, ſicut debebatur, & ſeparaſſet, erat legitimum; ſi in quovis loco atrii ungueſecaret, erat legitimum; ſi exprimeret ejus ſanguinem in quovis loco altaris, erat legitimum; ſi ſpargeret, & non exprimeret, erat legitimum, dum-

מרם הנפש למטה כנגד היסוד ואם היתה
כשרה נאכלת לכהנים ואם לאו זורקה על
גבי הדשן רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן
ברוקה אומר חלון היתה שם למערבו של
כבש ורבוכה היתה נקראת ששם זורקים
פסולי חטאת העוף שתעבר צורתה ותצא
לבית השרפה.

ג כל העולים למזבח עולין למזרח
ויורדים במערב העולים בימין ויורדים
בשמאל חוץ מניסוך המים והיין ועולת
העוף שעולים במערב ויורדים במערב
ויורדים בימים. כשם שמולק בחטאת העוף
כך מולק בעולת העוף אלא שבעולת העוף
הוה מבדיל וממצה מרמה על קיר המזבח
מיצה מן הראש פסול מן הגוף כשר מיצה
על הכבש ועל הקרן ועל היסוד פסול
עשאה ממקום שעומד למעלה אמה כשרה
ממקום שעומד למטה אמה כשרה רבי
שמעון ורבי יוחנן בן ברוקה אומר בראשו
של מזבח היתה נעשית אבא יוסי בן
דוסאי אומר קרבן בנין היה זורקן על גבי
הדשן. בא לו לגוף היה מסעו ביד אבל
לא בסכין בין ששיסע ביד ובין ששיסע
בסכין שיסע ולא הבדיל כאלו לא שיסע
מלח ולא ספג ספג ולא מלח כשרה זה
הכלל כל שנויין ששינה בה לפני מיצוי
דמה פסולה לאחר מיצוי דמה כשרה.

ד חטאת העוף שמלקה להזות
דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ לאכול
בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פסול
ואין בו כרת. עולת העוף שמלקה להזות
דמה בחוץ או מקצת דמה בחוץ לאכול
בשרה בחוץ או כזית מבשרה בחוץ פיגול
וחייבים עליו כרת זה הכלל כל המולק
והמזה בחטאת העוף כל המולק והממצה

dummodo spargeret de sangine animæ ad inferiorem partem e regione basis; & si erat legitimum, comedebatur a sacerdotibus, si minus projiciebatur super cinerem. R. Ismael bar R. Jochanan ben Beroka dicit: Foramen ibi erat ad occidentem clivi, & Rebuka vocabatur, in quo projiciebantur rejectanea sacrificii pro peccato volucris, ut ejus forma perderetur; & efferebatur in domum combustionis.

III. Qui adscendebant in altare, adscendebant ad orientem, & descendebant ad occidentem, adscendebant ad dextram, & descendebant ad sinistram, excepto illo, qui libabat aquam & vinum, & holocausto volucris: Etenim adscendebant in occidente, & descendebant in occidente, & descendebant ad dextram: Sicut unguesecabat in sacrificio pro peccato volucris, ita pariter unguesecabat in holocausto volucris; at in holocausto volucris separabat, & exprimebat de ejus sanguine super parietem altaris; si exprimeret ex capite, erat illegitimum; si ex corpore erat legitimum; si exprimeret super clivum, & super cornu, & super basim, erat illegitimum, si operaretur ex loco, ubi consistebat ad superiorem partem in spatio cubiti, erat legitimum; ab loco ubi consistebat, ad inferiorem partem in spatio cubiti, erat legitimum. R. Simeon, & R. Jochanan ben Beroka dicit: In vertice altaris offerebatur; Aba Jose ben Dossai dicit: Intestina projiciebat super cinerem: Veniebat ad corpus, findebat manu, at non cultro; sive finderet manu, sive finderet cultro, si finderet, & non separaret, reputabatur perinde ac finderet: Si saliret, & non abstergeret sale, si abstergeret sale, & non saliret, erit legitimum. Hæc est regula generalis: omnes istæ mutationes si factæ sint ante expressionem sanguinis, erat illegitimum, si post expressionem sanguinis, erat legitimum.

IV. Sacrificium pro peccato volucris si unguesecet, & spargat ejus sanguinem foris aut partem ejus sanguinis foris, ut comedat ejus carnem foris, aut in quantitate olivæ ex ejus carne foris, est illegitimum, at in eo non est pœna excidii. Holocaustum volucris si unguesecet, ut spargat ejus sanguinem foris, aut partem ejus sanguinis foris, ut comedat ejus carnem foris, aut in quantitate olivæ de ejus carne foris, est abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Hæc est regula generalis: Qui unguesecat, & exprimit sanguinem in sacrificio pro peccato volucris, & qui un-

בעולת העוף לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת ובלבד שיקרב מתיר במצותו כיצד קרב המתיר במצוותו מלק בשתיקה חוץ לזמנו או שמלק ומיצה הדם בשתיקה זה הוא שקרב המתיר כמצותו כיצד לא קרב מתיר במצותו מלק חוץ למקומו ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה הדם חוץ למקומו או שמלק ומיצה הדם חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אם קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום פיגול וחייבים עליו כרת ואם קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת כיצד קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום מלק חוץ לזמנו ומיצה הדם חוץ למקומו כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן מלק חוץ למקומו ומיצה הדם חוץ לזמנו.

ה חטאת העוף שמלקה שלא לשמה פסול ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו זה הוא כללו של דבר כל הפיגולין שנוהגין בחטאת בהמה נוהגין בחטאת העוף וכל הפיגולין שנוהגין בעולת בהמה נוהגין בעולת העוף. עולת העוף שעשאה למעלה מעשה חטאת לשום חטאת רבי אלעזר אומר מועלים בה רבי יהושע אומר אין מועלים בה אמר רבי אליעזר ומה חטאת אין מועלים בה לשמה שינה את שמה מועלים בה עולה שמועלים בה לשמה כששינה את שמה אינו דין שימעלו בה אמר לו רבי יהושע לא אם

ungueſecat, & exprimit ſanguinem in holocauſto volucris, ut comedat, quod ſolet comedi; ut adoleat, quod ſolet adoleri extra locum ſuum, eſt illegitimum, & in eo non eſt pœna excidii; extra tempus ſuum, eſt abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; dummodo offerat permittens juxta præceptum ſuum: Quomodo offert permittens juxta præceptum ſuum? Si ungueſecet cum ſilentio extra tempus ſuum, aut ungueſecet, & exprimat ſanguinem cum ſilentio; hic eſt qui offert permittens juxta præceptum ſuum. Quomodo non offert permittens juxta præceptum ſuum? Si ungueſecet extra locum ſuum, & exprimat ſanguinum extra tempus ſuum; aut ſi ungueſecet extra tempus ſuum, & exprimat ſanguinem extra locum ſuum, aut ſi ungueſecet, & exprimat ſanguinem extra locum ſuum, ſive antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, ſive antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, & in eo non eſt pœna excidii. R. Jehuda dicit: Si antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; ſi antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, & in eo non eſt pœna excidii: Quomodo antecedit cogitatio temporis cogitationem loci? Si ungueſecet extra tempus ſuum, & exprimat ſanguinem extra locum ſuum: Quomodo antecedit cogitatio loci cogitationem temporis? Si ungueſecet extra locum ſuum, & exprimat ſanguinem extra locum ſuum.

V. Si ſacrificium pro peccato volucris ungueſecet ſine ſuo nomine, erit illegitimum, & in eo non eſt pœna excidii, quia non offert permittens juxta præceptum ſuum: Hæc eſt regula generalis: Cuncta abominanda, quæ obſervantur in ſacrificio pro peccato jumenti, obſervantur etiam in ſacrificio pro peccato volucris; & cuncta abominanda, quæ obſervantur in holocauſto jumenti, obſervantur etiam in holocauſto volucris: Holocauſtum volucris ſi obtuliſſet ſupra juxta opus ſacrificii pro peccato, nomine ſacrificii pro peccato; R. Elieſer dicit: In eo prævaricantur: R. Jehoſua dicit: In eo non prævaricantur. Dicit R. Elieſer: Si in ſacrificio pro peccato non prævaricantur, quando ſit oblatum ſuo nomine; ſi mutaverit ejus nomen, in eo prævaricantur, in holocauſto prævaricantur quando oblatum ſit ſuo nomine, quando mutaverit ejus nomen, non erit æquum ut in eo prævaricentur? Dicit R. Jehoſua: Minime;

אמרת בחטאת ששינה את שמה לשום עולה שכן שינה את שמה לדבר שיש בו מעילה תאמר בעולה ששינה את שמה לשום חטאת שכן שינה את שמה לדבר שאין בו מעולה אמר לו רבי אליעזר הרי השוחט קדשי קדשים בצפון לשום שלמים יוכיח שהרי שינה את שמו לדבר שאין בו מעילה ומועלים בהם אל תתמה על זו שאף על פי ששינה את שמה לדבר שאין בו מעילה שימעלו בה אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בשוחט קדשי קדשים בצפון לשום שלמים שאף על פי ששינה את שמם לא שינה את מקומם תאמר בזו ששינה את שמם ושינה את מקומם אמר לו רבי אליעזר הרי השוחט עולת בהמה בדרום לשום אשם יוכיח ששינה את שמה ושינה את מקומה ומועלים בה אף אתה אל תתמה עליה שאף על פי ששינה את שמה ושינה את מקומה שימעלו בה אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בשוחט עולת בהמה בדרום לשום אשם שאף על פי ששנה את שמה ושינה את מקומה לא שינה את מעשה ושונה לדבר שמקצתו מעילה תאמר בזו ששינה את שמה ושונה את מקומה שינה את מעשיה ושינה לדבר שאין מקצתו מעילה חטאת העוף הבאה על הספק מטמא בספק ומטמא בבית הבליעה.

ו הנרבע המוקצה והנעבד ,אתנן ומחיר טומטום ואנדרונינוס מטמאים בבית הבליעה רבי אליעזר אומר טומטום ואנדרגינוס אין מטמאים בבית הבליעה שבכל מקום שנאמר מוציא טומטום ואנדרונינוס מן הכלל מלק הזר ומלק הפסול מטמאים בבית הבליעה הפיגול והנותר אין מטמאים בבית הבליעה מפני שלא היה פסולן בקודש זה הכלל כל שהיה פסולן בקודש מטמאים בבית הבליעה לא היה פסולן בקודש אין מטמאים בבית הבליעה.

me: Si dixiſti de ſacrificio pro peccato, quod nomen ſuum mutat in nomen holocauſti, ratio eſt quia mutat ejus nomen in rem, in qua eſt prævaricatio, dices de holocauſto, quod mutat ſuum nomen in nomen ſacrificii pro peccato, & mutat ſuum nomen in rem, in qua non eſt prævaricatio? Reſpondit illi R. Elieſer: Ecce qui mactat ſanctitates ſanctitatum in aquilone nomine pacificorum probet, quod mutat ſuum nomen in rem in qua non eſt prævaricatio, tamen in iis prævaricantur; ne mireris de hoc, quod licet mutet nomen ſuum in rem in qua non eſt prævaricatio, tamen in eo prævaricantur. Dixit illi R. Jehoſua: Minime; ſi dixiſti de eo qui mactat ſanctitates ſanctitatum in aquilone nomine pacificorum, licet mutaverit ſuum nomen, tamen non mutavit eorum locum, dices de hoc, quod mutavit ſuum nomen, & mutavit ſuum locum? Reſpondit illi R. Elieſer: Ecce qui mactet holocauſtum jumenti in plaga auſtrali nomine ſacrificii pro delicto, probet; qui mutat ejus nomen, & mutat ejus locum, & in eo prævaricantur; ita pariter ne mireris de hoc, quod licet mutet ejus nomen, & mutet ejus locum, tamen in eo prævaricantur. Dixit illi R. Jehoſua: Minime: Si dixiſti de eo qui mactat holocauſtum jumenti in plaga auſtrali nomine ſacrificii pro delicto, qui licet mutet ejus nomen, & mutet ejus locum, tamen non mutat ejus operationem, & mutat in rem, in cujus parte eſt prævaricatio, dices de hoc, quod mutavit ejus nomen, & mutavit ejus locum, & mutavit ejus operationem, & mutavit in rem, in cujus parte non eſt prævaricatio? Sacrificium pro peccato volucris affertur propter dubium immundum in dubio, & polluit in œſophago.

VI. Initum, & deſtinatum Idololatriæ, & cultu Idololatrico adoratum, donum meretricis, & pretium canis, obſtructum, & androgynus polluunt in œſophago. R. Elieſer dicit: Obſtructum & androgynus non polluunt in œſophago: Ubicunque dicitur: Excluditur obſtructum & androgynus ex genere. Si ungue ſecet alienus, ſi ungue ſecet illegitimus, polluunt in œſophago; Abominandum & reſiduum non polluunt in œſophago, quia non facta ſunt illegitima in ſanctitate: Hæc eſt regula generalis: Cuncta, quæ facta ſunt illegitima in ſanctitate, pollunt in œſophago; & ea quæ non facta ſunt illegitima in ſanctitate, non polluunt in œſophago.

פרק שמיני

א כל הזבחים שנתערבו הן ונלרותיהן ותמורותיהן ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה ובדמי יפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביתו נתערבו ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר ובכלאים ובטרפה וביוצא דופן ירעו עד שנסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן מאותו המין והשאר חולים נתערבו בחולים תמימים יקרישום לשום אותו הזבח נתערבו בזבחים מרת אחד מהם יביא כנגדו ממקום אחר ויתנה עליו נתערבו הדמים הרי זה לוקח בהם שלש בהמות בין ממקום אחד ובין משלשה מקומות ומחלל דמי חטאת על חטאת דמי עולה על עולה ודמי שלמים על שלמים ונותנים לבעלים ולא יתנם לבעלים עד שיחללם על כולם.

ב עולה שנתערבה באחד כל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן עולה כבר קרב זבחו יביא בדמיו זבח אחר קרבה עולתו יביא בדמה עולה אחרת חטאת שנתערבה באחת מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבה זבח ובדמי יפה שבהן חטאת כבר קרב זבח יביא בדמיו זבח אחר כבר קרבה חטאתו שניהם ימותו. אשם שנתערב באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן אשם כבר קרבה זבחו יביא בדמו זבח אחר כבר קרב אשמו שניהם יפלו

CAPUT VIII.

I. Cuncta sacrificia, quæ commiscentur, tam ipsa, quam eorum nati, & eorum commutationes, pascant, donec vitientur; & vendentur; & adducet pretio optimi animantis, quod fuerit inter illa ex eadem specie, & ex pretio optimi, quod fuerit inter illa ex eadem specie, & perdat excessum ex domo sua. Si misceantur cum iniente, & cum inito, cum destinato Idololatriæ, & cultu Idololatrico adorato, cum dono meretricis, & cum pretio canis, & cum heterogeneis, & cum discerpto, & cum eo, quod egreditur per latus, pascent, donec vitientur, & vendentur, & adducet pretio optimi, quod sit inter illa ex eadem specie, & reliquum erit profanum; Si misceantur cum profanis perfectis, sanctificabuntur nomine ipsius sacrificii. Si misceantur cum sacrificiis, si unum ex iis moriatur, adducet contra illud ex alio loco, & pro illo dabit: Si misceantur nummi; Ecce ex iis emet tria animalia sive ex uno, sive ex tribus locis, & profanabit pretium sacrificii pro peccato super sacrificio pro peccato, & pretium holocausti super holocausto, & pretium pacificorum super pacificis, & dabunt dominis, at non dabit dominis, antequam ea profanaverit super omnibus.

II. Si holocaustum misceatur cum aliquo ex cunctis sacrificiis, pascent donec vitientur; & vendentur, & adducet pretio optimi, quod fuerit inter illa, ex eadem specie sacrificium, & pretio optimi, quod sit inter illa ex eadem specie holocaustum: Si obtulisset suum sacrificium, adducet ejus pretio aliud sacrificium; si obtulisset suum holocaustum, adducet ejus pretio aliud holocaustum: Si sacrificium pro peccato misceatur cum aliquo ex cunctis sacrificiis, pascent donec vitientur, & adducet pretio optimi quod sit inter illa, sacrificium, & adducet pretio optimi, quod sit inter illa sacrificium pro peccato: Si attulisset sacrificium, adducet ex ejus pretio aliud sacrificium; si obtulisset sacrificium suum pro peccato, ambo morientur. Si sacrificium pro delicto misceatur cum aliquo ex cunctis sacrificiis, pascent, donec vitientur; & vendentur & adducet pretio optimi, quod sit inter illa sacrificium; & adducet pretio optimi, quod sit inter illa, sacrificium pro delicto. Si obtulisset sacrificium suum, adducet ex ejus pretio aliud sacrificium; si obtulisset sacrificium suum pro delicto, ambo ce-

לנדבה מעות חטאת ומעות אשם שנתערבו
אלו באלו לוקח בהם שתי בהמות בין
ממקום אחד ובין משני מקומות ומחלל
דמי חטאת על חטאת ודמי אשם על אשם
כבר קרבה חטאתו יוליך לים המלח כבר
קרב אשמו יפול לנדבה.

ג תודה שנתערב בתמורתו שניהן
יקרבו ויניף הלחם עמהם. תודה שנתערבה
באחד מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו
וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי
יפה שבהן תודה כבר קרב זבחו יביא בדמיו
זבח אחר כבר קרבה תודה יביא בדמיה
תודה אחרת. שלמים שנתערבו באחד
מכל הזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו
ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה
שבהן שלמים כבר קרבו שלמים יביא
בדמיו שלמים אחרים שנתערבו בשלמים
הבאים מחמת הפסח ירעו עד שיסתאבו
וימכרו ויביאו בדמי יפה שבהן שלמים
ויאכלו ליום ולילה עד חצות ובדמי יפה
שבהן שלמים אחרים יאכלו לשני ימים
ולילה אחת בן עזאי אומר שלמים הבאים
מחמת הפסח הרי הן כפסח לכל דבר
אלא שהן נאכלים ליום ולילה.

ד בכור שנתערב בפסח שניהם
ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור רבי
שמעון אומר זה ישחט לשום מה שהוא
וזה ישחט לשום מה שהוא שניהם יאכלו
כפסח וכמנין של פסח מעשר שנתערב
בפסח שניהם ירעו עד שיסתאבו וימכרו
כמעשר רבי שמעון אומר זה ישחט לשום
מה שהוא וזה ישחט לשום מה שהוא
ושניהם יאכלו כפסח וכמנויו של פסח;

cedent in oblationem ſpontaneam. Si nummi ſacrificii pro peccato, & ſacrificii pro delicto inter ſe miſceantur, emet iis duo animalia ſive ex uno ſive ex duobus locis, & profanabit pretium ſacrificii pro peccato, ſuper ſacrificio pro peccato, & pretium ſacrificii pro delicto ſuper ſacrificio pro delicto: Si jam obtuliſſet ſacrificium ſuum pro peccato, projicietur in mare ſalſum; ſi jam obtuliſſet ſacrificium ſuum pro delicto, cedet in oblationem ſpontaneam.

III. Si ſacrificium Euchariſticum miſceatur cum ejus commutatione, ambo offerentur, & ventilabit panem cum illis: Si ſacrificium Euchariſticum miſceatur cum aliquo ex cunctis ſacrificiis, paſcent donec vitientur, & vendentur, & adducet pretio optimi, quod ſit inter illa ſacrificium, & pretio optimi, quod ſit inter illa, ſacrificium Euchariſticum. Si jam obtuliſſet ſacrificium ſuum, adducet ex ejus pretio aliud ſacrificium. Si jam obtuliſſet ſacrificium ſuum Euchariſticum, adducet ex ejus pretio aliud ſacrificium Euchariſticum. Si pacifica miſceantur cum aliquo ex cunctis ſacrificiis, paſcent donec vitientur, & vendentur, & adducet pretio optimi, quod ſit inter illa ſacrificium, & pretio optimi, quod ſit inter illa, pacifica. Si jam oblata eſſent pacifica, adducet ex ejus pretio alia pacifica. Si pacifica miſceantur cum pacificis, quæ afferuntur propter Paſcha, paſcent donec vitientur; & vendentur, & adducet pretio optimi, quod ſit inter illa, pacifica, & comedentur die & nocte uſque ad mediam noctem, & pretio optimi, quod ſit inter illa, alia pacifica, & comedentur duobus diebus, & una nocte. Ben Azai dicit: Pacifica, quæ afferuntur propter Paſcha, ecce erunt ſicut Paſcha in ſingulis rebus, quæ comeduntur die & nocte.

IV. Primogenitum ſi miſceatur cum ſacrificio Paſchali, ambo paſcent donec vitientur, & comedentur ſicut primogenitum. R. Simeon dicit: Alterum mactabitur nomine illius, quod eſt, & alterum mactabitur nomine illius quod eſt, & ambo comedentur ſicut ſacrificium Paſchale, & juxta annumeratos ſacrificii Paſchalis: Si decimum miſceatur cum ſacrificio Paſchali, ambo paſcent, donec vitientur, & vendentur ſicut decimum: R. Simeon dicit: Alterum mactabitur nomine illius, quod eſt, & alterum mactabitur nomine illius quod eſt, & ambo comedentur ſicut ſacrificium Paſchale, & juxta annumeratos ſacrificii Paſchalis. Primogenitum &

הבכור והמעשר רבי שמעון אומר זה ישחט לשום מה שהוא וזה ישחט לשום מה שהוא ושניהם יאכלו כאחד מפני שמתן דמן שווה ולא הודו חכמים לרבי שמעון שמביא קרשים לבית הפסול במה דברים אמורים בזמן שנתערבו חיין אבל בזמן שנתערבו שחוטין יאכלו כחמור שבהן . נתערבו בפסולי המוקדשין או בחולין שנישחטו בעזרה תעבר צורתו ויצא לבית השריפה.

ה תודה שנתערבה באיל נזיר שניהם יקרבו ויניף הלחם עמהן . אמר רבי יהודה מודים חכמים לרבי אליעזר באיברי הזבחים שנתערבו באיברי עולה שיקרבו מודה רבי אליעזר לחכמים שנתערבו ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר ובכלאים ובטרפה ויוצא דופן שתעבר צורתן ויצאו לבית השריפה על מה נחלקו על שנתערבו איברי בעל מום בתמים שרבי אליעזר אומר יקרבו ורואה אני איברי בעל מום בתמים כאלו הן העצים וחכמים אומרים תיעבר צורתן ויצאו לבית השרפה דם שנתערב במים רואין אותו כאלו הן יין שנתערב ביין רואין אותו כאלו הם מים נתערב בדם הבהמה או בדם חחיה רואין אותו כאלו הן יין ובמים אם בטלו מראיו פסול ואם לאו כשר רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל אין דם מבטל דם אין לך שמכפר אלא דם הנפש בלבד שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר איזה הוא דם הנפש כל זמן שמקלח ודם התמצית כל שאינו מקלח חתך את הראש בבת אחת קיבל מן הראש פסול מן הגוף כשר נתערב בדם פסולין ישפך לאמה או בדם התמצית אומר לו שלא יתן ואם נתן רואין אותו כאלו הוא במים אם בטלו מראיו פסול

decimum; Rabi Simeon dicit: Alterum mactabitur nomine illius quod eſt, & alterum mactabitur nomine illius quod eſt, & ambo ſimul comedentur, quia adſperſio eorum ſanguinum eſt æqualis: At non conſentiunt ſapientes cum Rabi Simeone, ut adducat ſancta in ſtatum reprobationis. De quo hæc dicta ſunt? Quando viva miſceantur; at ſi mactata miſceantur, comedentur juxta graviorem conditionem, quæ in illis eſt. Si miſceantur cum rejectaneis ſanctificatorum, aut cum profanis, quæ mactata ſint in atrio, mutetur eorum forma, & educantur ad domum combuſtionis.

V. Si ſacrificium Euchariſticum miſceatur cum ariete Nazyræi, ambo offerentur, & ventilabitur panis cum illis. Dicit R. Jehuda: Conveniunt ſapientes cum R. Elieſer in membris ſacrificiorum, quæ miſcerentur cum membris holocauſti, quod offerenda ſint: Conſentit R. Elieſer cum ſapientibus; ſi miſceantur cum iniente & cum inito, cum deſtinato Idololatriæ, & cum cultu Idololatrico adorato, cum pretio meritricis, & cum pretio canis, & cum heterogeneis, & cum diſcerpto, & cum eo, quod egreditur per latus, quod mutetur eorum forma, & educantur in domum combuſtionis. De quo diſſentiunt? Quando commixta fuerint membra animalis vitiati cum perfectis. Etenim Rabi Elieſer dicit: Offerantur: At ego confidero membra animalis vitiati ſicut ligna: Et ſapientes dicunt: Mutetur eorum forma, & educantur in domum combuſtionis. Si ſanguis miſceatur cum aqua, reputatur perinde ac ſit vinum; ſi miſceatur cum vino, conſideratur perinde ac ſit aqua; ſi miſceatur cum ſanguine animantis, aut cum ſanguine feræ conſideratur perinde ac ſit vinum; ſi cum aqua, ſi aboleatur ejus color, erit illegitimum, ſi minus, erit legitimum. R. Jehuda dicit nomine Raban Gamaliel: Sanguis non abolet ſanguinem: Non eſt tibi quod expiet, niſi ſanguis animæ duntaxat: Dictum eſt enim: *Quia ſanguis ipſe pro anima expiat*. Quinam eſt ſanguis animæ? Quandiu diffluit; & ſanguis expreſſionis eſt ille, qui non diffluit. Si præcidat caput una vice, & accipiat ſanguinem ex capite, eſt illegitimum, ſi accipiat ex corpore, eſt legitimum: Si miſceatur cum ſanguine illegitimorum, effundet in foſſam: Si cum ſanguine expreſſionis; dicet illi, ne ſpargat; at ſi ſpargat, conſideratur perinde ac ſit mixtus cum aqua; ſi aboleatur ejus color, eſt illegitimum; ſi minus, eſt legitimum. Rabi

ואם לאו כשר רבי אליעזר מכשיר בדם התמצית.

ו נתערב ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן במחיר ובכלאים ובטרפה ויוצא דופן בין כוס בכוס ובין בבלול שפך לאמה כוס אחד במאה כוסות רבי אליעזר אומר אם קרב כוס אחד יקרבו כל הכוסות וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן ישפך לאמה אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר על דם עולה שנתערב בדם זבחים שיקרבו על שנתערב ברובע ובנרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר בין כוס בכוסות ובין בבלול או שנתערב דם בעל מום בבלול או כוס אחד במאה כוסות ישפך לאמה על מה נחלקו על שנתערב דם בעל מום בתמים שרבי אליעזר אומר יקרבו ורואה אני את דם בעל מום בתמים כאלו הם מים חכמים אומרים ישפך לאמה.

ז הנתנין למטה שנתערבו בנתנין למעלה רבי אליעזר אומר ינתנו למעלה וחכמים אומרים ישפכו לאמה נתן למטה ולא נמלך רבי אליעזר אומר יתן למעלה וחכמים אומרים ישפך לאמה ותחתתונים עלו לו נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה אלו ואלו לא עלו לו. חטאת יחיד שנתערבה זו בזו חטאת צבור שנתערבה זו בזו חטאת יחיד וציבור שנתערבו זו בזו וכן בתודות וכן בעולות וכן בשלמים ניתן ארבע מתנות מכל אחת ואחת ואם נתן ארבע מתנות מכולן יצא במה דברים אמורים בזמן שנתערבו חיין אבל בזמן שנתערבו שחוטין נתן ארבע מתנות מכולן ואם נתן מתנה אחת מכולן יצא רבי אומר רואין את

bi Eliefer probat fanguinem expreffionis.

VI. Si mifceatur cum iniente, & cum inito, cum deftinato Idololatriæ, & cum cultu Idololatrico adorato, cum dono meretricis, cum pretio canis, cum heterogeneis, & cum difcerpto, & cum eo, quod egreditur ex latere, five mifceatur calix cum calice, five mifceatur cum mixto effundet in foffam: Si calix unus mifceatur cum centum calicibus: R. Eliefer dicit: Si offertur unus calix, offerantur omnes calices: At fapientes dicunt: Vel fi omnes oblati fuerint, excepto uno ex illis, effundetur in foffam. Dicit R. Jehuda: Non diffentit R. Eliefer de fanguine holocaufti, qui commixtus fit cum fanguine facrificiorum, quod debeat offerri: De eo, qui mifceatur cum iniente, & cum inito, cum deftinato *Idololatriæ*, & culto Idololatrico adorato, cum dono meretricis, & cum pretio canis, five mifceatur calix cum calicibus, five confundatur, aut fi mifceatur fanguis animalis vitiati cum mixto, aut calix unus cum centum calicibus, omnes conveniunt, quod effundatur in foffam. In quo *diffentiunt*? Quando mifceatur fanguis animalis *vitiati cum perfecto*; Etenim R. Eliefer dicit: Offerantur. At ego confidero, fi mifceatur fanguis animalis vitiati cum perfecto, perinde ac fit aqua: Et fapientes dicunt: Effundatur in foffam.

VII. Si fanguines deorfum adfpergendi mifceantur cum fanguinibus furfum effundendis, R. Eliefer dicit; Spargat furfum: Et fapientes dicunt: Effundet in foffam. Si infra adfpergat, & non pœniteat; R. Eliefer dicit; Adfpergat furfum; Et fapientes dicunt: Effundet in foffam; At inferiores poterant infervire; Si furfum adfpergat, & non pœniteat: Tam hi quam illi conveniunt, quod iterum debeat deorfum adfpergere; & tam illi, quam ifti non inferviunt: Si facrificium privati pro peccato cum alio mifceatur, fi facrificium pro peccato cœtus cum alio mifceatur, & fimiliter fi mifceatur cum facrificio Euchariftico, & cum holocaufto, atquam etiam cum pacificis, adfperget quatuor adfperfiones ex fingulis; & fi ex cunctis adfpergat quatuor adfperfiones, fatisfacit debito. De quo hæc dicta funt? Quando viva fuerint commixta, at fi mactata fuerint commixta, adfperget quatuor adfperfiones ex omnibus, fi vero unam ex omnibus adfperferit, fatisfacit debito. Rabi dicit:

Con-

המתנה שאם תיחלק ויש בה מתנה לכל אחת ואחת.

ח הניתנין במתנה אחת שנתערבה בניתנין במתנה אחת ינתנו במתנה אחת מתן ארבע במתן ארבע ינתנו במתן ארבע מתן ארבע במתנה אחת רבי אליעזר אומר ינתנו מתן ארבע רבי יהושע אומר ינתנו מתנה אחת אמר רבי אליעזר הרי הוא עובר בל תגרע אמר רבי יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף אמר רבי אליעזר לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו ומוסיף אתה עליו כשהוא עם אחרים אמר רבי יהושע לא נאמר בל' תגרע אלא כשהוא בעצמו ונורע אתה הימנו כשהוא עם אחרים אמר לו רבי אליעזר ערין דבר שקול מי מכריע אמר לו רבי יהושע אני אכריע כשאני עושה בידי נמצאתי עובר על לא תעשה כשאני מניחה כמות שהוא נמצאתי עובר לא תעשה ואינה בידי. הניתנין בפנים שנתערבו בניתנין בחוץ ישפך לאמה נתן בחוץ ולא נמלך יחזור ויתן בפנים והחיצונים עלו לו בחוץ בפנים ולא נמלך אלו ואלו לא עלו לו בפנים בחוץ ולא נמלך אלו ואלו לא עלו לו חוץ משנתערבו בחטאת כפני שחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה רבי אליעזר אומר אף האשם שנאמר כחטאת כאשם.

ט חטאת שקבל דמה בשני כוסות ניטמא אחד מהן או שנשפך או שיצא חוץ לקלעים או שנתנו למטה הרי חברו כשר קל וחומר לפני מים שאם יצא אחד מהן לחוץ לא יהא חברו פוסל והריך נותן ומה אם במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא פסל הדם שבחוץ את הדם שבפנים מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים אינו ריך

Considerant, si dividatur adspersio, num sit adspersio pro singulis.

VIII. Si sanguines una adspersione adspergendi misceantur cum sanguinibus una adspersione adspergendis, adspergendi erant una adspersione; Si sanguines quatuor adspersionibus adspergendi misceantur cum sanguinibus quatuor adspersionibus adspergendis, adspergantur quatuor adspersionibus: Si sanguines quatuor adspersionibus adspergendi misceantur cum sanguinibus una adspersione adspergendis; R. Eliefer dicit: Adspergantur quatuor adspersionibus. Rabi Jehosua dicit: Adspergantur una adspersione: Dixit R. Eliefer: Ecce transgreditur præceptum. Ne diminuas. Dicit R. Jehosua: Ecce transgreditur præceptum: Ne addas. Dicit Rabi Eliefer: Non dictum est: Ne addas; Nisi quando id ipsum est, at poteris adducere, quando sit cum aliis. Respondit R. Jehosua: Non dictum est: Ne diminuas: Nisi quando, sit illud ipsum, at poteris diminuere ex eo, quando sit cum aliis: Dixit illi R. Eliefer: Hactenus res æquilibrata est, quis præponderabit? Respondit ei R. Jehosua: Ego præponderabo: Quando ego operor mea manu, deprehenditur, quod ego transgredior præceptum negativum; quando ego illud relinquo sicut est, deprehenditur quod transgredior præceptum negativum, at non operor mea manu. Si sanguines intus adspergendi misceantur cum sanguinibus foris adspergendis, effundet in fossam. Si spargat foris, & non pœniteat, iterum spargat intus; & exteriores inserviunt foris; Si adspergat intus, & non pœniteat, nec illi, nec isti inserviunt intus, si foris & non pœniteat, tam illi quam isti non inserviunt foris, quando commixti fuerint cum sacrificio pro peccato; quia sacrificium pro peccato, cujus sanguis inferatur, est illegitimum. R. Eliefer dicit: Etiam sacrificium pro delicto: Dictum est enim: *Sicut sacrificium pro peccato, ita sacrificium pro delicto.*

IX. In sacrificio pro peccato si excipiat sanguinem duobus calicibus, si unus ex iis polluatur, aut effundatur, aut educatur extra vasa, aut deorsum adspergatur, ecce ejus socius est legitimus. Argumentum a minori ad majus pro interioribus, quod si unus ex iis educatur, ejus socius non sit profanatus. Et ratio dictitat. Si ubi cogitatio profanat foris, non reprobat exterior sanguinem interiorem, ubi cogitatio non reprobat intus, non erit æquum, ut non

שלא יפסול הדם שבפנים את הדם בחוץ תלמוד לומר הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה נכנס לפנים כשר יצא לחוץ פסול בשר הקדש שנכנס לפנים כשר והדין נותן שיהא פוסל ומה אם במקום שלא פסל דם שבחוץ את הדם שבפנים נפסל בשר היוצא לשם מקום שפסל דם שבפנים את הדם שבחוץ אינו דין שנפסל בשר שנכנס לשם תלמוד לומר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו וגו'.

י נכנס לפנים חברו פיגול יצא לחוץ חברו כשר קבל הכהן קבל הכשר קיבל בימינו קיבל בכלי קרשן חברו כשר שזה ראו ליקרב בפנים קבל הזר קבל הפסול קבל בשמאלו קבל בכלי חול חברו פסול שאין ראוי ליקרב בפנים פירכסה ליקרב בפנים והחזירה כשרה חטאת העוף שפירכסה לפנים והחזירה כשרה.

יא חטאת קבל דמה בארבעה כוסות אם נתן מכולן על ארבע קרנות כולן נשפכין ליסוד ואם לא נתן אלא אחת מהן מתן ארבע הוא נשפך ליסוד והן נשפכין לאמה רבי אליעזר בר שמעון אומר אפילו לא נתן אלא אחד מהן מתן ארבע כולן נשפכים ליסוד זה הוא כללו של דבר כל הנשפך ליסוד ודמו טעון כיבוס ומחשבה פוסלת בו משום פגול והמעלה אותו בחוץ חייב כל הנשפך לאמה אין דמו טעון כיבוס ואין מחשבה פוסלת בו משום פגול והמעלה אותו בחוץ פטור.

פרק תשיעי

א אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים הדם כדברי רבן גמליאל זורקו על גבי האישים נסכים נותנין לספלין. הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמם ועלו לגבי

non reprobet sanguis interior sanguinem exteriorem? Idcirco dictum est: *Ecce nequaquam illatus est sanguis ejus in sanctuarium interius:* Si inferatur, est legitimus, si educatur, erit illegitimus. Caro sancta si inferatur, est legitima. At ratione probatur, quod sit illegitima: Si ubi non reprobat sanguis exterior sanguinem interiorem, reprobatur caro, quæ illuc educitur; ubi reprobat sanguis interior sanguinem exteriorem, non erit æquum, ut reprobetur caro, quæ illuc infertur? Idcirco dictum est: *Et carnem in agro discerptam non comedetis &c.*

X. Si inferatur, ejus socius est abominandus, si educatur, ejus socius est legitimus: Si accipiat sacerdos, si accipiat legitimus, si accipiat dextra, si accipiat vase sancto, ejus socius est legitimus, quia conveniens est ille, ut intus offeratur. Si accipiat alienus, si accipiat illegitimus; si accipiat sinistra, si accipiat vase profano, ejus socius est illegitimus, quia non est conveniens, ut intus offeratur. Si trepidet animal, quod intus offerendum est, & reducatur, erit legitimum: Sacrificium pro peccato volucris, si intus trepidet, & reducatur, erit legitimum.

XI. In sacrificio pro peccato si accipiat ejus sanguinem quatuor calicibus, si ex omnibus adspergat super quatuor cornua, cuncti erant effundendi ad basim: At si non adspergat nisi ex uno de iis, iste effundendus erit ad basim, & illi effundebantur in fossam. R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Vel si non adspergat nisi ex uno de iis quatuor adspersiones, tamen omnes erant effundendi ad basim: Hæc est regula generalis. Quod effunditur ad basim, ejus sanguis requirit lotionem, & cogitatio illud reprobat nomine abominandi; Et qui illud foris offert, tenetur: Quod effunditur in fossam, ejus sanguis non requirit lotionem, neque cogitatio illud reprobat nomine abominandi, & qui illud foris offert, absolvitur.

CAPUT IX.

I. NON est discrimen inter verba Raban Gamaliel, & verba Rabi Jehosua nisi in sanguine, & in libaminibus: Sanguis juxta verba Raban Gamaliel spargebatur super ignita, & libamina ponebantur in simpulis: Sacrificium Paschale, & sacrificium pro peccato, quæ mactata essent sine suo nomine, si adscenderent super altare, non de-

המזבח הרי אלו לא ירדו כל הזבחים שעלו
לגבי מזבח ונמצאו פסולין הרי אלו לא
ירדו . העצמות והגידים והקרניים והטלפיים
שעלו לגבי המזבח ונמצאו פסולין הרי אלו
לא ירדו אותו ואת בנו שעלו לגבי מזבח
ירדו שאין המזבח מקדיש אלא את הראוי
לו הרובע והנרבע המוקצה והנעבד והאתנן
והמחיר והכלאים והטרפה ויוצא דופן שעלו
לגבי מזבח ירדו מפני שלא היה פסולים
בקדש זה הכלל כל שהיה פסולו בקודש
הקדש מקבלו לא היה פסולו בקדש אין
הקדש מקבלו חוץ מבעל מום שרבי שמעון
אומר משם רבי עקיבא בעל מום בעוף
כשר רבי חנניה סגן הכהנים אומר דוחה
היה אבא את בעלי מומים מליקרב מפני
מה אמרו הלן והיוצא והטמא שעלו לא
ירדו מפני שהלן כשר בשלמים והיוצא
כשר בבמה והטמא כשר בצבור .

ב הקומץ והלבונה מנחת כהנים
ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שעלו
לגבי מזבח ונמצאו פסולים הרי אלו לא
ירדו אבל קטרת שעלה לגבי מזבח תרד
שאין המזבח מקדש אלא את הראוי לו
עולה שעלתה לגבי מזבח ונמצאת פסולת
יקטירנה על יד העזרה . אברים שלנו
בעזרה מעלין אותן כל הלילה שעל גבי
הכבש שבראשו של מזבח מעלין אותן
לעולם כשם שאם עלו לא ירדו כך אם
ירדו לא יעלו ואם עלו ירדו הקומץ שנתנו
על גבי האישים שיריו מותרין אימורין
שנתנן על גבי האישים הבשר מותר .

ג הפיגול והנותר והטמא שנתנן
על גבי האישים חייבין עליהם משום פיגול
ונותר וטמא עולה שחוטה שעלתה על
המזבח או שעלתה חיה ושחטה הרי
מפשיט ומנתח ומוריד את הדם והורקי
למטה מוריד את הקרביים ומדיחן במים

deſcendebant; Cuncta ſacrificia, quæ adſcendiſſent ſuper altare, ſi deprehenderentur illegitima, non deſcendebant: Oſſa, & nervi, & cornua, & ungulæ, quæ adſcendiſſent ſuper altare, & deprehenderentur illegitima, non deſcendebant; Ipſe & ejus filius, qui adſcendiſſent ſuper altare, deſcendebant, quia altare non ſanctificabat, niſi quæ ſibi eſſent convenientia: Iniens & initum, & deſtinatum Idololatriæ, & cultu Idololatrico adoratum, & donum meretricis, & pretium canis, & heterogenea, & diſcerptum, & quod egreditur ex latere, ſi adſcendiſſent ſuper altare, deſcendebant, quia non ſunt reprobata in ſanctitate: Hæc eſt regula generalis: Quod profanatur in ſanctuario, ſanctuarium recipit; ſi non profanetur in ſanctuario, ſanctuarium illud non recipit, excepto vitiato; Etenim R. Simeon dicit nomine R. Akiba: Vitiatum in volucri eſt legitimum: R. Chanan Segen ſacerdotum dicit: Rejiciebat meus pater vitiata, ut offerrentur: Cur dixerunt, pernoctans, & egrediens, & immundum, ſi adſcenderent, quod non deſcenderent? Quia pernoctans eſt legitimum in pacificis; & egrediens eſt legitimum in excelſo, & immundum eſt legitimum in cœtu.

II. Pugillus, & thus, munus ſacerdotum, & munus ſacerdotis uncti, & munus libaminum, quæ adſcenderent ſuper altare, ſi deprehenderentur illegitima, ecce non deſcendebant: At ſuffitus ſi adſcendiſſet ſuper altare, deſcendebat, quia altare non ſanctificabat niſi quæ ſibi erant convenientia: Holocauſtum, quod aſcendiſſet ſuper altare, & deprehenderetur illegitimum, adolebatur in atrio: Membra, quæ pernoctarent in atrio, faciebant adſcendere tota nocte; quæ erant ſuper clivo, & quæ in vertice altaris poterant omni tempore facere adſcendere: Sicut ſi adſcenderent, non adſcendebant, ita pariter ſi deſcenderent non adſcendebant; ſi autem adſcenderent, deſcendebant, Si pugillum impoſuiſſet ignitis ejus reliquiæ permiſſæ erant; ſi adipes impoſuiſſet ignitis, caro permiſſa erat.

III. Abominandum, & reſiduum, & immundum, quæ impoſita eſſent ignitis, eorum cauſa tenebantur abominando, reſiduo & immundo: Holocauſtum mactatum ſi adſcendiſſet ſuper altare, aut ſi adſcendiſſet vivum, & mactaſſet, debet illud decorticare, & diſſecare, & deorſum diſtillare; & faciet deſcendere inteſtina, eaque lavabit aqua, atque item ipſa faciet adſcendere, & faciet de-

וחוזר ומעלה אותן ומוריד את העור
לכהנים וחוזר ומקטיר את הכל.

ד זבחים שחוטין שעלו לגבי
מזבח הרי זה מפשיט ומנתח מוריד את
הדם וזורקו למטה מוריד את הקרביים
ומדיחן במים חוזר ומעלה אותן ומוריד
את העור ואת הבשר לבעלים חוזר ומקטיר
את השאר העלן חיים מורידין ושוחטם
אין לך שמקדיש במזבח החיצון אלא את
הראוי לו כלי הלח מקדשין את הלח ומדת
היבש מקדשת את היבש אין כלי הלח
מקדשין את היבש ולא מדת היבש מקדשת
את הלח אין מקדשת אלא במלואן אין
מקדשת אלא מתוכן אין מקדשת אלא
בפנים נקבו נפגמו נסדקו אין עושן מעין
מלאכתן שיהו עושין כשהם שלמים מקדשין
ואם לאו אין מקדשין.

פרק עשירי

א כל התדיר מחברו הוא קודם
את חברו וכל המקודש מחברו הוא קודם
את חברו פר משיח ופר העדה עומדים
פר משיח קודם לפר העדה בכל מעשיו
הואיל ומשיח מכפר ועדה מתכפרת מוטב
שיקדם מכפר למתכפר שנאמר וכפר בעדו
ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל פר הבא
על כל המצות קודם לשעירי העדה ושעירי
העדה קודמים לשעיר של נשיא ושעיר
של נשיא קודם לשעירה של יחיד ושעיריה
של יחיד קודמת לכבשה של יחיד.

ב תורה מדמת לאיל נזיר מפני שהתודה
טעונה ארבעה מיני לחם ואיל נזיר טעון
שני מיני לחם מעשר קודם את העופות
אמר רבי שמעון והלא מעשר קדשים קלים
ועופות קדשי קדשים קדמו קדשים קלים
לקדשי קדשים אמור מעתה יש במעשר
אמורי קדשי קדשים מה שאין כן בעופות.
חטאת העוף קודמת לעולת העוף בהקרבה
אף בהפרשה לא יאמר זה לעולתי וזה

descendere pellem pro sacerdotibus, atque iterum totum adolebit.

IV. Sacrificia mactata si adscendissent super altare, decorticabit, & dissecabit, distillabit sanguinem, & deorsum sparget; faciet descendere intestina, eaque lavabit aqua, iterum ea faciet adscendere, & faciet descendere pellem, & carnem pro dominis, atque iterum reliquum adolebit: Si viva adscendissent, faciet ea descendere, & mactabit: Non est tibi, quod sanctificet altare exterius, nisi quæ sibi sint convenientia: Vasa liquidi sanctificabant liquidum; & mensura sicci sanctificabant siccum; At vasa liquidi non sanctificabant siccum, neque mensura sicci sanctificabat liquidum; Non sanctificabatur, nisi ex iis impleretur, non sanctificabatur, nisi in eorum medio, non sanctificabatur nisi intus; Si perforata essent, si frangerentur, si finderentur, si in iis fieri posset species operis, quod fieri solebat, quando erant integra, sanctificabant, si minus, non sanctificabunt.

CAPUT X.

I. Quod est altero jugius, antecedit alterum, & quod est altero sanctius, alterum antecedit; Si adstarent juvencus uncti, & juvencus congregationis, juvencus uncti antecedebat juvencum congregationis in cunctis suis operationibus; quoniam unctus expiabat, & congregatio expiabatur, melius erat ut antecederet expians expiatum: Dictum est enim: *Et expiabit pro se & pro domo sua, & pro universa congregatione Israel*. Juvencus qui afferebatur pro cunctis præceptis antecedebat hircos congregationis, & hirci congregationis antecedebant hircum principis, & hircus principis antecedebat capellam privati, & capella privati antecedebat agnam privati.

II. Sacrificium Eucharisticum antecedebat arietem Nazyræi, quia sacrificium Eucharisticum requirebat quatuor species panis, at aries Nazyræi requirebat duas species panis: Decimum antecedebat volucres: Dicit R. Simeon: Atqui decimum erat ex sanctitatibus levibus, & volucres erant sanctitates sanctitatum: Antecedant sanctitates leves sanctitates sanctitatum: Dic igitur: In decimo erant adipes, qui sunt sanctitates sanctitatum, qui non erant in volucribus: Sacrificium pro peccato volucris antecedebat holocaustum volucris in oblatione, atque etiam in separatione. Ne dicat: Hic sit pro meo holocausto, & il-

לחטאתי אלא אומר זה לחטאתי וזה לעולתי חטאת העוף של יולדת קודמת לכבשה מנחת האיש קודמת למנחת אשה מנחת חטים קודמת למנחת שעורין מנחה קודמת ליין והיין קודמת לשמן שמן קודם למלח ומלח קודמת לעצים ועצים קודמין לכל דבר .

ג פרים קודמים לאילים ואילים קודמין לכבשים אימתי בזמן שבאו כאחד אבל הבא ראשון קרב ראשון הבא אחרון קרב אחרון לחם הפנים קודם לשתי הלחם כשהוא מחלק בעצרת אומר הילך מצה הילך חמץ הילך מצה הילך חמץ אבא שאול אומר שתי הלחם קודמת ללחם הפנים כשהוא מחלקן בעצרת אומר הילך חמץ הילך מצה מפני ששתי הלחם חביבות שקודמין זה את זה בהקרבה כך קודמין זה את זה באבילה קדשי קדשים קודמים לקדשים קלים.

ד הנאכלין ליום אחד קודמים לנאכלין לשני ימים שלמים של אמש קודמין לחטאת ואשם של יום רבי שמעון אומר חטאת ואשם של יום קודמין שלמים של אמש וכולן רשאין כהנים לשנות באכילתן מנחות ללותתן ולהוציא שמנן ולתת לתוכן תבלי חולין תבלי תרומה דברי רבי שמעון רבי מאיר אומר תבלי חולין ולא תבלי תרומה שלא יביאו לידי פסול ולידי טיעוט אבילה יין כיוצא בו אין מבשלין חטאת ואשם עם מורם מתודה ואיל נזיר עם הבבור עם המורם משל שלמים מפני שממעט את אבילתן וזמן אבילתן ולא שלמים של אמש עם חטאת ואשם של יום מפני שממעט את אבילתן ומקום אבילותן וזמן אבילתן אבל חטאת

& ille sit pro meo sacrificio pro peccato. Sed dicet: Hic sit pro meo sacrificio pro peccato, & ille sit pro meo holocausto: Sacrificium pro peccato volucris puerperæ antecedebat ejus agnam; Munus viri antecedebat munus mulieris. Munus triticeum præcedebat munus hordeaceum; Munus antecedebat vinum, & vinum antecedebat oleum; oleum antecedebat salem, & sal antecedebat ligna; ligna omnia antecedebant.

III. Juvenci antecedebant arietes, & arietes antecedebant agnos: Quando? Quando simul adducebantur. At quod prius adducebatur, prius offerebatur, & quod posterius adducebatur, posterius offerebatur: Panis facierum antecedebat duos panes: & quando dividebantur in Pentecoste, dicebat: Ecce tibi azymum, ecce tibi fermentatum; ecce tibi azymum, ecce tibi fermentatum: Aba Saul dicit: Duo panes antecedebant panem facierum: Quando dividebantur in atrio, dicebat: Ecce tibi fermentatum, ecce tibi azymum, quia duo panes erant chariores; eo quod alteri alteros antecederent in oblatione, ita pariter alteri alteros antecedebant in comestione. Sanctitates sanctitatum antecedebant sanctitates leves.

IV. Quæ comedenda erant uno die antecedebant quæ erant comedenda duobus diebus: Pacifica hesterna antecedebant sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto hodiernum. Rabi Simeon dicit: Sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto hodiernum antecedebant pacifica hesterna; Licebat sacerdotibus variare in eorum comestione, in munere misto oleo, & extrahere eorum oleum, & in ea indere condimenta profana, & condimenta separationis: Verba R. Simeonis. R. Meir dicit: Condimenta profana, at non condimenta separationis, ne adducantur in statum profanationis, & in statum diminutionis comestionis: Vinum & illi simile. Non licet coquere sacrificium pro peccato, & cum sacrificio pro delicto cum ablato ex sacrificio Eucharistico, & arietem Nazyræi cum primogenito, & cum ablato ex sacrificiis pacificis, quia diminuitur eorum comestio, at tempus eorum comestionis: Neque licet coquere pacifica hesterna cum sacrificio pro peccato, & cum sacrificio pro delicto hodierno, quia diminuitur eorum comestio, & locus, & tempus eorum comestionis: At licet simul coquere sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto; pariterque licet simul coquere

ואשם מתבשלין זה עם זה תודה ואיל נזיר מתבשלין זה עם זה הבכור ומורם משלמים ומתבשלין זה עם זה מפני שכולן שוות.

ה אחד חטאות החיצונות ואחד חטאות הפנימיות דמהן טעון כיבוס שנאמר תורת החטאת תורה אחת לכל החטאת חטאת העוף אין דמה טעון ביבוס חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס היתה לה שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס דברי רבי יעקב רבי שמעון אומר אף על פי שהיתה שעת הכושר ונפסל אין דמה טעון כבוס נתן על הקרן ועל הכבש ועל היסוד אין זקוק לו נתן מידו כשהוא מזה גבי הקיתון גורדו והוא טהור.

ו נתן על העור עד שלא הופשט אין טעון כבוס משהופשט טעון כבוס דברי רבי יהודה רבי אלעזר אומר אף משהופשט אין טעון כיבוס אלא מקום הדם דבר הראוי לקבל טמאה ראוי לכיבוס היכן מכבסו בפנים יצא לחוץ נכנס ומכנסו בפנים.

ז רבי שמעון אומר קדשים קלים אין טעתין מריקה ושטיפה אבל טעונין הרחה משום נותן טעם כבשים פסולין אין טעונין מריקה ושטיפה רבי יעקב אומר היה להן שעת הכושר ונפסלו אין טעונין מריקה ושטיפה רבי שמעון אומר אף על פי שהיתה להן שעת הכושר ופסולין אין טעונין מריקה ושטיפה אלא הרחה כלי חרש אין טעונין אלא שבירה היכן שוברו בפנים יצא לחוץ נכנס ושוברו בפנים. רבי טרפון אומר בישל בו מתחלת הרגל מבשל בו כל הרגל אחר הרגל אין טעון מריקה ושטיפה אמר רבי נתן לא היה רבי טרפון אומר אלא בקרשים קלים בלבר היכן מורקן ושוטפן בפנים יצא לחוץ מכניסן מירקן ושוטפן בפנים נטמאו בחוץ מטהרין ומכניסן מורקין ושוטפן בפנים.

ח כיצר מריקתן ושטיפתן במקום אכילתן מריקתן ושטיפתן עד זמן אבילתן מריקתן ושטיפתן בשל בו קרש קרשים

buere sacrificium Eucharisticum & arietem Nazyræi; & similiter licet simul coquere primogenitum & ablatum ex pacificis, quia omnia sunt æqualia.

V. Tam in sacrificiis pro peccato exterioribus, quam in sacrificiis pro peccato interioribus eorum sanguis requirit lotionem: Dictum est enim: *Lex sacrificii pro peccato*: Lex una pro cunctis sacrificiis pro peccato: In sacrificio pro peccato volucris ejus sanguis non requirit lotionem: Si sacrificium pro peccato profanetur, ejus sanguis non requirit lotionem; si aliquo tempore fuerit legitimum, & profanetur, ejus sanguis requirit lotionem. Verba R. Jacob: R. Simeon dicit: Vel si aliquo tempore fuerit legitimum, & profanetur, ejus sanguis non requirit lotionem. Si adspergat super cornu, & super clivum, & super basim, non tenetur: Si fudisset de sua manu, dum spargit super scyphum, abradet, & erit mundus.

VI. Si adspersisset super pellem, priusquam decorticasset, non requirit lotionem; si postquam decorticasset, requirit lotionem; Verba R. Jehuda: Rabi Elieser dicit: Vel post excoriationem non requirit lotionem, nisi situs sanguinis: Quod conveniens est, ut recipiat immunditiem, requirit lotionem: Ubi lavabatur? Intus, si efferatur, inferetur, & intus lavabitur.

VII. R. Simeon dicit: Sanctitates leves non requirunt defricationem, & immersionem, at requirunt lotionem propter saporem. Agni illegitimi non requirunt defricationem, & immersionem: R. Simeon dicit: Vel si aliquo tempore fuerint legitimi, & profanentur, non requirunt defricationem, & immersionem, sed tantum lotionem. Vasa testacea non requirunt nisi fractionem: Ubi frangebantur? Intus, si efferatur, inferetur, & frangetur intus. R. Tarphon dicit: Si coquat (in vase) in principio festi, poterit in eo coquere toto festo, post festum non requirit defricationem, & immersionem. Dicit R. Nathan: Non dixit R. Tarphon nisi de sanctitatibus levibus duntaxat: Ubi defricabatur, & lavabatur? Intus: Si efferatur, inferatur, & defricetur, & immergatur intus: Si polluantur foris, mundabuntur, & inferentur, & defricabuntur, & immergentur intus.

VIII. Ubi defricabantur, & immergebantur? In loco, quo comedebantur, defricabantur, & immergebantur, usque ad tempus eorum comestionis defricabantur, & immergebantur. Si in iis coquet sanctitates sanctitatum,

מורק ושוטף לקדשי קדשים קדשים קלים מורק ושוטף לקדשים קלים קדשי קדשים וקדשים קלים מורק ושוטף לחמור שבהן שטף ולא מרק מרק ולא שטף יאכלו כחמור שבהן. חומר בהזאה שאין במריקה ושטיפה ובמריקה ושטיפה שאין בהזאה שהוא נוהגת בחטאות הפנימיות ונוהגת לפני זריקות דמים מה שאין כן במריקה ושטיפה חומר במריקה ושטיפה שהמריקה ושטיפה נוהגים בקדשי קדשים ובקדשים קלים ואם נתבשל במקצת כלי כולי טעון מריקה ושטיפה מה שאין כן בהזאה.

פרק אחד עשר

א אין אונן רשאי להביא זבחים כל שבעה אחד זבחים שהן ראוין לבא נדבה ואחד זבחים שהן ראויין לבא נדבה אפילו יין ואפילו עצים ואפילו לבונה שנאמר שלמים רבי שמעון אומר שלמים שהכל שלום בהן מהן למזבח ומהן לכהנים ומהן לבעלים זבחי תודה הרי זה מודה בכל מקום שנאמר זובח תודה יכבדנני ושם דרך אראנו וגו׳ כהן גדול מקריב אונן ואינו אוכל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר כל אותו היום רבי שמעון אומר גומר את העבודה שבידו ובא לו אבל כהן הדיוט שעמד ומקריב ומת לו מת מניח את עבודה שבידו ויוצא לפיכך אם זרק את הדם או שהקטיר קטרת כל עבודה שעבד הרי אלו פסולות.

ב כל חטאות שדמן נכנס לפנים אין לכהנים בהן כלום אלא הדם ואימורין למזבח ועור ובשר יצאו לבית השרפה היכן שורפין אותן בבית הדשן הגדול חוץ לירושלם ולצפונה של ירושלם חוץ לשלש מחנות ולא היו שורפין אותם שלימין אלא מנתחין אותם על ידי עורן בנתחי עולות.

ג אין הכהנים חולקין בשר כנגד

defricabit & immerget pro ſanctitatibus ſanctitatum, ſi coquat ſanctitates leves defricabit & immerget pro ſanctitatibus levibus: Si coquat ſanctitates ſanctitatum, & ſanctitates leves defricabit, & immerget juxta earum graviorem conditionem: Si immergat, & non defricet, ſi defricet & non immergat, comedentur juxta eorum graviorum conditionem: Gravior eſt conditio in adſperſione, quam in defricatione, & immerſione, & gravior eſt conditio in defricatione & immerſione, quam in adſperſione, quia adſperſio obſervatur in ſacrificiis pro peccato interioribus, & obſervatur ante adſperſionem ſanguinum, quod non obſervatur in defricatione, & immerſione; quia defricatio & immerſio obſervatur in ſanctitatibus ſanctitatum, & in ſanctitatibus levibus; & ſi coquatur in parte vaſis, totum vas requirit defricationem & immerſionem, quod non obſervatur in adſperſione.

CAPUT XI.

I. NON licet lugenti afferre ſacrificia toto ſeptiduo, tam ſacrificia, quæ ſit conveniens, ut ſponte afferantur, quam ſacrificia, quæ non ſit conveniens, ut ſponte afferantur, ne vinum quidem, & ligna, & thus: Dictum eſt enim: *Pacifica*. R. Simeon dicit; Pacifica, quia pro cunctis erat pax in illis; Ex iis participabat altare, participabant ſacerdotes, & participabant domini: Sacrificia Euchariſtica: Quia gratias agebat in omni loco. Dictum eſt enim: *Sacrificium Euchariſticum honorificabit me, & qui conſiderat iter &c.* Summus ſacerdos lugens offert, at non comedit: Verba R. Meir: Rabi Jehuda dicit: Toto eo die: R. Simeon dicit: Perficiebat miniſterium, quod erat in manu ſua, & abibat: At ſacerdos vulgaris, ſi ſtans offerret, & ſibi moreretur mortuus, deſeret miniſterium, quod eſt in manu ſua, & abibit: Idcirco ſi adſpergat ſanguinem, aut ſi adoleat ſuffitum, omne miniſterium, quod facit, eſt illegitimum.

II. In cunctis ſacrificiis pro peccato, quorum ſanguis infertur, non participant ſacerdotes; at ſanguis, & adipes cedunt altari, & pellis & caro educitur in domum combuſtionis. Ubi comburebantur? In domo cineris magna extra Hieruſalem, ad aquilonem Hieruſalem, extra tria caſtra; at integra non comburebantur: ſed diſſecat cum eorum pelle, ſicut diſſecat membra holocauſti.

III. Sacerdotes non dividebant carnem

בשר ועופות כנגד עופות בשר כנגד עופות
ועופות כנגד מנחות מנחות כנגד מנחות
שנאמר וכל מנחת בלולה בשמן וחרבה
לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו האיש
חולק אף על פי בעל מום אין הקטן חולק
אף על פי תמים קטן מאימתי בשר לחלק
בקדשי מקדש משיביא שתי שערות אבל
אין מקריבין אותו לעבודה עד שנתמלא
זקנו רבי אומר אומר אני עד שיהא בן
עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת
בית יהוה.

ד עולה כולה לגבוה ועורה
לכהנים קדשי קדשים הדם ואימוריו למזבח
ובשר ועור לכהנים קדשים קלים הדם
ואמורים למזבח ועור ובשר לבעלים זה
הכלל כל שיש לו בבשר יש לו בעורות
כל שאין לו כבשר אין לו בעורות חוץ מן
העולה שפירש בה הכתוב עור העולה
אשר הקריב לכהן לו יהיה שחטה חוץ
לזמנה חוץ למקומה הואיל ולא זכה מזבח
בבשרה לא יזכו הכהנים בעורה עולת
הקדש אין עורה לכהנים דברי רבי יהודה
וחכמים אומרים עורה לכהנים רבי יוסי
ברבי יהודה מוסיף אף של גרים ושל
נשים ושל עבדים שנאמר עולת איש פרט
לאלו אמרו לו והלא כבר נאמר עור העולה
אשר הקריב לכהן לו תהיה. אם בן למה
נאמר עולת איש אלא עולה שעלתה לאיש
עורה לכהנים ושלא עלתה לאיש אין עורה
לכהנים.

ה שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק
לזרוק את הדם עד שנטמא הדם הדם
יזרק ועור ובשר אסורין אם נזרק הדם
עור ובשר מותרים . שחטו ולא הפשיטו
ולא הספיק לזרוק את הדם עד שנטמא
הזבח העור אסור שחטו והפשיטו וניטמא
העור ואחר כך זרק את הדם העור מותר
דברי רבי שמעון אומר העור אסור .
שחטו ולא הפשיטו זרק את הדם ואחר
כך נטמא הזבח העור אסור רבי אליעזר

nem contra carnem, & volucres contra volucres, carnem contra volucres, & volucres contra munera, munera contra munera: Dictum est enim: *Et omne munus mistum oleo & siccum erit omnibus filiis Aharon, vir juxta fratres suos:* Vir dividit, vel vitiatus, at puer non dividit, vel si fuerit perfectus: Puer quando erit idoneus, ut partiatur in sanctitatibus sanctuarii? Postquam eduxerit duos pilos: At ipsum non admovent ad ministerium, antequam impleatur ejus barba. Rabi dicit: Ego dico: Donec sit filius viginti annorum & amplius, ut præficiatur operi domus Domini.

IV. Holocaustum totum cedebat Deo, & pellis sacerdotibus; In sanctitatibus sanctitatum, sanguis & adipes cedebant altari, & pellis & caro sacerdotibus. In sanctitatibus levibus sanguis & adipes cedebant altari, & pellis & caro dominis: Hæc est regula generalis: Qui habet jus in carne, habet jus in pellibus, & qui non habet jus in carne, non habet jus in pellibus, excepto holocausto, de quo definit textus: *Pellis, qui obtulerit sacerdoti erit.* Si mactet extra tempus suum, extra locum suum, quoniam non acquisivit altare ejus carnem, non acquirent sacerdotes ejus pellem: In holocausto sanctitatis pellis non cedebat sacerdotibus; verba R. Jehuda; & sapientes dicunt: Ejus pellis cedebat sacerdotibus. R. Jose bar R. Jehuda addit vel holocaustum proselytorum, & mulierum, & servorum: Dictum est enim: *Holocaustum viri.* Hæc excludit. Dixerunt illi: Atqui jam dictum est: *Pellis holocausti, qui obtulerit sacerdoti erit.* Si ita est, cur dictum est: *Holocaustum viri?* Nisi quod holocausti, quod oblatum sit pro viro, pellis cedat sacerdotibus; si vero non sit oblatum pro viro, ejus pellis non cedet sacerdotibus.

V. Si mactasset, & non excoriasset, & non fuisset tempus spargendi sanguinem, antequam pollueretur caro, sanguis adspergatur, & pellis & caro erit vetita: Si adspersus fuisset sanguis, pellis & caro erat permissa: Si mactasset & non excoriasset, & non fuisset tempus adspergendi sanguinem, antequam pollueretur sacrificium, pellis erat vetita. Si mactasset, & excoriasset, & pollueretur pellis, & postea adspersisset sanguinem, pellis erat licita. Verba Rabi. R. Simeon dicit: Pellis erat vetita; Si mactasset & non excoriasset, si adspersisset sanguinem, & postea pollueretur sacrificium, pellis erat vetita. Rabi

ברבי שמעון אומר יפשוט העור עם הבשר שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואחר כך נטמא הזבח הכל מודים שהעור מותר. שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם או ששחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם יזרק עור ובשר אסורין ואף על פי שנזרק הדם עור ובשר אסורין שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הזבח העור אסור שחטו והפשיטו ויצא הזבח ואחר כך זרק הדם העור מותר דברי רבי רבי אליעזר ברבי שמעון אומר העור אסור שחטו ולא הפשיטו וזרק את הדם ואחר כך יצא הזבח העור אסור דברי רבי רבי אליעזר ברבי שמעון אומר יפשיט העור עם הבשר שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואחר כך יצא הזבח הכל מודין שהעור מותר.

ו שחטו ולא הפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שיצא הדם או ששחטו והפשיטו ולא הספיק לזרוק את הדם עד שלן הדם הדם יזרק עור ובשר אסורין ואף על פי שנזרק הדם עור ובשר אסורין שחטו ולא הפשיטו ולן הזבח ואחר כך זרק את דמו העור אסור דברי רבי רבי אלעזר ברבי שמעון אומר יפשיט העור עם הבשר. שחטו והפשיטו וזרק את הדם ואחר כך לן הזבח הכל מודים שהעור מותר.

ז רבי אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו כשהוא עם הבשר נולד בו פסול בין לפני זריקות דמים ובין לאחר זריקות דמים הרי הוא כיוצא בו רב' אלעזר ברבי שמעון אומר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו כשהוא עם הבשר נזרק עליו הדם הורצה שעה אחת לפיכך אם נולד לו פסול אפילו לאחר זריקת דמים יפשיט העור עם הבשר.

ח בראשונה היו מכניסין עורות

bi Eliefer bar R. Simeonis dicit : Decorticabit pellem cum carne. Si mactasset, & excoriasset, & adspersisset sanguinem, & postea pollueretur sacrificium, omnes consentiunt, quod pellis sit licita. Si mactasset, at non excoriasset, neque fuisset tempus adspergendi sanguinem priusquam educatur sanguis; aut si mactasset, & excoriasset, & non fuisset tempus adspergendi sanguinem, priusquam educatur sanguis, spargetur, pellis & caro erunt vetitæ; vel si spargatur sanguis, pellis & caro erunt vetitæ. Si mactasset, & non excoriasset, neque fuisset tempus adspergendi sanguinem, priusquam educatur sacrificium, pellis erit vetita. Si mactasset, & excoriasset, & educeretur sacrificium, & postea adspergeretur sanguis, pellis erat licita. Verba Rabi: R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Si mactasset, & non excoriasset, & adspersisset sanguinem, & postea educatur sacrificium, pellis erat vetita: Verba Rabi. R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Excoriabitur pellis cum carne. Si mactasset, & excoriasset, & adspersisset sanguinem, & postea educatur sacrificium, omnes consentiunt, quod pellis sit licita.

VI. Si mactasset, & non excoriasset, & non fuisset tempus adspergendi sanguinem, priusquam educatur sanguis; aut si mactasset, & excoriasset, & non fuisset tempus adspergendi sanguinem, priusquam pernoctaret sanguis, spargetur sanguis, pellis & caro erant vetitæ: Vel si spargeretur sanguis, pellis & caro erant vetitæ: Si mactasset, & non excoriasset, & non fuisset tempus adspergendi sanguinem, priusquam pernoctaret sacrificium, pellis erat vetita; Si mactasset, & non excoriasset, & pernoctasset sacrificium, & postea adspergeret sanguinem, pellis erat vetita. Verba Rabi: R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Excoriabitur pellis cum carne. Si mactasset, & excoriasset, & adspersisset sanguinem, & postea pernoctaret sacrificium, omnes consentiunt, quod pellis sit licita.

VII. Rabi dicit: Sanguis expiat pro pelle seorsim, quando adhæreat carni; si exoriatur in ea profanatio sive ante sive post adspersionem sanguinum, ecce erit illi similis: R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Sanguis non expiat pro pelle seorsim, quando adhæreat carni; si super ea spargatur sanguis, hora una expiat; idcirco si in ea exoriatur profanatio vel post adspersionem sanguinum, excoriabitur pellis cum carne.

VIII. In principio inferebant pelles san-

קרשים ללשכת בית הפרוה והיו מחלקין
אותן בערבין לכל בית שבאותו היום והיו
גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע :
התקינו שיהו מחלקין אותן בערבי שבתות
לכל משמר ומשמר ועדיין היו גדולי כהונה
באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו הבעלים
והקדישום לשכינה .

ט אבא שאול אומר קורות של
שקמה היו ביריחו ובעלי אגרוף נוטלין
אותן עמדו והקדשום אמרו לא הקדישו
בעלים לשמים אלא קורות שקמה בלבד .
פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בזמן
שנשרפין במצותן נשרפים בבית הדשן
ומטמאים בגדים ואם אין נשרפין במצותן
נשרפין בבית הבירה ואין מטמאים בגדים
רבי יוסי הגלילי אומר בבית הדשן הגדול
היו נשרפין אפילו בתבן אפילו בקש ואפילו
בנבבה ואפילו לא הצית את האש אלא
ברובה הרי אלו כשרין.

פרק שנים עשר

א רבי אומר הפריש בין השוחט
בפנים למעלה בחוץ ובין השוחט בחוץ
למעלה בחוץ לא שהשוחט בפנים למעלה
בחוץ היתה לו שעת הכושר והשוחט בחוץ
למעלה בחוץ לא היתה לו שעת הכושר
רבי אלעזר ברבי שמעון אומר הפריש בין
השוחט בפנים ומעלה בחוץ לשוחט בחוץ
ומעלה בחוץ שהשוחט בפנים ומעלה בחוץ
הקדש מקבלו השוחט בחוץ ומעלה בחוץ
אין הקדש מקבלו אי איפשר לשוחט אחר
שוחט אבל יש מעלה אחר מעלה.

ב שחטו שנים פטורין העלו
שנים חייבין העלה וחזר והעלה חייב על
כל העלאה והעלאה דברי רבי שמעון רבי
יוסי אומר אין חייב אלא אחת ואין חייב
לא עד שיבנה את המזבח ויסדר המערכה
דברי רבי יוסי רבי שמעון אומר אפילו
העלה על הסלע או על האבן חייב . עולה
ועולת העוף וחלבים הקומץ והלבונה מנחת
כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים
שהקריב מאחר מהן כזית בחוץ חייב רבי

sanctificatum in conclave domus Happarvæ, easque vespera dividebant singulis familiis, quæ eo die ministrassent: At magnates sacerdotii venientes, eas violenter auferebant: Statuerunt, ut eas dividerent vesperis Sabbathorum singulis classibus; At similiter magnates sacerdotii venientes eas violenter auferebant: Surgentes domini, eas sanctificarunt Deo.

IX. Aba Saul dicit: Erant tigna sycomori in Jericho, & homines violenti ea auferebant: Surgentes ea sanctificarunt: Dixerunt: Non sanctificarunt domini nisi tigna sycomori duntaxat: Juvenci comburendi, & hirci comburendi, quando comburebantur juxta præceptum suum, comburebantur in domo cineris, & polluebant vestes; at si non comburerentur juxta eorum præceptum, comburebantur in domo Bira, at non polluebant vestes: R. *Jose Galilæus* dicit: In domo cineris magna comburebantur, vel palea, vel fœno, vel stipula; vel si non incendisset ignis nisi in majori parte, erat legitimum.

CAPUT XII.

I. RAbi dicit: Est discrimen inter illum, qui mactat intus, & offert foris, & inter illum qui mactat foris, & offert intus: Etenim qui mactat intus, & offert foris, fuit illi tempus, quo fuit legitimum; At qui mactat foris, & offert foris, nunquam illi fuit tempus, quo fuerit legitimum. R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Est discrimen inter illum, qui mactat intus, & offert foris, & inter illum, qui mactat foris, & offert intus; Etenim qui mactat intus, & offert foris, sanctuarium illud recipit: Qui mactat foris, & offert foris, sanctuarium illud non recipit. Etenim fieri non potest, ut sit mactatio post mactationem, at fieri potest, ut sit oblatio post oblationem.

II. Si duo mactent, absolvuntur; si duo offerant, rei sunt; Si offerat atque iterum offerat, tenetur pro singulis oblationibus. Verba R. Simeonis: R. Jose dicit: Non tenetur nisi semel, neque tenetur, nisi postquam ædificaverit altare, & disposuerit struem: verba Rabi Jose: R. Simeon dicit: Vel si offerat super saxum, aut super petram, tenetur: holocaustum, & holocaustum volucris, & adipes, & pugillum, & thus, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum si ex iis offerat in quantitate *olivæ* foris, tenetur. R. Eliefer *absolvit*, donec to-

אלעזר פוטר עד שיקריב את כולו מודה רבי אלעזר שאם הקריבן בפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים הקומץ והלבונה שהקריב אחד מהן בחוץ חייב ורבי אלעזר פוטר את השני מודה רבי אלעזר שאם הקריב את אחד בפנים ושייר את חברו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי להזות לפנים שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את השני מודה רבי אלעזר שאם הקריב את אחד מהן בפנים ושייר את חברו והקריבו בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים מודה רבי אלעזר בקומץ מנחת חוטא ולבונה נדבה שהקריבן בחוץ שהוא חייב שכן ראוי ליקרב לפנים המנסך שלשת לגין יין בחוץ חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר עד שלא קרשו בכלי פטור משקרשו בכלי חייב המנסך שלשת לונין מים בחג בחוץ חייב בשאר ימות השנה פטור רבי אלעזר אומר אף בחג אם נתמלא לשום חג חייב אם לאו פטור.

ג עלה עולת העוף וחלבים הקומץ והלבונה מנחת כהגים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב אחד מהן כחצי זית בחוץ פטור והמנסך פחות משלשת לונין מים פחות משלשת לוגין יין בחוץ פטור רבי נחמיה אומר שירי הדם חייבין עליהן בחוץ אמר רבי יעקב והלא שירי מצוה הן היאך חייבין על שירי מצוה אמר רבי נחמיה הקטר חלבים יוכיחו שהן שירי מצוה וחייבין עליהן בחוץ אמר לו רבי יעקב אף על פי שהן שירי מצוה תחילת עבודה הן חטאת העוף הבאה על הספק והקריבה בחוץ חייבין עליה אשם תלוי הבא על הספק הקריבו בחוץ חייבין עליו חטאת.

ד עולה שקבל דמה בכוס אחד נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ וחזר ונתן בפנים חייב שכולו ראוי לבוא בפנים קבל דמה בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהן בחוץ חייב אחד בפנים ואחד

totum offerat : Consentit Rabi Elieser, si ea offerat intus, & ex iis reliqua sit quantitas olivæ, & offerat foris, quod teneatur; eo quod idoneum sit, ut offeratur intus: Pugillum, & thus, si ex iis unum foris offerat, tenetur: Et R. Elieser absolvit secundum : Consentit R. Elieser : Si offerat unum intus, & deseruisset alterum foris, quod teneretur: Si de duabus acerris thuris offerat alteram foris, tenetur: R. Elieser absolvit, donec offerat secundam: Consentit Rabi Elieser : Si ex iis alteram intus offerat, & relinquat alteram, & offerat foris, quod teneatur, quia idonea erat, ut intus offerretur. Consentit R. Elieser de pugillo muneris peccatoris, & de thure spontaneo, si ea offerat foris quod teneatur, quia idonea erant, ut intus offerrentur. Si libet tres logos vinis foris, tenetur. R. Elieser bar R. Simeonis dicit: Antequam sanctificentur in vase, absolvitur; ac postquam sanctificati fuerint in vase, tenetur: Si libet tres logos aquæ in solennitate Tabernaculorum foris, tenetur; in reliquis anni diebus, absolvitur : R. Elieser dicit : Vel in solennitate Tabernaculorum, si impleat nomine solennitatis Tabernaculorum, tenetur, si minus absolvitur.

III. Si de holocausto, & holocausto volucris, & adipibus, & pugillo, & de thure, & de munere sacerdotum, & de munere sacerdotis uncti, & de munere libaminum offerat de uno ex iis in quantitate olivæ foris, absolvitur; Si libet minus tribus logis aquæ, minus tribus logis vini foris, absolvitur. Rabi Nehemia dicit: Pro reliquiis sanguinum tenentur si offerant foris. Dicit R. Jacob: Quoniam reliquiæ præcepti sunt, quomodo pro iis tenentur, si offerant foris? Respondit R. Nehemia: Adolitio adipum probet, qui sunt reliquiæ præcepti, tamen pro iis tenentur, si offerant foris. Respondit illi Rabi Jacob : Quamvis sint reliquiæ præcepti, tamen sunt principium ministerii : Sacrificium pro peccato volucris, quod adducitur propter dubium, si foris offerant, tenentur: Sacrificium propter delicto dubio, quod affertur pro dubium, si offerant foris, ejus causa tenentur sacrificio pro peccato.

IV. In holocausto si excipiat ejus sanguinem uno poculo, si adspergat intus, atque iterum foris, atque iterum adspergat intus, tenetur : Quia totum erat idoneum, ut offerretur intus. Si excipiat ejus sanguinem duobus poculis, si ex ambobus adspergat intus, absolvitur, si ex ambobus foris, tenetur;

si ex

בחוץ פטור אחד בחוץ ואחד בפנים אם כיפר הפנימי חייב על מה שבחוץ למה הדבר דומה למפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה שחט שתיהן בפנים פטור שתיהן בחוץ חייב אחת בפנים ואחת בחוץ אחת בחוץ ואחת בפנים כיפר בפנים חייב על מה שבחוץ שחטן והרי דמן מונחין בכוסות נתן שתיהן בפנים פטור שניהן בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור אחד בחוץ ואחד בפנים אם כיפר הפנימי חייב.

ה ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה שהקריבן בחוץ פטור תכפרו הבעלים ושעיברה שנתה שאבדה ונמצאת עד שלא ביפרו הבעלים חייב משיכפרו הבעלים פטור. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין שהקריבן בחוץ פטור אותו ואת בנו שהקריבן בחוץ חייב על הראשון יפטור על השני רבי שמעון אומר השני בלא תעשה עולה ומחוסר זמן בגופה פטור ובבעלים חייב רבי שמעון אומר בגופה בלא תעשה חטאת ומחוסר זמן בין בגופה ובין בבעלים פטור רבי שמעון אומר הרי זה בלא תעשה.

ו הקומץ | והמקבל דמו בחוץ פטור זה הכלל כל שהוא משם עבודה וראוי ליקרב בפנים חייבין עליו בחוץ וכל שאינו משום עבודה ואין ראוי ליקרב בפנים אין חייבין עליו בחוץ רבי |אלעזר במבי שמעון אומר אף כל שהוא משום עבודה וראוי ליקרב בפנים עשה הזר כיוצא בו בפנים חייב חוץ מן השוחט.

ז כהן שעבד טמא טבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים אין חייב אלא אחרת זר שעבר טמא טבול יום | ומחוסר

ſi ex altero intus, & ex altero foris, abſolvitur; ſi ex altero foris, & ex altero intus, ſi expiavit interius, tenetur pro exteriori. Cuinam eſt ſimile? Simile eſt illi, qui ſeparavit ſacrificium ſuum Euchariſticum, & amiſit, & ſeparavit aliud ejus loco; & poſtea deprehendentur primum, ſi ambo mactaret intus, abſolvebatur; ſi ambo foris tenebatur; ſi alterum intus, & alterum foris, ſi alterum foris, & alterum intus, ſi interius expiaverit, tenebatur pro exteriori: Si mactaverit, & eorum ſanguis relinqueretur in poculis, ſi ex ambobus adſperſerit intus, abſolvitur, ſi ex ambobus foris, tenetur; Si ex altero intus, & ex altero foris, abſolvitur; Si ex altero foris, & ex altero intus, ſi interius expiavit tenetur.

V. Prolem ſacrificii pro peccato, & commutationem ſacrificii pro peccato, & ſacrificium pro peccato, cujus domini mortui ſint, ſi offerat foris, abſolvitur; Si expiati eſſent domini, & præteriiſſet ejus annus, ſi amitteretur, & inveniretur, priuſquam expiarentur domini, tenetur: Si expiati ſint dominii, abſolvitur: Juvencos comburendos, & hircos comburendos ſi offerat foris, abſolvitur: Ipſum & ejus filium ſi offerat foris, abſolvitur pro primo, & tenetur pro ſecundo. R. Simeon dicit: In ſecundo tranſgreditur præceptum negativum. Holocauſtum, ſi ſit deficiens tempore in corpore ſuo, abſolvitur, ſi in in dominis, tenetur: R. Simeon dicit: Si in corpore ſuo, tranſgreditur præceptum negativum: Sacrificium pro peccato, ſi ſit deficiens tempore tam in corpore ſuo, quam in dominis, abſolvitur: R. Simeon dicit: Ecce tranſgreditur præceptum negativum.

VI. Si pugillet, & accipiat ſanguinem foris, abſolvitur: Hæc eſt regula generalis. Quod ſit propter miniſterium, & idoneum eſt, ut offeratur intus, ejus cauſa tenentur, ſi offerant foris. Quod vero non ſit propter miniſterium, & non eſt idoneum, ut offeratur intus, ejus cauſa non tenentur, ſi offeratur foris. R. Elieſer bar R. Simeonis dicit: Quodcunque ſit cauſa miniſterii, & idoneum eſt, ut offeratur intus, ſi huic ſimile faciat alienus intus, tenetur, excepta mactatione.

VII. Si ſacerdos miniſtret immundus, & lavandus eo die, & egens veſtibus, & indigens expiatione, & ſi non lavit manus & pedes, non tenetur niſi ſemel. Si alienus miniſtret immundus, lavandus eo die, & egens veſtibus, & indigens expiatione, & ſi non lavit manus

בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים אין חייב אלא אחת ואלו הן שבמיתה האוכל טבל וזר שאכל תרומה וכהן טמא שאכל תרומה טהורה וזר וטבול יום מחוסר בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחוץ ידים ורגלים ופרועי ראש ושתויי יין ששמשו כולן במיתה.

ח אבל ערל ואונן ויושב הרי אלו באזהרה בעל מום במיתה דברי רבי וחכמים אומרים בלא תעשה הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים בלא תעשה ואלו חייבין עליהן מיתה זרק את הדם לפנים ולפני לפנים המצה בעוף מקטיר על גבי מזבח והמנסך שלשת לוגין מים ושלשת לוגין יין בחוץ הרי אלו חייבין מיתה אבל הקומץ והמקבל והמהלך קבל הזר קבל הפסול קבל בשמאלו קבל בכלי חול נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה את הנותנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים או ששחטן חוץ לזמנן וחוץ למקומן הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן הרי אלו בלא תעשה.

פרק שלשה עשר

א עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות מה הן מקריבין בהמה חיה ועוף גדולים וקטנים זכרים ונקבות תמימים ובעלי מומין טהורין אבל לא טמאים הכל קרב עולה וטעונה הפשט וניתוח הגוים בזמן הזה מותרים לעשות כן עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן היו הבמות אסורות ועבודה אין כשרה לא בכהנים קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מחנות ישרא.

ב הנותן על גב מזבח בשעת פירוקה או בשעת שגללה הרוח את היריעה לא עשה כלום בשעת מסעות

nus & pedes, non tenetur niſi ſemel: Et iſti ſunt, qui rei ſunt mortis; qui comedit indecimatum, & alienus, qui comedat ſeparationem, & ſacerdos immundus, qui comedat ſeparationem mundam, & alienus, & lavandus eo die, & egens veſtibus, & indigens expiatione, & qui non lavit manus & pedes, & detectus capite, & bibens vinum, ſi iſti omnes miniſtrent, rei ſunt mortis.

VIII. At præputiatus, & lugens & ſedens, præmonentur; Vitiatus reus eſt mortis; Verba Rabi. Et ſapientes dicunt: Tranſgreditur præceptum negativum: Si de induſtria offerat: R. Meir dicit: Reus eſt mortis: Et ſapientes dicunt: Tranſgreditur præceptum negativum. Et iſti ſunt rei mortis; qui ſpargit ſanguinem in loco interiori, & in adyto, qui exprimit ſanguinem in volucri, qui adolet ſuper altare, qui libat tres logos aquæ, & tres logos vini foris. Ecce iſti ſunt rei mortis. At qui pugillat, & qui excipit ſanguinem, & qui incedit; Si accipiat alienus, ſi accipiat illegitimus, ſi accipiat ſiniſtra, ſi accipiat in vaſe profano; ſi ſanguines deorſum adſpergendos ſurſum adſpergat, ſi ſurſum adſpergendos deorſum adſpergat, ſi intus adſpergendos foris adſpergat, ſi foris adſpergendos intus adſpergat; aut ſi mactet extra tempus ſuum, & extra locum ſuum; Paſcha & ſacrificium pro peccato ſi mactet ſine ſuo nomine: Ecce iſti tranſgrediuntur præceptum negativum.

C A P U T XIII.

I. Priuſquam erectum eſſet tabernaculum, excelſa erant permiſſa: Quidnam in iis offerebatur? Jumentum, & fera, & volucres, magni, & parvi, maſculi, & fœminæ, perfecti, & vitiati, mundi, at non immundi: Omnia offerebantur in holocauſtum, & requirebat excoriationem, & diſſectionem; Gentilibus hoc tempore ita facere licet: Antequam erectum eſſet tabernaculum, excelſa erat permiſſa, & miniſterium perficiebatur per primogenitos: Poſtquam erectum fuit tabernaculum, excelſa fuerunt vetita, & miniſterium non fuit licitum niſi per ſacerdotes; & ſanctitates ſanctitatum comedebantur intra vela, & ſanctitates leves in cunctis caſtris Iſraelitarum.

II. Si obtuliſſet ſuper altare, quo tempore eſſet avulſum, aut quo tempore involuiſſet ventus aulæum, nihil fecerat. Quo tempore proficiſcebantur,

ſan-

קדשים נפסלים וטמאים פורשים כל אחד ואחד חוץ למחיצתו . באו לגלגל הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מקום רבי יהודה ורבי שמעון אומר בכל הרואה איזה הוא הרואה הרואה ואינו מפסיק באו לשילה נאסרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל הרואה איזה הוא הרואה הרואה ואינו מפסיק.

ג באו לנוב וגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים וקדשים קלים בכל מקום מן הקלעים רבי יהודה ורבי שמעון אומר בכל הרואה איזה הוא הרואה הרואה ואינו מפסיק.

ד ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים חסר אחת ושבגלגל ארבע עשרה שנה ושבשילה שלש מאות ושבעים חסר אחת ושבנוב ובגבעון חמשים ושבע בבית עולמים ארבע מאות ועשר לבנינו הראשון ארבע מאות ועשרים לבנינו האחרון.

ה ארבע כללות הורה רבי שמעון בקדשים כל שהקדישו בשעת איסור המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה וחייב בהכרת כל שהקדישו בשעת התיר ושחיטתו בשעת אסור המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה ופטור בהכרת כל שהקדישו בשעת אסור ושחיטתו בשעת התיר חייב בעשה ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת כל שהקדישו בשעת היתר ושחיטתו בשעת היתר פטור בעשה ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת וקדשים שהקדישו בבמה גדולה יקרבו בבמה קטנה איזה הוא שהקדישו בשעת איסור ושחיטתו בשעת איסור קדשים שהקדישו במשכן

ſanctitates profanabantur; & immundi ſeparabuntur ſinguli extra ſua ſepimenta Venerunt in Gilgal, iterum permiſſa fuerunt excelſa; ſanctitates ſanctitatum comedebantur intra vela, & ſanctitates leves in omni loco. Rabi Jehuda & Rabi Simeon dicit: In omni loco qui proſpiciebatur. Quinam erat, qui proſpiciebatur? Quod proſpici poterat ſine interruptione. Venerunt in Siloh prohibita fuerunt excelſa; ſanctitates ſanctitatum comedebantur intra vela, & ſanctitates leves in omni loco ex aulæis. R. Jehuda, & R. Simeon dicit in omni loco qui proſpiciebatur: Quinam erat, qui proſpicebatur? Qui proſpici poterat ſine interruptione.

III. Venerunt in Nob, & Gabaon, permiſſa fuerunt excelſa, ſanctitates ſanctitatum comedebantur intra aulæa, & ſanctitates leves in omni loco ex aulæis. R. Jehuda, & R. Simeon dicunt: In omni loco, qui proſpiciebatur? Quinam erat, qui proſpiciebatur? Qui proſpici poterat ſine interruptione.

IV. Tempus, quo ſtetit tabernaculum in deſerto, fuit quadraginta annorum minus uno; & in Gilgal, quatuordecim annorum; & in Siloh trecentorum & ſeptnaginta annorum, minus uno, & in Nob & Gabaon ſeptem & quinquaginta; in domo ſeculorum quadringentorum & decem annorum in primo ædificio, quadringentorum & viginti annorum in noviſſimo ædificio.

V. Quatuor regulas docuit R. Simeon in ſanctitatibus: Quod ſanctificatum fuit tempore interdicti, ſi foris offeratur, tenetur propter præceptum affirmativum, & negativum, & tenetur excidio: Quod ſanctificatum fuit tempore permiſſionis, ſi mactetur tempore interdicti, ſi offeratur foris, tenetur propter præceptum affirmativum, atque etiam tenetur propter præceptum negativum, & abſolvitur ab excidio: Quod ſanctificatum fuit tempore interdicti, ſi mactetur tempore permiſſionis, tenetur propter præceptum affirmativum, & abſolvitur a præcepto negativo, pariterque abſolvitur ab excidio: Quod ſanctificatum fuit tempore permiſſionis, ſi mactetur tempore permiſſionis, abſolvitur a præcepto affirmativo, & abſolvitur a præcepto negativo, pariterque abſolvitur ab excidio. Sanctitatus, quæ ſanctificatæ fuerunt in excelſo magno poterant offerri in excelſo parvo. Quidnam eſt, cujus ſanctificatio fuit tempore interdicti, & mactatio tempore permiſſionis? Sanctitates, quas ſanctificaverit in tabernaculo, offerendæ erant in ta-

יקרבו במשכן בשילה בבית עולמים יקרבו בשילה ובבית עולמים לפיכך הטעלה אותן בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה וחייב בהכרת.

ו איזהו שהקדישו בשעת היתר ושחיטתו בשעת איסור קדשים שהקדישו בגלגל ובאו לשילה יקרבו בשילה בנוב ונבעון ובאו לבית העולמים יקרבו בבית עולמים לפיכך המעלה אותו בחוץ חייב בעשה וחייב בלא תעשה ופטור בהכרת איזו היא שהקדישו בשעת אסור ושחיטתו בשעת התר קדשים שהוקדשו במשכן באו לגלגל יקרבו בגלגל בשלה ובאו לנוב וגבעון יקרבו בנוב וגבעון לפיכך המעלה אותן בחוץ חייב בעשה ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת.

ז איזה הוא שהקדישו בשעת התר ושחיטתו בשעת התיר קדשים שהקדישן בגלגל יקרבו בגלגל בנוב ובגבעון יקרבו בנוב ובגבעון לפיכך המעלה אותן בחוץ פטור בעשה ופטור בלא תעשה ופטור בהכרת.

ח הכל כשרין לקרב בבמת אף ישראל ועבדים משוחררין כל שנידר ונידב קרב בבמת יחיד כל שאין נידר ונידב אין קרב בבמת יחיד דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין קרב בבמת יחיד אלא עולה ושלמים בלבד במת יחיד אין נסכים דברי רבי מאיר וחכמים אומרים טעונה נסכים רבי יהודה אומר כל שהצבור ויחיד מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל אין בין אהל מועד שבמדבר לאהל מעד שבגלגל אלא במדבר אין בו התר הבמה ושבגלגל יש בו התר הבמה.

ט במתו שבראש גגו אין יחיד מקריב עליה אלא עולה ושלמים בלבד

tabernaculo; in Siloh, & in domo seculorum offerendæ erant in Siloh in domo seculorum; Idcirco si offerat foras, tenetur propter præceptum affirmativum, & tenetur propter præceptum negativum, & tenetur excidio.

VI. Quidnam est, cujus sanctificatio fuit tempore permissionis, & mactatio tempore interdicti? Sanctitates, quæ sanctificatæ fuerunt in Gilgal, venerunt in Siloh, offerendæ erant in Siloh; In Nob & Gabaon, & venerunt in domum seculorum, offerendæ erant in domo seculorum. Idcirco si eas offerat foris, tenetur propter præceptum affirmativum, & tenetur propter præceptum negativum, pariterque tenetur excidio: Quidnam est, cujus sanctificatio fuit tempore interdicti, & mactatio tempore permissionis? Sanctitates, quæ sanctificatæ sunt in tabernaculo, venerunt in Gilgal, offerendæ erant in Gilgal; In Siloh, & venerunt in Nob & Gabaon, offerendæ erant in Nob, & Gabaon; idcirco si eas offerat foris, tenetur? propter præceptum affirmativum, & absolvitur a præcepto negativo, pariterque absolvitur ab excidio.

VII. Quidnam est, cujus sanctificatio fuit tempore permissionis, & mactatio tempore permissionis? Sanctitates, quas sanctificaverit in Gilgal, offerendæ erant in Gilgal, in Nob & Gabaon, offerendæ erant in Nob, & Gabaon; idcirco si eas offerat foris, absolvitur a præcepto affirmativo, & negativo, & absolvitur ab excidio.

VIII. Omnes idonei erant, ut offerrent in excelso, vel Israelitæ, & servi libertate donati: Omne votivum & spontaneum offerebatur in excelso privato; & quod non erat votivum, & spontaneum non offerebatur in excelso privato. Verba R. Meir; & sapientes dicunt: Non offerebatur in excelso privato nisi holocaustum, & pacifica duntaxat: In excelso privato non offerebantur libamina: Verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Requirebat libamina. R. Jehuda dicit: Omne quod cœtus & privatus offerebant in tentorio conventus, quod erat in deserto, offerebatur in tentorio conventus, quod erat in Gilgal. Non erat discrimen inter tentorium conventus, quod erat in deserto, & tentorium conventus, quod erat in Gilgal, nisi quod in deserto non fuit permissio excelsi, at in Gilgal fuit permissio excelsi.

IX. In excelso, quod extruxerit in summitate tecti sui, privatus non poterit offerre nisi holocaustum & pacifica dun-

וחכמים אומרים כל שהצבור מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל כאן וכאן אין היחיד מקריב עליה אלא עולה ושלמים בלבד רבי יהודה אומר אף הציבור לא היו מקריבין באהל מועד שבמדבר אלא במי שקבוע לו מן התורה בלבד וכן היה רבי שמעון אומר השוחט את הפסח על היחיד והעלהו בחוץ בשעת אסור הבמה אסור בשעת התר הבמה מותר שנאמר לא תוכל לזבוח את הפסח. יכול אף בשאר ימות השנה תלמוד לומר באחד שעריך בשעה שישראל מתכנסין במקום אחד הוי אומר בשעת הרגל.

י אלו דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה קרן וכבש ויסוד בבמה גדולה אין קרן וכבש ויסוד בבמה קטנה כיור וכנו בבמה גדולה אין כיור וכנו בבמה קטנה חזה ושוק לכהנים בבמה גדולה חזה ושוק לבעלים בבמה קטנה עור עולה לכהנים בבמה גדולה עור עולה לבעלים בבמה קטנה חוץ למקומו בבמה גדולה אין חוץ למקומו בבמה קטנה. אלו דברים ששוות במה גדולה לבמה קטנה שחיטה בבמה גדולה שחיטה בבמה קטנה הפשט וניתוח בבמה גדולה הפשט וניתוח בבמה קטנה דם מתיר מכשיר ומפגל בבמה גדולה דם מתיר מכשיר ומפגל בבמה קטנה מום פוסל בבמה גדולה מום פוסל בבמה קטנה חוץ לזמנו בבמה גדולה חוץ לזמנו בבמה קטנה.

יא איזו היא במה גדולה בשעת היתר במה אהל מועד נטוי כדרכו אין הארון נתון שם איזו היא במה קטנה בשעת התר הבמה עושה אדם במה על פתח חצרו ועל פתח גינתו מקריב עליה הוא ובנו בתו ועבדו ושפחתו איזו היא מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלם שנאמר

duntaxat; & sapientes dicunt: Omne, quod cœtus offerebat in tentorio conventus, quod erat in deserto, offerebatur in tentorio conventus, quod erat in Gilgal; tam hic quam illic privatus non offerebat nisi holocaustum, & pacifica duntaxat: R. Jehuda dicit: Etiam cœtus non offerebat in tentorio conventus, quod erat in deserto, nisi quod sibi statutum erat a lege duntaxat. Et sic dicebat R. Simeon. Si mactet Pascha pro privato, & offerat foris tempore interdicti excelsi, est vetitum, tempore permissionis excelsi, licitum est. Dictum est enim: *Non poteris immolare Pascha*. Crederem vel in ceteris anni diebus? Idcirco dictum est: *In una portarum tuarum*. Quando Israelitæ ingrediuntur in locum unum: Dicere debes tempore solennitatis.

X. Hæc sunt, in quibus differt excelsum magnum ab excelso parvo; erat cornu, & ambitus, & basis in excelso magno, at non erat cornu, & ambitus, & basis in excelso parvo. Labrum & ejus basis erat in excelso magno, at non erat labrum & ejus basis in excelso parvo; Pectus, & crus cedebat sacerdotibus in excelso magno; pectus & crus cedebat dominis in excelso parvo. Pellis holocausti dabatur sacerdotibus in excelso magno, pellis holocausti cedebat dominis in excelso parvo. Interdictum extra locum suum observabatur in excelso magno, at interdictum extra locum suum non observabatur in excelso parvo. Ista sunt, in quibus est æquale excelsum magnum excelso parvo; Erat mactatio in excelso magno, pariterque erat mactatio in excelso parvo; Excoriatio & dissectio erat in excelso magno, & excoriatio & dissectio erat in excelso parvo. Sanguis permittens, & qui faciebat legitimum, & abominandum, erat in excelso magno, & similiter in excelso parvo. Vitium reprobabat in excelso magno, pariterque in excelso parvo: Interdictum extra tempus suum observabatur in excelso magno, pariterque in excelso parvo.

XI. Quodnam erat excelsum magnum? Tempore permissionis excelsi, tentorium conventus erat extensum juxta institutum suum, at arca in eo non erat posita: Quodnam erat excelsum privatum? Tempore permissionis excelsi, exstruebat homo excelsum super porta atrii sui, & super porta horti sui, & in eo offerebat ipse, & ejus filius, & ejus filia, & ejus servus, & ejus ancilla: Quænam vocatur requies? Hæc est Siloh. Quænam vocatur hæreditas? Hæc est

כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה ואומר העיט צבוע נחלתי לי ואומר היתה לי נחלתי כאריה ביער דברי רב יהודה רבי שמעון אומר נחלה זו שילה מנוחה זו ירושלם שנאמר כי בחר יהוה בציון וגומר זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי איויתיה.

est Hierusalem. Dictum est enim: *Quia nondum venistis ad requiem, & ad hæreditatem*. Pariterque dictum est: *Nunquid avis discolor hæreditas mea mihi*? Et similiter dictum est: *Facta est mihi hæreditas mea quasi leo in silva*. Verba R. Jehuda. R. Simeon dicit: Hæreditas est Siloh; requies est Hierusalem. Dictum est enim: *Quoniam elegit Dominus Sion &c. Hæc est requies mea in seculum, seculi; hic habitabo, quoniam desideravi eam*.

TRACTATUS DE SACRIFICIIS

Gemara Babylonica illuſtratus.

NUNC PRIMUM
A BLASIO UGOLINO
Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

מתניתא כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשירים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח והחטאת הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן רבי אליעזר אומר אף האשם אמר רבי אליעזר החטאת באה על חטא והאשם בא על חטא מה חטאת פסולה שלא לשמה אף האשם פסול שלא לשמו יוסי בן חוני אומר הנשחטין לשם פסח ולשם חטאת פסולין שמעון אחי עזריה אומר שחטן לשם גבוה מהן כשירים לשם נמוך מהן פסולים כיצד קודשי קודשים ששחטו לשם קדשים קלים פסולים קדשים

CAPUT PRIMUM.

MISNA. Omnia ſacrificia, quæ immolarentur ſine ſuo nomine, erant legitima, ſed non inſerviebant dominis nomine debiti, excepto Paſchate, & ſacrificio pro peccato: Paſcha in tempore ſuo, & ſacrificium pro peccato in omni tempore. R. Elieſer dicit; Vel ſacrificium pro delicto: Paſcha in tempore ſuo, & ſacrificium pro peccato & ſacrificium pro delicto in omni tempore. Dicit R. Elieſer: Sacrificium pro peccato afferebatur propter peccatum, & ſacrificium pro delicto afferebatur propter peccatum, ſicut ſacrificium pro peccato erat illegitimum, ſi offerretur ſine ſuo nomine, ita pariter ſacrificium pro delicto erat illegitimum, ſi offerretur ſine ſuo nomine: Joſe ben Chuni dicit: Si mactarentur nomine Paſchatis, & nomine ſacrificii pro peccato, erant illegitima. Simeon frater Azaria dicit: Si ea mactaret nomine excellentiori, ſunt legitima, ſi nomine minus excellenti, ſunt illegitima. Quomodo? Sanctitates ſanctitatum ſi mactaret

קלים ששחטו לשם קדשי קדשים כשרין הבכור והמעשר ששחטו לשם שלמים כשרין שלמים ששחטו לשם בכור ולשם מעשר פסולין.

גמרא למה לי למיתנא אלא שלא עלו ליתני ולא עלו לבעלים לשום חובה הא קמשמע לן לבעלים הוא דלא עלו לשום חובה אבל בקרושתייהו קיימי ואסור לשנויי בה וכדרבא דאמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה איבעית אימא סברא איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא משום דשני בה כל הני לישני בה וליזיל איבעית אימא קרא מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך נדבה וגו׳ האי נדבה נדר הוא אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לא נדבה יהא ונדבה מי שרי לתנויי בה אמר ליה רבינא לרב פפא לא הוית גבן באורתא בתחומא בי חרמך דרמי רבא מילי מעלייתא אהדדי ושני להו מאי מילי מעלייתא תנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמו כו׳. טעמא דשלא לשמה הא סתמא עלו נמי לבעלים לשם חובה אלמא סתמא נמי כלשמן דמי ורמינהי כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול וסתמא נמי פסול ושני זבחים בסתם לשמן עומדין אשה בסתמא לאו לגירושין עומדת וזבחים בסתמא כשירין מנלן אילימא מהא דתנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו׳. ולא קתני שלא נזבחו לשמן גבי גט נמי הקתני כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ולא קתני שלא נכתב לשם אשה פסול אלא מיהא דתנן כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים הא לשם פסח ולשם שלמים הא

ret nomine ſanctitatum levium, erant illegitimæ; Sanctitates leves ſi mactaret nomine ſanctitatum ſanctitatum, erant legitimæ. Primogenitum & decimum ſi mactaret nomine pacificorum, erant legitima; Pacifica ſi mactaret nomine primogeniti, & decimi, erant illegitima.

Gemara. Cur dictum eſt: quod non inſerviant dominis? At dicendum erat, quod non inſerviant dominis nomine debiti; Ecce hinc eruitur, quod non inſerviant dominis nomine debiti, at remaneant in ſua ſanctitate: Et vetitum eſt quicquam in eo immutare. Et juxta mentem Raba: Etenim dicit Raba: Si holocauſtum mactetur ſine ſuo nomine vetitum eſt ſpargere ejus ſanguinem: Sine ſuo nomine poteſt dici ex opinione, & poteſt dici ex textu; poteſt dici ex opinione, eo quod in eo iterentur omnes iſtæ phraſes, & poteſt dici ex textu: *Prolatum labiorum tuorum cuſtodies & facies ſicut voviſti Domino Deo tuo votum &c.* Atqui ſpontaneum non eſt votivum; at ſi facies, ſicut voviſti, erit votivum, ſi minus erit ſpontaneum: Num licet in eo paciſci? Dicit Rabina τῷ R. Papa: Nonne fuiſti nobiſcum nocte, priuſquam adveniret Sabbathum in termino Becarmah? Quia diſſeruit Raba de rebus præſtantibus, & docuit, quænam ſint res præſtantes. Legimus: Cuncta ſacrificia, quæ immolentur ſine ſuo nomine &c. Ratio eſt, quia immolata ſunt ſine ſuo nomine: At ſi abſolute immolentur, inſervient dominis nomine debiti. Itaque ſi abſolute immolentur, reputabuntur perinde, ac immolata ſint ſuo nomine: Atqui objiciunt: Libellus repudii ſi ſcribatur ſine nomine mulieris, eſt illegitimus, pariterque ſi ſcribatur abſolute erit illegitimus: Atqui diverſum eſt; Sacrificia, quæ immolata ſint abſolute, reputantur perinde ac immolata ſint ſuo nomine; At ſi mulier abſolute repudietur, ejus repudium non ſubſiſtit; Et quod ſacrificia ſi immolentur abſolute, ſint legitima, unde probatur? Si dicendum eſt ex eo quod legimus: Cuncta ſacrificia, quæ immolentur ſine ſuo nomine &c. atqui non docet; Quando non fuerint immolata ſuo nomine; Ita pariter de libello repudii docet: Omnis libellus repudii ſi ſcribatur ſine nomine mulieris, erit illegitimus; at non docet; Si non ſcribatur nomine mulieris. At hinc eſt quod legimus: Quomodo ſuo nomine, & ſine ſuo nomine? Nomine Paſchatis, & nomine pacificorum: Ratio eſt quod dicit nomine Paſchatis, & nomine pacificorum; Ecce nomine Pa-

לשם פכח סתמא כשר אלמא סתמי
כלשמן נמי דילמא שני התם דאמר כל
העושה על דעת ראשונה הוא עושה אלא
מסיפא שלא לשמן ולשמן לשם שלמים
ולשם פסח טעמא דאמר לשם שלמים
ולשם פסח הא סתמא ולשם פסח כשר
דילמא שני התם דאמר יוכיח סופו על
תחילתו אי נמי איירי דתנן לשמן ושלא
לשמן תנא נמי שלא לשמן ולשמן אלא
מיהא לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם
זבח לשם זובח לשם שם לשם אישים
לשם ריח לשם ניחוח וחטאת ואשם לשם
חטאת אמר רבי יוסי אף מי שלא היה
בלבו לשם אחת מכל אלו כשר שתנאי
בית דין הוא אתנו בית דין דלא לימא
לשמו דילמא אתי למימר שלא לשמו ואי
סלקא דעתך סתמא פסול קיימי בית דין
ומתני מילתא דמיפסיל ביה וגבי גט
דסתמא פסול מנלן אילימא מיהא דתנן
היה עובר בשוק ושמע סופרים מקרין איש
פלוני גירש פלונית ממקום פלוני ואמר זה
שמי וזה שם אשתי פסול לגרש בו דילמא
כדרב פפא דאמר רב פפא הכא בסופרים
העשויים להתלמד עסיקים ולא איכתוב
לשום כריתות כלל אלא מיהא יתר על כן
כתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן
עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי
כשם אשתך פסול לגרש בו דילמא שני
התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההוא
אלא מיהא יתר על כן יש לו שתי נשים
ששמותיהן שוות כתב לגרש את הגדולה
לא יגרש בה את הקטנה דילמא שני
התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההיא
אלא מיהא יתר על כן אמר ללבלר כתוב
ולאיזו שארצה אגרש פסול לגרש בו
דילמא שני התם דאין ברירה אלא מיהא
הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום

Paſchatis abſolute, erit legitimum. Itaque ſi immolentur abſolute, reputabuntur perinde ac immolata fuerint ſuo nomine. Qui facit, juxta opinionem primam facit: At ex fine propoſitionis ſine ſuo nomine, & ſuo nomine, nomine pacificorum, & nomine Paſchatis: Ratio eſt, quod dicit: nomine pacificorum, & nomine Paſchatis; Ecce ſi immoletur abſolute, & nomine Paſchatis, erit legitimum. Dicendum eſt, quod eo loci diverſum ſit; Etenim dicit: Probet ejus finis de ejus principio: Aut etiam iſte qui docet ſuo nomine, & ſine ſuo nomine, docet etiam ſine ſuo nomine, & ſuo nomine. At hinc probatur. Nomine ſex rerum ſacrificium immolatur, nomine ſacrificii, nomine ſacrificantis, nomine Domini, nomine ignitorum, nomine odoris, nomine acceptationis; & ſacrificium pro peccato, & ſacrificium pro delicto nomine peccati. Dicit Rabi Joſe: Siquis nihil iſtorum in animo habuerit, erit legitimum; quia pactum eſt Synhedrium; ne dicatur ſuo nomine. Fortaſſe veniet ad dicendum ſine ſuo nomine; Et ſi putas, quod ſi immoletur abſolute, ſit illegitimum; confirmat Synhedrium, & paciſcitur de re, quæ ſit illegitima. Quod libellus repudii abſolute ſcriptus ſit illegitimus, unde probatur? Si dicendum eſt ex eo quod legimus. Si tranſiens per forum audiat ſcribas legentes: Vir N. repudiat mulierem N. ex loco N. & dicat. Hoc eſt nomen meum, hoc eſt nomen uxoris meæ; Illegitimum eſt, ut eo repudiet. Dicendumne eſt juxta mentem R. Papa? Etenim R. Papa dicit: Hic agitur de ſcribis occupatis ad docendum; Neque fuit ſcriptus nomine exciſionis; At hinc probatur quod addat præterea. Idcirco ſi ſcribat ad repudiandum uxorem ſuam, & pœniteat, & inveniat concivem ſuum, & dicat: Nomen meum eſt ſicut nomen tuum & nomen uxoris meæ eſt ſicut nomen uxoris tuæ: Eſt illegitimum, ut repudiet: Fortaſſe ibi diverſum eſt, quia avellit illam nomine divortiorum; At hinc addit præterea: Idcirco ſi habeat duas uxores, quarum nomina ſint ſimilia; ſi ſcribat ad repudiandum majorennem, non poterit eo repudiare minorenem. Fortaſſe ibi diverſum eſt, quia avellit illam nomine divortiorum: At hinc addit præterea: Idcirco ſi dicat ſcribæ: Scribe, & quæ mihi magis libuerit, repudiabo. Illegitimum eſt, ut ſic repudiet: Dicendum eſt, quod hic diverſum ſit: Quia non eſt manifeſtum niſi ex hoc. Siquis ſcribat formulas libelli repudii, ne-

האיש ומקום האשה ומקום העדים ומקום הזמן ואמר רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם תורמי מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלאו מינה לא מחריב בה ורמינהי כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ואפילו לשם נכרית נמי פסול ושני גט דלנכרית מיניח הוה ליה סתמא וסתמא פסול קדשים דלחולין מינייהו הוה ליה סתמא וסתמא כשרים ורמא מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשום עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלא מינה לא מחריב בה והתניא תוכו ולא תוך תוכו ואפילו כלו שטף מציל ושני עשו חולין אצל קדשים כמחיצה אצל תנור מה מחיצה אצל תנור לא מהניא לה כלל אף חולין אצל קדשים לא מהניא ליה כלל דתנן תנור שחצצו בנסרים או ביריעות ונמצא שרץ במקום אחר הכל טמא כוורת שהיא פחותה פקוקה בקש ומשולשלת לאויר התנור שרץ בתוכה התנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכם טמאין ורבי אליעזר מטהר אמר רבי אליעזר קל וחומר אם הציל במת החמור לא תציל בכלי חרש הקל אמרו לו לא אם הציל במת חמור שכן חלוקה אוהלין תציל בכלי חרש הקל שאין חלוקין באוהלין התינח לרבנן לרבי אליעזר מאי איכא למימר רבי אליעזר קל וחומר קאמר אי הכי התם נמי ליטא קל וחומר קדשים מחללין קדשים חולין לא כל שכן אלא טעמא דרב כרבי [illegible]עא

necesse est ut ponat locum viri, & locum mulieris, & locum testium, & locum temporis. Et dicit Rabi Jehuda: Dicit Samuel: Similiter necesse est ut ponat locum: Ecce tu permissa es cunctis hominibus: Ulterius res alia objicitur. Quid dicit R. Jehuda? Dicit Rab. Si sacrificium pro peccato mactet nomine holocausti, erit illegitimum, si mactet nomine profanorum, erit legitimum. Itaque quod ex ejut specie, destruit; si non sit ex ejus specie, non destruet: At opponunt: Si scribatur libellus repudii, si scribatur sine nomine mulieris, est illegitimus, vel si scribatur nomine alienigenæ, pariter erit illegitimus: At diversus est libellus repudii, alienigenæ ejus species fit absolute, & si fiat absolute est illegitimus: At sanctitates, in quibus est species ex profanis absolute, idcirco absolute erunt legitimæ. Et objicitur res alia: Quid dicit R. Jehuda? Dicit Rab. Si sacrificium pro peccato immoletur nomine holocausti, erit illegitimum, si mactet nomine profanorum, erit legitimum. Quandoquidem quod est ex ejus specie, destruit, si non sit ex ejus specie non destruit: Atqui extat traditio: *In ejus medio;* At non medium in ejus medio; Vel si totum immergat, liberat: Atqui diversum est. Considerantur profana respectu sanctitatum, sicut sepimentum respectu furni. Sicut sepimentum respectu furni nihil omnino inservit, ita pariter profana respectu sanctitatum nihil omnino inserviunt. Etenim legimus: Si furnum dividat per medium asseribus, aut cortinis, & inveniatur reptile in alio loco, totus erit immundus. Si arcam, quæ sit diminuta obturet palea, & demittat in aerem furni, si sit reptile in ejus medio, furnus erit immundus; Si reptile fuerit in furno, cibi, qui ibi erunt, erunt immundi. At R. Eliezer purificat. Dicit Rabi Eliezer: Argumentum a minori ad majus: Si liberat in mortuo, qui est gravis, non liberabit in vase testaceo, quod est leve? Responderunt illi: Minime: Si liberat in mortuo, qui est gravis, ratio est, quia separat tentoria liberabit in vase testaceo, quod est leve, quod non dividit tentoria? Hoc recte juxta mentem sapientum; Juxta mentem R. Eliezer quid dicendum est? R. Eliezer probat argumento a minori ad majus: Etenim dicit: Si ita eo loco, dicendum etiam est argumento a minori ad majus, si sanctitates profanant sanctitates, profana nonne multo magis? At ratio Rab consentit cum

Rabi

דאמר רבי אלעא מאי טעמא דרב לא
יחלל. את קדשי בני ישראל את אשר
ירימו ליהוה קדשים מחללין קדשים ואין
חולין מחללין קדשים אלמא אתא קרא
אפקיה מקל וחומר הכא נמי ליתי תוכו
לפקיה מקל וחומר האי תוכו מיבעי ליה
לאוכלין שניבלו בטיט והכניסן לאויר תנור
סלקא דעתך אמינא הואיל ובנגיעה לא
מטמא באוירו נמי לא מטמו ורבנן הנך
לא צריכי קרא רב יוסף בר אמי דמי
שינוי קודש אשינוי בעלים ומשני מי אמר
רב חטאת ששחטה לשם חטאת כשירה
לשם עולה פסולה אלמא דלאו מינה
מחריב בה דמינה לא מחריב בה והאמר
רב חטאת ששחטן על מי שמחוייב חטאת
פסולה על מי שמחוייב עולה כשרה אלמא
דכר מינה מחריב בה דלאו מינה לאו
מחריב בה ומשני התם ושחט אותה
לחטאת אמר רחמנא והדר חטאת לשם
חטאת נשחטה הכא וכפר עליו כתב עליו
ולא חבירו דומיא דידיה שמחוייב כפרה
כמותה רב חביבה דמי שינוי בעלים אתוך
תוכו ומשני ומי אמר רב חטאת ששחטה
על מי שמחוייב עולה כשירה אלמא
דמינה מחריב בה לאו מינה לא מחריב
בה וקתני תוכו ולא תוך תוכו אפילו כלי
שטף מציל ומשני ארבעה תוכו כתיבי
תוכו תוך תוכו תוך תוכו וחד לגופיה וחד
לגזירה שוה חד תוכו של זה ולא תוכו
של אחר אידך תוכו ולא תוך תוכו
ואפילו כלי שטף מציל מנלן רבענן זביחה
לשמה דאמר קרא ואם זבח שלמים
קרבנו שתהא זביחה לשם ודילמא היינו
שמייהו מדכתב המקריב את דם השלמים
הזורק את דם השלמים ולא כתב זבח

Rabi Ela: Etenim dicit Rabi Ela: Quænam est ratio R. Ela? Dictum est: *Non profanabunt sanctitates filiorum Israel, quas separant Domino*. Sanctitates profanant sanctitates, at profana non profanant sanctitates: Idcirco venit textus ad excludendum argumento a minori ad majus, hic quoque venit תוכו ad excludendum argumento a minori ad majus: Hoc תוכו requiritur pro cibis, qui subacti sint in luto, & introducti sint in aerem furni: Si ita crederes, dicerem: Quoniam tactu non polluunt, ita pariter in ejus aere non polluent. At isti sapientes non requirunt textum. R. Joseph bar Amme assimilat mutationem sanctitatis mutationi dominorum, & docet: Quid dicit Rab? Si sacrificium pro peccato mactetur nomine sacrificii pro peccato, erit legitimum, nomine holocausti, erit illegitimum: Itaque, quod est ex ejus specie, destruit, quod non est ex ejus specie, non destruit. Pariterque dicit Rab: Sacrificium pro peccato si mactetur pro illo, qui tenetur sacrificio pro peccato, erit illegitimum; si pro illo, qui tenetur holocausto, erit legitimum. Itaque quod est ex ejus specie, destruit, quod non est ex ejus specie, non destruit; & ibi legitur: *Et mactabit ipsum in sacrificium pro peccato*. Dicit textus, & repetit: Sacrificium pro peccato nomine sacrificii pro peccato mactatur. Hic dicitur: *Et expiabit pro eo*. Scriptum est pro eo, non autem pro ejus socio. Similiter ipse, qui teneatur expiatione sicut ille. R. Chabiba assimilat mutationem dominorum תוך תוכו & docet: At quid dicit Rab? Si mactetur sacrificium pro peccato pro illo, qui tenetur holocausto, erit legitimum: Itaque quod est ex ejus specie, destruit, quod non est ex ejus specie non destruit. Et legit: *In ejus medio*; at non medium in ejus medio, vel vas si immergat, liberat: At legit: Quater scriptum est: In ejus medio, in ejus medio, in medio ejus medii, in medio ejus medii. Semel sui ipsius causa, iterum a pari, tertio in medio hujus, at non in medio alterius: Alia sententia: In ejus medio, at non in medio ejus medii vel si vas immergat, liberat: Unde probatur mactandum esse suo nomine? Ex eo quod dictum est: *Si vero sacrificium pacificorum fuerit oblatio ejus*: Ut mactatio sit suo nomine & fortasse hoc est eorum nomen. Ex eo quod scriptum est: *Et offerens sanguinem pacificorum. Spargens sanguinem pacificorum*. At non scriptum est sacrificium; at hoc loco scriptum est

והכא כתב זבח שמע מינה שתהא זביחה לשם שלמים אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן וכי תימא לילף מזביחה מה לזביחה שכן נפסלת שלא לשום אוכלין בפסח אלא אמר קרא המקריב את דם השלמים שתהא קבלה לשם שלמים ולכתוב רחמנא בקבלה ולילף שחיטה מינה משום דאיכא למיפרך מה לקבלה שכן פסולה בזר ואשה ואשכחן שחיטה קבלה וזריקה מנלן וכי תימא לילף מהני מה להנך שכן טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות אלא אמר קרא הזורק את דם השלמים שתהא זריקה לשם שלמים וליכתוב רחמנא בזריקה ולילף מינה משום דאיכא למיפרך מה לזריקה חייב עליה זר מיתה אשכחן כולהו הולכה מנלן וכי תימא לילף מכולהי מה לכולהי שכן עבודה שאי איפשר לבטלה תאמר בהולכה שאיפשר לבטלה אלא אמר קרא והקריב את הכל המזבח ואמר מר זו הולכת איברים לכבש ותניא והקריבו זו קבלת הדם ואפילו רחמנא בלשון הולכה למימר דהולכה לא תפקא מכלל קבלה ואשכחן שינוי קודש שינוי בעלים מנלן אמר רב פנחס בריה דרב אמי אמר קרא ובשר זבח תודת שלמיו שתהא זביחה לשם תודה אם אינו עניז לשינוי קדש דנפקא לן מהתם תניהו ענין לשינוי בעלים והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה לכדתניא ובשר זבח תודת שלמיו אבא חנין אומר משום רבי אליעזר בא ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשירה שלמים ששחטן לשם תודה פסולה מה הפרש בין זה לזה תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויה תודה אנו מזבח קאמרינן ואכתי מיבעי ליה חטאת ואשם מנין תלמוד לומר זבח אם כן ניכתוב קרא

est sacrificium; Hinc eruitur, quod immolatio fiat nomine pacificorum. Deprehenditur mactatio: De reliquis ministeriis unde probatur: Num dices docendum esse ab immolatione? Quid immolatio quæ profanatur, si immoletur sine nomine comedentium in Paschate? At dicit textus: *Offerens sanguinem pacificorum*. Ut acceptio sanguinis fiat nomine pacificorum. Atqui textus scribere potuisset de acceptione, & ex ea docere de mactatione; quia potest explicari. Quid acceptio, quæ erat illegitima per alienum, & mulierem? Et deprehenditur mactatio. Acceptio, & adspersio unde probatur? Num dices ex istis docendum esse? Quid ista, quæ requirunt aquilonem? Num agitur de sacrificiis pro peccato interioribus? At dicit textus: *Spargens sanguinem pacificorum*: Ut adspersio fiat nomine pacificorum: Atqui scribere potuisset textus de adspersione, & ex ea docere. Quia potest explicari. Quid adspersio, cujus causa alienus reus est mortis? Deprehenduntur omnia. De incessu unde probatur? Num dices ex omnibus docendum esse? Quid omnia, quæ sunt ministerium, quod non potest aboleri, dices de incessu, qui potest aboleri? Et dicit textus. *Et offeret omne ad altare*. Atqui dicit Mor: Hæc est adductio membrorum ad altare: Atqui extat traditio: *Et offeret eam*. Hæc est acceptio sanguinis. Licet textus in sensu incessus potuisset loqui, at incessus non eruitur ex genere acceptionis: Et deprehenditur mutatio sanctitatis, mutatio dominorum unde probatur? Dicit Rabi Pinchas bar R. Amme. Dicit textus. *Et carnem sacrificii Eucharistici pacificorum suorum*. Ut immolatio fiat nomine sacrificii Eucharistici; si non potest explicari de mutatione, quæ nobis illinc eruitur, explicetur de mutatione dominorum. Et istud hac de causa adducitur, ecce illud requiritur juxta traditionem: *Et carnem sacrificii Eucharistici pacificorum suorum*. Aba Chanen dicit nomine Rabi Eliefer. Venit ad docendum; si sacrificium Eucharisticum mactetur nomine pacificorum, erit legitimum, si pacifica mactentur nomine sacrificii Eucharistici, erunt illegitima. Quodnam est discrimen inter hoc & illud? Sacrificium Eucharisticum vocatur pacifica, at pacifica non vocantur sacrificium Eucharisticum: Nos ex sacrificio probamus; & adhuc necesse est: sacrificium pro peccato & sacrificium pro delicto unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sacrificium*. Si ita est, scriben-

וכשר תודת שלמיו מאי זבח שמע מינה
תרתי . אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן
וכי תימא לילף מזביחה מה לזביחה שכן
פוסל שלא לשם אוכלין בפסח נאמרה
זביחה בשינוי קודש ונאמרה זביחה בשינוי
בעלים מה זביחה האמורה בשינוי קודש
לא חלקת בין זביחה לשאר עבודות אף
זביחה האמורה בשינוי בעלים לא תחלוק
בהן בין זביחה לשאר עבודות איכא
למיפרך מה לשינוי קודש שכן פסולה
בגופה וישנו בארבע עבודות וישנו לאחר
מיתה וישנו בציבור כביחיד ואף על גב
דתרתי לאו דוקא תרתי מיהא דוקא
מאי שנא שינוי בעלים דלא הוי פסולו
בגופו מחשבה בעלמא שינוי קודש נמי
מחשבה בעלמא הוא אלא כיון דאחשבה
פסלה הכא נמי כיון דאחשבה פסלה
ולרב פנחס בריה דרב מרי דאמר יש
שינוי בעלים לאחר מיתה תרתי מיהא
איכא למיפרך אלא אמר רב אשי אמר
קרא ונרצה לו לכפר עליו ולא על חבירו
והאי להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה
לכדתניא ונרצה לו לכפר עליו רבי שמעון
אומר את שעליו חייב באחריותו ואת
שאינו עליו אינו חייב באחריותו ואמר רב
יצחק בר אבדימי כיון דאמר עלי כמאן
דטעון ליה אכתפיה דמי רב אשי אמר
ונרצה לו קאמר . אשכחן זביחה וזריקה
קבלה מנלן וכי תימא לילף מזביחה וזריקה
מה לזביחה וזריקה שכן עבודה וחייבין
עליה בחוץ אלא אמר רב אשי אתיא
מאיל נזיר דכתב ואת האיל יעשה זבח
שלמים שתהא עשייתו לשם שלמים ואם
אינו ענין לשינוי קודש דנפקא ליה מהתם
תניהו ענין לשינוי בעלים אמר ליה רב
אחא בר אבא לרבא אימא יעשה כלל

bendum fuit in textu: *Et carnem sacrificii Eucharistici pacificorum suorum*. Quid *sacrificii*? Hinc duo eruuntur. Deprehenditur immolatio: De reliquis ministeriis unde probatur? Num dices docendum esse ex immolatione? Quid immolatio, quæ est illegitima, si fiat sine nomine comedentium in Paschate? Memoratur immolatio in mutatione sanctitatis, & memoratur immolatio in mutatione dominorum. Sicut in immolatione memorata in mutatione dominorum non est discrimen inter immolationem, & reliqua ministeria, ita pariter in immolatione memorata in mutatione dominorum non erit discrimen inter immolationem, & reliqua ministeria: Potest explicari. Quid mutatio sanctitatis, quæ illegitima est in semetipsa? & agitur de quatuor ministeriis, & agitur post ejus mortem, & agitur in cœtu æque ac in privato? & licet duo præcise non sint, duo hinc præcise sunt. Quid variat mutatio dominorum? quam per se non polluit simplex cogitatio mutatio sanctitatis quoque simplex cogitatio non polluit: at postquam cogitatio reprobavit, hic quoque postquam cogitatio reprobavit. At juxta mentem Rabi Pinchas bar R. Mari, qui dicit: Est mutatio dominorum post ejus mortem: Hinc duo licet explicare. At dicit R. Ase. Dicit textus: *Et acceptabile erit illi ad expiandum pro eo*, non autem super ejus socio: Si hac de causa adducitur, & hoc illi necesse est, sicut traditur: *Et acceptabile erit illi ad expiandum pro eo*. R. Simeon dicit: Si fuerit pro eo, obligatur ad cautionem futuri damni; si non fuerit pro eo, non obligatur ad cautionem futuri damni. At dicit Rabi Isaach bar Abdami: Quando dicit: Super me: Reputatur perinde ac onus imponatur super ejus humeros: R. Asse dicit: *Et acceptabile erit illi*. Dicit: Deprehenditur immolatio, & adspersio, acceptio unde probatur? Num dices docendum esse ex immolatione, & adspersione? Quid immolatio & adspersio, quæ sunt ministerium, & earum causa tenentur, si foris offerant? At dicit R. Asse: Probatur ex ariete Nazyræi, de quo scriptum est: *Et arietem faciet sacrificium pacificorum*. Ut ejus operatio fiat nomine pacificorum: Si non explicetur de mutatione sanctitatis, quæ illinc eruitur, explicetur de mutatione dominorum. Dixit R. Acha bar Aba τῷ Raba, Dicam: *Faciet*. Generale: *Sacrificium*. Particulare. Generale & particulare; Non est in generali, nisi quod est in particulari: Quid est in particulari?

Quid

זבח פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה
שבפרט זביחה אין מידי אחרינא לא אי
כתב יעשה שלמים זבח כדקאמרת השתא
דכתב יעשה זבח שלמים הוה ליה כלל
שאינו מלא וכל כלל שאינו מלא אין
דנין אתו בכלל ופרט רבינא אמר לעולם
דנין ולא חזר וכלל אמר ליה רב אחא
מדיפתי לרבינא והא לא דמי כללא
קמא לכללא בתרא כללא קמא מרבה
עשיות ותו לא כללא בתרא כל לה'
ואפילו שפיכת שיריים והקטרת אימורין
והתנא דבי רבי ישמעל בכללי ופרטי
דריש כי האי נוונא כלל ופרט וכלל אי
אתה דן אלא בעין הפרט מה הפרט
מפורש עבודה ובענן לשמן אף כל עבודה
ובענן לשמן אי מה הפרט מפורש עבודה
ובענן לשמן אף כל עבוהה ובענן לשמן
אי מה הפרט מפורש עבודה וחייבין עליה
בחוץ אף כל עבודה וחייבן עליה בחוץ
שחיטה וזריקה אין קבלה והולכה לא אי
נמי מה הפרט מפורש דבר הטעון צפון
וישנו בחטאות הפנימיות אף כל המעון
צפון וישנו בחטאות הפנימיות שחיטה
וקבלה אין זריקה והולכה לא איכא
למימר הכי ואיכא למימר הכי שקולין הן
ויבאו שניהן לישנא אחרינא וחדא חדא
תיקו במילתא איבעית אימא זריקה מדרב
אשי נפקא אשכחן איל נזיר שאר שלמים
מנלן ובי תימא לילף מאיל נזיר מה איל
נזיר שכן יש עמן דמים אחרים אם כן
ניכתוב שלמים מאי שלמים לרבות כל
שלמים אשכחן שלמים שאר כל קרשים
מנלן ובי תימא נילף משלמים שכן
טעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק
אלא אמר קרא זאת התורה לעולה
ולמנחה ולשלמים וגו' היקישו הכתב
לשלמים מה שלמים בין שינוי קודש בין
שינוי בעלים בענן לשמה אף כל בין
שינוי קודש בין שינוי בעלים בענן לשמה

Immolatio utique, at non res alia. Si scriptum esset: Faciet pacifica sacrificium, sicut dixisti: Jam vero scriptum est: *Faciet sacrificium pacificorum*: Est generale, quod non est plenum; & omne generale, quod non sit plenum, non potest explicari in generali & particulari. Rabina dicit: Semper argumentantur, & iterum generale. Respondit R. Acha ex Diphati לר׳ Rabina: Atqui non est simile generale prius generali posteriori; Generale prius includit operationes: Et præterea non generale posterius omnia *Domino*; vel effusio reliquiarum, & adolitio adipum: Et docet, quod discipulus R. Ismael in generalibus & particularibus exponat hoc modo. Generale, & particulare, & generale, tu non potes argumentari nisi juxta particulare: Quid particulare definit? Ministerium, & requiritur, ut offerantur suo nomine, ita pariter cetera ministeria, & requiritur ut offerantur suo nomine. Aut quid particulare definit? Ministerium, cujus causa tenentur excidio, si foris operentur, ita pariter reliqua ministeria, quorum causa tenentur excidio, si foris operentur: Mactatio & adspersio utique; at non acceptio, & incessus: Aut etiam quid particulare definit? Rem, quæ requirit aquilonem, & agitur de sacrificiis pro peccato interioribus; ita pariter omnia, quæ requirunt aquilonem, & agatur de sacrificiis pro peccato interioribus: Mactatio, & adspersio utique; at non acceptio, & incessus. Potest ita dici, atque ita potest dici, quod æqualia sint, & adducantur juxta rationem posteriorem. In utroque non solvitur quæstio. Si velis, dicam; Adspersio ex sententia Rabi Asse eruitur. Deprehenditur aries Nazyræi. Reliqua sacrificia pacifica unde probantur? Num dices docendum esse ab ariete Nazyræi? Quid aries Nazyræi, cum quo sunt alii sanguines? Si ita est, scribendum fuit pacifica: Quid pacifica? Ad includendum omnia pacifica: Deprehenduntur pacifica; ceteræ omnes sanctitates unde probantur? Num dices docendum esse a pacificis, quæ requirunt impositionem manuum, & libamina, & ventilationem pectoris, & cruris? At dicit textus: *Hæc est lex holocausto, & muneri, & pacificis &c.* Æquiparat hæc textus pacificis: Sicut pacifica, sive fiat mutatio sanctitatis, sive fiat mutatio dominorum, requirunt, ut offerantur suo nomine, ita pariter omnia, sive fiat mutatio sanctitatis, sive fiat mutatio dominorum, requirunt ut offerantur suo no-

אימא היכא רשחיט להו שלא לשמה
ליפסלו אמר קרא מוצא שפתיך תשמור
ועשית כאשר נדרת וגו' האי נרבה נדר
הוא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר
ואם לאו יהא נדבה ואיצטריך מוצא
שפתיך ואיצטריך זאת התורה דאי כתב
רחמנא מוצא הוה אמינא לא ידע
במאי כתב רחמנא זאת התורה ואי כתב
רחמנא זאת התורה הוה אמינא ליפסלו
כתב רחמנא מוצא שפתיך רמי ריש
לקיש על מעוהי בי מדרשא ומקשי הם
ירצו ואם אין מרצין למה באין אמר לו
רבי אליעזר מצינו בבאין לאחר מיתה
שהן כשירין ואין מרצין דתנן האשה
שהביאה חטאת ומתה יביאו יורשין עולתה
עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה
אמר ליה מודינא לך בעולה דאתיה
לאחר מיתה אשם דלא אתי לאחר מיתה
מנלן אמר ליה הרי מחלוקתך בצידו רבי
אליעזר אומר אף האשם אמר זהו שאומרין
עליו אדם גדול הוא קאמינא אנא משנה
שלימה ואת אמרת לי רבי אליעזר אלא
אמר ריש לקיש אפתח אנא פתחא
לנפש' מוצא שפתיך וגו' האי נדבה נדר
הוא כו' כדלעיל יתיב רבי זירא ורבי יצחק
בר אבא ויתיב אביי גבייהו ויתיב וקאמר
קשיא ליה לריש לקיש אשם דלא אתו
לאחר מיתה ונסיב לה הש"ס מוצא
שפתיך אימא הכא בנדר ובנדבה לייתי
ולא לירצי אשם לא לייתי כלל אמר להו
אביי ריש לקיש מהכא פתח ושחט אותה
לחטאת אותה לשמה כשירה שלא לשמה
פסולה הא שאר קדשים שלא לשמן
כשירין יכול ירצו תלמוד לומר מוצא
שפתיך ואימא הכא בנדר ונדבה לייתי
ולא לירצי אשם נמי ארצויי נמי לירצו
אמר אביי אשם דמירצי לא מצית אמרת
קל וחומר מעולה ומה עולה שאינה

nomine. Dicam si fiat mactatio sine suo nomine, num reprobrabit? Dicit textus: *Prolatum labiorum tuorum custodies & facies sicut vovisti &c.* Ecce spontaneum votivum est: Si quemadmodum vovisti, facies, erit votivum, si minus, erit spontaneum: Et dicendum fuit: *Prolatum labiorum tuorum:* Pariterque dicendum fuit: *Hæc est lex:* Etenim si textus non dixisset: *Prolatum:* Ego dicerem: Ignoratur, qua de causa scribat textus: *Hæc est lex*. At si non scripsisset textus: *Hæc est lex:* Dicerem: Ad reprobandum scripsit textus: *Prolatum labiorum tuorum*. Jacens super ventre suo in Academia Risch Lakisch disseruit: Ista expiant, si non expiant, cur adducuntur? Respondit illi R. Eliesser: Invenimus, quod si adducantur post mortem, sint legitima, at non expiant. Etenim legimus: *Si mulier adducat sacrificium pro peccato, & moriatur, hæredes adducent ejus holocaustum: Si holocaustum, & moriatur, non adducent hæredes ejus sacrificium pro peccato*. Dixit illi: Te docebo de holocausto, quod adducatur post mortem sacrificium pro delicto, quod non adducatur post mortem, unde probatur? Respondit: Dissensio tua in ejus latere: R. Eliesser dicit: Vel sacrificium pro delicto: Iste, de quo dicunt, est vir magnus; Ego dico Misnam integram; & tu mihi dicis, R. Eliesser: At dicit Risch Lakisch: Ego exponam explicationem uberius: *Prolatum labiorum tuorum &c.* Hoc spontaneum votivum est &c. uti supra. Respondit R. Zira, & R. Isaach bar Aba; & respondit Abai super eo, & respondit, & dixit: Oppositio contra Risch Lakisch. Sacrificium pro delicto non adducitur post mortem, & assumsit Misnam. *Prolatum labiorum tuorum*. Dicam. Quod adducitur, in spontaneum, & votivum adducitur, at non expiat: sacrificium pro delicto omnino non adducitur. Respondit R. Abaje. Risch Lakisch hinc explicat: *Et mactabit ipsum in sacrificium pro peccato*. *Ipsum* suo nomine erit legitimum, sine suo nomine erit illegitima. Ecce reliquæ sanctitates sine suo nomine erunt legitimæ: Crederem quod expient? Idcirco dictum est: *Prolatum labiorum tuorum*. Et dicam: Hoc loco in spontaneum, at votivum adducitur, at non expiat; sacrificium pro delicto quoque quod expiat, adducitur ad placandum. Dicit Abaje. Sacrificium pro delicto, quod expiat, non potes dicere: Argumentum a minori ad majus deductum ab holocausto: Si holocau-

מכפרת אינה מרצה מה לעולה שכן כליל שלמים יוכיחו מה לשלמים שכן טעונין סמיכה נסכין ותנופת חזה ושוק עולה תוכיח וחוזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשירין ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש כו׳ מאי חזית דאקשת לשלמים מה לצד השוה שבהן שכן ישנו בציבור תודה תוכיח מה לתודה שכן טעונה לחם עולה ושלמים יוכיחו וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשר ואינו מרצה אף אני אביא אשם קדש ושחטו שלא לשמן כשר ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן שהן באין בנדר ובנדבה אלא אמר רבא זאת התורה ונומר הקישו הכתב לשלמים מה שלמים שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשרים ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש כו׳ מאי חזית דאקשת לשלמים אקיש לחטאת הא מיעט רחמנא אותה. סימן הנ״ש בש״ר. יתיב רב הונא ורב נחמן ויתיב רב ששת גבייהו ויתיב וקאמרי קשיא לה לרריש לקיש אשם דלא אתי לאחר מיתה לימא ליה רבי אליעזר אשם נמי אתי לאחר מיתה אמר להו רב ששת אשם למאי קרב למותרו חטאת נמי מיקרב קרבה מותרה חטאת אף על גב דקרבה מותרה מיעט רחמנא הוא אשם נמי כתב ביה ההוא לאחר הקטרת אימורים הוא דכתב כרתניא אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורים הוא דכתב כרתניא אבל

caustum, quod non expiat, non placat, sacrificium pro delicto, quod expiat, non erit æquum, ut non placet? Quid holocaustum, quod integrum absumitur? Pacifica probent: Quid pacifica, quæ requirunt impositionem manuum, libamina, & ventilationem pectoris, & cruris? Holocaustum probet, & repetatur argumentum: Non est conditio hujus, sicut conditio illius, neque illius conditio, sicut hujus conditio: Paritas, in qua conveniunt, hæc est, quod sint sanctitates, & si mactentur sine suo nomine, sint legitimæ, at non expiant; ita pariter ego includam sacrificium pro delicto, quod est sanctum; quod si mactetur sine suo nomine, erit legitimum, at non expiabit: Quænam est paritas, in qua conveniunt? Quod agatur de cœtu. Sacrificium Eucharisticum probet. Quid sacrificium Eucharisticum quod requirit panem? Holocaustum & pacifica probent; & repetatur argumentum; Non est hujus conditio, sicut conditio illius, neque illius conditio, sicut hujus conditio; Paritas in qua conveniunt, hæc est, quod sint sanctitates, quæ si mactentur sine suo nomine, sint legitimæ, at non expient; Ita pariter ego includam sacrificium pro delicto, quod est sanctum; quod si mactetur sine suo nomine, erit legitimum, at non expiabit; Quænam est paritas, in qua conveniunt? Quod ex voto & sponte afferantur. At dicit Raba: *Hæc est lex &c.* Æquiparat illud textus pacificis; Sicut pacifica, quæ sunt sanctitates, si mactentur sine suo nomine, sunt legitima, at non expiant; ita pariter ego includam sacrificium pro delicto, quod est sanctum &c. Quid vidisti ut æquiparares pacificis? Æquiparabo sacrificio pro peccato. Ecce excludit textus ipsum. Signum הנ״ש בש״ר: Respondit R. Huna, & R. Nachman, & respondit R. Sesath super eo, & respondit, & dixit; Oppositio contra Risch Lakisch; Sacrificium pro delicto non affertur post ejus mortem. Debebat dicere R. Eliezer; Sacrificium quoque pro delicto adducitur post ejus mortem. Dixit illis R. Sesath. Sacrificium pro delicto qua de causa offertur? Propter ejus residuum? Sacrificium quoque pro peccato si offeratur, offeretur quoque residuum sacrificii pro peccato, vel si offeratur ejus residuum, tamen excludit textus; Dictum est; הוא: In sacrificio quoque pro delicto scriptum est. הוא: הוא post adolitionem adipum הוא scriptum est; Sicut extat traditio; At in sacrificio pro de-

אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר
הקטרת אימורין והוא עצמו אם לא
הקטירו אמורין כשרין ואלא הוא למה לי
לכדרב הונא אמר רב דאמר רב הונא
אמר רב אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם
כשר ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא
הוא בהווייתה יהא יתיב רב נחמן ורב
ששת ויתיב רב אדא בר מתנה גבייהו
יתבי וקאמרי דקאמר רבי אליעזר מצינו
כבאין לאחר מיתה שהן כשירין ואין
מרצין לימא ליה ריש לקיש הנהו נמי
נמר לייתו ולירצו אמר להן רב אדא בר
מתנה יולדת אם היא ילדה בניה מי
ילדו מתקיף לה רב אסי ומאן לימא לן
דאי איכא במה עשה גבה לא מתכפרת
וכיון דכי איכא במה עשה גבה מיכפרת
יורשיה נמי מיכפר למימרא דקניא להו
והאמר רבי יוחנן הניח מנחה לשני בניו
ומת קריבה ואין בו שותפות ואי סלקא
דעתך קניא להו נפש אמר רחמנא לא
קניא להו והאמר רבי יוחנן הניח בהמה
לשני בניו ומת קריבה ואין ממירין בה אי
אמרה בשלמא קניא להו היינו דאין
ממירין בה דהויה לה בשותפין ושותפין
לא מצו ממירין אלא אי אמרת לא
קניא להו אמורי נמי לימרו שני התם
דאמר קרא אם המר ימיר לרבות את
היורש אחד ממר ואין שנים ממירין
מתקיף לה רב יעקב מנהר פקוד אלא
מעתה גבי מעשר דכתב ואם גאל יגאל
לרבות את היורש הכי נמי אחד גואל
ואין שנים גואלין שאני מעשר דנבי
אבוהון נמי איתיה בשותפות אמר ליה רב
אסי לרב אשי ומינה אי אמרת בשלמא
קניא להו היינו דחד מיהא מימר אלא
אי אמרת לא קניא להו היכי מימר
והאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן המקריש
מוסיף חומש ומתכפר עושה תמורה
והתורה משלו על של חבירו טובת הנאה
שלו בדקובעה לא מכפרא מקופיא
מכפרא איבעיא להו כיפרו על מה שבאו
או לא כיפרו אמר רב ששת בריה דרב

delicto non scriptum est הוא nisi post adolitionem adipum; & idipsum, si non adoleantur adipes, erit legitimum. Atqui הוא quorsum? Juxta mentem R. Huna. Dicit Rab: Dicit R. Huna: Dicit Rab sacrificium pro delicto, si evellatur, ut pascat, & absolute mactetur, erit legitimum; si evellatur maxime, si non evellatur: minime. Non dicit textus: הוא; ut in sua essentia sit. Respondit R. Nachman, & R. Sesath, & respondit R. Ada bar Matna de eo, & respondent, & dicunt quod dicit Rabi Elieser: Deprehendimus, quod si adducant post mortem, sint legitima, at non expient: Dicendumne est, quod Risch Lakisch doceat, quod hæc quoque adducerentur, & expiarent? Respondit R. Ada bar Mitna; si puerpera peperit, ejus filii num pepererunt? Objecit Rabi Asse: quid dicit nobis? Quatenus si super se non faciat, non expiat; & si velis dicere, si super se faciat, quod expiet, hæredes quoque expiabit. Eruitur, quod illis acquirat; & dicit R. Jochanan. Si relinquat munus duobus suis filiis, & moriatur, offeretur, at in eo non est societas; Et si putas, quod illis acquirat. Dictum est: *Anima*; Dicit textus, quod illis non acquirat: Et dicit R. Jochanan: *Si relinquat jumentum* duobus suis filiis, & moriatur, offeretur; at in eo non commutant: Si dicas; concedatur, quod illis acquirat; Ecce in eo non commutant; quia in eo sunt sicut socii; at socii non deprehenduntur, quod commutent. At si dicas: Illis non acquirit in commutando: duo quoque poterunt commutare. At ibi dicit textus: *Si commutando commutaverit*. Ad includendum hæredem: Unus commutat, at duo non commutant. Objicit R. Jacob ex Nehar Pekod: de decima scriptum est: *Et si redimendo redimet*. Ad includendum hæredem: Hic quoque unus redimit, at duo non redimunt: Diversum est in decima, quæ erat penes eorum patrem, quæ etiam adduci poterat in societate. Respondit R. Asse τῷ R. Asse: Et hinc si dicas concedatur, quod illis acquirat; designatur, quod unus ex ipsis commutet: At si dicas, quod illis non acquirat, ubi commutabit? At dicit Rabi Abau; dicit R. Jochanan; Qui sanctificat addit quintam partem, & qui expiatur facit commutationem, & qui separat de suo pro decima sui socii, bonum utilitatis suum erit: In fixo non expiat, in levibus expiat: Quæsitum est: Expiantne pro eo, cujus causa adducuntur, an non expiant? Dicit R. Se-

אידי מסתברא דלא כיפרו דאי סלקא
דעתך כיפרו שני למה הוא בא ואלא
מאי לא כיפרו למה הוא קרב אמר רב
אשי רב שישא בריה דרב אידי הכי קא
קשיא לך אי אמרת בשלמא לא כיפרו
שלא לשמו מכח לשמו קאתי ושני למה
הוא בא לכפר אלא אי אמרת כיפרו
שני למה הוא בא איבעיא להו אעשה
דלאחר הפרשה מכפרא או לא מכפרא
מי אמרינן מידי דהוה אחטאת מה חטאת
דקודם הפרשה אין דלאחר הפרשה לא
אף הכא נמי דקודם הפרשה אין לאחר
הפרשה לא או דילמא לא דמיא
לחטאת דחטאת על כל חטא וחטא בעי
לאיתויי חדא חטאת והכא כיון דאיכא
בםה עשה גביה מכפרא אעשה דלאחר
הפרשה נמי מכפרא תא שמע וסמך
ונרצה וכי סמיכה מכפרת והלא אין
כפרה אלא בדם שנאמר כי הדם הוא
בנפש יכפר אלא מה תלמוד לומר וסמך
ונרצה לכפר שאם עשאה לסמיכה שירי
מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר
דכיפר מאי לאו דכיפר שעה דקודם
הפרשה לא כיפר סמיכה דהוה ליה עשה
דלאחר הפרשה אמר רבא עשה דסמיכה
קאמרת שאני התם דכל כמה דלא שחיט
בעמוד וסמוך קאי אימת קא הוי עשה
לאחר שחיטה לאחר שחיטה לא קא
מיבעיא לן אמר ליה רב הונא בר יהודה
לרבא אימא כיפר גברא לא כיפר קמי
שמיא מי לא תניא והנותר בשמן אשר
על כף ונותר לכפר אם נתן כיפר ואם לא
נתן לא כיפר דברי רבי עקיבא רבי יוחנן
אומר שירי מצוה הן בין ניתן בין שלא
ניתן כיפר ומעלין עליו כאילו לא כיפר
מאי כאילו לא כיפר אילימא דמיבעי
לאיתויי קרבן אחרינא האמרת בין נתן
בין לא נתן כיפר אלא כיפר גברא לא
כיפר קמי שמיא הכא נמי כיפר כו׳
התם נמי כיפר מהן בהונות לא כיפר
מתנות הראש תא שמע רבי ישמעאל
אומר כבשי עצרת למה הן באין כבשי
עצרת שלמים נינהו אלא שעירי עצרת
למה הן באין על טומאת מקדש וקדשיו

ſath bar R. Idi : Probabiliter non expiant : Si putas, quod expient, ſecundos cur adducitur : At ſi non expiant, cur offertur? Dicit R. Aſſe, R. Siſa bar Rabi Idi : Sic nobis eſt oppoſitio. Si dicas : Concedatur, quod non expient, quando non offerantur ſuo nomine. Propter ſuum nomen adducitur : Et docundus cur adducitur? Ad expiandum : At ſi dicas; expiant : ſecundus cur adducitur? Quæſitum eſt : Si fiat poſt ſeparationem, expiatne an non expiat? Quid dicemus? Quod ſit ſimile ſacrificio pro peccato? Sicut ſacrificium pro peccato eſt quod præcedit ſeparationem, non autem ſi differatur poſt ſeparationem; Aut dicendum eſt, quod non ſit ſimile ſacrificio pro peccato; Etenim in ſacrificio pro peccato pro ſingulis peccatis adducenda erant ſingula ſacrificia pro peccato; At hic quando ſuper ſe faciat; ſi faciat poſt ſeparationem, etiam expiabit : Veni & audi : *Et imponet manus, & expiabitur* : Num impoſitio manuum expiat? Atqui expiatio non eſt niſi in ſanguine : Dictum eſt enim : *Quia ſanguis ipſe, qui eſt in anima, expiabit* : At cur dictum eſt : *Et imponet manus, & expiabitur*? Ad expiandum : Si conſideres impoſitionem manuum tanquam reliquias præcepti, imputat illi textus, perinde ac non expiet, & expiet. Eſtne intelligendum; quod expiet opus, quod antecedat ſeparationem? Non expiabit impoſitio manuum, quam fecerit poſt ſeparationem : Dicit Raba : Opus impoſitionis manuum, de quo dicis, diverſum eſt ibi; quando non mactet in columna, & continuo : Dicam quod faciat poſt mactationem; poſt mactationem dicendumne eſt? Dicit Rabi Huna bar Jehuda τῷ Raba : Dicam : Expiat virum at non expiat coram Deo; Cur non? At extat traditio : *Et reſiduum ex oleo, quod eſt in manu &c. Ad expiandum*. Si ſpargat, expiat, ſi non ſpargat, non expiat : Verba R. Akiba : R. Jochanan dicit : Reliquiæ præcepti ſunt; ſive ſpargat, ſive non ſpargat, expiat; & illi imputatur perinde ac non expiet : Quid perinde ac non expiet? Dicendumne eſt, quod ſit adducendum alterum ſacrificium? Dixiſti; ſive ſpargat, ſive non ſpargat, expiat; at expiat virum, at non expiat coram Deo : hic quoque expiat &c. Ibi quoque expiat pollices, at non expiat adſperſiones capitis : veni & audi : R. Iſmael dicit : Agni Pentecoſtis cur adducuntur? Agni Pentecoſtis ſunt ſacrificia pacifica. At hirci Pentecoſtis cur adducuntur? Propter immunditiem ſanctuarii & ejus ſanctitatum; Si

נזרק דמו של ראשון שני למה קרב על
טומאה שאורעה בין זה לזה אמור מעתה
ראויין היו ישראל להקריב קרבנותיהן בכל
עת ובכל שעה אלא שהיסך הכתוב והא
הכא דעשה דלאחר הפרשה וקא מכפרא
אי דפרשינהו בבת אחת הכי נמי הכא
במאי עסקינן דאפרשינהו בזה אחר זה
וליקום ולימא ליה לקרא דכי כתיבת בזה
אחר זה כתיבת אמר רב פפא קרבנות
ציבור קאמרת שאני קרבנות צבור דלב
בית דין קמתנא עליהן כדרב יהודה אמר
שמואל דאמר רב יהודה אמר שמואל
קרבנות ציבור סכין מושכתו למה שהן
אמר ליה רב יוסף בריה דרב שמואל לרב
פפא ומי אית ליה לרבי שמעון לבבית
דין מתנה עליהן והאמר רב אידי בר אבין
אמר רב עמרם אמר רבי יצחק אמר רבי
יוחנן תמידין שלא הוצרכו לציבור לדברי
רבי שמעון אין נפדין תמימים לדברי
חכמים נפדין תמימין ועוד הא בעא מיניה
רבי ירמיה מרבי זירא שעירי עצרת שקיבל
דמן בשני כוסות ונזרק דמן של ראשון
שני למה הוא בא על טומאה שאורעה בין
זה לזה נזרק דמן של שני למה הוא
קריבין עד כאן לא מיבעיא ליה אלא עשה
דלאחר שחיטה אבל עשה דלאחר הפרשה
לא קא מיבעיא ליה דילמא אם תימצי
לומר קאמר איתמר תודה ששחטה לשם
תודת חבירו כשירה רבא אמר כשירה רב
חסדא אמר פסולה רבא אמר כשירה תודה
לשם תודה נשחטה רב חסדא אמר פסולה
לשום שלמים דידיה נשחטה בענן אמר
רבא מנא אמינא לה דתניא ובשר זבח
תודת שלמיו ביום הקריבו את זבחו וגומר
אבא חנין אמר משום רבי אליעזר בא
ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשירה
שלמים שנשחטו לשם תודה פסולה ומה
הפר בין זה לזה תודה קרויה שלמים ואין
שלמים קרויין תודה שלמים לשם תודה

Si primi sanguis spargitur, secundus cur offertur? Propter immunditiem, quæ potuit accidere inter utrumque. Dic nunc, quod opus erat, ut omni momento & hora Israelitæ offerrent sacrificia sua; at diminuit textus; At hoc loco si faciat post separationem, & expiat, separet una vice, sic etiam hoc loco: De quo agimus? Quando separet alterum post alterum: Nam ad statuendum? Si dicere vellet, quod ita scribat textus, alterum post alterum scribere debuisset. Dicit R. Papa: De sacrificiis cœtus loqueris: Diversum est in sacrificiis cœtus; quia de iis pactum est Synhedrium juxta mentem R. Jehuda: Dicit Samuel, quod dicit R. Jehuda: Dicit Samuel: Sacrificia cœtus cultrum attrahit ad ea, quæ sunt convenientia: Dixit illi R. Jose bar R. Samuel תַּוֹ R. Papa. Num putat R. Simeon, quod mens Synhedrii de his paciscatur? Et dicit R. Idi bar Abin, dicit R. Amram, dicit R. Isaach, dicit R. Jochanan: Sacrificia jugia, quæ non sint necessaria cœtui juxta verba R. Simeonis non redimuntur perfecta; juxta verba sapientum redimuntur perfecta. Et præterea hoc quæsivit R. Hieremias a R. Zira: De hircis Pentecostis si accipiat eorum sanguinem duobus poculis, & spargatur sanguis primi, secundus cur adducitur? Propter immunditiem, quæ potuit contingere inter alterum & alterum; Si spargatur sanguis secundi, cur ipsum offerunt? Hactenus non est necesse nisi quando facit post mactationem, at non si faciat post separationem, non est necesse. Fortasse si posset dici, dicendum esset quod dicatur; sacrificium Eucharisticum si mactet nomine sacrificii Eucharistici, ejus socius erit legitimus; Raba dicit: Erit legitimum: R. Chasda dicit erit illegitimum. Raba dicit: Erit legitimum: Sacrificium Eucharisticum nomine sacrificii Eucharistici si mactetur; R. Chasda dicit: Erit illegitimum; nomine pacificorum ipsorum si mactetur, requiritur: quia dicit Raba: unde probatur? Etenim extat traditio: *Et carnem sacrificii Eucharistici pacificorum suorum in die, quo obtulerint sacrificium suum &c.* Nomine R. Eliezer; Venit ad docendum, si sacrificium Eucharisticum si mactetur nomine pacificorum, quod sit legitimum; at pacifica si mactentur nomine sacrificii Eucharistici, erunt illegitima: Quodnam est discrimen inter hoc & illud? Sacrificium Eucharisticum vocatur pacifica, at pacifica non vocantur sacrificium Eucharisticum. Pacifica nomine sacrificii Eucharistici sunt illegitima;

פסולה הא תודה לשם תודה כשירה מאי
לאו דחבריה לא דידיה אבל דחבריה מאי
פסולה ליתני תודה לשם תודה וכל׳ שכן
שלמים לשם תודה שלמים לשם תודה
דידיה איצטריך ליה סלקא דעתך אמינא
מדתודה קרוייה שלמים שלמים נמי קרויין
תודה וכי שחוט להו לשם תודה ליכשרו
קא משמע לן. אמר רבא חטאת ששחטה
לשם חטאת כשירה לשם עולה פסולה מאי
טעמא ושחט אותה לחטאת אמר רחמנא
והרי חטאת ששחטה לשם עולה ודאי
פסולה ואמר רבא חטאת ששחטה על מי
שמחוייב חטאת פסולה על מי שמחוייב
עולה כשירה מאי טעמא וכיפר עליו עליו
ולא על חבירו חבירו דומיא דידיה במחוייב
כפרה כמותו ואמר רבא חטאת ששחטה
על מי שאינו מחוייב כלום פסולה שאין
לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה
ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה
קל׳ וחומר על חייבי כריתות מכפרת על
חייבי עשה לא כל שכן למימרא דברת
מינה היא והאמר רבא חטאת ששחטה
על מי שמחוייב חטאת פסולה על מי
שמחוייב עולה כשירה מקיבעא לא מכפרא
מקופיא מכפרא ואמר רבא עולה ששחטה
שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה
איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא
איבעית אימא קרא מוצא שפתיך תשמור
וגו׳ איבעית אימא סברא משום דשני בה
כו׳ כרריש פירקא ואמר רבא עולה הבאה
לאחר מיתה שחטה בשינוי קודש פסולה
בשינוי בעלים כשירה דאין בעלים לאחר

ma; Ecce sacrificium Eucharisticum nomine sacrificii Eucharistici erit legitimum: Itane est intelligendum? Ejus socius non ipsum; at si ejus socius, quomodo erit illegitimum? Docet; Pacifica nomine sacrificii Eucharistici sunt illegitima, ut doceat sacrificium Eucharisticum nomine sacrificii Eucharistici, & multo magis pacifica nomine sacrificii Eucharistici, pacifica nomine sacrificii Eucharistici ipsius requiruntur: Si putas, quod dicam; quoniam sacrificium Eucharisticum vocatur pacifica, pacifica quoque vocantur sacrificium Eucharisticum? Num ea mactabit nomine sacrificii Eucharistici, ut fiant legitima? Hinc nobis eruitur. Dicit Raba: Sacrificium pro peccato si mactet nomine sacrificii pro peccato, erit legitimum; sacrificium pro peccato si mactet nomine holocausti, erit illegitimum: Qua de causa? Quia dictum est: *Et mactabit ipsum in sacrificium pro peccato*. Dicit textus: Ecce sacrificium pro peccato si mactet nomine holocausti, manifestum est, quod sit illegitimum: At dicit Raba: Sacrificium pro peccato si mactet pro eo, qui tenetur sacrificio pro peccato, erit illegitimum; pro eo qui tenetur holocausto, erit legitimum: Qua de causa? Quia dictum est: *Et expiabit pro eo*. Non autem super ejus socio: Ejus socius similiter tenetur expiatione sicut ipse: At dicit Raba: Sacrificium pro peccato si mactet pro eo, qui nullo modo tenetur, erit illegitimum; Etenim nemo tibi est in Israel, qui non teneatur propter præceptum affirmativum: Et dicit Raba: Sacrificium pro peccato expiat pro illo, qui tenetur propter præceptum affirmativum, multo magis pro iis, qui tenentur excidiis; expiabit pro iis, qui tenentur propter præceptum affirmativum, nonne multo magis? Eruitur, quod sit ex sua specie. Et dicit Raba: Sacrificium pro peccato si mactet pro eo, qui tenetur sacrificio pro peccato, erit illegitimum, pro eo, qui tenetur holocausto, erit legitimum: In fixo non expiat, in levibus expiat: Et dicit Raba: Si holocaustum mactet sine suo nomine, vetitum est spargere ejus sanguinem. Potest probari ex textu, & potest probari opinione: Potest probari ex textu: *Prolatum labiorum tuorum &c.* Potest probari opinione, quia repetit &c. sicuti dictum est in principio capitis: Et dicit Raba. Holocaustum quod affertur post mortem, si sit mutatio sanctitatis, erit illegitimum, si sit mutatio dominorum, erit legitimum; quia non sunt

טיתה ורב פנחס בריה דרב אמי אמר יש
בעלים לאחר מיתה אמר ליה רב אשי
לרב פנחס בריה דרב אמי דוקא קאמר
מר יש בעלים לאחר מיתה ובעי לאיתויי
עולה אחריתי או דילמא דאי איכא במדה
עשה גבה מכפרא אמר ליה דווקא קאמינא
ואמר רבא עולה דורון היא היכי דמי אי
דליכא תשובה זבח רשעים תועבה ואי
דאיכא תשובה התניא עבר על מצות עשה
ושב לא זז משם עד שמוחלים לו אלא
שמע מינה דורון הוא . חטאת עלמי
מכפר עלה לאחר דורון סימן. תניא נמי
הכי אמר רבי שמעון חטאת למה באה
למה לכפר אלא למה באה לפני עולה
לפרקליט שנכנס הורון אחריו . חוץ מן
הפסח והחטאת כו' . פסח מנלן דכתב
שמור את חדש האביב ועשית פסח שיהו
כל עשיותיו לשם פסח אשכחן שינוי קודש
שינו בעלים מנלן דכתב ואמרתם זבח פסח
הוא שתהא זביחה לשם פסח אם אינו
עניין לשינוי קודש תניהו עניין לשינוי
בעלים אשכחן למצות לעכב מנלן אמר
קרא וזבחת פסח ליהוה אלהיך וגומר
מתקיף לה רב ספרא האי וזבחת להכי
הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדרב נחמן
דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מנין
למותר פסח שקרב שלמים שנאמר וזבחת
פסח ליהוה אלהיך צאן ובקר והלא אין פסח
בא אלא מן הכבשים ומן העזים מיכאן
למותר הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן
ומן הבקר ומאי ניהו שלמים אלא אמר רב
ספרא וזבחת פסח לכדרב נחמן שמור את
חודש האביב למצוה בשינוי קודש ואמרתם
זבח פסח בשינוי בעלים למצוה הוא ולעכב
בין הכא והכא ואשכחן זביחה שאר עבודות
מנלן הואיל וגלי גלי רב אשי אמר הואיל

sunt domini post mortem ; At R. Pinchas bar R. Amme dicit : Sunt domini post mortem . Respondit Rabi Asse τῷ Rabi Pinchas bar R. Amme : Precise dicit Mor, quod sint domini post mortem , & adducendum est aliud holocaustum . Aut fortasse , quando super se faciat in eo expiat . Respondit . Præcise dico : Et dicit Raba : Holocaustum est donum . Quomodo erit quando non sit pœnitentia ? *Sacrificium impiorum abominatio* . At si fuerit pœnitentia , extat traditio : Si transgrediatur præceptum affirmativum , & pœniteat, non inde movetur, antequam sibi ignoscatur : Ecce illud erit donum . חטא'ת על'מי מכ'פר ע'לה לאח'ר דור'ון : sc. sacrificium pro peccato pro quo expiat ? adscendit post donum : signum , Traditio : Sic quoque dicit R. Simeon : Sacrificium pro peccato cur adducitur ? Ad expiandum : Cur adducitur ante holocaustum ? Ut intercessoris munere fungatur ; ut introducatur donum post illud . Excepto sacrificio Paschali , & sacrificio pro peccato &c. Pascha unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Observa mensem Abib , & facies Pascha* ; ut cuncta ejus opera sint nomine Paschatis ; deprehenditur mutatio sanctitatis , mutatio dominorum unde probatur ? Ex eo quod dictum est : *Et dicetis sacrificium Pascha ipsum* . Ut immolatio sit nomine Paschatis : Si non explicetur de mutatione sanctitatis, explicetur de mutatione dominorum: Deprehendimus præceptum ; ad impediendum unde probatur? Dicit textus: *Et immolabis Pascha Domino Deo tuo &c.* Objecit R. Siphra : *Et immolabis* : Hac de causa dictum est juxta mentem Rabi Nachman : Etenim dicit R. Nachman ; dicit Raba bar Abua : Unde probatur, quod residuum Paschatis offeratur in pacifica? Ex eo quod dictum est: *Et immolabis Pascha Domino Deo tuo oves & boves* . Atqui Pascha non adducitur nisi de agnis , & capris : Hinc probatur , quod residuum Paschatis sit res , quæ adducitur ex ovibus, & bobus: Et quænam sunt ? Pacifica : At dicit Rabi Siphra: *Et immolabis Pascha:* Juxta mentem Rabi Nachman : *Observa mensem Abib* ad præceptum in mutatione sanctitatis : *Et dicetis: Sacrificium Pascha* . In mutatione dominorum : Ad præceptum & ad impediendum, sive hoc sive illo modo : Et invenimus immolationem; reliqua ministeria unde probatur? Quoniam declaravit , declaravit . Rabi Asse dicit : Quoniam declaravit , declaravit , non dicimus . At unde probantur?

וגלי נלי לא אמרינן ﭏ מנלן דכתב זאת
התורה לעולה ולמנחה וגומר וכתב ביום
צותו את בני ישרﭏ להקריב את קרבניתם
זה בכור ומעשר ופסח , הקישו הכתב
לשלמים מה שלמים בין שינוי קודש בין
שינוי בעלים בעינן למצוה אף כל בין
שינוי קודש בין שינוי בעלים למצוה
ובשלמים מה שלמים בין זביחה בין שאר
עבודות לא חלקת בהן למצוה אף פסח
לא תחלוק בו בין זביחה לשאר עבודות
לעכב משום שנאמר הוא בזביחה אינו ﭏ
לעכב ﭏ הוא למה לי כדתניא נאמר פסח
הוא בשחיטה לעכב אבל אשם לא נאמר
בו הוא ﭏ לאחר הקטרת איטורין והוא
עצמו שלא הוקטרו אימורין כשר חטאת
מנלן דכחב ושחט אותה לחטאת שתהא
שחיטה לשם חטאת אשכחן שחיטה קבלה
מנלן דכתב ולקח הכהן מדם החטאת
שתהא קבלה לשם חטאת ואשכחן שחיטה
וקבלה זריקה מנלן דאמר קרא וכפר עליו
הכהן מחטאתו שתהא כפרה לשם חטאת.
אשכחן שינוי קודש שינוי בעלים מנלן
אמר קרא עליו עליו ולא על חבירו
אשכחן למצוה לעכב מנלן דאמר רב הונא
בריה דרב יהושע חטאת חטאתו הכא נמי
חטאת חטאתו אשכחן מצוה בשינוי קודש
וזריקה בשינוי בעלים בין למצוה בין לעכב
בשינוי קודש דשאר עבודות בשינוי בעלים
בין למצוה בין לעכב מנלן אמר רבי יונה
אתיא מחטאת נזיר דכתב והקריב הכהן
לפני יהוה ועשה את חטאתו ואת עולתו
שיהו כל עשיותיו לשם חטאת אשכחן

tur? Ex eo quod scriptum est: *Hæc est lex holocausto, & muneri &c.* Pariterque scriptum est: *Die quo præcepit filiis Israel, ut offerrent sacrificia sua;* Hæc sunt primogenitum, & decimum, & sacrificium Paschale: Æquiparat ea textus pacificis; sicut pacifica, sive sit mutatio sanctitatis, sive sit mutatio dominorum, requiruntur propter præceptum, ita pariter omnia, sive sit mutatio sanctitatis, sive sit mutatio dominorum propter præceptum: Et in pacificis: Sicut in pacificis inter immolationem & reliqua ministeria non est discrimen præcepti causa; Ita pariter in Paschate non est discrimen inter immolationem & reliqua ministeria ad impediendum; Quia dictum est הוא in immolatione; non dictum est nisi ad impediendum: Juxta traditionem dictum est in Paschate הוא in mactatione ad impediendum; at in sacrificio pro delicto non dictum est הוא nisi post adolitionem adipum; Et ipsumet, si non adoleantur adipes, erit legitimum: De sacrificio pro peccato unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Et mactabit ipsum, in sacrificio pro peccato;* Ut mactatio fiat nomine sacrificii pro peccato: Deprehenditur mactatio, acceptio sanguinis unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Et accipiet sacerdos de sanguine sacrificii pro peccato:* Ut acceptio sanguinis fiat nomine sacrificii pro peccato: Deprehenditur mactatio, & acceptio sanguinis, adspersio unde probatur? Ex eo quod dicit textus: *Et expiabit pro eo sacerdos a peccato suo:* Ut expiatio sit nomine sacrificii pro peccato. Deprehenditur mutatio sanctitatis, mutatio dominorum unde probatur? Ex eo quod dicit textus: *Pro eo*. Pro eo non pro ejus socio. Deprehendimus præcepti causa, ad impediendum unde probatur? Dicit R. Huna bar R. Jehosua. Dictum est: *Sacrificium pro peccato, sacrificium suum pro peccato;* hic quoque dictum est: *Sacrificium pro pecato sacrificium suum pro peccato:* Deprehenditur præceptum in mutatione sanctitatis, & adspersio in mutatione dominorum sive ad præceptum, sive ad impediendum; de mutatione sanctitatis in reliquis ministeriis, in mutatione dominorum sive ad præceptum sive ad impediendum unde probatur? Dicit R. Jonas: Probatur a sacrificio pro peccato Nazyræi. Scriptum est enim: *Et offeret sacerdos coram Domino, & faciet sacrificium suum pro peccato, & holocaustum suum;* Ut cuncta ejus opera fiant nomine sacrificii pro peccato: Deprehenditur mutatio san-

שינוי קודש שינוי בעלים מנלן אם אינו
ענין לשינוי קודש תניהו ענין לשינוי בעלים
אשכחן למצוה לעכב מנלן אמר רב הונא
חטאת חטאתו מתקיף לה רבינא אלא
מעתה עולת עולתו מאי דרשת בהו ההוא
מבעי ליה מנחתם ונסכה בלילה מנחתם
ונסכה אפילו למחר אלא עולת עולתו מאי
דרשת בהו ותו מי גמרי מהדדי חטאת
חלב מחטאת נזיר לא גמרה שכן יש עמה
דמים אחרים חטאת נזיר מחטאת חלב
לא גמרה שכן כרת אלא אמר רבא אתיא
מחטאת מצורע דכתב ועשה הכהן את
החטאת שיהו כל עשיותיו לשם חטאת
ואשכחן שינוי קודש שינוי בעלים מנלן
אמר קרא וכפר על המטהר זה ולא
המטהר חבירו ואכתי מי ,לא ילפא מהדדי
חטאת חלב מחטאה מצורע לא ילפא שכן
יש עמה דמים אחרים חטאת מצורע
מחטאת חלב לא גמרה שכן כרת מחדא
לא אתיא תיתי חדא מתרתי בהילא
ליכתוב רחמנא בחטאת חלב ותיתי מהנך
מה להנך שכן יש עמהם דמים אחרים לא
ליכתוב רחמנא בחטאת נזיר ותיתי מהנך
מה להנך שכן אין להן שאלה לא ליכתוב
רחמנא בחטאת מצורע והיתי מהנך מה
להנך שכן אין באין בדלות אלא אמר קרא
זאת התורה לעולה ולמנחה וגומר הקישו
הכתוב לשלמים מה שלמים בין שינוי קודש
בין שינוי בעלים בענן לשמן למצוה אף
חטאת בין שינוי קודש ;בין שינוי בעלים
בענן לשמן למצוה הילכך מצוה משלמים

ſanctitatis; mutatio dominorum unde probatur? Si non explicetur de mutatione ſanctitatis, explicetur de mutatione dominorum; Deprehenditur ad præceptum, ad impediendum unde probatur? Dicit R. Huna; Dictum eſt: *Sacrificium pro peccato*, *ſacrificium ſuum pro peccato*. Objecit Rabina: At nunc dictum eſt: *Holocauſtum*, *holocauſtum ſuum*. Quomodo exponis? Et juxta mentem Rabina dictum eſt: *Munus*, *munus ſuum*; *libamen*, *libamen ejus*. Quomodo exponis? Quæſivit ab eo; Eorum munus, & libamen poſſunt afferri in nocte; Eorum munus, & libamen poſſunt afferri vel die craſtino: *At holocauſtum*, *& holocauſtum ejus*; Quomodo exponis? Et præterea quomodo dicetur ab invicem? Sacrificium pro peccato adipis a ſacrificio pro peccato Nazyræi non poteſt doceri, quia cum eo ſunt alii ſanguines; Sacrificium pro peccato Nazyræi a ſacrificio pro peccato adipis non poteſt doceri, quia in eo eſt pœna excidii. At dicit Raba: Probetur ex ſacrificio pro peccato leproſi, de quo ſcriptum eſt: *Et faciet ſacrificium pro peccato*; Ut cuncta ejus opera fiant nomine ſacrificii pro peccato; Et deprehenditur mutatio ſanctitatis, mutatio dominorum unde probatur? Dicit textus; *Et expiabit pro purificando &c.* Super hoc purificando, at non ſuper ſocio ſuo purificando. Et adhuc cur non docetur ab invicem? Sacrificium pro peccato adipis a ſacrificio pro peccato leproſi non poteſt doceri, quia cum eo ſunt alii ſanguines; ſacrificium pro peccato leproſi a ſacrificio pro peccato adipis non poteſt doceri, quia in eo eſt pœna excidii: Ex uno non poteſt probari, probetur unum ex duobus: Non debuit ſcribere textus de ſacrificio pro peccato adipis, ex his probetur; quid iſta, in quibus ſunt alii ſanguines? Non debuit ſcribere textus de ſacrificio pro peccato Nazyræi, ex his probetur; quid iſta, quibus non eſt poſtulatio? Non debuit ſcribere textus de ſacrificio pro peccato leproſi: ex his probetur: Quid iſta, quæ non adducuntur in paupere? At dicit textus: *Hæc eſt lex holocauſto*, *& muneri &c.* Æquiparat ea textus pacificis; Sicut pacifica, ſive ſit mutatio ſanctitatis, ſive ſit mutatio dominorum, offerenda erant ſuo nomine propter præceptum, ita pariter ſacrificium pro peccato, ſive ſit mutatio ſanctitatis, ſive ſit mutatio dominorum, offerendum eſt ſuo nomine propter præceptum. Idcirco probatur præceptum ex pacificis, & ex his textibus ad

והנך קראי לעכב ואשכחן חטאת חלב
דכתב בה לחטאת חטאת דע״א דשמיעת
הקול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו
ולﭏ כתיב בהו מנלן חטאת דע״א אתיא
מחטאת חלב שכן כרת כמותה והנך כולהי
אתיין במה הצד תנו רבנן פסח לזמנו
לשמו כשר שלﭏ לשמו פסול ובשאר ימות
השנה לשמו פסול שלא לשמו כשר . של״ו
קבא״צן ממ״הר בצ״א ב״א סימן . מנא הני
מילי אמר אבוה דשמואל אמר קרא ואם
מן הצאן קרבנו לזבח שלמים ליהוה דבר
הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים אימא
שלמים אין מידי אחרינא לא אמר רבי
אילא אמר רבי יוחנן לזבח לרבות כל זבח
אימא כל דשחיט ליהוי כמותיה אי הוה
כתיב לזבח ושלמים כדקאמרת השתא
דכתב לזבח שלמים לכל דשחיט ליה
שרמים ליהוי אימא לזבח כלל שלמים
פרט כלל ופרט אין הכלל ﭏ מה שבפרט
שלמים אין מידי אחרינא לא ליהוה הדר
וכלל מתקיף לה רבי יעקב מנהר פקוד
הא לא דמי כללא בתרא לכללא קמא
כללא קמא מרבי זבחים ותו לא כללא
בתרא ליהוה כל דליהוה ואפילו לעופות
ואפילו למנחות הא תנא דבי רבי ישמעאל
בכללי ופרטי כי האי גוונא כלל ופרט
וכלל אי אתה דן ﭏ כעין הפרט מה
הפרט מפורש שהוא שלא לשמו וכשר אף
כל שהוא שלא לשמו וכשר אי מה הפרט
מפורש דבר הבא בנדר ובנדבה אף כל
הבא בנדר ובנדבה עולה ושלמים אין
חטאת ואשם לא ﭏ לזבח ריבוייא הוא
אימא לכל דשחיט ליה ליהוי כוותיה אמר
רבי אבין דוחין קדשים הנאכלים אצל
קדשי הנאכלין ואין דוחין קדשים הנאכלין

ad impediendum ; & deprehenditur sacrificium pro peccato adipis , de quo scriptum est : *In sacrificium pro peccato*. Sacrificium pro peccato, Idololatriæ, auditionis vocis , & futilitatis labiorum , & immunditiei sanctuarii , & ejus sanctitatum ; at in his non scriptum est : Unde probatur , quod sacrificium pro peccato Idololatriæ probetur ex sacrificio pro peccato adipis ? Quia in hoc est pœna excidii , sicut in illa : Et hæc omnia probantur plurimis modis . Tradiderunt sapientes : Pascha in tempore suo , si offeratur suo nomine , erit legitimum , sine suo nomine , erit illegitimum ; & reliquis anni diepus , si offeratur suo nomine , erit illegitimum , sine suo nomine erit legitimum . של״ו קבא״צן ממ״הר בצ״א ב״א : signum . Unde probatur ? Dicit pater Samuelis . Dicit textus : *Si vero ex ovibus fuerit oblatio ejus in sacrificium pacificorum Domino :* Quod adducitur ex ovibus , erit in sacrificium pacificorum . Dicam ; Pacifica maxime , at non aliud : Dicit R. Ela , dicit R. Jochanan : *In sacrificium* . Ad includendum omnia sacrificia : Omne quod mactatur , ut sit sicut illud : Non scriptum est : In sacrificium , & pacifica , sicut dixisti ; Igitur scriptum est : *In sacrificium pacificorum :* Omne , quod mactat , ut sit in pacifica . Dicam : *In sacrificium* . Generale : *Pacificorum* : Particulare : Generale & particulare , non est generale , nisi quod est in particulari : Pacifica maxime , at non aliud *: Domino :* Repetit : & generale . Objecit Rabi Jacob ex Nehar Pechod . Ecce non est simile posterius generale priori generali ; Prius generale includit sacrificia : Et præterea generale posterius , ubi dicitur : *Domino :* Omne , quod affertur Domino ; vel volucres , vel munera : Ecce docet discipulus Rabi Ismael in generalibus , & particularibus hoc modo : Generale & particulare , & generale , tu non potes differere nisi juxta particulare ; Quid particulare definit ? ut sit sine suo nomine , & sit legitimum ; ita pariter omne quod offeratur sine suo nomine , & sit legitimum : Aut quid particulare definit ? Rem , quæ affertur ex voto , & sponte , ita pariter omnia , quæ ex voto & sponte afferuntur ; holocaustum & pacifica ; At non sacrificium pro peccato , & sacrificium pro delicto : At dictum est : *In sacrificium* . Includit : Dicam , quod omnia , quæ mactet , sint illi similia . Dicit Rabi Abin . Pellunt sanctitates , quæ comeduntur , prope sanctitates quæ comeduntur , at non pellunt sanctitates , quæ co-

אצל קדשים שאינן נאכלין אטו חטאת
ואשם מי לא מיתכלי לא דוחין קדשים
הנאכלין לכל אדם אצל קדשים הנאכלין
לכל אדם ואין דוחין קדשים הנאכלין לכל
אדם אצל קדשים שאין נאכלין לכל אדם
רבי יוסי ברבי אבין אמר דוחין קדשים
קלים אצל קדשים קלים ואין דוחין קדשים
קלין אצל קדשי קדשים מתקיף לה רב
יצחק ברבי סבריו אימא שחטיה לשם
מעשר ליהוי מעשר למאי הילכתא דלא
ליבעי נסכים ומלקא עליה בלא ימכר ובלא
יגאל אמר קרא העשירי יהיה קודש זה
מעשר ואין אחר מעשר אימא שחטיה
לשם בכור ליהוי כבכור למאי הילכתא
דלא ליבעי נסכים אי נמי דליתביה לכהנים
בכור נמי עברה ממעשר גמר ואימא
שחטיה לשם תמורה ליהוי תמורה למאי
הילכתא למלקא עליה אינמי למיקם עליה
בלא ימכר ולא יגאל אמר מר זוטרא בריה
דרב נחמן אמר קרא והיה הוא ותמורתו
זו תמורה ואין אחר תמורה ואימא שחטיה
לשם תודה ליהוי כי תודה למאי הילכתא
להטעינו לחם מי איכא מידי דפסח גופיה
לא בעי לחם ומותרו בעי לחם אי הכי
השתא נמי מי איכא מידי דפסח גופיה
לא בעי נסכים ומותרה בעי נסכים אנן
הכי קאמרינן מי איכא מידי דמותר תודה
עצמה לא בעי לחם ואילו מותר דאתיא
להו מעלמא בעיא לחם מתקיף לה רבא
בריה דרב הילל וממאי דבמותר פסח כתיב
דילמא במותר אשם כתיב אמר רבא אמר
קרא ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים
דבר השוה בכל הצאן מתקיף לה רבי אבין
בר חייא ואיתימר רבי אבין בר כהנא בכל
אתר את אמרה מן להוציא וכאן מן
לרבות אמר רבי מני הכא נמי מן להוציא
דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי בנקיבה
מתקיף לה רב חנא בגדתאה ומי מציית

comeduntur prope ſanctitates, quæ non comeduntur. Ergo ſacrificium pro peccato, & ſacrificium pro delicto non comeduntur? At pellunt ſanctitates quæ comeduntur a cunctis hominibus prope ſanctitates, quæ comeduntur a cunctis hominibus; at non pellunt ſanctitates quæ comeduntur a cunctis hominibus, prope ſanctitates, quæ non comeduntur a cunctis hominibus. R. Joſe bar R. Abin dicit: Pellunt ſanctitates leves prope ſanctitates leves, at non pellunt ſanctitates leves prope ſanctitates ſanctitatum: Objecit R. Iſaach bar R. Saurai. Dicam; ſi mactet nomine decimi, ut ſit decimum? Cur venit? ut non requirant libamina, & non vapulent propter præceptum: *Non vendetur; Non redimetur:* Dicit textus: *Decimum erit ſanctum Domino*. Hæc eſt decima, ut alia non eſt decima: Dicam; Si mactet nomine primogeniti, erit ſicut primogenitum: Cur venit? ut non requirat libamina: Sic etiam poteſt dici, quod daretur ſacerdotibus primogenitum; etiam tranſitio tranſitio ex decima docetur: At dicam: Si mactetur nomine commutati erit commutatum. Cur venit? Ut ejus cauſa vapulent, ita pariter ad confirmandum de eo: *Non vendetur; non redimetur:* Dicit Mor Zutra bar R. Nachman: Dicit textus: *Et erit ipſum & commutatio ejus*. At non alia commutatio: Et dicam: Si mactet nomine ſacrificii Euchariſtici, erit ſicut ſacrificium Euchariſticum. Cur venit? Ut requirat panem. Quidnam eſt? Cum Paſcha ipſum non requirat panem; & ejus reſiduum requirit panem: Si ita eſt: Quidnam eſt? quod Paſcha ipſum non requirit libamina; at ejus reſiduum requirit libamina: Nos ita dicimus. Quidnam eſt? Cum reſiduum ipſum ſacrificii Euchariſtici non requirat panem; At reſiduum, ſi afferatur ſimpliciter, requirit panem: Objecit Raba bar R. Hillel: Et unde probatur, quod de reſiduo Paſchatis ſcriptum ſit? Fortaſſe de reſiduo ſacrificii pro delicto ſcriptum eſt. Dicit Raba: Dicit textus: *Si vero ex ovibus fuerit oblatio ejus in ſacrificium pacificorum:* Res quæ ſit æqualis in cunctis ovibus: Objecit R. Abin bar Chijah; & eſt qui dicit: R. Abin bar Channa: Ubique tu dicis מן ad excludendum, & hoc loco מן ad includendum: Dicit Rab Meni hic quoque ad excludendum, ne adducatur biennis, & ne adducatur fœmina: Objecit R. Channa Begadata: Num potes dicere, quod ſcriptum eſt hic, de reſiduo Paſchatis ſcri-

אמרת דכי כתיב האי במותר פסח כתיב
והא מדכתיב אם כבש אם עז מכלל דלאו
במותר פסח כתיב ההוא מיבעי ליה
לכדתניא כבש לרבות את הפסח לאליה
כשהוא אומר אם כשב לרבות פסח
שעיברה שנתה ושלמים הבאים מחמת
פסח לכל מצות שלמים שיטעינו סמיכה
ונסכים ותנופת חזה ושוק כשהוא אומר אם
עז הפסיק הענין לימד על העז שאינה
טעונה אליה והא מהכא נפקא מדאבוה
דשמואל נפקא דאמר אבוה דשמואל ואם מן
הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר מן הצאן
יהא לזבח שלמים ואכתי מדרב נחמן אמר
רבה בר אבוה נפק דאמר רב נחמן אמר
רבה בר אבוה מנין למותר פסח שקרב
שלמים שנאמר וזבחת פסח ליהוה אלהיך
צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא מן
הכשבים ומן העזים אלא מכאן למותר
הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר
ומאי ניהו שלמים אלא תלתא קראי כתיבי
חד לעיברה זמננו ועיברה שנתו וחד
לעיברה זמנו ולא שנתו וחד ללא
עיברה לא זמנו ולא שנתו וצריכי דאי
כתב רחמנא חד הוה אמינא היכא דעיברה
שנתו וזמנו דאידחו מפסח לגמרי אבל
עיברה זמנו ולא שנתו דחזו לפסח שני
אימא לא ואי כתב רחמנא הני תרתי
משום דאידחי להו ממילתייהו אבל היכא
דלא עבר לא זמנו ולא שנתו דחזי לפסח
אימא לא צריכי אמר רב משמיה דמבוג
חטאת ששחטה לשום חטאת נחשון בשירה
דאמר קרא זאת תורת החטאת תורה
אחת לכל החטאות. יתיב רבא וקאמר לה
להא שמעתא איתיביה רב משרשיא לרבא
רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו
שלא לשמן בשירות ועלו לבעלים לשום

ptum sit? At ecce postquam scriptum est: *Si agnum*, *si hœdum*: consequitur, quod non sit scriptum de residuo Paschatis: Et hoc quæsitum est; sicut extat traditio: *Agnus*. Ad includendum sacrificium Paschale, ut obligetur ad caudam. Quando vero dicit: *Si agnum:* Ad includendum sacrificium Paschale, cujus annus præterierit, & pacifica, quæ adducuntur propter Pascha, ut obligentur ad omnia præcepta pacificorum, quæ requirant impositionem manuum, & libamina, & ventilationem pectoris, & cruris: Quando vero dicit: *Si hœdum*. Interrumpit subjectum, ut doceat de hœdo, quod non obligetur ad caudam: Ecce inde eruitur: Ex mente patris Samuelis eruitur. Etenim dicit pater Samuelis: *Si vero fuerit ex ovibus iblatio ejus in sacrificium pacificorum:* Quod afferatur ex ovibus, erit in sacrificium pacificorum; & adhuc ex mente Rabi Nachman Raba bar Abua eruit; etenim dicit Rabi Nachman; dicit Raba bar Abua: Unde probatur, quod residuum Paschatis offeratur in pacifica? Ex eo quod dictum est: *Et immolabis Pascha Domino Deo tuo oves, & boves:* Atqui Pascha non adducitur nisi ex agnis, & ex hœdis; At hinc probatur, quod residuum Paschatis sit in rem, quæ adducatur ex ovibus & bobus: Et quænam sunt? Pacifica: At tres textus scripti sunt; Alter, quando præterierit ejus tempus, & præterierit ejus annus; & alter, quando præterierit ejus tempus, at non præterierit ejus annus, & alter, quando non præterierit ejus tempus, neque ejus annus; Et necesse est, ut scribatur hic textus unus, dicerem, quando præterisset ejus annus, & ejus tempus, quod omnino a Paschate pelleretur: At si præterierit ejus tempus, & ejus annus, quod esset conveniens Paschati secundo: Dicam non est necesse; si scripsisset textus hæc duo, propterea quod pellantur ab his rebus: At quando non præterierit neque ejus tempus, neque ejus annus; conveniens erit Paschati dicam non est necesse. Dicit Rab nomine Mibog: Si sacrificium pro peccato mactet nomine sacrificii pro peccato Nachsion, erit legitimum; Etenim dicit textus: *Hæc est lex sacrificii pro peccato*. Lex una cunctis sacrificiis pro peccato: Respondit Raba, & dicit: Juxta hanc lectionem respondit R. Miscerascia τῷ Raba. Rabi Simeon dicit: Cuncta munera, quæ pugillata fuerint sine suo nomine, sunt legitima, & inserviunt dominis nomine debiti, quia munera non

sunt

חובה לפי שאין המנחות דומות לזבחים שהקומץ מחבת לשם מרחשת מעשיה מוכיחין עליה שהיא מחבת חריבה לשם בלולה שמעשיה מוכיחין שהיא חריבה אבל בזבחים אינו כן שחיטה אחת לכולן קבלה אחת לכולן זריקה אחת לכולן טעמא דמעשיה מוכיחין הא אין מעשיה מוכיחין לא אמאי לימא זאת תורת המנחה תורה אחת לכל המנחות לא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה על מנת שיתכפר בה נחשון כשירה אין כפרה למתים ולימא מת בעלמא הא קא משמע לן הא דמת הוא דומיא דנחשון פסולה ומאי ניהו חטאת נזיר וחטאת מצורע הני עולות נינהו לא אי איתמר הכי איתמר אמר רב משמיה דמבוב חטאת ששחטה על שמחוייב חטאת כנחשון כשירה חטאת נחשון עולה היא איכא דאמר אמר רב משמיה דמבוג חטאת ששחטה לשם חטאת נחשון פסולה חטאת נחשון עולה היא ולימא חטאת נזיר וחטאת מצורע עיקר חטאת נקט אמר רב חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת עבודה זרה כשירה לשם חטאת נזיר לשם חטאת מצורע פסולה הני עולות נינהו בעי רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דטומאת מקדש וקדשיו מהו מי אמרינן כרת כמותה או דילמא אין קבוע כמותה רב אחא בריה דרב מתני כולהי לפסולא ושחט אותה לחטאת לשם אותה חטאת אמר ליה רב אשי לרב אחא בריה דרבא היכי מתניתו לה אמר ליה אנן בשינוי בעלים מתנינן לה אמר רבא חטאת חלב ששחטה על מי שמחויב חטאת דם וחטאת עבודה זרה פסולה על מי שמחויב

ſunt ſimilia ſacrificiis; Etenim ſi pugillet munus ſartaginis nomine muneris clibani, ejus opera probent, quia munus ſartaginis eſt ſiccum, nomine mixti, ejus opera probent, quod ſit ſiccum. At non ita ſe res habet in ſacrificiis: Mactatio una eſt omnibus, acceptio ſanguinis eſt una omnibus, adſperſio eſt una omnibus. Ratio eſt, quod ejus opera probent; Maxime: Ejus opera non probant: Quare dicitur: *Hæc eſt lex muneris*? Lex una cunctis muneribus: Si dictum eſt, hoc modo dictum eſt: Dicit Rab nomine Mibog: Si ſacrificium pro peccato mactet, ut eo expietur Nachſion, erit legitimum: At non eſt expiatio mortuis: dicendumne eſt: Mortuus ſimpliciter? Ecce nobis ſignificet, quod ſi iſte mortuus ſimilis ſit Nachſion, eſt illegitimum: Et quænam ſunt? Sacrificium pro peccato Nazyræi, & ſacrificium pro peccato leproſi: Iſta holocauſta ſunt; At ſi dicat, ſic dicit. Dicit Rab nomine Mibog. Si mactet ſacrificium pro peccato pro eo, qui tenetur ſacrificio pro peccato, ſicut Nachſion, eſt legitimum; Etenim ſacrificium pro peccato Nachſion eſt holocauſtum: Eſt qui dicit. Dicit Rab nomine Mibog. Si mactet ſacrificium pro peccato nomine ſacrificii pro peccato Nachſion, erit illegitimum; quia ſacrificium pro peccato Nachſion eſt holocauſtum: An dicendum eſt, quod ſacrificium pro peccato Nazyræi, & ſacrificium pro peccato leproſi ſit fundamentum ſacrificii pro peccato? Eruitur. Dicit Rab: Sacrificium pro peccato adipis ſi mactet nomine ſacrificii pro peccato ſanguinis, nomine ſacrificii pro peccato Idololatriæ, erit legitimum; nomine ſacrificii pro peccato Nazyræi, nomine ſacrificii pro peccato leproſi, erit illegitimum; Iſta ſunt holocauſta: Quæſivit Raba: Sacrificium pro peccato adipis ſi mactet nomine ſacrificii pro peccato immunditiei ſanctuarii, at ejus ſanctitatum, num dicemus: quod in illo ſit excidium, ſicut in ipſo, an fortaſſe quod non ſit ſtabile ſicut ipſum? Rabi Acha bar Rab docet hæc omnia eſſe illegitima: Dictum eſt enim: *Et mactabit ipſum in ſacrificium pro peccato:* Nomine ipſius ſacrificii pro peccato. Dixit Rabi Aſſe τῷ Rabi Acha bar Raba: Quomodo docent? Reſpondit: Nos de mutatione dominorum docemus: Dicit Raba. Sacrificium pro peccato adipis ſi mactet pro eo, qui tenetur ſacrificio pro peccato ſanguinis, & ſacrificio pro peccato Idololatriæ, erit illegitimum; ſi pro eo, qui tenetur ſacrificio pro peccato

חטאת נזיר וחטאת מצורע כשירה ובענן
לה הכי בעי רבא חטאת חלב ששחטה על
מי שמחוייב חטאת דטומאת מקרש
וקדשיו מהו מי אמרינן כרת כמותה או
דילמא אין קבוע כמותה תיקו . איתמר
שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה
רבי יוחנן אמר פסולה וריש לקיש אמר
כשירה רבי יוחנן אמר פסולה מחשבין
מעבודה לעבודה וילפינן ממחשבת פיגול
וריש לקיש אמר כשירה אין מחשבין מעבודה
לעבודה ולא ילפינן ממחשבש פיגול ואזדו
לטעמיהו דאיתמר השוחט את הבהמה על
מנת לזרוק דמה לעבודה זרה ולהקטיר
חלבה לעבודה זרה רבי יוחנן אמר
אסורה מחשבין מעבודה לעבודה וילפינן
חוץ מפנים ריש לקיש אמר מותרת אין
מחשבין מעבודה לעבודה ולא ילפינן חוץ
מפנים ואי אשמעינן בהא בהא אמר ריש
לקיש אבל פנים מפנים אימא מודי ליה
לרבי יוחנן ואי אשמעינן הא בהא קאמר
רבי יוחנן אבל בההיא אימא מודי ליה
לריש לקיש צריכי כי אתא רב דימי אמר
מיתיב רב ירמיה לסיועיה לרבי יוחנן ורבי
אילא לסיועיה לריש לקיש רב ירמיה
לסיועיה לרבי יוחנן ומה בהקום שאם אמר
הריני שוחט חוץ לזמנו שהוא כשר שחטו
על מנת לזרוק דמו חוץ לזמנו פסול מקום
שאם אמר הריני שוחט שלא לשמו פסול
שחטו על מנת לזרוק דמו שלא לשמו אינו
דין שיהא פסולה מתקיף לה רבא בר
אהילאי מה לחוץ לזמנו שכן כרת אלא
אמר רבא בר אהילאי הכי קאמר ומה
מקום שאם אמר הריני שוחט חוץ למקומו
שהוא כשר שחטו על מנת לזרוק דמו חוץ
למקומו פסול מקום שאם אמר הריני שוחט
שלא לשמו שהוא פסול לזרוק דמו שלא
לשמו אינו דין שיהא פסול מתקיף לה

cato Nazyræi, & sacrificio pro peccato leprosi, erit legitimum. At quærimus: Sic quæsivit Raba: Sacrificium pro peccato adipis si mactet pro eo, qui tenetur sacrificio pro peccato immunditiei sanctuarii & rerum sanctarum, num dicemus esse in illo excidium sicut in ipso, an fortasse quod non sit stabile sicut ipsum? Quæstio non est soluta. Et dicitur: Si mactet suo nomine eo pacto, ut spargat ejus sanguinem sine suo nomine; R. Jochanan dicit: Erit illegitimum; & Risch Lakisch dicit: Erit legitimum. R. Jochanan dicit: Erit illegitimum; Quia cogitant a ministerio ad ministerium; Et docemur quod cogitatione fit abominandum. At Risch Lakisch dicit: Erit legitimum: Et non cogitant a ministerio ad ministerium; Neque docemur, quod cogitatione fiat abominandum: Et venerunt ad eorum opinionem, uti dicitur. Si mactet animal eo pacto, ut spargat ejus sanguinem Idololatriæ, & adoleat ejus adipem Idololatriæ: Rabi Jochanan dicit: Erit vetitum: Quia cogitant a ministerio ad ministerium; & docemus locum exteriorem ab interiori. Risch Lakisch dicit: Erit licitum. Non cogitant a ministerio ad ministerium, neque docemus locum exteriorem ab interiori: Et si hoc nobis hoc significare voluit, de hoc dicit Risch Lakisch: At ut explicetur locus interior ab interiori, dicam: Assentitur τῷ R. Jochanan: Et si hoc nobis hoc significare voluit, de hoc dicit R. Jochanan; at de illo dicam; Assentitur τῷ Risch Lakisch: Necesse est: Quando venit R. Dimi dixit: Respondit R. Hieremias, ut faveret τῷ Rabi Jochanan, & R. Ela, ut faveret τῷ Risch Lakisch. Rabi Hieremias, ut faveret τῷ Rabi Jochanan: Si ubi dicit: Ecce ego macto extra tempus suum, est legitimum, si mactet eo pacto, ut spargat ejus sanguinem extra tempus suum, est illegitimum; Ubi si dicat: Ecce ego mactabo sine suo nomine, est illegitimum; si mactet eo pacto ut spargat ejus sanguinem sine suo nomine, non erit æquum, ut sit illegitimum? Objecit Raba bar Elai. Quid extra tempus suum, in quo est pœna excidii? At dicit Raba bar Elai: Sic dicit: Si ubi dicat: Ecce ego mactabo extra locum suum; quod est legitimum, si mactet eo pacto, ut spargat ejus sanguinem extra locum suum, erit illegitimum; ubi si dicat: Ecce ego mactabo sine suo nomine, quod est illegitimum, ut spargat ejus sanguinem sine suo nomine, non erit æquum ut sit illegitimum?

רב אשי מה לחוץ למקומו שכן נוהג בכל
הזבחים תאמר בשלא לשמו שאינו נוהג
אלא בפסח וחטאת אלא אמר רב אשי
הכי קאמר ומה במקום שאם אמר הריני
שוחט לשם פלוני שהוא כשר לזרוק דמו
שלא לשמו לשם פלוני פסול מקום שאם
אמר הריני שוחט שלא לשמן אינו דין
שיהא פסול רבי אילא לסיועיה לריש לקיש
לא תאמר בזריקה ותיתי מקל וחומר
מביניא משחיטה וקבלה למאי הילכתא
כתב רחמנא לומר דאין מחשבין מעבודה
לעבודה מתקיף לה רב פפא ודילמא
דמחשבין מעבודה לעבודה אם כן לישתוק
קרא מיניה ותיתי מקל וחומר דרב אשי
ואירך פריך הכי מה להנך שכן טעונות
צפון וישנן בחטאות הפנימיות ואידך
השתא מיהא בשלמים קיימין איתמר
שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמו רב
נחמן אמר פסולה רבה אמר כשירה והדר
ביה רבה לגביה רב נחמן מקל וחומר דרב
אשי רבי אליעזר אומר אף את האשם.
תניא אמר רבי אליעזר חטאת באה על
חטאת ואשם בא על חטאת מה חטאת
שלא לשמו פסולה אף אשם שלא לשמו
פסול אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת
בחטאת שכן דמה למעלה אמר לו רבי
אליעזר פסח יוכיח שדמו למטה ושחטו
שלא לשמן פסול אמר לו רבי יהושע
מה לפסח שכן זמנו קבוע אמר לו רבי
אליעזר חטאת תוכיח אמר לו רבי יהושע
חוזרני חלילה חזר רבי אליעזר ודנו דין
אחר חטאת נאמר בו היא בשחיטה היא
לשמה כשירה שלא לשמה פסולה ופסח
נאמר בו הוא בזביחה הוא לשמו כשר
שלא לשמו פסול אף אשם נאמר בו הוא

mum? Objecit R. Asse: Quid extra locum suum, quod observatur in cunctis sacrificiis? Dices sine suo nomine, quod non observatur nisi in Paschate, & in sacrificio pro peccato? At dicit R. Asse: Sic dicit: Si ubi dicit: Ecce ego mactabo nomine N. quod est legitimum, ut spargam ejus sanguinem sine suo nomine, nomine N. est illegitimum, ubi si dicat: Ecce ego mactabo sine suo nomine; quod est illegitimum; ut spargam eorum sanguinem sine suo nomine; non erit æquum ut sit illegitimum? Rabi Ela ut faveret תוֹ Risch Lakisch: Non dices de adspersione; & probetur argumento a minori ad majus, quod adducitur a mactatione, & acceptione sanguinis: Cur venit textus? Ad dicendum, quod non cogitent a ministerio ad ministerium: Objecit R. Papa: Fortasse cogitant a ministerio ad ministerium; si ita est; hinc tacere debuisset textus: At probatur argumento a minori ad majus Rabi Asse: At est alia objectio hoc modo: Quid ista, quæ requirunt aquilonem? At agitur de sacrificiis pro peccato interioribus. Alia expositio: Jam vero hinc dei pacificis confirmatur: Dicitur: Si mactet suo nomine, ut spargat ejus sanguinem sine suo nomine: R. Nachman dicit: Erit illegitimum: Raba dicit: Erit legitimum: Et repetit Raba contra R. Nachman argumentum a minori ad majus R. Asse. R. Eliezer dicit: Vel sacrificium pro delicto: Traditio: Dicit R. Eliezer: Sacrificium pro peccato affertur propter peccatum, & sacrificium pro delicto affertur propter peccatum; sicut sacrificium pro peccato sine suo nomine est illegitimum, ita pariter sacrificium pro delicto sine suo nomine erit illegitimum: Respondit ei R. Jehosua: Minime: Si dixisti de sacrificio pro peccato, ratio est, quod ejus sanguis sursum adspergitur. Respondit Rabi Eliezer: Pascha probet, cujus sanguis infra adspergitur, si mactet sine suo nomine, erit illegitimum. Respondit Rabi Jehosua: Quid Pascha, cujus tempus est stabile? Respondit R. Eliezer: Sacrificium pro peccato probet. Respondit R. Jehosua: Repetam argumentum R. Eliezer, & disseram alio modo: Dictum est de sacrificio pro peccato; היא in mactatione, ipsum suo nomine erit legitimum, sine suo nomine, erit illegitimum: Et in Paschate dictum est, הוא in immolatione, ipsum suo nomine erit legitimum, sine suo nomine erit illegitimum; Ita pariter in sacrificio pro delicto, dictum est הוא, ipsum si suo

הוא לשמו כשר שלא לשמו פסול אמר
לו רבי יהושע חטאת נאמר בה היא
בשחיטה היא לשמה כשירה שלא לשמה
פסולה פסח נאמר בו הוא בזביחה הוא
לשמו כשר שלא לשמו פסול אבל אשם
לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת
אימורין והוא עצמו שלא הוקטרו אימורין
כשר אמר לו רבי אליעזר הרי אומר
כחטאת כאשם מה חטאת שלא לשמו
פסול אף אשם פסול שלא לשמו אמר
מר אמר לו רבי יהושע הוהרני הלילה
ולמיהדא דינא ולייתי במה הצד משום
דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן
שכן יש בהן צד כרת אמר לו רבי יהושע
לא אם אמרת בחטאת שכן דמה למעלה
ולימא ליה לא אם אמרת בחטאת שכן
נכנס דמה לפני ולפנים בחטאת החיצונות
קאמרינן שאם נכנס דמה לפניי ולפנים
פסולה אית ליה לרבי אליעזר אף האשם
שכן מכפרת על חייבי כריתות בחטאת
דשמיעת הקול שכן טעונה ארבע מתנות
כרבי ישמעאל דאמר כל הדמים טעונה
ארבע מתנות על ארבע קרנות וליטעמיך
האיכא אצבע האיכא קרן האיכא ח.קה
אלא חד מתרי תלת טעמי נקט אמר מר
אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת לימא
ליה רבי אליעזר אשם נמי דמו למעלה אמר
אביי אשם דמו למעלה לא מצית אמרת
קל וחומר מעולה ומה עולה שהיא כליל
דמה למטה אשם שאינו כליל לא כל שכן
מה לעולה שכן אינה מכפרת חטאת העוף
תוכיח מה לחטאת העוף שכן אינה מין
זבח עולה תוכיח לא ראי זה כראי זה
ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן

suo nomine erit legitimum, sine suo nomine erit illegitimum. Respondit R. Jehosua: In sacrificio pro peccato dictum est היא in immolatione, ipsum suo nomine erit legitimum, sine suo nomine erit illegitimum. In Paschate dictum est הוא in immolatione, ipsum suo nomine erit legitimum, sine suo nomine erit illegitimum. At in sacrificio pro delicto non dictum est הוא nisi post adolitionem adipum, & ipsumet, si non adoleantur adipes, erit legitimum. Respondit R. Eliefer: Ecce dictum est: *Sicut sacrificium pro peccato sic sacrificium pro delicto*. Sicut sacrificium pro peccato sine suo nomine est illegitimum, ita pariter sacrificium pro delicto sine suo nomine erit illegitimum. Dicit Mor; Respondit illi R. Jehosua, repetam argumentum, atque iterum disseram, & probabo multis modis, quia poterit explicari: Quænam est paritas inter ea? Quod in iis sit ratio excidii: Respondit R. Jehosua: Minime: Si dicas de sacrificio pro peccato, cujus sanguis sursum adspergitur: At dici potest: Minime: Si dicas de sacrificio pro peccato, cujus sanguis in adytum infertur: De sacrificio pro peccato exteriori loquimur, cujus sanguis si inferatur, erit illegitimum: Consentit cum R. Eliefer; Vel sacrificium pro delicto, quod expiat pro iis, qui tenentur excidiis; sicut sacrificium pro peccato auditus vocis, quod requirit quatuor adspersiones juxta mentem R. Ismael, qui dicit: Omnes sanguines requirunt quatuor adspersiones ad quatuor cornua; & juxta opinionem tuam, est digitus, est cornu, est statutum. At unam ex duabus, tribus opinionibus accepit: Dicit Mor: Dicit R. Jehosua: Minime: Si dicas, num dicendum nomine R. Eliefer: Vel in sacrificio pro delicto ejus sanguis sursum adspergitur? Dicit Abaje: In sacrificio pro delicto quod ejus sanguis sursum adspergatur; Non potes dicere: Argumentum a minori ad majus ex holocausto, sicut in holocausto, quod totum absumitur, ejus sanguis deorsum adspergitur, in sacrificio pro delicto, quod totum non absumitur, nonne multo magis? Quid holocaustum, quod non expiat? Sacrificium pro peccato volucris probet. Quid sacrificium pro peccato volucris, quod non est ex specie sacrificii? Holocaustum probet: Non est hujus conditio, sicut illius conditio, neque illius conditio sicut hujus conditio; paritas quæ inter ea intercedit, hæc est, quod sint sanctitates sanctitatum, & eorum sanguines deorsum adsper-

קודשי קדשים ודמן למטה אף אני אביא
אשם שהוא קודש קדשים ודמן למטה
אמר ליה רבא מפרזקיא לרב אשי וליפרוך
מה להצד השוה שבהן שכן אין להן
קיצבה תאמר באשם שיש לו קיצבה אלא
היינו טעמא דרבי אליעזר דאמר קרא
הכהן המחטא אותה דמה למעלה
ואין דמו של אחר למעלה אי הכי חטאת
נמי נימא אותה לשמה כשירה שלא לשמה
פסולה הא שאר זבחים בין לשמן בין
שלא לשמן כשירין ההוא אותה לאו
דווקא דהא שייר פסח הכא נמי לאו
דוקא דהא שייר עולת העוף בזביחה
מיהא לא שייר מידי ואיבעית אימא הא
מני רבי אלעזר ברבי שמעון היא דאמר
האי מקום לחוד והאי מקום לחוד דתניא
דמים התחתונים ניתנין מחוט הסיקרא
ולמטה והעליונים מחוט הסיקרא ולמעלה
אמר רבי אלעזר ברבי שמעון במה דברים
אמורין בעולת העוף אבל בחטאת בהמה
היא עצמה אין נעשה אלא על גופה של
קרן . תנן התם שהיה רבי עקיבא אומר
כל דמים שנכנסו להיכל לכפר פסולים
וחכמים אומרים חטאת בלבד רבי אליעזר
אומר אף האשם שנאמר כחטאת כאשם
בשלמא רבי אלעזר כדקאמר טעמא אלא
רבנן מאי טעמא אמר רבא אשם נכנס
דמו לפנים פסול לא מצית אמרת קל
וחומר מעולה מה עולה שהיא כליל נכנס
דמה לפנים כשירה אשם שאינו כליל לא
כל שכן מה לעולה שכן אינה מכפרת
מנחת חוטא תוכיח ולימא חטאת העוף
תוכיח חטאת העוף בעיא דרבי אבין היא
וליפרוך מה למנחת חוטא שכן אינה מין
זבח עולה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה
כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד
השוה שבהן שהן קודשי קרשים ונכנס דמן
לפנים בשירין אף אני אביא אשם שהוא

ſpergantur, ita pariter ego includam ſacrificium pro delicto, quod eſt ſanctitas ſanctitatum, & ejus ſanguis deorſum adſpergitur. Reſpondit Raba ex Perazikia τῷ R. Aſſe, & explicavit: Quænam eſt paritas inter ea? Quod illis non ſit definitio, dices de ſacrificio pro delicto, cui eſt definitio? At hæc eſt ratio R. Elieſer: Dicit textus: *Sacerdos purificans illud; illud* ejus ſanguis ſurſum adſpergitur; at non ſanguis ſacrificii pro delicto ſurſum adſpergitur; ſi ita eſt, vel in ſacrificio pro peccato dicam אותה ſuo nomine erit legitimum, ſine ſuo nomine erit illegitimum: Ecce reliqua ſacrificia ſive ſuo nomine, ſive ſine ſuo nomine erunt illegitima: אותה non præciſe, quia eſt principum Paſchatis, ita pariter hoc loco non præciſe, cum ſit principium holocauſti volucris in immolatione; Hinc nullo modo eſt principium: Et ſi velis, dicam: Cujuſnam eſt ſententia? R. Elieſer, qui conſentit cum R. Simeone: Hic eſt locus ſeparatus, & iſte eſt locus ſeparatus: Etenim extat traditio: Sanguines inferiores adſperguntur infra filum rubrum, ſanguines ſuperiores adſperguntur ſupra filum rubrum. Dicit R. Elieſer bar R. Simeonis: De quo hæc dicta ſunt? De holocauſto volucris; at ſacrificium pro peccato animalis perficiebatur in ipſo cornu. Ibi legimus. R. Jacob dicit: Omnes ſanguines, qui inferuntur in templum ad expiandum, ſunt illegitimi. Et ſapientes dicunt: Sacrificium pro peccato duntaxat: R. Elieſer dicit: Vel ſacrificium pro delicto. Dictum eſt enim: *Sicut ſacrificium pro peccato, ſic ſacrificium pro delicto:* Sicut dicit ratio: At quænam eſt ratio ſapientum? Dicit Raba: In ſacrificio pro delicto, ſi ejus ſanguis inferatur, erit illegitimum: non potes dicere: Argumentum a minori ad majus ex holocauſto. Si holocauſtum, quod totum abſumitur, ſi ejus ſanguis inferatur, erit legitimum, ſacrificium pro delicto, quod totum non abſumitur, nonne multo magis? Quid holocauſtum, quod non expiat? Munus peccatoris probet; & poteſt dici: Sacrificium pro peccato volucris probet: Quæſivit Rabi Abin, & explicavit: Quid munus peccatoris, quod non eſt ſpecies ſacrificii? Holocauſtum probet; Et repetatur argumentum: Non eſt hujus conditio ſicut conditio illius, neque illius conditio, ſicut hujus conditio, paritas, quæ inter ea intercedit, hæc eſt, quod ſint ſanctitates ſanctitatum, & ſi eorum ſanguis inferatur, ſint legitima; ita pariter ego includam ſacrificium pro delicto, quod

קודש קרשים ונכנס דמן לפנים כשר אמר
ליה רבא מברגיש לרב אשי וליפרוך מה
להצד השוה שבהן שכן אין להן קיצבה
תאמר באשם שיש לו קיצבה 'אלא היינו
טעמיה דרבנן דאמר קרא דמה דמה של
זו ולא דמה של אחר ואידך דמה ולא
בשרה ואידך דם דמה ואידך דם דמה לא
דריש בשלמא לרבנן דאמרי אשם ששחטו
שלא לשמה כשר היינו דאיתקוש מנחה
לחטאת מנחה לאשם דתני רבי שמעון
אומר קודש קרשים היא כחטאת כאשם
מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך
קמצה שלא לשמה פסולה מנחת נדבה
הרי היא כאשם לפיכך קמצה שלא לשמה
כשירה אלא לרבי אליעזר למאי הילכתא
איתקש מנחה לחטאת ומנחה לאשם לכי
אידך דרבי שמעון דתניא שלא בכלי
שרת פסולה ורבי שמעון מכשיר ואמר רבי
יהודה בריה דרבי חייא מאי טעמא דרבי
שמעון אמר קרא קודש קרשים היא
כחטאת וכאשם בא לעבדה ביד עבדה
בימין כחטאת בבלי עבדה בשמאל כאשם
ורבי שמעון האי קרא מפיק ליה להכי
ומפיק ליה להכי עיקר קרא לכדרב יהודה
בריה דרבי חייא הוא דאתא ומנחת
חוטא דפסולה שלא לשמה חטאת טעמא
מאי דכתב בה היא מנחת חוטא נמי
כתיב בה היא 'ולרבנן למאי הילכתא
איתקש אשם לחטאת לומר לך מה חטאת
טעונה סמיכה אף אשם טעון סמיכה. יוסף
בן חוני אומר הנשחטין כו'. אמר רבי יוחנן
יוסף בן חוני ורבי אליעזר אמרו דבר
אחד רבה אמר באחרים לשם חטאת
פליגי התניא הפסח שעברה שנתו ושחטו

quod eſt ſanctitas ſanctitatum, & ſi inferatur ejus ſanguis, erit legitimum: Reſpondit Raba ex Cheragis τῷ Rabi Aſſe, & explicavit: Quænam eſt paritas inter ea? Quod iis non ſit definitio, dices de ſacrificio pro delicto, cui eſt definitio? At hæc eſt ratio ſapientum. Dicit textus: *Sanguinem ejus*. Sanguinem hujus, non ſanguinem alterius: Alia ſententia: *Sanguinem ejus*; non ejus carnem. Alia expoſitio. *Sanguinem*, *ſanguinem ejus*. Alia expoſitio: *Sanguinem*, *ſanguinem ejus* non exponit: Concedatur juxta mentem ſapientum, qui dicunt: Sacrificium pro delicto ſi mactet ſine ſuo nomine, erit legitimum; Eo quod comparetur munus ſacrificio pro peccato, munus ſacrificio pro delicto: Etenim extat traditio. Rabi Simeon dicit: *Sanctum ſanctorum illud ſicut ſacrificium pro peccato, ſic ſacrificium pro delicto*; munus peccatoris ecce erit ſicut ſacrificium pro peccato; idcirco ſi illud pugillet ſine ſuo nomine, erit illegitimum; munus ſpontaneum, ecce erit ſicut ſacrificium pro delicto; idcirco ſi illud pugillet ſine ſuo nomine, erit legitimum. At juxta mentem R. Elieſer cur venit? Ad æquiparandum munus ſacrificio pro peccato, & munus ſacrificio pro delicto: At diverſa eſt ſententia Riſch Lakiſch: Etenim extat traditio: Si non pugillet in vaſe miniſterii, erit illegitimum: At R. Simeon probat: Et dicit R. Jehuda bar R. Chijah: Quænam eſt ratio Riſch Lakiſch? Dicit textus: *Sanctum ſanctorum illud ſicut ſacrificium pro peccato, & ſicut ſacrificium pro delicto*. Venit ad miniſtrandum, miniſtrabit dextra, ſicut ſacrificium pro peccato, in vaſe miniſtrabit ſiniſtra, ſicut ſacrificium pro delicto. At Riſch Lakiſch hunc textum hoc & illo modo producit; & fundamentum textus juxta mentem R. Jehuda bar R. Chijah adducitur; & munus peccatoris erit illegitimum ſine ſuo nomine: In ſacrificio pro peccato cur ſcriptum eſt היא? In munere peccatoris pariter ſcriptum eſt היא: At juxta mentem ſapientum cur venit? Ut æquiparet ſacrificium pro delicto ſacrificio pro peccato; Ut tibi dicat; ſicut ſacrificium pro peccato requirit impoſitionem manuum, ita pariter ſacrificium pro delicto requirit impoſitionem manuum. Joſeph ben Chuni dicit: Si mactentur &c. Dicit R. Jochanan: Joſeph ben Chuni, & R. Elieſer unum idemque dicunt: Raba dicit: In aliis nomine ſacrificii pro peccato eſt diſſenſio: Etenim extat traditio: Paſcha, cujus an-

בזמנו לשמן וכן השוחט אחרים לשם פסח
בזמנו רבי אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר
אמר רבי יהושע אם בשאר ימות השנה
שאינו כשר לשמן אחרים כשרים לשמן
בזמנו שהוא כשר לשמן אינו דין שיכשירו
אחרים לשמן אמר לו רבי אליעזר או חילוף
הדברים ומה אם בשאר ימות השנה
שאינו כשר לשמן כשר הוא לשם אחרים
בזמנו שהוא כשר לשמן אינו דין שיוכשר
לשם אחרים ויוכשר פסח בארבעה עשר
שלא לשמן וכן אתה אומר מה לי
הוכשרו אחרים בשאר ימות השנה לשמן
שכן הוא כשר לשם אחרים ויוכשרו
אחרים בזמנו לשמן שכן הוא פסול לשם
אחרים אמר לו רבי יהושע אם כן הורעתה
כח פסח ונתתכח בשלמים חזר רבי אליעזר
ורנו דין אחר מצינו מותר פסח בא
שלמים ואין מותר שלמים בא פסח ומה
פסח שמותרו בא שלמים שחטה לשום
שלמים פסול שלמים שאין מותרו בא פסח
אם שחטם לשם פסח אינו דין שיהו
פסולין אמר לו רבי יהושע מצינו מותר
חטאת בא עולה ואין מותר עולה בא
חטאת ומה חטאת שמותרה בא עולה
שחטה לשם עולה פסולה עולה שאין
מותרה בא חטאת שחטה לשם חטאת
אינו דין שתהא פסולה אמר לו רבי
אליעזר לא אם אמרת בחטאת שכן
כשירה לשמה כל השנה בולה תאמר בפסח
שאינה כשר לשמן אלא בזמנו הואיל
והוא פסול לשמו דין הוא שיפסלם
אחרים לשמן . שמעון אחי עזריה אומר
כו׳ . רב אשי מתני משמיה דרבי יוחנן
ורב אחא בריה דרבא מתני משמיה
דרבי ינאי מאי טעמא דשמעון אחי עזריה
דאמר קרא ולא יחללו את קודשי בני
ישראל את אשר ירימו ליהוה במורם מהם

annus praeterierit, si mactet in tempore suo nomine suo, & similiter si mactet alia nomine Paschatis in tempore suo, R. Elieser reprobat, & R. Jehosua probat. Dicit R. Jehosua. Si reliquis anni diebus, in quibus non est legitimum suo nomine, alia sunt legitima suo nomine, in tempore suo in quo est legitimum suo nomine, non erit aequum ut sint legitima alia suo nomine? Respondit illi R. Elieser: Aut immuta verba. Si reliquis anni diebus, in quibus non est legitimum suo nomine, legitimum est nomine aliorum, in tempore suo, in quo est legitimum suo nomine, non erit aequum ut sit legitimum nomine aliorum? Et erit legitimum Pascha die decima quarta sine suo nomine; Et similiter tu dicis: Quomodo erunt legitima alia reliquis anni diebus suo nomine, cum sit ipsum legitimum nomine aliorum, & sint legitima alia tempore suo nomine suo, cum sit ipsum illegitimum nomine aliorum? Respondit illi R. Jehosua; si ita est deterior erit conditio Paschatis, & melior erit conditio in pacificis: Iterum Rabi Eliеser disseruit alio argumento: Invenimus, quod residuum Paschatis offeratur in pacifica, at residuum pacificorum non offertur in Pascha; Pascha cujus residuum offertur in pacifica, si mactet nomine pacificorum, erit illegitimum, pacifica, quorum residuum non offertur in Pascha, si mactet nomine Paschatis, non erit aequum ut sint illegitima? Respondit illi R. Jehosua: Invenimus quod residuum sacrificii pro peccato offeratur in holocaustum, at residuum holocausti non offertur in sacrificium pro peccato. Sacrificium pro peccato, cujus residuum offertur in holocaustum, si mactet nomine holocausti, erit illegitimum, holocaustum, cujus residuum non offertur in sacrificium pro peccato, si mactet nomine sacrificii pro peccato, non erit aequum ut sit illegitimum? Respondit illi R. Eliеser: Minime: Si dixisti de sacrificio pro peccato, quod est legitimum suo nomine toto anno, dices de Paschate, quod non est legitimum suo nomine nisi in tempore suo? Quoniam est illegitimum suo nomine, aequum erit ut faciat illegitima alia suo nomine. Simeon frater Azaria dicit &c. Rabi Asse docet nomine R. Jochanan, & R. Acha bar Raba docet nomine Rabi Inai: Quaenam est ratio Simeonis fratris Azaria? Dicit textus: *Et non profanabunt sanctitates filiorum Israel, quas separant Domino*. Si nomine excellentiori non profanantur: Nomine minus

אין מתחללין בנמוך מהם מתחללין והאי
להכי הוא דאתא והא מיבעי ליה
לכרשמואל דאמר שמואל מנין לאוכל
את הטבל שהוא במיתה שנאמר ולא
יחללו את קרבן בני ישראל את אשר
ירימו ליהוה בעתידים לתרום הכתוב מדבר
אם כן ליכתוב קרא אשר הורמו מאי
אשר ירימו שמע מינה תרתי . בעי רבי
זירא כשירין ואין מרצין וכי פליג בחדא
פליג או דילמא כשירין ומרצין ובתרתי
פליגי אמר אביי ואיתימא רבי זריקה תא
שמע הבכור והמעשר ששחטן לשם שלמים
כשר שלמים ששחטן לשם בכור או לשם
מעשר פסולה ואי סלקא דעתך כשירין
ומרצין בכור בר ריצויי הוא אלא כשירין
ואין מרצין ומדסיפא כשירין ואין מרצין
רישא נמי כשירין ואין מרצין מידי איריא
הא כדאיתא והא כדאיתא אלא מאי
קאמר לן גבוה ונמוך קאמר לן תנינא
כיצד קודשי קרשים ששחטן לשם קרשים
קלין כו' מהו דתימא קודשי קרשים
קרשים קלים הוא דאיכא גבוה ונמוך
אבל קלים וקלים לא הא נמי תנינא
שלמים תורמים את הבכור מפני שהן
טעונים מתן ארבע וסמיכה ונסכים ותנופת
חזה ושוק הא עיקר ההיא אגודה יסבה.

מתניתא הפסח ששחטו שחרית
בארבעה עשר שלא לשמו רבי יהושע
מכשיר באילו נשחט בשלשה עשר בן
בתירה פוסל באילו נשחט בין הערבים
אמר שמעון בן עזאי מקובל אני מפי
שבעים ושנים זקן ביום שהושיבו את רבי
אליעזר בישיבה שכל הזבחים הנאכלין
שנזבחו שלא לשמן כשירין אלא שלא
עלו לבעלים משום חובה חוץ מן הפסח
ומן החטאת ולא הוסיף בן עזאי אלא
העולה ולא הודו לו חכמים.

גמרא אמר רבי אלעזר אמר רבי
יהושע מכשיר היה בן בתירא בפסח

excellenti profanantur: Et hac de causa adducitur: Ecce necesse est juxta sententiam Samuelis: Etenim dicit Samuel: Unde probatur, si quis comedat indecimatum, quod sit reus mortis? Dictum est enim: *Et non profanabunt sanctitates filiorum Israel, quas separant Domino*. De iis, quæ erant separanda, textus loquitur; Si ita est, scribendum fuit: *Quas separarunt*; quid significat, *quas separant*? Hinc duo eruuntur. Quæsivit R. Zira: Erunt legitima, at non expiabunt: Si est dissensio, in uno est dissensio: Aut dicendum est; erunt legitima, & expiabunt: Et in duobus est dissensio. Dicit Abaje, aut si dicere mavis, R. Zerika: Veni, & audi. Primogenitum & decimum si mactet nomine pacificorum, erit legitimum, pacifica si mactet nomine primogeniti, aut nomine decimi, erunt illegitima; At si putas, quod sint legitima, & expient, primogenitum erit sine expiatione: At erunt legitima, & non expiabunt: Et ex fine propositionis erunt legitima, at non expiabunt; etiam ex principio propositionis erunt legitima, & non expiabunt; nullo modo docet: Hoc sicut adducitur, & illud sicut adducitur: At quid nobis dicit? Nomine excellentiori & nomine minus excellenti, hoc nobis dicit: Legimus: Quomodo? Si sanctitates sanctitatum mactet nomine sanctitatum levium &c. Num Dices, quod in sanctitatibus sanctitatum, & in sanctitatibus levibus si nomen excellentius, & minus excellens; at non in levibus & in levibus? Ecce quoque legimus: Pacifica sunt excellentiora primogenito, quia requirunt quatuor adspersiones, & impositionem manuum, & libamina, & ventilationem pectoris, & cruris: Ecce principale ipsum altare accipiet.

MISNA. Pascha si mactet mane die decima quarta sine suo nomine, Rabi Jehosua probat quasi mactetur die decima tertia; Ben Bethera reprobat, quasi mactetur inter vesperas. Dicit Simeon ben Azai. Accepi per traditionem ego ex ore duorum & septuaginta seniorum quo die fecerunt assidere R. Elieser in Academia, quod omnia sacrificia, quæ comeduntur, si immolentur sine suo nomine, sint legitima, at non inserviunt dominis nomine debiti, excepto Paschate & sacrificio pro peccato; Et non addidit ben Azai nisi holocaustum; at illi non sunt assensi sapientes.

GEMARA. Dicit Rabi Eliezer: Dicit R. Jehosua: Probat ben Bethera in Paschate si mactet mane die decima quarta

ששחטו שחרית בארבעה עשר לשמו
רכולי יומא זימניה הוא ומאי כאילו
איידי דאמר רבי יהושע כאילו אמר איהו
נמי כאילו אי הכי אדמי פלגי בשלא
לשמו ליפלגו בלשמו אי איפלגו בלשמו
הוה אמינא אבל בשלא לשמו מודי רבי
יהושע לבן בתירה הואיל ומקצתו ראוי
קא משמע לן . והכתב בין הערבים אמר
עולא בריה דרב עילאי בין שני ערבים
תמיד דכתב ביה בין הערבים הכי נמי
דכולי יומא כשר התם מדכתב את הכבש
אחד תעשה בבקר מכלל דבין הערבים
בין הערבים שמש אימא חד בבקר איתך
כוליה יומא אחד בבקר ולא שנים בבקר
נרות דכתב בין הערבים הכי נמי דכולי
יומא כשר שני התם דכתב מערב ועד
בקר ותניא מערב ועד בקר תן לה מידתה
שתהא דולקת והולכת מערב ועד בקר
דבר אחר אין לך עבודה כשירה מערב
ועד בקר אלא זו בלבד קטרת דכתב בה
בין הערבים הכי נמי דכולי יומא כשר
שאני קטרת דאיתקש לנרות התם נמי
כתב שם תזבח את הפסח בערב ההוא
ליאוחר דבר הוא דאתא דתניא יואחר
דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים לדבר
שלא נאמר בו אלא בין הערבים בלבד
ומי איכא מידי דאילו שחיט ליה מצפרא
אמרת זימניה הוא וכי מטי בין הערבים
אמרת יואחר דבר אין דהאמר רבי יוחנן
הלכה מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל
של מוספין ובין הערבים דכתב ביה קטרת
ונרות למה לי ועוד השיב רבי תחרת בן
בתירא לדברי רבי יהושע לא אם אמרת
בשלשה עשר שאין מקצתו ראוי תאמר
בארבעה עשר שמקצתו ראוי ואם איתא
כולו ראוי הוא אלא אמר רבי יוחנן
פוסל היה בן בתירא בפסח ששחטו
בארבעה עשר שחרית בין לשמו בין שלא
לשמו הואיל ומקצתו ראוי מנדף בה רבי
אבהו אם כן פסח כשר לבן בתירה היכי

ta ſuo nomine, quia totus dies eſt ejus tempus: Quid ſignificat quaſi? Iſtud eſt quod dicit R. Jehoſua: Quaſi dicat, ipſum quoque quaſi: Si ita eſt, diſſenſio eſt de eo, quod offertur ſine ſuo nomine, at diſputandum eſſet de eo, quod offertur ſuo nomine; Si diſſenſio ſit de eo quod offertur ſuo nomine, ego dicam: At de eo quod offertur ſine ſuo nomine, conſentit R. Jehoſua cum ben Bethera; quod ejus pars ſit conveniens nobis ſignificat. Et ſcriptum eſt: *Inter veſperas*. Dicit Ela bar R. Elai: Inter duas veſperas:. In ſacrificio jugi ſcriptum eſt: *Inter veſperas:* Hic quoque totus dies erit legitimus: Ibi ex eo quod ſcriptum eſt: *Et agnum unum facies mane*. Conſequitur, quod *inter veſperas* intelligendum ſit ſimpliciter inter veſperas: Dicam: *Unum mane*. Alia opinio: toto die. *Unum mane:* At non duos mane: De lucernis ſcriptum eſt: *Inter veſperas:* Hic quoque totus dies erit legitimus: Variat ibi; Etenim ſcriptum eſt: *A veſpera uſque ad mane:* Atqui extat traditio: *A veſpera uſque ad mane:* Indenda eſt illi ea menſura, ut ardeat a veſpera uſque ad mane: Alia expoſitio: Non eſt tibi miniſterium legitimum a veſpera uſque ad mane, niſi hoc duntaxat. De ſuffitu ſcriptum eſt: *Inter veſperas:* Hic quoque totus dies erit legitimus; Diverſum eſt in ſuffitu, qui æquiparatur lucernis: Ibi quoque ſcriptum eſt: *Ibi immolabis Paſcha veſpera:* Ad retardandum res venit: Etenim extat traditio: Differatur res, de qua dictum eſt: *Veſpera & inter veſperas* poſt rem, de qua duntaxat dictum eſt: *inter veſperas*: Quidnam eſt? Etenim ſi mactet a tempore matutino, dices quod hoc ſit ejus tempus; num ſi ſuperveniat tempus inter veſperas; dices. Differatur res? Non eſt hoc quod dicit R. Jochanan: Conſtitutio eſt, ut recitet orationem pomeridianam, & poſthæc orationem addititiam. *Et inter veſperas* ſcriptum eſt in ſuffitu, & in lucernis; quorſum? Et præterea urget Rabi Tachat ben Bethera contra verba R. Jehoſua: Minime; ſi dixiſti de die decima tertia, cujus pars non eſt conveniens, dices de die decima quarta, cujus pars eſt conveniens? & ſi erit, tota erit conveniens. At dicit Rabi Jochanan: Reprobat ben Bethera Paſcha, ſi mactet die decima quarta mane ſive ſuo nomine, ſive ſine ſuo nomine, quoniam ejus pars eſt conveniens: hoc improbat R. Abau: Si ita eſt, Paſcha legitimum juxta mentem ben Bethera ubi reperietur? Si illud ſeparat hodie, pel-

משכחת לה אי דאפרישיה האידנא דחוי
מעיקרו הוא ואי דאפרשינהו מאיתמל
נראה ונדחה הוא אלא אמר רבי אבהו
תהא לאחר חצות אביי אמר אפילו תימא
מצפרא אין מחוסר זמן לבו ביום רב
פפא אמר אפילו תימא מאורתא לילה
אין מחוסר זמן דתנן דבי רבי ישמעאל
ליל שמיני נכנס לדיר להתעשר וכדרבי
אפטוריקי דרבי אפטוריקי רמי כתב והיה
שבעת ימים תחת אמו הא לילה חזי
וכתב ומיום השמיני והלאה ירצה הא
לילה לא חזי הא כיצד לילה לקדושה ויום
להרצאה אמר ליה רבי זירא לרבי אבהו
לימא קסבר רבי יוחנן בעלי חיים נדחין
אמר ליה אין דאמר רבי יוחנן בהמה של
שני שותפין הקדיש חצייה וחזר ולקח
חצייה והקדישה קדושה ואינה קריב ועושה
תמורה ותמורתה כיוצא בה ושמע מינה
תלת שמע מינה בעלי חיים נדחין ושמע
מינה דחויי מעיקרא הוי דחוי ושמע מינה
יש דחוי בדמים אמר עולא אמר רבי
יוחנן אכל חלב והפריש קרבן והמיר דת
וחזר בו הואיל ונדחה ידחה איתמר נמי
אמר רבי ירמיה אמר רבי אבהו אמר רבי
יוחנן אכל חלב והפריש קרבן ונשתטה
וחזר ונשתפה הואיל ונדחה ידחה וצריכי
דאי אשמעית קמייתא משום דהוא דחי
נפשיה בידים אבל הכא דמימילא איהך
כישן דמי ואי אשמעינן הכא משום דאין
בידם לחזור אבל הכא דיש בידו לחזור
אימא לא צריכא בעי רבי ירמיה אכל חלב
והפריש קרבן והורה בית דין שחלב מותר
וחזרו בהן מהו מי הוי החוי או לא הוי
דחוי אמר ליה ההוא סבא כי פתח רבי
יוחנן ברחויין מיהא פתח מאי טעמא התם
גברא אידחי קרבן לא אידחי הכא קרבן
נמי אידחי. אמר שמעון בן עזאי מקובלני
מפי שבעים ושנים זקנים כו'. למה לי
למיתנא שבעים ושנים זקן דכולהו בחדא
שיטתא הוו קיימי. לא הוסיף בן עזאי

pellitur a principio; si vero separet die hesterna, videtur, quod pellatur. At dicit Rabi Abau: Fiat post mediam noctem: Abaje dicit: Vel si adducatur mane, non erit deficiens tempore eo die. Rabi Papa dicit: Vel si dicas a luce noctis, non erit deficiens tempore. Etenim legimus: Discipulus Rabi Ismael dicit: Nocte octava introducit in caulam ad decimandum: At juxta mentem R. Apeturki: Etenim R. Apeturki objicit. Scriptum est: *Et erit septem diebus sub matre sua:* Ecce nox est conveniens: Pariterque scriptum est: *Et a die octavo, & ultra acceptabile erit*. Ecce nox non est conveniens: Quomodo? Nox ad sanctificandum, & dies ut faciat acceptabile. Dicit R. Zira τῷ R. Abau. Dicendumne est, quod putet R. Jochanan, quod animalia viva pellantur? Respondit: Non dicit; quod animalis duorum sociorum dimidium sanctificetur; & si dimidium emat, quod sanctificetur, at non offeratur, & faciat commutationem, & ejus commutatio sit illi similis: Et hinc tria eruuntur, quod animalia viva pellantur, & quod depulsio, a principio sit depulsio: Et hinc eruitur, quod sit depulsio in sanguinibus. Dicit Ela, dicit R. Jochanan: Si comedat adipem, & separet sacrificium, & rebellet contra statutum, & pœniteat; quoniam pellitur, pelletur: Dictum est quoque. Dicit R. Hieremias; dicit R. Abau, dicit R. Jochanan: Si comedat adipem, & separet sacrificium, & declinet, atque iterum acquiescat, quoniam pellitur, pelletur: Et necesse, ut nobis significent primum, quia dicerem quod ipse pelleret suis ipsis manibus, at hic sponte sua, hic consideratur sicut dormiens, & si nobis hic significat quod non sit in eorum potestate, ut restituat; At hoc loco quoniam est in ejus potestate, ut restituat, dicam, quod non sit necesse: Quæsivit Rabi Hieremias: Si comedat adipem, & separet sacrificium, & doceat Synhedrium, quod adeps sit licitus, & pœniteat; quid? Num erit depulsio, an non erit depulsio? Respondit; Iste senex, quando explicavit Rabi Jochanan in depulsionibus, hinc explicavit. Quænam est ratio? Ibi vir pellitur sacrificium non pellitur, hic quoque sacrificium pellitur; Dicit Simeon ben Azai: Accepi per traditionem ex ore duorum & septuaginta seniorum &c. Quorsum lego numerum duorum & septuaginta seniorum, qui omnes in una sententia consistunt? Non addidit ben Azai nisi holocaustum. Dicit

אלא העולה . אמר רב הונא מאי טעמא דבן עזאי עולה היא אשה ריח ניחוח ליהוה היא לשמה כשירה שלא לשמה פסולה אשם נמי כתב ביה הוא ההוא לאחר הקטרת אימורים הוא דכתב האי נמי לאחר הקטרת אימורים הוא דכתב תרי הוא כתיבי גבי אשם נמי תרי הוא כתיבי אלא בן עזאי בקל וחומר מייתי לה ומה חטאת שאינה כליל שחטה שלא לשמה פסולה עולה שהיא כליל לא כלל שכן מה לחטאת שכן מכפרת פסח יוכיח מה לפסח שכן זמנו קבוע חטאת תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשי קדשים ושחטו שלא לשמן פסול אף אני אביא עולה שהיא קדשי קדשים ושחטה שלא לשמה פסולה מה להצד השוה שבהן שיש בהן צד כרת בן עזאי צד כרת לא פריך אשם נמי לייתי אשם פריך מה להצד השוה שבהן שכן ישנן בציבור כביחיד ואיבעת אימא צד כרת נמי פריך ובן עזאי גמרא גמיר לה והא דקאמר רב הונא קל והומר לא אמרה אלא לחדד בה תלמידיו.

מתניתא הפסח והחטאת ששחטה שלא לשמן קבל והלך וזרק שלא לשמן או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולים כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח שהזבח נפסל בארבעה דברים בשחיטה ובקיבול ובהילוך ובזריקה רבי שמעון מכשיר בהולך שהיה אומר אי אפשר שלא שחטה ושלא בקבלה ושלא בזריקה אבל איפשר בלא הלוך שוחט בצד המזבח וזרק רבי אליעזר אומר המהלך במקום שהוא צריך להלך מחשבה

cit R. Huna. Quænam est ratio ben Azai? *Holocaustum ignitum in odorem gratum Domino*: היא suo nomine erit legitimum, sine suo nomine erit illegitimum. In sacrificio quoque pro delicto scriptum est הוא, ipsum post adolitionem adipum, הוא scriptum est, hoc quoque post adolitionem adipum; הוא quod scriptum est, bis הוא scriptum est, de sacrificio quoque pro delicto bis הוא scriptum est: At ben Azai probat argumento a minori ad majus: Sacrificium pro peccato, quod totum non absumitur, si mactet sine suo nomine, erit illegitimum, holocaustum, quod totum absumitur, nonne multo magis? Quid sacrificium pro peccato, quod expiat? Pascha probet: Quid Pascha, cui est tempus stabile? Sacrificium pro peccato probet, & repetatur argumentum: Non est hujus conditio, sicut illius conditio, neque illius conditio sicut hujus conditio, paritas, quæ inter ea intercedit, hæc est, quod sit sanctitas sanctitatum, & si mactet sine suo nomine, quod sit illegitimum; ita pariter ego includam holocaustum, quod est sanctitas sanctitatum, si mactet sine suo nomine, quod sit illegitimum: Quænam est paritas inter ea? Quod sit ratio in excidio. Ben Azai rationem excidii non explicat: Sacrificium quoque pro delicto adducendum erat; sacrificium pro delicto explicat: Quænam est paritas inter ea? Quod sint æqualia in cœtu, sicut in privato: Et potest dici; rationem excidii quoque explicat; & ben Azai ex doctrina docet: Et ecce dicit: R. Huna argumentum a minori ad majus non dicit nisi ad acuendum in eo suos discipulos.

Misna. Pascha, & sacrificium pro peccato si mactet sine suo nomine, si accipiat sanguinem, & incedat, & spargat sine suo nomine, aut suo nomine, & sine suo nomine, aut sine suo nomine, & suo nomine, sunt illegitima: Quomodo suo nomine, & sine suo nomine? Nomine Paschatis, & nomine pacificorum: Quomodo sine suo nomine, & suo nomine? Nomine pacificorum, & nomine Paschatis; Etenim sacrificium quatuor de causis reprobatur, mactatione, & acceptione sanguinis, & incessu, & adspersione. R. Simeon probat in incessu; Etenim dicit; impossibile est sine mactatione, & sine acceptione sanguinis, & adspersione, at fieri potest sin incessu, quando mactet in latere altaris, & spargat. Rabi Eliezer dicit; Si incedat in loco, ubi incedendum est, cogitatio reprobat; Ubi non est

פוסלת במקום שאינו צריך להלך אין
מחשבה פוסלת.

גמרא וקבלה מי פסלה והתניא והקריבה
זו קבלת הדם או אינו אלא זריקה כשהוא
אומר זורקו הרי זריקה אמור הא מה אני
מקיים והקריבה זו קבלת הדם בני אהרן
הכהנים שתהא בכהן בשר ובכלי שרת
נאמר כאן בני אהרן ונאמר להלן אלה
שמות בני אהרן הכהנים המשוחים מה
להלן בכהן כשר ובכלי שרת אף כאן בכהן
כשר ובכלי שרת אמר רבי טרפון אקפח
את בניי אם לא שמעתי להבחין הפרש
בין קבלה לזריקה ואין לי לפרש אמר רבי
עקיבא אני אפרש קבלה לא עשה בה
מחשבה כמעשה זריקה עשה בה מחשבה
כמעשה קיבלו בחוץ אינו חייב כרת זרקו
בחוץ ענוש כרת קיבלוהו פסולין אין חייבין
עליו זרקוהו פסולין חייבין עליו אמר לו
רבי טרפון העבודה אם הטית ימין ושמאל
אני שמעתי ואין לי לפרש אתה דורש
ומסכים לשמועה בלשון הזה אמר לו
עקיבא כל הפורש ממך כפורש מחייו אמר
רבא לא קשיא כאן במחשבת פיגול כאן
במחשבת שלא לשמה דוקא נמי דקתני
שהזבח נפסל ולא קתני מתפגל שמע
מינה. ומחשבת פיגול לא פסלה
בקבלה והתניא יכול לא תהא מחשבה
מועלת אלא בזריקה בלבד מנין לרבות
שחיטה וקבלה תלמוד לומר אם האכל
יאכל מבשר זבח שלמים דם פיגול הוא
לא ירצה בדברים המביאין לידי אבילה
הכתוב מדבר יבול שאני מרבה אף שפיכות
שיריים והקטרת אימורין תלמוד לומר
המקריב אותו לא ירצה זריקה בכלל היתה
ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה
זריקה מיוחדת שהיא עבודה ומכפרת

est incedendum, cogitatio non reprobat.

Gemara. Et acceptionem sanguinis quid reprobat? Atqui extat traditio: *Et offeret*. Hæc est acceptio sanguinis; aut non est nisi adspersio: Quando vero dicit: *Et spargent*. Ecce adspersio jam memorata est: Quomodo ego explicabo: *Et offerent*? Hæc est acceptio sanguinis: *Filii Aharon sacerdotes*: Ut offeratur per sacerdotem legitimum, & in vestibus ministerii: Memorantur hic filii Aharon, & ibi dictum est: *Ista sunt nomina filiorum Aharon sacerdotum unctorum*: Sicut ibi per sacerdotem legitimum, & in vestibus ministerii, ita pariter hoc loco per sacerdotem legitimum & in vestibus ministerii. Dicit Rabi Tarphon: Præcidam ego filium meum, si non intellexi esse discrimen inter acceptionem sanguinis & adspersionem, at non potui explicare: Dixit R. Akiba: Ego explicabo: In acceptione sanguinis non consideratur cogitatio sicut opus, at in adspersione consideratur cogitatio sicut opus: Si foris accipiat, non tenetur excidio, si spargat foris, punitur excidio; si accipiant illegitimi, ejus causa non tenentur, si spargant illegitimi, ejus causa tenentur. Respondit illi R. Tarphon: Per ministerium non declinasti ad dextram & ad sinistram; Ego intellexi, & non potui explicare; tu exponis & confirmas lectionem hoc modo: Dixit illi: Akiba, qui abs te separat existimatur perinde ac se separet a vita sua. Dicit Raba: Non est oppositio: Hic cogitatione fit abominandum, & ibi cogitatione sine suo nomine tantum. Docet, quod sacrificium reprobetur; at non docet, quod fiat abominandum: Hinc eruitur. Et cogitatio facit abominandum, at non reprobat in acceptione sanguinis. Atqui extat traditio: Crederem, quod cogitatio non imputaretur nisi in adspersione duntaxat? Unde probatur ad includendum mactationem, & acceptionem sanguinis? Ex eo quod dictum est: *Si comedendo comederit de carne sacrificii pacificorum, sanguis erit abominandus, non acceptabitur*: De rebus, quæ adducuntur in statum comestionis, textus loquitur: Crederem posse includere vel effusiones reliquiarum, & adolitonem adipum? Idcirco dictum est: *Offerens illud, non erit acceptabile*. Adspersio erat in genere, cur exiit? Ad æquiparandum: Ut tibi dicat. Sicut adspersio est peculiaris, & expiat, & impedit expiationem, ita pariter omne ministerium, quod expiat, & impedit expiationem;

Ex-

ומעכבת כפרה אף כל עבודה מכפרת
ומעכבת כפרה יצאו שפיכות שיריים
והקטרת אימורין שאין מעכבין את הכפרה
לא קשיא דאמר הריני מקבל דמו על
מנת לזרוק דמה למחר הא דאמר הריני
מקבל דמו על מנת לשפוך שירים למחר
אמר ליה ההוא מרבנן לרבא ושפיכות
שירים והקטרת אימורין לא פסלה בהו
מחשבה והתנא יכול לא תהא מחשבה
מועלת אלא באכילת בשר מנין לרבות
שפיכות שירים והקטרת אימורין תלמוד
לומר ואם האכל יאכל בשתי אכילות
הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת
אכילת מזבח לא קשיא הא דאמר הריני
זורק על מנת לשפוך שירים למחר הא
דאמר הריני שופך שירים על מנת להקטר
אימורין למחר אמר יהודה בריה דרבי
חייא שמעתי שטבילת אצבע מפגלת
בחטאת פנימית שמעה אילפא אמרה
קמיה דרב פדא אמר כלום למדנו פיגול
אלא משלמים מה שלמים אין טבילת
אצבע מפגלת בהן אף חטאת אין טבילת
אצבע מפגלת בהן וכי הכל משלמים למדו
אי מה שלמים שלא לשמו אין מוציא
מידי פיגול אף חטאת שלא לשמו אין
מוציא מידי פיגול לא מאי אית לך למימר
אריבוייא דקראי קאתיא אמר רבי יהושע
בן לוי כעליה זו שמעתי שטבילת אצבע
מפגלת תהי בה רבי שמעון בן לקיש
כלום למדו לא משלמים מה שלמים אין
טבילת אצבע מפגלת בהן אף חטאת אין
טבילת אצבע מפגלת בהן וכי הכל משלמים
למדו אי מה שלמים שלא לשמן אין
מוציא מידי פיגול אף חטאת אין שלא
לשמן מוציא מידי פיגול אמר רבי יוסי
ברבי חנינא אין הכל משלמים למדו הואיל
וחוץ למקומו פוסל בשלמים ושלא לשמו
פוסל בחטאת מה חוץ למקומו הפוסל
בשלמים מוציא מידי פיגול את שלא לשמו
הפוסל בחטאת מוציאה מידי פיגול אמר
רבי ירמיה מצידה חברא מה לחוץ למקומו

Excluduntur effusiones reliquiarum, & adolitio adipum, quæ non impediunt expiationem: Non est oppositio: Si quis dicat: Ecce ego accipiam ejus sanguinem eo pacto, ut spargam ejus sanguinem die crastino: Si dicat: Ecce accipiam ejus sanguinem, eo pacto, ut effundam reliquias, & adoleam adipes die crastino. Respondit: Hoc responsum fuit a sapientibus τῷ Raba. Et effusiones reliquiarum, & adolitionem adipum cogitatio non reprobat: Atqui extat traditio: Crederem, quod cogitatio non imputaretur nisi in comestione carnis? Unde probatur ad includendum effusiones reliquiarum, & adolitionem adipum? Ex eo quod dictum est: *Si comedendo comederit*. De duobus comestionibus textus loquitur; altera est comestio hominis, & altera altaris: Non est oppositio: Si dicat: Ecce spargam, ut effudam reliquias die crastino: Si dicat: effundam reliquias, ut adoleam adipes die crastino: Dicit Jehuda bar R. Chijah. Audivi, quod immersio digiti faciat abominandum in sacrificio pro peccato interiori: Lectionem Alpha dixit coram R. Peda: Dixit: Non addiscimus abominandum nisi a pacificis. Sicut pacifica non facit abominanda immersio digiti, ita pariter sacrificium pro peccato non facit abominandum immersio digiti: Num omnia addiscimus a pacificis? Sicut pacifica sine suo nomine non educuntur a potestate abominandi, ita pariter sacrificium pro peccato sine suo nomine non educitur a potestate abominandi: At quid est dicendum? Propter multitudinem textus venit. Dicit R. Jehosua ben Levi: In hoc istud audivi, quod immersio digiti faciat abominandum. R. Simeon ben Lakisch: Num non addiscimus nisi a pacificis? Sicut pacifica immersio digiti non facit abominanda, ita pariter sacrificium pro peccato immersio digiti non facit abominandum. Num omnia addiscimus a pacificis? Sicut pacifica sine suo nomine non educuntur a potestate abominandi, ita pariter sacrificium pro peccato sine suo nomine non educitur a potestate abominandi. Dicit R. Jose bar R. Chanina: At omnia a pacificis non addiscimus; Quoniam extra locum suum reprobat in pacificis, & sine suo nomine reprobat in sacrificio pro peccato; sicut extra locum suum, quod reprobat in pacificis, educit a potestate abominandi; Sine suo nomine, quod reprobat in sacrificio pro peccato, educet a potestate abuminandi. Dicit Rabi Hieremias: In ejus latere est objectio. Si extra locum suum reprobat

je-

הפוסל בשלמים שכן נוהג בכל הזבחים
תאמר בשלא לשמו שאינו נוהג אלא
בפסח וחטאת בלבד אלא מאי אית לך
למימר דבר הפוסל בהן מוציאה מידי
פיגול דבר המעכב בהן מביאין לידי פיגול
הכא נמי דבר הפוסל בה מוציא מידי
פיגול דבר המעכב בה מביאה לידי פיגול
אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא זה הכלל
כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר
בשלמים קומץ היינו שוחט מוליך הינו
מוליך מקטיר נמי היינו זורק אלא נותן
בכלי מאי ניהו אילימא דדמי לקבלה מי
דמי התם מימילא הכא איהו קא שקיל
ורמי אלא כיון דלא סני דלא יהיב על
כרחיה עבודה חשובה היא הכא נמי כיון
דלא סני דלא עביד לה על כרחיה היינו
הולכה לא לעולם דדמי לקבלה ודקאמרת
הכא מימילא התם איהו קא שקיל ויהיב
כיון דאידי ואידי מתן כלי הוא מה לי
מימילא מה לי קא שקיל ויהיב לימא
כתנאי דתני חדא טבילת אצבע מפגלת
בחטאת ותניא אידך לא מפגלת ולא
מתפגלת מאי לאו תנאי היא לא הא
רבנן הא רבי שמעון אי רבי שמעון מאי
איריא טבילת אצבע האמר כל שאינו על
מזבח החיצון בשלמים אין בו משום פיגול
אלא הא והא רבנן ולא קשיא כאן
בחטאות החיצונות כאן בחטאות הפנימיות
חטאות החיצונות פשיטא לא כתיב בהו
וטבל איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל
וכתב ולקח ואי אתי קוף רמי להו אידיה
בעי למשקל זימנא אחריתי כמאן דכתב
וטבל דמי להכי לא כתב וטבל דמשמע
הכי ומשמע הכי. רבי שמעון מכשיר
בהילוך. אמר רבי שמעון בן לקיש מודה
רבי שמעון בהולכת חטאות הפנימיות
שמחשבה פוסלת בה הואיל ועבודה שאין
יבול לבטלה והאמר רבי שמעון כל שאינו

in pacificis, eo quod observetur in cunctis sacrificiis, dices sine suo nomine, quod non observatur nisi in Paschate, & in sacrificio pro peccato duntaxat? At quid est dicendum? Quod in iis reprobat, educit ex potestate abominandi, quod in iis impedit, educit in potestatem abominandi, hic quoque quod in iis reprobat, educit ex potestate abominandi, quod in iis impedit, educit in potestatem abominandi: Dicit Rabi Mari: Nos quoque legimus: Hæc est regula generalis: Qui pugillat, & ponit in vase, & incedit, & adolet; Concedatur: Qui pugillat, ille ipse mactat, incedens, ille ipse incedit, adolens quoque, ille ipse spargit; at qui ponit in vasse, quidnam est? Num dicendum, quod sit similis acceptioni sanguinis? Quomodo est similis? Ibi sponte sua, & hic accipit, & proiicit, quando non erat multum, non accipiebat coacte; ministerium æstimabile erat; hic quoque quando non erat multum, non faciebat coacte: Designatur, quod incessus nunquam esset similis acceptioni; quoniam dicit: hic sponte sua, ibi accipiebat & spargebat, quoniam in utroque agitur de impositione in vas, quorsum sponte sua, quorsum accipiebat & spargebat? Num dicendum est juxta hos doctores? Quorum alter docet, quod immersio digiti faciat abominandum in sacrificio pro peccato; & alter docet, quod non faciat abominandum, neque fiat abominandum: Quia est intelligendum de his doctoribus? Non hæc est sententia sapientum; erit R. Simeon, si R. Simeon; Quid docet immersio digiti? Dicit: Quod non offertur super altare exterius in pacificis, in eo non est ratio abominandi; At utrumque ex sententia sapientum; At non est oppositio. Hic agitur de sacrificiis pro peccato exterioribus, & ibi de sacrificiis pro peccato interioribus: In sacrificiis pro peccato exterioribus clarum est, quod non scriptum sit: *Et immerget*: Si sibi putas dicam, quoniam scriptum est: *Et accipiet*: Si veniat Simia; & projiciat suis manibus, iterum erat accipiendus, sicuti scriptum est: *Et immerget*; sic etiam hic non scriptum est: *Et immerget*; tam hoc quam illo modo potest intelligi. R. Simeon probat in incessu. Dicit R. Simeon ben Lakisch. Consentit Rabi Simeon in incessu in sacrificiis pro peccato interioribus, quod cogitatio reprobet; quia est ministerium, quod non potest aboleri: Et dicit Rabi Simeon. Quod non offertur super altare exterius,

על מזבח החיצון בשלמא אין חייבין עליו משום פיגול אמר רבי יוסף ברבי חנינא מורה היה לפסול מקל וחומר ומה שלא לשמן שהוכשרו בשלמים פסול בחטאת חוץ לזמנו שפוסל בשלמים אינו דין שיפסול בחטאות ואשכחן חוץ לזמנו וחוץ למקומו מנלן אי מחוץ לזמנו מה לחוץ לזמנו שכן כרת אי משלא לשמה שכן נוהג בבמה חייב שלא לשמן במאי נוהג בפסח וחטאת בבמה לא קרבו ואיבעת אימא היקישא הוא שלישי זה חוץ לזמנו פיגול חוץ למקומו אמר רבא אם תימצי לומר רבי שמעון סבר לה כדברי דאמר בין האולם ולמזבח צפון אין מחשבה מועלת בהולכת חטאות הפנימיות אלא מפתח אולם ולפנים ואם תימצי לומר סבר לה כרבי יהודה דאמר תוך עזרה מקדש אין מחשבה מועלת בהולכה סילוק בזיכין אלא מפתח היכל ולחוץ ואם תימצי לומר סבר קדושת היכל ואולם חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ ואם תימצי לומר תוך הפתח בלפנים אין מחשבה מועלת אלא פסיעה אחת ואם תימצי לומר סבר הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל אמר ליה אביי לאימורי דרב חסדא בעי מיניה מרב חסדא הולכה בזר מהו אמר ליה כשירה ומקרא מסייעני וישחטו את הפסח ויזרקו הכהנים את הדם מידם והלוים מפשיטין מיתיב רב ששת זר ואונן שיכור ובעל מום בקבלה בהולכה בזריקה פסל וכן יושב וכן שמאל תיובתא והא רב חסדא קרא קאמר דעביד מעשה איצטבא רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הולכה בזר מחלוקת רבי שמעון ורבנן רבי שמעון דאמר עבודה שאיפשר לבטלה לאו עבודה היא כשירה בזר לרבנן פסולה אמר ליה

rius, conceditur, quod ejus causa non teneantur nomine abominandi. Dicit Rabi Joseph bar Rabi Chanina: Consentit quod sit illegitimum argumento a minori ad majus: sine suo nomine, quod est legitimum in pacificis, sit illegitimum in sacrificio pro peccato, extra tempus suum, quod reprobat in pacificis, non erit æquum ut reprobet in sacrificio pro peccato? Deprehenditur extra tempus suum, extra locum suum unde probatur? Si extra tempus suum; quid extra tempus suum, in quo est pœna excidii? Si sine suo nomine, quod observatur in excelso, tenetur si offerat sine suo nomine. Ubi observatur? In Paschate, & in sacrificio pro peccato. Pascha & sacrificium pro peccato in excelso non offeruntur: Et si velis dicam: Objicitur: *In die tertio:* Hoc extra tempus suum, erit abominandum; extra locum suum dicit Raba, si potes dicere R. Simeon putat juxta verba illius qui dicit; Inter vestibulum & altare in plaga aquilonari, cogitatio non imputatur in incessu in sacrificiis interioribus nisi a porta vestibuli ad interiorem locum; & si potes dicere, consentit cum R. Jehuda, qui dicit: Intra atrium sanctuarii cogitatio non imputatur in incessu in offerendis acerris nisi a porta templi ad exteriorem locum; & si potes dicere; putat quod sanctitas templi & vestibuli una eademque sit, cogitatio non imputatur nisi a porta vestibuli ad exteriorem partem: & si potes dicere, putat, quod intra portam ad interiorem partem cogitatio non imputetur nisi uno gradu, & si potes dicere putat, quod incessus sine pede non vocetur incessus, & cogitatio omnino non imputetur: Respondit Abaje ad dicta Rab Chasda: quæsivit a R. Chasda: Incessus per alienum quid? Respondit: Est legitimus; & textus mihi auxiliatur: Dictum est enim: *Et mactabunt Pascha, & spargent sacerdotes sanguinem:* Manibus suis & Levitæ excoriabant: R. Sesat: Alienus, & lugens, ebrius, & immundus in acceptione sanguinis, in incessu, & in adspersione reprobat; & similiter sedens, & qui ministrat sinistra: Oppositio: At ecce R. Chasda; dicit textus, quod operetur stans in loco suo. Et Rab, & R. Jose, qui dicunt: Duo sunt: In incessu per alienum dissentiunt, R. Simeon, & sapientes: R. Simeon dicit; Ministerium, quod potest aboleri, non est ministerium, & est legitimum per alienum; juxta mentem sapientum est illegitimum: Dixit Abaje: Atqui mactatio

אביי והא שחיטה דעבודה שאי איפשר
לבטלה וכשירה בזר אמר ליה שחוטה
לאו עבודה היא ולא והאמר רבי זירא
אמר רב שחיטת פרה בזר פסולה ואמר
רב עלה אמר רבי אלעזר וחוקה כתיב בה
שני פרה דקודשי בדק הבית היא ולאו
כל דכן הוא קודשי בדק הבית הויא
עבודה קדשי מזבח לאו עבודה היא אמר
רב שישא בריה דרב אידי מידי דהוה
אמר אות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא
כהונה והרי הולכת איברים לכבש דעבודה
שאיפשר לבטלה היא ופסולה בזר דכתב
והקריב הכהן את הכל המזבח ואמר מר
זו הולכת איברים לכבש היכא דגלי גלי
והיכא דלא גלי לא גלי ולאו כל דכן הוא
ומה הולכה איבריה לכבש דלא מעכבא
כפרה בעיא כהונה הולכת דם מעכבא
כפרה מיבעיא איתמר אמר עולא אמר
רבי אלעזר הולכה בזר פסולה אפילו לרבי
שמעון איבעית להו הולכת שלא ברגל
שמה הולכה או לא שמה הולכה תא
שמע וכן יושב וכן שמאל פסל הא עומד
דומיא דיושב כשר דילמא יושב דקשייף
מישף עומד דומיא דיושב דנייד פורתא
תא שמע שחט ישראל וקיבל הכהן
נתנו לחבירו וחבירו לחבירו התם נמי
דניידי פורתא ומאי קאמר לן ברוב עם
הדרת מלך תא שמע קיבל הכשר ונתן
לפסול יחזיר לכשר אימא יחזור הכשר
ויקבלה איתמר אמר עולא אמר רבי
יוחנן הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה
איפשר לתקונא או לא איפשר לתקונא
תא שמע קיבל הכשר ונתן לפסול יחזיר
לכשר ונהי נמי דיחזור הכשר ויקבלנו אי
סלקא העדך לא איפשר לתקונה אי
פסולה לה מי סברת דקאי זר גואי לא
דקאי זר בראי איתמר אמר עולא אמר
רבי יוחנן הולכה שלא ברגל פסולה אלמא
לא איפשר לתקונה איתיביה רב נחמן
לעולא נשפך מן הכלי על הריצפה ואספו

quæ ministerium est, & quæ non potest aboleri, est legitima per alienum. Respondit: Mactatio non est ministerium: Nonne? At dicit R. Zira, dicit Rab: Mactatio vaccæ per alienum est illegitima: Dicit Rab Ela, dicit Rabi Eliefer: *Et statutum*: In ea scriptum est: Diversum est in vacca, quæ est de sanctitatibus instaurationis domus, nonne tamen sanctitates instaurationis domus erant ministerium? sanctitates altaris non erunt ministerium? Dicit R. Sissa bar R. Idi: Assimilat inspectioni plagarum, quæ non est ministerium, tamen requirit sacerdotium; & ecce adductio membrorum ad clivum quod est ministerium, & potest aboleri, & non est illegitima per alienum: Scriptum est enim: *Et offeret sacerdos omne ad altare*. Et dicit Mor: Hæc est adductio membrorum ad clivum: Ubi est manifestum, sit manifestum, ubi non est manifestum, non erit manifestum: Nonne est? Quare hoc? Si adductio membrorum, quæ non impedit expiationem, requirit sacerdotem, adductio sanguinis quæ impedit expiationem nonne? necesse est, sicuti dictum est. Dicit Ela, dicit R. Eliefer: Incessus per alienum est illegitimus, vel juxta mentem Rabi Simeonis: quæsitum est: Incessus sine pede vocatur incessus, an non vocatur incessus? Veni & audi; Et similiter sedens, & qui ministrat sinistra reprobat: Ecce stans si sit similis sedenti, erit legitimum. An forte sedebat? Se trahendo trahebat stans assimilabatur sedenti; Se parum movebat: Veni, & audi: Mactabat Israelita, & accipiebat sanguinem sacerdos, & dabat socio suo, & socius socio suo; ibi quoque parum se movebat: Et quid nobis dicit? *In multitudine populi honor regis*. Veni & audi: Si accipiat legitimus, & tradat illegitimo, si restituat legitimo, dicam; iterum legitimus accipiet; Sicuti dictum est. Dicit Ela, dicit R. Jochanan: Incessus sine pede non vocatur incessus. Poterit corrigi, an non poterit corrigi? Veni & audi: Si accipiat legitimus, & tradat illegitimo, & restituat legitimo. Rectum est, quod iterum legitimus accipiat: Si putas, quod non possit corrigi: illegitimum erat: quid putas? Quando alienus sit intus, non quando alienus sit foris. Dictum est. Dicit Ela, dicit R. Jochanan: Incessus sine pede est illegitimus; idcirco non potest corrigi: Opposuit R. Nachman τῷ Ela; Si effundatur ex vase in pavimentum, & colligat, erit legitimum: Hic de quo agi-

כשר הכא במאי עסקינן כשיצא לחוץ
לבראי נפיק לגואי לא עייל במקום מדרון
איבעית אימא בגומא ואיבעת אימא
בסמיכא ואיכפל תנא לאשמועינן כל הני
ועוד אדתני באידך פירקין נשפך על
הריצפה ואספו לופלוג בדידיה במה דברים
אמורים כשיצא לחוץ אבל נכנס לפנים
פסול תיובתא איתמר הולכה שלא ברגל
מחלוקת רבי שמעון ורבנן בהולכה רבתי
כו' עלמא לא פליגי דפסולה כי פליגי
בהולכה זוטרתי מחכו עלה במערבא אלא
חטאת העוף דפסולה בה מחשבה לרבי
שמעון היכי משכחת לה אי דחשיב עלה
מקמי דליפוק דם לא כלום היא ואי
בתר דנפק דם איתעבידא ליה מצותו
מאי קושיא דילמא מיפריש ועד דמטא
למזבח דהא בעא מיניה רבי ירמיה מרבי
זירא היה מזה ונקטעה ידו של מזה עד
שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו והזה
ונתן בענן כי אתא רב פפא ורב הונא
בריה דרב יהושע מבי רב אמרי היינו
הולכה ובהולכה רבתי לא פליגי והא כי
פליגי בהולכה רבתי פליגי אלא בהולכה
זוטרתי כולי עלמא לא פליגי דלא פסלא
כי פליגי בהולכה רבתי הוליכו זר והחזירו
כהן וחזר והוליכו פליגי בה בני רבי חייא
ורבי ינאי חד אמר כשר וחד אמר פסול
מר סבר איפשר לתקונה ומר סבר לא
איפשר לתקונה הוליכו בהן והחזירו וחזר
והוליכו זר אמר רב שימי בר אשי לדברי
המכשיר פסול לדברי הפסול מכשיר רבא
אמר לדברי הפסול פסול מאי טעמא דהא
צריך לאמטוייה אמר ליה רב ירמיה לרב
אשי הכי אמר רב ירמיה מדיפתי הא
צריך לאמטוייה מחלוקת רבי אליעזר ורבנן
דתנן רבי אליעזר אומר המהלך מקום
שצריך להלך מחשבה פסולה מקום שאין
צריך להלך אין מחשבה פסולה דאמר רבא
הכל מודים קיבלו בחוץ והכניסו בפנים
זהו הילוך שצריך להלך קיבלו בפנים
והוציאו לחוץ זהו הילוך שאין צריך להלך
לא נחלקו אלא כשהכניסו וחזר והוציאו
מר סבר הא צריך לאמטוייה ומר סבר

agimus? Quando egrediatur foris; foris egreditur, & non ingreditur? in loco declivit? Si velis dicam: in fossa; & si velis dicam, in crassitie; & repetit doctor, ut nobis significet hæc omnia; & præterea docet in aliis capitibus: Si effundatur super pavimentum, & colligat, inter se dissentiunt: De quo hæc dicta? Quando egreditur foris, at si inferatur; erit illegitimum: Objectio: De incessu sine pede dissensio Rabi Simeonis, & sapientum; Incessus multus, omnium consensu non est dissensio, quod sit illegitimus; Ubi est dissensio? De incessu parvo: Riserunt de hoc in occidente. At in sacrificio pro peccato volucris, quod cogitatio reprobet juxta mentem R. Simeonis ubi invenis? Si cogitet priusquam egrediatur sanguis, nihil est; si postquam egrediatur sanguis, faciet ejus præceptum. Quænam est oppositio? Fortasse separabit priusquam perveniat ad altare: Ecce quæsivit R. Hieremias a R. Zira: Si spargat, & abscindatur manus spargentis, priusquam perveniat sanguis ad aerem altaris; quid sparget, & dabit? Quærimus: Quando venit R. Papa, & Rabi Huna bar Rabi Jehosua de schola Rab dixerunt: Hæc ipsa est irrisio: In incessu multo non est dissensio; Atqui dissensio est in incessu multo, at in incessu parvo ex omnium consensu non est dissensio, quod non sit illegitimum; sed est dissensio in incessu multo; Si portat alienus, & repetat sacerdos, & iterum portet, dissensio est filii R. Chijah, & R. Inai; alter dicit; est legitimum, & alter dicit est illegitimum. Mor putat, quod possit corrigi, & Mor putat, quod non possit corrigi: Si portet sacerdos, & repetat, at iterum portet alienus, dicit R. Simai bar Asse; juxta verba qui probat reprobat, & juxta verba, qui reprobat, probat. Raba dicit juxta verba, qui reprobat reprobat: Qua de causa? Quia admovendum est. Respondit R. Hieremias τῷ R. Asse: Sic dicit R. Hieremias ex Diphati; Ecce admovendum est: Dissensio R. Eliеser, & sapientum: Etenim legimus: R. Elieser dicit: Incessum, ubi est incedendum, cogitatio reprobat; ubi non est incedendum, cogitatio non reprobat: Dicit Raba: Omnes consentiunt: Si foris accipiat, & inferat, hic est incessus, in quo est incedendum: Si accipiat intus, & efferat; hic est incessus, in quo non est incedendum: Non dissentiunt, nisi quando inferat, atque iterum efferat; Mor putat, quod sit admovendum; & Mor putat: Incessus, qui sit necessarius mi-

לאו כהילוך הצריך לעבודה דמי איתיביה אביי רבי אליעזר אומר המהלך מקום שצריך להלך מחשבה פוסלת כיצד קיבלו בחוץ והכניסו לפנים זהו הילוך שצריך להלך קיבלו בפנים והוציאו לחוץ זהו הילוך שאין צריך לילך הא חזר והכניסו הילוך שצריך להלך הוא אמר ליה אי תניא תניא.

פרק שני

מתניתא כל הזבחים שקבלו דמן זר אונן טבול יום ומחוסר כפורים ומחוסר בגדים שלא רחץ ידים ורגלים ערל טמא יושב עומד על גבי כלי על גבי בהמה על גבי רגלי חברו פסל קבל בשמאל פסל רבי שמעון מכשיר נשפכה על הרצפה ואספה פסול.

גמרא זר מנלן דתני לוי דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל וגו' בני ישראל למעוטי מאי אילימא למעוטי נשים קרבן נשים בטומאה קרב אלא למעוטי נכרית השתא ציץ לא מרצה דאמר מר ובנכרית בין בשוגג בין במזיד לא הורצה בטומאה קרב אלא הכי קאמר וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו דבי רבי ישמעאל תנא אתיא בקל וחומר מבעל מום מה בעל מום שאוכל אם עבד חילל זר שאינו אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה לבעל מום שכן עשה בו קרב כמקריב טמא יוכיח מה לטמא שכן מטמא בעל מום יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שמוזהרין ואם עבדו חיללו אף אני אביא זו שהוא מוזהר ואם עבד חילל מנלן המוזהר מוינזרו בנופיה כתב ביה אלא מוזר לא יקרב אליכם איכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בבמה לא תימא טמא יוביח אלא אימא אונן יוכיח מה לאונן שכן אסור במעשר חנן יוכיחו וחזר

miniſterio, non eſt ſimilis: oppoſitio Abaje: R. Elieſer dicit: Inceſſum, ubi eſt incedendum, cogitatio reprobat: Quomodo? Si foris accipiat, & inferat, hic eſt inceſſus, ubi eſt incedendum; ſi intus accipiat, & efferat, hic eſt inceſſus, ubi non eſt incedendum: At ſi iterum inferat, hic eſt inceſſus, ubi eſt incedendum: Reſpondit: Si eſt traditio ſit traditio.

CAPUT II.

MISNA. Cuncta ſacrificia, quorum ſanguinem accipiat alienus, lugens, eo die lavandus, & indigens expiatione, & deficiens veſtibus, & qui non lavit manus, & pedes, præputiatus, immundus, ſedens, ſtans ſuper vaſe, & ſuper animali, ſuper pede ſui ſocii, ſunt illegitima: Si accipiat ſiniſtra, erit illegitimum. R. Simeon probat: Si effundatur ſanguis ſuper pavimentum, & colligat, erit illegitimum.

GEMARA: De alieno unde probatur? Ex eo quod docet Levi: Dictum eſt: *Loquere ad Aharon, & ad filios ejus; ut caveant ſibi a ſanctitatibus filiorum Iſrael &c. Filiorum Iſrael*: ad excludendum: Quid? ſi dicendum ad excludendum mulieres, ut ſacrificium mulierum in immunditie offeratur: At ad excludendum alienos; jam lamina non expiat; Etenim dicit Mor; In alienis ſive per errorem ſive de induſtria, lamina non expiat. At ſic dicit: *Ut caveant ſibi a ſanctitatibus filiorum Iſrael, & ne profanent*. Diſcipulus R. Iſmael docet: Probatur argumento a minori ad majus ex vitiato. Si vitiatus, qui comedit, ſi miniſtret, profanat, alienus qui non comedit, non erit æquum, ſi miniſtret, ut profanet? Quid vitiatus, cum in eo conſideretur offerens ſicut oblatum? Immundus probet. Quid immundus, qui polluit? Vitiatus probet, & repetatur argumentum; non eſt hujus conditio ſicut illius conditio, neque illius conditio ſicut hujus conditio: Paritas quæ inter eos intercedit, hæc eſt, quod admoneantur, & ſi miniſtrent, profanent; ita pariter ego hunc includam, qui præmonetur, quod ſi miniſtraret, profanabit: Unde probatur, quod præmoneatur? Ex eo quod dictum eſt: *Et alienus non accedet ad vos*. De illo ſcriptum eſt: *Et alienus non accedet ad vos*. Poteſt objici: Quæ paritas inter eos intercedit? Quod non permittantur in excelſo; niſi etiam dixeris: Immundus probet. At dicam; lugens probet. Quid lugens, cui eſt vetita decima? Iſti probent,

הריך לא ראי זה כראי זה הצד השוה
שבהן שמוזהרין כו׳ הכא נמי ליפרוך מה
להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בבמה
מותקיף לה רב סמא בריה דרבא ומאן
לימא לן דאונן אסור בבמה דילמא שרי
בבמה רב משרשיא אמר אתיא קל
וחומר מיושב מה יושב שאוכל אם עבד
חילל זר שאינו אוכל אינו דין שאם עבד
חילל מה ליושב שכן פסול לעדות מיושב
תלמידי חכמים מה לשם יושב שכן פסול
לעדות שם יושב לא פריך ואם תימצי
לומר פריך אתיא מיושב ומחדא מהנך
ויושב דכשר בבמה מנלן אמר קרא לעמוד
לפני יהוה לשרתו לפני יהוה ולא לפני
במה אונן מנלן דכתיב ומן המקדש לא
יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא
חילל רבי אלעזר אמר מהכא הן הקריבו
אני תקרבתי מכלל דאי אינהו אקריב
שפיר אישתרוף ורבי אלעא מאי טעמא
לא אמר מומן המקדש לא יצא אמר לך
מי כתב הא אחר שלא יצא חילל ואידך
מאי טעמא לא אמר מהן הקריבו קסבר
מפני טומאה נשרפת דבי רבי ישמעאל
תנא אתיא בקל וחומר מבעל מום ומה
בעל מום שאוכל אם עבד חילל אונן שאין
אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה לבעל
מום שכן עשה בו קריבין כמקריבין זר
יוכיח מה לזר שכן אין לו תקנה בעל מום
יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא
ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן
מוזהרין ואם עבדו חיללו אף אני אביא
אונן שהוזהר ואם עבר חילל היכן מוזהר
אילימא ממן המקדש לא יצא חילל בגופיה

bent, & repetatur argumentum: Non eſt hujus conditio, ſicut illius conditio, neque illius conditio ſicut hujus conditio, paritas quæ inter illos intercedit, hæc eſt, quod præmoneantur &c. Hic quoque poterit objici: Quænam eſt paritas, quæ inter illos intercedit? Quod non permittantur in excelſo. Objecit R. Sama bar Raba: Quid nobis dicendum, quod lugens ſit interdictus in excelſo? Fortaſſe illi licet offerre in excelſo. R. Miſeraſcia dicit: Probetur argumento a minori ad majus a ſedente: Quid ſedens, qui comedit, ſi miniſtrat, profanat, alienus, qui non comedit, non erit æquum, ſi miniſtret, ut profanet? Quid ſedens, qui eſt illegitimus ad teſtificandum? At diſcipuli ſapientum poterant ſedere: quid nomine ſedentis, qui eſt illegitimus ad teſtificandum? De ſedente non objici: Et ſi potes dicere, objici: Probetur ex ſedente, & ex aliquo ex iſtis; Quod ſedens ſit legitimus in excelſo, unde probatur? Dicit textus: *Ut ſtet coram Domino, ad miniſtrandum coram Domino*. Non autem coram excelſo: Lugens unde probatur? Ex eo quod ſcriptum eſt: *Et de ſanctuario non egredietur, & non profanabit*: Ecce ſi alius non egrediatur, profanat. R. Elieſer dicit: Hinc probatur: *Si obtuliſſent*: Ego obtuli; Eruitur, ſi illi obtuliſſent, quod recte poterat comburi. Conſequitur; quod ſi ego obtuliſſem recte poterat comburi: Et R. Ela, qua de cauſa non dicit: Ex eo quod ſcriptum eſt: *De ſanctuario non egredietur*: Tibi dicit: Quid ſcriptum eſt? Ecce: Si alius non egrediatur, profanabit: Et alia opinio: Qua de cauſa non dicit hinc, ubi ſcriptum eſt: *Si obtuliſſent*? Eo quod putet, quod propter immunditiem fuerit combuſtus: Diſcipulus Rabi Iſmael docet: Probetur argumento a minori ad majus ex vitiato. Quid vitiatus, qui comedit, ſi miniſtret, profanabit, lugens qui non comedit, non erit æquum ſi miniſtret, ut profanet? Quid vitiatus in quo conſiderantur offerentes ſicut oblata: Alienus probet. Quid alienus, in quo non eſt correctio? Vitiatus probet, & repetatur argumentum: Non eſt hujus conditio, ſicut illius conditio, neque illius conditio, ſicut hujus conditio, paritas quæ inter illos intercedit, hæc eſt, quod præmoneantur, & ſi miniſtrant, profanant; ita pariter ego includam lugentem, qui præmonetur, qui ſi miniſtret, profanat: Ubi præmonetur? Si dicendum ex hoc quod ſcriptum: *De ſanctuario non egredietur*: De illo ipſo ſcriptum eſt:

At

כתב ביה אלא מהן הקריבן וקסבר מפני אנינות נשרפה איכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרה מכללו טמא יוכיח מה לטמא שכן מטמא הנך יוכיחו וחזר הדין כו' הצד השוה שבהן שמוזהרין כו' וליפרוך מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו מכללן אצל כהן גדול בקרבן יחיד שם טומאה הא אישתראי רב משרשיא אמר אתיא בקל וחומר מיושב ומה יושב שאוכל אם עבר חילל אונן שאינו אוכל אינו דין שאם עבר חילל מה ליושב שכן פסול לעדות מיושב תלמיד חכם מה לשם יושב שכן פסול לעדוד שם יושב לא פריך ואם תימצי לומר פריך אתיא מיושב ומחדא מהנך אונן פסול אמר רבא לא שנו אלא בקרבן יחיד אבל בקרבן ציבור מרצה קל וחומר מטומאה ומה טומאה שלא הותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד הותרה אצל הדיוט בקרבן ציבור אנינות שהותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אינו דין שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור מתקיף לה רבא בר אהילאי לא תותר אנינות אצל כהן גדול בקרבן יחיד מקל וחומר ומה טומאה שהותרה אצל כהן הדיוט בציבור לא הותרה [אצל כהן גדול בקרבן יחיד אנינות שלא הותרה אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור אינו דין שלא תותר אצל כהן גדול בקרבן יחיד והותר טומאה אצל כהן גדול בקרבן יחיד מקל וחומר ומה אנינות שלא הותר אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד טומאה שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור אינו דין שהותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד דלא תותר

At probatur ex eo quod ſcriptum eſt : *Si obtuliſſent* . Et putat , quod propter luctum fuerit combuſtus : Poteſt objici : Quænam eſt paritas , quæ inter illos intercedit ? Quod illis ab genere non permittatur . Immundus probet ; Quid immundus , qui polluit ? Iſti probent , & repetatur argumentum &c. Paritas, quæ inter illos intercedit , hæc eſt , quod præmoneantur &c. Et poteſt objici: Quænam eſt paritas inter eos? Quod non permittatur illis ab ſuo genere penes ſummum ſacerdotem in ſacrificio privati immunditiem: Ecce permittitur . R. Miſeraſcia dicit: Probetur argumento a minori ad majus a ſedente : Quid ſedens , qui comedit , quod ſi miniſtret profanat, lugens , qui non comedit , non erit æquum , quod ſi miniſtret , ut profanet ? Quid ſedens qui eſt illegitimus ad teſtificandum? At ſedere poſſunt diſcipuli ſapientum : Quid ſedens, qui illegitimus eſt ad teſtificandum ? Rationem ſedentis non objicit; ſi potes dicere quod objiciat: Probetur a ſedente , & ex aliquo de iſtis: Lugens eſt illegitimus: Dicit Raba : Non agitur niſi de ſacrificio privati ; at in ſacrificio cœtus expiat : Probetur argumento a minori ad majus ex immunditie: Si immundities, quæ non permittitur a genere penes ſummum ſacerdotum in ſacrificio privati , permittitur penes ſacerdotem vulgarem in ſacrificio cœtus , luctus , qui permittitur ab ſuo genere penes ſummum ſacerdotem in ſacrificio privati , non erit æquum , ut permittatur penes ſacerdotem vulgarem in ſacrificio cœtus? Objecit Raba bar Ailai , quod non permittatur luctus penes ſummum ſacerdotem in ſacrificio cœtus argumento a minori ad majus. Si immundities, quæ permittitur penes ſacerdotem vulgarem in ſacrificio cœtus , non permittitur penes ſummum ſacerdotem in ſacrificio privati , luctus qui non permittitur penes ſacerdotem vulgarem in ſacrificio cœtus , non erit æquum ut non permittatur penes ſummum ſacerdotum in ſacrificio privati ? Et immundities quod ſit permiſſa penes ſummum ſacerdotem in ſacrificio privati , probari poteſt argumento a minori ad majus . Si luctus qui non permittunt penes ſacerdotem vulgarem in ſacrificio cœtus , permittitur penes ſummum ſacerdotem in ſacrificio privati , immundities , quæ permittitur penes ſacerdotem vulgarem in ſacrificio cœtus , non erit æquum , ut permittatur penes ſummum ſacerdotem in ſacrificio privati ? Quod non ſit permiſſa immundities penes ſacerdotem vul-

טומאה אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור מקל
וחומר ומה אנינות שהותרה אצל כהן
גדול בקרבן יחיד לא הותרה אצל כהן
הדיוט בקרבן ציבור טומאה שלא הותרה
אצל כהן גדול בקרבן יחיד אינו דין שלא
הותר בכהן הדיוט בקרבן ציבור. ולא
תותר ולא תותר אנינות וטומאה טומאה
יחיד ויחיד ציבור סימן . אלא איכא
למיפרך הכי ואיכא למיפרך הכי כל חדא
והדא תיקו בדוכתיה טבול יום מנלן
דתניא רבי סימאי אומר דמן לטבול יום
שאם עבר חילל מנין תלמוד לומר קדושים
יהיו ולא יחללו אם אינו ענין לטמא
דנפיק מוינזרו תניהו ענין לטבול יום אימא
תניהו ענין לקרחה קרחה ולמשחית פאת
זקן טבול יום דאם עבר במיתה מנא לן
דגמר חילול חילול מתרומה דפסול בתרומה
מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל
עבודה אמר רבה למה לי דכתב רחמנא
טמא וטבול יום ומחוסר כיפורים צריכי
דאי כתב רחמנא טמא שכן מטמא בטבול
יום מחוסר כיפורים לא אתי מיניה שכן
פסול בתרומה במחוסר כפורים טבול יום
לא אתי מיניה שכן מחוסר מעשה מחדא
לא אתו תיתי חדא מתרתי בהי לא
ליכתוב רחמנא לא ליכתוב במחוסר
כיפורים ותיתי מהנך מה להנך שכן פסולים
בתרומה אלא לא ליכתוב רחמנא בטבול
יום והיתי מהנך דמאי פרכת מה להנך
שכן מחוסרים מעשה סוף סוף קלישא לה
טומאתן קסבר מחוסר כיפורים דזב כזב
דמי ומחוסר כיפורים דזב כזב דמי תנאי
היא דתניא שפרה אונן ומחוסר כיפורים
כשירה יוסף הבבלי אומר אונן כשירה
מחוסר כיפורים פסולה מאי לאו בהא
קמיפלגי מר סבר מחוסר כיפורים דזב כזב
דמי ומר סבר לאו כזב דמי לא דכולי

vulgarem in sacrificio cœtus, probari potest argumento a minori ad majus. Si luctus, qui permittitur penes summum sacerdotem in sacrificio privati, non permittitus penes sacerdotem vulgarem in sacrificio cœtus, immundities, quæ non permittitus penes summum sacerdotem in sacrificio privati, non erit æquum, ut non permittatur penes sacerdotem vulgarem in sacrificio cœtus? ולא תותר אנינות וטומאה טומאה יחיד ויחיד ציבור סימן. At sic potest explicari, & sic potest explicari: In utroque quæstio non est soluta juxta ejus opinionem: Eo die lavandus unde probatur? Extat traditio. Rabi Sinai dicit. Eo die lavandus, si ministrat, quod profanet, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sancti erunt, & non profanabunt*. Si non explicetur de immundo, qui eruitur ex eo quod dictum est: *Et abstineant*. Explicetur de lavando eo die. Dicam explicetur de calvo, & de eo qui destruit angulum barbæ. Quod eo die lavandus, si ministret, sit reus mortis, unde probatur? Explicetur profanatio profanatio a separatione: qui illegitimus est in separatione, profanat ministerium, qui non profanat separationem, non profanat ministerium. Dicit Raba: Cur scribit textus; immundus, & eo die lavandus, & indigens expiationis? Hæc omnia sunt necessaria. Si enim scripsisset textus; immundus qui polluit: In eo qui est eo die lavandus indigens expiationis non includitur, quia est illegitimus in separatione; In eo qui indiget expiationis eo die lavandus non includitur quia deest opus: Ex uno non probatur, probetur unum ex duobus: De his non debuit scribere textus, neque scribere debuit de indigente expiationis; At probetur ex his. Quid isti, qui sunt illegitimi in separatione. At non scribere debuit textus de eo die lavando; at probetur ex his. Quid objicis? Quid isti, qui indigent opere? Tandem tenuis est immundities: Putat, quod indigens expiationis ex fluxu sit sicut seminifluus, & indigens expiationis ex fluxu sit sicut seminifluus: Doctorum ista sententia est. Etenim extat traditio: Si comburat vaccam lugens, & indigens expiationis, erit legitima. Joseph Babylonius dicit: Si lugens comburat, erit legitima, si indigens expiationis, erit illegitima: Itane est intelligendum? In hoc est dissensio. Mor putat, quod indigens expiationis ex fluxu sit similis seminifluo; & Mor putat, quod non sit similis seminifluo; At omnium

עלמא כזב דמי והכא בהא קמיפלגי דכתב
והזה הטהור מכלל שהוא טמא לימד על
טבול יום שכשר בפרה מר סבר טומאה
דכל התורה כולה ומר סבר טומאה דהך
פרשה הילכך אונן וטבול יום וטמא שרץ
דקילי אתו בקל וחומר מטבול יום מחוסר
כיפורים דזב חמיר שכן טומאה יוצאה
עליו מגופו לא מחוסר בגדים מנלן אמר
רבי אבהו אמר רבי יוחנן ומטו בה משמיה
דרבי אלעזר בר שמעון דאמר קרא וחגרת
אותם אבנט אהרן וחבשת להם מגבעות
והיתה להם כהונה לחק עולם בזמן
שבגדיהן עליהם כהונתם עליהן אין בגדיהם
עליהם אין כהונתם עליהם והא מהכא
נפקא מהתם נפקא דתניא מנין לשתויי
יין שאם עבד חילל תלמוד לומר יין ושכר
אל תשת וגומר ולהבדיל בין הקודש ובין
החול מחוסר בגדים ושלא רחוץ ידים
ורגלים מנין תלמוד לומר חוקה חוקה
לגזירה שוה אי מהתם הוי אמינא הני
מילי עבודה דזר חייב עליה מיתה אבל
עבודה דאין זר חייב עליה מיתה אימא
לא קאמר לן אשכחן מחוסר בגדים שתויי
יין מנלן אתיא חוקה חוקה ממחוסר בגדים
והא תנא או להבדיל בין וגומר קא נסיב
לה מקמי דליקום גזירה שוה והא תנא
מחוסר בגדים הוא דקא יליף משתויי יין
הכי קאמר מנין שלא נחלקו בין מחוסר
בגדים לשתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים
תלמוד לומר חוקה חוקה לגזירה שוה
אלא להבדיל למה לי לכדרב דרב לא
מוקים אמורא עליה מיומא טבא לחבריה
משום שיכרות אכתי מהא נפקא מהתם
נפקא ונתנו בני אהרן הכהנים הכהן
בכיהונו כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט
ועבד עבודתו פסולה אי מהתם הוה אמינא
הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל
עבודה דלא מעכבא כפרה לא ואכתי

nium consensu similis est seminifluo: In hoc consistit dissensio: Scriptum est enim: *Et sparget mundus:* Consequitur quod sit immundus; Ad docendum, quod eo die lavandus sit legitimus in vacca: Mor putat; Quod immundities sit totius legis; Et Mor putat; quod immunditics sit hujus sectionis. Idcirco lugens, & eo die lavandus, & immundus reptili, qui sunt leves probantur ex argumento a minori ad majus ex eo die lavando: indigens expiationis ex fluxu gravior est, quia immundities prodit super eum ex ejus corpore: Indigens vestibus unde probatur? Dicit Rabi Abau, dicit Rabi Jochanan, & adducitur nomine R. Eliеser bar R. Simeonis; Dicit textus: *Et præcinges eos balteo, Aharon & filios ejus, & aptabis illis galeros & erit illis sacerdotium in statutum perpetuum;* Quando vestes fuerint super eos, eorum sacerdotium in illis erit, si super eos non fuerint eorum vestes, non erit in illis eorum sacerdotium. Num hinc eruitur? At illinc eruitur. Etenim extat traditio: Unde probatur bibens vinum si ministret, quod profanet? Ex eo quod dictum est: *Vinum & siceram non bibes &c. Et ad separandum inter sanctum & profanum:* Indigens vestibus, & qui non lavit manus & pedes, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Statutum, statutum*. A pari. Si inde, dicerem agitur de ministerio, cujus causa alienus tenetur morte; at in ministerio, cujus causa alienus non tenetur morte, nobis non dicit. Deprehenditur egens vestibus, bibens vinum unde probatur? Probetur *statutum*, *statutum* ex eo qui eget vestibus: Et ecce docet: *Aut ad separandum inter &c.* Assumit, priusquam confirmet argumentum a pari; & iste doctor qui egentem vestibus docet ab eo, qui bibit vinum, sic dicit: Unde probatur, quod non sit discrimen inter egentem vestibus, & bibentem vinum, & inter eum, qui non lavit manus & pedes? Ex eo quod dictum est: *Statutum, statutum:* a pari: *Ad separandum* quorsum? Juxta mentem Rab: Etenim Rab non constituit Amoræum super se a die festo ad alterum propter ebrietatem: Hic igitur unde probat? Hinc probat: *Et dabunt filii Aharon sacerdotes:* Sacerdos in suo sacerdotio: Summus sacerdos indutus vestibus sacerdotis vulgaris si ministret, ejus ministerium est illegitimum: Si hinc, ego dicerem; Ministerium, quod impedit expiationem, at non ministerium, quod non impedit expiationem, at non ministerium, quod non

מהכא נפקא מהתם נפקא וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים ונומר הכהנים בכיהונן מכאן לכהן הדיוט שלבש בגדי כהן גדול ועבד עבודתו פסולה אי מהתם הוה אמינא הני מילי חיסור אבל ייתור לא קאמר לן. תנו רבנן היו מרושלין מסולקין משוחקין ועבד עבדתו כשירה לבש שני מכנסים שני אבנטים חסר אחת יתר אחת או שהיתה לו רטיה על מכת בשרו תחת בגדו או שהיו מטשטשין או מקורעין ועבד עבודתו פסולה. אמר רב יהודה אמר שמואל מרושלין כשירין מסולקין פסולין והתניא מסולקין כשרין אמר רמי בר חמא לא קשיא כאן שסילקו על ידי אבנט כאן דליתניהו מעיקרא כלל. רבא אמר אחד זה ואחד זה פסולין. רב הונא איקלע לארגיזא רמא ליה בר אושפיזכניה מי אמר שמואל מרושלין כשרין ומסולקין [פסולין והתניא מסולקין כשרין אמר ליה בר מינה דההיא דשנייה רמי בר חמא אלא לרב קשיא וכי תימא מאי מרושלין מסולקין על ידי אבנט אבנט מינז אגיזלא מסולקין קשיא אמר רבי זירא רב חדא תני מרושלין שסילקן על ידי אבנט כשירין אמר רבי ירמיה מדיפתי מרושלין שלא סילקן תנאי הי דתניא על ארבע כנפות כסותך ארבע ולא שלש או אינו אלא ארבע ולא חמש כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי בעלת חמש אמור הא מה אני מקיים ארבע ארבע ולא שלש ומה ראיה לרבות בעלת חמש ולהוציא בעלת שלש מרבה אני בעלת חמש שיש בכלל חמש ארבע ומוציא אני בעלת שלש שאין בכלל שלש ארבע ותניא אידך על ארבע כנפות כסותך ארבע ולא שלש ארבע ולא חמש מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר יתר כמאן דאיתיה ומר סבר כמאן דליתיה דמי לא דכולי עלמא כמאן דאיתיה דמי ושני הכא דרבי רחמנא

non impedit expiationem: Igitur unde probat? inde probat: *Et disponent filii Aharon sacerdotes membra dissecta &c.* Sacerdotes in suo sacerdotio: Hinc sacerdos vulgaris indutus vestibus summi sacerdotis si ministret, ejus ministerium erit illegitimum; si illinc, ego dicerem deficiens, at non abundans; nobis dicit. Tradiderunt sapientes: Si vestes sint remissæ, breves, & detritæ, & ministret, ejus ministerium est legitimum. Si induat duo femoralia, duos balteos, si una deficiat, si una abundet, aut si emplastrum super vulnere carnis suæ sub veste sua, aut vestes fuerint sordidæ, aut laceræ & ministret, ejus ministerium est illegitimum: Dicit R. Jehuda, dicit Samuel: Remissæ sunt legitimæ, at breves sunt illegitimæ: Atqui extat traditio: breves sunt legitimæ. Dicit Rame bar Chama: Non est oppositio: Hic quando sint breves causa baltei; & ibi quando ita sint ab initio. Raba dicit: Ambæ sunt illegitimæ: Rabi Huna advenit in Aragiza: Objecit illi hospes quid dixit Samuel? Quod remissæ sint legitimæ, & breves sint illegitimæ: Atqui extat traditio: breves sunt legitimæ. Respondit: Hæreticus est ille. Hæc est sententia Rame bar Chama. At juxta mentem Rab est oppositio. Num dices; Remissæ si fiant breves ope baltei, balteus discindendo discinditur? At si sint breves est oppositio. Dicit R. Zira: R. Ada docet. Remissæ, si fiant breves ope baltei sunt legitimæ: Dicit R. Hieremias ex Diphati; Remissas sine subductione: Hæc est sententia doctorum. Etenim extat traditio: *Super quatuor alas tegumenti tui.* Quatuor, non tres; aut non erunt nisi quatuor; at non quinque: Quando vero dicit: *Quo tegeris*: Ecce indumentum quinque alarum memoratum est: At quomodo ego explicabo quatuor? Quatuor, non tres: Quid vidisti, ut includeres indumentum quinque alarum, & excluderes indumentum trium alarum? Includam ego indumentum quinque alarum, quod in complexu quinque sint quatuor, & excludam tres, quia non est in complexu trium quatuor: Atqui extat alia traditio: *Super quatuor alas tegumenti tui:* Quatuor non tres, quatuor non quinque. Itane est intelligendum? In hoc est dissensio. Etenim Mor putat, quod consideretur superfluum, perinde ac esset, & Mor putat, quod consideretur perinde ac non esset; Omnes conveniunt, quod considerandum sit, perinde ac esset: Diversum est hic, quia includit textus. *Quo* tege-

אשר תכסה בה ואידך האי אשר תכסה
בה מאי עביד ליה מיבעיה ליה לכדתניא
וראיתם אותו פרט לכסות לילה או אינו
אלא פרט לכסות סומא כשהוא אומר
אשר תכסה בה הרי כסות סומא אמור
הא מה אני מקיים וראיתם אותו פרט
לכסות לילה ומה ראית לרבות כסות סומא
ולהוציא כסות לילה מרבה אני כסות סומא
שישנו בראייה אצל אחרים ומוציא אני
כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים תנו
רבנן בד שיהו של בוץ בד שיהו חדשים
בד שיהו שזורים בד שיהו חוטן כפול ששה
בד שלא ילבש חול עמהן אמר ליה
אביי לרב יוסף בשלמא שיהו של בוץ הכי
קאמר לך בוץ אין מידי אחרינא לא אלא
בד שיהו חדשים חדשים אין שחקין לא
והתניא משוחקין כשרים אמר ליה וליטעמיך
בד שיהו חוטן כפול ששה בד חד חד
לחודיה משמע אלא הכי קאמר בגדים
שנאמר בהן בד צריכין שיהו של בוץ
חדשים שזורין שיהא חוטן כפול ששה
יש מהן למצוה יש מהן לעכב ממאי
דהאי בד כיתנא הוא אמר רבי יוסף
ברבי חנינא דבר העולה מן הקרקע בד
בבד אימא עמרא עמרא מפצל כיתנא
נמי מיפציל על ידי לקותא מיפציל רבינא
אמר מהכא פארי פשתים יהיו על ראשם
אמר ליה רב אשי לרבינא והא עד דאתא
יחזקאל מנלן וליטעמיך הא דאמר רב
חסדא דבר זה מתורת משה רבינו לא
למדנו מדברי יחזקאל בן בוזי למדנו כל
בן ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי
לשרתני עד שבא יחזקאל מנלן אלא
גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכיה
אקרא הכא נמי גמרא גמירי לה כו׳ מאי
לא יחגרו ביזע אמר אביי לא יחגרו במקום
שמזיעין כדתניא כשהן חוגרין אין חוגרין
לא למטה ממתניהן ולא למעלה מאציליהן
אלא כנגד אצילי ידיהן אמר רב אשי אמר
לי הונא בר נתן זימנא חדא הוה קאמינא
קמיה דאיזגדר מלכא והוה מדלי ליה
המיינאי ותיתייה גיהליה ואמר לי ממלכת

tegeris: Alia expoſitio: *Quo tegeris*. Quomodo explicabit? Neceſſe eſt juxta traditionem: *Et videbitis ipſum*. Excludit tegumentum nocturnum; Aut non excludit niſi tegumentum cœci: Quando vero dicit: *Quo tegeris*: Ecce memoratur tegumentum cœci: At quomodo explicabo: *Et videbitis ipſum?* Excludit tegumentum nocturnum: Quid vidiſti ut includeres tegumentum cœci, & excluderes tegumentum nocturnum? Includam ego tegumentum cœci, quod poteſt videri ab aliis, & excludam tegumentum nocturnum, quod non poteſt ab aliis videri. Tradiderunt ſapientes: בד ut ſint byſſinæ, בד ut ſint novæ, בד ut ſint contortæ, בד ut eorum filum ſit ſexies duplicatum: בד ne induat cum illis veſtes profanas. Dixit Abaje τῷ R. Joſeph: Concedatur quod ſint byſſinæ: Hoc nobis dicit: Byſſinæ utique at non ex alia materia: At בד ut ſint novæ, novæ utique, at non detritæ; Atqui extat traditio: Detritæ ſunt legitimæ. Dixit illi: Juxta ſententiam tuam בד, ut eorum filum ſit ſexies duplicatum: בד unus, unus ſeparatim eruitur: Niſi quod ſignificet, quod veſtes de quibus dictum eſt בד: Neceſſe eſt, ut ſint byſſinæ, novæ, contortæ, & earum filum ſit ſexies duplicatum: In his ſunt alia propter præceptum, & alia ad impediendum: Unde eruitur quod בד ſit linum? Dicit Rabi Joſeph: Res quæ naſcitur de terra: בד in בד, dicam: Lana lana finditur, linum quoque finditur, ope frangibuli finditur. Rabina dicit: Hinc probatur: *Vittæ lineæ erunt ſuper capita eorum*. Dixit Rabi Aſſe τῷ Rabina. Priuſquam veniret Ezechiel, unde probatur? Juxta ſententiam tuam: Ecce dicit Rabi Chaſda: Hoc ex lege Moſis magiſtri noſtri non percipimus, ex verbis Ezechielis filii Buzi percipimus: *Omnis incircumciſus corde, & incircumciſus carne non ingredietur ſanctuarium meum ad miniſtrandum mihi*. Priuſquam veniret Ezechiel unde probatur? Ex doctrina didicit: Et venit Ezechiel, & confirmavit textum; hic quoque: Ex doctrina didicit. Quid ſignificat: *Non præcingent in ſudore?* Dicit Abaje: Non præcingent in loco ubi ſudant: Sicut extat traditio: Quando præcingunt, non præcingunt infra lumbos, neque ſuper axillas, ſed contra axillas manuum. Dicit R. Aſſe: Dixit mihi Huna bar Nathan: Aliquando eram coram Daigadar rege, & ipſe ſuſtulit veſtes, & ipſas abduxit, dicens: *Et vos mihi eritis regnum*

כהנים וגוי קדוש כתב בכו כי אתאי קמיה
ראמימר אמר ליה אקיים בך והיו מלכים
אומניך תנן התם כהן שלקה באצבעו כורך
עליה גמי במקדש אבל לא במדינה ואם
להוציא ממנה דם כאן וכאן אסור אמר
רבי יהודה בריה דרבי חייא לא שנו אלא
גמי אבל צילצול קטן הוי יתור בגדים
ורבי יוחנן אמר לא אמרו ייתור בגדים
אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים
לא הוי ייתור ותיפוק לי משום חציצה
כשמאל אי נמי שלא במקום עבודה
ופליגא דרבא דאמר רבא אמר רב
חסדא במקום בגדים אפילו נימא אחת
חוצצת שלא במקום בגדים שלש על שלש
חוצצות פחות מיכאן אינן חוצצות אדרבי
יוחנן ודאי פליגא אדרבי יהודה בריה
דרבי חייא מי לימא דפליגא שאני
צילצול קטן לישנא אחרינא אמר רבי
יהודה בריה דרבי חייא לא שנו אלא
גמי אבל צילצול קטן חוצץ ורבי [יוחנן
אמר לא אמרו חציצה בפחות משלש על
שלש אלא במקום בגדים אבל שלא
במקום בגדים שלש על שלש חוצצות
והיינו דרבא אמר רב חסדא לימא פליגא
אדרבי יהודה בריה דרבי חייא שני צילצול
קטן דחשיב ולרבי יוחנן מאי איריא גמי
לשמעינן צילצול קטן; אגב אורחיה קאמר
לן דמסי גמי בעי רבא נכנסה לו רוח
בבגדו מהו על בשרו בענן והא ליכא או
דילמא דרך לבישה בכך כינה מהו שתחוץ
מתה לא תיבעי לך דודאי חייצא חייה
מאי מי אמרינן כיון דאתא ואזלה רביתא
היא ולא חייצא או דילמא כיון דקפיד
עלה חייצא עפר מהו שיחוץ עפר ודאי
חייץ אלא אבק עפר מהו בית השתי מהו
שיהוץ על בשרו בענן והא ליכא או דילמא
דרך לבישה בכך הכניס ידו לתוך חיקו
מהו גופו מי חייץ או לא נימא מהו
שתחוץ נימא ודאי חייצא אלא נימא

gnum sacerdotum, *& gens sancta*. Scriptum est: Quando veni coram Damimar, dixit: Confirmabo in te: *Et erunt reges nutricii tui*. Ibi legimus: Sacerdos si vulneretur digito, involvet super illum juncum in sanctuario, at non in provincia; Si vero ut ex eo educat sanguinem, tam hic quam ibi est interdictum. Dicit R. Jehuda bar R. Chijah; non agitur nisi de junco; at cingulum parvum erit superfluum in vestibus: Et R. Jochanan dicit: Non dixerunt superfluum in vestibus nisi in loco vestium; at si non sit in loco vestium, non erit superfluum in vestibus: Et objecit: Eo quod discriminet: Concedatur; vel si non fuerit in loco ministerii: Et est oppositio Raba: Etenim dicit Raba. Dicit Rabi Chasda: In loco vestium vel filum unum discriminat; Si non sit in loco vestium, in quantitate trium spithamarum circumquaque discriminat; minus hoc, non discriminat. Opinio R. Jochanan certum est quod sit contraria τῷ R. Jehuda bar R. Chijah. Quid dicemus, quod diversum sit cingulum parvum, in quo notatur diversitas phrasis? Dicit R. Jehuda bar Rabi Chijah; non agitur nisi de junco; at cingulum parvum discriminat: Et R. Jochanan dicit: Non discriminat: Non dixerunt, quod discriminet in minore quantitate trium spithamarum circumquaque nisi in loco vestium; At si non sit in loco vestium in quantitate trium spithamarum circumquaque discriminat: Et hoc est quod dicit Raba. Dicit Rabi Chasda: Dicendumne est, quod sit oppositio contra R. Jehuda bar R. Chijah? Diversum est cingulum parvum, quod reputatur; & juxta mentem Rabi Jochanan quid docet? Juncus juxta sensum literalem, cingulum parvum juxta consuetudinem: Nobis dicit: Quod ut sanetur inserviat juncus. Quæsivit Raba. Si ingrediatur ventus in ejus vestem? Super ejus carnem, quærimus; & ecce non est; Aut fortasse ratio induendi ita erat: Pediculus num dividit? Mortuus non est tibi quærendum, quod vestes dividat. De vivo quid dicemus? Quando venit & redit consideratur sicut caro, & non dividit: Fortasse conjungitur, dividit: Pulvis num dividit? Pulvis certe dividit: At pulvisculus pulveris num dividit? Super ejus carne inquirimus: Et ecce non est. Fortasse hæc erat ratio vestiendi. Si introducat manum suam in sinum suum, quid ejus corpus num discriminat, an non? Dicemus: Quid? Num discriminat? Dicemus; certum est quod discriminet. At dicemus:

מדולדלת מהו בעי מר בר רב אשי יצא
שערו בבגדו מהו שערו כגופו דמי או לאו
כגופו דמי בעי רבי זירא תפילין מהו
שיחוצו אליבא דמאן דאמר לאו זמן
תפילין הוא לא תיבעי לך כיון דלילה
הייצי יום נמי חייצי כי תיבעי לך למאן
דאמר לילה זמן תפילין מאי מצוה דגופיה
חייץ או לא חייץ אינגלגל מילתא ומטרת
לקמיה דרבי אמי אמר ליה לימוד ערוך
הוא בידינו תפילין חוצצות מיתיבי כהנים
בעבודתן ולוים בדוכנן וישראל במעמדן
פטורין מן התפילה ומן התפילין מאי לאו
אם הניחו אינן חוצצות לא אם הניחו
חוצצות אה״ פטורים אסורים מיבעי ליה
כיון דאיכא לוים וישראל דלא מתנו ליה
אסור משום הכי תני פטורין והתניא אם
הניחו אינו חוצצות לא קשיא הא דיד הא
דראש מאי שנא דיד דכתב ילבש על
בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו לבשרו
דראש נמי כתיב ושמת המצנפת על ראשו
תנא שערו היה נראה בין ציץ למצנפת
ששם מניחין תפילין. מחוסר כיפורים מנלן
אמר רב הונא אמר קרא וכפר עליה הכהן
וטהרה טהרה מכלל שהיא טמאה. ושלא
רחוץ ידים ורגלים. אתיא חוקה חוקה
ממחוסר בגדים. תנו רבנן כהן גדול שלא
טבל ושלא קידש בין בגד לבגד ובין
עבודה לעבודה ועבד עבודתו כשירה אחד
כהן גדול ואחד כהן הדיוט שלא קידש
ידיו ורגליו שחרית ועבד עבודתו פסולה
אמר ליה רב אסי לרבי יוחנן מכדי חמש
טבילות ועשרה קידושין דאורייתא וחוקה
כתיב בהו ליעכבו אמר קרא ולבשם לבישה
מעכבת ואין דבר אחר מעכב צהבו פניו
אמר ליה ויו׳ אאפותא כתבי לך אי הכי
דצפרא נמי אמר חזקיה אמר קרא והיתה

Pendulum quid? Quæsivit Mor bar Rabi Asse: Si egrediatur pilus in veste sua; Quid? Num pilus assimilabitur suo corpori, at non assimilabitur? Quæsivit R. Zira: Tephilin num discriminant? Juxta mentem illius qui dicit: Nox non est tempus Thephilin: Tu debes dicere; Quoniam nox discriminat, dies quoque discriminabit. Sic debes dicere juxta mentem illius qui dicit; Nox non est tempus Thephilin: Quod est præceptum, per se discriminatne, an non discriminat? Devoluta est res, & adducta est coram R. Amme; dixit illi: Doctrina disposita est in manibus nostris, quod Thephilin discriminent: Oppositio: Sacerdotes in ministeriis suis, & Levitæ in suo suggestu, & Israelitæ in stationibus suis sunt liberi ab oratione, & a Thephilin: Itane intelligendum est? Si deponant, non discriminant, si non deponant discriminant. Dixit: Liberi sunt; interdicti sunt; dicere debebat; Quando erant Levitæ & Israelitæ, non docent, quod sit vetitum; Hac de causa docet, quod liberi sint. Atqui extat traditio: Si deponant, non discriminant: Non est oppositio: Tam in manu, ibi de capite: Quid variat? De manu scriptum est: *Induet super carnem suam*. Ne quid sit, quod discriminet inter se & ejus carnem; De capite similiter scriptum est: *Et pones tiaram super caput ejus*: Traditio: Ejus coma conspiciebatur inter laminam & cydarim in loco, ubi ponebantur Thephilin. Indigens expiationis unde probatur? Dic R. Huna: Dicit textus: *Et expiabit eam sacerdos, & mundabitur*: Mundabitur, consequitur quod esset immunda. Et qui non lavit manus & pedes: Probatur ex eo quod dictum est: *Statutum, statutum*: ab eo, qui indiget vestibus: Tradiderunt sapientes: Summus sacerdos, qui non lavit, neque sanctificavit inter vestes & vestes, & inter ministerium & ministerium; si ministret, ejus ministerium est legitimum; Tam summus sacerdos, quam sacerdos vulgaris, qui non sanctificaverit manus & pedes mane, & ministrarit, ejus ministerium est illegitimum. Dixit Rabi Asse ל׳ R. Jochanan: Quandoquidem quinque lotiones, & decem sanctificationes ex lege sunt, & de iis scriptum est: *Statutum*. Impedient: Dicit textus. *Et induet ea*. Indutio impedit; at nihil aliud impedit: Coruscavit ejus facies; & dixit: *vau* in tabulato tibi scripsi; si ita, vel mane. Dixit Ezechias: Dicit textus: *Et erit illis in statutum perpetuum, illi, & semini ejus in generatio-*

להם חוק עולם לו ולזרעו לדורתם דבר
המעכב מזרעו מעכב בו דבר שאינו מעכב
בזרעו אין מעכב בו רבי יונתן אמר מהכא
ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו דבר המעכב
בבניו מעכב בו דבר שאינו מעכב בבניו
אין מעכב בו רבי יונתן מאי טעמא לא
אמר מרחזקיה אמר לך ההוא לדורות הוא
דכתב ואידך מאי טעמא לא אמר מהאי
מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי חנינא דאמר
רבי יוסי ברבי חנינא כל כיור שאין בו
כדי לקדש ארבעת כהנים ממנו אין מקדשין
בו שנאמר ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו.
תנו רבנן כיצד קידוש מניח ידו הימנית
על גבי רגלו הימנית וידו השמאלית על
גבי רגלו השמאלית ומקדש רבי יוסי ברבי
יהודה אומר מניח שתי ידיו זו על גב זו
ועל גבי שתי רגליו זו על גבי זו ומקדש
אמרו לו הפלגתה אי איפשר לעשות כן
שפיר קאמר ליה אמר רב יוסף וחבירו
מסייעו מאי בינייהו אמר אביי עמידה מן
הצד איכא בנייהו אמר ליה רב סמא
בריה דרב אשי לרבינא זליתיב מיתב
ולקדש אמר קרא לשרת ושירות מעומד
הוא. תנו רבנן קידש ידיו ורגליו ביום אין
צריך לקדש בלילה בלילה צריך לקדש ביום
דברי רבי שהיה רבי אומר לינה מועלת
בקידוש ידים ורגלים רבי אליעזר ברבי
שמעון אומר אין לינה מועלת בקידוש
ידים ורגלים תניא אידך היה עומד ומקריב
על גבי מזבח כל הלילה לאורה טעון
קידוש ידים ורגלים דברי רבי אליעזר
ברבי שמעון אומר כיון שקידש ידיו ורגליו
מתחילת עבודה אפילו מיכן ועד עשרה
ימים אינו צריך לקדש וצריכא דאי
אשמעינן קמייתא בההיא קאמר רבי דפסק
ליה מעבודה לעבודה אבל בהא דלא פסק
ליה אימא מודי ליה רבי לרבי אליעזר ברבי
שמעון ואי אשמעינן בהא בהא קאמר רבי
אליעזר ברבי שמעון [אבל בהא אימא מודי
ליה לרבי צריכא מאי טעמא דרבי דכתב
בגשתם מאי טעמא דרבי אליעזר ברבי

tionibus ſuis. Quod impedit in ejus ſemine impedit; quod non impedit in ejus ſemine, non impedit: R. Jonathan dicit: Hinc probatur: *Et lavabunt ex eo Moſe & Aharon, & filii ejus;* Quod impedit in ejus filiis, impedit, quod non impedit in ejus filiis, non impedit. R. Jonathan quænam eſt ratio? Non dicit, poſtquam Ezechias tibi dixit: In generationibus ſcriptum eſt: Et alia ſententia: qua de cauſa non dicit? Hinc illi neceſſe eſt juxta mentem R. Joſe bar R. Chanina: Etenim dicit R. Joſe bar R. Chanina: In labro, in quo tantum non ſit, ut ex eo poſſint ſanctificari quatuor ſacerdotes, non ſanctificantur: Dictum eſt enim: *Et lavabunt ex eo Moſe, & Aharon, & filii ejus*. Tradiderunt ſapientes: Quomodo erat ſanctificatio? Imponebat manum dextram pedi dextro, & manum ſiniſtram pedi ſiniſtro, & ſanctificabat. Rabi Joſe bar R. Jehuda dicit: Imponebat ſuper ambas manus alteram alteri, & ſuper ambos pedes alterum alteri, & ſanctificabatur. Dixerunt illi. Eſt diſſenſio: Ita fieri non poteſt. Recte illi dixit: Dixit R. Joſeph; & ejus ſocius illi auxiliabatur. Quænam eſt differentia inter eos? In ſtatione ab latere eſt controverſia inter eos. Dixit R. Same bar R. Aſſe τῷ Rabina: Sedeat: ſedens & ſanctificabit. Dicit textus: *Ad miniſtrandum;* & miniſterium ſtando peragebatur. Tradiderunt ſapientes: Si ſanctificet manus & pedes interdiu, non eſt neceſſe ut noctu ſanctificet, ſi noctu, neceſſe eſt, ut interdiu ſanctificet; Verba Rabi: Quia Rabi dicit: Pernoctatio imputatur in ſanctificatione manuum & pedum; R. Elieſer bar R. Simeonis. Pernoctatio non imputatur in ſanctificatione manuum & pedum: Alia traditio: Si ſtans offerat ſuper altare tota nocte, uſque ad lucem, debet ſanctificare manus & pedes; verba R. Elieſer bar Rabi Simeonis: Rabi dicit: Poſtquam ſanctificavit manus & pedes a principio miniſterii vel hinc uſque ad decem dies, non eſt neceſſe, ut ſanctificet manus & pedes: Et hoc dicendum erat; Etenim ſi nobis primum ſignificaſſet; de hoc dicit Rabi: Quando ceſſet a miniſterio ad miniſterium; at ſi non ceſſet dicam, quod conſentiat Rabi cum Rabi Elieſer bar R. Simeonis: Etenim ſi hoc nobis ſignificaſſet, de hoc dicit R. Elieſer bar R. Simeonis. At in eo dicam, quod ille conſentiat cum Rabi; neceſſe eſt: Quænam eſt ratio Rabi? Scriptum eſt: *Quando accedent*. Quænam eſt ratio R. Elieſer bar R. Simeonis?

שמעון דכתב בבואם ואירך נמי הא כתב
בבואם אי כתב בגשתם ולא כתב בבואם
הוה אמינא על כל גישה זגישה כתב
רחמנא בבואם ואירך נמי הא כתב בגשתם
אי כתב בבואם ולא כתב בגשתם הוה
אמינא אפילו אביאה ריקנים אביאה ריקנים
הא כתב לשרת אלא בגשתם מיבעיה ליה
לבדרב אחא בר יעקב האמר רב אחא
ברבי יעקב הכל מודים בקידוש שני כשהוא
לבוש מקדש מאי טעמא דאמר קרא או
בגשתם מי שאינו מחוסר אלא גישה בלבד
יצא זה שמחוסר לבישה וגישה להקטיר
אשה למה לי מהו דתימא הני מילי
עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא
מעכבא בפרה לא קאמר לן כי אתא רב
דימי אמר רבי יוחנן בעי אילפא לדברי
האומר אין לינה מועלת בקידוש ידים
ורגלים מי כיון מהו שיפסלו מי אמרינן
הני למאי לקידוש ידים ורגלים קידוש
ידים ורגלים לגופיהו לא פסיל בהו לינא
או דילמא כיון דקדוש להו בבלי שרת
מיפסלי דבי אתא רבין אמר רבי ירמיה
אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן הדר פשיט
אילפא כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אמר
לפניו רבי יצחק בר ביסנא רבי אתה אומר
כן אמר ליה אי הכי אמר רבי אמי אמר
רבי יוחנן כיון שלא שיקעו מבערת מקדש
ממנו לעבדת לילה ולמחר אינו מקדש
והוינן בה למחר אינו מקדש דלא צריך
לקרושה או דילמא איפסלו בלינה ולא
פשיט ליה ומר קא פשיט ליה מיפשיט
תא שמע בן קטין עשה שנים עשר דד
לכיור אב הוא עושה מוכני לכיור שלא
יהיו מימיו ניפסלין בלינה מאי לאו רבי
אליעזר ברבי שמעון היא לא רבי היא
והא מדרישא רבי אלעזר ברבי שמעון
נמי רבי אליעזר ברבי שמעון דקתני רישא
בא לו אצל פרו ופר היה עומד בין האולם
ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב והכהן

nis? Scriptum est: *Quando venient*. Ecce scriptum est: *Quando venient*: Si scriptum esset: *Quando accedent*; Et non scriptum esset. *Quando venient*: Dicerem de singulis accessionibus: Scribit textus: *Quando venient*. Et alia quoque expositio. Ecce scriptum est: *Quando accedent*: Si scriptum esset: *Quando venient*; & non scriptum esset: *Quando accedent*. Dicerem: Vel pro adventu vano: De adventu vano ecce scriptum est: *Ad ministrandum*: At *quando accedent* requiritur juxta mentem Rabi Acha bar Jacob; Etenim dicit R. Acha bar Jacob: Omnes conveniunt, quod in sanctificatione secunda, quando induit, sanctificet: Qua de causa? Quia dicit textus: *Aut quando accedent*: Quinam est egens, nisi accedens duntaxat? Excludatur iste, qui est egens vestitu; *Et accedet ad adolendum ignitum*. Quare? Dici poterit, quod hoc sit ministerium, quod impedit expiationem; at non ministerium, quod non impedit expiationem, nobis non dicit: Quando venit Dimi: Dicit R. Jochanan: Quæsivit Elpha juxta verba, qui dicit: Pernoctatio non imputatur in sanctificatione manuum & pedum: Aquæ labri num profanantur. Quid dicemus? Illæ ad quid inserviebant? Ad sanctificandum manus & pedes? Sanctificationem manuum & pedum per se non profanat pernoctatio. Aut dicendum, quod postquam sanctificarunt in vase ministerii, profanet? Quando venit Rabin: Dicit R. Hieremias, dicit R. Amme, dicit R. Jochanan: Iterum explicavit Elpha, sicut in hoc est dissensio, ita pariter in illo est dissensio: Dixit coram Rabi Isaach bar Bisna: Rabi tu ita dicis? Respondit: utique: Sic dicit R. Amme; dicit Rabi Jochanan: Quando immerserit vespera, sanctificabit ex eo ad ministrandum noctu, & mane non est necesse ut sanctificet: Opponimus: Mane non sanctificabit, quia non est necesse ut sanctificet; aut fortasse profanatur pernoctatione: At non explicat; & Mor perspicue explicat: Veni & audi. Ben Katin fecit duodecim epistomia labro: Ab fecit machinam labro, ne ejus aquæ pernoctatione profanarentur: Itane est intelligendum? R. Elieser bar R. Simeonis ita sentit, at non Rabi; & ecce exponit R. Elieser bar R. Simeonis principium propositionis; similiter Rabi Elieser bar R. Simeonis docet principium propositionis. Veniebat ad juvencum suum, & juvencus stabat inter vestibulum, & altare; caput ejus ad austrum, & facies ejus ad occidentem; & sa-

עומד במזרח ופניו למערב מאן שמעת
ליה דאמר בין האולם ולמזבח צפון רבי
אליעזר ברבי שמעון דתניא איזהו צפון
מקיר מזבח צפוני ועד כותל עזרה צפוני
וכנגד כל המזבח כולו צפון דברי רבי יוסי
ברבי יהודה רבי אליעזר ברבי שמעון
מוסיף אף בין האולם ולמזבח רבי מוסיף
אף מקום דריסת רגלי הכהנים ומקום
דריסת רגלי ישראל אבל מן בית החליפות
ולפנים הכל מודים שפסול ותסברא רבי
אליעזר ברבי שמעון היא אלא רבי אדרבי
רבי יוסי ברבי יהודה מוסיף אדרבי אליעזר
בר שמעון לא מוסיף אנן הכי קאמרינן
אי סלקא דעתך לוקמה במקום דריסת
רגלי כהנים ובמקום דריסת רגלי ישראל
אלא רבי אליעזר ברבי שמעון לוקמה כרבי
מקיר מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני
אלא מאי אית לך למימר משום חולשא
דכהן גדול הכא נמי משום חולשא דכהן
גדול אמר רבי יוחנן קידש ידיו ורגליו
לתרומת הרשן למחר אינו צריך לקרש
שכבר קידש מתחילת עבודה למאן אי
לרבי האמר פסלה לינה אי לרבי אליעזר
ברבי שמעון האמר אין צריך לקרש אפילו
מיכן ועד עשרה ימים אמר אביי לעולם
לרבי ולינה דרבנן היא ומודי דמקרות
הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה רבא
אמר לעולם רבי אליעזר בר שמעון
דתחילה עבודה ולא בסוף עבודה . מיתיבי
ראוהו אחיו הכהנים שירד והן רצו ובאו
מיהרו וקידשו ידיהם ורגליהם מן הכיור
בשלמא לאביי דמוקים לה כרבי ומודי
רבי דמקרות הגבר עד צפרא לא פסלה
לינה הא מני רבי היא אלא לרבא
דמוקים לה כרבי אליעזר ברבי שמעון אבל
לרבי מקרות הגבר עד צפרא פסלה לינה
הא מני אי רבי פסלה לינה אי רבי אליעזר
ברבי שמעון הא אמר מיכן ועד עשרה
ימים אינו צריך לקדש לעולם כרבי אליעזר
ברבי שמעון והכא במאי עסקינן בכהני
חדתי איבעיה להו יציאה מהו שתועיל

& ſacerdos ſtabat in oriente, & facies ejus converſa erat ad occidentem: Cujuſnam eſt hæc lectio, qui dicit: Inter veſtibulum & altare eſt plaga aquilonaris? Eſt R. Elieſer bar R. Simonis. Etenim extat traditio: Quænam eſt plaga aquilonaris altaris? Plaga aquilonaris uſque ad parietem atrii aquilonarem e regione totius altaris erat ſpatium aquilonare; verba R. Joſe bar R. Jehuda. R. Elieſer bar R. Simeonis addit quoque ſpatium inter veſtibulum & altare. Rabi addit etiam ſpatium ambulacri ſacerdotum, & locum ambulacri Iſraelitarum: At a domo ſeceſpitarum ad interiorem partem, omnes conveniunt, quod ſit illegitimum: Et hæc eſt opinio R. Elieſer bar R. Simeonis: At Rabi contra opinionem R. Joſe bar R. Jehuda addit; contra opinionem R. Elieſer bar Rabi Simeonis non addit: Nos ita dicimus: Si putas ſtatuendum eſſe in loco ambulacri ſacerdotum, & in loco ambulacri Iſraelitarum: At R. Elieſer bar R. Simeonis ſtatuit juxta mentem Rabi ſpatium altaris aquilonare uſque ad parietem atrii aquilonare: At quid tibi dicendum eſt? Propter laſſitudinem ſummi ſacerdotis, hic quoque propter laſſitudinem ſummi ſacerdotis. Dicit R. Jochanan: Si ſanctificet manus & pedes pro ablatione cineris mane, non eſt neceſſe, ut ſanctificet, cum jam ſanctificaverit a principio miniſterii: Cujuſnam hæc ſententia eſt? Si juxta mentem Rabi: Dicit quod pernoctatio profanet; ſi juxta mentem R. Elieſer bar R. Simeonis: Dicit: Non eſt neceſſe ut ſanctificet, vel hinc uſque ad decem dies: Dicit Abaje: Semper juxta mentem Rabi, & pernoctatio ex mente ſapientum. Et conſentit, quod a galli cantu uſque ad mane pernoctatio non profanet. Raba dicit: Semper juxta mentem R. Elieſer bar R. Simeonis in principio miniſterii, non in fine miniſterii: Oppoſitio: Quando videbant fratres ejus ſacerdotes deſcendentem, currebant, & properabant, & ſanctificabant manus & pedes ex labro. Concedatur juxta mentem Abaje, qui ſtatuit juxta mentem Rabi; & conſentit Rabi, quod a galli cantu uſque ad mane pernoctatio non profanet: Cujuſnam hæc ſententia eſt? Rabi. At Raba ſtatuit juxta mentem R. Elieſer bar Rabi Simeonis: Ecce dicit: Hinc uſque ad decem dies non eſt neceſſe ut ſanctificet. Semper juxta mentem R. Elieſer bar R. Simeonis. At hic de quo agimus? De ſacerdotibus novis: Quæſitum eſt: Si egrediatur, num ingrediens debet

בקידוש ידים ורגלים אם תימצי לומר לינה
לא פסלה דלא פריש אבל יציאה דפירש
אסוחיה מסח דעתיה או דילמא כיון
דבירו לחזור לא מסח תא שמע קידש
ידיו ורגליו וניטמאו מטבילין ואין צריך
לקדש יצאו הרי הן בקדושתן יצא ידיו
לא קמיבעיה לן כי קמיבעיה לן יצא כל
גופו מאי תא שמע שלא רחוץ ידים
ורגלים מקדש בכלי שרת בפנים קידש בכלי
שרת בחוץ או בכלי חול בפנים או שטבל
במי מערה ועבד עבודתו פסולה טעמא
דקידש בכלי שרת בחוץ הא בפנים ויצא
עבודתו כשירה דילמא קידש בכלי שרת
בחוץ היכי דמי כגון דאפיק ידיה וקידש
הא בפנים ויצא דאפק ידיה לבר וקידש
אבל יצא כל גופו תיבעי לך אמר ליה
רב זביד לרב פפא תא שמע יצא חוץ
למחיצת חומת העזרה אם לשהות טעון
טבילה אם לפי שעה טעון קידוש ידים
ורגלים אמר ליה הכא במאי עסקינן כגון
שיצא להסך רגליו הא בהדיה קתני לה
כל המסך רגליו טעון טבילה וכל המטיל
מים טעון קידוש ידים ורגלים תני וחזר
מפרש תא שמע פרה רבי חייא בר יוסף
אמר מקדש בכלי שרת בפנים ויוצא ורבי
יוחנן אמר אפילו בחוץ ואפילו בכלי חול
ואפילו במקידה של חרס אמר רב פפא
שאני פרה הואיל וכל מעשיה בחוץ לא
פסלה בה יציאה אי הכי למה לי דמקדש
כעין עבודת פנים איבעיה להו טומאה
מהו שתועיל לקידוש ידים ורגלים אם
תימצי לומר יציאה לא פסלה דנברא חזי
אבל הכא דנברא לא חזי אסוחיה מסח
דעתיה או דילמא כיון דחדר חזי לא
מסח דעתיה תא שמע קידש ידים ורגלים
וניטמאו מטבילין ואין צריך לקדש ניטמאו
ידיו לא מיבעיא לן ניטמא כל גופו כל
גופו תיפוק לי כיון דבעי למעבד הערב
שמש אסוחיה מסח דעתיה כגון דאיטמי

bet sacrificare manus & pedes? Potes dicere, quod pernoctatio non profanet, quia non separat, at egrediens separat, quia alienatur ejus mens: Aut fortasse, quando est in ejus manu, & videat, non alienatur. Veni & audi: Si sanctificet manus & pedes, & polluantur, laventur, at non est necesse ut sanctificet; si egrediantur, ecce sunt in sua sanctificatione: Si prodeat ejus manus; Hoc a nobis non quaeritur; at hoc a nobis quaeritur; Si prodeat totum ejus corpus, quid? Veni & audi: Si non lavet manus & pedes in sanctuario in vase ministerii intus, si sanctificet in vase ministerii foris, aut in vase profano intus, aut si lavet in aquis fossae, & ministret, ejus ministerium est illegitimum; ratio est, quia sanctificavit in vase ministerii foris. At si intus, & egrediatur, ejus ministerium erit legitimum; Fortasse qui sanctificat in vase ministerii, quomodo assimilatur? Quasi educat manum suam, & sanctificet; at si intus & egrediatur, si educat manum suam foras, & sanctificet. At si prodeat totum suum corpus; hoc abs te quaeritur: Dicit Rabi Zebida ad R. Papa: Veni & audi. Si prodeat extra sepimentum muri atrii, si ut moretur, debet lavare, si momento debet sanctificare manus & pedes: Respondit: Hic de quo legimus? Quando egrediatur ad tegendum pedes suos: Ecce perspicue docet: Qui tegit pedes suos, debet lavare; & qui mingit, debet sanctificare manus & pedes: Docet atque iterum explicat: Veni & audi: Vacca R. Chijah bar Joseph dicit, sanctificatur in vase ministerii intus, & egreditur; & R. Jochanan dicit: Vel foris, vel in vase profano, vel in vase testaceo. Dicit R. Papa: Diversum est in vacca; quoniam cuncta ejus opera foris peraguntur, non profanatur, si egrediatur; Si ita est, cur sanctificatur, quasi ministerium fiat intus? Quaesitum est; Si polluatur, num ingredietur ad sanctificandum manus & pedes? Si potes dicere, si egrediatur non profanat ibi quia vir cogitat redire, at hoc loco, ubi vir non cogitat redire, alienabitur ejus mens; Aut fortasse, postquam iterum cogitet redire, non alienabitur ejus mens; Veni & audi; Si sanctificet manus & pedes, & polluantur, laventur, & non est necesse ut sanctificet; Si polluantur ejus manus. Hoc a nobis non quaeritur; Si polluatur totum corpus; Hinc probo, quando velit ministrare in occasu solis, si alienabitur ejus mens reputatur perinde ac pol-

סמוך לשקיעת החמה תא שמע פרה רב' חייא ברבי יוסף אמר מקדש בבלי שרת בפנים ויוצא ורבי יוחנן אמר אפילו בחוץ ואפילו בבלי חול ואפילו במקידה של חרס והא פרה דטמויי מטמינן לי דתנן מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מליבן של צדוקין שהיו אומרין במעורבי שמש היתה נעשית שמע מינה לא פסלה בה מחשבת טומאה שני פרה הואיל דטבול יום לא פסיל בה אי הכי למה לי דמקדש בעין עבודה איבעיא להו מהו לקדש ידיו בביור ממנו אמר רחמנא ולא בתוכו או דילמא אפילו בתוכו אמר רב נחמן בר יצחק תא שמע או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה הא מי כיור דומיא דמי מערה ועבד עבודתו בשירה לא מי מערה איצטרכא ליה שלא תאמר כל גופו טובל בהן ידיו ורגליו לא כל שכן אמר רבי חייא בר יוסף מי כיור נפסלין למתירין כמתירין לאיברים כאיברים רב חסדא אמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאיברין ורבי יוחנן אמר כיור כיון ששקעו שוב אין מעליהו למימרא דלעבודה לילה נמי לא חזי והאמר רבי יוסי אמר רבי יוחנן משמיה דאילפא כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש מאי אינו מעליהו נמי דקאמר לעבודת יום אבל לעבודת לילה חזי היינו דרבי חייא בר יוסף איכא בינייהו גזירת שיקוע והאמר רבי יוחנן קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אין צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה בשלמא לרבא דמוקים להיא כרבי אליעזר ברבי שמעון הא כרבי אלא לאביי דמוקים לה כרבי קשיא דרבי אדרבי מאי שנא התם דמשקע ליה ומאי שנא הכא דלא משקע ליה דמסלק ליה והדר משקע ליה אי הכי למחר אינו צריך לקדש למימרא דלמתירין מיחזא חזי היינו דרב חסדא איכא בינייהו מצות

polluatur prope occasum solis. Veni & audi: Vacca, R. Chijah bar Joseph dicit sanctificatur in vase ministerii intus, & educitur. Et R. Jochanan dicit: Vel foris, vel in vase profano, vel in vase testaceo. Atqui vaccam polluebant: Etenim legimus: Polluebant sacerdotem combusturum vaccam, & immergebant, ad confutandam opinionem Sadducæorum dicentium, quod in occasu solis immolaretur: Hinc eruitur, quod non profanetur cogitatione immunditiei. Diversum est in vacca, eo quod illam eo die lavandus non profanet; si ita est, cur sanctificabatur, quasi ministerium? Quæsitum est; quid si sanctificet in labro? *Ex eo* dicit textus; non in eo; aut fortasse vel in eo. Dicit R. Nachman bar Isaach: Veni, & audi. Aut si lavet in aquis fossæ, & ministret ejus ministerium erit illegitimum: Ecce si aquæ labri fuerint similes aquis fossæ, & ministret, ejus ministerium erit legitimum. De aquis fossæ non requiritur, ne dicas: Si corpus in iis lavat, manus & pedes nonne magis? Dicit R. Chijah bar Joseph: Aquæ labri si profanentur residuis erunt sicut residua si membris erunt sicut membra: R. Chasda dicit; vel si residuis non profanantur nisi in columna auroræ erunt sicut membra: Et R. Jochanan dicit: Labrum postquam fuerit immersum, amplius non extollunt: Eruitur quod vel pro ministerio nocturno non sit conveniens: Et dicit R. Jose, dicit R. Jochanan nomine Epha: Labrum postquam fuerit immersum a vespera, si se sanctificet ex eo ad ministerium nocturnum, & matutinum, non sanctificat: Quid significat: Non extollunt? Hoc dicit ad ministerium diurnum, at ad ministerium nocturnum non est conveniens: Hoc est quod dicit R. Chijah bar Joseph: Est controversia inter eos in statuto immersionis: Et dicit Rabi Jochanan: Si sanctificet manus suas pro ablatione cineris, mane non est necesse, ut sanctificet, cum jam sanctificavit a principio ministerii: Concedatur juxta mentem Raba, qui statuit juxta mentem R. Elieser bar R. Simeonis. Ecce juxta mentem Rabi: At juxta mentem Abaje, qui statuit juxta mentem Rabi, est oppositio Rabi contra Rabi: Quid hic variat, dicendo quod immergatur? & quid ibi variat dicendo quod non immergatur? sc. quod extollatur & postea immergatur; si ita est; Mane non erit necesse, ut sanctificet: Hinc eruitur, quod residuis assimilet: Hoc est quod dicit R. Chasda: Est controversia inter

שיקוע מיתיבי לא היו רואין אותו ולא
שומעין את קולו עד ששומעין קול של עץ
שעשה בן קטין מוכני לכיור והן אומרים
הגיע קידוש ידים ורגלים מן הכיור מאי
לאו דמסלק ליה שמא משקע לא דמשקע
ליה אי דמשקע ליה מי משתמע קליה
משקע ליה בגילגלא לישנא אחרינא
דמשקע ליה בחומרתיה כי היכי דלישתמע
קליה ולשמעיה וליתי והא הוה גביני כרוז
בי תרי היכרי הוה עבדי דשמע מהאי
אתי ושמע מהאי אתי גופא אמר רבי
יוסי ברבי חנינא כל כיור שאין בו כדי
לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין
בו שנאמר ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו
וגומר מיתיבי כל הכלים מקדשין בין שיש
בהן רביעית בין שאין בהן רביעית ובלבד
שיהו כלי שרת אמר רב אדא בר אחא
בקורח בתוכו והא ממנו אמר רחמנא
ורחצו לרבות כלי שרת אי הכי כלי חול
נמי אמר אביי כלי חול לא מצית אמרת
קל וחומר מכנו ומה כנו שנמשח עמו אינו
מקדש כלי חול שאינו נמשח עמו אינו
דין שאינו מקדש וכנו מנלן דתניא רבי
יהודה אומר יכול יהא כנו מקדש כדרך
שהכיור מקדש תלמוד לומר ועשית כיור
נחשת וכנו נחשת לנחשת הקשתיו ולא
לדבר אחר אמר ליה מר זוטרא בריה דרב
מרי לרבינא מה לכנו שאין עשוי לתוכו
תאמר בכלי חול שעשוי לתוכו אלא ממנו
למעוטה כלו חול אי הכי כלי שרת נמי
הא רבי רחמנא ירחצו ומה ראית זה
טעון משיחה כמוהו וזה אין טעון משיחה
כמוהו אמר ריש לקיש כל המשלים למי
מקוה משלים למי כיור לרביעית אינו
משלים למעוטי מאי אילימא למעוטי טיט
הנדוק היכי דמי אי דפרה שוחה ושותה
ממנו אפילו לרביעית נמי ואי אין פרה
שוחה ושותה ממנו אפילו למקוה נמי אין
משלים אלא למעוטי יחבושין ארומיין
אפילו בעינייהו נמי דהא תניא רבן שמעון
בן גמליאל אומר כל שתחילת ברייתו מן
המים מטבילין בו ואמר רב יצחק בר
אבדימי מטבילין בעינו של דג אמר רב
פפא למעוטי נתן סאה ונטל סאה דתנא

eos in præcepto immerſionis: Oppoſitio: Non videbant illum, neque audiebant ejus vocem, priusquam audirent ſtrepitum machinæ ligneæ, quam fecit ben Katin labro: Et ipſi dicebant: Advenit tempus ſanctificationis manum & & pedum ex labro: Quid ſignificat, quod extollerent? Ergo immergebatur: Si non immergebatur, non extollebant: Quomodo audiebatur ſtrepitus? Audiebatur in trochlea; & alio ſenſu audiebatur in rota: Ut ita audiretur ſtrepitus, atque ad illum ſtrepitum advenirent: Atqui erat Gabini præco: Duo ſignificabant, qui ex hoc audiebat, veniebat, & qui ex illo audiebat, veniebat: Fundamentum. Dicit Rabi Joſe bar R. Chanina: Labrum in quo non ſit ſatis, ut eo poſſint ſanctificari quatuor ſacerdotes, in eo non ſanctificantur: Dictum eſt enim: *Et lavabunt ex eo Moſe, & Aharon, & filii ejus &c.* Oppoſitio: In cunctis vaſis ſanctificantur, in quibus ſive ſit, ſive non ſit quartarius, dummodo ſit vas miniſterii. Dicit R. Ada bar Acha. Perforetur in eo: Atqui dictum eſt: *Ex eo*. Dicit textus: *Et lavabunt:* Ad includendum vas miniſterii; ſi ita ſit, vel vas profanum. Dicit Abaje: vas profanum non potes dicere argumento a minori ad majus ex baſi: Si baſis, quæ cum eo uncta eſt, non ſanctificat, vas profanum, quod cum eo non fuit unctum, non erit æquum, ut non ſanctificet? Crederem, quod ejus baſis ſanctificaret, ſicut labrum ſanctificat? Idcirco dictum eſt: *Et facies labrum æneum, & baſim æneam:* In ære illam comparavit, at non in alio. Dixit Mar Zutra bar R. Mari τῷ Rabina: Si baſis, in qua non eſt interius, dices de vaſe profano, in quo eſt interius? At dictum eſt: *Ex eo*. Ad excludendum vas profanum. Si ita eſt, vel vas miniſterii: Ecce includit textus: *Et lavabunt:* Et quid vidiſti, ut hoc requireret unctionem ſicut ipſum, & illud non requireret unctionem, ſicut ipſum? Dicit Riſch Lakiſch: Quæ ſunt ſimiles aquis lavacri ſunt etiam ſimiles aquis labri, quartario non ſunt ſimiles, ad excludendum: Quid? Dicendumne eſt ad excludendum lutum diffuſum; Ubi eſt ſimilis? ſi vacca ſe incurvans ex eo bibat, vel lavacro non ſunt ſimiles, at ad excludendum culices rubros, vel in eorum fonte; Hoc docet Raban Simeon ben Gamaliel; ſi principium creationis ſuæ ſit ex aquis, in eo lavant: Et dicit R. Iſaach bar Abdimai: Lavant in aquis oculi piſcis. Dicit R. Papa: Ad excludendum: Si im-

מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות נתן
סאה ונטל סאה הרי זה כשר ואמר רב
יהודה בר שילא אמר רבי אסי אמר רבי
יוחנן עד רובו אמר רב פפא אם קדח בו
רביעית מטבילין בו מחטין וצינוריות הואיל
ומהיכשירא דמקוה אתי אמר רבי ירמיה
אמר ריש לקיש מי מקוה כשירים למי
כיור למימרא דלא מים חיים נינהו והתניא
במים ולא ביין במים ולא במזג במים
לרבות שאר מים וקל וחומר למי כיור
מאי קל וחומר למי כיור לאו דמים חיים
נינהו לא לקדוש דקדיש וקדישי מעליותא
היא והא תנא רבי שמואל מים שאין להם
שם לווי יצאו מי כיור שיש להם שם
לווי אלא לאו דראויין למי כיור אלמא
מים חיים נינהו תנאי היא דאמר רבי
יוחנן מי כיור רבי שמעון אמר מי מעיין
הן וחכמים אומרים שאר מימות הן ערל
מנלן אמר רב חסדא דבר זה מתורת
משה רבינו לא למדנו מדברי יחזקאל בן
בוזי למדנו כל בן נכר ערל לב וערל בשר
לא יבא אל מקדשי לשרתני ומנלן דמחלי
עבודה דכתיב והביאכם את בני נכר ערילי
לב. ועירלי בשר במקדשי לחלל את ביתי.
תנו רבנן בן נכר יכול בן נכר ממש תלמוד
לומר ערל לב אם כן מה תלמוד לומר בן
נכר שנתנכרו מעשיו לאביך שבשמים ואין
לי אלא ערל לב ערל בשר מנין תלמוד
לומר וערל בשר וצריכי דאי כתב רחמנא
ערל בשר משום דמאיס אבל ערל לב
דלא מאיס אימא לא ואי אשמעינן ערל
לב משום דאין לבו לשמים אבל ערל בשר
דלבו לשמים אימא לא צריכי טמא פסול
זקני דרום לא שנו אלא טמא שרץ
אבל טמא מת מתוך שמרצה בציבור מרצה

immittat satum, & detrahat satum, si immittat in lavacrum, ubi sint quadraginta sata integra. Si indat satum, & detrahat satum, erit hoc legitimum; Et dicit R. Jehuda bar Sila; dicit Rabi Asse, dicit R. Jochanan usque ad majorem sui partem. Dicit R. Papa: Si terebret quartarium, lavant in eo acus, & verticillos; quoniam ad faciendum legitimum lavacrum venit. Dicit R. Hieremias, dicit Risch Lakisch: Aquæ lavacri sunt legitimæ pro aquis labri; dicendum est, quod non sint aquæ vivæ. Atqui extat traditio. *In aquis*, non in vino, neque in aqua commixta; *In aquis*: Ad includendum ceteras aquas; multo magis aquas lavacri: Quid multo magis aquas lavacri? Aquæ lavacri non sunt aquæ vivæ, neque inserviebant ad sanctificandum omnes sanctificationes. Ecce docet discipulus Samuelis: Aquæ, quibus non sit epitheton; excluduntur aquæ labri, quibus est epitheton. At non sunt convenientes aquis lavacri; ergo aquæ vivæ sunt: Doctorum ista sententia est. Dicit R. Jochanan; Aquæ labri: Rabi Simeon dicit, sunt aquæ fontis; Et sapientes dicunt: Sunt ceteræ aquæ. Præputiatus unde probatur? Dicit R. Chasda; Hoc ex lege Mose magistri nostri non percipimus; ex verbis Ezechielis filii Buzi percipimus: *Omnis filius alieni, incircumcisus corde, & incircumcisus carne non ingredietur ad sanctuarium meum ad ministrandum mihi*. Et unde probatur, quod profanet ministerium? Ex eo quod scriptum est: *Eo quod inducitis filios alieni, incircumcisos corde, & incircumcisos carne; ut sint in sanctuario meo, & polluant domum meam*. Tradiderunt sapientes: *Filius alieni*. Crederem simpliciter filium alieni? Idcirco dictum est: *Incircumcisus corde*. Si ita est, cur dictum est; *Filius alieni*? Quod innotescant ejus opera patri tuo, qui est in cœlis; At non probo nisi de incircumciso corde, de incircumciso carne unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Et incircumcisus carne*: Et necesse fuit, ut scriberet textus: *Incircumcisus corde*; Quia fastiditur; At quia incircumcisus corde non fastiditur; dicam: non est necesse; & si intelligatur incircumcisus corde, ratio est, quia ejus cor non est directum ad Deum; at de incircumciso carne, cujus cor directum est ad Deum, non est necesse: Immundus illegitimus. Dixerunt senes meridionales; non agitur nisi de immundo ex reptili; at immundus mortuo, quoniam expiabatur in cœtu, expiabitur quoque in privato;

נמי ביחיד אי הכי טמא שרץ נמי ליתי
בקל וחומר מטמא מת מה טמא מת
שטעון הזאה שלישי ושביעי מרצה טמא
שרץ שאינו טעון הזאה שלישי ושביעי
אינו דין שמרצה קסברי זקני דרום מכפרין
כמתכפרין ומה מתכפרין טמא מת אין
טמא שרץ לא אף מכפרין טמא מת אין
טמא שרץ לא מאי קסבר אי קסבר אין
שוחטין וזורקין על טמא שרץ אמאי לא
עבדי ציבור בטומאה הא כל שביחיד
נרחת בציבור קרב בטומאה אלא קסברי
שוחטין וזורקין על טמא שרץ אמר עולא
תקע להו רוצה לומר לדרומאי זכי איזה
כח מרובה כח מכפרין או כח מתכפרין
הוי אומר כח מתכפרין ומה במקום שנטמאו
בעלים בשרץ משלחין קרבנותיהן כהן
שנטמא בשרץ משלחין קרבנותיהן
כהן שנטמא בשרץ אינו מרצה מקום
שנטמאו בעלים במת שאין משלחין
קרבנותיהן כהן שנטמא במת אינו דין
שאינו מרצה קסברי זקני דרום טמא מת
משלח קרבנותיו והכתיב איש איש כי יהיה
טמא ועשה פסח בחדש השני וגו' למצוה
והא כתיב איש לפי אוכלו למצוה ולעכובי
לא והתניא במכסת נפשות מלמד שאין
הפסח נשחט אלא למנויין שחטו שלא
למנויין יכול יהא כעובר על המצוה
תלמוד לומר תכוסו הכתוב שנה עליו
לעכב דאיתקש אוכלין למנויין זקני דרום
לא מקשי וכי לא מקשי נמי מהא נמי
אית להו פירכא ומה במקום שנטמא
בעלים בשרץ שמשלחין קרבנותיהם לכתחילה
כהן שנטמא בשרץ אינו מרצה מקום
שנטמא בעלים במת שאין משלחין
קרבנותיהן לכתחילה כהן שנטמא במת
אינו דין שאינו מרצה מיתיבי מפני שאמר
נזיר ועושה פסח הציץ מרצה על טומאת
דם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף
במאי אילימא בטומאת שרץ האמרת

Si ita est; de immundo ex reptili similiter poterit probari argumento a minori ad majus ex eo, qui est immundus mortuo: Si immundus mortuo, qui requirit adspersionem die tertio & septimo, expiatur, immundus reptili, qui non requirit adspersionem die tertio & septimo, non erit æquum ut expietur? Considerant senes meridionales expiantes sicut expiatos; Sicut in expiatis agitur de immundo ex mortuo, non autem de immundo ex reptili, ita pariter in expiantibus agetur de immundo ex mortuo non autem de immundo ex reptili: Quid putat? Si putat, quod non mactent neque spargant sanguinem pro immundo ex reptili; quare non facit cœtus in immunditie? Ecce qui erit inter privatos, pelletur inter eos, qui sunt in cœtu, & offeret in immunditie: At putant, quod mactent & spargant pro immundo ex reptili. Dicit Ela: exclamavit R. Levi meridionalibus: Quænam est conditio præstantior? Conditione expiantium, an conditio expiatorum? Ecce erit præstantior conditio expiatorum. Si ubi polluunt domini ex reptili, mittunt sacrificia sua, sacerdos si polluatur reptili, non expiat, ubi polluuntur domini mortuo, qui non mittunt sacrificia sua, sacerdos qui polluitur mortuo, non erit æquum ut expiet? Putant senes meridionales, quod immundus mortuo mittat sacrificia sua: At scriptum est: *Vir, vir, quando erit immundus, & fecerit Pascha in mense secundo &c.* Ad præceptum: Atqui scriptum est: *Vir*. Propter comedentes; ad præceptum, non autem ad impediendum: Atqui extat traditio: *In numero animarum*. Docemur, quod Pascha non mactetur nisi annumeratis; Si non mactet annumeratis, crederem quod transgrediatur præceptum? Idcirco dictum est: *Computabitis*. Textus ibi loquitur ad impediendum; quia comparat comedentes annumeratis; Senes meridionales non comparant. Et quando non comparant, ne ex hoc quidem est illis objectio. Si ubi polluuntur domini reptili, qui mittunt sacrificia sua, sicut in principio, sacerdos, qui polluit reptili, non expiat, ubi polluuntur domini mortuo, qui non mittunt sacrificia sua sicut in principio, sacerdos qui polluitur mortuo, non erit æquum ut expiet? Oppositio, quia dictum est: *Nazyræus, & fecerit Pascha*. Lamina expiat pro immunditie sanguinis, at lamina non expiat pro immunditie corporis. Qua de causa? Si dicendum in immunditie reptilis; dixisti, quod mactent, & spargant

שוחטין וזורקין על טומאת שרץ אלא
טומאת מת וקתני אין הציץ מרצה אלמא
נטמאו בעלים במת אין משלחין קרבנותיהן
לא אי איטמו בעלים במת הכי נמי הכא
במאי עסקינן כגון שנטמא כהן בשרץ אי
הכי אימא סיפא ניטמא טומאת התהום
הרי זה מרצה הא תני רבי חייא לא
אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד
למת למעוטי מאי לאו למעוטי טומאת
התהום דשרץ לא למעוטי טומאת התהום
דזיבה ואלא הא דבעי רמי בר חמא כהן
המרצה קרבנותיו הותרה לו טומאת התהום
או לא הותרה לו טומאת התהום תפשוט
טומאת התהום הותרה דהא הכה בכהן
קיימינא דרמי בר חמא ודאי פליגא תא
שמע ונשא אהרן את עון הקדשים וכ'
איזה עון נושא אם עון פיגול הרי כבר
נאמר לא יחשב אם עון נותר הרי כבר
נאמר לא ירצה הא אינו נושא אלא עון
טומאה שהותרה מכללה בציבור מא,
טומאה אילימא מטומאת שרץ היכא
אישתרי אלא טומאה מת ולאו כגון
שנטמאו בעלים במת אלמא נטמאו בעלים
במת משלחין קרבנותיהן ובמאי אי בנזיר
וכי ימות מת עליו אמר רחמנא אלא
לעושי פסח ולאו כגון שנטמאו בעלים
במת לעולם בשרץ ושם טומאה בעולם
ואיכא דרייק ומייתי הכי עון הקדשים
אין עון מקרישין לא מאי טומאה אילימא
טומאת שרץ מי אישתרויי בציבור אלא
לאו טומאת מת ועון קרשים אין עון
מקרישים לא לעולם טומאת שרץ ושם
טומאה בעולם יושב מנלן אמר רב אמר
רב נחמן אמר קרא לעמור לשרת לעמידה
בחרתיה ולא לישיבה תנו רבנן לעמוד
לשרת מצוה כשהוא אומר העומדים שנה
עליו הכתוב לעכב אמר ליה רבא לרב
נחמן מכדי יושב כזר דמי ומחיל עבודה
אימא מה זר במיתה אף יושב במיתה
אלמא תניא אבל ערל אונן יושב אינן

gant pro immundo ex reptili; At pro immunditie mortui docet, lamina non expiat: Fortasse polluentur domini ex mortuo, non mittent sacrificia sua: Non? Si polluantur domini ex mortuo similiter. Hic de quo agimus? Quando polluitur sacerdos reptili; si ita, dicam finem propositionis; Si polluatur immunditie abyssi, ecce expiat: Ecce docet Rabi Chijah. Non dixerunt immunditiem abyssi nisi in mortuo duntaxat. In mortuo, ad excludendum. Itane est intelligendum? Ad excludendum immunditiem abyssi in reptili, non ad excludendum immunditiem abyssi in fluxu seminis. Atqui quæsivit Rame bar Chama: Sacerdoti, qui facit acceptare sacrificia, permissane est immundities abyssi, at non est permissa? Certum est quod immundities abyssi sit permissa. Hic de sacerdote agitur: Rame bar Chama certe dissentit: Veni & audi: *Et portabit Aharon delictum sanctitatum*. Quodnam erat delictum, quod portabat? Si delictum abominandi: Ecce jam dictum est: *Non imputabitur*. Si delictum residui; Ecce jam dictum est: *Non acceptabitur*: Ecce non portabat nisi delictum immunditiei, quæ permissa est ab suo genere in cœtu: Quænam immundities? Si dicendum, quod immundities reptilis sit permissa, at non immundities mortui, sicut quando polluuntur domini mortuo: Ergo si polluantur domini mortuo, mittent sacrificia sua. De quo agitur? Si de Nazyræo. Dictum est: *Cum vero mortuus fuerit mortuus juxta eum*. Dicit textus: At non de iis, qui faciat Pascha; sicut quando polluuntur domini mortuo. Semper agitur de immunditie reptilis: Atqui perscrutandum est, & sic probandum: *Delictum sanctitatum*: At non delictum sacrificantium. Non? Quænam immundities? Si dicendum, immundities reptilis ubi permittitur in cœtu? At non immundities mortui: *Delictum sanctitatum*. At non delictum sanctificantium: semper de immunditie reptile agitur: Sedens unde probatur? Dicit Rab: Dicit R. Nachman: Dicit textus: *Ut stet ad ministrandum*: Ad stationem eos elegi, non ad sessionem. Tradiderunt sapientes: *Ut stet ad ministrandum*: Præceptum: Quando vero dicit: *Stantes*. Legit textus ad impediendum. Dixit Raba לה Rabi Nachman: Quandoquidem sedens reputatur sicut alienus, & profanat ministerium, dicam, si alienus reus est mortis, ita pariter sedens reus erit mortis: Quamobrem extat traditio: At præputiatus, lu-

במיתה אלא באזהרה משום דהוי מחוסר
מן בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים שני
כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין
כאחד אין מלמדין ולמאן דאמר מלמדין
שתויי יין הוה ליה שלישי ושלישי אין
מלמדין. עומד על גבי כלים על גבי בהמה
על גבי רגלי חבירו פסל. מנלן דתניא דבי
רבי ישמעאל הואיל ורצפה מקרשת וכלי
שרת מקרשין מה כלי שרת לא יהא
דבר חוצץ בינן לבין כלי שרת אף ריצפה
לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הריצפה
וצריכא דאי אשמעינן בלי משום דלאו
מינא דבשר נינהו אבל בהמה דמינא
דבשר הוא אימא לא ואי אשמעינן
בהמה דלא מינא דאדם הוא אבל
חבירו דאדם הוא אימא לא צריכא
תניא רבי אליעזר אומר רגלו אחת על
הכלי ורגלו אחת על הרצפה רגלו אחת
על האבן ורגלו אחת על הרצפה רואין כל
שאילו נטל הכלי ותנטל האבן ויעמד על
רגלו אחת ויעבוד עבודתו כשירה ואם לאו
עבודתו פסולה בעי רב אמי נידלדלה
האבן ועמד עליה מהו היכא דאין דעתו
לחברה לא תיבעי לך דודאי חייצא כי
תיבעי לך דדעתו לחברה מאי כיון דדעתו
לחברה כמה דמחברה דמיא או דילמא
השתא מיהא הא תלישא רבה זוטי
בעי לה הכי בעי רבי אמי נעקרה האבן
ועמד במקומה מהו מאי קא מיבעיא ליה
כי קריש דוד ריצפה עליונה קריש או
דילמא עד לארעיה דתהומא קריש ותיבעי
ליה כל העזרה כולה לעולם פשיטא ליה
דעד ארעית תהומא קריש והכי קמיבעיא
ליה דרך שירות בכך או אין דרך שירות
בכך תיקו. קיבל בשמאל פסול ורבי שמעון
מכשיר. תנו רבנן באצבע ולקח מלמד
שלא תהא קבלה אלא בימין באצבע ונתן
מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין אמר
רבי שמעון וכי נאמרה יד בקבלה אלא
באצבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין

lugens, sedens non sunt rei mortis, sed præmonentur; propterea quod de eo qui indiget vestibus, & de eo qui non lavit manuus & pedes duo simul textus adducuntur; & quando duo simul textus adducuntur, non docent: Et juxta mentem illius qui dicit; docent; Bibens vinum; erit tertius textus; & tres non docent: Stans super vasis, super jumento, & super pedibus socii sui, est illegitimus: Unde probatur? Docet discipulus R. Ismael: Quoniam pavimentum sanctificat, & vasa ministerii sanctificant; sicut vas ministerii non sanctificat, quando sit res, quæ separet inter ipsum & vas, ita pariter pavimentum non sanctificat, quando sit res quæ separet inter ipsum & pavimentum: Et necesse est ut nobis significet vas, quid est species carnis; at jumentum, cum species carnis, dicam nequaquam: si vero non comprehendatur jumentum, quod non sit species hominis; at ejus socius, qui est homo, dicam; non est necesse. Traditio: R. Elieser dicit: Si altero pede consistat super vase, altero super pavimento, si altero super lapide, & altero super pavimento, consistat si removeatur vas, & removeatur lapis, & possit consistere uno pede, & ministret, ejus ministerium erit legitimum; si minus ejus ministerium erit illegitimum. Quæsivit R. Amme; si subtrahatur lapis, & in eo consistat, quid erit? Quando non cogitet conjungere, non est necesse ut dicas, quod certo dividat; Quod abs te peto, hoc est, quando cogitet conjungere. Quid? Quando cogitet conjungere, reputabiturne sicut conjunctum, an non? Jam vero hinc probatur quod sit evulsum. Zuthi vult, quod ita quæsierit R. Amme; Si evellatur lapis, & in ejus loco consistat: Quid? Hoc quæsivit: Quando David sanctificavit pavimentum, superiusne sanctificavit, an fortasse usque ad imum abyssi sanctificavit? Atqui inquiritur de toto atrio. Certum est, quod usque ad imum abyssi sanctificaverit: Et quæritur, num ratio ministrandi ita erat, an non ita erat ratio ministrandi? Quæstio non est soluta. Si accipiat sinistra, erit illegitimum. Et Rabi Simeon probat: Tradiderunt sapientes. Dictum est de digito: *Et accipiet:* Docemur, quod non fiat acceptio nisi dextra cum digito: *Et sparget.* Docemur, quod non fiat adspersio nisi dextra. Dicit R. Simeon: Num memoratur manus in acceptione? At dictum est: *Digito suo, & sparget.* Ne fiat adspersio nisi dextra: Quoniam non memoratur manus

הואיל ולא נאמרה יד בקבלה קיבל בשמאל
כשר ורבי שמעון מטה נפשך אי אית
ליה גזירה שוה כי לא נאמרה יד בקבלה
מאי הוי ואי לית ליה גזירה שוה כי
נאמרה יד בקבלה מאי הוי אמר רב
יהודה לעולם לית ליה גזירה שוה וכי
קאמר וכי נאמרה יד ימינית בקבלה הואיל
ולא נאמרה יד ימין בקבלה קבל בשמאל
כשר אמר ליה רבא אי הכי אפילו נתינה
נמי ועוד לית ליה לרבי שמעון גזירה
שוה ותניא רבי שמעון אומר כל מקום
שנאמר יד אינה אלא ימין אצבע אינה
אלא ימין אלא אמר רבא לעולם אית ליה
גזירה שוה והכי קאמר וכי נאמרה יד
בקבלה הואיל ולא נאמרה יד בקבלה אלא
אצבע ואי איפשר לקבלה באצבע קיבל
בשמאל כשר אמר ליה רב סמא בריה
דרב אשי לרבינא איפשר דעביד ליה אוזן
לשפת מזרק ומקבל בה אלא אמר אבי,
במקרא נדרש לפניו ולאחריו קמיפלגי ·
אמר אביי הא דרבי אליעזר ברבי שמעון
מפקא מדאבוה ומפקא מדרבנן דתניא רבי
אליעזר ברבי שמעון אומר כל מקום
שנאמר אצבע בקבלה שינה בקבלה פסול
בנתינה כשר וכל מקום שנאמר אצבע
בנתינה שינה בנתינה פסל בקבלה כשר
והיכן נאמר אצבע בנתינה דכתב ולקח
מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות
המזבח באצבעו וקסבר מקרא נדרש לפניו
ולא לפני פניו ולאחריו · אמר רבה בר
חנה אמר רבי יוחנן כל מקום שנאמר
וכהונה אינה אלא ימין קא סלקא דעתין
תרתי בענן כדכתב וקבל הכהן מדם
החטאת באצבעו ויליף ממצורע דכתב וטבל
הכהן את אצבעו הימנית והרי קמיצת דלא
כתב בה אלא כהונה ותנן קמץ בשמאל
פסל אלא אמר רבא או אצבע או כהונה
אמר אביי הרי הולכת אברים לכבש דכתב
בהו כהונה דכתב והקריב הכהן את הכל
המזבחה ואמר מר זו הולכת אברים לכבש
ותנן הרגל של ימין בשמאלו ובית עורה

nus in acceptione, si accipiat sinistra, erit legitimum. Et R. Simeon, quoniam tu putas quod differat a pari; quoniam non memoratur manus in acceptione, quid erit? non differit a pari: Quoniam memoratur manus in acceptione, quid erit? Dicit R. Jehuda: Nunquam differit a pari: Et quid dicit? Num fortasse memoratur manus dextra in acceptione? Quoniam non memoratur manus dextra in acceptione, si accipiat sinistra, erit legitimum. Dixit illi Raba; si ita, vel adspersio; & præterea non differit a pari R. Simeon: Atqui extat traditio: R. Simeon dicit: Ubicunque dicitur manus, non est nisi dextra, digitus, non est nisi dexter. At dicit Raba: Semper differit a pari, & argumento a minori ad majus: Num memoratur manus in acceptione? Quoniam non memoratur manus in acceptione, sed digitus, & fieri non potest, ut accipiat digito, si accipiat sinistra, erit legitimum. Dixit R. Sama bar R. Asse τῷ Rabina. Potest illi fieri ansa ad oram crateris, & ea accipiet. At dicit Abaje: In textu exponitur a priori, & posteriori: Dissentiunt. Dicit Abaje: Ecce R. Elieser bar R. Simeonis probat ex Abua, & probat ex sapientibus: Traditio: R. Elieser bar R. Simeonis dicit: Ubicunque memoratur digitus in acceptione, si mutet in acceptione, erit illegitimum, si in adspersione erit legitimum; & ubicunque memoratur digitus in adspersione, si mutet in adspersione erit illegitimum, si in acceptione, erit legitimum. Et ubi memoratur digitus in adspersione scriptum est: *Et accipiet de sanguine juvenci, & de semine hirci, & dabit super cornua altaris digito suo*. Et putat, quod textus exponatur a priori, & posteriori. Dicit Raba bar bar Channa; Dicit R. Jochanan: Ubicunque memoratur digitus, & sacerdotium, non erit nisi dextra: Putant, quod duo requirantur, sicut scriptum est: *Et accipiet sacerdos de sanguine sacrificii pro peccato*: Et docetur ex leproso. Scriptum est enim: *Et intinget sacerdos digitum suum dextrum*: At ecce pugillatio, in qua non scribitur nisi sacerdotium: Atqui legimus: Si pugillet sinistra, erit illegitimum. Dicit Raba: Aut digitus, aut sacerdotium: Dixit illi Abaje: Ecce adductio membrorum ad clivum, in quibus scriptum est sacerdotium: Scriptum est enim: *Et offeret sacerdos omne ad altare*: At dicit Mor. Hæc est adductio membrum ad clivum: Atqui legimus. Pes dexter in sinistra, & locus

לחוץ או אצבע או בהונה בדבר המעכב
כפרה דומיא דמצורע והרי קבלה דכתב
בהו כהונה ודבר המעכב בכפרה הוא ותנן
קבל בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר
רבי שמעון תרתי בעי מי בעי רבי שמעון
תרתי והתניא רבי שמעון אומר כל מקום
שנאמר יד אינו אלא ימין אצבע אינו
אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונה
בעיא אצבע אלא כהן למה לי בכיהונך
והרי זריקה דלא כתב בהו אלא כהונה
ותנן זרק בשמאל פסל ולא פליג רבי
שמעון אמר אביי פליג בברייתא דתניא
קיבל בשמאל פסל ורבי שמעון מכשיר זרק
בשמאל פסל ורבי שמעון מכשיר אלא הא
דאמר רבא יד יד לקמיצה רגל רגל
לחליצה אזן אזן לרציעה למה לי לכדרבה
בר בר חנה נפקא חד לקומץ וחד לקידוש
קומץ דלרבי שמעון לא בעי קידוש קומץ
ולמאן דאמר לרבי שמעון נמי בעי קידוש
קומץ בשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבה
למה לי איקמיצה עצמה מדרבי יהודה
בריה דרבי חייא נפק דאמר רבי יהודה
בריה דרבי חייא מאי טעמא דרבי שמעון
קודש קדשים היא כחטאת כאשם בא
לעבודה ביד עובדה בימין כחטאת בא
לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם לא
נצרכא לקומץ מנחת חוטא סר״א הואיל
ואמר רבי שמעון שלא יהא קרבנה
מהודר כי קמיץ לה בשמאל נמי תיתכשר
קא משמך לן.

מתניתא נשפך הדם על הרצפה ואספו
פסול.

גמרא. תנו רבנן ולקח הכהן המשיח
מדם הפר מדם הנפש ולא מדם העור
ולא מדם התמצית מדם הפר דם מהפר
יקבלנו דאי סלקא דעתך מדם הפר
כדכתב מדם ואפילו מקצת דם והאמר רב

cus mactationis extrinsecus. Aut digitus aut sacerdotium; in re, quæ impedit expiationem, assimilatur leproso. At ecce acceptio, in qua scriptum est sacerdotium, & est res, quæ impedit expiationem: Atqui legimus: Si accipiat sinistra, erit illegitimum; & R. Simeon probat: R. Simeon duo quæsivit. Num quæsivit R. Simeon duo? Atqui extat traditio: R. Simeon dicit: Ubicunque memoratur manus, non erit nisi dextra, digitus, non erit nisi dexter; Digitus non requirit sacerdotium, at sacerdotium requirit digitum: At sacerdos qua de causa? In suo sacerdotio: At ecce adspersio, in qua non scriptum est nisi sacerdotium: Atqui legimus: Si adspergat sinistra, erit illegitimum: At non dissentit R. Simeon: Dicit Abaje: Dissentit in Baraitha. Etenim extat traditio; si accipit sinistra, erit illegitimum; & R. Simeon probat: At ecce quod dicit Raba: Manus manus ad pugillationem, pes pes ad discalceationem, auris auris ad perfossionem: Quorsum? Juxta mentem bar bar Channa. Producitur alterum ad pugillandum, & alterum ad sanctificandum pugillum: Et juxta mentem R. Simeonis non requirit sanctificationem pugilli; & juxta sententiam illius qui dicit; vel juxta mentem R. Simeonis requirit sanctificationem pugilli. Si pugillet sinistra, faciet legitimum; manus manus ex mente Rabi qua de causa? Si pro ipsa pugillatione, ex mente Rabi Jehuda bar Rabi Chijah, probatur: Etenim dicit R. Jehuda bar R. Chijah: Quænam est ratio R. Simeonis? *Sanctum sanctorum illud sicut sacrificium pro peccato, & sicut sacrificium pro delicto*. Si veniat ad ministrandum manu, ministrabit dextra, erit sicut sacrificium pro peccato; Si veniat ad ministrandum vase, ministrabit sinistra, erit sicut sacrificium pro delicto; Non est necesse ut pugilletur munus peccatoris; Si putas dicendum quoniam dicit Rabi Simeon; Quoniam non erat ejus oblatio æstimabilis, si pugillaverit sinistra, legitimum: Hoc nobis significat.

MISNA. Si effundatur sanguis super pavimentum, & colligat, erit illegitimum.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Et accipiet sacerdos unctus de sanguine juvenci*. De sanguine animæ, non de sanguine pellis, neque de sanguine expressionis; *De sanguine juvenci*. Sanguinem ex juvenco accipiet: Si putas: *De sanguine juvenci*, juxta sensum literalem *de sanguine*, vel dimidium sanguinis? Et

השוחט צריך שיקבל את כל דמו של פר
שנאמר ואת כל דמו ישפוך אלא מדם
הפר דם מהפר יקבלנו וקסבר נורעין
ומוסיפין ודורשין גופה אמר רב יהודה
אמר רב השוחט צריך שיקבל את כל דמו
של פר שנאמר ואת כל דם הפר ישפוך
והא בשיריים כתב אם אינו עניין לשירים
דהא ליתיה לכוליה דם תניהו עניין בקבלה
אמר רב יהודה אמר שמואל השוחט צריך
שיגביה סכין למעלה שנאמר ולקח מדם
הפר ולא כל דם הפר ודבר אחר ודם
סכין במאי מקנח ליה אמר אביי משפת
מזרק כדכתב כפורי זהב אמר רב חסדא
אמר רבי ירמיה בר אבא השוחט צריך
שיתן וורידין לתוך הכלי איתמר נמי אמר
רבי אסי אמר רבי יוחנן וורידין צריך
שיראו אויר בלים בעא מיניה רבי אסי
מרבי יוחנן היה מקבל ונפתחו שולי מזרק
עד שלא הגיע דם לאויר מהו אויר שאין
סופו לנוח כמונח דמי או לא כמונח דמי
אמר ליה תניתוה חבית שמונחת תחת
הזינוק מים שבתוכה ושבחוצה לה פסולין
צירף פיה לזינוק מים שבתוכה פסולין
ושבחוצה לה כשירין האי מאי בעי מיניה
אויר שאין סופו לנוח וקא פשט ליה אויר
שסופו לנוח לאו כמונח דמי תרתי קא
בעי מיניה אם תימצי לומר אויר שאין
סופו לנוח לאו כמונח דמי אויר שסופו
לנוח מאי רב יוסף מתני הכי רב כהנא
מתני חבית בעא מיניה ופשט ליה חבית
רבה מתני חבית בעא מיניה ופשט ליה
מזרק אי אתה מודה במזרק שאי איפשר
לו בלא זינוק תנן התם נתן ידו או רגלו
או עלי ירקות כדי שיעברו מים לחבית
פסולין עלי קנים ועלי אגוזים כשירה זה
הכלל דבר המקבל טומאה פסולין דבר
שאינן מקבל טומאה כשירין מנא הני
מילי דאמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בר
אבא אמר קרא אך מעיין ובור מקוה מים
יהיה טהור הויתן על ידי טהרה תהא

Et dicit Rab : Mactans neceſſe eſt , ut accipiat totum ſanguinem juvenci : Dictum eſt enim : *Et omnem ſanguinem ejus effundet : De ſanguine juvenci* , ſanguinem ex juvenco accipiet ; & putat , quod detrahant , addant , & inquirant . Dicit R. Jehuda : Dicit Rab . Mactans neceſſe eſt , ut accipiat totum ſanguinem juvenci: Dictum eſt enim: *Et omnem ſanguinem juvenci effundet* . At in reliquiis jam dictum eſt , ſi non explicandum eſt de reliquiis , in quibus dictum eſt de toto ſanguine , explicetur de acceptione . Dicit R. Jehuda , dicit Samuel . Mactans neceſſe eſt, ut extollat cultrum : Dictum eſt enim : *Et accipiet de ſanguine juvenci* : Non autem totum ſanguinem juvenci: Et R. Acha dicit : Et ſanguinem cultri quo abſterget ? Dicit Abaje : Ex ora crateris , ſicut ſcriptum eſt : *Et crateres aureos* ? Dicit R. Chaſda , dicit R. Hieremias bar Aba: Mactans neceſſe eſt, ut indat venas in vas : Dicitur quoque : Dicit R. Aſſe , dicit R. Jochanan ; Venæ neceſſe eſt ut conſpiciantur in aere vaſis : Quæſivit R. Aſſe a R. Jochanan : Si accipiat , & aperiatur fundus crateris , priuſquam perveniat ſanguis ad aerem , quid? Aer, cujus finis eſt ut non quieſcat, quieſcentine aſſimilabitur, an non aſſimilabitur quieſcenti ? Traditio: Dolium ſi ſupponatur effluxioni, aquæ quæ illo ſunt, & extra illud ſunt, ſunt illegitimæ . Si conjungatur os effluxioni ; aquæ quæ in illo ſunt , erunt illegitimæ , quæ extra illud ſunt , erunt legitimæ : Quid ab eo quæſivit ? Aer , cujus finis non eſt , ut quieſcat ; Certum eſt illi quod aer , cujus finis ſit , ut quieſcat , non ſit illi ſimilis : Duo ab eo quæſivit. Si potes dicere; aer, cujus finis non ſit ut quieſcat , non eſt illi ſimilis : aer , cujus finis eſt ut quieſcat quid erit? Rab Joſeph ita docet. R. Channa docet: De dolio ab eo quæſivit, & explicavit de dolio. Raba docet; De dolio ab eo quæſivit ; & explicavit de cratere ; Tu non conſentis de cratere , quod fieri non poſſit ſine effluxione : Ibi legimus. Si ponat manum , aut pedem , aut folia olerum , ut miſceantur aquæ in dolio , ſunt illegitimæ ; ſi folia cannarum , & folia nucum , erit legitimum. Hæc eſt regula generalis ; Re , quæ recipit immunditiem, fiunt illegitimæ, re, quæ non recipit immunditiem , fiunt legitimæ . Unde probatur ? Dicit R. Jochanan nomine R. Joſe bar Aba : Dicit textus : *Veruntamen fons , & puteus congregationis aquarum erit purus* . Eorum eſſentia debet eſſe propter pu-

אמר רבי חייא אמר רבי יוחנן זאת אמר
אויר כלי ככלי דמי אמר ליה רבי זירא
לרבי חייא בר אבא ודילמא כשותת
אמר ליה תרדא כדי שיעכרו מים לחבית
תנן ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן מערותו של רבי צדוק נישנית משנה
זו דתנן העיד רבי צדוק על הזוחלין
שקילחן בעלין אינוזין שהן כשירין זה היה
מעשה באוהלייא ובא מעשה לפני חכמים
בלישכת הגזית והיכשירו אמר רבי זירא
אמר רבי הצורם אזן הפר ואחר כך קיבל
דמו פסול שנאמר ולקח מדם הפר פר
פר שהיה כבר אשכחן קדשי קדשים
קדשים קלים מנלן אמר רבא שה תמים
זכר בן שנה שיהא תמים ובן שנה בשעת
שחיטה בקבלה בהולכה בזריקה מניז תלמוד
לומר יהיה כל הוייתיה לא יהיו אלא תם
ובן שנה איתיביה רבי יהושע אומר כל
הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר
או כזית חלב זורק את הדם תרגומא אבן
שנה ומי איכא מידי דבשעת שחיטה בן
שנה בשעת הולכה וזריקה בן שתים אמר
רבא זאת אומרת שעות פוסלת בקדשים
אמר רבי אמי אמר רבי אלעזר היא
בפנים ורגליה בחוץ חתך ואחר כך שחט
כשירה שחט ואחר כך חתך פסולה חתך ואחר
כך שחט כשירה בעל מום קא מקריב לא
אימא קיבל ואחר כך חתך פסולה חתך
ואחר כך קיבל כשירה והא אמר רבי
זירא הצורם אוזן בבכור ואחר כך קיבל
דמו פסול שנאמר ולקח מדם הפר פר
שהיה פר כבר אמר רב חסדא אמר אבימי
חותך באבר עד שמגיע לעצם קבל ואחר
כך חתך פסולה שמעת מינה דם המובלע
באיברים דם הוא דילמא משום שמנונית
שמעת מינה בשר קדשים קלים שיצא
לפני זריקת דם פסול דילמא בקדשי
קדשים תנו רבנן קדשי קדשים שחיטתן

ritatem. Dicit R. Chijah; dicit R. Jochanan: Hoc dicit: Aer vasis reputatur sicut vas. Dixit R. Zira לְר׳ Rabi Chijah bar Aba: Fortasse, quando bibit; dicit illi stultus: ut misceantur aquæ in dolio. Legimus. Dicit R. Chijah bar Aba, dicit R. Jochanan ex testimonio R. Zadok explicatur hæc traditio: Etenim legimus: Testatus est R. Zadok de stillis, quæ defluunt in foliis nucum, quod sint legitimæ: Hoc contigit in tabernaculis, & allatum fuit factum coram sapientibus in conclave cæsi lapidis, & judicarunt esse legitimum. Dicit R. Zira; Dicit Rabi. Si abscindat aurem juvenci, & postea accipiat ejus sanguinem, erit illegitimum. Dictum est enim: *Et accipiet de sanguine juvenci*. Qui sit jam juvencus. Deprehendimus sanctitates sanctitatum, de sanctitatibus levibus unde probatur? Dicit Raba: *Agnus perfectus, masculus anniculus*. Ut sit perfectus; & anniculus tempore mactationis: In acceptione sanguinis, in incessu, & in adspersione unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Erit*. Omnes ejus essentiæ non erunt, nisi fuerit perfectus, & anniculus. Oppositio: R. Jehosua dicit: Ex cunctis sacrificiis in lege memoratis si reliqua sit quantitas olivæ de carne, & quantitas olivæ de adipe, adspergetur sanguis: Targum: אבן שנה. sc. *anniculus*. Num & qui tempore mactationis est anniculus, tempore incessus, & adspersionis erit biennis? Dicit Raba: Hoc dicit, quod tempus profanet sanctitates. Dicit R. Amme, dicit Rabi Eliezer; Si sit intus, & pes ejus foris, si præcidat, & postea mactet, erit legitimum. Si mactet, & postea præcidat, erit illegitimum: Si præcidat, & postea mactet, erit legitimum. Vitiatus si offerat; at dicam, si accipiat, & postea præcidat, erit illigitimum; si præcidat, & postea accipiat, erit ligitimum: At ecce dicit R. Zira: Si præcidat aurem in primogenito, & postea accipiat ejus sanguinem, erit illigitimum: Dictum est enim: *Et accipiet de sanguine juvenci*. Qui sit juvencus. Dicit R. Chasda, dicit Abimi; Si præcidat membrum, donec perveniat ad os, si accipiat, & postea præcidat, est illegitimum: Hinc intelligitur, quod sanguis qui absorbetur in membris sit sanguis, fortasse propter pinguedinem: Hinc intelligitur: Si caro sanctitatum levium educatur ante adspersionem sanguinis, erit illegitimum; fortasse in sanctitatibus sanctitatum. Tradiderunt sapientes: Sanctitates sanctitatum si mactentur in aqui-

בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון עמד
בדרום והושיט ידו לצפון ושחט שחיטתו
כשירה קיבל קבלתו פסולה הכניס ראשו
ורובו כאילו נכנס כולו פירכסה ויצתה
לדרום וחזרה כשירה קדשים קלים שחיטתו
בפנים וקיבול דמם בכלי שרת בפנים עמד
בחוץ והכניס ידו לפנים ושחט שחיטתו
כשירה קיבל קבלתו פסולה הכניס ראשו
ורובו כאילו לא נכנס פירכסה ויצתה
לחוץ וחזרה פסולה שמע מינה בשר
קדשים קלים שיצא לפני זריקת דמים
פסולים דילמא באליה ויותרת הכבד ושתי
כליות בעא מיניה אבוה דשמואל משמואל
היא בפנים ורגליה בחוץ מהו אמר ליה
כתיב והביאו ליהוה עד שתהא כולה
לפנים תלה ושחט מהו אמר ליה כשירה
אמר ליה אישתכבשת בענן שחיטה על ירך
וליכא נתלה ושחט מהו אמר ליה פסולה
אמר ליה אישתכבשת שחיטה על ירך ולא
שוחט על ירך נתלה וקבל מהו אמר ליה
כשירה אמר ליה אשתבשת אין דרך
שירות בכך תלה וקיבל מהו אמר ליה
פסולה אמר ליה אישתבשת שחיטה על
ירך ולא קבלה על ירך אמר אביי בקדשי
קדשים כולן פסולה בר מנתלה ושחט
בקדשי קלים כולן כשירות בר מן נתלה
וקיבל אמר רבא מאי שנא תלה וקיבל
בקדשים קלים דכשירה דאויר פנים כפנים
דמי בקודשי קדשים נמי אויר צפון כצפון
דמי אלא אמר רבא בין בקדשי קדשים
בין בקדשים קלים כשירות בר מן תלה
ושחט בקדשי קדשים נתלה וקבל בין
בקדשי קדשים בין בקדשים קלים בעא
מיניה רבי ירמיה מרבי זירא הוה בפנים
וציצתו בחוץ מהו אמר ליה לאו אמרת
והביאם ליהוה עד שתבא כולה לפנים

aquilone, & accipiatur earum ſanguis in vaſe miniſterii in aquilone, ſi conſiſtat in auſtro, & extendat manum ſuam ad aquilonem, & mactet, ejus mactatio erit legitima, ſi accipiat, ejus acceptio erit illegitima: Si introducat caput ſuum, & majorem ſui partem, reputatur perinde ac totus ingrediatur: Si animal trepidans egrediatur ad auſtrum, & redeat, erit legitimum; Si ſanctitates leves intus mactet, & intus accipiat earum ſanguinem in vaſe miniſterii, ſi ſtet foris, & introducat manum ſuam, & mactet, ejus mactatio erit legitima; ſi accipiat, ejus acceptio erit illegitima; ſi introducat caput ſuum, & majorem ſui partem, reputatur perinde ac non ingrediatur: Si animal trepidans egrediatur, & redeat, erit illegitimum: Hinc intelligitur: *Si caro ſanctitatum levium offeratur ante adſperſionem ſanguinum, erunt illegitimæ*: Fortaſſe de cauda, & argumento jecoris, & de duobus renibus; Quæſivit pater Samuelis a Samuele: Si ipſe fuerit intus, & ejus pes foris; quid? Reſpondit: Scriptum eſt: *Et adducet ad Dominum*. Donec totus ſit intus. Si ſuſpenſus mactet, quid? Reſpondit: Erit legitimum. Dixit illi: Si implicetur (quærimus) mactatio ſuper latus, & non poſſit ſe ſuſpendere, & mactet; quid? Reſpondit: Eſt illegitima: Dixit illi: Erras: Requirimus ut mactatio ſit ad latus. At hic non eſt latus; ſi ſuſpenſus accipiat, quid? Dixit: Eſt legitimum: Dixit illi: Erras; Non eſt ita modus legitimus: Si ſuſpenſus accipiat, quid? Reſpondit: Erit illegitimum: Erras: mactatio erat ad latus, at acceptio non erat latus; Dixit Abaje; In ſanctitatibus ſanctitatum omnia ſunt illegitima, excipitur ſi ſuſpenſus mactet: in ſanctitatibus levibus omnia ſunt legitima; excipitur ſi ſuſpenſus accipiat; Dicit Raba: Quid variat? Si ſuſpenſus accipiat; In ſanctitatibus levibus erit legitimum, quia aer interior eſt ſicut locus interior: in ſanctitatibus ſanctitatum aer aquilonis eſt ſicut aquilo: At dicit Raba: Tam in ſanctitatibus ſanctitatum, quam in ſanctitatibus levibus erunt legitima, excipitur ſi ſuſpenſus mactet; & in ſanctitatibus levibus ſi ſuſpenſus accipiat tam in ſanctitatibus ſanctitatum, quam in ſanctitatibus levibus. Quæſivit R. Hieremias a R. Zira; ſi ipſe ſit intus, & ejus coma foris, quid? Reſpondit: Dictum eſt: *Et adducet ad Dominum*. Donec totus ingrediatur: Hic quoque: *In ingreſſu eorum in ten-*

הכא נמי בבואם אל אהל מועד עד שיבא כולו לאהל מועד.

מתניתא נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים פסול ואין בו כרת.

גמרא אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים נתכפרו מאי טעמא דאמר קרא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים אי הכי בשר נמי אמר קרא לכפר לכפרה נתתיו ולא לדבר אחר אלמא קסבר שלא במקומו כמקומו דמי תנן באידך פירקין נתנו על הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש יחזור הבשר ויקבל ואי סלקא דעתך שלא במקומו במקומו למה לי יחזור הבשר ויקבל וכי תימא להתיר בשר באכילה מי איכא זריקה דלא מכפרת ושרי' בשר באכילה אין הני מילי אי דיהביה כשר הכי נמי הכא במאי עסקינן דיהיביה פסול וליהוי דחוי דתנן וכולן שקיבלו חוץ לזמנו וחוץ למקומו אם יש דם הנפש יחזור ויקבל קיבלו אין זרקו לא מאי טעמא לאו משום דהוי דחוי לא משום דפסיל במחשבה אי הכי קבלה נמי ועוד מי פסלה מחשבה והאמר רבא אין מחשבה מועלת אלא במי הראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה לא תימא זרקו לא אלא אימא שחטה לא מאי קא משמע לן דפסלה מחשבה תנינא לפיכך הן פסולי במחשבה הא קא משמע לן דמקבלה ואילך לא פסולה מחשבה מאי טעמא כדרבא מיתיבי חישב את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה לאלתר כשר למחר פסול חזר וחישב חוץ למקומו פסול ואין בו כרת

torium conventus: Donec totus ingrediatur in tentorium conventus.

MISNA. Si spargat super clivum, at non e regione basis, si spargat deorsum adspergendos sursum, si sursum adspergendos deorsum, si intus adspergendos foris, si foris adspergendos intus, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii.

GEMARA. Dicit Samuel Profanatur caro, at domini expiantur: Qua de causa? Dicit textus: *Et ego dedi illum vobis super altare ad expiandum:* Quando attingit sanguis altare, expiantur domini; Si ita, vel caro. Dicit textus: *Ad expiandum:* Ad expiandum dedi illum, non ad aliud: Ergo putat, si non fiat in suo loco reputatur perinde ac suus locus. Legimus in aliis capitibus. Si spargat super clivum, at non e regione basis, si spargat deorsum adspergendos sursum, si sursum adspergendos deorsum, si intus adspergendos foris, si foris adspergendos intus, si sit sanguis animæ, iterum legitimus accipiat. Si putas quod si non fiat in suo loco reputetur perinde ac sit summus locus. Quorsum iterum legitimus accipiet? Num dices ut permittatur caro comestione? Num adspersio, quæ non expiat, permittit carnem in comestione? Ita debes dicere: Quando spargat legitimus, hic pariter. De quo agimus? Si spargat illegitimus. At esset rejiciendum. Etenim legimus; Et omnes si accipiant extra tempus suum, & extra locum suum, si sit sanguis animæ iterum accipiet, accipiet utique, at non sparget: Qua de causa? Propterea quod pellitur; non ea de causa, quod profanetur cogitatione: Si ita, vel acceptio. Et præterea quando profanatur cogitatione? Dicit Raba: Cogitatio non imputatur nisi in eo, quod sit conveniens ministerio, & in re, quæ sit conveniens ministerio, & in loco qui sit conveniens ministerio: Non dices: Spargent, minime: Sed dicam in mactatione minime: Quid hinc nobis eruitur? Quod profanet cogitatio. Idcirco fiunt illegitima cogitatione: Ecce nobis dicit, quod ab acceptione & ulterius non profanetur cogitatione. Qua de causa? Juxta mentem Raba. Oppositio. Si cogitet, ut adspergat sursum adspergendos deorsum, ut adspergat deorsum adspergendos sursum, statim erit legitimum, die crastino erit illegitimum: Si iterum cogitet, ut adspergat extra locum suum, erit illegitimum, at non est in eo pœna excidii; si extra tempus suum, erit abo-

חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת למחר
פסול חזר וחישב בין חוץ לזמנו בין חוץ
למקומו פסול ואין בו כרת ואי שלא
במקומו כמקומו דמי האי פסול פיגול הוא
אמר מר זוטרא זריקה שריא בשר
באכילה מיתיא לידי פיגול זריקה דלא
שריא בשר באכילה לא מייתיא לידי
פיגול אמר ליה רב אשי למר זוטרא מנא
לך הא דכתב אם האכל יאכל מבשר זבח
השלמים פיגולו גרם לו יצא זה שאין
פיגולו גרם לו אלא איסור דבר אחר גרם
לו אי הכי איפסולי נמי לא ליפסול אמר
רב נחמן בר יצחק מידי דהוא אמחשבת
הינוח ריש לקיש אמר לעולם פסול ממש
ושלא במקומו כמקומו דמי ולא קשיא
כאן שנתן בשתיקה כאן שנתן באמירה
ואליבא דרבי יהודה תנן חישב את הניתנין
למטה למעלה למעלה למטה כל מידי
דהוא מחשבת הינוח ואליבא דרבי יהודה
רבי יוחנן אמר אידי ואידי שנתן בשתיקה
ושלא במקומו לאו במקומו דמי והא דאיכא
דם הנפש תנן פסול ואין בו כרת בשלמא
לריש לקיש היינו דקתני פסול ואין בו
כרת אלא לרבי יוחנן מאי אין בו כרת
קשיא ולשמואל מאי אין בו כרת הכי
קאמר אם נתן במחשבה פסול ואין בו
כרת ורבי יוחנן אי שלא במקומו לאו
כמקומו דמי ליהוי כי נשפך מן הכלי על
הרצפה ויאספנו סבר לה כמאן דאמר לא
יאספנו דאמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי
יוחנן הכל מודים בניתנין למעלה שנתנן
למעלה למטה שנתנן למטה שלא במצותן
לא יאספנו לא נחלקו אלא בניתנין
למעלה שנתנן למטה למטה שנתנן למעלה
שרבי יוסי אומר לא יאספנו ורבי שמעון
אומר יאספנו ומשנתינו כדברי האומר לא

abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Die crastino erit illegitimum. Si iterum cogitet sive extra tempus suum, sive extra locum suum, erit illegitimum, & non erit in eo pœna excidii; Si extra locum suum reputetur perinde ac locus suus, illegitimum erit abominandum. Dicit Mor Zutra. Adspersio, quæ permittit carnem ad comestionem, adducit in statum abominandi. Adspersio, quæ non permittit carnem ad comestionem, non adducit in statum abominandi. Dicit R. Asse τῳ Mor Zutra: Unde hoc tibi? Ecce scriptum est: *Si comedendo comederit de carne sacrificii pacificorum*. Abominationem illi causatur; Excluditur hoc, cui abominationem non causatur, at interdictum res alia causatur. Si ita, vel profanata non venient ad profanandum. Dicit R. Nachman bar Isaach: Quia cogitat, ut relinquat: Risch Lakisch dicit: Semper erit illegitimum simpliciter; Si extra locum suum reputetur locus suus: Non est oppositio: Hic quando spargat cum silentio, ibi quando loquendo spargat, & juxta mentem R. Jehuda legimus: Si cogitet, ut adspergat deorsum adspergendos sursum, & sursum deorsum; Quando cogitet, ut relinquat; & juxta mentem R. Jehuda: R. Jochanan dicit: Quando ambos adsperserit cum silentio, & quando extra locum suum non reputetur sicut locus suus; & quando sit sanguis animæ, si non sit sanguis animæ, si adspergat, erit illegitimum, at non erit in eo pœna excidii: Concedatur juxta mentem Risch Lakisch, qui docet, quod sit illegitimum, & non sit in eo pœna excidii, at juxta mentem R. Jochanan, quid erit? Num erit in eo excidium? Oppositio: Et juxta mentem Samuelis. Quid? Num erit in eo excidium? Sic dicit: Si spargat cogitatione, erit illegitimum, at non erit in eo excidium: Et R. Jochanan; si extra locum suum non reputatur sicut locus suus, quando effundatur de vase super pavimentum, & colligatur, putat juxta mentem illius qui dicit: Non colligetur; Etenim dicit R. Isaach bar Joseph. Dicit R. Jochanan: Omnes consentiunt; quod sanguines sursum adspergendos si sursum adspergat, & deorsum adspergendos si deorsum adspergat contra præceptum suum, non colligentur: Non dissentiunt, nisi quando sursum adspergendos deorsum adspergat, & deorsum adspergendos sursum adspergat; R. Jose dicit; Non colligentur; & R. Simeon dicit: Colligentur: Et legimus jux-

יאספנו ורב חסדא אמר אבימי הכל מודים
בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא יאספנו
וכל שכן בניתנין למעלה שנתנן למטה
הואיל ודמים העליונים למטה הן באין לא
נחלקו אלא בניתנין לפנים שנתנן בחוץ
בחוץ שנתנן לפנים שרבי יוסי אומר
יאספנו ורבי שמעון אומר לא יאספנו
אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי
תנינא רבי יהודה אומר זאת היא העולה
הרי אלו מיעוטין פרט לנשחטה בלילה
ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים
אם עלתה תרד רבי שמעון אומר עולה
אין לי אלא עולה כשירה מנין לרבות
שנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה
חוץ לקלעין והלן והיוצא והטמא ושנשחט
חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקיבלו פסולין
וזרקו את דמם והניתנין למעלה שנתנן
למטה הניתנין למטה שנתנן למעלה
הניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ
בפנים והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן
מנין תלמוד לומר תורת העולה ריבה
תורה אחת לכל העולין שאם עלו לא
ירדו יכול שאני מרבה אף הרובע והנרבע
והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים
והטריפה ויוצא דופן תלמוד לומר זאת
ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את
אלו מרבה אני אלו שהיה פסולן בקודש
ומוציא אני את אלו שלא היה פסולה
בקודש קתני מיהא הניתנין למטה שנתנן
למעלה ולמעלה שנתנן למטה ולא פליג
רבי יהודה מאי טעמא לאו משום דקלטיה
מזבח ושמע מינה לא יאספנו אמר רבי
אליעזר מזבח הפנימי מקדש פסולין מאי
קא משמע לן תנינא הניתנין בפנים אי
מהתם הוה אמינא הני מילי דם דחזי
ליה אבל קומץ דלא חזי ליה אימא לא
קא משמע לן מיתיבי קטרת זרה שעלתה
לגבי מזבח תרד שאין לך מקדש פסולה
אלא מזבח החיצון כראוי לו חיצון אין

juxta verba illius qui dicit: Non colligentur: Et R. Chasda: Dicit Abimi: Omnes conveniunt, quod deorsum adspergendos si sursum adspergat, non colligantur, multo magis sursum adspergendos si deorsum adspergat: Quoniam sanguines superiores deorsum adsperguntur. Non dissentiunt, nisi quando intus adspergendos foris adspergat, & foris adspergendos intus adspergat, R. Jose dicit: Colligentur; & R. Simeon dicit: Non colligentur. Dicit Rabi Nachman bar Isaach: Nos quoque legimus. Rabi Jehuda dicit: *Hæc erit holocausti*. Ecce istæ sunt exclusiones; Excludit si noctu mactetur, & si effundatur ejus sanguis, si educatur ejus sanguis extra vela; si adscendit, descendet: R. Simeon dicit: *Holocausti*: Non probo nisi de holocausto legitimo. Unde probatur, si noctu mactetur, si effundatur ejus sanguis, si ejus sanguis educatur extra vela, & pernoctans, & eductum, & immundum, & si mactatum fuerit extra tempus suum, & extra locum suum, & si acceperint ejus sanguinem illegitimi, & adsperserint, si sanguines sursum adspergendos deorsum adsperserit, & si deorsum adspergendos sursum adsperserit, si intus adspergendos foris adsperserit, si foris adspergendos intus adsperserit, & Pascha & sacrificium pro peccato si mactaverit sine suo nomine; unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Lex holocausti*. Includit. Lex una omnibus, quæ adscendunt; si adscendant quod non descendant. Crederem posse includere iniens & initum, Idololatriæ destinatum, & cultu Idololatrico adoratum, & donum meretricis, & pretium canis, & heterogenea, & discerpta, & egressum ex latere? Idcirco dictum est: *Hæc*. Quid vidisti, ut hæc includeres, & illa excluderes? Hæc ego includam, quæ profanantur in sanctuario, & illa excludam, quia non profanantur in sanctuario: Hinc docet: Si deorsum adspergendos sursum adspergat, si sursum adspergendos deorsum adspergat; At non dissentit R. Jehuda: Qua de causa? Quia altare ea non recepit: Hinc intelligitur: Non colligentur. Dicit R. Elieser: Altare interius sanctificat profanata. Quid hinc eruitur? Legimus: Qui intus adsperguntur: Si hinc, ego dicerem: Hic agitur de sanguine qui est illi conveniens, at pugillus, qui non est illi conveniens; dicam; nequaquam hinc nobis eruitur: Oppositio: Suffitus alienus si adscendat super altare, descendet, quia non est tibi, quod sanctificet de profanis, nisi altare exterius quæ sibi sint convenientia; Exte-

פנימי לא תריץ הכי קטרת זרה שעלתה
למזבח החיצון תרד שאין מזבח החיצון
מקדש פסולין אלא הראוי לו והפנימי
בין ראוי לו בין שאין ראוי לו מאי טעמא
האי רצפה והאי כלי שרת.

מתניתא השוחט את הזבח לזרוק דמו
בחוץ או מקצת דמו בחוץ להקטיר
אימוריו בחוץ או מקצת אימוריו בחוץ
לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו בחוץ
או לאכול כזיה מעור האליה בחוץ פסול
ואין בו כרת לזרוק דמו למחר ומקצת
דמו למחר להקטיר אימוריו למחר לאכל
בשבו למחר או כזית מבשרו למחר או
לאכל בזית מעור האליה למחר פיגול
וחייבין עליו כרת.

גמרא סברוה עור אליה כאליה דמי
והא קא מחשב מאכילת מזבח לאדם
אמר שמואל הא מני רבי אליעזר היא
דאמר מחשבין מאכילת מזבח לאכילת
אדם ומאכילת אדם לאכילת מזבח דתנן
השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו
לאכול להקטיר דבר שאין דרכו להקטיר
כשר ורבי אליעזר פוסל במאי אוקימתא
כרבי אליעזר אימא סיפא זה הכלל כל
השוחט והמקבל והמוליך והזורק לאכול
דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו
להקטיר דבר שדרכו לאכול אין שאין
דרכו לאכול לא אתאן לרבנן רישא רבי
אליעזר וסיפא רבנן אמר ליה אין רב
הונא אמר עור אליה לא כאליה דמי אמר
רבא מאי טעמא דרב הונא חלבו האליה
ולא עור האליה רב חסדא אמר לעולם
עור האליה כאליה דמי והכא במאי עסקינן
באליה של גדי כולהו כשמואל לא אמרי
רישא רבי אליעזר וסיפא רבנן לא מוקמי
כרב הונא לא מוקמי עור אליה כאליה דמי
קא משמע להו כרב חסדא מאי טעמא
לא אמרי מאי קא משמע לן עור אליה

terius maxime, at non interius: Sic solvitur quæstio. Suffitus alienus si adscendat super altare exterius descendet, quia altare exterius non sanctificat de profanatis nisi ea, quæ sint sibi convenientia, & altare interius sive sint sive non sint sibi convenientia? Qua de causa? Hic agitur de pavimento, & ibi de vase ministerii.

Misna. Si mactet sacrificium eo pacto, ut spargat ejus sanguinem foris, aut partem de ejus sanguine foris, ut adoleat ejus adipes foris, aut partem de ejus adipibus foris, ut comedat ejus carnem foris, aut quantitatem olivæ de ejus carne foris; aut ut comedat quantitatem olivæ de cute caudæ foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: Ut spargat ejus sanguinem die crastino, & partem de ejus sanguine die crastino, ut adoleat ejus adipes die crastino, ut comedat ejus carnem die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus carne die crastino, aut ut comedat quantitatem olivæ de cute caudæ die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

Gemara. Ecce putat, quod cutis caudæ sit sicut cauda: Ecce si cogitet a comestione altaris ad hominem, dicit Samuel: Cujusnam hæc sententia est? Rabi Eliéser, qui dicit: Cogitant a comestione altaris ad comestionem hominis, & a comestione hominis ad comestionem altaris. Etenim legimus. Si mactet sacrificium eo pacto ut comedat, quod non solet comedi, ut adoleat, quod non solet adoleri, erit legitimum. Et Rabi Eliéser reprobat: Qua de causa statuitur juxta mentem R. Eliéser? Dicam principium propositionis. Hæc est regula generalis: Qui mactat, & accipit, & incedit, & spargit, ut comedat, quod solet comedi, ut adoleat, quod solet adoleri; quod solet comedi at non quod non solet comedi. Adducitur juxta mentem sapientum. Principium propositionis est Rabi Eliéser, & finis est sapientum. Dicit; Non dicit R. Huna: Cutis caudæ non est sicut cauda. Dicit Raba: Quænam est ratio R. Huna? *Adipem caudæ*. Non cutem caudæ. R. Chasda dicit: Semper cutis caudæ erit sicut cauda: At hic de quo agimus? De cute hœdi: Omnes consentiunt cum Samuele; Non dixerunt, quod principium propositionis sit R. Eliéser, & finis sapientum; Non statuitur, juxta mentem R. Huna non statuitur; cutis caudæ est sicut cauda: Intelligitur juxta mentem R. Chasda. Qua de causa non dixerunt? Quid nobis di-

כאליה דמי תנינא ואלו שעור תיהן כבשרן
עור שתחת האליה ורב חסדא איצטריך
סד"א הני מילי לענין טומאה דרכיך מצטרף
אבל הכא אימא למשחה לגדולה כדרך
שהמלכים אוכלים ולא עבידי מלכים
דאכלי הכי אימא לא קא משמע לן
מתיבי השוחט את העולה להקטיר כזית
מעור שתחת האליה חוץ למקומו פסול
ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו
כרת אלעזר בן יהודה איש אבלים אומר
משום רבי יעקב וכן היה רבי שמעון בן
יהודה איש כפר אינוש אומר משום רבי
שמעון אחד עור פרסות בהמה דקה ואחד
עור הראש של עגל הרך ואחד עור שתחת
האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה ואלו
שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית
הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו כרת
חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת עולה
אין אבל זבח לא בשלמא לרב הונא היינו
דקתני עולה אלא לרב חסדא מאי איריא
דתני עולה ליתני זבח אמר לך רב חסדא
איבעית אימא באליה של גדי ואיבעית
אימא תני זבח . כיצד קרב התמיד כו' .
מנא הני מילי אמר שמואל תרי קראי
כתיבי מאי היא אמר רבא שלישי והן
חוץ לזמנו פיגול זהו חוץ למקומו והנפש
האוכלת ממנו אחד ולא שנים זהו חוץ
לזמנו ולמעוטי חוץ למקומו ואימא והנפש
האוכלת ממנו זהו חוץ למקומו ולמעוטי
חוץ לזמנו מסתברא חוץ לזמנו עדיף
דפתח ביה אדרבה חוץ למקומו עדיף
דסמיך ליה אלא אמר אביי כי אתא רב
יצחק בר אבדימי סמיך ארתני תנא כשהוא
אומר שלישי בפרשת קדושים תהיו תלמוד
לומר שלישי כבר נאמר אם האכול יאכל
מבשר זבח השלמים ביום השלישי אם
אינו ענין לחוץ לזמנו תניהו לענין חוץ

dicit: Cutis caudæ est sicut cauda. Legimus; Et eorum pelles sunt sicut eorum caro. Cutis sub cauda; & Rabi Chasda requirit: Etenim diceremus hic agitur de immunditie, in qua tenerum conjungitur: At hic dicam: Postquam fuit legitimum, iterum fiet illegitimum? Respondit R. Akiba למשחא propter dignitatem: Ad magnificentiam; sicut solent comedere reges; At non considerantur reges, qui sic comedunt. Dicam: Hoc nobis non dicit: Oppositio: Si mactet holocaustum, ut adoleat quantitatem olivæ de cute, quæ est sub cauda, extra locum. suum, erit illegitimum, at non erit in eo pœna excidii, extra tempus suum erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Eliefer ben Jehuda vir Avalim dicit nomine R. Jacob, & similiter R. Simeon ben Jehuda vir de vico Enos dicit nomine R. Simeonis: Sive cutis plantæ pedis in animali minuto sive cutis capitis vituli teneri, sive cutis, quæ est sub cauda, & omnes, quas numerarunt sapientes respectu immunditiei; Et eorum pelles sunt sicut eorum caro; Ad includendum cutem pudendi, extra locum suum est illegitimum, at non erit in eo pœna excidii, extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Holocaustum utique, at nen sacrificium: Concedatur juxta mentem R. Huna; qui docet de holocausto; At juxta mentem R. Chasda quid docet? Docet de holocausto; at docere debebat de sacrificio: Tibi dicit R. Chasda; si velis dicam de cauda hœdi, & si velis dicam; docet de sacrificio: Quomodo offertur sacrificium juge? &c. unde probatur: Dicit Samuel: Duo textus scripti sunt; quinam sunt? dicit Raba: *In tertio?* Et designant extra tempus suum: *Erit abominandum:* Iste designat extra locum suum: *Et anima comedens ex eo*. Unus, non duo: Iste designat extra tempus suum ad excludendum extra locum suum: Et dicam: *Et anima comedens ex eo:* Iste designat extra locum suum ad excludendum extra tempus suum: Probabiliter extra tempus suum est præstantius, quia incipit. Contra extra locum suum est præstantius, quia est propius. At dicit Abaje. Quando venit Rabi Isaach bar Abdimi, confirmavit, quod docet doctor. Quando vero dicit: *Die tertio* in sectione quæ inscribitur: *Sancti eritis*. Dictum est; tertius jam memoratus est: *Si comedendo comederit de carne sacrificii pacificorum in die tertio:* Si non explicetu respectu extra tempus suum, explicetur

למקומו ומיעט רחמנא גבי נותר אוכליו
עונו ישא למעוטי חוץ למקומו ואימא
ואוכליו עונו ישא זהו חוץ למקומו ולמעוטי
נותר מכרת מסתברא נותר הוה ליה
לאוקמי בכרת למגמר עון עון לחוץ זמנו
דרמי בזב אדרבה חוץ למקומו הוה ליה
לאוקומי בכרת למגמר עון חוץ למקומו
דדהי ליה במקדש אלא אמר רבי יוחנן
תני זבדי בר לוי אתיא קודש קודש כתיב
הכא את קדשי יהוה חילל ונכרת וכתיב
התם ושרפת את הנותר באש וגומר מה
להלן נותר אף כאן נותר ומיעוט רחמנא
גבי נותר ואוכליו עונו ישא למעוטי חוץ
למקומו מכרת ומאי חזית דקרא אריכא
בחוץ לזמנו ושלישי דפרשת קדשים תהיו
חוץ למקומו איפוך אנא מסתברא אריכא
בחוץ לזמנו דגמר עון עון מנותר דדמי
ליה כזב אדרבה אריכא בחוץ למקומו
ושלישי דקדושים תהיו בחוץ לזמנו משום
דרמי ליה סמיכיה וקא ממעט ליה אמר
רבא כולהו מקרא אריכא אתיין דכתב
האכל יאכל בשתי אכילות הכתב מדבר
אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח
מבשר זבח שלמים מה שלמים מפגלין
ומתפגליו אף כל מפגלין ומתפגלין שלישי
זה חוץ לזמנו לא ירצה בהרצאת כשר כך
הרצאת פסול ומה הרצאת כשר עד
שיקריבו כל מתיריו אף הרצאת פסול עד
שיקריבו כל מתיריו הטקריב בהקרבה הוא
נפסל ואינו נפסל בשלישי אותו בזבח
הכתב מדבר ואינו מדבר בכהן לא יחשב
לא יערב בו מחשבות אחרות פינול זה
חוץ למקומו יהיה מלמד שמצטרפין זה עם
זה והנפש האוכלת ממנו אחד ולא שנים
ואיזה זה חוץ לזמנו דגמר עון עון מנותר
דדמי ליה בזב אמר ליה רב פפא לאביי

cetur respectu extra locum suum : At excludit textus in residuo : *Qui comederit illud, delictum suum portabit* : Hoc est extra locum suum, & excludit residuum ab excidio : Probabiliter residuum ipsum statuendum erat in excidio ; ad docendum *delictum delictum* extra tempus suum, quod simile est seminifluo : Contra extra locum suum statuendum erat in excidio, ad docendum delictum extra locum suum, quod est illi simile in sanctuario. At dicit R. Jochanan. Docet Zebedai bar Levi: *Probet sanctitas, sanctitas* : Scriptum est hic: *Sanctitates Domini profanavit & excidetur*. Et ibi scriptum est: *Et comburet residuum igne &c.* Sicut ibi residuum, ita hic quoque residuum. At excludit textus in residuo: *Et qui comederit illud, delictum suum portabit*. Ad excludendum extra locum suum ab excidio: Et quid vidisti, quod textus producat extra locum suum, & diem tertium sectionis quæ inscribitur : *Sancti eritis* : Extra locum suum ; Contra producam ego probabiliter extra tempus suum, quia docetur *delictum delictum* ex residuo, quod est illi simile in seminifluo. Contra producam extra locum suum, & diem tertium sectionis : *Sancti eritis* extra tempus suum ; quia differit testibus proximis & excludit : Dicit Raba: Omnes ex textu producam : Scriptum est enim : *Si comedendo comederit*. De duabus comestionibus textus loquitur ; sc. de comestione hominis, & de comestione altaris : *De carne sacrificii pacificorum* : Sicut pacifica faciunt abominandum, & fiunt abominanda ; ita pariter omnia, quæ faciunt abominandum, & fiunt abominanda : *Die tertio*. Hoc extra tempus suum : *Non acceptabitur*. In acceptatione erit legitimum, & similiter in acceptatione erit illegitimum : Sicut in acceptatione erit legitimum, donec offerantur cuncta ejus permittentia ; ita pariter in acceptatione erit illegitimum, donec offerantur cuncta ejus permittentia : *Offerens* : Oblatione reprobatur, at non reprobatur tertio die: *Ipsum*. De sacrificio textus loquitur, at non loquitur de sacerdote. *Non imputabitur*. Non miscebit in eo alias cogitationes. *Abominandum*. Hoc est extra locum suum. *Erit*: Docemur, quod hoc cum illo conjungeretur: *Et anima comedens ex eo*: Unus non duo: Et quidnam est? Extra tempus suum: Etenim docetur delictum delictum ex residuo, quod est illi simile in seminifluo. Dixit R. Papa ad Abaje ; Juxta opinionem

לדירך שלישי דפרשת קדשים תהיו מא'
דרשת ביה ההוא מיבעי ליה למקום שיהא
משולש בדם בבשר ובאימורין תיפוק לי
מקרא קמא אם האכל יאכל מדאפקיה
רחמנא בלשון שלישי אמר רב אשי
אמריתה לשמעתא קמי דרב מתנא אי
מהתם הוה אמינא שלישי פרט פיגול כלל
ונעשה כלל מוסף על הפרט ואיתרבי שאר
מקומות קא משמע לן תנו רבנן אם
האכל יאכל מבשר זבח שלמים אמר רבי
אליעזר כוף אזנך לשמוע במחשב לאכול
מזבחו ביום השלישי הכתב מדבר או אינו
אלא באוכל מזבחו ליום שלישי אמרת
אחר שהוא כשר יחזור ויפסל אמר לו
רבי עקיבא הן מצינו בזב וזבה ושומרת
יום כנגד יום שהן בחזקת טהרה וכיון
שראו סתרו אף אתה אל תתמה על זה
שאף על פי שהוכשר שיחזור ויפסל אמר
ליה הרי הוא אומר המקריב בשעת הקרבה
הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי או אינו
המקריב אלא זה כהן המקריב כשהוא
אומר אתו בזבח הוא מדבר ואינו מדבר
בכהן בן עזאי אומר אתו מה תלמוד לומר
לפי שנאמר לא תאחר לשלמו יכול אף
מאחר נדרו בלא ירצה תלמוד לומר אותו
אותו בלא ירצה ואין המאחר נדרו בלא
ירצה אחרים אומרים לא יחשב במחשבה
הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי ובן עזאי
דבזבח הכתב מדבר ואינו בכהן מנא ליה
איבעת אימא נפקא ליה מדאחרים
ואיבעת אימא מדכתב לא ירצו ולא
ירצה זביחה הוא ובן עזאי אותו בלא
ירצה ואין מאחר נדרו בלא ירצה מהכא
נפקא מדאחרים נפקא דתניא אחרים
אומרים יכול יהא בכור שעיברה שנתו
בפסולי המוקדשין ויפסל תלמוד לומר
ואכלת לפני יהוה אלהיך מעשר דגנך וגו'

nem tuam : τὸ *in die tertio* sectionis : *Sancti eritis* ; quomodo exponis? Necesse est statuere, cum sit tripartitus in sanguine, in carne, & in adipibus : Eruitur mihi ex primo textu : *Si comedendo comederit* : Ex eo quod excludat textus in phrasi *in die tertio*. Dicit R. Asse : Dixi hanc lectionem coram Rabi Mitena : si hinc differendum est, dicerem : *In die tertio* : particulare : *Abominandum* : generale : *Et fiet*. Generale additur super particulare : Et potunt includi alia loca ; Hinc nobis eruitur. Tradiderunt sapientes : *Si comedendo comederit de carne sacrificii pacificorum*. Dicit Rabi Eliesеr : Inclina aurem tuam ad audiendum : De eo qui cogitat comedere de sacrificio in die tertio textus loquitur, aut non loquitur nisi de eo, qui comedat de sacrificio suo in die tertio? Dixisti? Postquam fuit legitimum, iterum fiet illegitimum? Respondit R. Akiba : Sic deprehendimus in seminifluo, & in seminiflua, & in ea quæ observat de die in diem, qui sunt in præsuntione puritatis, & quando inspiciunt, destruunt. Ita pariter de hoc ne mireris; quod licet sit legitimum, iterum reprobetur. Dixit : Ecce dictum est : *Offerens*. Tempore oblationis profanatur, at non profanatur die tertio; Aut non est dicendum : *Offerens* ; nisi quod sit sacerdos offerens : Quando vero dicit : *Ipsum*. De sacrificio loquitur; at non loquitur de sacerdote. Ben Azai dicit : *Ipsum*. Cur dictum est? Quia dictum est : *Non tardabis complere*. Crederem, vel si tardet votum suum, quod transgrediatur præceptum : *Non acceptabitur*? Idcirco dictum est : *Ipsum*. *Ipsum* non acceptabitur; At qui tardat votum suum, non transgreditur præceptum : *Non acceptabitur* : Alii dicunt : *Non imputabitur* : Cogitatione reprobatur, at non reprobatur die tertio. At ben Azai dicit : De sacrificio textus loquitur, at non de sacerdote : Unde probatur? Si velis dicam, probatur ex aliis, si velis dicam, probatur ex eo quod scriptum est : *Non acceptabitur*, & *non acceptabitur* immolatio ipsa. Et ben Azai dicit : *Ipsum non acceptabitur* ; at qui tardat votum suum non transgreditur præceptum : *Non acceptabitur* : Hinc probatur, ex aliis probatur. Etenim extat traditio : Alii dicunt : Crederem, quod primogenitum, cujus annus præterierit, comprehenderetur in iis quæ profanata sunt in sanctificatis, & profanatum esset? Idcirco dictum est : *Et comedes coram Domino Deo tuo decimam tritici tui &c.* Æquiparat

מקיש בכור למעשר מה מעשר אינו נפסל
משנה לחבירתה אף בכור אינו נפסל
משנה לחבירתה איצטריך סלקא דעתך
אמינא הני מילי בכור דלאו בר הרצאה
הוא אבל קדשים דבני הרצאה נינהו
אימא לא לירצו קא משמע לן ואכתי
מהתם נפקא והיה בך חטא ולא בקורבנך
חטא ואמר רבי ינאי ההוא מבעי ליה
והיה בך חטא ולא באשתך חטא סלקא
דעתך אמינא הואיל ואמר רבי אליעזר
ואיתימר רבי יוחנן אין אשתו של אדם
מתה אלא אם כן מבקשין ממנו ממון
ואין לו שנאמר ואם אין לך לשלם למה
יקח משכבך מתחתיך בהאי עון דבל תאחר
נמי מתה קא משמע לן. ואחרים אומרים
במחשבה הוא נפסל ואינו נפסל בשלישי
ורבי אליעזר לא יחשב מאי עביד ליה
מיבעי ליה לכדרבי ינאי דאמר רבי ינאי
מנין למחשבות שמוציאות זו מזו שנאמר
ולא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות
תלמוד לומר ולא יחשב ורב מרי מתני
אמר רבי ינאי מנין למחשב בקדשים שהוא
לוקה תלמוד לומר לא יחשב אמר ליה
רב אשי לרב מרי לאו שאין בו מעשה
הוה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין
עליו אמר ליה רבי יהודה היא דאמר לאו
שאין בו מעשה לוקין עליו.

מתניתא זה הכלל כל השוחט והמקבל
והמהלך והזורק לאכול דבר שדרכו לאכול
ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר כזית חוץ
למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול
וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר
כמצותו כיצד קרב המתיר כמצותו שחט
בשתיקה קבל והלך וזרק חוץ לזמנו או
ששחט חוץ לזמנו וקבל והלך וזרק בשתיקה
או ששחט וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו זהו
שמקריב המתיר כמצותו כיצד לא קרב
המתיר כמצותו שחט חוץ למקומו קבל

parat primogenitum decimæ; ſicut decima non profanatur de anno in annum, ita pariter primogenitum non profanatur de anno in annum: Neceſſe eſt; Poterit hoc dici de primogenito, quod non eſt filius acceptationes; at ſancta, quæ ſunt filii acceptationis, dicam: Non acceptantur: Nobis dicit: Adhuc hinc probatur: *Et erit in te peccatum*; at non in tuo ſacrificio peccatum: Et dicit R. Inai: Et requiritur: *Et erit in te peccatum*; at non erit in uxore tua peccatum: Si crederes dicerem: Quia dicit R. Elieſer; & ſunt qui dicunt, R. Jochanan: Uxor hominis non moritur, niſi quando quærant ab eo nummos, & illi non ſint: Dictum eſt enim: *Si enim non habes, unde reſtituas, quid cauſæ eſt ut tollat operimentum de cubili tuo*? Propter hoc delictum: *Non tardabis*: Etiam moritur: Nobis dicit: Et alii dicunt: Cogitatione profanatur, & non profanatur die tertio: Et R. Elieſer: *Non imputabitur*: quomodo explicat? Inquirit juxta mentem R. Inai; Etenim dicit R. Inai: Unde probatur, quod in cogitationibus quarum altera ex altera prodeat; non miſceantur aliæ cogitationes? Ex eo quod dictum eſt: *Non imputabitur*. Et R. Mari docet: Dicit R. Inai. Unde probatur, quod ſi cogitet de ſanctitatibus, vapulet? Ex eo quod dictum eſt: *Non imputabitur*. Reſpondit R. Aſſe τῷ R. Mari: At præceptum negativum in quo non eſt opus: Et propter præceptum negativum, in quo non eſt opus, non vapulant: Dicit R. Jehuda: Hoc eſt quod dicit: Propter præceptum negativum, in quo non eſt opus vapulant.

Misna. Hæc eſt regula generalis: Qui mactat, & accipit ſanguinem, & incedit, & ſpargit eo pacto ut comedat, quod ſolet comedi, atque ut adoleat, quod ſolet adoleri in quantitate olivæ extra locum ſuum, erit illegitimum, & non erit in eo pœna excidii; extra tempus ſuum, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio, dummodo offerat permittens juxta præceptum ſuum: Quomodo offert permittens juxta præceptum ſuum? Si mactet cum ſilentio, ſi accipiat & incedat, & ſpargat extra tempus ſuum; aut ſi mactet extra tempus ſuum, & accipiat, & incedat, & ſpargat cum ſilentio, aut ſi mactet, & accipiat, & incedat, & ſpargat extra tempus ſuum; Hic eſt, qui offert permittens juxta præceptum ſuum: Quomodo non offert permittens juxta præceptum ſuum? Si mactet extra locum

והלך וזרק חוץ לזמנו או ששחטה חוץ לזמנו קבל והלך וזרק חוץ למקומו או ששחט וקבל והלך וזרק חוץ למקומו ולזמנו הפסח והחטאת ששוחטין שלא לשמן וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו או ששחט חוץ לזמנו קיבל והילך וזרק שלא לשמן או ששחט וקבלו והילך וזרק דמן שלא לשמן זהו שלא קרב המתיר כמצוותו לאכול כזית בחוץ כזית למחר כזית למחר כזית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת אמר רבי יהודה זה הכלל כל שמחשבת הזמן קרמה למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת ואם מחשבת המקום קרמה למחשבת הזמן פסול ואין בו כרת וחכמים אומרים זה וזה פסול ואין בו כרת לאכל כחצי זית להקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין.

גמרא אמר אילפא מחלוקת בשתי עבודות אבל בעבודה אחת דברי הכל עירוב מחשבות הוי ורבי יוחנן אמר אף בעבודה אחת מחלוקת בשלמא לאילפא מרישא בשתי עבודות סיפא נמי בשתי עבודות אלא לרבי יוחנן רישא בשתי עבודות וסיפא בעבודה אחת אין רישא בשתי עבודות סיפא בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות . תנן אמר רבי יהודה זה הכלל אם מחשבת הזמן קרמה למחשבת המקום פיגול וחייבין עליו כרת בשלמא לרבי יוחנן היינו דקתני זה הכלל אלא לאילפא מאי זה הכלל קשיא . תנן התם הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי מאיר אמר רבי יוסי אם לכך נתכוונה תחילה הואיל ואי איפשר להוציא שתי שמות כאחת

cum suum, si accipiat, & incedat, & spargat extra tempus suum, aut si mactet extra tempus suum, si accipiat, & incedat, & spargat extra locum suum, aut si mactet, & accipiat, & incedat, & spargat extra locum suum, & tempus suum; Pascha & sacrificium pro peccato si mactaverint sine suo nomine, & accipiat, & incedat, & spargat extra tempus suum, aut si mactet extra tempus suum, accipiat, & incedat, & spargat sine suo nomine; aut si mactet, & accipiat, & spargat eorum sanguinem sine suo nomine; hic est qui non offert permittens juxta præceptum suum: Ut comedat quantitatem olivæ foris, quantitatem olivæ die crastino, quantitatem olivæ die crastino, quantitatem olivæ foris, quantitatem dimidiæ olivæ die crastino, quantitatem dimidiæ olivæ foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii. Dicit R. Jehuda: Hæc est regula generalis. Quando antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; si vero cogitatio loci antecedat cogitationem temporis, erit abominandum, at in eo non erit pœna excidii: Et sapientes dicunt: Utrumque erit illegitimum, & in eo non erit pœna excidii: Ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, ut adoleat quantitatem dimidiæ olivæ, erit legitimum; quia comestio, & adolitio non coalescunt.

GEMARA. Dicit Elpha. Dissensio est in duobus ministeriis; at in uno ministerio ex omnium consensu commiscentur cogitationes: Et R. Jochanan dicit: De uno ministerio est dissensio: Concedatur juxta mentem Elpha, qui exponit de duobus ministeriis; finis quoque propositionis de duobus ministeriis: At juxta mentem R. Jochanan: principium propositionis de duobus ministeriis, finis de uno ministerio. Si principium de duobus ministeriis, finis tam de uno quam de duobus ministeriis. Legimus: Dicit R. Jehuda: Hæc est regula generalis: Si cogitatio temporis antecedat cogitationem loci, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Concedatur juxta mentem R. Jochanan; qui docet: Hæc est regula generalis. At juxta mentem Elpha: Quid est hæc regula generalis. Oppositio. Ibi legimus: Sit hæc commutatio holocausti, & commutatio pacificorum; est commutatio holocausti; verba R. Meir. Dicit R. Jose; Si hoc intenderit a principio; quoniam non possunt simul proferri duo nomina, ejus verba confirmantur;

דבריו קיימין ואם משאמר הרי תמורת
עולה ונמלך ואמר הרי זה תמורת שלמים
הרי זה עולה איבעיא להו הרי זו תמורת
עולה ושלמים מהו לחצות מהו אמר אביי
בהא ודאי מודה רבי מאיר רבא אמר
עדין היא מחלוקת אמר רבא לאביי לדידך
דאמרת בהא ודאי מודה רבי מאיר הרי
שחיטה דלכי לחצות דמי ופליגי אמר ליה
מי סברת אינה לשחיטה אלא לבסוף ישנה
לשחיטה מתחילה ועד סוף ומשנתינו
דאמר סימן ראשון חוץ לזמנו סימן שני
חוץ למקומו הרי קמיצה דלכי לחצות דמי
ופליגי התם נמי דאמר קומץ ומנחה חוץ
לזמנו קורט קומץ ולבונה חוץ למקומו הרי
קומץ דמנחת חוטא דליכא לבונה בהדיה
ופליגי לא פליגי אמר רב אסי אם תימצי
לומר פליגי בפסיעות רב שימי בר
אשי מתני כדאביי רב הונא בר נתן מתני
כדרבא כי אתא רב דימי אמר רבי מאיר
בשיטת רבי יהודה אומרה דאמר תפוס
לשון ראשון דתנן אמר רבי יהודה זה
הכלל אם מהשבת הזמן קדמה את מחשבת
המקום פיגול וחייבין עליו כרת אמר ליה
אביי והא רבה בר בר חנה אמר רבי
יוחנן כי מנעת להו רבי מאיר ורבי יוסי
בהדי הדדי לא פליגי ולא פליגי והא
מיפלג פליגי אמר ליה פליגי במאי דפליגי
ולא פליגי במאי דלא פליגי דאמר רבי
יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן הכל מודים
היכא דאמר תחול זו ואחר כך אמר תחול
זו דברי הכל לא חיילא לא תחול זו אלא
אם כן חלה זו דברי הכל חיילא כי פליגי
דאמר תמורת עולה תמורת שלמים רבי
מאיר סבר מדהוה ליה למימר תמורה
עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת
שלמים שמע מינה מיהדר קא הדר ביה
ורבי יוסי אי אמר תמורת עולה ושלמים
הוה אמינא פלגא תמורת עולה ופלגא
תמורת שלמים להכי אמר תמורת עולה
תמורת שלמים למימרא דבולה עולה

tur ; Si vero postquam dixerit : Commutatio holocausti , pœnituerit ; Et dicat : Commutatio pacificorum ; erit commutatio holocausti : Quæsitum est : Sit hæc commutatio sit in holocausta & pacificum ; quid ? Num erit dividendum ? Dicit Abaje : Certum est , quod consentiat Rabi Meir : Et dissentiunt Raba dicit : Adhuc est dissensio : Dixit Raba ad Abaje : Juxta opinionem tuam dicis , quod certum sit , quod consentiat Rabi Meir : Ecce mactatio , quæ potest dividi : Respondit ; Quid putas , quod mactatio fieri non debeat nisi in fine ; Docet quod mactatio fieri possit a principio usque ad finem : Ex Misna nostra dicit : Signum primum extra tempus suum , signum secundum extra locum suum . Ecce pugillatio , quæ potest dividi : Ibi dicit : Pugillus , & munus extra tempus suum , & granum , & pugillus, & thus extra locum suum ; Ecce pugillus muneris peccatoris perspicue non requirit thus : Dissentiunt , & non dissentiunt . Dicit R. Asse . Si potes dicere quod dissentiant , in incessu dissentiunt . Rabi Scimi bar Asse docet juxta mentem Abaje ; Rabi Huna bar Nathan docet juxta mentem Raba : Quando venit R. Dimi dixit : R. Meir juxta sententiam R. Jehuda dicit ; qui dicit : Comprehenditur in primo sensu : Etenim legimus : Dicit R. Jehuda : Hæc est regula generalis : Si cogitatio temporis antecedat cogitationem loci , erit abominandum , & ejus causa tenentur excidio : Respondit illi Abaje : Ecce Rabi bar bar Channa ; Dicit R. Jochanan ; Quando ad eos accessit R. Meir , & R. Jose ; inter se eos invicem non est dissensio : Non est dissensio? Atqui est dissensio . Dixit : Dissentiunt , in quo dissentiunt , & non est dissentiunt , in quo non dissentiunt : Dicit R. Isaach bar Joseph : Dicit R. Jochanan : Omnes conveniunt : Si quis sit qui dicat : Confirmetur hoc ; & postea dicat : Confirmetur illud : omnium consensu , non confirmetur : Non confirmetur hoc ; at postea destinat , omnium consensu destinatum : Nam dissentit , qui dicit : Commutatio holocausti , commutatio pacificorum : R. Meir putat , postquam dixit : Commutatio holocausti , commutatio pacificorum ; hinc eruitur , quod pœnituerit. At R. Jose : Si dicat : Commutatio holocausti , & pacificorum : Dicerem dimidium commutationis in holocaustum , & dimidium commutationis in pacifica. Si sic dicat : Commutatio holocausti , commutatio pacificorum ; dicerem , dimi-

וכולה שלמים הויא אמר ליה הוא אמר
לא פליגי ואנא אמינא פליגי אמר עולא
ואיתימר רב הושעיא אפשר ידעיה חברין
בבלאה כזית כזית תנן או כזית ו ית תנן
כזית כזית תנן אבל כזית וכזית דברי הכב
עירוב מחשבות הוי או דילמא כזית וכזית
תנן דלרבי יהודה פרטא הוי וכל שכן בזית
כזית תא שמע דבעא מינה לוי מרבי חישב
לאכול כזית למחר בחוץ מהו אמר ליה זו
שאילה עירוב מחשבות הוי אמר לפניו רבי
שמעון ברבי לא משנתינו היא לאכל כזית
בחוץ כזית למחר כזית בחוץ כחצי זית
בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ
פסול ואין בו כרת הא אידך עירוב
מחשבות הוי אמר ליה הוא שאל בי דבר
חכמהואת אמרת משנתינו לדידך דאתניתך
תרתי לא קשיא לך לדידיה דלא איתננתיה
אלא חדא ושמעינהו לרבנן דקא גרסי
תרתי יסבר דידי דווקא ודידהו עירוב
מחשבות הוי או דילמא דידהו דווקא
ולדידי שיורו שיור לי ומדשייר לי לדידי
הא שייר להו לדידהו נמי בהך והייא
איתנייה אילימא כזית כזית אתנייה ותיבעי
ליה כזית וכזית סבר איבעי מיניה חדא
רשמענא תרתי דאי בעינא כזית וכזית הא
ניחא אי אמר ליה כללא כל שכן כזית
למחר בחוץ אלא אי אמרה לי פרטה אכתי
כזית למחר בחוץ קא מבעיא לי אי הכי
השתא נמי התינח אי אמר ליה כזית
למחר בחוץ פרטה כל שכן כזית וכזית
אלא אי אמר ליה כללא אכתי כזית וכזית
מיבעי ליה אם כן מרתח רתח השתא

midium commutationis in holocauſtum, & dimidium commutationis in pacifica: Idcirco dicit quod totum in holocauſtum; & totum in pacifica: Ille dicit: Non eſt diſſenſio; & ego dicam, quod ſit diſſenſio. Dicit Ela, & ſunt qui dicunt, R. Oſajah: Fieri poteſt, ut ſciant ſocii Babylonii; Quantitate olivæ, quantitatem olivæ: Legimus: quantitatem olivæ quantitatem olivæ legimus; Quantitatem olivæ quantitatem olivæ legimus: At quantitatem olivæ, & quantitatem olivæ omnium conſenſu miſcentur cogitationes; aut fortaſſe quantitatem olivæ quantitatem olivæ legimus: juxta mentem Rabi Jehuda ſpecialiter, quanto magis quantitatem olivæ quantitatem olivæ: Veni & audi: Quæſivit Levi a Rabi: Si cogitet ad manducandum quantitatem olivæ die craſtino foris quid? Reſpondit: Hæc poſtulatio de mixtione cogitationum agit. Dixit coram R. Simeone bar Rabi: Non eſt hæc noſtra Miſna, ut comedat quantitatem olivæ foris quantitatem olivæ die craſtino, quantitatem olivæ foris, quantitatem dimidiæ olivæ foris, quantitatem dimidiæ olivæ die craſtino quantitatem dimidiæ olivæ foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: Ecce alia ſententia: commixtio cogitationum eſt. Reſpondit: Ille quæſivit a me rem ſcientiæ, & tu dicis quod ſit Miſna; Juxta tuam mentem, qua duo doces, non eſt tibi oppoſitio, at juxta ejus opinionem non docetur niſi unum; & intelligit juxta mentem ſapientum, quod legendum ſit duo; & putat juxta meam opinionem, quod ſit abſolute; & juxta ejus opinionem, quod ſit commixtio cogitationum; aut fortaſſe juxta ejus opinionem abſolute, & juxta meam ſententiam ſi erit reſiduum, ſit reſiduum mihi, & quoniam reſiduum eſt mihi juxta meam ſententiam, reſiduum quoque erit illi juxta ejus ſententiam; Vel in hoc ſic poteſt explicari; Fortaſſe ſicut oliva, ſicut oliva, legendum erat; Si dicendum ſit ſicut oliva, & ſicut oliva, hinc una comprehendet duas; ſi dicendum ſit ſicut oliva, & ſicut oliva, concedatur; Si dicat generaliter multo magis, ſicut oliva die craſtino foris; at ſi dicat ſpecialiter, adhuc ſicut oliva die craſtino foris dicendum erat; ſi ita eſt, hic quoque concedendum erit: Si dicat ſicut oliva die craſtino foris ſpecialiter, multo magis ſicut oliva ſicut oliva: At ſi dicat generaliter, adhuc dicendum erat ſicut oliva & ſicut oliva: Si ita eſt; indignando indignatus eſt: Jam vero ſicut oliva

ſicut

כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא
לישנא אחרינא כזית למחר בחוץ פרטה
כזית כזית מיבעיא איתמר חצי זית חוץ
לזמנו אמר רבא ויקץ כישן הפיגול ורב
הונא אמר עירוב מחשבות הוי אמר רבא
מנא אמינא לה דתנן כביצה אוכל ראשון
וכביצה אוכל שני שבללן זה בזה ראשון
חלקו זה שני וזה שני הא חזר ועירב
ראשון הוי ממאי מדקתני סיפא נפל זה
בעצמו וזה בעצמו על ככר של תרומה
פסלה נפלו שניהן באחת עשאוה שנייה
ורב המנונא התם איכא שיעורא הכא ליכא
שיעורא אמר רב המנונא מנא אמינא להא
דתנן האכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא
בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא
בקל שבשניהם אף על גב דהדר מליה
כי אתא רב דימי אמר חצי זית חוץ
למקומו וחצי זית חוץ לזמנו תני בר קפרא
פיגול אין חצי זית לא מועיל במקום כזית
כי אתא רבי אמר חצי זית חוץ לזמנו
וחצי זית חוץ למקומו תני בר קפרא פיגול
אין חצי זית מועיל במקום כזית רב אשי
מתני הכי חצי זית לזמנו וכזית חציו חוץ
למקומו וחציו חוץ לזמנו תני בר קפרא
פיגול אין חצי זית מועיל במקום כזית
אמר רבי ינאי חישב שיאכלוהו כלבים
למחר פיגול דכתב ואת איזבל יאכלו
הכלבים בחלק יזרעאל מתקיף לה רבי
אמי אלא מעתה חישב שתאכלוהו אש
למחר דכתב תאכלהו אש לא נופח הכי
נמי דפיגול וכי תימא הכי נמי והתנא
לאכל כחצי זית ולהקטיר חצי זית כשר
שאין אכילה והקטרה מצטרפין אי דאפקה
בלשון אכילה הכי נמי הכא במאי עסקינן

ſicut oliva generaliter dictum eſt : ſi dixiſſet ſicut oliva die craſtino foris, alia phraſi dicendum erat : Sicut oliva die craſtino foris, ſpecialiter ſicut oliva ſicut oliva dicendum erat : Si dicatur : Dimidium olivæ extra tempus ſuum, dimidium olivæ extra locum ſuum, dimidium olivæ extra tempus ſuum; dicit Raba : Et rejicietur ſicut vetus, & erit abominandum: Et R. Huna dicit: Commixtio cogitationum eſt : Dicit Raba : Unde probatur? Etenim legimus. In quantitate ovi ſi ſit comeſtio prima, & in quantitate ovi comeſtio ſecunda, inter ſe conjunguntur, prima dividit hanc ſecundam, & hæc ſecunda iterum miſcetur cum prima : Unde docet finem propoſitionis? Si hæc cadat ſeorſim, & illa ſeorſim in maſſam ſeparationis, profanatur: Si ambæ ſimul cadant, fiunt ſecundus gradus; At R. Amenuna dicit : Ibi eſt menſura, at hic non eſt menſura : Dicit R. Amenuna : Unde probatur? Etenim legimus: Si comedat quod pollutum fuerit patre immunditiei, & quod pollutum fuerit filio immunditiei, inter ſe coaleſcunt ad polluendum in leviori conditione, quæ in utroque ſit: Licet iterum compleat, fortaſſe iterum non complebit. Quando venit R. Dimi dicit : Dimidium olivæ extra locum ſuum, & dimidium olivæ extra tempus ſuum, docet bar Kaphra; erit abominandum : Dimidium olivæ non ingreditur in locum quantitatis olivæ: Quando venit Rabina dicit: Dimidium olivæ extra tempus ſuum, & dimidium olivæ extra locum ſuum, docet bar Kaphra : Erit abominandum : Dimidium olivæ non ingreditur in locum quantitatis olivæ : R. Aſſe ſic docet: Dimidium olivæ extra tempus ſuum, & de quantitate olivæ dimidium extra locum ſuum, & dimidium extra tempus ſuum, docet bar Kaphra; erit abominandum: Dimidium olivæ non ingreditur in locum quantitatis olivæ. Dicit R. Inai : Si cogitet, ut ex eo comedant canes die craſtino, erit abominandum; Scriptum eſt enim : *Jezabel quoque comedent canes in agro Jezraſet*. Objecit R. Ame : At ſi cogitet, quod illud abſumat ignis die craſtino : Scriptum eſt enim : *Devorabit eum ignis, qui non ſuccendetur*. Hic quoque erit abominandum. Nam dices hic quoque? Atqui extat traditio : Ut comedat dimidium olivæ, ut adoleat dimidium olivæ, erit legitimum, quia comeſtio & adolitio non coaleſcunt : Si producatur phraſi comeſtionis, hic quoque: Hic de quo agimus? Quando proferatur phraſi ado-

דאפקה בלשון הקטרה דלשון אכילה לחוד
ולשון הקטרה לחוד בעי רב אשי חישב
לאכל כזית בשני בני אדם מהו בתר
מחשבה אזליה דאיכא שיעורא או בתר
אוכלים אזליה וליכא שיעורא אמר אביי
תא שמע לאכל כחצי זית ולהקטיר חצי
כזית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין
הא לאוכל ולאוכל דומיא דלאוכל ולהקטיר
והיכי דמי בשני בני אדם מצטרף שמע
מינה בעי רבא חישב לאכל כזית ביתר
טבדי אכילת פרס מהו לאכילת גבוה
מדמינן ליה או לאכילת הדיוט
מדמינן ליה אמר אביי תא שמע לאוכל
כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין
אכילה והקטרה מצטרפין טעם דלאכל
ולהקטיר הא לאוכל ולאוכל מצטרף והא
הקטרה ביותר מכדי אכילת פרס הוא
דילמא בהסיק גדול. לאכל כחצי זית כשר
טעמא דלאוכל ולהקטיר הא לאוכל
ולאוכל דבר שאין דרכו לאוכל מצטרף
הא קותני רישא לאכול את שדרכו לאכול
מצטרף את שדרכו לאכול אין שאין דרכו
לא אמר רבי ירמיה הא מני רבי אליעזר
היא דאמר מחשבין מאכילת אדם לאכילת
מזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם דתנן
השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו
לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר
כשר ורבי אליעזר פוסל אביי אמר אפילו
תימא רבנן ולא תימא הא לאוכל
ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אלא אימא
הא לאוכל ולאוכל דבר שדרכו לאוכל
מאי קא משמע לן אי דבר שדרכו לאכול
קא משמע לן מרישא שמע מינה כחצי
זית בחוץ כחצי זית למחר פינול הא כחצי
זית למחר פינול אלא אי לאוכל ולהקטיר
מדוקיא דרישא שמע מינה לאוכל דבר
שדרכו לאוכל אין שאין דרכו לאוכל לא
השתא ומה לאוכל ולאוכל דבר שאין

adolitionis, quia phrasis comestionis seorsim & phrasis adolitionis seorsim: Quæsivit R. Asse: Si cogitet, ut comedatur quantitas olivæ a duobus hominibus, quid? Post cogitationem pergit in qua sit mensura, an post comedentes pergit, & non sit mensura? Dicit Abaje: Veni & audi: Ut comedat dimidium olivæ, ut adoleat dimidium olivæ, erit legitimum, quia comestio, & adolitio non coalescunt: Ecce comestioni, & comestioni assimilatur, comestioni & adolitioni ubi assimilatur? In duobus hominibus conjungitur: hinc eruitur: Quæsivit Raba: Si cogitet ut comedat quantitatem olivæ plusquam satis sit comestioni dimidii. Num comestioni excellentiori assimilabimus, an comestioni vulgari assimilabimus? Dicit Abaje: Veni & audi ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, & adoleat quantitatem dimidiæ olivæ, est legitimum, quia comestio & adolitio non coalescunt; ratio est quia comedit, & adolet; Ecce ut comedat usque ut comedat conjungitur, si adoleat plusquam satis sit comestioni dimidii, ecce fortasse de adolitione magna loquitur. Ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, erit legitimum, quia cogitat ut comedat, & adoleat; at ut comedat & comedat quod non solet comedi, conjungitur. Ecce docet principium propositionis: Ut comedat quod solet comedi conjungitur: quod solet comedi, maxime, at non, quod non solet comedi. Dicit R. Hieremias: Cujusnam hæc sententia est? Rabi Eliesér, qui dicit: Cogitant a comestione hominis ad comestionem altaris, & a comestione altaris ad comestionem hominis: Etenim legimus. Si mactet sacrificium ut comedat quod non solet comedi, & adoleat quod non solet adoleri, erit legitimum; & R. Eliesér reprobat: Abaje dicit: Vel si dicas; hæc est sententia sapientum; at non potes dicere: Ut comedat, & comedat quod non solet comedi; At dicam; Ut comedat, atque ut comedat quod solet comedi, quid nobis dicit? Quod solet comedi; nobis dicit a principio propositionis: Hinc intelligitur: In quantitate dimidiæ olivæ foris, in quantitate dimidiæ olivæ die crastino, erit abominandum; Ecce in quantitate dimidiæ olivæ die crastino erit abominandum: At si ut comedat & adoleat: Investigatur principium propositionis: Hinc eruitur: Ut comedat, quod solet comedi, utique, at non, quod non solet comedi. Jam vero si ut comedat, atque ut come-

דרכו לאוכל לא מצטרף לאוכל ולהקטיר מיבעיא לאוכל ולהקטיר איצטריך סלקא דעתך אמינא התם היא דלאו כי אורחיה קא מחשיב אבל הכא דבהאי כי אורחיה ובהאי כי אורחיה אימא ליצטרף קא משמע לן.

פרק שלישי

מתניתא כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשירה שהשחיטה כשירה בזרים ובנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שלא יהיו טמאים נוגעין בבשר לפיכך הן פסולין במחשבה וכולן שקיבלו את הדם חוץ לזמנו וחוץ למקומו אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל קיבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר קיבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו קיבל בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש נשפך מן הכלי על הרצפה ואספה כשר נותנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלן ואת הניתנין למעלן למטה ואת הניתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל.

גמרא שחטו דיעבד אין לכתחילה לא ורמינהי ושחט שחיטה בכל כשירה שהשחיטה כשירה בזרים ובנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים או אינו אלא בכהנים אמרת וכי מאין באת מכלל שנאמר אתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח יכול אף בשחיטה תלמוד לומר ושחט את בן הבקר לפני יהוה ותקריבו וגו' מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על השחיטה שכשירה בכל אדם הוא הדין דאפילו לכתחילה נמי ומשום דקא בעי למיתנא טמאים דלכתחילה לא גזירה שמא יגעו בבשר תנא ששחטו וטמא דיעבד שפיר דמי ורמינהי וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים מדרבנן מאי שנא

medat; quod non solet comedi, non conjungitur, ut comedat atque ut adoleat dicendumne est? Ut comedat & adoleat necesse est: Et dici posset; Ibi, ubi non solet, imputatur, hic, cum in hoc, atque in illo sit consuetudo, dicam esse conjungendum: Hoc nobis significat.

CAPUT III.

MISNA: Si omnes illegitimi mactent, eorum mactatio erit legitima, quia mactatio legitima est per alienos, mulieres, & servos, & immundos vel in sanctitatibus sanctitatum, dummodo immundi non attingant carnem, idcirco illi cogitatione reprobant: Et si accipiant sanguinem extra tempus suum, & extra locum suum, si fuerit sanguis animæ, & iterum legitimus accipiat, si accipiat legitimus, & det illegitimo, si iterum legitimus accipiat dextra, & det in sinistram, & restituat in dextram; si accipiat vase sancto, & indat in vas profanum, & restituat in vas sanctum, si effundatur de vase super pavimentum, & colligat, erit legitimum; si spargat super clivum, & non e regione basis, si spargat deorsum adspergendos sursum, & sursum adspergendos deorsum, & intus adspergendos foris, & foris adspergendos intus, si adhuc supererit de sanguine animæ iterum legitimus accipiat.

GEMARA. Si mactet per errorem, utique, at non de industria. At objiciunt; *Et mactabit*: Mactatio per omnes est legitima; quia mactatio legitima est per alienos, & mulieres, & servos, & immundos vel in sanctitatibus sanctitatum; aut non est legitima nisi per sacerdotes: Dixisti? Et unde probatur? Ex generali: Dictum est enim: *Tu & filii tui tecum custodietis sacerdotium vestrum in omni re, quæ spectat altare:* Crederem vel in mactatione? Idcirco dictum est: *Et mactabit filium bovis coram Domino, & offerent &c.* Ab acceptione sanguinis & ulterius præceptum incumbit sacerdotibus; Ad docendum quod mactatio sit legitima per omnes homines: At ratio dictitat, quod vel de industria; quoniam docendum erat, quod immundi de industria non mactarent, ne fortasse tangerent carnem: Docet: Si mactant immundi per errorem. Recte objiciunt: *Et imponet manus, & mactabit:* Sicut impositio manuum fieri debebat a mundis, ita pariter mactatio fieri debebat a mundis: Ex sen-

סמיכה דכתב לפני יהוה שחיטה נמי הכתיב
לפני יהוה איפשר דעבד סכין ארוכה
ושחיט סמיכה נמי איפשר דמעייל ידיה
וסמיך קסבר ביאה במקצת שמה ביאה
רב חסדא מתני איפכא וסמך ושחט מה
שחיטה בטהורין אף סמיכה בטהורין מאי
שנא שחיטה דכתב לפני יהוה סמיכה
נמי כתיב לפני יהוה איפשר דמעייל ידיה
וסמיך שחיטה נמי איפשר דעביד סכין
ארוכה ושחיט הא מני שמעון התימני
היא דתניא ושחט את בן הבקר לפני
יהוה ולא השוחט לפני יהוה שמעון
התימני אומר מנין שיהיו ידיו של שוחט
לפני יהוה מן הנשחט תלמוד לומר ושחט
את בן הבקר לפני יהוה שוחט את בן
הבקר יהא לפני יהוה אמר עולא אמר
ריש לקיש טמא שהכניס ידו לפנים לוקה
שנאמר בכל קדש לא תגע ונומר מקיש
ביאה לנגיעה מה נגיעה במקצת שמה
נגיעה אף ביאה במקצת שמה ביאה
איתיביה רב הושעיה לעולא מצורע שחל
שמיני שלו להיות בערב הפסח וראה קרי
בו ביום וטבל אמרו חכמים אף על פי
שאין טבול יום אחר נכנס זה נכנס מוטב
יביא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין
בו כרת ורבי יוחנן אמר דבר תורה אפילו
עשה אין בו שנאמר ויעמד יהושפט בקהל
יהודה וירושלם בבית יהוה נכח החצר
החרשה מאי חצר החדשה אמר רבי
שחידשו בה דברים הרבה ואמרו טבול יום
אל יכנס למחנה לויה ואי אמרה ביאה
במקצת שמה ביאה היכי מעייל ידיה
בבהונות אידי ואידי עשה שיש בו כרת
הוא אמר ליה מטונך שאני מצורע הואיל
והותר לצרעתו הותר לקיריו אמר רב יוסף
קסבר עולא רובן זבים ונעשו טמואי מתים

tentia ſapientum quid docet? In impoſitione manuum ſcriptum eſt *coram Domino*, pariterque in mactatione ſcriptum eſt, *coram Domino*. Fieri poteſt, ut faciat cultrum oblongum, & mactet ſimiliter in impoſitione manuum fieri poteſt, ut introducat manum ſuam & imponat: Putat, quod pars ingreſſus vocetur ingreſſus; Rabi Chaſda contra docet; *& imponet manus, & mactabit*; Sicut mactatio fieri debebat a mundis, ita pariter impoſitio manuum fieri debebat a mundis: Quid docet? De mactatione ſcriptum eſt *coram Domino*, & ſimiliter de impoſitione manuum ſcriptum eſt *coram Domino*; Fieri poteſt, ut introducat manum ſuam & imponat, ita pariter in mactatione fieri poteſt, ut faciat cultrum oblongum & mactet: Cujuſnam hæc ſententia eſt? Simeonis Timoni eſt: Etenim extat traditio. *Et mactabit filium bovis coram Domino*; at non mactans coram Domino. Simeon Timoni dicit: Unde probatur quod manus mactantis ſit coram Domino? Ex mactato: Dictum eſt enim: *Et mactabit filium bovis coram Domino*. Mactans filium bovis erit coram Domino. Dicit Ela; dicit Riſch Lakiſch: Si immundus introducat manum ſuam, vapulat; Dictum eſt enim. *Et omne ſanctum non tanget*. Comparat ingreſſum cum tactu, ſicut pars tactus vocatur tactus, ita pariter pars ingreſſus vocatur ingreſſus: Objecit R. Oſajah τῷ Ela: Si dies octavus leproſi incidat in veſperam Paſchatis, & videat ſemen nocturnum eo die, & lavet, dixerunt ſapientes, licet eo die lavandus poſtquam ingreſſus eſt iſte, non ingrediatur melius eſt ut obſervetur præceptum affirmativum, in quo eſt pœna excidii, & pellatur præceptum affirmativum, in quo non eſt pœna excidii: Et R. Jochanan dicit: Ex verbis legis vel præceptum affirmativum in eo non eſt: Dictum eſt enim: *Et ſteterit Joſaphat in congregatione Juda, & Hieruſalem in domo Domini ante atrium novum*. Quid atrium novum? Dicit Rabi, quod in eo multa innovarint; & dixerunt: Eo die lavandus non ingredietur in caſtra Levitarum: Si dicas, quod pars ingreſſus vocetur ingreſſus, ubi introducet manum ſuam? In pollicibus: Utrumque eſt præceptum affirmativum, in quo eſt pœna excidii: Dixit illi: Onus tuum. Diverſum eſt in leproſo; quoniam permittitur in ejus lepra, permittitur in ejus caſu nocturno. Dicit Rabi Joſeph. Putat Ela; Si plures fuerint ſeminiflui & fiant immundi ex mortuo, quoniam permittitur

הואיל והותרו לטומאתן הותרו לזיבתן אמר ליה מי דמי טומאה אישתראי זיבה לא אישתראי אמר ליה דילמא הכי קאמר מר רובן טמא מתים ונעשו זבים הואיל והותרו לטומאתן הותרו לזיבתן אמר ליה אין ואפתי לא דמי מצורע היתירא הוא הואיל ואישתרי אישתרי טומאה דחוייה היא להא אידחאי להא לא אידחאי אמר ליה רבה אדרבה אפכא מסתברא מצורע היתירא היא להא אישתראי ולהא לא אישתראי טומאה דחוייה הוא מה לי חד דיחויי מה לי שתי דחיות מכלל דתרוייהו סבירא להו טומאה דחוייה היא בציבור. לימא מסייע ליה כל הסמיכות שהיו שם קורא עליהן אני תכף לסמיכה שחיטה חוץ מזה שהיה בשערי ניקנור שאין מצורע יכול ליכנס לשם עד שמזין עליו מדם חטאת ומדם אשמו ואי אמרת ביאה במקצת לא שמה ביאה ליעיל ידיה ולסמוך אמר רב יוסף הא מני רבי יוסי ברבי יהודה היא דאמר מרחק צפון וליעביד פישפש אביי ורבא דאמר תרוייהו הכל בכתב מיד יהוה עלי השביל את כל מלאכת התבנית איכא דאמרי אמר רב יוסף כל הסומך ראשו ורובו מכניס מאי טעמא כל בחו בענן הילכך לא איפשר. מאי קסבר אי קסבר סמיכת אשם מצורע דאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה דאורייתא ליעול ולסמוך דרחמנא אמר אמר רב אדא בר מתנה סמיכת אשם מצורע דאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה דאורייתא וסמך ושחט מה סמיכה בטהורין אף שחיטה בטהורין ואי אמרת לאו דאורייתא בטמאין נמי משכחת לה אלא איפוך סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא ותכף לסמיכה שחיטה דאורייתא רבינא אמר

tur in eorum immunditie, permittatur in eorum fluxu; Respondit Abaje: Quid putat? Immundities permittitur, at fluxus non permittitur. Respondit; Fortasse ita dicit Mor: Si plures fuerint immundi ex mortuo, & fiant seminiflui, quoniam permissa est eorum immundities, permittetur eorum fluxus. Respondit: Nondum est similis leprosus, qui permittitur, quoniam permittitur, permittitur: At immundities depellitur, in hoc depellitur, in illo non depellitur: Respondit Raba: Contra convertam argumentum: Probabiliter leprosus permittitur; In hoc permittitur, & in illo non permittitur: Immundities pellitur: Quid refert, utrum una, an duæ pellantur? Consequitur, quod ambo putent, quod immundities pellatur in cœtu: Dicendumne est quod illi faveat, quod de cunctis impositionibus manuum legam, quod cum impositione manum conjungatur mactatio, excepta hac, quæ fiebat in porta Nikanoris, quia leprosus non poterat illuc ingredi, nisi postquam aspersum esset super eo de sanguine sacrificii pro peccato, & de sanguine sacrificii pro delicto? At si dicas; pars ingressus non vocatur ingressus; introducat manum suam, & imponat; Dicit R. Joseph: Cujusnam hæc sententia est? Rabi Jose bar Rabi Jehuda: Est qui dicit: Procul ab aquilone fiat ostiolum. Abaje & Raba ambo dicunt: *Omnia inquit, venerunt scripta manu Domini ad me, ut intelligerem universa opera exemplaris*. Alii dicunt: Dicit R. Joseph: Qui imponit manus, caput & majorem sui partem introducet: Qua de causa? Omnis ejus vis requiritur, idcirco non est possibile. Quid putat? Si putat, quod impositio manuum in sacrificio pro delicto leprosi sit ex lege, & quod conjungatur cum impositione manuum mactatio ex lege: ingrediatur, & imponat manus; lex dicit: Dicit R. Ada bar Mitena; Statutum est, fortasse multiplicabit incessum. Alii dicunt. Dicit R. Ada bar Mitena: Impositio manuum in sacrificio pro delicto leprosi ex lege est, & quod conjungatur cum impsitione manuum mactatio, ex lege est: *Et imponet manus, & mactabit*: Sicut impositio manuum fieri debebat a mundis, ita pariter mactatio. Si dicas quod non sit ex lege; in immundis quoque deprehenditur: At contra impositio manuum in sacrificio pro delicto leprosi non est ex lege; at quod conjungatur cum impositione manuum mactatio, ex lege est: Rabina dicit:

לעניין מלקות איתמר כי אתא רבין אמר רבי אבהו לעניין טמא שנגע בקודש איתמר דאיתמר טמא שנגע בקודש ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה בכל קודש לא תגע ורבי יוחנן אמר אינו לוקה ההוא בתרומה כתיב וריש לקיש האי קרא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה אזהרה לאוכל בשר קודש דאיתמר אזהרה לאוכל בשר קדש מנין ריש לקיש אמר בכל קודש לא תגע רבי יוחנן אמר תני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו מביאת מקדש מה להלן ענש והזהיר אף כאן ענש והזהיר טמא שנגע בקדש מדאפקא רחמנא בלשון נגיעה אזהרה לאוכל מדאיתקש קדש למקדש תניא כוותיה דריש לקיש בכל קודש לא תגע אזהרה לאוכל אתה אומר אזהרה לאוכל או אינו אלא לנוגע תלמוד לומר בכל קודש לא תיגע ואל המקדש לא תבא מקיש קודש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה אף קודש דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנוגע נטילת נשמה מי איכא אלא באכילה ואכתי מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה דאיתמר טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ולא שנא לאחר זריקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה כדתני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו וכי כתב ההוא לאחר זריקה אם כן לימא קרא בקודש מאי בכל קודש שמע מינה תרתי גופא טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה אמר אביי מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל לוקה דאמר קרא והבשר לרבות עצים ולבונה דלאו בני אכילה נינהו ואפילו הכי רבינהו רחמנא קרא ורבא

Respectu flagellationis dicitur: Quando venit Rabin. Dicit R. Abau respectu immunditiei, si tangat immundus sanctum, dicitur: Si dicatur de immundo, qui tangit sanctum, Risch Lakisch dicit, vapulat; R. Jochanan dicit: Non vapulat: Risch Lakisch dicit, vapulat: *Omne immundum non tanget*. Et R. Jochanan dicit: Non vapulat: Hoc de separatione scriptum est: *Omne immundum non tanget*. Requiritur præmonitio de comedente carnem sanctam, quod loquatur de præmonitione de comedente carnem sanctam, unde probatur? Risch Lakisch dicit: *Omne immundum non tanget*. R. Jochanan dicit: Docet Bardela: Probetur immundities ejus immundities ab ingressu sanctuarii: Sicut ibi præmonet, & punit; hic quoque præmonet & punit: Immundum, qui tangit sanctum, profert textus phrasi tactus: præmonitio de comedente probatur ex eo quod comparetur sanctum sanctuario: Traditio juxta mentem Risch Lakisch: *Omne immundum non tanget*: Præmonitio de comedente: Tu dicis: præmonitio de comedente, aut non loquitur nisi de tangente: Idcirco dictum est: *Omne immundum non tanget; & in sanctuarium non ingredietur*: Comparat sanctum cum sanctuario: Sicut in sanctuario agitur de re, in qua fit ablatio animæ, ita pariter in sancto, in quo fit ablatio animæ: In tactu non est ablatio animæ: Ubi erit? In comestione. Et adhuc quæritur de immundo, qui comedit carnem sanctam ante adspersionem sanguinis; Dicitur: Si immundus comedat carnem sanctam ante adspersionem sanguinis: Risch Lakisch dicit: Vapulat; & R. Jochanan dicit: Non vapulat. Risch Lakisch dicit: Vapulat ex eo quod dictum est: *Omne immundum non tanget*: Non variat ante adspersionem sanguinis, neque variat post adspersionem: R. Jochanan dicit: Non vapulat; sicut docet Bardela: Probet immundities immundities ejus: Num scriptum est post adspersionem sanguinis? Si ita, dicendum erat in textu: In sancto; cur dictum est: *In omni sancto*? Hinc duo eruuntur: Fundamentum. Si immundus comedat carnem ante adspersionem sanguinis; Rabi Levi dicit: Vapulat: R. Jochanan dicit: Non vapulat: Dicit Abaje: Est controversia in immunditie corporis, at propter immunditiem carnis, omnes consentiunt quod vapulet: Dicit textus: *Et caro*: Ad includendum ligna & thus: at ligna & thus non sunt ex iis, quæ solent comedi; licet ita sit, tamen includit textus: Et Raba dicit: Contro-

ver-

אמר מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת
בשר דברי הכל אינו לוקה מאי טעמא
כיון דלא קרינא ביה וטומאתו עליו
ונכרתה לא קרינא ביה והבשר אשר יגע
בכל טמא לא יאכל והאמר מר והבשר
לרבות עצים ולבונה הכא במאי עסקינן
כגון שקדשו בכלי דנעשה כמי שקרבו כל
מתיריו דתנן כל שיש לו מתירין משקרבו
מתיריו כל שאין לו מתירין משקדש בכלי
איתמר המעלה איברי בהמה טמאה על
גבי המזבח ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן
אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה
טהורה אין טמאה לא ולאו הבא מכלל
עשה לוקין עליו ורבי יוחנן אמר אין לוקין
עליו לאו הבא מכלל עשה אין לוקין עליו
מיתיב רבי ירמיה אותם תאכלו ולא בהמה
טמאה ולאו הבא מכלל עשה עשה אמר
ליה רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא
אסברא לך באיברי בהמה טמאה דכולי
עלמא לא פליגי כי פליגי בחיה והכי
איתמר רבי יוחנן אמר עובר בעשה ריש
לקיש אמר אינו עובר בולא כלום רבי
יוחנן אמר עובר בעשה בהמה אין חיה לא
ריש לקיש אמר אינו עובר עליו בולא
כלום ההוא למצוה מיתיב רבא אילו
נאמר קרבן ליהוה בהמה הייתי אומר חיה
בכלל בהמה כענין שנאמר זאת הבהמה
אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עזים
איל וצבי וגומר תלמוד לומר בקר וצאן
בקר וצאן אמרתי לך ולא חיה יכול לא
יביא ואם הביא כשר הא למה זה דומה

versia est in immunditie corporis, at in immunditie carnis omnes consentiunt, quod non vapulet. Qua de causa? Quoniam de eo non lego: *Et immunditiès ejus super eo, & excidetur*; De eo non legam: *Et caro quæ attigerit quicquam pollutum non comedetur*: Et dicit Mor: *Et caro*: Ad includendum ligna, & thus: Hic quod agimus? Sicut quando fuerit sanctificatum in vase, consideratur, perinde ac oblata fuerint macta ejus permittentia: Etenim extat traditio: Quod habet permittentia, quando fuerint oblata ejus permittentia, quod non habet permittentia, postquam fuerit sanctificatum in vase: Dicitur; Si offerat membra animalis immundi super altare, Rsch Lakisch dicit: vapulat: R. Jochanan dicit: Non vapulat: Risch Lakisch dicit: vapulat: Quando sit mundum, non quando sit immundum: Et propter præceptum negativum, quod deducitur ex consequentia affirmativi, vapulant; Et R. Jochanan dicit: Non vapulant: Propter præceptum negativum, quod deducitur ex consequentia affirmativi, non vapulant: Objecit R. Hieremias: *Ipsum comedetis*; at non animal immundum: Et præceptum negativum, quod deducitur, ex consequentia affirmativi, est affirmativum. Respondit R. Jacob τῷ R. Hieremia bar Tachalipha: Tibi significat: in membris animalis immundi omnes consentiunt, quod non sit controversia; at est controversia in fera; & hic dicitur. R. Jochanan dicit: Transgreditur præceptum affirmativum; Risch Lakisch dicit: Nullo modo transgreditur præceptum negativum. R. Jochanan dicit: Transgreditur præceptum negativum: *Animal*; non fera. Risch Lakisch dicit: Nullo modo transgreditur præceptum negativum. Illud est propter præceptum: Objecit Raba: Si non dictum esset: *Sacrificium Domino animal*; Ego dicerem: Ferra comprehenditur in animali; sicuti dictum est: *Hoc est animal, quod comedetis, bos, agnus agnorum, & agnus hœdorum, cervus, & caprea &c.* Idcirco dictum est: *Boves, & oves*; Boves, & oves dixi tibi, at non feram. Crederem, quod non afferat, si afferat, quod sit legitima? Ecce cuinam hoc simile est? Discipulo, cui dicat magister: Affer mihi triticum: Et illi afferat triticum & hordeum; qui non transgreditur ejus verba, sed addit ad ejus verba; & erit legitimum: Idcirco dictum est: *Boves, & oves*. Boves, & oves tibi dixi, at non feram: Crederem quod non afferat; at si afferat, quod

לתלמיד שאמר לו רבו הביא לי חיטים
והביא לו חיטים ושעורים שאינו כמעביר
על דבריו אלא מוסיף על דבריו וכשר
תלמוד לומר בקר וצאן בקר וצאן אמרתי
לך ולא חיה יכול לא יביא ואם הביא
כשר הא למה זה דומה לתלמיד שאמר
לו רבו אל תביא לי אלא חיטין והביא
לו חיטים ושעורים שאינו כמוסיף על
דבריו אלא כמעביר על דבריו ופסול
תיובתא דריש לקיש תיובתא . וכולן
שקיבלו כו׳ . בעא מיניה ריש לקיש מרבי
יוחנן פסול מהו שיעשה שירים אמר ליה
אין עושה שירים אלא חוץ לזמנו וחוץ
למקומו הואיל ומרצה לפיגולו רב זביד
מתני הכי בעא מיניה ריש לקיש מרבי
יוחנן כוס פסול מהו שיעשה שירים אמר
ליה פסול גופיה מאי סביר לך אי פסול
משוי שירים כוס פסול משוי שירים אי
פסול לא משוי שירים כוס פסול נמי לא
משוי שיריים רב ירמיה מדיפתי מתני
הכי בעא מיניה אביי מרבא כוס מהו
שיעשה את חבירו דחויי אמר ליה פלוגתא
דרבי אלעזר ברבי שמעון ורבנן דתניא
למעלה הוא אומר את דמה ישפך למטה
הוא אומר את כל דמה ישפך מנין
לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות ונתן
מתנה אחת מזה ומתנה אחת מזה שכולן
נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת דמה
ישפך יכול נתן הרבה מתנות מכוס אחד
יהו כולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת
דמו הא כיצד הוא נשפך ליסוד והני
נשפכין לאמה רבי אליעזר ברבי שמעון
אומר מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה
כוסות ונתן ארבע מתנות מכוס אחד שכולן
נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת כל דמה
ישפך אמר רב אשי ההוא למעוטי שירים
שבצואר בהמה . קיבל הכשר ונתן פסול
כו׳ . וצריכא דאי אשמעינן פסול הוה
אמינא מאי פסול טמא דחזי לעבודת
ציבור אבל שמאל לא ואי אשמעינן
שמאל דאית ליה היכשירא ביום הכיפורים
אבל כלי חול לא ואי אשמעינן כלי חול
משום דחזו לקרושינהו אבל הנך אימא לא
צריכא ולהוי ליה דחויי אמר ליה רבינא

quod sit legitimum ? Ecce cuinam hoc simile est ? Discipulo, cui dicat magister: Ne afferas mihi nisi triticum: Et illi afferat triticum, & hordeum; Hic non videtur addere ad ejus verba, sed videtur transgredi ejus verba; & erit illegitimum. Difficultas Risch Lakisch est insolubilis: Et omnes qui accipiunt &c. Quæsivit Risch Lakisch a R. Jochanan; Illegitimum num faciet reliquias? Respondit: Non facit reliquias nisi extra tempus suum, & extra locum suum: Quoniam expiat, licet sit abominandum. R. Zabida docet: Sic quæsivit Risch Lakisch a Rabi Jochanan; Calix illegitimus, num faciet reliquias? Respondit: Illegitimus est ipse. Putasne, quod si non fuerit illegitimus faciat reliquias? Calix illegitimus facit reliquias, si non sit illegitimus, non facit reliquias; calix quoque illegitimus non facit reliquias. R. Hieremias ex Dephati docet: Sic quæsivit Abaje a Raba: num faciet socium suum expulsum, an reliquias? Respondit: Est controversia R. Eliefer bar R. Simeonis, & sapientum: Etenim extat traditio: Supra dictum est: *Et sanguinem ejus effundet*: Infra dictum est: *Omnem sanguinem ejus effundet*. Unde probatur quod in sacrificio pro peccato si accipiat sanguinem quatuor poculis, & adspergat adspersionem unam ex hoc, & adspersionem alteram ex illo, quod omnia sint effundenda ad basim? Ex eo quod dictum est: *Et sanguinem ejus effundet*. Crederem si adspergat quatuor adspersiones ex uno poculo, omnia fuisse effundenda ad basim? Idcirco dictum est: *Et sanguinem ejus*. Quomodo? Effundetur ad basim, & ipsi effundebantur in fossam. R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Unde probatur in sacrificio pro peccato si accipiat sanguinem quatuor poculis, & adspergat quatuor adspersiones de uno poculo, omnia fuisse effundenda ad basim? Ex eo quod dictum est: *Et omnem sanguinem ejus effundet*. Dicit R. Asse: Ad excludendum reliquias, quæ sunt in collo animalis. Si accipiat legitimus, & det illegitimo &c. Et necesse est, ut explicetur illegitimus: Etenim ego dicerem: Quis est illegitimus? Immundus, qui conveniens est ministerio cœtus: At non sinistra: Si vero comprehendatur sinistra, quæ legitima est in die expiationum; At non vas profanum; Si vero comprehendatur vas profanum, quod conveniens est ut sanctificetur: At hæc dicam non sunt necessaria. At hoc est, quod pellitur. Dixit Rabina τῷ R. Asse:

לרב אשי תכי אמר רב ירמיה מדיפתי
משמיה דרבא הא מני חנן המצרי היא
דלית ליה דחויין דתניא חנן המצרי אומר
אפילו דם בכוס מביא חבירו ומזויג לו
רב אשי אמר כל שבידו לא הוי דחוי
אמר רב שייא כוותיה דרב אשי מסתברא
מאן שמעת ליה דאית ליה דחויין רבי
יהודה דתנן ועוד אמר רבי יהודה נשפך
הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך
הדם ושמעית ליה דאמר כל שבידו לא
הוי דחוי דתניא רבי יהודה אומר כוס
אחד היה ממלא מדם התערובת וזורקו
זריקה אחת כנגד היסוד ,שמע מינה כל
שבידו לא הוי דחוי שמע מינה גופה
תניא רבי יהודה אומר כוס אחת היה
ממלא מדם התערובת שאם ישפך אחד
מהם נמצא שהוא מכשירו אמרו לו
לרבי יהודה והלא לא נתקבל בכלי מנא
ידעי אלא שמא לא נתקבל בכלי אמר
להן אף אני לא אמרתי אלא כשנתקבל
בכלי וחוא נופיה מנא ידע ,כהנים זריזין
ועבדים היו' ומשתפכין והלא דם התמצית
מעורב בו רבי יהודה לטעמא דאמר דם
התמצית קרי דם דתניא דם התמצית
באזהרה רבי יהודה אומר בכרת והא רבי
אליעזר מודה רבי יהודה לעניז כפרה
שאינו מכפר שנאמר כי הדם הוא הנפש
דם שהנפש יוצאה בו קרוי דם שאין
הנפש יוצאה בו אין קרוי ,דם אלא רבי
יהודה לטעמא דאמר אין דם מבטל דם
אמר להן רבי יהודה לדבריכם למה פוקקין
העזרה אמר לו שבח הוא לבני אהרן
שיהלכו עד ארכובותיהן בדם והא דם הוי
חציצה לח הוא ולא הוי חציצה דתנן
הדם והדיו והדבש והחלב יבישין חוצצין
לחין אין תוצצין והא קא מיתווסי
מאנייהו ותנן היו בגדיו מטושטשין ולבר
עבודתו פסולה וכי תימא דמדלו להן
ותניא מדיו במידה שלא יחסר ושלא
יותיר בהולכת איברים לכבש ולא עבודה

se: Sic dicit R. Hieremias ex Dephati nomine Raba: Cujusnam hæc sententia est? Chanen Ægyptii est, ex cujus mente non pellunt: Etenim extat traditio: Chanen Ægyptius dicit: Vel si fuerit sanguis in uno poculo, potest adducere ejus socium, & cum eo miscere. R. Asse dicit: Quod est in ejus manu, non pellitur. Dicit R. Scijah juxta mentem R. Asse: Probabiliter unde probas, quod pellantur? Ex R. Jehuda. Etenim legimus: Et præterea dicit R. Jehuda: Effunditur sanguis, morietur emissarius, moritur emissarius, effundetur sanguis. Et docetur juxta illum, qui dicit: Quod est in manu sua non pellitur: Etenim extat traditio: R. Jehuda dicit: Si poculum unum sit plenum ex sanguine commixto, & spargat una adspersione e regione basis; hinc intelligitur; quod est in manu sua, non pellitur: Hinc eruitur fundamentum: Traditio: R. Jehuda dicit: Si poculum unum sit plenum ex sanguine commixto, si unum ex iis effundat, deprehendetur quod faciat legitimum. Dixerunt τῷ R. Jehuda: Atqui non acceptus fuit vase; unde cognoscitur? At fortasse non acceptus fuit vase: Respondit illis. Ego quoque non dixi nisi quando accipiatur vase; & hoc unde cognoscetur? Sacerdotes sunt diligentes, & operantur, & effundunt: Atqui sanguis expressionis si cum eo misceatur; Rabi Jehuda juxta rationem, qua dicit; sanguis expressionis vocatur sanguis; Etenim extat traditio: De sanguine expressionis est præmonitio; Rabi Jehuda dicit: punitur excidio. Rabi Eliefer dicit: Consentit Rabi Jehuda respectu expiationis, quod non expiet; Dictum est enim: *Quia sanguis ipse est anima*. Sanguis, quo egreditur anima, vocatur sanguis, si eo non egrediatur anima, non vocatur sanguis: At R. Jehuda propter rationem qua dicitur: Sanguis non abolet sanguinem; dixit illis R. Jehuda: Juxta verba vestra cur obstruunt atrium? Laus erat filiis Aharon, ut incederent usque ad genua sua in sanguine: Atqui sanguis discriminat, at humidus non discriminat: Etenim legimus: Sanguis, & atramentum, & mel arida discriminant, humida non discriminant: Atqui inquinantur ejus vestimenta: Atqui legimus: Si ejus vestes fœdatæ fuerint, & ministret, ejus ministerium erat illegitimum: Num dices, quod attenuantur? Atqui dictum est: מדיו in mensura sua; Ne deficiat neque abundet in adducendis membris ad clivum; quod non est ministerium

Non-

היא ולא והתניא והקריבו בני אהרן את
הדם זו הולכת אברים לכבש אלא בהולכת
עצים למערכה דלאו עבודה היא ולעבודה
היכי אזלי אזלי אאיצטבי.

מתניתא השוחט את הזבח לאכול
דבר שאין דרכו לאוכלו ולהקטיר דבר
שאין דרכו להקטיר כשר ורבי אליעזר
פסול לאוכל דבר שדרכו לאוכל ולהקטיר
דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית כשר
לאוכל כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר
שאין אכילה והקטרה מצטרפין . השוחט
את הזבח לאכל כזית מן העור ומן הרוטב
ומן הקפה ומן האלל ומן העצמות ומן
הגידין ומן הקרנים ומן הטלפים חוץ לזמנו
וחוץ למקומכן כשר ואין חייבין עליהן
משום פיגול ונותר וטמא השוחט את
המוקרשין לאכול שליל או שיליה בחוץ
לא פיגל המוליק את התורין לאכל
ביציהן בחוץ לא פיגול חלב מוקדשין
וביצי תורין אין חייבין עליהן משום פיגול
ונותר וטמא.

גמרא אמר רבי אלעזר פיגל בזבח
נתפגל בשליל בשליל לא נתפגל בזבח
באלל נתפגלה מוראה במוראה לא נתפגל
אלל פיגל באימורין נתפגלו פרים בפרים
לא נתפגלו אימורים לימא מסייע ליה
ושוים שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן
לא עשה ולא כלום מאי לאו הא חישב
באימורין נתפגלו פרים לא הא חישב
באימורין נתפגלו אימורין עצמן. תא שמע
פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין מעלין
בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל
בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה מאי
לאו לינה בשר ושמע מינה מגו דפסלה
בלינה פסלה בה מחשבה לא לינת אימורים
הא מדקתני סיפא כולן מועלין בהו על
בית הרשן עד שיותך הבשר מכלל דרישא

Nonne? Atqui extat traditio: *Et offerrent filii Aharon*. Hæc est adductio membrorum ad clivem; At adductio lignorum ad struem non est ministerium: Et ad ministerium quomodo ibant? Ibant per scamna.

Misna. Si mactet sacrificium, ut comedat, quod non solet comedi, & adoleat, quod non solet adoleri, erit legitimum: Et R. Eliezer reprobat; Ut comedat quod solet comedi, & adoleat quod solet adoleri, minus quantitate olivæ, erit legitimum; Ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, & adoleat quantitatem dimidiæ olivæ, erit legitimum, quia comestio & adolitio non coalescunt: Si mactet sacrificium, ut comedat quantitatem olivæ de cute, de jusculento, de coagulo, de particula carnis inter mactandum abscissa, de ossibus, de nervis, de cornibus, de ungulis extra tempus suum, & extra locum suum, erit legitimum, eorum causa non tenentur abominando, residuo & immundo: Si mactet sanctitates, ut comedat de embryone, aut de secundina foris, non erit abominandum. Si unguescet turtures, ut comedat eorum ova foris, non erit abominandum: Ut comedat caseum sanctificatorum, & ova turturum, eorum causa non tenentur abominando, residuo & immundo.

Gemara. Dicit R. Elieser: Si fiat abominandum in sacrificio, fit quoque abominandum in secundina, si in secundina, non fit abominandum in sacrificio; si fiat abominandum in embryone, fit abominandum in œsophago, si in œsophago non fit abominandus embryo; si fiat abominandum in membris, fiunt abominandi juvenci, si in juvencis non fiunt abominanda membra: Dicendumne est quod faveat & conveniant? Si cogitet de comedendis juvencis, & de eorum combustione, nihil facit. Itane est intelligendum? Ecce si cogitet de adipibus fiunt abominandi juvenci; At non cogitet de adipibus, ipsi adipes fiunt abominandi. Veni & audi. In juvencis comburendis, & hircis comburendis prævaricantur, postquam fuerint sanctificati, mactati, & apti sunt, ut profanentur per lavandum eo die, & per indigentem expiationis, & pernoctationem. Itane est intelligendum? Pernoctatio carnis hinc eruitur; quando profanatur pernoctatione, profanat cogitatio; at non pernoctatio membrorum. Docet in fine propositionis: In iis omnibus prævaricabantur in domo cineris, donec definiatur caro: Consequitur, quod principium de pernoctatione car-

לינת בשר מידי איריא הא כדאיתא והא
כדאיתא רישא אימורין וסיפא בשר מיתיב
רבא יאלו שאין מפגלין ואין מתפגלין
צמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תיישים
והעור והרוטב והקיפה והאלל והמוראה
והעצמות והגידין והקרנים והטלפים והשליל
ושיליא וחלב המוקדשין וביצי תורין לא
מפגלין ולא מתפגלין ואין חייבין עליהן
משום פיגול נותר וטמא והמעלה מהן
בחוץ פטור מאי לאו לא מפגלין הזבח ולא
מתפגלין מחמת זבח לא מפגלין את הזבח
ולא מתפגלין מחמת עצמן אי הכי הא
דקתני סיפא כולן לא מפגלין ולא מתפגלין
הא תו למה לי וליטעמיך אין חייבין עליו
משום פיגול הא תו למה לי אלא איידי
בבעי למיתני נותר וטמא תנא פיגול הכא
נמי איידי דבעי למיתני המעלה בחוץ
תנא נמי וכולן לא מפגלין ולא מתפגלין
רבא אמר אף אנן נמי תנינא השוחט
את המוקדשין לאכול שליל בחוץ לא
פיגל והמולק את התורים לאכול ביציהם
בחוץ לא פיגול והדם תני חלב המוקדשין
וביצי תורין אין חייב עליהן משום פיגול
נותר וטמא הא שליל ושיליא חייבין
אלא לאו שמע מינה כאן מחמת הזבח
כאן מחמת עצמן שמע מינה . תנן התם
ובעלי מומין רבי עקיבא מכשיר בבעלי
מומין אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן לא הכשיר רבי עקיבא אלא
ברוקים שבעים הואיל וכשרים בעופות
והוא שקדם הקדישה את מומה אמר
רבי חייא בר אבא ומודה רבי עקיבא
בעולה נקבה דכמאן דקדם מומה דמי
להקדישה . מיתיב רבי זירא המעלה מהן
בחוץ כשר הא מאימא חייב והיכי
משכחת לה בעולה אי אמרת בשלמא
קסבר רבי עקיבא עולה נקבה אם עלתה
לא תרד הא מני רבי עקיבא היא אלא
אי אמרת אם עלתה תרד הא מני אימא

carnis nullo modo doceat: Hoc juxta hujus ſententiam, & illud juxta illius ſententiam: Principium propoſitionis agit de membris, & finis de carne. Objecit Raba. Iſta ſunt, quæ non faciunt abominandum, neque fiunt abominandum, ſc. lana, quæ eſt in capitibus agnorum, & pilus, quæ eſt in barba arietum, & cutis, & juſculum, & coagulum, & œſophagus, & oſſa, & nervi, & cornua, & ungulæ, & embryo, & ſecundina, & caſeus ſanctificatorum, & ova turturum, non faciunt abominandum, neque fiunt abominandum, & eorum cauſa non tenentur abominando, reſiduo, & immundo, & ſi ea foris offerat, abſolvitur. Itane eſt intelligendum? Non faciunt abominandum ſacrificium, neque fiunt abominandum propter ſacrificium: Non faciunt abominandum, neque propter ſe fiunt abominandum. Si ita; Ecce docet finem propoſitionis; omnia faciunt abominandum, at non fiunt abominandum: Ecce præterea quorſum hæc? Juxta opinionem tuam eorum cauſa non tenentur abominando: Et præterea quorſum? At quoniam explicandum fuit reſiduum, & immundum, explicavit abominandum; hic quoque quoniam docendum fuit de illo, qui offerat foris, docet etiam; & omnia non faciunt abominandum, neque fiunt abominandum: Raba dicit: Nos quoque legimus: Si mactet ſanctificata, ut comedat embryonem, aut ſecundinam foris, non erit abominandum, ſi unguefecet turtures, ut eorum ova comedat foris, non erit abominandum: At poſtquam docuit, quod propter ova turturum non teneatur abominando reſiduo & immundo; ecce propter embryonem & ſecundinam tenentur. At hinc non intelligitur: Hic propter ſacrificium, ibi propter ſemetipſa: Hinc intelligitur: Ibi legimus: Et vitiata: R. Akiba probat in vitiatis. Dicit Rabi Chijah bar Aba: Dicit R. Jochanan: Non probat R. Akiba niſi illa, quæ habent telam in eorum oculis, quoniam ſunt legitima in volucribus, & quando ejus ſanctificatio præverterit ejus vitium. Dicit R. Chijah bar Aba: Et conſentit R. Akiba in holocauſto fœmina; quando præcedat ejus vitium ejus ſanctitatem. Objecit R. Zira: Si ex his foris offerat, erit legitimum: Quando tenetur? Et ubi deprehenditur? In holocauſto fœmina: Si dicas; comedatur, quod putet R. Akiba, ſi holocauſtum fœmina adſcendat, quod non deſcendat; Cujuſnam hæc ſententia eſt? R. Akiba: At ſi dicas: Si adſcendit,

המעלה מהן בחוץ פטור הא מאימורי אימן חייב והא מהן קתני ואימן דומיא דידהו אלא אימא המעלה מאימוריהן בחוץ פטור הא באימורי אימן חייב.

מתניתא שחטו על מנת להניח את דמו או אימוריו למחר או להוציאן לחוץ רבי יהודה פוסל וחכמים מכשירין על מנת ליתנן על גבי הכבש שלא כנגד היסוד וליתן את הניתנין למעלן למטן ואת הניתן למטן למעלן ואת הנתנין בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים שיאכלוהו טמאים שיקרבוהו טמאים שיאכלוהו ערלים שיקריבוהו ערילים לשבר עצמות הפסח לאכול הימנו נא ולערב דמו בדם הפסולים כשר שאין מחשבות פוסלות אלא בחוץ לזמנו וחוץ למקומן והפסח והחטאת שלא לשמן.

גמרא מאי טעמא דרבי יהודה אמר רבי אלעזר תרי קראי כתיבי בנותר כתוב אחד אומר לא תותירו ממנו עד בקר וכתוב אחד אומר לא יניח ממנו עד בקר אם אינו ענין להנות תניהו לענין מחשבת הנוח ורבי יהודה האי קרא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא ובשר זבח תודת שלמיו למדנו לתודה שנאכלת ליום ולילה חליפין וולדות תמורות מנין תלמוד לומר ובשר חטאת ואשם מנין תלמוד לומר זבח לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח תלמוד לומר שלמים לחמי תודה וחלות ורקיקים שבנזיר מנין תלמוד לומר קרבנו כולן קורא אני בהן לא יניח אם כן לימא קרא לא תותירו מאי לא יניח אם אינו ענין להינוח תניהו ענין למחשבת הינוח התינח להניח להוציא מאי איכא למימר ועוד טעמא דרבי יהודה סברא הוא דתניא אמר להם רבי יהודה אי אתם מודים שאם הניחו למחר שהוא פסול אף

descendat, quid dicam? Si ex iis foris offerat absolvitur, si ex adipibus matrum suarum offerat, tenetur; & sunt qui docent, quod eorum matres sint ipsis similes: At dicam: Si offerat foris de eorum adipibus, absolvitur, si de adipibus matrum suarum, tenetur.

Misna. Si mactet eo pacto, ut relinquat ejus sanguinem, aut ejus adipes in diem crastinum, aut ut efferat; Rabi Jehuda reprobat, & sapientes probant: Eo pacto ut adspergat super clivum at non e regione basis, neque ut adspergat sursum adspergendos deorsum, & deorsum adspergendos sursum, & intus adspergendos foris, & foris adspergendos intus, ut de eo comedant immundi, ut offerant immundi, ut comedant præputiati, ut offerant præputiati, ut frangat ossa sacrificii Paschalis, ut ex eo comedat crudum, atque ut misceat ejus sanguinem cum sanguine reprobatorum, erit legitimum; quia cogitatione non reprobantur nisi extra tempus suum, atque extra locum suum, & Pascha, & sacrificium pro peccato sine suo nomine.

Gemara. Quænam est ratio R. Jehuda? Dicit Rabi Eliezer: Duo textus scripti sunt de residuo: Alter dicit: *Non deseretur ex eo usque ad mane:* Et alter dicit: *Non relinquetur ex eo usque ad mane:* Si non explicetur respectu relinquendi, explicetur de cogitatione relinquendi: At R. Jehuda: hic textus hac de causa adducitur: Hoc necesse est juxta traditionem. *Et carnem sacrificii Eucharistici pacificorum suorum.* Docemur de sacrificio Eucharistico, quod comederetur uno die & una nocte; commutatio & partus commutationis unde probantur? Ex eo quod dictum est: *Et carnem.* Sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sacrificii.* Ad includendum pacifica Nazyræi, & pacifica Paschatis: Dictum est enim: *Pacificorum suorum.* Panes sacrificii Eucharistici, & placentæ, & lagana Nazyræi unde probantur? Ex eo quod dictum est: *Non deseretur?* De cunctis his legam: *Non relinquetur:* Si ita est: Dicendumne erat in textu: *Non deseretur?* Quid significat: *Non relinquetur?* Si non explicetur respectu relinquendi, explicetur de cogitatione relinquendi: Recte respectu relinquendi, respectu educendi quid erit dicendum? Et praeterea ratio Rabi Jehuda est probabiliter hæc est: Etenim extat traditio: Dixit illis R. Jehuda: Si vos fatemini, si relinquatur in diem crastinum, quod sit

חישב להניחו למחר פסול אלא טעמא
דרבי יהודה סברא הוא ונפלוג נמי רבי
יהודה בכולהי ביה ניפלוג בשובר עצמות
הפסח ולאכל ממנו נא זיבחא גופיה מי
מיפסיל על מנת שיאכלוהו טמאים
ושיקריבוהו טמאין זיבחא גופיה מי מיפסיל
שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים זיבחא
גופיה מי מיפסלא לישנא אחרינא כל
כמינים לערב דמן בדם הפסולין רבי יהודה
לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם ליתן
את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה
רבי יהודה לטעמיה דאמר שלא למקומו
נמי מקומו קרינא ביה וליפלוג בניתנין
בפנים שנתנו בחוץ והניתנין בחוץ שנתנו
בפנים קסבר רבי יהודה בענן מקום שיהא
משולש בדם בבשר ובאימורין ומי אית ליה
לרבי יהודה האי סברא והתנן רבי יהודה
אומר דבר רע ריבה כאן חטאת ששחטה
בדרום וחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה
ולית לרבי יהודה שלישי והתנן אמר רבי
יהודה הכניס בשוגג כשר הא במזד פסול
וקאמר לן בשכיפר השתא ומה התם עיילי
עיילא אי כיפר אין אי לא כיפר לא
הכא דחשיב חשובי לא כל שכן תרי תנאי
ואליבא דרבי יהודה וסבר רבי יהודה
חטאת ששחטה בדרום יהא חייב והתניא
רבי יהודה אומר יכול חטאת ששחטה
בדרום יהא חייב תלמוד לומר לא תזבח
ליהוה אלהיך שור ושה ונומר על דבר רע
אתה מחייבו אי אתה מחייבו על חטאת
ששחטה בדרום תרי תנאי אליבא דרבי
יהודה אמר רבא ומודה רבי יהודה שחזר
וקבעו לפיגול אמר רבי אבא תרע דפיגול
לפני זריקה ולא כלום הוא ואתיא זריקה
וקבעה לה בפיגול ולא היא התם הוא
חדא מחשבה היא הכא תרי מחשבות

fit illegitimum, ita pariter fi cogitet ut relinquat in diem craftinum, erit illegitimum: At ratio R. Jehuda probabiliter hæc eft. Atque etiam diffentire debuit R. Jehuda in omnibus, & diffentire in frangendo offe facrificii Pafchalis, atque ut comedat ex eo crudum: Immolatio ipfa quando profanat? Si mactet eo pacto, ut comedant immundi, & offerant immundi: Immolatio ipfa quando profanat? Si mactet, ut comedant præputiati, & offerant præputiati: Immolatio ipfa quando profanat? Senfu pofteriori. Omne, quod fit fimile, fi mifceatur ejus fanguis cum fanguine illegitimorum: R. Jehuda juxta opinionem illius qui dicit: Sanguis non abolet fanguinem: Ut fpargat furfum adfpergendos deorfum, & deorfum adfpergendos furfum; R. Jehuda juxta opinionem illius qui dicit: Extra fuum locum etiam fuus locus vocatur: Et diffentit in iis, qui intus funt adfpergendi, fi foris adfpergat & de iis, qui foris funt adfpergendi, fi intus adfpergat: Putat R. Jehuda, quod requiratur locus qui fit tripartitus in fanguine, in carne, & in adipibus. Et quid fentit R. Jehuda? Hoc probabiliter: Atqui legimus: R. Jehuda dicit: *Rem malum*. Hic includit: Sacrificium pro peccato fi mactet in auftro, & facrificium pro peccato, fi ejus fanguis inferatur, erit illegitimum. At non eft juxta mentem R. Jehuda de tertio: Atqui legimus. Dicit R. Jehuda: Si per errorem inferat, erit legitimum, fi de induftria, erit illegitimum: Nobis dicit quando expiaverit: Jam vero fi ibi inferendo inferat, fi expiet, utique, at non, fi non expiet, hic fi cogitando cogitet, nonne multo magis? Duo doctores: Et fententia R. Jehuda: Et putat R. Jehuda, fi facrificium pro peccato mactet in auftro, quod teneatur: Atqui extat traditio: R. Jehuda dicit: Crederem, fi mactaret facrificium pro peccato in auftro, quod teneretur? Idcirco dictum eft: *Non immolabis Domino Deo tuo boves, & oves &c.* Propter rem malam tu damnas, at non damnas, quod mactaverit facrificium pro peccato in auftro. Duo doctores: Sententia Rabi Jehuda: Dicit Rabi: Fatetur R. Jehuda, quod iterum ftatuatur, ut fit abominandum. Dicit Rabi: Hic fcito; fi fiat abominandum ante adfperfionem, nihil erit, atqui probet adfperfio, & illud ftatuit in abominando; At ibi non eft nifi una cogitatio, at hic funt duæ cogitationes: Objecit R. Huna τῷ R. Aba: Ut adfpergat furfum adfpergendos deorfum, fi deorfum adfpergendos

איתיביה רב הונא לרבי אבא ליתן את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה לאלתר כשר חזר וחישב חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת למחר פסול חזר וחישב בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסל ואין כרת תיובתא דרבי אבא תיובתא אמר רב חסדא אמר רבינא בר סילא חישב שיאכלה טמאים למחר חייב אמר רבא תדע דבשר לפני זריקה לא חזי וכי מחשב ביה מיפסיל ולא היא התם זריק ומיחזי הכא לא מיחזי כלל אמר רב חסדא מרגלא בפומיה דרב דימי בר חיננא בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמה חייבין עליהם משום טומאה אמר רבא תדע דתניא אשר ליהוה לרבות אימורין קדשים קלים לטומאה אלמא אף על גב דלאו בני אכילה ניגהו חייבין עליהן משום טומאה הכא נמי אף על גב דלאו בני אכילה נינהו חייבין עליהן משום טומאה ולא היא התם אימורי קדשים קלין חזר לגבוה לאפוקי בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמה דלא חזר לא לגבוה ולא להדיוט לישנא אחרינא אימורין לא חזר ולא חיא הנך חזר למילתייהו הני לא חזר כלל.

פרק רביעי

מתניתא בית שמאי אומרים כל הניתנין על מזבח החיצון שנתן במתנה אחת כיפר ובחטאת שתי מתנות ובית הילל אומר אף חטאת שנתנה מתנה אחת כיפר לפיכך אם נתן את הראשונה כתיקנה ואת השנייה חוץ לזמנה כיפר ואם נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השנייה חוץ למקומה פיגול וחייבין עליו כרת כל הניתנין על המזבח הפנימי שאם חיסר אחת מן המתנות כאילו לא כיפר לפיכך נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה פסולה ואין בו כרת.

גמרא תנו רבנן מנין לניתנין על מזבח

dos sursum, statim erit legitimum si iterum cogitat extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii, extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Si die crastino erit illegitimum, si iterum cogitet sive extra tempus suum, sive extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: Oppositio R. Aba est insolubilis. Dicit R. Chasda, dicit Rabina bar Sila: Si cogitet, ut de eo comedant immundi die crastino, tenetur: Dicit Raba: Scito quod sit legitimum, ante adspersionem non considerat; num si de eo cogitet, erit illegitimum: Nonne? Ibi adspergit, & considerat, hic non considerat: Regulam generalem dixit R. Chasda usitatam in ore R. Dimi bar China: Carnem sacrificii Paschalis si non asset, & panes sacrificii Eucharistici si non elevet, eorum causa tenentur propter immunditiem. Dicit Raba: Scito quod sit traditio: *Quæ est Domino*. Ad includendum adipes sanctitatum levium nomine immundi: Itaque vel si non sint de iis quæ comeduntur, eorum causa tenentur nomine immundi; hic quoque vel si non sint de iis, quæ comeduntur, eorum causa tenentur nomine immundi: Nonne? Ibi adipes sanctitatum levium restituebantur altari; Contra carnem sacrificii Paschalis si non asset & panes sacrificii Eucharistici, quos non elevaverit, non reddet neque altari, neque idiotæ: Juxta phrasim posteriorum adipes non restituet. Nonne? Hos restituet, at illa nullo modo restituet.

CAPUT IV.

MISNA. Schola Schammai dicit: De sanguinibus qui adsperguntur super altare exterius, si adspergat una adspersione, expiat, & in sacrificio pro peccato duabus adspersionibus. Et schola Hillel dicit: Vel in sacrificio pro peccato si adspergat unam adspersionem, expiat; Idcirco si adspergat primam juxta institutum, & secundam extra tempus suum, expiat; & si adspergat primam extra tempus suum, & secundam extra locum suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: In cunctis sanguinibus, qui adsperguntur super altare interius, si una ex adspersionibus desit, consideratur perinde ac non expiet; idcirco si adspergat omnes juxta institutum, & unam præter suum institutum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii.

GEMARA. Tradiderunt sapientes. Unde

החיצון שנתנן במתנה אחת שכיפר תלמוד
לומר ודם זבחיך ישפך והאי להכי הוא
דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא מנין
לכל הדמים שטעונים מתן דם ליסוד
תלמוד לומר ודם זבחיך ישפך נפקא ליה
מדרבנן דתניא רבי אומר והנשאר בדם
ימצא שאין תלמוד לומר בדם ומה תלמוד
לומר בדם לומר על כל הדמים שטעונין
מתן דמים ליסוד ואכתי להכי הוא דאתא
מיבעי ליה לכדתניא מנין לניתנין בזריקה
שנתנו בשפיכה יצא תלמוד לומר ודם
זבחיך ישפך סבר לה כרבי עקיבא דאמר
לא זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל
זריקה דתנן ברך ברכות הפסח פטר את
של זבח של זבח לא פטר את הפסח
דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא
זה פוטרת זו ולא זו פוטרת זו אכתי להכי
הוא דאתא מיבעי ליה לכדתניא רבי
ישמעאל אומר מתוך שנאמר אך בכור
שור או בכור כשב או בכור עז וגומר
למדנו לבכור שטעון מתן דמים ואימורים
לגבי מזבח מעשר ופסח מנין תלמוד לומר
ודם זבחיך ישפך סבר לה כרבי יוסי הגלילי
דתניא רבי יוסי הגלולי אומר דמו לא
נאמר אלא דמים חלבו לא נאמר אלא
חלבם לימד על בכור מעשר ופסח שטעון
מתן דמים ואימורין לגבי מזבח ורבי ישמעאל
האי קרא מפיק ליה להכי ומפיק ליה
להכי תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל
בשלמא לרבי ישמעאל דמוקים לה כוליה
בבכור היינו דכתב ובשרם יהיה לך אלא
לרבי יוסי דמוקי ליה נמי במעשר ופסח
מעשר ופסח בעלי אכלי ליה ומאי ובשרם
יהיה לך אחד תם ואחד בעל מום לימד
על בכור בעל מום שניתנה לכהן שלא
מצינו לו בכל התורה כולה ורבי ישמעאל

de probatur, quod in ſanguinibus, qui adſperguntur ſuper altare exterius, ſi una adſperſione adſpergat, quod expiet? Ex eo quod dictum eſt: *Et ſanguinem ſacrificii tui effundes:* Iſtud hac de cauſa: adducitur, & illud requiritur juxta traditionem. Unde probatur quod omnes ſanguines requirant adſperſionem ſanguinis ad baſim? Ex eo quod dictum eſt: *Et ſanguinem ſacrificii tui effundes:* Eruitur ex mente Rabi: Etenim extat traditio: *Et reliquum de ſanguine exprimen*. Neque erat neceſſe ut diceretur: *De ſanguine*. Cur dictum eſt: *De ſanguine?* dicendo, quod omnes ſanguines requirant adſperſionem ad baſim: Et adhuc hac de cauſa erat probandum juxta traditionem: Unde probatur, quod adſperſione adſpergendi ſi effuſione adſpergantur, ſatisfaciat debito? Ex eo quod dictum eſt: *Et ſanguinem ſacrificii tui effundes:* Putat juxta mentem Rabi Akiba; Etenim dicit: Adſperſio non comprehendit effuſionem, neque effuſio comprehendit adſperſionem: Etenim legimus: Si benedicat benedictionem Paſchatis, liberat benedictionem ſacrificii, at benedictio ſacrificii non liberat benedictionem Paſchatis: Verba R. Iſmael. R. Akiba dicit: Hæc non liberat illam, neque illa hanc liberat: Adhuc hac de cauſa erat probandum juxta traditionem R. Iſmael dicit: Quia dictum eſt: *Tantummodo primogenitum bovis, aut primogenitum agni, aut primogenitum hœdi &c.* Docemur, quod primogenitum requirat ſanguines, & adipes ſuper altare; Decimum & Paſcha unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Et ſanguinem ſacrificii tui effundes:* Putat juxta mentem Rabi Joſe Galilæi: Etenim extat traditio. R. Joſe Galilæus dicit: Ejus ſanguinem non dicitur, *ſed ſanguines;* Ejus adipem non dicitur, ſed *adipes*. Docet, quod primogenitum, decimum, & Paſcha requirant adſperſionem ſanguinum, & adipes ſuper altare: Et R. Iſmael: Hic textus tam hoc, quam illo modo poteſt probari: Duo doctores: Sententia Rabi Iſmael: Concedatur juxta mentem Rabi Iſmael, qui probat omnia ex primogenito, de quo ſcriptum eſt; *Et caro eorum erit tibi*. At juxta mentem Rabi Joſe, qui probat etiam in decimo, & Paſchate; Decimum & Paſcha domini comedunt: Quid ſignificat: *Et caro eorum erit tibi*. Tam perfectum, quam vitiatum: Docet, quod primogenitum vitiatum detur ſacerdoti; quod non invenimus in univerſa lege. Et R. Iſmael probat ex eo quod dictum eſt: Ti-

נפקא ליה סלך תהיה דסיפא בשלמא
לרבי יוסי הגלילי דמוקים ליה נמי במעשר
ופסח היינו דכתב לא תפדה כי קדש הם
הם קריבין ואין תמורתן קריבה דתנן
תמורת בכור ומעשר הן וולדן וולד ולדן
עד סוף כל העולם הרי הן כבכור ומעשר
ויאכלו במומן לבעלים ותנן אמר רבי
יהושע שמעתי שתמורת פסח קריבה
ותמורת פסח אינה קריבה ואין לי לפרש
אלא לרבי ישמעאל דמוקים ליה כוליה
בבכור מעשר פסח דלא קריבה תמורתן
מנה ליה מעשר נמר עברה עברה מבכור
פסח בהזיא כתב ביה כשב מה תלמוד
לומר אם כשב לרבות תמורת הפסח אחר
הפסח שתקרב שלמים יכול אף לפני הפסח
כן תלמוד לומר הוא וכל הנך תנאי
דמפקי ליה להאי דם זבחיך ישפך לדרשא
אחרינא האי כל הניתנין על מזבח החיצון
שנתנה מתנה אחת שכיפר מנא להו סברי
להו כבית הילל דאמרי אף חטאת שנתנה
מתנה אחת כיפר וילפי כולהי מחטאת.
והחטאת שתי מתנות. אמר רב הונא
מאי טעמא דבית שמאי קרנות קרנות
קרנות הרי כאן שש ארבעה למצות ושתים
לעכב ובית הילל קרנות קרנות קרנות
קרנות הרי כאן ארבע שלש למצוה ואחת
לעכב ואימא כולהו למצוה כפרה בכרי
לא אשכחן ואיבעית אימא היינו טעמא
דבית הילל אהני מקרא ואהני מסורת
אהני מקרא לטפויי חדא ואהני מסורת
לביצורי חדא אלא מעתה לטטפת
לטטפות לטוטפות הרי כאן ארבע אהני
קרא ואהני מסורת חמשה בתי בעי
למיעבד סבר לה כרבי עקיבא דאמר טט
בכספי שתים פת באפריקי שתים אלא
מעתה בסכת בסכת בסוכות אהני מקרא
ואהני מסורת חמשה דפנתא בעי למיעבד

Tibi erit: Qui est finis propositionis: Concedatur juxta mentem R. Jose Galilæi, qui probat etiam in decimo, & Paschate, de quibus scriptum est: *Non redimentur, quia sanctum illa:* Illa offeruntur, at eorum commutatio non offertur: Etenim legimus: Commutatio primogeniti, & decimi, tam ipsa, quam eorum nati, & nati natorum usque ad finem omnium seculorum erunt sicut primogenitum & decimum, & comeduntur in vitiis suis ab suis dominis: Atqui legimus: Dicit R. Simeon: Audivi, quod commutatio Paschatis offeratur, & commutatio Paschatis non offeratur; Et ego nescio explicationem nisi juxta mentem R. Ismael, qui probat omnia in primogenito; In decimo & Paschate quod eorum commutatio non offeratur, unde probatur? Decimum docetur eo quia scriptum sit: *transitio transitio:* ex primogenito. Pascha qua de causa in eo scriptum est: *Agnum*? Cur dictum est: *Agnum*. Ad includendum, quod commutatio Paschatis post Pascha offeratur in pacifica; Crederem vel ante Pascha? Idcirco dictum est: *Ipsum:* At omnes isti doctores hinc probant. *Sanguinem sacrificii tui effundes:* Juxta hanc posteriorem expositionem. De cunctis sanguinibus, qui adspergantur super altare exterius, si adspergat una adspersione, quod expiet, unde probatur? Putant juxta sententiam scholæ Hillel, qui dicit: Vel in sacrificio pro peccato si adspergat unam adspersionem expiat: Et explicentur omnia ex sacrificio pro peccato: At sacrificium pro peccato requirit duas adspersiones. Dicit R. Huna: Quænam est ratio scholæ Schammai? Dictum est: *Cornua, cornua, cornua.* Ecce hic sex, quatuor propter præceptum, & duo ad impediendum: At schola Hillel: *Cornua, cornua, cornua, cornua:* Ecce hic quatuor: Tria propter præceptum, & unum ad impediendum. Et dicam omnia ad præceptum expiationis: aliquatenus non invenimus. Si velis dicam; Hæc est ratio scholæ Hillel; Inservit textus, & inservit traditio; Hoc ex textu, ad augendum unum, & illud ex traditione ad detrahendum unum; At hinc probatur: לטטפת לטטפת לטוטפות: Ecce hic quatuor: Inservit textus, & inservit traditio, quinque loculi faciendi sunt; Putat juxta mentem R. Akiba, qui dicit טט in Kasphe significat duo פת in Africa designat duo; At hinc probatur: בסכת בסכת בסוכות Inservit textus, & inservit traditio: Num ex quinque lateribus faciendum erat? Ibi sex-

התם חד קרא כוליה לגופיה וחד לסככה
אתאי הילכתא וגרעה לשלישיה ואוקימתה
אטפח אלא מעתה וטמאה שבועים שבעים
אהני קרא ואהני מסורת ארבעים ותרין
בעיא למיתב שאני התם דכתב כנדתה
ותנא מייתו לה מהכא וכפר וכפר וכפר
מפני הדין שיכול והלא דין הוא נאמרו
דמים למטה ונאמרו דמים למעלה מה
מתן דמים האמורים למטה שנתנן במתנה
אחת כיפר אף דמים האמורים למעלה
שנתנן במתנה אחת כיפר או כלך לדרך
זו נאמרו דמים בפנים ונאמרו דמים בחוץ
מה דמים האמורים בפנים חיסר אחת מן
המתנות לא עשה ולא כלום אף דמים
האמורין בחוץ חיסר אחת מן המתנות
לא עשה ולא כלום נראה למי דומה דנין
דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מבפנים או
כלך לדרך זו דנין חטאת וארבע קרנות
מחטאת וארבע קרנות ואל יוכיח חוץ שאין
חטאת וארבע קרנות תלמוד לומר וכפר
וכפר וכפר מפני הדין וכיפר אף על פי
שלא נתן אלא שלש וכפר אף על פי
שלא נתן אלא שתים וכיפר אף על פי
שלא נתן אלא אחת והאי מיבעא ליה
לגופיה אמר רבא בר אדא מרי אסברא
לי אמר קרא וכפר ונסלח זו היא כפרה
זו היא סליחה אימא וכפר אף על פי
שלא נתן אלא שלש למעלה ואחת למטה
וכפר אף על פי שלא נתן אלא שתים
למטה ושתים למעלה וכפר אף על פי
שלא נתן למעלה אלא למטה אמר רב
אדא בר יצחק אם כן ביטלת תורת
ארבע קרנות ואי רחמנא אמר ליבטלון
אמר רב איזהו דבר שצריך שלשה הוי
אומר אלו קרנות אימא וכיפר אף על פי
שלא נתן אלא אחת למעלה ושלש למטה
לא מצינו דמים שחציין למעלה וחציין
למטה ולא והתנן היזה ממנו אחת למעלה
ושבע למטה כמצליף מאי כמצליף מחוי
רב יהודה כמנגדנא הזה על טהרו של

textus unus totus est pro ejus corpore, & alter pro tegumento: venit constitutio, ut diminuat tertium latus, & constituat in spatio palmari. At hinc probat: *Polluta erit duabus hebdomadis*. Inservit textus, & inservit traditio: Duobus & quadraginta diebus stare debebat. Diversum est ibi, ubi scriptum est: *Secundum menstruum suum*. Et doctor inde probat. *Et expiabit*, *& expiabit*, *& expiabit*: Argumento probari poterat: Atqui est argumentum. Memorantur sanguines inferiores, & memorantur sanguines superiores: Sicut in adspergendis sanguinibus inferioribus, si una adspersione adspergat, expiat, ita pariter in adspergendis sanguinibus superioribus, si una adspersione adspergat, expiat, expiabit: Aut hoc modo. Memorantur sanguines interiores, & memorantur sanguines exteriores; sicut in sanguinibus interioribus si una ex adspersionibus desit, nihil proderit: ita pariter in sanguinibus exterioribus, si una ex adspersionibus desit, nihil proderit: Videmus cuinam sit similius: Explicetur exterius ab exteriori, at non explicetur exterius ab interiori: Aut hoc modo: Explicetur sacrificium pro peccato, & quatuor cornua ex sacrificio pro peccato, & ex quatuor cornibus; At non probet exterius, in quo non est sacrificium pro peccato, & quatuor cornua: Idcirco dictum est: *Et expiabit*, *& expiabit*, *& expiabit*: Ex argumento: *Et expiabit*; vel si non adsperserit nisi tres; *Et expiabit*: Vel hoc non adsperserit nisi duas; *Et expiabit*; Vel si non adsperserit nisi unam: Et si requiritur sui ipsius causa. Dicit Raba bar Ada Mari: Videtur mihi, quod dicat textus: *Et expiabit*, *& remittetur*: Hæc est expiatio, & illa est remissio: Dicam: *Et expiabit*: Vel si non adsperserit nisi tres sursum, & unam deorsum; *Et expiabit*: Vel si non adsperserit nisi duas deorsum, & duas sursum: *Et expiabit*. Vel si non adsperserit sursum, sed deorsum. Dicit Rabi Ada bar Isaach; Si ita est, abolebitur lex quatuor cornuum; At si textus dixisset; aboleantur. Dicit Rab: Quidnam est, quod sint necessariæ tres? Dicit: Ista sunt cornua. Dicam: *Et expiabit*; vel si non adsperserit nisi unam sursum, & tres deorsum; non deprehendimus, quod pars de sanguinibus sursum, & pars deorsum adspergatur: Nonne? Atqui legimus: *Sparget ex eo*: Semel sursum, & septies deorsum instar percutientis. Quid instar percutientis? R. Jehuda tanquam ex adverso spargebat super puritatem altaris septies: Itane est

מזבח שבע פעמים מאי לאו אפלניה
דמזבח כדאמרי אינשי טהר טיהרא דיומא
אמר רבא בר שילה לא אנילוייה דכתב
וכעצם השמים לטוהר והאיכא שירים
שירים לא מעכבין והאיכא שירים
הפנימים דאיכא דמאן דאמר מעכבין
בחד מקום קאמרינן . תניא רבי אליעזר
בן יעקב אומר בית שמאי אומרים שתי
מתנות שבחטאת ואחת שבכל הזבחים
מתירות ומפגלות בית הילל אומרים אחת
שבחטאת ואחד שבכל הזבחים מתרת
ומפגלת . מתקיף לה רב אושעיא אם כן
ליתנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית
הלל אמר ליה רבא כי איתשיל להתירה
איתשיל דהוו להו בית שמאי לחומרא .
אמר רבי יוחנן שלש מתנות שבחטאות
אינן באות בלילה ובאות לאחר מיתה
והמעלה מהן בחוץ חייב אמר רב פפא יש
מהן בתחילתו ויש מהן בסופן ,חוץ ולילה
זרות וכלי שרת קרן ואצבע כיבוס ושיריים
בתחילתן מיתה לא שריא ולא מפגלא
ולא עיילא לגואי בסופן אמר רב פפא
מנא אמינא לה דתנן נתן מן הצואר על
הבגד אינו טעון כיבוס דהא מן הקרן ומן
היסוד אינו טעון כיבוס הא מן הראוי
לקרן טעון כיבוס וליטעמיך מן היסוד אינו
טעון כיבוס הא מן הראוי ליסוד טעון
כיבוס אשר יזה כתב פרט לזה שכבר הוזה
הא מני רבי נחמיה דתנן רבי נחמיה
אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב
אימר דשמעת ליה לרבי נחמיה לענין
העלאה מידי דהוא אאיברים ופדרין לענין
כיבוס מי ,שמעת ליה אין והתניא דמים
הטעונין יסוד טעונין כיבוס ומחשבה מועלת
בהן והמעלה בהן בחוץ חייב ודמים
הנשפכין לאמה אין טעונין כיבוס ואין
מחשבה מועלת בהן והמעלה מהן בחוץ
פטור מאן שמעת ליה דאמר מעלה מהן
בחוץ חייב רבי נחמיה היא וקאמר טעון
כיבוס ומחשבה מועלת בהן והתניא יצאו
שירים והקטרת אימורין שאין מעכבין את
הכפרה שאין מחשבה מועלת בהן כי תניא
ההיא בשלש מתנות שבחטאת אי הכי

est intelligendum? Super medium altaris: Sicut vulgo dicunt homines: טהר טיהרא דיומא medium diei; Dicit Raba bar Sila: Non est manifestum. Scriptum est enim: *Sicut corpus cœli in puritate*. At erant reliquiæ; reliquiæ non impediebant: At erant reliquiæ interiores: Sunt qui dicunt; quod impedirent in quodam loco, sicut dicimus: Traditio: R. Eliefer ben Jacob dicit: Schola Schammai dicit: Duæ adspersiones, quæ sunt in sacrificio pro peccato, & una, quæ est in cunctis sacrificiis, permittunt, & faciunt abominandum: Schola Hillel dicit: Una in sacrificio pro peccato, & una in cunctis sacrificiis, permittit, & facit abominandum: Opponit R. Osajah. Si ita est: Explicetur ex allevationibus scholæ Schammai, & aggravationibus scholæ Hillel. Dicit R. Jochanan. Tres adspersiones in sacrificio pro peccato non afferuntur noctu, si afferantur post mortem, & ex iis offerat foris, tenetur. Dicit R. Papa: Sunt ex iis in suo principio, & sunt ex iis in suo fine, foris, & noctu, alienus, & vasa ministerii, cornu, & digitus, lotio, & reliquiæ in suo principio, mors non permittit, neque facit abominandum, neque infertur in suo fine. Dicit R. Papa. Unde dicam? Etenim legimus. Si spargat de collo super vestem, non requirit lotionem; Quia ex cornu & ex basi non requirit lotionem: At ex eo quod est conveniens cornui, & basi requirit lotionem; At juxta opinionem tuam, ex basi non requirit lotionem: At ex eo, quod est conveniens basi, requirit lotionem: *Quem sparserit*: Scriptum est: Excludit hunc, quem jam sparsit: Cujusnam hæc sententia est? R. Nehemia: Etenim legimus: R. Nehemias dicit: Propter reliquias, quæ foris offeruntur, tenetur: Dicam. Consentis cum Rabi Nehemia de non offerendis membris, & adipibus, at de lotione num consentis? Sic. Atqui extat traditio: Sanguines, qui requirunt basim, requirunt lotionem; & cogitatio in iis imputatur; Si offerat foris, tenetur: Et sanguines effundendi in fossam non requirunt lotionem, neque cogitatio in iis imputatur; si foris offerat, absolvitur: Quis est qui consentit cum eo, qui dicit: Si foris offerat, tenetur? R. Nehemia est, & dicit: requirit lotionem, & cogitatio in iis imputatur: Atqui extat traditio: Excluduntur reliquiæ, & adolitio adipum, quæ non impediunt expiationem, quod in iis non imputetur cogitatio: Nam extat traditio de tribus adspersionibus, quæ sunt in sacrificio pro pecca-

to,

טעונין יסוד לקרן אזלי אימא ניטענין יסוד ומחשבה מועלת בהן האמרת לא שריא ולא מפגלא ולא עיילא לגאוי בסופן אלא כי תניא ההיא בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים מאי פטור אדתני דמים הנשפכין לאמה ליפלוג וליתני ברידה במה דברים אמורים בדמים הפנימים אבל בדמים החיצונים פטור הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב ולא מתני ליה תלתא פטורי לבהדי תלתא חייובי רבינא אמר מן הקרן ממש מן היסוד מן הראוי ליסוד אמר ליה רב תחליפא בר [גזא לרבינא אימא אידי ואידי ראוי הוא האי מאי השתא ראוי לקרב אמרת לא ראוי ליסוד מיבעיא אלא מן הקרן מן הקרן ממש מן היסוד מן הראוי ליסוד . כל הניתנין על מזבח הפנימי כו'. תנו רבנן ועשה כאשר עשה מה בא ללמוד לכפול בהזאתו ולמד . שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום מתן ארבע מנין תלמוד לומר בן יעשה לפר זה פר יום הכיפורים כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח החטאת אלו שעירי עבודה זרה יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים תלמוד לומר לו ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב מיעט מרבה אני את אלו שמכפרין על עבירת מצוה ידועה ומוציא אני אלו שאין מכפרין על עבירת מצוה ידועה וכפר אף על פי שלא סמך ונסלח אף על פי שלא נתן שירים ומה ראית לפסול בהזאות ולהכשיר בסמיכה ושירים אמרת פוסל בהזאות שמעכבות בכל מקום ומכשיר אני בסמיכה ושירים שאין מעכבות בכל מקום אמר מר אין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום היכא אמר רב פפא בפרה ובנגעים מתן ארבע מגיז תלמוד לומר בן יעשה מאי שנא מתן

to, si ita est, requirunt basim, & cornu; Hinc dicam; Requirunt basim, & cogitatio in iis imputatur: Dixisti? Non permittit, neque facit abominandum, neque infertur in suo fine; at ista traditio est de sanguinibus interioribus; At in sanguinibus exterioribus, quomodo absolvitur: Docet de sanguinibus effundendis in canalem; ut simul disputaret, & doceret. De quo hæc dicta sunt? De sanguinibus interioribus, at in sanguinibus exterioribus, liber est: Cujusnam hæc sententia est? R. Nehemia, qui dicit; si reliquias sanguinis offerat foris, tenetur; At non docet: In tribus liberi sunt, simul in tribus tenentur. Rabina dicit: Ex cornu simpliciter, ex basi, ex eo, quod est conveniens basi. Dixit R. Tachalpha bar Gaza τῷ Rabina: Dicam: Utrumque conveniens est: Quid est hoc? Jam vero quod est conveniens cornui, dixisti, non conveniens basi; necesse est. At ex cornu, ex cornu simpliciter, ex basi, ex eo quod est conveniens basi: Omnes qui sparguntur super altare interius &c. Tradiderunt sapientes: *Et faciet sicut fecit:* Quid venit ad docendum? Ad duplicandum ejus adspersionem, & docendum, si una ex cunctis adspersionibus defuerit, quod nihil inserviat; Non probo nisi de septem adspersionibus, quæ ubique impediunt, de quatuor adspersionibus unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Et faciet juvenco*. Hic est juvencus diei expiationum: *Sicut fecit juvenco*. Iste est juvencus sacerdotis uncti: *Sacrificii pro peccato*: Isti sunt hirci Idololatriæ: Crederem posse includere hircos festorum, & hircos noviluniorum? Idcirco dictum est: *Illi*. Quid vidisti, ut hos includeres, & illos excluderes? Postquam inclusit textus, excludit; Includam ego istos, qui expiant pro transgressione præcepti cogniti, & excludam illos, qui non expiant pro transgressione præcepti cogniti: *Et expiabit:* Vel si non imposuerit manus: *Et remittetur:* Vel si non spargat reliquias: Quid vidisti ut reprobares in adspersione, & probares in impositione manuum, & in reliquiis? Dixisti? Reprobavi in adspersione, quæ ubique impediunt expiationem, & probavi in impositione manuum & in reliquiis, quæ semper non impediunt: Dicit Mor: Non probo nisi de septem adspersionibus, quæ semper impediunt: Ubi dicit R. Papa? In vacca & in plagis: de quatuor adspersionibus unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sic faciet*. Quid variat in septem adspersiones?

שבע דכתיבן וכפילין מתן ארבע נמי
כפילין וכתיבן מתן אמר רבי ירמיה לא
נצרכה אלא לרבי שמעון דהניא למעלה
אומר קרן קרנות שתים למטה הוא אומר
קרן קבנת ארבע דברי רבי שמעון רבי
יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אמור
באהל מועד על כל האמור באהל מועד
ורבי יהודה כן יעשה מאי עביד ליה מיבעי
ליה לכדתניא לפר שלא למרנו לפר יום
הכיפורים לסמיכה ושירי הדם מנין תלמוד
לומר כן יעשה ולפר יום הכיפורים לא
למרנו הא אמרת לפר זה יום הכיפורים
איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי
עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא
מעכבא כפרה אימא לא קמשמע לן
ורבי שמעון האי באהל מועד מאי עביד
ליה באהל מועד מבעי ליה שאם נפחתה
תקרה של היכל לא היה מזה ואידך
מאשר ואידך אשר לא דריש אביי אמר
ליה רבי יהודה נמי איצטריך סלקא דעתך
אמינא מידי דהוה הסמיכה ושירי הדם
דאנב דכתיבן וכפילן לא מעכבא מתן
ארבע נמי לא תתעכב קמשמע לן לפר
זה פר יום הכיפורים למאי הילכתא לעכב
פשיטא חוקה כתיב ביה אמר רב נחמן
בר יצחק לא נצרכא לרבי יהודה דאמר
כי בתיבה חוקה הדברים הנעשים בבגדי
לבן בפנים ואם הקדים מעשה לחבירו
לא עשה ולא כלום אבל דברים הנעשים
בבגדי לבן בחוץ הקדים מעשה לחבירו מה
שעשה עשוי אימא מדכסידרן לא מעכבי
הזאות נמי לא מעכבי קמשמע לן מתקיף
לה רב פפא ומי מצית אמרת הכי
והתניא וכילה מכפר את הקודש אם כיפר
כילה ואם לא כיפר לא כילה דברי רבי
עקיבא אמר לו רבי יהודה מפני מה לא
נאמר אם כילה כיפר ואם לא כילה לא
כיפר אמר רב פפא לא נצרכא אלא לאת
דם ובטבילה את אמר רב אחא בר יעקב
לא נצרכא להכשיר אמין שבאצבע בדם
שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא וטבל
ולא מספיג ואיצטריך למכתב בדם ראי

nes ? Quia describuntur, & duplicantur, quatuor adspersiones pariter duplicantur, & describuntur. Dicit R. Hieremias: Non requiritur nisi juxta Rabi Simeonem: Etenim extat traditio: Supra dictum est: *Cornu, cornua*. Duo: Infra dictum est: *Cornu, cornua*. Quatuor: Verba R. Simeonis. R. Jehuda dicit: Non est necesse: Ecce dictum est: *In tentorio conventus*: De omni dicitur: *In tentorio conventus*: Et R. Jehuda: *Sic faciet*: Quomodo explicat? Præterea quæritur juxta traditionem: *Juvenco*: Quod non percepimus de juvenco diei expiationum: De impositione manum, & de reliquiis unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sic faciet*: At de juvenco diei expiationum non percepimus: Ecce dixisti: *Juvenco*: Hic est dies expiationum: Necesse est: Potes dicere, quod hæc dicantur de ministerio, quod impedit expiationem, & ministerium, quod non impedit expiationem, dicam: non docet: Et R. Simeon: *In tentorio conventus*: quomodo explicat? *In tentorio conventus* requiritur: Si minuatur contignatio templi, non adspergit: Alia opinio: probat ex eo quod dictum est אשר: Alia expositio: אשר non exponit: Abaje dicit juxta R. Jehuda etiam necesse est; quia potes dicere, si velles; Quoniam de impositione manuum, & de reliquiis scriptum atque iteratum est, non impedit, quatuor etiam adspersiones non impediunt: Nobis dicit: *Juvenco*. Iste est juvencus diei expiationum: Cur venit ad impediendum? Manifesto: *Statutum* scriptum est in eo. Dicit R. Nachman bar Isaach, non est necesse juxta mentem R. Jehuda; qui dicit: Cur scriptum est: *Statutum*? In rebus, quæ peraguntur vestibus albis intus, si alterum opus alterum antecedat, nihil fecit: In rebus, quæ peraguntur in vestibus albis foris, si alterum opus alterum antecedat, quod factum est, factum est: Dicam; juxta eorum ordinem non impediunt; ita pariter adspersiones non impediunt: Dicit nobis: Objecit R. Papa: Num ita potes dicere? Atqui extat traditio: *Et perficiet expiare Sanctuarium*; Si expiat, perficit, si non expiat, non perficit: Verba R. Akiba: Dixit illi R. Jehuda: Cur non dictum est: Si perficiat, expiat, & si non perficiat, non expiat? Dicit R. Papa: Non requiritur, nisi את in sanguine, & in immersione. Dicit R. Acha bar Jacob: Non est necesse, ut fiat legitima dexter in digito in sanguine, sed ut sit in sanguine mensura immersionis a principio: *Et immerget*: At non absterget. Et necesse fuit

ut

כתב רחמנא וטבל הוא אמינא אף על גב
דליכא שיעור טבילה מעיקרא כתב רחמנא
בדם ואי כתב רחמנא בדם הא אפילו
מספג כתב רחמנא וטבל מזבח קטרת
סמים למה לי שאם לא נחהנך המזבח
בקטרת הסמים לא היה מזה תניא כוותיה
דרב פפא ועשה כאשר עשה מה תלמוד
לומר לפר לרבות פר יום הכיפורים לכל
מה שאמור בענין דברי רבי עקיבא אמר
רבי ישמעאל קל וחומר ומה במקום שלא
הושוה קרבן לקרבן השוה מעשים למעשים
מקום שהשוה קרבן לקרבן אינו דין שישוה
מעשה למעשה אלא מה תלמוד לומר פר
זה פר העלם דבר של ציבור לפר זה פר כהן
משיח אמר מר ומה במקום שלא הושוה
קרבן לקרבן מאי לא השוה קרבן אילימא
פר יום הכיפורים ושעיר יום הכיפורים
איכא למיפרך מה להנך שכן נכנס דמם
לפניי ולפנים אלא פר העלם דבר של
ציבור ושעירי עבודה זרה איכא למיפרך
מה להנך שכן מכפרין על עבירות מצוה
ידועה אלא פר העלם דבר של ציבור
ושעיר של יום הכיפורים והכו קאמר ומה
במקום שלא השווה קרבן לקרבן דהאי פר
והאי שעיר הושווה מעשים למעשים למאי
דכתב בהו מקום שהושוה קרבן לקרבן
דהאי פר והאי פר אינו דין שהושוו
מעשים למעשים ואתא ליה פר יום
הכיפורים נמי לאת בדם וטביל מפר כהן
משיח ואתי ליה שעיר יום הכיפורים
משעירי עבודה זרה מקל וחומר וכי דבר
הלמד בהקיש חוזר ומלמד בקל וחומר
אמר רב פפא קסבר תנא דבי רבי ישמעאל
דבר הלמד בהקיש חוזר ומלמד בקל
וחומר אמר רב פפא קסבר תנא דבי רבי
ישמעאל דבר הלמד בהיקש חוזר ולמד
בקל וחומר לפר זה פר העלם דבר של
ציבור הא בציבור גופיה כתב אמר רב
פפא משום דבעי אגמורי פר העלם דבר
של ציבור ביותרת ושתי כליות לשעירי
עבודה זרה ופר העלם דבר של ציבור
בגופיה לא כתב בהיקשא אתי איצטריך
לפר למיהוי כמאן דכתיה ביה בגופיה ולא

ut scriberetur *in sanguine:* Etenim si textus scripsisset; *Et immerget:* Ego dicerem; vel si non esset mensura immersionis: a principio scribit textus *in sanguine*; si enim non scripsisset textus *in sanguine*; Ego dicerem; vel si abstergat. Idcirco scribit textus: *Et immerget: Altare suffitus aromatum:* Quorsum? Si non fuerit initiatum altare suffitu aromatum, non adsperget. Traditio juxta mentem R. Papa. *Et faciet sicut fecit*. Cur dictum est *juvenco*? Ad includendum juvencum diei expiationum in cunctis, quæ memorantur in subjecto. Verba R. Akiba. Dicit R. Ismael: Argumentum a minori ad majus: Si ubi non æquiparat sacrificium sacrificio, æquiparat opera operibus, ubi æquiparat sacrificium sacrificio non erit æquum ut æquiparet opus operi? At cur dictum est: *Juvenco*? Iste est juvencus ignorantiæ rei cœtus: *Juvenco*. Iste est juvencus sacerdotis uncti: Dicit Mor: Si ubi non æquiparat sacrificium sacrificio; quid non æquiparat sacrificium sacrificio? Si dicatur, juvencus diei expiationum, & hircus diei expiationum: poterit objici: Quid isti, quorum sanguis in adytum infertur? At juvencus ignorantiæ rei cœtus, & hirci Idololatriæ; poterit objici; quid isti, qui expiant pro transgressione præcepti cogniti? At juvencus ignorantiæ rei cœtus, & hircus diei expiationum: Atqui ita dicit: Si ubi non æquiparat sacrificium sacrificio, quod iste sit juvencus, & ille hircus, æquiparat opera operibus: Cur scriptum est de illis, ubi æquiparat sacrificium sacrificio, quod iste sit juvencus, & ille sit juvencus, non erit æquum ut æquiparet opera operibus? Et probetur juvencus diei expiationum, de quo scriptum est: את *in sanguine*, *& intinget*; Ex juvenco sacerdotis uncti; & probetur hircus diei expiationum ex hircis Idololatriæ argumento a minori ad majus: Num quod addiscit a pari, iterum docebit argumento a minori ad majus? Dicit Raba Papa, quod putet doctor scholæ R. Ismael, quod id, quod addiscit a pari, iterum doceat argumento a minori ad majus: *Juvenco*. Hic est juvencus ignorantiæ rei cœtus: Ecce de cœtu ipso scriptum est: Dicit R. Papa: Propterea quod debet doceri juvencus ignorantiæ rei cœtus in augumento jecoris, & in duobus renibus de hircis Idololatriæ & juvencus ignorantiæ rei cœtus, de quo ipso non scriptum est, a pari probatur; necesse est juvenco, perinde ac de eo scriptum esset, non autem ut sit res quæ addiscit a pa-

ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד
בהקיש תניא כוותיה דרב פפא ועשה
כאשר עשה מה תלמוד לומר לפי שנאמר
והם הביאו את קרבנם אשה ליהוה ונומר
חטאתם אלו שעירי עבודה זרה שינגתם
זה פר העלם דבר של ציבור חטאתם על
שנגתם אמרה תורה חטאתם הרי היא לך
כשנגתם שנגתם מהיכן למדה לא בהקישא
וכי דבר הלמד בהקיש חוזר ומלמד בהקיש
מה תלמוד לומר פר זה פר העלם דבר
של ציבור לפר זה פר כהן משיח אמר מר
חטאתם אלו שעירי עבודה זרה תיפוק
ליה מקרא קמא דאמר מר החטאת
לרבות שעירי עבודה זרה אמר רב פפא
איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי
הזאות דכתיבן בגופיה אבל יותרת ושתי
כליות דלא כתיבן בגופיה אימא לא קא
משמע לן · אמר ליה רב הונא בריה דרב
נתן לרב פפא והא תנא פר יום הכיפורים
לכל מה שאמר בעניז קאמר תנאי היא
תנא דבי רב מרבי הכי תנא דבי רבי
ישמעאל לא מרבי הכי תנא דבי רבי
ישמעאל מפני מה נאמרו יותרת ושתי
כליות בפר כהן משיח ולא נאמרו בפר
העלם דבר של ציבור משל למלך בשר
ודם שזעם על אוהבו ומיעט בסורחנו מפני
חיבתו ותנא דבי רבי ישמעאל מפני מה
נאמרה פרוכת הקדש בפר כהן משיח ולא
נאמר בפר העלם דבר של ציבור משל
למלך בשר ודם שסרחה עליו מרינה אם
מיעוטה סרחה פמליא שלו מתקיימת אם
סרחה אין פמליא שלו מתקיימת · לפיכך
אם נתן כתיקנן כו'. חנן התם פיגל בקומץ
ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ רבי מאיר
אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים
אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל
המתיר אמר רבי שמעון בן לקיש לא
תימא טעמא דרבי מאיר דקסבר מפגלין
בחצי מתיר אלא הכא במאי עסקינן כגון
שנתן את הקומץ במחשבה והלבונה

a pari, iterum doceat a pari: Traditio juxta mentem R. Papa: *Et faciet sicut fecit*. Quid scriptum est *juvenco*? Quia dictum est: *Cum ipsi obtulerint oblationem suam ignitam Domino &c. Sacrificia sua pro peccato*: Isti sunt hirci Idololatriæ: *Propter errorem ipsorum*. Iste est juvencus ignorantiæ rei cœtus: *Sacrificia sua pro peccato propter errorem ipsorum*: Dicit lex: *Sacrificia sua pro peccatò*: Erunt tibi sicut peccata per errorem commissa: *Propter errorem ipsorum*, unde docet? Nonne a pari? Num quod addiscit a pari, iterum docet a pari? Cur dictum est: *Juvencum*? Iste est juvencus ignorantiæ rei cœtus: *Juvenco*: Iste est juvencus sacerdotis uncti. Dicit Mor: *Sacrificia sua pro peccato*: Isti sunt hirci Idololatriæ: Eruitur ex priori textu: Etenim dicit Mor: *Sacrificia sua pro peccato*. Ad includendum hircos Idololatriæ. Dicit R. Papa; Necesse est; Si putas dicendum: Istæ sunt adspersiones, quæ in ipso describuntur, at de augumento jecoris, & de duobus renibus, de quibus in ipso non scriptum est, dicam: nobis non significat. Dixit R. Huna bar R. Nathan τῷ R. Papa; At ecce doctor de juvenco diei expiationum cuncta, quæ memorantur, in subjecto dicit: Doctor scholæ Rab sic includit: Doctor scholæ R. Ismael non ita includit: Doctor scholæ R. Ismael dicit: Cur memorantur augumentum jecoris, & duo renes in juvenco sacerdotis uncti, & non memorantur in juvenco ignorantiæ rei cœtus? Parabola de rege qui est caro & sanguis, qui iratus contra amicum suum diminuit ejus iniquitatem propter amorem. Et doctor scholæ R. Ismael. Cur memoratur velum sanctuarii in juvenco sacerdotis uncti, & non memoratur in juvenco ignorantiæ rei cœtus? Parabola de rege, qui est caro & sanguis, contra quem perverse agit provincia, si diminuat ejus iniquitatem, familia sua conservatur, si multiplicet ejus iniquitatem, ejus familia non conservatur. Idcirco si adspergat juxta institutum &c. Ibi legimus: Si sit abominandum in pugillo, & non in thure, si in thure & non in pugillo, R. Meir dicit; erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; & sapientes dicunt: non erit in eo excidium, donec fiat abominandum in toto permittente. Dicit R. Simeon ben Lakisch: Ne dicas juxta rationem R. Meir, qui putat, quod faciant abominandum in dimidio permittentis; At hic de quo agimus? Quando det pugillum cogitatione, & thus cum silentio;

בשתיקה קסבר כל העושה על דעת
ראשונה הוא עושה ממאי מדקתני לפיכך
אם נתן כולן כתיקנן ואחת שלא כתיקנה
פסול ואין בו כרת הא אחת שלא
כתיקנן וכולן כתיקנן פיגול מני אילימא
רבנן הא אמרי רבנן אין מפגלין בחצי
מתיר אלא רבי מאיר ואי טעמא דרבי
מאיר משום דמפגלין בחצי מתיר הוא
אפילו כדקתני נמי לאו משום דקסבר כל
העושה על דעת ראשונה הוא עושה
אמר רבי שמואל בר יצחק לעולם רבנן
היא ומאי כתיקנן כתיקנן לפיגול והא
מדקתני לפיכך אם נתן כולן כתיקנן ואחת
שלא כתיקנן פסול ואין בו כרת מכלל
דתיקנה להכשירה הוא דאתא אמר רבא
מאי שלא כתיקנה חוץ למקומו רב אשי
אמר שלא לשמו מכלל דכי לא עביד
לה חוץ למקומו ושלא לשמו מחייב איידי
דתנא פיגול וחייבין עליו כרת תנא נמי
סיפא פסול ואין בו כרת . מיתיבי במה
דברים אמורים בדמים הניתנין על מזבח
החיצון אבל דמים ניתנין על מזבח הפנימי
כגון ארבעים ושלש של יום הכיפורים
ואחד עשר של פר כהן משיח ואחד עשר
של פר העלם דבר של ציבור פיגל בין
בראשונה ובין בשנייה ובין בשלישית רבי
מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת
וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל
בכל המתיר קתני מהא פיגול בין בראשונה
בין בשנייה בין בשלישית ופליגי אמר רב
יצחק בר אבין הכא במאי עסקינן כגון
שפיגל בשחיטה דחד מתיר הוא אי הכי
מאי טעמא דרבנן אמר רבא מאן חכמים
רבי אליעזר היא דתנן הקומץ והלבונה
והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח
ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן כזית
בחוץ חייב ורבי אליעזר פוטר עד שיקריב
את כולן והאמר רבא ומודה רבי אליעזר

tio ; putat ; Qui facit , juxta primam intentionem facit ; Unde probatur ? Ex eo quod docet : Idcirco ſi det omnia juxta ſuum inſtitutum , & unum præter ſuum inſtitutum , erit illegitimum , at in eo non eſt pœna excidii : Si unum præter ſuum inſtitutum , & cuncta juxta ſuum inſtitutum , erit abominandum : Cujuſnam hæc ſententia eſt ? Dicendane eſt eſſe ſapientum ? Ecce dicunt ſapientes : Non faciunt abominandum , in dimidio permittentis , at R. Meir ; & hæc eſt ratio Rabi Meir , quod faciunt abominandum in dimidio permittentis : vel ſi ita doceat , non tamen putat ; Qui agit juxta primam intentionem agit . Dicit Rabi Samuel bar Iſaach ; ſemper eſt ſententia ſapientum : Quid juxta ſuum inſtitutum ? Juxta ſuum inſtitutum ut fiat abominandum : Ex eo quod docet : Idcirco ſi det omnia juxta ſuum inſtitutum , & unum præter ſuum inſtitutum , erit illegitimum , & in eo non erit pœna excidii ; Conſequitur , quod diſponatur , ut fiat legitimum : Veniens dicit Raba : Quid præter ſuum inſtitutum ? Extra locum ſuum : Rabi Aſſe dicit : Sine ſuo nomine : Conſequitur , quod in eo non conſideret extra locum ſuum , & ſine ſuo nomine damnat : Iſte qui docet , quod ſit abominandum , & ejus cauſa teneantur excidio , docet etiam finem propoſitionis : Erit illegitimum , at in eo non erit pœna excidii : Oppoſitio : De quo hæc dicta ſunt ? De ſanguinibus adſpergendis ſuper altare exterius ; At ſanguines adſpergendi ſuper altare interius , ſicut tres & quadraginta adſperſiones diei expiationum , & undecim juvenci ſacerdotis uncti , & undecim juvenci ignorantiæ rei cœtus ſunt abominandum , ſive in prima , ſive in ſecunda , ſive in tertia : R. Meir dicit : Erit abominandum , & ejus cauſa tenentur excidio : Et ſapientes dicunt : Non eſt in eo excidium , donec faciat abominandum in toto permittente : Docet hinc : Abominandum fit ſive in prima , ſive in ſecunda , ſive in tertia . Atqui eſt diſſenſio. Dicit R. Iſaach bar Abin : Hic quo agimus ? Quando fiat abominandum mactatione , quæ eſt unum permittens : Si ita eſt , quænam eſt ratio ſapientum ? Dicit Raba : Quinam ſunt iſti ſapientes ? R. Elieſer : Etenim legimus : Pugillus , & thus , & ſuffitus , & munus ſacerdotum , & munus ſacerdotis uncti , & munus libaminum ſi ex iis offerat in quantitate olivæ foris , tenetur ; & Rabi Elieſer abſolvit ; donec omnia offerat : Et dicit Raba : Et conſentit Rabi

Elie-

בדמים דתנן רבי אליעזר ורבי שמעון
אומרים ממקום שפסק משם הוא מתחיל
אלא אמר רבא כגון שפיגל בראשונה
ושתק בשנייה וחזר ופיגל בשלישית מהו
אי סלקא דעתך על דעת ראשונה הוא
מיהדר על פיגולי בשלישית למה לי קא
משמע לן מתקיף לה רב אשי מידי שתק
תנן קתני אלא אמר רב אשי הכא במאי
עסיקין כגון שפיגל בראשונה ובשנייה
ובשלישית מהו דתימא אי סלקא דעתך
כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה
מהדר פיגולי בכל חדא וחדא למה לי
קא משמע לן והא בין בין קתני קשיא
אמר מר רבי מאיר אומר פיגול וחייבין
עליו כרת מכדי כרת לא מיחייב עד
שיקרבו כל מתירין דאמר מר כהרצאה
כשר בן הרצאת פסולה מה הרצאת כשר
עד שיקרבו כל מתיריו אף הרצאת פסול
עד שיקרבו כל מתיריו והא כיון דחשיב
ביה בפנים פסילה אמאן דלא ארי דמי כי
הדר מדי במיכל מיא בעלמא הוא דקא
ארי אמר רבה משכחת לה בארבעה
פרים ובארבעה שעירים רבא אמר אפילו
תימא בפר אחד ושעיר אחד לפיגולו
מרצה ארבעים ושלש והא תניא ארבעים
ושבע הא כמאן דאמר מערבין לקרנות
והא כמאן דאמר אין מערבין לקרנות
והא תניא ארבעים ושמונה הא כמאן
דאמר שיריים מעכבין הא כמאן דאמר
אין שיריים מעכבין . מיתיבי במה דברים
אמורים בקמיצה במתן כלי ובהילוך אבל
בא לו להקטרה נתן את הקומץ במחשבה
ואת הלבונה בשתיקה או שנתן את הקומץ
בשתיקה ואת הלבונה במחשבה רבי מאיר
אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים
אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל
המתיר קתני מיהא את הקומץ בשתיקה
ואת הקומץ במחשבה ופליגי אימא כבר

Eliefer in fanguinibus: Etenim legimus: Rabi Eliefer & Rabi Simeon dicunt: A loco ubi ceffavit, incipiet. At dicit Raba: Quando fit abominandum in prima, & taceat in fecunda, atque iterum fiat abominandum in tertia: Dici poffet: Si putas, quod juxta primam intentionem iterum fiat abominandum in tertia, quorfum? Nobis fignificat: Objecit R. Affe: Poftquam tacuit: Legimus: Docet: At dicit R. Affe: Hic de quo agimus? Quando fiat abominandum, in prima, in fecunda, & in tertia quid dicere potes? Si putas; quod agens juxta primam intentionem agat, poftquam iterum fiat abominandum in fingulis, quorfum? ecce nobis fignificat: in hoc aut in illo docet: Oppofitio: Dicit Mor: R. Meir dicit: Erit abominandum, & ejus caufa tenentur excidio; quandoquidem pœna excidii non tenetur, donec offerantur omnia permittentia. Etenim dicit Mor: Sicut acceptatione fit legitimum, ita pariter acceptatione fit illegitimum. Sicut acceptatione fit legitimum, poftquam oblata fuerint cuncta ejus permittentia, ita pariter acceptatione fit illegitimum, poftquam oblata fuerint cuncta ejus permittentia; Ecce fi intus de illo cogitet, fit illegitimum. Qua de caufa? Quia non fpargebat fanguinem, quando iterum fpargebat in templo, confiderabatur ficut aqua fimplex, quoniam fparfit. Dicit Raba: Deprehenditur in quatuor juvencis, & in quatuor hircis. Raba dicit: Vel in uno juvenco, vel in uno hirco, ut faciat abominandum acceptabile: Tres & quadraginta adfperfiones: Atqui extat traditio: Septem & quadraginta funt: At juxta mentem illius, qui dicit: Mifcentur in cornibus: At juxta mentem illius qui dicit: Non mifcentur in cornibus: Atqui extat traditio: Octo & quadraginta funt: Hic juxta mentem illius qui dicit: Reliquiæ impediunt; & illic juxta mentem illius, qui dicit: Reliquiæ non impediunt: Objectio: De quo hæc dicta funt? De pugillatione; de impofitione vafis, & de inceffu: At veniens ad adolendum fi imponat pugillum cogitatione, & thus cum filentio, aut fi imponat pugillum cum filentio, & thus cogitatione; R. Meir dicit: Eft abominandum, & ejus caufa tenentur excidio: Et fapientes dicunt: Non eft in eo pœna excidii, nifi poftquam fiat abominandum in toto permittente: Hinc docet pugillum cum filentio, & pugillum cogitatione: At eft diffenfio: Dicam; Jam dedit thus cum

נתן ארת הלבונה במחשבה דהיינו רישא ועוד הא תניא ואחר כך קשיא.

[מתניתא ואלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול הקומץ והקטרת והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח והדם והנסכים הבאין בפני עצמן דברי רבי מאיר [וחכמים אומרום אף הבאין עם הבהמה לוג שמן של מצורע רבי שמעון אומר אין חייבין עליו משום פיגול ורבי מאיר אומר חייבין עליו משום פיגול שדם האשם מתירו וכל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול העולת דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים עולת העוף דמה מתיר את בשרה למזבח חטאת העוף דמה מתיר את בשרח לכהנים פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים דמה מתיר את אימוריהן ליקרב רבי שמעון אומר כל שאינו על המזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול.

גמרא אמר עולא קומץ פיגול שהעלו על גבי המזבח פקע פיגולו ממנו אם אחרים מביא לידי פיגול הוא עצמו לא כל שכן מאי קאמר הכי קאמר אם אינה מתקבל היאך מביא אחרים לידי פיגול מאי קא משמע לן אי ראין חייבין עליו משום פיגול תנינא אלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול הקומץ והקטרת והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים והדם אלא דאם עלו אל ירדו תנינא הלן והיוצא והטמא ושנשחט וחוץ לזמנו וחוץ למקומו אם עלו לא ירדו ואלא דאם ירדו יעלו הא נמי תניינא כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו לא צריכא שמשלה בהן האור הא נמי אמרה עולא חרא זימנא דאמר עולא לא שנו אלא שלא משלה בהן האור אבל משלה בהן האור יעלו מהו דתימא הני מילי אבר דמחבר אבל דמפרד אימא לא קא משמע לן. אמר רב אחאי הילכך האי קומץ פיגול דפלגיה מחית ארעא ופלגיה אסקיה אמערכא

cum silentio una cogitatione, quod est principium; & præterea est traditio, & postea objectio.

Misna: Et hæc sunt, quorum causa non tenentur abominando, pugillus, & suffitus, & thus, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & sanguis, & libamina, quæ seorsim afferuntur; Verba R. Meir: Et sapientes dicunt; Vel si afferantur cum animali; Logus olei leprosi, R. Simeon dicit; ejus causa non tenentur abominando: Et R. Meir dicit: Ejus causa tenentur abominando, quia sanguis sacrificii pro delicto est ejus permittens; & quod habet permittentia sive homini sive altari, ejus causa tenentur excidio: In holocausto ejus sanguis permittit ejus carnem altari, & ejus pellem sacerdotibus. In holocausto volucris ejus sanguis permittit ejus carnem altari; In sacrificio pro peccato volucris ejus sanguis permittit ejus carnem sacerdotibus; In juvencis comburendis, & in hircis comburendis eorum sanguis permittit, ut eorum adipes offerantur. R. Simeon dicit: Quæ non sint super altare exteriori sicut pacifica, eorum causa non tenentur abominando.

Gemara. Dicit Ela: Pugillus fit abominandum, postquam obtulerint super altare removetur abominandum ab eo; si alios adducit in statum abominandi, seipsum quanto magis? Quid dicit; Hoc dicit. Postquam acceptus est, quomodo adducit alia in statum abominandi? Quid nobis intelligitur? Si quod ejus causa non teneantur abominando: legimus: Hæc sunt, quorum causa non tenentur abominando, pugillus, & suffitus, & thus, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum, & sanguis: At si adscenderint, descendent: Legimus: Pernoctans, & eductum, & immundum, & mactatum extra tempus suum atque extra locum suum, si adscenderint, non descendent; Atqui si descenderint adscendent; Legimus quoque: Sicut si adscenderint non descendent, ita pariter si descenderint non adscendent: Non est necesse: Nisi quando ea invaserit ignis; Ecce similiter dicit Ela: Aliquando dixit Ela: Non agitur, nisi quando ea non invaserit ignis; at si ea invaserit ignis, adscendant: Quid de his dicas? Membrum quod est conjunctum; At de pugillo, qui est evulsus, dicam, nobis non dicit. Dicit Rabi Achai: Idcirco pugillus erit abominandum, quando ejus dimidium fuerit in terra, & dimidium adscenderit super

struem,

ומשלה בו האור מסיקנא ליה לכתחילה . אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן דפינול והנותר והטמא שהעלן לגבי מזבח פקע איסור מהן אמר רב חסדא מרי דיכי מזבח מקוה טהרה אמר רבי זירא שמשלה בהן האור מיתיב רבי יצחק בר ביסנא אחרים אומרים וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשרו שאין טומאה פורחת ממנו ואם איתא הרי טומאה פורחת ממנו על ידי האור אמר רבא על ידי מקוה קאמרינן מירי מקוה כתיב אלא אמר רב פפא בבשר שלמים עסקינן דלא חזי לחקרבה רבינא אמר וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם יצא בשר דבר שאין טומאה פורחת כשהוא שלם אלא כשהוא חסר . גופא וטומאתו עליו בטומאת הגוף הכתוב מדבר אתה אומר בטומאת הגוף או אינו לא בטומאת בשר נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן וטומאתו עליו מה להלן בטומאת הגוף הכתוב מדבר אף כאן בטומאת הגוף הכתוב מדבר רבי חייא אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים ונאמרה טומאה בלשון יחיד בטומאת הגוף הכתוב מדבר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר אחרים אמרו וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו אמר מר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר מאי משמע אמר רבא כל קרא דלא מפרש ליה רבי יצחק בר אבודימי וכל מתניתא דלא מפרשא רב זעירי לא מיפרשא הכי אמר רב יצחק בר אבודימי הואיל ופתח הכתוב בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע בטומאת הגוף הכתב מדבר מתניתא דתניא אם נאמרו קלות למה נאמרו חמורות ואם נאמר חמורות למה נאמר קלות אם נאמר קלות ולא חמורות הייתי אומר על הקלות בלא ועל החמורות במיתה לכך נאמר חמורות ואם נאמר חמורות ולא נאמרו קלות

ſtruem , & illum invaſerit ignis , adoleatur ſicut in principio . Dicit Rabi Iſaach : Dicit R. Jochanan : Si abominandum , & reſiduum , & immundum adſcenderint ſuper altare , removetur ab iis interdictum. Dicit R. Chaſda Mari : Sic altare erit lavacrum purum . Dicit R. Zira ; Quando ea invaſerit ignis : Objecit R. Iſaach bar Biſna : Alii dicunt : *Et immundities ejus ſuper eo* : Quando ? Quando immundities ex eo abigatur , excluditur ejus caro , ex qua immundities non abigitur : Si adducatur , ecce immundities ab eo abigitur per ignem . Dicit Raba : per lavacrum ; ſicut dicimus ; per lavacrum ; ſcriptum eſt . At dicit Rabi Papa : De carne pacificorum agimus , quod non ſit conveniens ut offeratur . Rabina dicit : *Et immundities ejus ſuper eo*. Quando ? Quando ejus immundities ab eo abigitur , dum eſt integrum , non quando ſit deficiens : Fundamentum : *Et immundities ejus ſuper eo* . De immunditie corporis textus loquitur : Tu dicis, quod de immunditie corporis textus loquatur , aut non loquitur niſi de immunditie carnis : Dicitur hic : *Immundities ejus* ; Et ibi dicitur : *Et immundities ejus ſuper eo* ; Sicut ibi de immunditie corporis textus loquitur , ita pariter hoc loco de immunditie corporis textus loquitur. R. Chijah dicit : Quoniam memorantur ſanctitates numero plurali, & memoratur immundities numero ſingulari , de immunditie corporis textus loquitur. Rabi dicit. *Et comedens*. De immunditie corporis textus loquitur : Alii dicunt : *Et immundities ejus ſuper eo* : Quando ? Quando immundities ex eo abigiatur : Excluditur caro , ex qua immundities non abigitur . Dicit Mor : Rabi dicit : *Et comedens* . De immunditie corporis textus loquitur : Quid eruitur ? Dicit Raba : Omnis textus quam non declarat R. Iſaach bar Abdimi , & omnis Miſna , quam non declarat R. Zahiri , non declarantur ; ſic dicit R. Iſaach bar Abdimi : Quoniam incipit textus genere maſculino , & abſolvit genere fœminino , & in medio genere maſculino , de immunditie corporis textus loquitur : Miſna : Extat traditio : Si memorantur levia , cur memorantur gravia ? Et ſi memorantur gravia , cur memorantur levia ? Si memorata eſſent levia , & non memorata eſſent gravia , dicerem ; In levibus tranſgreditur præceptum negativum, & in gravibus eſt pœna mortis ; Idcirco memorata ſunt gravia : Et ſi memorata eſſent gravia , & non eſſent memorata levia , dicerem : In gravibus

הייתי אומר על החמורות יהא חייב ועל
הקלות יהא פטור לכך נאמר קלות מאי
קלות ומאי חמורות אילימא קלות מעשר
חמורות תרומה הייתי אומר במיתה השתא
נמי הא במיתה ואי לא נאמר הייתי אומר
במיתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון לא
קלות טומאה שרץ חמורות טומאה מת
ובמאי אי בתרומה אידי ואידי הוא במיתה
ותו לכך נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה
היא ואי לא נאמר הייתי אומר במיתה
דיו לבא מן הדין להיות כנדון ואי
באכילה במעשר . אם לא נאמרו חמורות
הייתי אומר על החמורות במיתה הא
בטומאה שרץ קאתיא ודיו לבא מן הדין
להיות כנדון אמר זעירי קלות טומאת שרץ
חמורות טומאת מת והכי קאמר אילו
נאמרו טומאת שרץ ונאמר מעשר ותרומה
ולא נאמרה טומאת מת הייתי אומר על
הקלות בלאו ועל החמורות במיתה ומקלות
על החמורות במיתה חמורות נמי על
הקלות במיתה לכך נאמרו חמורות.

מתניתא כל שיש לו מתירין בין לאדם
בין למזבח חייבין עליו משום פיגול.

גמרא תנו רבנן או אינו מביא אלא
כיוצא בשלמים מה שלמים מיוחדין
נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף כל
נאכל לשני ימים ולילה אחד נאכל ליום
ולילה מנין תלמוד לומר מעשר כל ששירין
נאכלין עולה שאין שיריה נאכלין מנין
תלמוד לומר זבח מניין לרבות את העופות
והמנחות עד שאני מרבה לוג שמן של
מצורע תלמוד לומר אשר הם מקדישים
לי ואתי נותר חילול חילול מטומאה ואתי
פיגול עון עון מנותר ומאחר שסופו לרבות
כל דבר למה נאמר שלמים מעתה לומר
לך מה שלמים מיוחדים שיש להן מתירין
בין לאדם בין למזבח אף כל שיש לו

vibus tenetur, at in levibus absolvitur. Idcirco memoranda erant levia. Quænam levia, & quænam gravia? Si dicantur levia decima, & gravia separatio; dicerem: Est pœna mortis: Satis est ut probetur a deducente, ut sit sicut deductum. At levia sunt immundities reptilis, & gravia immundities mortui: Et qua de causa? Si propter separationem, utrumque sub pœna mortis. Et præterea hoc modo. Memorata sunt gravia, quæ prohibentur præcepto negativo: Ecce sub pœna mortis sunt: Si non essent memorata, dicerem; si pœna est mortis, satis est ut probetur ex deducente ut sit sicut deductum: At si in comestione decimæ. Si non memorata essent gravia, dicerem, in gravibus est pœna mortis; at ecce in immunditie reptilis adducitur: & satis est ut probetur ex deducente ut sit sicut deductum. Dicit Zahiri: Levia immunditiei sunt reptile, gravia immunditiei mortuus: Et sic dicit: Si memorata esset immundities reptilis, & memorata esset decima, & separatio, & non esset memorata immundities mortui, dicerem; in levibus est præceptum negativum; & in gravibus pœna mortis, & a levibus in gravibus pœna mortis, & similiter in gravibus super levibus pœna mortis; Idcirco memorata sunt gravia.

Misna. Quæ habent permittentia tam homini, quam altari, eorum causa tenentur abominando.

Gemara: Tradiderunt sapientes: Aut non includam nisi similia pacificis; Sicut pacifica, quæ sunt peculiaria, comeduntur duobus diebus & una nocte, ita pariter omnia, quæ comeduntur duobus diebus & una nocte: Quod comeditur uno die & una nocte, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Decimum:* Omnia, quorum reliquiæ comeduntur; Holocaustum, cujus reliquiæ non comeduntur, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sacrificum*. Unde probatur ad includendum volucres, & munera, donec includam logum olei leprosi? Ex eo quod dictum est: *Quod sanctificant mihi*. Et probetur residuum, de quo dictum est *profanatio profanatio:* ex immunditie. Et probetur abominandum, de quo dictum est: *Delictum, delictum*: ex residuo: Et postquam finis ejus est, ut includat omnia, cur memorantur pacifica? Hinc tibi dicendum est: Sicut pacifica, quæ sunt peculiaria, habent permittentia tam homini, quam altari, ita pariter includam, quæ habent permittentia tam homini, quam al-

מתירין בין לאדם בין למזבח וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא.

מתניתא העולה דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים עולת העוף דמה מתיר את בשרה למזבח חטאת העוף דמה מתיר את בשרה לכהנים פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים דמם מתיר את אימוריהן לקרב.

גמרא ומוציא אני את הקומץ ואת הלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים והדם רבי שמעון אומר מה שלמים מיוחדין שיש בו על מזבח החיצון וחייבין עליו משום פיגול אף כל שישנו על מזבח החיצון וחייבין עליו משום פיגול יצאו פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים הואיל שאין על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול כיוצא בשלמים מאי ניהו בכור דנאכל לשני ימים ולילה אחד במאי אתי אי מה מצינו איכא למיפרך מה לשלמים שאין טעונין סמיכה ונסכים ותנופה חזה ושוק אלא מאם האכל יאכל הני תרי כללי דסמיכי אהדדי נינהו אמר רבא במערבא כל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכים זה לזה הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט עד שאני מרבה לוג שמן של מצורע הא מני רבי מאיר היא דתניא לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום פיגול דברי רבי מאיר אימא סיפא ומוציא אני מנחת נסכים והדם אתאן לרבנן דתניא נסכי בהמה חייבין עליהן משום פיגול מפני שדם הזבח מתירן ליקרב דברי רבי מאיר אמרו לו והלא אדם מביא את זבחיו היום ונסכין מיכן עד עשרה ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבאין עם הזבח אמר רב יוסף הא מני רבי היא דאמר לוג שמן של מצורע מתנותיו שרי ליה ומדמתנותיו שרו ליה מתנותיו מפגלי ליה דתניא לוג שמן של מצורע מועלין בו עד שיזרוק

altari, & eorum causa tenentur abominando, residuo, & immundo.

Misna: In holocausto ejus sanguis permittit ejus carnem altari, & ejus pellem sacerdotibus; In holocausto volucris ejus sanguis permittit ejus carnem sacerdotibus: In juvencis comburendis, & in hircis comburendis eorum sanguis permittit, ut eorum adipes offerantur.

Gemara. At ego excludam pugillum, & thus, & suffitum, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum, & sanguinem. R. Simeon dicit; Sicut pacifica sunt peculiaria, quod ex iis pars offeratur super altare exterius, & eorum causa tenentur abominando, ita pariter ea includam, de quibus pars offeratur super altare exterius, & eorum causa teneantur abominando: excluduntur juvenci comburendi, & hirci comburendi, de quibus nihil offertur super altare exterius, sicut pacifica, quod non teneantur nomine abominandi. Similia pacificis quænam sunt? Primogenitum, quod comeditur duobus diebus, & una nocte. Qua de causa adducitur? In eo quod invenimus, potest objici. Quid pacifica, quæ non requirunt impositionem manum, & libamina, & ventilationem pectoris & cruris? At hinc probari potest: *Si comedendo comederit:* Ecce duo generalia, quæ invicem sunt proxima. Dicit Rabi; sicut dicunt in occidente; Ubicunque tu deprehendis duo generalia inter se proxima, si inter ea injiciatur particulare, explicanda sunt in sensu generali, & particulari; donec ego includam logum olei leprosi: Cujusnam hæc sententia est? R. Meir: Etenim extat traditio: In logo olei leprosi ejus causa tenentur abominando; Verba R. Meir: Dicam finem propositionis, & excludam ego munus libaminum, & sanguinem, juxta mentem sapientum. Etenim extat traditio: In libaminibus animalis eorum causa tenentur abominando, quia sanguis sacrificii permittit, ut offerantur: Verba R. Meir: Dixerunt illi: Atqui homo poterit hodie adducere sacrificia, & libamina hinc ad decem dies: Respondit illis: Ego quoque non dixi nisi quando afferantur cum sacrificio. Dicit R. Joseph; Cujusnam hæc sententia est? Rabi est, qui dicit: Logum olei leprosi ejus adspersiones permittunt; Quoniam ejus adspersiones, permittunt, ejus adspersiones facient abominandum. Etenim extat traditio: In logo olei leprosi prævaricantur, antequam adspergatur sanguis, postquam ad-

הדם נזרק הדם לא נהנין ולא מועלין ׃
רבי אומר מועלין עד שיתן מתנותיו ושוין
שאסור באכילה עד שיתן מתן שבע ומתן
בהונות אמרוהו קמיה דרבי ירמיה אמר
גברא רבה כרב יוסף לימא בי הא
מילתא הרי לוג בפני עצמו דלכולי עלמא
מתנותיו שרו ליה ולא מפגלן ליה דתניא
לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום
פיגול מפני שדם מתירו לבהונות דברי רבי
מאיר אמר לו לרבי מאיר והלא אדם
מביא אשמו עכשיו ולוג מיכן ועד עשרה
ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא
בבא עם האשם אלא אמר רבי ירמיה
לעולם רבי מאיר היא וסמי מיכן נסכים
אמר אביי לעולם לא תסמי ותנא לוג
הבא עם האשם והוא הדין לנסכים
הבאין עם הזבה והדר תנא נסכים הבאין
בפני עצמן והוא הדין ללוג הבא בפני
עצמו. חטאת העוף דמה מתיר את בשרה
לכהנים. מנא הני מילי דתני לוי לכל
קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע סלקא
דעתך אמינא מן האש כתב רחמנא והאי
לאו מותר מן האש הוא קא משמע לן.
לכל מנחתם לרבות מנחת עומר ומנחת
הקנאות סלקא דעתך אמינא ואכלו אותם
אשר כפר בהם ומנחת העומר להתיר
אתיא ומנחת קנאות לברר עון קאתיא
קא משמע לן. כל חטאת לרבות חטאת
העוף סלקא דעתך אמינא נבילה היא.
לכל אשמם לרבות אשם נזיר ואשם מצורע
בהדיא כתיב ביה אלא לרבות אשם נזיר
כאשם מצורע סלקא דעתך אמינא אשם
מצורע להכשיר קאתי קא משמע לן. אשר
ישיבו זה גזל הגר לך הוא שלך יהיה
אפילו לקדש בו את האשה תניא רבי
אליעזר אומר משום רבי יוסי הגלילי פיגול

adſperſus fuerit ſanguis, ex eo nullam utilitatem percipiunt, neque in eo prævaricantur: Rabi dicit: Prævaricantur, priuſquam adſpergat ejus adſperſiones: Et conveniunt, quod ſit eſu interdictum, antequam adſpergat ſeptem adſperſiones, & adſperſiones in pollicibus: Dixerunt coram R. Hieremia: Dicit vir magnus juxta mentem R. Joſeph: Dicendumne eſt hoc ita eſſe? Ecce logum olei leproſi, ſeorſim ex omnium conſenſu ejus adſperſiones permittunt, neque facient abominandum: Etenim extat traditio. In logo olei leproſi ejus cauſa tenentur abominando, quia ſanguis illum permittit in pollicibus: Verba R. Meir: Dixit לו R. Meir: Atqui homo poterit adducere ſacrificium ſuum pro delicto ſtatim, & logum hinc uſque ad decem dies. Reſpondit illis: Ego quoque non dixi, niſi quando adducitur cum ſacrificio pro delicto: At dicit R. Hieremias: R. Meir hinc probat libamina. Dicit Abaje: Nunquam probatur: Atqui extat traditio: Logus adducitur cum ſacrificio pro delicto, & ipſe probet de libaminibus, quæ adducuntur cum ſacrificio: Et poſtquam docuit de libaminibus quæ adducuntur ſeorſim, & ipſe differit de logo, qui affertur ſeorſim: In ſacrificio pro peccato volucris ejus ſanguis permittit ejus carnem ſacerdotibus: Unde probatur? Docet Levi: *Omnis oblatio eorum*. Ad includendum logum olei leproſi; ſi putas dicam: *Ex igne*. Dicit textus; at hoc non eſt reſiduum ex igne: Dicit nobis. *Tam de omnibus muneribus eorum*. Ad includendum munus manipuli, & munus Zelotypiarum: Si putas dicam: *Et comedet illa, qui expiaverit per illa*. Et munus manipuli ad permittendum affertur; & munus zelotypiarum ad purificandum adducitur. Dicit nobis: *Omne ſacrificium pro peccato*. Ad includendum ſacrificium pro peccato volucris: Si putas, dicam, cadaver illud eſt: *Et omne ſacrificium eorum pro delicto*. Ad includendum ſacrificium pro delicto Nazyræi, & ſacrificium pro delicto leproſi, de quo perſpicue ſcriptum eſt: Et ad includendum ſacrificium pro delicto Nazyræi ſicut ſacrificium pro delicto leproſi. Si putas, dicam; ſacrificium pro delicto leproſi ad faciendum legitimum adducitur: Nobis ſignificat: *Quæ reddent mihi*. Hæc eſt rapina proſelyti. *Tibi illud*: Tibi erit; Vel ad deſponſandum cum eo mulierem. Traditio: Rabi Elieſer dicit nomine Rabi Joſe Galilæi: Abominandum in re, quæ foris perficitur, ut abominandum;

כדבר הנעשה בחוץ פיגל בדבר הנעשה בפנים לא פיגל כיצד היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט להזות דמו למחר לא פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים לא פיגל כיצד היה עומד בפנים ואמר הריני מזה על מנת להקטיר אימורים ולשפוך שירים למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ אבל היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט לשפוך שירים למחר או להקטיר אמורים למחר פיגל שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ אמר רבי יהושע בן לוי מאי קראה כאשר יורם משור זבח השלמים וכי מה למדנו משור זבח השלמים מעתה אלא מקיש פר כהן משיח לשור זבח השלמים מה שור זבח השלמים עד שיהו מעשיו ומחשבותיו על מזבח החיצון אף פר כהן משיח עד שיהו מחשבותיו ומעשיו על הזבח החיצון אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כרבי אלעזר שאמר משום רבי יוסי אמר רבא הילכתא למשיחא אמר ליה אביי אלא מעתה כל שחיטת קדשים לא ליתני הילכתא למשיחא הוא אלא דרוש וקבל שכר הכי נמי דרוש וקבל שכר חבי קאמינא לך הילכתא למה לי לישנא אחרינא אמר ליה הלכ קאמינא.

abominandum in re, quæ intus perficitur, non eſt abominandum: Quomodo? Si conſiſtat foris, & dicat: Ecce ego mactabo eo pacto, ut ſpargam de ejus ſanguine in die craſtino, non facit abominandum, quia cogitatio foris in re quæ perficitur intus non facit abominandum. Quomodo? Si intus conſiſtat & dicat: Ecce ego ſpargam eo pacto, ut adoleam adipes, & effundam reliquias die craſtino, non facit abominandum, quia cogitat intus in re, quæ perficitur foris. At ſi foris conſiſtat, & dicat: Ecce ego mactabo eo pacto, ut effundam reliquias die craſtino, aut ut adoleam adipes die craſtino; facit abominandum, quia cogitat foris in re, quæ perficitur foris. Dicit R. Jehoſua ben Levi: Quid dicit textus? *Sicut ſeparatur de bove ſacrificii pacificorum*. Quid percipimus de bove ſacrificii pacificorum? Niſi quod æquiparet juvencum ſacerdotis uncti bovi ſacrificii pacificorum: Sicut bos ſacrificii pacificorum, donec ſint ejus opera, & ejus cogitationes ſuper altare interius, ita pariter juvencus ſacerdotis uncti, donec ſint ejus cogitationes & opera ſuper altare exterius. Dicit R. Nachman, dicit Raba bar Abua, dicit Rab. Conſtitutio eſt juxta mentem R. Elieſer, qui dicit nomine R. Joſe. Dicit Raba: Conſtitutio pro Meſſia; Reſpondit Abaje; ſi ita eſt; Quod ſpectat mactationem ſanctitatum, non erit explicandum; conſtitutio erit pro Meſſiah; At ſi exponat, recipiet mercedem: Hic quoque ſi exponat recipiet mercedem: Sic tibi dico: Conſtitutio quorſum? Alia phraſi: Conſtitutionem dico.

מתניתא קדשי נכרים אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא והשוחטן פטור דברי רבי שמעון רבי יוסי מחייב.

Misna. Pro ſanctitatibus alienorum earum cauſa non tenentur abominando, immundo, & reſiduo; & ſi eas mactet, abſolvitur; Verba R. Simeonis. R. Joſe obligat.

גמרא קדשי נכרים לא נהנין ולא מועלין ואין חייבין עליה משום פיגול נותר וטמא ואין עושין תמורה ואין מביאין נסכים אבל קרבנן טעון נסכים דברי רבי שמעון אמר רבי יוסי רואה אני בכולן להחמיר שנאמר בהן ליהוה במה דברים אמורים בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין בהן לא נהנין ולא מועלין לא נהנין מדרבנן ולא מועלין דגמרא

Gemara. Tradiderunt ſapientes: Ex ſanctitatibus alienorum nullam utilitatem percipiunt, neque in ea prævaricantur, neque earum cauſa tenentur abominando, immundo & reſiduo neque faciunt commutationem, neque adducunt libamina; at eorum ſacrificia requirunt libamina; Verba R. Simeonis; R. Joſe dicit: Mihi videtur in iis omnibus aggravandum, de quibus dictum eſt: *Domino*. De quo hæc dicta ſunt? De ſanctitatibus altaris. At in ſanctitatibus inſtaurationis domus prævaricantur; Nullam ex iis utilitatem percipiunt, neque prævaricantur: Nullam ex iis utilitatem percipiunt ex mente ſapientum: Neque prævaricantur; quod do-

מעילה חטא חטא מתרומה דבתרומה כתב
בני ישראל ולא נכרים ואין חייבין עליו
משום פיגול נותר וטמא מאי טעמא
דאתי פיגול עון עון מנותר ואתי נותר
חילול חילול מטומאה ובטומאה כתיב בני
ישראל ולא נכרים ואין עושין תמורה מאי
טעמא דאיתקש תמורה למעשר בהמה
ומעשר בהמה איתקש למעשר דגן ובמעשר
דגן כתיב בני ישראל ולא נכרים וכי דבר
הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש מעשר
דגן חולי הוא הניחא למאן דאמר בתר
מלמד אזלינן אלא למאן דאמר בתר למד
אזלינן מאי איכא למימר אלא מעשר
בהמה חובה שאין קבוע לו זמן הוא וחובה
שאין לה זמן קבוע ישראל מייתי נכרים
לא מייתו · ואין טעונין נסכים · תנו רבנן
אזרח אזרח מביא נסכים ואין הנכרי מביא
נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים
תלמוד לומר ככה רבי יוסי אומר רואה
אני בכולן להחמיר מאי טעמא קסבר כי
גמרה מעילה חטא חטא מתרומה דומיא
דתרומה דקדושה קדושת הגוף אבל
קדושת ברק הבית דקדושת דמים לא תנו
רבנן דם שנטמא וזרקה בשוגג הורצה
במזיד לא הורצה במה דברים אמורים
ביחיד אבל בציבור בין בשוגג בין במזיד
הורצה ובנכרי בין בשוגג ובין במזיד לא
הורצה אמרוה רבנן קמיה דרב פפא כמאן
דלא כרבי יוסי דאי רבי יוסי האמר בכולן
אני רואה להחמיר אמר להו רב פפא
אפילו תימא רבי יוסי שאני התם דאמר
קרא לכם לכם ולא לנכרים אמר ליה רב
הונא בריה דרב נתן לרב פפא אלא מעתה
אשר הם מקדישים הכי נמי הם ולא נכרים
אלא אמר רב אשי אמר קרא לרצון לכם
ונכרים לאו בני הרצאה נינהו·

doceatur prævaricatio, in qua ſcriptum eſt: *delictum delictum* ex ſeparatione; etenim in ſeparatione ſcriptum eſt: *Filii Iſrael*; at non alienigenæ; neque ejus cauſa tenentur abominando reſiduo & immundo. Qua de cauſa? Quod probetur abominandum, in quo ſcriptum eſt *delictum delictum* ex reſiduo; & probetur reſiduum, in quo ſcriptum eſt *profanatio profanatio* ex immunditie; & in immunditie ſcriptum eſt: *Filii Iſrael*; at non alienigenæ: Neque faciunt commutationem. Qua de cauſa? Quia æquiparatur commutatio decimæ animalis, & decima animalis æquiparatur decimæ tritici; & in decima tritici ſcriptum eſt: *Filii Iſrael*. At non alienigenæ. Num res quæ addiſcit a pari, iterum docet a pari? Decima tritici profana eſt: Concedatur juxta mentem illius, qui dicit: Poſt docens incedimus; At juxta mentem illius qui dicit: Poſt addiſcens incedimus, quid erit dicendum? At decima animalis ex debito, cui non eſt ſtatutum tempus; Et quod eſt ex debito, cui non ſit ſtatutum tempus, includit Iſraelitas, at alienigenas non includit: Neque requirunt libamina: Tradiderunt ſapientes: Dictum eſt: *Civis*; civis adducit libamina, at alienigena non affert libamina: Crederem quod ejus holocauſtum non requireret libamina? Idcirco dictum eſt: *Sicut iſta*. R. Joſe dicit: Mihi videtur in omnibus aggravandum. Qua de cauſa? Quia putat, quod doceatur prævaricatio, in qua ſcriptum eſt *delictum delictum* ex ſeparatione: Quod ſit ſimile ſeparationis ſanctitas, quia ſeparationis ſanctitas corporis, at non ſanctitas inſtaurationis domus, quæ non eſt niſi ſanctitas pretii. Tradiderunt ſapientes: Sanguis ſi polluitur, & ſpargitur per errorem, acceptatur, ſi de induſtria, non acceptatur: De quo hæc dicta ſunt? In privato, at in cœtu ſive per errorem ſive de induſtria acceptatur; at in alienis ſive per errorem ſive de induſtria non acceptatur: Dixerunt ſapientes coram R. Papa juxta mentem illius qui non conſentit cum R. Joſe; quia R. Joſe dicit: In cunctis mihi videtur aggravandum: Reſpondit illi R. Papa: Vel ſi dicas, R. Joſe; diverſum eſt ibi; etenim dicit textus: *Vobis*: Vobis at non alienigenis: Reſpondit R. Huna bar R. Nathan לר׳ R. Papa: At hinc probatur: *Quod ipſi ſanctificant mihi*. Hic quoque ipſi at non alienigenæ. At dicit R. Aſſe: Dicit textus: *In beneplacitum vobis*. At alienigenæ non ſunt filii beneplaciti.

MIS-

מתניתא דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא חוץ מן הדם רבי שמעון מחייב בדבר שדרכן לאכול אבל העצים והלבונה אין חייבין עליו משום טומאה.

גמרא תנו רבנן יכול לא יהו חייבין משום טומאה אלא על דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח ודין הוא ומה פיגול שהוא בקביעה ובידיעה אחת ולא הותר מכללו אין חייבין עליו אלא על דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח טומאה שהיא בעולה ויורד ובשתי ידיעות והושרה מכללה אינו דין שאינו חייב אלא על דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח תלמוד לומר אשר הם מקדישים לי יכול מיד תלמוד לומר יקרב אמר רבי אליעזר וכי יש נוגע שהוא חייב אלא מה תלמוד לומר יקרב בהוכשר כבש לקרב הכתב מדבר הא כיצד יש לו מתירין משיקרבו מתירין אין לו מתירין משיקדש בכלי אשכחן טומאה נותר מנלן אתי הילול חילול מטומאה ולילף עון עון מפיגול מסתבר מטומאה הוה ליה למילף שכן נזל סימן אדרבה מפגול הוה ליה למילף שכן הותר ציץ טהור בזמן קרב והני נפישן אלא מדתני לוי דתני לוי מנין שאף בפסול זמן הכתב מדבר תלמוד לומר ולא יחללו את קדשי בני ישראל בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה. חוץ מן הדם כו׳ - מנא הני מילי אמר עולא אמר קרא ואני נתתיו לכם שלכם יהא דבי רבי ישמעאל תנא אמר קרא לכפר לכפרה נתתיו ולא למעילה רבי יוחנן אמר אמר קרא הוא הוא לפני כפרה כלאחר כפרה מאי אחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה אימא לאחר כפרה כלפני כפרה מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה אין לך

Misna. In rebus quarum causa non tenentur abominando, tenentur residuo & immundo, excepto sanguine: R. Simeon obligat in re, quæ solet comedi, at in lignis, & thure eorum causa non tenentur immundo.

Gemara: Tradiderunt sapientes: Crederem quod non tenerentur immundo nisi in re, quæ habeat permittentia tam homini quam altari? Et ratio dictitat: Si abominando, quod expiatur sacrificio stabili, & una notitia contrahitur, & non permittitur ab suo genere, non tenentur ejus causa nisi in re, quæ habeat permittentia tam homini quam altari, in immunditie, quæ expiatur adscendente, & descendente, & contrahitur duabus notitiis, & permittitur ab suo genere, non erit æquum ut ejus causa teneantur in re, quæ habeat permittentia tam homini quam altari? Idcirco dictum est: *Quod ipsi sanctificant mihi:* Crederem statim? Idcirco dictum est: *Offeret*. Dicit R. Eliezer: Num est, qui attingit, qui teneatur? At cur dictum est: *Offeret*? Ut fiat legitimus clivus, ut ibi offeratur, textus loquitur: At quomodo? Quod habet permittentia, postquam oblata fuerint ejus permittentia; si non habeat permittentia, postquam sanctificata fuerint in vase: Deprehenditur immundities: Residuum unde probatur? Probetur profanatio profanatio ex immunditie, & potest doceri *delictum delictum* ex abominando. Contra ex immunditie docendum erat? quia rapina est signum: Contra ex abominando erit illi docendum, quia permittebat lamina purum quo tempore offertur; at ecce illa multa sunt: Ex eo quod docet Levi: Etenim docet Levi vel: de profanato in tempore textus loquitur: Dictum est enim: *Et non profanabunt sanctitates filiorum Israel*. De duabus profanationibus textus loquitur, sc. de profanatione residui, & de profanatione immunditiei. Excepto sanguine &c. Unde probatur? Dicit textus: *Et ego dedi vobis*. Vobis erit: Schola Rabi Ismael docet: Dicit textus: *Ad expiandum:* Ad expiandum dedi illum, non autem ad prævaricationem: R. Jochanan dicit: Dicit textus: *Illum*. Illum ante expiationem quasi post expiationem. Quid? Sicut post expiationem non est prævaricatio, ita pariter ante expiationem non est prævaricatio: Dicam post expiationem quasi ante expiationem. Sicut ante expiationem est prævaricatio, ita pariter post expiationem erit prævaricatio. Tibi nihil

רבר שנעשת מצותו ומועלין בו ולא והרי
תרומת הרשן משום דהוי תרומת הרשן
ובגרי כהונה שני כתובין הבאין כאחד וכל
שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין
חניחא לרבנן דאמרי והניחם שם מלמד
שטעונין גניזה אלא ,לרבי דוסא דאמר
מותרות הן לכהן הדיוט ובלבד שלא
ישתמש בהן ליה אחר מאי איכא למימר
משום דהוי תרומת הרשן ועגלה ערופה
שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובי
הבאין כאחר אין מלמדין הניחא למאן
דאמר אין מלמדין אלא למאן דאמר
מלמדין מאי איכא למימר תרי מיעוטי
כתיבי הכא כתיב הערופה והתם כתיב
ושמו ותלתא קראי בדם למה לי למעוטי
ממעילה מנותר וםטומאה אבל פיגול לא
צריך קרא דתנן כל שיש לך מתירין בין
לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול
ודם נופיה מתיר הוא אמר רבי יוחנן
שלשה כריתות בשלמים למה אחת לכלל
ואחת לפרט ואחת לרברים שאינן נאכלין
ורבי שמעון דאמר דבר שאין נאכלין אין
חייבין עליה משום טומאה לאיתויי מאי
לאיתויי חטאות הפנימיות סלקא דעתך
אמינא הואיל ואמר רבי שמעון כל שאינו
על מזבח החיצון בשלמים אין חייבין עליו
משום פינול משום טומאה נמי לא ליחייב
קא משמע לן . נומי רבי שמעון מחייב
את שדרכו לאכול כו׳ . איתמר רבי יוחנן
וריש לקיש רבי אליעזר ורבי יוסי ברבי
חנינה חד מהאי זווא וחד מהאי זווא
חד אמר מחלוקת בטומאת בשר אבל
בטומאת הגוף דברי הכל אינו לוקה וחד
אמר במחלוקת בזו כן מחלוקת [בזו מאי
טעמא כיון דקרינא ביה והבשר אשר יגע
בכל טמא קרינא ביה וטומאתו עליו רב
טיביומי מתני הכי רב כהנא מתני הכי
חד מהאי זווא וחד מהאי זווא אסיפא
חד אמר מחלוקת בטומאת הגוף אבל
בטומאת בשר דברי הכל לוקה וחד אמר
במחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אמר רבא

hil est, cujus præceptum fiat, ut in eo prævaricentur. Nonne? At ecce ablatio cineris, quia est ablatio cineris, & vestes sacerdotii: Duo textus simul adducuntur: At duo textus, qui simul adducuntur, non docent: Concedatur juxta mentem sapientum, qui dicunt: *Et deponet illa ibi*. Docet, quod sint abscondenda. At juxta mentem R. Dusa, qui dicit: Licita erant sacerdoti vulgari, dummodo iis non uteretur alio die expiationum. Quid est dicendum? Quia est ablatio cineris, & vitula decollanda: Duo textus simul afferuntur; & duo textus, qui simul adducantur, non docent: Concedatur juxta mentem illius qui dicit; docent: At juxta mentem illius, qui dicit: Non docent: Quid est dicendum? Duæ exclusiones scriptæ sunt; Hic vitula decollanda; & ibi scriptum est: *Et ponent*. Et tres textus de sanguine: Quorsum? Ad excludendum ex prævaricatione, residuo & immundo: At abominandum non obligat textus. Etenim legimus: Quod habet permittentia sive homini sive altari, ejus causa non tenentur abominando: Et sanguis ipse est permittens. Dicit R. Jochanan: Tria excidia describuntur in pacificis. Qua de causa? Unum pro generali, & alterum pro particulari, & alterum pro rebus quæ non comeduntur. At R. Simeon dicit: In re quæ non comeditur, ejus causa non tenentur immundo. Ad includendum. Quid ad includendum? Sacrificia pro peccato interiora: Si putas dicam; quoniam dicit R. Simeon: Quod non offertur super altare exterius ex pacificis, ejus causa non tenentur excidio, ne immundo quidem tenebitur; hinc eruitur. Dicitur; R. Simeon obligat quod solet comedi &c. Si dicatur. R. Jochanan, & Risch Lakisch, R. Elieser, & R. Jose bar Rabi Chanina: Alter ab altera, & alter ab altera parte. Alter dicit: Dissentiunt in immunditie carnis at in immunditie corporis omnes consentiunt, quod non vapulet; & alter dicit: Sicunt dissentiunt in hoc, ita pariter in illo dissentiunt: Qua de causa? Postquam de hoc lego: *Et carnem quæ attigerit quicquam pollutum*. De illo legam: *Et immundities ejus super eo*: R. Tibimi sic docet; & R. Channa sic docet: Alter ab altera, & alter ab altera parat. Finis propositionis. Alter dicit: Dissentiunt in immunditie corporis, at in immunditie carnis omnes consentiunt, quod vapulet: Et alter dicit: Sicut in hoc dissentiunt, ita pariter in illo dissentiunt: Dicit Raba: Probabiliter juxta

מסתברא. כמאן דאמר כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו מאי טעמא כיון דלא קרינא ביה וטומאתו עליו ונכרת לא קרינא ביה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה לפוסלה בעלמא.

מתניתא לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח לשם השם לשם אשם לשם ריח ניחוח לשם ניחוח וחטאת לשם חטאת אמר רבי יוסי אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שהוא תנאי בית דין שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד.

גמרא אמר רב יהודה אמר רב עולה לשם עולה לאפוקי לשם שלמים דלא אשה לשם אישה לאפוקי חטבא דלא ריה לשם ריח לאפוקי איברים שצלאן והעלן דלא ריח ניחוח דאמר רב יהודה אמר רב איברים שצלאן והעלן אין בהן משום ריח ניחוח לשם הנחת ריח ליהוה לשם מי שאמר והיה העולם אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה לשם חולין כשירה אמר רבי אלעזר מאי טעמא דרב ולא יחללו את קדשי בני ישראל קדשים מהללין קדשים ואין חולין מהללין קדשים. מיתיב רבה אמר רבי יוסי אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו כשר שהוא תנאי בית דין טעמא שלא היה בלבו כלל הא היה בלבו לשם חולין פסול אמר ליה אביי דילמא לא היה כלל כשר ומרצה הא היה בלבו לשם חולין כשר ואינו מרצה אמר רבי אלעזר חטאת ששחטה לשם חולין כשירה משום חולין פסולה כדבעא מיניה שמואל מרב הונא מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר ושחט את בן הבקר לפני יהוה עד שתהא שחיטה לשם בן בקר אמר ליה זו בידינו היא לעכב מנין אמר ליה אם לרצון תזבחו לרעתכם זבחו. אין המחשבה הולכת אלא

ta mentem illius qui dicit: Sicut in hoc dissentiunt, ita pariter in illo dissentiunt: Qua de causa? Postquam de illo non lego: *Et immundities ejus super eo; & excidetur*. De eo non legam: *Et carnem, quæ tetigerit quicquam pollutum, non comedet*: Et dicit Mor: *Et carnem*: Ad includendum ligna & thus in profanatione communi.

Misna. Nomine sex rerum sacrificium immolatur, nomine sacrificii, nomine sacrificantis, nomine Domini, nomine igniti, nomine odoris, nomine grati; & sacrificium pro peccato nomine sacrificii pro peccato. Dicit R. Jose: Vel si nihil ex iis in mente sua habeat, tamen erit legitimum; quia pactum est Synhedrium, ut cogitatio non incedat nisi post ministrantem.

Gemara. Dicit Rabi Jehuda: Dicit Rab: Holocaustum nomine holocausti, ad excludendum nomine pacificorum, quod non est ignitum; nomine igniti ad excludendum separatum, quod non est in odorem; nomine odoris, ad excludendum membra quæ assaverit, & obtulerit, quia non sunt odor gratus: Etenim dicit R. Jehuda; Dicit Rab: Membra, quæ assaverit, & obtulerit, non sunt odor gratus nomine odoris grati: Domino; nomini illius qui dixit; & fuit mundus. Dicit R. Jehuda; Dicit Rab: Sacrificium pro peccato si mactet nomine holocausti, est illegitimum, nomine profanorum, est legitimum. Dicit R. Eliezer: Quænam est ratio Rab? *Et non profanabunt sanctitates filiorum Israel*. Sanctitates profanant sanctitates, at profana non profanant sanctitates: Objecit Raba: Dicit R. Joseph: Vel si nihil ex iis habeat in sua mente, erit legitimum, quia pactum est Synhedrium: Ratio quod non habeat in mente sua; consequitur, si cogitet nomine profanorum, erit illegitimum: Dixit illi Abaje. Forrasse nullo modo erit legitimum, & expiabit; Si habeat in mente, nomine profanorum erit legitimum, & expiabit. Dicit R. Eliezer: Sacrificium pro peccato si mactet nomine profanorum, erit legitimum, propter profana erit illegitimum. Sicut quæsivit Samuel a R. Huna: Unde probatur si fuerit occupatus in sanctitatibus, quod sit illegitimum? Ex eo quod dictum est: *Et mactabit filium bovis coram Domino*. Donec mactatio sit nomine filii bovis. Respondit: Hoc est in potestate nostra. Ad impediendum unde probatur? Respondit. Si ad beneplacitum immolabitis, juxta voluntatem vestram immolabitis. Cogitatio non incedit nisi post mini-

אחר העובר . מתני דלא כי האי תנא
דתניא אמר רבי אליעזר ברבי יוסי שמעתי
שהבעלים מפגלין אמר רבא מאי טעמא
דרבי אלעזר ברבי יוסי דאמר קרא המקריב
המקריב אמר אביי רבי אליעזר ברבי יוסי
ורבי אליעזר ורבי שמעון בן אלעזר כולהו
סבירא להו זה מחשב וזה עובד הויא
מחשבה רבי אליעזר ברבי יוסי הא דאמר
רבי אלעזר דתנן השוחט לנכרי שחיטתו
כשירה ורבי אליעזר פוסל רבי שמעון בן
אלעזר דתנן כלל אמר רבי שמעון בן
אלעזר כל שאין כשר להצניע ואין מצניעין
כמוהו הוכשר לזה והצניעו ובא אחר
והוציאו נתחייב זה במחשבה של זה
תרוייהו אית להו דרבי אליעזר ברבי יוסי
השתא בחוץ אמרינן בפנים מיבעיא רבי
אלעזר ברבי יוסי לית להו דתרוייהו דילמא
בפנים הא דאמרינן בחוץ לא אמרינן
רבי שמעון בן אלעזר אית ליה דרבי אלעזר
השתא בשבת אמרינן בע״א מיבעיא רבי
אליעזר לית ליה דרבי שמעון בן אלעזר
דילמא בע״א הוא דאמרה כעין בפנים
אבל שבת מלאכת מחשבת אסרה תורה׃

פרק חמישי

מתניתא איזהו מקומן של זבחים קדשי
קדשים שחיטתן בצפון פר ושעיר של יום
הכיפורים שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי
שרת בצפון ודמן טעון הזייה על בין הבדים
ועל הפרכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת
מהן מעכבת שירי הדם היה שופך על יסוד
מערבית של מזבח החיצון ואם לא נתן
לא עיכב . פרים הנשרפים ושעירים
הנשרפים שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי
שרת בצפון ודמן טעון הזייה על בין הבדים
על פרכת ועל מזבח הזהב מתנה אחת
מהן מעכבת שירי הדם היה שופך על יסוד
מערבי של מזבח החיצון ואם לא נתן לא
עיכב אלו ואלו נשרפין בבית הדשן׃

גמרא וניתני נמי וקיבול דמן בכלי
שרת בצפון כיון דאיכא אשם מצורע

nistrantem: Docet non juxta mentem hujus doctoris. Etenim extat traditio. Dicit R. Elieser bar R. Jose: Audivi, quod domini faciant abominandum. Dicit Raba: Quænam est ratio R. Elieser bar R. Jose? Dicit textus: *Offerens*. Offerens, dicit Abaje: Rabi Elieser bar R. Jose, & R. Elieser, & R. Simeon ben Elieser, omnes putant. Hic est cogitans, & ille ministrans: Et una cogitatio. R. Elieser bar R. Jose; ecce dicit R. Elieser: Etenim legimus: Si mactet pro alienigena, ejus mactatio erit legitima; at R. Elieser reprobat. R. Simeon ben Elieser: Etenim legimus: Regulam generalem dicit Rabi Simeon ben Elieser: Qui non est conveniens ut reponatur, neque reponunt illi simile, conveniens est illi, & reponunt; si veniat alter & educat, tenetur iste propter cogitationem illius: Ambo hæc intelligit R. Elieser bar R. Jose? Nunc foris dicimus: intus dicendumne est? R. Elieser bar R. Jose hæc duo non intelligit: Fortasse intus, uti diximus; foris non dicimus: R. Simeon ben Elieser consentit cum R. Elieser. Nunc in Sabbatho dicimus: de Idololatria dicendumne est? R. Elieser non consentit cum Rabi Simeone ben Elieser: Fortasse in Idololatria, sicuti diximus erit sicut intus. At in Sabbatho opus cogitationis prohibet lex.

CAPUT V.

MISNA. Quinam est locus sacrificiorum sanctissimorum? Ut eorum mactatio fieret in aquilone; In juvenco & hirco diei expiationum, quorum mactatio fiebat in aquilone, & acceptio sanguinis in vasis ministerii in aquilone, & eorum sanguis requirebat adspersionem inter vectes & super vela, & super altare aureum, una adspersio ex iis impediebat, reliquias sanguinis effundebat ad basim occidentalem altaris exterioris; si non adsperserit, non impediebat: In juvencis comburendis, & hircis comburendis, quorum mactatio fiebat in aquilone, & acceptio sanguinis in vasis ministerii in aquilone, & eorum sanguis erat adspergendus inter vectes, & super velo, & super altare aureum, una adspersio ex iis impediebat; reliquias sanguinis effundebat ad basim occidentalem altaris exterioris; si non adsperserit, non impediebat: Tam illi quam isti comburebantur in domo cineris.

GEMARA. Pariterque extat traditio: Et acceptio sanguinis fiebat in vasis.

דקיבול דמן ביד שייריה ולא והא קתני
לה לקמן אשם נזיר ואשם מצורע שחיטתן
בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון מעיקרא
סבר קיבול דמו ביד הוא שירייה וכיון דלא
סני ליה אלא בכלי הדר תנייה דתניא
ולקח יכול בכלי תלמוד לומר ונתן מה
נתינה בעצמו של כהן אף לקיחה בעצמו
של כהן יכול אף למזבח כן תלמוד לומר
כי כחטאת האשם הוא מה חטאת טעונה
כלי אף אשם טעון כלי נמצאתה אתה
אומר אשם מצורע שני כהנים מקבלין את
דמו אחד ביד ואחד בכלי זה שקיבלו בכלי
בא לו אצל מזבח וזה שקיבלו ביד בא לו
אצל מצורע. פר ושעיר של יום הכיפורים
כו׳ . מכדי צפון בעולה כתב ניתני עולה
ברישא חטאת איידי דאתי מדרשה חביבה
ליה וניתני חטאת החיצונות איידי דנכנס
דמן נכנס לפניי ולפנים חביבא ליה וצפונה
בעולה היכא כתיבא ושחט אותו על ירך
המזבח צפונה אשכחן בן צאן בן בקר מנא
לן אמר קרא ואם מן הצאן מוסיף על
ענין ראשון וילמד עליון מתחתון הניחא
למאן דאמר מלמדין לא למאן דאמר אין
מלמד למאן דאמר אין למידין מאי איכא
למימר דתניא ונפש להייב על ספק
מעילות אשם תלוי דברי רבי עקיבא
וחכמים פוטרין מאי לאו בהא קא מיפלגי
מר סבר למידין ומר סבר אין למידין אמר
רב פפא דכולי עלמא למדין והיינו טעמא
דרבנן נאמר כאן מצות ונאמר בחטאת
חלב מצות מה להלן דבר שחייבין על
זדונו כרת ועל שיגגתו חטאת אף כאן
שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת

sis ministerii in aquilone; quando aderat sacrificium pro delicto leprosi, si accipiebat sanguinem manu, erit permissum. Nonne? Atqui docet supra. Sacrificium pro delicto Nazyræi, & sacrificium pro delicto leprosi mactabantur in aquilone, & accipiebat eorum sanguinem in vasis ministerii in aquilone: A principio putat, si accipiat sanguineam manu, quod sit licitum. Et quando non potest nisi vase iterum explicat: Etenim extat traditio: *Et accipiet:* Crederem vase? Idcirco dictum est: *Et sparget:* Sicut adspersio peragebatur per ipsum sacerdotem, ita pariter acceptio peragenda erat per ipsum sacerdotem: Crederem vel ita in altari peragendum fuisse? Idcirco dictum est: *Quia sicut sacrificium pro peccato sacrificium pro delicto*. Sicut sacrificium pro peccato requirebat vas, ita pariter sacrificium pro delicto requirebat vas. Deprehenderis quod dicas, quod in sacrificio pro delicto leprosi duo sacerdotes accipiant ejus sanguinem, alter manu, & alter vase; qui accipiebat vase, accedebat ad altare, & iste qui accipiebat manu, accedebat ad leprosum: Juvencus, & hircus diei expiationum &c. Quandoquidem in holocausto scriptum est in aquilone, offeratur holocaustum in principio: Sacrificium pro peccato hoc, quod probatur expositione esse illo amabilius, offeratur sacrificium pro peccato exterius, istud cujus sanguis infertur in adytum, erit illo amabilius: Et de plaga aquilonari in holocausto ubi scriptum est? *Et mactabit ipsum ad latus altaris aquilonare*. Invenimus: De filio ovis, & filio bovis unde probatur? Dicit textus: *Et si ex ovibus:* Addit ad primum subjectum, & docetur superius ab inferiori: Concedatur juxta mentem illius, qui dicit: Docent; at juxta mentem illius, qui dicit: Non docet: Juxta mentem illius, qui dicit: Non docent; quid est dicendum. Etenim extat traditio: *Et anima*. Ut obligetur pro dubio prævaricationum ad sacrificium pro delicto dubio. Verba R. Akiba: Et sapientes absolvunt: Itane est intelligendum? In hoc dissentiunt: Mor dicit, quod doceant; & Mor dicit, quod non doceant: Dicit R. Papa: Omnes fatentur, quod doceant; & hæc est ratio sapientum: Memoratur hic præceptum, & memorantur in sacrificio pro peccato adipis præceptum: Sicut ibi propter rem, cujus causa tenentur de industria excidio, & per errorem sacrificio pro peccato; ita pariter hic tenentur de industria excidio, & per errorem sacri-

ורבי עקיבא מה להלן בקבועה אף כאן
בקבועה לאפוקי חטאת דטומאת מקדש
וקדשיו דעולה ויורד הוא ורבנן אין גזירה
שוה למחצה ורבי עקיבא נמי אין גזירה
שוה למחצה אין הכי נמי והכא בהא
קמיפלגי רבי עקיבא סבר ונפש כתב וי"ו
מוסיף על ענין ראשון ורבנן נמי הכתב
ונפש טמא לימא קא מיפלגי דמר סבר
הקיש עדיף ומר סבר גזירה שוה עדיף
דכולי עלמא ההקיש עדיף ואמרי לך רבנן
תחתון הוא דנמר מעליו לאשם בכסף
שקלים שלא תאמר לא תהי ספיקו
חמור מודאו מה ודאי חטאת בת דנקא
אף ספיקו אשם דנקא ורבי עקיבא הא
סברא מנא ליה נפקא ליה מזאת תורת
האשם תורה אחת לכל האשמות תינח
מאן דאית ליה תורת מאן דלית ליה תורת
מהיכא נמר גמר בערכך בערכך תינח
היכא דכתב בערכך אשם שפחה חרופה
דלא כתב ביה בערכך מאי איכא למימר
גמר באיל באיל חטאת מנא לן דבעיא
צפון דכתב את החטאת במקום העולה
אשכחן שחיטה קבלה מנא לן דכתיב
ולקח הכהן מדם החטאת מקבל עצמו
מנא לן אמר קרא ולקח לו יקח אשכחן
למצוה, לעכב מנין קרא אחרינא כתב
ושחט אותו במקום אשר ישחט העולה
ותניא היכן עולה נשחטה בצפון אף זה
בצפון וכי מכאן אתה למד והלא כבר
נאמר במקום אשר תשחט העולה תשחט
החטאת הא למה יצא לקבוע לו מקום
שאם לא שחטה בצפון פסל אתה אומר
לכך יצא או אינו אלא שזה טעון צפון

sacrificio pro peccato : Et R. Akiba : Sicut ibi tenetur sacrificio stabili , ita pariter hic tenetur sacrificio stabili , ad excludendum sacrificium pro peccato propter immunditiem sanctuarii & ejus sanctitatum , cujus causa tenentur sacrificio adscendente & descendente : Et sapientes dicunt: Non est paritas in parte , & Rabi Akiba quoque dicit : Non est paritas in parte : Si ita sit , hic quoque dissentiunt : R. Akiba putat : *Et anima:* Scriptum est ויו *Et* addit ad primum subjectum ; Et sapientes quoque scriptum est : *Et anima immunda :* Dicendumne est , quod in hoc sit dissensio ? Etenim Mor putat , quod comparatio redundet ; & Mor putat , quod paritas redundet : Etenim omnes conveniunt , quod comparatio redundet ; & tibi dicunt sapientes: Inferius est, quod explicetur a superiori de sacrificio pro delicto in argento siclorum ; Ne dicas : Non erit ejus dubium gravius , quam sit ejus certitudo : Quænam ejus certitudo ? Sacrificium pro peccato ex obolo , ita pariter dubium sacrificium pro peccato afferebatur ex obolo . Et Rabi Akiba hanc opinionem unde probat ? Probat eo quod dictum est : *Hæc est lex sacrificii pro delicto :* Lex una cunctis sacrificiis pro delicto : Placet , quod probet ex lege ; Qui non probet ex lege ; unde docet ? docet ex eo quod dictum est : *Juxta æstimationem tuam ; Juxta æstimationem tuam* probat . Scriptum est : *Juxta æstimationem tuam :* At in ancilla exprobrata non scriptum est : *Juxta æstimationem tuam* : Quid est dicendum ? Doceatur in ariete de ariete : Sacrificium pro peccato quod requirat plagam aquilonarem , unde probatur ? Ex eo quod scriptum est : *Et mactabit sacrificium pro peccato in loco holocausti* . Deprehendimus mactationem ; de acceptione sanguinis unde probatur ? Ex eo quod scriptum est : *Et accipiet sacerdos de sanguine sacrificii pro peccato :* Ipse accipiens unde probatur ? Dicit textus : *Et accipiet tibi :* Acceptio deprehenditur respectu præcpti , ad impediendum unde probatur ? Alius textus dicit : *Et mactabit ipsum in loco , ubi mactavit holocaustum* . Atqui extat traditio : Ubi holocaustum mactabatur ? In aquilone , hoc quoque in aquilone : Hinc tu percipis ? Atqui jam dictum est : *In loco ubi mactavit holocaustum , mactabitur sacrificium pro peccato* . Cur exiit ? Ad statuendum illi locum ; Etenim dicit : Si non mactet in aquilone erit illegitimum . Tu dicis , quod hac de causa exierit ; aut non est dicendum , nisi quod istud re-

ואין אחר טעון צפון תלמוד לומר ושחט
את החטאת במקום העולה זה בנה אב
לכל חטאות שיהו טעונין צפון אשכחן
שעיר נשיא בין למצוה בין לעכב שאר
חטאת נמי אשכחן למצוה לעכב מנא לן
דכתב בכשבה וכתב בשעירה אלא אותו
למה לי מיבעי ליה לכדתניא אותו בצפון
ואין שעיר נחשון בצפון ותניא וסמך ידו
על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון
לסמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר
לרבות שעירי עבודה זרה לסמיכה סלקא
דעתך אמינא הואיל ואיתרבו לסמיכה
איתרבו נמי לצפון קא משמע לן מתקיף
ליה רבינא הניחא לרבי יהודה לרבי
שמעון מאי איכא למימר אמר ליה מר
זוטרא בריה דרבי טבי לרבינא ולרבי
יהודה מי ניחא למאי דאיתרבי איתרבי
ומאי דלא איתרבי לא איתרבי וכי תימא
אי לא מעטי קרא הוה אמינא תיתי
בבנין אב אם כן סמיכה גופה תיתי מבניין
אב אלא מדורות לא גמרי הכי נמי
מדורות לא גמרינן ואלא אותו בצפון
ואין שוחט בצפון שוחט מדרבי אחיא
נפקא דתניא רבי אחיא אומר ושחט
אותו על ירך המזבח צפונה מה תלמוד
לומר לפי שמצינו עומד בצפון ומקבל
בצפון ואם עמד בדרים וקיבל בצפון פסול
יכול אף זה כן תלמוד לומר אותו אותו
בצפון ואין שחיטה בצפון אלא אותו בצפון
ואין בן עוף בצפון דתניא יכול יהא בן
עוף טעון צפון ודין הוא ומה בן צאן שלא
קבע לו כהן קבע לו צפון בן עוף שקבע
לו כהן אינו דין שיקבע לו צפון תלמוד
לומר אותו מה לבן צאן שכן קבע לו כלי
אלא אותו בצפון ואין פסח בצפון דתניא
רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול יהא פסח

requirat aquilonem, & aliud non requirit aquilonem: Idcirco dictum est: *Et mactabit sacrificium pro peccato in loco holocausti*. Hæc est constitutio principii cunctis sacrificiis pro peccato, quod requirant aquilonem: Deprehendimus hircum principis tam ad præceptum quam ad impediendum. De reliquis sacrificiis pro peccato deprehendimus respectu præcepti, ad impediendum unde probatur? Scriptum est in agna, & scriptum est in capella; At *ipsum* quorsum? Requiritur juxta traditionem: *Ipsum* in aquilone, at hircus Nachsion non mactabitur in aquilone: Atqui extat traditio: *Et imponet manus super caput hirci*. Ad includendum hircum Nachsion ad impositionem manuum. Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: Ad includendum hircos Idololatriæ ad impositionem manuum: Si putas, ego dicam. Quoniam includuntur in impositione manuum, includentur quoque in aquilone. Hinc nobis eruitur. Objecit Rabina: Concedatur juxta mentem R. Jehuda: Juxta mentem Rabi Simeonis quid est dicendum? Dixit Mor Zutra bar Rabi Tabi τῷ Rabina, & τῷ Rabi Jehuda: Quid placet ut includantur? Includantur. Quid ne includantur? Ne includantur. Num dices, si non excludat textus. Ego dicam; probetur ex constitutione principii: Si ita sit, impositio ipsa manuum probetur a constitutione principii; A *generationibus* non docet, hic quoque a generationibus non docemus: Atqui *ipsum* in aquilone, at non mactans in aquilone: Mactans ex mente R. Achia eruitur: Etenim extat traditio. R. Achia dicit: *Et mactabit ipsum ad latus altaris aquilonare:* Cur dictum est? Quia deprehendimus, quod staret in aquilone, & acciperet sanguinem in aquilone; si vero staret in austro, & acciperet in aquilone, erat illegitimum. Crederem hoc quoque ita esse? Idcirco dictum est: *Ipsum*; ipsum in aquilone, at non mactans in aquilone: At *ipsum* in aquilone, non autem filius volucris in aquilone: Etenim extat traditio: Crederem quod filius volucris requireret aquilonem? Et ratio dictitat: Si filio ovis, cui non statuitur sacerdos, statuitur plaga aquilonaris, filio volucris, cui statuitur sacerdos, non erit æquum ut statuatur plaga aquilonaris? Idcirco dictum est: *Ipsum*: Quid filius ovis, cui statuitur vas? At *ipsum* in aquilone, at non Pascha in aquilone: Etenim extat traditio: R. Eliezer ben Jacob dicit: Crederem quod Pascha requireret aquilonem? Et ratio dictitat: Si

טעון צפון ודין הוא ומה עולה שכן לא
קבע לו זמן לשחיטתו קבע לו צפון פסח
שקבע לו זמן לשחיטתו אינו דין שיקבע
לו צפון תלמוד לומר אותו מה לעולה שכן
כליל מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת
על חייבי כריתות מאשם מה לאשם שכן
קדשי קדשים מכולן נמי שכן קדשי קדשים
לעולם כדאמרן מעיקרא אותו בצפון ואין
שוחט בצפון ורקשיא לך מדרבי אחיה
נפקא לך לאו למעוטי שוחט בצפון אלא
אין שוחטין בצפון אבל מקבל בצפון מקבל
מלקח ולקח נפקא לקח ולקח לא משמע
ליה אשכחן שחיטה בעולה למצוה קבלה
נמי למצוה אשכחן שחיטה וקבלה לעכב
מנלן אמר רב אדא בר אהבה ואיתימא
רבה בר שילא קל וחומר ומה חטאת
הבאה מכח עולה מעכבת עולה שבאה
חטאת מכחה אינו דין שמעכבת מה
לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות
אמר רבינא הא קשיא ליה לרב אדא בר
אהבה כלום מצינו טפל חמור מן העיקר
אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי
לרבינא ולא והרי מעשר דהוא נפדה ואילו
לוקח בכסף מעשר אינו נפדה דתנן הלוקח
בכסף מעשר שניטמא יפרה רבי יהודה
אומר יקבר ניטמא אין לא ניטמא לא
התם לא אלימא קדושתיה למיתפס פריונה
והרי תמורה דאילו קדשים לא חיילי על
בעל מום קבוע ואילו איהי חיילא תמורה
מכח קדשים קא אתיא וקדשים מכח חולין
קאתי הרי פסח דהוא אינו טעון סמיכה
ונסכים ותנופה חזה ושוק ואילו מותר
דידיה טעון סמיכה ונסכים ותנופה חזה
ושוק פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא
ואיבעית אימא אמר קרא העולה במקומה
תהא אשם מנלן דבעי צפון דכתיב

Si holocausto, cui non statuitur tempus in mactatione, statuitur plaga aquilonaris, sacrificio Paschali, cui statuitur tempus in mactatione, non erit æquum, ut statuatur plaga aquilonaris? Idcirco dictum est: *Ipsum*. Quid holocaustu, quod totum comburebatur? At probari potest ex sacrificio pro peccato. Quid sacrificium pro peccato, quod expiat? At probari potest ex sacrificio pro delicto. Quid sacrificium pro delicto, quod est de sanctitatibus sanctitatum? Probari potest ex omnibus quoque, quæ sunt sanctitates sanctitatum: Semper sicut diximus a principio: *Ipsum* in aquilone; at non mactans in aquilone: At opponitur tibi: Ex R. Achia nobis eruitur, non ad excludendum mactantem ab aquilone: At non mactant in aquilone; sed excipit sanguinem in aquilone: Quod accipiat ex eo quod dictum est: *Accipiet*, *&* *accipiet*: Probari potest: *Accipiet*, *&* *accipiet*: Non docet: Deprehenditur mactatio in holocausto ex præcepto, acceptio etiam ex præcepto. Deprehenditur mactatio & acceptio ad impediendum unde probatur? Dicit R. Ada bar Aba, & si dicere maris, Raba bar Sila; argumento a minori ad majus: Si sacrificium pro peccato, quod affertur propter holocaustum, impedit, holocaustum, quod adducit sacrificium pro peccato propter seipsum, non erit æquum ut impediat? Quid sacrificium pro peccato, quod expiat pro iis, qui tenentur excidiis? Dicit Rabina: At est oppositio contra R. Ada bar Aba: Num invenimus, quod accessorium sit gravius principali? Respondit Mor Zutra bar Rabi Mari לְ Rabina: Nonne? Ecce decima, quæ redimitur, at si ematur argento decimæ, non redimitur. Etenim legimus: Si emat argento decimæ, si polluatur, redimet. R. Jehuda dicit: Sepeliatur si polluatur, maxime, at non si polluatur; ibi non potest dici quod ejus sanctitas comprehendatur in sua redentione: At ecce commutatio, quæ est de sanctitatibus, non cadit super id, quod habeat vitium stabile, & si caderet, commutatio propter sanctitates adducitur, & sanctitates propter profana adducuntur: Ecce Pascha, quod non requirit impositionem manuum, & libamina, & ventilationem pectoris & cruris, tamen ejus residuum requirit impositionem manuum, & libamina, & ventilationem pectoris & cruris: Pascha in reliquis anni diebus est sacrificium pacificorum: Si velis dicam; dicit textus: Holocaustum in loco suo erit: Sacrificium pro delicto unde probatur, quod

במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו
את האשם אשכחן שחיטה קבלה מנא לן
ואת דמו יזרוק קיבול דמו נמי בצפון
מקבל עצמו מנא לן את דמו ואת דמו
אשכחן למצות לעכב מנא לן קרא
אחריני כתיב ושחט את הכבש והאי להכי
הוא ראתא האי מיבעי ליה לכדתניא
דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החרש
אי אתה רשאי להחזירו לכללו עד שיחזירנו
הכתוב לכללו בפירוש כיצד ושחט את
הכבש במקום אשר ישחט את החטאת
ואת העולה במקום הקודש כי כחטאת
האשם הוא ונומר שאין תלמוד לומר
כחטאת כאשם מה תלמוד לומר כחטאת
כאשם לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר
החרש בבוהן יר ובוהן רגל ואזן ימנית יכול
לא יהא טעוז מתן דמים ואימורין לגבי
מזבח תלמוד לומר בחטאת וכאשם הוא
מה חטאת טעונה מתן דמים ואמורין לגבי
מזבח אף אשם מצורע טעון מתן דמים
ואימורים לגבי מזבח אם כן ניכתוב בהאי
ולא נכתוב בהאי הניחא אי סבירא לן
יצא לידון בדבר החרש איהו הוא דלא
נמר מכללו אבל כללו גמר מיניה לצפון
שפיר אלא אי סבירא לן דלא נמר
מכללו ולא בללו גמר מיגיה האי לגופיה
איצטריך כיון דאהדריה אהדריה אמר ליה
מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא אימא
אי אהדרינן קרא לגבי מתן דמים ואימורין
רבעי כהונה אבל שחיטה דלא בעיא
כהונה לא מיבעי צפון אם כן נימא קרא
כי בחטאת הוא מאי בחטאת כאשם כשאר
אשמות היה למה לי לאקושי לעולה אמר
רבינא איצטריך אי אקשיה לחטאת ולא

quod obligetur ad aquilonem? Ex eo quod scriptum est: *In loco ubi mactabunt holocaustum, mactabunt sacrificio pro delicto*. Invenimus mactationem, acceptio sanguinis unde probatur? *Et sanguinem ejus sparget*: Acceptio quoque sanguinis in aquilone; Accipiens ipse sanguinem unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sanguinem ejus, sanguinem ejus*. Invenimus ex præcepto, ad impediendum unde probatur? Alius textus scribit: *Et mactabit agnum*. Si hac de causa adducitur, hoc requiritur juxta traditionem: Quod est in genere, & exit ad differendum de re nova, tibi non licet reducere ad genus suum nisi quando manifesto textus reducat ad genus suum. Quomodo? *Et mactabit agnum in loco ubi mactavit sacrificium pro peccato, & holocaustum in loco sancto, quia sicut sacrificium pro peccato sic sacrificium pro delicto &c.* Neque erat necesse ut diceretur: *Sicut sacrificium pro peccato sic sacrificium pro delicto*. Cur dictum est: *Sicut sacrificium pro peccato sic sacrificium pro delicto*? Quia exiit sacrificium pro delicto leprosi ad differendum de re nova in pollicibus manus, & in pollicibus pedis, & in aure dextra; crederem quod requirat adspersiones sanguinum, & adipes super altare? Idcirco dictum est: *Sicut sacrificium pro peccato sic sacrificium pro delicto*. Sicut sacrificium pro peccato requirit adspersiones sanguinum, & adipes super altare, ita pariter sacrificium pro delicto leprosi requirit adspersionem sanguinum & adipes super altare: Si ita sit, scribendum erat de hoc, & scribendum erat de illo: Concedatur, si putamus, quod exierit ad differendum de re nova, quod ipsa non explicetur ex suo genere, sed suum genus ex ipsa explicetur respectu aquilonis; Recte; at si putamus, quod non explicetur ex suo genere, neque suum genus ex ipsa explicetur; pro ipsa requiritur, postquam reduxit, reduxerit. Dixit Mor Zutra bar R. Mari τῷ Rabina: Dicam; si reduxit textus: Adspersio sanguinum & adipes requirunt sacerdotium; at mactatio quæ non requirit sacerdotium, non requiret aquilonem; Si ita sit, dicemus quod textus scribat: *Quia sicut sacrificium pro peccato ipsum*. Qua de causa: *Sicut sacrificium pro peccato sic sacrificium pro delicto*? Sicut reliqua sacrificia pro peccato erit: Quorsum? Ad æquiparandum sacrificio pro peccato? quorsum ad æquiparandum holocausto? Dicit Rabina: Necesse est: Si æquipararet sacrificio pro peccato, & non æquipararet holocausto, di-

אקשיה לעולה הוה אמינא חטאת מהיכן
למרה מעולה דבר הלמד בחקיש חוזר
ומלמד בהקיש אמר ליה מר זוטרא בריה
דרב מרי לרבינא וניקשיה לעולה ולא
ניקשי לחטאת הוה אמינא דבר הלמד
בהקיש חוזר ומלמד בהקיש וכי תימא
ניקשי אקושי לחטאת ניחא ביה דמקיש
ליה לעיקר ולא נקיש ליה לטפל להכי
אקשי לחטאת ואקשי לעולה למימרא דבר
הלמד בהקיש שאינו חוזר ומלמד בהקיש
ואי אמרת מהכא דכתב כאשר יורם משור
זבח השלמים למאי הילכתא ואי ליותרת
הכבד ולשתי הכליות בגופיה כתיב אמר
רב פפא משום דבעי אנמורי יותרת הכבד
ושתי הכליות מפר העלם דבר של ציבור
בגופיה לא כתיב ומכפר כהן משיח הוא
דנמר להכי איצטריך כאשר יורם דניהוי
כמאן דכתב בגופיה ולא ניהוי דבר הלמד
בהקיש חוזר ומלמד בהקיש אמר ליה רב
פפא לרבא וליכתביה בגופיה ולא נקיש אי
כתב בגופיה ולא אקיש הוה אמינא דבר
הלמד בהקיש חוזר ומלמד בהקיש וכי תימא
נקשי אקושי ניחא ליה דכתבינן בגופיה
מדאקיש ליה אקושי להכי כתבינן ואקשה
למימרא דבר הלמד בהקיש אין חוזר
ומלמד בהקיש . היק״ש וגזיר״ה שו״ה ק״ל
וחו״מר סימן. דבר הלמד בהקיש אין חוזר
ומלמד בהקיש אי מדרבא אי מדרבינן
דבר הלמד בהקיש מהו שילמד בגזירה
שוה תא שמע רבי נתן בן אבטולמוס
אומר מנין לפריחה בגדים שהיא טהורה
נאמר קרחת וגבחת בבגדים ונאמר קרחת
וגבחת באדם מה להלן פרח בכולו טהור
אף כאן פרח בכולו טהור וחתם מנא לן
דכתב מראשו ועד רגליו ואיתקש ראשו
לרגל מה להלן כולו הפך לבן פרח בכולו
טהור אף כאן כולו הפך לבן פרח בכולו
טהור . דאמר רבי יוחנן בכל התורה כולה
למידין למד מלמד חוץ מן הקדשים שאין

dicam: Sacrificium pro peccato unde docetur? Ex holocausto. Res quæ docetur comparatione, iterum docebit comparatione? Dixit Mor Zutra bar R. Mari τῷ Rabina: Et æquiparabimus holocausto, at non æquiparabimus sacrificio pro peccato; dicam: Res quæ docetur comparatione, iterum docebit comparatione? Num dices? Æquiparando æquiparabimus sacrificio pro peccato? Recte, quod æquiparet principali, & non æquiparet accessorio; Hac de causa comparabo sacrificio pro peccato, & comparabo holocausto juxta dictum: Res quæ docetur comparatione, iterum non docebit comparatione: Si vero dicas probetur hinc, ubi scriptum est: *Sicut separatur de bove sacrificii pacificorum*. Cur venit? Si pro augumento jecoris, & pro duobus renibus, de ipsis jam scriptum est. Dicit Rabi Papa; Quia explicanda sunt augumentum jecoris, & duo renes ex juvenco ignorantiæ rei cœtus cum de ipso non scriptum sit: *Et expiabit sacerdos unctus:* Ipsum docet; hac de causa necesse est: *Sicut separatur*. Ut sit perinde ac de ipso scriptum sit, & non sit res quæ docetur comparatione, iterum doceat comparatione. Dixit R. Papa τῷ Raba. At scribendum fuit de ipso, at non fuit comparandum: Si scriberet de ipsis, & non compararet, ego dicerem: Res quæ docetur comparatione, iterum docebit comparatione? Num dices: Comparando comparabimus? Recte; quod scriptum sit de ipso, quoniam at comparetur, hac de causa scriptum est & comparatur juxta dictum. Res quæ docetur comparatione, iterum non docebit comparatione. הו״קיש ונזי״רה שו״ה ק״ל וחו״מר signum. Res quæ docetur comparatione, iterum non docet comparatione: Num ex mente Raba, an ex mente sapientum? Res quæ docet comparatione, num docebit argumento a pari? Veni & audi. R. Nathan ben Abtolonus dicit: Unde probatur, quod efflorescentia vestium sit pura? Memoratur calvitium, & recalvitium in vestibus, & memoratur calvitium, & recalvitium in homine; Sicut ibi si effloruerit in toto, erit purum, ita pariter hic si effloruerit in toto, erit purum. Et ibi unde probatur? Ex eo quod dictum est: *A capite ejus usque ad pedes ejus*. Et comparetur caput pedi, sicut ibi quando totum se converterit in album, si efflorescat in toto, erit purum, ita pariter hic quando totum se converterit in album, si efflorescat in toto, erit purum. Dicit R. Jochanan. In tota lege

רנין למד מלמד דאם כן לא יאמר צפונה
באשם ותיתי בקל וחומר בקודשי קרשים
מחטאות לאו למימרא דבר הלמד בהיקש
אין חוזר ומלמד בגזירה שוה ודילמא
משום דאיכא למיפרך מה לחטאת שכן
מכפרת על חייבי כריתות קרשי קרשים
יתירי כתיבי . דבר הלמד בהקיש חוזר
ומלמד בקל וחומר מדתנא דבי רבי ישמעאל
דבר הלמד בהקיש מהו שילמד בבנין אב
אמר רבי ירמיה לא ליכתוב צפונה באשם
ותיתי בבנין אב מחטאות למאי הילכתא
כתביה לאו למימרא דדבר הלמד בהיקש
אין חוזר ומלמד בבנין אב וליטעמיך תיתי
מבנין אב מעולה מאי טעמא לא אתי
משום דאיכא למיפרך מה לעולה שכן
כליל חטאת נמי איכא למיפרך מה לחטאת
שכן מכפרת על חייבי כריתות חדא מחדא
לא אתיא תיתי חדא מתרתי מהו ותיתי
לא ניכתוב רחמנא עולה ותיתי מהטאת
ואשם מה להנך שכן מכפרין לא ניכתוב
רחמנא בחטאת ותיתי מהנך מה להנך שכן
זכרים לא ניכתוב באשם ותיתי מהנך מה
להנך שכן ישנן בציבור כביחיד דבר הלמד
בגזירה שוה מהו שילמד בהקיש אמר רב
פפא וזאת תורת זבח השלמים אם על
תודה למדנו לתודה שבאה מן המעשר
מראשכחן שלמים דאתי ממעשר שלמים
גופייהו מנא לן דכתיב שם שם אמר ליה
מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מעשר
דגן חולי בעלמא הוא אמר ליה אמר
אמרה למד קדש ומלמד קודש דבר הלמד
בגזירה שוה מהו שילמד בגזירה שוה
אמר רמי בר חמא תניא סלת מרבכת
למדנו לרבוכה שבאה סולת חלות מנין
תלמוד לומר חלות חלות רקיקין מנין

ge percipimus addiſcens ex addiſcente, exceptis ſanctitatibus, in quibus non explicamus addiſcens a addiſcente; ſi ita eſt; non dicetur plaga aquilonaris in ſacrificio pro delicto; & probetur argumento a minori ad majus in ſanctitatibus ſanctitatum ex ſacrificiis pro peccato, non juxta dictum, quod res quæ docet comparatione, iterum non doceat argumento a pari; & fortaſſe quia poteſt objici. Quid ſacrificium pro peccato, quod expiat pro iis qui tenentur excidiis? In ſanctitatibus ſanctitatum ſunt ſuperflui textus. Res quæ docetur comparatione, iterum docebit argumento a minori ad majus? Ex eo quod docet ſchola Rabi Iſmael. Res quæ docetur comparatione, num docebit a conſtitutione principii? Dicit R. Hieremias: Non ſcribendum erat de plaga aquilonari in ſacrificio pro delicto: & probetur conſtitutione principii ex ſacrificiis pro peccato: Cur adducitur ejus textus? non juxta dictum, quod res, quæ docet comparatione, iterum non doceat conſtitutione principii; & juxta opinionem tuam, probetur conſtitutione principii ex holocauſto. Qua de cauſa non probatur? Quia poteſt objici. Quid holocauſtum, quod totum comburitur? Sacrificium quoque pro peccato poteſt objici. Quid ſacrificium pro peccato, quod expiat pro iis, qui tenentur excidiis? Unum ex uno non probatur, probetur unum ex duobus: Quid probetur? Non ſcribendum fuit in textu de holocauſto: At probetur ex ſacrificio pro peccato, & ſacrificio pro delicto. Quid iſta, quæ expiant? Non ſcribendum fuit in textu de ſacrificio pro peccato: Quid iſta, quæ erant mares? At probetur ex iſtis: Quid iſta, de quibus agitur in cœtu ſicut in privato? Res, quæ docetur argumento a pari, num docebit comparatione? Dicit R. Papa: *Et hæc eſt lex ſacrificii pacificorum*. Si ex ſacrificio Euchariſtico addiſcemus ex ſacrificio Euchariſtico; quod venit ex decima, poſtquam invenimus quod pacifica adducantur ex decima, pacifica ipſa unde probantur? Ex eo quod ſcriptum eſt: שם שם *illuc ibi*. Dixit Mor Zutra bar R. Mari לי Rabina; Decima tritici vulgo profana eſt: Reſpondit illi: Doceatur ſanctum, & doceat ſanctificatum. Quod docetur argumento a pari, num docebit argumento a pari? Dicit Rame bar Chama. Traditio: *Similam frixam*. Docemur de frixo, quod adducatur ex ſimila. De placentis unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Placentas, placentas*. De laganis unde probatur? Ex

eo

תלמוד לומר מצות מצות אמר ליה רבינא
ממאי דמצות מצות מחלות נמר דילמא
ממאפה תנור גמר אלא אמר רבא תניא
וקרבו ופרשו והוציא מלמד שמוציאו שלם
יכול ישרפנו שלם נאמר כאן ראשו וכרעיו
ונאמר להלן ראשו וכרעיו מה להלן על
ידי ניתוח אף כאן על ידי ניתוח אי מה
להלן בהפשט אף כאן נמי בהפשט תלמוד
לומר וקרבו ופרשו מאי תלמוד לומר אמר
רב פפא כשם שפרשו בקרבו כך בשרו
בעורו ותניא רבי אומר נאמר כאן עור
ובשר ונאמר להלן עור ובשר ופרש מה
להלן על ידי ניתוח שלא בהפשט אף
כאן על ידי ניתוח שלא בהפשט דבר
הלמד בגזירה שוה מהו שילמד בקל וחומר
קל וחומר ומה היקיש שאינו מלמד בהקיש
אי מדרבא אי מדרבינא מלמד מקל וחומר
מרתנא דבי רבי ישמעאל גזירה שוה
המלמד בהיקש מדרב פפא אינו דין
שתלמד בקל וחומר הניחא למאן דאית
ליה דרב פפא ﭏ למאן דלית ליה דרב
פפא מאי איכא למימר ﭏ קל וחומר ומה
היקש שאין מלמד בהיקש אי מדרבא או
מדרבינא מלמד בקל וחומר מדתנא דבי
רבי ישמעץ גזירה שוה המלמדת בגזירה
שוה חבירתא מדרמי בר חמא אינו דין
שתלמד בקל וחומר דבר הלמד בגזירה
שוה מהו שילמד בבנין אב תיקו . דבר
הלמד בקל וחומר מהו שילמד בהקיש קל
וחומר ומה גזירה שוה שאינה למדה
בהקיש מדרבי יוחנן מלמד בהיקיש מדרב
פפא קל וחומר המלמד בהקיש מדתנא
דבי רבי ישמעץ אינו דין שילמד בהקיש
הניחא למאן דאית ליה דרב פפא ﭏ
למאן דלית ליה לרב פפא מאי איכא
למימר תיקו . דבר הלמד בקל וחומר מהו

eo quod dictum est. *Azyma, azyma.* Dixit illi Rabina. Unde *azyma azyma*? ex placentis docet? Fortasse ex cocto in furno docet: At dicit Raba: Traditio: *Et intestina, & fimum ejus educet:* Docemur quod integrum educerent: Crederem quod integrum comburerent? Dictum est hic: *Caput ejus, & crura ejus;* Et dictum est ibi: *Caput ejus, & crura ejus:* Sicut ibi per dissectionem, ita pariter hoc loco per dissectionem; Aut sicut ibi per excoriationem, ita pariter hoc loco per excoriationem: Idcirco dictum est: *Et intestina & fimum ejus:* Cur dictum est: Dicit R. Papa: Sicut fimum ejus in suis intestinis, ita pariter ejus caro in ejus pelle: Atqui extat traditio: Rabi dicit: Dictum est hic: *Pellem & carnem;* Et dictum est ibi: *Pellem, & carnem, & fimum.* Sicut ibi per dissectionem sine excoriatione, ita pariter hoc loco per dissectionem sine excoriatione: Quid res quæ docetur argumento a pari, docebit argumento a minori ad majus? Probari potest argumento a minori ad majus. Si comparatio quæ non docet comparatione, aut ex mente Raba, aut ex mente Rabina, docet argumento a minori ad majus, ex traditione scholæ Rabi Ismael comparatio docet a pari, ex mente R. Papa non erit æquum ut doceatur argumento a minori ad majus? Concedatur juxta mentem illius, qui consentit cum R. Papa. At juxta mentem illius, qui non consentit cum R. Papa: Quid est dicendum? At est argumentum a minori ad majus: Si comparatio, quæ non docet comparatione sive ex mente Raba, sive ex mente Rabina, docet argumento a minori ad majus juxta traditionem scholæ Rabi Ismael, argumentum a pari, quod docet argumento a pari sui simile ex mente Rame bar Chama, non erit æquum ut doceatur argumento a minori ad majus? Quod docetur argumento a pari, num docebit constitutione principii? Quæstio non est soluta: Quod docetur argumento a minori ad majus, num docebit a pari? Probatur argumento a minori ad majus: Si argumentum a pari, quod non docetur comparatione ex mente Rabi Jochanan, docet comparatione ex mente Rabi Papa, argumentum a minori ad majus, quod docet comparatione ex traditione scholæ R. Ismael, non erit æquum ut doceat comparatione? Concedatur juxta mentem illius, qui consentit cum R. Papa, at juxta mentem illius, qui non consentit cum R. Papa, quid erit dicendum?

שילמד בגזירה שוה קל וחומר ומה גזירה
שוה שאינה למידה בהקישה מדרבי יוחנן
מלמד בגזירה שוה מדרמי בר חמא קל
וחומר הלמד בהקיש מדתנא דבי רבי
ישמעאל אינו דין שתלמד בגזירה שוה דבר
הלמד בקל וחומר מהו שילמד בקל וחומר
קל וחומר ומה גזירה שוה שאינה למידה
בהקיש מדרבי יוחנן מלמד בקל וחומר
כדאמרן קל וחומר הלמד בהקיש מדתנא
דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד בקל
וחומר וזהו קל וחומר בן קל וחומר בן
בנו של קל וחומר הוא תא מה קל וחומר
ומה הקיש שאינו למד בהקיש אי מדרבא
אי מדרבינן מלמד בקל וחומר מדתנא דבי
רבי ישמעאל קל וחומר הלמד בהיקש
מדתנא דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד
בקל וחומר וזהו קל וחומר בן קל וחומר
דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בבנין
אב אמר רבי ירמיה תא שמע מלק
ונמצאת טריפה רבי מאיר אומר אינה
מטמאה בבית הבליעה רבי יהודה אומר
מטמאה בבית הבליעה אמר רבי מאיר קל
וחומר ומה נבלת בהמה שמטמאה במגע
ובמשא שחיטתה מטהרת טריפותה מטומאתה
נבילת עוף שאין מטמא במגע ובמשא
אינו דין שתהא שחיטה מטהרת טריפתה
מטומאתה מה מצינו בשחיטה שמכשרתה
באכילה מטהרת טריפה מטומאתה אף
מליקה שמכשר באכילה תטהר טריפתה
מטומאתה רבי יוסי אומר דייה כנבלת
בהמה טהורה שחיטתה מטהרתה ולא
מליקתה ולא היא התם תיהוי היא
משחיטה דחולין קאתיין דבר הלמד בבנין
אב מהו שילמד בהקיש ובגזירה שוה ובקל

dum? Quæstio non est soluta. Quod docetur argumento a minori ad majus; quid? num docebit argumento a pari? Probari potest argumento a minori ad majus: Si argumentum a pari, quod non docet comparatione ex mente Rabi Jochanan, docet a pari ex mente Rame bar Chama, argumentum a minori ad majus quod docetur comparatione ex traditione scholæ R. Ismael, non erit æquum ut doceatur argumento a pari? Quod docet argumento a minori ad majus, num docebitur argumento a minori ad majus? Probari potest argumento a minori ad majus. Si argumentum a pari, quod non docetur comparatione ex mente R. Jochanan, docet argumento a minori ad majus, uti diximus, argumentum a minori ad majus, quod docetur comparatione, ex traditione scholæ Rabi Ismael, non erit æquum, ut doceatur argumento a minori ad majus? Et hoc argumentum a minori ad majus est derivatum ex argumento a minori ad majus, iterumque derivatum ex argumento a minori ad majus: At si argumentum a minori ad majus, & si comparatio, quæ non docetur comparatione tam ex mente Raba, quam ex mente Rabina, docet argumento a minori ad majus ex traditione scholæ R. Ismael, argumentum a minori ad majus, quod docetur comparatione ex traditione scholæ R. Ismael, non erit æquum ut doceat argumento a minori ad majus? Hoc argumentum a minori ad majus derivatum est ex argumento a minori ad majus: num res quæ docetur argumento a minori ad majus docebit constitutione principii? Dicit R. Hieremias: Veni & audi: Si unguesecet & inveniatur discerptum, R. Meir dicit: Non polluit in œsophago: Dicit R. Meir: Argumentum a minori ad majus. Si cadaver animalis, quod polluit tactu & onere, ejus mactatio purificat, & ejus discerptio polluit, cadaver volucris, quod non polluit tactu & onere, non erit æquum, ut mactatio purificet, & discerptio polluat? Quid invenimus in mactatione? Quod faciat legitimam comestionem, purificet discerptum ab immunditie; ita pariter unguesectio, quæ facit legitimam comestionem, purificabit discerptum ab sua immunditie. R. Jose dicit: Satis est in cadavere animalis mundi, quod mactatio purificet, at non unguesectio. Nonne unguesectio? Ibi ex mactatione profanorum probetur. Res quæ docet constitutione principii, num docebit comparatione, & argumento a pari, & ar-

וחומר ובבנין אב פשוט מיהא חדא מפני
מה אמרו לן בדם כשר הרי לן באימורין
כשר לן באימורין כשר שהרי לן כשר
בבשר יוצא הואיל ויוצא כשר בבמה
טמא הואיל והותר בעבודת ציבור חוץ
לזמנו הואיל ומרצה לפיגולו חוץ למקומו
הואיל והוקש לחוץ לומר שקיבלו פסולין
וזרקו דמו בחנך פסולין דחזו לעבודת ציבור
וכי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר
שבהכשירו תנא זאת תורת העולה ריבה
סמיך ליה . שירי הדם כו׳ . מאי טעמא
אמר קרא אל יסוד מזבח העולה אשר
פתח אהל מועד ההוא דפגע ברישא תנו
רבנן אל יסוד מזבח העולה ולא יסוד
מזבח הפנימי אל יסוד מזבח העולה אין
לו יסוד לפני עצמו אל יסוד מזבח העולה
תן יסוד למזבח של עולה או אינו אלא
מזבחה של עולה יהא ליסוד אמר רבי
ישמעאל קל וחומר מה שיריים שאין
מכפרין טעונין יסוד תחילה עולה שמכפרת
אינו דין שטעונה יסוד אמר רבי עקיבא
מה שיריים שאין מכפרין ואין באין לכפרה
טעונין יסוד תחילת עולה שמכפרת ובאה
לכפרה אינו דין שטעונה יסוד תלמוד לומר
אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה
של עולה אמר מר אל יסוד מזבח ולא
יסוד מזבח הפנימי הא מיבעי ליה לגופיה
מאשר פתח אהל מועד נפקא אל יסוד
מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה
דאי סלקא דעתך כדכתיב הני למה לי
קרא לשירים שירים הא בראי עביד להו
וכי הימא דאפיך מיפך דבראי לגואי
ודגואי לבראי הא אין לו יסוד לפני מי
עצמו או אינו אלא מזבח של עולה יהא
ליסוד מי כתב אל יסוד העולה אל יסוד
מזבח העולה כתב אי הוה כתב אל יסוד
העולה הוה אמינא בזקיפה אל יסוד
השתא דכתב אל יסוד מזבח העולה אגגו
דיסוד אמר רבי ישמעאל גג יסוד למה לי

argumento a minori ad majus, & constitutione principii? Manifestum est hinc unum: Cur dixerunt pernoctans in sanguine erit legitimum? Ecce pernoctans in adipibus erit legitimum: Pernoctans in adipibus erit legitimum; Quia pernoctans erat legitimum carne: Eductum; quoniam eductum est legitimum in excelso; Immundum, quoniam permittitur in ministerio cœtus; Extra tempus suum, quoniam expiat ejus abominandum, extra locum suum, quoniam comparatur exteriori; dicendo si accipiant illegitimi, & spargant ejus sanguinem; agitur de his illegitimis, qui sint convenientes ministerio cœtus: Num explicamus rem, quæ facit legitimum, ab re, quæ non facit legitimum? Traditio: *Lex holocausti*. Includit, quod est sibi proximum; Reliquias sanguinis &c. Qua de causa? Dicit textus: *Ad basim altaris holocausti, quod est ad ostium tentorii conventus:* Illa, quæ prima occurrit. Tradiderunt sapientes: *Ad basim altaris holocausti*. At non ad basim altaris interioris. *Ad basim altaris holocausti:* Non erat basis illi, quod se erat interius. *Ad basim altaris holocausti:* Assigna basim altari holocausti: Aut non nisi altare holocausti habebat basim: Dicit Rabi Ismael. Probatur argumento a minori ad majus. Si reliquiæ quæ non expiant requirunt basim a principio, holocaustum, quod expiat, non erit æquum ut requirat basim? Dicit R. Akiba: Si reliquiæ quæ non expiant, neque adducuntur ad expiaudum, requirunt basim a principio, holocaustum quod expiat, & adducitur ad expiandum, non erit æquum ut requirat basim? Dicendo: *Ad basim altaris holocausti:* Assigna basim altari holocausti. Dicit Mor: *Ad basim altaris holocausti:* At non ad basim altaris interioris: Ecce requiritur sui ipsius causa: Ex eo quod dictum est: *Quod est ad ostium tentorii conventus:* Eruitur: *Ad basim altaris holocausti:* Assigna basim altari holocausti: Si putas, sicut scriptum est: Quorsum textus de reliquiis? At reliquæ faciendæ erunt foris; Num dices, quod verti possit, ut fieri possit, quod est foris intus, & quod intus foris? Ecce non erat basis altaris, quod erat illo interius; Aut non nisi altare holocausti habebat basim. Num scriptum est ad basim holocausti? *Ad basim altaris holocausti*, scriptum est. Si scriptum esset ad basim holocausti, dicerem directe ad basim: Nunc scriptum est: *Ad basim altaris holocausti*. Ad tectum basis. Dicit R. Ismael: Tectum basis quorsum

קרא קל וחומר הוא ומה שירי חטאת
שאינה מכפרין טעונין גג יסוד תחילת
עולה שמכפרת אינו דין שטעונה גג יסוד
אמר רבי עקיבא ומה שירי חטאת שאין
מכפרין ואין באין לכפר טעונין גג יסוד
תחילת עולה שמכפרת ובאה לכפר אינו
דין שטעונה גג יסוד אם כן מה תלמוד
לומר אל יסוד מזבח העולה תן יסוד
למזבח של עולה מאי בינייהו אמר רב
אדא בר אהבה שירים מעכבים איכא
בינייהו מר סבר מעכבי ומר סבר לא
מעכבי רב פפא אמר דכולי עלמא שירים
אין מעכבים והכא במיצוי חטאת העוף
מעכב קא מיפלגי מר סבר מעכב ומר
סבר לא מעכב תניא כותיה דרב פפא
ואת כל הדם ישפך מה תלמוד לומר הפר
לימד על פר יום הכיפורים שטעון מתן
דמים ליסוד דברי רבי אמר רבי ישמעאל
קל וחומר ומה אם מי שאין נכנס דמו
לפנים חובה טעון יסוד מי שנכנס דמו
חובה לפנים אינו דין שטעון יסוד אמר
רבי עקיבא ומהו מי שאין דמו נכנס לפני
ולפנים בין לחובה בין למצוה טעון יסוד
מי שנכנס דמו חובה לפנים אינו דין
שטעון יסוד יכול יעכבנו תלמוד לומר
וכלה מכפר את הקדש שלמו כל הכפרות
כולן דברי רבי ישמעאל קל וחומר לפר
כהן משיח מעתה ומה שנכנס דמו לפנים
לא חובה ולא מצוה טעון יסוד מי
שנכנס דמו לפנים בין לחובה בין למצוה
אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו תלמוד
לומר ואת כל הדם ישפך נתקו הכתוב
לעשה ועשאו שירי מצוה לומר לך שירים
אין מעכבין וסבר רבי ישמעאל מיצוי
חטאת העוף מעכב והתנא דבי רבי
ישמעאל והנשאר בדם ימצה והנשאר ימצה

sum mihi legitur? Argumento a minori ad majus. Si reliquiæ sacrificii pro peccato, quæ non expiant, requirunt tectum basis a principio, holocaustum quod expiat, non erit æquum, ut requirat tectum basis? Dicit R. Akiba: Si reliquiæ sacrificii pro peccato, quæ non expiant, neque adducuntur ad expiandum, requirunt tectum basis a principio, holocaustum quod expiat, & adducitur ad expiandum non erit æquum ut requirat tectum basis? Si ita est, cur dictum est: *Ad basim altaris holocausti?* Assigna basim altari holocausti: In quo consistit controversia inter eos? Dicit R. Ada bar Aba: Quod reliquiæ impediant, in hoc consistit controversia inter eos. Mor putat, quod impediant, & Mor putat, quod non impediant. Rabi Papa dicit: Omnes conveniunt, quod reliquiæ non impediant; at hic in exprimendo sanguine sacrificii pro peccato volucris, quod impediant, in hoc est controversia: Mor putat, quod impediat, & Mor putat quod non impediat. Traditio juxta mentem R. Papa. *Omnem sanguinem effundet:* Cur dictum est *juvenci*? Ad docendum, quod juvencus diei expiationum requirat adspersionem sanguinum ad basim: Verba Rabi. Dicit Rabi Ismael. Probatur argumento a minori ad majus: Si quando non infertur sanguis ex debito, requirit basim; Quando infertur ejus sanguis ex debito, non erit æquum ut requirat basim? Dicit R. Akiba: Quid? Si quando non infertur ejus sanguis in adytum sive ex debito, sive ex præcepto requirit basim, quando infertur ejus sanguis ex debito, non erit æquum, ut requirat basim? Crederem quod impedirent? Idcirco dictum est: *Et perficiet expiare sanctuarium*. Perficiantur omnes expiationes. Verba R. Ismael: Probatur argumento a minori ad majus ex juvenco uncti. Si quando infertur ejus sanguis neque ex debito neque ex præcepto, requirit basim, quando infertur ejus sanguis sive ex debito, sive ex præcepto, non erit æquum ut requirat basim? Crederem quod impedirent? Idcirco dictum est: *Omnem sanguinem effundet*: Evellit textus ad præceptum affirmativum ut fiant reliquiæ præcepti: Dicendo tibi, quod reliquiæ non impediant. Et putat R. Ismael: Expressio sacrificii pro peccato volucris impedit: At est traditio discipuli R. Ismael: *Et quod reliquum fuerit in sanguine, exprimet:* Quod reliquum fuerit exprimet; si non sit reliquum, non exprimet: Duo doctores; Et sententia R. Ismael. Di-

ושאינו נשאר לא יטצה תרי תנאי ואליבא
דרבי ישמעאל אמר רמי בר חמא האי
תנא סבר שירים מעכבי דתניא הכהן
המחטא אותה אותה שניתן דמה למעלה
ולא אותה שניתן דמה למטה אמרת וכי
מאין באתה מכלל שנאמר ודם זבחיך
ישפך על מזבח וגומר למדנו לניתנין במתן
ארבעה שאם נתנן במתנה אחת כיפר
יכול אף הניתנין למעלה שניתן למטה
כיפר ודין הוא נאמרו דמים למעלה
ונאמרו דמים למטן מה דמים האמורים
למטן שנתן למעלן לא כיפר אף דמים
האמורים למעלן אם נתן למטה לא כיפר
לא אם אמרת בתחתונים שניתנין בנתינה
למעלה שאין סופן למעלן לא כיפר תאמר
בעליונים שנתנן למטה שיש מהן קרב
למטה דמים שיריים הפנימיים יוכיחו שיש
מהן קרב בחוץ ואם נתנן בתחילה בחוץ
כיפר לא אם אמרת בדמים הפנימיים
שאין מזבח הפנימי סמרקן תאמר בעליונים
שהרי קרנות ממרקות אותן אם נתנן למטה
כשרים תלמוד לומר אותה אותה שניתן
דמה למעלה ולא שניתן דמה למטה מאי
שכן מזבח הפנימי ממרקן לאו אילו שירים
אמר ליה רבא אי הכי תיתי בקל וחומר
מה שיריים הפנימיים שסופן חובה בחוץ
עשאן בתחילה בחוץ לא כיפר הניתנין
למעלן שאין סופן חובה למטה ועשאן
בתחילה למטה אינו דין שלא כיפר אלא
אין מזבח הפנימי ממרקן בלבד אלא
פרוכת תנו רבנן וכלה מכפר ואם כיפר
כלה ואם לא כיפר לא כילה דברי רבי
עקיבא אמר לו רבי יהודה מפני מה לא
נאמר אם כילה כיפר אם לא כילה לא
כיפר שאם חיסר אחת מכל המתנות לא
עשה ולא כלום מאי ביניהו רבי יוחנן
ורבי יהושע בן לוי חד אמר משמעות
דורשין איכא ביניהו וחד אמר שיריים
מעכבין איכא ביניהו תסתיים דרבי יהושע
בן לוי הוא דאמר שיריים דמעכבי דאמר
רבי יהושע בן לוי לדברי האומר שיריים

Dicit Rame bar Chama : Iste doctor putat, quod reliquiæ impediant. Etenim extat traditio : *Et sacerdos purificans illud*. Illud cujus sanguis sursum adspergitur ; at non illud cujus sanguis deorsum adspergitur. Dixisti? Num probatur ex generali ? Dictum est enim : *Et sanguinem sacrificii tui effundes super altare &c.* Docemur, si sanguinem quatuor adspersionibus adspergendum, si una adspersione adspergat, quod expiet: Crederem si sursum adspergendos deorsum adspergat, quod expiaret? Et ratio dictitat. Memorantur sanguines superiores, & memorantur sanguines inferiores ; Sicut sanguines sursum adspergendos si deorsum adspergat, non expiat, ita pariter sanguines deorsum adspergendos, si sursum adspergat non expiabit. Minime : Si dixisti de inferioribus, si adspergantur cum iis qui sursum adsperguntur, cum eorum finis non sit ut sursum adspergantur, non expiet ; dices de superioribus, si deorsum adsperguntur, de quibus pars deorsum offertur ? Reliquiæ interiores probent, de quibus pars foris offertur, si a principio foris adspergat, expiat: Minime : Si dixisti de sanguinibus interioribus, quos altare interius non perficit, dices de superioribus, quos cornua perficiunt? Idcirco si deorsum adspergat, erunt legitimi. Idcirco dictum est : *Illud, illud*. Quando adspergat ejus sanguinem sursum, at non quando adspergat ejus sanguinem deorsum. Quid? si altare interius eos perficit, non sunt istæ reliquiæ. Dixit Raba: Si ita sit, probetur argumento a minori ad majus. Si reliquias interiores, quarum finis est ut foris ex debito adspergantur, si foris ab initio perficiat, non expiat ; Adspersiones superiores, quarum finis non est, ut adspergantur deorsum ex debito, si perficiat deorsum ab initio, non erit æquum ut non expiet? At eas solum altare interius non perficit, sed velum. Tradiderunt sapientes : *Et perficiet expiare* : Si expiaverit, perficiet; si non expiaverit, non perficiet: Verba Rabi Akiba : Dixit illi R. Jehuda : Cur non dictum est: Si perficiat, expiat, si non perficiat non expiat? Sed si una ex cunctis adspersionibus desit, nihil inservit: Quænam est differentia inter eos ? R. Jochanan, & R. Jehosua ben Levi. Alter dicit: Quod ex lectionibus exponant, in hoc consistit controversia inter eos : Et alter dicit : Quod reliquiæ impediant, in hoc consistit controversia inter eos. Constitutio R. Jehosua ben Levi, qui dicit, quod reliquiæ impediant : Etenim dicit R. Je-

מעכבין מביא פר אחר ומתחיל בתחילה בפנים אטו רבי יוחנן לית ליה הא סברא והאמר רבי יוחנן תנא רבי נחמיה כדברי האומר שיריים מעכבין אלא כדברי האומר ולאו להני תנאי הכא נמי כדברי האומר ולאו להני תנאי.

מתניתא חטאת הציבור והיחיד אלו הן חטאת הציבור שעירי ראשי חדשים ושל מועדות שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות כיצד עלה בכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית שירי הדם היה שופך על יסוד דרומית ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות.

גמרא היכי עביד רבי יוחנן ורבי אלעזר חד אמר נותן אמה אילך ואמה אילך וחד אמר מחטא ויורד כנגד חודו של קרן אליבא דרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר היא עצמה אינה נעשת אלא בגופה של קרן דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דרבי מר סבר אמה אילך ואמה אילך כנגד קרן הוא ומר סבר כנגד חורה אין טפי לא מיתיבי חטאת הציבור והיחיד מתן דמן היה עולה לכבש ופנה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית וטובל באצבעו הימנית המיומנת שבימין מן הדם שבמזרק וחומ׳ בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה ומחטאת ויורד כנגד חודה של קרן עד שמכלה כל הדם שבאצבע וכן כל קרן וקרן הכי קאמר מצוה בחודה אי עבד אמה ואילך ואמה ואילך לית לן בה. מאי רבי ומאי רבי אלעזר ברבי שמעון דתניא דמים העליונים ניתנין מחוט הסיקרא ולמעלה דמים התחתונים ניתנין מחוט הסיקרא ולמטן דברי רבי מאיר רבי

R. Jehosua ben Levi juxta verba qui dicit, quod reliquiæ impediant: Adducatur alius juvencus, & incipiet ab initio in loco interiori. Idcirco R. Jochanan cum eo non consentit in hac opinione; Et dicit R. Jochanan: Docet R. Nehemias juxta verba illius, qui dicit, quod reliquiæ impediant. At juxta verba qui dicit: Non juxta hos doctores; Hic quoque juxta verba illius qui dicit: Non juxta illos doctores.

Misna. Sacrificium pro peccato cœtus, & privati: Et ista sunt sacrificium pro peccato cœtus, hirci noviluniorum, & solennitatum; eorum mactatio fiebat in aquilone, & acceptio sanguinis in vase ministerii in aquilone, & eorum sanguis requirebat quatuor adspersiones super quatuor cornua. Quomodo? Adscendebat clivum, & se convertebat ad ambitum, & veniebat ad cornu australe meridionale, meridionale aquilonare, aquilonare occidentale, occidentale australe; reliquias sanguinis effundebat ad basim australem, & intra aulæa comedebantur a maribus sacerdotii in omni cibo una die & una nocte usque ad mediam noctem.

Gemara. Quomodo explicat R. Jochanan & R. Eliesér? Alter dicit: Aspergebat hinc cubitum, & inde cubitum, & purificabat, & descendebat contra angulum cornu. Sententia R. Eliesér bar R. Simeonis, qui dicit: Ipsumet non perficiebatur nisi in ipso cornu; omnium consensu non est controversia; Quamvis sit controversia. Sententia Rabi; Mor putat, hinc cubitum & inde cubitum contra angulum cornu: Et Mor putat; Contra cornu, maxime, at non amplius. Objectio. In sacrificio pro peccato cœtus, & privati in adspergendis sanguinibus adscendebat clivum, & se convertebat ad ambitum, & veniebat ad cornu australe orientale, & intingebat digito dextro, aptissimo qui erat in dextra in sanguine, qui erat in cratere, & aggravabat digito magno supra, & digito parvo infra, & adspergebat, & descendebat contra acumen cornu, donec absumeret totum sanguinem, qui erat in digito, & similiter in singulis cornibus: Sic dicit esse præceptum in acumine cornu, si faciat cubitum hinc & inde cubitum, non est juxta nostram sententiam: Quid Rabi, & quid R. Eliesér bar R. Simeonis? Etenim est traditio: Sanguines superiores adspergebantur a filo rubro ad superiorem partem, sanguines inferiores adspergebantur a filo rubro ad inferiorem partem; verba R. Meir; R. Eliesér

אליעזר כרבי שמעון אומר במה דברים אמורים בעולת העוף אבל בחטאת בהמה היא עצמה אין נעשה אלא על נופה של קרן אמר רבי אבהו מאי טעמא דרבי דכתיב וההראל ארבע אמות ונומר מה ההראל ולמעלה ארבע אמות היא דהויא אמר רב ארא בר אהבה ומקום קרנות ארבע מקום קרנות ארבע הויא אלא אימא רשות קרנות ארבע. תנן התם חוט של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים מנא הני מילי אמר רב אחא בר רב קטינה שנאמר והיתה הרשת עד חצי המזבח התורה ניתנה מחיצה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים . שירי הדם כו׳ . תנו רבנן אל יסוד מזבח זה יסוד דרומי אתה אומר זה יסוד דרומי או אינו אלא יסוד מערבי וילמד סתום מן המפורש אמרה ילמד ירידתו מן הכבש ליציאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו אף ירידתו מן הכבש בסמוך לו . תניא רבי ישמעאל אומר זה וזה יסוד מערבי רבי שמעון בן יוחי אומר זה וזה יסוד דרומי בשלמא למאן דאמר יסוד מערבי קסבר ילמד סתום מן המפורש אלא למאן דאמר יסוד דרומי מאי טעמא אמר רב אסי קסבר האי תנא כוליה מזבח צפון קאי לא בדרום קאי תנא דבי רבי ישמעאל כרבי שמעון בן יוחי אומרים זה וזה יסוד מערבי וסימניך משכו גברי לגברא.

מתניתא העולה קדשי קדשים שחיטתן בצון וקיבול דמה בכלי שרת בצפון ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע וטעונה הפשט וניתוח וכליל לאישים.

גמרא עולה מאי טעמא קרי ליה קדשי קדשים משום דלא כתיב בה ליהוה קודשי קדשים היא . ודמה טעון שתי מתנות . היכי עביד אמר רב נותן וחוזר ונותן ושמואל אמר מתנה חד במין גמא נותן כתנאי יכול יזרקנו זריקה אחת תלמוד

ſer bar R. Simeonis dicit: De quo hæc dicta ſunt? de holocauſto volucris, at in ſacrificio pro peccato animalis ipſum non perficiebatur niſi ſuper ipſum cornu. Dicit R. Abau: Quænam eſt ratio Rabi? Scriptum eſt: *Et Ariel quatuor cubitorum &c. Et ab Ariel ſurſum quatuor cubitorum*. Quando dicit R. Ada bar Aba: Et ſpatium cornuum quatuor cubitorum: Spatium cornuum quatuor cubitorum erat: At dicam poteſtatem cornuum quatuor cubitorum. Ibi legimus: Filum coccineum præcingebat illud in medio ad dividendum inter ſanguines ſuperiores & inferiores: Unde probatur? Dicit R. Acha bar R. Katina: Dictum eſt: *Et erit rete uſque ad medium altaris*. Lex aſſignavit medium ad dividendum inter ſanguines ſuperiores & inferiores: Reliquias ſanguinis &c. Tradiderunt ſapientes: *Ad baſim altaris*. Hæc eſt baſis auſtralis; Tu dicis, quod hæc ſit baſis auſtralis, aut non erit niſi baſis occidentalis: Et explicetur occultum ex manifeſto: Dicit: Explicetur ejus deſcenſus ex ambitu ab ejus egreſſu ex templo: Sicut egreſſus ejus ex templo erat in loco ſibi proximo, ita pariter ejus deſcenſus ex ambitu erit in loco ſibi proximo. Traditio: R. Iſmael dicit: Utraque eſt baſis occidentalis. R. Simeon ben Jochai dicit: Utraque eſt baſis auſtralis: Concedatur juxta mentem illius qui dicit baſim occidentalem; quia putat, quod ſit explicandum occultum ex manifeſto; at juxta mentem illius qui dicit baſim auſtralem; quænam eſt ratio? Dicit Rabi Aſſe: Putat iſte doctor quod totum altare fuerit in aquilone, at non in auſtro: Doctor ſcholæ Rabi Iſmael conſentit cum Rabi Simeone ben Jochai: Dicunt: Utraque erat baſis occidentalis; Et ſignum tibi ſit: Trahunt viri virum.

Misna: Holocauſtum erat ſanctitas ſanctitatum; mactabat in aquilone, & accipiebat ſanguinem in vaſe miniſterii in aquilone, & ſanguis requirebat duas adſperſiones, quæ erant quatuor, & requirebat excoriationem & diſſectionem, & totum offerebatur in ignita.

Gemara. Holocauſtum qua de cauſa vocatur ſanctitas ſanctitatum? Quia de eo non ſcriptum eſt: *Domino ſanctitas ſanctitatum illud*. Et ejus ſanguis requirebat duas adſperſiones &c. Quomodo faciebat? Dicit Rab: Spargebat, atque iterum ſpargebat: Et Samuel dicit: Una adſperſione inſtar Gama adſpergebat juxta doctores: Crederem quod ſpargeret una adſperſione? Idcirco dictum eſt: *In circuitu*, ſi *in circuitu*, cre-

לומר סביב אי סביב יכול יקיפנו כחוט
תלמוד לומר וזרקו הא כיצד כמין גמא
ורמה טעון שתי מתנות שהן ארבע רבי
ישמעאל אומר נאמר כאן סביב ונאמר
להלן סביב מה להלן פיסוק וארבע מתנות
אף כאן פיסוק וארבע מתנות אי מה
להלן ארבע מתנות על ארבע קרנות אף
כאן ארבע מתנות על ארבע קרנות אמרה
עולה טעונה יסוד וקרן מזרחית דרומית
לא היה לו יסוד מאי טעמא אמר רבי
אלעזר לפי שלא היתה בחלקו של טורף
דאמר רב שמואל בר רב יצחק מזבח אוכל
בחלקו של יהודה אמה אמר רבי לוי בר
חמא אמר רבי חמא בר חנינא רצועה
היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסה
בחלקו של בנימן והיה בנימן הצדיק
מצטער עליה בכל יום לנוטלה שנאמר
חופף עליו כל היום לפיכך זכה בנימן
הצדיק ונעשה אושפיזכן להקדוש ברוך הוא
שנאמר ובין כתפיו שכן מיתיבי עולת
העוף כיצד היתה נעשית היה מולק את
ראשה ממול עורפה ומבדיל וממציא דמה
על קיר המזבח ואי אמרה לא היה לה
יסוד באוירא בעלמא הוא דקא עביד
אמר רב נחמן בר יצחק אימר כך היתנו
אוירא דבנימן קרקע דיהודה מאי לא הוה
לה יסוד אוירא בעלמא הוא דקא עביד
רב אמר בבנין לוי אמר בדמים רב מתרגם
באחסנתיה יתבני מרבחא לוי מתרגם
באחסנתיה יתבני מקדשא מקום מקודש
לדמים תא שמע היסוד היה מהלך על
פני כל הצפון ועל פני כל המערב אוכל
בדרום אמה אחת ובמזרח אמה אחת מא'
אוכל נמי בדמים תא שמע המזבח היה
שלשים ושתים על שלשים ושתים הכא
במאי עסקינן מן הצד תא שמע נמצא
פורח אמה של יסוד ואמה של סובב אימא
כנגד אמה יסוד וכנגד אמה סובב . תא
שמע דתני לוי כיצד בונין את המזבח
מביאין מלבן שהוא שלשים ושתים על
שלשים ושתים וגובהו אמה ומביא חלוקי
אבנים מפולמות בין גדולות בין קטנות

crederem, quod circumcidaret instar fili? Idcirco dictum est: *Et spargent*: Quomodo? Instar Gamma: Et sanguis requirebat duas adspersiones, quæ erant quatuor: Rabi Ismael dicit: Dictum est hic *in circuitu*, & dictum est ibi *in circuitu*; Sicut ibi erat cessatio, & quatuor adspersiones, ita pariter hoc loco cessatio, & quatuor adspersiones; aut sicut ibi quatuor adspersiones ad quatuor cornua, ita pariter hoc loco quatuor adspersiones ad quatuor cornua: Dixerunt: Holocaustum requirit basim; At in angulo orientali australi non erat basis: Qua de causa? Dicit R. Eliesar: Quia non erat in portione raptoris: Etenim dicit R. Ismael bar R. Isaach: Altare absumebat in portione Jehuda cubitum. Dicit R. Levi bar Chama; Dicit R. Chama bar Chanina. Ligula egrediebatur de portione Jehuda, & egrediebatur in portionem Benjamin; & Benjamin justus hac de causa mœrebat toto die de hac ablatione: Dictum est enim: *Protegit illum toto die*. Idcirco dignus factus est Benjamin justus ut fieret hospes Deo S. B. Dictum est enim: *Et inter humeros ejus habitavit*. Objectio: Holocaustum volucris quomodo perficiebatur? Unguesecabat caput ejus e regione cervicis; & separabat, & exprimebat ejus sanguinem super parietem altaris: At si dicunt, quod non erat illi basis, in aere communi ipse operabatur. Dicit Rabi Nachman bar Isaach; Dicam; Sic pacti sunt, ut aer esset Benjamin, & solum Jehuda. Quid? Si non erat illi basis, in aere communi operabatur. Rab dicit de ædificio, & Levi de sanguinibus; Rab interpretatur: In ejus hæreditate ædificabitur altare; Levi interpretatur: In ejus hæreditate ædificabitur sanctuarium, locus sanctificandis sanguinibus: Veni & audi: Basis deducebatur super facies totius plagæ aquilonaris, & super facies totius plagæ occidentalis, absumebat in austro cubitum, & cubitum in oriente: Quid absumebat? Vel in sanguinibus. Veni & audi. Altare patebat circumquaque duos & triginta cubitos: Hic de quo agimus? De latere: Veni & audi. Deprehenditur, quod auferretur cubitus basis, & cubitus ambitus: De basi ambitus dicam e regione cubiti basis, & e regione cubiti ambitus. Veni & audi: Docet Levi: Quomodo ædificabant altare? Afferebant formam quæ patebat circumquaque duos & triginta cubitos, & ejus altitudo erat unius cubiti; & afferebat lapides leves, eosque duros, vel recentes sive magnos sive parvos, & affe-

ומביא סיר וקוניא וזפת וממחה ושופך
וזה הוא מקום יסוד וחוזר ומביא מלבן
שהוא שלשים ואחד אמות על שלשים
ואחד אמות וחוזר ומביא מלבן שהוא
שלשים על שלשים וחוזר ומביא מלבן
שהוא אמה על אמה ומביא חלוקי אבנים
מפולמות בין גדולות בין קטנות ומביא זפת
וקוניא וממחה ושופך וזהו קרן וכן לכל
קרן וקרן דנזיז ליה אבנים שלימות כתיב
דמחית מידי מיתותי ושקיל ליה דאי לא
תימא הכי הא דאמר רב כהנא אבנים
של קרנות חלולות היו דכתב ומלאו כמזרק
כזויות במזבח הכא נמי אבנים שלימות
אמר רחמנא אלא דמחיה מידיה מתותיה
ושקיל ליה הכי נמי דמחית מתותיה ושקיל
ליה דרש רבא מאי דכתב וילך דוד ושמואל
וישבו בנויות ברמה וכי מה ענין נויות אצל
רמה אלא שהיו יושבים ברמה ועוסקים
בנויין של עולם אמרי כתיב וקמת ועלית
אל המקום מלמד שבית המקדש היה
גבוה מכל ארץ ישראל וארץ ישראל גבוהה
מכל ארצות לא הוו ידעי דוכתיה היכא
אייתו ספר יהושע בכולהו כתיב וירד ועלה
הגבול ותאר הגבול בשבט בנימן ועלה כתב
וירד לא כתב אמרי שמע מינה הכא הוא
מקומו הכיר למבנייה בעין עיטם דמדלי
אמרי ניתתיביה קליל כדכתב ובין כתיפיו
שכן ואיבעית אימא גמירי דסנהדרין בחלקו
דיהודה ושכינה בחלקו דבנימן ואי אזלינן
ליה מתפלינ טובא מוטב דניתי טובא
פורתא כדכתב ובין כתפיו שכן ועל דבר
זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתב כי
קנאת בתך אכלתני וכתב זכור יהוה לדוד
את כל עונותו אשר נשבע ליהוה וגומר
אם אבא באהל [ביתי אם אתן שנת לעיני
לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהוה
וגומר הנה שמענוה באפרתה בשדה יער
באפרתה זה יהושע דקאתי מאפרים מצאנוה

afferebat calcem, & plumbum, & picem, eaque contusa effundebat, & iste erat locus basis. Atque iterum afferebat formam quæ patebat unum & triginta cubitos circumquaque, atque iterum afferebat formam quæ patebat triginta cubitos circumquaque; atque iterum afferebat formam quæ patebat triginta cubitos circumquaque; atque iterum afferebat formam quæ patebat cubitum circumquaque; & afferebat lapides leves eosque duros vel recentes sive magnos, sive parvos, & afferebat picem & plumbum, eaque contusa effundebat: Et hoc erat cornu? Et similiter in singulis cornibus incidendum erat: *Ex lapidibus integris:* Scriptum est: Cædebat sub illis, & removebat; si ita dicere nolis. Dicit R. Channa: Lapides cornuum erant concavi: Scriptum est enim: *Et replebuntur ut phialæ & quasi cornua altaris.* Hic quoque: *Ex lapidibus integris:* Dicit textus: At cædebat sub illis, & auferebat, hic quoque cædebat sub illis, & auferebat. Exponit Raba: Cur scriptum est: *Et abiit David, & Samuel, & morati sunt in Najoth in Rame?* Quid Najoth prope Rama? At sedentes in Rama agebant de decore mundi: Dixerunt: Scriptum est: *Et surges, & adscendes ad locum.* Docemur, quod domus sanctuarii erat altior universa terra Israel, & terra Israel erat altior omnibus terris. At nesciebant ubi esset ejus locus: In libro Josue de omnibus scriptum est: *Et descendit, & adscendit, & transiit terminus.* At in tribu Benjamin: *Et adscendit*: Scriptum est: *Et descendit:* Non scriptum est: Hinc eruitur, quod ejus locus esset notus: Voluerunt ædificare in fonte Etham, qui erat altus; dixerunt: Ædificemus in loco humili. Sicut scriptum est: *Et inter humeros ejus habitavit.* Et si velis dicam: Docetur, quod Synhedria essent in portione Jehuda, & Divinitas in portione Benjamin: Si vero procedamus, nimium excedet, melius est ut parum excedat. Sicut scriptum est: *Et inter humeros ejus habitavit.* Et hac de causa zelotypia affectus est Doeg Idumæus contra David: Sicut scriptum est: *Quoniam zelus domus tuæ comedit me.* Pariterque scriptum est: *Memento Domine David, & omnis mansuetudinis ejus, sicut juravit Domino &c. Si introiero in tabernaculum domus meæ, si dedero somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem; donec invenero locum Domino &c. Ecce audivimus eum in Ephrata:* Hic est Josue, qui venit ex Ephraim: *Invenimus eum in campis silvæ.* Hic est Ben-

בשרה יער זה בנימן דכתב בנימן זאב יטרף.

מתניתא זבחי שלמי ציבור ואשמות אלו הן אשמות אשם גזילות אשם מעילות אשם שפחה חרופה אשם נזיר אשם מצורע אשם תלוי שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה לכל מאכל ליום ולילה עד חצות.

גמרא מנא לן דבעי צפון דתני רבה בר רב חנן קמיה דרבא ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת מה חטאת בצפון אף שלמי ציבור בצפון אמר ליה רבא וכי חטאת מהיכן למדה מעולה דבר הלמד בהקיש חוזר ומלמד בהקיש אלא מדתני רב מרי בריה דרב כהנא על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם מה עולה קדשי קדשים אף זבחי שלמים ציבור קדשי קדשים מה עולה בצפין אף זבחי שלמי ציבור בצפון אלא הקישה קמא למאי אתא כי חטאת מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף זבחי שלמי ציבור לזכרי כהונה אמר ליה אביי אי הכי גבי איל נזיר דכתב והקריב את קרבנו ליהוה כבש בן שנתו תמים אחד לחטאת כבש אחת בת שנתו לעולה הכי נמי נימא דהיקש הכתוב לחטאת מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף איל נזיר נמי אינו נאכלת אלא לזכרי כהונה הכי השתא התם כיון דכתב זלקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל מכלל דכולי בעלים אכליה ליה זרוע בשלה מיהא לא מיתכיל אלא לזכרי כהונה קשיא ואיבעית אימא קדשי אקרי קדשי קדשים לא איקרו ואלא למאי הילכתא איתקש אמר רבים שאם גלח על אחד משלשתן יצא.

מתניתא התודה ואיל נזיר קדשים

Benjamin, de quo scriptum est: *Lupus discerpens*.

MISNA. Sacrificia pacifica cœtus, & sacrificia pro delicto; Ista sunt sacrificia pro delicto; Delictum rapinæ, delictum prævaricationum, delictum ancillæ probro affectæ, sacrificium pro delicto Nazyræi, sacrificium pro delicto leprosi, sacrificium pro delicto dubio, mactabat in aquilone, & accipiebat eorum sanguinem in vase ministerii in aquilone, & eorum sanguis requirebat duas adspersiones, quæ erat quatuor; Et comedebantur intra vela a maribus sacerdotii omni cibo uno die & una nocte usque ad mediam noctem.

GEMARA. Unde probatur, quod requirant plagam aquilonarem? Docuit Raba bar R. Chanen coram Raba: *Et facietis hircum caprarum unum in sacrificium pro peccato:* Sicut sacrificium pro peccato in aquilone, ita pariter sacrificia pacifica cœtus in aquilone. Dixit illi Raba: Sacrificium pro peccato unde probatur? Ex holocausto; Quod docetur comparatione, iterum docet comparatione? At probatur ex eo, quod docet R. Mare bar R. Channa: *Super holocausta vestra, & super sacrificia pacifica vestra:* Sicut holocaustum erat sanctitas sanctitatum, ita pariter sacrificia pacifica cœtus erant sanctitates sanctitatum: Sicut holocaustum in aquilone, ita pariter sacrificia pacifica cœtus in aquilone: At comparatio prima cur venit? Dictum est: *Quia sacrificium pro peccato:* Sicut sacrificium pro peccato non comedebatur nisi a maribus sacerdotii, ita pariter sacrificia pacifica cœtus non comedebantur nisi a maribus sacerdotii. Dixit Abaje, si ita sit, de ariete Nazyræi scriptum est: *Et offeret sacrificium suum Domino agnum filium anni sui perfectum, unum in sacrificium pro peccato, agnum alterum filium anni sui in holocaustum*. Sic quoque dicemus, quod æquiparet textus sacrificio pro peccato; Sicut sacrificium pro peccato non comedebatur nisi a maribus sacerdotii, ita pariter aries Nazyræi non comedebatur nisi a maribus sacerdotii. Ita ibi postquam scriptum est: *Et accipiet sacerdos brachium coctum ex ariete;* Consequitur, quod omnes domini comedant; brachium coctum hinc probatur, quod non comederetur nisi a maribus sacerdotii: Objectio. Si velis dicam; Sanctitates vocantur; sanctitates sanctitatum non vocantur: Cur adducitur? Ad comparandum. Dicit Rabi: Si se radat super uno ex his tribus, satisfacit debito suo.

MISNA. Sacrificium Eucharisticum, & aries

קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ודמן
טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין בכל
העיר בכל מאכל ליום ולילה עד חצות
המורם מהם כיוצא בהן אלא שהמורם
נאכל לכהנים לנשיהן ולבניהן ולעבדיהם.

גמרא תנו רבנן את חזה התנופה ואת
שוק התרומה תאכלו במקום טהור אמר
רבי נחמיה וכי ראשונים בטומאה אכלום
אלא טהור מכלל שהוא טמא טהור
מטומאת מצורע וטמא מטומאה זב ואיזה
זה זה מחנה ישראל ואימא טהור מטומאה
זב וטמא מטומאת מת ואיזה זה זה
מחנה לויה אמר אביי אמר קרא ואכלתם
אותה במקום קדוש אותה במקום קדוש
ולא אחרת במקום קדוש אפקה למחנה
לויה הדר כתב במקום טהור אפקה למחנה
ישראל רבא אמר אותה במקום קדוש ולא
אחרת במקום קדוש אפקה לגמרי הדר
כתב רחמנא תאכלו במקום טהור עיילא
למחנה ישראל ואימא עיילא למחנה לויה
לחדא מעיילינן לתרתי לא מעיילינן אי
הכי אפוקי נמי לחדא מפקינן מתרתי לא
מפקינן ועוד לא תוכל לאכול בשעריך
כתיב אלא מחוורתא כדאביי.

מתניתא שלמים קדשים קלים שחיטתן
בכל מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות
שהן ארבע ונאכלין בכל העיר לכל אדם
בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד.

גמרא תנו רבנן ושחטו פתח אהל
מועד ושחטו לפני אהל מועד ושחטו לפני
אהל מועד להכשיר את כל הרוחות
בקדשים קלים קל וחומר לצפון ומה
קדשים קלים שלא הוכשרו בכל הרוחות
הוכשרו בצפון קדשים קלים שהוכשרו בכל
הרוחות אינו דין שהוכשרו בצפון רבי
אליעזר אומר לא נאמר הכתב אלא
להכשיר צפון שיכול והלא דין הוא ומה
קדשים קלים שהוכשר בכל הרוחות לא

& aries Nazyræi sunt sanctitates leves; mactabantur in omni loco in atrio, & eorum sanguis requirebat duas adspersiones, quæ erant quatuor; & comedebantur in tota civitate a cunctis hominibus omni specie cibi uno die, & una nocte usque ad mediam noctem; & ablatum ex iis erat illis simile; at ablatum ex iis comedebatur a sacerdotibus, & eorum uxoribus, filiis, & servis.

Gemara. Tradiderunt sapientes: *Pectus ventilationis, & crus separationis comedentur in loco puro*. Dicit R. Nehemias: Num priora in loco immundo comedebantur? At dictum est: *puro*. Consequitur, quod fuerit immundus; Purus ab immunditie leprosi, & immundus ab immunditie seminiflui: Et quinam erat? Castra Israelitarum; Et dicam: Purus ab immunditie seminiflui, & immundus ab immunditie mortui: Et quinam erat? Castra Levitarum. Dicit Abaje: Dicit textus: *Et comedetis ipsum in loco sancto:* Ipsum in loco sancto, at non aliud in loco sancto: Excludam castra levitarum: Repetit textus: *In loco puro*. Excludam castra Israelitarum. Raba dicit: *Ipsum in loco sancto:* At non aliud in loco sancto: Excludam omnino. Rursus scribit textus: *Comedetis in loco puro*. Includam castra Israelitarum; & dicam: Includam castra Levitarum: Unum includimus, at duo non includimus: Si ita est; Excludam pariter; Unum excludimus, at duo non excludimus: Et præterea: *Non poteris comedere in portis tuis*. Scriptum est: At perspicuum est juxta mentem Abaje.

Misna. Pacifica sunt sanctitates leves; eorum mactatio peragebatur in omni loco in atrio, & eorum sanguis requirebat duas adspersiones, quæ erant quatuor, & comedebantur in tota civitate a cunctis hominibus omni specie cibi duobus diebus, & nocte una.

Gemara. Tradiderunt sapientes: *Et mactabit illum ad ostium tentorii conventus, & mactabit illum coram tentorio conventus: Et mactabit illum coram tentorio conventus*. Ut fiant legitima omnia latera in sanctitatibus levibus, multo magis latus aquilonare: Si sanctitates sanctitatum non sunt legitimæ in omnibus lateribus, sunt legitimæ in aquilone, sanctitates leves, quæ sunt legitimæ in omnibus lateribus, non erit æquum ut sint legitimæ in aquilone? R. Elieser dicit: Non dicit textus nisi ad faciendum legitimum latus aquilonare: Atqui extat argumentum. Si sanctitates leves, quæ legitimæ sunt in cunctis la-

הוכשר מקומן אצל קדשי קדשים קדשי
קדשים שלא הוכשרו אלא בצפון אי
שלא הוכשר מקומן אצל קדשים קלים
תלמוד לומר אהל מועד במאי קא מיפלגי
תנא קמא סבר תלתא קראי כתיביה חד
לגופיה דניבעי פתח אוהל מועד וחד
להכשיר צדדין וחד ליפסול צידי צדדין
וצפון לא איצטריך קרא ורבי אליעזר
סבר חד לגופיה דניבעי פתח אהל מועד
וחד להכשיר צפון וחד להכשיר צדדין
וצידי צדדין לא איצטריך קראי מאי שנא
הכא דכתב פתח אהל מועד ומאי שנא
התם דכתב לפני אהל מועד קא משמע
לן כדרב יהודה אמר שמואל דאמר רב
יהודה אמר שמואל שלמים ששחטן קודם
שיפתחו דלתות ההיכל פסולין שנאמר
ושחטו פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח
ולא בזמן שהוא נעול איתמר נמי אמר
מר עוקבא בר חמא אמר רבי יוסי בר
חנינא שלמים ששחטן קודם שיפתחו
דלתות ההיכל פסולין שנאמר ושחטו פתח
אהל מועד בזמן שפתח ההיכל פתוח ולא
בזמן שהוא נעול במערבא מתני הכי
אמר רב יעקב בר אחא אמר רב אשי
שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות
ההיכל פסול ובמשכן קודם שיעמידו לויים
את המשכן ולאחר שיפרקו לוים את
המשכן פשיטא מוגף כנעול דמי וילון
מאי אמר רבי זירא היא עצמו אין
נעשה אלא אפתח פתוח גובהא מאי
תא שמע דתניא רבי יוסי ברבי יהודה
אומר שני פישפשין היו בבית החליפות
וגובהן שמונה כדי להכשיר את העזרה
כולה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת
קדשים קלים מאי לאו דגבהו נינהו שמונה
לא דאיכא קמיה גובהה שמונה מיתיבי
כל השערים שהיו שם גובהן עשרים אמה
ורוחבה עשר אמה פשפשין שני והאיכא
צדדין דמעייל להו בקרן זווית אחורי בית

teribus, non fit legitimus earum locus prope sanctitates sanctitatum, sanctitates sanctitatum, quæ non sunt legitimæ nisi in aquilone, non fiet legitimus earum locus prope sanctitates leves? Idcirco dictum est: *Tentorio conventus:* Ubi consistit controversia? Primus doctor putat, quod tres textus scribantur, unus ejus causa, ut requiratur ostium tentorii conventus, & alter ad facienda legitima latera, & alter ad reprobandum latera laterum. At aquilonem non obligat textus. Et R. Elieser putat; Unus sui ipsius causa requiritur: *Ad ostium tentorii conventus;* Et alter ad faciendum legitimum aquilonem, & alter ad faciendum legitima latera, & latera laterum: Non sunt necessarii textus. Cur hic variat, ubi scriptum est: *Ad ostium tentorii conventus?* Cur ibi variat, ubi scriptum est: *Coram tentorio conventus?* Nobis intelligitur juxta mentem R. Jehuda. Dicit Samuel, quod dicat R. Jehuda: Dicit Samuel. Pacifica si mactet antequam aperiantur portæ templi, sunt illegitima: Dictum est enim: *Et mactabit illum ad ostium tentorii conventus.* Quando fuerit apertum, non quando fuerit clausum: Dicitur quoque. Dicit Mor Akaba. Doctor primus dicit: Dicit R. Jose bar Chama; Pacifica si mactet antequam aperiantur portæ templi, sunt illegitima: Dictum est enim: *Et mactabit illum ad ostium tentorii conventus;* quando porta templi fuerit aperta, at non quando fuerit clausa. In occidente sic extat traditio: Dicit R. Jacob bar Acha, dicit R. Asse: Pacifica si mactet antequam aperiantur portæ templi, sunt illegitima; Et in tabernaculo, antequam erigant Levitæ tabernaculum, & postquam dissolverint Levitæ tabernaculum: Perspicuum est, quod clausum, quasi clausum videtur: Velum quid? Dicit Rabi Zira: Ipsum non considerabatur nisi porta aperta: Ejus altitudo qualis erat? Veni, & audi. Etenim extat traditio. Rabi Jose bar Rabi Jehuda dicit: Duo ostiola erant in domo secespitarum, quorum altitudo erat octo cubitorum, ut fieret legitimum atrium totum, ut ubi possent comedi sanctitates sanctitatum, & mactari sanctitates leves: Itane est intelligendum? Quod fuerit eorum altitudo octo cubitorum, non quod fuerit ante illa altitudo octo cubitorum: Objectio: Omnium portarum, quæ ibi erant, altitudo erat viginti cubitorum, & decem latitudo. Duo ostiola, & seposita erant, ut possent ingredi in cornu anguli post domum

הכפורת מאי תא שמע דאמר רמי בר רב
יודא אמר רב לול קטן היה אחורי בית
הכפורת נכוה שמונה אמות כדי להכשיר
את העזרה לאכילת קרשי קרשים ולשחיטת
קרשים קלים והיינו דכתב שנים לפר בר
מאי לפר בר אמר רבה ברב שילא כמאן
דאמר כלפי בר אמר רבי יהודה אמר
שמואל אין חייבין משום טומאה אלא על
אורך מאה ושמנים ושבע על רוחב מאה
ושלשים וחמש תני תנא קמיה דרב נחמן
כל העזרה היתה מאה ושמונים ושבע על
רוחב מאה ושלשים וחמש אמר ליה הכי
אמר לי אבא כגון זה כהנים נכנסין לשם
ואוכלין שם קרשי קרשים ושוחטין שם
קרשים קלים וחייבין משום טומאה למעוט
מאי אילימא למעוטי חלונות דלתות ועובי
החומה תנינא החלונות ועובי החומה
כלפנים ואלא למעוטי לשכות ואי בנויות
כחול ופתוחות לקרש והתניא תוכו קודש
מדרבנן ודאורייתא לא והתנן לשכות
בנויות בחול ופתוחות לקרש שהכהנים
נכנסין לשם ואוכלין שם קודשי קרשים
ושירי מנחה תלמוד לומר בחצר אהל
מועד יאכלוה התורה ריבתה חצירות הרבה
אצל אכילה אחת אמר רבא לאכילה שאני
אבל לענין טומאה לא והתניא לשכות
הבנויות לחול ופתוחות לקודש כהנים
נכנסין לשם ואוכלין שם קרשי קרשים
ואין שוחטין שם קרשים קלים וחייבין
משום טומאה לאו אמרה אין שוחטין תני
אין חייבין בשלמא אין שוחטין בעינא כנגד
הפתח וליכא אלא אין חייבין אמאי
וליטעמיך אין שוחטין מי לא עסקינן דאיכא
שחיטה כנגד הפתח דאי ליכא למאי
איצטריך אלא אף על גב שאינו כנגד
הפתח תני אין שוחטין אלא קדישא תני
נמי אין חייבין ולאכילה לא בענן כנגד
הפתח והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר

mum secespitarum. Quid? Veni & audi. Dicit Rame bar R. Juda: Dicit Rab. Erat fenestra parva post domum propitiatorii alta octo cubitos, ut fieret legitimum atrium, ut ibi comedi possent sanctitates sanctitatum, & mactari sanctitates leves: Et hoc est quod scriptum est: *Duo ad Parbar*. Quid *Parbar*? Dicit Raba bar R. Sila; quasi dicatur versus partem exteriorem. Dicit R. Jehuda; dicit Samuel: Non tenentur immundo nisi in longitudine centum & octoginta septem cubitorum, & in latitudine centum & triginta quinque cubitorum. Docuit doctor coram R. Nachman: Totum atrium patebat in longitudine centum & octoginta septem cubitos, & centum & triginta quinque in latitudine: Dixit illi: Sic mihi dixit pater meus huic simile: Sacerdotes illuc ingredientes ibi comedebant sanctitates sanctitatum, & ibi mactabant sanctitates leves, & tenebantur immundo: Ad excludendum: Cur? Si dicendum ut excludantur fenestræ portarum, & crassities muri. Legimus: Fenestræ & crassities muri reputatur quasi spatium interius. Atqui ad excludendum conclavia; Et si extructa sint in profano, & aperta in sanctum: Atqui extat traditio: Ejus medium est sanctum ex mente sapientum, at non ex lege. Atqui legimus: Si conclavia exstructa sint in profano, & aperta in sancto, sacerdotes illuc ingrediebantur, & ibi comedebant sanctitate sanctitatum, & reliquias muneris: Dictum est enim. *In atrio tentorii conventus comedent illud*. Lex includit multa atria respectu unius comestionis: Dicit Raba: Respectu comestionis diversa est, at non respectu immunditiei: Atqui extat traditio: Si conclavia exstructa sint in profano, & aperta in sanctum, sacerdotes illuc ingrediebantur, & ibi comedebant sanctitates sanctitatum, at ibi non mactabant sanctitates leves, & tenebantur immundo: Nam dicit: Non mactabant: Docet: Non tenebantur: Concedatur, quod non sit mactandum nisi recta e regione portæ; & hic non erat: At non tenebantur: Quare? Et juxta opinionem tuam non mactabant. De quo agimus? Quando mactatio fiebat e regione portæ; Si non erat; cur necesse erat? At vel si non fieret e regione portæ: Docet: non mactabant nisi sanctitates: Docet etiam: Non tenebantur; at respectu comestionis non requiritur ut fieret e regione portæ. Atqui extat traditio. R. Jose bar R. Jehuda dicit: Duo erant ostio-

שני פישפושין היו בבית החליפות וגובהו שמונה כדי להכשיר את העזרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים אמר רבינא סמי מכאן אכילה והכתב בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו קדשי שעה שאני . אמר רב יצחק בר אבודימי מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה שנאמר ביום הקריבו את זבחכם יאכל ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב האי מיבעי ליה לגופיה אם כן נימא קרא ביום זבחו יאכל הקריבו למה לי שמע מינה ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב ודילמא הכי קאמר רחמנא אי קריבה קריב דם האידנא ניתאכיל בשר האידנא ולמחר אי קרב דם למחר ניתאכיל בשר למחר וליומא אותרא אם כן נימא קרא ביום הקריב יאכל זבחו למה לי שמע מינה ביום שאתה זובח אתה מקריבו ביום שאי אתה [זובח אי אתה מקריבו. איתמר המחשב לאור שלישי חזקיה אמר כשר רבי יוחנן אמר פסול חזקיה אמר כשר דהא לא אינתיק לשריפה רבי יוחנן אמר פסול דלא אידחי ליה מאכילה האוכל לאור שלישי חזקיה אמר פטור דלא אינתיק לשריפה רבי יוחנן אמר חייב דהא אידחי ליה מאכילה תניא כוותיה דרבי יוחנן קדשים הנאכלין ליום אחד מחשבין בדמן משתשקע החמה ובבשרן ובאימוריהן משיעלה עמוד השחר קדשים הנאכלין לשני ימים ולילה אחת מחשבין בדמן משתקע החמה ובאימוריהן משיעלה עמוד השחר ובבשרו משתקע החמה של שני ימים . תנו רבנן יכול יהו נאכלין לאור שלישי ודין הוא זבחים נאכלין ליום אחד וזבחים נאכלין לשני ימים מה זבחים הנאכלים ליום אחד ולילה אחריהן אף זבחים הנאכלין לשני ימים ולילה אחריהן תלמוד לומר והנותר עד יום עד יום הוא נאכל ואינו נאכל ליום שלישי יכול ישרף מיד ודין הוא זבחים

ostiola in domo secespitarum, quorum altitudo erat octo cubitorum, ut fieret legitimum atrium, ut ibi comedi possent sanctitates sanctitatum, & mactari sanctitates leves: Dicit Rabina. Hinc probatur comestio: Atqui scriptum est: *Coquite carnem ad ostium tentorii conventus, & ibi comedite ipsam*: Sanctitates momentaneæ diversæ sunt. Dicit Rabi Isaach bar Abdami: Unde probatur, quod sanguis profanetur in occasu solis? Ex eo quod dictum est: *Quo die obtuleritis sacrificia vestra comedetur*. In die, quo immolas, tu offeres in die, quo tu non immolas, non offeres: Hoc requiritur sui ipsius causa; Si ita est, dixisset textus: *In die immolationis suæ comedetur*: הקריבו Quorsum? Hinc eruitur: In die quo immolas, tu offeres; In die quo non immolas, tu non offeres: Et fortasse sic dicit textus. Si offerendo offeratur sanguis hodie, comedetur caro hodie, si die crastino offeratur sanguis, die crastino comedetur caro, & die alio; si ita sit, dixisset textus: In die oblationis comedetur זבחו Quorsum? Hinc eruitur. In die quo tu immolas, tu offeres, in die quo tu non immolas, tu non offeres: Dicitur: Si cogitet de die tertio, Ezechias dicit; erit legitimum: Rabi Jochanan dicit: Erit illegitimum. Ezechias dicit: Erit legitimum, quia non amovetur ad combustionem: R. Jochanan dicit: Erit illegitimum; quia pellitur a comestione: Siquis comedat die tertio, Ezechias dicit: Absolvitur; quia non avellitur ad combustionem: R. Jochanan dicit: Tenetur; quia pellitur a comestione: Traditio juxta mentem R. Jochanan: Si sanctitates comedendæ sint die uno, cogitent de eorum sanguine post occasum solis, & de eorum carne, & adipibus postquam adscenderit columna auroræ. Si sanctitates comedendæ sint duobus diebus, & una nocte, si cogitant de earum sanguine postquam occiderit sol, & de earum adipibus, postquam adscenderit columna auroræ, & de earum carne post occasum solis duorum dierum. Tradiderunt sapientes: Crederem potuisse comedi die tertia? Et ratio dictitat: Sacrificia comeduntur die uno, & sacrificia comeduntur duobus diebus, sicut sacrificia comedebatur die uno, & nocte quæ consequebatur, ita pariter sacrificia comedebantur duobus diebus, & nocte quæ eos consequebatur. Idcirco dictum est: *Et residuum usque ad diem*: Usque ad diem comedebatur, at non comedebatur die tertio. Crederem statim fuisse comburendum? Et ratio di-

נאכלין לשני ימים מה זבחים הנאכלין ליום אחד תכף לאכילה שריפה אף זבחים הנאכלין לשני ימים תכף לאכילה שריפה תלמוד לומר ביום השלישי באש ישרף ביום אתה שורפו ואי אתה שורפה בלילה.

מתניתא הבכור והמעשר והפסח קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ודמן טעון מתנה אחת ובלבד שיתן כנגד היסוד שינה באכילתן הבכור נאכל לכהנים והמעשר לכל אדם ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל עד חצות ואינו נאכל אלא למנויו ואינו נאכל אלא צלי.

גמרא מאן תנא אמר רב חסדא רבי יוסי הגלילי אמר חלבו לא נאמר אלא כנגד היסוד חלבם דמו לא נאמר אלא דמם ליכד על בכור ומעשר ופסח שטעונים מתן דמים ואימורים לגבי מזבח מנא לן אמר רבי אליעזר אתיא זריקה זריקה מעולה ועולה מנלן דכתב על יסוד מזבח העולה למר על עולה חובה שטעונה יסוד אי מה להלן שתי מתנות שהן ארבע אף כאן שתי מתנות שהן ארבע אמר אביי למה לי למכתב סניב בעולה סביב בחטאת הוו שני כתובין הבאין כאחד וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין אלא למאן דאמר מלמד מאי איכא למימר הוי אשם שלשה ושלשה ודאי אין מלמדין.

הבכור נאכל לכהנים תנו רבנן מנין לבכור שנאכל לשני ימים ולילה שנאמר ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק התרומה הקישו הכתוב לחזה ושוק של שלמים מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד וכו

dictitat: Sacrificia comedebantur die uno, & sacrificia comedebantur duobus diebus; sicut in sacrificiis, quæ comedebantur die uno, annectebatur comestioni combustio: Ita pariter in sacrificiis, quæ comedebantur duobus diebus, annectebatur comestioni combustio. Idcirco dictum est: *Die tertio igne comburetur*. Die tertio tu combures, at non combures nocte.

Misna: Primogenitum, & decimum, & Pascha sunt sanctitates leves; Eorum mactatio fiebat in omni loco in atrio, & eorum sanguis requirebat adspersionem unam, dummodo adspergat e regione basis. Diversa erat ratio in eorum comestione. Primogenitum comedebatur a sacerdotibus, & decimum ab omni homine, & comedebantur in tota civitate a cunctis hominibus omni specie cibi duobus diebus, & nocte una: Pascha non comedebatur nisi noctu, & non comedebatur nisi usque ad mediam noctem, & non comedebatur nisi ab annumeratis, & non comedebatur nisi assatum.

Gemara. Iste doctor, dicit R. Chasda, est Rabi Jose Galilæus: Etenim extat traditio: R. Jose Galilæus dicit: Adipem ejus non dictum est, sed *adipem eorum*; sanguinem ejus non dictum est, sed *sanguinem eorum*: Ad docendum, quod primogenitum, & decimum & Pascha requirant adspersionem sanguinum e regione basis, & adipes super altare: Unde probatur? Dicit Rabi Eliesër: Probetur adspersio adspersio ex holocausto, & holooaustum ipsum unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Ad basim altaris holocausti*. Docet, quod holocaustum ex debito requirat basim. Si ibi duæ adspersiones, quæ sunt quatuor, ita pariter hic duæ adspersiones, quæ sunt quatuor: Quorsum scriptum est *in circuitu* in holocausto, *in circuitu* in sacrificio pro peccato? Duo textus simul adducuntur; & quando duo textus simul adducuntur, non docent: At juxta mentem illius qui dicit; docent; quid est dicendum? Ecce in sacrificio pro delicto est tertius, & tres certum est, quod non doceant. Primogenitum comedebatur a sacerdotibus. Tradiderunt sapientes: Unde probatur, quod primogenitum comederetur duobus diebus, & nocte una? Ex eo quod dictum est: *Et caro ejus erit tibi sicut pectus ventilationis, & sicut crus separationis*. Æquiparat illud textus pectori, & cruri pacificorum; sicut pacifica comedebantur duobus diebus, & una nocte, ita pariter primogenitum

co-

שאלה נשאלה לפני חכמים בכרם ביבנה
בכור לכמה נאכל נענה רבי טרפון ואומר
לשני ימים ולילה אחד היה שם תלמיד
אחד שבא לבית המדרש לפני חכמים
תחילה ורבי יוסי הגלילי שמו אמר לו רבי
מנין לך אמר לו בני שלמים קדשים קלים
ובכור קדשים קלים מה שלמים נאכלין
לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל
לשני ימים ולילה אחד אמר לו רבי בכור
מתנה לכהן וחטאת ואשם מתנה לכהן מה
חטאת ואשם ליום ולילה אף בכור ליום
ולילה אמר לו נרון דבר מתוך דבר ונלמד
דבר מתוך דבר מה שלמים אין באין על
חטא אף בכור אינו בא על חטא מה
שלמים נאכלין לשני ימים ולילה
אף בכור נאכל לשני ימים ולילה
אחד אמר לו רבי נרון דבר מדבר
ילמד דבר מדבר חטאת ואשם מתנה לכהן
ובכור מתנה לכהן מה חטאות ואשם אין
באין בנדר ונדבה אף בכור אינו בנדר
ונדבה מה חטאת ואשם נאכלין ליום אחד
אף בכור נאכל ליום אחד קפץ רבי עקיבא
ונסתלק רבי טרפון אמר לו הרי הוא אומר
ובשרם יהיה לך הקישן הכתוב לחזה ושוק
של שלמים מה שלמים נאכלין לשני ימים
ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים
ולילה אחד אמר לו היקשתו לחזה ושוק
של שלמים ואני מקישו לחזה ושוק של
שלמים ואני מקישו לחזה ושוק של תודה
מה תודה נאכלת ליום ולילה אף בכור
נאכל ליום ולילה אמר לו הרי הוא אומר
ובשרם יהיה לך שאין תלמוד לומר יהיה
לך ומה תלמוד לומר יהיה לך הוסיף הכתוב
הויה אחרת בבכור וכשנאמרו דברים לפני

comedebatur duobus diebus, & una nocte: Et de hac quæstione quæsitum fuit coram sapientibus in vinea in Jabne. Primogenitum quandiu comeditur? Respondit R. Tarphon, & dixit: Duobus diebus & nocte una: Ibi erat alius discipulus, qui venit in Academiam coram sapientibus in principio, & vocabatur R. Jose Galilæus: Dixit illi Rabi? Unde tibi probatur? Respondit: Pacifica sunt sanctitates leves, & primogenitum est ex sanctitatibus levibus, sicut pacifica comedebantur duobus diebus & nocte una, ita pariter primogenitum comedebatur duobus diebus & nocte una. Respondit illi: Primogenitum donabatur sacerdoti, & sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto donabatur sacerdoti, sicut sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto comedebatur uno die & una nocte, ita pariter primogenitum comedetur uno die & una nocte. Dixit illi: Probetur res mediante re, & doceatur res mediante re; Sicut pacifica non adducebantur pro peccato, ita pariter primogenitum non afferebatur propter peccatum; Sicut pacifica comedebantur duobus diebus & una nocte, ita pariter primogenitum comedebatur duobus diebus & una nocte. Respondit illi Raba. Probetur res ex re, & doceatur res ex re. Sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto donabatur sacerdoti, & primogenitum donabatur sacerdoti, sicut sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto non afferebantur ex voto, & spontanea oblatione, ita pariter primogenitum non afferebatur ex voto, & spontanea oblatione; Sicut sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto comedebantur die uno, ita pariter primogenitum comedetur die uno. Exsiliens R. Akiba recessit. R. Tarphon dixit: Ecce dictum est: *Et caro eorum erit tibi*. Æquiparat eam textus pectori & cruri pacificorum; Sicut pacifica comedebantur duobus diebus & nocte una, ita pariter primogenitum comedetur duobus diebus & nocte una. Respondit illi: Æquiparasti pectori & cruri pacificorum, at ego æquiparabo pectori & cruri sacrificii Eucharistici; Sicut sacrificium Eucharisticum comedebatur uno die, & una nocte, ita pariter primogenitum comedebatur uno die & una nocte: Dixi illi: Ecce dictum est: *Et caro eorum erit tibi*. Neque erat necesse ut diceretur: *Erit tibi*: Cur dictum est: *Erit tibi*? Addit textus aliam essentiam in primogenito. Et quando hæc dicta fuerunt coram R. Ismael, dixit

רבי ישמעאל אמר להן צאו ואמרו לו
לרבי עקיבא טעיתה תודה למדה משלמים
דבר הלמד בהקיש חוזר ומלמד בהקיש
אין עליך לידון בלשון אחרון אלא בלשון
ראשון ורבי ישמעאל האי יהיה לך מאי
עביד ליה לומר על בכור בעל מום שהוא
מתנה לכהן שלא מצינו בכל התורה ורבי
עקיבא ילוף ליה מבשרם חד תם וחד בעל
מום ורבי ישמעאל מבשרם דהנך בכורות
קאמר במאי קמיפלגי מר סבר הימנו ודבר
אחר הוי הקיש ומר סבר לא הוי הקיש
בשלמא למאן דאמר לא הוי הקיש היינו
דכתב וכן יעשה לאהל מועד כשם שמזה
לפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה
מדם הפר כך מזה בהיכל וכשם שלפני
ולפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם
השעיר כך מזה בהיכל אלא למאן דאמר
הוי הקיש מאי איכא למימר מקומות הוא
דנמרי מהדדי ואיבעת אימא חוץ מפנים
בחד זימנא גמיר בשלמא למאן דאמר
הוי הקיש היינו דכתב ממושבותיכם תביאו
לחם תנופה שאין תלמוד לומר תביאו מה
תלמוד לומר תביאו כל שאתה מביא ממקום
למקום אחר הרי הוא כזה מה להלן
עישרון לחלה אף כאן עשרון לחלה אי
מה להלן שני עשרונים אף כאן שני
עשרונים תלמוד לומר תהיינה ולמדנו
עשרה לחמץ ועשרה למצה מנין תלמוד
לומר על חלת לחם חמץ נגר חמץ הבא
מצה אלא למאן דאמר לא הוי הקיש
מאי איכא למימר תביאו יתירה היא .
הפסח אינו נאכל מאן תנא אמר רב יוסף
רבי אלעזר בן עזריה הוא דתניא רבי
אלעזר אומר נאמר כאן בלילה ונאמר להלן
ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה מה להלן
עד חצות אף כאן עד חצות אמר לו רבי
עקיבא והלא כבר נאמר ואכלתם אותו
בחיפזון עד שעת חיפזון אם כן מה תלמוד
לומר בלילה הזה שיכול יהא ככל הקדשים
הנאכלים ביום תלמוד לומר בלילה בלילה

xit illis: Egredimini, & dicite τῷ Rabi Akiba. Errasti, explicans sacrificium Eucharisticum, ex pacificis; res quæ docetur comparatione, iterum docebit comparatione? Tu non potes differere sensu posteriori, sed priori. Et R. Ismael τὸ *Tibi erit* quomodo explicat? Dicendo, quod primogenitum vitiatum sit donum sacerdoti; quod non invenimus in universa lege. Et R. Akiba docet ex eo quod dictum est: *Caro eorum:* Sive fuerit perfectum, sive vitiatum: Et Rabi Ismael τὸ *caro eorum;* hoc de primogenito dicitur. In quo dissentiunt? Mor putat: *Ex eo* & rem aliam comparat; & Mor putat, non comparat: Concedatur juxta mentem illius, qui dicit: Non comparat: Hoc est quod scriptum est: *Et sic faciet in tentorio conventus;* Sicut adspersit in adyto semel sursum, & septies deorsum de sanguine juvenci, ita pariter adsperget in templo; & sicut in adyto adspersit semel sursum, & septies deorsum de sanguine hirci, ita pariter adsperget in templo: At juxta mentem illius qui dicit: Comparat; quid est dicendum? Loca inter se explicat: Et si velis dicam; Exterius ab interiori una vice docet: Concedatur juxta mentem illius qui dicit: Comparat: Hinc scriptum est: *Ex habitaculis vestris afferetis panem ventilationis:* Neque erat necesse ut diceretur: *Afferetis*: Cur dictum est: *Afferetis*? Quod afferes de loco ad locum alium, erit huic simile; sicut ibi una decima pro placenta, ita pariter hic una decima pro placenta; Aut sicut ibi duæ decimæ, ita pariter hic duæ decimæ. Idcirco dictum est: *Erunt:* Et percipimus decem placentas pro fermentato, decem pro azymo unde probantur? Ex eo quod dictum est: *Super placenta panis fermentati*. Contra fermentatum afferatur azymum. At juxta mentem illius, qui dicit: Non comparat: Quid est dicendum? *Afferetis;* erit superfluum: Pascha non comedebatur: Iste doctor, dicit R. Joseph, est R. Eliesér ben Azaria: Etenim extat traditio: R. Eliesér dicit: Dictum est hic: *In nocte:* Et dictum est ibi: *Et transibo in terra Ægypti nocte ista*. Sicut ibi usque ad mediam noctem, ita pariter hic usque ad mediam noctem: Dixit illi R. Akiba: Atqui jam dictum est: *Et comedetis ipsum in timoris percussione:* Usque ad horam timoris percussionis. Si ita est; cur dictum est: *Nocte ista*? Crederem omnes sanctitates interdiu fuisse comedendas? Idcirco dictum est: *In nocte;* in nocte comedebatur, at non comedebatur interdiu.

יהא נאכל ואינו נאכל ביום אמר ליה אביי וממאי דרבי אלעזר בן עקיבא ודאורייתא דילמא דרבנן ולהרחיק מן העבירה אם מאי אלא עד חצות כי התם מה התם דאורייתא אף כאן נמי דאורייתא.

פרק ששי

מתניתא קדשי קדשים ששחטו בראש המזבח רבי יוסי אומר כאילו נשחט בצפון רבי יוסי בר יהודה אומר מחצי המזבח ולדרום כדרום מחצי המזבח ולצפון כצפון.

גמרא אמר רב אסי אמר רבי יוחנן אומר היה רבי יוסי כוליה מזבח בצפון קאי ומאי כאילו מהו דתימא בענן על ירך וליכא קא משמע לן אמר ליה רבי זירא לרבי אסי אלא מעתה לרבי יוסי ברבי יהודה הכי נמי דחציו בצפון וחציו בדרום וכי תימא הכי נמי והא את הוא דאמרה משמיה דרבי יוחנן מודי רבי יוסי ברבי יהודה שאם שחטן בנגדן בקרקע פסולה אמר ליה הכי קאמר רבי יוחנן שניהם מקרא אחד דרשו וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך רבי יוסי סבר כולו לעולה וכולו לשלמים ורבי יוסי ברבי יהודה סבר חציו לעולה וחציו לשלמים דאי סלקא דעתך כולו לעולה כשר השתא כולו לעולה כשר כולו לשלמים מיבעיא ואידך איצטריך סלקא דעתך אמינא עולה הוא דרחיק ליה מקום אבל שלמים דלא דחיק ליה מקום אימא לא קא משמע לן גופא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מודי רבי יוסי ברבי יהודה שאם שחטן כנגדן בקרקע פסולות אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא מאי כנגדן בקרקע אילימא אמה יסוד אמה סובב האי גופיה מזבח הוא ועוד מאי כנגדן בקרקע וכי תימא דעביד מחילות בקרקע ושחיט בהו וכי האי גוונא מי הוי מזבח והתניא מזבח אדמה תעשה לי שיהא מתוכו מאדמה שלא יבננו לא על גבי מחילות ולא על גבי כיפין לא צריכא דכצרי בצרי אמר רבי זירא אפשר איתא להא דרבי יוחנן ולא תנינא לה במתניתין נפק דק ואשכח דתנן בירוו

Dixit Abaje: Unde probat R. Eliefer ben Azaria? Ex lege; Fortaffe ex fapientibus, ut removeatur a tranfgreffione. At quomodo eft intelligendum ufque ad mediam noctem? Sic ibi: Sicut ibi ex lege, ita pariter hic ex lege.

CAPUT VI.

MISNA. Sanctitates fanctitatum fi mactentur in vertice altaris, R. Jofe dicit reputatur perinde ac mactentur in aquilone. R. Jofe bar Jehuda dicit: Dimidium altare ad plagam auftralem, quafi plaga auftralis, dimidium altare ad plagam aquilonarem quafi plaga aquilonaris.

GEMARA. Dicit R. Affe, dicit Rabi Jochanan, dicit R. Jofe: Totum altare erat in aquilone: Quid fignificat; quafi? Si dicas, quod requiratur ad latus? Et hic non eft: Nobis dicit. Dixit R. Zira τῷ R. Affe: At nunc juxta mentem R. Jofe bar R. Jehuda: fic etiam ejus dimidium eft in aquilone, & dimidium in auftro: Num dices fic etiam? Atqui hoc dicit nomine Rabi Jochanan; Fatetur R. Jofe bar R. Jehuda; Si mactet e regione illorum in folo, erit illegitimum. Refpondit: Sic dicit R. Jochanan: Ambo eundem textum exponunt: *Et immolabis fuper illo holocaufta tua, & pacifica tua*. R. Jofe putat totum pro holocaufto, & totum pro pacificis; & R. Jofe bar R. Jehuda putat dimidium pro holocaufto, & dimidium pacificis: Si putas totum pro holocaufto effe legitimum: Jam vero totum pro holocaufto erit legitimum; totum pro pacificis: Quæritur: Alia traditio: Neceffe eft: Si putas, dicam de holocaufto, cui coarctatur locus, at de pacificis, quibus non coarctatur locus, dicam: Nos non docet: Fundamentum. Dicit R. Affe, dicit R. Jochanan; Fatetur R. Jofe bar R. Jehuda, fi mactet e regione illorum in folo, quod fit illegitimum. Dixit R. Acha ex Dephati τῷ Rabina. Quid e regione illorum in folo? Si dicatur de cubito bafis, & de cubito ambitus, ecce ipfum altare eft: Et præterea quid e regione illorum in folo? Num dices, quod faciat cavernas in folo, & in iis mactet? Num hoc modo faciendum eft altare? Atqui extat traditio: *Altare terreum facies mihi*: Ne ædificet fuper cavernis, neque fuper fornicibus non poteft fieri fubtractione. Dicit R. Zira: Poteft fieri ut fit juxta mentem R. Jochanan: Nonne legimus in Mifna: Egreffus eft ad perfcrutandum, & invenit. Etenim perfpicue

משם עצי תאינה יפים לסדר מערכה
שנייה של קטרת כנגר קרן מערבית
דרומית משך מן הקרן כלפי צפון ארבע
אמות באומר חמש סאים גיחלים ובשבת
באומר שמונה סאין גיחלין ששם היו
נותנין שני בויכי לבונה של לחם הפנים
ומאי סימנן רבי יוסי היא דתניא רבי יוסי
אומר זה סימן כל הניטל בפנים לינתן
בחוץ אינו נוטל אלא בסמוך שאין לפנים
וכל הניטל בחוץ לינתן לפנים אינו ניטל
אלא בסמוך שאין לפנים וכל הניטל
בפנים לינתן בחוץ מאי ניהו אילימא שירים
בהדיא כתיב בהו אל יסוד מזבח העולה
אשר פתח אהל מועד ותו כל הניטל בחוץ
לינתן בפנים מאי ניהו אילימא גחלים של
יום הכיפורים בהדיא כתיב בהו ולקח מלא
המחתה גחלי אש וגו' אלא כל הניטל
בפנים לינטל בחוץ שני בזיכי לבונה של
לחם הפנים דגמרי משירים הניטל בחוץ
לינטל בפנים גחלים דכל יומא ויומא
דגמרן מגחלים של יום הכיפורים ומאי
קסבר אי קסבר כוליה מזבח בדרום קאי
עשרים ושבע בעי למיתי ואינמי קסבר
קדושת היכל ואולם חדא היא עשרים
ותרתי בעי מיתי ואי קסבר חציו בצפון
וחציו בדרום חד סרי בעי למיתני ואלא
קסבר קדושת היכל ואולם חדא מילתא
היא שית בעי למיתי אלא לאו משום
דקסבר כוליה מזבח בצפון קאי והני ארבע
אמות אמה יסוד ואמה סובב ואמה מקום
קרנות ואמה מקום רגלי הכהנים דכי
מסגו לקמי טפי תו ליכא פתח אמר רב
אדא בר אהבה הא מני רבי יהודה היא
דתניא רבי יהודה אומר מזבח ממוצע
ועומד באמצע העזרה ושלשים ושתים
אמות היו לו עשר אמות כנגד פתחו של
היכל אחת עשרה אמה מיכן ואחת עשרה
אמה מיכן נמצא מזבח מכוון כנגד היכל
סוף סוף לרבי יהודה חד סרי בעי למיתי
ואי קסבר קדושת היכל ואולם חדא מילתא
היא שית בעי למיתי מי סברת הני ארבע
אמות בהדי אמה יסוד ואמה סובב ארבע

cue legimus ex eo loco. Ligna ficulanea convenientia erant ordini struis: secunda suffitus contra cornu occidentale australe protracta ab cornu versus aquilonem quatuor cubitos in mensura quinque satorum prunarum, & in Sabbatho in mensura octo satorum prunarum, quod ibi ponerent duas acerras thuris panis facierum: Quodnam erat signum R. Jose? Etenim extat traditio: R. Jose dicit: Quod tollitur in loco interiori, ut ponatur in exteriori, non tollet nisi ex loco, qui sit proximus interiori; & quod tollitur in loco exteriori, ut ponatur in interiori, non tollet nisi ex loco, qui sit proximus interiori: Quod tollitur in loco interiori, ut ponatur in exteriori, quid est? Si dicas esse reliquias; de iis perspicue scriptum est: *Ad basim altaris holocausti, quod erat ad ostium tentorii conventus*: Et præterea quod tollitur in loco exteriori, ut ponatur in interiori, quid est? Si dicas esse prunas diei expiationum; de iis perspicue scriptum est: *Et accipiet plenum thuribulum de prunis ignitis &c.* At quod tollitur in loco interiori, ut portetur in exteriorem, duæ acerræ thuris panis facierum expliceantur ex reliquiis; Si tollatur in loco exteriori, ut portetur in interiorem, prunæ quotidianæ explicentur ex prunis diei expiationum: Quid putat? si putat totum altare fuisse situm in plaga australi, septem & viginti cubitos oportebat adducere; si pariter putat sanctitatem templi, & vestibuli unam fuisse, duos & viginti oportebat adducere; si putat altare dimidium fuisse situm in austro, & dimidium in aquilone, undecim oportebat adducere; At si putat sanctitatem templi & vestibuli unam fuisse, sex oportebat adducere: Nisi quod putet totum altare in aquilone fuisse situm; & isti quatuor cubiti, cubitus basis, & cubitus ambitus, & cubitus situs cornuum, & cubitus spatii ambulacri sacerdotum; si amplius accresceret, non esset amplius porta. Dicit R. Ada bar Aba: Cujusnam hæc sententia est? Rabi Jehuda. Etenim extat traditio. R. Jehuda dicit: Altare erat in medio, & situm erat in medio atrii, & duos & triginta cubitos patebat, decem contra portam templi, undecim hinc, & inde undecim, deprehenditur altare respexisse contra templum. Tandem juxta mentem R. Jehuda, undecim oportebat adducere: Et si putat sanctitatem templi & vestibuli unam fuisse, sex oportebat adducere. Quid putas? Isti quatuor cubiti cum cubito basis, & cubito ambitus quatuor

אמות בר מאמה יסוד ואמה סובב ונוקמא
כרבי יוסי ובממוצע משום דרבי יהודה
שמענא ליה ממוצע בהדיא ורב שירביא
אמר הא מני רבי יוסי הגלילי היא דתניא
רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר ונתת
את הכיור בין אהל מועד וגומר ואת
מזבח העולה וגומר מזבח בפתח אהל
מועד ולא כיור בפתח אהל מועד היכן
היה נותנו בין האולם ולמזבח משוך קימעא
כלפי הדרום מאי קסבר אי קסבר כוליה
מזבח בדרום קאי נוקמי מכותל היכל
ולדרום בין אולם למזבח ואי נמי קסבר
קדושת היכל ואולם חדא היא נוקמיה
מכותל אולם ולדרום בבין אולם למזבח
אינמי קסבר חציו בצפון וחציו בדרום
נוקמיה מכותל היכל ולדרום בין אולם
ולמזבח אלא לאו משום דקסבר כוליה
מזבח בצפון קא בי נמי מוקמות לה
מכותל היכל ולדרום בין אולם ולמזבח לא
לאו משום דקסבר כוליה מזבח בצפון כי
נמי מוקמת לה מכותל היכל ולצפון הוה
ליה בין אולם ולמזבח ונוקמה מכותל אולם
ולצפון בבין אולם ולמזבח אמר קרא צפונה
שיהא צפון פנוי מכולם מאן תנא דפליג
עליה דרבי יוסי הגלילי רבי אליעזר בן
יעקב היא דתניא רבי אליעזר בן יעקב
אומר צפונה שיהא צפון פנוי מכלום
ואפילו מן המזבח אמר רב מזבח שנפגם
כל הקדשים שנשחטו שם פסולין מקרא
הוא בידינו ושכחנוהו כי סליק רב כהנא
אשכחיה לרבי שמעון ברבי דקאמר משום
רבי ישמעאל ברבי יוסי מנין למזבח
שנפגם שכל הקדשים שנשחטו שם פסולין
שנאמר וזבחת עליו את עולותיך ואת
שלמיך וכי עליו אתה זובח אלא כשהוא
שלם ולא כשהוא חסר אמר היינו קרא
דאישתמיט ליה לרב ורבי יוחנן אמר אחד
זה ואחד זה פסולין במאי פליגי רב סבר
בעלי חיים אינן נרחין ורבי יוחנן אמר
סבר בעלי חיים נירחין מיתיבי כל הקדשים
שהיו עד שלא נבנה המזבח ואחר כך

erant cubiti excepto cubito basis, & cubito ambitus, & constituitur juxta mentem R. Jose, & in medio juxta opinionem R. Jehuda, qui certe putat in medio fuisse situm. Et Rabi Serebia dicit: Cujusnam hæc sententia est? Rabi Jose Galilæi: Etenim extat traditio. R. Jose Galilæus dicit: Propterea quod dictum est: *Et posuit labrum inter tentorium conventus &c. Et altare holocausti &c.* Altare in ostio tentorii conventus, at non labrum in ostio tentorii conventus: Ubinam situm erat? Inter vestibulum & altare paulo protractum versus plagam australem. Quid putat? Si putat totum altare situm fuisse in austro, statuendum erat ab pariete templi ad austrum inter vestibulum & altare: Si pariter putat sanctitatem altaris & vestibuli unam fuisse, statuendum erat ab pariete templi ad austrum inter vestibulum & altare: Nisi quod fortasse putet totum altare fuisse situm in aquilone, sic quoque statuendum erat ab pariete templi ad austrum inter vestibulum & altare; Si esset inter vestibulum & altare, statuendum erat ab pariete vestibuli ad aquilonem inter vestibulum & altare. Dicit textus: *Latus aquilonare;* Ut plaga aquilonaris omnino esset vacua: Iste doctor, qui contendit cum R. Jose Galilæo, est Rabi Eliesér ben Jacob. Etenim extat traditio. R. Eliesér ben Jacob dicit: *Latus aquilonare;* Ut plaga aquilonaris omnino esset vacua, vel ab ipso altari. Dicit Rab: Altare si rumpatur, sanctitates quæ ibi mactantur, erunt illegitimæ. Textus erat in nostra manu, & obliti sumus; Quando adscendit Rabi Channa eum invenit juxta mentem Rabi Simeonis bar Rabi, qui dicit nomine R. Ismael bar R. Jose: Unde probatur, si altare rumpatur, quod omnes sanctitates, quæ ibi mactantur, sint illegitimæ? Ex eo quod dictum est: *Et immolabis super illo holocausta tua, & pacifica tua.* Num super illo tu immolas? At quando sit integrum, non quando sit deficiens: Dicit: Hic est textus, qui excidit לרב Rab: & R. Jochanan dicit: Utrumque est illegitimum: In quo dissentiunt? Rab putat, quod viva non pellantur; & R. Jochanan dicit: Putat, quod viva pellantur. Oppositio: Omnes sanctitates, quæ ibi erant antequam ædificetur altare, & postea ædificetur altare, sunt illegitimæ, si ædificetur pellebantur ab initio: At priusquam diruatur altare; si diruatur: Ecce senescebant: At priusquam rumpatur altare, & postea rumpatur altare, erit illegi-

נבנה המזבח פסולה נבנה דחויין מעיקרא
נינהו אלא עד שלא נהרס המזבח נהרס
הא איזקין להו אלא עד שלא נפגם המזבח
ואחר כך נפגם המזבח פסולה ולא תרוצי
קא מתרצת אימא שנשחטו והאמר רב
גידל אמר רב מזבח שנעקר מקטירין
קטורת במקומו כדאמר רבא מודי היה רבי
יהודה בדמיה הכא נמי מודי רב בדמיה
מאי רבי יהודה דתניא ביום ההוא קידש
המלך תוך החצר וגומר כי מזבח שעשה
משה קטן מהביל דברים ככתבן דברי רבי
יהודה אמר ליה רבי יוסי והלא כבר נאמר
אלף עולות יעלה שלמה על המזבח ההוא
דבית עולמים הוא אומר ויזבח שלמה את
זבח השלמים אשר זבח ליהוה בקר עשרים
ושנים אלף וכשאתה מגיע לחשבון עולות
ולמניין אמות זה גדול מזה אלא מהו קטן
מהביל כאדם האומר לחבירו פלוני ננס
הוא ופסול לעבודה ורבי יהודה שפיר
קאמר רבי יוסי רבי יהודה לטעמיה דאמר
מזבח שעשה משה גדול היה דתניא חמש
אמות ארך וחמש אמות רוחב דברים
ככתבן דברי רבי יוסי רבי יהודה אומר
נאמר כאן רבוע ונאמר להלן רבוע מה
להלן מאמצעיתו היה מודד אף כאן
מאמצעיתו היה מודד והתם מנלן דכתיב
והאריאל שתים עשרה אמה לכל רוח או
אינו אלא שתים עשרה על שתים עשרה
כשהוא אומר על ארבעת רבעיו מלמד
שמאמצע הוא מודד ורבי יוסי כי גמר
גזירה שוה בגובהה הוא דגמיר דתניא
ושלש אמות קומתו דברים ככתבן דברי
רבי יהודה רבי יוסי אומר נאמר כאן
רבוע ונאמר להלן רבוע מה להלן גובהו
פי שנים כאורכו אף כאן פי שנים כארכו
אמר ליה רבי יהודה והלא כבר נאמר
ואת החצר מאה אמה וגומר איפשר כהן
עומד על גבי המזבח ועבודה בידו וכל
העם רואין אותו מבחוץ אמר לו רבי יוסי
והלא כבר נאמר ואת קלעי החצר ואת
מסך שער החצר אשר על המשכן ועל
המזבח מה משכן עשר אמות אף מזבח
עשר אמות ואימא קלעים חמש עשרה
אמה אל הכתף ומה תלמוד לומר חמש

gitimum: At non solvisti quæstionem: Dicam, quando mactata fuerint: Et dicit R. Ghidal. Dicit Rab: Altare si evellatur, adoleant suffitum in ejus loco; sicut dicit Rab: Fatetur R. Jehuda in ejus sanguinibus; hic quoque fatetur Rab in ejus sanguinibus: Quid R. Jehuda? Extat traditio: *In die illo sanctificavit rex medium atrii, quia altare, quod fecit Mose, parvum erat, ut capere posset &c.* Verba juxta sensum literalem: Verba R. Jehuda: Dixit illi R. Jose: Atqui jam dictum est: *Mille holocausta obtulit Salomon super altare illud.* Hoc erat altare domus seculorum. Dictum est: *Et immolavit Salomon ex bobus duo & viginti millia.* Et quando pervenit ad computum holocaustorum, & ad numerum cubitorum, hoc erat illo majus: At quid significat: *Parvum, ut capere posset?* Sicut homo qui dicit socio suo: N. nanus est, & illegitimus ministerio: Et R. Jehuda: Recte, dicit R. Jose, R. Jehuda juxta opinionem qui dicit: Altare quod fecit Mose, magnum erat: Etenim extat traditio: *Quinque cubitorum longitudo, & quinque cubitorum latitudo.* Verba juxta sensum literalem. Verba R. Jose. R. Jehuda dicit: Dictum est hic: *Quadratum;* & dictum est ibi: *quadratum:* Sicut ibi ab ejus medio metitus est; ita pariter hic ab ejus medio metitus est: Et ibi unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Et Ariel duodecim cubitorum ad omnia latera;* aut duodecim cubitorum circumquaque? Quando vero dicit: *Ad quatuor ejus quadraturas:* Docemur, quod ab ejus medio fuerit metitus: Et R. Jose, quia docet a pari, in ejus altitudine docet. Etenim extat traditio. *Et trium cubitorum ejus altitudo:* Verba juxta sensum literalem; verba R. Jehuda: R. Jose dicit: Dictum est hic; *quadratum*, & dictum est ibi: *quadratum:* Sicut ibi ejus altitudo erat duplo major præ ejus longitudine, ita pariter hoc loco ejus altitudo erit duplo major præ ejus longitudine. Respondit illi R. Jehuda. Atqui jam dictum est: *Et atrium centum cubitorum &c.* Fieri non poterat ut sacerdos consisteret super altare, & ministraret manu sua, & universus populus eum adspicere posset extrinsecus. Respondit illi R. Jose: Atqui jam dictum est: *Et vela atrii & aulæum portæ ostii atrii, quod est juxta tabernaculum, & juxta altare:* Sicut tabernaculum erat decem cubitorum, ita pariter altare decem cubitorum. Et dicam: *Aulæaque quindecim cubitorum erant in humero.* Et cur

אמות משפת המזבח ולמעלה ומה תלמוד
לומר ושלש אמות קומתו משפת סובב
ולמעלה ורבי יהודה כי גמיר גזירה שוה
ברחבה הוא דגמיר ולרבי יהודה הא קא
מיתחזי כהן נהי דכהן מיתחזי עבודה
דבידו לא מיתחזי בשלמא לרבי יהודה
היינו דכתב קירש אלא לרבי יוסי מאי
קרש להעמיר בה מזבח בשלמא לרבי יוסי
דיינו דכתב קטן אלא לרבי יהודה מאי
קטן הכי קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה
תחת מזבח הנחשת קטן הוה במאי פליגי
מר סבר דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ
מפנים ומר סבר דנין כלי מכלי ואין דנין
כלי מבנין אמר רבא מודי רבי יהודה
ברמים דתניא רבי יהודה אומר כוס אחד
היה מטלא מדם התערובת ושופכו על גבי
המזבח שאם ישפך דמו של אחר מהן
נמצא זה מכשירו ואי סלקא דעתך סבר
רבי יהודה כולה עזרה מיקרשא הא
איתעבידא ליה מצותיה ודילמא משום
דקסבר שפיכה מכח האדם בחנן אם כן
נישקליה ונשפיך ליה ארוכתיה ודילמא
משום דבעינן מצוה מן המובחר אמר רבי
אליעזר מזבח שנפגם אין אוכלין בנינו
שירי מנחה שנאמר ואכלוה מצות אצל
המזבח וכי אצל המזבח אכלוה אלא בזמן
שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר אשכחן
שירי מנחה קרשי קדשים מנלן תלמוד
לומר קדשי קדשים קדשים קלין מנין
אמר אביי אתיא מדרשה דרבי יוסי דתניא
רבי יוסי אומר שלשה דברים משום שלשה
זקנים וזה אחד מהן רבי ישמעאל אומר
יכול יעלה אדם מעשר שני לירושלם
ויאכלנו בזמן הזה ודין הוא בכור טעון
הבאת מקום ומעשר טעון הבאת מקום מה
בכור אינו אלא בפני הבית אף מעשר

cur dictum est : *Quinque cubitorum* ? Ab ora altaris ad superiorem partem : Et cur dictum est : *Trium cubitorum altitudo ejus* ? Ab ora ambitus ad superiorem partem , & Rabi Jehuda , qui docet a pari , in latitudine docet . Et juxta mentem R. Jehuda : Ecce sacerdos conspiciebatur conveniens erat , at sacerdos conspiceretur , at ministerium, quod in manu habebat non conspiciebatur : Concedatur juxta mentem R. Jehuda ; Ecce scriptum est : *Sanctificavit*. At juxta mentem R. Jose; quid significat: *Sacrificavit*? Ut in eo statueret altare . Concedatur juxta mentem R. Jose : Ecce scriptum est : *Parvum*. At juxta mentem Rabi Jehuda : Quid *parvum* ? Sic dicit : Altare lapideum , quod fecit Salomon præ altari æneo erat parvum: In quo consistit controversia? Mor putat , quod sit probandum exterius ab exteriori, & non sit probandum exterius ab interiori : Et Mor putat , quod sit probandum vas ex vase ; at non sunt explicanda vasa ab ædificio . Dicit Raba : Consentit Rabi Jehuda in sanguinibus : Etenim extat traditio . R. Jehuda dicit: Calix unus plenus sanguine commixto effundetur super altare ; Si enim effundatur sanguis unius ex illis , deprehendetur , quod illum faciat legitimum. Si credis , quod putet Rabi Jehuda totum atrium fuisse sanctificatum; ecce factum est ejus præceptum , & fortasse quia putat, quod effusio per hominem facienda sit : si ita est , accipienda esset, & effundenda in loco suo : & fortasse quod requiratur præceptum ex optimo . Dicit R. Eliefer : Si altare rumpatur , non comedunt ejus causa reliquias muneris : Dictum est enim : *Et comedite illud infermentatum juxta altare*. Num prope altare comedebatur? At quando erat integrum, non quando erat deficiens : Invenimus reliquias muneris, de sanctitatibus sanctitatum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sanctitates sanctitatum*. De sanctitatibus levibus unde probatur? Dicit Abaje: Probetur ab expositione R. Jose . Etenim extat traditio : R. Jose dicit : Tria dicta sunt nomine trium seniorum . Et hoc est unum ex illis. R. Ismael dicit: Crederem , quod homo debeat adducere decimam secundam Hierusalem , & comedere hoc tempore ? Et ratio dictat: Primogenitum adducendum erat ad locum , & decima adducenda erat ad locum; Sicuti primogenitum non erat adducendum nisi stante domo, ita pariter decima non erat adducenda nisi stante domo : Quid primogenitum , quod re-

אינו אלא בפני הבית מה לבכור שכן טעון מתן דמים ואימוריך לגבי מזבח ביכורים יוכיחו מה לבכורים שכן טעונין הנחה תלמוד לומר והבאתם שמה עולותיכם וגומר מקיש מעשר לבכור מה בכור אינו אלא בפני הבית אף מעשר אלא בפני הבית וניהדר דינא וניתי במה הצד משום דאיכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן טעונין יש בהן צד מזבח מאי קסבר אי קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא אפילו בכור נמי ואי קסבר לא קידשה לעתיד לבא אפילו בכור נמי תיבעי אמר רבינא לעולם קסבר לא קידשה והכא במאי עסקינן בבכור שנזרק דמו קודם חורבן הבית וחרב הבית ועדין בשרו קיים ואיתקש בשרו לדמו מה דמו במזבח אף בשרו במזבח ואתי מעשר ויליף מבכור וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש מעשר דגן חולי הוא הניחא למאן דאמר בתר למד אזלינן אלא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן מאי איכא למימר דם ובשר חדא מילתא היא כי סליק רבין אמרה לשמעתה קמיה דרבי ירמיה אמר בבלאי טפשאי אמטול דיתבי בארעא חשוכא אמרי שמעתה דמחשכא לא שמיע להו הא דתניא בשעת סילוק מסעות קדשים נפסלין וזבין ומצורעין משתלחין חוץ למחיצה דתני עלה בשני מקומות קדשים נאכלים מאי לאו הא בקדשי קדשים הא בקדשים קלים אמר רבינא אידי ואידי בקדשים קלין ולא קשיא הא רבי ישמעאל הא רבנן ואיבעית אימא הא והא בקדשי קדשים ומאי בשני מקומות קודם שיסמידו לויים את המשכן ולאחר שיפרקו הלויים את המשכן מהו דתימא איפסל להו ביוצא קא משמע לן ואימא הכי נמי אמר קרא ונסע אהל מועד אף על פי שנסע אהל מועד הוא אמר רב הונא אמר רב מזבח של שילה של אבנים היה דתניא רבי אלעזר בן יעקב אומר מה תלמוד לומר אבנים אבנים

requirebat adſperſionem ſanguinum & adipes ſuper altare: Primitiva probent: Quid primitiva, quæ requirunt quietem? Idcirco dictum: *Et adducetis illuc holocauſta veſtra &c.* Æquiparat decimam primogenito, ſicut primogenitum non erat adducendum niſi ſtante domo, ita pariter decima non erat adducenda niſi ſtante domo: Et repetatur argumentum, & probetur pari, quia poteſt objici: Quænam eſt paritas, quæ in iis eſt? Quod teneantur: Eſt in iis paritas altaris: Quid putat? Si putat, quod prima ſanctificatione fuerit ſanctificatum & eo tempore & in poſterum; vel primogenitum quoque; Si vero putat non fuiſſe tempore futuro ſanctificatum; vel primogenitum quoque: Si velis dicam: Rabina ſemper putat non fuiſſe ſanctificatum: At hic de quo agimus? De primogenito, cujus ſanguis fuerit adſperſus ante excidium domus, & excidatur domus, cum adhuc conſervatur ejus caro; & æquiparetur ejus caro ejus ſanguini; ſicut ejus ſanguis in altari, ita pariter ejus caro in altari. At adducatur decima, & doceatur ex primogenito: Num quod docetur comparatione, iterum docebit comparatione? Decima tritici profana erat. Concedatur juxta mentem illius qui dicit: Poſt addiſcens incedimus; at juxta mentem illius qui dicit: poſt docens incedimus; quid erit dicendum? Caro & ſanguis idem ſunt: Quando adſcendit Rabina dixit juxta primam conſtitutionem. Rabi Hieremias dicit: Babylonii fatui, quia habitant in terra tenebroſa, dixerunt conſtitutionem obſcuram; illis non auſcultavi: Ecce extat traditio: Tempore itinerum ſanctitates profanabantur, & ſeminiflui, & leproſi dimittebantur extra ſua ſepimenta: De hoc docet, quod in duobus locis ſanctitates comederentur: Itane eſt intelligendum? Tam ſanctitates ſanctitatum, quam ſanctitates leves: Dicit Rabina: Utrumque in ſanctitatibus levibus. Et non eſt objectio: Hoc ſentit R. Iſmael, & illud ſapientes: Et ſi velis dicam; Utrumque in ſanctitatibus ſanctitatum: Et cur in duobus locis? Antequam ſtatuerent Levitæ tabernaculum, & poſtquam diſſolverent Levitæ tabernaculum: Quid? Si dicas; Quod profanentur exitu: nos docet: At dicam hic quoque. Dicit textus: *Cum proficiſcetur tentorium conventus*. Vel ſi proficiſceretur tentorium conventus: Dicit R. Huna, dicit Rab: Altare Siloh erat lapideum: Etenim extat traditio: R. Elieſer ben Jacob dicit: Cur dictum eſt: *Lapides*, la-

שלש פעמים אחר של שילה ואחר של נוב
ונבעון ובית עולמים מיתיב רב אחא בר
אמי אש שירדה מן השמים בימי משה לא
נסתלקה מעל מזבח הנחושת אלא בימי
שלמה ואש שירדה בימי שלמה לא נסתלקה
עד שבא מנשה וסילקה ואם איתא
מעיקרא הוא דאיסתלק לא הוא דאמר
כרבי נתן דתייא רבי נתן אומר מזבח
של שילה של נחשת היה חלול ומלא
אבנים רב נחמן בר יצחק אמר מאי לא
נסתלקה לא נסתלקה לבטלה מאי היא
רבנן אמרי שביבא הוה משררה רב פפא
אמר אושפיזא הוה נקיט וזימנין הכא
וזימנין הכא תנן התם וכשעלו בני הגולה
הוסיפו עליו ארבע אמות מן הדרום וארבע
אמות מן המערב במין גמא מאי טעמא
אמר רב יוסף משום דלא ספק אמר ליה
אביי השתא מקדש ראשון דכתב ביה
יהודה וישראל רבים כחול אשר על שפת
הים ספק מקדש שני דכתב ביה כל הקהל
כאחד ברבע ריבוא לא ספק אמר ליה
התם אש של שמים מסייעתן הכא אין
אש של שמים מסייעתן כי אתא רבים
אמר רבי שמעון בן פזי משום בר קפרא
שיתין הוסיפו מעיקרא סבור מזבח אדמה
שהוא אטום באדמה ולבסוף סבור שתייה
כאבילה ומאי מזבח אדמה שהוא מחובר
באדמה שלא יבננו לא על גבי כיפים
ולא על גבי מחילות אמר רב יוסף לא
היינו דתניא ויכינו את המזבח על מבונותיו
שהגיעו לסוף מידותיו והכתיב הכל בכתב
מיד יהוה עלי השכיל אלא אמר רב יוסף
קרא אשכח ודרש ויאמר דוד זהו בית
יהוה האלהים וזה מזבח לעולה לישראל
כי בית מה בית ששים אמה אף מזבח
ששים אמה בשלמא בית מינכרא צורתו
אלא מזבח מנא ידעי אמר רבי אלעזר
ראו מזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד
ומקריב עליו ורבי יצחק נפחא אמר אפרו
של יצחק ראו שמונח באותו מקום ושמואל
בר נחמני אמר מכל הבית כולו הריחו ריח

lapides, tribus vicibus? Semel pro Siloh, & iterum pro Nob & Gabaon, & pro domo seculorum. Objecit Rabi Acha bar Ame: Ignis, qui descendit de cœlo tempore Mosis, non recessit ab altari æneo, nisi tempore Salomonis, & ignis, qui descendit de cœlo tempore Salomonis non recessit nisi quando venit Manasse, & removit; si vero probetur, quod a principio fuerit remotus; Non est quod dicitur juxta mentem R. Nathan: Etenim extat traditio. Rabi Nathan dicit: Altare Siloh erat æneum, & erat concavum, & plenum lapidibus. R. Nachman bar Isaach dicit: Quid non recessit? Non recessit in nihilum. Quid dicunt sapientes? Quod scintilla emitteretur. Rabi Papa dicit: Hospes excipiebat, aliquando hic, & aliquando illic. Ibi legimus: Quando adscenderunt filii captivitatis, addiderunt illi quatuor cubitos ad austrum, & quatuor cubitos ad occidentem instar Gamma; qua de causa? Dicit R. Joseph; quia non erat sufficiens. Dicit illi Abaje: Jam vero primo sanctuario de quo scriptum est: *Juda & Israel multi, sicut arena, quæ est in litore maris;* erat sufficiens: Sanctuario secundo de quo scriptum est: *Omnis multitudo quasi unus quadraginta duo millia:* Non erat sufficiens? Respondit: Ibi ignis cœlestis auxiliabatur; at hic ignis cœlestis non auxiliabatur: Quando venit Rabina; dicit Rabi Simeon ben Pazi nomine bar Kaphra: Scitin addiderunt a principio, existimantes, altare terreum quod esset obstructum in terra, & in fine existimarunt, quod potus esset sicut comestio. Quid altare terreum? Ut adhæreat terræ; ne ædificent super fornicibus, neque super cavernis: Dicit R. Joseph; Nisi quod fortasse designetur quod extat in traditione: *Collocaverunt autem altare super base sua;* donec pervenerunt ad finem ejus mensurarum: Atqui scriptum est: *Omnia inquit venerunt scripta manu Domini ad me, ut intelligerem*. At dicit R. Joseph: Textus est obscurus, & exponitur: *Et dixit David: Hæc est domus Domini Dei, & hoc altare holocausti Israel*. *Domus:* Sicut domus patebat sexaginta cubitos, ita pariter altare patebat sexaginta cubitos: Concedatur de domo, cujus forma nota erat; at altare unde innotescit? Dicit R. Eliefer: Viderunt altare ædificatum, & Michael principem magnum stantem, & offerentem super illo: Et R. Isaach faber ferrarius dicit: Cinerem Isaach viderunt positum in eo loco. Et Ismael bar Nachman dicit:

Ex

קטרת משם הריחו ריח אברים אמר רבה
בר בר חנה אמר רבי יוחנן שלשה נביאים
עלו עמהם מן הגולה אחד שהעיד עליהם
על המזבח ואחד שהעיד עליהם על מקום
המזבח ואחד שהעיד להם שמקריבין אף
על פי שאין בית במתניתא תנא רבי
אליעזר בן יעקב אומר שלש נביאים עלו
עמהן מן הגולה אחד שהעיד להם על
המזבח ועל מקום המזבח ואחד שהעיד
להם שמקריבין אף על פי שאין בית ואחד
שהעיד להם על התורה שתכתב אשורית
תנו רבנן קרן וכבש ויסוד וריבוע מעכבין
מידת ארכו ומידת רחבו ומידת קומתו
אין מעכבין מנהני מילי אמר רב הונא
אמר קרא המזבח כל מקום שנאמר
המזבח לעכב אלא מעתה כיור לרבי
וסובב לרבי יוסי ברבי יהודה הכי נמי
דמעכב דכתב ונתתה אותה תחת כרכוב
המזבח מלמטה ותניא איזהו כרכוב רבי
אומר זה כיור רבי יוסי ברבי יהודה אומר
זה הסובב אין דתניא אותו היום נפגמה
קרן מזבח והביאו בול של מלח וסתמוהו
ולא מפני שכשר לעבודה אלא שלא
יראה מזבח פגום שכל מזבח שאין לו קרן
וכבש ויסוד וריבוע פסול רבי יוסי ברבי
יהודה אומר אף הסובב תנו רבנן איזהו
כרכוב בין קרן לקרן מקום הילוך רגלי
הכהנים אמה אטו הכהנים בין קרן לקרן
הוו אזלי אלא אימא ומקום הילוך רגלי
הכהנים אמה והכתב תחת כרכובו מלמטה
עד חציו אמר רב נחמן בר יצחק תרי הוי
חד לנוי וחד לכהנים שלא נשתרקו מידת
ארכו ומידת רחבו ומידת קומתו אין
מעכבין אמר רבי מני ובלבד שלא יפחתנו
ממזבח שעשה משה וכמה אמר רב יוסף
אמה מחכו עליה חמש אמות ארך וחמש
אמות רוחב רבוע יהיה המזבח אמר ליה
אביי דילמא מקום מערכה קאמר מר
אמר ליה מר דנברא רבה הוא ידע מאי
קאמינא קרי עלייו בני קטרה בני אחתיה
דרבי טרפון הוו יתבי קמיה דרבי טרפון

Ex tota domo olfaciebant odorem suffitus, unde olfaciebant odorem membrorum. Dicit Raba bar Channa; dicit R. Jochanan: Tres prophetæ adscenderunt cum illis ex captivitate: Alter testatus est de altari, & alter testatus est de situ altaris, & alter testatus est, quod possent offerre, vel si non esset domus: In Misna docetur. R. Elieser ben Jacob dicit: Tres prophetæ adscenderunt cum illis ex captivitate, alter testatus est illis de altari, & de situ altaris, & alter testatus est, quod liceret offerre, vel si non esset domus, & alter testatus est, quod scriptura scripta sit Assyriace. Tradiderunt sapientes. Cornu, & clivus, & basis, & quadratura impediunt: mensura longitudinis, latitudinis, & altitudinis non impediunt: Unde hæc probantur? Dicit R. Huna; dicit textus: *Altare*. Ubicunque dicitur *altare* ad impediendum: Nunc labrum juxta mentem Rabi, & ambitus juxta mentem R. Jose bar R. Jehuda, hic quoque impedit. Scriptum est enim: *Dabisque illud sub circuitu altaris deorsum*. Atqui extat traditio: Quidnam erat כרכוב? Rabi dicit: Hoc est labrum: R. Jose bar R. Jehuda dicit: Hic est ambitus: Utique. Etenim extat traditio: Eo die fractum est cornu altaris, & adduxerunt massam salis, & obturarunt altare; non quod esset legitimum ministerio, at ne conspiceretur altare fractum: Etenim si altare non habeat cornu, & clivum, & basim, & quadraturam est illegitimum. R. Jose bar R. Jehuda dicit: Etiam ambitum: Tradiderunt sapientes: Quidnam erat כרכוב inter cornu & cornu? Spatium ambulacri sacerdotum cubitale: Num dicendum quod sacerdotes inter cornu, & cornu incederent? At dicam: Et spatium ambulacri sacerdotum erat cubitale: At scriptum est: *Sub circuitu deorsum*. Usque ad ejus medium. Dicit R. Nachman bar Isaach: Duo erant, alter pro ornamento, & alter pro sacerdotibus, ne labescerent: Mensura longitudinis, latitudinis, & altitudinis non impediunt. Dicit R. Mari: Dummodo ne minuerent de altari, quod fecit Mose: Et quantum erat? Dicit R. Joseph: Cubitale: De hoc riserunt: Dictum est enim: *Quinque cubitorum ejus longitudo, & quinque cubitorum ejus altitudo, quadratum erit altare*. Dixit illi Abaje: Fortasse de loco struis loquitur: Mor illi dicit: Mor, qui vir excellens est, & novit quid dico, de illis legit: *Filii Ketura*: Filii sororis R. Tarphon steterunt coram R. Tar-

פתח ואמר ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה
יוחני אמר ליה קטורה כתב קרי עליהם
בני קטורה אמר אביי בר הונא אמר רב
חמא בר נוריא ציורין שעשה משה
אורכן אמה ורחבן אמה ועובייה כמחק
גורש סאה אמר רבי ירמיה באמה גדומה
אמר רב יוסף ולאו היינו דתניא על
העצים אשר על האש אשר על המזבח
שלא יהו עצים יוצאין מן המזבח כלום
תנן התם כבש היה לדרומה של מזבח
אורך שלשים ושתים על רוחב שש עשרה
מנא הני מילי אמר רב הונא אמר קרא
ושחט אותו על ירך המזבח צפונה שיהא
ירך בצפון ופניו בדרום אימא ירך בצפון
ופניו בצפון אמר רבא רמי גברא אאפיה
אמר ליה אביי אדרבה תריץ ואותיב גברא
אמר ליה רבוע כתיב דמרבע רבועי מי
כתיב מרובע וליטעמך מי כתב רבוץ רבוע
כתיב דמשמע הכי ומשמע הכי ותנא
מייתי לה מהכא דתניא רבי יהודה
אומר ומעלותיהו פונה קדים כל פונות
שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין
למזרח ואימא שמאל למזרח לא
סלקא דעתך דתוי רמי בר חזקיה ים
שעשה שלמה עומד על שנים עשר עמודים
בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים
נגבה ושלשה פונים מזרחה כל פונות
שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין
למזרח ההוא מיבעי ליה לנופיה אם כן
פונים פונים למה לי שאל רבי שמעון בן
יוסי בן לקוניא את רבי יוסי אומר הירה
רבי שמעון בן יוחי אויר יש בין כבש
למזבח אמר לו ואתה אי אתה אומר כן
והלא כבר נאמר ועשית עולותיך הבשר
והדם מה דם בזריקה אף בשר בזריקה
אמר לו שאני אומר עומד בצד מערכה
וזורק כשהוא זורק למערכה דליקה הוא
זורק התם משום דלא איפשר רב פפא
אמר כי דם מה דם אויר קרקע מפסיקו

phon, incepit & dixit: *Adjiciens autem Abraham, accepit uxorem, & nomen ejus Jochani*. Dixit illi: Kethura; Textus de illis legit: *Filii Kethura*. Dixit Abaje bar Huna: dixit R. Chana bar Guria: Formæ quas fecit Mose, longæ erant cubitum, & latæ cubitum, & crassæ instar hostorii accumulati sati. Dicit R. Hieremias: In cubito minori: Dicit R. Joseph: Nonne extat traditio? *Super ligna, quæ sunt super igne, qui est super altare*. Ne ligna promineant ex altari. Ibi legimus: Clivus erat ad plagam australem altaris, cujus longitudo erat duorum triginta cubitorum, & sedecim latitudo: Unde hæc probantur? Dicit R. Huna, dicit textus: *Et mactabit ipsum ad latus altaris aquilonare*. Ut latus sit in aquilone, & ejus facies in austro: Dicam; latus in aquilone, & ejus facies in aquilone; Dicit Raba: Simile erat homini recumbenti facie versus terram: Respondit Abaje: Erat sicut homo, qui stat rectus: Dixit, רבוע scriptum est: Ut sit recumbens: Nam scriptum est מרובע; Et juxta opinionem tuam num scriptum est רבוץ sc. recumbens? רבוע scriptum est: Potest hoc, & potest illo modo intelligi. Et doctor hinc probat: Etenim extat traditio: R. Jehuda dicit: *Gradus autem ejus versi ad orientem*. Omnes conversiones, quæ tibi faciendæ sunt, non erunt nisi ad latus dextrum ad orientem: Et dicam ad sinistram ad orientem; nequaquam; Si putas quod docet Rame bar Ezechia: Mare, quod fecit Salomon, stabat super duodecim bobus, tres conversi erant ad aquilonem, & tres ad occidentem, & tres ad meridiem, & tres ad orientem: Omnes conversiones, quæ sibi faciendæ sunt, non erunt nisi ad latus dextrum ad orientem: Hoc per se necesse est: Si ita est conversi erant, conversi erant quorsum? Quæsivit R. Simeon ben Jose ben Lakunia a R. Jose. Dicit R. Simeon ben Jochai: Spatium erat inter clivum & altare. Dixit illi: Et tu? si tu ita dices: Atqui jam dictum est: *Et facies holocausta tua carnem & sanguinem:* Sicut sanguis spargebatur, ita pariter caro spargebatur. Respondit: Ego dico, quod stabat in latere struis, & spargeret. Quando spargebat, in struem accensam spargebat; aut in struem, quando non erat accensa, spargebat? Dicit: In struem, quando erat accensa, spargebat: Ibi quia fieri non poterat. R. Papa dicit: *Quia sanguis*: Sicut in sanguine aer soli interrumpebat, ita pariter in carne aer soli interrumpe-

אף בשר אויר קרקע מפסיקו אמר רב יהודה שני כבשים קטנים יוצאין מן הכבש שבהן פונים ליסוד ולסובב ומובדלין מן המזבח מלא נימא משום שנאמר סביב ורבי אבהו אמר רבוע ואיצטריך למכתב סביב ואיצטריך למכתב רבוע דאי כתב רחמנא סביב הוה אמינא דעגיל מעגל כתב רחמנא רבוע ואי כתב רחמנא רבוע הוה אמינא דאריך וקטין כתב רחמנא סביב תנן התם הכבש והמזבח ששים ושתים הני שיתין וארבעה הוו נמצא פורח אמה על יסוד ואמה על סובב אמר רמי בר חמא כל כבשי כבשים שלש אמות לאמה חוץ מכבשים של מזבח שהיה שלש אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע.

מתניתא מנחות היו נקמצות בכל מקום בעזרה ונאכלות לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות.

גמרא אמר רבי אלעזר מנחה שנקמצה בהיכל כשירה שכן מצינו בסילוק בזיכין מיתיב רבי ירמיה וקמץ ממקום שרגלי הזר עומדות בין בתירה אומר מנין שאם קמץ בשמאל שיחזיר ויקמוץ בימין תלמוד לומר משם ממקום שקמץ כבר איכא דאמר הוא מותיב לה והוא מפרק לה איכא דאמרי אמר ליה רבי עקיבא לרבי ירמיה בר תחליפא אסברא לך לא נצרכא אלא להכשיר כל העזרה כולה סלקא דעתך אמינא הואיל ועולה קודשי קדשים ומנחה קדשי קדשים מה עולה טעונה צפון אף מנחה טעונה צפון מה לעולה שכן כליל מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם מה לאשם שכן מיני דמים מכולהו מה לכולהו שכן מיני דמים אלא איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתב והגישה אל המזבח והרים ממנו בקומצו מה הגשה בקרן מערבית דרומית אף קמיצה בקרן מערבית דרומית

pebat. Dicit R. Jehuda: Duo clivi parvi prominebant ex clivo, in quibus ſe convertebant ad baſim, & ambitum; Et ſeparati erant ab altari plenitudine fili, quia dictum eſt: *In circuitu*. Et Rabi Abau dicit: *Quadratum*. Et ſcribendum erat: *In circuitu*: Pariterque ſcribendum erat: *Quadratum*. Etenim ſi textus ſcripſiſſet: *In circuitu*: Ego dicerem fuiſſe rotundum & orbiculare: Scripſit textus: *Quadratum*. Et ſi ſcripſiſſet textus: *Quadratum*: Ego dicerem fuiſſe longum, & parvum: Scribit textus: *In circuitu*. Ibi legimus: Clivus & altare erant duorum & ſexaginta cubitorum; Ecce erant quatuor, & ſexaginta; deprehenditur, quod removeatur cubitus ex baſi, & cubitus ex ambitu: Dicit Rame bar Chama: In omnibus clivis erat declivitas trium cubitorum in ſingulis cubitis, exceptis clivis altaris, in quibus erat declivitas trium cubitorum cum dimidio, & digiti, & tertiæ partis digiti.

MISNA: Munera pugillabantur in omni loco in atrio, & comedebantur intra vela a maribus ſacerdotii omni ſpecie cibi uno die & una nocte uſque ad mediam noctem.

GEMARA. Dicit R. Elieſer: Munus ſi pugilletur in templo erit legitimum, quod ita invenimus in oblatione acerrarum: Objecit R. Hieremias: *Et pugillabit* eo loco, ubi pedes alieni inſiſtunt. Ben Bethera dicit: Unde probatur, vel ſi pugiller ſiniſtra, atque iterum pugillet dextra? Ex eo quod dictum eſt: *Inde*: Ex loco unde pugillavit: Sunt qui dicunt, quod ipſe objiciat, & ipſe explicet; ſunt qui dicunt, quod dixerit R. Akiba τῷ R. Hieremia ben Tachlipha; Tibi videtur quod non ſit neceſſe, niſi ad faciendum legitimum totum atrium: Si putas, dicam. Quoniam holocauſtum erat ſanctitas ſanctitatum, & munus erat ſanctitas ſanctitatum: Sicut holocauſtum requirebat aquilonem, ita pariter munus requirebat aquilonem. Quid holocauſtum, quod totum comburebatur? Probari poteſt ex ſacrificio pro peccato; quid ſacrificium pro peccato, quod expiabat pro iis, qui tenebantur excidiis? Probari poteſt ex ſacrificio pro delicto: Quid ſacrificium pro delicto, in quo ſunt ſpecies ſanguinum? Probari poteſt ex omnibus. Quid omnia, in quibus ſunt ſpecies ſanguinum? At neceſſe eſt, ut putas; quoniam ſcriptum eſt: *Et admovebit ad altare, & ſeparabit inde pugillo ſuo*. Sicut admotio fiebat in cornu occidentali auſtrali; ita pariter pugillatio fieri

קא משמע לן אמר רבי יוחנן שלמים ששחטן בהיכל כשירים שנאמר ושחטו אותו פתח אהל מועד ולא יהא טפל חמור מן העיקר מיתיב רבי יוחנן בן בתירה אמר מנין שאם הקיפו נכרים את כל העזרה שהכהנים נכנסין לשם ואוכלין שם קודשי קדשים תלמוד לומר בקדשי הקדשים תאכלנו ואמאי נימא בחצר אהל מועד יאכלנה ולא יהא טפל חמור מן העיקר הכי השתא התם עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן לא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה דאין אדם אוכל במקום רבו לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרינן.

מתניתא חטאת העוף היתה נעשית על קרן דרומית מערבית ובכל מקום היתה כשירה אלא זה היתה מקומן ושלשה דברים היתה אותה קרן משמשת מלמטה ושלשה מלמעלן ומלמטן חטאת העוף והגשות ושירי הדם ומלמעלן ניסוך היין והמים ועולות העוף כשהוא רבה במזרח כל העולין למזבח עולין דרך ימין ומקיפין ויורדין דרך שמאל חוץ מן העולה לשלשה אלו שהיו עולין ויורדין על העקב.

גמרא מנא הני מילי אמר רבי יהושע אמר קרא לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא חטאת קרוייה מנחה ומנחה קרוייה חטאת מה חטאת טעונה צפון אף מנחה טעונה צפון ומה מנחה בקרן מערבית דרומית אף חטאת בקרן מערבית דרומית ומנחה גופה מנלן דתניא לפני יהוה יכול במערב תלמוד לומר אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום תלמוד לומר לפני יהוה הא כיצד מגישה בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן ודיו רבי אליעזר אומר יכול יגישנה למערבה של קרן או לדרומה של קרן אמרת כל מקום שאתה מוצא שני מקראות אחד מקיים עצמו ומקיים חבירו ואחד מקיים עצמו ומבטל חבירו מניחין

ri debebat in cornu occidentali australi. Nobis dicit: Dicit R. Jochanan: Si pacifica mactentur in templo, sunt legitima. Dictum est enim. *Et mactabit ipsum ad ostium tentorii conventus*. Neque accessorium erit gravius principali: Objecit R. Jochanan; ben Bethera dicit: Unde probatur, vel si alieni circundent totum atrium, quod sacerdotes illuc ingredientes possint ibi comedere sanctitates sanctitatum? Ex eo quod dictum est: *In sancto sanctorum comedes illam*. Et cur dicemus: *In atrio tentorii conventus comedet illud*? Non erit accessorium gravius principali: Sic jam ibi de ministerio, quod homo facit in loco domini sui; dicimus; non erit accessorium gravius principali; de comestione, quam homo comedit in loco domini sui, non erit accessorium gravius principali; non dicimus.

Misna. Sacrificium pro peccato volucris perficiebatur in cornu australi occidentali, & in omni loco erat legitimum; at hic erat ejus locus: Et tribus hoc cornu inserviebat deorsum, & tribus sursum; Deorsum sacrificium pro peccato volucris, & admotiones, & reliquiæ sanguinis, & sursum libatio vini, & aquarum, & holocausta volucris, quando plurima erant in oriente; Omnes qui adscendunt ad altare, ascendunt ad dextram, & circumibant, & descendebant ad sinistra, excepto illo, qui adscendit ad perficiendas tres istas res tum adscendebant, & descendebant retrorsum.

Gemara. Unde hæc probantur. Dicit R. Jehosua; dicit textus: *Non ponet super illo oleum, neque dabit super illo thus, quia sacrificium pro peccato illud*: Sacrificium pro peccato vocatur munus, & munus vocatur sacrificium pro peccato; sicut sacrificium pro peccato requirebat aquilonem, ita pariter munus requiret aquilonem; sicut munus perficiebatur in cornu occidentali australi, ita pariter sacrificium pro peccato in cornu occidentali australi: Munus ipsum unde probatur? Extat traditio: *Coram Domino*. Crederem in occidente? Idcirco dictum est: *Ad facies altaris*: Quomodo? Admovebit in cornu occidentali australi contra acumen cornu, & satis erit. R. Eliesar dicit: Crederem, quod admoveret ad occidentem cornu, aut ad meridiem cornu? Dixisti? Ubicunque tu deprehendis duos textus, quorum alter confirmet seipsum & sui similem, & alter confirmet seipsum, & aboleat sui similem, relinquatur qui confirmat seipsum, & abolet sui similem,

זה שמקיים עצמו ומבטל חבירו ותופשים את שמקיים עצמו ומקיים חבירו כשאתה אומר אל פני יהוה במערב איכן קיימתה אל פני המזבח וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום היכן קיימת אל פני יהוה אמר רב אשי קסבר האי תנא כוליה מזבח בצפון קאי . כל מקום היתה כשירה מאי קאמר אמר רב אשי הכי קאמר בכל מקום היתה כשירה למליקתה אלא זה היה מקומה להזאתה תנינא להא דתנו רבנן מלקה בכל מקום במזבח כשירה היזה דמה בכל מקום כשירה היזה ולא מיצה כשירה ובלבד שיתן מחוט הסיקרא ולמטה מדם הנפש מאי קאמר הכי קאמר מלקה בכל מקום במזבח כשירה מיצה דמה בכל מקום במזבח כשירה שאם היזה ולא מיצה כשירה ובלבד שיתן מחוט הסיקרא ולמטה מדם הנפש . שלשה דברים כו׳ . חטאת העוף הוא דאמרן הגשות דכתב והגישה אל המזבח שירי הדם דכתב ואת כל הדם ישפוך . מלמעלה ניסוך המים והיין . ועולת העוף כשהיא רבה במזרח מאי טעמא רבי יוחנן אמר מפני שקרובו בבית הדשן אמר רבי יוחנן בא וראה בא כמה גדול כחן של כהנים שאין לך קל בעופות יותר ממוראה ונוצה פעמים שהכהן זורקן יותר בשלשים אמה דתנן נטל מחתה של כסף ועלה לראש המזבח ופינה את הנחלים אילך ואילך והתה מן המאכולות הפנימיות ויורד הגיע לריצפה מחזיר פניו כלפי צפון והולך למזרחו של כבש בעשר אמות צבר את הנחלים על גבי הריצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים מקום שניתנין מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי והמנורה הני טפי מתלתין וחד הויין מקום גברי לא חשיב . כל העולים למזבח . מאי טעמא אמר רבי יוחנן נסכים שמא יתעשנו ועולת העוף שמא תמות בעשן ורמינהי בא לו להקיף את המזבח מאין הוא מתחיל מקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית ונותנין לו יין לנסך אמר רבי יוחנן הקפה ברגל אמר רבא דיקא נמי דקתני נותנין

lem, & apprehendatur, qui confirmat seipsum, & sui similem: Quando tu dicis: *Coram Domino* in occidente; quomodo confirmabis *ad facies altaris*? Et quando tu dicis *ad facies altaris* in austro, quomodo confirmabis *coram Domino*? Dicit Rabi Asse; iste doctor putat totum altare fuisse situm in aquilone, omnis locus erit legitimus; Quid dicit? dicit Rabi Asse; Sic dicit: Omnis locus erat legitimus unguesectioni; at iste erat ejus locus ad adspergendum. Legimus: Tradiderunt sapientes: Unguesectio in omni loco altaris erat legitima; adspersio sanguinis in omni loco altaris erat legitima, dummodo adspergat ex filo coccineo ad inferiorem partem de sanguine animæ: Quid dicit? Hoc dicit: Unguesectio in omni loco altaris erat legitima; Expressio sanguinis in omni loco altaris erat legitima: Si adspergat, & non exprimat, erit legitima, dummodo adspergat ex filo coccineo ad inferiorem partem de sanguine vitæ. Tribus &c. Sacrificium pro peccato volucris: Hoc est quod dicimus de admotionibus: Scriptum est enim: *Et admovebit ad altare:* De reliquiis sanguinis scriptum est: *Et omnem sanguinem effundet:* Sursum libatio aquarum & vini, & holocaustum volucris, quando plurima erant in oriente. Qua de causa? Dicit Rabi Jochanan: Quia erat prope domum cineris: Dicit Rabi Jochanan: Veni & vide, quam præstans erat virtus sacerdotum; etenim nihil tibi est levius ingluvie, & pennis, aliquando sacerdos eos spargebat plusquam triginta cubitos: Etenim legimus: Sumebat thuribulum argenteum, & adscendebat verticem altaris, & scalpebat hinc inde prunas, & accipiebat ex consumtis interioribus, & descendens cum pervenisset ad pavimentum, convertebat facies suas versus aquilonem, & incedebat ad orientem clivi quasi decem cubitos, coacervabat prunas super pavimento procul a clivo tres palmos, ubi reponebant ingluvies & pennas, & cinerem altaris interioris, & candelabri: Ecce erant plusquam unus & triginta; Locum hominis non computat. Omnes qui adscendunt altare: Qua de causa? Dicit R. Jochanan: Libamina ne perfumentur, & holocausta volucris ne fumo moriantur: At objiciunt: Veniebat ad circumendum altare, unde incipiebat? Ab cornu australi orientali, orientali aquilonari, aquilonari occidentali, occidentali australi; & dabant illi vinum ad libandum: Dicit R. Jochanan: Circumibat pede. Dicit Raba: Præcise etiam

hoc

לה יין לנסך ולא קתני אומר לו נסך שמע מינה חנו רבנן כל העולין למזבח עולין דרך ימין ויורדין דרך שמאל עולין דרך מזרח ויורדין דרך מערב חוץ לעולה משלשה דברים הללו שעולין דרך מערב ויורדין דרך מערב עולין דרך ימין ויורדין דרך ימין דרך שמאל הוא אמר רבינא רבא אמר מאי ימין ימין דמזבח ומאי שמאל שמאל דגברא וניתני או אידי ואידי דמזבח או אידי ואידי דגבא קשיא.

מתניתא חטאת העוף כיצד היה נעשית עלה לכבש ופנה לסובב בא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק את ראשה ממול ערפה ואינה מבדיל וממצה מדמה על קיר המזבח שירי הדם היה מתמצה על היסוד ואין למזבח אלא דמה וכולה לכהנים.

גמרא תנו רבנן והזה מדם החטאת מגופו החטאת היא כיצד אוחז בראש קנה ובגופו ומזה על קיר המזבח ולא קיר הכבש ולא על קיר היכל ולא על קיר אולם ואיזה זה קיר התחתון או אינו אלא קיר העליון ודין הוא ומה בהמה שעולתה למטה חטאתה למעלה עוף שעולתו למעלה אינו דין שחטאתו למעלה תלמוד לומר והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח קיר שהשירין שלו מתמצים ליסוד ואיזה זה קיר התחתון ונעביד מעילאי והדר נעביד מתתאי אמר רבא מי כתב ימצה ימצה כתב דמימילא משמע אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב כיצד מולקין חטאת העוף אוחז גפיה בשתי אצבעות ושתי רגלים בשתי אצבעות ומותח צוארו על רוחב גודלו ומולק במתניתא תנא אוחז שני גפיה בשני אצבעות ושני רגליה בשתי אצבעות ומותח צוארה על רוחב שתי אצבעותיו ומולק וזה עבודה קשה שבמקדש

hoc docet: Dabant illi vinum ad libandum: At non docet: Dicebat illi: Liba; Hinc eruitur: Tradiderunt ſapientes: Qui adſcendebant altare, adſcendebant dextra, & deſcendebant ſiniſtra; Adſcendebant ad orientem, & deſcendebant ad occidentem, excepto illo qui adſcendebat propter hæc tria; quia tum adſcendebant ad occidentem, & deſcendebant ad occidentem, adſcendebant ad dexteram, & deſcendebant ad ſiniſtram. Dicit Rabina: Raba dicit: Quid dextra? dextra altaris. Qui ſiniſtra? ſiniſtra hominis: Et legitur; Aut utraque altaris, aut utraque hominis; Objectio.

Misna. Sacrificium pro peccato volucris quomodo perficiebatur? Adſcendebat clivum, & ſe convertebat ad ambitum, veniebat ad cornu auſtrale orientale, unguefecabat ejus caput e regione cervicis, at non ſeparabat, & exprimebat de ejus ſanguine ſuper parietem altaris; reliquias ſanguinis exprimebat ad baſim: Et altari non erat niſi ejus ſanguis, & totum erat ſacerdotibus.

Gemara. Tradiderunt ſapientes: *Et adſperget de ſanguine ſacrificii pro peccato*: Ex ipſo ſacrificio pro peccato: Quomodo? Apprehendebat in capite cannam &c. Et adſpergebat ſuper parietem altaris, at non ſuper parietem ambitus, neque ſuper parietem templi, neque ſuper parietem veſtibuli; Et quinam erat? Paries inferior; aut non erat niſi paries ſuperior: Et ratio dictitat: Si in holocauſto animalis ſanguis deorſum adſpergebatur, & in ſacrificio pro peccato ſurſum, in holocauſto volucris ſanguis ſurſum adſpergebatur, non erit æquum ut in ejus ſacrificio pro peccato ſanguis ſurſum adſpergeretur? Idcirco dictum eſt: *Et quod reliquum fuerit in ſanguine, exprimet ad baſim altaris*: ſc. ad parietem, ubi ejus reliquiæ exprimebantur ad baſim: Et quinam erat? Paries inferior. Si fiat ſurſum, & poſtea fiat deorſum, dicit Raba: Quid ſcriptum eſt? *Exprimet: Exprimet*: Scriptum eſt: Quod per ſe intelligitur. Dicit R. Zutra bar Tobia; dicit Rab. Quomodo unguefecabant ſacrificium pro peccato volucris? Apprehendebat ejus alas duobus digitis, & duos pedes duobus digitis, & extendebat ejus collum ſuper latitudine ſui pollicis, & unguefecabat: In Miſna docetur: Apprehendebat ungue extrinſecus duas alas volucris duobus digitis, & ejus duos pedes duobus digitis, & extendebat ejus collum ſuper latitudine duorum digitorum, & unguefecabat; & hoc erat miniſterium difficilius, quod fieret in ſan-

זו היא ותו ליכא והאיכא קמיצה וחפינה אלא אימא זו עבודה קשה מעבודות קשות שבמקדש.

מתניתא עולת העוף כיצד נעשת עלה לכבש ופנה לסובב בא לו לקרן דרומית מזרחית היה מולק את ראשה ממול ערפה ומבדיל ומוצה את דמה על קיר המזבח נטל את הראש והקיף בית מליקתו למזבח וספגו במלח והרקו על גבי האישים בא לו לגוף והסיר את המוראה ואת הנוצה ואת בני המעיים היוצאין עמם והשליכן לבית הדשן שיסע ולא יבדיל ואם הבדיל כשר סופגו במלח והרקן על גבי האישים לא הסיר המוראה ולא הנוצה ואת בני מעיים היוצאין עמם לא סופגן במלח כל ששינה בה מאחר שמיצה את דמה כשירה הבדיל בחטאת ולא הבדיל בעולה פסל מיצה את דם הראש ולא מיצה דם הגוף פסולה מיצה דם הגוף ולא מיצה דם הראש כשירה חטאת העוף שמלקה שלא לשמה מיצה דמה שלא לשמה לשמה ושלא לשמה או שלא לשמה ולשמה פסול עולת העוף כשירה ובלבד שלא עלת לבעלים לשם חובה אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף שמלקן ושמיצה את דמן לאכל דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר כמצותו כיצד קרב המתיר במצותו מלק בשתיקה ומיצה הדם חוץ לזמנו זהו שקרב המתיר כמצותו כיצד לא קרב המתיר במצותו מלק חוץ למקומו מיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנה ומיצה הדם חוץ למקומו או שמלק ומיצה הדם חוץ למקומו חטאת

ſanctuario. Præterea nonne erat pugillatio, & manipulatio? At dicam: Hoc eſt miniſterium difficilius præ miniſteriis difficilibus, quæ fiebant in ſanctuario.

Misna. Holocauſtum volucris quomodo perficiebatur? Adſcendebat clivum, & ſe convertebat ad ambitum, veniebat ad cornu auſtrale orientale, unguesſecabat caput ſuum e regione cervicis, & ſeparabat, & exprimebat ejus ſanguinem ſuper parietem altaris. Sumebat caput, & obvertebat locum unguesſectionis ad altare, & abſtergebat illud ſale, & abjiciebat ſuper ignita; veniebat ad corpus, & removebat ingluviem, & pennas, & inteſtina egrediebantur cum illis, & projiciebantur in domo cineris; Dividit at non ſeparat, & ſi ſeparet; erit legitimum: Si contegat ſale, & adſpergat ſuper ignita, & non removeat ingluviem & pennas, & inteſtina cum iis egrediantur; Si non contegat illa; omne quod in eo mutaverit, poſtquam expreſſerit ejus ſanguinem, erit legitimum. Si ſeparet in ſacrificio pro peccato, at non ſeparet in holocauſto; erit illegitimum; ſi exprimat ſanguinem capitis, at non exprimat ſanguinem corporis, erit illegitimum; ſi exprimat ſanguinem corporis, at non exprimat ſanguinem capitis, erit legitimum: Sacrificium pro peccato volucris ſi unguesſecet ſine ſuo nomine, ſi exprimat ejus ſanguinem ſine ſuo nomine, ſi ſuo nomine, & ſine ſuo nomine, aut ſine ſuo nomine, & ſuo nomine, erit illegitimum; In holocauſto volucris erit legitimum; at non inſervit dominis nomine debiti; Tam ſacrificium pro peccato volucris, quam holocauſtum volucris ſi unguesſecet, & exprimat eorum ſanguinem eo pacto, at comedat, quod ſolet comedi, & adoleat, quod ſolet adoleri, extra locum ſuum, eſt illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; extra tempus ſuum, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; dummodo offerat permittens juxta præceptum ſuum: Quomodo offert permittens juxta præceptum ſuum? Si unguesſecet cum ſilentio, & exprimat ſanguinem extra tempus ſuum; Hic eſt qui offert permittens juxta præceptum ſuum: Quomodo non offert permittens juxta præceptum ſuum? Si unguesſecet extra locum ſuum, & exprimat ſanguinem extra tempus ſuum; aut ſi unguesſecet extra tempus ſuum, & exprimat ſanguinem extra locum ſuum, aut ſi unguesſecet, & exprimat ſanguinem extra locum ſuum. Sacrificium pro peccato volucris ſi unguesſecet ſine ſuo no-

העוף שמלקו שלא לשמה ומיצה הדם חוץ לזמנו או שמלק חוץ לזמנו ומיצה דמו שלא לשמן או שמלק ומיצה הדם שלא לשמן [זהו שלא קרב המתיר כמצותו לאכול כזית בחוץ כזית למחר כזית בחוץ כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת אמר רבי יהודה זה הכלל אם מחשבת הזמן קרמה למחשבת פיגול והייבין עליו כרת ואם מחשבת המקום קדמה למחשבת הזמן פסל ואין בו כרת לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטר מצטרפין.

[גמרא תנו רבנן והקריבו מה תלמוד לומר לפי שנאמר והקריב מן התורין או מן בני יונה יכול המתנדב עוף לא יפחות משני פרידין תלמוד לומר והקריבו אפילו פרידה אחת יביא אל המזבח מה תלמוד לומר הכהן לקבוע לו כהן שיכול והלא דין הוא ומה בן צאן שקבע לו צפון לא קבע לו כהן עוף שלא קבוע לו צפון אינו דין שלא יקבע לו בהן תלמוד לומר אל הכהן לקבוע לו כהן יכול ימלקנו בסכין ודין הוא ומה אם שחיטה שלא קבע לו כהן קבע לה כלי מליקה שקבע לה כהן אינו דין שיקבע לה כלי תלמוד לומר כהן ומלק אמר רבי עקיבא וכי תעלה על דעתך שזר קרב לגבי מזבח אלא מה תלמוד לומר כהן שתהא מליקה בעצמו של כהן יכול ימלקנה בין מלמעלה בין מלמטה תלמוד לומר ומלק והקטיר מה הקטרה בראש המזבח אף מליקה בראש המזבח ומלק ממול עורף אתה אומר ממול עורף או אינו אלא מן הצואר ודין הוא נאמר כאן ומלק ונאמר להלן ומלק מה להלן ממול עורף אף כאן ממול עורף אי מה להלן מולק ואינו מבדיל אף כאן מולק

nomine, & exprimat sanguinem extra tempus suum, aut si unguesecet extra tempus suum, & exprimat sanguinem sine suo nomine, aut si unguesecet, & exprimat sanguinem sine suo nomine: Hic est qui offert permittens juxta præceptum suum, eo pacto at comedat quantitatem olivæ foris, quantitatem olivæ die crastino, quantitatem olivæ foris, quantitatem dimidiæ olivæ foris, quantitatem dimidiæ olivæ die crastino, quantitatem dimidiæ olivæ foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; R. Jehuda dicit: Hæc est regula generalis. Si cogitatio temporis antecedat cogitationem loci, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; si vero antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; eo pacto ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, & adoleat quantitatem dimidiæ olivæ, erit legitimum; quia comestio & adolitio non coalescunt.

GEMARA. Tradiderunt sapientes. *Et offeret*. Cur dictum est? Quia dictum est: *Et offeret de turturibus, aut de filiis columbæ*: Crederem si sponte offerat volucrem, non diminuet de duobus volucribus? Idcirco dictum est: *Et offeret*: Vel unum volucrem afferet: *Ad altare*: Cur dictum est *sacerdos*? Ut illi statuatur sacerdos: Atqui est argumentum. Si filio ovis, cui statuit plagam aquilonarem, non statuit sacerdotem, volucri, cui non statuit aquilonem, non erit æquum at non statuat sacerdotem? Idcirco dictum est: *Ad sacerdotem*: Ut illi statuatur sacerdos: Crederem, quod posset separare cultro? Et ratio dictitat. Si mactationi, cui non statuit sacerdotem, statuit instrumentum, unguesectioni, cui statuit sacerdotem, non erit æquum ut statuat instrumentum? Idcirco dictum est: *Sacerdos, & unguesecabit*. Dicit R. Akiba: Num putas, quod alienus offerat super altare? At cur dictum est: *Sacerdos*? Ut unguesectio fiat per ipsum sacerdotum; Crederem quod posset unguesecare sive sursum, sive deorsum? Idcirco dictum est: *Et unguesecabit, & adolebit*. Sicut adolitio fiebat in vertice altaris, ita pariter unguesectio fiebat in vertice altaris. *Et unguesecabit* e regione cervicis; tu dicis e regione cervicis, aut non erit nisi ex collo. Et ratio dictitat. Dictum est hic: *Et unguesecabit*; Et dictum est ibi: *Et unguesecabit*; Sicut ibi e regione cervicis, ita pariter hoc loco e regione cervicis; Aut sicut ibi unguesecabat, & non separabat, ita pa-

ואינו מבדיל תלמוד לומר ומלק והקטיר
מה הקטרה הראש לעצמו והגוף לעצמו
אף מליקה הראש לעצמו והגוף לעצמו
ומנין שהקטרת הראש בעצמו והגוף בעצמו
שנאמר והקטיר אותו הקטרה הגוף אמורה
הא מה אני מקיים והקטיר המזבחה
בהקטרת הראש הכתוב מדבר ונמצה דמו
כולו אל קיר המזבח ולא על קיר הכבש
ולא על קיר ההיכל ואיזה זה קיר
העליון או אינו אלא קיר התחתון ודין
הוא מה בהמה שחטאת למעלה עולתה
למטה עוף שחטאתה למטה אינו דין
שעולתו למטה תלמוד לומר ומלק והקטיר
ונמצה דמו וכי תעלה על דעתך מאחר
שהקטיר חוזר וממצה אלא לומר לך מה
הקטרה בראש המזבח אף מיצוי בראש
המזבח הא כיצד היה עולה לכבש ופינה
לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית היה
מולק את ראשה ממול עורפה וממצה
מדמה על קיר המזבח אם עשאה
למטה מרגליו אפילו אמה כשירה רבי
נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב אומר כל
עצמה אין נעשת אלא בראש המזבח
מאי בינייהו אביי ורבא דאמרי תרוייהו
עושה מערכה על גב סובב איכא בינייהו.
בא לו לגוף כו׳. תנו רבנן והסיר את
מוראתו בנוצתה יכול יקדיר זפק בסכין
ויטלנו תלמוד לומר בנוצתה נוטל את
הנוצה עמה אבא יוסי בן חנן אומר
נוטלה ונוטל קורקבנה עמה דברי רבי
ישמעאל תניא בנוצתה בנוצה שלה קדרה
בסכין כמין ארובה שיסע ולא הבדיל.
תנו רבנן ושסע אין שיסע אלא ביד וכן
הוא אומר וישסעהו כשסע הגדי לא
הסיר את המוראה כו׳ מתניתין דלא כרבי
אלעזר ברבי שמעון דתנן אמר רבי אלעזר

pariter hoc loco unguesecabat, & non separabat. Idcirco dictum est: *Et unguesecabit, & adolebit*. Sicut adolitio capitis seorsim, & corporis seorsim; ita pariter unguesectio capitis seorsim, & capitis seorsim erat peragenda: Et unde probatur, quod fieret adolitio capitis seorsim, & corporis seorsim? Ex eo quod dictum est: *Et adolebit ipsum*: Adolitio corporis jam memorata est; Quomodo ego explicabo: *Et adolebit super altare*? De adolitione capitis textus loquitur: *Et exprimet sanguinem*. Totum: *Ad parietem altaris*. At non ad parietem clivi, neque ad parietem templi. Et quinam erat? paries superior; Aut non erit nisi paries inferior: Et ratio dictitat: Si in animali, cujus sacrificium pro peccato sursum immolatur, ejus holocaustum deorsum perficiebatur; in volucri cujus sacrificium pro peccato deorsum perficiebatur, non erit æquum ut ejus holocaustum deorsum perficeretur? Idcirco dictum est: *Et unguesecabit, & adolebit, & exprimet ejus sanguinem*: Num putas, postquam adoleverit, quod iterum exprimeret? At tibi dicit: Sicut adolitio fiebat in vertice altaris, ita pariter ejus expressio perficiebatur in vertice altaris: Quomodo? Adscendebat clivum, & se convertebat ad ambitum, & veniebat ad cornu australe orientale, & unguesecabat ejus caput e regione cervicis, & exprimebat de ejus sanguine super parietem altaris; Si operetur infra pedes suos vel in spatio cubiti, erit legitimum. Rabi Nehemias, & R. Eliefer ben Jacob dicit: Hæc ipsa omnia non fiebant nisi in vertice altaris: Quænam est controversia inter eos? Abaje & Raba, ambo dicunt: In eo quod faciat struem super ambitu, est controversia inter eos. Veniebat ad corpus &c. Tradiderunt sapientes: *Et removebit ejus ingluviem cum pennis suis*: Crederem quod perforaret cultro, & removeret ingluviem? Idcirco dictum est: *Cum pennis suis*. Tollebat pennas cum ea: Aba Jose ben Chanen dicit: Tollebat, & tollebat ejus intestina cum ea: Verba R. Ismael: Traditio: *Cum pennis suis*. Cum pennis suis perforabat cultro instar fenestræ: *Concidet*, at non separabit. Tradiderunt sapientes: *Et concidet*: Non concidet nisi manu: Et sic dictum est: *Et dilaceravit eum in frusta discerpens, sicut dilaceratur hædus*: Non removebit ingluviem &c. Misna non est juxta mentem R. Eliefer bar Rabi Simeonis: Etenim legimus. Dicit R. Eliefer bar R. Simeonis: Audivi, quod dividerent in sacrifi-

ברבי שמעון שמעתי שמבדילין בחטאת
העוף מאי ביניהו אמר רב חסדא מיצוי
חטאת העוף מעכב . איכא בינייהו תנא
קמא סבר מיצוי חטאת העוף מעכב וכיון
דמצוי דם קעביד מעשה עולה כחטאת
העוף ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר מיצוי
חטאת העוף לא מעכב ומחתך בשר
בעלמא הוא רבא אמר שהיה בסימן
שני בעולות העוף מעכב איכא בינייהו
תנא קמא סבר שהיה בסימן שני בעולת
העוף לא מעכב ואף על גב דשהיה קא
עביד מעשה עולה בחטאת ורבי אלעזר
ברבי שמעון סבר מעכב וכיון דשהיה מחתך
בשר בעלמא הוא אביי אמר רוב בשר
מעכב איכא בינייהו ובפלוגתא דרבי זירא
ורבי שמעון בר רב יצחק חד אמר שהיה
בסימן שני בעולת העוף מעכב איכא
בינייהו וחד אמר רוב בשר מעכב מכלל
דבעינן דרוב בשר בתחילה אין והתניא
כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה
מפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לוושט
או לקנה חותך סימן אחד או רובו ורוב
בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים
אמרוה קמיה דרבי ירמיה לא שמיע להו
הא דאמר רבי שמעון בן אליקים משום
רבי אלעזר בן פרת משום רבי אלעזר בן
שמוע אומר היה רבי אלעזר ברבי שמעון
שמעתי בחטאת העוף שמבדילין ומאי לא
יבדיל אין צריך להבדיל אמר ליה רב
אחא בריה דרבא לרב אשי אלא מעתה
גבי בור דכתב ולא יכסנו הכי נמי דאין
צריך לכסות הכי השתא התם כיון דכתב
בעל הבור ישלם עילויה הוא דרמי לכסויי
אבל הכא מכדי כתב והקריבו חלק הכתב
בין חטאת העוף לעולת העוף לא יבדיל
למה לי שמע מינה אין צריך להבדיל .

cio pro peccato volucris. In quo consistit controversia inter eos? Dicit Rabi Chasda; utrum expressio in sacrificio pro peccato volucris impediat necne, in hoc consistit controversia inter eos? Primus doctor putat, quod expressio sacrificii pro peccato volucris impediat; & quando facta sit expressio sanguinis, considerat opus holocausti sicut sacrificium pro peccato volucris. Et R. Eliezer bar Rabi Simeonis putat, quod expressio sanguinis sacrificii pro peccato volucris non impediat; Et concidet carnem simpliciter; quod Raba dicit si fiat in signo secundo in holocaustis volucris, quod impediat; in hoc consistit controversia inter eos: Primus doctor putat, si fiat in signo secundo in holocausto volucris quod non impedit; vel si consideret opus holocausti sicut sacrificium pro peccato: Et R. Eliezer bar R. Simeonis putat, quod impediat: Et postquam fuerit abscissa caro simpliciter: Abaje dicit; major pars carnis impediebat; In hoc consistit differentia inter eos: Et dissentiunt R. Zira, & R. Simeon bar Rabi Isaach; Alter dicit; Quando fiat in signo secundo in holocausto volucris, quod impediat; In hoc consistit controversia inter eos; & alter dicit: Major pars carnis impediebat: Consequitur, quod requiratur major pars carnis in principio. Itane? Atqui extat traditio: Quomodo unguescant sacrificium pro peccato volucris? Præcidit spinam dorsi de junctura sine majore parte carnis, donec perveniat ad œsophagum, aut ad cannam, præcidit signum unum, aut majorem ejus partem, & majorem partem carnis cum eo; & in holocausto duas cannas, aut majorem partem duarum: Dixerunt coram R. Hieremia; Illis non ausculto. Hoc dicit Rabi Simeon ben Elikaim nomine R. Eliezer ben Pedath nomine R. Eliezer bar Simeonis; dicit R. Eliezer bar R. Simeonis: Audivi, quod in sacrificio pro peccato volucris dividerent: Cur non dividet? Non est necesse ut dividat. Dixit R. Acha bar Raba τῷ R. Asse: At hinc de puteo scriptum est: *Et non operuerit*. Hic quoque non est necesse, ut tegat; verum ibi postquam scriptum est: *Dominus putei rependet*: Manifestum est, quod assimiletur operculo. At hoc loco, quoniam scriptum est: *Et offeret*. Dividit textus inter sacrificium pro peccato volucris & holocaustum volucris. *Non dividet*. Quorsum? Hinc eruitur, quod non sit necesse, ut dividat: Exprimet sanguinem corporis. Tradiderunt sapientes. In holocau-

מיצה דם הגוף תנו רבנן עולה אף על פי שמיצה דם הגוף ולא מיצה דם הראש יכול מיצה דם הראש ולא מיצה דם הגוף תלמוד לומר היא אמר רבינא מיסתבירא דרוב דמי בגופיה שכיחי.

פרק שביעי

מתניתא חטאת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כשירה כמעשה חטאת לשם עולה כמעשה עולה לשם עולה פסולה עשאה למעלה כמעשה כולן פסולה עולת העוף שעשאה למעלה כמעשה עולה לשם עולה כשירה כמעשה עולה לשם חטאת כשירה ובלבד שלא עלתה לבעליה כמעשה חטאת לשם עולה כמעשה חטאת לשם חטאת פסולה עבודה עשאה למטן כמעשה כולן פסולה.

נמרא דשני במאי אילימא דשני במליקה נימא דלא כרבי אלעזר בר שמעון האמר שמעתי שמבדילין בחטאת העוף ולא אוקימנא דלא כרבי אלעזר בר שמעון לא דשני בתנאה הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא עשאה למעלה כמעשה כולן פסול ואפילו כמעשה חטאת לשם חטאת דשני במאי אילימא דשני במליקה האמר מר מלקה בכל מקום במזבח כשירה אלא לאו דשני בהזאה ומדסיפא בהזאה רישא נמי בהזאה מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא. עולת העוף כו'. דשני במאי אילימא דשני במליקה מדקתני סיפא כולן אין מטמאין בבית הבליעה ומועלין בהן נימא דלא כרבי יהושע דאי כרבי יהושע האמר אין מועלין ואלא במיצוי איטא סיפא עולת העוף שעשאה כמעשה חטאת לשם חטאת רבי אלעזר אומר מועלין בה רבי

causto vel si exprimat sanguinem corporis, & non exprimat sanguinem capitis; Crederem, quod exprimeret sanguinem capitis, & non exprimeret sanguinem corporis? Idcirco dictum est: היא Dicit Rabina: Probabiliter major pars sui sanguinis in suo corpore invenitur.

CAPUT VII.

MISNA. Sacrificium pro peccato volucris si perficiat deorsum juxta opus sacrificii pro peccato nomine sacrificii pro peccato, est legitimum; juxta opus sacrificii pro peccato nomine holocausti, juxta opus holocausti nomine sacrificii pro peccato, erit illegitimum: Si faciat sursum juxta opus omnium, erit illegitimum: Holocaustum volucris si faciat sursum juxta opus holocausti nomine holocausti, erit legitimum, juxta opus holocausti nomine sacrificii pro peccato, erit legitimum; at non inservit suis dominis. Juxta opus sacrificii pro peccato nomine holocausti, juxta opus sacrificii pro peccato nomine sacrificii pro peccato, erit illegitimum ministerium: si faciat deorsum juxta opus omnium, erit illegitimum.

GEMARA. Docet; in quo? Si dicendum, quod doceat in unguesectione, dicemus non esse juxta mentem Rabi Elieser bar Simeonis, qui dicit: Audivi, quod dividerent in sacrificio pro peccato volucris: At non statuitur juxta mentem R. Elieser bar R. Simeonis: Non variat in traditione: sic quoque probabiliter docet finem propositionis: Si faciat sursum juxta opus omnium, erit illegitimum, vel si faciat juxta opus sacrificii pro peccato nomine sacrificii pro peccato; Docet; in quo? Si dicendum quod doceat in unguesectione: Dicit Mor; Unguesectio in omni loco in atrio erat legitima: At fortasse non docet in adspersione, & sicut in fine propositionis agitur de adspersione, ita pariter in principio propositionis agitur de adspersione, non docet: Ibi sicut adducitur, & ibi sicut adducitur. Holocaustum volucris &c. Docet, in quo? Si dicendum quod doceat in unguesectione; Postquam docet finem propositionis, omnia non polluunt in œsophago, & in iis prævaricantur. Dicemus non esse juxta mentem R. Jehosua; Si juxta mentem R. Jehosua; dicit; Non prævaricantur; Atqui in expressione dicam finem propositionis; holocaustum volucris si faciat juxta opus sacrificii pro peccato nomine sacrificii pro peccato, R. Elieser dicit; in eo prævaricantur; R. Jehosua dicit;

יהושע אמר אין מועלין בה דשני במאי
אילימא במיצוי אימא דאמר רבי יהושע
דשני במליקה במיצוי מי אמר ואלא
במליקה רישא וסיפא במליקה ומציעתא
במיצוי אין רישא וסיפא במליקה ומציעתא
במיצוי.

מתניתא וכולן אין מטמאין בבית
הבליעה ומועלין בהן חוץ מחטאת העוף
שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת
עולת העוף שעשאן למטה במעשה חטאת
לשם חטאת רבי אליעזר אמר מועלין בהם
רבי יהושע אמר אין מועלין בהן אמר רבי
אליעזר ומה אם חטאת שאין מועלין בה
לשמה כששינה את שמה מועלין בה עולה
שמועלין בה לשמה כששינו את שמה אינו
דין שימעלו בה אמר ליה רבי יהושע לא
אם אמרת בחטאת ששינה את שמה לשם
עולה שכן שינה את שמה לדבר שיש בו
מעילה תאמר בעולה ששינה את שמה
לשם חטאת שכן שינה את שמה לדבר
שאין בו מעילה אמר לו רבי אליעזר והרי
קדשי קדשים ששחטן בדרום ושחטן לשם
קדשים קלים יוכיחו שכן שינה את שמם
לדבר שאין בו מעילה ומועלין בהן אף
אתה אל תתמה על העולה אף על פי
ששינה שמה לדבר שאין בו מעילה שימעלו
בה אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת
בקדשי קדשים ששחטן בדרום ושוחטין
לשם קדשים קלים שכן שינה את שמם
לדבר שיש בו איסור והיתיר תאמר בעולה
ששינה את שמה לדבר שכולו היתיר.

גמרא תניא אמר לו רבי אליעזר לרבי
יהושע אשם ששחטן בצפון לשם שלמים
יוכיח ששינה את שמו ומועלין בו ואף
אתה אל תתמה על העולה שאף על פי
ששינה את שמה שימעלו בה אמר לו רבי
יהושע לא אם אמרת באשם שאם שינה

In eo non prævaricantur : Docet : in quo? Si dicendum in expressione, dicam, quod dicat R. Jehosua, quod doceat in unguesectione : In expressione quid dicit? Atqui in unguesectione; principium & finis propositionis loquitur de unguesectione, & medium propositionis de expressione: Sic principium & finis propositionis loquitur de unguesectione, & medium de expressione.

Misna. Et omnia non polluunt in œsophago, & in iis prævaricantur excepto sacrificio pro peccato volucris, quod fecerit deorsum juxta opus sacrificii pro peccato, nomine sacrificii pro peccato; Holocaustum volucris si faciat deorsum juxta opus sacrificii pro peccato nomine sacrificii pro peccato, R. Eliezer dicit : Prævaricantur in illis; R. Jehosua dicit : In iis non prævaricantur : Dicit R. Eliezer: Si in sacrificio pro peccato, in quo non prævaricantur, si offeratur suo nomine, quando mutet ejus nomen, in eo prævaricantur; In holocausto, in quo prævaricantur, quando offeratur suo nomine, si mutet ejus nomen, non erit æquum ut in eo prævaricentur? Respondit illi R. Jehosua: Minime : Si dixisti de sacrificio pro peccato, quando mutet ejus nomen in nomen holocausti, ratio est, quia mutat nomen suum in rem, in qua est prævaricatio, dices de holocausto, quando mutet ejus nomen in nomen sacrificii pro peccato, quod ita mutet nomen suum in rem, in quo non est prævaricatio? Respondit illi Rabi Eliezer: Ecce sanctitates sanctitatum, si mactet in austro, & mactet nomine sanctitatum levium, probent, licet mutet earum nomen in rem, in qua non sit prævaricatio, tamen in iis prævaricantur, sic quoque ne mireris de holocausto, licet mutetur ejus nomen in rem, in qua non est prævaricatio, tamen in eo prævaricantur. Respondit illi R. Jehosua: Minime : Si dixisti de sanctitatibus sanctitatum, si mactet in austro, & mactet nomine sanctitatum levium; tum mutat earum nomen in rem, in qua est vetitum, & licitum, dices de holocausto, quod mutet ejus nomen in rem, in qua totum est licitum?

Gemara. Traditio : Dixit R. Eliezer τῷ R. Jehosua : Sacrificium pro delicto, quod mactatum fuerit in aquilone nomine pacificorum, probet, si mutet ejus nomen, in eo prævaricantur, ita quoque ne mireris de holocausto, licet mutet ejus nomen, in eo prævaricantur. Respondit illi Rabi Jehosua : Minime : Si dixisti de sacrificio pro delicto,

את שמו לא שינה את מקומו תאמר
בעולה ששינה את שמו לא שינה את
מקומו תאמר בעולה ששינה את שמה
ושינה את מקומה אמר לו רבי עקיבא
אשם ששחטן ברום לשם שלמים יוכיח
ששינה את שמו ושינה את מקומו ומועלין
בו אף אתה אל תתמה על העולה שאף
על פי ששינה את שמה ושינה את מקומה
מוללין בה אמר ליה רבי יהושע לא אם
אמרת באשם ששינה את שמו ושינה את
מקומו ולא שינה את מעשיו תאמר בעולה
ששינה את שמה ואת מעשיה ושינה את
מקומה אמר רבא ונימא ליה אשם
ששחטו ברום לשם שלמים בשינוי בעלים
ששינה את שמו ושינה את מקומו ושינה
מעשיו מדלא קאמר ליה הכי שמע מינה
נחית רבי אליעזר לטעמיה דרבי יהושע
דאמר רב אדא בר אהבה אומר היה רבי
יהושע עולת העוף שעשה למטה כמעשה
חטאת לשם חטאת כיון שמלק בה סימן
אחד נמשכת ונעשית חטאת העוף אי הכי
חטאת העוף נמי שעשאה למעלה מכי
מליק בה סימן אחד תימשך ותהוי עולת
העוף וכ״ת הכי נמי והאמר רבי יוחנן
משום רבי בנאה כך היא הצעה של משנה
מאי לאו כך היא הצעה ותו לא לא כך
הצעה של כולה משנה רב אשי אמר
בשלמא עולת העוף שעשאת למטה
כמעשה חטאת לשם חאאת כיון דהא
היכשירה בסימן אחד והא היכשירה בשני
סימנין ועולת העוף למטה ליתה כיון דמלק
בה סימן אחד נמשכת ונעשת חטאת העוף
אלא חטאת העוף כיון דאמר מר מלקה
בכל מקום כשירה מכי מלק בה סימן אחד
איפסלא כי הדר מליק באידך סימן היכי
ממשכא והויא עולת העוף גופא אמר
רב ארא בר אהבא אומר היה רבי יהושע
עולת העוף שעשאה למטה במעשה חטאת
לשם חטאת כיון שמלק בה סימן אחד
נמשכת ונעשית חטאת העוף תא שמע

licto, in quo si mutat ejus nomen, non mutat ejus locum, dices de holocausto, in quo mutat ejus nomen, & mutat ejus locum? Respondit illi Rabi Elieser: Sacrificium pro delicto quod mactatum fuerit in austro nomine pacificorum probet, in quo mutat ejus nomen, & mutat ejus locum, & in eo prævaricantur; ita quoque ne mireris de holocausto, in quo licet mutet ejus nomen, & mutet ejus locum, tamen in eo prævaricantur. Respondit illi Rabi Jehosua: Minime: Si dixisti de sacrificio pro delicto, in quo licet mutet ejus nomen, & mutet ejus locum, tamen non mutat ejus opera, dices de holocausto, in quo mutat ejus nomen, & ejus opera, & ejus locum? Dicit Raba: At dicemus; Si mactet sacrificium pro delicto in austro nomine pacificorum, in mutatione dominorum, mutatur ejus nomen, & mutatur ejus locus, & mutantur ejus opera: Quando ita non dixit, eruitur quod acquieverit Rabi Elieser opinioni R. Jehosua; Dicit R. Ada bar Aba: Dicit R. Jehosua: Holocaustum volucris si faciat deorsum juxta opus sacrificii pro peccato, nomine sacrificii pro peccato, postquam in eo unguesecet signum unum, attrahitur & fit sacrificium pro peccato volucris; si ita, sacrificium quoque pro peccato volucris si faciet sursum, postquam in eo unguesecet signum unum, attrahetur & fiet holocaustum volucris: Hic quoque sic dicit. Et dicit R. Jochanan nomine R. Benaa. Sic est propositio Misna: Quid significat: Sic est propositio? Et præterea non? Non ita est propositio totius Misnæ? Et R. Asse dicit: Concedatur: si holocaustum volucris faciat deorsum juxta opus sacrificii pro peccato nomine sacrificii pro peccato; quando factum sit legitimum uno signo; at ecce factum est legitimum duobus signis; & holocaustum volucris deorsum non ita est: postquam in eo unguesecet signum unum, attrahetur, & fiet sacrificium pro peccato volucris; Quando dicit Mor: Si unguesecet in omni loco, erit legitimum; Postquam in eo unguesecuit signum unum erit illegitimum; quia post unguesectionem in alio signo, quomodo attrahetur, ut sit holocaustum volucris? Fundamentum: Dicit R. Ada bar Aba; dicit R. Jehosua: Holocaustum volucris si faciat deorsum juxta opus sacrificii pro peccato nomine sacrificii pro peccato, postquam unguesecet in eo signum unum, attrahitur & fit sacrificium pro peccato volucris. Veni & audi: Hoc in sacrificium pro pec-

חטאת לזו עולה לזו עשה שתיהן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול אחת למעלה ואחת למטה שתיהן פסולות שאני אומר חטאת קרבה למעלה ועולה קרבה למטה נהי נמי דעולה קרבה למטה תימשיך ותהוי חטאת העוף אימור דאמר רבי יהושע בחד גברא בתרי גברי מי אמר תא שמע חטאת ועולה וסתומה מפורשת עשה כולם למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול אחד למעלה ואחד למטה אינה כשירה אלא סתומה ומחלקת ביניהן ואלו מפורשים לא ואמאי נהי נמי דעולה קרבה למטה תימשוך ותהוי חטאת העוף וכי תימא הא דלא כרבי יהושע ומי מצית אמרה הכי תא שמע האשה שאמרה הרי עלי קן אם אלד זכר ילדה זכר מביאה שתי קינים אחת לנדבותה ואחת לחובתה נתנן לכהן הכהן צריך לעשותן שלשה למעלה ואחד למטה ולא עשה כן אלא עשה שנים למעלה ושנים למטה ולא נמלך שצריכה שתביא עוד פרידה אחת ותקריבנה למעלה ממין אחד ומשני מינין תביא שנים פרשה נדרה צריכה שתביא עוד חמש פרידין למעלה ממין ומשני מינין תבא שש נתנן לכהן ואינה יודעת מה נתנה הלך הכהן ועשה ואינו יודע מה עשה צריכה ארבעה פרידין לנדרה ושתים לחובתה וחטאת אחת בן עזאי אומר שתי חטאות אמר רבי יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה אימור דאמר רבי יהושע לאפוקה מידי מעילה למיסק ליה לחובה מי אמר ·

מתניתא כל הפסולין שמלקו מליקתן פסולה ואינה מטמא בבית הבליעה מלק בשמאל או בלילה שחט חולין בפנים וקדשים בחוץ אינו מטמאות בבית הבליעה מלק בסכין מלק חולין בפנים וקדשים בחוץ

peccato, & illud in holocaustum; si ambo faciat deorsum dimidium erit legitimum, & dimidium illegitimum; si alterum sursum, & alterum deorsum ambo sunt illegitima; quia ego dico; Sacrificium pro peccato offertur sursum, & holocaustum offertur deorsum; Conveniens est si holocaustum offeratur deorsum, quod attrahatur, & sit sacrificium pro peccato volucris. Dicam, quod dicit R. Jehosua de uno homine, de duobus viris quid dicit? Veni & audi: Sacrificium pro peccato, & holocaustum, si separet absolute, si faciat omnia sursum, dimidium erit legitimum, & dimidium illegitimum; si omnia deorsum, dimidium erit legitimum, & dimidium erit illegitimum; Si alterum sursum, & alterum deorsum, non erit legitimum nisi absolute: At est controversia inter eos: Et ista sunt manifesta: quare? Conveniens est etiam, quando holocaustum deorsum offeratur, quod attrahatur, ut sit sacrificium pro peccato volucris: Num dices hoc non esse juxta mentem R. Jehosua? Num potes ita dicere? Veni & audi: Si mulier dicat; ecce super me nidus, si pariam masculum; Si pariat masculum afferet duos nidos, alterum in oblationem spontaneam, & alterum ex debito; dabit sacerdoti; necesse est ut sacerdos offerat tres sursum, & unum deorsum; si non ita faciat; sed offerat duos sursum & duos deorsum, & non pœniteat, necesse est, ut præterea afferat volucrem unum, & offerat sursum ex specie una, & ex duabus speciebus adducet duos; si declaret votum suum, necesse est, ut præterea adducat quinque volucres; qui sursum offerantur ex eadem specie, & ex duabus speciebus adducet sex; si det sacerdoti, & ignoret quid det, si incedat sacerdos, & offerat, & nesciat quid offerat, sunt necessarii quatuor volucres pro oblatione spontanea, & duo pro debito, & unum sacrificium pro peccato. Ben Azai dicit; duo sacrificia pro peccato: Dicit R. Jehosua: Hoc quod dixerunt: quando vivit habet unam vocem, quando moritur, habet septem: dicam quod dicit R. Jehosua ad educendum ex potestate prævaricationis, & ad offerendum ex debito: Quid dicit?

Misna. Omnes illegitimi si unguesecent, eorum unguesectio est illegitima, at non polluunt in œsophago: Si unguesecet sinistra, aut noctu, si mactet profana intus, & sanctitates foris, non polluunt in œsophago; si unguesecet cultro, si unguesecet profana intus,

תורין שלא הגיע זמנו ובני יונה שעבר
זמנו שיבש בגפו ניסמית עינה ושנקטע
רגלה מטמא בבית בליעה זה הכלל כל
שפסול בקודש אינו מטמא בבית הבליעה
לא היה פסולו בקודש מטמא בבית
הבליעה.

גמרא אמר רב שמואל ולילה אין
מטמאין בבית הבליעה זר וסכין מטמאין
בבית הבליעה מאי שנא שמאל דאית ליה
היכשירה ביום הכיפורים ולילה אית ליה
היכשירה באיברים ופדרים זר נמי אית ליה
הכשירה בשחיטה שחיטה לאו עבודה היא
ולא והאמר רבי זירא שחיטת פרה בזר
פסולה ומחוי רב עלה אלעזר וחוקה שאני
פרה דקדשי ברק הבית הוא ולא כל רכן
הוא קדשי ברק הבית בעו כהונה קדשי
מזבח מיבעיא אמר רב שישא בריה דרב
אירי מידי דהוה אמראית נגעים ולאו
עבודה היא ובעיא כהונה ונילף מבמה
מבמה לא יליף ולא והתניא מנין ליוצא
שאם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה
תנא זאת תורת העולה סמיך ליה ורבי
יוהנן אמר זר אין מטמא בבית הבליעה
סכין מטמא בבית הבליעה תנן כל הפסולין
שמלקו מליקתן פסולה בשלמא לרבי יוחנן
כל לאיתויי זר אלא לרב כל לאיתויי
מאי לאיתויי שמאל ולילה שמאל ולילה
בהדיא קתני תני והדר מפרש תא שמע
זה הכלל כל שהיה פסולו בקדש אין
מטמא בגדים בבית הבליעה בשלמא לרבי
יוחנן כל לאיתויי זר אלא לרב לאיתויי
מאי וליטעמיך שלא היה פסולו בקודש
לאיתויי מאי אלא רישא לאיתויי שחיטת
קדשים בפנים סיפא לאיתויי מלקה חולין
בחוץ תניא כוותיה דרבי יוחנן מליקה זר
מליקה פסולה הפיגול והנותר והטמא אין

tus, & sanctitates foris, si turtures, quorum tempus nondum advenerit, & filios columbæ, quorum tempus præterierit, si aruerit ejus ala, si excæcetur ejus oculus, si frangatur ejus pes, polluunt in œsophago: Hæc est regula generalis: Quod profanatur in sanctuario, non polluit in œsophago; Si non profanetur in sanctuario, polluet in œsophago.

Gemara. Dicit R. Samuel: Si noctu, non polluunt in œsophago; alienus & cultrum polluunt in œsophago: Quid variat in sinistra, quæ fiebat legitima in die expiationum, & in nocte, quæ fiebat legitima in membris, & adipibus? Alienus quoque fiebat legitimus in mactatione: Mactatio non erat ministerium: Nonne? Atqui dicit Rabi Zira: Mactatio vaccæ per alienum erat illegitima: Et probat Rab. De illa scriptum est: *Eleazar, & statutum*. Diversum est in vacca, quæ erat sanctitas instaurationis domus: nonne multo magis? sanctitates instaurationis domus requirunt sacerdotem, de sanctitatibus altaris dicendumne est? Dicit Rabi Scissa bar R. Idi; postquam inspectio plagarum, cum non sint ministerium, tamen requirit sacerdotem; At explicetur ab excelso; ab excelso non docet: Atqui extat traditio: Unde probatur, quod eductum si adscendat, non descendat? Quia eductum erat legitimum in excelso: Traditur: *Hæc est lex holocausti*. Est illi prope: Rabi Jochanan dicit: Alienus non polluit in œsophago: Cultrum polluit in œsophago: Legimus: Omnes illegitimi si unguescent, eorum unguesectio est illegitima. Concedatur juxta mentem R. Jochanan: Dictum est: Omnes: Ad includendum alienum: At juxta mentem Rab: Omnes; ad includendum. Quid ad includendum? Sinistram, & noctem: De sinistra & nocte manifesto docet: Docet doctor, & postea declarat: Veni & audi: Hæc est regula generalis. Quod profanatur in sanctuario, non polluit vestes in œsophago; Concedatur juxta mentem R. Jochanan: Omnes; ad includendum alienum: At juxta mentem Rab: Ad includendum; quid? At juxta opinionem tuam, quod non profanantur in sanctuario; ad includendum: quid? At principium propositionis ad includendum mactationem sanctitatum intus, finis propositionis ad includendum unguesectionem profanorum foris: Traditio juxta mentem R. Jochanan; Si unguesecet alienus, ejus unguesectio est illegitima: Abominandum, & residuum, & immun-

מטמאין בבית הבליעה אמר רבי יצחק
שמעתי שתים אחת קמיצת זר ואחת
מליקה זר אחת תרד ואחת לא תרד ולא
ידענא אמר חזקיה מסתברא קמיצה תרד
מליקה לא תרד מאי שנא מליקה דישנה
בבמה קמיצה נמי ישנה בבמה וכת״ אין
מנחה בבמה אין עופות נמי בבמה דאמר
רב ששת לדברי האומר יש מנחה בבמה
יש עופות בבמה לדברי האומר אין מנחה
אין עופות מאי טעמא זבחים ולא מנחות
זבחים ולא עופות אלא אימא אין קידוש
בכלי שרת במנחה בבמה . מלק בשמאל
או בלילה כו׳ . תנו רבנן יכול תהא מליקה
שהיא לפנים מטמאה בגדים בבית הבליעה
תלמוד לומר טריפה מה טריפה שאין
מתרת את האיסור אף כל שאין מתרת
את האיסור יצא מלוקה שהוא לפנים
הואיל והיא מתרת את האיסור שאין
מטמא בגדים בבית הבליעה אמר רבא
המולק קץ׳ חפץ׳ סימן קדשים בחוץ ומולק
בין מבפנים בין מבחוץ הואיל ואין מתירין
את האיסור שמטמאין בבית הבליעה תניא
אידך יכול תהא שחוטה לפנים מטמאה
בבית הבליעה תלמוד לומר נבילה הא נמי
נבילה היא אלא תלמוד לומר טריפה מה
טריפה שווה בפנים כבחוץ אף כל שווה
בפנים בבחוץ יצא שחיטת חולין בפנים
וקדשים בין מבפנים בין מבחוץ הואיל ולא
שוו בפנים כבחוץ שאין מטמאין בגדים
בבית הבליעה בשלמא חולין לא שוו
בפנים כבחוץ אלא קדשים אידי ואידי
פסולין נינהו אמר רבא אם הועילה לו
שחיטה חוץ לחייבה כרת לא הועיל לו
לטהרה מידי נבילה אשכחן חוץ פנים מנלן
הואיל ולא שוו בפנים כבחוץ אי הכי מלק
קדשים בחוץ נמי לא בפנים כבחוץ אמר
רב שימי בר אשי דנין דבר שלא בהיכשירו
מדבר שלא בהיכשירו ואין דנין דבר
שלא בהיכשירו מדבר שבהיכשירו ולא
והתניא מנין ליוצא שאם עלה לא ירד

mundum non polluunt in œsophago. Dicit R. Isaach: Audivi duo, alterum, quando pugillet alienus, & alterum, quando unguesecet alienus, alterum descendit, & alterum non descendit; at ignoro. Dixit Ezechias: Probabiliter pugillus descendet, at unguesectio non descendet. Quid variat? Unguesectio legitur in excelso, pugillatio quoque legitur in excelso: At dictum est: Non erat munus in excelso, non erant volucres in excelso: Dicit R. Sesath juxta verba qui dicit: Erat munus in excelso, & erant volucres in excelso. Qua de causa? Quia dictum est: *Sacrificia:* at non munera; sacrificia; non volucres; At dicam: Non erat sanctificatio in vase ministerii in munere in excelso. Si unguesecet sinistra, aut noctu &c. Tradiderunt sapientes; Crederem unguesectio, quæ fieret intus, quod pollueret vestes in œsophago? Idcirco dictum est: *Cadaver*. Ecce quoque cadaver: At dictum est: *Discerptum*. Sicut discerptum est quod non permittit vetitum, ita pariter omne, quod non permittit vetitum; Excluditur unguesectio, quæ fiat intus, quoniam permittit vetitum, non polluet vestes in œsophago: Dicit Raba המולק קץ׳ חפץ׳ signum. Sanctitates exteriores si unguesecet sive intus sive foris, quoniam non permittunt vetitum, polluent vestes in œsophago. Traditio alia. Crederem si fieret mactatio intus, quod pollueret in œsophago? Idcirco dictum est: *Cadaver:* Ecce quoque cadaver. At dictum est: *Discerptum:* Sicut discerptum erat simile intus sicut foris, ita pariter omnia, quæ sint similia intus sicut foris. Excluditur mactatio profanorum, & sanctitatum tam intus quam foris, quoniam non sunt æquales intus, sicut foris, non polluent vestes in œsophago: Concedatur de profanis, quæ non sunt similia intus sicut foris, at sanctitates utroque modo sunt illegitimæ. Dicit Raba: Si sibi inserviat mactatio foris, ut teneatur excidio, sibi non inserviet, ut purificetur de potestate cadaveris: Invenimus foris, intus unde probatur? Quoniam non sunt similia intus sicut foris; si ita est, si unguesecet sanctitates foris, etiam non erit intus sicut foris. Dicit Rabi Sime bar Asse: Explicetur res, in qua non sit, quod faciat legitimum ab re, in qua sit quod faciat legitimum: At non explicetur res in qua non sit quod faciat legitimum, ab re in qua sit quod faciat legitimum: Nonne? Atqui extat traditio: Et unde probatur, si eductum adscendant, quod non descendat? Quia edu-

שהרי יוצא כשר בבמה תנא זאת תורת
העולה ריבה סמיך ליה.

מחניתא מלק ונמצאת טריפה רבי
מאיר אומר אינו מטמא בבית הבליעה
רבי יהודה אומר מטמא אמר רבי מאיר
קל וחומר נבלת בהמה שמטמא במגע
ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתו
מטומאתה נבילת העוף שאינו מטמא
במגע ובמשא אינו דין שתהא שחיטתו
מטהרת טריפתו מטומאתה מה מצינו
בשחיטתה שהוא מכשרתה לאכילה ומטהרת
טריפתו מטומאתה אף מליקתה שהירה
מכשרתה באבילה תטהר טריפתה מידי
טומאתו רבי יוסי אומר דיה כנבילה בהמה
שחיטתה מטהרת ולא מליקתה.

גמרא ורבי מאיר לא דריש דיו והא
דיו דאורייתא הוא דתניא מדין קל וחומר
כיצד ויאמר יהוה אל משה ואבוה ירוק
ירק בפניה וגו׳ קל וחומר לשכינה ארבעה
עשר יום אלא דיו לבא מן הדין להיות
כנדון אמר רבי יוסי ברבי אבין מאי קרא
אשכח וקדרש זאת תורת הבהמה והעוף
כי באיזו תורה שיותה בהמה לעוף ועוף
לבהמה בהמה מטמאה במגע ובמשא עוף
אינו מטמא במגע ובמשא עוף מטמא
בגדים בבית הבליעה בהמה אינה מטמאה
בגדים בבית הבליעה אלא לומר מה בהמה
דבר שמכשירה לאכילה מטהר טריפתה
מטומאתה אף כל דבר שמכשיר באכילה
מטהר טריפתה מטומאתה ורבי יהודה מאי
טעמא קרא אשכח וקדרש נבילה טריפה
אמר רבי יהודה טריפה למה נאמרה אם
טריפה חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה
אינה חיה הרי היא בכלל נבילה אלא
להביא טריפה ששחטה שמטמאה אמר
ליה רב שיזבי אלא מעתה דכתב וחלב
נבלה והלב טריפה התם נמי נימא אם
טריפה חיה הרי נבילה אמורה אם טריפה
אינה חיה הרי היא בכלל נבלה אלא
להביא טריפה ששחטה שחלבה טהור מכלל
דהא מטמאה והאמר רב יהודה אמר רב

eductum est legitimum in excelso: Traditio: *Hæc est lex holocausti*. Includit quod est sibi proximum.

Misna. Si unguesecet & deprehendatur discerptum; R. Meir dicit: Non polluit in œsophago: R. Jehuda dicit: Polluit. Dicit R. Meir: Probari potest argumento a minori ad majus: Si cadaver jumenti, quod polluit tactu & onere, mactatio purificat ejus discerptum ab immunditie, cadaver volucris, quod non polluit tactu & onere, non erit æquum ut mactatio purificet ejus discerptum ab immunditie? Quid invenimus in mactatione? Quod faciat legitimum comestioni, & purificet ejus discerptum ab immunditie, ita pariter unguesectio, quæ legitimum facit comestioni, purificat discerptum ex potestate immunditiei. Rabi Jose dicit: Satis est quod cadaver jumenti mactatio purificet, at non unguesectio.

Gemara. At R. Meir non exponit, satis est, quod est ex lege: Etenim extat traditio ex argumento a minori ad majus: Quomodo? *Et dixit Deus ad Mosen: Et pater ejus despuendo despuet in faciem ejus &c.* Multo magis pro Divinitate quatuordecim dies; At satis est, ut quod venit ex deducente sit sicut deductum. Dicit R. Jose bar Rabi Abin: R. Meir textum invenit & exposuit: *Hæc est lex jumenti, & volucris:* Num hoc modo lex æquiparat jumentum volucri, & volucrem jumento? Jumentum polluit tactu & onere, at volucer non polluit tactu & onere, volucer polluit vestes in œsophago, jumentum non polluit vestes in œsophago. At tibi dicit: Sicut jumentum est res, quæ facit legitimum comestioni, purificat ejus discerptum ab immunditie, ita pariter omne, quod legitimum facit comestioni, purificabit ejus discerptum ab immunditie. Et Rabi Jehuda quænam est ratio? Textum invenit, & exponit: *Cadaver, discerptum*. Dicit R. Jehuda: *Discerptum* cur dictum est? Si discerptum feræ est, ecce jam cadaver dictum est; si non est discerptum feræ, ecce erit in genere cadaveris; At dictum est ad includendum discerptum, quod mactatio sit, quæ polluat. Dixit illi R. Sizabi: At nunc scriptum est: *Et adipem cadaveris, & adipem discerpti:* Ibi quoque dicemus; si discerptum feræ est, ecce cadaver jam dictum est, si non est discerptum feræ, ecce erit in genere cadaveris: At dictum est ad includendum, si mactet, quod ejus adeps sit purus; consequitur, quod esset impurus: Et dicit R. Jehuda, dicit Rab: Et di-

ואמרי לה במתניתא תניא וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה מקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו טריפה ששחטה אלא טריפה מיבעי ליה למעוטי טמאה מי שיש במינה טריפה יצתה זו שאין במינה טריפה הכא נמי למעוטה עוף טמא שאין במינו טריפה עוף טמא לרבי יהודה מנבלה נפקא ליה דתניא רבי יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בגדים בבית הבליעה תלמוד לומר נבלה וטריפה לא יאכל מי שאיסורו משום בל תאכל נבלה יצא זה שאין איסורו בל תאכל נבילה אלא משום בל תאכל טמא האי נמי תיפוק לי מוחלב נבילה מי שאיסורו משום בל תאכל חלב נבילה יצתה זו שאין איסורה משום בל תאכל נבילה וחלב אלא משום טמא אלא האי טריפה מיבעי לאיתויי חיה סלקא דעתך אמינא מי שחלבה אסור ובשרה מותר יצתה זו שחלבה ובשרה מותרת קא משמע לן אמר ליה מאי שנא טמאה דאין חלבה חלוק מבשרה חיה נמי אין חלבה חלוק מבשרה ועוד הכתב ואכל לא תאכלוהו אלא אמר אביי טריפה לגופיה איצטריך שלא תאמר הואיל וטמאה אסורה מחיים וטריפה אסורה מחיים מה טמאה חלבה טמא אף טריפה חלבה טמא אי הכי האי נמי מיבעי שלא תאמר הואיל ועוף טמא אסור באכילה וטריפה אסורה באכילה מה עוף טמא אינו מטמא ועוד מי איכא למילף טריפה מטמאה טמאה לא היתה לה שעת הכושר טריפה היתה לה שעת הכושר ופי תימא טריפה מבטן מאי איכא למימר במינה מיהא איכא אלא אמר רבא התורה אמרה יבא איסור נבילה ויחול על איסור חלב יבא איסור טריפה ויחול על איסור חלב וצריכי דאי אשמעינן נבילה משום דמטמיא אבל טריפה אימא לא ואי אשמעינן טריפה משום דאיסורה אבל נבילה אימא לא צריכן ורבי מאיר האי טריפה מאי עביד ליה מיבעי ליה למעוטי שחיטה שהיא לפנים ורבי יהודה טריפה אחרינא כתב ורבי מאיר חד למעוטי שחיטה שהיה

dixerunt in Misna: Traditio: *Si mortuum fuerit ex jumento:* Dimidium jumenti polluit, dimidium jumenti non polluit: Et quodnam est? Discerptum, quod mactaverit: At discerptum requiritur ad excludendum immundum, in cujus specie sit discerptum, excluditur hoc in cujus specie non est discerptum; volucer immundus juxta mentem Rabi Jehuda ex cadavere probatur; Etenim extat traditio. R. Jehuda dicit: Crederem quod cadaver volucris immundi pollueret vestes in œsophago? Idcirco dictum est: *Cadaver & discerptum non comedetur:* Illud quod interdicitur præcepto: *Non comedes cadaver*. Excluditur istud, quod non interdicitur præcepto: *Non comedes:* sed præcepto. *Non comedes immundum*. Hoc quoque probatur ex eo quod dictum est: *Et adipem cadaveris:* Quale? Cujus interdictum prohibetur præcepto: *Non comedes adipem cadaveris:* Excluditur hoc, quod non interdicitur præcepto: *Non comedes cadaver, & adipem*. Sed tantum propter immundum: At discerptum includendum est: Si putas, dicam; Quale? Cujus adeps sit vetitus, & caro licita; Excluditur istud, cujus adeps, & caro est licita. Dixit: Cur variat? *Immundum*, cujus adeps non separetur a carne: In fera quoque ejus adeps non separatur a carne: Et præterea scriptum est: *Et comedendo non comedetis:* At dicit Abaje: Propter ipsum discerptum necesse est: ne dicas: Quoniam & immundum vetitum est ex vivis, & discerptum vetitum est ex vivis; Sicut in adeps immundus, ita pariter in discerpto ejus adeps est immundus: Si ita; Hoc quoque necesse est; ne dicas: Quoniam volucer immundus est esu interdictus, & discerptum est esu interdictum; Quid volucer immundus, qui non polluit? Et præterea, num est docendum discerptum ex immundo? Immundo nunquam fuit tempus permissionis, at discerpto fuit tempus permissionis: Num dices discerptum ab utero? Quid erit dicendum? In sua specie hinc est: At dicit Raba: Lex dicit: Veniat interdictum cadaveris, & cadat super interdictum adipis, veniat interdictum discerpti, & cadat super interdictum adipis: Et necesse est ut nobis significetur cadaver propter immunditiem, at discerptum, dicam non; & si nobis significetur discerptum propter interdictum; at cadaver dicam, non est necesse: Et R. Meir discerptum quomodo considerat? Excludenda est mactatio interior, & R. Jehuda mactationem aliam scribit: Et R. Meir alterum ad exclu-

den-

לפנים וחד למעוטי עוף טמא ורבי יהודה
מנבילה נפקא ליה ורבי מאיר האי נבלה
מאי עביד לה לשיעור אכילה בכזית ותיפוק
לי מקרא קמא מדאפקיה רחמנא בלשון
אכילה חד לשיעור אכילה בכזית וחד
לשיעור אכילה בכדי אכילת פרס סלקא
דעתך אמינא הואיל וחידוש הוא יותר
מכדי אכילת פרס נמי ליטמא קא משמע
לן תנו רבנן וחלב נבלה וחלב טריפה
בחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר אתה
אומר בחלב בהמה טהורה הכתוב מדבר או
אינו לא בחלב בהמה טמאה אמרת טהורה
מכלל שחוטה וטיהר מכלל חלב מה
כשטיהר מכלל שחוטה בטהורה ולא
בטמאה אף כשטיהר מכלל שחוטה
בטהורה ולא בטמאה אף כשטיהר מכלל
חלב בטהורה ולא בטמאה או כלך
לדרך זו טיהר מכלל נבילה וטיהר מכלל
חלב מה כשטיהר מכלל נבילה בטמאה
ולא בטהורה אף כשטיהר מכלל חלב
בטמאה ולא בטהורה אמרת כשבא
בדרך זו היא בטהורה בשבא בדרך זו
היא בטמאה תלמוד לומר טריפה מי
שיש במינה טריפה אוציא את הטמאה
שאין במינה טריפה תלמוד לומר ואכל
לא תאכלוהו מי שחלבה אסור ובשרה
מותר יצא חיה שחלבה ובשרה מותר
אמר ליה רב יעקב בר אבא לרבא אלא
מעתה נבלת בהמה טהורה הוא דמטמא
נבלת בהמה טמאה לא מטמאה אמר
ליה כמה סבי שבישתו בה סיפא אתאן
לנבלת עוף טמא אמר רבי יוחנן לא טיהר
רבי מאיר אלא בתמימין אבל בבעלי מומין
לא ורבי אליעזר אמר אפילו בבעלי מומין
איתמר נמי אמר רב ביבי אמר רבי אליעזר
משהר היה רבי מאיר בבעלי מומין ואפילו
באווזין ותרנגולין בעי רב ירמיה ערף עז
מהו אווזין ותרנגולין טעמא מאי דמינא
דעופות נינהו אבל עז לאו מינא דעגלה
נינהו או דילמא מינא דבהמה הוא
יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא

dendum mactationem interiorem, & alterum ad excludendum volucrem immundum: Et R. Jehuda ex cadavere educit; & R. Meir cadaver quomodo considerat? Juxta mensuram comestionis in quantitate olivæ, & probat ex primo textu, postquam eduxit textus sensu comestionis alterum ad mensuram comestionis in quantitate olivæ, & alteram ad mensuram comestionis ut satis sit pro comestione dimidii: Si putas dicam: Quoniam innovat magis quam satis sit pro comestione dimidii, ita pariter ad polluendum: Nobis dicit: Tradiderunt sapientes: *Et adipem cadaveris, & adipem discerpti*. De adipe animalis mundi textus loquitur; tu dicis, quod de adipe animalis mundi textus loquatur; aut non loquitur nisi de adipe animalis immundi. Dixisti? Mundum ab genere mactationis: Et purificabitur ab genere adipis. Sicut quando purificatur ab genere mactationis, agitur in puritate, & non in immunditie, ita pariter, quando purificatur ab genere adipis, agitur in puritate, at non in immunditie. Aut hoc modo: Purificatur ex genere cadaveris, & purificatur ex genere adipis, sicut quando purificatur ex genere cadaveris, de immundo, non de mundo agitur, ita pariter quando purificatur ex genere adipis, de immundo, non de mundo agitur. Dixisti? Quando adducitur hoc modo, erit in puritate, quando adducitur illo modo, erit in immunditie. Dictum est: *Discerptum*. In cujus specie sit discerptum: Excludam ego immundum, quod in ejus specie non sit discerptum; at non excludam feram, cum in ejus specie sit discerptum: Idcirco dictum est: *Et comedendo non comedetis*: Quid? Cujus adeps sit interdictus, & caro licita, excluditur fera, cujus adeps & caro est licita: Dixit R. Jacob bar Aba τῷ Raba: At nunc cadaver animalis mundi polluit, cadaver animalis immundi non polluit. Dixit: Quam multi in hoc errarunt: Et finis propositionis adducitur pro cadavere volucris immundi: Dicit R. Jochanan; Non purificat R. Meir, nisi in perfectis, at non in vitiatis: Et Rabi Elieser dicit; vel in vitiatis: Dicitur quoque: Dicit Rabi Bibi, dicit R. Elieser: Purificat R. Meir in vitiatis, vel in anseribus, & in gallinis; Quæsivit R. Hieremias: Si decolletur caper, quid? anseres & gallinæ quia sunt de specie volucrum; at caper non est de specie vitulæ; aut fortasse de specie animalis est: Respondit R. Dimi, & dixit illi juxta hanc constitutionem.

אמר ליה אביי מכלל דעגלה ערופה טהורה היא אמר ליה אין אמרי דבי רבי ינאי כפרה כתיב בה בקדשים מיתיב רב נתן אבוה דרב הונא בר נתן ואכל לא תאכלוהו אין לי אלא חלב שאסור באכילה ומותר בהנאה שור הנסקל ועגלה ערופה מנין תלמוד לומר כל חלב ואי סלקא דעתך עגלה ערופה היא היא טהורה וחלב טמא היכא דערף מיערף לא איצטריכא ליה כי איצטריכא היכא דשחטה מישחט דתיהני ליה שחיטה לטהרה מידי נבלה לא צריכא שמתה מכלל דמחיים אסורה אין אמר רבי ינאי גבול שמעתי ושכחתי ונסביה חברייא למימר ירידתה לנחל איתן היא אוסרתה.

פרק שמיני

מתניתא. כל הזבחים שניתערבו בחטאות המיתות או בשור הנסקל אפילו אחת בריבוא ימותו כולן נתערבו בשור שנעבדה בו עבירה או שהמית את האדם על פי עד אחד או על פי הבעלים ברובע ונרבע במוקצה ונעבד באתנן ומחיר בכלאים ובטריפה ביוצא דופן ירעו עד שיסתאבו ימכרו ויביא בדמיהן יפה שבהן מאותו המין נתערבו בחולין תמימין ימכרו החולין לצריכי אותו המין קדשים בקדשים מן במינו יקרב לשם מי שהוא קדשים בקדשים מין בשאינו מינו ירעו עד שיסתאבו ימכרו ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה ובדמי יפה שבהן ממין זה ויפסיד המותר מביתו נתערבו בבכור ובמעשר ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור ומעשר הכל יכולין להתערב חוץ מן החטאת והאשם.

גמרא מאי אפילו הכי קאמר כל הזבחים שנתערבו בהן חטאות המיתות או שור הנסקל אפילו אחד בריבוא ימותו

Dixit Abaje: Ex consequentia vitula decollanda est munda; Dixit illi: Sic dixit schola Inai; Expiatio scriptum est in sanctitatibus: Opponit R. Nathan pater R. Huna bar Nathan: *Et comedendo non comedetis*: Non probo nisi de adipe, quod sit esu interdictus, & usu permissus, de bove lapidando, & de vitula decollanda unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Omnem adipem*: Putasne, quod vitula decollanda sit munda, & adeps immundus, ubi decollabatur? Quando decollata esset; Non est necesse: At necesse erat, quando esset mactata; Si mactaretur; Etenim mactatio illi proderat, ut purificaretur a potestate cadaveris: Non est necesse: Si moriatur; Consequitur, quod viva erat vetita: Utique: Dicit R. Inai: Terminum audivi & oblitus sum: Et cæperunt socii dicere: Ejus descensus in torrentem Ethan illam interdicebat.

CAPUT VIII.

MISNA. Omnia sacrificia si misceantur cum sacrificiis pro peccato, quæ mori debent, aut cum bove lapidando, vel unum in myriade, morientur omnia: Si misceantur cum bove, cum quo commissum sit peccatum, qui interfecerit hominem ex ore unius testis, aut ex ore dominorum, cum iniente, cum inito, cultui Idololatrico destinato, & cultu Idololatrico adorato, cum dono meretricis, & cum pretio canis, cum heterogeneis, cum discerpto, cum eo, quod exiit ex latere, pascent donec vitientur; vendentur, & adducet pretio optimi, quod fuerit inter ea, ex eadem specie; Si misceantur cum profanis perfectis, vendentur profana iis, qui opus habent eadem specie: Si misceantur sanctitates cum sanctitatibus ex sua specie, offeret nomine illius, quod est. Si sanctitates cum sanctitatibus, species cum eo quod non sit ex sua specie, pascent donec vitientur, vendentur, & adducet pretio optimi, quod fuerit inter ea ex hac specie, & pretio optimi, quod fuerit inter ea, ex illa specie; & perdet excessum ex sua domo: Si misceantur cum primogenito & decimo, pascent donec vitientur, & comedentur sicut primogenitum, & decimum. Omnia possunt commisceri, excepto sacrificio pro peccato, & sacrificio pro delicto.

GEMARA. Quid vel? sic dicit. Omnia sacrificia, cum quibus misceantur sacrificia pro peccato, quæ mori debent aut bos lapidandus, vel unum in myria-

כולן תנינא חדא זימנא כל האסורין לגבי
מזבח איסורין כל שהן הרובע והנרבע אמר
רב אשי אמרתה לשמעתיה קמיה דרב
שימי ואצריכן דאי מהתם הוה אמינא הני
מילי לגבוה אבל להדיוט אימא לא ואי
מהכא הוה אמינא הני הוא דאיסורי
הנאה נינהו אבל הני אימא לא צריכי
דלאו איסורי הנאה הא תנא ליה מי
קתני בכמה כל שהן קתני וניתנינהו הא
ולא בעי הא תקנתא איצטריכא ליה
דהדיוט נמי תנא ליה ואלו אסורים ואוסרין
בכל שהן יין נסך ועבודה זרה צריכי
דאי מהתם הוה אמינא להדיוט אבל
לגבוה אימא לא נפסדינהו לכולהו ואי
מהכא הוה אמינא הני מילי קדשים
אבל חולין דלאו איסורי הנאה נינהו
אימא לא צריכא וניבטלו ברוב וכי
תימא חשיבי ולא בטלי הניחא למאן
דאמר כל שדרכו לימנות שנינו אלא למאן
דאמר את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא
למימר מי שהיו לו חבילי תילתן של כלאי
הכרם ידלקו נתערבו באחרים ואחרים כולן
ידלקו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים
אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד רבי
עקיבא אומר שבעה ואלו הן אגוזי פרך
ורימוני באדן וחביות סתומות וחילפי
תרדין וקילחי כרוב ודלעת יונית רבי עקיבא
מוסיף אף ככרות של בעל הבית הראוי
לעורלה עורלה הראוי לכלאי הכרם כלאי
הכרם ואיתמר עלה רבי יוחנן אמר את
שדרכו לימנות שנינו הניחא לריש לקיש
אלא לרבי יוחנן מאי איכא למימר אמר
רב פפא האי תנא תנא דליטרא קציעות
היא דאמר כל דבר שיש בו מניין אפילו
בדרבנן לא בטיל וכל שכן בדאורייתא
דתניא ליטרא קציעות שדרסה על פי
עיגול ואינו יודע באיזו עיגול דרסה על פי
חבית ואינו יודע באיזו חבית דרסה על פי
כוורת ואינו יודע באיזו כוורת דרסה רבי
מאיר אומר רבי אליעזר אומר רואין את

riade, morientur omnia: Legimus: Aliquando cuncta quæ erant vetita ut offerentur super altare, erant vetita quantalacunque; quæ sunt iniens, & initum. Dicit R. Asse: Dixi juxta constitutionem coram Simai; & necesse fuit; Si enim hinc; dixissem: Hic agitur de Deo; At pro idiota, dicam; non: Si illinc; dixissem, hic agitur de rebus usu interdictis, at de rebus, quæ non sunt usu interdictæ, dicam: non: Dicendum fuit de rebus, quæ non sunt usu interdictæ. Hoc docet; Num docet de quantitate? Quantuluncunque docet: Et hoc fuit docendum, & illud non erat necesse: Ecce correctio necessaria erat, de idiota etiam docet: Et hæc sunt vetita, & sunt vetita quantulacunque, vinum libaminis, & Idololatria; & necesse est: Etenim si illinc, ego dicerem respectu idiotæ, at respectu Dei, dicam non: perdantur in omnibus; Si vero hinc doceatur, dicam: hæc observantur in sanctitatibus, at profana non sunt usu interdicta: Dicam; non est necesse; aboleantur in majori parte. Num dices, quod computentur, & non aboleantur? Recte juxta mentem illius qui dicit: De iis quæ solent numerari; legimus; At juxta mentem illius qui dicet: De iis, quæ non solent numerari, legimus, quid erit dicendum? Qui habeat fasciculos fœni Græci heterogeneorum vineæ, comburentur, si misceantur cum aliis, & alia omnia comburentur: Verba R. Meir: At sapientes dicunt: Non sanctificantur nisi sex duntaxat: R. Akiba dicit septem; & ista sunt nuces Perach, & malogranata Baadan, & dolia obturata, & frondes bliti, & frondes siliquarum, & cucurbita Græca. R. Akiba addit quoque panes patrisfamilias, quæ sunt convenientia præputio, præputium quod sit conveniens heterogeneis vineæ, heterogenea vineæ: & dicitur, quod adscendens R. Jochanan dixerit: De iis quæ solent numerari, agitur: Concedatur juxta mentem Levi; At juxta mentem R. Jochanan, quid erit dicendum? Rabi Papa dicit: Iste doctor docet de libra caricarum: Etenim dicit: Quod possit numerari, vel ex mente sapientum non aboletur, multo magis ex lege. Etenim extat traditio: Si libra caricarum fuerit compressa super massa conglobata, & ignoret in qua massa conglobata sit compressa: Si compressa sit super ore dolii, & ignoretur in quo dolio sit compressa; super ore arcæ, & ignoretur in qua arca sit compressa: R. Meir dicit; R. Eliеser dicit: Considе-

העליונות כאלו הן פרורות והתחתונות
מעלות את העליונות רבי יהושע אומר אם
יש מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין
אסורין והשולים מותרין רבי יהודה אומר
רבי אליעזר אומר אם יש שם מאה פומין
יעלו ואם לאו הפומין אסורין וכו׳. רבי
יהושע אומר אפילו יש שם שלשה מאות
פומין לא יעלו דרסה בעיגול ואינו יודע
באיזה מקום בעיגול דרכה או לצפונה או
לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אמר
אפילו תימא רבנן בעלי חיים חשיבי ולא
בטלי ונימשוך וניקרב חד מינייהו ונימא
כל דפריש מרובה פריש נימשוך הוה ליה
קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי
אלא ניכבשינה דניידי ונימא כל דפריש
מרובא פריש רבא אמר השתא דאמור
רבנן לא ניקרבא גזירה שמא יבאו
עשרה כהנים בבת אחת ויקרבו אמר ליה
ההוא מרבנן לרבא אלא מעתה מניסא
דאסירא משום שמא יבאו עשרה כהנים
בבת אחת ויקחו כעשרה כהנים בבת אחת
מי אפשר אלא אמר רבא משום קבוע
אמר רבא השתא דאמרי רבנן לא נקריב
אי נקריב מרצי איתיביה רב הונא בר
יהודה לרבא חטאת שנתערבה בעולה ועולה
שנתערבה בחטאת אפילו אחת בריבוא
ימותו כולן במה דברים אמורים בכהן נמלך
אבל בכהן שאין נמלך עשאן למעלה מחצה
כשר ומחצה פסול למטה מחצה כשר
ומחצה פסול אחת למטה ואחת למעלה
שניהן פסולות שאני אומר חטאת קריבה
למעלה ועולה קריבה למטה אלא הא כמאן
דאמר בעלי חיים נידחין הרי שחוטין
דלכולי עלמא נידחין ותנן רבי אליעזר
אומר אם קירב הראש של אחד מהן
יקרבו כל הראשים הוא דאמר כחנן המצרי
דתניא חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס
מביא חבירו ומזוג לו אמר רבה בר אבוה
אמר רב נחמן טבעת של עבודה זרה

derant ſuperiora quaſi ſeparata, & inferiora faciunt adſcendere ſuperiora. Rabi Jehoſua dicit: Si ibi fuerint centum ora, faciunt adſcendere, ſi minus ora ſunt vetita, & fundi permiſſi: R. Jehuda dicit: R. Elieſer dicit: Si ibi fuerint centum ora, faciunt adſcendere, ſi minus, ora ſunt vetita &c. R. Jehoſua dicit; vel ſi ibi ſint 300. ora non faciunt adſcendere, ſi fuerit compreſſa in maſſa conglobata, & ignoretur in qua maſſa conglobata ſit compreſſa, utrum ad aquilonem an ad auſtrum, omnes conveniunt, quod faciant adſcendere. R. Aſſe dicit: Vel ſi dicas; ſapientes viva computant, & non abolent, & attrahitur & offertur unum ex illis; at dicemus; Omne quod ſeparatur, ex majori parte ſeparatur, quando trahitur, determinatur; & omne quod determinatur conſideratur dimidium ſupra dimidium, componendum eſt, ut poſſint moveri & dicemus: Qui ſeparat, ex majori parte ſeparat: Raba dicit: Jam vero dixerunt ſapientes: Non offeretur: Ne forte veniant decem ſacerdotes ſimul, & offerant. Reſpondit: Hoc dictum eſt a ſapientibus τῷ Raba: At jam paropſis erit vetita ne forte veniant decem ſacerdotes ſimul, & accipiant: Decem ſacerdotes una vice quomodo fieri poterat? At dicit Raba: propter conſtitutionem; Dicit Raba: Jam vero dixerunt ſapientes: Non offeretur; ſi offeratur, expiat: Reſpondit R. Huna bar Jehuda τῷ Raba: Si ſacrificium pro peccato miſceatur cum holocauſto, & holocauſtum ſi miſceatur cum ſacrificio pro peccato, vel unum in myriade, morientur omnia. De quo hæc dicta ſunt? De ſacerdote, quem pœniteat, at ſi ſacerdotem non pœniteat, ſi offerat ſurſum, dimidium eſt legitimum, & dimidium illegitimum, ſi deorſum, dimidium eſt legitimum, & dimidium illegitimum; Si alterum ſurſum, & alterum deorſum, ambo ſunt illegitima, etenim ego dico: Sacrificium pro peccato offertur ſurſum, & holocauſtum deorſum: At ecce juxta mentem illius qui dicit: Viva pelluntur; Ecce juxta mentem illius qui dicit: Viva non pelluntur: Ecce mactata ex omnium conſenſu pelluntur: Atqui legimus: Rabi Elieſer dicit: Si offerat caput unum ex illis, offerrentur omnia capita: Hoc dicit juxta mentem Chanen Ægyptii. Etenim extat traditio: Chanen Ægyptius dicit: Vel ſi fuerit ſanguis in calice, adducet ſocium ſuum, & miſcebit. Dicit Raba bar Abua: dicit R. Nachman: Si annulus Idololatriæ miſceatur cum centum

שנתערבה במאה טבעות ונפלה אחר מהם
לים הגדול הותרו כולן דאמרינן הך דנפל
היינו דאסורא איתיביה רבא לרב נחמן
אפילו אחת בריבוא ימותו כולן אמאי נימא
דמית אוסורא מית אמר ליה רב דאמר
כרבי אליעזר דתנן רבי אליעזר אומר אם
קירב הראש של אחד מהן יקרבו כל
הראשים כולן והא אמר רבי אליעזר לא
התיר רבי אליעזר אלא שנים שנים אבל
אחד אחד לא אמר ליה אנא תרתי
קאמינא אמר רב טבעת של עבודה זרה
שנתערבה במאה טבלות ופרשו ארבעים
למקום אחד וששים למקום אחר פרשה
אחת מארבעים אינה אוסרת אחת מששים
אוסרת מאי שנא אחד מארבעים דלא
אמרינן איסורא ברובא איתיה אחרת
מששים נמי אמרינן איסורא ברובא
איתיה אלא אם פירשו ארבעים כולם
למקום אחד אין אסרות ששים למקום
אחר אסרות כי אמרתה קמיה דשמואל
אמר ליה הנח לעבודה זרה שספיקה וספק
ספיקה אסורה עד סוף העולם . מיתיבי
ספק עבודה זרה אסורה וספק ספיקה
מותרת כיצד כוס של עבודה זרה שנפל
לאוצר מלא כוסות כולן אסורין פירש
אחד מהן לריבוא ומריבוא לריבוא
מותרין תנאי היא דתניא רבי יהודה
אומר רימוני באדן אסורין בכל שהו כיצד
נפל אחד מהן לתוך ריבוא ומריבוא
לריבוא אסורין רבי שמעון בן יהודה
אומר משום רבי שמעון לריבוא אסורין
ומריבוא לשלשה ומשלשה למקום אחד
מותר שמואל דאמר כמאן אי כרבי יהודה
אפילו בשאר איסורי אסר אי כרבי שמעון
אפילו בעבודה זרה נמי שרי וכי תימא
שאני ליה לרבי שמעון בין עבודה זרה
לשאר אסורי אלא הא דתניא ספק
עבודה זרה אסורה וספק ספיקה מותרת
מני לא רבי יהודה ולא רבי שמעון
לעולם רבי שמעון ושמואל סבר לה כרבי
יהודה בחדא ופליג עליה בחדא אמר מר

tum annulis, & unus ex illis cadat in mare magnum, omnes sunt permissi: Etenim dicimus; Tantummodo qui cecidit erat interdictus. Respondit Raba τῷ R. Nachman: Vel si unum misceatur in myriade, morientur omnia: Cur dicemus, quod moriatur? Interdictum moriatur. Dixit illi Rab, qui dicit juxta mentem R. Eliefer: Etenim legimus: R. Eliefer dicit: Si offerat caput unum, offerentur omnia capita: At ecce dicit R. Eliefer: Non permittit R. Eliefer nisi bina bina, at non singula singula. Dixit illi: Ego permisi: Ego dico. Dicit Rab: Si annulus Idololatriæ misceatur cum centum annulis, & separentur quadraginta in alterum, & sexaginta in alterum locum, si separet unum ex quadraginta, non erit interdictus, unus ex sexaginta erit interdictus: Quid variat? Unus ex quadraginta; non dicimus, si adducatur in myriadem non erit interdictus, unus ex sexaginta quoque dicimus, si adducatur in myriadem erit interdictus: Si quadraginta omnes separentur in locum unum, non erunt interdicti, sexaginta in locum unum, erunt interdicti: Quando dixi coram Samuele; dixit illi: Desere de Idololatria, quod ejus dubium, & dubium ejus dubii sit interdictum usque ad finem seculorum. Objecit: Dubium Idololatriæ est interdictum, at dubium dubii est permissum: Quomodo? Si poculum Idololatriæ cadat in cellam plenam poculorum, omnia sunt interdicta; si separet unum ex illis in myriade, & ex myriade in myriadem permissa sunt: Hæc est sententia doctorum: Etenim extat traditio: R. Jehuda dicit: Malogranata Badan quantalacunque sunt interdicta. Quomodo? Si cadat unum ex illis in myriadem, & ex myriade in myriadem, sunt interdicta. R. Simeon ben Jehuda dicit nomine R. Simeonis: Si cadat in myriadem, erit interdictum, si de myriade in tertiam myriadem, & ex tertia in locum alium, erit permissum: Samuel juxta quorum mentem dicit? Si juxta mentem R. Jehuda, vel in reliquis interdictis, erit interdictum, si juxta mentem R. Simeonis, vel in Idololatria quoque erit permissum: Num dices quod variet juxta mentem Rabi Simeonis inter Idololatriam & reliqua interdicta? At ecce extat traditio: Dubium Idololatriæ est interdictum, & dubium dubii est permissum: Cujusnam hæc sententia est? R. Jehuda, at non R. Simeonis. Semper R. Simeon, & Samuel putat juxta mentem R. Jehuda in altero, & ab eo dissentit in altero: Di-

מריבוא לשלשה ומשלשה למקום אחד מותר מאי שנא שלשה דאיכא רובא שנים נמי איכא רובא מה שלשה דקתני תרתי והוא ואיבעית איפוא סבר לה כרבי אלעזר וכרבי שמעון בן לקיש דאמר ריש לקיש חבית תרומה שנתערבה במאה חביות ונפלה אחד מהן לים המלח הותרו כולן ואמרינן הך דנפל דאיסורא נפל ואיצטריך דרב נחמן ואיצטריך דריש לקיש דאי מדרב נחמן הוה אמינא הני מילי עבודת זרה דאין לו מתירין אבל תרומה דאין לו מתירין לא ואי מדריש לקיש הוה אמינא חבית דמינכרא נפילתה אבל טבעת דלא מינכרא נפילתה לא צריכן אמר רבא לא התיר ריש לקיש אלא חבית דמינכרא נפולתה אבל תאינה לא ורב יוסף אפילו תאינה בנפילתה כך עלייתה אמר רבי ﭏעזר חבית של תרומה שנפלה במאה חביות פותח אחד מהן ונוטל הימנה כדי דימועה ושותה יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה רב נחמן גמע ושתי קא חזינא הכא ﭏא אימא נפתחה אחת מהן נוטלת הימנה כדי דימוע ושותה אמר רבי אושעיה חבית של תרומה שנתערבה במאה וחמשים חביות ונפתחו מאה מהן נוטל הימנה כדי דימועה ושותה ושאר אסורין עד שיפתח לא אמרי איסורא ברובא איתיה . הרובע והנרבע כו׳ . בשלמא כולהו לא ידיע ﭏא האי טריפה היכי דמי אי ידיע ליה ליתי ולישקליה אי לא ידע לה מנא ידע דאיערב אמרי דבי רבי ינאי הכא במאי עסיקינן כגון דאיערב נקובת הקוץ בדרוסת הזאב ריש לקיש אמר דאיערב בנפילתה נפולה נמי ליבדקה קסבר עמדה צריכה מעת לעת הלכה צריכא בדיקה רבי ירמיה אמר כגון דאיעריב בולד טריפה ורבי ﭏעזר היא דאמר ולד טריפה לא יקרב לגבי מזבח בולהי כרבי ינאי לא אמרי בין נקובת הקוץ לדרוסת הזאב מידע

Dicit Mor: A myriade in tertiam myriadem & a tertia in locum alium, erit permiſſum. Qua de cauſa tres? Quia ſunt major pars, duæ quoque ſunt major pars: Quid tres? Quia docet duas: Si velis, dicam: Putat in hoc juxta mentem R. Elieſer, & juxta mentem R. Simeonis ben Lakiſch: Etenim dicit R. Elieſer: Si dolium ſeparationis miſceatur cum centum doliis, & unum ex iis cadat in mare ſalſum, omnia ſunt permiſſa: Atqui dicimus: Tantummodo quod cadit, eſt interdictum: Quod cadit: neceſſe eſt juxta mentem R. Nachman, & neceſſe eſt juxta mentem Riſch Lakiſch; Etenim ex mente R. Nachman ego dicerem hæc de Idololatria, cui eſt permiſſio, at non de ſeparatione, cui non eſt permiſſio: Et ſi ex mente Riſch Lakiſch: Ecce dolium, quod cognoſcitur, cecidit, at annulus, qui non cognoſcitur, cecidit: Non eſt neceſſe: Dicit Raba: Non permiſit Riſch Lakiſch niſi dolium, quod cognoſcitur, ſi cadat, at non ficum; & R. Joſeph vel ficum, ſicut cecidit, ſic adſcendet. Dicit R. Elieſer: Si dolium ſeparationis cadat in centum dolia; ſi aperiatur unum ex iis, ex eo ſumet, quantum ſatis eſt ſit ut abſorbeat & bibat. Objecit R. Dimi, & dixit: Juxta hanc conſtitutionem dixit R. Nachman: Abſorbebit, & bibet. Hic videtur: At dicam: Aperiet unum ex illis, ſumet ex eo, quantum ſatis ſit ut abſorbeat, & bibat. Dicit R. Oſajah: Si dolium ſeparationis miſcentur cum centum & quinque doliis, & centum ex iis aperiantur, ex iis ſumet, quantum ſatis ſit, ut abſorbeat & bibat, & reliqua ſunt interdicta donec aperiat: Non dixerunt: Interdictum in majorem partem adducitur: Iniens, & initum &c. Concedatur, quod omnia non cognoſcat; & diſcerptum quomodo intelligitur? Si cognoſcat, debet adducere, & accipere; ſi non cognoſcat, unde cognoſcet, quod fuerit mixtum? Dixit ſchola R. Inai: Hic de quo agimus? Quando miſceatur perforatum ſpina, cum eo quod fuerit dilaceratum a lupo. Riſch Lakiſch dicit: Si miſceatur cum eo, quod cecidit; Quod cecidit etiam erit explorandum: Putat, ſi conſiſtat; neceſſe eſt a tempore ad tempus: Si abeat, erit explorandum. R. Hieremias dicit: quando miſceatur cum nato diſcerpti: Et Rabi Elieſer dicit: Proles diſcerpti non offertur ſuper altare: Omnia juxta mentem R. Inai. Non dixerunt inter perforatum ſpina & dilaceratum a lupo. Certo cognoſcitur, quod hoc ſit longum & illud

ידיע האי משיך והאי עניל כריש לקיש
לא אמרי קסבר עמדה אינה צריכה מעת
לעת הלכה אינה צריכה בדיקה כרבי
ירמיה לא אמרי כרבי אליעזר לא מוקמי:
קרשים בקדשים מין במינו כו׳ . והא בעי
סמיכה אמר רב יוסף בקרבן נשים אבל
בקרבן אנשים לא איתיביה אביי קרבן
יחיד שנתערב בקרבן יחיד וקרבן ציבור
שנתערב זה בזה נותן ארבע מתנות מכל
אחד ואחד ואם נתן ארבע מכולן יצא במה
דברים אמורים שנתערבו חיין אבל נתערבו
שחוטין נותן ארבע מתנות מכולן ואם נתן
מתנה אחת מכולן יצא רבי אומר רואין
את המתנה אם יש בה כדי לזה וכדי לזה
כשירה ואם לאו פסולה קתני יחיד דומיא
רציבור מה ציבור גברי אף יחיד גברי
אמר רבא ותסברא הא מתרצתא היא
דקתני במה דברים אמורים כשנתערבו
חיין אבל נתערבו שחוטין לא אלמא
שחוטין כעין חיין בכוסות אבל אבולל נותן
ארבע מתנות לכולן ואם נתן מתנה אחת
לכולן יצא רבי אומר רואין את המתנה
אם יש בה כדי לזה וכדי לזה כשירה ואם
לאו פסולה ומי אית לרבי האי סברא והא
תניא אמר רבי לדברי רבי אליעזר הזאה
כל שהו מטהרת הזאה אינה צריכה שיעור
הזאה מחצה כשר ומחצה פסול לדבריו
דרב דרבי אליעזר קאמר ואיבעית אימא
הזאה לחוד ונתינה לחוד . נתערבו בכור
ומעשר כו׳ . אמר רמי בר חמא בכור לבית
שמאי אין מאכילין לנידות תמורתו מהו
בכור אינו נשקל בליטרא תמורתו מהו
אמר רבא תניא בכור ומעשר משהוממו
עושין תמורה ותמורתן כיוצא בהן בעי רמי
בר חמא התפיס בכור לבדק הבית מהו

illud rotundum: Juxta mentem Risch Lakisch: Non dixerunt quod putat, si consistat; non est necesse a tempore ad tempus, si abeat; Non erit explorandum; Juxta mentem R. Hieremia, non dixerunt: Juxta mentem R. Eliefer non statuitur. Si misceantur sanctitates cum sanctitatibus, species cum ejus specie &c. Atqui requiritur impositio manuum. Dicit R. Joseph; In sacrificio mulierum, at non in sacrificio virorum. Objecit Abaje. Si sacrificium privati misceatur cum sacrificio privati, & sacrificium cœtus misceatur cum sacrificio alterum cum altero, adsperget quatuor adspersiones ex singulis, si vero adspergat quatuor ex omnibus, satisfacit debito. De quo hæc dicta sunt? Quando misceantur viva, at si mactata misceantur, adsperget quatuor adspersionis ex omnibus; si vero adspergat adspersionem unam ex omnibus satisfacit debito. Rabi dicit: Considerant adspersionem, si ibi fuerit, quod satis sit illi, & quod huic sit satis, erit legitimum; si minus erit illegitimum. Docet; Privatus assimilatur cœtui; Sicut cœtus est vir, ita pariter privatus est vir. Dicit Raba: Quid putas? Hoc fuit acceptatum: Quia docet: De quo hæc dicta sunt? Quando misceantur viva; at non si mactata misceantur: Ergo mactata sunt sicut viva in poculis; at in mixtura adsperget quatuor adspersiones pro omnibus, at si adspergat adspersionem unam pro omnibus, satisfacit debito. Rabi dicit: Considerant adspersionem, si in ea fuerit, quantum satis est illi, & quantum huic satis est, est legitimum, si minus, erit illegitimum: Num est juxta mentem Rabi? Hæc est opinio, & illa traditio. Respondit Rabi verbis R. Eliefer: Adspersio quantalacunque purificat; In adspersione non est necessaria mensura; Pars mensuræ est legitima, & pars mensuræ erit illegitima juxta verba R. Eliefer, qui dicit: Et si velis dicam; Adspersio seorsim, & datio seorsim. Si misceantur primogenitum & decimum &c. Dicit Rame bar Chama. Primogenitum juxta mentem scholæ Schammai non facient comedere a menstruatis; ejus commutatio quid? Primogenitum non redimitur, ejus commutatio quid? Primogenitum non ponderatur libra, ejus commutatio quid? Dicit Raba: Extat traditio: Primogenitum & decimum si vitientur, faciunt commutationem, & eorum commutatio erat illis similis. Quæsivit Rame bar Chama: Si apprehendat primogenitum instaurationi domus quid? Num pon-

שישקול בליטרא רווחא דהקדש עדיף או דילמא זילותא דבכור עדיף אמר רבי יוסי בר זבידא תא שמע נתערבו בבכור ובמעשר ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור ובמעשר לאו למימרא דאינו נשקל בליטרא רב הונא ורבי חזקיה תלמידי דרבי ירמיה אמר מי דמי התם שתי קרושות ושני גופין הכא שתי קרושות וגוף אחד מתקיף לה רבי יוסי בר אבין מה אילו אמר הפדו ליה בכור שהתפיסו לבדק הבית כלום שומעין לו הפדו רחמנא אמר לא תפדה לא אמר רבי אמי כלום הקנה זה לא מה שקנו לו. הכל יכולין להתערב כו'. מאי שנא חטאת ואשם דהאי זכר והאי נקיבה חטאת ועולה נמי איכא שעיר נשיא האי שיער והאי צמר פסח ואשם נמי לא מיערב האי בן שנה והאי בן שתי שנים איכא נזיר ואשם מצורע ואיבעית אימא איכא בן שנה דמיחזי בן שתי שנים ואיכא בן שתים דמיחזי כבן שנה.

מתניתא אשם שנתערב בשלמים רבי שמעון אומר שניהם ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהן אמרו לו אין מביאין קדשים לבית הפסול נתערבו חתיכות בחתיכות קדשי קדשים בקדשים קלים הנאכלין ליום אחד בנאכלין לשני ימים ולילה יאכלו בחמור שבהן.

גמרא תני תנא קמיה דרב שביעית אין לוקחין ברמיה תרומה מפני שממעטין באכילתה אמרוה רבנן קמיה דרבא הא דלא כרבי שמעון דאי כרבי שמעון האמר מביאין קדשים לבית הפסול אמר להו אפילו תימרו רבי שמעון הני מילי דאיעבד לכתחילה לא ולכתחילה לא איתיביה אביי וכולן רשאין כהנים לשנות באכילתן לאוכלו צלויין שלוקין ומבושלין ולתת לתוכו תבלי חולין ותבלי תרומה דברי רבי ישמעאל אמר ליה הנח לתרומה תבלין דרבנן

ponderabitur libra? Lucrum sanctuarii præcellet, an fortasse vilitas primogeniti præcellet? Dicit R. Jose bar Zebida: Veni & audi: Si misceantur cum primogenito & decimo, pascent donec vitientur, & comedentur: At non cum primogenito & decimo, juxta id quod dictum est, quod non ponderetur libra. R. Huna, & R. Ezechias discipuli R. Hieremia: Dicit: Quid ibi considerat? Duas sanctitates, & duo corpora, at hic sunt duæ sanctitates, & corpus unum. Objecit R. Jose bar Abin: Quid ista? Respondit: Redimunt primogenitum, quod apprehenderint instaurationi domus. Num illi auscultarunt quod redimant? Textus dicit: *Non redimetur*. At dicit R. Amme. Num hoc acquirit? At quod illi acquirunt. Omnia possunt misceri &c. Quid variat in sacrificio pro peccato, & in sacrificio pro delicto? Quia hoc est masculum, & illud fœmina. Sacrificium, quoque pro peccato, & holocaustum; erat hircus principis: In hoc est pilus, & in illa lana: Pascha quoque, & sacrificium pro delicto non miscebitur; Hoc erat anniculum, & illud bienne: Erat sacrificium Nazyræi, & sacrificium pro delicto leprosi; & si velis dicam; est anniculum, quod videtur bienne, & est bienne, quod videtur anniculum.

Misna. Si sacrificium pro delicto misceatur cum pacificis, R. Simeon dicit; ambo mactabuntur in aquilone, & comedentur juxta graviorem conditionem, quæ sit in illis. Dixerunt illi: Non adducunt sanctitates in domum profanationis. Si misceantur portiones cum portionibus sanctitatum sanctitatum in sanctitatibus levibus, comedentur die uno; si misceantur cum iis, qui comeduntur duobus diebus & nocte una, comedentur juxta graviorem conditionem, quæ est in illis.

Gemara. Docuit coram Rab. Fructus anni septimi non emunt nummis separationis quia diminuitur ejus comestio: Dixerunt sapientes coram Raba: Hoc non est juxta mentem R. Simeonis; Hoc est juxta mentem R. Simeonis qui dicit: Adducunt sanctitates ad domum profanationis? Dixit illis: vel si hæc dicat R. Simeon. Quando hæc fiant de industria, at non, quando non fiant de industria. Respondit Abaje: Et in cunctis licet sacerdotibus variare in iis comedendis, ut possint ea comedere assata, elixa, & decocta, & in ea indere condimenta profana, & condimenta separationis. Verba R. Ismael: Desere pro separatione condimenta ex verbis

איתיביה אין לוקחין תרומה בכסף מפני
שממעט באכילתה ורבי שמעון מתיר אישתיק
כי אתא לקמיה דרב יוסף אמר לה אמאי
לא תותביה מיהא אין מבשלין ירק של
שביעית בשמן של תרומה שלא יביאו
קדשים לבית הפסול ורבי שמעון מתיר
ואמר לי הנח לתרומה תבלין דרבנן הכא
תרומה תרומת ירק דרבנן איפכא איבעית
ליה למיתני ירק של תרומה בשמן של
שביעית ולאו מי אותביה ואמר לי דאיערב
הכא נמי דאיערב אי דאיערב מאי
טעמייהו רבנן מידי דהוה אשם ושלמים מי
דמי התם אית ליה תקנתא ברעייה הא
לית ליה תקנתא ברעייה הא לא דמי
אלא לחתיכה שבחתיכות דכיון דלית
תקנתא דאכל כחמור שבהן מתקיף לה
רבינא מי דמי חתיכה שבחתיכות דכיון
ליה תקנתא כלל האי אית ליה תקנתא
בסחיטה ורב יוסף היכי ניסחוט ניסחוט
טובא קא מפסיד בשביעית ניסחוט פורתא
סוף סוף איערובי מיערב איתיביה רבי
שמעון אומר למחרת מביא אשמו ולוגו
עמו ואמר אם של מצורע הרי זה אשמו
וזה לוגו ואם לאו אשם זה של שלמים
נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן
בהונות וסמיכה ותנופת חזה ושוק ונאכל
ליום ולילה תקוני נברא שאני התינח
אשם לוג מאי איכא למימר דאמר לוג
זה יהא נדבה ודילמא לאו מצורע הוא
ובעי מקמץ דמקמיץ ודילמא מצורע הוא
ובעי מתן שבע דיהיב והא חסר ליה
דמייתי פורתא ומלי ליה דתנן חסר הלוג
עד שלא יצק ימלאנו והא בעי הקטרה
דאקטר ליה אימתי אי בתר מתנות שבע
הוו להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה
ואין מקטירין את הקומץ עליהן אי קודם
מתנות שבע כל שממנו לאישים הרי הוא

bis sapientum: Objectio: Non emunt separationem argento, quia diminuitur ejus comestio: Et R. Simeon permittit: Tacuit: Quando venit coram R. Jose: Dixit illi: Cur non respondisti? Hinc probatur: Non coquant olus anni septimi in oleo separationis, ne adducant sanctitates in domum profanationis: Et R. Simeon permittit, & dixit mihi: Desere pro separatione condimenta ex mente sapientum; hic separatio est separatio oleris ex mente sapientum: Contra docendum erat olus separationis in oleo anni septimi: Nonne? Cur non respondisti? Et dixit mihi: Quando misceatur, hic quoque quando misceatur: Si misceatur, quænam est ratio sapientum? Quia est sacrificium pro delicto, & pacifica. Num simile est? Hic est correctio, ut pascant, & ibi non est correctio, ut pascant: Non assimilatur nisi portioni, quæ est in portionibus; quando non sit correctio, comedet juxta graviorem conditionem, quæ in illis est. Objecit Rabina: Num assimilatur portioni, quæ est in portionibus? Non est illi correctio: Consequitur quod sit illi correctio per expressionem: Et R. Joseph: Quomodo exprimebatur? Si exprimetur multum, perdet in fructibus anni septimi, si exprimetur parum, tandem miscendi miscebitur: Objectio: R. Simeon dicit: Die crastino adducet sacrificium suum pro delicto, & cum eo logum suum; & dicet: Si sacrificium pro delicto leprosi; ecce hoc sacrificium suum pro delicto, & hic est ejus logus. Si minus: Hoc sacrificium pro delicto sit sacrificium pacificorum in oblationem spontaneam; & hoc sacrificium pro delicto requirit mactationem in aquilone, & adspersionem in pollicibus, & impositionem manuum, & libamina, & ventilationem pectoris & cruris, & comeditur uno die & una nocte: Institutio viri diversa est: Concedatur de sacrificio pro delicto de logo: Quid erit dicendum? Dicet: Logus iste sit in oblationem spontaneam. Et fortasse non erit leprosus, & erit pugillandum, pugillabit; & fortasse erit leprosus, & requiret septem adspersiones, adsperget: Si fuerit deficiens, afferatur parum, & impleat: Etenim legimus: Si sit deficiens logus, priusquam effundat, implebit: At ecce erat adolendum; Adolebit. Quando? Si post septem adspersiones, erant reliquiæ, quæ deficientes factæ sunt inter pugillationem, & adolitionem; neque adolent super illis pugillum; si ante septem adspersiones; cuncta quæ ex illo erant, dabantur in ignita;

בכל תקטירו אמר רבי יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי דמסיק להו לשם עצים דתניא רבי אליעזר אומר לריח ניחוח או אתה מעלה אבל אתה מעלה לשום עצים והא איכא שיריים דבעי מילינהו ואיכא הך פורתא דלא קמיץ עילויה דפריק ליה דפריק ליה היכא אי גואי קא מעייל חולין לעזרה אי אבראי איפסיל ליה ביוצא לעולם גואי וחולין ממילא הויין והא אמר רבי שמעון אין מתנדבין שמן תקוני גברא שאני יתיב רב רחומי קמיה דרבינא ויתיב וקאמר משמיה דרב הונא בר תחליפא ונימא אשם זה יהא אשם תלוי שמע מינה מאן דפליג עליה דרבי אליעזר רבי שמעון היא דאמר אין מתנדבין אשם תלוי אמר ליה תורה תורה אימרי בדיכרי מיחלפי לך.

מתניתא איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה רבי אליעזר אומר יתן למעלה ורואה אני את בשר החטאת מלמעלה כאילו הן עצים וחכמים אומרים תעובר צורתו ויצאו לבית השריפה.

גמרא מאי טעמא דרבי אליעזר אמר קרא אל המזבח לא יעלו לריח ניחות לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים ורבנן מיעט רחמנא אותם אותם הוא דאי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים אבל מידי אחרינא לא ורבי אליעזר אותם הוא דרבאי לך כבש במזבח אבל מידי אחריני לא ורבנן תרתי שמע מינה מתניתין דלא כי האי תנא דתניא אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה שיקרבו ברובע ונרבע שלא יקרבו על מה נחלקו על איברי עולה תמימה שנתערבו באיברי בעלת מום שרבי אליעזר אומר יקרבו ורואה אני למעלה כאלו הן עצים וחכמים אומרים לא יקרבו ורבי אליעזר מאי שנא רובע ונרבע דלא חזו בעלת מום נמי לא חזו אמר רב הונא בדוקין שבעין ואיבא דרבי עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו אימר

ta: Ecce transgreditur præceptum: *Non adolebitis*. Dicit R. Jehuda bar R. Simeonis bar Pazi: Incendantur nomine lignorum: Etenim extat traditio. Rabi Eliefer dicit: In odorem gratum tu non offeres, at offeres nomine lignorum. Atqui erant reliquiæ, quæ requirebant pernoctationem, & fi erat parum, quod non pugillaverit, introducet: Removebit: Removebit? Quo. Si erat intus introducet profana in atrium; fi foris, profanabitur exitu: Semper intus: & profana fponte remanebant: Ecce dicit Rabi Simeon: Non fponte offerunt oleum: Inftitutio viri diverfa eft: Refpondit Rabi Rachumi coram Rabina, & refpondit, & dixit nomine R. Huna bar Tachilpha; & dicemus facrificium hoc pro delicto effe facrificium pro delicto dubio: Hinc eruitur. Quis eft qui de hoc diffentit? Rabi Eliefer. R. Simeon dicit. Non fponte offerunt facrificium pro delicto dubio. Dixit illi: *Lex*, *lex*: Agni cum arietibus abs te poffunt commutari.

MISNA. Membra facrificii pro peccato fi mifceantur cum membris holocaufti R. Eliefer dicit: Ponet in fuperiori parte: Et ego confidero carnem facrificii pro peccato fuperimpofitam, quafi effent ligna: Et fapientes dicunt; mutetur ejus forma, & educatur in domum combuftionis.

GEMARA. Quænam eft ratio Rabi Eliefer? Dicit textus: *Super altare non adfcendent in odorem gratum:* In odorem gratum tu non offeres, at potes offerre nomine lignorum: Et fapientes: Excludit textus dicendo: *Ipfa:* Ipfa tu non offeres, at tu potes offerre nomine lignorum: at non fenfu alio. Et Rabi Eliefer: *Ipfa:* Tibi includit clivum in altari; at non aliud: Et fapientes; Duo hinc eruuntur. Mifna: Sic ifte non docet: Etenim extat traditio. Dicit R. Jehuda: Non diffentiunt R. Eliefer & fapientes, fi mifceantur membra facrificii pro peccato cum membris holocaufti, quod offerantur, & fi mifceantur cum inito & iniente, quod non offerantur: De quo diffentiunt? de membris holocaufti perfecti, fi mifceantur cum membris vitiati, quod R. Eliefer dicit: Offerantur: Mihi videtur effe offerenda quafi perinde ac effent ligna; & fapientes dicunt: Non offerantur: Et R. Eliefer cur variat? cum iniens & initum non confiderentur vitiata; ita pariter non funt confideranda: Dicit R. Huna: De tela oculi. Et juxta mentem Rabi Akiba, qui dicit: Si adfcendunt, non defcendent: Dicam,

quod

דאמר רבי עקיבא דאי עבר לכתחילה מ'
אמר אמר רב פפא הכא במאי עסקינן
כגון שעלו על גבי כבש אי הכי אפילו
בעינייהו אלא טעמיה דרבי אליעזר מיעט
רחמנא מום בם הוא דלא ירצו הא על
ידי תערובת ירצו ורבנן מום בם הוא דלא
ירצו הא עבר מום ירצו ורבי אליעזר דרש
בהם בם ורבנן בם בהם לא דרשי אי הכי
רואה הא רחמנא אכשריה לדבריהם קאמר
להו לדידי רחמנא אכשריה לדידכו אודו
לי מיהא בשר בעלת מום בעצים דמי
מידי דהוה אבשר חטאת ורבנן הכא מאיסי
התם לא מאיסי.

מתניתא אברין באבר בעלי מומין רבי
אליעזר אומר אם קרב ראש אחד מהן
יקרבו כל הראשין כרעים של אחד מהן
יקרבו כל הכרעים וחכמים אומרים אפילו
קרבו כולם חוץ מאחד מהן יצא לבית
השריפה.

גמרא אמר רבי אליעזר לא הכשיר רבי
אליעזר אלא שנים שנים אבל אחד אחד לא
מיתיב רבי ירמיה וחכמים אומרים אפילו
קרבו כולן חוץ מאחד מהן יצא לבית
השריפה אמר לו רבי ירמיה בר תחליפא
אסברה לך מאי אחד זוג אחד.

מתניתא דם שנתערב במים אם יש
בו מראית דם כשר נתערב ביין רואין
אותו כאילו הוא מים נתערב בדם בהמה
או בדם החיה רואין אותו כאילו הוא מים
רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם נתערב
בדם פסולין ישפוך לאמה רבי אליעזר מכשיר
אם לא נמלך ונתן כשר.

גמרא אמר רבי חייא בר אבא אמר
רבי יוחנן לא שנו אלא שנפלו מים לתוך
דם אבל נפל דם לתוך מים ראשון ראשון
בטל אמר רב פפא ולענין כיסוי אינו כן
לפי שאין דיחוי במצות אמר רב פפא
הפיגול והנותר והטמא שבללן זה בזה
ואכלן פטור אי אפשר שלא ירבה מין על
חבירו ויבטלנו שמע מינה תלת שמע מינה
איסורין מבטלין זה את זה ושמע מינה

quod dicat Rabi Akiba : Si faciat de industria . Quid dicit ? Dicit R. Papa : Hic de quo agimus ? Quando adscenderint super clivum : Si ita , vel in eorum specie . At ex sententia R. Eliefer : Excludit textus dicendo: *Vitium in illis:* Quod non acceptetur : Ecce per mixturam acceptabitur : Et sapientes : *Vitium in illis* : Non acceptabitur ; si prætereat vitium , acceptabitur. Et Rabi Eliefer exponit: בם בהם *in illis:* Et sapientes בם בהם *in illis* : Non exponunt : Si ita est , videtur quod textus faciat legitimum juxta eorum verba ; Dicit . Juxta meam sententiam textus facit legitimum ; Juxta vestram sententiam fatemini hinc mihi , quod caro vitiati sit similis lignis , eo quod sit caro sacrificii pro peccato : Et sapientes hic rejiciunt , ibi non rejiciunt .

MISNA . Si membra misceantur cum membro vitiatorum , R. Eliefer dicit : Si offerat caput unum ex illis , offerantur omnia capita ; Si offerat crura unius , offerantur omnium crura : Et sapientes dicunt : Vel si omnia oblata fuerint excepto uno ex illis , educatur in domum combustionis.

GEMARA . Dicit R. Eliefer : Non facit legitima R. Eliefer nisi bina bina , at non singula singula . Objecit R. Hieremias : Et sapientes dicunt : Vel si oblata fuerint omnia , excepto uno ex illis , educatur in domum combustionis. Dixit Rabi Hieremias ben Tachlipha : Juxta tuam opinionem quid est unum? Par unum.

MISNA . Si sanguis misceatur cum aqua , si in eo fuerit color sanguinis , erit legitimum: Si misceatur cum vino , considerant ipsum quasi sit aqua; Si misceatur cum sanguine animalis , aut feræ , considerant ipsum , quasi sit aqua . Rabi Jehuda dicit . Sanguis non abolet sanguinem : Si misceatur cum sanguine illegitimorum , effundetur in fossam: R. Eliefer facit legitimum , si non pœniteat & adspergat, erit legitimum.

GEMARA . Dicit R. Chijah bar Aba ; dicit R. Jochanan : Non agitur , nisi quando cadat aqua in sanguinem ; at si cadat sanguis in aquam , primus abolet . Dicit R. Papa ; respectu obtectionis non ita se res habet , quia non est expulsio in præceptis . Dicit Rabi Papa : Abominandum , & residuum , & immundum si inter se misceantur , & ea comedat , absolvitur ; quia non est possibile , ut augeat speciem super sui similem , & aboleat : Hinc tria eruuntur : Eruitur , quod vetita inter se aboleantur ; & eruitur ; Quod indat saporem in ma-

נותן טעם ברוב לאו דאורייתא ושמע מינה התראת ספק לא שמיה התראה מיתיבי רבא עשה עיסה מן חיטין מן אורז אם יש בו טעם דגן חייב בחלה ואף על דרובא אורז דרבנן אי הכי אימא סיפא אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ולא מין בשאינו מינו בטעמא מין במינו ברובא ונשער מין במינו במין בשאינו מינו דתנן נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים מאי לאו רואין אותו ליין כאילו הוא מים לא רואין אותו לדם כאילו הוא מים אי הכי בטל מיבעי ליה ועוד תניא רבי יהודה אומר רואין אותו כאילו הוא יין אי דיהה מראהו כשר ואם לאו פסול תנאי היא דתניא דלי שיש בו יין לבן וחלב והטבילו הולכין אחר הרוב רבי יהודה אומר רואין אותו כאילו הוא יין אדום אם דיהה מראהו כשר ואם לאו פסול ורמינהי דלי שתוא מלא רוקין והטבילו כאילו לא טבל מי רגלים רואין אותו כאילו מלא מי חטאת עד שירבו המים על מי חטאת מאן שמעת ליה דאית ליה רואין רבי יהודה וקתני דסגי לי ברובא אמר אביי לא קשיא הא דידיה הא דרביה דתניא רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל אין דם מבטל דם אין רוק מבטל רוק ואין מי רגלים מבטלין מי רגלים רבא אמר בדלי שתוכו טהור וגבו טמא עסקינן דמדינא סגי להו בכל דהו ורבנן הוא דגזרו בהו דילמא חייס עלייהו ולא מבטיל ליה וכיון דאיכא ריבויא לא צריך אמר רבא אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן ברובא ואמור רבנן בחזותא מין בשאינו מינו בטעמא מין במינו ברובא היכא דאיכא חזותא במראה ופליגא דרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר בשם שאין מצות מבטלות זו את זו כך אין איסורין מבטלין זו את זו מאן שמעת ליה דאמר אין מצות מבטלות זו את זו הלל היא

majorem partem, non est ex lege: Et eruitur, quod admonitio dubii non vocetur admonitio. Objecit Raba: Si faciat pastam ex tritico & oryza, si in ea sit sapor tritici obligatur ad placentam, vel si major pars fuerit oryza, ex mente sapientum: Si ita sit, dicam finem propositionis; Homo satisfacit ea debito suo in Paschate. At species cum ea, quæ non sit ex ejus specie, juxta saporem, species in sua specie juxta majorem partem; & mensuratur species in sua specie, cum specie quæ non sit ex ejus specie: Etenim legimus: Si misceatur cum vino, considerant ipsum, quasi sit aqua: Itane est intelligendum, considerant ipsum in vino, quasi sit aqua? Non considerant in sanguine, quasi sit aqua: Si ita est abolet: Quæsitum est: Et præterea extat traditio. R. Jehuda dicit: Considerant ipsum, perinde ac sit vinum, si sit color, erit legitimum, si minus, erit illegitimum: Si in situla sit vinum album & lac, & aboleantur, incedunt post majorem partem: R. Jehuda dicit, considerant perinde ac sit vinum rubrum, si sit color, erit legitimum, si minus, erit illegitimum: At objiciunt. Si situla fuerit plena sputis, & aboleantur, reputatur perinde ac non aboleat; Si fuerit plena urina, considerant perinde ac plena sit aquis expiationis, donec multiplicentur aquæ super aquas expiationis. Quis docet, quod considerent? R. Jehuda, & docet, quod satis sit in majori parte. Dicit Abaje: Non est oppositio. Hæc est sua sententia, & illa est sententia sui magistri: Etenim extat traditio. R. Jehuda dicit nomine Raban Gamaliel: Sanguis non abolet sanguinem; sputum non abolet sputum; urina non abolet urinam: Raba dicit: Interius situlæ est mundum, & superficies est immunda: Agimus, quod ex jure satis sit quantuluncunque. Et sapientes statuerunt de iis, quod fortasse de iis curiabit, & non abolebit; at quando fuerit myrias, non est necesse. Dicit Raba: Dic: Sapientes putant de sapore: Dic: Sapientes putant de majori parte: Dic: Sapientes putant de colore: Species cum ea, quæ non sit ex ejus specie, in sapore, species cum ejus specie, in majori parte: Ubicunque adspectus in colore: At est controversia R. Elieser; Etenim dicit R. Elieser: Sicut præcepta inter se non abolentur, ita pariter interdicta inter se non abolentur. Quænam hæc constitutio est, qui dicit; Interdicta inter se non abolentur? Est Hillel: Etenim extat traditio:

דתניא אמרו עליו על הלל הזקן שהיה
כורכן בבת אחת ואכלן משום שנאמר על
מצות ומרורים יאכלוהו תנו רבנן חרסן של
זב וזבה פעם ראשון ושני טמא שלישי
טהור במה דברים אמורים שנתן לתוכו
מים אבל לא נתן לתוכו מים אפילו עשירי
טמא רבי אליעזר בן יעקב אומר שלישי אף
על פי שלא נתן לתוכו מים טהור מאן
שמעת ליה דאמר מין במינו לא בטיל רבי
יהודה ורמינהי פשתן שטוואתו נדה מסיטו
טהור ואם היה לח מסיטו טמא משום
משקה פיה רבי יהודה אומר אף הרוטבו
במים טמא משום משקה פיה ואפילו
טובא אמר רב פפא שאני רוק דקריד.
נתערב בדם הפסול ישפך לאמה. במאי
קמיפלגי בגוזרין גזירה במקדש קא מיפלגי
דמר סבר גוזרין ומר סבר לא גוזרין רב
פפא אמר דכולי עלמא גוזרין והכא בדם
התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קא
מיפלגי מר סבר שכיח ומר סבר לא שכיח
בשלמא לרב פפא היינו דקתני נתערב
בדם הפסולין ישפך לאמה או בדם התמצית
ישפך לאמה אלא לרב זביד ליערבינהו
וליתנינהו קשיא.

מתניתא דם תמימין בדם בעלי מומין
ישפוך לאמה כוס בכוסות רבי אליעזר
אומר אם קרב כוס אחד יקרבו כל הכוסות
וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ
מאחד מהן ישפוך לאמה הניתנין למטה
שנתערבו בניתנין למעלה רבי אליעזר
אומר יתן למעלן ורואה אני את התחתונים
מלמעלן כאילו הם מים ויחזיר ויתן למטן
וחכמים אומרים ישפך לאמה ואם
לא נמלך ונתן כשר הניתנין אחת
שנתערבו בניתנין במתנה במתנה אחת
מהן מתן ארבע במתן ארבע יתנו במתן
ארבע במתנה אחת רבי אליעזר אומר
ינתנו במתן ארבע רבי יהושע אומר ינתנו

tio : Dixerunt de Hillel ſeniore , quod ea involveret una vice , & comederet , quia dictum eſt: *Cum azymis , & amaris comedent illud* . Tradiderunt : Vas teſtaceum ſeminiſtui , & ſeminifluæ prima vice , & ſecunda eſt immundum , tertia eſt mundum . De quo hæc dicta ſunt? Quando in illud indat aquam; at ſi in illud non indat aquam, vel decies eſt immundum . R. Elieſer ben Jacob dicit : Tertia vice vel ſi non indat in illud aquam , erit mundum . Cujuſnam hæc conſtitutio eſt , qui dicit : Species in ſua ſpecie non abolet ? Eſt R. Jehuda. At objiciunt : Linum ſi neat ſeminiflua , ſputum ejus erit mundum , ſi fuerit humidum , ejus ſputum erit immundum, quia irrigat ejus os. R. Jehuda dicit : Vel ejus juſculum in aquis eſt immundum , quia irrigat ejus os , vel ſi fuerit multum ; Dicit R. Papa : Diverſum eſt, quia ſputum exſilit . Si miſceatur cum ſanguine illegitimo, effundatur in foſſam. In quo extat controverſia? Utrum decreverint in ſanctuario necne in hoc conſiſtit controverſia; Etenim Mor putat, quod decreverint ; & Mor putat , quod non decreverint . R. Papa dicit : Ex omnium conſenſu decreverunt : Et hic de ſanguine expreſſionis , quod poſſit includere ſanguinem animæ, conſiſtit controverſia. Mor putat, quod poſſit, & Mor putat, quod non poſſit . Concedatur juxta mentem Rabi Papa ; Hoc eſt quod docet: Si miſceatur cum ſanguine illegitimorum , effundetur in foſſam, aut cum ſanguine expreſſionis , effundetur in foſſam : At juxta mentem R. Zebida : Poterat omnes miſcere , & docere. Oppoſitio.

MISNA . Si miſceatur ſanguis perfectorum cum ſanguine vitiatorum, effundatur in foſſam : Si calix cum calicibus; R. Elieſer dicit : Si offerat unum calicem , offerantur omnes calices : Et ſapientes dicunt: Vel ſi omnes oblati fuerint , excepto uno ex illis , effundatur in foſſam. Si ſanguines deorſum adſpergendi , miſceantur cum iis, qui ſurſum ſunt adſpergendi, R. Elieſer dicit: Surſum adſperget , & mihi videtur , quod ſurſum adſpergendi ſint quaſi aqua , & iterum deorſum adſperget. Et ſapientes dicunt ; Effundet in foſſam . Et ſi non pœniteat & adſpergat , erit legitimum. Si ſanguines una adſperſione adſpergendi miſceantur cum ſanguinibus una adſperſione adſpergendis : ſi quatuor adſperſionibus adſpergendi miſceantur cum iis , qui ſunt quatuor adſperſionibus adſpergendi , adſpergantur quatuor adſperſionibus : R. Jehoſua dicit : Adſpergantur.

במתנה אחת אמר לו רבי אליעזר הרי הוא
עובר על בל תגרע אמר ליה רבי יהושע
הרי הוא עובר על בל תוסיף אמר לו
רבי אליעזר לא בא בל תוסיף אלא
כשהוא בעצמו ועוד אמר רבי יהושע
כשנתת עברת על בל תוסיף ועשית בידך
כשלא נתת עברת על בל תגרע ולא
עשית בידך.

גמרא אמר רבי אליעזר לא הכשיר רבי
אליעזר אלא שנים שנים אבל אחד אחד לא
מתיב רב דימי וחכמים אומרים אפילו קרבו
כולן לחוץ מאחת מהן ישפך לאמה אמר
ליה רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא
אסברא לך מאי אחד זוג אחד וצריכא
דאי איתמר בהא בהא קאמר רבי אליעזר
משום דאית ביה כפרתו אבל בהא אימא
מודי להו לרבנן ואי איתמר בהא בהא
קאמרן רבנן אבל בהא אימא מודי לרבי
אליעזר צריכא תנן התם צלוחית שנפלו
לתוכה מים כל שהו רבי אליעזר אומר
יזה שתי הזאות וחכמים פוסלין בשלמא
רבנן סברי יש בילה והזאה צריכא שיעור
ואין מצטרפין לחזאות אלא רבי אליעזר
מאי קסבר אי קסברי אין בילה כי מזה
שתי הזאות מאי הוי דילמא תרוייהו מיא
קא מרי אלא קא סבר יש בילה אי קסבר
אין הזאה צריכא שיעור למה לי שתי
הזאות אלא קסבר הזאה צריכא שיעור
ואי קסבר אין מצטרפין להזאות כי מזה
שתי הזאות מאי הוי ואי נמי מצטרפין
להזאות מי יימר דמלא ליה שיעורא אמר
ריש לקיש לעולם יש בילה והזאה אינה
צריכה שיעור והכא במאי עסקינן כגון
שנתערבו אחת באחת רבא אמר לעולם
יש בילה והזאה אין צריכה שיעור וקנסא
דקנסו רבנן כי היכי דלא משתרש ליה
רב אשי אמר אין בילה יזה שתי הזאות
מיתיבי רבי אומר רבי אליעזר אומר הזאה
כל שהו מטהרת הזאה אין צריכא שיעור
הזאה מחצה כשר ומחצה פסול ועוד
תניא בהדיא הניתנין למעלה שנתערבו

tur una adſperſione. Dixit illi R. Elieſer: Ecce tranſgreditur præceptum; *Ne diminuas*. Reſpondit illi Rabi Jehoſua: Ecce tranſgreditur præceptum: *Ne addas*: Reſpondit R. Elieſer: Non tranſgreditur præceptum: *Ne addas*: Niſi quando fuerit ſeorſim. Et præterea dixit R. Jehoſua: Quando ſpargis, tranſgrederis præceptum: *Ne addas*. Et ſi facias opus manu tua reputatur, perinde ac non ſparſeris, tranſgrederis præceptum: *Ne addas*: Et non facias opus manu tua.

Gemara. Dixit R. Elieſer: Non facit legitima R. Elieſer niſi binos binos, at non ſingulos ſingulos; Objecit R. Dimi: Et ſapientes dicunt: Vel ſi oblati fuerint omnes excepto uno ex illis, effundet in foſſam. Dixit R. Jacob לר׳ R. Hieremia bar Tachlipha: Juxta tuam opinionem quid unus? Par unum: Et neceſſe eſt ut dicatur de hoc & de illo, dicit R. Elieſer, quia in illo eſt ejus expiatio: Si dicam de hoc: conſentit cum ſapientibus: Et ſi dicatur de hoc & de illo: dicunt ſapientes: at in hoc dicam, conſentit cum R. Elieſer; neceſſe eſt: Ibi legimus: Si vaſculum cadat in aquam, quantuluncunque, R. Elieſer dicit: Sparget duas adſperſiones; & ſapientes reprobant. Concedatur; ſapientes putant, quod mixturæ & adſperſioni ſit neceſſaria menſura, neque coaleſcunt cum adſperſionibus: At R. Elieſer quid putat? Si putat, quod non ſit mixtura, ſi ſparget duas adſperſiones; quid erit? Fortaſſe duæ ſicut aqua conſiderantur. At putat, quod ſit mixtura, ſi putat, quod adſperſioni non ſit neceſſaria menſura, quorſum mihi duæ adſperſiones? At putat, quod adſperſioni ſit neceſſaria menſura; Et ſi putat, quod non coaleſcant cum adſperſionibus; ſi adſperget duas adſperſiones; quid erit; Si quoque coaleſcant cum adſperſionibus, quid dicet? Quod impleatur menſura. Dicit Riſch Lakiſch: Nunquam mixturæ & adſperſioni eſt neceſſaria menſura; Et hic de quo agimus? Quando ſingulæ cum ſingulis miſceantur; Raba dicit: Nunquam mixturæ & adſperſioni eſt neceſſaria menſura; & mulctando mulctarunt ſapientes, quod ita ſibi non ſit lucratus. R. Aſſe dicit: Si non ſit mixtura, adſpergat duas adſperſiones. Objecit Rabi dicens. R. Elieſer dicit: Adſperſio quantalacunque purificat: Adſperſioni non eſt neceſſaria menſura; dimidium adſperſionis eſt legitimum, & dimidium illegitimum. Et præterea eſt traditio certa. Si ſurſum adſpergendi miſceantur cum

בניתנין למטה רבי אליעזר אומר יתן
למעלה והתחתונים עלו לו ואי אמרת אין
בילה אמאי עלו לו דילמא קיהיב עליונים
למטה והתחתונים למעלה הכא במאי
עסיקינן כגון דאיכא רובא עליונים וקא
יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד הא
תחתונים עלו לו קתני לשם שיריים תא
שמע נתן למטה ולא נמלך יחזיר ויתן
למעלה והתחתונים עלו לו הכא נמי ברובא
עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים
ועוד והא תחתונים עלו לו קתני לשם
שיריים תא שמע נתנן למעלה ולא נמלך
יחזור, ויתן למטה ואלו ואלו עלו לו הכא נמי
ברובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור
תחתונים ועוד מי קתני אלו ואלו מודים אלו
ואלו עלו לו קתני סיפא אתאן לרבנן דאמרי
יש בילה תא שמע הניתנין במתנה אחת
שנתערבו בניתנין במתנה אחת ינתנו
במתנה אחת ואי אמרת אין בילה אמאי
ינתנו במתנה אחת דילמא מהאי קיהיב
ומה לא קיהיב כגון שנתערבו אחת באחת
מתן ארבע במתן ארבע נמי שנתערבו
במתן ארבע מתן ארבע במתנה אחת וכי
תימא הכא נמי בנתערב באחת אי הכי
אמר לו רבי יהושע הרי הוא עובר על בל
תוסף הכא בל תוסף מהיכא אלא אמר רבא
בבלול לא פליגי כי פליגי בכוסות לרבי
אליעזר אית ליה רואין לרבנן לית להו רואין
ובבלול לא פליגי והתניא אמר רבי יהודה
לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על דם חטאת
שנתערב בדם עולה שיקרב ברובע ונרבע
שלא יקרב על מה נחלקו על דם תמימה
שנתערב בדם בעלת מום שרבי אליעזר
אומר יקרב בין בלול בין בכוסות וחכמים
אומרים לא יקרב רבי יהודה אליבא דרבי
אליעזר מתני בין בבלול בין בכוסות ורבנן

cum iis, qui deorſum ſunt adſpergendi; R. Elieſer dicit; ſurſum adſperget, & inferiores ſibi inſerviunt; Si dicas: Non eſt mixtura; Cur illi inſerviunt? Fortaſſe adſperget ſuperiores deorſum, & inferiores ſurſum: Hic de quo agimus? Quando maxima pars fuerit ſuperiorum, & adſpergat ſurſum menſuram inferiorum; & præterea inferiores ſibi inſerviunt; docet propter reliquias: Veni & audi: Si adſpergat ſurſum, & non pœniteat, iterum adſperget ſurſum, & inferiores ſibi inſerviunt; hic quoque agitur, quando maxima pars ſuperiorum fuerit, & adſpergat ſurſum menſuram inferiorum; & præterea ecce inferiores illi inſerviunt; docet propter reliquias: Veni & audi: Si adſpergat ſurſum, & non pœniteat, & iterum adſpergat deorſum: tam illi quam iſti ſibi inſerviunt: Hic quoque agitur, quando maxima pars ſuperiorum fuerit, & adſpergat ſurſum menſuram inferiorum: Et præterea quid docet? Ambo docent, quod ambo inſerviant. Docet finem propoſitionis juxta mentem ſapientum qui dicunt, quod ſit mixtura. Veni & audi: Si una adſperſione adſpergendi miſceantur cum una adſperſione adſpergendis, una adſperſione adſpergantur: Si dicas, quod non ſit mixtura, cur adſperguntur una adſperſione? Fortaſſe ex his adſperget, & ex illis non adſperget: Sicut quando una adſperſione adſpergendi miſceantur cum una adſperſione adſpergendis, quatuor adſperſionibus adſpergendi cum quatuor adſperſionibus adſpergendis, pariter ſi miſceantur quatuor adſperſionibus adſpergendi cum una adſperſione adſpergendis. Num dicas, hic quoque quando miſceantur cum una adſperſione adſpergendis? Si ita res eſt, dixit R. Jehoſua; ecce tranſgreditur præceptum: *Ne addas*: Hic *ne addas* unde probatur? At dicit Rabi: In mixtura non eſt controverſia; At eſt controverſia in calicibus: Juxta mentem R. Elieſer conſiderantur; Juxta mentem ſapientum non conſiderantur: Et in mixtura non eſt controverſia: Atqui extat traditio. Dicit R. Jehuda: Non diſſentiunt R. Elieſer & ſapientes de ſanguine ſacrificii pro peccato, ſi miſceatur cum ſanguine holocauſti, quod offeratur, & de iniente, & de inito, quod non offeratur: In quo diſſentiunt? In ſanguine perfecto ſi miſceatur cum ſanguine vitiato: Rabi Elieſer dicit: Offeretur; & ſapientes dicunt: Non offeretur. R. Jehuda juxta mentem R. Elieſer docet ſive fuerit in mixtura, ſive in calicibus; & ſapientes

בכוסות פליגי אמר אביי לא שנו אל
תחילת חטאת ועולה אבל סוף חטאת
דברי הכל מקום עולה מקום שיריים אמר
ליה רב יוסף הכי אמר רב יהודה שיריים
צריכין איצטבא וכן אמר ריש לקיש לא
שנו אל תחילת חטאת ועולה אבל סוף
חטאת ועולה דברי הכל מקום שיריים אמר
רבי יוחנן ואיתימר רבי אליעזר עדין היא
מחלוקת מיתיב רב הונא בר יהודה קודש
הם שאם נתערב בדם קדשים אחרים יקרבו
מאי לאו סוף עולה ובכור ושמע מינה
מקום עולה מקום שיריים לא תחילת עולה
ובכור ומאי קא משמע לן דאין עולין
ומבטלים זה את זה האי מולקח מדם הפר
ומדם השעיר נפקא תנאי היא איכא
דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה
מהכא מיתיב רבא והקריבו בני אהרן וזרקו
מה תלמוד לומר דם דם שיכול אין לי
אלא זו שנתערבה בתמורתה שאף מחיים
תקרב מנין לרבות תודה ושלמים מרבה
אני תודה ושלמים שבאין בנדר ונדבה
כמותו מנין לרבות את האשם מרבה אני
את האשם שטעון מתן ארבע כמותו בכור
ומעשר ופסח מנין תלמוד לומר דם דם
מאי לאו סוף עולה ובכור ושמע מינה
מקים של מקום שירים לא תחילת עולה
ובכור ומאי קא משמע לן דאין עולין
ומבטלין זה את זה מולקח את דם הפר
ומדם השעיר נפקא תנאי היא איכא
דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה
מהכא והני תנאי מולקח מדם הפר ומדם
השעיר לא ילפי קסברי אין מערבין לקרנות
מדם דם לא יליף דם דם לא משמע להו
אלא מקום דם מאי טעמא לא ילפי קסברי
קודש הם הם קריבין ואין תמורתו קריבה
ואידך נפקא ליה מאם שור אם שה ליהוה
הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה תא

in calicibus dissentiunt. Dicit Abaje: Non agitur nisi de principio sacrificii pro peccato, & holocausti; at in fine sacrificii pro peccato, ex omnium consensu locus holocausti est locus reliquiarum; Dicit R. Joseph: Sic dicit R. Jehuda: Reliquiæ requirunt scamnum. Et sic dicit Risch Lakisch: Non agitur nisi de principio sacrificii pro peccato, & holocausti, at finis sacrificii pro peccato & holocausti ex omnium consensu est locus reliquiarum. Dicit R. Jochanan; & sunt qui dicunt, R. Eliéser cum adhuc esset controversia, probavit R. Huna bar Jehuda ex hoc textu: *Sanctitas illa*; Si misceantur cum sanguine aliarum sanctitatum, offerentur. Intelligendumne est, finis holocausti, & primogeniti? Hinc eruitur: Locus holocausti est locus reliquiarum, at non principium holocausti & primogeniti: Quid docet nos? Quod non inserviant, & inter se aboleantur: Ex hoc textu: *Et accipiet de sanguine juvenci, & de sanguine hirci*: Eruitur, quod alter doctorum hinc probet, & alter inde probet: Objecit Raba: *Et offerent filii Aharon, & spargent*: Cur dictum est *sanguinem*, *sanguinem*? Crederem non posse includere, nisi hoc, si misceretur cum ejus commutatione, quod etiam vivum offerretur? Unde probatur ad includendum sacrificium Eucharisticum, & pacifica? Includam ego sacrificium Eucharisticum & pacifica, quæ afferuntur ex voto, & sponte, sicut ipsum; unde probatur ad includendum sacrificium pro delicto? Includam ego sacrificium pro delicto, quod requirit quatuor adspersiones, sicut ipsum. De primogenito, & decimo, & Paschate unde probatur? Ex eo quod dictum est: *sanguinem*, *sanguinem*: Itane intelligendum, finis holocausti, & primogeniti. Quid docet nos? Quod non inserviant, & inter se aboleantur: Ex hoc textu: *Et accipiet de sanguine juvenci, & de sanguine hirci*. Probant doctores; Ille hinc probat? Et iste inde probat; Et isti doctores ex hoc textu: *Et accipiet de sanguine juvenci, & de sanguine hirci*: Non docent; quia putant, quod non misceantur inter cornua; Ex hoc textu: *sanguinem*, *sanguinem*; Non docet: *sanguinem*, *sanguinem* non intelligitur nisi locus sanguinis: Qua de causa non docent? Quia putant: *Sanctitas illa*: Illa offeruntur; at ejus commutatio non offertur; & alius probat ex hoc textu: *Sive sit bos, sive agnus Domino est*: ipse offertur, at ejus commutatio non offertur. Veni & audi.

שמע נותן למעלה ולא נמלך ﭏ וﭏ מודים
שיחזור ויתן למטה וﭏ וﭏ עולין לו מאי
לאו דאיערוב חטאת ועולה וכיון דיהיב
ליה למעלה הוו להו שירים וקתני ﭏ וﭏ
מודים שיחזור ויתן למטה ושמע מינה
מקום עולה מקום שירים כי אתא רב יצחק
בר יוסף אמר אמרי במערבא הכא במאי
עסיקינן כגון דאיערב חטאת החיצונה
בשירים אמר ליה אביי ונימא מר כגון
דאיערב בשירים דילמא הא קא משמע לן
אפילו למאן דאמר שירים מעכבין חסרו
אין מעכבין אמר ליה רבא תוספאה
לרבינא הא אוקמינא ההיא ברובא עליונים
וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד
הני מילי למאן דאמרו מעיקרא אין בילה
מסקנא בבוסות פליגי.

מתניתא הניתנים בפנים שנתערבו
בניתנין בחוץ ישפכו לאמה נתן בחוץ וחזר
ונתן בפנים כשר בפנים וחזר ונתן בחוץ
רבי עקיבא פסול וחכמים מכשירים שרבי
עקיבא אומר כל דמים שנכנסו לכפר
בהיכל פסולין וחכמים אומרים חטאת בלבד
רבי ﭏיעזר אומר אף האשם שנאמר
כחטאת כאשם.

גמרא וניפלוג רבי ﭏיעזר בהא היכי
ליעביד ניתיב בחוץ והדר ניתיב לפנים כשם
שמצוה להקדים עליונים לתחתונים כך
מצוה להקדים פנים לחוץ וניתיב לפנים
והדר ניתיב לחוץ כיון דאיכא חטאת ואשם
דכי נכנס דמן פסולין לא פסיקא ליה
שהיה רבי עקיבא אומר. אמר רב יהודה
אמר שמוﭏ משל למה הדבר דומה לתלמיד
שמזג לרבו בחמין ואמר לו מזוג לי אמר
לו במה אמר לו לא בחמין אנו עסוקין
עכשיו בין בחמין בין בצונן הכא נמי מכדי
בחטאת עסקין ואתי חטאת דכתב רחמנא
למה לי לאו חטאת קאמינא לה ﭏא כל

di. Si adspergat sursum, & non pœniteat, ambo conveniunt, quod iterum deorsum adspergat; & ambo illi inserviunt: Itane est intelligendum? quando misceatur sacrificium pro peccato, & holocaustum: Et quando adspergit sursum, erunt illis reliquiæ; & docet; ambo conveniunt, quod iterum deorsum adspergat: Et hinc eruitur locus holocausti locus reliquiarum: Quando venit R. Isaach bar Joseph, dixit; Dixerunt in occidente: Hic de quo agimus? Quando misceatur sacrificium pro peccato exterius cum reliquiis. Dicit Abaje: Atqui potuisset dicere Mor; Si misceatur in reliquiis: Fortasse nos docet vel juxta mentem illius qui dicit, quod reliquiæ impediant; si sint deficientes, non impedient. Dixit Raba Tosaphta ad Rabina: Hoc confirmatur, quando maxima pars superiorum fuerit, & sursum adspergat mensuram inferiorum: Et præterea hæc sunt juxta mentem illorum, qui dicunt; a principio non est mixtura; ab offerendis poculis est controversia.

Misna. Si intus adspergendi misceantur cum foris adspergendis, effundantur in fossam; Si adspergat foris, atque iterum adspergat intus, erit legitimum; si adspergat intus, atque iterum adspergat foris; Rabi Akiba reprobat; & sapientes probant. Etenim Rabi Akiba dicit: Omnes sanguines, qui introducantur ad expiandum in templum, sunt illegitimi, & sapientes dicunt; Sacrificium pro peccato duntaxat: R. Elieser dicit: Etiam sacrificium pro delicto: Dictum est enim: *Sicut sacrificium pro peccato, sic sacrificium pro delicto.*

Gemara. Et dissentit R. Elieser: In hoc quomodo faciendum est? Adspergatur foris, & iterum adspergatur intus; Sicut præceptum est, ut antecedant superiores inferiores, ita pariter præceptum est, ut antecedant interiores exteriores. Adspergat intus, & iterum adspergat foris: Quando sit sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto, si eorum sanguis inferatur, sunt illegitima: non est illi decisum. Quia dicit R. Akiba. Dicit R. Jehuda. Dicit Samuel: Cuinam hoc simile est? Simile discipulo, qui infundit magistro suo aquas calidas; & dixit illi: Infunde mihi. Respondit illi: Quid? Dicit illi: Non de calidis agimus; Nunc sive sint calidæ sive frigidæ; Hic quoque quoniam de sacrificio pro peccato agimus; adducatur sacrificium pro peccato, de quo scribit textus: Quorsum mihi? De sacrificio pro peccato non di-

קרשים מתקיף לה רב הונא בריה
דרבי יהושע מכדי איתרבו כל קרשים לגבי
מזבח לענין מריקה ושטיפה חטא דכתב
רחמנא למה לי שמע מינה חטאת אין
מידי אחרינא לא והא לא דמיא אלא
לתלמיד שמזג לרבו בין בחמין בין בצונן
אמר לו אל תמזוג לי אלא חמין אלא טעמא
דרבי עקיבא מחטאת וכל חטאת דתניא
חטאת אין לי אלא חטאת קרשי קרשים
מנין תלמוד לומר כל חטאת דברי רבי
עקיבא אמר לו רבי יוסי הגלילי אפילו
אתה מרבה כל היום כולו איני שומע לך
אלא חטאת יחיד חטאת ציבור מנין תלמוד
לומר כל חטאת ואין לי אלא חטאת נקבה
חטאת זכר מנין תלמוד לומר וכל חטאת
וסבר רבי יוסי הגלילי האי קרא להכי הוא
דאתא והתניא רבי יוסי הגלילי אומר
לפי שמצינו כל הענין כולו אינו מדבר אלא
בפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים לפסול
פסולין בבית הבליעה ולעמוד בלא תעשה
על אכילתו אמרו לו חטאת שנכנס דמה
לפני ולפנים מנין אמר להן הן לא הובא
לדבריו דרבי עקיבא קאמר.

מתניתא חטאת שקבל דמה בשני
כוסות יצא אחד מהן לחוץ הפנימי כשר
נכנס אחד מהם לפנים רבי יוסי הגלילי
מכשיר בחיצון וחכמים פוסלין אמר רבי
יוסי הגלילי מה אם במקום שהמחשבה
פוסלת בחוץ לא עשה את המשויר כיוצא
מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים אינו
דין שלא נעשה את המשוייר כנכנס נכנס
לכפר אף על פי שלא כפר פסול דברי
רבי אליעזר רבי שמעון אומר עד שיכפר
רבי יהודה אומר אם הכניס שוגג כשר כל
הדמין פסולין שנתנו על גבי המזבח לא

co, ſed de cunctis ſanctitatibus: Objecit R. Huna bar R. Jehoſua: Quoniam includuntur omnes ſanctitates, quæ offeruntur ſuper altare, reſpectu defricationis, & immerſionis; Sacrificium pro peccato, de quo ſcribit textus, quorſum mihi? Hinc eruitur ſacrificium pro peccato, at non aliud. Nonne? Atqui non eſt ſimile niſi diſcipulo, qui infundit magiſtro ſuo tam aquas calidas, quam frigidas: Dicit illi: Ne mihi infundas niſi calidas: At ratio Rabi Akiba hinc eruitur: *Sacrificium pro peccato, & omne ſacrificium pro peccato*. Etenim extat traditio: *Sacrificium pro peccato*: Non probo niſi de ſacrificio pro peccato, de ſanctitatibus ſanctitatum unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Omne ſacrificium pro peccato*. De ſanctitatibus levibus unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Omne ſacrificium pro peccato*. Verba R. Akiba: Dixit illi R. Joſe Galilæus: Vel ſi toto hoc die includas, tibi non aſſentiar niſi de ſacrificio pro peccato privati, de ſacrificio pro peccato cœtus unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Omne ſacrificium pro peccato*. Non probo niſi de ſacrificio pro peccato fœmina, de ſacrificio pro peccato maſculo unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Et omne ſacrificium pro peccato*: Et putat Rabi Joſe Galilæus, quod iſte textus hac de cauſa adducatur: Atqui extat traditio: R. Joſe Galilæus dicit: Quia invenimus, quod totum ſubjectum non loquatur niſi de juvencis comburendis, & hircis comburendis ad reprobandum illegitima in œſophago, & ad ſtatuendum præceptum negativum in ejus comeſtione: Dixerunt illi: Si ſanguis ſacrificii pro peccato inferatur in adytum, unde probatur? Reſpondit illis: Dictum eſt: *Ecce*: Non eſt debitum juxta verba Rabi Akiba; dicit.

MISNA. Si ſanguinem ſacrificii pro peccato accipiat duobus poculis, & unum ex iis educatur, interius erit legitimum; ſi unum ex iis inferatur, R. Joſe Galilæus facit legitimrm exterius, & ſapientes reprobant. Dicit R. Joſe Galilæus: Si ubi cogitatio reprobat foris, non conſideratur reliquum ſicut eductum, ubi cogitatio non reprobat intus, non erit æquum, ut non conſideratur reliquum ſicut illatum? Si inferatur ad expiandum, vel ſi non expiaverit, erit illegitimum. Verba R. Elieſer: R. Simeon dicit: Donec expiet: R. Jehuda dicit: Si inferatur per errorem, erit legitimum. Omnes ſanguines illegitimi ſi adſpergantur ſuper altare, non expiat

la-

הרצה הציץ לא על טמא שהציץ מרצה
על הטמא ואינו מרצה על היוצא.

גמרא תניא אמר רבי יוסי הגלילי קל
וחומר ומה במקום שמחשבה פוסלת בחוץ
לא פסל דם שבחוץ את שבפנים מקום
שאין מחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא
יפסול דם שבפנים את שבחוץ תלמוד
לומר אשר יובא מדמה אפילו מקצת דמה
אמרו להם קל וחומר ליוציא מעתה ומה
במקום שאין מחשבה פוסלת בפנים פוסל
דם בפנים את שבחוץ מקום שמחשבה
פוסלת בחוץ אינו דין שיפסל דם שבחוץ
את שבפנים הרי הוא אומר אשר הובא
הנכנס פוסל ואין היוצא פוסל ותהא
מחשבה בפנים פוסלת מקל וחומר ומה
מקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים
את דם שבחוץ אינו דין שתהא מחשבה
פוסל בפנים הרי הוא אומר ביום השלישי
מקום שיהא משולש בדם בבשר באימורים
ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ מקל
וחומר ומה מקום שפסל דם שבפנים את
שבחוץ אין מחשבה פוסלת בפנים מקום
שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים אינו
דין שלא יהא פסול בחוץ תלמוד לומר
שלישי חוץ לזמנו פיגול חוץ למקומו בשר
הנכנס לפנים כשר שיהא בדין שפסול
ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את
שבפנים בשר היוצא לחוץ פסול מקום
שפסל דם שבפנים את שבחוץ הנכנס
בפנים אינו דין שיפסול הרי הוא אומר
מדמה דמה ולא בשר קל וחומר מעתה
ומה במקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ
בשר הנכנס לפנים כשר מקום שלא פסל
דם שבחוץ את שבפנים בשר היוצא לחוץ
אינו דין שכשר הוא הרי הוא אומר
ובשר בשדה טריפה לא תאכלו כיון שיצא
בשר חוץ למחיצתו נאסר. תנו רבנן פנימה
אין לי אלא פנימה היכל מנין תלמוד
לומר אל הקדש פנימה ויאמר קודש ואל
יאמר פנימה אמר רבא בא זה וליםד

lamina, niſi pro immundo; quia lamina expiat pro immundo, at non expiat pro educto.

Gemara. Traditio: Dicit R. Joſe Galilæus: Probatur argumento a minori ad majus. Si ubi cogitatio reprobat foris, non reprobat ſanguis interior exteriorem, ubi cogitatio non reprobat intus, non erit æquum, ut non reprobet ſanguis interior exteriorem? Idcirco dictum eſt: *De cujus ſanguine inferetur*. Vel pars de ejus ſanguine. Dixerunt illi: Probetur argumento a minori ad majus ex educto: Si ubi cogitatio non reprobat intus, reprobat ſanguis interior exteriorem, ubi cogitatio reprobat foris, non erit æquum, ut reprobat ſanguis exterior interiorem? Ecce dictum eſt: *De cujus ſanguine inferetur*. Illatus reprobat, at eductus non reprobat: At quod cogitatio intus reprobet, probari poteſt argumento a minori ad majus. Si ubi non reprobat ſanguis exterior interiorem, cogitatio reprobat foris, ubi reprobat ſanguis interior exteriorem, non erit æquum ut cogitatio reprobet intus? Ecce dictum eſt: *In die tertio:* Quando ſit tertius in ſanguine, in carne, in adipibus: At, quod cogitatio non reprobet foris, probari poteſt argumento a minori ad majus: Si ubi reprobat ſanguis interior exteriorem, cogitatio non reprobat intus, ubi non reprobat ſanguis exterior interiorem, non erit æquum ut non reprobet exteriorem? Idcirco dictum eſt: *Tertio:* Extra tempus ſuum, erit abominandum, extra locum ſuum, erit legitimum: ſi caro inferatur, erit legitima: Atqui ratio dictitat, quod ſit illegitima: Si ubi ſanguis exterior non reprobat interiorem, eſt legitima, ſi educatur, eſt illegitima, ubi reprobat ſanguis interior exteriorem, ſi inferatur non erit æquum, ut ſit illegitima? Ecce dictum eſt: *De ejus ſanguine*. Ejus ſanguis, non ejus caro: Probari poteſt argumento a minori ad majus: Si ubi ſanguis interior reprobat exteriorem, ſi caro inferatur, eſt legitima, ubi ſanguis exterior non reprobat interiorem, caro quæ educitur non erit æquum, ut ſit legitima? Ecce dictum eſt: *Et carnem diſcerptam in agro non comedetis*. Quando educitur caro extra ſepimentum ſuum, prohibetur. Tradiderunt ſapientes: *Interius*. Non probo niſi de interiori, de templo unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *In ſanctuarium interius*. Si dixiſſet ſanctuarium; & non dixiſſet interius: Dicit Raba: Veniat hoc & doceat de illo.

Pro-

על זה מידי דהוה התושב ושכיר דתניא
תושב זה קנוי קניין עולם שכיר זה קנוי
קניין שנים יאמר תושב ואל יאמר שכיר
ואני אומר קנוי קניין עולם אינו אולכ
קנוי קנין שנים לא כל שכן אילו כן הייתי
אומר תושב זה קנוי קניין שנים אבל קנוי
קניין עולם יהא אוכל בא שכיר ולימד
על תושב שזה קנוי קניין עולם וזה קנוי
קניין שנים ואינו אוכל אמר ליה אביי
בשלמא התם תרי גופי נינהו ואף על גב
דהוה ליה לקרא למכתב נרצע לא יאכל
ואידך אתי בקל וחומר מילתא דאתיא
בקל וחומר טרח וכתב לה קרא אלא הכא
כיון דאיכא דאיפסליה בהיכל הכא לפניי
ולפנים מאי בעי אלא אמר אביי לא נצרכא
אלא לדרך משופש אמר ליה רבא והא
הבאה כתוב ביה אלא אמר רבא כל מידי
דחשיב עליה לפני ולפנים לא מיפסיל
בהיכל בעי רבא פר העלם דבר של ציבור
ושעיר עבודה זרה שהכנים דמן לפנים מחו
מי אמרינן אל הקודש פנימה קרינא ליה
פנימה כל דיכא דלא כתיב אל הקדש
פנימה או דילמא של מקומן הוא פר
ושעיר של יום הכיפורים שהיזה מדמה על
הבדים והוציא להיכל והכניסן מהו מי
אמרינן מקומן הוא או דילמא הואיל
ונפק נפק ואם תימצי לומר הואיל ונפק
נפק היזה דמן על הפרוכת והוציאו למזבח
והכניסן מהו הכא ודאי חד מקום הוא
או יציאה קרינא ביה תיקו. נכנס לכפר.
תניא רבי אליעזר אומר נאמר כאן לכפר
ונאמר להלן בקדש כל אדם לא יהיה באהל
מועד בבואו לכפר בקדש מה להלן בשלא
כיפר אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון
אומר נאמר כאן לכפר ונאמר להלן את
פר החטאת ואת שעיר החטאת לכפר מה

Propterea quod est inquilinus, & mercenarius. Etenim extat traditio: Inquilinus, hic est qui acquiritur acquisitione perpetua. Mercenarius, hic est qui acquiritur acquisitione in annos: Si dixisset inquilinum, & non dixisset mercenarium, ego dicerem; Qui acquiritur acquisitione perpetua, non comedet, qui acquiritur acquisitione in annos, nonne multo magis? Si non ita esset, dicerem: Inquilinus, iste est qui acquiritur acquisitione in annos, at qui acquiritur acquisitione perpetua comedit: Veniat mercenarius, & doceat de inquilino; quod iste acquiratur acquisitione perpetua, & ille acquiratur acquisitione in annos, non comedit: Respondit Abaje: Concedatur; ibi sunt duo corpora; licet scribendum fuisset in textu, aure perfossus non comedet: Et alius probat argumento a minori ad majus: Quod probatur argumento a minori ad majus, molestiam exhibet; & scribit textus: At hic quoniam profanatur in templo, in adyto quid quæritur? Dicit Abaje: Non requiritur nisi per viam obliquam. Dixit Raba: Atqui de eo, quod adducitur scriptum est: At dicit Raba. Quod imputatur in adyto, non profanatur in templo. Quæsivit Raba: Si de juvenco ignorantiæ rei cœtus, & de hirco Idololatriæ sanguis inferatur? Quid? Num dicemus: *In Sanctuarium interius*? Legemus interius; & ubicunque non scriptum est: *In Sanctuarium interius*; non legemus *interius*; Fortasse eorum locus est: Et si potes dicere, quod eorum locus sit: Si de juvenco diei expiationum, & de hirco diei expiationum spargat de eorum sanguine super vectes, & educat in templum, & inferat: Quid? Num dicemus, quod sit eorum locus? Aut dicam, quoniam eductus est, sit eductus: Et si potes dicere; Quoniam eductus est, educatur, sparget eorum sanguinem super vela, educet illum ad altare, & inferat: Quid erit? Hic certum est, quod sit locus unus: Aut educatur; legam de eo: Quæstio non est soluta: Si inferatur ad expiandum. Traditio: R. Eliefer dicit: Dictum est hic *ad expiandum;* & dictum est ibi de sanctuario: *Omnis homo non erit in tentorio conventus, quando ingreditur ad expiandum in Sanctuario:* Sicut ibi quando non expiat, ita pariter hoc loco quando non expiat: R. Simeon dicit: Dictum est hic *ad expiandum*. Et dictum est ibi: *Juvencum sacrificii pro peccato, & hircum sacrificii pro peccato ad expiandum:* Sicut ibi, quando expiat, ita pariter

להלך בשכיפה אף כאן בשכיפה במאי
קמיפלגי מר סבר דנין מחוץ ואין דנין חוץ
מפנים ומר סבר דנין בהמה מבהמה ואין
דנין בהמה מאדם . רבי יהודה אומר כו'.
הא מזיד פסול בשכיפר או בשלא כיפר
אמר רבי ירמיה ממשמע שנאמר ואת פר
החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא
את דמם אל אהל מועד לכפר בקודש מה
תלמוד לומר והשורף לגופיה איצטריך אלא
מה תלמוד לומר חטאת חטאת לפי שלא
למדנו אלא לפר ושעיר של יום הכיפורים
שנשרפין בבית הדשן מטמאין בגדים שאר
נשרפין מנין תלמוד לומר חטאת חטאת
דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אינו
צריך הרי הוא אומר ואת פר החטאת
ואת שעיר החטאת שאין תלמוד לומר
לכפר מה תלמוד לומר לכפר לימד עד
המתכפרין שהשורפן מטמא בגדים ורבי
יהודה לכפר לא משמע ליה מאי טעמא
לאו משום דמיבעיא לי לגזירה שוה.

פרק תשיעי

מתניתא המזבח מקדש הראוי לו רבי
יהושע אומר כל הראוי לאישים אם עלה
לא ירד שנאמר היא העולה על מוקדה
על המזבח מה עולה שהיא ראויה לאישים
אם עלתה לא תרד אף כל שהוא ראוי
לאישים אם עלה לא ירד רבן גמליאל
אומר כל הראוי למזבח אם עלה לא ירד
שנאמר היא העולה על מוקדה על המזבח
מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלתה
לא תרד אף כל דבר שהיא ראוי למזבח
אם עלת לא תרד . אין בין דברי רבן
גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים
שרבן גמליאל אומר לא ירדו ורבי יהושע
אומר ירדו . רבי שמעון אומר הזבח כשר
ונסכים פסולין הנסכים כשרים והזבח פסול

riter hoc loco quando expiat: Ubi consistit controversia? Mor putat, quod sit explicandum exterius ab exteriori, at non sit explicandum exterius ab interiori: Et Mor putat, quod sit explicandum animal ab animali, & non sit explicandum animal ab homine. R. Jehuda dicit &c. Ecce de industria, est illegitimum, sive expiet, sive non expiet: Dicit R. Hieremias ex sensu literali, in quo dictum est: *Et juvencum sacrificii pro peccato, & hircum sacrificii pro peccato, quorum sanguis illatus fuerit in tentorium conventus ad expiandum in sanctuario:* Cur dictum est: *Et comburet*? Ipsius causa necesse est? At cur dictum est *sacrificii pro peccato, sacrificii pro peccato*? Quia non percepimus nisi de juvenco, & hirco diei expiationum, si comburantur in domo cineris, quod polluant vestes; De reliquis comburendis unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sacrificii pro peccato, sacrificii pro peccato*. Verba R. Jehuda. R. Meir dicit: Non est necesse; Ecce jam dictum est: *Et juvencum sacrificii pro peccato, & hircum sacrificii pro peccato:* Quod non erat necesse ut diceretur *ad expiandum*. Cur dictum est *ad expiandum*? Ad docendum de expiantibus, quod eorum combustio polluat vestes: Et R. Jehuda *ad expiandum* non explicat. Qua de causa? Quia non requiritur a pari.

CAPUT IX.

MISNA. Altare sanctificat, quod est sibi conveniens: R. Jehosua dicit: Quod est conveniens ignitis, si adscendat, non descendit. Dictum est enim: *Erit holocaustum super incendium, quod est super altare*: Sicut holocaustum, quod est conveniens ignitis, si adscendat, non descendit; ita pariter omne, quod est conveniens ignitis, si adscendit, non descendit. Raban Gamaliel dicit: Quod est conveniens altari, si adscendit, non descendit: *Erit holocaustum super incendium, quod est super altare*. Sicut holocaustum, quod est conveniens altari si adscendit non descendit, ita pariter omne, quod est conveniens altari, si adscendit, non descendit: Non est discrimen inter verba Raban Gamaliel, & verba R. Jehosua, nisi in sanguine, & libaminibus: Etenim Raban Gamaliel dicit: Non descendent: Et R. Jehosua dicit: Descendent: R. Simeon dicit: Si sacrificium sit legitimum, & libamina illegitima, si libamina sint legitima, & sacrificium illegitimum, vel si ambo fuerint illegitima,

אפילו זה וזה פסולין הזבח לא ירד
והנסכים ירדו.

גמרא ראוי לו אין שאין ראוי לו לא
למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי קמצין
שלא קידשו בכלי מתקיף לה רבינא מאי
שנא מדעולא דאמר עולא אימורי קדשים
קלין שהעלו לפני זריקת דמן לא ירדו
נעשו לחמו של מזבח הנך לא מחסר
מעשה בגופייהו. רבי יהושע אומר כל
הראוי לאישים כו'. ורבן גמליאל נמי הכתב
עולה על מוקדה ההיא לאהדורי פיקעין
הוא דאתא ואידך לאהדוריה פיקעין מנא
ליה נפקא ליה מאשר תאכל האש ואידך
ההוא מיבעי ליה לעכולי עולה אתה מחזיר
ואי אתה מחזיר עיכולי קטורת דתני רבי
חנינא בר מיניומי ברבי אליעזר בן יעקב
אשר תאכל האש את העולה על המזבח
עיכולי עולה היה מחזיר ואי אתה מחזיר
עיכולי קטורת ואידך לאו מימילא שמע
מינה דעיכולי עולה מהדרינן. רבן שמעון
בן גמליאל אומר כל הראוי כו'. ורבי יהושע
נמי הכתב מזבח ההיא מיבעי ליה מאי
קאמר רחמנא בל הראוי מוקדה מזבח
ואידך מזבח אחרינא כתב ואידך חד
להיכא דהיתה לה שעת הכושר ואידך כיון
דפסולין נינהו ורבינהו רחמנא לא שנא
היתה לו שעת הכושר לא שנא לא
היתה לו שעת הכושר. רבי שמעון אומר
הזבח כשר כו'. תניא רבי שמעון אומר
עולה מה עולה הבאה בגלל עצמה אף כל
הבאין בגלל עצמן יצאו נסכים הבאין בגלל
זבח רבי יוסי הגלילי אומר מתוך שנאמר
כל הנוגע במזבח יקדש שומע אינו בין
ראוי ובין שאינו ראוי תלמוד לומר כבשים
מה כבשים ראויין אף כל ראוי רבי עקיבא
אומר עולה מה עולה ראויה מאי ביניהו
אמר רב אדא בר אהבה עולת העוף
פסולה איכא בינייהו מר מייתי לה מעולה
ומר מייתי לה מכבשים ולמאן דמייתי לה

ma, sacrificium non descendet, at libamina descendent.

GEMARA. Sibi conveniens: At si non sibi fuerit conveniens: Ad excludendum; quid? Dicit R. Papa: Ad excludendum pugillos, qui non fuerint sanctificati in vase: Objecit Rabina: Quid variat ex mente Ela? Etenim dicit Ela: Adipes sanctitatum levium, si adscendant ante adspersionem eorum sanguinis, non descendent, fiunt panis altaris: In hoc non est deficiens opus in corpore suo; in illo est deficiens opus in corpore suo. R. Jehosua dicit: Quod conveniens est ignitis &c. Et Raban Gamaliel similiter: Scriptum est: *Holocaustum super incendium*: Ut fissa restituantur, adducitur, ut fissa restituantur, unde probatur? Probatur ex eo quod dictum est: *Quem absumserit ignis*: Et alius probat ex eo quod dicitur: Partes absumtas holocausti tu restitues, at non restitues partes absumtas suffitus: Etenim docet Rabi Chanina bar Miniomi bar Rabi Eliezer ben Jacob: *Quem absumserit ignis, holocaustum super altare:* Partes absumtas holocausti tu restitues, at non restitues partes absumtas suffitus: Alia expositio: Per se non intelligitur, quod partes absumtas holocausti restituamus: Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Omne quod est conveniens &c. Et R. Jehosua similiter; scriptum est: *Altare*. Hoc necesse est: Quid dicit textus? Quod conveniens est: *Super incendium altaris*. Et alia expositio: Altare aliud scriptum est, & alius dicit; quando fuerit illi tempus permissionis; & alius, quando sint illegitima: Et includit: Textus non variat; si fuerit illi tempus permissionis; Non variat, si non fuerit illi tempus permissionis. R. Simeon dicit: Sacrificium est legitimum &c. Traditio: R. Simon dicit: *Holocaustum*. Sicut holocaustum seorsim affertur, ita pariter omnia, quæ seorsim afferuntur; excluduntur libamina, quæ afferuntur propter sacrificium. Rabi Jose Galilæus dicit: Quoniam dictum est: *Omne quod tangit altare sanctum erit:* Crederem sive fuerit, sive non fuerit conveniens? Idcirco dictum est: *Agnos:* Sicut agni sunt convenientes, ita pariter omne, quod sit conveniens. R. Akiba dicit: *Agnos*. Sicut agni sunt convenientes, ita pariter omne, quod est conveniens. Quænam controversia est inter eos? Dicit R. Ada bar Aba: De holocausto volucris illegitimo est inter eos controversia: Mor probat ex eo quod dictum est: *Holocaustum*. Et Mor probat ex eo quod dictum est: *Agnos*.

מכבשים הכתב עולה אי כתב כבשים ולא
כתב עולה הוה אמינא אפילו מחיים כתב
רחמנא עולה ולמאן דמייתי ליה מעולה
הא כתב כבשים אי כתיב עולה ולא כתב
כבשים הוה אמינא אפילו מנחה כתב
רחמנא כבשים מאי איכא בין הני תנאי
להני תנאי דמתניתין אמר רב פפא קמצים
שקדשו בכלים איכא בינייהו לתנא דידן
ירדו לתנא דמתניתין לא ירדו ריש לקיש
אמר מנחה הבאה בפני עצמה לדברי כולן
לא תרד לדברי רבי יוסי הגלילי ורבי
עקיבא תרד מנחה הבאה עם הזבח לדברי
רבן גמליאל ורבי יהושע לא תרד לדברי
כולן תרד נסכים הבאים בפני עצמן לדברי
כולן יורד לדברי רבן גמליאל לחודיה לא
ירדו פשיט מנחה הבאה בפני עצמה
איצטריכא ליה וכדרבא דאמר רבא
מהנדב אדם מנחת נסכים בכל יום ונשמעין
כדרבא נסכים הבאים עם הזבח איצטריכא
ליה דקא מקרב להו למחר ליומא חדא
סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר מר
מנחתם ונסכיהם מנחתם ונסכיהם למחר
כנסכים עם הזבחים דמו ומודי רבי שמעון
דלא ורדו קמשמע לן .

מתניתא ואלו אם עלו לא ירדו הלן
והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ
למקומו ושקיבלו פסולין וזרקו את דמו רבי
יהודה אומר ושנשחט בלילה ונשפך דמה
ויצאה דמה חוץ לקלעים אם עלתה תרד
רבי שמעון אומר לא תרד שהיה בקדש
שרבי שמעון אומר כל שפוסלו בקדש
הקדש מקבלו לא היה פוסלו בקדש אין
הקודש מקבלו ואלו לא היו פסולין בקודש
הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן
והמחיר והכלאים והטרפה ויוצא דופן
ובעלי מומין רבי עקיבא מכשיר בבעלי

Agnos. Et juxta mentem illius qui probat ex agnis; scriptum est: *Holocaustum*: Si scriptum esset *agnos*, & non scriptum esset *holocaustum*, dicerem vel viva; Scribit textus holocaustum: Et juxta mentem illius qui probat ex holocausto; Ecce scriptum est *agnos*: Si scriptum esset *holocaustum*, & non scriptum esset *agnos*, dicerem vel munus; Scribit textus *agnos*: Quænam est controversia inter hos & illos doctores Misnæ? Dicit R. Papa: De pugillis, qui sanctificati fuerint in vase, est controversia inter eos: Juxta mentem nostri doctoris, descendent; juxta mentem doctoris Misnæ non descendent. Risch Lakisch dicit: Munus quod affertur seorsim, juxta verba omnium non descendet; juxta verba R. Jose Galilæi, & Rabi Akiba descendet: Munus quod affertur cum sacrificio, juxta verba Raban Gamaliel, & R. Jehosua non descendet, juxta verba omnium descendet: Libamina, quæ seorsum afferuntur, ex omnium verbis descendent, juxta verba Raban Gamaliel separatim non descendent: Certum est, quod munus, quod afferatur seorsim, sit necesse: Et juxta mentem Raba: Etenim dicit Raba: Potest homo quotidie sponte offerre munus libaminum: Et legimus juxta mentem Raba; Libamina quæ afferuntur cum sacrificio necessaria sunt, quia potest offerre die uno; Si putas, dicam, quoniam Mor dicit: *Munera eorum, & libamina eorum. Munera eorum, & libamina eorum* postridie sicut libamina cum sacrificiis assimilantur: Et consentit R. Simeon quod non descendant: Hinc nobis intelligitur.

MISNA. Ista si adscendant, non descendant, pernoctans, & eductum, & immundum, & mactatum extra tempus suum, & extra locum suum, si ejus sanguinem acceperint illegitimi, & adsperserint: R. Jehuda dicit: Si fuerit mactatum noctu, & si fuerit ejus sanguis effusus, si ejus sanguis fuerit eductus extra vela, si adscendisset, non descendet: R. Simeon dicit: Non descendet: Quia ejus profanatio contigit in sanctuario: Etenim R. Simeon dicit: Quod profanatur in sanctuario, sanctuarium recipit; si non fuerit profanatum in sanctuario, sanctuarium non recipit: Et ista non profanata sunt in sanctuario, iniens, & initum, & cultu Idololatrico destinatum, & cultu Idololatrico adoratum, & donum meretricis, & pretium canis, & heterogenea, & discerptum, & quod exiit ex latere; Vitiata R. Akiba probat: De vitiatis Rabi

מומין רבי חנינא סגן הכהנים אומר דוחה
היה אבא את בעלי מומין מעל גבי
המזבח כשם שאם עלו לא ירדו כך אם
ירדו לא עלו וכולן שיעלו חיים לראש
מזבח ירדו עולה שעלתה חיה לראש מזבח
תרד שחטה בראש המזבח יפשוט וינתחה
במקומה.

גמרא תניא רבי יהודה אומר זאת
ותיא העולה ג׳ המיעוטין פרט לשנשחטה
בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ
לקלעים שאם עלתה תרד רבי שמעון
אומר עולה אין לי אלא עולה כשרה מנין
לרבות שנשחטה בלילה ושנשפך דמה חוץ
לקלעים והלן והיוצא והטמא ושנשחט
חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקיבל פסול
וזרקו את דמו והניתנין למטה שנתנן
למעלה ולמעלה שנתנן למטה והניתנין
בחוץ שנתנן בפנים בפנים שנתנן בחוץ
ופסח ששחטן שלא לשמן מנין תלמוד
לומר תורת העולה ריבה תורה אחת לכל
העולים שאם עלו לא ירדו יכול שאני
מרבה הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד
ואתנן ומחיר וכלאים וטרפה ויוצא דופן
תלמוד לומר זאת ומה ראית לרבות את
אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב
מיעט אמר מרבה אני את אלו שפוסלין
בקדש והוציא את אלו שלא היה פסולן
בקדש ורבי יהודה מייתי לה מהכא מפני
מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן כשר
באימורין לן כשר שהרי לן כשר בבשר
יוצא שהיוצא כשר בבמה טמא הואיל
והותר לעבודת ציבור חוץ לזמנו הואיל
ומרצה לפיגולו חוץ למקומו הואיל ואיתקש
חוץ לזמנו שקבלו פסולין וזרקו את דמו
בהנך פסולי דחזו לעבודת ציבור וכי דנין

Chanina Segen sacerdotum dicit: Rejiciebat pater meus vitiata, ut offerrentur super altare; Sicut si adscenderent non descendebant, ita pariter si descendissent, non adscendebant: Et cuncta quæ adscendebant viva super verticem altaris, descendebant; Holocaustum si adscendisset vivum super verticem altaris, descendebat: Si mactatum esset in vertice altaris, decorticabit, & dissecabit in loco suo.

Gemara. Traditio: R. Jehuda dicit: *Hæc, & erit holocaustum:* Istæ sunt exclusiones: Excludit si fuerit nocte mactatum, si ejus sanguis fuerit effusus, si ejus sanguis fuerit eductus extra vela, si adscendisset, descendebat: R. Simeon dicit: *Holocaustum:* Non probo nisi de holocausto legitimo, unde probatur ad includendum, si fuerit noctu mactatum, si effusus fuerit ejus sanguis extra vela, & pernoctans, & quod fuerit eductum, & immundum, & quod fuerit mactatum extra tempus suum, & extra locum suum, & cujus sanguinem acceperint illegitimi, & adsperserint, & sanguines deorsum adspergendos si sursum adsperserit, & sanguines sursum adspergendos si deorsum adsperserit, & foris adspergendos si intus adsperserit, & intus adspergendos si foris adsperserit, & Pascha, & sacrificium Paschale si mactaverit sine suo nomine unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Lex holocausti*. Includit: Lex una pro omnibus quæ adscendunt, si adscendissent, quod non descenderent: Crederem posse includere iniens, & initum, & cultui Idololatrico destinatum, & cultu Idololatrico adoratum, & donum meretricis, & pretium canis, & heterogenea, & discerptum, & quod exiit ex latere? Idcirco dictum est: *Hæc*. Quid vidisti ut hæc includeres, & illa excluderes? Postquam inclusit textus, excludit: Dicam: Includam ego ista, quorum profanatio contigit in sanctuario & excludam illa, quorum profanatio non contigit in sanctuario. Et R. Jehuda hinc probat; Cur dicunt: Pernoctans in sanguine est legitimum? Quia pernoctans est legitimum in adipibus: Pernoctans legitimum? Quia pernoctans est legitimum in carne. Eductum? Quia eductum est legitimum in eccelso: Immundum? Quia permittitur in ministerio cœtus: Extra tempus suum? Quia expiat pro ejus abominando: Extra locum suum? Quia comparatur τῷ extra tempus suum: si accipiant illegitimi, & spargant ejus sanguinem: De istis illegitimis, qui sunt convenientes in ministerio cœtus: Num ex-

רבר שלא בהכשרו מדבר שבהכשרו תנא
זאת תורת העולה ריבה סמיך ליה אמר
רבי יוחנן השוחט בהמה בלילה בפנים
והמעלה בחוץ פטור בחוץ ומעלה בחוץ
חייב לא תהא פחותה משוחט בחוץ
ומעלה בחוץ מתיב רב חייא בר אבין
השוחט עוף בפנים ומעלה בחוץ פטור
בחוץ ומעלה בחוץ חייב נימא לא תהא
פחותה משוחט ומעלה בחוץ תיובתא
איבעית אימא שחיטת העוף בפנים מיקטל
קטליה אמר עולא אימורי קדשים קלים
שהעלן לפני זריקת דמן לא ירדו נעשו
לחמו של מזבח אמר רבי זירא אף אנן
נמי תנינא שנשפך דמה ושיצא דמה
חוץ לקלעים ומה התם דאם בא אין לו
לזרוק אמרת אם עלו לא ירדו הכא דאם
בא לזרוק זורק לא כל שכן תרגם אקדש
קדשים הרי פסח דקדשים קלים הא תרגמא
בשלא לשמן תנן וכולן לגבי מזבח ירדו
מאי לאו לשם קדשי קדשים לשם קדשים
קלים לא אשחוטין והא כולן קתני מאי
לאו חיים לאו אשחוטין ובדוקין שבעים
ואיבא דרבי עקיבא דאמר אם עלו לא
ירדו במאי אוקימתא בפסולין אימא סיפא
וכן עולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד
שחטה לראש המזבח יפשיט וינתח במקומה
ואי פסולה בת הפשט וניתוח היא ונתח
אותה אמר החמנא אותה כשרה ולא
פסולה סיפא אתאן לכשרה ומאי קמשמע
לן דיש הפשט וניתוח בראש המזבח ולמאן
דאמר אין הפשט וניתוח בראש המזבח
מאי איכא למימר הכא במאי עסקינן
כגון שהיתה לו שעת הכושר ונפסלה ורבי
אלעזר ברבי שמעון היא דאמר כיון
שנזרק הדם הורצה בשר שעה אחת
יפשיטנה ועורה לכהנים והא דקתני ביצד
עושה את הקרבים למטה ומקריבן היכי
נעביד נקרבינהו בפרתיהו הקריבהו נא
לפחתך הירצך או הישר פניך אנן הכי

explicabitur res, in qua non est legitimum, ab re, in qua est legitimum? Traditio: *Hæc est lex holocausti*. Includit, quod est illi proximum. Dicit Rabi Jochanan: Si mactet animal noctu intus, & offerat foris absolvitur, si foris, & offerat foris, tenetur. Æque reputatur mactans foris, ac offerens foris: Objecit R. Chijah bar Abin: Si mactet volucrem intus, & offerat foris, absolvitur, si foris, & offerat foris, tenetur: Dicemus: Æque reputabitur qui mactat, ac qui offerat foris. Quæstio. Si velis dicam: Si mactet volucrem intus; occidendo occidit. Dicit Ela. Adipes sanctitatum levium si adscendant super altare ante adspersionem eorum sanguinis, non descendent, fiunt cibus altaris. Dicit R. Zira nos quoque legimus: Si effundatur ejus sanguis, si offeratur ejus sanguis extra vela; Sicut ibi, si veniat, non licet spargere, dixisti si adscendunt, non descendunt, hic si veniat ad spargendum, quod sparget, nonne multo magis? Exponit sanctitatem sanctitatum: Ecce Pascha, quod est ex sanctitatibus levibus. Ecce exponit sine suo nomine: Legimus; & cuncta super altare descendent: Itane est intelligendum? Nomine sanctitatum sanctitatum, at non nomine sanctitatum levium: Mactabantur: At ecce omnia docet: Itane est intelligendum? At non viva: Mactabant, & cum tela oculi; & juxta mentem Rabi Akiba, qui dicit; Si adscendant, non descendent. In quo confirmabitur? In illegitimis dicam finem propositionis; & similiter holocaustum, si vivum adscendat in verticem altaris, descendet; si mactetur in vertice altaris, decorticabitur, & dissecabitur in loco suo: At si fuerit illegitimum, non decorticabitur, neque dissecabitur: *Et dissecabitur ipsum:* Dicit textus. *Ipsum* legitimum, at non illegitimum. Finis propositionis adducitur propter legitimum. Et quid hinc nobis eruitur? Quod sit decorticatio & dissectio in vertice altaris; At juxta mentem illius qui dicit: Non est decorticatio & dissectio in vertice altaris; quid erit dicendum? Hic de quo agimus? Quando illi fuerit tempus permissionis, at profanatum fuerit: Et R. Eliezer bar R. Simeonis dicit: Postquam adspersus est sanguis, acceptatur, si fuerit legitimum una hora, decorticabitur, & ejus pellis erit sacerdotibus: Atqui docetur: Quomodo faciet? Demittet intestina, & offerentur: Quomodo faciendum? Offerantur: Offeranturne cum fimo suo? *Offer illud duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit fa-*

קאסרינן מדיחן למה לי דאי מיתרמי כהן
אחרינא ולא ירע נסקינהו ואנן ניקו
נעביד להו לכהנים מילתא דאתו בה
לידי תקלה אפילו הכי עריפא שלא יהו
קרשי שמים מוטלים כנבילה אמר רב
חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אימורי
קרשים קלים שהעלה לפני זריקת דמן
ירדו אמר ליה רבי אמי ותיבעי לך מעילה
אמר ליה מעילה לא קמיבעיא לי דזריקה
הוא דמיבעיא להו במעילה כי קמיבעיא
ליה ירידה ופשיט לא ירדו ואין בהן
מעילה רב נחמן בר יצחק מתני הכי אמר
רבי חייא בר אבא בעי רבי יוחנן אימורי
קרשים קלין שהעלן לפני זריקה דמן יש
בהן מעילה או לא אמר ליה רבי אמי
ותיבעי לך ירידה לא קא מיבעיא לי דנעשו
לחמו של מזבח כי קמיבעיא לי מעילה
ופשיט הכי לא ירדו ואין מהן מעילה.
ואילו לא היה פסולה. אמר רבי יוחנן לא
הכשיר רבי עקיבא אלא ברוקין שבעין הואיל
וכשרים בעופות והוא שקרם הקרשן ארת
מומן ומודי רבי עקיבא בעולה נקבה
רכקרם מומה להקרשה דמיא בעי רבי
ירמיה יש נרבע בעופות או אין נרבע
בעופות מי אמר מן הבהמה להוציא את
הנרבע כל היכא דאיתיה ברובע איתי
בנרבע כל היכא דליתיה ברובע ליתיה
בנרבע או דילמא הרי נעבדה בו עבירה
אמר רבא תא שמע רבי עקיבא מכשיר
בבעלי מומין ואם איתא נכשיר נמי בנרבע
הואיל וכשר בעופות שמע מינה אמר רב
נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא הנרבע
והמוקצה והנעבד ואתנן ומחיר וטומטום
ואנדרוגינוס כולן מטמאין בגדים בבית
הבליעה שמע מינה. חנינה סגן הכהנים
כו'. מאי קא משמע לן איבעית אימא
מעשה קמשמע לן ואיבעית אימא מאי
דוחה כלאחר יד. כשם שאם עלה כולו
אמר עולא לא מנו אלא שלא משלה בהן
האור אבל משלה בהן האור יעלו רב מרי
מתני ארישא רב חיננא מסורא מתני
אסיפא העצמות והגידין והקרנים והטלפים

faciem tuam. Sic nos dicimus: Ea lavabat: Quorsum? Ne separet sacerdos alius, & ignorans offerat: Et non permittebant sacerdotibus hoc facere ne adducans in statum offendiculi: vel hic præstat, ne sanctitates rei projiciantur sicut cadaver. Dicit Rabi Chijah bar Aba, dicit Rabi Jochanan: Adipes sanctitatum levium, si adscenderint ante adspersionem sanguinis, descendent. Dixit illi R. Amme: Num quæris de prævaricatione? Respondit: De prævaricatione non quæro, quia adspersio inquiritur in prævaricatione; at quæritur de demissione; & certum est quod non descendant, & in iis non sit prævaricatio. R. Nachman bar Isaach docet; sic dicit R. Chijah bar Aba: Quæsivit R. Jochanan: Si adipes sanctitatum levium adscenderint ante adspersionem eorum sanguinis, estne in iis prævaricatio, an non est? Respondit illi R. Ame; Num quæris de demissione? Respondit: De demissione non quæro; quoniam fiunt cibus altaris; Sed a me quæritur de prævaricatione; & certum est quoque, quod non descendant, neque in iis sit prævaricatio: Si non, non erit illegitimum. Dicit R. Jochanan: Non probavit R. Akiba nisi in tela oculi, quoniam est legitima in volucribus, & antecessit eorum sanctitates eorum vitium; & consentit R. Akiba in holocausto fœmina, quando antecesserit ejus vitium ejus sanctitatem: Similiter quæsivit R. Hieremias: Estne initum in avibus, an non? Quid dicit? *Ex animali*. Ad excludendum initum: Ubicunque est iniens, est initum; ubicunque non est iniens, non est initum: Aut fortasse ecce commissum est in eo peccatum. Dicit Raba: Veni & audi: R. Akiba probat vitiata; si offeratur, erit legitimum vel initum, quoniam probat in volucribus; Hinc eruitur: Dicit R. Nachman bar Isaach; nos quoque legimus: Initum, & cultui Idololatrico destinatum, & cultu Idololatrico adoratum, & donum meretricis, & pretium canis, & obstructum, & androgynum, omnia polluunt vestes in œsophago; Hinc eruitur. Chanina segen sacerdotum &c. Quid nos docet? Si velis dicam factum, quod nos docet, & si velis dicam; Num pellit? inversa manu? Sicut si adscendit totum; Dicit Ela: Non agitur, nisi quando ea non invaserit ignis; si vero ea invaserit ignis, adscendent: R. Mari docet principium propositionis. R. Chanina ex traditione docet finem: Ossa, & nervi, & cornua, & ungulæ quando sunt

בזמן שמחוברין יעלו פרשו לא יעלו אמר
עולא לא שנו אלא שלא משלה בהן האור
אבל משלה בהן האור יעלו מאן דמתני
אסיפא כל שכן ארישא ומאן דמתני
ארישא אבל אסיפא לאו בני הקטרה נינהו.

מתניתא ואו אם עלו לא ירדו בשר
קדשי קדשים ובשר קדשים קלים ומותר
העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי
מנחות והקטורת שבראשי כבשים ושער
שבזקן תישים והעצמות והגידים והקרנים
והטלפים בזמן שהן מחוברים יעלו שנאמר
והקטיר הכהן את הכל פירשו לא יעלו
שנאמר ועשית עולותיך הבשר והדם.

גמרא תנו רבנן והקטיר הכהן את הכל
המזבחה לרבות העצמות והגידים והקרנים
וחטלפים יכול אפילו פרשו תלמוד לומר
ועשית עולותיך הבשר והדם אי בשר ודם
יחלוץ גידין ועצמות ויצלה בשר לגבי מזבח
תלמוד לומר והקטיר הכהן את הכל הא
כיצד מחוברין יעלו פרש אפילו הן בראש
המזבח ירדו מאן תנא דשמעת ליה דאמר
פרשו ירדו רבי היא דתניא והקטיר הכהן
את הכל המזבחה לרבות העצמות והגידין
והקרנים והטלפים אפילו פירשו ואלא מה
אני מקיים ועשית עולותיך הבשו והדם
לומר לך עיכולי גידין ועצמות רבי אומר
כתוב אחד אומר והקטיר הכהן את הכל
המזבחה וכתוב אחד אומר ועשית עולותיך
הבשר והדם מיעט הא כיצד מחוברין יעלו
פרשו אפילו הן בראש המזבח ירדו. פירשו
לא יעלו. אמר רבי זירא לא שנו אלא
שפירשו בלפי מטה אבל כלפי מעלה קרובי
הוא דאקריבו לעיכול ואפילו פירשו אמר
רבה הכי קאמר לא שנו אלא שלא
פירשו לאחר זריקה אבל פירשו קודם
קודם זריקה אתאי זריקה ושריתינהו אפילו
למעבד מינייהו קתא דסכיני סבר לה כי
הא דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל
נאמר לו יהיה בעולה ונאמר לו יהיה
באשם מה אשם עצמותיו מותרין אף עולה

ſunt conjuncta, adſcendent, ſi ſeparentur, non adſcendent: Dicit Ela: Non agitur niſi quando ea non invaſerit ignis, at poſtquam ea invaſerit ignis; adſcendant: Qui docet finem; multo magis principium; & qui docet principium, at non finem: Sunt filii adolitionis.

Misna. Eſt iſta ſi adſcendunt, non deſcendent, caro ſanctitatum ſanctitatum, & caro ſanctitatum levium, & reſiduum manipuli, & panis facierum, & duo panes, & reliquiæ munerum, & ſuffitus, & lana, quæ eſt in capitibus agnorum, & pilus qui eſt in barba arietum; hæc omnia ſi ſeparentur, non deſcendent: Dictum eſt enim: *Et facies holocauſta tua carnem & ſanguinem*.

Gemara. Tradiderunt ſapientes: *Et adolebit ſacerdos omne ſuper altare:* Ad includendum oſſa, & nervos, & ungulas: Crederem vel ſi eſſent ſeparata? Idcirco dictum eſt: *Et facies holocauſta tua carnem & ſanguinem; ſi carnem & ſanguinem;* crederem quod extraheret oſſa & nervos, & aſſaret carnem ſuper altare? Idcirco dictum eſt: *Et adolebit ſacerdos omne ſuper altare*. Quomodo? Conjuncta adſcendent; ſi ſeparet, vel ſi fuerint in vertice altaris deſcendent: Cujuſnam doctoris hæc conſtitutio eſt; qui dicit: ſeparata deſcendent? Eſt Rabi: Etenim extat traditio: *Et adolebit ſacerdos omne ſuper altare:* Ad includendum oſſa, & nervos, & cornua, & ungulas, vel ſi eſſent ſeparata: Atqui quomodo ego explicabo: *Et facies holocauſta tua carnem & ſanguinem*? Dicit tibi; Partes abſumtas holocauſti tu reſtitues, at tu non reſtitues partes abſumtas nervorum & oſſium. Rabi dicit: Alter textus dicit: *Et adolebit ſacerdos omne ſuper altare*. Et alter dicit: *Et facies holocauſta tua carnem & ſanguinem:* Excludit: Quomodo? Quando fuerint conjuncta, adſcendent; ſi fuerint ſeparata, vel ſi fuerint in vertice altaris, deſcendent: Si fuerint ſeparata deſcendent: Dicit R. Zira: Non agitur, niſi quando fuerint ſeparata verſus partem inferiorem, at ſi fuerint ſeparata verſus partem ſuperiorem, admovendo admovebant, ut abſumerentur vel ſi fuerint ſeparata. Dicit Raba: Sic dicit: Non agitur niſi quando non fuerint ſeparata poſt adſperſionem, at ſi fuerint ſeparata ante adſperſionem, veniat adſperſio, & ea permittat, ut ex iis fiant vel manubria cultrorum; putat: quia ſic dicit R. Jochanan nomine R. Iſmael: Dictum eſt: *Illi erit* in holocauſto, & dictum eſt: *Illi erit* in ſacrificio pro delicto: Sicut in ſacrificio pro delicto ejus oſſa

עצמות מותרין מפני דאי לא מפני איכא
למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותר לו
יהיה. יתירה כתיב מתיב רב אדא בר
אהבה עצמות קדשים לפני זריקה מועלין
בהן לאחר זריקה אין מועלין בהן ושל
עולה מועלין בהן אימא ושל עולה פרשו
לפני זריקה מועלין בהן לאחר זריקה
מועלין בהן לעולם ופליגא דרבי אליעזר
דאמר רבי אליעזר פרשו לפני זריקה מועלין
בהם לאחר זריקה לא נהנין ולא מועלין:

מתניתא וכולן שפקעו מעל גבי המזבח
לא יחזיר וכן גחלת שפקעה מעל גבי
המזבח לא יחזיר איברים שפקעו מעל גבי
המזבח קודם חצות לא יחזיר ואין מועלין
בהן כשם שהמזבח מקדש את הראוי לה׳
כך הכלים מקדשין.

גמרא היכי דמי אי דאית בהו ממש
אפילו לאחר חצות נמי אי דלית בהו ממש
אפילו קודם חצות נמי לא צריכא
בשיריי מנא הני מילי אמר רב כתוב
אחד אומר כל הלילה והקטיר וכתוב אחד
אומר כל הלילה והרים חלקיהו חציו
להקטרה וחציו להרמה מיתיב רב כהנא
בכל היום תורם את המזבח מקרות הגבר סמוך
מלפניו ומאחריו ביום הכיפורים בחצות
ברגלים באשמורת הראשונה ואי סלקא
דעתך מחצות דאורייתא היכי מקדמינן
והיכי מאחרינן אלא אמר רבי יוחנן
ממשמע שנאמר כל הלילה איני יודע
שעד הבקר מה תלמוד לומר עד בקר תן
בקר לבקר של לילה הילכך כל יומא
מקרות הגבר סגי ביום הכיפורים משום
חולשא דכהן גדול מחצות ברגלים דנפישי
קרבנות דקדמי אתו ישראל מאשמורת
הראשונה כדקתני סיפא לא היתה קריאת
הגבר מגעת עד שהייתה עזרה מלאה:
איתמר פירשו קודם חצות והחזירו אחרי
חצות רבה אמר חצות שני עוכלתן רב
חסדא אמר עמוד השחר עוכלן אמרי בי

ossa sunt permissa, ita pariter in holocausto ejus ossa erunt permissa: Nisi dicamus, quod hoc modo potest objici: Quid sacrificum pro delicto, cujus caro est permissa? *Illi erit* super ſlace scriptum est: Regerit R. Ada bar Aba: In omnibus sanctitatibus ante adspersionem prævaricantur, post adspersionem non prævaricantur; at in ossibus holocausti prævaricantur: Dicam; in ossibus holocausti, si separentur ante adspersionem prævaricantur, post adspersionem semper in iis prævaricantur: At dissentit R. Eliesér. Etenim dicit Rabi Eliesér: Si separata fuerint ante adspersionem in iis prævaricantur; post adspersionem ex iis nullam utilitatem percipiunt neque prævaricantur.

MISNA. Et cuncta, quæ decidunt ex altari, non restituet; & similiter prunam, si decidat ex altari non restituet; si membra decidant ex altari ante mediam noctem, non restituet, & in iis non prævaricantur; sicut altare sanctificabat, quod erat sibi conveniens, ita pariter vasa sanctificabant.

GEMARA. Quomodo assimilatur? Si in iis fuerit substantia, vel etiam post mediam noctem, si in iis non fuerit substantia, vel etiam ante mediam noctem: Non est necesse; In reliquiis unde probatur? Dicit Rab. Alter textus dicit: *Tota nocte, & adolebitur*. Et alter dicit: *Tota nocte, & separabitur*. Dividatur dimidia nox pro adolitione, & dimidia pro separatione. Regerit Rabi Channa: Singulis diebus decinerabantur altare a galli cantu, sive ante sive post: in die expiationum in media nocte, in solennitatibus in prima vigilia: Si putes quod a media nocte sit ex lege, ubi anticipabimus, & ubi tardabimus? At dicit R. Jochanan: Ex sensu literali, quod dictum est: *Tota nocte*; ignoratur num sit usque ad mane: Cur dictum sit: *Usque ad mane*? Assigna tempus matutinum tempori matutino noctis: Idcirco singulis diebus a galli cantu satis erat; in die expiationum propter debilitatem summi sacerdotis a media nocte: In solennitatibus propter multitudinem sacrificiorum a prima vigilia anticipabant: veniebant Israelitæ: Sicut docetur in fine propositionis: Nondum galli cantus advenerat, donec esset plenum atrium: Dicitur, si separentur ante mediam noctem, & restituantur post mediam noctem; Raba dicit: In dimidia nocte secunda erat eorum absumtione. R. Chasda dicit: In columna auroræ erat eorum absumtio: Dixit familia Rab: Quænam est ratio R. Chas-

רב מאי טעמא דרב חסדא ומה חצות שאין עושה לינה עושה עיכול עמוד השחר שעושה לינה אינו דין שעושה עיכול פירשו קודם חצות והחזירו לאחר עמוד השחר רבה אמר חצות שני עוכלתן רב חסדא אמר אין בהן עיכול לעולם מתקיף לה רב יוסף ומאן לימא לן דחצות בראש המזבח משויא להו עיכול דילמא כל היכא דהשכחא להו משויא להו עיכול שלחו להו מתם הילכתא כרב יוסף איתמר נמי אמר רבי חייא בר אבא פירשו קודם חצות והחזירו אחר חצות לא נהנין ולא מועלין ולא יוצאין מידי מעילה אמר ליה רב פפא לאביי וכי מאחר דשלחו מתם הילכתא כרב יוסף ואמר רבי חייא בר אבא וכן תני בר קפרא רבה ורב חסדא במאי פליגי אמר ליה בשמינית בעא מיניה רבא מרבה לינה מועלת בראשו של מזבח או אינה מועלת בראשו של מזבח היכי רמי אילימא דלא ירדו השתא לנו בעזרה אמרת דלא ירדו בראשו של מזבח מיבעיא ולא דירדו לשלחן מדמינן לה דתנן אפילו הן על השלחן ימים אין בכך כלום או דילמא לקרקע מדמינן אמר ליה אין לינה בראשו קיבלה מיניה או לא תא שמע דאיתמר איברים שלנו בעזרה מקטר והולך כל הלילה לנו בראש של מזבח מקטר והולך לעולם ירדו רבה אמר יעלו רבא אמר לא יעלו שמע מינה לא קיבלה מיניה שמע מינה. כשם שהמזבח מקדש כו׳. תנו רבנן כל אשר יגע במזבח אין לי אלא מזבח כבש מנין תלמוד לומר המזבח כלי שרת מנין תלמוד לומר כל אשר יג׳ במזבח יקדש בעא מיניה ריש לקיש כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולין אמר ליה תניתוה כשם שהמזבח והכבש מקדשין את הראוי להן כך כלים מקדשם אמר ליה לכתחילה ליקרב לא קמיבעיא ליה הא נמי תנינא שקיבלו פסולין וזרקו את דמן מאי לאו

R. Chasda? Si dimidia nox, quæ non facit pernoctationem, facit absumtionem, columna auroræ, quæ non facit pernoctationem, non erit æquum, ut faciat absumtionem? Si separentur ante dimidiam noctem, & restituantur post columnam auroræ: Raba dicit: Dimidia nox secunda erit eorum absumtio. Rabi Chasda dicit: Nunquam in iis erit prævaricatio. Regerit Rabi Joseph: Quid nobis erit dicendum, quod media nox in vertice altaris definiat in eorum absumtionem? Fortasse ubicunque deprehendetur, quod definiat absumtionem: Inde demiserint; quod constitutio sit juxta mentem R. Joseph: Et dicit etiam; dicit R. Chijah bar Aba; si separentur ante dimidiam noctem, & restituantur post dimidiam noctem, ex iis nullam utilitatem percipiunt, neque in iis prævaricantur, neque educuntur de potestate prævaricationis: Dixit Rabi Papa τῷ Abaje: Postquam inde miserunt, quod constitutio sit juxta mentem R. Joseph: Et dicit Rabi Chijah bar Aba, & sic docet bar Kaphra; Raba & Rabi Chasda in quo dissentiunt? Respondit: In pinguibus. Quæsivit Raba ex Raba: Pernoctatio imputaturne in vertice altaris, an non imputatur in vertice altaris? Quid putas? Si dicemus, quod non descendant, jam vero pernoctarunt in atrio: Dixisti, quod non descendant in vertice altaris: Quæritur: Atqui si descendent, mensæ assimilabimus: Etenim extat traditio: Vel si fuerint per dies multos super mensa, nihil ita erit. Aut fortasse solo assimilabimus? Respondit: Si pernoctent in vertice altaris; accipietne ex eis, an non? Veni & audi, quod dicitur: Si membra pernoctent in atrio, adolebuntur tota nocte, si pernoctent in vertice altaris, adolebuntur semper: Si descendant; Raba dicit: Adscendent: Raba dicit non adscendent: Hinc eruitur, quod non accipiat; Hinc eruitur. Sicut altare sanctificabat &c. Tradiderunt sapientes: *Omne quod tengit altare*. Non probo nisi de altari, de clivo unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Ad altare*. De vasis ministerii unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Omne quod tengit altare, sanctificabitur*. Quæsivit ab eo Risch Lakisch: Vasa ministerii num sanctificant illegitima? Respondit: Extat traditio: Sicut altare & clivus sanctificabant quod sibi erat conveniens, ita pariter vasa sanctificabant. Ut de industria offerantur, non quæritur. Ecce etiam legimus: Si accipiant illegitimi, & spargant eorum sanguinem: Intelligendumne

שקיבלו פסולין והרקו פסולין לא שקיבלו
פסול אי נמי שזרקו פסולין אויר מזבח
כמזבח דמי או לא תא שמע כשהמזבח
מקדש כך כבש מקדש ואי אמרת אויר
מזבח לאו כמזבח דמי אויר כבש נמי לאו
ככבש דמי היכי מסיק ליה מכבש למזבח
הוה ליה ירוד דנגד ליה אויר אויר יש
בין כבש למזבח רובו לכבש ככבש רובו
למזבח כמזבח תיפשוט מהא הא רבע'
רמי בר חמא יש חיבור לעולים או לא
תיפשוט דיש חבור הא לא קשיא
תיפשוט מתקיף לה רבא בר רב חנן ואי
אמרת אויר מזבח במזבח דמי אויר דעולת
העוף דפסלה במחשבה היכי משכחת לה
הא קלטה מזבח מתקיף לה רב שימי בר
אשי טמא לא משכחת לה כגון דאמר
הריני מולק על מנת להורידן למחר
ולהעלותם ולהקטירה הניחא לרבא דאמר
לינה מועלת בראש המזבח לא לרבא
דאמר אין לינה מועלת בראש המזבח
הא לרבא דאמר אין לינה מועלת בראש
המזבח ליתן למחשבתו ולרבה נמי משכחת
לה כגון דאמר הריני מולק על מנת
להורידה קודם עמוד השחר ולהעלותה
לאחר עמוד השחר להך גיסא מיהא
תיפשוט דאויר מזבח כמזבח דמי דאי
סלקא דעתך אויר מזבח לאו כמזבח דמי
חטאת העוף פסולה היכי מזה מדמה הוה
ליה שאר פסולים היכי זריק להו מדמה
דנגע להו הא הזאה הא מיצוי הא
זריקה שפיכה היא דרך הזאה בכך דרך
זריקה בכך אמר רב אשי אי דנקט להו
בראש המזבח הכי נמי כי קאמר דתלנהו
בקניא מאי תיקו.

מתניתא כלי הלח מקדשין את הלח
ומידות יבש מקדשות את היבש אין כלי
הלח מקדשת את היבש ולא יבש מקדש
את הלח כלי הקודש שניקבו אם עושין
בהן מעין מלאכתן שהיו עושין והן שלמים
מקדשין ואם לאו אין מקדשין וכולן אין
מקדשין לא בקודש.

גמרא אמר שמואל לא שנו לא מידות
אבל מזרקות מקדשין שנאמר שנים מלאים

ne est, quod accipiant illegitimi, & spargant illegitimi? Non quando accipiant illegitimi, sed quando spargant illegitimi; Aer altaris estne similis altaris an non? Veni & audi: Sicut altare sanctificabat, ita pariter clivus sanctificabat: Si dicas, quod aer altaris non sit similis altari, aer quoque clivi non erit sicut clivus: Ubi adolebat? A clivo ad altare demittebat; E regione illius erat aer, aer erat inter clivum & altare; major pars versus clivum erat sicut clivus; major pars versus altare erat sicut altare: Hinc certum est: Ecce hoc quæsivit Rame bar Chama; Eratne conjunctio adscendentibus, an non? Certum est quod erat conjunctio: ecce non est oppositio: Certum est: Regessit Raba bar R. Chanen: Si dicas quod aer altaris sit sicut altare; de aere holocausti volucris, quod profanetur cogitatione, ubi cogitabit? Ecce illud recepit altare: Regessit R. Simi bar Asse: Ergo de illo non cogitat: Si dicat; Ecce ego unguesecabo eo pacto, ut demittam ejus sanguinem die crastino, atque ut offeram, & adoleam; Recte juxta mentem Raba, qui dicit: Pernoctatio imputatur in vertice altaris; At juxta mentem Raba, qui dicit: Pernoctatio non imputatur in vertice altaris; non est locus cogitandi: Et juxta mentem Raba similiter de illo cogitat. Sicut quando dicit: Ecce ego unguesecabo eo pacto, ut demittam ejus sanguinem ante columnam auroræ, atque ut offeram post columnam auroræ: Hoc modo hinc certum est quod aer altaris sit sicut altare, si putas quod aer altaris non sit sicut altare, sacrificium pro peccato volucris illegitimi ubi exprimet de ejus sanguine? In reliquis illegitimis ubi sparget de eorum sanguine, qui tangit, sive sit sparsio, sive expressio, sive adspersio; effusio hoc modo, adspersio hoc modo. Dicit Rabi Asse: Si ita accipiat in vertice altaris, sic quoque dicit: Si appenderet canna: Quid erit: Quæstio non est soluta.

Misna. Vasa humidi sanctificant humidum, & mensuræ aridi sanctificant aridum: At non vasa humidi sanctificant aridum, neque mensura aridi sanctificat humidum: Si vasa sanctuarii perforentur, si faciant in iis de specie operum, quæ faciunt, dum sunt integra, sanctificant, si minus non sanctificant; & omnia non sanctificant nisi in sanctuario.

Gemara. Dicit Samuel: Non agitur nisi de mensuris, at phialæ sanctificant; Dictum est enim: *Ambo plena simi-*

סולת אמר ליה רב אחא מדיפותי לרבינא
מנחת לחה היא אמר ליה לא נצרכה
אלא ליבש שלה איבעית אימא מנחה
לגבי דם כיבש דמיא אמר שמואל כלי
שרת אין מקדשין אלא שלימין אין מקדשין
אלא מלאין אין מקדשין אלא מתוכן אין
מקדשין אלא מבפנים אמר רבי אסי אמר
רבי יוחנן לא שנו אלא שאין דעתו
להוסיף אבל דעתו להוסיף ראשון ראשון
קודש תניא נמי הכי מליאין אין מלאין
אלא שלימין אמר רבי יוסי אימתי בזמן
שאין דעתו להוסיף אבל דעתו להוסיף
ראשון ראשון קודש. אין בלי הלח מקדש.
אמר רב ואיתימור רב אסי אין מקדשין
ליקרב אבל מקדשין ליפסל איכא דמתני
לה אהא אין מביאין מנחות ונסכים
ומנחת בהמה וביכורים מן המדומע ואין
צריך לומר מערלה וכלאי הכרם ואם הביא
לא קדש אמר רב ואיתימא רב אסי לא
קדש ליקרב אבל קדש ליפסל תנו רבנן
כלי קדש שניקבו אין מתיכין אותן ואין
מתיכין לתוכן אבר נפגמו אין מתקנין
אותן סכין שנפגם אין משחיזין את פגימתן
נשמטה אין מחזירין אותה אבא שאול
אומר סכין מטרפה היו במקדש ונמנו
עליה כהנים וגנזוה תנו רבנן בגדי כהונה
אין עושין אותה מעשה מחט אלא מעשה
אורג שנאמר מעשה אורג נתגעלו אין
מכבסין לא בנתר ולא באהל הא במים
מכבסין אמר אביי הכי קאמר הוגעו לנתר
ואהל אף במים אין מכבסין ויש אומרים
אין מכבסין אותן כל עיקר שאין עניות
במקום עשירות . תנו רבנן מעיל כולו של
תכלת היה שנאמר ויעש את מעיל האפוד
כליל תכלת הא כיצד מביא תכלת
וארגמן ותולעת שני שזורים ועושה אותן
כמין רימונים שלא פיתחו פיהן וכמין
קונאות של קנסות שבראשי תינוקת ומביא
שבעים ושנים זגין שבהן שבעים ושנים
עינבלין ותולה בהן שלשים וששה בצד זה
ושלשים וששה מצד זה רבי דוסא אומר
משום רבי יהודה שלשים וששה היו שמונה
עשרה מצד זה ושמונה עשרה מצד זה
אמר רבי עינייני בר ששון במחלוקת כאן
כך מחלוקת במראות נגעים דתני מראות

simila. Dixit R. Acha ex Dephati ad Rabina: Munus humidum erat. Respondit: Non est necesse nisi arido. Similiter dicit Samuel: Vasa ministerii non sanctificant nisi integra, non sanctificant nisi plena, non sanctificant nisi in eorum medio, non sanctificant nisi intus. Dicit R. Asse, dicit R. Jochanan: Non agitur, nisi quando non cogitet addere, at si cogitet addere, primum sanctificat: Traditio: Sic quoque plena, non plena, sed integra. Dicit R. Jose; Quando? Quando non cogitet addere, at si cogitet addere, primum sanctificat. Vasa humidi non sanctificant &c. Dicit Rab; si dicere mavis. Non sanctificant ad offerendum, at sanctificant ad profanandum: Sunt qui docent: Non adducunt munera, & libamina, & munus animalis, & primogenita ex commixto, neque necesse est ut dicatur, ex præputio, atque ex heterogeneis vineæ, si vero adducat, non sanctificatur: Dicit Rab, aut si dicere mavis, R. Asse: Non sanctificatur ad offerendum, sed sanctificatur ad profanandum: Tradiderunt sapientes: Vasa sanctuarii si perforentur, non reparant eorum medium plumbo. Si rumpantur, non reparant: Cultrum si incidatur non acuunt ejus crenam, si polluatur, non restituunt. Aba Saul dicit: Cultrum discerpens erat in sanctuario, & statuerunt sacerdotes, ut absconderetur. Tradiderunt sapientes: Vestes sacerdotii non faciunt opere acus, sed opere textoris: Dictum est enim: *Opus textoris*. Si inquinantur, non lavantur nitro, neque sapone, sed aquis lavantur: Dicit Abaje: Sic dicit: Si tangeret nitro, & sapone, vel aquis non lavant: Et sunt qui dicunt: Nullo modo lavantur, quia non est paupertas in loco divitiarum: Tradiderunt sapientes: Pallium totum contextum erat ex hyacintho: Dictum est enim: *Et facies pallium*. Ephod totum contextum erat hyacintho: Quomodo? Adducebat hyacinthum & purpuram, & coccineum, contorquebat, & faciebat quasi malogranata, quæ nondum aperuerint ora sua; Sicut globuli cassidum in capitibus puerorum: Et adducebat duo & septuaginta tintinnabula, in quibus erant duo & septuaginta mallei, ea appendebat sex & triginta ab altero, totidemque ab altero latere. R. Dosa dicit nomine R. Jehuda: Sex & triginta erant; octodecim appensa erant ab altero, & totidem ab altero latere. Dicit R. Inini bar Seson: Sicut in hoc dissentiunt, ita pariter dissentiunt in aspectibus plagarum. Etenim extat tradi-

נגעים רבי דוסא בן הרכינס אומר לו
עקיבא בן מהלל אומר שבעים ושנים
ואומר עינייני בר ששון למה נסמכה פרשת
קרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך מה
קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין
כתונת מכפרת על שפיכות דם שנאמר
וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתונת
בדם מכנסים מכפרת על גילוי עריות
שנאמר ועשה להם מכנסי בד מצנפת
מכפרת על גסי הרוח מנין אמר רבי
חנינא יבא דבר שבגובה ויכפר על גובה
אבנט מכפר על הירהור הלב היכא דאיתיה
חושן מכפר על הדינין שנאמר ועשית
חושן משפט איפוד מכפר על עבודה זרה
שנאמר אין אפוד ותרפים מעיל מכפר על
לשון הרע מנין אמר רבי חנינא יבא דבר
שבקול ויכפר על קול הרע וציץ מכפר על
עזות פנים בציץ כתב והיה על מצח אהרן
ובעזות פנים כתב ומצח אשה זונה היה
לך איני והאמר רבי יהושע בן לוי שני
דברים לא מצינו להן כפרה בקרבנות
ומצינו לו כפרה ממקום אחר ואלו הן
שפיכות דמים ולשון הרע שפיכת דמים
מעגלה ערופה ולשון הרע מקטרת דתני
רב חנניה מנין לקטרת שמכפרת שנאמר
ויתן את הקטרת ויכפר על העם ותנא דבי
רבי ישמעאל על מה קטורת מכפרת על
לשון הרע יבא דבר שבחשאי ויכפר על
מעשה חשאי קשיא לשון הרע אלשון הרע
קשיא שפיכות דמים אשפיכות דמים לא
קשיא הא דידע מאן קטליה הא דלא ידע
מאן קטליה כי קטליה במזיד ולא אתרו
ביה ולשון הרע אלשון הרע נמי לא קשיא
הא בצינעא הא בפרהסיא.

פרק עשירי

מתניתא כל התדיר מחבירו קודם את
חבירו התמידין קודמין למוספין מוספין
שבת קודמין למוספין ראש חודש מוספי

tio: Aspectus plagarum: R. Dosa ben Archinas dicit: Erant sex & triginta: Akiba ben Mahalel dicit: sunt duo & septuaginta; & dicit Inini bar Seson: Cur proxima est sectio sacrificiorum sectioni vestium sacerdotii? Ut tibi dicatur; Sicut sacrificia expiabant, ita pariter vestes sacerdotii expiabant: Tunica expiabat pro effusione sanguinis. Dictum est enim: *Et mactarunt hircum caprarum, & intinxerunt tunicam in sanguine*: Femoralia expiabunt pro scortationibus: Dictum est enim: *Et facies illi femoralia linea*. Tiara expiabat pro arrogantia: Unde probatur? Dicit R. Chanina: Veniat res quæ est in eminentia, & expiet pro superbia: Balteus expiabat pro rebellione cordis: Est traditio: Pectorale expiabat pro judiciis: Dictum est enim: *Et facies pectorale judicii*: Ephod expiabat pro Idololatria: Dictum est enim: *Non erit Ephod, neque Seraphim*. Pallium expiabat pro maledicentia: Unde probatur? Dicit R. Chanina: Veniat res, quæ resonat, ut expiet pro maledicentia. Et lamina expiabat pro impudentia: De lamina scriptum est: *Et erit super fronte Aharon*: Et de impudentia scriptum est: *Et frons mulieris meretricis erit tibi*. Itane? Et dicit Rabi Jehosua ben Levi: Pro duabus rebus non invenimus expiationem in sacrificiis, at invenimus expiationem ex alio loco: Et sunt effusio sanguinum, & maledicentia; Effusio sanguinum expiatur vitula decollanda, & maledicentia expiatur suffitu. Etenim docet R. Chananjah. Unde probatur, quod suffitus expiat? Ex eo quod dictum est: *Et dabit suffitum, & expiabit pro populo*: Et docet discipulus Rabi Ismael: Pro quo expiat suffitus? Pro maledicentia: Veniat res, quæ est in silentio, & expiet pro opere silentii: Oppositio maledicentiæ contra maledicentiam, oppositio effusionis sanguinum contra effusionem sanguinum; non est oppositio: Hic intelligitur, quando innotescat qui occiderit, ibi intelligitur, quando non innotescat qui occiderit; quia si occiderit de industria, non permiserunt: Et in maledicentia contra maledicentiam quoque non est oppositio; Hic intelligitur in abscondito, & ibi in publico.

CAPUT X.

MISNA. Quod est altero jugius, antecedit socium suum; Sacrificia jugia antecedebant addititia, additia Sabbathi antecedebant addititia novi-

ראש חדש קודמין למוספין ראש השנה שנאמר מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה.

גמרא מנא לן כדקאמר טעמא מלבד עולת הבקר דילמא תמידין הן דקדמו למוספין משום דתדירי מוספין למוספין מנא לן אמר רבי אילעא דאמר קרא כאלה תעשו ליום שבעת ימים אלה כאלה והאי מיבעי ליה לגופיה אם כן ניכתוב אלה תעשו ליום שבעת הימים הוה אמינא אלה לשבעת הימים אין מידי אחרינא לא ליום כתיב ואכתי אימא אלה ליום אבל שאר יומו לא ידענא כמה אמר קרא תעשו שיהו כל מעשויות שוות אביי אמר מגופיה דקרא אם כן לימא קרא מלבד עולת הבקר ותשתוק אשר דעולת התמיד למה לי למימר דהך דתדירא תיקדום.

מתניתא כל המקודש מחבירו קודם את חבירו דם החטאת קודם לדם העולה מפני שהוא מרצה איברי עולה קודמין לאימורי חטאת מפני שהוא כליל לאישים חטאת קודמת לאישים מפני שדמה ניתן לארבע קרנות על היסוד אשם קודם לתודה ואיל נזיר מפני שהיא קדשי קדשים תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים מפני שהן נאכלין ליום אחד וטעונין לחם השלמים קודמין לבכור מפני שהן טעונין מתן ארבע ונסכים ותנופות חזה ושוק הבכור קודם למעשר מפני שקדושתו מרחם ונאכל לכהנים המעשר קודם לעופות מפני שהוא זבח ויש בו קודש קדשים דמו ואימוריו העופות קודמין למנחות מפני שהן מיני דמים מנחת חוטא קודם למנחת נדבה מפני שהוא בא על חטאת חטאת העוף קודמת לעולת העוף וכן בהיקדשת.

גמרא מנא הני מילי דתנו רבנן ופר שני בן בקר תקח לחטאת אם בא ללמד שהן שנים הרי כבר נאמר ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה מה תלמוד לומר ופר שני בן בקר תקח לחטאת

vilunii, addititia novilunii antecedebant addititia principii anni: Dictum est enim: *Præter holocaustum matutinum, quod est in holocaustum juge facietis ista.*

Gemara. Unde probatur? Sicut dictum est: *Præter holocaustum matutinum:* Fortasse sacrificia jugia antecedent addititia, quia sunt magis jugia, quod addititia addititia antecedant, unde probatur? Dicit Rabi Elaa; Dicit textus: *Sicut ista facietis in diem septem diebus, ista sicut ista.* Et hoc sui ipsius causa necesse est: Si ita est scribendum fuit: *Ista facietis in diem.* Si scriptum esset: *Ista facietis in diem septem diebus* ego dicerem: Ista septem diebus. At non aliud: *In diem* scriptum est; & adhuc dicam; *Ista in diem* at reliquis diebus, ignoro, quemadmodum dicit textus: *Facietis:* Ut omnia opera sint æqualia: Abaje dicit ex ipso textu: Si ita est, dicere poterat textus: *Præter holocaustum matutinum;* Et tacere: De sacrificio jugi quare dicendum mihi est? Cum sit jugius, antecedat.

Misna. Quod est altero sanctius, antecedit alterum; Sanguis sacrificii pro peccato antecedit sanguinem holocausti, quia expiat: Membra holocausti antecedunt adipes sacrificii pro peccato, quia totum cedebat ignitis; sacrificium pro peccato antecedit ignita, quia ejus sanguis spargitur super quatuor cornua ad basim: Sacrificium pro delicto antecedit sacrificium Eucharisticum, & arietem Nazyræi, quia erat sanctitas sanctitatum; sacrificium Eucharisticum & aries Nazyræi antecedunt pacifica, quia comeduntur uno die, & requirunt panem: Pacifica antecedunt primogenitum, quia requirunt quatuor adspersiones, & libamina, & ventilationem pectoris & cruris; Primogenitum antecedit decimum, quia ejus sanctitas est ex utero, & comeditur a sacerdotibus; decimum antecedit volucres, quia est sacrificium; & in eo est sanctitas sanctitatum, sc. ejus sanguis, & ejus adipes: Et volucres antecedunt munera, quia sunt species sanguinum: Munus peccatoris antecedit munus spontaneum, quia affertur propter peccatum: sacrificium pro peccato volucris antecedit holocaustum volucris, & similiter in ejus sanctificatione.

Gemara. Unde probatur? Tradiderunt sapientes: *Et juvencum secundum filium bovis accipies in sacrificium pro peccato:* Si venit ad docendum, quod sint duo, ecce jam dictum est: *Et fecit unum sacrificium pro peccato, & alterum holocaustum:* Cur igitur dictum est: *Et juvencum secundum filium bovis accipies*

שיכול שיהא חטאת קודמת לכל מעשה
עולה תלמוד לומר ופר שני בן בקר תקח
לחטאת אי פר שני יכול תהא עולה
קודמת לחטאת וכל מעשיה תלמוד לומר
ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה
הא כיצד דם חטאת קודמת לדם עולה
מפני שמרצה . איברי עולה כו' . ואמאי
מתנה קמייתא דמכפרא תיקדום והנך לא
אמר רבינא הכא בחטאת הלוים עסקינן
ואף על גב רכי עולה דמי קאמר רחמנא
היא תיקדום במערבא אמרי הואיל והתחיל
במתנות גומר . איבעיא להו דם חטאת
ואיברי עולה איזה מהן קודם דם חטאת
קודם מפני שמרצה או דילמא איברי עולה
קודמין מפני שהן כליל לאישים. תא שמע
דם חטאת קודם לדם עולה לדם עולה
הוא דקדים לאיברי עולה לא קדים אדרבא
מסיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת
לאימורי חטאת הוא דקדים לדם חטאת
לא קדים אלא מיהא ליכא למשמע מינה.
איבעיא להו דם עולה ואימורי חטאת
איזה מהן קודם דם עולה דקאתי מזבח
כליל או דילמא אימורי חטאת קודמין
דקאתי מכח מכפר תא שמע דם חטאת
קודם לדם עולה דם חטאת הוא דקדים
לדם עולה אבל אימורי חטאת לא אדרבא
מסיפא איברי עולה קודמין לאימורי חטאת
איברי עולה הוא דקדמי לאימורי חטאת
אבל דם עולה לא אלא מיהא ליכא
למישמע מינה. איבעיא להו דם עולה ודם
אשם איזה מהן קודם דם עולה קודם
דקאתי מכח כליל או דילמא דם אשם
קודם דקאתי מכח מכפר תא שמע דם
חטאת קודם לדם עולה אבל דם אשם לא
בדין הוא דאיבעי למיתני דם אשם ואיידי
דבעא למיתני סיפא איברי עולה קודמין

pies in sacrificium pro peccato? Crederem, quod sacrificium pro peccato præcederet in cunctis operibus holocaustum? Idcirco dictum est: *Et juvencum secundum filium bovis accipies in sacrificium pro peccato: Si juvencum secundum;* Crederem quod holocaustum antecederet sacrificium pro peccato, & omnia ejus opera? Idcirco dictum est: *Et fecit unum sacrificium pro peccato, & alterum holocaustum:* Quomodo? Sanguis sacrificii pro peccato antecedit sanguinem holocausti, quia expiat. Membra holocausti &c. Et cur docet prius, quod expians antecedat? At hæc non dicit Rabina: Hic de sacrificio pro peccato Levitarum agitur; & licet includat holocaustum, dicit textus; antecedat: In occidente dicunt: Quoniam incepit in adspersionibus, perficiet. Quæsitum est: Si adstent sanguis sacrificii pro peccato, & membra holocausti, quid ex iis antecedet? Sanguis sacrificii pro peccato antecedet, quia expiat, aut fortasse membra holocausti antecedent, quia tota cedunt ignitis? Veni & audi: Sanguis sacrificii pro peccato antecedit sanguinem holocausti, sanguinem holocausti antecedit; at membra holocausti non antecedit: Contra ex fine propositionis; Membra holocausti antecedunt adipes sacrificii pro peccato; adipes sacrificii pro peccato antecedunt, at sanguinem sacrificii pro peccato non antecedunt: At hinc nihil potest erui. Quæsitum est: Si adstent sanguis holocausti, & adipes sacrificii pro peccato, quidnam antecedet? Sanguis holocausti antecedet, qui affertur ex sacrificio integro; aut fortasse adipes sacrificii pro peccato antecedent, quod afferantur propter expiationem? Veni & audi: Sanguis sacrificii pro peccato antecedit sanguinem holocausti; sanguis sacrificii pro peccato antecedit sanguinem holocausti, at non adipes sacrificii pro peccato: Contra ex fine propositionis membra holocausti antecedunt adipes sacrificii pro peccato; membra holocausti antecedunt adipes sacrificii pro peccato, at non sanguis holocausti: At hinc nihil potest intelligi: Quæsitum est: Si adstent sanguis holocausti, & sanguis sacrificii pro delicto, quisnam antecedet? Sanguis holocausti præcedet, quia totum offertur. Aut fortasse sanguis sacrificii pro delicto antecedet, quia expiat? Veni & audi: Sanguis sacrificii pro peccato antecedet sanguinem holocausti, at non sanguis sacrificii pro delicto. Æquum erat, ut explicandus esset sanguis sacrificii pro delicto, postquam erat explicandus finis pro-

לאימורי חטאת דאי תנא לאימורי אשם
הוה אמינא לאימורי אשם הוא דקדמי
לאימורי חטאת לא קדמי משום הכי תנא
חטאת . תא שמע חטאת קודם לאשם
חטאת הוא דקדמה ליה לאשם אבל עולה
לא מאי לאו דם לא לאימורין דיקא נמי
דקתני מפני שהיא מתנה שמע מינה .
חטאת קודמת כו׳ . אדרבא אשם קדים
שכן יש לו קיצבה אפילו הכי ריצוי דמזבח
עדיף . אשם קודם לתודה כו׳ . אדרבא
התודה ואיל נזיר קדמו שכן טעונין לחם
אפילו הכי קודשי קדשים עדיפי . תודה
ואיל נזיר כו׳ . אדרבה שלמים קדמי שכן
ישנו בציבור כביחיד אפילו הכי נאכלין
ליום אחד עדיפי איבעיא להו תודה ואיל
נזיר איזה מהן קודם תודה קדמה שכן
טעונה ארבעה מיני לחם או דילמא איל
נזיר קודם שכן יש עמו דמים אחרים תא
שמע זו קודמין לזו שזו טעונה ארבע מיני
לחם וזו אינה טעונה אלא שני מיני לחם.
שלמים קודמין לבכור כו׳ . אדרבה בכור
קודם שכן קדושתו מרחם ונאכל לכהנים
אפילו הכי מצות יתירות עדיפי . הבכור
קודם כו׳ . אדרבה מעשר קודם שכן מקדש
לפניו ואחריו אפילו הכי קדושה מרחם
עדיפא. מעשר קודם לעופות כו׳ . אדרבה
עופות קדמו שכן קודשי קדשים אפילו הכי
מין זבח עדיף אמר רבינא בר שילא
אימורי קדשים קלין שיצאו לפני זריקת
דמים פסולין ותנא תונא מפני שהוא
זבח וישנו קדשי קדשים דמיו ואימורין
בשלמא אימורין ליתנהו בעופות אלא דם
מיתה איתה אלא לאו קא משמע לן
ואימורין כי דמו מה דמו לפני זריקה אף
אימורין קודם זריקה דקא קרי להו קדשי
קדשים ומה דמו מיפסיל ביוצא אף

propositionis: Membra holocausti antecedunt adipes sacrificii pro peccato; Si iste doceret de adipibus sacrificii pro delicto, dicerem de adipibus sacrificii, pro delicto, quod adipes sacrificii pro delicto antecederent adipes sacrificii pro peccato; Non antecedent; quia hic docet de sacrificio pro peccato. Veni & audi: Sacrificium pro peccato antecedit sacrificium pro delicto; Sacrificium pro peccato antecedit sacrificium pro delicto, at non holocaustum: Itane est intelligendum? Sanguis, non adipes: Præcise etiam docet, quia erat docerem: hinc eruitur. Sacrificium pro peccato antecedit &c. Contra sacrificium pro delicto, cum illi sit definitio, vel si ita includat, altare præstabat: Sacrificium pro delicto antecedit sacrificium Eucharisticum &c. Contra sacrificium Eucharisticum & aries Nazyræi antecedent, quia requirunt panem; vel si ita sit, tamen sanctitates sanctitatum sunt præstantiores: Sacrificium Eucharisticum, & aries Nazyræi &c. Contra pacifica antecedant, quia observantur in cœtu, & in privato; vel si ita sit, quæ comeduntur uno die, sunt præstantiora. Quæsitum est; Sacrificium Eucharisticum, & aries Nazyræi, quidnam præcedet? Sacrificum Eucharisticum antecedet, quia requirit quatuor species panis; aut fortasse aries Nazyræi præcedet, quod cum eo sint alii sanguines. Veni & audi: Hoc illud antecedet, quia hoc requirit quatuor species panis, at illud non requirit nisi duas species panis. Pacifica antecedunt primogenitum &c. Contra primogenitum antecedet, quia ejus sanctitas est ab utero, & comeditur a sacerdotibus; Vel si ita sit; Ubi sint plura præcepta, erunt præstantiora: Primogenitum antecedit &c. Contra decimum præcedet, quia sanctificatur tam ante quam post se. Vel si ita sit, sanctitas ab utero est præstantior: Decimum antecedit &c. Contra volucres antecedent, quia sunt sanctitates sanctitatum; vel si ita sit; species sacrificii est præstantior. Dicit Rabina bar Sila: Si adipes sanctitatum levium educantur ante adspersionem sanguinum, sunt illegitimi: Et docet doctor, quia est sacrificium: & legimus: sanctitates sanctitatum; ejus sanguis, & adipes: Concedatur; ut non sint adipes in volucribus, at sanguis in eorum morte erat. Nisi quod nobis significet, quod adipes sint sicut sanguis; Sicut sanguis ante adspersionem, ita pariter adipes ante adspersionem: Quoniam vocat sanctitates sanctitatum; sicut ejus sanguis profanatur, quando educitur,

ita

אימורין מיפסיל ביוצא נימא מסייע ליה
בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת
דמים רבי יוחנן אמר כשר ריש לקיש אמר
פסול רבי יוחנן אמר בשר הואיל וסופו
לצאת ריש לקיש אמר פסול עדין לא
הגיע זמנו לצאת עד כאן לא פליגי אלא
בבשר אבל באימורין לא הדא הרון
דבאימורין נמי פליגי והא דקא מיפלגי
בבשר להודיעך כחו דריש לקיש דאפילו
בשר דסופה לצאת אמרה עדין לא הגיע
זמנו לצאת לימא כתנאי אימורי קדשים
קלין שיצאו לפני זריקת דמים רבי אליעזר
אומר אין מועלין בהן ואין חייבין עליהן
משום פיגול נותר וטמא רבי עקיבא
אומר מועלין בהן וחייבין עליהן משום
פיגול נותר וטמא מאי לאו מדהדר
עיילינהו פליגי ובהא פליגא דמר סבר
מיפסלי ביוצא ומר סבר לא מיפסלי
ביוצא אמר רב פפא בדהדר עיילינהו
כולי עלמא לא פליגי והכא בדאיתנהו
אבראי פליגי ובהא פליגי דמר סבר אין
זריקת מועלת ליוצא ומר סבר זריקת
מועלת ליוצא והא רב פפא הוא דאמר
אדאיתנהו אבראי כולי עלמא לא פליגי
בדעיילינהו לגואי פליגי הני מילי גבי שתי
לחם דלאו גופיה דזיבחא אבל אימורין
דגופיה דזיבחא הוא בדאיתנהו אבראי
פליגי . עופות קודמין כו' . אדרבה מנחות
קודמות שכן ישנן בציבור כביחיד אפילו
הכי מיני דמים עדיפי . מנחת חוטא כו' .
אדרבה מנחת נדבה קודמת שכן טעונה
שמן ולבונה אפילו הכי מנחת חוטא הבאה
על חטא עדיפא דמכפרת איבעיא להו
מנחת סוטה ומנחת נדבה איזו מהן קודמת
מנחת נדבה קדמה שכן טעונה שמן או
לבונה או דילמא מנחת סוטה קדמה
שכן באה לברר עון תא שמע מנחת
חוטא קודמת למנחת נדבה מנחת חוטא
הוא דקדמה למנחת נדבה הא מנחת
סוטה לא מי קתני מפני שהיא מכפרת
מפני שהיא באה על חטא קתני והא
נמי באה על חטא תא שמע זו קודמת
לזו שזו באה כן החיטין וזו באה מן

ita pariter adipes profanantur, quando educantur: Dicemus, quod illi faveat: Si caro sanctitatum levium educatur ante adspersionem sanguinum, Rabi Jochanan dicit, erit legitima: Risch Lakisch dicit; erit illegitima. Rabi Jochanan dicit; erit legitima; quia finis ejus est, ut educatur: Risch Lakisch dicit: Erit illegitima, quia nondum advenit tempus, ut educatur: Hactenus non est controversia nisi de carne, at non de adipibus: Hac ratione in adipibus quoque est controversia; est controversia in carne, ut cognoscas vim argumenti Risch Lakisch; quo licet sit finis carnis ut educatur; dicit: Nondum advenit tempus, ut educatur: Dicendumne est juxta mentem doctorum? si adipes sanctitatum levium educantur ante adspersionem sanguinum, R. Elieser dicit; In iis non prævaricantur, neque eorum causa tenentur abominando, residuo, & immundo: R. Akiba dicit: In iis prævaricantur, & eorum causa tenentur abominando residuo, & immundo. Itane est intelligendum? Si iterum introducantur: Dissentiunt; & in hoc est controversia: Etenim Mor putat, quod exitu profanentur, & Mor putat, quod exitu non profanentur. Dicit R. Papa: Postquam introducantur, omnes conveniunt, quod non sit controversia; & hic, quando educantur foras, est controversia; & in hoc est controversia; Etenim Mor putat, quod adspersio non imputetur educto; & Mor putat, quod adspersio imputetur educto: Et ecce R. Papa dicit: Si educantur foras, omnes conveniunt quod non sit controversia, quando introducantur controversia est; hæc dicuntur de duobus panibus, quæ non sunt corpus sacrificii; at adipes, qui sunt corpus sacrificii, si educantur foras, est controversia. Volucres antecedunt &c. Contra munera antecedant, quæ observantur tam in cœtu quam in privato; vel si ita sit, species sanguinum præstant: Munus peccatoris &c. Contra munus spontaneum antecedet, quia requirit oleum & thus, licet ita sit, munus animalis peccatoris præstat, quia expiat: Quæsitum est: Munus mulieris adulterii suspectæ, & munus peccatoris antecedunt munus spontaneum: Munus peccatoris antecedit munus spontaneum: Nonne etiam munus mulieris adulterii suspectæ antecedat? Quid docet? Quia expiat: quod afferatur propter peccatum, docet: Hoc quoque affertur propter peccatum: Veni & audi: Hoc illud antecedit, quia hoc affertur ex tritico, & il-

השעורין מאי לאו מנחת נדבה למנחת
סוטה לא מנחת סוטה למנחת סוטה
תיפוק ליה דהא מכפרא והא לא מכפרא
ואלא מנחת נדבה תיפוק לי דזו טעונה
שמן ולבונה וזו אינה טעונה שמן ולבונה
לא חד מתרי טעמי . חטאת העוף קודמת
כו׳ . מנא הני מילי דתנו רבנן והקריב את
אשר לחטאת ראשונה מה תלמוד לומר
שאין תלמוד לומר ללמד שתקרב ראשונה
הרי כבר נאמר ואת השני יעשה עולה
עולה אלא זה בנה אב לכל חטאות שיקדמו
לחולה הבאות עמהן בין חטאת העוף
לעולת העוף בין חטאת בהמה לעולת
בהמה ואפילו חטאת העוף לעולת בהמה
הילכך חטאת העוף לעולת העוף מזארת
השני חטאת בהמה לעולת בהמה מדרבי
רחמנא חטאת העוף לעולת בהמה מזה
בנה אב תא שמע רבי אליעזר אומר כל
מקום שנתחלפה חטאת חטאת קודמת
וכאן עולה קודמת כל מקום שבא על חטא
חטאת קודמת ובא עלה מקום שנים באים
תחת חטאת חטאת קודמת וכאן עולה
קודמת אמר רבא למקראה הקדימה
הכתב . תא שמע פרים קודמין לאלים
ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים
מאי לאו דחג לא לנדבה פרים קודמין
אילים שכן נתרבו בנסכים כבשים לשעירים
שכן נתרבו באליה . תא שמע פר כהן
משיח קודם לפר העלם דבר של ציבור
פר העלם דבר של ציבור קודם לפר עבודה
זרה פר עבודה זרה קודם לשעירי עבודה
זרה דאף על גב דפר עבודה זרה עולה
ושעיר עבודה זרה חטאת ואי מרישא פר
העלם דבר של ציבור קודם לפר עבודה
זרה בחד מינא מיהא לא קאמרינן דחטאת
קדמה כי קאמרינן בתרי מיני אשכחן עולה
דקדמה לחטאת אמרי במערבא משמיה

illud ex hordeo: Itane est intelligendum? Munus spontaneum antecedit munus mulieris adulterii suspectæ, at non munus mulieris adulterii suspectæ munus mulieris adulterii suspectæ: Eruitur quod hoc expiet, & illud non expiet; Atqui munus spontaneum eruitur, quod requirat oleum & thus, & hoc non requirit neque oleum neque thus: Una ex duabus rationibus. Sacrificium pro peccato volucris antecedit &c. Unde probatur. Ex eo quod dictum est: *Et offeret, quod est in sacrificium pro peccato, primum*. Neque erat necesse ut diceret ad docendum, quod offeratur primum: Cum jam dictum sit: *Et secundum faciet holocaustum:* Nisi quod sit hæc constitutio principii, quod omnia sacrificia pro peccato antecedant holocaustum, quando cum eo adducuntur, sive fuerit sacrificium pro peccato volucris cum holocausto volucris, sive sacrificium pro peccato animalis cum holocausto animalis, vel sacrificium pro peccato volucris cum holocausto animalis. Idcirco sacrificium pro peccato volucris antecedit holocaustum volucris. Probatur ex eo, quod dictum est: *Hæc:* Diversum est. Sacrificium pro peccato animalis antecedit holocaustum animalis, quia includit textus; sacrificium pro peccato volucris antecedit holocaustum animalis ex hac constitutione principii: Veni & audi. R. Eliefer dicit: Ubicunque commutatur sacrificium pro peccato, sacrificium pro peccato antecedit, & hic holocaustum antecedit; Ubicunque affertur propter peccatum, sacrificium pro peccato antecedit, & hic holocaustum antecedit: Dicit Raba: Juxta primum textum scriptum est: Veni & audi; Juvenci antecedunt arietes, & arietes antecedunt agnos, & agni hircos: Itane est intelligendum? In solennitate, non in oblationem spontaneam; Juvenci antecedunt arietes, quia augentur libamina, agni hircos, quia augentur in cauda. Veni & audi: Juvencus sacerdotis uncti antecedit juvencum ignorantiæ rei cœtus; Juvencus ignorantiæ rei cœtus antecedit juvencum Idololatriæ, juvencus Idololatriæ antecedit hircos Idololatriæ; licet juvencus Idololatriæ sit holocaustum, & hirci Idololatriæ sacrificium pro peccato. Et hoc ex principio propositionis juvencus ignorantiæ rei cœtus antecedit juvencum Idololatriæ: In una specie hinc non dicimus, quod sacrificium pro peccato antecedat, sed dicimus in duabus speciebus; Deprehenditur quod holocaustum antecedat sacrificium pro peccato: Dixerunt in occidente nomine Raba

דרבא בר מרי חטאת עבודה זרה חסרא לחטת כתב רבינא אמר כמשפט כתב בהו השתא דאתית להכי אפילו תימא פרים דחג נמי כמשפט כתב בהו . איבעיא להו חטאת העוף ועולת בהמה ומעשר איזו מהן קודם תיקרום חטאת העוף איכא מעשר דקדים לה ליקדום מעשר איכא עולת בהמה דקדמה ליה תיקדום עולת בהמה איכא חטאת העוף דקדמה לה הכא תרגימו מין זבח עדיף במערבא אמרי עיילא בה עולת בהמה כחטאת העוף ואנבהתא ממעשר .

מתניתא כל החטאות שבתורה קודמות לאשמות חוץ מאשם מצורע מפני שהוא בא על הבשר כל האשמות שבתורה באין בני שתים ובאין בכסף שקלים חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע שהן באין בני שנתן ואין באין בכסף שקלים. כשם שקודמין בהקרבתן קודמין באכילתן שלמים של אמש חטאת ואשם של היום שלמים של אמש קודמין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים חטאת קודמת מפני שהוא קדשי קדשים וכולן הכהנים רשאין לשנות באכילתן לאכלן צלוין ושלוקין ומבושלין לתת לתוכו תבלין חולין ותבלי תרומה דברי רבי שמעון רבי מאיר אומר לא יתן לתוכו תבלין תרומה שלא יביא התרומה לידי פסול.

נמרא איבעיא להו תדיר ומוקדש איזה מהן קודם תדיר משום דתדיר או דילמא מקודש קדים דקדיש . תא שמע המידין קודמין למוספין ואף על גב דמוספין קדושי אטו שבת לתמידין אהנאי למוספין לא אהנאי תא שמע מוספי שבת קודמין למוספי ראש חודש אטו ראש חדש למוספין דידיה אהני למוספי שבת לא

ba bar Mari : In ſacrificio pro peccato Idololatriæ deeſt 'לחטת א ſcriptum eſt : Rabina dicit : In eo *juxta inſtitutum* ſcriptum eſt : Jam vero hac de cauſa adducitur; vel ſi dicas, quod in juvencis ſolennitatis quoque ſcriptum eſt *juxta inſtitutum:* Quæſitum eſt: Si adſtent ſacrificium pro peccato volucris, & holocauſtum animalis, & decimum, quodnam ex iis antecedet? Antecedet ſacrificium pro peccato volucris: Si adſtet decimum, quod antecedere debebat, antecedet decimum, ſi adſtet holocauſtum animalis, quod antecedere debebat, antecedet holocauſtum animalis, ſi adſtet ſacrificium pro peccato volucris, quod antecedere debebat; hic interpretati ſunt; ſpecies ſacrificii præſtat. In occidente dixerunt: Ingrediatur cum eo holocauſtum animalis ſicut ſacrificium pro peccato volucris & elevetur ex decimo.

Misna. Cuncta ſacrificia pro peccato in lege memorata antecedunt ſacrificia pro delicto, excepto ſacrificio pro delicto leproſi, quia adducitur propter rectificationem. Omnia ſacrificia pro delicto in lege memorata, adducuntur bimula, & adducuntur argento ſiclorum, excepto ſacrificio pro delicto Nazyræi, & ſacrificio pro delicto leproſi, quia illa adducuntur annicula, & non adducuntur argento ſiclorum: Sicut antecedebant in eorum oblatione, ita pariter antecedebant in eorum comeſtione: Sacrificia pacifica heſterna & pacifica hodierna, pacifica heſterna antecedebant hodierna: Pacifica heſterna, ſacrificium pro peccato, & ſacrificium pro delicto hodiernum, pacifica heſterna antecedebant. Verba R. Meir; & ſapientes dicunt: Sacrificium pro peccato antecedebat, quia erat ſanctitas ſanctitatum; & licebat ſacerdotibus variare in eorum comeſtione, ut poſſent ea comedere aſſata, & elixa, & decocta, & in ea indere condimenta profana, & condimenta ſeparationis: Verba Rabi Simeonis: R. Meir dicit: Non indet in ea condimenta ſeparationis, ne adducatur ſeparatio in ſtatum profanationis.

Gemara. Quæſitum eſt: Jugius & ſanctius; quodnam ex iis antecedet? Jugius, propterea quod eſt jugius, aut fortaſſe ſanctius, eo quod ſit ſanctius? Veni & audi: Sacrificia jugia antecedebant additia, licet additia eſſent ſancta: Igitur Sabbathum pro ſacrificiis jugibus, inſerviebat, pro additiis non inſerviebat. Veni & audi: additia Sabbathi antecedunt additia novilunii, ergo novilunium ipſi additiis inſerviebat, at additiis Sabbathi non inſerviebat: Veni

אהנו תא שמע מוספי ראש חורש קודמין
למוספי ראש השנה אף על גב דראש
השנה קרשה אטו ראש השנה למוספי
דידיה אהני למוספי ראש חדש לא אהני
תא שמע ברכת היין תדירה ברכת היום
אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר
קודם אף על גב דברכת היין קדישה אטו
שבת לברכת היום אהנאי לברכת היין לא
אהנאי תא שמע דאמר רבי יוחנן הלכה
מתפלל אדם של מנחה ואחר כך של
מוספין אטו שבת לתפילת מוספין אהנהאי
לתפילת מנחה לא אהנאי תא שמע
שלמים של אמש חטאת ואשם של יום
שלמים של אמש קודמין הא אידי ואידי
דיום חטאת ואשם קרמי ואף על גב
דשלמים תדירי אמר רבא מיצוי קאמרת
תדיר קמיבעיא לן מצוי לא קמיבעיא לן
אמר ליה רב הונא בר יהודה לרבא אטו
תדיר לאו מצוי והתניא אוציא את הפסח
שאינו תדיר ולא אוציא את המילה שהיא
תדירה מאי תדירה תדיר במצות ואיבעית
אימא מילה לגבי פסח כי תדיר דמיא
איבעיא להו תדיר ושאינו תדיר וקדים
שחיטה לשאינו תדיר מאי מי אמרינן כיון
דשחיטה מקריב ליה או דילמאי הא אחר
כדמועד דמקריב ליה בתדיר והדר מקריב
לשאינו תדיר אמר רב הונא מסורת תא
שמע שלמים של אמש חטאת ואשם של
יום שלמים של אמש קודם לשל יום הא
דיום דומיא דאמש והיכי דמי דקדים
שחטיה לשלמים חטאת ואשם קרמי דילמא
שלמים דאמש וחטאת ואשם דיום היכי
משכחת לה דשחטינן לתרווייהו אבל לא
שחטינהו לתרויהו תיבעי לך תא שמע
דבר אחר ברכת היין תדירה ברכת היום
אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר
קודם הכי נמי דביון דאתיין למאן דשחיטי
תרווייהו דמי הא שמע דאמר רבי יוחנן
הלכה מתפלל אדם של מנחה ואחר כך
של מוספין הכא נמי כיון דמטי זמן תפילת
מנחה כמאן דשחיטי תרווייהו דמי אמר
ליה רב אחא בריה דרב אשי לרבינא

ni & audi ; Addititia novilunii antecedunt addititia principii anni ; Licet addititia principii anni sint sancta ; ergo principium anni suis addititiis inserviebat, addititiis novilunii non inserviebat: Veni & audi: Benedictio vini est jugis, benedictio diei non est jugis : Juge, & non juge, juge antecedet : Licet benedictio vini sit sancta propter Sabbathum, benedictioni diei inservit, benedictioni vini non inservit. Veni & audi : Dicit R. Jochanan : Constitutio est, ut recitet homo orationem pomeridianam, & postea orationem additiam : ergo Sabbathum orationi addititiæ inservit, orationi pomeridianæ non inservit : Veni & audi : Pacifica hesterna, sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto hodiernum, pacifica hesterna antecedent ; Si utraque hodierna, sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto antecedent, licet pacifica sint jugiora. Dicit Raba: De frequenti tu dicis ; De jugi quærimus, de frequenti non quærimus. Respondit R. Huna bar Jehuda ל״ע Raba ; Ergo juge non est frequens? Atqui extat traditio : Excludam Pascha, quod non est juge, at non excludam circumcisionem, quæ est jugis. Quid jugis? Jugis in præceptis : Et si velis dicam ; circumcisio penes Pascha, quia est jugis, similis est: Quæsitum est : Juge & non juge, si antecedat mactatio illud quod non est juge, num dicemus, quoniam mactatum est, quod offerretur ; aut fortasse unum in solennitate offerret cum jugi, & postea offerret quod non est juge. Dicit R. Huna, ex traditione : Veni & audi : Pacifica hesterna, & sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto hodiernum, pacifica hesterna antecedent hodierna ; ecce hodierna sunt similia hesternis: Et quomodo erit simile? Si antecedet mactatio pacifica ; sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto antecedent ; fortasse pacifica hesterna, & sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto hodiernum, quomodo deprehendes? ut mactentur ambo? at quod ambo non mactentur, abs te quæritur : Veni & audi : Alia expositio. Benedictio vini est jugis, benedictio diei non est jugis; Juge & non juge, juge antecedit : Hic quoque quando adducantur, quasi ambo mactentur, assimilatur. Veni & audi. Dicit R. Jochanan : Constitutio est, ut recitet homo orationem pomeridianam, & postea addititiam ; Hic quoque quando advenerit tempus orationis pomeridianæ, quasi ambo mactaverit, assimilatur. Dixit R. Acha bar R. Asse

שחטה קודם חצות פסול מפני שנאמר בו
בין הערבים קידם לתמיד כשר ויהא ממרס
בדמן עד שיזרק הדם הכא במאי עסקינן
כגון דקדים שחיטה לתמיד ברישא אמר
ליה רב אחא סבא לרב אשי מתניתין נמי
דיקא הקתני עד שיזרק הדם תמיד ולא
קתני עד שישחוט ויזרק דם שמע מינה .
ובכולן כהנים רשאין כו'. מאי טעמא אמר
קרא למשחה לגדולה כדרך שהמלכים
אוכלין.

מתניתא אמר רבי שמעון אם ראית
שמן שהוא מתחלק בעזרה אין צריך לשאל
מהו אלא מותר רקיקי ישראל ולוג שמן
של מצורע אם ראיתה שמן שהוא ניתן
על גבי האישים אין צריך לשאל מהו לא
מותר רקיקי מנחת כהנים ומנחת כהן
משיח יין מתנדבין ואין מתנדבין שמן רבי
טרפון אומר מתנדבין שמן.

גמרא אמר שמואל לדברי המתנדב
שמן קומצו ושיריו נאכלין מאי טעמא
אמר קרא קרבן מנחה מלמד שמתנדבין
שמן וכי מנחה מה מנחה קומציה ושיריה
נאכלין אמר רבי זירא אף אנן נמי תנינא
אמר רבי שמעון אם ראית שמן שמתחלק
בעזרה אי אתה צריך לשאול מהו אלא
מותר רקיק מנחות ישראל ולוג שמן של
מצורע שאין מתנדבין מכלל דמאן דאמר
מתנדבין מתחלק אמר ליה אביי אימא
סיפא אם ראית שמן שניתן על גבי
אישים אי אתה צריך לשאול מהו אלא
מותר רקיקי מנחות כהנים ומנחת כהן
משיח שאין מתנדבין שמן מכלל דלמאן
דאמר כולן לאישים לאביי קשיא רישא
לרבי זירא קשיא סיפא בשלמא לרבי
זירא רישא בשירים סיפא בקומץ אלא
לאביי קשיא תנא רישא אטו סיפא
בשלמא סיפא תני משום רישא לא
רישא משום סיפא מי תני אין אמרי
במערבא תנא רישא משום סיפא. תא

R. Aſſe τῷ Rabina: Si mactet ante meridiem, erit illegitimum, quia dictum eſt in eo: *Inter veſperas:* Si antecedat ſacrificium juge, erit legitimum: Et miſcebit eorum ſauguinem donec ſpargat ſanguinem: Hic de quo agimus? Quando antecedat mactatio ſacrificium juge in principio: Dicit R. Acha ſenior τῷ R. Aſſe: Miſna quoque præciſe docet, donec ſpargat ſanguinem ſacrificii jugis; at non docet, donec mactet, & ſpargat ſanguinem: Hinc eruitur: Et in omnibus licet ſacerdotibus &c. Qua de cauſa? Dicit textus למשחה. Ad magnificentiam, ſicut reges comedunt.

Misna. Dicit R. Simeon: Si videas oleum, quod dividatur in atrio, non eſt quærendum, quid hoc ſit: at eſt reſiduum munerum Iſraelitarum, & logi olei leproſi; ſi videas oleum, quod indatur ſuper ignita; non eſt quærendum, quid hoc ſit: ſed eſt reſiduum laganorum, muneris ſacerdotum, & muneris ſacerdotis uncti: Vinum ſponte offeret, at non ſponte offerat oleum. R. Tarphon dicit: Sponte offerunt oleum.

Gemara. Dicit Samuel, juxta verba qui dicit, quod ſponte offeratur oleum: Pugillabit, & reliquiæ comedentur: Qua de cauſa? Dicit textus: *Sacrificium muneris:* Docet, quod ſponte offerant oleum. Num munus? Quid munus? Pugillatur, & ejus reliquiæ comeduntur. Dicit R. Zira; Nos quoque legimus. Dicit R. Simeon, ſi videas oleum, quod dividatur in atrio, tibi non eſt quærendum quid hoc ſit ſed eſt reſiduum laganorum muneris Iſraelitarum, & logi olei leproſi, quæ non ſponte offerunt. Conſequitur juxta mentem illius qui dicit, quod ſponte offerant, quod dividatur. Dixit illi Abaje: Dicam finem propoſitionis: Si videas oleum, quod indatur ſuper ignita, tibi non eſt quærendum quid hoc eſt. Sed eſt reſiduum laganorum munerum ſacerdotum, & muneris ſacerdotis uncti: Quod non ſponte offerant oleum, conſequitur juxta mentem illius, qui dicit; Omnia offerantur in ignita; juxta mentem Abaje objectio contra principium; juxta mentem Zira objectio contra finem: Concedatur juxta mentem Zira: Principium intelligendum eſt de reliquiis, finis de pugillo; At juxta mentem Abaje objectio; Docet principium propter finem; Concedatur quod finis doceat propter principium, at principium propter finem ubi docet? Sic dixerunt in occidente: Docet principium propter finem. Veni & audi: Vinum juxta verba R. Akiba indebatur in

שמע יין כדברי רבי עקיבא לספלים שמן
כדברי רבי טרפון לאישים מאי לאו מדיין
כולו לספלים שמן כולו לאישים מירי
אירייא הא כדאיתה והא כדאיתה אמר
רב פפא כתנאי לא יפחות מלוג רבי
אומר שלשת לוגין במאי קמיפלגי אמרה
רבנן קמיה דרב פפא דון מינה ומינה דון
מינה ואוקי באתרה איכא ביניהו דרבנן
סברי מה מנחה מתנדבין אף שמן מתנדבין
ואידך כנסכים מה נסכים שלשת לוגין ומה
נסכים כולן לאישים אף שמן כולן לאישים
אמר להו רב פפא לאביי אי ממנחה
מייתי לה דכולה עלמא דון מינה ומינה
אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב
פפא מי מצית אמרת הכי והתניא קרבן
מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלש לוגין
ומאי משמע ליה דאמר שלשה לוגין רבי
היא דקא מייתי לה מקרבן אמר ליה אי
תניא תניא אמר שמואל המתנדב שמן
מבית ומזלפו על גבי האישים מאי טעמא
אמר קרא ויין לנסך רביעית ההין תקריב
ריח ניחוח ליהוה והא קא מכבי כיבוי
במקצת לא שמיה כיבוי איני והאמר רב
נחמן אמר רבה בר אבוה המוריד גחלת
מעל גבי המזבח וכיבה חייב דליכא אלא
האי איבעית אימא כיבוי דמצוה שני תא
שמע דתנא רבי אליעזר בן יעקב כלפי
שנתנה תורה לתרום יכול יכבה ויתרום
אמורת לא יכבה שני התם איפשר דיתיב
ונטר תא שמע יין כדברי רבי עקיבא
לספלים שמן כדברי רבי טרפון לאישים
ועוד תניא יין נסך לספלים או אינו אלא
לאישים אמרת לא יכבה לא קשיא הא
רבי יהודה הא רבי שמעון למימרא
דשמואל כרבי שמעון סבירא ליה והאמר
שמואל מכבין גחלת של מתכת ברשות
הרבים בשביל שלא יזוקו בה רבים אבל
לא גחלת של עץ ואי סלקא דעתך כרבי
שמעון סבירא ליה אפילו גחלת של עץ
נמי בדבר שאין מתכוין סבר לה כרבי
שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר

in simpulis: Oleum juxta verba Rabi Tarphon in ignita: Itane est intelligendum? Quod vinum totum inderetur in simpulis, & oleum totum in ignita? Postquam docet: Hoc sicut adducitur, & illud sicut adducitur. Dicit R. Papa: Juxta doctores non diminuent de logo: Rabi dicit; de tribus logis: In quo dissentiunt? Dixit Rabina coram R. Papa: Explicetur species, & species: Explicetur species, & statuatur in suo loco: in hoc consistit controversia: Etenim sapientes putant: Sicut munus sponte offerunt, ita pariter oleum sponte offerunt: Et alia opinio: Sicut libamina; sicut libamina requirunt tres logos, & sicut libamina tota offeruntur in ignita, ita pariter oleum totum offeratur in ignita: Respondit Rabi Papa τῷ Abaje: Si ex munere probetur, omnes conveniunt; explicetur species, & species. Dicit Rabi Huna bar R. Nathan τῷ R. Papa. Num ita potes dicere? Atqui extat traditio: *Sacrificium*: docet, quod sponte offerant oleum: Quantum? tres logos; Et quid intelligit, qui dicit tres logos? Rabi quoniam probat ex sacrificio: Respondit: Si est traditio, sit traditio: Dicit Samuel: Potest sponte offerre oleum ex domo, & fundet super ignita: Qua de causa? Dicit textus: *Et vinum ad libandum quartarium Hin offeres in odorem gratum Domino*: Si extinguat: Si extinguat partem, non vocetur exstinctio. Nonne? Atqui dicit Rabi Nachman; dicit Rabi Raba bar Abua; Si demittat prunam ex altari, & exstinguat, tenetur; At non ita est. Si velis dicam: Exstinctio, quæ est ex præcepto, diversa est: Veni & audi, quod docet R. Eliefer bar Jacob. Postquam requirit lex, ut auferatur, crederem quod exstingueret, & auferret? Dixisti? Dictum est: *Non exstinguetur*: Diversum est ibi; fieri potest, ut avertat & asservet: Veni & audi: Vinum juxta verba R. Jacob inditur in simpulis, oleum juxta verba R. Tarphon in ignita; & præterea extat traditio: Vinum libatur in simpulis, aut non nisi in ignita? Dixisti? Dictum est: *Non exstinguetur*. Non est objectio: Hoc ex mente R. Jehuda, & illud ex mente R. Simeonis: Sicut dicitur; quod Samuel juxta mentem R. Simeonis sentiat; & dicit Samuel: Exstinguunt prunam æris in loco publico, ne multi lædantur; at non prunam ligneam: Si putas juxta mentem R. Simeonis, qui putat vel prunam ligneam, vel in re, in qua non attendat; putat juxta mentem R. Simeonis in opere, quod non

לה כרבי יהודה אמר רב הונא נסכים שניטמאו עושה להן מערכה בפני עצמה ושורפן משום שנאמר בקודש באש תשרף תניא נמי הכי הדם חשלחת הסנחות והנסכים שנטמאו עשה להן מערכה בפני עצמן ושורפן. אמר ליה שמואל לרב חנא בגדתאה אייתי ליה בי עשרה ואימא לך קמייהו נסכים שנטמאו עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן.

פרק אחד עשר

מתניתא דם חטאת שנתז על הבגד הרי זה טעון כיבוס אף על פי שאין הכתב מדבר אלא בנאכלת שנאמר במקום קדוש תאכל אחד הנאכלות ואחד הפנימיות טעונות כיבוס שנאמר תורת חטאת תורה אחת לכל החטאות. חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס בין שהיה לו שעת הכושר ובין שלא היה לו שעת הכושר איזו היא שהיה לו שעת הכושר שלנה ושנטמאה ושיצאת ואיזו היא שלא היה לו שעת הכושר שנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומו ושקיבלו פסולין וזרקו את דמה.

גמרא דם חטאת שמתה כו'. ואי תורה אחת לכל חטאות אפילו חטאת העוף נמי טמא תניא יכול תהא דם חטאת העוף טעון כיבוס תלמוד לומר זאת אמר ריש לקיש משום בר קפרא אמר קרא תשחט כשנשחטה הכתוב מדבר ואימא בנאכלות הכתוב מדבר כדכתב במקום קדוש תאכל אבל פנימיות לא רבי רחמנא תורת אי הכי אפילו חטאת העוף נמי מיעט רחמנא זאת ומה ראית מסתברא דחטאת בהמה הוה ליה לרבויי שכן חוץ כמותה ואכילה כמותה שחיטת צפון וקבלה צפון בלי וקרן ואצבע והודאה ואישים אדרבא חטאת העוף הוה ליה לרבויי שכן חוץ כמותה ואכילה כמותה הנך נפישן רב יוסף אמר קרא

sit. necessarium substantiæ putat juxta mentem R. Jehuda; Dicit R. Huna; Si libamina polluantur, faciet illis struem seorsim; & comburet: propterea quod dictum est: *In sancto igne comburetur*. Traditio: Sic etiam sanguis extractus, munera, & libamina, si polluantur, faciet pro illis struem seorsim, & comburet: Dixit Samuel לו R. Chana Bagdata: Adducantur mihi decem & dicam tibi coram illis; Si libamina polluantur, faciet illis struem seorsim, & comburet.

CAPUT XI.

MISNA: Sanguis sacrificii pro peccato si spargatur super vestem, requirit lotionem; licet textus non loquatur nisi de comestione: Dictum est enim: *In loco sancto comedetur*: Tam sacrificia comedenda quam interiora requirunt lotionem: Dictum est enim: *Lex sacrificii pro peccato*: Lex una omnibus sacrificiis pro peccato: Sacrificium pro peccato illegitimum non requirit lotionem, sive illi fuerit, sive non fuerit tempus permissionis: Quodnam est illud; cui fuit tempus permissionis? Si pernoctet, si polluatur, si educatur: Quondam est illud, cui non fuit tempus permissionis? Si mactatum fuerit extra tempus suum, & extra locum suum, & si acceperint illegitimi, & sparserint ejus sanguinem.

GEMARA. Si sanguis sacrificii pro peccato spargatur &c. Si lex una omnibus sacrificiis pro peccato, vel sacrificio quoque pro peccato volucris. Itaque extat traditio; Crederem, quod sanguis sacrificii pro peccato volucris requireret lotionem? Idcirco dictum est: *Hæc*. Dicit Risch Lakisch nomine bar Kaphra: Dicit textus: *Mactabitur*. Quando fuerit mactatum textus loquitur; Et dicam: de iis quæ comeduntur textus loquitur, sicuti scriptum est: *In loco sancto comedetur*. At non de interiora includit textus dicendo: *Lex*. Si ita est, vel sacrificium pro peccato volucris: Excludit textus dicendo: *Hæc*: Quid putas? Sacrificium pro peccato animalis includit, quia foris est sicut ipsum, & in comestione, sicut ipsum, & mactatio in aquilone, & acceptio sanguinis in aquilone, vas, & cornu, & digitus, & confessio, & ignita. Contra sacrificium pro peccato volucris erat includendum, quia foris est sicut ipsum, & in comestione sicut ipsum; Hæc multa sunt. R. Joseph dicit; dicit textus: *Comedet illud*: Hoc, non aliud: Comedenda excludit textus: Atqui dictum est:

יאכלנה לזו ולא לאחרת בנאכלות מיעט
הכתוב ולא זאת למה לי ואי לאו זאת
הוה אמינא יאכלנה אורחים דקרא
קמשמע לן רבה אמר קרא אשר יזה
בהזאות כתוב מדבר והתניא אף על פי
שאין הכתוב מדבר אלא בנאכלות לענין
מריקה שטיפה אבל לענין כיבוס
אשר יזה כתב אי הכי אחר הנאכלות
ואחד הפנימיות אחד הנאכלות מיבעי ליה
תני אחד הפנימיות ואחד הנאכלות אי
הכי חטאת העוף נמי מיעט רחמנא זאת
אי הכי חיצונה נמי לא רבא רחמנא תורת
ומה ראית מסתברא חטאת בהמה הוה
ליה לרבויי שכן בהמה שחיטת צפון וקבלת
כלי וקרן ואצבע והודאה ואישים אדרבה
חטאת העוף הוה ליה לרבויי שכן הזאת
כמותה הנך נפישן בעי רבי אבין חטאת
העוף שהכניס דמה בצוארה בפנים מהו
צוארה ככלי שרת דמי ומיפסיל או דימא
בצואר בהמה מדמה אמר רחמנא ולא
בשרה תא שמע פירכס ונכנס לפנים וחזרה
כשירה הא הכניסה פסולה וליטעמיך גבי
קדשי קדשים דקתני פירכסה ויצאה לדרום
וחזרה כשירה הא הוציאה פסולה אלא האי
יצתה לחוץ איצטריכא ליה הכא נמי יצתה
לחוץ איצטריכא ליה בעי רבי אבין נשפך
על הריצפה ואספה מהו אצרוביה הוא
דלא אצרביה רחמנא כלי שרת והילכך
אוספה וכשר או דילמא מיפסול פסל ביה
רחמנא כלי שרת והילכך אוספו ופסול
אמר רבא תא שמע יכול יהא דם חטאת
העוף טעון כיבוס תלמוד לומר זאת ואי
סלקא דעתך מיפסל פסל ביה רחמנא כלי
שרת והילכך אוספו ופסול אמר רבא תא
שמע יכול יהא דם חטאת העוף טעון
כיבוס תלמוד לומר זאת ואי סלקא דעתך
מיפסיל פסיל ביה רחמנא תיפוק לי דהא
אפסיל לה באויר כלי אמר רב הונא בריה
דרב יהושע במדביק כלי בצוארה בעא
מיניה לוי ניתז מבגד לבגד מהו מבגד
קמא דאידחי ליה בכיבוס או דילמא לא
אמר ליה זו שאלה טעון כיבוס ממה נפשך
אי אוספו וכשר והא כשר אוספו ופסול
כרבי עקיבא דאמר היתה לו שעת הכושר

eſt: *Hæc:* Quorſum? Si non dictum eſſet: *Hæc:* Dicerem: *Comedet illud* juxta conſuetudinem: textus nobis dicit Raba: Dicit textus: *Super quod ſtillaverit*. De adſperſionibus textus loquitur; Atqui extat traditio: Licet textus non loquatur niſi de comedendis reſpectu defricationis, & immerſionis; At reſpectu lotionis: *Super quod ſtillaverit:* Scribit: Si ita eſt; Tam comedenda quam interiora, tam interiora, quam comedenda requiruntur. Traditio: Tam interiora, quam comedenda; Si ita eſt, vel ſacrificium pro peccato volucris: Excludit textus dicendo: *Hæc*. Si ita eſt, non exteriora: At includit textus dicendo: *Lex:* Quid vidiſti, ut probabiliter ſacrificium pro peccato animalis includeres? quia animal mactatur in aquilone, & requirit acceptionem ſanguinis, vas, & cornu, & digitum, & confeſſionem, & ignita: Contra ſacrificium pro peccato volucris includendum erat, quia adſpergitur ſicut ipſum: Hæc multa ſunt. Quæſivit R. Abin; Si ſanguis ſacrificii pro peccato volucris introducatur ex collo intus, quid? Collum ſicut vas miniſterii reputatur: Et profanabitur, aut fortaſſe in collo animalis? *De ſanguine ejus:* Dicit textus, non de ejus carne. Veni, & audi: Si trepidet, & intro ingrediatur, & revertatur, erit legitimum; Ecce ſi inferatur, erit illegitimum. Et juxta tuam opinionem de ſanctitatibus ſanctitatem docet; ſi trepidet, & egrediatur ad auſtrum, & revertatur, erit legitimum; ſi egrediatur, erit illegitimum: Ibi ſi egrediatur foris requiritur, hic quoque ſi egrediatur foris inquiritur. Quæſivit R. Abin: Si effundatur ſanguis ſuper pavimentum, & colligat; quid requiritur? Textus non requirit vas miniſterii. Idcirco ſi colligat, erit legitimum, aut fortaſſe erit illegitimum? Reprobat in eo textus vas miniſterii: Idcirco colliget, & erit illegitimum. Dicit Raba: Veni & audi: Crederem, quod ſanguis ſacrificii pro peccato volucris requireret lotionem? Idcirco dictum eſt: *Hæc*. Si putas, quod fiat illegitimum; reprobat in eo textus: Mihi eruitur quod reprobat in aere vaſis. Dicit R. Huna bar R. Jehoſua in conjunctione vaſis cum collo: Quæſivit ab eo Levi: Si diſtillet de veſte in veſtem; quid? Ex prima veſte, quæ pellitur lotione, aut fortaſſe non dixit: Ob hanc quæſtionem, requirit lotionem neceſſario, ſi colligat, & ſit legitimum, & ecce legitimum collegit, & eſt illegitimum juxta mentem Rabi Akiba, qui dicit; Si fuerit ei tempus per-

נפסלה דמה טעון כיבוס בעא מיניה רמי
בר חמא מרב חסדא ניתז על בגד טמא
מהו אמר רב הונא בריה דרב יהושע
מדקמיבעיא ליה הכי שמע מינה היתה לה
שעת הכושר ונפסלה אין דמה טעון כיבוס
הני מילי בזה אחר זה אבל בבת אחת לא
או דילמא לא שנא אמר ליה פלוגתא
דרבי ﭏיעזר ורבנן ﭏיבא דרבא וכדקא
מתריץ אביי דתניא רבי ﭏיעזר אומר מי
חטאת שניטמאו מטהרין שהרי נידה מזין
עליה ואמר רבה רבי ﭏיעזר בשיטת רבי
עקיבא רבו אמרה דאמר העברת כלי על
גבי מקום טמא במונח דמי דתנן היה
עומד חוץ לתנור ושרץ בתנור והושיט ידו
לחלון ונטל את הלגין והעבירו על פי
תנור רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין
ובהא פליגי דרבי עקיבא סבר במונח דמי
ורבנן סברי לאו במונח דמי איתיביה אביי
רבי עקיבא בהזאה שהעבירה על גבי כלי
חרס טמא על גבי משכב ומושב טמא
שהיא טהורה שאין לך דבר שמטמא
למעלה למטה ﭏא כזית מן המת ושאר כל
המאהילין לאיתויי זב וזבה ﭏא אמר אביי
דכולי עלמא לאו במונח דמי וחכא בהא
קמיפלגי דרבי עקיבא סבר גזרינן שמא
ינוח ורבנן סברי לא גזרינן ומודה רבי
עקיבא בהזאה כיון דנפק נפק ורבי ﭏיעזר
במאי קמיפלגי אמר אביי ברנין טומאה
קרומה מטומאה שבאותה שעת קמיפלגי
מר סבר דנין ומר סבר אין דנין רבא
אמר דכולי עלמא אין דנין והכא בהא
קמיפלגי דרבי ﭏיעזר סבר הזאה צריכא
שיעור ואין מצטרפין להזאות ורבנן סביר
הזאה אין צריכא שיעור . חטאת פסול
כו׳ . תנו רבנן מרמה מדם כשירה ולא
מדם פסול רבי עקיבא אומר היתה לו

permissionis, & profanetur, ejus sanguis requirit lotionem: Quæsivit Rami bar Chama ex R. Chasda: Si distillet super vestem immundam; quid? Dicit Rabi Huna bar Rabi Jehosua: Postquam sic quæsivit, hinc probavit: si fuerit illi tempus permissionis, & polluatur, non requirit lotionem; Hæc intelliguntur in altero post alterum, at non simul; Fortasse non variat: Dixit illi: Est controversia R. Elieser, & sapientum: Juxta mentem Raba, sicut explicat quæstionem Abaje: Etenim extat traditio: Rabi Eliesér dicit: Aquæ sacrificii pro peccato si polluantur, purificantur, quia aquas purificationis spargunt super illum; & dicit Raba: R. Elieser juxta sententiam R. Akiba magistri sui dicit: Etenim dicit: Si traducat vas super locum immundum, reputatur perinde ac deponat: Etenim legimus: Si consistat extra furnum, & reptile sit in furno, & extendat manum suam in fenestram, & tollat lagenas, easque traducat super os furni, R. Akiba polluit, & sapientes purificant: Et in hoc est controversia; Etenim R. Akiba putat, quod existimetur sicut deponens: Et sapientes putant, quod non assimiletur deponenti: Objectio Abaje: Fatetur R. Achaba: aspersio si traducatur super vas testaceum immundum, super cubile, & sedile immundum, quod sit pura; quia tibi nihil est, quod polluat a superiori parte ad inferiorem nisi quantitas olivæ ex mortuo, & reliqua omnia tentoria, ad includendum seminifluum, & seminifluam: At dicit Abaje; omnes conveniunt, quod non assimiletur deponenti: Et isthic in hoc est controversia, quod R. Akiba putat, esse decernendum; fortasse deponet; & sapientes putant non esse decernendum; Et consentit R. Akiba de adspersione; postquam exiit, exiit: & R. Elieser: In quo est controversia? Dicit Abaje: In eo quod explicent immunditiem veterem ex immunditie, quæ sit ipso tempore; In hoc est controversia: Mor putat, quod doceant, & Mor putat, quod non doceant: Raba dicit: conveniunt, quod non doceant: Et isthic in hoc consistit controversia; Etenim R. Elieser putat quod adspersio requirat mensuram, neque conjungantur cum adspersionibus, & sapientes putant, quod adspersio non requirat mensuram: Sacrificium pro peccato illegitimum &c. Tradiderunt sapientes: Dictum est: *De sanguine ejus*. De sanguine legitimo, at non de sanguine illegitimo: R. Akiba dicit: Si illi fuerit tempus permissionis, & profane-

tur

שעת הכושר ונפסלה דמה טעון כיבוס לא היתה לו שעת הכושר ונפסלה אין דמה לא טעון כיבוס ורבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אין דמה טעון כיבוס מאי טעמא דרבי שמעון כתב אותה וכתב מדמה חד להיכא דהיתה לו שעת הכושר ורבי יעקב אותה פרט לתרומה ורבי שמעון לטעמיה דאמר קדשים קלין אין טעונין מריקה ושטיפה וכל שכן תרומה.

מתניתא ניתז מן הצואר על הבגד אינו טעון כיבוס מן הקרן ומן היסוד אינו טעון כיבוס נשפך על הריצפה ואספו אין טעון כיבוס אלא דם שנתקבל בכלי וראוי להזאה.

גמרא תנו רבנן יכול ניתז מן הצואר על הבגד יהא טעון כיבוס תלמוד לומר אשר יזה לא אמרתי לך אלא בראוי להזאה. תניא איהך יכול ניתז מן הקרן ומן היסוד יהא טעון כיבוס תלמוד לומר אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה. נשפך על הריצפה כו׳. הא תו למה לי מה טעם קאמר מה טעם נשפך על הריצפה ואספו אין טעון כיבוס לפי שאין טעון אלא דם שנתקבל בכלי וראוי להזייה ראוי להזאה למעוטי מאי למעוטי קיבל פחות מכדי הזייה בכלי זה ופחות מכדי הזייה בכלי זה דתניא רבי חלפתא בר שאול קיבל פחות מכדי הזייה בכלי זה ופחות מכדי הזייה בכלי זה לא קידש איבעיא להו בדם מהו הילכתא היא ומהילכתא לא גמרינן או דילמא התם מאי טעמא דכתיב וטבל במים הכא נמי כתיב וטבל בדם תא שמע דאמר רבי זריקה אמר רבי אליעזר אף בדם לא קידש אמר רבא תניא וטבל ולא מספג בדם עד שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרו מן הדם שבענין ואיצטריך למכתב בדם דאי כתב רחמנא וטבל הוה אמינא אף על פי דליכא שיעור טבילה

tur ejus sanguis, requirit lotionem; si illi non fuit tempus permissionis, & profanetur ejus sanguis, non requirit lotionem: Et R. Simeon dicit: Tam hoc quam illo modo ejus sanguis non requirit lotionem: Quænam est ratio R. Simeonis? Scriptum est: *Ipsum*. Et similiter scriptum est: *De sanguine ejus:* Quando illi fuerit tempus permissionis: Et R. Jacob: *Ipsum*. Excludit separationem; & R. Simeon juxta opinionem illius qui dicit: Sanctitates leves non requirunt defricationem, & immersionem, multo minus separatio.

Misna. Si adspergatur ex collo super vestem, non requirit lotionem, si ex cornu & basi, non requirit lotionem; Si effundatur super pavimentum, & colligatur, non requirit lotionem; non requirit lotionem, nisi sanguis, qui accipiatur vase, & sit conveniens adspersioni.

Gemara. Tradiderunt sapientes: Crederem si adspergatur ex collo super vestem, quod requirat lotionem? Idcirco dictum est: *Super quod stillaverit*. Non dixi tibi, nisi qui sit conveniens adspersioni: Alia traditio: Crederem si adspergat ex cornu & basi, quod requirat lotionem? Idcirco dictum est: *Super quod stillaverit*. Excludit hunc, qui jam fuit adspersus. Si effundatur super pavimentum &c. Et præterea quorsum? Qua de causa dicit: Si effundatur super pavimentum & colligatur, non requirit lotionem? Quia non requirit lotionem nisi sanguis, qui accipiatur in vase, & sit conveniens adspersioni: Ad excludendum: Quid ad excludendum? Si accipiat minus quam satis sit adspersioni in altero vase, & minus quam satis sit adspersioni in altero vase: Etenim extat traditio R. Chalaphta bar Saul: Si accipiat minus quam sit satis adspersioni in hoc vase, & minus quam sit satis adspersioni in altero vase non sanctificatur: Quæsitum est: *In sanguine*. Quid est constitutio? Si est a constitutione non addiscimus: Aut fortasse ibi quia scriptum est: *Et immerget in aquis:* Hic quoque scriptum est: *Et immerget in sanguine:* Veni & audi: Dicit Rabi Zacharias, dicit Rabi Eliesei; Etiam in sanguine non sanctificat. Dicit Raba: Traditio: *Et immerget:* Non absterget: *In sanguine*. Donec sit in sanguine mensura immersionis a principio: *In sanguine* de quo agitur in subjecto; & scribendum fuit *in sanguine;* Etenim si scripsisset textus: *Et immerget:* Dicerem, vel si non esset mensura immersionis: A principio scribit textus

מעיקרו כתב רחמנא בדם ואי כתב רחמנא
בדם הוה אמינא אפילו מספג כתב רחמנא
וטבל מן הדם שבענין למעוטי מאי אמר
רבא למעוטי שיריים שבאצבע מסייע לרבי
אליעזר דאמר רבי אליעזר שיריים שבאצבע
פסולין אמר ליה רבין בר רב אדא לרב
אמרי תלמידיך אמר רב עמרם תניא היה
מזה וניתזה הזאה מידו עד שלא הזה
טעון כיבוס מאי לאו הכי קאמר עד שלא
גמר מלהזות טעון כיבוס משגמר להזות
אין טעון כיבוס לא הכי קאמר עד שיצתה
הזאה מידו טעון כיבוס משיצתה הזאה
מידו אין טעון כיבוס איתיביה אביי גמר
מלהזות מקנח ידו בגופה של פרה גמר
אין לא גמר לא אמר ליה גמר מקנח
ידו בגופה של פרה לא גמר מקנח
באצבע בשלמא גמר מקנח ידו בגופה של
פרה שנאמר ושרף את הפרה לעיניו אלא
באצבעו במאי מקנח אמר אביי בשפת
מזרק כדכתב כפורי זהב.

מתניתא ניתז על העור עד שלא
הופשט אינו טעון כיבוס משהופשט טעון
כיבוס דברי רבי יהודה רבי אליעזר אומר
אף משהופשט אינו טעון כיבוס אלא מקום
הדם ודבר שהוא ראוי לקבל טומאה
וראוי לכיבוס אחד הבגד ואחד השק ואחד
העור טעונים כיבוס והכיבוס במקום קדוש
ושבירת כלי הרס במקום קדוש ומריקה
ושטיפה בכלי נחושת במקום קדוש זה
חומר בחטאת מקדשי קדשים.

גמרא מנהני מילי דתנו רבנן בגד אין
לי אלא בגד מנין לרבות עור משהופשט
תלמוד לומר אשר עליה תכבס יכול שאני
מרבה עור עד שלא הופשט תלמוד לומר
בגד מה בגד הראוי לקבל טומאה ואף כל
דבר הראוי לקבל טומאה דברי רבי יהודה
רבי אליעזר אומר בגד אין לי אלא בגד
מנין לרבות שק וכל מיני בגדים תלמוד

tus *in sanguine* : Et si non scripsisset textus *in sanguine*; dicerem, vel si abstergeret: Scribit textus: *& immerget*, ex sanguine, de quo agitur; ad excludendum: Quid dicit Raba? Ad excludendum reliquias, quæ sunt in digito: Favet τῷ Rabi Eliesr; Etenim dicit R. Eliesr: Reliquiæ quæ sunt in digito, sunt illegitimæ. Dixit Rabin bar R. Ada τῷ Rab: Dixerunt discipuli tui. Dicit R. Amram: Traditio: Si spargat, & distillet adspersionem de manu sua, priusquam adspergat, requirit lotionem, postquam adsperserit, non requirit lotionem. Itane est intelligendum? Sic dicit: Priusquam perficiat adspersiones, requirit lotionem, postquam perfecerit adspersiones, non requirit lotionem; Non ita est. Priusquam exeat adspersio de manu sua, requirit lotionem, postquam exierit adspersio de manu sua, non requirit lotionem: Objecit Abaje: Quando perfecerit adspersiones; abstergebat manum suam in corpore vaccæ; si non perfecerat, abstergebat digito: Concedatur, si perfecerat, absterget manum suam in corpore vaccæ: Dictum est enim: *Et comburet vaccam in ejus oculis*. At digito suo ubi absterget? Dicit Abaje: In ora crateris: Sicuti scriptum est. *Crateres aureos*.

Misna. Si adspergat super pellem, priusquam decorticetur, non requirit lotionem; postquam fuerit decorticata, requirit lotionem: Verba R. Jehuda. Rabi Eliesr dicit: Vel postquam fuerit decorticata, non requirit lotionem, nisi locus sanguinis, & res quæ sit conveniens, ut recipiat immunditiem, & sit conveniens, ut lavetur: Tam vestis, quam saccus, & pellis requirunt lotionem; & lotio fiebat in loco sancto, & fractio vasis testacei fiebat in loco sancto, & defricatio, & immersio vasis ænei fiebat in loco sancto: Hoc gravius erat in sacrificio pro peccato, quam in sanctitatibus sanctitatum.

Gemara. Unde probatur? Tradiderunt sapientes: *Vestem:* Non probo nisi de veste: Unde probatur ad includendum pellem, postquam fuerit decorticata? Ex eo quod dictum est: *Illud super quod*. Crederem posse includere pellem, priusquam fuerit decorticata? Idcirco dictum est: *Vestem*: Sicut vestis, quæ conveniens est, ut recipiat immunditiem: Ita pariter omne quod conveniens sit, ut recipiat immunditiem: Verba R. Jehuda: R. Eliesr dicit: *Vestem:* Non probo nisi de veste: Unde probatur ad includendum saccum, & omnes species vestium? Ex eo quod dictum est: *Super*

לומר אשר עליה תכבס יכול שאיני מרבה
עור עד שלא הופשט תלמוד לומר בגד
מה בגד דבר המקבל טומאה אף כל דבר
המקבל טומאה מאי ביניהו אמר אביי
מטלית פחותה משליש איכא בינייהו מאן
דאמר ראוי הא נמי ראויה דאי חשיב
עליה מאן דאמר דבר המקבל טומאה הא
מיהא לאו בת קבולי טומאה היא רבא
אמר בגד שחישב עליה לצורה איכא
בינייהו מאן דאמר ראוי הא נמי ראוי
ומבטיל לה למחשבתיה מאן דבר המקבל
טומאה השתא מיהא לאו בת קבולי
טומאה היא רבא אמר עוצבא דחשיב
עלה לקצעה איכא ביניהו מאן דאמר
ראוי הא נמי ראויה מאן דאמר דבר
המקבל טומאה הא לא מקבלה טומאה
חד דמקצע לה והתניא רבי שמעון בן
מנסיא אומר עוצבא דחשיב ליה לקצעה
טהורה עד שיקצענה . אין טעונין כיבוס
כו׳ . מנהני מילי דתנו רבנן יכול נתן על
מקצת בגד יהא כל הבגד טעון כיבוס
תלמוד לומר אשר יזה לא אמרתי לך
אלא מקום דם בלבד דבר המקבל טומאה
סתמא כרבי יהודה ראוי לכיבוס למעוטה
כלי דבר גרירא הוא . אחד הבגד ואחד
השק כו׳ . למימרא דעור בר כיבוס הוא
ורמינהי היתה עליו לשלשת מקנחתה
בסמרטוט היתה על של עור נותן עליה
מים עד שתכלה אמר אביי לא קשיא
הא רבנן הא אחרים דתניא הבגד והשק
והעור מכבסו והכלי מגררו כמאן אלא
הא דאמר רב חייא בר אשי זימנין סגיאין
הוה קאמינא קמיה דרב ושכשיכי ליה
מסאניה במים כמאן כרבנן אמר רבא ומי
איכא למאן דאמר עור לאו בר כיבוס הוא
והכתב והבגד או השתי או הער באו כל
כלי העור אשר תכובס אלא אמר רבא אמר
קרא ומתניתין ברכין כי פליגי בקשין

per quod, *lavabit*. Crederem posse includere pellem, priusquam fuerit decorticata? Idcirco dictum est: *Vestem*. Sicut vestis est res, quæ recipit immunditiem, ita pariter omne, quod recipit immunditiem: In quo consistit controversia inter eos? Dicit Abaje: In frusto panni, quod sit minus tribus palmis, consistit controversia inter eos. Qui dicit; Conveniens; Ecce quoque erit conveniens, si de ea cogitet; Qui dicit: res quæ recipit immunditiem; Ecce hinc non recipit immunditiem. Raba dicit: In veste, in qua cogitet ad formam, controversia consistit inter eos: Qui dicit: Conveniens; Ecce conveniens est, & abolebit illam juxta cogitationem suam. Qui dicit: Res quæ recipit immunditiem; Jam vero hinc non recipit immunditiem. Raba dicit: In corio, quod cogitet discindere, consistit controversia inter eos: Qui dicit: Conveniens, hoc quoque est conveniens; Qui dicit: Res quæ recipit immunditiem, ecce non recipit immunditiem, donec discindat. Atqui extat traditio. Rabi Simeon ben Menasia dicit: Corium, quod cogitat discindere, est mundum, donec discindat: Non requirunt lotionem. Unde probatur? Tradiderunt sapientes: Crederem si adspergat super partem vestis, quod tota vestis requirat lotionem? Idcirco dictum est: *Illud super quod*. Non dico tibi, nisi locum sanguinis duntaxat: Res quæ recipit immunditiem, simpliciter juxta mentem R. Jehuda, quæ sit conveniens lotioni: ad excludendum vas, quod est defricandum. Tam vestis quam saccus &c. Juxta dictum, quod pellis sit lavanda: At objiciunt: Si fuerit super eo sordes, absterget veteramento, si fuerit super pelle, sparget super illo aquas, donec consummetur. Dicit Abaje: Non est objectio: Hoc ex mente sapientum, & illud ex mente aliorum. Etenim extat traditio: Vestis, & saccus lavantur, vasa, & pellis deficantur: Alii dicunt: Vestis, & saccus, & pellis lavantur, & vasa defricantur: Cujusnam hæc opinio est? Dicit Rabi Chijah bar Asse: Sæpe dixi coram Rab; & illi ablui calceos in aqua. Cujusnam hæc sententia est? Dicit Raba: Num erit juxta mentem illius, qui dicit: Pellis non est lavanda? Atqui scriptum est: *Et vestis autem*, *sive stamen*, *sive subtegmen*, *sive pellis*, *sive omnes vas pelliceum*, *quod lotum fuerit*. Includantur omnia instrumenta pellicea, quod sint lavanda: At dicit Raba: Dicit textus, & Misna de mollibus,

והאמר רב חייא זימנין סגיאין הוה
קאמינא ושכשיכי ליה מסאני במיא בקשין
וברכין הדר אמר רבא לאו מילתא היא
דאמרי ניקו נימא ליה לקרא דכי כתיבן
ברכין כתיבן מי לא עסקינן בכלי או כלי
מומות הבאים ממדינת הים וקאמר רחמנא
ניבעי כיבוס לא אמר רבא מדזיל כיון
דצרעת מנופיה קא פרחה מחלחלא ליה
ומשויא ליה רך אמר רבא אי קשיא
ליה הא קשיא ליה כרים וכסתות דרכין
נינהו ותנן היתה של עור נותן עליה מים
עד שתכלה אמר רבא כל כיבוס דלית
ליה כיסכוס לא שמיה כיבוס והא דאמר
רב חייא בר אשי זימנין סגיאין הוה
קאמינא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאני
במיא שיכשוך אין אבל כיבוס לא אי
ברכין וכדברי הכל אי בקשין וכאחרים אי
הכי בגד נמי בגד שרייתו זהו כיבוסו לא
זרע פישתן מאי טעמא וכי תימא משום
דמקרח אי הכי חיטי ושערי נמי התם
קעביר לישה אי הכי שלחיים נמי מיהא
הנך אית להו רירא . דרש רבה מותר
לכבס מנעל בשבת אמר ליה רב פפא
לרבא והאמר רבי חייא בר אשי זימנין
סגיאין הוה קאמינא קמיה דרב ושכשיכי
ליה מסאני במיא שיכשוך אין אבל כיבוס
לא הדר אוקי רבא אמורא עליה ודרש
דברים שאמרתי לפניכם טעות הם בידי
ברם כך אמר שיכשוך מותר כיבוס אסור.
הכיבוס במקום קדוש כו׳ . מנא הני מילי
דתנו רבנן תכבס במקום קדוש שבירות כלי
חרס מנין תלמוד לומר וכלי חרס אשר
תבושל בו ישבר מריקה ושטיפה בכלי
נחשת מנין תלמוד לומר אם בכלי נחשת
בושלה ומורק ושוטף במים . זה חומר
בחטאת כו׳ . ותו ליכא והאיכא הנכנס
דמה לפני ולפנים בחטאות החיצונות שאם
נכנס דמה לפני ולפנים פסולה כרבי עקיבא
דאמר כל דמין שנכנסו להיכל לכפר פסולה
שכן מכפרים על חייבי כריתות בחטאת
דשמיעת הקול שכן טעונה ארבע מתנות

bus. At eſt controverſia in duris: Et dicit R. Chijah: Sæpe dixi coram Raba; & ablui illi calceos aqua: De duris & de mollibus iterum dicit Raba; Non eſt verum, quod dicunt, ut ſtatuatur quod dicitur, juxta textum; ſic ſcriptum eſt; De teneris ſcriptum eſt. De quo agimus? De vaſis: an de vaſis vitiatis, quæ adducuntur de provincia maritima? Et dicit textus, quod requirant lotionem: At dicit Raba: Poſtquam venit; quando lepra ex ejus corpore efflorefcat, poſtquam putreſcit, fit tenera: Molle dicit Raba: Si in hoc eſt oppoſitio, in illo quoque erit oppoſitio. Pulvinaria, & indumenta, quæ ſunt mollia: Atqui legimus; Si fuerint pellicea ſparget ſuper illa aquas, ut conſumetur. Dicit Raba: Omnis lotio, in qua non ſit defricatio non vocatur lotio: At ecce dicit R. Chijah bar Aſſe: Sæpe dixi coram Rab: & illi ablui calceos in aquis: Ablutio, at non lotio: Hoc in mollibus, & ex omnium conſenſu, non in duris; & ex mente aliorum, ſi ita ſit, vel veſtis; In veſte ejus defricatio eſt ejus lotio: At in ſemine lini: qua de cauſa? Num dices propter germinationem? Si ita eſt, vel triticum & hordeum; Ibi quando faciet iſtis depſionem: Si ita eſt: Vel pelles: Hinc eſt ſaliva. Expoſuit Raba: Licebit lavare calceum in Sabbatho. Dixit Rabi Papa ad Raba; & dicit Rabi Chijah bar Aſſe: Sæpe dixi coram Rab: Et ablui illi calceos in aquis: Ablutio maxime, at non lotio. Iterum contra Raba dixit, & expoſuit: Verba, quæ dixi coram vobis, erronea ſunt in manu mea: Profecto ſic dicit, quod ablutio ſit licita, & lotio prohibita. Lotio in loco ſancto &c. Unde probatur? Ex eo quod tradiderunt ſapientes: *Lavabitur in loco ſancto*. De fractione vaſis teſtacei unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Et vas teſtaceum, in quo coctum fuerit, frangetur*. De defricatione, & immerſione in vaſis æneis unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Si in vaſe æneo coctum fuerit, defricabitur & immergetur aquis*. Hoc eſt gravius in ſacrificio pro peccato &c. Et præter illud nihil aliud? At erat illatio ſanguinis in aditum in ſacrificiis exterioribus, ſi ejus ſanguis inferatur in adytum, erat illegitimi juxta mentem Rabi Akiba, qui dicit: Omnes ſanguines ſi inferuntur in templum ad expiandum, ſunt illegitimi quia expiant pro iis, qui tenentur excidiis in ſacrificio pro peccato auditionis vocis, quia requirit quatuor adſperſiones juxta mentem R. Iſmael, qui dicit;

Om-

כרבי ישמעאל דאמר כל דמין טעונין ארבע מתנות על ארבע קרנות וליטעמיך האיכא בדם האיכא אצבע האיכא הוראה אלא מתרי תלתא חומרי.

מתניתא בגד שיצא חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש נטמאו חוץ לקלעים קרעו נכנס ומכבסו במקום קדוש כלי חרס שיצא חוץ לקלעים נכנס ושוברו במקום קדוש כלי נחושת שיצא חוץ לקלעים נכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש נטמא חוץ לקלעים פוחתו ונכנס ומורקו ושוטפו במקום קדוש:

גמרא מתקיף לה רבינא קורעו בגד אמר רחמנא ולא בגד הוא דמשוייר ביה כדי מעפורת איני והאמר רב הונא לא שנו לא שייר בה כדי מעפורת אבל לא שייר בה כדי מעפורת חבור מדרבנן הוא. כלי חרס שיצא כו׳. כלי אמר רחמנא ולא כלי הוא שניקב בשורש קטן כלי נחשת פוחתו והא לאו כלי הוא דרציף מרציף הוא ואמר ריש לקיש מעיל שניטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומכניסו משום שנאמר לא יקרע. מיתיב רב ארא בר אהבה. העבין והרכים אין בהן משושלש על שלש והא בעי שבעת סימנין דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה דם חטאת ומראות נגעים צריכין שבעת סמומני דתניא אל שאין מכניסין מי רגלים למקדש וכי תימא דמיבלע להו בהדי שבעה סממנין אי לא געביד דמעבר להו לכולהו כחד והתנן העבירן שלא כסידרן או שהעביר שבעתן כאחד לא עשה ולא כלום וכי תימא דמיבלע להו בהדי חד מסממנין דהא צריך לכסכס שלש פעמים בכל אחד ואחד תנן לא דמיבלע להו ברוק תפל דאמר ריש לקיש רוק תפל צריך שיהא עם כל אחר ואחר.

מתניתא אחר שבישל בו ואחר שעירה לתוכו רותח אחר קודשי הקדשים ואחר קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה רבי שמעון אומר קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה.

גמרא תנו רבנן אשר תבשל בו אין

Omnes ſanguines requirunt quatuor adſperſiones ſemper quatuor cornua ; & juxta mentem tuam , erat immerſio in ſanguine , erat digitus , erat confeſſio : At ex duobus tria aggravamenta eruuntur.

Misna. Veſtis ſi educatur extra vela, inferetur , lavabitur in loco ſancto : Si polluatur extra vela , lacerabitur , inferetur , & lavabitur in loco ſancto : Si vas teſtaceum educatur extra vela , inferetur , & frangetur in loco ſancto , ſi polluatur extra vela , perforabitur , & inferetur , & frangetur in loco ſancto ; Vas æneum ſi educatur extra vela , inferetur , & defricabitur , & immergetur in loco ſancto; ſi polluatur extra vela , diminuetur , & inferetur , & defricabitur , & immergetur in loco ſancto.

Gemara. Objecit Rabina : Lacerabitur veſtis ; Dicit textus ; at non veſtis , in qua relinquatur , quantum eſt linteum : Itane ? Et dicit Rabi Huna : Non agitur , niſi in ea relinquatur quantum eſt linteum , ſi in ea non relinquatur quantum eſt linteum , conjunctio eſt ex mente ſapientum . Si vas teſtaceum educatur &c. Vas dicit textus ; at non vas , quod perforetur in fundo: vas æneum parvum diminuunt ; At eſt vas conjunctione non conjungitur. Et dicit Riſch Lakiſch: Si pallium polluatur , lavabitur , ſi fuerit minus tribus palmis circumquaque , introducetur, quia dictum eſt : *Non lacerabitur* . Objecit R. Ada bar Akaba . In craſſis, & mollibus non eſt præceptum trium palmorum circumquaque , & requiruntur ſeptem ſigna ; Etenim dicit R. Nachman, dicit Raba bar Abua; ſanguis ſacrificii pro peccato , & adſpectus plagarum requirunt ſeptem colores: Non introducunt urina in ſanctuario: Num dices, quod abſorbeatur his ſeptem coloribus ? Si minus removeantur omnes ſimul : Atqui legimus: Si non removeantur juxta eorum ordinem, aut ſi removeantur ſeptem ſimul, nihil facit omnino: Num dices , quod abſorbeatur uno ex coloribus , qui debet ter fricari in ſingulis ? Legimus: At abſorbeatur ſputo inſipido; Etenim dicit Riſch Lakiſch Lakiſch: Sputum inſipidum neceſſe eſt , ut ſit cum ſingulis.

Misna. Sive coquat in eo , ſive in illud effundat fervens , tam ſanctitates ſanctitatum , quam ſanctitates leves requirunt defricationem, & immerſionem: R. Simeon dicit : Sanctitates leves non requirunt defricationem , & immerſionem.

Gemara. Tradiderunt ſapientes : *In*

לי ﭏ שבישל בו עירה לתוכו רותח מנין
תלמוד לומר ואשר תבושל בו ישבר בעי
רמי בר חמא תלאו באויר תנור מהו
אבישול ובילוע הוא דקפיד רחמנא או
דילמא אבישול בלא בילוע אמר רבא תא
שמע אחד שבישל בו ואחד שעירה לתוכו
רותח בלוע בלא בישול לא קמיבעיא לן
כי קמיבעיא לן בישול בלא בילוע מאי
תא שמע דאמר רב נחמן אמר רבא בר
אבוה תנור של מקדש של מתכת היה ואי
סלקא דעתך בישול בלא בלוע ניעביד של
חרס כיון דאיכא שירי מנחות דאפייתן
בתנור ואיכא בישול דבילוע עבדינן של
מתכת ההוא תנורא דאחטו בה טוחייה
אסרה רבה בר אהיליי למיכלה לריפתה
לעולם ואפילו במילחא דילמא אתי
למיכלה בבותחא מיתיבי אין לשין את
העיסה בחלב ואם לש כל הפת כולה
אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא בו אין
טשין את התנור באליה ואם טש כל הפת
כולה אסורה עד סיסיק את התנור תיובתא
דרבה בר אהילי תיובתא. אמר ליה רבינא
לרב אשי וכי מאחר דאיתותב רבה בר
אהילאי אמאי אמר רב קרירות בפסח
ישבר אמר ליה רב מוקי לה כההיא של
מתכת ואיבעית אימא בתנור של חרס זה
הסיקו מבפנים וזה הסיקו מבחוץ ונעביד
הסקה מבפנים חייש עלייה דמיתברי הילכך
האי כוביא הסיקו מבחוץ הוא ואסיר ﭏ
קרירות של מקדש אמאי אמר רחמנא
ישברו אהדרינהו לכבשונות אמר רבי זירא
לפי שאין עושין כבשונות בירושלים אמר
אביי וכי עושין אשפתות בעזרה אישתמיטתיה
הרתני שמעיה בן בקלגבו שיברי כלי חרס
נבלעין במקומן ﭏ הא דאמר רב נחמן
אמר רבה בר אבוה תנור של מקדש של
מתכת הוה נעביד דחרס דהסיקו מבפנים
הוא דכיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים
דאפייתן בתנור וקדושה בתנור הוה ליה
כלי שרת וכלי שרת וחרס לא עבדינן
ואפילו רבי יוסי ברבי יהודה לא קאמר
אלא דעץ אבל דחרס לא רב יצחק בר
יהודה הוה רגיל קמיה דרמי בר חמא
שבקיה ואזל לרב ששת יומא חד פגע ביה
אמר ליה אלקפתא נקטן ריחא אתי לרה

quo coctum fuerit: Non probo nisi quando in eo coxerit, si in illud effundat servens, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *In quo coctum fuerit frangetur:* Quæsivit Rame bar Chama: Si appendatur in aere furni, num ad coctionem, & absorbtionem attendit textus? Aut fortasse ad coctionem sine absortione? Dicit Raba: Veni & audi: Sive in eo coquat, sive in illud effundat fervens; absorptio sine coctione a nobis non requiritur; at a nobis requiritur coctio sine absorptione: Quid? Veni & audi, quod dicit R. Nachman; Dicit Raba bar Abua: Furnus sanctuarii erat æneus; Si putas fuisse coctionem sine absorptione; faciendus erat testaceus; Quoniam erant reliquiæ munerum, quæ coquebantur in furno; & erat coctio, quæ absorbet, faciendus erat æneus: Si iste furnus illinimento illineretur, prohibet Raba bar Achilai comedere panem, semper vel cum sale; fortasse veniet ad comedendum in Cuttach: Objiciunt: Non depsunt pastam in lacte, & si depsat, totus panis erat vetitus ante festum poterit facere hujusmodi. Non illinunt furnum cauda: Si vero illinet: totus panis erit vetitus, donec accendat furnum: Objectio Raba bar Archilai est insolubilis. Dixit Rabina ﭏ R. Asse. Quid postquam objecit Raba bar Achilai, cur dicit Rab: Ollas in Paschate franget? Respondit Rab. Statuuntur quasi fuerint æneæ; & si velis dicam, in furno testaceo accendent intus, & in hoc accendent foris; & accendendum erit intus; de illo curabit ne frangatur; idcirco si cantharos accendet foris, erit vetitum. At de ollis sanctuarii cur dicit textus: *Frangentur?* Poterunt restitui in fornacem. Dicit R. Zira; Quia non faciunt fornaces in Hierusalem: Dicit Abaje: Num faciunt fossas in atrio, in quas demittantur? Docet Semajah ben Bakelnebo: Fragmenta vasorum testaceorum absorbebantur in locis suis. At hoc dicit R. Nachman, dicit Raba bar Abua: Furnus sanctuarii erat æneus; si fieret testaceus, accendent intus: Quoniam erant duo panes, & panis facierum, qui coquebantur in furno, & sanctificabantur in furno, erant vasa ministerii, vasa ministerii, & vasa testacea non consideramus. Etiam R. Jose bar R. Jehuda non dicit nisi de ligneis, at non de testaceis. Rabi Isaach bar Jehuda solitus erat adire Rame bar Chama: Et deseruit, & venit ad R. Sesath; quodam die illi occurrit, dicens: Balsamum recepit odorem suum. Quoniam venisti co-

ליה משום דאזלת לה לקמיה דרב ששת הוית לך כי רב ששת אמר ליה לאו משום הכי מר כי בעינא מילתא פשיטא לי מסברא כי משכחנא מתניתין פרכא ליה רב ששת כי בעינא מילתא מיניה פשיט ליה ממתניתא דכי נמי משכחת מילתא ופרכה מתניתא ומתניתא היא בעי מיניה מילתא דאיפשיט לך כי מתניתא בעא מיניה בישל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה או אין טעון אמר ליה אינו טעון אמר ליה מסתברא כבגד מה בגד אינו טעון מידי דהוה אהזאה והא לא תנא הכי אמר ליה מסתברא כבגד מה בגד אינו טעון כיבוס אלא מקום הדם אף כלי אינו טעון מריקה ושטיפה אלא במקום בישול אמר ליה מי דמי דם לא מפעפע בישול מפעפע ועוד תניא חומר בכיבוס ממריקה ושטיפה וחומר במריקה ושטיפה מבכיבוס חומר בהזאה שהזאה ישנה בחטאות החיצונות ובחטאות הפנימיות וישנה לפני זריקה מה שאין כן במריקה ושטיפה חומר במריקה ושטיפה שהמריקה ושטיפה נוהגת בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלין בישל במקצת הכלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי מה שאין כן בהזאה אמר ליה אי תניא תניא וטעמא מאי אמר קרא ואם בכלי נחשת בושלה ואפילו במקצת [כלי אחד קדשי קדשים. תנו רבנן חטאת אין לי אלא חטאת קדשי קדשים מנין תלמוד לומר קדשי קדשים יכול שאני מרבה את התרומה תלמוד לומר אותה פרט לתרומה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר קדשי קדשים טעונין מריקה ושטיפה קדשים קלין אינן טעונין מריקה ושטיפה מאי טעמא דרבי יהודה כתב קדשי קדשים קדשי קדשים אין קדשים קלין לא מדאיצטריך למעוטי תרומה מכלל דקדשים קלין טעונין מריקה ושטיפה ורבי שמעון אמר לך אותה כדאמרינן ותרומה לא בעיא

coram R. Sesath, consentis cum R. Sesath. Respondit: Non hac de causa Mor; sed ego quando aliquid quærebam mihi perspicuum ex opinione, si inveniebam Misnam contra illam objiciebat R. Sesath: Quando ab eo quærebam rem perspicuum ex Misna, sic quoque rem inveniebat, & objiciebat Misnam: & ex Misna ab eo quæsivi, manifestum sit tibi, quod ex Misna ab eo quæsivi: si coquat in parte vasis, requiritne defricationem, & immersionem, an non requirit defricationem & immersionem? Quoniam est adspersio: Atqui non ita docet: Respondit probabiliter probari potest ex veste: Sicut in veste non requirit lotionem nisi locus sanguinis, ita pariter in vase non requiritur defricatio & immersio nisi in loco coctionis: Respondit: Cui simile est sanguis non emollit, coctio emollit: Et præterea extat traditio: Gravior est conditio in lotione, quam in defricatione, & immersione, & gravior est conditio in defricatione & immersione, quam in lotione; Gravior est conditio in adspersione, quia adspersio reperitur in sacrificiis pro peccato exterioribus, & in sacrificiis pro peccato interioribus, & repetitur ante adspersionem, quod fieri non solet in defricatione, & immersione; gravior est conditio in defricatione & immersione, quia defricatio observatur tam in sanctitatibus sanctitatum, quam in sanctitatibus levibus; si coquat in parte vasis, totum vas requirit defricationem & immersionem, quod fieri non solet in adspersione: Respondit: Si est traditio, sit traditio: Et cur dicit textus: *Si in vase æneo coctum fuerit*? Vel in parte vasis: Tam sanctitates sanctitatum: Tradiderunt sapientes: *Sacrificium pro peccato:* Non probo nisi de sacrificio pro peccato, de sanctitatibus sanctitatum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Sanctitates sanctitatum:* Crederem posse includere separationem? Idcirco dictum est: *Ipsum*. Excludit separationem: Verba R. Jehuda. R. Simeon dicit: Sanctitates sanctitatum requirunt defricationem & immersionem; at sanctitates leves non requirunt defricationem & immersionem: Quænam est ratio Rabi Jehuda? Scriptum est: *Sanctitates sanctitatum:* Sanctitates sanctitatum, maxime; sanctitates leves non est necesse: *Ipsum*: Ad excludendum separationem; Consequitur, quod sanctitates leves requirant defricationem & immersionem: At R. Simeon tibi dicit *ipsum* sicut dixerunt, & separatio non requirit immersionem, & defricationem: Atqui extat traditio:

שטיפה ומריקה והתניא קדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם תרומה לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם אמר אביי לא צריכא לדאמר מר בישל במקצת כלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי רב אמר לא צריכא לדאמר מר במים ולא ביין במים ולא במזג הא אפילו במים ואפילו במזג רבה בר עולא אמר לא צריכא לדאמר מר מריקה בחמין שטיפה בצונן אלא למאן דאמר מריקה ושטיפה בצונן מאי איכא למימר שטיפה יתירתא.

מתניתא רבי טרפון אומר בישל מתחילת הרגל יבשל בו כל הרגל וחכמים אומרים עד זמן אכילת מריקה ושטיפה מריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס מריקה ושטיפה בצונן השפוד והאיסכלא מגעילן בחמין.

גמרא מאי טעמא דרבי טרפון דאמר קרא ופנית בבקר והלכת לאהלך הכתיב עשאו לכולן בקר אחד מתקיף לה רב אחבויי בר אמי וכי אין פיגול ברגל ואין נותר ברגל וכי תימא הכי נמי והתניא רבי נתן אומר לא אמר רבי טרפון לא זו בלבד לא כדרב נחמן אמר רבה בר אבוה כל יום ויום ניעול לחבירו וחכמים אומרים עד זמן אכילה כו׳ מאי קאמר אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ממתין לה עד זמן אכילה והדר עביד לה מריקה ושטיפה מנהני מילי אמר רבי יוחנן משום אבא יוסי בן אבאי כתב ומורק ושוטף וכתב כל זכר בכהנים הא כיצד ממתין לה עד זמן אכילה והדר עביד לה מריקה ושטיפה מריקה כמריקת הכוס שטיפה כשטיפת הכוס תנו רבנן מריקה ושטיפה בצונן דברי רבי וחכמים אומרים מריקה בחמין ושטיפה בצונן מאי טעמא דרבנן מיהי דהוה אגיעולי נכרים. ורבי אמר ־ך הגעלה לא קאמינא כי קאמינא למריקה ושטיפה דבתר הגעלה ורבנן אם כן ליכתוב קרא או מורק

In olla, in qua coxit carnem, non coquet lac; si vero coquat in ea, ut præbeat saporem separationis, non coquet in ea lac: Si vero coquat quando præbet saporem. Dicit Abaje: Non est necesse, quod dicit Mor: Si coquat in parte vasis, totum vas requirit defricationem & immersionem: Rab dicit: Non est necesse juxta id quod dicit Mor; In aqua, non in vino, in aqua, at non in mixto: Ecce vel in aqua vel in mixto: Raba bar Ela dicit; Non est necesse juxta id quod dicit Mor; defricatio in calidis, & immersio in frigidis; At juxta mente illius qui dicit: Defricatio & immersio in frigidis; quid erit dicendum? Immersio erat superflua.

Misna. Rabi Tarphon dicit: Si coquat a principio festi, coquet in eo toto festo: Et sapientes dicunt; usque ad tempus comestionis; defricatio & immersio, defricatio sicut defricatio poculi, & immersio sicut immersio poculi; defricatio & immersio in frigidis: Veru, & craticulam abluunt in frigidis.

Gemara. Quænam est ratio Rabi Tarphon? Quia dicit textus: *Postea facie conversa mane ibis ad tentoria tua*. Textus considerat omnia in uno tempore matutino: Objecit Rabi Abaje bar Ami: An forte non est abominandum in festo, neque residuum in festo? Num ita quoque dices? Atqui extat traditio: R. Nathan dicit: Non dicit R. Tarphon nisi hoc duntaxat: At juxta mentem R. Nachman; dicit Raba bar Abua, quod dicit Rabi Nachman, dicit Raba bar Abua: Singulis diebus abluetur cum socio suo. Et sapientes dicunt usque ad tempus comestionis &c. Quid dicit? Dicit R. Nachman, dicit Raba bar Abua; Expectant usque ad tempus comestionis, & rursus faciet illi defricationem, & immersionem; Ex his rebus dicit Rabi Jochanan nomine Aba Jose ben Abai: Scriptum est: *Et defricabit, & immerget*: Pariterque scriptum est: *Omnis masculus in sacerdotibus*. Quomodo? Expectant usque ad tempus comestionis; Et iterum illi faciet defricationem, & immersionem: Defricatio sicut defricatio poculi, & immersio sicut immersio poculi. Tradiderunt sapientes: Defricatio & immersio in frigidis: Verba Rabi: Et sapientes dicunt: Defricatio in calidis & immersio in frigidis. Quænam est ratio sapientum? Quod abluant alieni. Et Rabi tibi dicit: De ablutione non loquimur, sed loquimur de defricatione & immersione, quæ sunt post ablutionem; & sapientes; si ita est, scribendum

או שוטף שוטף מאי מורק ושוטף לומר לך מריקה כמריקת הכוס שטיפה כשטיפת הכוס.

מתניתא בישל בו קדשים וחולין או קדשי קדשים וקדשים קלים אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלים נאכלין כחומרין שבהן ואינו טוענין מריקה ושטיפה ואינו פסולין במגע רקיק שנגע ברקיק וחתיכה בחתיכה לא כל הריקין ולא כל החתיכות אסורין אינו אסור אלא במקום שבלע.

גמרא מאי קאמר אם יש בהן בנותן טעם הרי הקלין נאכלין כחמורין וטעונין מריקה ושטיפה ופסולין במגע אין בהן בנותן טעם אין הקלין נאכלין כחמורין ואין טעונין מריקה ושטיפה ואין נאסרין במגע נהי דקדשי קדשים לא בעי קדשים קלין ניבעי אמר אביי מאי אין טעונין דקאמר קדשי קדשים אבל קדשים קלין טעונין רבא אמר הא מני רבי שמעון היא דאמר קדשים קלין אין טעונין מריקה ושטיפה בשלמא לרבא היינו דקתני או קדשי קדשים או קדשים קלין אלא לאביי תרתי למה לי צריכי דאי תנא קדשים וחולין הוה אמינא הוא דנבטלי קדשים דלאו מיניהו אבל קדשי קדשים וקדשים קלין אימא לא ואי תנא קדשי קדשים וקדשים קלין הוה אמינא קדשים הוא דאלימי לבטולי קדשים אבל חולין אימא לא צריכא רקיק שהגיע ברקיק כו׳ תנו רבנן כל אשר יגע יכול אפילו שלא בלע תלמוד לומר בבשרה עד שיבלע בבשרה יכול נגע במקצת חתיכה יהא כולו פסול תלמוד לומר יגע הנוגע פסול הא כיצד חותך את מקום שבלע בבשרה ולא בגידין ולא בעצמות ולא בקרנים ולא בטלפים יקדש להיות כמוה הא כיצד אם פסולה היא תיפסל כשירה היא תאכל כחמור שבה אמאי וניתי עשה ולידחי את לא תעשה

dum erat: Aut defricando defricabit, aut immergendo immerget: Quid defricabit, & immerget? ut tibi dicat: Defricatio ſicut defricatio poculi, immerſio ſicut immerſio poculi.

Misna. Si in eo coquat ſanctitates & profana, aut ſanctitates ſanctitatum, & ſanctitates leves; Si in iis ſatis ſit, ut præbeat ſaporem, ecce levia comedentur juxta graviorem conditionem quæ eſt in illis; neque requirunt defricationem & immerſionem, neque profanantur tactu: Laganum ſi tangat laganum, & portio portionem; non omnia lagana, neque omnes portiones ſunt vetita; non eſt vetitum niſi in loco abſorptionis.

Gemara. Quid dicit? Si in iis ſit, quod præbeat ſaporem; Ecce levia comedentur ſicut gravia, & non requirunt defricationem, & immerſionem, & profanantur tactu; ſi non ſit ſatis in iis, quod præbeat ſaporem, levia non comeduntur ſicut gravia, neque requirunt defricationem & immerſionem, neque prohibentur tactu: Recte: pro ſanctitatibus ſanctitatum non eſt neceſſe; pro ſanctitatibus levibus erit neceſſe. Dicit Abaje: Quid non requirunt? Quoniam dicit: Sanctitates ſanctitatum; at ſanctitates leves requirunt. Raba dicit: Cujuſnam hæc ſententia eſt? R. Simeonis, qui dicit: Sanctitates leves non requirunt defricationem & immerſionem: Comedentur juxta mentem Raba, qui docet: Aut ſanctitates ſanctitatum, aut ſanctitates leves; at juxta mentem Abaje; Ambo qua de cauſa neceſſe eſt? Si doceat ſanctitates & profana, dicam, quod ea quæ abolent ſanctitates non ſint de earum ſpecie: At ſanctitates ſanctitatum, & ſanctitates leves, dicam non: Si doceat ſanctitates ſanctitatum, & ſanctitates leves, dicam ſanctitates abolent ſanctitates, at profana, dicam non eſt neceſſe: Laganum ſi tangat laganum &c. Tradiderunt ſapientes: *Omne quod tetigerit:* Crederem vel ſi non abſorbeat? Idcirco dictum eſt: *In carne ejus*. Donec abſorbeat in carne: Crederem ſi tangat in portione partis abſciſſæ, quod tota reprobetur? Idcirco dictum eſt: *Tetigerit:* Quod tangit, profanatur: Quomodo? Si abſcindat locum, qui abſorpſit in carne, at non in nervis, neque in oſſibus, neque in cornibus, neque in ungulis, ſanctificabitur, ut ſit ſicut erat: Quomodo? Si erit illegitimum, reprobabitur, ſi legitimum comedetur juxta graviorem conditionem, quæ in eo eſt: Cur adducitur præceptum affirmativum, ut pellat negativum? Dicit: Et hic præceptum affirma-

אמר ובא אין עשה דוחה את לא תעשה שבמקדש שנאמר ועצם לא תשברו בו רבי שמעון בן מנסיא אומר אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח. אמאי ניתי עשה ולידחי את לא תעשה אלא אין דוחה לא תעשה שבמקדש רב אשי אמר יקדש עשה הוא ואין עשה דוחה את לא תעשר ועשה אשכחן חטאת דמתקדש בלועה שאר קדשים מנלן אמר אמר שמואל משום רבי אליעזר זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים כי עולה מה עולה טעונה כלי אף כל טעונה כלי מאי כלי אילימא מזרק בשלמי ציבור נמי כתב בהו ויקח משה חצי הדם וישם באגנות אלא סכין ועולה גופה מנלן דכתיב וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת והתם עולה הוא דכתיב ויעלהו לעולה תחת בנו מנחה מה מנחה אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף כל אינן נאכלים אלא לזכרי כהונה מאי היא אי חטאת ואשם בהדיא כתב בהו כל זכר בכהנים יאכלנה ואי שלמי ציבור מריבוייא דקרא אתי בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו לימד על שלמי ציבור שאינן נאכלין אלא לזכרי כהונה תנאי היא איכא דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה מהכא חטאת מה חטאת מתקדש בבלוע אף כל מתקדשת בבלוע אשם מה אשם אין שפיר ושליא קדוש בו אף כל אין שפיר ושליא קדוש בו קסבר וולדות קדשים בהווייתן הן קדשים ודנין איפשר משאי איפשר מלואים מה מילואין מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים במותריהן אבל כל מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים במותריהן שלמים מה שלמים מפגלין ומתפגלין אף כל מפגלין

mativum non pellit negativum in sanctuario ; dictum est enim : *Et os non confringetis in eo:* R. Simeon ben Manasia dicit: Tam os, in quo sit medulla, quam os in quo non sit medulla. Cur adducitur præceptum affirmativum ut pellat negativum? At non pellit negativum in sanctuario: R. Asse dicit: *Sanctificabitur*: est præceptum affirmativum, & præceptum affirmativum non pellit negativum, & affirmativum: Deprehendimus, quod sacrificium pro peccato sanctificetur absorptione: De reliquis sanctitatibus unde probatur? Dicit Samuel nomine R. Eliezer: *Hæc est lex holocausto, & muneri, & sacrificio pro peccato, & sacrificio pro delicto, & implementis, & sacrificio pacificorum: Holocausto*. Sicut holocaustum requirit vas, ita pariter omnia, quæ requirunt vas: Quid vas? Si dicatur de cratere, in pacificis cœtus quoque scriptum est: *Et accepit Mose dimidium sanguinis, & posuit in crateribus:* At de cultro, & holocausto ipso unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Et extendens Abraham manum suam, & accepit cultrum*. Et ibi quod esset holocaustum, scriptum est: *Et obtulit illum in holocaustum pro filio suo: Muneri*. Sicut munus non comedebatur nisi a maribus sacerdotii, ita pariter omnia, quæ non comedebantur nisi a maribus sacerdotii: Quid erit? Si erit sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto, perspicue de illis scriptum est: *Omnis masculus in sacerdotibus comedet illud:* Si de pacificis cœtus, includit illa textus: *In sancto sanctorum comedes eam; omnis masculus comedet eam*. Docet de pacificis cœtus, quod non comederentur nisi a masculis sacerdotii. Doctores; Est qui hinc probat, & est qui inde probat: *Sacrificio pro peccato:* Sicut sacrificium pro peccato, quod sanctificatur absorptione, ita pariter omnia, quæ sanctificantur absorptione: *Sacrificio pro delicto*: Sicut in sacrificio pro delicto abortus & secundina non condensantur, ita pariter omnia, in quibus abortus, & secundina non condensantur: Putat, quod partus sanctitatum in sua essentia sint sancti; & dixerunt de possibili ex impossibili: *Implementis:* Sicut in implementis eorum residua comburebantur, at viva non erant sicut eorum residua; At in omnibus, quorum residua comburebantur, viva non erant sicut eorum residua: *Pacificis:* Sicut pacifica faciebant abominandum, & fiebant abominandum, ita pariter omnia, quæ faciebant abominandum, & fiebant abominandum; In Misna docet nomine Rabi

ומתפנלין במתניתא תנא משמיה דרבי
עקיבא מנחה מה מנחה מתקדשת בבלוע
אף כל מתקדשת בבלוע ואיצטריך למכתב
מנחה ואיצטריך למכתב חטאת דאי
אשמעינן מנחה דאיידי דרכיכא מיבלעא
אבל חטאת אימא לא ואי אשמעינן
חטאת משום דקריר אבל מנחה אימא
לא צריכא חטאת מה חטאת אינה באה
אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל
אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו
הימנות דחטאת מנלן אמר רב חסדא אמר
קרא והקריב אהרן את פר החטאת אשר
לו לו ולא משל ציבור ולא משל מעשר
ביום מביום צותו נפקא בדי נסבה בידו
הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא דאמר
רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש כל מקום
שנאמר אצבע ובוהן אינו אלא ימין בדי
נסבה ואיבעית אימא סבר לה כרבי שמעון
דאמר אצבע ולא בעיא כהונה כהונה בעיא
אצבע אשם מה אשם עצמותיו מותרין אף
כל עצמותיו מותרין אמר רבא פשיטא לי
דם חטאת למעלה ודם עולה למעלה
טעונין כיבוס בעי רבא דם עולה למטה
ודם חטאת למעלה מהו משום נוגע הוא
והא כנוגע או דילמא משום בלוע הוא והא
לא בלע הא הדר פשטה דאין טעונין
כיבוס אמר רבא פשיטא לי דם על בגדו
חוצץ ואם טבח הוא אינו חוצץ רבב על
בגדו חוצץ ואם מוכר הוא רבב אינו חוצץ
בעי רבא דם רבב על בגדו מהו אם טבח
הוא תיפוק לי משום רבב ואי מוכר רבב
הוא תיפוק לי משום דם לא צריכא דעביד
הא והא אחדא קפיד אתרתי לא קפיד או
דילמא אתרתי נמי לא קפיד תיקו.

bi Akiba: *Muneri:* Sicut munus, quod sanctificatur absorptione, ita pariter omnia, quæ sanctificantur absorptione; Et scribendum fuit: *Muneri:* Et similiter scribendum fuit: *Sacrificio pro peccato:* Si docuissemus de munere, quod mollescit absorptione, at de sacrificio pro peccato, dicam non; Si docuissemus de sacrificio pro peccato, quod frigescit, at de munere dicam, non est necesse: *Sacrificio pro peccato:* Sicut sacrificium pro peccato non adducitur nisi ex profanis, & interdiu, & manu dextra; ita pariter omnia, quæ non adducuntur nisi ex profanis, & interdiu, & manu dextra; De sacrificio pro peccato unde probatur? Dicit R. Chasda: Dicit textus: *Et offeret Aharon juvencum sacrificium pro peccato, qui sui est. Sui:* Non autem cœtus, neque ex decima: *In die:* Ex eo quod dictum est: *In die quo præcepit:* Probat: Ut accipiat manu sua dextra, ex Raba bar R. Channa probat; Etenim dicit Raba bar R. Channa: Dicit R. Levi: Ubicunque memoratur digitus, & pollex, non erit nisi dexter, ut accipiat; & si velis dicam; Putat juxta mentem R. Simeonis; qui dicit: Digitus non requirit sacerdotium, sacerdotium requirit digitum. *Sacrificio pro delicto;* Sicut in sacrificio pro delicto ejus ossa erant permissa, ita pariter in omnibus, quorum ossa erant permissa: Dicit Rab: Certum est mihi; si adspergatur sursum sanguis sacrificii pro peccato, & si sursum adspergatur sanguis holocausti, requirunt lotionem; Quæsivit Raba: Si sanguis holocausti deorsum, & sanguis sacrificii pro peccato sursum adspergatur, quid? Quia tangit; Et ecce est quasi tangens; aut fortasse quia absorbit, at ecce non absorbet, iterum certum est, quod non requirant lotionem: Dicit Raba: Certum est mihi, quod sanguis super veste discriminet, si sit lanio, non discriminat; Si adeps sit super veste, discriminat, si vero sit venditor, adeps non discriminat. Quæsivit Raba: Sanguis & adeps super veste quid? Si lanio sit, certum est mihi propter adipem, si vero venditor sit, certum est mihi propter sanguinem: Non est necesse, ut consideret utrumque; ad unum attendet, ad duo non attendet. Aut fortasse ad duo non attendet. Aut fortasse ad duo quoque non attendit? Quæstio non est soluta.

פרק שנים עשר

מתניתא טבול יום ומחוסר כיפורים אינן חולקין בקדשים לאכל לערב אונן אינו נונע ואינו מקריב ואינו חולק לאכל לערב בעלי מומין בין בעלי מומין עוברין בין בעלי מומין קבועין חולקין ואוכלין אבל לא מקריבין כל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בבשר וכל שאין בבשר אין לו בעורות אבל טמא בשעת זריקת דמים ובשעת הקטר חלבים אינו חולק בבשר שנאמר. המקריב את דם השלמים לו יהיה.

גמרא מנא הני מילי אמר ריש לקיש דאמר קרא הכהן המחטא אותה יאכלנה כהן המחטא יאכל שאינו מחטא אינו יאכל והרי משמרה כולה דאין מחטאין ואוכלין ראוי לחיטוי קאמרינן הרי קטן דאינו ראוי לחיטוי ואוכל אא מאי יאכלנה יחלקנה ראוי לחיטוי חולק שאינו ראוי לתיטוי אינו חולק הרי בעל מום דאינו ראוי לחילוק וחולק בעל מום רחמנא רבייה כל זכר בכהנים לרבות בעל מום ואימא כל זכר לרבות טבול יום מסתברא בעל מום הוה ליה לרבויי דלאורתא מיהא חזי השתא מיהא הא לא חזי רב יוסף אמר מא יאכלנה יחלקנה ליכתוב רחמנא יחלקנה מאי יאכלנה שמע מינה ראוי לאכילה אינו חולק בעי ריש לקיש בעל מום והוא טמא מהו שיחלקנו לו כיון דלא חזי רחמנא רבייה או דילמא מה לי טמא מה לי בעל מום או דילמא ראוי לאכילה חולק שאינו ראוי לאכילה אינו חולק אמר רבא תא שמע כהן גדול מקריב אונן ואינו חולק לאכול לערב שמע מינה ראוי לאכילה בענן שמע מינה בעי רב אושעיא טמא בקרבנות ציבור מהו שיחלקו מי אמרינן המחטא אמר רחמנא והאי נמי מחטא הוא או דילמא ראוי לאכילה חולק שאין ראוי לאכילה אינו חולק אמר רבינא תא

CAPUT XII.

MISNA: Eo die lavandus, & egens expiationis non divident sanctitates, ut comedant vespera; Lugens non tangit, neque offert, neque dividit, ut comedat vespera. Vitiati, sive fuerint affecti vitio instabili, sive stabili, dividunt & comedunt, at non offerunt: Qui non est idoneus ministerio, non dividet in carne, & qui non habet jus in carne, non habet jus in pellibus; At qui sit immundus tempore adspersionis sanguinum, & tempore adolitionis adipum non dividit in carne: Dictum est enim: *Qui offert sanguinem pacificorum, illi erit*.

GEMARA. Unde probatur? Dicit Risch Lakisch: Dicit textus: *Sacerdos purificans illud comedet*. Qui non purificat non comedet: Atqui tota classis licet non purificet tamen comedit; De eo qui sit aptus ad expiandum loquitur: Ecce puer, qui non est aptus ad expiandum, & comedit: At cur dictum est: *Comedet illud*? Dividet illud: Qui aptus est ad expiandum, dividit: Qui non est aptus ad expiandum, non dividit: Ecce vitiatus, qui non est aptus ad expiandum, & dividit: Vitiatum textus includit: *Omnis masculus in sacerdotibus*: Ad includendum vitiatum; & dicam: *Omnis masculus*: Ad includendum eo die lavandum: Ex conjectura vitiatus est includendus, quia comedit: Contra eo die lavandus erit includendus, quia textus considerat dignum; jam vero hinc non est dignus: R. Joseph dicit: Quid *comedet illud*? Dividet illud: scribendum erat: Dividet illud: quid? *comedet illud*. Hinc eruitur: Qui est idoneus ad comedendum, non dividit: Quæsivit Risch Lakisch: Vitiatus si fuerit immundus num dividet? Quoniam non est dignus, textus includit: Fortasse quorsum immundus, quorsum vitiatus? Aut fortasse qui idoneus est ad comedendum, dividet, qui non est idoneus ad comedendum, non dividet: Dicit Rabi: Veni & audi: Summus sacerdos lugens offert, at non dividit, ut comedat vespera: Hinc eruitur: De eo qui sit idoneus ad comedendum, inquirimus. Hinc eruitur: Quæsivit Rabi Osajah: Qui est immundus in sacrificiis cœtus, num dividet? Quid dicemus? *Purificans*. Dicit textus: Iste quoque *purificans est*. Aut fortasse qui idoneus est ad comedendum, dividit; qui non est idoneus ad comedendum, non dividit: Dicit Rabina: Veni & audi: Summus

שמע כהן גדול מקריב אונן ואינו נאכל
ואינו חולק לאכל לערב שמע מינה ראוי
לאכילה בענן שמע מינה . אונן נוגע ואינו
מקריב כו׳ . אונן נוגע ורמינהי אונן ומחוסר
כיפורים צריכין טבילה לקודש אמר רבי
אמי אמר רבי יוחנן לא קשיא כאן
בשטבל כאן בשלא טבל ובי טבל מאי
הוי הא הדרה עליה אנינות דאמר רבה
בר רב הונא אונן שטבל אנינותו חוזרת
עליו לא קשיא הא דאסח דעתיה הא
דלא אסח דעתיה הסיח הדעת שלישי
ושביעי בעי דאמר רבי יוסטאי בר מתון
אמר רבי יוחנן הסח הדעת צריך הזאה
שלישי ושביעי לא קשיא הא דאסח
דעתיה מטמא שרץ טמא שרץ טמא
דעתיה מטמא מת הא דאסח
מעלייא הוא הערב שמש בעי ועוד
אפילו תרומה נמי אמר רבי ירמיה באומר
שמרתיה מדבר המטמא ולא שמרתיה
מדבר הפוסלה ומי איכא נטירותה לפלגא
אין והתניא עודהו הסל על ראשו ומגריפה
בתוכו ואמר לבי על הסל ואין לבי על
המגריפה הסל טהור והמגריפה טמאה
ותיטמא מגריפה לסל אין כלי מטמא כלי
ותטמא מה שבתוכו אמר רבה באומר
שמרתית בדבר המטמא ולא שמרתיה
מדבר הפוסלה איגלגל מילתא ומטאי לקמיה
דרבי אבא בר ממל אמר ליה לא שמיע להו
הדאמר רבי יוחנן אמר רבי האוכל שלישי
של תרומה אסור לאכל ומותר ליגע אלמא
באכילה עביד רבנן מעלה בנגיעה לא
עביד רבנן מעלה . ואינו חולק לאכל כו׳ .
מיפלג הוא דלא פליג וכי מזמני ליה
אכיל ורמינהי אונן ומחוסר כיפורים טובל
ואוכל את פסחו לערב אבל לא בקדשים
אמר רב ירמיה מדיפתי לא קשיא כאן
בפסח כאן בשאר ימות השנה איירי דאכיל
פסח אכיל נמי קדשים בשאר ימות השנה

mus sacerdos offert lugens, at non comedit, neque dividit ut comedat vespera: Hinc eruitur: De eo qui sit idoneus ad comedendum inquirimus: Hinc eruitur. Lugens tangit, at non offert &c. Lugens tangit: At objiciunt: Lugens & egens expiationis opus habent immersione pro sancto. Dicit Rabi Amme, dicit Rabi Jochanan: Non est oppositio; Hic intelligitur, quando se immerserit, & ibi quando se non immerserit: Si se immergat, quid erit? Revertetur super eum luctus: Etenim dicit Raba bar R. Huna; Si lugens se immergat, luctus super eum revertetur: Non est objectio: Hic intelligitur, quando amoverit mentem suam, & ibi quando non amoverit mentem suam; Si amoveat mentem suam, adspersionem diei tertii, & septimi requrit. Etenim dicit R. Jostai bar Mathun; dicit Rabi Jochanan: Si amoveat mentem suam requiritur adspersio diei tertii, & septimi: Non est oppositio; hic agitur amoveat mentem suam ab immunditie mortui, & quando amoveat mentem suam ab immunditie reptilis; ibi quando, immundities reptilis est immundities gravior, ipsa requirit occasum solis; & præterea vel separatio quoque: Dicit R. Hieremias: Dicendo: Custodiet se ab re immunda, at se non custodiet ab re illegitima. Et qualis erit custodia? In parte; maxime: Atqui extat traditio: Fasciculus canistri super caput suum, & scopa in illo, si dicet: Cor meum super canistro, at non cor meum super scopa; canistrum est mundum, & scopa immunda; & polluetur scopa propter canistrum: Vas non polluit vas, & polluitur quod in illo est. Dicit Raba: Dicendo: Se custodiet ab re immunda, at se non custodiet ab re illegitima: Translata est res, & pervenit coram R. Aba bar Mimal: Dixit: Non auscultavi quod dicit Rabi Jochanan: Dicit Rabi: Qui comedit tertium separationis, vetitum est comedere, licitum est tangere; Ergo in comestione considerarunt sapientes gradum. In tactu non considerarunt sapientes gradum. At non dividet, ut comedat &c. Objiciendo non objicit: Quando præparet, comedet. At objiciunt: Lugens, & egens expiationis se immergit, & comedit vespera Pascha suum, at non sanctitates: Dicit R. Hieremias ex Dephati: Non est oppositio: Hic intelligitur in Paschate, & ibi in ceteris anni diebus: Hic qui comedit Pascha, comedet quoque sanctitates in reliquis anni diebus. Qui non est dignus,

דלא חזי לא חזי ומאי אבל לא בקרשים
אבל לא בקרשים של כל חשנה רב אסי
אמר לא קשיא כאן שמת לו מת בארבעה
עשר וקברו בארבעה עשר כאן שמת לו
מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר יום
קבורה לא תפיס לילו מדרבנן מאן תנא
אנינות לילה מדרבנן רבי שמעון היא
דתניא אנינות לילה מדברי תורה דברי
רבי יהודה רבי שמעון אומר אינה מדברי
תורה אלא מדברי סופרים תרע שהרי
אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו לערב
אבל לא בקרשים וסבר רבי שמעון אנינות
לילה מדרבנן והתניא רבי שמעון אומר
אונן משלח קרבנותיו לא ואפילו בפסח
לא לבר מפסח והתניא רבי שמעון אומר
שלמים כשהוא שלם מביא ואינו מביא
כשהוא אונן מנין לרבות את התודה
מרבה אני את התודה שכן נאכלת בשמחה
כשלמים מנין לרבות את העולה מרבה
אני את העולה שכן באה כנדר ובנדבה
כשלמים מנין לרבות בכור ומעשר ופסח
שכן אין באין על חטא מנין לרבות חטאת
ואשם תלמוד לומר זבח מנין לרבות העופות
והמנחות והיין והעצים והלבונה תלמוד
לומר שלמים קרבנו כל קרבנות שהוא
מביא כשהוא שלם מביא ואינו מביא
כשהוא אונן קתני מיהא פסח אמר רב
חסדא פסח כדי נסכיה רב ששת אמר
מאי פסח שלמי פסח אי הכי היינו שלמים
תנא שלמים הבאין מחמת פסח ותנא
שלמים הבאין מחמת עצמן דאי תנא
שלמים הבאין מחמת פסח סלקא דעתך
אמינא הואיל ומחמת פסח אתי כגופיה
דפסח דמי קא משמע לן רב מרי אמר
לא קשיא כאן שמת לו מת בארבעה
עשר וקברו בארבעה עשר כאן שמת לו
מת בשלשה עשר וקברו בשלשה עשר יום
מיתה תפוס לילו מדאורייתא מת לו מת

non est dignus: Quid significat: At non sanctitates? At non sanctitates totius anni. R. Asse dicit: Non est oppositio: Hic intelligitur, quando sibi moriatur mortuus die decima quarta, & sepeliat die decima quarta; Ibi quando sibi moriatur mortuus die decima tertia, & sepeliat decima quarta: dies sepulturæ non conjungitur nocti ex sententia sapientum: Qui docet, quod luctus noctis sit ex sententia sapientum, est R. Simeon: At extat traditio: Luctus noctis ex verbis legis; verba R. Jehuda: R. Simeon dicit; Non est ex verbis legis, sed ex verbis Scribarum: Scito quod jam dicant: Lugens se immerget, & comedet Pascha suum vespera, at non sanctitates: & putat R. Simeon: Luctus noctis ex sententia Scribarum; Atqui extat traditio: R. Simeon dicit: Lugens non mittet sacrificia sua: Non? Vel in Paschate: Non? Excepto Paschate: Atqui extat traditio: R. Simeon dicit: Pacifica quando est pacificus adducet, at non adducet, quando est lugens: Unde probatur, ad includendum sacrificium Eucharisticum? Includam ego sacrificium Eucharisticum, quod comedebatur in lætitia, sicut pacifica. Unde probatur ad includendum holocaustum? Includam ego holocaustum, quod afferebatur sponte & ex voto sicut pacifica: Unde probatur ad includendum primogenitum & decimum, & Pascha? Includam ego primogenitum, & decimum, & Pascha, quia non adducuntur propter peccatum: Unde probatur ad includendum sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto? Ex eo quod dictum est: *Sacrificium*. Unde probatur ad includendum volucres, & munera, & vinum, & ligna & thus? Ex eo quod dictum est: *Pacificorum oblatio ejus*. Omnia sacrificia quæ adducet, quando erit pacificus, adducet, at non adducet quando erit lugens: Docet hinc Pascha: Dicit Rabi Chasda: Pascha propter ejus libamina. R. Sesat dicit: Quid Pascha? Pacifica Paschatis; si ita est, erunt pacifica: Docet: Pacifica adducuntur propter Pascha: Et docet: Pacifica seorsim adducuntur: Si docet: Pacifica adducuntur propter Pascha; Si putas, dicam, quoniam propter Pascha adducuntur, ipsi Paschati erunt similia: Nobis significat. R. Mari dicit: Non est oppositio: Hic intelligitur, quando sibi moriatur mortuus die decima quarta, & sepeliat die decima quarta, & ibi, quando sibi moriatur mortuus die decima tertia, & sepeliat die decima tertia: Dies mortis conjungitur cum nocte ex lege: Si sibi mo-

בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר יום
קבורה תפוס לילו מדרבנן אמר ליה רב
אשי לרב מרי והא הא דקתני אמר לו
רבי שמעון תרע שהרי אמרו אונן טובל
ואוכל את פסחו אבל לא בקדשים נימא
ליה קאמינא לך אנא יום מיתה דאורייתא
ואמרת לי את יום קבורה דרבנן קשיא
אמר ליה אביי לא קשיא כאן שמת
קודם חצות כאן שמת לאחר חצות דלא
איחזי לפסח חיילא עליה אנינות ומנא
תימרא דשני ליה בין קודם חצות בין
לאחר חצות דתניא לא יטמא מצוה
לא רצה מטמאין אותו על כרחו ומעשה
ביוסף הכהן שמתה אשתו בערב הפסח
ולא רצה ליטמא ונטנו אחיו הכהנים
וטימאוה אחיו הכהנים בעל כרחו ורמינהי
לאחותו מה תלמוד לומר הרי שהלך לשחוט
את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו
מת יכול יטמא תלמוד לומר לא יטמא
יכול כשם שלא יטמא לאחותו כך אין
מטמא למת מצוה לאו שמע מינה כאן
קודם חצות כאן לאחר חצות ממאי דילמא
לעולם אימא לך אידי ואידי אחר חצות.
והא רבי ישמעאל והא רבי עקיבא דתניא
לא יטמא רשות דברי רבי ישמעאל רבי
עקיבא אומר חובה לא סלקא דעתך
דרישא דההיא רבי עקיבא קתני לה
דתניא רבי עקיבא אומר נפש אלו
הקרובים מת אלו הרחוקים לאביו אינו
לטמא אבל מטמא הוא למת מצוה
מאמו היה כהן והוא נזיר לאמו הוא
דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת
מצוה לאחיו שאם היה כהן גדול והוא
נזיר לאחיו הוא דאינו מטמא אבל מטמא
הוא למת מצוה ולאחותו מה תלמוד
לומר הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול
את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא
אמרת לא יטמא יכול כשם שאין מטמא
לאחותו כך אינו מטמא למת מצוה

moriatur mortuus die decima tertia, & ſepeliat die decima quarta, dies ſepulturæ conjungitur cum nocte ex ſententia ſapientum. Dixit R. Aſſe לר׳ Rabi Mari: Atqui hoc docet: Dixit illi Rabi Simeon: Scito, quod dixerint: Lugens ſe immergit, & comedit Paſcha ſuum at non ſanctitates: Dicemus: Ego dixi tibi; Dies mortis ex lege, & tu mihi dixiſti; dies ſepulturæ ex mente ſapientum: Oppoſitio: Reſpondit Abaje: Non eſt oppoſitio. Hic intelligitur, quando moriatur ante meridiem, & illic quando moriatur poſt meridiem, quod non ſit idoneus pro Paſchate: Confirmatur ſuper illo luctus: & unde probas explicandum eſſe ſive ante, ſive poſt meridiem? Etenim extat traditio: *Non polluetur*. Præceptum. *Non polluetur*. Polluunt vel invitum: Et narratur de Joſeph ſacerdote, cui cum mortua eſſet uxor veſpera Paſchatis, & nolebat ſe polluere; at ſtatuerunt fratres ejus ſacerdotes, & polluerunt eum fratres ejus ſacerdotes vel invitum: At objiciunt: *Pro ſorore ſua*. Cur dictum eſt? Ecce ſi eat ad mactandum Paſcha ſuum, & ad circumcidendum filium ſuum, & audiat, quod mortuus ſit ſibi mortuus, crederem quod ſe pollueret? Idcirco dictum eſt: *Non polluetur*: Crederem, ſicut ſe non polluebat pro ſorore ſua, ita pariter quod ſe non pollueret pro mortuo præcepti? Hinc non eruitur: Ibi ante mediam noctem, hic poſt mediam noctem: Unde? Fortaſſe tibi dicam; Utrumque poſt mediam noctem: Hæc eſt ſententia Rabi Iſmael & illa Rabi Akiba: Etenim extat traditio: *Non polluetur*: Ex arbitrio: Verba Rabi Iſmael: Rabi Akiba dicit; Ex debito. Non putas, quod hanc expoſitionem R. Akiba doceat: Etenim extat traditio: R. Akiba dicit: *Anima*: Iſti ſunt propinqui; *Mortui*; Iſti ſunt remoti: *Pro patre ſuo non polluetur*, at polluetur pro mortuo præcepti: *Pro matre ſua*: Si fuerit ſummus ſacerdos, & Nazyræus, pro matre ſua non polluetur, at polluetur pro mortuo præcepti: *Pro fratre ſuo*: Si fuerit ſummus ſacerdos, & Nazyræus, pro fratre ſuo non polluetur, at polluetur pro mortuo præcepti: *Pro ſorore ſua*. Cur dictum eſt? Ecce ſi eat ad mactandum Paſcha ſuum, & ad circumcidendum filium ſuum, & audiat ſibi mortuum eſſe mortuum, crederem quod ſe pollueret? Dixiſti? *Non polluetur*: Crederem ſicut ſe non polluebat pro ſorore ſua, ita pariter quod ſe non pollueret pro mortuo præcepti? Idcirco dictum

תלמוד לומר ולאחותו ולאחותו לא יטמא
אבל יטמא הוא למת מצוה רבא אמר
אידי ואידי אחר חצות ולא קשיא כאן
קודם ששחטו וזרקו כאן לאחר ששחטו
וזרקו עליו אמר ליה רב אדא בר מתנה
לרבא אחר ששחטו וזרקו את דמו אמר
ליה רבא אכילת פסחים מעכבא מדרבה
בר רב הונא אמר ליה ציית מאי דקאמר
לך רבך מאי דרבה בר רב הונא דתניא
יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה
ושלשים ולאכילת פסחים כיום ליקוט
עצמות אחר זה ואחד זה טובל ואוכל
בקדשים לערב הא גופה קשיא אמרת
יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה
ושלשים ולאכילת פסחים כיום ליקט
עצמות מכלל דיום קבורה אפילו לערב
נמי לא אכיל והדר תני אחד זה ואחד
זה טובל ואוכל בקדשים לערב אמר רב
חסדא תנאי היה רבה בר רב הונא אמר
לא קשיא כאן ששמע שמועה על מתו
סמוך לשקיעת החמה וכן שליקטו לו עצמות
סמוך לשקיעת החמה וכן שמת לו מת
וקברו סמוך לשקיעת החמה וכאן לאחר
שקיעת החמה לאחר שקיעת החמה מאי
דהוה הוה לא שמע מינה אכילת פסחים
מעכבא רב אשי אמר מאי אחד זה ואחד
זה הכי קאמר אחד יום שמועה ואחד יום
קבורה טובל ואוכל בקדשים לערב והא
דרב אשי בדותא היא מכדי עלה קאי
זה וזה מיבעי ליה לא שמע מינה בדותא
היא ומאי תנאי דתניא עד מתי מתאונן
עליו כל היום רבי אומר כל זמן שלא
נקבר במאי קסיקינן אילימא ביום מיתה
איכא דלית ליה ליום מיתה לילו מדרבנן
ותו רבי אומר כל זמן שלא נקבר היא
קברו והא אישתרי ליה איכא דלית ליה
אחריתו כיום מר אמר רב ששת איום
קבורה קאי מתקיף רב יוסף לא הא
דקתני השומע למיתו והמלקט עצמות
טובל ואכל בקדשים לערב מכלל דיום
קבורה אפילו לערב נמי לא אכיל הא נמי

ctum est: *Et pro sorore sua:* Et pro sorore sua se non polluet, at se polluet pro mortuo præcepti: Raba dicit: Utrumque intelligitur post meridiem: At non est oppositio: Hic intelligitur antequam mactet, & adspergat, & ibi postquam mactaverit, & adsperserit super illo. Respondit R. Ada bar Mitana τῷ Raba: Postquam mactaverint, & sparserint ejus sanguinem: Dixit Raba; comestio sacrificiorum Paschalium impedit: Ex mente Raba bar Rabi Huna dixit: Ausculta, quid tibi dixit magister tuus: Quænam est sententia Raba bar Huna? Etenim extat traditio: Dies nuncii sicut dies sepulturæ pro præcepto septem, & triginta dierum, & pro comestione sacrificiorum Paschalium sicut dies collectionis ossium; Tam in hoc quam in illo, se immerget, & comedet sanctitates vespera: Ecce ipsa oppositio. Dixisti: Dies nuncii sicut dies sepulturæ pro præcepto septem, & triginta dierum, & pro comestione sacrificiorum Paschalium sicut dies collectionis ossium; Consequitur, quod in die sepulturæ vel vespera non comedet; & rursus docet, tam in hoc quam in illo se immerget, & comedet vespera sanctitates: Dicit R. Chasda: Doctores ita sentiunt: Raba bar R. Huna dicit: Non est oppositio: Hic intelligrtur; quando audierit nuncium de mortuo suo prope occasum solis, & similiter si colligat ossa prope occasum solis, pariterque si sibi moriatur mortuus, & sepeliat prope occasum solis; & ibi intelligitur post occasum solis: Post occasum solis quid erit? At hinc eruitur: Comestio sacrificiorum Paschalium impedit: R. Asse dicit: Quid tam hoc quam illud? Sic dicit: Tam in die nuncii, quam in die sepulturæ se immerget, & comedet vespera sanctitates. At ecce opinio Rabi Sesath falsa est; Quoniam utrumque necesse erit: At hinc eruitur quod sit falsa: Quinam sunt isti doctores? Etenim extat traditio: Quandiu expectant pro illo? Totum diem: Rabi dicit, toto tempore quo non sit sepultus: De quo agimus? Si dicatur de die mortis suæ; Non erat diei mortis nox ex sententia sapientum: Et præterea Rabi dicit. Toto tempore, quo non sit sepultus; Si sepeliat, ecce permissum erat; *Et novissima ejus quasi diem amarum*: Dicit Rabi Sesath: Num diem sepulturæ docet Rab? At docet; si audiat ejus mortem, & colligat ossa, se immerget, & comedet vespera sanctitates; Consequitur, quod die sepulturæ, vel vespera non comedat.

Cu-

ﭏ תריץ עד מתי מתאוננין עליו כל
אותו היום ולילו רבי אומר כל זמן שלא
נקבר כלא לילו אמרה קמיה דרבי ירמיה
אמר גברא רבה כרב יוסף לימא הכי
לימא דרבי לקולא והתניא עד מתי מתאונן
עליו כל זמן שאינו נקבר אפילו מכאן ועד
עשרה ימים דברי רבי וחכמים אומרים
אין מתאונן עליו ﭏ אותו היום בלבד
תריץ הכי עד מתי הוא מתאונן עליו כל
אותו היום בלא לילו רבי אומר כל זמן
שלא נקבר תפוס לילו אמרוה קמיה דרבא
מדקאמר רבי יוסי יום קבורה תפוס לילו
מדאורייתא וסבר רבי אנינות לילה דאורייתא
והתניא הן היום אני היום אסור ולילה
מותר ולדורות בין ביום ובין בלילה אסור
דברי רבי יהודה רבי אומר אנינות לילה
אינה מדברי תורה ﭏ מדברי סופרים
לעולם דרבנן היא וחכמים עשו חיזוק
לדבריהן יותר משל תורה תנו רבנן כי כן
צויתי כאשר צויתי כאשר צוה יהוה כי כן
צויתי באנינות יאכלוה כאשר צויתי בשעת
מעשה אמר להן כאשר צוה יהוה לא
מﭏי אני אומר ורמינהי מפני אנינות
נשרפה לכך נאמר כﭏה דברי רבי נחמיה
ורבי שמעון אומר מפני טומאה נשרפה
שאם אתה אומר מפני אנינות נשרפה היו
שלשתן ישרפו דבר אחר היו ראוי לאוכלן
לערב דבר אחר והלא פנחס היה עמהן
רבא אמר אידי ואידי רבי נחמיה ולא
קשיא כאן בקרשי שעה כאן בקרשי דורות
רבי נחמיה היכי מתריץ להני קראי ורבנן
היכי מתרצי להו להני קראי רבי נחמיה
מתריץ להו הכי מדוע לא אכלתם אמר לו
משה לאהרן שמא נכנס לפני ולפנים אמר
לו הן ,לא הובא את דמה שמא חוץ
למחיצתה יצאת אמר להן בקדש הייתם
ודלמא באנינות אקריבתיה ופסלהיה אמר
לו משה הן הקריבו ואני הקרבתי ואי הן
לא הובא את דמה בקדש הייתם אכל
תאכל אותה כאשר צויתי באנינות יאכלוה
אמר לו ותקראנה אתי כﭏה ואכלתי חטאת

Cujusnam hæc sententia est? Quando pro illo expectant? Toto ipso die, & ejus nocte. Rabi dicit: Toto tempore, quo non sit sepultus sine nocte; Dixit coram R. Hieremia; Dixit vir magnus sicut R. Joseph: Itane dicendum est? Dicendumne est ex mente Rabi ad allevandum? Atqui extat traditio: Quandiu pro illo expectant? Toto tempore, quo non sit sepultus; Vel hinc usque ad decem dies; Verba Rabi: Et sapientes dicunt; Non expectant pro illo nisi ipso die duntaxat: Sic explicatur. Quandiu expectant pro illo? Toto eo die sine nocte: Rabi dicit: Toto tempore quo non sit sepultus, comprehenditur nox: Dixerunt coram Raba: Quoniam dicit R. Jose; Dies sepulturæ comprehendit noctem ex lege; & putat Rabi, quod luctus noctis sit ex lege: Atqui extat traditio: *Ecce hodie:* Mihi dies est vetitus, & nox licita, at generationibus tam dies quam nox erit prohibitus: Verba R. Jehuda: Rabi dicit: Luctus noctis non est verbis legis, sed ex verbis scribarum; Semper ex verbis scribarum; & sapientes fecerunt confirmationem eorum verbis magis, quam verbis legis: Tradiderunt sapientes: *Sicut jussus sum: Sicut præcepi; sicut præcepit Dominus: Quia sic jussus sum.* In luctu comedent illud: *Sicut præcepi*; tempore operis: *Sicut præcepit Dominus:* Non ex meo ingenio locutus sum. At abjiciunt: Propter luctum fuit combustus; Idcirco dictum est: *Sicut ista*. Verba R. Hieremia; & R. Simeon dicit: Propter immunditiem fuit combustus: Si dicas, quod propter luctum fuerit combustus, tres omnes erant comburendi. Alia expositio: Idonei erant ad comedendum vespera: Alia expositio; Atqui erat Pinchas cum illis: Raba dicit: Tam hoc quam illud ex mente Nehemia. At non est oppositio: Ibi intelligitur de sanctitatibus illius temporis, & hic de sanctitatibus generationum: Rabi Nehemias quomodo explicat hos textus? Et sapientes quomodo explicant hos textus? R. Hieremias sic explicat: *Quare non comedistis?* Dixit Mose τῷ Aharon: Fortasse illatus est in adytum: Respondit illi: *Ecce non illatus est ejus sanguis:* Fortasse extra sepimenta sua eductus est. Dixit illis. *In sanctuario:* Fortasse in luctu obtuli, & profanavi. Dixit illi Mose: *Ecce obtulerunt;* Et ego obtuli: *Ecce non illatus est ejus sanguis: in sanctuario comedendo comedere debuisseris illud sicut jussus suum.* In luctu comedendum fuit. Dixit illi. *Et supervenerunt mibi sicut ista, & si comedissem sacrificium*

pro

היום הייטב בעיני יהוה שמא לא שמעת ﭏ בקדשי שעה דאי בקדשי דורות קל וחומר ממעשר הקל ומה מעשר אמרה תורה לא אכלתי באוני ממנו בקודש דורות לא כל שכן מיד וישמע משה וייטב בעיניו הודה ולא בוש משה לומר לא שמעתי ﭏ אמר שמעתי ושכחתי ורבי יהודה ורבי שמעון היכי מתרצי להו הכי מתרצי להו מדוע לא אכלתם את החטאת במקום שמא נכנס דמה לפני ולפנים אמר לו הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה שמא חוץ למחיצתה יצתה אמר לו הן בקודש היתה ודילמא באנינות אקריבתיה ופסלתיה אמר לו משה הן הקרובים דפסלה בהו אנינות אני הקרבתיה ודילמא אנב טרדייהו פשעתי בה ואיטמאי אמר לו משה כך אני בעיניך שאני מבזה קרשי שמים ותקראנה אותי כאלה ואפילו כאלה אני מבזה קרשי שמים אמר לו ואי הן לא הובא את דמה בקודש היתה אכול תאכלו אותה בקודש כאשר צויתי באנינות יאכלוה אמר לו שמא לא שמעת ﭏ בלילה דאי ביום קל וחומר ממעשר הקל ומה מעשר הקל אמרה תורה לא אכלתי באוני ממנו קודש חמור לא כל שכן מיד וישמע משה וייטב בעיניו לא בוש משה לומר לא שמעתי ﭏ שמעתי ושכחתי איבעית להו לשהוייה ולמיכלה טומאה באונס בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב היום ﭏ לרבנן מאי היום חובת היום בשלמא לרבנן היינו דכתיב הן היום ﭏ לרבי נחמיה מאי הן היום הכי קאמר הן הקריבו אני הקרבתי אמר מר היו לשלשתן שישרפו מאי שלשתן דתניא ואת שעיר החטאת דרש דרש משה שעיר זו נחשון חטאת זו חטאת שמיני דרש שעיר של ראש חודש יכול שלשתן נשרפו תלמוד לומר והנה שורף אחד נשרף ולא שלשתן

pro peccato hodie an placuisset in oculis Domini : Fortasse non intellexit nisi de sanctitatibus illius temporis, de sanctitatibus generationum probari potest argumento a minori ad majus ex decima, quæ est levis : Si de decima dicit textus : *Non comedi in luctu meo ex ea :* De sanctitatibus generationum nonne multo magis ? Statim *cum audisset Mose & placuit in oculis suis*, confessus est, & non puduit dicere: Non intellexi : At dixit : Intellexi, & oblitus sum : Et R. Jehuda, & R. Simeon quomodo explicant hos textus? Sic explicant : *Quare non comedistis sacrificium pro peccato in loco :* Fortasse illatus est ejus sanguis in adytum ? Respondit : *Ecce non illatus est ejus sanguis in Sanctuarium interius*. Fortasse extra sepimenta sua eductus est : Respondit : *Ecce in Sanctuario*. At fortasse in luctu obtuli, & profanavi. Dixit illi Mose : Ecce propter propinquos luctus profanat ; Ego obtuli, & fortasse propter afflictionem prævaricatus sum, & immundavi. Dixit illi Mose: Sic ego in oculis tuis, quia contemsi sanctitates Dei : *Et supervenerunt mihi sicut ista*. Vel *sicut ista*, ego contemsi sanctitates Dei: Dixit illi: *Et ecce si non illatus est ejus sanguis in Sanctuarium, comedendo comedere debuissetis illud in Sanctuario, sicut jussus suum :* In luctu comedendum erat. Fortasse non intellexit nisi de nocte, at de die probari potest argumento a minori ad majus ex decima, quæ est levis : Si de decima, quæ est levis, dicit textus : *Non comedi in luctu meo ex ea :* Sanctitas, quæ est gravis, nonne multo magis? Statim : *Cum audisset Mose & placuit in oculis ejus :* Et non puduit Mose dicere : Non intellexi. At intellexi, & oblitus sum. Quæsitum est? Si propter moram & comestionem, per viam polluatur : Concedatur juxta mentem Rabi Nehemia ; Quia scriptum est : *Hodie* : At juxta mentem sapientum. Quid *hodie*? Ex debito hodie : Concedatur juxta mentem sapientum; quia scriptum est : *Ecce hodie*. At juxta mentem R. Nehemia ; quid *ecce hodie*? Sic dicit : *Ecce obtulerunt*. Dicit Mor : Tres omnes combusti sunt. Quid tres omnes ? Etenim extat traditio : *Et ecce hœdum sacrificii pro peccato requirendo requisivit Mose :* Hic est hircus Nachsion ; *Sacrificii pro peccato*. Hoc erat sacrificium pro peccato diei octavi: *Requisivit :* Hic est hircus novilunii: Crederem tres omnes fuisse combustos? Idcirco dictum est: *Et ecce combustione combustus erat*. Unus fuit combustus, at tres omnes non fuerunt combu-

נשרפו דרש דרש שתי דרישות למה אמר
להו מפני מה חטאת זו נשרפה וזו מונחת
ואינו יורע איזהו בשהוא אומר ואותם נתן
לכם לשאת את עון העדה הוי אומר זה
שעיר של ראש חדש שפיר קאמר ליה
רבי נחמיה לטעמיה דאמר קדשי שעה לא
פסלה בהו אנינות אמר מר היה לו לאכלן
לערב שפיר קאמרי ליה קסבר אנינות לילה
דאורייתא דבר אחר והלא פנחס היה
עמהן שפיר קאמרי ליה סבר לה כרבי
אליעזר דאמר רבי אליעזר אמר רבי חנינה
לא נתכהן פנחס עד שיהרגו לזמרי דכתיב
והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם
רב אשי אמר עד ששם שלום בין השבטים
שנאמר וישמע פנחס הכהן ונשיאי העדה
וראשי אלפי ישראל וגו' ואידך נמי והכתיב
והיה לו ולזרעו אחריו כי כתב ההוא
בברכה הוא דכתוב ואידך נמי הא כתיב
וישמע פנחס הכהן ההוא ליחס זרעו אחריו
אמר רב משה רבינו כהן גדול וחולק
בקדשי שמים היה שנאמר מאיל המילואים
למשה היה למנה מיתיבי והלא פנחס
היה עמהן ואם איתא לימא והלא משה
רבינו היה עמהן דילמא שאני משה דטריד
בשכינה דאמר מר משה בהשכמה ירד
מיתיבי לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן
הקדשים יאכל אם נאמרו קדשי קדשים
למה נאמר קדשים קלים ואם נאמרו
קדשים קלים למה נאמר קדשי קדשים
אילו לא נאמר קדשים קלים הייתי אומר
קדשי קדשים הוא דאוכל שהרי הותרו לזר
ולהן קדשים קלים לא יאכל ואילו לא
נאמרו קדשי קדשים הייתי אומר בקדשים
קלים יהא אוכל שהן קלים בקדשי קדשים
לא יהא אוכל לכך נאמר קדשי קדשים
ולכך נאמר קדשים קלים קתני מיהא שהרי
הותרו לזר ולהן לאו משה אמר רב ששת
לא בבמה לזר וכדברי האומר יש מנחה
בבמה מיתיבי מרים מי הסגירה אם תאמר

busti: *Requirendo requisivit:* Dixit illis Duæ inquisitiones. Qua de causa? Dixit illis: Cur hoc sacrificium pro peccato combussisti, & illud reliquisti? At ignoratur quale sit: Quando vero dicit: *Illudque dedit vobis ad portandum delictum congregationis:* Hoc dicit: Hic est hircus novilunii. Raba dicit: R. Nehemias juxta opinionem illius qui dicit: Sanctitates illius temporis non profanabantur luctu: Dicit Mor: Poterat comedere vespera. Recte dicit, qui putat, quod luctus noctis sit ex lege: Alia expositio: Atqui erat Pinchas cum illis: Recte dicunt: Putat juxta mentem R. Eliesèr: Etenim dicit R. Eliesèr, dicit Chanina: Non fuit creatus sacerdos Pinchas, priusquam interfecit Zimri; Scriptum est enim: *Et erit illi, & semini ejus post eum fœdus sacerdotii in perpetuum:* R. Asse dicit: Donec statuit pacem inter tribus: Dictum enim: *Et audivit Pinchas sacerdos, & principes congregationis Israel, & principes Israel;* Et alia quoque expositio: Et scriptum est: *Et erit illi & semini ejus post eum.* Quod scriptum est, in benedictione scriptum est; Et alia opinio: Ecce scriptum est: *Et audivit Pinchas sacerdos:* Ad recensendum semen ejus post eum. Dicit Rab: Mose magister noster fuit summus sacerdos, & divisit in sanctitatibus Dei. Dictum est enim: *Ex ariete implementorum Mosi fuit in portionem.* Objectio: Atqui erat Pinchas cum illis: Et si erat, dici potest; Atqui Moses magister noster cum illis erat: At fortasse diversum erit in Mose, qui occupatus erat cum Divinitate; Etenim dicit Mor: Mose mane descendit: Objectio. *Panem Dei sui de sanctitatibus sanctitatum, & de sanctitatibus comedet.* Si memoratæ sunt sanctitates sanctitatum, cur memorantur sanctitates leves? Et si memoratæ sunt sanctitates leves, cur memorantur sanctitates sanctitatum? Si non memoratæ essent sanctitates leves, dicerem; De sanctitatibus sanctitatum comedet, quæ permissæ erant alieno, at de sanctitatibus levibus non comedet; & si non memoratæ essent sanctitates sanctitatum; dicerem; de sanctitatibus levibus comedet, quia sunt leves, at de sanctitatibus sanctitatum non comedet: Idcirco memorandæ erant sanctitates sanctitatum, & memorandæ erant sanctitates leves: Hinc docet, quoniam permissæ erant alieno; at in his non participabat Mose: Dicit Rabi Sesath; Non erat in excelso pars alieno. Et juxta verba qui dicit: Erat munus in excelso. Miriam quis clausit? Si di-

משה הסגירה משה זר הוא ואין זר רואה
את הנגעים ואם תאמר אהרן הסגירה
אהרן קרוב הוא ואין קרוב רואה את
הנגעים אלא כבוד גדול חלק לה הקדוש
ברוך הוא למרים אותה שעה אני כהנה
ואני מסגירה אני חולטה ואני פוטרה
קתני מיהת משה זר ואין זר רואה את
הנגעים אמר רב נחמן בר יצחק שאני
מראות נגעים דאהרן ובניו כתובין בפרשת
מיתיבי חמש שמחות היתה אלישבע יתירה
על בנות ישראל יבמה מלך אישה כהן גדול
בנה סגן בן בנה משוח מלחמה ואחיה
נשיא שבט ואבילה על שני בניה קתני
מיהת יבמה מלך אין כהן גדול לא אימא
אף מלך כתנאי ויחר אף יהוה במשה רבי
יהושע בן קרחה אומר כל חרון אף שבתורה
נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם
רבי שמעון בן יוחאי אומר אף זה נאמר
בו רושם שנאמר הלא אהרן אחיך הלוי
והלא כהן הוא הכי קאמר אני אמרתי
אתה כהן והוא לוי עכשיו הוא כהן
ואתה לוי וחכמים אומרים לא נתכהן
משה אלא שבעת ימי המילואים בלבד ויש
אומרים לא פסקה כהונה אלא מזרעו של
משה שנאמר ומשה איש האלהים בניו
יקראו על שבט הלוי ואומר משה ואהרן
בכהניו ושמואל בקוראי שמו מאי ואומר וכי
תימא לדורות הוא דכתב ואומר משה
ואהרן בכהניו וכל חרון שבתורה נאמר בו
רושם והכתב ויצא משה מעם פרעה בחרי
אף ולא אמר ליה ולא מידי אמר ריש
לקיש סטרו ויצא ומי אמר ריש לקיש הכי
והכתב ונצבת לקראתם על שפת היאור
ואמר ריש לקיש מלך הוא והסביר לו
פנים ורבי יוחנן אמר רשע הוא והעיז
פנים בו אפוך אמר רבי ינאי לעולם תהא
אימת מלכות עליך דכתב וירדו כל עבדיך
אלה אלי ואילו לדידיה לא קאמר ליה רבי
יוחנן אמר מהכא ויד יהוה היתה אל אליהו
וישנס מתניו וירץ לפני אחאב אמר עולא
ביקש משה מלכות ולא נתנו לו דכתיב
אל תקרב הלום ואין הלום אלא מלכות

dicas ; Mose clausit ; Mose erat alienus ; Et alienus non inspiciebat plagas: Si dicas : Aharon clausit : Propinquus erat ; at propinquus non inspiciebat plagas : At gloriam magnam impertivit Deus S. B. ipsi Mirjam : Ipso tempore ego ero sacerdos , & ego claudam , & ego dimittam , & ego absolvam : Hinc probatur , quod Mose esset alienus ; & alienus non inspiciebat plagas. Dicit R. Nachman bar Isaach : Diversum est in inspectione plagarum ; Etenim Aharon , & ejus filii describuntur in sectione . Objectio . Quinque lætitiæ fuerunt ipsi Elisab præ filiabus Israel: Affinitatis jure duxit regem , fuit uxor summi sacerdotis , ejus filius fuit Segen sacerdotum , ejus nepos fuit unctus belli , & ejus frater princeps tribus , & luxit pro duobus suis filiis: Hinc docet , quod affinitatis jure duxerit regem , maxime , at non summum sacerdotem : Dicam ; Vel regem juxta hos doctores. *Et excanduit ira Domini in Mosen* . R. Jehosua ben Korcha dicit : In omni excandescentia iræ, quæ memoratur in lege, memoratur signum , at in hac non memoratur signum : Rabi Simeon ben Jochai : In hac quoque memoratur signum . Dictum est enim : *Nonne Aharon fratrem tuum Levitam* ? Atqui sacerdos erat : Sic dicit : Ego dixi ; tu sacerdos ; Et ipse Levita : Nunc ipse sacerdos , & tu Levita : Et sapientes dicunt : Non creatus est sacerdos Mose , nisi septem diebus implementorum duntaxat ; Et alii dicunt : Non cessavit sacerdotium nisi in semine Mose: Dictum est enim: *Et Moses viri Dei, filii autem ejus vocati sunt in tribu Levi*. Et dictum est: *Mose & Aharon in sacerdotibus ejus; Et Samuel inter eos , qui invocant nomen ejus* . Et in omni excandescentia memorata in lege memoratur signum : Et scriptum est: *Et egressus est Mose a Pharaone cum excandescentia iræ* . Et nihil ei dixit : Dicit R. Levi : Percussit illum , & exiit: Cur ita dicit R. Levi? Et scriptum est : *Et stes in occursum ejus super labrum fluminis* . Et dicit Rabi Levi: Rex erat , & respexit illum . Et R. Jochanan dicit: Impius erat , & impudens faciem in eum convertit . Dicit R. Inai ; Semper sit timor regis super te : Scriptum est enim : *Et descendent omnes servi tui isti ad me* . At ad ipsum non dixit : R. Jochanan dicit ; hinc probatur : *Et manus Domini facta est super Eliam, accinctusque lumbis currebat ante Achab*. Dicit Ela : Postulavit Mose regum, at ei non dederunt: Scriptum est enim : *Ne accedas huc* . At

הלום

שנאמר מי אנכי יהוה אלהים כי הבאתני
עד הלום מיתיב רבא רבי ישמעאל אומר
יבמה מלך אמר רבא לו ולזרעו קאמר
וכל היכא דכתב עד עולם הוא והא גבי
שאול דכתב הבא עד הלום היש הוא אין
זרעו לא איבעית איטא הא הוה אישבשת
ואיבעית אימא שאני שאול דאפילו
בנכרים לא קאמר כדרבי אלעזר אמר רבי
חנינא בשעה שפוסקים גדולה לאדם
פוסקים לו ולזרעו עד סוף כל הדורות
שנאמר לא יגרע מצדיק עינו ואת מלכים
לכסא ואם הגיה דעתו הקדוש ברוך הוא
משפילו שנאמר ואם אסורים בזיקים ילכדון
בחבלי עוני בעלי מומים בין בעלי מומים
כו' מנא הני מילי דתנו רבנן כל זכר
לרבות בעלי מומין למאי אי לאכילה הרי
כבר נאמר לחם אלהיו מקדשי הקדשים
יאכל אלא לחלוקה תניא אידך כל זכר
לרבות בעלי מומין למאי אי לאכילה הרי
כבר אמור אי לחלוקה הרי כבר אמור
שיכול אין לי אלא תם ונעשה בעל מום
בעל מום מעיקרו מנין תלמוד לומר כל
זכר תניא אידך כל זכר לרבות בעל מום
למאי אי לאכילה הרי כבר אמור ואי
לחלוקה הרי כבר אמור ואי לבעל מום
מעיקרו הרי כבר אמור שיכול אין לי אלא
בעל מום קבוע בעל מום עובר מנין תלמוד
לומר כל זכר כלפי לייא אמר רב ששת
איפוך רב אשי אמר לעולם לא תיפוך
ואיצטריך סלקא דעתך אמינא כי טמא
מה טמא כמה דלא טהור לא אכול אף
האי נמי כמה דלא מתקן לא אכיל
קמשמע לן כל שאינו ראוי כו' ולא והרי
בעל מום דלא ראוי לעבודה וחולק ותו
הא ראוי לעבודה חולק הרי טמא בקרבנות
ציבור דראוי לעבודה ואינו חולק ראוי
לאכילה קאמר והא רבי קטן דראוי
לאכילה ואינו חולק הא לא קשיא השתא
דאתית להכי לעולם כדקאמר מעיקרא אי

הלום non est nisi regnum: Dictum est enim: *Quis ego sum Domine Deus, & quæ domus mea, ut præstares mihi talia?* Objecit Raba: R. Ismael dicit: Affinitatis jure duxit regem: Dicit Raba: *Illi, & semini ejus;* dicit: Et ubicunque scriptum est: *In perpetuum.* At ecce de Saul scriptum est: *Utrum nam venturus est illuc vir?* Ipse non ejus semen: Si velis dicam: Ecce ipse Isboseth: Et si velis dicam: Diversum est in Saul: Etenim vel de alienis non dicit juxta verba R. Eliefer: Dicit Rabi Chanina: Quando abscindunt dignitatem ab homine, abscindunt ab eo & ab ejus semine usque ad finem omnium generationum; Dictum est enim: *Non auferet ab justo oculum suum, & reges in solio collocat &c.* Si vero superbiat, Deus S. B. eum humiliat: Dictum est enim: *Et si fuerint in catenis, & vinciantur funibus paupertatis.* Vitiati, sive affecti fuerint vitio &c. Unde probatur? Ex eo quod tradiderunt sapientes. *Omnis masculus.* Ad includendum vitiatos: Ad quid? Si ad comestionem: Ecce jam dictum est: *Panem Dei sui de sanctitatibus sanctitatum comedet*: Ecce dicendum est de divisione. Traditio alia. *Omnis masculus.* Ad includendum vitiatos: Ad quid? Si ad comestionem, ecce jam dictum est: Si ad divisionem, ecce jam dictum est: Crederem non posse includere nisi perfectum, qui fiat vitiatus; de vitiato a principio unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Omnis masculus.* Traditio alia: *Omnis masculus.* Ad includendum vitiatum. Ad quid? Si ad comestionem, ecce jam dictum est, si ad divisionem, ecee jam dictum est, si pro vitiato a principio, ecce jam dictum est: Crederem non posse includere, nisi qui sit vitio stabili affectus, qui affectus sit vitio instabili, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Omnis masculus*: Quorsum? Dicit R. Sesath: Objiciendum est: R. Asse dicit: Non potest objici, & necesse est; si putas dicam: *Quia immundus*: Sicut immundus, quando non est mundus, non comedit; ita pariter iste, quando non est conveniens, non comedet: Nobis dicit: Qui non sit idoneus &c. Nonne? At ecce vitiatus, qui non est idoneus ministerio, & dividit: Et præterea ecce qui est idoneus ministerio, & non dividit; Ecce immundus in sacrificiis cœtus, qui idoneus est ministerio, & non dividit; De eo qui sit idoneus ad comedendum, loquitur: Ecce includit puerum, qui est idoneus ad comedendum, & non dividit: Non est oppositio: Jam vero sic semper proba-

משום טמא טמא לא קתני ואי משום בעל מום רחמנא רבייה אפילו טמא בשעת זריקה דמים וטהור בשעת הקטר חלבים אינו חולק הא טהור בשעת זריקה דמים וטמא בשעת הקטר חלבים חולק מתניתא דלא כאבא שאול דתניא אבא שאול אומר לעולם אינו אוכל עד שיהא טהור משעת זריקה עד שעת הקטר חלבים דאמר קרא המקריב את דם השלמים ואת החלב דאפילו הקטר נמי בעי בעי רב אשי נטמא בינתים מהו בשעת זריקה ובשעת הקטרה בענן והאיכא או דילמא עד שיהא טהור משעת הקטר חלבים תיקו אמר רבה האי דינא מרבי אליעזר ברבי שמעון גמירנא בבית הכנסא בא טבול יום ואמר תן לי ממנחה ואוכל אמר לו אם במקום שיפה כחך בחטאתך דחיתיך מחטאת ישראל מקום שהורע כחך במנחתך אינו דין שארחך ממנחת ישראל ומה אם דחיתני מחטאת ישראל שכשם שיפה כחי כך יפה כחך תדחיני ממנחה שכשם שהורע כחי כך הורע כחך הרי הוא אומר הכהן המקריב אותה לו יהיה בא הקרב ואכול תן לי ממנחת ישראל ואוכל ומה במקום שהורע כחך במנחתך דהיתיך ממנחת ישראל מקום שיפה כחך במנהתך כחטאת אינו דין שאריחך מחטאת ישראל שכשם שיפה כחך כך יפה כחי הרי הוא אומר הכהן המחטא אותה יאכל בא חטארת ואוכלנה תן לי מחזה ושוק ואוכל ומה במקום שיפה כחך בחטאתך דחיתיך מחזה ושוק מקום שהורע כחך בשלמים שאין לך בהן לא חזה ושוק אינו דין שארחך מה אם דחיתני מחטאת שכן הורע כחי אצל

bitur, ſicut dictum eſt a principio: Si propter immundum, de immundo non docet; ſi propter vitiatum, textus includit; vel ſi fuerit immundus tempore adſperſionis ſanguinum, & mundus tempore adolitionis adipum, non dividit: Ecce ſi fuerit mundus tempore adſperſionis ſanguinum, & immundus tempore adolitionis adipum, dividat: Miſna non eſt juxta mentem Aba Saul: Etenim extat traditio: Aba Saul dicit: Nunquam comedet, niſi quando fuerit mundus a tempore adſperſionis ſanguinum uſque ad tempus adolitionis adipum; Etenim dicit textus: *Offerens ſanguinem pacificorum, & adipem*; Etenim vel adolitionem adipum requirit: Quæſivit Rabi Aſſe: Si inter hæc polluatur, quid? De tempore adſperſionis, & de tempore adolitionis quærimus; & hic eſt: Aut fortaſſe donec ſit mundus a tempore adolitionis adipum: Non ſolvitur quæſtio. Dicit Rabi: Hæc argumenta a R. Elieſer bar R. Simeonis didici in loco ſecreto. Venit eo die lavandus, & dicit: Da mihi de munere & comedam. Reſpondit illi. Si ubi optima erat tua conditio in tuo ſacrificio pro peccato, te expuli a ſacrificio pro peccato Iſraelitæ, ubi deterior eſt tua conditio in tuo munere, non erit æquum ut te expellam a munere Iſraelitæ? Quid? Si me expuliſti a ſacrificio pro peccato Iſraelitæ, in quo ſicut optima erat mea conditio, ita pariter optima erat tua conditio, me expelles a munere, in quo ſicut deterior eſt mea conditio, ita pariter deterior eſt tua conditio? Ecce dictum eſt: *Sacerdoti, qui offeret illud, ipſi erit*. Veni, offer, & comede. Da mihi de munere Iſraelitæ, & comedam: Si ubi deterior eſt conditio tua in tuo munere, te expuli a munere Iſraelitæ, ubi optima eſt tua conditio in tuo munere, ſicut in ſacrificio pro peccato, non erit æquum ut te expellam a ſacrificio pro peccato Iſraelitæ in quo ſicut optima eſt tua conditio, ita pariter optima eſt mea conditio? Ecce dictum eſt: *Sacerdos, purificans illud comedet*. Veni, expia, & comede. Da mihi de pectore & crure, & comedam. Si ubi optima eſt tua conditio in tuo ſacrificio pro peccato, te expuli a pectore & crure, ubi deterior eſt tua conditio in pacificis, in quibus tibi non eſt niſi pectus & crus, non erit æquum ut te expellam? Quid? Si me expuliſti a ſacrificio pro peccato, ratio eſt, quia deterior eſt mea conditio prope meas uxores, & ſervos, me

נשיי ועבדיי תרחני מחזה ושוק שכן יפה
כחי אצל נשיי ועבדיי הרי הוא אומר
לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה בא
זרוק ואכול יצא טבול יום קוליו וחמוריו
על ראשו אונן מימינו מחוסר כפרה
משמאלו פריך רב אחאי לימא ליה תן
לי מבכור ואוכל משור דאמר ליה ומה
במקום שהורע כחי בחטאת אצל נשי
ועבדי ודחיתיך מחטאת ישרל מקום שיפה
כחי בבכור דכוליה דילי היא אינו דין
שארחך ממנו ומה אם רחיתני מחטארת
שכשם שהורע כחך כך הורע כחי תדחיני
מבכור שכשם שיפה כחך כך יפה כוחי
הרי הוא אומר את דמם תזרוק על המזבח
תקטיר ובשרם יהיה לך בא זרוק ואכול
ואידך פריך מי כתיב ובשרם לכהן הזורק
ובשרם יהיה לך כתיב אפילו לכהן אחר
והיכי עביד הכי והאמר רבה בר בר חנה
אמר רבי יוחנן בכל מקום מותר להרהר
חוץ מםרחץ ומבית הכסא לאונסו שאני·

מתניתא כל שלא זכה המזבח בבשרה
לא זכו כהנים בעורות שנאמר עולות
איש עולה שזכה לאיש עולה שנשחטה
שלא לשמה אף על פי שלא עלה לבעלים
עורו לכהנים אחד עולת האיש ואחד עולות
האשה עורותיהן לכהנים עורות קרשים
קלים לבעלים עורות קרשי קרשים לכהנים
קל וחומר ומה אם עולה שלא זכה בבשרה
זכו בעורה קרשי קרשים שזכו בבשרה אינו
דין שיזכו בעורו אין למזבח מוכיח שאין
לו עור מכל מקום·

גמרא תנו רבנן עולת איש פרט לעולת
הקדש דברי רבי יהודה רבי יוסי בר יהודה
אומר פרט לעולת גרים מאי פרט לעולת
הקדש אמר רבי חייא בר יוסף פרט
לעולה הבאה מן המותרות הניחא למאן
דאמר מותרות לנדבת ציבור אזלי אלא

me expelles a pectore & crure, in quibus optima est mea conditio apud meas uxores, & servos? Ecce dictum est: *Sacerdoti, qui adsperserit sanguinem pacificorum, ipsi erit*. Veni, sparge, & comede: Egressus est eo die lavandus cum suis argumentis a minori ad majus in capite suo, lugens erat ad ejus dextram & indigens expiationis ad ejus sinistram. Objecit R. Achai: Dicendumne est? Da mihi de primogenito, & comedam? propterea quod illi dicit: Si ubi deterior est conditio mea in sacrificio pro peccato prope uxores meas, & servos meos, te expuli a sacrificio pro peccato Israelitæ, ubi optima est mea conditio in primogenito, quod totum elevatur, non erit æquum, ut ab eo te expellam? Quid? Si me expulisti a sacrificio pro peccato, ratio est, quia sicut deterior est tua conditio, ita pariter deterior est mea conditio, expelles me a primogenito, in quo sicut optima est tua conditio, ita pariter optima est mea conditio? Ecce dictum est: *Sanguinem eorum sparges super altare, & adolebis, & caro eorum erit tibi:* Veni, sparge, & comede: Et alius explicat: Cur scriptum est: *Et caro eorum sacerdoti spargenti; & caro eorum erit tibi:* Scriptum est: Vel alteri sacerdoti: Et quomodo explicat? Sic. Et dicit Raba bar bar Channa; Dicit Rabi Jochanan: Ubicunque licet meditari excepto balneo, & loco secreto: Pro coacto diversum est.

MISNA. Quando altare non acquirit carnem, non acquirunt sacerdotes pelles: Dictum est enim: *Holocaustum viri:* Holocaustum, quod acquiritur viro: si mactet sine suo nomine, vel si non inserviat dominis, pelles erunt sacerdotibus: Sive fuerit holocaustum viri, sive fuerit holocaustum mulieris, eorum pelles erunt sacerdotibus; Pelles sanctitatum levium erunt dominis; pelles santitatum sanctitatum sacerdotibus; argumento a minori ad majus, si in holocausto, cujusque carnem non acquirunt, acquirunt pelles; in sanctitatibus sanctitatum, quarum carnem acquirunt, non erit æquum ut pellem acquirant? Altare non probet, cui nullo modo est pellis.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Holocaustum viri:* Excludit holocaustum sanctuarii; Verba R. Jehuda: R. Jose bar Jehuda dicit: Excludit holocaustum proselytorum: Quid excludit holocaustum sanctuarii? Dicit R. Chijah bar Joseph: Excludit holocaustum, quod adducitur ex residuis: Concedatur juxta men-

למאן דאמר מותרות לנדבת יחיד אזלי
מאי איכא למימר כדאמר רבא העולה
עולה ראשונה הבא נמי העולה ראשונה
אמר רבי ינאי פרט למתפיס עולה לבדק
הבית לא מיבעיא למאן דאמר קדשי
בדק הבית חפשי מדאורייתא אלא אפילו
למאן דאמר לא חפשי הני מילי בשר
אבל עור חפיס וכן אמר רב נחמן אמר
רבה בר אבוה פרט לעולה הבאה מן
המותרות אמר ליה רב המנונא לרב נחמן
כמאן כרבי יהודה הא הדר ביה דתניא
ששה לנדבה פרט לעולה הבאה מן
המותרות שלא יהו מן כהנים ובאין
בעזרה אמר לו רבי נחמיה ואמר לה רבי
שמעון אם כן ביטלת מדרשו של יהוירע
הכהן דתניא זה מדרש דרש יהוירע הכהן
אשם הוא אשם אשם ליהוה כל שבא
משום חטאת ומשום אשמה ולקח בו עולת
הבשר לשם עולה לכהנים אמר ליה לא
אמר במאי מוקים לה אמר ליה מוקמינא
ליה במקדיש נכסיו וכדרבי יהושע דתנן
המקדש נכסיו והיה בהן בהמה הראויה
לגבי מזבח זכרים ונקיבות רבי אליעזר
אומר זכרים ימכרו לצורכי זבחי שלמים
ויביא בדמיהן עולות שאר נכסים יפלו
לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים יפלו
לבדק הבית ואפילו לרבי יהושע דאמר
אדם חולק הקדישו הני מילי בשר אבל
עור תפיס רבי יוסי ברבי יהודה אומר פרט
לעולה גרים אמר ליה רב סימאי בר
חילקאי לרבינא אטו גר לאו ישראל הוא
אמר ליה פרט לגר שמת ואין לו יורשים
תנו רבנן עולת איש אין לי אלא עולת איש

mentem illius qui dicit : Reſidua in oblationem ſpontaneam cœtus adducuntur: At juxta mentem illius qui dicit : Reſidua in oblationem ſpontaneam privati adducuntur ; quid erit dicendum ? Sicut dicit Raba : *Holocauſtum* : holocauſtum primum : hic quoque holocauſtum primum . Dicit Rabi Inai : Excludit , qui apprehenderit holocauſtum inſtaurationi domus : non requiritur juxta mentem illius qui dicit : Sanctitates inſtaurationis domus comprehenduntur ex lege : At vel juxta mentem illius qui dicit : Non comprehendunt hæc carnem , at pellis comprehenditur : Et ſic dicit Rabi Nachman ; dicit Raba bar Abua ; Excludit holocauſtum , quod adducitur ex reſiduis. Dixit R. Amnuna τῷ Rabi Nachman : Juxta illud quod dicit Rabi Jehuda : Ecce reſpondit : Etenim extat traditio: Sex in oblationem ſpontaneam : Excludit holocauſtum , quod adducitur ex reſiduis , quando non ſint ex ſacerdotibus , & adducuntur in atrium : Dixit illi R. Nehemia , & dixit Rabi Simeon : Si ita eſt , abolebitur expoſitio Jehojada ſacerdotis : Etenim extat traditio: Exponendo expoſuit Jehojada ſacerdos : *Sacrificium pro delicto illud ; ſacrificium pro delicto , ſacrificium pro delicto Domino*. Omne quod adducitur propter ſacrificium pro peccato , & propter ſacrificium pro delicto , & emat holocauſtum , caro nomine holocauſti erit ſacerdotibus : At dixit Mor : De quo confirmabitur? Confirmabo de eo , qui ſanctificat facultates ſuas ; & juxta mentem R. Jehoſua , legimus : Siquis ſanctificet facultates ſuas, & in iis fuerint animalia, quæ ſint convenientia ut offerantur ſuper altare , mares , & fœminæ; R. Elieſer dicit : Mares vendentur iis, qui opus habent ſacrificiis pacificis , & eorum pretio adducet holocauſta; ceteræ facultates cedent inſtaurationi domus. R. Jehoſua dicit: Mares ipſi offerentur in holocauſtum , & fœminæ vendentur iis qui opus habent ſacrificiis pacificis , & eorum pretio adducet holocauſta , & ceteræ facultates cedent inſtaurationi domus ; vel juxta mentem R. Jehoſua qui dicit: Homo dividit ejus ſanctitatem : hoc intelligitur de carne , at pellis comprehenditur : R. Joſe bar R. Jehuda dicit : Excludit holocauſtum proſelytorum : Reſpondit R. Simai bar Chilkai τῷ Rabina; Idcirco proſelytus , at non Iſraelita : Dixit illi : Excludit proſelytum qui moriatur , cui non ſint hæredes ; Tradiderunt ſapientes : *Holocauſtum viri* . Non probo niſi de holocauſto viri , de holocauſto proſelytorum ,

עולת גרים נשים ועבדים מנין תלמוד
לומר עור העולה ריבה אם כן מה תלמוד
לומר עולת איש עולת שעלת לאיש פרט
לשנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה שלא
יהו הכהנים זכאין בעורה יכול שאני מרבה
שנשחטה שלא לשמה הואיל ולא עלתה
לבעלים לא יהו כהנים זכאין בעורה תלמוד
לומר עור העולה מכל מקום עור העולה
אין לי אלא עור העולה עורות קדשי קדשים
מנין תלמוד לומר עור העולה אשר הקריב
יכול שאני מרבה אף קדשים קלים תלמוד
לומר עולה מה עולה קדשי קדשים אף כל
קדשי קדשים רבי ישמעאל אומר עור העולה
אין לי אלא העולה עורות קדשי קדשים
מנין ודין הוא ומה עולה שלא זכה בבשרה
זכה בעורה קדשי קדשים שזכו בבשרן
אינו דין שזכו בעורן מזבח יוכיח שזכה
בבשר ולא זכה בעור מה למזבח שכן לא
זכו במקצתם תאמר בכהנים שזכו במקצתם
הואיל וזכו במקצת זכו בכוליה רבי אומר
כל עצמו לא הוצרכנו אלא לעור העולה
בלבד שבכל מקום העור מהלך אחר הבשר
פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין הן
ועורותיהן עמהן חטאת ואשם וזבחי שלמי
ציבור מתנה לכהן רצו מפשיטין אותו לא
רצו אוכלין אותן על גב עורן אבל עולה
נאמר בה והפשיט את העולה ונתח אותה
לנתחיה יכול יהו הכהנים זכאין בעורן
תלמוד לומר אשר הקריב לו יהיה פרט
לטבול יום ומחוסר כיפורים ואונן שיכול
לא יזכו בבשר שהוא לאכילה יזכו בעור
שאינו לאכילה תלמוד לומר לו יהיה פרט
למחוסר כיפורים וטבול יום ואונן תנא
קמא נמי תיפוק לי מדינא מילתא דאתיה
בקל וחומר טרח וכתב לה קרא ורבי
ישמעאל האי אשר הקריב מאי עביד ליה

rum, mulierum, & servorum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Pellis holocausti*. Includit: Si ita est, cur dictum est: *Holocaustum viri*? Holocaustum quod inserviat viro: Excludit si mactatum fuerit extra tempus suum, & extra locum suum, quod ejus pellem sacerdotes non acquirant; Crederem posse includere, si non fuerit mactatum sine suo nomine? quoniam non inservit dominis ejus pellem sacerdotes non acquirent: Idcirco dictum est: *Pellis holocausti*: Omnimode pelles holocausti: Non probo nisi de pelle holocausti, de pellibus sanctitatum sanctitatum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Pellis holocausti*, *quod obtulerit*. Crederem posse includere vel pelles sanctitatum levium? Idcirco dictum est: *Holocausti*: Sicut holocaustum erat de sanctitatibus sanctitatum, ita pariter omnes sanctitates sanctitatum: R. Ismael dicit: *Pellis holocausti*: Non probo nisi de pelle holocausti, de pellibus sanctitatum sanctitatum unde probatur? Argumento: Si in holocausto, in quo non acquirit carnem, acquirit pellem, in sanctitatibus sanctitatum, quarum carnem acquirunt, non erit æquum, ut acquirant pellem? Altare probet, quod acquirit carnem, tamen non acquirit pellem: Quid altare, quod non acquirit partem, dices de sacerdotibus, qui acquirunt partem? Quoniam acquirunt partem, acquirent totum. Rabi dicit: Hæc ipsa omnia non requiruntur nisi pro pelle holocausti duntaxat: Etenim ubique pellis incedit post carnem; In juvencis comburendis, & hircis comburendis eorum pelles cum illis comburebantur; sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto, & sacrificia pacifica cœtus erant donum sacerdoti. Si vellent, decorticabunt, si non vellent, comedebant super pelle sua; At de holocausto dictum est. *Et decorticabit holocaustum*, & *dissecabit illud in frusta*: Crederem quod sacerdotes acquirerent pellem? Idcirco dictum est: *Offerenti illud*, *ipsi erit*. Excludit eo die lavandum, & indigentem expiationis, & lugentem; Crederem; non acquirent carnem, quæ erat pro comestione, at acquirent pellem, quæ non erat pro comestione? Idcirco dictum est: *Ipsi erit*: Excludit eo die lavandum, & indigentem expiationis, & lugentem: Doctor primus etiam eruit ex argumento rem, quæ probatur argumento a minori ad majus; molestiam exhibet, & scribit textus: Et R. Ismael hunc textum: *Quod obtulerit*: Quomodo explicat?

פרט לטבול יום ומחוסר כיפורים ואונן ותיפוק לי מלו יהיה רבי ישמעאל לטעמיה דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר בעולה לו יהיה ונאמר באשם לו יהיה מה להלן עצמותיו מותרין אף כאן עצמותיו מותרין מופני דאי לא מפני איכא למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותר לו יהיה קרא יתירא הוא.

מתניתא כל הקרשים שאירע בהן פסול קודם להפשיטן אין עורותיהן לכהנים אמר רבי חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה אמר רבי עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו וחכמים אומרים אין לא ראינו ראיה לא יצא לבית השריפה.

גמרא כל שאין לו בבשר אין לו בעורות ואף על גב דאפשטיה לעור קודם זריקה מני רבי אליעזר ברבי שמעון היא דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו אימא סיפא כל הקרשים שאירע בהן פסול קודם הפשיטן את עורותיהן לכהנים אתאן לרבי דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו רישא רבי אליעזר ברבי שמעון סיפא רבי אמר אביי מדסיפא רבי היא רישא נמי רבי היא ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה רבא אמר מדרישא אליעזר ברבי שמעון סיפא נמי רבי אליעזר ברבי שמעון ומאי קודם הפשט ומאי אחר הפשט קודם שנראו לה הפשט אחר שיראו להפשט מאי רבי ומאי רבי אליעזר ברבי שמעון דתניא רבי אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה הרי הוא כיוצא בו רבי אליעזר אומר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא בו רבי אליעזר ברבי שמעון אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא בו

cat? Excludit eo die lavandum, & indigentem expiationis, & lugentem; Et probat hinc: *Ipsi erit*. R. Samuel juxta opinionem suam: Dicit R. Jochanan nomine R. Ismael; Dictum est in holocausto: *Ipsi erit*: Et dictum est in sacrificio pro delicto: *Ipsi erit*: Sicut ibi ejus ossa sunt permissa, ita pariter hoc loco, ejus ossa sunt permissa: Si ita non esset, posset objici. Quid sacrificium pro delicto, cujus caro erat permissa? *Ipsi erit*: Textus est superfluus.

MISNA. Si in cunctis sanctitatibus contigerit profanatio ante earum excoriationem, earum pelles non erunt sacerdotibus. Dicit R. Chanina Segen sacerdotum: A diebus meis non vidi pellem eductam in domum combustionis. Dicit R. Akiba: Ex ejus verbis addiscimus: Si decorticetur primogenitum & deprehendatur discerptum, quod fruantur sacerdotes ejus pelle: Et sapientes dicunt: Non vidimus ullam demonstrationem: Igitur educatur in domum combustionis.

GEMARA. Qui non habet jus carne, non habet jus in pellibus, vel si decorticetur pellis ante adspersionem: Cujusnam hæc sententia est? R. Eliefer bar R. Simeonis, qui dicit: Sanguis non facit acceptare pellem seorsim: Dicam finem propositionis: Si in cunctis sanctitatibus contigerit profanatio ante earum excoriationem, earum pelles non erunt sacerdotibus: Adducitur juxta mentem Rabi, qui dicit: Sanguis facit acceptare pellem seorsim: Principium propositionis est R. Eliefer bar R. Simeonis, finis est Rabi: Dicit Abaje: Quoniam finis est Rabi, principium quoque erit Rabi: Et consentit Rabi; si non decorticet ante adspersionem: Raba dicit: Quoniam principium est R. Eliefer bar R. Simeonis, finis quoque erit R. Eliefer bar R. Simeonis: Quid ante excoriationem? Et quid post excoriationem? Ut ei ostenderent, num in eo esset vitium, & deinde ostenderent, ut mactaretur. Quid Rabi? Et quid R. Eliefer bar R. Simeonis? Etenim extat traditio: Rabi dicit: Sanguis facit acceptare pellem seorsim, & quando sit cum carne, si exoriatur in ea profanatio sive ante, sive post adspersionem, ecce erit illi similis: Rabi Eliefer dicit: Sanguis non facit acceptare pellem seorsim, & quando sit cum carne, si exoriatur in ea profanatio ante adspersionem, ecce erit illi similis. R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Sanguis facit acceptare pellem seorsim, & quando sit cum carne, si exoriatur in ea profanatio ante adspersionem, erit

illi

אחר זריקה הורצה בשר שעה אחת
יפשיטנו ועורו לכהנים לימא כרבי ﭏיעזר
ורבי יהושע קמיפלגי ועשית עולותיך הבשר
והדם רבי יהושע אומר אם אין דם אין
בשר אם אין בשר אין דם רבי אליעזר
אומר דם אף על פי שאין בשר שנאמר
ודם זבחיך ישפך אם כן מה תלמוד לומר
ועשית עולותיך הבשר ודם לומר לך מה
דם בזריקה אף בשר בזריקה הא למדת
שריוח יש בין כבש למזבח לימא מאן
דאמר הורצה כרבי ﭏיעזר ומאן דאמר לא
הורצה כרבי יהושע אליבא דרבי אלעזר
כולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא
דרבי יהושע מאן דאמר לא הורצה כרבי
יהושע מאן דאמר הורצה אמר לך עד
כאן לא קאמר רבי יהושע התם אלא
בבשר דליכא פסידא לכהנים אבל עור
דאיכא פסידא לכהנים אפילו רבי יהושע
מודי מירי דהוה דתנן נטמא בשר או
נפסל או שיצא חוץ לקלעים רבי אליעזר
אומר יזרוק רבי יהושע אומר לא יזרוק
ומודה רבי יהושע שאם זרק הורצה. אמר
רבי חנינא סגן הכהנים כו׳ ולא הרי פרים
הנשרפים ושעירים הנשרפים למצוותן לא
קאמרינן הרי קודם הפשט ודם זריקה
חלוץ קאמרת והאיכא אחר הפשט קודם
זריקה כרבי ﭏעזר ברבי שמעון דאמר אין
הדם מרצה על העור בפני עצמו ואיבעית
אימא אפילו תוקמא כרבי מודה רבי
שאין הפשט קודם זריקה והאיכא נמצאת
טריפה בבני מעיין קסבר נמצאת טריפה
בבני מעיין מרצה דיקא נמי דקתני אמר
רבי עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את
הבכור נמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו
שמע מינה ולא מאי קמשמע לן אפילו
בנבולין אמר חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן הלכה כרבי עקיבא ואף רבי עקיבא
לא אמר ﭏא כשהתירו מומחה אבל לא

illi similis, post adspersionem si acceptetur caro uno momento, decorticabitur, & pellis erit sacerdotibus: Dicendumne est juxta mentem R. Elieser, & R. Jehosua? Est dissensio: *Et facies holocausta tua carnem & sanguinem*. R. Jehosua dicit: Si non est sanguis, non est caro: si non est caro, non est sanguis. Rabi Elieser dicit: Sanguis, vel si non sit caro. Dictum est enim: *Et sanguinem sacrificiorum tuorum effundes*. Si ita est cur dictum est: *Et facies holocausta tua carnem & sanguinem*? Tibi dicit: Sicut sanguis adspergebatur, ita pariter caro spargebatur: Ecce docet, quod fuerit spatium inter clivum & altare: Dicendumne est, qui dicit; acceptatur; consentiat cum Rabi Eliefer; & qui dicit; non acceptatur; consentiat cum Rabi Jehosua? Juxta mentem Rabi Eliefer ex omnium consensu non est dissensio, sed est dissensio juxta mentem R. Jehosua; Qui dicit: Non acceptatur, consentit cum Rabi Jehosua; Qui dicit: Acceptatur: Tibi dicit: Usque huc non dicit Rabi Jehosua ibi nisi de carne, quæ non potest perdi a sacerdotibus, at de pelle, quæ potest perdi a sacerdotibus, vel R. Jehosua consentit; Ex eo quod legimus: Si polluatur caro, aut profanetur, aut educatur extra vela, R. Eliefer dicit; adspergetur sanguis; R. Jehosua dicit: Non adspergetur; & consentit R. Jehosua, si adspergat, quod expiet: Dicit Rabi Chanina Segen sacerdotum &c. At non juvenci comburendi, & hirci comburendi si comburantur juxta præceptum suum? Non dicimus: Ecce ante excoriationem, & ante adspersionem, quod extraheretur; dicis, & esse poterat post excoriationem, ante adspersionem juxta mentem R. Eliefer bar R. Simeonis, qui dicit: Sanguis non facit acceptare pellem seorsim. Et si velis dicam vel si statuatur juxta mentem Rabi, & consentit Rabi, quod non excoriet ante adspersionem; & si deprehendetur discerptio in visceribus; putat; si deprehendatur discerptio in visceribus, quod expiet; Præcise quoque docet: Dicit Rabi Akiba: Ex ejus verbis addiscimus: Si decorticetur primogenitum, & deprehendatur discerptum, fruuntur sacerdotes in ejus pelle: Hinc eruitur: At quid nobis dicit Rabi Akiba? Hoc nobis dicit; vel in terminis: Dicit Chijah bar Aba; dicit Rabi Jochanan; Constitutio juxta mentem R. Akiba: Et similiter R. Akiba non dicit, nisi quando permiserit peritus; at non, si non permiserit peritus. Et constitutio juxta mentem sapientum:

התירו מוסחה לא והילכתא כדברי חכמים בשר בקבורה והעור בשריפה.

מתניתא פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בזמן שהן נשרפין כמצותן בבית הדשן ומטמאין בגדים ואם אינן נשרפין כמצותן בבית חבירה ואינן מטמאין בגדים היו סובלין אותו במוטות ויצאו הראשונים חוץ לחומות העזרה והאחרות לא יצאו הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אינן מטמאין בגדים עד שיצאו יצאו אלו ואל מטמאין בגדים רבי שמעון אומר א׳ י׳ מטמאין עד שיצת האור ברובן נותח הבשר אין השורף מטמא בגדים.

גמרא מאי בירה אמר רבה בר בר חנה אמר ררי יוחנן מקום יש בהר הבית ובירה שמו וריש לקיש אמר כל הבית כולו קרוי בירה שנאמר ואל הבית אשר הבינותי אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה שלש בית הדשנין בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול קודם זריקה ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול אחר זריקה ומצוותן חוץ לשלש מחנות תני לוי שלשה בית הרשנין בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול בין קודם זריצה בין לאחר זריקה ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול ביציאתן ובמצוהן חוץ לשלש מחנות בעי רבי ירמיה לינה מהו שתועיל בפרים הנשרפין ובשעירים הנשרפין מי אמרינן כי מהניא לינה בבשר דבר אכילה אבל הני דלאו בני אכילה נינהו לא או דילמא לא שאני אמר רבא הא מילתא איבעיא לית לאביי ופשטנא ליה מיהא שוין שאם חישב באכילת פרים ובשריפיתן שלא עשה כלום מאי לאו מדמחשבה לא

Caro sepelitur, & pellis comburitur.

Misna: Juvenci comburendi, & hirci comburendi quando comburuntur juxta præceptum suum in domo cineris, polluunt vestes; si vero non comburuntur juxta præceptum suum in loco Bira, non pollunt vestes: Et qui portabunt vectibus; si priores egressi essent extra murum atrii, & posteriores nondum essent egressi, priores polluebant vestes, at posteriores non polluebant vestes; postquam egressi erant tam hi, quam illi polluebant: R. Simeon dicit: Non polluebant, nisi postquam accensus esset ignis in eorum maxima parte: Si discissa fuerit caro, comburens non polluebat vestes.

Gemara. Quid Bira? Dicit Raba bar bar Channa, dicit R. Jochanan: Locus erat in monte domus, qui Bira vocabatur: Et Risch Lakisch dicit: Tota domus vocabatur Bira: Dictum est enim: *Et ad domum, quam præparavi*. Dicit Rabi Nachman, dicit Raba bar Abua: Tres domus cineris erant; Domus cineris magna erat in atrio, ubi comburebant quæ profanata erant de sanctitatibus sanctitatum, & adipes sanctitatum levium, & juvencos comburendos, & hircos comburendos, in quibus contigerit profanatio ante adspersionem. Et domus alia cineris erat in monte domus, ubi comburebant juvencos comburendos, & hircos comburendos, in quibus contigerit profanatio post eorum adspersionem, & eorum eductionem extra tria castra. Docet Levi. Tres domus cineris erant: Domus cineris magna erat in atrio, ubi comburebant, quæ profanata essent de sanctitatibus sanctitatum, & adipes sanctitatum levium, & juvencos comburendos, & hircos comburendos, in quibus contigerit profanatio sive ante sive post adspersionem: Et erat alia domus cineris in monte domus, in qua comburebantur juvenci comburendi, & hirci comburendi, in quibus contigerit profanatio in eorum exitu & eductione extra tria castra. Quæsivit R. Hieremias: Pernoctatione imputatur in juvencis comburendis, & hircis comburendis? Quid dicunt? Quod inserviat pernoctatio in carne, quia est res quæ comeditur; At hæc quæ non comeduntur, minime. Fortasse non est diversum. Dicit Raba: Hoc quæsitum fuit ex Abaje; Certum est hinc, quod sint æqualia; Si cogitet de comedendis juvencis comburendis, & de hircis comburendis, nihil inservit: Itane est intelligendum? Cogitatio non

פסלה לינה נמי לא פסלה או דילמא מחשבה הוא דלא פסל אבל לינה פסלה תא שמע פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה מאי לאו לינת בשר לא לינת אימורים והא מדקתני סיפא כולן מועלין בהן בבית הדשן עד שיותר בשר מדסיפא בשר רישא נמי בשר מידי איריא סיפא בשר רישא אימורין תא שמע דתני לוי שאירע בהן פסול ביציאתן מאי לאו לינה לא פסול טומאה ופסול יציאה בעי רבי אליעזר יציאה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ושעירים הנשרפין מאי קמיבעיא ליה אמר רבי אליעזר אליבא דמאן עדין לא הגיע זמנו לצאת מי אמרינן בשר הני מילי בשר דאין סופן לצאת אבל הני דסופו לצאת לא או דילמא הכי נמי לא הגיע זמנו לצאת תא שמע דתני לוי שאירע בו פסול ביציאתו מאי לאו פסול יציאה פסול טומאה ופסול לינה בעי רבי אלעזר פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שיצא רובו במיעוט אבר מהו הך רובה דאבר בתוך מיעוטה שרינן ליה והא נפקא ליה או דילמא בשר רובה דבהמה שרינן פשיטא דלא שבקינן רובא דבהמה ואזליה בתר מיעוטא דאיברים אלא שיצא חציו ברוב איברים האי מיעוטא דאבר בתר רוב אבר שרינן ליה והא נפק ליה או דילמא בתר בהמה שרינן לה תיקו רבה בר רב הונא מתני לה בגברי במתעסקין בו חמשה בני אדם ונפקו תלתא ופשו להו תרי מא׳ בתר רוב מתעסקין אזלינן או בתר בהמה אזלינן תיקו בעי רבי אלעזר פרים ושעירים הנשרפים שיצאו וחזרו מהו מי אמרינן כיון דנפקי להו איטמי להו או דילמא כיון דהדור הדור אמר רבי אבא בר ממל תא שמע היו סובלין אותן במוטות הראשונים

non reprobat, pernoctatio quoque non reprobat: Aut fortasse cogitatio non reprobat, at pernoctatio reprobat: Veni & audi: In juvencis comburendis & hircis comburendis prævaricantur, postquam fuerint sanctificati, mactati, & facti convenientes, ut profanentur ab lavando eo die, & indigente expiationis, & pernoctatione: Itane est intelligendum? Pernoctatio carnis, at non pernoctatio adipum. At ecce postquam docuit finem propositionis; In cunctis prævaricantur in domo cineris, donec relinquatur caro: Quoniam in fine agitur de carne, in principio quoque agitur de carne finis respicit carnem, & principium adipes: Veni & audi, quod docet Levi. Si in iis contigerit profanatio in eorum exitu; Itane est intelligendum? Pernoctatione non fit illegitimum, immunditie fit illegitimum exitu. Quæsivit Rabi Eliezer: Eductio num imputatur in juvencis comburendis, & hircis comburendis? Quid est quod quæsivit ab eo? Dicit R. Eliezer juxta mentem illius qui dicit: Nondum pervenit tempus educendi. Quid dicemus? De carne agitur: In carne non est ejus finis ut educatur. At hæc finis eorum est, ut educantur: Nonne? Aut fortasse hic quoque nondum pervenit tempus educendi: Veni & audi, quod docet Levi; Si in eo contigerit profanatio in ejus exitu: Itane est intelligendum? quod fiat illegitimum exitu, illegitimum immunditie, & illegitimum pernoctatione? Quæsivit R. Eliezer: Si in juvencis comburendis, & hircis comburendis exierit major pars, detracto membro: Num majorem partem membri in minima parte consideramus? Et ecce eruitur: Aut fortasse carnem majorem partem animalis consideramus: Certum est, quod non relinquimus majorem partem animalis, ut incedamus post minorem partem membrorum; At si exierit dimidium in majori parte membrorum, hæc est minima pars membri: post majorem partem membri incedimus; Et ecce probat; Aut fortasse post animal incedimus; Quæstio non est soluta. Raba bar Rabi Ame docuit de viris in eo occupatis; Quinque homines, tres egressi sunt, & remanserint duo, num post occupatos incedemus, an post animal incedemus? Quæstio non est soluta. Quæsivit R. Elieter: Si juvenci, & hirci comburendi egrediantur, & revertantur, quid dicemus? quando egressi sunt, polluunt, an quando revertuntur? Dicit R. Aba bar Mimal: Veni & audi: Portabant vectibus, si prio-

יצאו חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא
יצאו הראשונים שיצאו חוץ לחומת העזרה
מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין
בגדים עד שיצאו ואי סלקא דעתך כיון
דנפקא להו איטמו הנך דאיכא נמי
ליטמא אמר רבינא הא בעינא ואחר
יבא אל המחנה וליכא אלא אמר רבי
אלעזר הכי בעי לה כגון דנקיטי לה
בבקולסי תנו רבנן פרים ופרה ושעיר
המשתלח והמשולחת השורפין והמוציאן
מטמא בגדים והן עצמן אין מטמאין
בגדים אבל מטמאין אוכלין ומשקין דברי
רבי מאיר וחכמים אומרים פרה ופרים
מטמאין אוכלין ומשקין שעיר המשתלח
אינו מטמא שהוא חי והחי אינו מטמא
אוכלין ומשקין בשלמא לרבי מאיר כדתנא
דבי רבי ישמע׳ דתנא דבי רבי ישמעאל
על כל זרע זרוע מה זרעים שאין סופן
ליטמא טומאה חמורה וצריכין הכשר אף
כל שאין סופן ליטמא טמאה חמורה
צריכין הכשר יצתה נבלת עוף טהור שסופה
ליטמא טומאה חמורה ואין צריכה הכשר
אלא לרבנן אי אין להו דתנא דבי רבי
ישמע׳ אפילו שעיר המשתלח אי לית ליה
אפילו פרה ופרים כי אתא רב דימי אמר
אמרי במערבא צריכין הכשר טומאה
ממקום אחר בעי רבי א׳עזר פרים ושעירים
הנשרפין מהו שיטמאו אוכלין ומשקין
בפנים כבחוץ מחוסר יציאה כמחוסר מעשה
דמי או לא בתר דבעיא הדר פשטה
מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי בעא
מיניה רבי אבא בר שמו׳ מרבי חייא בר
אבא נבלת עוף טהור לרבי מאיר מהו
ליטמא בכזית דמחתא לארעא לא
תיבעי לך דנקיט בפומיה לא תיבעי לך
כי תיבעי לך דנקיט ליה בידיה מחוסר
קריבה כמחוסר מעשה דמי או לא בתר
דבעיא הדר פשטה מחוסר קריבה לאו
כמחוסר מעשה דמי איתיביה שלשה עשר
דברים נאמרו בנבלת עוף טהור וזה אחד
מהן צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר
ומטמא טומאת אוכלין בכביצה מאי לאו

priores egressi essent extra murum atrii, & posteriores non essent egressi, priores qui egressi erant extra murum atrii, polluebant vestes, at posteriores non polluebant vestes, nisi quando egressi essent: Si putas, quod postquam egressi essent, polluerent, isti qui erant intus, debebant polluere: Dicit Rabina: Hoc quæro: *Et postea veniet in castra:* At non ita est: At dicit R. Eliesér; Sic quæsivit: Quando acceperunt baculis. Tradiderunt sapientes: Juvenci, & vacca, & caper emissarius, & qui educit, qui comburunt, & educunt polluunt vestes, at ipsi non polluunt vestes, at polluunt cibos & liquores: Verba R. Meir: At sapientes dicunt: Vacca & juvenci polluunt cibos & liquores, at caper emissarius non polluit cibos & liquores, quia erat vivus, & vivus non polluit cibos & liquores: Concedatur juxta mentem Rabi Meir, qui docet sicut schola R. Ismaelis. Etenim docet schola R. Ismael: *Super omne semen, & semen:* Sicut in seminibus eorum finis non est, ut polluant immunditie gravi, & requirunt dispositionem, ita pariter omnia, quorum finis non est, ut polluant immunditie gravi, & requirunt dispositionem; Excluditur cadaver volucris mundi, cujus finis est, ut polluat immunditie gravi, & requirit dispositionem: At juxta mentem sapientum non consentiunt cum traditione scholæ R. Ismael; vel caper emissarius: Non consentit: vel vacca, & juvenci: Quando venit R. Dimi dixit; Dixerunt in occidente: Requirunt dispositionem, si polluantur ex alio loco. Quæsivit R. Eliesér: Juvenci & hirci comburendi num polluunt cibos & liquores intus sicut foris? Deficiens exitu num reputatur sicut deficiens opere, an non? Postquam quæsivit, respondit; certum est, quod deficiens exitu reputatur sicut deficiens opere. Quæsivit R. Aba bar Samuelis a R. Chijah bar Aba. Cadaver volucris mundi juxta mentem Rabi Meir num polluit in quantitate olivæ; quando accipiat in terra abs te non requiritur. Quando recipiat ore, abs te non requiritur; Sed abs te requiritur, quando illud recipiat manu sua: Deficiens oblatione num reputatur sicut deficiens opere, an non? Postquam quæsivit, respondit; Certum est, quod deficiens oblatione non reputetur sicut deficiens opere: Objectio: Tredecim res dictæ sunt de cadavere volucris mundi, & hæc est una ex iis: Requiritur cogitatio, at non requiritur dispositio, & polluit immunditie ciborum in quantitate ovi. Itane est intelli-

רבי מאיר היא לא רבנן היא והא קתני
רישא צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר
ומאן שמעת ליה האי סברא רבי מאיר
ומדרישא רבי מאיר סיפא נמי רבי מאיר
מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא
והא מדקתני סיפא שחיטתה ומליקתה
מטהרת טריפתה מטומאתה מאן שמעת
ליה האי סברא רבי מאיר רישא וסיפא
רבי מאיר ומציעתא רבנן אין רישא וסיפא
רבי מאיר ומציעתא רבנן אמר ליה רב
המנונא לרבי זירא לא תותיב אכרעך
עד דאמרת לי הא מילתא נבלת העוף
טהור לרבי מאיר מונין לה ראשון ושני או
אין מונין ראשון ושני אמר ליה
כל היכא דמטמא אדם במגע מונין בו
ראשון ושני כל היכא דאין מטמא אדם
במגע אין מונין בו ראשון ושני בעא מיניה
רבי זירא מרבי אמי בר חייא ואמרי לה
מרבי אבין בר כהנא הא דתנן חיבורי
אוכלין על ידי משקין חיבור לטומאה קלה
ואין חיבור לטומאה חמורה מונין בו ראשון
ושני או אין מונין בו ראשון ושני אמר
ליה כל היכא דמטמא אדם מונין בו
ראשון ושני אין מטמא אדם אין מונין
בו ראשון ושני . יצאו אלו ואלו מנהני מילי
דתנו רבנן להלן הוא אומר חוץ לשלשה
מחנות כאן למחנה אחד לומר לך כיון
שיצא חוץ למחנה אחת מטמא בגדים
והיא גופה מנלן דתנו רבנן והוציא את
כל הפר אל מחוץ למחנה חוץ לשלשה
מחנות אתה אומר חוץ לשלשה מחנות או
אינו אלא מחנה אחד כשהוא אומר בפר
העדה מחוץ למחנה שאין צריך לומר שהרי
כבר נאמר כאשר שרף את הפר הראשון
ליתן לו מחנה שניה כשהוא אומר מחוץ
למחנה בדשן שאין צריך לומר שהרי כבר
נאמר על שפך הדשן ישרף ליתן לו מחנה
שלישית ורבי שמעון האי מחוץ למחנה
מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא רבי
אליעזר אומר נאמר כאן חוץ למחנה ונאמר

ligendum? Hoc juxta mentem R. Meir, at non juxta mentem sapientum. At ecce docet principium propositionis: Requiritur cogitatio, at non requiritur dispositio: Cujusnam hæc sententia est? Hæc est opinio R. Meir. Quoniam principium propositionis est R. Meir, finis quoque erit R. Meir: Is quoque docet. Hoc sicut adducitur, & illud sicut adducitur. Ecce postquam docuit finem; mactatio & unguesectio purificat ejus discerptum ab ejus immunditie. Cujusnam hæc sententia est? Hæc est opinio R. Meir. Principium & finis propositionis est R. Meir, & medium sapientum: Non est principium & finis est R. Meir, & medium sapientum: Dixit R. Amenuna τῷ R. Zira: Non repetes ponderationes tuas, donec mihi hoc dicas: Cadaveri volucris mundi juxta mentem R. Meir statueruntne gradum primum, & secundum, an non statuerunt gradum primum & secundum? Respondit: Quod polluit hominem tactu, statuerunt illi gradum primum & secundum; quod non polluit hominem tactu, illi non statuerunt gradum primum & secundum. Quæsivit R. Zira a R. Amme bar Chijah; & dixerunt illi ex mente Rabi Abin bar Channa: Ecce legimus: Conjunctiones ciborum per liquores sunt conjunctio ad immunditiem levem, non autem conjunctio ad immunditiem gravem: ibi numerant primum, & secundum gradum, an non numerant primum & secundum gradum? Respondit: Quod polluit hominem, in eo numerant primum & secundum gradum; quod non polluit hominem, in eo non numerant primum & secundum gradum: Excluduntur hæc & illa: Unde probantur? Tradiderunt sapientes: Ibi dictum est: *Extra tria castra*; hic extra una castra. Tibi dicit: Postquam exierit extra una castra, polluit vestes; & de ipso unde probatur? Tradiderunt sapientes. *Et educet totum juvencum extra castra:* Extra tria castra: Tu dicis extra tria castra; Aut non est dicendum nisi extra una castra; Quando vero dicit in juvenco congregationis: *Extra castra:* Quod non erat necesse ut diceretur; cum jam dictum sit: *Sicut combussit juvencum primum:* Ut assignet secunda castra: Quando vero dicit: *Extra castra* in cinere; quod non erat necesse ut diceretur; cum jam dictum sit: *Ad effusionem cineris comburet:* Ut assignet tertia castra: Et Rabi Simeon: *Extra castra*: quomodo explicat? Requiritur juxta traditionem. Rabi Eliezer dicit: Dictum est hic: *Extra castra*: Et dictum est ibi: *Extra castra*;

Si

להלן חוץ למחנה מה להלן חוץ לשלשה
מחנות אף כאן חוץ לשלשה מחנות
ומה להלן למזרחה של ירושלים אף
כאן למזרחה של ירושלים אלא לרבנן היכא
שריף להו כדתניא היכן נשרפין לצפון
ירושלם חוץ לשלש מחנות רבי יוסי הגלילי
אומר בבית הדשן נשרפין אמר רבא מאן
תנא דפליג עליה דרבי יוסי הגלילי רבי
אליעזר בן יעקב היא דתניא אל שפך הדשן
ישרף שיהא שם דשן שיקדים לשם דשן
רבי אליעזר בן יעקב אומר שיהא מקומו
משופך אמר ליה אביי דילמא במקומו
משופך פליגי תנו רבנן השורף מטמא
בגדים ולא המצית את האור מטמא
בגדים ולא המסדר את המערכה מטמא
בגדים ואיזהו השורף המסייע בשעת שריפה
יכול אף משנעשו אפר מטמא בגדים
תלמוד לומר אותם אותם מטמאין בגדים
ומשנעשין אפר אין מטמאין בגדים רבי
שמעון אומר אותם מטמאין בגדים ניתך
הבשר אין מטמאין בגדים מאי בינייהו
אמר רבא איכא בינייהו דשויא חרוכא.

פרק שלשה עשר

מתניתא השוחט והמעלה בחוץ חייב
על השחיטה וחייב על העלייה רבי יוסי
הגלילי אומר שחט בפנים והעלה בחוץ
חייב שחט בחוץ והעלה בחוץ פטור שלא
העלה אלא דבר פסול אמרו לו אף השוחט
בפנים ומעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו
הטמא שאכל בין קדש טמא בין קדש
טהור חייב רבי יוסי הגלילי אומר טמא
שאכל טהור חייב וטמא שאכל טמא
פטור שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו
אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע
בו טמאוהו וטהור שאכל טמא פטור
שאינו חייב אלא על טומאת הגוף.

גמרא בשלמא העלה כתיב עונש
וכתיב אזהרה עונש דכתיב ואל פתח אהל
מועד לא יביאנו אזהרה דכתיב השמר לך
פן תעלה עולותיך וכי הא דאמר רבי
אבין אמר רבי אליעזר כל מקום שנאמר

Sicut ibi extra tria castra, ita pariter hic extra tria castra; & sicut ibi ad orientem Hierusalem, ita pariter hic ad orientem Hierusalem: At juxta mentem sapientum ubi comburebat? Juxta traditionem ubi comburebantur? Ad aquilonem Hierusalem extra tria castra. R. Jose Galilæus dicit: In domo cineris comburebantur: Dicit Raba: Iste doctor, qui dissentit a R. Jose Galilæo, est R. Elieser ben Jacob: Etenim extat traditio. *Ad effusionem cineris comburet*. Ut ibi sit cinis, ut ibi antecedat cinis: R. Eliesor ben Jacob dicit: Ut ejus locus sit declivis: Respondit Abaje: Fortasse de loco declivi dissentiunt: Tradiderunt sapientes: Comburens polluit vestes, at non accendens ignem polluit vestes, neque disponens struem polluit vestes: Quinam est comburens? Qui auxiliatur tempore combustionis. Crederem, vel postquam facti sint cinis, quod pollurerent vestes? Idcirco dictum est: *Ipsos*: Ipsi polluunt vestes; at postquam facti sunt cinis non polluunt vestes: R. Simeon dicit: Ipsi polluunt vestes; at postquam dissecta fuerit caro in frusta, non polluunt vestes: In quo consistit controversia inter eos? Dicit Raba: Consistit controversia inter eos, quando sit combustio æqualis.

CAPUT XIII.

MISNA: Si mactet, & offerat foris, tenetur pro mactatione, & tenetur pro oblatione. R. Jose Galilæus dicit: Si mactet intus, & offerat foris, qui mactat foris tenetur, qui offert foris absolvitur, quia non offert nisi rem illegitimam. Dixerunt illi: Vel si mactet intus, & offerat foris; Postquam educuntur, profanantur: Immundus qui comedat sive sanctitatem immundam, sive sanctitatem mundam, tenetur; at immundus qui comedit immundum, absolvitur, quia non comedit nisi rem immundam: Dixerunt illi: Vel immundus qui comedat mundum; quando illud tangit, polluit; & mundus qui comedit immundum, absolvitur, quia non tenetur nisi propter immunditiem corporis.

GEMARA. Concedatur de offerente: Describitur pœna, & describitur præmonitio: Pœna; Scriptum est enim: *Et ad ostium tentorii conventus non adduxerit illum*. Præmonitio: Scriptum est enim: *Cave tibi ne offeras holocausta tua:* Num hoc est, quod dicit R. Abin? Dicit R. Elieser: Ubicunque dicitur: פן & אל: Non est nisi præceptum negativum;

השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה אלא
שחיטה בשלמא עונש דכתיב ואל פתח
אהל מועד לא הביאו אלא אזהרה מנלן
אמר קרא ולא יזבחו עוד האי מיבעי ליה
לכדרבי אליעזר דאמר מנין לזובח בהמה
למרקולים שהוא חייב דכתיב ולא יזבחו
עוד את זבחיהם אם אינו ענין לכדרבה
דכתיב איכה. יעבדו תנהו ענין לשלא
כדרכה אמר רבה קרי ביה ולא יזבחו עוד
וקרי ביה ולא עוד אכתי מיבעי ליה
לכדתניא עד כאן הוא מדבר בקרשים
שהקרישן בשעת איסור הבמות והקריבן
בשעת איסור הבמות שהרי עונשן אמור
ואל פתח אהל מועד אזהרה דכתיב השמר
לך פן תעלה עולותיך מכאן ואילך בזביחה
שהקרישן בשעת היתר הבמות והקריבן
בשעת איסור הבמות שנאמר למען אשר
יביאו בני ישראל את זבחיהם אשר הם
זובחים זבחים שהתרתי לך כבר על פני
השדה לומר לך הזובח בשעת איסור הבמות
מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב על פני
השדה והביאום ליהוה זו מצות עשה לא
תעשה מנין תלמוד לומר ולא יזבחו עוד
יכול יהא ענוש כרת תלמוד לומר חוקת
עולם תהיה זאת להם לדורותם זאת להם
ולא אחרת להם אלא אמר רבי אבין קל
וחומר מה במקום שלא ענש הזהיר מקום
שענש אינו דין שהזהיר אמר ליה רבינא
לרב אשי אם כן לא יאמר להו בחלב
ותיתי קל וחומר בנבלה מה נבלה שלא
ענש הזהיר חלב שענש אינו דין שהזהיר
אתא לקמיה דרבא אמר ליה מנבלה נמי
לא אתיא דאיכא למיפרך מה לנבלה שכן
מטמא משרצים טמאין מה לשרצים טמאים
שמטמאין במשהו משרצים טהורים מה
לשרצים טהורים שאיסורן במשהו מערלה
וכלאי הכרם מה לערלה וכלאי הכרם שכן

vum; At in mactatione concedatur de pœna; Scriptum est enim: *Et ad ostium tentorii conventus non adduxerit illum*; At de præmonitione unde probatur? Dicit textus: *Et non immolabunt amplius*. Hoc necesse est juxta mentem R. Eliéser: Etenim dicit R. Eliéser: Unde probatur, si quis immolet animal τῷ Markolis, quod teneatur? Ex eo quod scriptum est: *Et non immolabunt amplius sacrificia sua:* Si non potest explicari juxta institutum, quia scriptum est: *Quando colebant*. Explicetur quando non fiat juxta institutum: Dicit Raba: Legitur in eo: *Et non immolabunt ultra:* Et in eo legitur; *Nondum*. At necesse est juxta traditionem: Hactenus dixit de sanctitatibus, quas sanctificavit tempore interdicti excelsorum, & obtulit tempore interdicti excelsorum, de quibus jam pœna memorata est: *Et ad ostium tentorii conventus:* De præmonitione scriptum est: *Cave tibi ne offeras holocausta tua:* Hinc & ulterius loquitur de sacrificiis, quæ sanctificavit tempore permissionis excelsorum, & obtulit tempore interdicti excelsorum: Dictum est enim: *Propterea quod afferant filii Israel sacrificia sua, quæ immolaturi sunt:* sacrificia, quæ tibi jam permisi super facie agri; Tibi dicit: Si quis offerat tempore interdicti excelsorum, imputat illi textus, perinde ac offerat super facie agri: *Et afferant ea Domino*: Hoc est præceptum affirmativum, de præcepto negativo unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Et non immolabunt ultra*: Crederem quod esset pœna excidii? Idcirco dictum est: *Statutum perpetuum erit hoc illis in generationibus suis:* Hoc illis, at non aliud illis: At dicit R. Abin: Argumentum a minori ad majus: Si ubi non punit, præmonet, ubi punit, non erit æquum ut præmoneat? Dixit Rabina τῷ Rabi Asse; Si ita est, non dicendum erat de adipe; & probari potest argumento a minori ad majus ex cadavere. Si in cadavere, in quo non punit, præmonet, in adipe, in quo punit, non erit æquum ut præmoneat? Venit coram Raba dicens. Ex cadavere quoque non potest probari, quia potest explicari. Quid cadaver, quod polluit? Potest probari ex reptilibus immundis? Quid reptilia immunda, quæ polluunt onere? Potest probari ex reptilibus mundis: Quid reptilia munda, quæ vetita sunt onere? Potest probari ex præputio, & ex heterogeneis vineæ: Quid præputium, & heterogenea vineæ, quæ sunt usu interdicta? At potest probari ex fructibus anni septimi:

אסורין בהנאה משביעית מה לשביעית שכן
תופסת דמיה מתרומה שכן לא הותרה
מכללה מכולהו נמי שכן לא הותרו מכללן
אמר רבה אי קשיא לי הא קשיא לי הא
דתנן פסח ומילה מצות עשה תיתי בקל
והומר ממותיר מה מותיר שלא ענש הזהיר
פסח ומילה שענש אינו דין שהזהיר אמר
רב אשי אמריתא לשמעתה קמיה דרב
כהנא ואמר לי ממותיר לא אתיא דאיכא
למיפרך מה למותיר שכן אין לו תקנה
תאמר פסח יש לו תקנה וכי מזהירין מן
הדין אפילו למאן דאמר עונשין מן הדין
אין מזהירין מן הדין אלא כדרבי יוחנן
דאמר אתיא הבאה הבאה מה להלן לא
ענש אלא אם כן הזהיר אף כאן לא ענש
אלא אם כן הזהיר רבא אמר כדרבי יונה
דאמר רבי יונה אתיא שם שם מה להלן
לא ענש אלא אם כן הזהיר אף כאן לא
ענש אלא אם כן הזהיר אשכחן מקטרי
פנים שהעלן לחוץ מוקטרי חוץ שהעלן
לחוץ מנין אמר רב כהנא אמר קרא ואליהם
תאמר על הסמוכין תאמר מתקיף לה רבא
מי כתיב ועליהם ואליהם כתיב אלא כדתנא
דבי רבי ישמעאל ואליהם תאמר לערב
פרשיות רבי יוחנן אמר אתיא הבאה
הבאה מה להלן מקטורי חוץ אף כאן
מקטורי חוץ מתקיף לה רב ביבי הא דתנן
שלשים ושש כריתות בתורה תלתין ושבע
הויין דאיכא המעלה המעלה קשיא והדתנן
הזורק מקצת דמים בחוץ חייב מנלן נפקא
ליה מדתניא דם יחשב לרבות הזורק דברי
רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר או זבח
לרבות את הזורק ורבי ישמעאל האי או
זבח מאי עביד ליה לחלק ורבי עקיבא
לחלק מנא ליה נפקא מלא יביאנו ורבי
ישמעאל ההוא מיבעי ליה על השלם הוא
חייב ואינו חייב על החסר ורבי עקיבא

mi: Quid fructus anni septimi, quorum pretium additur? Potest probari ex separatione. Quid separatio, quæ non permittitur ab suo genere? Potest probari ex omnibus: quid omnia quæ non permittuntur ab suo genere? Dicit Raba: Si est oppositio mihi, hæc mihi est oppositio: Etenim legimus: Pascha & circumcisio sunt ex præcepto affirmativo: Probetur argumento a minori ad majus ex residuo: Quid residuum, in quo non punit, præmonet? in Paschate, & circumcisione, in quibus punit, non erit æquum ut præmoneat? Dicit Rabi Asse: Dixi juxta constitutionem coram R. Channa, & dixit mihi: Ex residuo non potest probari, quia potest explici: Quid residuum, cui non est correctio, dices de Paschate, cui est correctio? Num præmonent argumento? Vel juxta mentem illius qui dicit: Puniunt argumento, non præmonent argumento. At juxta mentem R. Jochanan qui dicit: Probetur *adductio*, *adductio*; Sicut ibi non punit, nisi præmoneat, ita pariter hoc loco non puniet, nisi præmonuerit: Raba dicit juxta mentem R. Jona: Etenim dicit R. Jonas: Probetur שם שם: Sicut ibi non punit nisi præmoneat, ita pariter hoc loco non puniet, nisi præmonuerit: Invenimus, quæ sunt intus adolenda si offerat foris, quæ sunt foris adolenda si offerat intus, unde probatur? Dicit R. Channa; dicit textus: *Et ad eos dices*: Et proximis dices: Objecit Raba: Num scriptum est: ועליהם? ואליהם scriptum est: At juxta traditionem scholæ Rabi Ismael: *Et ad eos dices*: Ad confundendum sectiones: R. Jochanan dicit: Probetur *adductio*, *adductio*. Sicut ibi loquitur de foris adolendis, ita pariter hoc loco de foris adolendis. Objecit Rabi Bibi. Ecce legimus: Sex & triginta excidia in lege: Triginta & septem sunt; quia erat offerens: In offerente est objectio: Hoc est quod legimus: Si spargat partem sanguinum foris, quod teneatur, unde probatur? Probatur ex traditione: *Sanguis imputabitur*. Ad includendum spargentem: Verba R. Ismael: R. Akiba dicit: *Aut sacrificium*. Ad includendum spargentem: Verba R. Ismaelis: R. Akiba dicit: *Aut sacrificium*. Ad includendum spargentem. Et R. Ismael: *Aut sacrificium* quomodo explicat? Ad dividendum. Et R. Akiba; ad dividendum unde probat? Probat ex eo quod dictum est: *Non adduxerint*. Et R. Ismael; Hoc necesse est pro illo: Pro integro tenetur, at pro deficiente non tenetur: Et Ra-

נפקא ליה מלעשות אותו ורבי ישמעאל חד למקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ וחד למקטרי חוץ שחסרו והעלו בחוץ והא תניא רבי ישמעאל אומר יכול מקטר פנים שחסרו והעלו בחוץ חייב תלמוד לומר לעשות אותו על השלם חייב ואינו חייב על החסר ורבי עקיבא מקוטר פנים שחסרו והעלו בחוץ חייב ורבי עקיבא האי דם יחשב מאי עביד ליה לרבות שחיטת חעוף ורבי ישמעאל נפקא ליה מאי אשר ישחט ורבי עקיבא אמר לך ההוא מיבעי ליה על השוחט הוא חייב ולא על המולק ורבי ישמעאל נפקא ליה מזה הדבר דתניא אשר ישחט אין לי אלא שוחט בהמה שחט עוף מנלן תלמוד לומר או אשר ישחט יכול אף המולק ודין הוא מה שחיטה דאין דרך הכשירה בפנים חייב מליקה שדרך הכשירה בפנים אינו דין שהוא חייב תלמוד לומר זה הדבר ורבי עקיבא אמר לך ההוא מיבעי ליה לגזירה שוה והא דתנן הקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור מנלן ומהיכא תיתי דחייב תיתי משחיטה מה לשחיטה שכן נפסלת שלא לשם לאוכלן בפסח תיתי מזריקה מה לזריקה שכן זר חייב עליה מיתה תיתי מבינייא אם כן לא יאמר בזריקה ותיתי מבינייא ותיתי משחיטה מה לשחיטה שכן נפסלת שלא לשם אוכלין בפסח תיתי מהעלאה מה להעלאה שכן ישנה במנחה ותיתי מבינייא להכא כתיב קרא למימר דלא אתא מבינייא אמר רבי אבהו שחט וזרק לדברי רבי עקיבא חייב שנים אביי אמר אפילו לרבי ישמעאל מחייב שנים להכי פלגינהו קרא שם תעלה שם תעשה שחט וזרק והעלה לדברי הכל חייב שתים תנו רבנן במחנה יכול השוחט עולה לדרום

Rabi Akiba probat ex eo quod dictum est: *Ad faciendum illum*. Et R. Ismael: Alterum exponit de adolendis intus, quæ sint deficientia, quando offerant foris, & alter de adolendis foris, quæ sint deficientia, quando offerant foris: At ecce traditio: R. Samuel dicit: Crederem intus adolendum, quod deficiat, si offerat foris, quod teneatur? Idcirco dictum est: *Ad faciendum illum*. Pro integro tenetur, at non tenetur pro deficiente: Et R. Akiba; Intus adolendum, quod sit deficiens, si offerat foris, tenetur: Et R. Akiba: *Sanguis imputabitur* quomodo explicat? Ad includendum qui mactet volucrem; & Rabi Ismael probat ex eo quod dictum est: *Aut qui mactaverit*. Et R. Akiba tibi dicit; Et hoc est illi necessarium: pro mactatione tenetur, at pro ungue sectione non tenetur: Et R. Ismael probat ex eo quod dictum est: *Hoc est res*. Etenim extat traditio: *Qui mactaverit*. Non probo nisi de eo, qui mactet animal, qui mactat volucrem, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Qui mactaverit*: Crederem vel si ungue secaret? Et ratio dictitat: Si propter mactationem, quæ non solet esse legitima intus, tenetur, propter ungue sectionem, quæ solet esse legitima intus, non erit æquum ut teneatur? Idcirco dictum est: *Hæc est res*. R. Akiba tibi dicit: Hoc est illi necessarium a pari. Etenim legimus: Si pugillet, & accipiat sanguines foris, quod absolvatur, unde probatur? Et unde probabitur, quod teneatur? Probetur ex mactatione: Quid mactatio, quæ reprobatur, si mactet sine nomine comedentium in Paschate? Probetur ex adspersione; quid adspersio, cujus causa alienus reus est mortis? Probetur ex utroque. Si ita est non dicet de adspersione; & probetur ex utroque: Et probetur ex mactatione: Quid mactatio, quæ profanatur, si non mactet nomine comedentium in Paschate? Probetur ex holocausto; quid holocaustum, cum agatur de munere? At probetur ex utroque. Hac de causa scribit textus, dicendo, quod non probetur ex utroque: Dicit R. Abau: Si mactet & spargat, juxta verba Rabi Ismael, non tenetur nisi semel; juxta verba R. Akiba bis tenetur; Abaje dicit, vel juxta mentem R. Ismael, bis tenetur: Idcirco ea dividit textus: *Ibi offeres, ibi facies*. Si mactet & spargat, & offerat, omnium consensu bis tenetur. Tradiderunt sapientes: *In castris*. Crederem si mactet holocaustum

יהא חייב תלמוד לומר אל מחוץ למחנה
יכול חוץ לשלש מחנות מנין אף במחנה
לויה תלמוד לומר במחנה אי במחנה
יכול השוחט עולה בדרום יהא חייב תלמוד
לומר או אל מחוץ למחנה מה חוץ למחנה
מיוחד שאין ראוי לשחיטת קדשים ולשחיטת
כל זבח יצא דרום שאף על פי שאין
ראוי לשחיטת קדשי קדשים ראוי לשחיטת
קדשים קלים אמר עולא השוחט על גגו
של היכל חייב הואיל ואין ראוי לשחיטת
כל זבח מתקיף לה רבא אם כן ניכתוב
קרא אל מחוץ למחנה ולא בעי אל פתח
אהל מועד אל פתח אהל מועד למה לי
לאו למעוטי גגו ולרבא אם כן ניכתוב אל
פתח אהל מועד ואל מחוץ למחנה למה לי
לאו לאיתויי גגו אמר רב מרי לאיתויי
כולה בפנים וצוארה בחוץ בחוץ אמאי
קפיד רחמנא אשחיטה שחיטה בחוץ היא
לאו לאיתויי כולה בחוץ וצוארה בפנים
איתמר המעלה בזמן הזה רבי יוחנן אמר
חייב ריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר
חייב קדושה ראשונה קידשה לשעתה
וקידשה לעתיד לבא ריש לקיש אמר
פטור קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא
קידשה לעתיד לבא ממאי דבפלוגתא
דרבי אליעזר ורבי יהושע קמיפלגי דתנן
אמר רבי אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו
עושים קלעים בהיכל קלעים בעזרות אלא
שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרה בונין מבפנים
אמר רבי יהושע שמעתי שהיו מקריבין
ואף על פי שאין בית ואוכלין קדשי קדשים
אף על פי שאין קלעים קדשים קלים
ומעשר שני אף על פי שאין חומה מפני
שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה
לעתיד לבא אמר ליה רבינא לרב אשי
ממאי דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה
לשעתה וקדשה לעתיד לבא ומר סבר
דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לרבי
אליעזר מנא ליה למה לי לצניעותא בעלמא

in auſtro, quod teneatur? Idcirco dictum eſt: *Extra caſtra*. Crederem extra tria caſtra? unde probatur vel in caſtris Levitarum? Ex eo quod dictum eſt: *In caſtris*: Si in caſtris, crederem ſi mactet holocauſtum in caſtris, quod teneatur? Idcirco dictum eſt: *Extra caſtra*: Sicut extra caſtra erat locus peculiaris, qui non erat conveniens mactationi ſanctitatum, & mactationi omnium ſacrificiorum, excluditur plaga auſtralis, quæ licet non ſit conveniens mactationi ſanctitatum ſanctitatum, tamen erat conveniens mactationi ſanctitatum levium. Dicit Ela; Si mactet ſuper tecto templi tenetur, quia non erat conveniens mactationi cujuſcunque ſacrificii: Objecit Raba: Si ita eſt, ſcribere debuiſſet textus *extra caſtra*, & non erat neceſſe, ut diceret: *Ad oſtium tentorii conventus*: *Ad oſtium tentorii conventus* quorſum? Nonne ad excludendum tectum? Et juxta mentem Raba: Si ita eſt; Scribere debuiſſet textus: *Ad oſtium tentorii conventus*; & *extra caſtra* quorſum? Nonne ad includendum tectum? Dicit R. Mari; ad includendum, ſi totum eſſet intus, & ejus collum foris: Cur attendit textus ad mactationem? Mactatio ſi fiat foris: Nonne ad includendum, ſi totum fuerit intus & ejus collum foris? Sicuti dictum eſt: Si quis offerat hoc tempore; R. Jochanan dicit: Reus eſt: Riſch Lakiſch dicit: Liber eſt: R. Jochanan dicit. Reus eſt: Sanctitas prima fuit pro eo tempore, & ſanctificavit pro tempore futuro: Riſch Lakiſch dicit: Liber eſt; Sanctitas prima ſanctificavit pro eo tempore, & non ſanctificavit pro tempore futuro: Unde oritur diſſenſio R. Elieſer, & R. Jehoſua qui diſſentiunt? Etenim legimus. Dicit R. Elieſer; quando ædificarunt in templo, fecerunt vela in templo, vela in atrio; at quæ fecerunt in templo, ædificarunt ab ſpatio exteriori, & in atrio ab ſpatio interiori: Dicit R. Jehoſua: Audivi, quod offerrent, vel ſi non eſſet ædificata domus, & comederent ſanctitates ſanctitatum, vel ſi non eſſent vela, & ſanctitates leves, & decimam ſecundam, vel ſi non eſſet murus, quia ſanctitas prima ſanctificavit pro eo tempore, & ſanctificavit pro tempore futuro. Dixit Rabina τῷ R. Aſſe: Unde probatur? Cum ex omnium conſenſu ſanctitas prima ſanctificaverit pro eo tempore, & ſanctificaverit pro tempore futuro. Et Mor putat, docendum quod dicit: Num dices vela juxta mentem R. Elieſer? Unde probatur? Quorſum? Propter ſimplicem ve-

איתמר המעלה ואין בו כזית ועצם משלמו לכזית רבי יוחנן אמר חייב ריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר. חייב חיבורי עולין כעולין דמו בעי רבא המעלה ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית מהו אמר ליה רבא מפרזקיא לרב אשי לאו היינו פלוגתייהו דרבי יוחנן וריש לקיש תיבעי לרבי יוחנן ותיבעי לריש לקיש תיבעי לרבי יוחנן עד כאן לא קאמר רבי יוחנן התם אלא עצם דמינא דבשר הוא אבל מלח דלאו מינא דבר יונה הוא לא תיבעי לריש לקיש עד כאן לא קאמר ריש לקיש התם אלא דאפריש מינה לאסוקי לא או דילמא לא שנא היקו. רבי יוסי הגלילי אומר כו'.
השיב רבי תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר השיב רבי אלעזר בר שמעון תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו תאמר בשוחט בחוץ שאין קודש מקבלו מאי בינייהו אמר זעירי שחיטה איכא בינייהו רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו. טמא שאכל בין קודש כו'. שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי אמר רבא בל היכא דנטמא טומאת הגוף ואחר כך נטמא בשר דכולי עלמא לא פליגי דחייב שכן טומאת הגוף בכרת כי פליגי בשנטמא בשר ואחר כך נטמא הגוף דרבנן סברי אמר מגו ורבי יוסי הגלילי סבר נהי דפינו לא אמר תיתי טומאת הגוף דחמירא ותחול על טומאת בשר אמר רב אשי ממאי דטומאת הגוף חמורה דילמא טומאת בשר חמורה שכן יש לה טהרה במקום.

מתניתא חומר בשחיטה מבעלייה ובעלייה מבשחיטה חומר בשחיטה שהשוחט להדיוט חייב והמעלה להדיוט פטור חומר בעלייה שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים

verecundiam; Sicuti dictum est: Si quis offerat, & in eo non sit quantitas olivæ, & os compleat quantitatem olivæ, R. Jochanan dicit; reus est; Risch Lakisch dicit; Liber est: R. Jochanan dicit: Reus est: Conjunctiones adscendentium sicut adscendentia reputantur: Quæsivit Raba: Siquis offerat caput filii columbæ, in quo non est quantitas olivæ, & sal compleat quantitatem olivæ; quid? Respondit Raba ex Perzakia לר׳ R. Asse; Non hæc est dissentio R. Jochanan, & Rabi Lakisch: Requiritur juxta mentem R. Jochanan, & requiritur juxta mentem Risch Lakisch; Requiritur juxta mentem Rabi Jochanan; usque huc non dixit ibi Rabi Jochanan nisi os, quod est ex specie carnis; at non de sale, quod non est de specie filii columbæ: Requiritur juxta mentem Risch Lakisch; Usque huc non dixit ibi Risch Lakisch, nisi quando separet ex eo, non ad adolendum autem, & fortasse non variat: Quæstio non est soluta: R. Jose Galilæus dicit &c. Respondit Rabi pro R. Jose Galilæo. Quid si mactet intus, & offerat foris, cum illi non fuerit tempus permissionis? Respondit R. Eliesser bar Simeonis pro R. Jose Galilæo: Quid si mactet intus, & offerat foris, cum sanctuarium illud receperit, dices de eo qui mactet foris, cum sanctuarium illud non receperit? In quo consistit controversia inter eos? In mactatione consistit controversia inter eos: Raba dicit: Si accipiat vase profano, in hoc consistit differentia inter eos: Immundus si comedat sive sanctum &c. Recte dixerunt sapientes לר׳ R. Jose Galilæo. Ubicunque polluitur immunditie corpus, & postea polluitur caro, omnium consensu non est dissensio, quod teneatur, quod immundities corporis puniatur excidio; at est dissensio, quando polluitur caro, & postea polluitur corpus, sapientes putant dicendum ex corpore; & Rabi Jose Galilæus putat: recte ex corpore, non dicit: Veniat immundities corporis quæ est gravis, & profanetur super immunditie carnis; Dicit Rabi Asse: Unde probatur, quod immundities corporis sit gravis? Fortasse immundities carnis erit gravis, quia est illi purificatio in loco.

Misna. Gravior est conditio in mactatione, quam in oblatione, & gravior est conditio in oblatione, quam in mactatione; si enim mactet pro idiota tenetur; Si autem offerat pro idiota absolvitur. Gravior est conditio in oblatione; Etenim si duo apprehendant cultrum, & mactent, absolvuntur; Si ap-

אחזו באבר והעלו חייבין והעלה חזר והעלה וחזר והעלה חייב על כל עלייה דברי רבי ישמעאל רבי יוסי אומר אינו חייב אלא אחת אינו חייב עד שיעלה לראש המזבח רבי ישמעאל אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב.

גמרא מאי שנא המעלה להדיוט דפטור דכתיב ליהוה בשחיטה נמי הכתיב ליהוה שאני התם דאמר קרא איש איש גבי העלאה נמי כתיב איש איש מיבעי ליה לשנים שאחזו בסכין ושחטו שפטורין שאני התם דאמר קרא ההיא אחד ולא שנים אי הכי גבי העלאה הא כתיב ההוא מיבעי ליה למעוטי שוגג אנוס ומוטעה אי הכי ה״נ מיבעי למעוטי אנוס שוגג ומוטעה תרי הוא כתיבי ואלא ליהוה למה לי להוציא שעיר המשתלח. חומר בהעלאה כו׳. תנו רבנן איש איש לרבות שנים שאחזו באבר והעלו חייבין שיכול והלא דין הוא ומה השוחט להדיוט שחייבין שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורין המעלה להדיוט שפטור אינו דין ששנים שאחזו פטורין תלמוד לומר איש איש דברי רבי ישמעאל רבי יוסי אומר ההיא אחד ולא שנים אם כן מה תלמוד לומר איש איש דברה תורה בלשון בני אדם ורבי שמעון האי ההוא מיבעי ליה למעוט שוגג אנוס מוטעה ורבי יוסי מהוא ההוא ורבי שמעון הוא ההוא לא דריש ורבי יוסי מרהא איש איש דברה תורה כלשון בני אדם ואלא השוחט להדיוט מנא ליה דחייב נפקא ליה מדם יחשב לאיש ההוא דם שפך ואפילו השוחט לאיש אמר ריש לקיש מחלוקת בארבעה וחמשה איברים דמר סבר כי כתב לעשות אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר אכל בהמה כתיב ומר סבר אבר אבר כתיב אבל אבר אחד דברי הכל אינו חייב אלא אחת ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דמר סבר מוקטרי פנים שחסרת והעלה בחוץ חייב

prehendant membrum, & offerant, tenentur pro singulis oblationibus. Verba Rabi Ismael: Rabi Jose dicit; Non tenetur nisi semel; neque tenetur donec offerat super verticem altaris. Rabi Ismael dicit: Vel si offerat super saxum, aut super petram, tenetur.

GEMARA. Quid variat; si offerat pro idiota quod sit liber? Scriptum est enim: *Domino*. In mactatione quoque scriptum est: *Domino:* Diversum est ibi, quia dicit textus: *Vir*, *vir*. De oblatione quoque scriptum est: *Vir*, *vir*. Hoc necesse est; si duo apprehendant cultrum, & mactent, quod absolvantur: Diversum est ibi, quia dicit textus: ההיא: Unus, non duo; Si ita de oblatione, ecce scribit textus: ההוא: Necesse est ad excludendum errantem, coactum, & deceptum; si ita est, vel in hoc excludendi erant coactus, errans, & deceptus; duo sunt textus: Atqui *Domino* quorsum? Ad excludendum hircum emissarium. Gravior est conditio in oblatione &c. Tradiderunt sapientes: *Vir*, *vir:* Ad includendum duos qui apprehenderint membrum, & obtulerint, quod teneantur: Crederem probari posse argumento? Si mactet pro idiota, ubi duo tenentur, si apprehendant cultrum, & mactent, absolvuntur, si offerat pro idiota absolvitur, non erit æquum, ut si duo apprehendant; absolvantur? Idcirco dictum est: *Vir*, *vir*. Verba R. Ismael. R. Jose dicit: ההיא: Unus, non duo. Si ita est, cur dictum est: *Vir*, *vir*? Loquitur lex juxta consuetudinem hominum; & R. Simeon: ההוא requirit ad excludendum errantem, coactum, & deceptum. Et R. Jose ex ההוא probat: Et R. Simeon ההוא non exponit: Et Rabi Jose ex איש איש probat: Loquitur lex juxta consuetudinem hominum: Quando dicitur איש איש similiter lex loquitur juxta consuetudinem hominum: Si mactet pro idiota unde probatur, quod teneatur? Probatur ex eo quod dictum est: *Sanguis imputabitur viro illi*. Sanguis effusus. Vel si mactet pro viro. Dicit Risch Lakisch: Contendunt de quatuor, & quinque membris. Etenim Mor putat: Quando scriptum est: *Ad faciendum illum*. Pro integro tenetur, at pro deficiente non tenetur: *Comedetur animal*: scriptum est: Et Mor putat: Membrum, membrum scriptum est: At pro uno membro ex omnium consensu non tenetur nisi semel. Et R. Jochanan dicit: Contentio est de membro: Etenim Mor putat; Si de iis, quæ intus adolentur, sit deficiens, & offerat

ומר סבר פטור אבל בארבעה וחמשה איברין דברי הכל חייב על כל אבר ואבר ופליגא דעולא דאמר עולא הכל מודים במוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ שחייב לא נחלקו אלא במוקטרי פנים שחסרו והעלו בפנים דמר סבר פטור ומר סבר חייב ופליגא דאבוה דשמואל אלישנא קמא דעולא אמר אבוה דשמואל כמאן מהדרינן פוקעין לגבי מזבח כמאן דלא כרבי יוסי. ואינו חייב עד שיעלה כו׳ אמר רב הונא מאי טעמא דרבי יוסי דכתיב ויבן מזבח ליהוה אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון דכתיב ויקח את גדי העזים ואת המנחה ויעלהו על הצור ליהוה ואידך נמי והכתיב ויבן מזבח ליהוה ההוא גובהא בעלמא ואידך נמי הא כתיב ויקח מנוח הוראת שעה היה ואיבעית אימא היינו טעמא דרבי שמעון כדתניא רבי שמעון אומר מזבח פתח אהל מועד ואין מזבח בבמה לפיכך העלה על הסלע או על האבן חייב בעי רבי יוסי בר חנינא קרן וכבש וריבוע מהו שיעכבו בבמה אמר ליה רבי ירמיה תניא קרן וכבש וריבוע ויסוד מעכבין בבמה גדולה ואין מעכבין בבמה קטנה.

מתניתא אחד קדשים בשרין ואחד קדשים פסולין שהיה פסולן בקודש והקריבו בחוץ חייב המעלה כזית מן העולה ומן האימורין בחוץ חייב.

גמרא חנו רבנן אשר יעלה עולה או זבח אין לי אלא עולה מנין לרבות אימורי אשם ואימורי חטאת ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים תלמוד לומר זבח מנין לרבות הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח והמנסך שלשת לוגין יין ושלשת לוגין מים תלמוד לומר ואל פתח אהל מועד לא יביאנו כל

ferat foris, tenetur: Et Mor putat, quod liber sit. At in quatuor & quinque membris ex omnium consensu tenetur pro singulis membris. Atqui est dissensio Ela. Etenim dicit Ela: Omnes conveniunt, si ea quæ intus adolentur, deficiant, si offerat foris, quod teneatur; non contendunt nisi de iis quæ intus adolentur, si deficiant, & offerat intus; Mor putat, quod sit liber, & Mor putat, quod teneatur; At est dissensio patris Samuelis contra primam lectionem Ela: Dicit pater Samuelis; juxta mentem illorum, qui restituunt fissiones super altare; Juxta eorum mentem non est juxta sententiam R. Jose. Et non tenetur donec offerat &c. Dicit R. Huna: Quænam est ratio R. Simeonis? Scriptum est: *Et ædificavit altare Domino*. Dicit R. Jochanan: Quænam est ratio R. Simeonis? Scriptum est: *Et accepit hœdum caprarum, & munus, & obtulit super rupe Domino*. Alia expositio. Et scriptum est: *Et ædificavit altare Domino:* Hoc erat excelsum vulgare: Alia traditio: scriptum est quoque: *Et accepit Manue*. Documentum pro eo tempore; & si velis dicam: Hæc ipsa est ratio R. Simeonis juxta traditionem. R. Simeon dicit: *Altare ad ostium tentorii conventus:* At non altare in excelso. Idcirco si offerat super saxo, aut super lapide, tenetur: Quæsivit R. Jose bar Chanina: Cornu, & clivus, & quadratura impediuntne in excelso? Respondit illi Rabi Hieremias: Traditio: Cornu, & clivus, & quadratura, & basis impediunt in excelso magno, at non impediunt in excelso parvo.

MISNA. Tam sanctitates legitimas, quam sanctitates illegitimas, si profanentur in Sanctuario, si offerat foris, tenetur, si offerat quantitatem olivæ de holocausto, & de adipibus foris, tenetur.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Qui obtulerit holocaustum, aut sacrificium*. Non probo nisi de holocausto: unde probatur ad includendum adipes sacrificii pro delicto, & adipes sacrificii pro peccato, & adipes sanctitatum sanctitatum, & adipes sanctitatum levium? Ex eo quod dictum est: *Sacrificium*. Unde probatur ad includendum pugillum, & thus, & suffitum, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & libationem trium logorum vini, & trium logorum aquæ? Ex eo quod dictum est: *Et ad ostium tentorii conventus non adduxerit:* Pro cunctis, quæ adducuntur ad tentorium con-

הבא לאהל מועד חייבין עליו בחוץ ואין לי אלא קדשים כשרים מנין לרבות פסולין כגון הלן והיוצא והטא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקיבלו פסולין וזרקו את דמו והניתנין למטה שנתנן למעלה והניתנין למעלה שנותנן למטה והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והניתנין בפנים שנתנן בחוץ ופסח וחטאת שנתן שלא לשמן מנין תלמוד לומר לא יביאנו לעשות כל המתקבל בפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ. המעלה כזית מן העולה כו'. עולה ואימוריהן אין שלמים ואימוריהן לא תינח להא דתנו רבנן עולה ואימוריהן מצטרפין לכזית להעלותו לחוץ ולחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא בשלמא העלאה עולה דכליל אין שלמים לא אלא פיגול ונותר מאי טעמא והא דתנן כל הפיגולין מצטרפין וכל הנותרין מצטרפין קשיא פיגול אפיגול קשיא נותר אנותר פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבה פיגול נותר אנותר לא קשיא כאן בנותר כאן בשניתותרו שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע היא דתניא רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר בהן כזית בשר וכזית חלב זורק את הדם חצי זית בשר וחצי זית חלב אינו זורק את הדם ובעולה חצי זית בשר וחצי זית חלב זורק את הדם מפני שכולה כליל ומנחה אפילו כולה קיימת לא יזרק.

מתניתא הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחד מהן כזית בחוץ חייב רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את כולן ובולן שהקריב כפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ חייב וכולן שחסרוה כל שהו

conventus, tenentur, si offerant foris. Non probo nisi de sanctitatibus legitimis, unde probatur ad includendum illegitimas, sc. pernoctans, & eductum, & immundum, & mactatum extra tempus suum, & extra locum suum, & si acceperint illegitimi, & adsperserint ejus sanguinem, & si deorsum adspergendos sursum adsperserit, & si sursum adspergendos deorsum adsperserit, si foris adspergendos adsperserit intus, & si intus adspergendos adsperserit foris, & Pascha, & sacrificium pro peccato, si adsperserit sine suo nomine, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Non adduxerit eum ad faciendum*. Omne quod accipitur in ostio tentorio conventus, ejus causa tenentur, si offerant foris. Si offerat quantitatem olivæ de holocausto &c. De holocausto, & de ejus adipibus, utique, at non de pacificis, & de eorum adipibus: Concedatur juxta illud quod tradiderunt sapientes: Holocaustum, & ejus adipes inter se coalescunt in quantitate olivæ, ut si quis offerat foris teneatur nomine abominandi residui, & immundi: Concedatur si offerat holocaustum: Holocaustum, quod totum absumebatur, utique, at non pacifica: At abominandum, & residuum qua de causa? At tradiderunt sapientes: Omnia abominanda coalescunt, & omnia residua coalescunt: Objectio: abominandum contra abominandum; Objectio: residuum contra residuum: Abominandum contra abominandum, non est objectio: Hic agitur de abominando, & ibi de cogitatione abominandi: Residuum contra residuum, non est objectio. Hic agitur de residuo, & ibi agitur, quando fuerit residuum sine adspersione sanguinis: Cujusnam hæc sententia est? R. Jehosua: Etenim extat traditio: R. Jehosua dicit: De cunctis sacrificiis in lege memoratis, si relinquatur quantitas olivæ de carne, & quantitas olivæ de adipe, sparget sanguinem; Si dimidium olivæ de carne, & dimidium olivæ de adipe, non sparget sanguinem, At in holocausto dimidium olivæ de carne, & dimidium olivæ de adipe, sparget sanguinem, quia totum absumebatur: At in munere, vel si totum conservetur non sparget.

MISNA: De pugillo, & de thure, & de suffitu, & de munere sacerdotum, & de munere sacerdotis uncti, & de munere libaminum si de uno ex iis offerat quantitatem olivæ foris, tenetur: R. Elieser absolvit, donec offerat omnia, & si offerat omnia intus, & relinquatur ex iis quantitas olivæ, & offerat fo-

והקריבו בחוץ פטור המקריב קדשים ואימורים בחוץ חייב .

גמרא תנו רבנן המקטיר כזית בחוץ חייב חצי פרס בפנים פטור פטור סלקא דעתך אמאי הקטרה היא אמר רבי זירא אמר רב חסדא ,אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מאי פטור פטור ציבור אמר רבי זירא אי קשיא לי הא קשיא לי הא דאמר רב עלה בהא אפילו רבי אליעזר מודה דהא רבי אליעזר לאו הקטרה היא קאמר אמר רבה בהקטרה דהיכל דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בהקטרה דפנים דמר סבר מלא חפניו דווקא ומר סבר מלא חפניו לאו דוקא אמר ליה אביי והא כי קא כתיבה חוקה בהקטרה דפנים הוא דכתיב אלא אמר אביי בהקטרה בפנים כולי עלמא לא פליגי כי פליגי בהקטרה דהיכל מר סבר ילפינן פנים מחוץ ומר סבר לא ילפינן אמר רבא השתא חוץ מחוץ לא ילפינן רבנן פנים מחוץ מיבעיא מאי היא דתניא יכול המעלה פחות מכזית קומץ ופחות מכזית אימורין והמנסך פחות משלשת לוגין יין משלשה לוגין מים יהא חייב תלמוד לומר לעשות על השלם חייב ואינו חייב על החסר והא פחות משלשת לוגין דאית בהו כמה זיתים ולא ילפינן רבנן חוץ מחוץ אלא אמר רבא כגון דקבעינהו שני חצאי פרס במנא מר סבר קביעות מנא מילתא היא ומר סבר לאו מילתא היא אמר רבא השתא למאן דאמר קביעתא דמנא ולא כלום הוא קבע ששה לפר ומשך מהן ארבעה והקריבן בחוץ חייב שראויין לכבש חסרו כל שהו והקריבן בחוץ פטור רב אשי אמר גיסוך מהקטרה לא ילפי רבנן אף על גב דחוץ מחוץ לא ילפי הקטרה מהקטרה ילפי אף על גב דחוץ מפנים. וכולן שהקריבן. איבעיא להו חסרון דחוץ שמיה חסרון או לא שמיה חסרון מי אמרינן כיון דנפק איפסלו להו מה לי חסר מה לי יתר או דילמא יוצא

foris, absolvitur; Si offerat sanctitates & adipes foris, tenetur.

Gemara: Tradiderunt sapientes: Si adoleat quantitatem olivæ foris, tenetur; si dimidium intus, absolvitur quod absolvatur, putas? Cur hæc erit adolitio? Dicit R. Zira, dicit R. Chasda, dicit R. Hieremias bar Aba, dicit Rab: Quid absolvitur? Absolvitur pro cœtu. Dicit R. Zira: Si mihi est objectio, hæc mihi est objectio. Hoc est quod dicit de illo Rab; vel Rabi Eliefer consentit: Etenim R. Eliefer, quod hæc non sit adolitio, dicit: Dicit Raba: De suffitu templi omnes conveniunt, quod non sit dissensio; at dissensio est de suffitu interiori: Etenim Mor putat: *Plenitudinem pugillorum suorum:* Præcise: Et Mor putat: *Plenitudinem pugillorum suorum:* Non præcise. Dixit Abaje: At ecce sic scriptum est: *Statutum*: de suffitu interiori scriptum est: At dicit Abaje: De suffitu interiori omnes conveniunt, quod non sit dissensio: At dissensio est de suffitu templi: Mor putat: Docemur interius ab exteriori; & Mor putat: Non docemur. Dicit Raba: Jam vero exterius ab exteriori non docemur; Sapientes interius ab exteriori requirunt: Quid illud est? Etenim extat traditio: Crederem, si offerat minus quantitate olivæ de pugillo, & minus quantitate olivæ de adipibus, & si libet minus de tribus logis vini, de tribus logis aquæ, quod teneatur? Idcirco dictum est: *Ad faciendum:* Pro integro tenetur, at pro deficiente non tenetur. At ex eo, quod fuerit minus tribus logis, in quibus quam multæ sunt quantitates olivæ, non docemus: Sapientes non docent exterius ab exteriori: At dicit Raba: Quando statuimus duas dimidias partes dimidii in vase; Mor putat: Constitutiones vasis sunt eadem res. At Mor putat: non est ipsa res: Dicit Raba: Jam vero juxta mentem illis qui dicit: Constitutio vasis nihil inservit: Si statuit sex logos pro juvenco, si libet ex his quatuor, & offerat foris, tenetur, quia convenientes sunt pro agno: Si quantuluncunque deficiat, & offerat foris, absolvitur: R. Asse dicit: Libatio ex suffitu non docetur; sapientes licet exterius ab exteriori non doceant, tamen suffitum ex suffitu docent, vel exterius ab interiori: Et omnia quæ offert. Quæsitum est: Si foris sit deficiens, vocaturne deficiens, an non vocatur deficiens? Quid dicemus? Quando educitur profanantur: Quorsum mihi deficiens, quorsum mihi superfluum? Aut fortasse

דאיתיה בעיניה אין דליתיה בעיניה לא אמר אביי תא שמע רבי אלעזר פוטר עד שיקרב את כולן אמר ליה רבה בר רב חנן לאביי מדרבי אלעזר פשיט מר אמר ליה בפירוש שמיע לי מיניה דרב עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר אלא דאיתיה בעיניה אבל בחסרון מודו ליה לאו דחסר בחוץ לא דחסר בפנים תא שמע וכולן שחסרו והקריבן בחוץ פטור לאו דחסר בחוץ לא דחסר בפנים . המקריב קדשים . אמאי והאיכא חציצה אמר שמואל בשהפכן ורבי יוחנן אמר אפילו תימא שלא הפכן והא מני רבי שמעון היא דאמר אפילו העלה על הסלע חייב רב אמר מין במינו אינו חוצץ.

מתניתא מנחה שלא נקמצה והקריבו בחוץ פטור קמצה וחזר לתוכה והקריבו בחוץ חייב.

גמרא ואמאי ליבטלי שירים לקומץ אמר רבי זירא נאמרה הקטרה בקומץ ונאמרה הקטרה בשירים מה הקטרת קומץ אין קומץ מבטל חבירו אף הקטרת שיריים אין שירים מבטלין קומץ.

מתניתא הקומץ והלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב רבי אליעזר פוטר עד שיקריב את השני אחד בפנים ואחד בחוץ חייב שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהם בחוץ חייב רבי אליעזר פוטר עד שיקריב את השני אחד בפנים ואחד בחוץ חייב.

נמרא בעי רבי יצחק נפחא קומץ מהו להתיר בנגדו בשירים מישרא שרי או קלושי מיקלש אליבא דמאן אי אליבא דרבי מאיר דאמר מפגלין בחצי מתיר משרא שרי אי אליבא דרבנן דאמרי אין מפגלין בהצי מתיר לא מישרא שרי ולא מקלש קליש אלא אליבא דרבי אליעזר רבי אלעזר כרבנן סבירא ליה דאמר אין מפגלין בחצי מתיר אלא אליבא דרבנן דהבא מאי מישרא שרי או קלוש מקלש תיקו.

מתניהא הזורק מקצת דם בחוץ חייב רבי אליעזר אומר אף המנסך מי החג בחג

se egrediens; si fuerit in ejus oculis maxime, at non, si non fuerit in ejus oculis: Dicit Abaje; Veni & audi: R. Eliefer absolvit, donec offerat omnia. Dixit Raba bar R. Chanen ליה Abaje: Ex mente R. Eliefer perspicuum est: Mor dicit: Perspicue mihi intelligitur ex sententia Rab: Usque huc non dissentiunt sapientes de sententia R. Eliefer, nisi quando sit in ejus oculis. At de defectu cum eo consentiunt, si non deficiat foris, non deficiet intus. Veni & audi; Si omnia, quæ deficiant, offerat foris, absolvitur; Si non deficiat foris, non deficiet intus. Si offerat sanctitates. Quare? Atqui erat discrimen; Dicit Samuel: Quando invertat: Et R. Jochanan dicit: Vel si dicas; vel si non invertat. Cujusnam hæc sententia est? R. Simeonis, qui dicit: Vel si offerat super saxo, absolvitur. Dicit: Species in sua specie non discriminat.

Misna. Munus si non pugilletur, & offerat foris, absolvitur: Si pugillet, & in illud restituat, & offerat, tenetur.

Gemara: Quid? Num abolebit reliquias in pugillo? Dicit R. Zira: Memoratur adolitio in pugillo, & memoratur adolitio in reliquiis; Sicut in adolitione pugilli alter alterum non abolet; ita pariter in adolitione reliquiarum, reliquiæ non abolent pugillum.

Misna. De pugillo, & thure si ex iis offerat unum foris tenetur: R. Eliefer absolvit, donec offerat secundum; si offerat alterum intus, & alterum foris, tenetur: Si de duabus acerris thuris, ex iis offerat alteram foris, tenetur; Rabi Eliefer absolvit, donec offerat alteram: Si offerat alteram intus, & alteram foris tenetur.

Gemara. Quæsivit R. Isaach: Faber ferrarius: Pugillus: quid? Num permittendum contra illum reliquias? Permittendo permittit, aut attenuando attenuat: Cujusnam sententia est? Si juxta mentem R. Meir, qui dicit: Faciunt abominandum in dimidio permittentis? Permittendo permittit. Si juxta mentem sapientum, qui dicunt? Non faciunt abominandum in dimidio permittentis; non permittendo permittit, neque attenuando attenuat: At juxta mentem R. Eliefer: R. Eliefer consentit cum sapientibus, dicens: Non faciunt abominandum in dimidio permittentis: At juxta mentem sapientum, hoc loco num permittendo permittit, an attenuando attenuat? Quæstio non est soluta.

Misna. Si spargat partem sanguinis foris, tenetur: R. Eliefer dicit: Vel si li-

בחוץ חייב רבי נחמיה אומר שירי הדם
שהקריבו בחוץ חייב.

גמרא אמר רבא ומודה רבי אליעזר
בדמים דתניא רבי אלעזר ורבי שמעון
אומר ממקום שפסק הוא מתחיל . רבי
אלעזר אומר אף המנסך מי החג בחוץ .
אמר רבי יוחנן משום רבי מנחם יודפארה
רבי אלעזר בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה
דאמר ניסוך המים דאורייתא דתניא רבי
עקיבא אומר ונסכיה בשני ניסוכים הכתוב
מדבר אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין
אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן אי מה
להלן שלשת לוגין אף כאן שלשת לוגין
מי החג קאמר אי מה להלן בשאר ימות
השנה אף כאן בשאר ימות השנה בחג
קאמר אישתמיטתיה הא דאמר רבי יוסי
דאמר רבי יוסי אמר רבי יוחנן משום רבי
נחוניא איש בקעת בית הורותן עשר
נטיעות ערבה וניסוך המים הלכה למשה
מסיני תנו רבנן המנסך שלשת לוגין מים
בחג בחוץ חייב רבי אלעזר בר שמעון
אומר אם מלאן לשם חג חייב מאי בינייהו
אמר רב נחמן בר יצחק ביש שיעור במים
קא מיפלגי רב פפא אמר בקרבו נסכים
במדבר פליגי רבינא אמר בלמדין ניסוך
המים מניסוך היין פליגי תנו רבנן המנסך
שלשת לוגין יין בחוץ חייב רבי אלעזר בר
שמעון אומר והוא שקדשן בכלי מאי
בינייהו אמר רב אדא בר רב יצחק בירוצי
מידות איכא בינייהו רבא בריה דרבה
אמר קרבו נסכים בבמה איכא בינייהו
ובפלוגתא דהני תנאי דתניא במת יחיד
אינה צריכה נסכים דברי רבי וחכמים
אומרים טעונה נסכים והני תנאי כהני
תנאי דתניא כי תבאו להטעינה נסכים
לבמה גדולה הכתוב מדבר אתה אומר
לבמה גדולה או אינו אפילו לבמה קטנה
כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם הרי
בבמה הנוהגת לכולכם הכתוב מדבר דברי
רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר וכי תבואו

libet aquas festi Tabernaculorum in festo Tabernaculorum foris, tenetur: Rabi Nehemias dicit: Si reliquias sanguinis offerat foris tenetur.

GEMARA: Dicit Raba: Consentit R. Eliеser in sanguinibus: Etenim extat traditio: R. Eliеser & R. Simeon dicit: Ab loco ubi cessavit, incipiet: R. Eliеser dicit: Vel si libet aquas festi Tabernaculorum foris: Dicit R. Jochanan nomine R. Menachem Judpaah: R. Eliеser ex sententia R. Akiba magistri sui dicit: Etenim dicit: Libatio aquarum est ex lege: Etenim extat traditio: R. Akiba dicit: *Et libamina ejus*: De duobus libaminibus textus loquitur, sc. de libamine aquarum, & de libamine vini. Dixit Risch Lakisch ad R. Jochanan; sicut ibi tres logi, ita pariter hoc loco tres logi: De aquis festi Tabernaculorum dicit; Sicut ibi reliquis anni diebus, ita pariter hoc loco reliquis anni diebus. De festo Tabernaculorum dicit: Reliquis quod dicit Rabi Jose: Etenim dicit Rabi Jose, dicit Rabi Jochanan nomine R. Nehemia vir de valle Beth-Choroton: decem plantæ salicis, & libamen aquarum constitutio Mosis ex monte Sinai: Tradiderunt sapientes: Si libet tres logos aquarum in festo Tabernaculorum foris, tenetur; R. Eliеser bar R. Simeonis dicit: Si impleat nomine festi Tabernaculorum tenetur: In quo consistit differentia inter eos? Dicit Rabi Nachman bar Isaach: In mensura aquarum consistit differentia inter eos: R. Papa dicit: Utrum oblata fuerint libamina in deserto, est dissensio: Rabina dicit: Utrum probanda sit libatio aquarum ex libatione vini, est dissensio: R. Eliеser bar R. Simeonis dicit: Si eos sanctificet in vase; quænam est differentia inter eos? Dicit R. Ada bar R. Isaach: In numero mensurarum consistit differentia inter eos: Raba bar Raba dicit: Utrum oblata fuerint libamina in deserto, consistit controversia inter eos: Et controversia est horum doctorum: Etenim extat traditio: Excelsum privati non requirit libamina; verba Rabi: Et sapientes dicunt: Requirit libamina: Et isti doctores consentiunt cum illis doctoribus: Etenim extat traditio: *Quando veneritis*: Quod requirat libamina excelsum magnum, textus loquitur, aut non est dicendum nisi excelsum parvum: Quando vero dicit: *Ad terram habitationum vestrarum*: Ecce de excelso usitato vobis omnibus textus loquitur: Verba R. Ismaelis: R. Akiba dicit: *Quando veneritis*: Quod requirat liba-

להטעינה נסכים בבמה קטנה הכתוב מדבר
אתה אומר לבמה קטנה או אינו אלא
לבמה גדולה כשהוא אומר אל ארץ
מושבותיכם הרי בבמה הנוהגת בכל מושבות
הכתוב מדבר כשתמצא לומר לדברי רבי
ישמעאל לא קרבו נסכים במדבר ולדברי רבי
עקיבא קרבן נסכים במדבר . רבי נחמיה
אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב .
אמר רבי יוחנן רבי נחמיה כדברי האומר
שיריים מעכבו מיתיבי רבי נהמיה אומר
שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אמר לו
רבי עקיבא והלא שירי הדם שירי מצוה
הם אמר לו איבריך ופדריך יוכיחו שהן
שירי מצוה והקריבן בחוץ חייב אמר לו
אם אמרת באיברים ופדרים שהן מעכבין
עבודה תאמר בשירי הדם שאין מעכבין
עבודה ואם איתא לימא ליה הני נמי
מעכבי תיובתא והשתא דאמר רב אדא בר
אהבה מחלוקת בשיריים הפנימיים אבל
בשיריים החיצונים דברי הכל לא מעכבי
כי קאמר רבי נחמיה בשיריים הפנימים
כי תניא ההיא בשירים החיצונים ורבי
עקיבא לא ידע מאי קאמר רבי נחמיה
הוא סבר רבי נחמיה שיריים חיצונים
אמר וקא מהדר ליה שירים החיצונים
ורבי נחמיה לדבריו דרבי עקיבא קאמר .

מתניתא המולק את העוף בפנים והעלה
בחוץ חייב מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור
השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ
פטור שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב נמצא
דרך הכשירו בפנים ופטורו לחוץ דרך
הכשירו מבחוץ פטורו מבפנים רבי שמעון
אומר כל שחייבין עליה בחוץ חייבין על
כיוצא בו בפנים שהעלה בחוץ חוץ מן
השוחט בפנום ומעלה בחוץ .

גמרא האי הכשירו חיובו הוא חני
חיובו . רבי שמעון אומר האיבא קאי
אלימא ארישא קאי המולק עוף בפנים
והעלה בחוץ חייב מלק בחוץ והעלה בחוץ
פטור ואמר ליה רבי שמעון כי היכי דפנים
מיחייב בחוץ נמי מחייב האי כל שחייבין
עליו בחוץ כל שחייבין עליו בפנים מיבעי
ליה אלא כי היכי דבחוץ לא מיחייב

mina excelsum parvum, textus loquitur; Tu dicis de excelso parvo, aut non est dicendum nisi de excelso magno: Quando vero dicit: *Ad terram habitationum vestrarum*: Ecce de excelso usitato in omnibus habitaculis textus loquitur: Ita ut possis dicere juxta verba R. Ismaelis: Non oblata sunt libamina in deserto; & juxta verba Rabi Akiba: Oblata sunt libamina in deserto. R. Nehemias dicit: Reliquias sanguinis si offerat foris tenetur: Dicit R. Jochanan. R. Nehemias juxta verba illius qui dicit, quod reliquiæ impediant: Objectio: R. Nehemias dicit: Reliquias sanguinis si offerat foris, tenetur: Respondit illi R. Akiba: Atqui reliquiæ sanguinis reliquiæ præcepti sunt: Respondit illi: Membra & adipes probent, qui licet sint reliquiæ præcepti, tamen si offerat foris, tenetur. Respondit: Si dixisti de membris & de adipibus, qui impediunt ministerium, dices de reliquiis sanguinis, quæ non impediunt ministerium? Si ita est dicendum est quod illæ quoque impediant. Objectio: Jam vero dicit R. Ada bar Aba: Dissensio est de reliquiis interioribus, at reliquiæ exteriores omnes conveniunt quod non impediant: Sic enim dicit R. Nehemias de reliquiis interioribus; sic extat traditio de reliquiis exterioribus: Et Rabi Akiba ignoravit quid diceret R. Nehemias; Putat quod R. Nehemias de reliquiis exterioribus dicat: Et repetit reliquias exteriores; & R. Nehemias juxta verba R. Akiba dicit.

Misna. Si unguescecet volucrem intus, & offerat foris tenetur; si unguescecet foris, & offerat foris, absolvitur: Si mactet volucrem intus, & offerat foris, absolvitur; Si mactet foris & offerat foris, tenetur: Deprehenditur modus, quo quod rectum est intus, sit licitum foris, & modus, quo quod rectum est foris, sit licitum intus. R. Simeon dicit: Pro omnibus quorum causa tenentur foris, pro his similibus tenentur intus, si offerat foris; excipitur si mactet intus, & offerat foris.

Gemara. Ejus permissio est ejus obligatio: Ecce docet ejus obligationem. R. Simeon dicit. Quo refertur? Si dicamus ad principium propositionis: Dicit: Si unguescecet volucrem intus, & offerat foris, tenetur: Si unguescecet foris, & offerat foris, absolvitur. Dicit R. Simeon: Quando sit intus tenetur, foris quoque tenetur; omnia quorum causa tenentur foris, & omnia quorum causa tenentur intus, inquirit; At quando sic foris non tenetur, ne intus qui-

בפנים נמי לא ליחייב האי כל שאין
חייבין עליו בחוץ מיבעי ליה לא אסיפא
קאי השוחט עוף בפנים והעלה בחוץ פטור
שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב ואמר ליה
רבי שמעון כי היכי דבפנים לא מיחייב
בחוץ נמי לא מיחייב האי כל שאין
חייבין מיבעי ליה אלא כי היכי דבחוץ
מיחייב בפנים נמי מיחייב הא קתני חוץ
מן השוחט בפנים והמעלה בחוץ אמר
זעירי שחיטת בהמה בלילה איכא בינייהו
והכי קאמר השוחט בהמה בפנים בלילה
והעלה בחוץ פטור שחט בחוץ בלילה
והעלה בחוץ חייב רבי שמעון אומר כל
שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיוצא בו
בפנים והעלה בחוץ חוץ מן השוחט עוף
בפנים והעלה בחוץ רבא אמר קבלה בכלי
חול איכא בינייהו והכי קאמר המקבל
בכלי חול בפנים והעלה בחוץ פטור המקבל
בכלי חול בחוץ והעלה בחוץ חייב רבי
שמעון אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין
על כיוצא בו בפנים והעלו בחוץ חוץ מן
השוחט עוף בפנים והעלן בחוץ השתא
דתני אבוה דשמואל בר רב יצחק המולק
עוף בפנים והעלו בחוץ חייב מלק בחוץ
והעלו בחוץ פטור ורבי שמעון מחייב רבי
שמעון התם קאי ותני כל שחייבין עליו
בפנים והעלו בחוץ.

מתניתא חטאת שקבל דמה בכוס
אחד נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים בפנים
וחזר ונתן בחוץ חייב שכולו ראוי בפנים
קבל דמה בשתי כוסות נתן שניהם בפנים
פטור שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד
בחוץ פטור אחד בחוץ ואחד בפנים חייב
על החיצון והפנימי מכפר למה הדבר
דומה למפריש חטאתו ואבדה והפריש
אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה
והרי שתיהן עומדות שחט שתיהן בפנים
פטור שתיהן בחוץ חייב אחד בפנים ואחד
בחוץ פטור אחד בחוץ ואחד בפנים חייב
על החיצונה והפנימית מכפרת כשם שדמה
פוטר את בשרה כך היא פוטרת את בשר
חבירתה.

גמרא בשלמא בחוץ וחזר ונתן בפנים

quidem tenebitur: de omnibus quorum causa non tenentur foris, inquiritur: At finis propositionis subsistit: Si mactet volucrem intus, & offerat foris absolvitur; & dicit R. Simeon: Quando sic intus non tenetur, ne foris quidem tenebitur: Ecce docet: de omnibus quorum causa non tenentur, inquirit. At quando sic foris tenetur, intus quoque tenebitur: Ecce docet: Excipitur, si mactet intus, & offerat foris: Dicit Zehiri: Si mactet animal noctu, in hoc consistit controversia inter eos. At ita dicit: Si mactet animal intus noctu, & offerat foris, absolvitur, si mactet foris noctu, & offerat foris, netur: R. Simeon dicit: Pro omnibus quorum causa tenentur foris, in his similibus tenentur intus: & si offerat foris; excipitur si mactet volucrem intus, & offerat foris: Raba dicit: Si accipiat sanguinem in vase profano, in hoc consistit controversia inter eos: Atque ita dicit: Si accipiat vase profano intus, & offerat foris, absolvitur; Si accipiat vase profano foris, & offerat foris tenetur. Rabi Simeon dicit: Pro omnibus quorum causa tenentur foris, tenentur pro his similibus intus: & offerat foris; Excipitur si mactet volucrem intus, & offerat foris: Jam vero docet pater Samuelis bar Rabi Isaach: Si unguesecet volucrem intus, & offerat foris, tenetur: Si unguesecet foris, & offerat foris absolvitur: Et R. Simeon condemnat. R. Simeon ibi subsistit, & docet: Pro omnibus quorum causa tenentur intus, & offerant foris.

MISNA. Si accipiat sanguinem sacrificii pro peccato uno poculo, si adspergat foris, atque iterum adspergat intus, si intus, atque iterum adspergat foris, tenetur: Quia totus erat conveniens, ut spargentur intus: Si accipiat ejus sanguinem duobus poculis, si ambo adspergat intus absolvitur, si ambo foris tenetur: Si unum intus, & alterum foris absolvitur; Unum foris, & alterum intus, tenetur pro exteriori, & interius expiat: Cuinam hoc simile est? Illi qui separet sacrificium suum pro peccato, & amittat, & separet alterum ejus loco; & postea inveniatur primum, ecce si ambo adstent; si ambo mactet intus, absolvitur; Si ambo foris tenetur: Si alterum intus, & alterum foris, absolvitur; si alterum foris & alterum intus tenetur pro exteriori, & interius expiat; Sicut sanguis liberat carnem, ita pariter liberat carnem socii sui.

GEMARA: Concedatur: Si spargat foris, atque iterum spargat intus, quia to-

שכולו ראוי להיות בפנים אבל בפנים והעלן בחוץ שיריים נינהו הא מני רבי נחמיה היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אי רבי נחמיה אימא סיפא קבל דמה בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור והאמר רבי נחמיה שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב סיפא אתאן לרבי אלעזר בר שמעון דאמר כוס עושה דיחוי לחבירו למה הדבר דומה למפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה. למה הדבר דומה למה לי הא מני רבי היא דאמר אבודה בשעת הפרשה מתה והכי קאמר טעמא דאבדה הא הפריש שתי חטאות לאחריות חדא מינייהו מעיקרא עולה היא וכדרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעייה ישחטו סתם בשר לעולה מי דמי התם אשם זכר ועולה זכר אבל חטאת נקבה היא אמר רבי חייא מיוסתיניא בשעיר נשיא.

פרק ארבעה עשר

מתניתא פרת חטאת ששרפה חוץ מגרתה וכן שעיר המשתלח שהקריבן בחוץ פטור שנאמר ואל פתח אהל מועד לא הביאו וכל שאין ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו הרובע והנרבע והמוקצה והנעבר והמחיר והכלאים והטריפה ויוצא דופן שהקריבן בחוץ פטור שנאמר לפני משכן יהוה כל שאין ראוי לבא לפני משכן יהוה אין חייבין עליו בעלי מומין בין בעלי מומין קבועין בין בעלי מומין עוברין שהקריבן בחוץ פטור רבי שמעון אומר בעלי מומין קבועין פטור בעלי מומין עוברין חייב בלא תעשה תורים שלא

totus erat conveniens ut spargeretur intus: At si intus, & offerat foris, reliquiæ sunt: Cujusnam hæc sententia est? R. Nehemia, qui dicit: Si reliquias sanguinis offerat foris, tenetur: Si est Rabi Nehemia, dicam finem propositionis: Si accipiat sanguinem duobus poculis, si spargat ambo intus absolvitur, si ambo foris tenetur; si alterum intus, & alterum foris, absolvitur. Et dicit R. Nehemias: Reliquias sanguinis si offerat foris, tenetur: Finis juxta mentem R. Eliesér bar R. Simeonis, qui dicit: Poculum facit expulsionem pro socio suo: Cuinam hoc simile est? Illi qui separet sacrificium suum pro peccato, & amittat, & separet aliud ejus loco, & postea inveniatur primum: Cuinam hoc simile est? Quorsum hæc? Cujusnam hæc sententia est? Rabi, qui dicit: Si amittat tempore separationis, morietur: Et sic dicit: Ratio hujus amissionis est, quod separaverit duo sacrificia pro peccato pro cautione futuri damni; unum ex iis a principio holocaustum erat; & juxta mentem R. Huna, dicit Rab: Dicit R. Huna, dicit Rab: Sacrificium pro delicto, quod avellitur ad pascuum, si mactet absolute, erit legitimum pro holocausto. Num simile est? Ibi sacrificium pro delicto masculum, & holocausto masculum: At sacrificium pro peccato erat fœmina: Dicit R. Chijah ex Justinia de hirco principis.

CAPUT XIV.

Misna: Si vaccam sacrificii pro peccato comburat extra struem suam: Et similiter si hircum emissarium offerat foris, absolvitur: Dictum est enim: *Et ad ostium tentorii conventus non adducant*. Et quod non est conveniens ut adducatur ad ostium tentorii conventus, ejus causa non tenentur: Iniens, & initum, & cultui Idololatrico destinatum, & cultu Idololatrico adoratum, & donum meretricis, & pretium canis, & heterogenea, & discerptum, & egrediens ex latere si offerat foris, absolvitur: Dictum est enim: *Coram tabernaculo Domini*: Quod non est conveniens ut adducatur coram tabernaculo Domini ejus causa non tenentur: Vitiata sive fuerint affecta vitio stabili, sive instabili si offerat foris, absolvitur: R. Simeon dicit: Si offerat vitiata vitio stabili affecta, absolvitur, si offerat vitiata vitio instabili affecta, tenetur propter præceptum negativum. Turtures, quorum tempus nondum adve-

הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן שהקריבן
בחוץ פטור רבי שמעון אומר בני יונה
שעבר זמנן פטור ותורים שלא הגיע זמנן
הייב בלא תעשה אותו ואת בנו ומחוסר
זמן רבי שמעון אומר הרי זה בלא תעשה
שרבי שמעון אומר כל שהוא ראוי לבא
לאחר זמן הרי זה בלא תעשה ואין בו
כרת וחכמים אומרים כל שאין בו כרת
אין בו לא תעשה מחוסר זמן בין בגופו
בין בבעליו איזהו מחוסר זמן בבעליו הזב
והזבה והיולדת והמצורע שהקריבן חטאתם
ואשמם בחוץ פטורין עלתיהן ושלמיהן
בחוץ חייבין המעלה מבשר חטאת מבשר
אשם מבשר קדשי קדשים מבשר קדשים
קלים ומותר העומר ושתי הלחם ולחם
הפנים ושירי מנחות והיוצק והפותת והבולל
והמולח והמניף והמגיש והמסדר את
השולחן והמטיב את הנרות והקומץ והמקבל
דמים בחוץ פטור ואין חייבין עליו לא
משום זרות ולא משום טומאה ולא משום
מחוסר בגדים ולא משום ריחוץ ידים
ורגלים עד שלא הוקם המשכן היו הבמות
מותרות ועבודה בבכורות ומשהוקם המשכן
נאסרו הבמות ועבודה בכהנים קדשי קדשים
נאכלים לפנים מן הקלעים וקדשים קלים
בכל מחנה ישראל באו לגלגל הותרו
הבמות קדשי קדשים נאכלים לפנים מן
הקלעים וקדשים קלים בכל מקום באו
לשילה נאסרו הבמות ולא היה שם תקרה
אלא בית אבנים בלבד מלמטן והיריעות
מלמעלן והיא היתה מנות קדשי קדשים
נאכלין לפנים מן הקלעים וקדשים קלים
ומעשר שני בכל הרואה באו לנוב וגבעון
הותרו הבמות קדשי הקדשים נאכלין לפנים
מן הקלעים קדשים קלים בכל ערי ישראל באו
לירושלם נאסרו הבמות ולא היה להן

venerit, & filios columbæ, quorum tempus præterierit, si offerat foris, absolvitur. R. Simeon dicit: Pro filiis columbæ, quorum tempus præterierit, absolvitur: Pro turturibus, quorum tempus nondum advenerit, tenetur propter præceptum negativum. Ipse, & ejus filius, & deficiens tempore, R. Simeon dicit, interdicuntur præcepto negativo: Etenim R. Simeon dicit: Quod conveniens est ut adducatur alio tempore, interdicitur præcepto negativo, at in eo non est pœna excidii: Et sapientes dicunt; In quo non est pœna excidii, in eo non est præceptum negativum: Deficiens tempore tam in ejus corpore, quam in ejus dominis: Quodnam est deficiens in ejus dominis? Si seminifluus, & seminiflua & puerpera, & leprosus offerant sacrificia pro peccato, & pro delicto foris, absolvuntur, si offerant eorum holocausta, & pacifica foris, tenentur: Si offerat de carne sacrificii pro peccato, de carne sacrificii pro delicto, de carne sanctitatum sanctitatum, de carne sanctitatum levium, & residuum manipuli, & duos panes, & panes facierum, & reliquias muneris, si infundat, si concidat in frusta, si misceat, si saliat, si ventilet, si admoveat, si disponat mensam, si accommodet lucernas, si pugillet, si accipiat sanguines foris absolvitur; neque ejus causa tenentur ratione alieni, neque ratione immunditiei, neque propter defectum vestium, neque propter lotionem manum & pedum: Priusquam erectum esset tabernaculum, excelsa erant permissa, & ministerium peragebatur per primogenitos: Postquam erectum fuit tabernaculum, interdicta fuerunt excelsa, & ministerium peractum est per sacerdotes; Sanctitates sanctitatum comedebantur intra vela, & sanctitates leves in omnibus castris Israelis: Venerunt in Gilgal, iterum permissa fuerunt excelsa, & sanctitates sanctitatum comedebantur intra vela, & sanctitates leves in omni loco, quo prospici poterat: Venerunt in Silo; Interdicta fuerunt excelsa, neque ibi erat contignatio, at domus lapidea erat duntaxat in parte inferiori, & in superiori cortinæ, & ille fuit quietis locus, sanctitates sanctitatum comedebantur intra vela, & sanctitates leves, & decima secunda in omni loco, quo prospici poterat: Venerunt in Nob & Gabaon iterum permissa fuerunt excelsa, sanctitates sanctitatum comedebantur intra vela, & sanctitates leves in cunctis civitatibus Israelitarum: Venerunt Hierusalem, interdicta fuerunt excelsa, neque amplius fuit il-

היתר והיא היתה נחלה קדשי קדשים
נאכלין לפנים מן הקלעים קדשים קלים
ומעשר שני לפנים מן החומה כל הקדשים
שהקריבן בשעת איסור הבמות והקריבן
בשעת איסור הבמות בחוץ הרי אלו בעשה
ולא תעשה ואין חייבין עליהן כרת
הקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן
בשעת היתר הבמות הרי אלו בעשה ואין
בהן לא תעשה ואלו קדשים קריבין במשכן
קדשים שהקדשו למשכן קרבנות ציבור
קריבין למשכן וקרבנות היחיד בבמ[ה]
קרבנות היחיד שהוקדשו למשכן יקרבו
במשכן ואם הקריבן בבמה פטור ומה בין
במת יחיד לבמת ציבור סמיכה ושחיטה
צפון ומתן סביב ותנופה והגשה רבי יהודה
אומר אין מנחה בבמה וכיהון ובגדי שרת
וכלי שרת וריח ניחוח ומחיצה לדמים
וריחוץ ידים ורגלים אבל הזמן הנותר
והטמא שוין זה בזה ·

גמרא מאי חוץ מגתה אמר ריש לקיש
חוץ ממקום הבדוק לה אמר לו רבי יוחנן
והלא כל ארץ ישראל בדוקה היא אלא
אמר רבי יוחנן כגון ששחטה לפנים מן
חומת ירושלם ולוקמה כגון ששחטה חוץ
לחומה שלא כנגד הפתח דאמר רב
אדא בר אהבה שחט שלא כנגד הפתח
פסולה שנאמר ושחט והזה מה הזאתה
כנגד הפתח אף שחיטתה כנגד הפתח וכי
תימא דלא מקיש והא אתמר שחטה
שלא כנגד הפתח רבי יוחנן אמר פסולה
ושחט והזה ריש לקיש אמר כשרה אל
מחוץ למחנה ושחט ואיתמר נמי שרפה
שלא כנגד הפתח רבי יוחנן אמר פסולה
ורבי אושעיא אמר כשרה רבי יוחנן אמר
פסולה ושרף והזה ורבי אושעיא אמר

illis permissio: Et hæc erat hæreditas: Sanctitates sanctitatum comedebantur intra vela, sanctitates leves, & decima secunda intra muros: Omnes sanctitates quas sanctificasset tempore interdicti excelsorum, & obtulisset tempore interdicti excelsorum foris, ecce transgrediebatur præceptum affirmativum, & præceptum negativum, & ejus causa tenebatur excidio. Si sanctificasset tempore permissionis excelsorum, & obtulisset tempore interdicti excelsorum foris, ecce transgrediebatur præceptum affirmativum, at non præceptum negativum, & ejus causa non tenentur excidio: Si sanctificasset tempore interdicti excelsorum, & obtulisset tempore permissionis excelsorum, ecce transgrediebatur præceptum affirmativum, at non præceptum negativum. Hæ sunt sanctitates, quas offerunt in tabernaculo quæ sanctificabantur pro tabernaculo, sacrificia cœtus offerebantur in tabernaculo, & sacrificia privati in excelso; sacrificia privati, si sanctificasset pro tabernaculo, offerenda erant in tabernaculo, si autem obtulisset in excelso, absolvitur: Quodnam est discrimen inter excelsum privatum & excelsum cœtus? In impositione manuum mactatione, in aquilone, & in spargendo circumcirca, & in ventilatione, & in admotione: Rabi Jehuda dicit: Non erat munus in excelso, & sacerdotium, vestes ministerii, & vasa ministerii, & odor gratus, & sepimentum sanguinum, & lotio manuum & pedum: At in tempore, residuo & immundo erant inter se æqualia.

GEMARA: Quid extra struem? Dicit Risch Lakisch: Extra locum illi exploratum. Dixit illi R. Jochanan: Atqui universa terra Israel erat explorata: At dicit R. Jochanan. Sicut quando mactet intra muros Hierusalem; & potest statui quasi mactatum sit extra murum non e regione ostii; etenim dicit R. Ada bar Aba; Si mactet non e regione ostii, est illegitimum; Dictum est enim: *Et mactabit, & sparget:* Sicut adspersio peragebatur e regione ostii, ita pariter mactatio e regione ostii: Num dicis, quod non æquiparet? Et ecce dicitur; si mactet non e regione ostii R. Jochanan dicit, erit illegitimum: Dictum est enim: *Et mactabit & sparget:* Risch Lakisch dicit: Erit legitimum: *Extra castra, & mactabit;* Dicitur; vel si comburatur non e regione ostii, Rabi Jochanan dicit: Erit illegitimum: Et Osajah dicit: Erit legitimum. Rabi Jochanan dicit: Erit illegitimum: Dictum est enim: *Et comburet, & sparget:*

כשרה · על פרשה ושרף מקום שפורשת
למיתה שם תהא שריפתה אמרי לא
מיבעיא קאמר לא מיבעיא חוץ לחוכה
דרחוקי רחקה ולא אפילו לפנים מן החומה
דקרובי קרבה ואימא תתכשר קמשמע לן
אמר מר אמר לו רבי יוחנן והלא כל
ארץ ישראל בדוקה היא במאי קמיפלגי
מר סבר ירד מבול לארץ ישראל ומר סבר
לא ירד אמר רב נחמן בר יצחק ושניהם
מקרא אחד דרשו בן אדם אמור לה את
ארץ לא מטוהרת היא ולא גושמת ביום
זעם רבי יוחנן סבר אתמוהי מתמה קרא
ארץ ישראל כי לא מטהרה כלום לא
ירדו עליך גשמים ביום זעם וריש לקיש
סבר כפשטיה ארץ לא טהורה את כי לא
ירדו עליך גשמים ביום זעם איתיביה ריש
לקיש לרבי יוחנן חצירות היו בירושלם
בנויות על הסלע ותחתיהן חלול מפני קרר
התהום ומביאין נשים מעוברות היולדות
ומגדלות שם בניהם לפרה ומביאין שוורים
ועל גביהן דלתות ותינוקות יושבין עליהן
וכוסות של אבן בידן ומלאו וישבו במקומן
אמר רב הונא בריה דרב יהושע מעלה
עשו בפרה איתיביה לרבי יוחנן לריש לקיש
פעם מצאו עצמות בלשכת דיר העצים
ובקשו לגזור טומאה על ירושלם עמד רבי
יהושע על רגליו ואמר לא בושה וכלימה
הוא לנו שנגזור טומאה על עיר אבותינו
איה מתי מבול איה מתי נבוכדנצר
מדקאמר הכי לאו למימרא דלא הוו
ולטעמיך הרוגי נבוכדנצר הכי נמי דלא
הוו אלא הוו ופנינהו ואי איפנו הא
איפני נהי דאיפני מירושלים מכולה ארץ
ישראל לא איפנו איכא דאמרי איתיביה
ריש לקיש לרבי יוחנן איה מתי מבול איה
מתי נבוכדנאצר מאי לאו מדהני הוו הני
נמי הוו מידי איריא הא כדאיתיה והא
כדאיתיה איתיביה מכל אשר בחרבה מתו

ger: Et Rabi Osajah dicit: Erit legitimum: Dictum est enim: *Cum fimo ejus & comburet*. In loco qui separatur pro ejus morte, erit ejus combustio: Dixerunt: Non est necesse; Dicit: non est necesse ut dicatur extra murum, quod est remotum. At vel intra murum, quod est proximum: & dicam: Fiet legitimum? Dicit nobis: Dicit Mor: Dicit R. Jochanan: Atqui universa terra Israel erat explorata: In quo dissentiunt? Mor putat, quod descenderit diluvium in terram Israel; & Mor putat, quod non descenderit diluvium in terram Israel. Dicit R. Nachman bar Isaach: Atqui ambo eundem textum exponunt: *Fili hominis: Dic illi. Tu es terra non munda, & non conpluta in die furoris*. R. Jochanan putat, quod per admirationem legerit de terra Israel quod nullo modo sit munda; Non descendit super te pluvia in die furoris. Et Risch Lakisch putat juxta sensum literalem; quod terra non sit munda, quia non descendant pluviæ in die furoris. Objecit Risch Lakisch τῷ R. Jochanan: Atria in Hierusalem exstructa erant in saxo, & infra illa erat vacuitas propter sepulcrum abyssi, & adducebant mulieres gravidas, & puerperas, quæ illic liberos suos educerent: præterea eo ducebant boves, qui valvas humeris ferrent & pueri illis insidebant, tenentes pocula lapidea in manibus suis, & implebant, & considebant in loco suo. Dicit R. Huna bar R. Jehosua: Præstantiam considerarunt in vacca: Objectio R. Jochanan contra Risch Lakisch: Aliquando invenerunt os in conclavi Lignilis, & voluerunt statuere immunditiem super Hierusalem: Insistens pedibus suis R. Jehosua dixit: Nonne erit infamia, & ignominia nobis, ut decernatur immundities super civitate patrum nostrorum? Ubi erant mortui diluvii? Ubi erant mortui Nebuchdnezar? Quando ita dicit; Eruitur, quod non essent; & juxta opinionem tuam, qui interfecti fuerunt a Nebuchdnezar, quoque non erant; At erant, & removerunt; hic quoque erant & removerunt; Et quo removerunt? Quod removerint; conveniens est; Removerunt ab Hierusalem, ab universa terra non removerunt: Sunt qui dicunt, quod objecerit Risch Lakisch contra Rabi Jochanan: Ubi sunt mortui diluvii, ubi sunt mortui Nebuchdnezar? Itane est intelligendum? Quoniam illi erant, isti quoque erant: Non docet: Hoc sicut adducitur, & illud sicut adducitur. Objectio: Dictum est: *Ex omnibus, quæ erant in sicco*, mor-

בשלמא לדידי דאמינא ירד מבול לארץ
ישראל משום הכי מתו אלא לדידך אמאי
מתו משום הבלא כדרב חסדא דאמר רב
חסדא ברותחין קלקלו וברותחין נידונו
דכתיב הכא וישוכו המים וכתיב התם
וחמת המלך שככה איכא דאמר איתיביה
רבי יוחנן לריש לקיש מכל אשר בחרבה
מתו בשלמא לדידי דאמינא לא ירד
מבול לארץ ישראל משום הכי הוי חרבה
אלא לדידך מאי חרבה חרבה שהיתה
מעיקר ואמאי קרי לה חרבה כדרב חסדא
דאמר רב חסדא בדור המבול לא נגזרה
גזרה על דגים שבים שנאמר מכל אשר
בחרבה מתו ולא דגים שבים בשלמא
למאן דאמר לא ירד מבול לארץ ישראל
היינו דקם רימא התם אלא למאן דאמר
ירד רימא היכא קם אמר רבי ינאי
גוריות הכניסו בתיבה והאמר רבה בר בר
חנה לדידי חזי לי אורזילא דרימא בר
יומא והוי כהר תבור והר תבור כמה
הויא ארבעין פרסי משכא דצואריה
תלתא פרסי מרבעתא דרישא פרסה
ופלגא רמא כפותא וסכר ירדנא אמר
רבי יוחנן ראשו הכניסו לתיבה והאמר מר
מרבעתא דרישא פרסה ופלגא אלא ראש
חוטמו הכניסו לתיבה והאמר רבי יוחנן
לא ירד מבול לארץ ישראל לדברי ריש
לקיש קאמר והא קסגיא תיבה אמר ריש
לקיש קרניו קשרו בתיבה והאמר רב חסדא
אנשי דור המבול ברותחין קלקלו וברותחין
נידונו וליטעמיך תיבה היכא סגיא ועוד
עוג מלך הבשן היכא קאי אלא נס נעשה
להם שנצטננו בצידי התיבה ולרבי שמעון
נהי נמי דירד מבול לארץ ישראל והא לא
פש דאמר ריש לקיש למה נקרא שמה
מצולה שכל מתי מבול נתצללו שם ורבי

mortua sunt : Recte juxta meam sententiam, qui dico : Descendit diluvium in terram Israel ; quamobrem mortui sunt: At juxta sententiam tuam, quare mortui sunt ? Propter confusionem turpem juxta mentem R. Chasda: Etenim dicit R. Chasda : In furore depravati sunt, & propter furorem puniti sunt : Etenim hic scriptum est : *Et corroborerunt se*: Et ibi scriptum est: *Et iratus rex surrexit*. Sunt qui dicunt, quod objecerit Rabi Jochanan contra Risch Lakisch : *Ex omnibus quæ erant in sicco mortua sunt*. Recte juxta meam sententiam, qui dico; non descendit diluvium in terram Israel: Quia hic erat siccum. At juxta tuam sententiam, quid siccum? siccum quod fuit a principio. Et cur vocatur siccum juxta mentem Rabi Chasda ? Etenim dicit R. Chasda : In generatione diluvii non fuit statutum decretum de piscibus, qui erant in mari : Dictum est enim: *Ex omnibus*, *quæ erant in sicco*, *mortua sunt ;* at non pisces, qui sunt in mari. Recte juxta mentem illius, qui dicit : Non descendit diluvium in terram Israel : Hic erat locus, ubi stetit unicornis. At juxta mentem illius qui dicit : Descendit : Ubi stetit ? Dicit Rabi Inai : Catuli ingressi sunt in arcam : Et dicit Raba bar Channa : Juxta meam sententiam ; vidi mihi hinnulum unicornis filium unius diei, qui erat sicut mons Tabor : & mons Tabor quantum patebat ? Quadraginta milliaria; & pellis ejus colli erat trium milliarium, cubile capitis erat unius milliarii, cum dimidio, projecit fimum, & obstruxit Jordanem. Dicit R. Jochanan : Ejus caput introduxerunt in arcam : Et dicit Mor : Cubile capitis sui erat unius milliarii cum dimidio. At summitatem ejus nasi introduxerunt in arcam : Et dicit R. Jochanan : Non descendit diluvium in terram Israel, contra verba Risch Lakisch, qui dicit ; Atqui arca erat sufficiens: Dicit Risch Lakisch : Ejus cornua alligarunt in arca : Et dicit R. Chasda : Viri generationis diluvii in furore corrupti sunt, & propter furorem excommunicati sunt : Et juxta tuam opinionem ; Arca erat sufficiens : Et præterea Gog rex Basan ubi erat ? Miraculum actum est illis, quod refrigescerent in lateribus arcæ; & juxta mentem R. Simeonis conveniens est, quod descenderit diluvium in terram Israel; at non scrutatur, quod dicit Risch Lakisch : Cur vocabatur מצולה ? Quia omnes mortui diluvii ibi subsidebant : Et R. Jochanan dicit : Cur vocatur *Sennar* ? quia omnes mortui diluvii illuc de-

יוחנן אמר למה נקרא שמה שנער שכל מיתי מבול נגערו שם אי אפשר דלא איבדקו אמר רבי אבהי למה נקרא שמה שנער שמנערת עשיריה והא קחזינן דהוו תלתא דרי לא משכי אמר רבי אמי כל האוכל מעפרה של בבל כאילו אוכל בשר אבותיו תניא נמי הכי כל האוכל מעפרה של בבל כאילו אוכל בשר אבותיי ויש אומרים כאילו אוכל שקצים ורמסים. שעיר המשתלח. ורמינהי קרבן אני שומע אפילו קדשי בדק הבית שנקראו קרבן שנאמר ונקרב את קרבן יהוה תלמוד לומר ואל פתח אהל מועד לא הביאו מי שראוי לבא באהל מועד יצאו קדשי בדק הבית שאינן ראוין יכול שאני מוציא אף שעיר המשתלח תלמוד לומר ליהוה לרבות שעיר המשתלח לא קשיא כאן קודם הגרלה כאן לאחר הגרלה אחר הגרלה נמי האיכא וידוי אלא אמר רבי מני לא קשיא כאן קודם וידוי כאן לאחר וידוי. הרובע והנרבע. והא נמי תיפוק לי מפתח אהל מועד אין הכי נמי בשלמא רובע ונרבע משכחת לה דאקדשינהו מעיקרא והדר רבעו אלא מוקצה ונעבד אין אדם אוסר דבר שאינו שלו בקדשים קלים וליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר קדשים קלים ממון בעלים הוא דתניא ומעלה מעל בהם לרבות קדשים קלים שהן ממונו דברי רבי יוסי הגלילי הילכך רובע ונרבע דבר דבר ערוה מוקצה ונעבד עבודה זרה אתנן ומחיר כלאים יוצא דופן בוולדות קדשים קסבר ולדי קדשים בהוייתן הן קדשים. בעלי מומין וכו׳. אותו ואת בנו וכו׳. וצריכי דאי תנא בעלי מומין משום דמאיסי אבל תורין דלא מאיסי אימא לא דמודו ליה לרבי שמעון ואי תנא תורין דלא מאיסי משום דלא חזו ואירחי אבל בעלי מומין דאיחזו ואירחו אימא לא דמודי להו רבי שמעון לרבנן ואי תנא

dejiciebantur : Non est possibile, quod non fuerint explorata. Dicit R. Abau: Cur vocatur *Sennaar*? Quia dejiciebantur ejus divitiæ : At videmus quod ibi sunt : Tribus generationibus non protrahuntur. Dicit R. Amme: Qui comedit de terra Babel, reputantur perinde ac comedat de carne patris sui: Traditio : Sic etiam siquis comedat de terra Babel, reputatur perinde ac comedat de carne patris sui: Et alii dicunt : reputatur perinde ac comedat, abominanda, & reptilia. Hircum emissarium: At objiciunt. Sacrificium ego intelligo; vel sanctitates instaurationis domus vocantur sacrificium : Dictum est enim : *Attulimus oblationem Domino*. Dictum est: *Et ad ostium tentorii conventus non adduxerit*. Quod conveniens est, ut adducatur ad tentorium conventus : Excluduntur sanctitates instaurationis domus, quæ non sunt covenientes : Crederem posse excludere hircum emissarium? Idcirco dictum est : *Domino:* Ad includendum hircum emissarium : Non est oppositio : Hic agitur ante sortitionem, & ibi post sortitionem ; Post sortitionem quoque erat confessio : At dicit R. Meni : Non est oppositio : Hic agitur ante confessionem, & ibi post confessionem. Iniens & initum : Ecce quoque mihi eruitur ex eo, quod dictum est : *Ad ostium tentorii conventus* : Si ita, quoque concedatur initum & iniens ; deprehenditur quod ea sanctificaverit ab initio, & postea coitu inquinata sint : At cultui Idololatrico destinatum, & cultu Idololatrico adoratum ; non potest homo vetare, quod suum non est, in sanctitatibus levibus, & juxta mentem R. Jose Galilæi, qui dicit : Sanctitates leves sunt facultates dominorum: Etenim extat traditio: *Et prævaricationem prævaricatus fuerit in illis* ; ad includendum sanctitates leves, quæ sunt ex ejus facultatibus : Verba R. Jose Galilæi : Idcirco iniens & initum res turpis est. Cultui Idololatrico destinatum, & cultu Idololatrico adoratum, donum meretricis, & pretium canis, heterogenea, & egressum ex latere in natis sanctitatum; putat, quod nati sanctitatum in sua essentia sint sancti : Vitiata &c. Ipse & ejus filius &c. Et necesse est ut doceat de vitiatis, propterea quod respuuntur; At de turturibus, qui non respuuntur, dicam ; Non assentiuntur R. Simeoni ; & docet, quod turtures non respuantur, propterea quod non sint convenientes, & repellantur. At de vitiatis, quæ sunt idonea, & repelluntur, dicam, non consentit

הני תרתי משום דפסולא דגופייהו אבל
אותו ואת בנו דפסולא מעלמא קאתי לה
אימא מודו ליה רבנן לרבי שמעון צריכא.
שהיה רבי שמעון אומר. מאי טעמא דרבי
שמעון אמר רבי אילעא אמר ריש לקיש
דאמר קרא לא תעשון ככל אשר אנחנו
עושים פה היום אמר להו משה לישראל
כי עליתו לארץ ישרות תקריבו חובות לא
תקריבו וגלגל לגבי שילה מחוסר זמן הוא
וקאמר להו משה לא תעשון אמר ליה
רבי ירמיה לרבי זירא אי הכי מילקא
נמי לילקי אלמא אמר רבי זירא הכתוב
נתקו לעשה הני מילי לרבנן לרבי שמעון
הכי נמי רב נחמן בר יצחק אמר פנים
דגלגל לגבי שילה כחוץ דמי רבה אמר
טעמיה דרבי שמעון כדתניא רבי שמעון
אומר מנין לזובח פסח בבמת יחיד בשעת
איסור הבמות שהוא בלא תעשה תלמוד
לומר לא תוכל לזבוח את הפסח יכול
אף בשעת היתר הבמות כן תלמוד לומר
באחד שעריך לא אמרתי לך אלא בשעה
שכל ישראל נכנסין בשער אחד אימת
אינימא אחר חצות כרת נמי מיחייב אלא
לאו קודם חצות לעולם לאחר חצות
ובשעת היתר הבמות קאי והא בשעת
איסיר הבמות קאמר איסור במה ליחיד
התיר במה לציבור. מחוסר זמן. והא בני
אשמות נינהו אמר זעירי תני מצורע
בהדייהו. עולותיהן ושלמיהן. והני בני
שלמים נינהו אמר רב ששת תני נזיר
דזעירי קבעוה תנאי דבי רב ששת לא
קבעה תנאי אמר רב חלקיה דבי רב טובי
לא שנו אלא לשמו אבל שלא לשמו
חייב הואיל וראוי לשלא לשמו בפנים אי
הכי לשמו נמי ניחייב הואיל וראוי לשלא
לשמו בפנים בעי עקירה מתקיף לה רב
הונא וכי יש לך דבר שאינו כשר לשמו
וכשר שלא לשמו ולא והרי פסח בשאר
ימות השנה דאינו כשר לשמו וכשר שלא
לשמו פסח בשאר ימות השנה שלמים

R. Simeon cum ſapientibus: Et ſi doceat; hæc duo propterea quod ſit profanatio in eorum corpore; at ipſe & ejus filius, in quibus ſimplex eſt profanatio, adducetur; dicam: conſentiunt ſapientes cum Rabi Simeone neceſſario: Etenim R. Simeon dicit: Quænam eſt ratio R. Simeonis? Dicit R. Ela, dicit Riſch Lakiſch, dicit textus: *Non facietis, ſicut nos facimus hodie*. Dixit Moſe Iſraelitis; quando adſcendetis in terram, quæ placet, afferetis, ex debito non afferetis: Et in Gilgal propter Siloh deficiens tempore eſt; & dixit illis Moſe: *Non facietis*. Dixit R. Hieremias τῷ R. Ziri; ſi ita eſt, vapulabit? Ut vapulet. Itaque dicit R. Zira; Textus evellita ad præceptum affirmativum; Hæc juxta mentem ſapientum, ſic quoque juxta mentem R. Simeonis: R. Nachman bar Iſaach dicit: Locus interior in Gilgal reſpectu Siloh ſicut exterior reputatur. Raba dicit: Ratio Rabi Simeonis juxta traditionem: R. Simeon dicit: Unde probatur ſi mactet Paſcha in excelſo privato tempore interdicti excelſorum, quod tranſgrediatur præceptum negativum? Ex eo quod dictum eſt: *Non poteris immolare Paſcha*. Crederem ita fuiſſe tempore permiſſionis excelſorum? Idcirco dictum eſt: *In una portarum tuarum:* Non dixi tibi, niſi quando Iſraelitæ ingrediantur per unam portam: Quando? Si dicatur, quod poſt meridiem tenetur excidio; At non ante meridiem; ſemper poſt meridiem: Et tempore permiſſionis excelſorum ſtatuitur; tempore interdicti excelſorum dicit; Si interdictum ſit excelſum privato, erit permiſſum excelſum cœtui. Deficiens tempore: At ecce ſunt ſacrificia pro delicto: Dicit Zahiri: Docebat leproſus de illis: Eorum holocauſta, & pacifica. Atqui pacifica ſunt. Dicit R. Seſath: Nazyræatum Zehiri conſtituit juxta opinionem Tanaim; ſchola Rabi Seſath non conſtituit juxta opinionem Tanaim. Dicit Rabi Chalkia ex ſchola R. Tobia: Non agitur, niſi quando offeratur ſuo nomine; at ſine ſuo nomine, tenetur; quoniam conveniens eſt illi quod offertur ſine ſuo nomine intus, ſi ita, vel ſuo nomine tenebitur: Quoniam conveniens eſt illi, quod offertur ſine ſuo nomine intus; requirit evulſionem: Objecit R. Huna: Num tibi eſt res, quæ non ſit legitima ſuo nomine, & legitima ſine ſuo nomine? Nonne? At ecce Paſcha in reliquis anni diebus, quod non eſt legitimum ſuo nomine, & legitimum ſuo nomine; Paſcha reliquis anni diebus eſt Pacificum: Di-

נינהו לימא מסייע ליה יכול שאני מוציא
אף עולות מחוסר זמן בבעלים ואשם נזיר
ואשם מצורע תלמוד לומר שור מכל מקום
כשב מכל מקום עז מכל מקום ואו חטאת
שיירה במאי עסיקא אילמא בזמנו מאי
איריא אשם אפילו חטאת נמי אלא שלא
לזמנו ובמאי אילימא לשמו אשם אמאי
חייב אלא לאו שלא לשמו לעולם בזמנו
ולשמו ורבי אלעזר היא דאמר מקשינן
אשם לחטאת ותנא טפל והלא הוא
עיקר תא שמע יכול לא אוציא עולת
מחוסר זמן בגופה וחטאת בין בגופה בין
בבעלים תלמוד לומר ואל פתח אהל מועד
כל שאינו ראוי לבא בפתח אהל מועד
אין חייבין עליהם ואלו אשם שיירה במאי
עסיקינן אילימא לשמו אשם נמי ליפטרי
אלא לאו שלא לשמו לעולם לשמו ורבי
אליעזר היא דמקיש אשם לחטאת תנא
עיקר וכל שכן לטפל תא שמע דבי אתא
רב דימי אמר תנא דבי רבי ליואי יכול
שאני מוציא אף עולת מחוסר זמן בבעלים
אשם נזיר ואשם מצורע מנין נסיב להו
הש״ס לחיובא ולא ידענא מאי היא מאי
לימודא אמר רבינא שור מכל מקום כשב
מכל מקום עז מכל מקום הא אמאי
תרמיה כדאמר אמר רב נחמן משום דבעי
למירמי דתנא דבי רבי ליואי ארתני לוי
אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא
לשמן כשירין ולא עלו לבעלים לשום
חובה שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו
בני שתי שנים ושחטן פסולין לא קשיא
כאן לשמו כאן שלא לשמו רב אשי מתני
אברייתא ומשני כאן לשמו וכאן שלא
לשמו לימא תיהוי תיובתיה דרב הונא
אמר לך רב הונא הכא במאי עסיקינן
כגון שהפריש שתי אשמות לאחריות דחד
מינייהו מעיקרא עולה היא כדרב הונא
אמר רב דאמר רב הונא אמר רב אשם

Dicemusne, quod illi faveat? Crederem posse educere holocaustum deficiens in dominis, & sacrificium pro delicto Nazyræi, & sacrificium pro delicto leprosi? Idcirco dictum est: *Bovem*: Ex omni loco: *Agnum*: Ex omni loco: *Hœdum*: Ex omni loco: Et reliquum est sacrificium pro peccato. De quo agimus? An forte in tempore suo? Quid docet? Sacrificium pro delicto, vel sacrificium pro peccato: At extra tempus suum: De quo agimus? Num forte sacrificium pro delicto suo nomine, cur tenetur? At non sine suo nomine, semper in tempore suo, & suo nomine: Et R. Elieser dicit: Comparabimus sacrificium pro delicto sacrificio pro peccato; & docet accessorium, multo magis principale. Veni & audi: Crederem posse excludere holocaustum deficiens in corpore suo, & sacrificium pro peccato sive sit deficiens in corpore suo, sive in dominis? Idcirco dictum est: *Et ad ostium tentorii conventus:* Quod non est conveniens ut adducatur ad ostinni tentorii conventus, ejus causa non tenentur: Et si sacrificium pro peccato reliquum esset. De quo agimus? Si dicendum est suo nomine, sacrificium quoque pro delicto potest permitti: At non sine suo nomine, semper suo nomine. Et Rabi Elieser, qui comparat sacrificium pro delicto sacrificio pro peccato, docet principale, multo magis accessorium: Veni & audi: Quando venit Rabi Dimi, dixit: Docet schola Rabi Liai: Crederem posse excludere etiam holocaustum deficiens tempore in dominis, sacrificium pro delicto Nazyræi, & sacrificium pro delicto leprosi unde probatur? Assumsit Misnam pro debito, & ignorat quid sit, qui docet? Dicit Rabina: *Bovem*: Ex omni loco: *Agnum*. Ex omni loco: *Hœdum*: Ex omni loco: At cur separat, sicut dicit: Dicit Rabi Nachman; quia debet separari. Etenim docet schola Rabi Liai, quod docet Levi: Sacrificium pro delicto Nazyræi, & sacrificium pro delicto leprosi si mactet sine suo nomine, sunt legitima, at non inserviunt dominis nomine debiti; Si mactet, quando deficiat tempus in dominis, aut quando sint biennes, & mactet, sunt illegitima. Non est oppositio; Hic intelligitur suo nomine, & ibi sine suo nomine: Dicendumne est, quod sit instantia Rabi Huna? Dicit tibi R. Huna: Hic de quo agimus? Si separet duo sacrificia pro delicto pro cautione futuri damni, quod unum ex iis sit a principio holocaustum juxta mentem R. Huna. Dicit Rab; dicit R. Huna, dicit Rab: Sacrificium

שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לעולה .
המעלה מבשר חטאת . תנו רבנן מנין
למעלה מבשר חטאת ומבשר אשם ומבשר
קדשי קדשים ומבשר קדשים קלים וממותר
העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי
מנחות שפטור תלמוד לומר עולה מה
עולה שהיא ראויה להעלאה אף שראוייה
להעלאה מנין שאף היוצק והבולל והפותת
והמולח והמניף והמגיש והמסדר השלחן
והמטיב את הנרות והקומץ והמקבל בחוץ
שפטור תלמוד לומר אשר יעלה עולה או
זבח מה העלאה שהיא גמר עבודה אף
כל שהוא גמר עבודה . עד שלא הוקם
המשכן . יתיב רב הונא בר רב קטינא
קמיה דרב וקא קרי וישחטו את נערי בני
ישראל אמר ליה הכי אמר רבי אסי קרבו
ופסקו סבר לאותוביה ממתניתין שמעיה
דקאמר משמיה דרב אדא בר אהבה
עולה שהקריבו ישראל במדבר אינה טעונה
הפשט וניתוח אותביה ברייתא דשויא
בכולהו דתניא עד שלא הוקם המשכן
הבמות מותרות ועבודה בבכורת והכל
בשירין להקריב בהמה חיה ועוף זכרים
ונקבות תמימין ובעלי מומין טהורין אבל
לא טמאין והכל קרבו עולות ועולה
שהקריבו ישראל במדבר טעונה הפשט
וניתוח ונכרים בזמן הזה רשאין לעשות כן
תנאי היא דתניא וגם הכהנים הנגשים
אל יהוה יתקדשו רבי יהושע בן קרחה
אומר זו פרישות בכורות רבי אומר זו
פרישות נדב ואביהוא בשלמא למאן
דאמר זו פרישות נדב ואביהוא היינו
דכתיב הוא אשר דבר יהוה לאמר בקרבי
אקדש אלא למאן דאמר זו פרישות בכורות
פרישות נדב ואביהוא היכא רמיזא דכתיב
ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי
אל תקרי בכבודי אלא בבכוריי דבר אמרו

pro delicto si rejiciatur ad pascuum, & mactetur absolute, erit legitimum pro holocausto: Si offerat de carne sacrificii pro peccato. Tradiderunt sapientes: Unde probatur, si offerat de carne sacrificii pro peccato, & de carne sacrificii pro delicto, & de carne sanctitatum sanctitatum, & de carne sanctitatum levium, & de residuo manipuli, & duos panes, & panes facierum, & reliquias munerum, quod absolvatur? Ex eo quod dictum est: *Holocaustum:* Sicut holocaustum, quod conveniens est ut offeratur, ita pariter omne, quod sit conveniens ut offeratur. Unde probatur, si infundat, si misceat, si diminuat in frusta, si saliat, si ventilet, si admoveat, si disponat mensam, si accomodet lucernas, si pugillet, si accipiat foris, quod absolvatur? Ex eo quod dictum est: *Qui obtulerit holocaustum, aut sacrificium:* Sicut offerens est ille qui perficit ministerium, ita pariter omnis, qui perficiat ministerium: Priusquam erectum esset tabernaculum: Assidens R. Huna bar R. Katina coram Rab legit: *Et immolarunt juvenes filiorum Israel*. Dixit: Sic dicit R. Asse: Obtulerunt, & cessarunt: Putat respondendum ex Misna; Constitutio dicitur nomine R. Ada bar Aba: Holocaustum, quod obtulerunt Israelitæ in deserto, non requisivit excoriationem, & dissectionem: Respondit Baraitha, quod sit æquale in omnibus: Etenim extat traditio: Priusquam erectum esset tabernaculum, excelsa fuerunt permissa, & ministerium peragebatur per primogenitos. Et omnia legitime poterant offerri, animal, fera, & volucres, mares, & fœminæ, perfecti, & vitiati, mundi, at non immundi; & omnia offerebantur in holocaustum; & holocaustum, quod obtulerunt Israelitæ in deserto, requisivit excoriationem, & dissectionem; & alienigenis hoc tempore ita licet facere: Hæc est sententia doctorum. Etenim extat traditio: *Et etiam sacerdotes appropinquantes ad Dominum sancti sint*. R. Jehosua ben Korcha dicit: Hæ sunt sectiones primogenitorum: Rabi dicit: Hæ sunt sectiones Nadab & Abihu: Concedatur juxta mentem illius, qui dicit: Hæc est sectio Nadab & Abihu: Hoc ipsum scriptum est: *Hoc est quod locutus est Dominus dicendo: In propinquis meis sanctificabor*. At juxta mentem illius qui dicit: Hæ sunt sectiones primogenitorum, sectiones Nadab & Abiu ubi designantur? Scriptum est: *Conveniam illic filios Israel, & sanctificabitur per gloriam meam*. Ne legas בכבודי sed בכבוריי

Id

הקדוש ברוך הוא למשה ולא ידעו עד שמתו בני אהרן כיון שמתו בני אהרן אמר לו אהרן אחי לא מתו בניך אלא להקדיש שמו של הקדוש ברוך הוא כיון שידע אהרן שבניו ידועי מקום הן שתק וקבל שכר שנאמר וידם אהרן וכן בדוד הוא אומר דום ליהוה והתחולל לו אף על פי שמפיל לך חללים חללים אתה שתוק וכן בשלמא הוא אומר עת לחשות ועת לדבר פעמים ששתק ומקבל שכר על השתיקה פעמים מדבר ומקבל שכר על הדיבור והיינו דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מאי דכתיב נורא אלהים ממקדשיך אל תיקרי ממקדשיך אלא ממוקדשיך בשעה שעושה דין הקדוש ברוך הוא בקרושיו מתיירא ומתעלה ומתהלל אלא קשיא עולה תרי תנאי היא דתניא רבי שמעון אומר כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד רבי עקיבא אומר כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב אמר מר הכל כשירין ליקרב מנא הני מילי אמר רב הונא דאמר קרא ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה חיה בכלל בהמה זכרים ונקבות תמימין ובעלי מומין ואמר מר תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות ואיתקש בהמה לעוף תמימין ובעלי מומין לאפוקי מחוסר אבר דלא אמר רבי אלעזר מנין לבני נח שמצווין על אבר מן החי תלמוד לומר מכל החי מכל בשר אמרה תורה הבא בהמה שחיין ראשי איברין שלה ודילמא למעוטי טריפה ההוא מלחיות זרע נפקא הניחא למאן דאמר טריפה אינה יולדת אלא למאן דאמר טריפה יולדת מאי איכא למימר האמר קרא אתך ברומין לך ודילמא נח נופיה טריפה הוה תמים כתיב ביה ודלמא תמים בדרכיו צדיק כתיב ביה ודילמא תם בדרכיו צדיק במעשיו אי סלקא דעתך דנח נופיה

Id quod dixit Deus S. B. non cognoverunt nisi postquam mortui sunt filii Aharon: Postquam mortui sunt filii Aharon, dixit τῷ Aharon: Frater mi non mortui sunt filii tui nisi ad sanctificandum nomen Dei S. B. Postquam cognovit Aharon, quod ejus filii notum fecissent Deum, tacuit, & recepit mercedem: Dictum est enim: *Et siluit Aharon:* Et similiter de David dictum est: *Tace Domino, & spera in eo:* Vel si tibi faciat cadere occisos, occisos tu tacebis: Et pariter de Salomone dictum est: *Tempus tacendi, & tempus loquendi:* Aliquando tacebit, & recipiet mercedem pro suo silentio, aliquando loquetur, & recipiet mercedem pro suo sermone. Et hoc ipsum est, quod dicit R. Chijah bar Aba. Dicit R. Jochanan: Cur scriptum est: *Mirabilis Deus ex sanctuariis suis?* Ne legas ex sanctuariis suis, sed ex sanctis suis: Quando facit judicium Deus S. B. in ejus sanctitatibus timetur, & exaltatur, & laudatur. At est oppositio: Holocaustum: Duo doctores: Etenim extat traditio: R. Simeon dicit: Generalia dicta sunt in Sinaï, & particularia in tentorio conventus. R. Akiba dicit: Generalia & particularia dicta sunt in monte Sinai, & repetita in tentorio conventus, atque iterum repetita in campestribus Moab. Dicit Mor: Omnia sunt legitima, ut offerantur. Unde probatur? Dicit Rabi Huna; dicit textus: *Et ædificavit Noe altare Domino, & accepit de cunctis animalibus mundis:* Fera comprehenditur in animali: Mares & fœminæ, perfecti, & vitiati. Et dicit Mor: Perfecti & mares in animali, at non perfecti & mares in volucribus; & comparatur animal volucri: Perfecti, & vitiati: Ad excludendum illud, cui deficiat membrum, quod non dicit R. Elieser: Unde probatur, quod filiis Noe fuerit præceptum de membro ex vivo? Ex eo quod dictum est: *Ex omni vivente, ex omni carne.* Dicit textus hoc loco; Animal cujus sint viva principalia membra: Et fortasse ad excludendum discerptum: Hoc ex eo quod dictum est: *Ut vivant semen* eruitur: Concedatur juxta mentem illius, qui dicit discerptum, quod non pariat, at juxta mentem illius qui dicit discerptum, quod parit; quid erit dicendum? Dicit textus: *Tecum:* De similibus tibi: At fortasse Noe ipse erat discerptus: *Perfectus*. De eo scriptum est. Et fortasse *perfectus* in suis moribus: *Justus* scriptum est de eo: Et fortasse perfectus in suis moribus, & Justus in suis operibus: Si putas, quod

טריפה הוה מי קאמר ליה לנח דכוותך
עייל שלמים לא תעייל ומאחר דנפקא לן
מאתך להחיות זרע למה לי מהו דתימא
אתך לצותא בעלמא אפילו זקן אפילו סריס
קמשמע לן טהורין וטמאין ומי הוו טמאין
וטהורין בההיא שעתא אמר רבי שמואל
בר נחמוני אמר רבי יונתן מאותן שלא
נעבד בהן עבירה מנא הוו ידעי כדרב
חסרא דאמר רב חסרא העבירן לפני
התיבה כל שהתיבה קולטתן בידוע שהוא
טהור אין התיבה קולטתן בידוע שהן
טמאין רבי אבהו אמר קרא ואבאים זכר
ונקיבה הבאין מאיליהן אמר מר והכל
קרבו עולות עולות אין שלמים לא והא
כתיב ויזבחו שלמים ליהוה פרים אלא
אימא מן הכל קרבו עולות עולות אין
שלמים לא כמאן האמר לא קרבו שלמים
בני נח דאיתמר רבי אלעזר ורבי יוסי בר
חנינא חד אמר קרבו וחד אמר לא קרבו
מאי טעמא דמאן דאמר קרבו שלמים בני
נח דכתיב והכל הביא גם הוא מבכורות
צאנו ומחלביהן איזהו דבר שחלבו קרב
לגבי מזבח ואין כולו קרב לגבי מזבח הוי
אומר זה שלמים מאי טעמא דמאן דאמר
לא קרבו דכתיב עורי צפון ובואי תימן
תתנער אומה שמעשיה בצפון ותביא אומה
שמעשיה בצפון ובדרום ומר נמי הכתיב
מחלביהן משמניהון ומר נמי הכתיב עורי
צפון בקיבוץ גליות הוא דכתיב והא כתיב
ויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים
ועולות ועשינו ליהוה אלהינו זבחים לאכילה
ועולות להקרבה והא כתיב ויקח יתרו עולה
וזבחים ההוא לאחר מתן תורה הוא דכתב
הניחא למאן דאמר אחר מתן תורה היה
אלא למאן דאמר קודם מתן תורה היה
מאי איכא למימר דאיתמר בני רבי חייא
ורבי יהושע בן לוי חד אמר יתרו קודם
מתן תורה היה וחד אמר יתרו אחר מתן

quod Noe ipse fuerit discerptus, num dicit: Quæ sunt tibi similia introduces, perfecta non introduces? Et postquam probatum est a nobis ex eo quod dictum est: *Tecum ut vivant: semen*. Quorsum? Juxta sensum vulgarem, vel senex, vel castratus; dicit nobis: Munda & immunda. Num erant munda & immunda eo tempore? Dicit Rabi Jonathan: Dictum est: *Ex ipsis:* In quibus non fuerit commissum peccatum: Unde cognoscebant? Juxta mentem Rabi Chasda; Etenim R. Chasda dicit: Ea traducebat coram arca; quod recipiebat arca, notum erat, quod esset mundum; quod non recipiebat arca, notum erat, quod essent immunda. R. Abau dicit: Dicit textus: *Et introduces eos: masculus & fœmina:* Quæ sponte sua veniebant. Dicit Mor; Et omnia offerebantur in holocaustum; In holocaustum maxime, at non in pacifica: At ecce scriptum est: *Et obtulerunt pacifica Domino juvencos*. At dictum ex cunctis offerebantur in holocaustum; in holocaustum maxime, at non in pacifica: Juxta mentem illius qui dicit: Non obtulerunt pacifica filii Noe; sicut dicitur: R. Elieser, & R. Jose bar Chanina; Alter dicit: Obtulerunt; & alter dicit: Non obtulerunt: Quænam est ratio illius, qui dicit: Obtulerunt pacifica filii Noe? Scriptum est: *Et Abel quoque adduxit de primogenitis gregis sui, & de pinguibus eorum*. Quodnam est, cujus adeps offertur super altare, at totum non offertur super altare? Dicendum est quod ista sint pacifica: Quænam est ratio illius, qui dicit: Non obtulerunt? Scriptum est: *Surge aquilo, & veni auster:* Commoveatur natio, cujus opera sunt in aquilone; & adducatur natio, cujus opera sunt in aquilone, & in austro. Et cur etiam scriptum est: *Et de pinguibus eorum*? Et eorum pinguioribus. Et Mor quoque: Scriptum est: *Surge aquilo*. De congregatione captivitatum hoc scriptum est: Et ecce scriptum est: *Tu quoque dabis in manus nostras sacrificia, & holocausta, ut faciamus Domino Deo nostro*. Sacrificia ad comedendum; & holocausta ad offerendum. At ecce scriptum est: *Et accepit Jethro holocaustum & sacrificia:* Hoc post datam legem scriptum est: Recte juxta mentem illius qui dicit: Post datam legem hoc fuit: At juxta mentem illius qui dicit: Ante datam legem hoc fuit; quid erit dicendum? Si dicatur: Filii Rabi Chijah, & Rabi Jehosua ben Levi. Alter dicit: Jethro ante datam legem venit: Et alter dicit: Jethro post datam

תורה היה למאן דאמר יתרו קודם מתן
תורה היה קסבר שלמים הקריבו בני נח
כתנאי וישמע יתרו כהן מדין מה שמועה
שמע ובא ונתגייר רבי יהושע אומר מלחמת
עמלק שמע שהרי כתב בצדו ויחלש יהושע
את עמלק ואת עמו לפי חרב רבי אלעזר
המודעי אומר מתן תורה שמע שכשנתנה
תורה לישראל קולו הולך מסוף העולם ועד
סופו וכל אומות העולם אחזתן רעדה
בהיכליהן ואמרו שירה שנאמר ובהיכלו
כולו אומר כבוד נתקבצו כולם אצל בלעם
הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר
שמענו שמא מבול בא לעולם אמר להם
יהוה למבול ישב וישב יהוה מלך לעולם
כבר נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו מביא
מבול לעולם אמרו לו מבול של מים אינו
מביא אבל מבול של אש מביא שנאמר
כי הנה באש יהוה נשפט אמר להן כבר
נשבע שאינו משחית כל בשר ומה קול
ההמון הזה ששמענו אמר להן חמדה
טובה יש לו בבית גנזיו שהיה גנוזה אצלו
תתקע״ד דורות קודם שנברא העולם וביקש
ליתנה לבניו שנאמר יהוה עוז לעמו יתן
פתחו כולם ואמרו יהוה יברך את עמו
בשלום רבי אליעזר אומר קריעת ים סוף
שמע ובא שנאמר ויהי כשמוע כל מלכי
האמורי ואף רחב הזונה אמרה לשלוחי
יהושע כי שמענו את אשר הוביש יהוה
את מי ים סוף מאי שנא התם דאמר ליה
ולא היה עוד רוח ומאי שנא הכא
דקאמר ולא קמה עוד רוח באיש דאפילו
אקשויי נמי לא מקשו ומנא ידעה דאמר
מר אין לך כל שר ונגיד שלא בא על
רחב הזונה אמרו בת עשר שנים היתה
כשיצאו ישראל ממצרים וזנתה ארבעים
שנה שהיו ישראל במדבר אחר חמשים
שנה נתגיירה אמרה יהא מחל לי בשכר
חבל חלון ופשתים אמר מר ונכרים בזמן
הזה רשאין לעשות כ מנא הני מילי דתנו
רבנן דבר אל בני ישראל בני ישראל

tam legem venit: Juxta mentem illius qui dicit: Jethro ante datam legem fuit; putat, quod pacifica obtulerint filii Noe; Juxta traditionem: *Et audivit Jethro sacerdos Midian*. Quam nuncium audiit, ut veniret, & fieret proselytus? R. Jehosua dicit: Bellum Amalek audivit, quia scriptum est in ejus latere; *Et debilitavit Josue Amalek, & ejus populum in ore gladii*. R. Eliefer Amodai dicit: Promulgationem legis audivit: Etenim postquam lata est lex Israelitis, ejus vox incessit ab extremitate usque ad extremitatem mundi: Et omnes gentes mundi apprehendit tremor in palatiis eorum, & dixerunt canticum. *Et in templo ejus omnes dicent gloriam*. Congregati sunt omnes penes Balaam impium, dicentes. Quis est strepitus tumultus, quem audivimus? Fortasse adveniet diluvium? Respondit illis: *Dominus diluvium inhabitare facit Dominus rex in æternum*. Jam juravit Deus S. B. quod in perpetuum non missurum diluvium: Dixerunt: Diluvium aquarum non mittet; at mittet diluvium ignis: Dictum est enim: *Quia in igne Dominus dijudicabit*. Respondit: Jam juravit, quod non delebit omnem carnem: Quinam est strepitus tumultus, quem audivimus? Respondit illis: Desiderium bonum habet in loco recondito, quod recondit prope se 974. generationes antequam crearet mundum, & vult dare filiis suis: Dictum est enim: *Dominus virtutem populo suo dabit*. Incipientes omnes dixerunt: Dominus, sit benedicam nomen ejus in pace. Rabi Eliefer dicit: Consolidationem maris Suph audivit, & venit: Dictum est enim: *Et fuit cum audivissent omnes reges Amoræorum*. Similiter Rahab meretrix dixit legatis Josue: *Audivimus, quod siccaverit Dominus aquas maris Suph*. Quid ibi repetit dicendo: *Et non fuit in nobis spiritus*? Et cur hic repetit dicendo: *Et non fuit in iis amplius spiritus*? Licet induresceret, tamen non indurescebat. Et unde cognovit? Dicit Mor: Nullus est tibi princeps, & dux, qui non sit congressus cum Rachab meretrice. Dixerunt: Decimum & secundum annum agebat, quando egressi sunt Israelitæ de Ægypto, & scotata est quadraginta annos, in quibus fuerunt Israelitæ in deserto; post quinquaginta annos facta est proselyta: dicit: Ignoscatur mihi propter mercedem funiculi lini in fenestra. Dicit Mor: Et alienigenis hoc tempore quod ita facere liceat, unde probatur? Tradiderunt sapientes: *Loquere ad filios Israel*: Filiis Israel præceptum est de ma-

מצווין על שחוטי חוץ ואין הנכרים מצווין
על שחוטי חוץ לפיכך כל אחד ואחד בונה
לו במה לעצמו ומקריב עליה כל מה
שירצה אמר רבי יעקב בר אחא אמר רבי
אסי אסור לסייען ולעשות שליחותן אמר
רבה ולאורינהו שרי כי הא דאיפרא
הורמיז אימיה דשבור מלכא שדרה
קורבנא לרבא שלחה ליה אסקוה ניהליה
לשם שמים אמר להו לספרא ולרב אחא
בר הונא זילו ודברו תרי עולמי נילדאי
וחזו היכא דמסקא ימא סירטון ושקלו
ציבי חדתי ואפיקו נורא ממננא חדתא
ואסקוה ניהליה לשם שמים אמר ליה אביי
כמאן כרבי אלעזר בר שמעיה דתניא רבי
אלעזר בר שמעיה אומר מה מזבח שלא
ישתמש בו הדיוט אף עצים שלא ישתמש
בהן הדיוט והא מודה רבי אלעזר בר
שמעיה בבמה דתניא מודה היה רבי
אלעזר בר שמעיה בבמה כתוב אחד אומר
ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל
שש מאות וגו׳ וכתיב ויקן דוד את הגרן
ואת הבקר בבסף שקלים חמשים הא כיצד
נובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש
מאות רבי אומר משום אבא יוסי בן
דוסתאי בקר ומקום מזבח חמשים וכל
הבית כולו בשש מאות רבי אלעזר בר
שמעיה אומר בקר ועצים ומקום מזבח
חמשים וכל הבית כולו בשש מאות דכתיב
ויאמר ארונה אל דוד קח ארני המלך
ויעל ראה הבקר לעולה והמוריגים לעצים
ורבא אמר לך התם נמי בחדתי מאי
מורינים אמר עולא מטה של טורבל מאי
מטה של טורבל אמר אביי עיזא דקרקשא
דריישן דשתאי אמר אביי מאי קראה הנה
שמתיך במורג חרוץ חדש בעל פיפיות
מקרי ליה רבא לבריה ורמי ליה קראי
אהדדי כתיב ויתן דוד לארנן וגו׳ וכתיב
ויקן דוד וגו׳ הא כיצד גובה מכל שבט
ושבט חמשים שהן שש מאות ואכתי קשיין
אהדדי התם כסף הכא זהב אלא הכי
קאמר נובה כסף במשקל שש מאות זהב.
קדשים קלים נאכלים. אמר רב הונא בכל
מקומות ישראל אבל מחנה לא הוי
איתיביה רב נחמן לרב הונא ומחנות

mactatione foris, at alienigenis non præceptum eſt de mactatione foris: Idcirco ſinguli poſſunt ſibi ædificare excelſum, & in eo offerre, quæ ſibi libuerit; Dicit R. Jacob bar Acha: Dicit R. Aſſe: Vetitum eſt illis auxiliari, & fieri eorum legatos. Dicit Raba. Et ad docendum permiſſum eſt. Etenim Iphra Uraniz mater Sabur, miſit ſacrificium ad Raba, & miſit, ut adoleret nomine Dei: Dixit רַב Saphra, & R. Acha bar Huna; Ite & adducite duos juvenes ſimiles, & videte ubi mare areſcit, incidite, & accipite ligna nova, & extrahite ignem ex ignario novo, & adolete nomine Dei. Dixit Abaje: Conſentit cum R. Elieſer bar Senajah: Etenim extat traditio: R. Elieſer bar Semajah dicit: Sicut altare, quo non ſit uſus idiota, ita pariter ligna, quibus non ſit uſus idiota: Et ecce conſentit R. Elieſer bar Semajah de excelſo. Etenim extat traditio: Conſentit R. Elieſer bar Semajah de excelſo. Alter textus dicit: *Et dedit David Arnan pro loco ſiclos aureos ponderis ſexcentos &c.* Et ſcriptum eſt: *Et emit David aratrum, & boves argento ſiclorum quinquaginta:* Quomodo? Excepit a ſingulis tribubus quinquaginta, qui ſunt ſexcenti. Rabi dicit nomine Aba Joſe ben Doſthai. Boves, & locum altaris, quinquaginta, & totam domum ſexcentis. R. Elieſer bar Semajah dicit: Boves & ligna, & locum altaris quinquaginta, & totam domum ſexcentis: Scriptum eſt enim: *Et dixit Aruna ad David. Accipiat Dominus meus rex, & offerat, ſicut placet ei.* Dicit textus: *Boves in holocauſtum & tribulas pro lignis.* Et Raba dicit: Ibi quoque de re nova agitur. Quid מורינים? Dicit Ela: Eſt lectus ſive tabula tribulæ: Quid lectus tribulæ? Dicit Abaje: Capra tabulæ tritoriæ, qua triturant fruges. Dicit Abaje: Quid ſcriptum eſt: *Ecce ego poſui te quaſi plauſtrum triturans novum, habens roſtra ferrantia?* Poſtquam legit Raba filio ſuo, objecit illi textus inter ſe, & invicem oppoſuit hos textus: Scriptum eſt: *Et dedit David Arnan &c.* Pariterque ſcriptum eſt: *Et emit David &c.* Quomodo? Excepit a ſingulis tribubus quinquaginta, qui ſunt ſexcenti: Et adhuc inter ſe contradicunt. Ibi dictum eſt; argentum, & ibi aurum: At ſic dicit: Exegit argentum pondere ſexcentorum ſiclorum aureorum. Sanctitates leves comedebantur: Dicit R. Huna in omnibus locis Iſraelitarum; At caſtra non erant: Objecit R. Nachman רַב R. Huna: Et caſtra in deſerto non erant? Atqui extat

במדבר לא הואי והא תניא כשם שמחנה
במדבר כך מחנה בירושלים מירושלם להר
הבית מחנה ישראל מהר הבית לשער
נקנור מחנה לויה מכאן ואילך מחנה שכינה
והן הן קלעים שבמדבר אלא אימא בכל
מקום מחנה ישראל פשיטא מהו דתימא
איפסלו ביוצא קא משמע לן ואימא הכי
נמי אמר קרא ונסע אהל מועד אף על
פי שנסע אהל מועד הוא תניא רבי
שמעון בן יוחי אומר עוד אחרת היתה
וחיל עזרת נשים חוא ולא היו עונשין
עליה ובשילה לא היו אלא שני מחנות
בלבד הי מינייהו לא הוה אמר רבא
מסתברא דמחנה לויה הואי דאי סלקא
דעתך מחנה לויה לא הואי נמצאו זבין
וטמאי מתים משתלחין חוץ למחנה אחרת
והתורה אמרה ולא יטמאו את מחניהם
תן מחנה לזה ומחנה לזה אמר ליה רבא
אלא מחנה ישראל לא הואי נמצאו זבין
ומצורעין משתלחין למקום אחר והתורה
אמרה בדד ישב שלא ישב טמא אחר
עמו אלא לעולם כולהו תלתא הוו ומאי
לא היו אלא שתי מחנות לקליטה מכלל
דבמדבר הואי קלטה מחנה לויה אין והא
תניא ושמתי לך מקום בחייך מקום מקומיך
אשר ינוס שמה מלמד שמגלין במדבר
להיכן גולין למחנה לויה מכאן אמרו בן
לוי שהרג גולה מפלך לפלך ואם גולה
לפלכו פלכו קולטו מאי קראה אמר רב
אחא בריה דרב איקא כי בעיר מקלטו
ישב עיר שקלטתו כבר. באו לגלגל . תנו
רבנן כל נידר ונידב היה קרב בבמה שאין
נידר ונידב אין קרב בבמה מנחה ונזירות
קריבין בבמה דברי רבי מאיר וחכמים
אומרים לא קרבו יחיד אלא עולות
ושלמים בלבד רבי יהודה אומר כל
שהציבור והיחיד מקריבין באהל מועד
שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל מה
בין אהל מועד שבמדבר לבין אהל מועד

tat traditio: Sicut erant castra in deserto, ita pariter erant castra in Hierusalem: Ab Hierusalem usque ad montem domus erant castra Israelitarum, a monte domus ad portam Nikanoris erant castra Levitarum, hinc & ulterius castra Divinitatis; & hæc erant aulæa, quæ erant in deserto: At dicam in omnibus locis castrorum Israelitarum: Certum est, quod dicis, quod exitu profanarentur. Nobis significare voluit: Et dicam; hic quoque: Dicit textus: *Et proficiscetur tentorium conventus:* Vel si proficisceretur tentorium conventus: Extat traditio: R. Simeon ben Jochai dicit: Præterea alia erant castra; Et erat antemurale atrii mulierum, at ejus causa non puniebant: Et in Siloh non erant nisi duo castra duntaxat: Et ex iis non erat. Dicit Raba: Probabiliter castra Levitarum erant: Si putas, quod ibi non essent castra Levitarum, deprehendetur, quod seminiflui, & immundi mortuo emitterentur extra una castra. At lex dicit: *Et non polluent castra eorum*. Assigna castra his, & castra illis: Dixit R. Ela: Quid? Si castra Israelitarum non erant, deprehendetur, quod seminiflui & leprosi demitterentur in locum unum; At lex dicit. *Solus habitabit:* Ne alius immundus cum eo habitet; At semper cuncta erant tria. Quid? Si non erant nisi duo castra ad recipiendum; Consequitur, quod in deserto reciperent castra Levitarum. Itane? Atqui extat traditio: *Et posui tibi locum in vita tua:* locum loci tui. *Quo fugiat*. Docemur quod exularent in deserto. Quo exulabant? In castra Levitarum: Hinc dixerunt: Levita, qui occiderit, exulabat de regione in regionem; si exulet in regione sua, ejus regio eum recipiebat: Quis sensus est textus? Dicit Rabi Acha bar R. Ika: *In civitate refugii sui habitabit:* In civitate, quæ jam eum recepit. Venerunt in Gilgal. Tradiderunt sapientes: Omne votivum & spontaneum offerebatur in excelso, quod non erat votivum & spontaneum, non offerebantur in excelso: Munus & sacrificia Nazyræi offerebantur in excelso; verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Non offerebat privatus nisi holocausta & pacifica duntaxat: Rabi Jehuda dicit: Quod cœtus & privatus offerebant in tentorio conventus, quod erat in deserto, offerebant in tentorio conventus, quod erat in Gilgal: Quodnam erat discrimen inter tentorium conventus quod erat in deserto, & tentorium conventus, quod erat in Gilgal? In tentorio conventus, quod erat in deserto, non

שבגלגל אהל מועד שבמדבר לא היו במות מותרות אהל מועד שבגלגל היו הבמות מותרות ובמתו שבראש גגו לא היה מקריב עליה אלא עולה ושלמים וחכמים אומרים כל שהציבור מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל וכאן וכאן לא קרבו יחיד אלא עולה ושלמים בלבד רבי שמעון אומר אף ציבור לא הקריבו אלא פסחים וחובות שקבוע להן זמן מאי טעמא דרבי מאיר דאמר קרא לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום אמר להן משה לישראל כי עייליתו לארץ ישרות הקריבו חובות לא תקריבו מנחות וגזירות ישרות נינהו ורבנן אין מנחה בבמה גזירות חובות נינהו. אמר שמואל מחלוקת בחטאת ואשם אבל בעולות ושלמים דברי הכל ישרות נינהו וקרבה מותיב רבה חזה ושוק ותרומת לחמי תודה נוהגין בבמה גדולה ואין נוהגין בבמה קטנה ואלו הזרוע בשלה שיירה אי אמרת בשלמא בעולה ושלמים פליגי הא מני רבנן היא אלא אי אמרת בחטאת ואשם פליגי הא מני אלא אי איתמר אמר שמואל מחלוקת בעולה ושלמים אבל בחטאת ואשם דברי הכל חובות נינהו ולא קרבה אמר מר וחכמים אומרים כל שהציבור מקריבין באהל וכו׳ מאי טעמייהו דרבנן אמר קרא איש הישר בעיניו יעשה איש ישרות הוא דליקרוב חובות לא ליקרוב וציבור אפילו חובות ליקרוב ורבי יהודה אומר לך כי כתיב הישר בעיניו הוא דכתיב אבל בבמה גדולה אפילו חובות נמי ליקרוב אלא הא כתיב לאו למימרא דאיש ישרות הוא דליקרוב הא חובות לא ליקרוב כי כתיב איש להכשיר את הזר זר מוזרק הכהן את הדם על מזבח יהוה נפקא מהו דתימא ליבעי קדוש בכורות במעיקרא קא משמע לן חכמים היינו תנא קמא אמר

erant permiſſa excelſa ; in tentorio conventus quod erat in Gilgal , permiſſa erant excelſa ; & in excelſo , quod erat in ſummitate ſui tecti , non offerebat niſi holocauſtum , & pacifica ; & ſapientes dicunt : Quod offerebat cœtus in tentorio conventus , quod erat in deſerto , offerebat in tentorio conventus , quod erat in Gilgal ; & in utroque non offerebat privatus niſi holocauſtum , & pacifica duntaxat : R. Simeon dicit : Vel cœtus non offerebat niſi Paſchata , & ſacrificia ex debito, quibus ſtatutum eſſet tempus. Quænam eſt ratio R. Meir? Dicit textus : *Non facietis juxta ea omnia, quæ nos facimus hodie*. Dixit Moſe Iſraelitis . Quando ingredimini in terram, quæ placet, offeretis, quæ ex debito non offeretis ; Munera , & Nazyræatus ex beneplacito ſunt : Et ſapientes : Non erat munus in excelſo ; Nazyræatus ex debito erant : Dicit Samuel : Diſſentiunt in ſacrificio pro peccato , & in ſacrificio pro delicto ; at in holocauſtis , & pacificis ex omnium conſenſum ex beneplacito ſunt : Objecit Raba : Pectus & crus , & ablatio panum ſacrificii Euchariſtici obſervabatur in excelſo magno , & non obſervabatur in excelſo parvo. Si dicas ; concedatur quod in holocauſto , & in pacificis ſit diſſenſio : Cujuſnam ſententia eſt ? Sapientum. At ſi dicas de ſacrificio pro peccato , & de ſacrificio pro delicto : Cujuſnam hæc ſententia eſt ? Niſi quod dictum eſt . Dicit Samuel : Diſſenſio eſt de holocauſto , & de pacificis : At de ſacrificio pro peccato , & de ſacrificio pro delicto omnes conveniunt , quod ſint ex debito ; & non offeret . Dicit Mor : Et ſapientes dicunt : Quod cœtus offerebat in tentorio conventus &c. Quænam eſt ratio ſapientum ? Dicit textus : *Vir quod rectum erat in oculis ſuis faciebat* . Si ex beneplacito , erit offerendum , ſi ex debito , non erit offerendum . At cœtus vel ex debito poterit offerre : Et R. Jehuda dicit tibi : Quando ſcriptum eſt : *Et vir quod rectum erat in oculis ſuis faciebat* . Hoc ſcriptum eſt : At in excelſo magno vel ea quæ ſunt ex debito poterant offerri : At ecce ſcriptum eſt ; non conſequitur : *Vir , quod rectum erat* . Hoc poterit offerre : At quæ ſunt ex debito non poterit offerre . Quando ſcriptum eſt : *Vir* . Ut fiat legitimus alienus : Alienus ex eo quod ſcriptum eſt : *Et ſparget ſacerdos ſanguinem ſuper altare Domini* . Eruitur . Quid ? Si dicas , quod ſit neceſſe pro ſanctificatione primogenitorum ; In principio hoc nobis ſignificavit : Sapientes ; hic ipſe eſt pri-

mus

רב פפא קרבו נסכים במדבר איכא בינייהו
אמר מר רבי שמעון אומר וכו׳ מאי טעמא
דרבי שמעון דכתיב ויעשו בני ישראל את
הפסח בגלגל פשיטא אלא הא קא משמע
לן דחובות כעין פסח הוא דקרב הא לאו
לעין פסח לא קרב ואידך מיבעי ליה
לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום רבי
בנאה ערל מקבל הזאה תני תנא קמיה
דרב אדא בר אהבה אין בין במה גדולה
לבמה קטנה אלא פסח וחובות הקבוע להן
זמן אמר ליה יחיד חובות שקבוע להן זמן
מנא ליה אמר ליה אסמייה אל תתרגם
מתניתך בעולת חובה דאיכא עולת ראייה
דאי חטאת יחיד הוא דקביע ליה זמן מי
איכא ולוקמה במנחת חובה דהא איכא
חביתין קא סבר אין מנחה בבמה . באו
לשילה וכו׳ מנא הני מילי אמר רבי חייא
בר אבא אמר רבי יוחנן כתוב אחד אומר
ותביאהו בית יהוה שילה וכתוב אחד אומר
ויטש את משכן שילה אהל שכן באדם
וכתיב וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים
לא בחר הא כיצד לא היה שם תקרה
אלא אבנים מלמעלן ויריעות מלמטן והיא
היתה מנוחה . קדשי קדשים . מנא הני
מילי אמר רבי אושעיא דאמר קרא השמר
לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר
תראה בכל מקום אשר תראה אי אתה
מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה
רואה אימא בכל מקום שאתה רואה אי
אתה מעלה אבל אתה זובח בכל מקום
שתראה אמר רבי ינאי אמר קרא שם
תעלה ושם תעשה רבי אבדימי בר חסא
אמר קרא ולו תאנת שילה מקום שכל
הרואה אותו מתאנח עליו על אכילת
קדשים שלו רבי אבהו אמר קרא בן פרת
יוסף בן פרת עלי עין עין שלא ראתה
לזון וליהנות מדבר שאינו שלו תזכה
ותאכל כמלא עיניה רבי יוסי בר חנינא
אמר ורצון שכני סנה עין שלא רצתה
ליהנות מדבר שאינו שלו תזכה ותאכל בין

mus doctor: Dicit R. Papa: Utrum offerantur libamina in excelso, in hoc consistit controversia inter eos; Dicit Mor: R. Simeon dicit &c. Quænam est ratio R. Simeonis? Scriptum est: *Et fecerunt filii Israel Pascha in Gilgal*. Certum est: At hinc nobis eruitur, quod ea quæ sunt ex debito, sint sicut Pascha; & possit offere; si non sint sicut Pascha, non offeret: Alia expositio: Necesse est juxta mentem R. Jochanan; etenim dicit R. Jochanan nomine Rabi Benaa: Incircumcisis accipit adspersionem. Docuit doctor coram R. Ada bar Aba: Non est discrimen inter excelsum magnum, & excelsum parvum nisi in Paschate, & in iis, quæ sunt ex debito, quibus statutum sit tempus: De privato in iis, quæ sunt ex debito, quibus statutum sit tempus, unde probatur? Respondit Asamia: Ne explices Misnam tuam de holocausto ex debito, quia erat holocaustum comparitionis; si erat sacrificium pro peccato privati, cui statutum erat tempus: Quid erit? Num statuendum erit in munere ex debito? Quia erant sartagines. Putat, quod non offerretur munus in excelso. Venerunt in Silo &c. Unde probatur? Dicit Rabi Chijah bar Aba; dicit R. Jochanan: Alter textus dicit: *Et adduxerunt domum Domini Siloh*. Et alter dicit: *Et repulit tabernaculum Siloh, ubi habitavit in hominibus*. Pariterque scriptum est: *Et repulit tabernaculum Joseph, & tribum Ephraim non elegit*. Quomodo? Ibi non erat contignatio; sed lapides erant in superiori parte, & in inferiori cortinæ; & ipsa erat requies: Sanctitates sanctitatum: Unde probatur? Dicit R. Osajah: Dicit textus: *Cave tibi ne offeras holocausta tua in omni loco, quem tu videris:* In omni loco, quem tu videris, tu non offeres, at comedes in omni loco, quem tu videris. Dicam: In omni loco, quem tu videris non offeres, sed immolabis in omni loco, quem tu videris. Dicit R. Inai: Dicit textus: *Ibi offeres; & ibi facies*. Rabi Abdimi bar Chasda: Dicit textus: *Tanaath Siloh:* Locus, quem omnes qui videbant suspirabant de comestione sanctitatum suarum. R. Abau dicit: Dicit textus: *Filius frugifer Joseph filius frugifer juxta fontem:* Oculus qui non vidit, ut viveret, & utilitatem perciperet ex re, quæ sua non fuerit, dignus factus est, ut comedat quasi plenitudinem ejus oculi. R. Jose bar Chanina dicit: *Ex beneplacito inhabitantis rubum*: Considera, quod noluit vivere, atque utilitatem percipere ex re quæ sua non fuerit, dignus factus est, ut

הסנאין תנא רואה שאמרו רואה כולו ולא המפסיק בינו לבינו אמר ליה רבי שמעון בן אליקים לרבי אלעזר אסברא לך כנון בי כנישתא דמעון אמר רב פפא רואה שאמרו לא רואה כולו אלא רואה מקצת בעי רב פפא עומד ורואה יושב ואינו רואה מאי בעי רבי ירמיה עומד על גבי הנחל ורואה יושב בתוך הנחל ואינו רואה מאי תיקו כי אתא רב דימי אמר רבי בשלש מקומות שרתה שכינה על ישראל בשילה ונוב וגבעון ובית עולמים ובכולן לא שרתה אלא בחלק בנימן שנאמר חופף עליו כל היום כל חפיפות לא יהו אלא בחלקו של בנימן כי אתא אביי אמרה קמיה דרב יוסף אמר חד ברא הוה ליה לבייליל ולא מיתקן והכתיב ויטש את משכן שילה וכתיב וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר אמר רב ארא מאי קא קשיא ליה דלמא שכינה בחלק בנימין וסנהדרי גדולה בחלק יוסף מדמצינו בבית עולמים דשכינה בחלקו של בנימן וסנהדרין בחלק יהודה אמר הכי השתא התם מיקרבן נחלות גבי הדדי הכא מי מקרבן הכא נמי מיקרבן בדאמר רבי חמא בר חנינא רצועה היתה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימן ובה היה מזבח בנוי והיה בנימן הצדיק מצטער עליה לבלעה הכא נמי רצועה היתה יוצאת מחלקו של יוסף לחלקו של בנימן והיינו דכתיב תאנת שילה כתנאי חופף עליו זה מקדש ראשון כל היום זה מקדש שני ובין כתיפיו שכן טו ימות המשיח רבי אומר חופף עליו זה העולם הזה כל היום טו ימות המשיח ובין כתיפיו שכן זה העולם הבא תנו רבנן ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים שנה חסר אחת ימי אהל מועד שבגלגל ארבע עשרה שבע שכיבשו ושבע שחלקו ימי אהל מועד שבנוב וגבעון חמשים ושבע נשתיירו לשילה שלש מאות ושבעים חסר אחת ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים חסר אחת מנלן דאמר

ut comederet inter rubos: Docet: Qui videt, de quo dixerunt, & ille qui videt totum, ut nihil ſit quod interrumpat inter ſe & ipſum. Dicit R. Simeon ben Eliakim τῷ R. Elieſer: Videtur tibi ſicut domus congregationis ſanctuarii. Dicit R. Papa: Qui videt, de quo dixerunt, eſt qui totum non videt, ſed videt partem. Quæſivit R. Papa. Si ſtet, videt, ſi ſedeat non videt: Quid quæſivit R. Hieremias? Si ſtet ſuper valle videt, ſi ſedeat in valle, non videt: Quid? Quæſtio non eſt ſoluta. Quando venit R. Dimi, dixit Rabi: In tribus locis habitavit Divinitas ſuper Iſrael, in Siloh, in Nob & Gabaon, & in domo ſeculorum, & in omnibus non habitavit niſi in portione Benjamin: Dictum eſt enim: *Protegit illum tota die:* Omnes incubationes non fuerunt niſi in portione Benjamin; Quando venit Abaje, dixit coram R. Joſeph. Dixit: quidam filium habebat Coilil, & non inſtituit. Et ſcriptum eſt: *Et repulit tabernaculum Siloh*. Et ſcriptum eſt: *Et repulit tabernaculum Joſeph, & tribum Ephraim non elegit*. Quid? Oppoſitio contra illum qui dicit: Divinitas habitavit in portione Benjamin, & Synhedrium magnum in portione Joſeph; poſtquam invenimus, quod in domo ſeculorum Divinitas habitaverit in portione Benjamin, & Synhedrium magnum in portione Jehuda: Dicit: Sic jam vero ibi proximæ erant ibi hæreditates: Hic erant proximæ? Sicut dicit Rabi Chama bar Chanina: Ligula egrediebatur de portione Jehuda, & ingrediebatur in portionem Benjamin, & ibi ædificatum erat altare: Et Benjamin juſtus propter hanc abſorptionem mœrebat: Hic quoque ligula egrediebatur de portione Joſeph in portionem Benjamin; Et hoc ſcriptum eſt: *Et illi Tanaath Siloh:* Juxta hos doctores: *Protegit illum*. Hoc eſt ſanctuarium primum: *Tota die*. Hoc eſt ſanctuarium ſecundum: *Et inter humeros ejus*. Iſti ſunt dies Meſſiah: Rabi dicit: *Protegit illum*: Iſtud eſt hoc ſeculum: *Tota die*. Iſti ſunt dies Meſſiah: *Et inter humeros ejus inhabitavit*. Hoc eſt ſeculum futurum. Tradiderunt ſapientes. Tempus tentorii conventus in deſerto fuit quadraginta annorum minus uno; tempus tentorii conventus in Gilgal fuit quatuordecim annorum, ſeptem, quibus ſubegerunt, & ſeptem, quibus diviſerunt; tempus tentorii conventus in Nob & Gabaon fuit ſeptem & quinquaginta annorum, reliqui ſunt pro Siloh trecenti & ſeptuaginta minus uno: Tempus tentorii conventus in deſer-

מר שנה ראשונה עשה משה את המשכן
שניה הוקם המשכן ושלח משה מרגלים
שבגלגל ארבע עשרה שבע שכיבשו ושבע
שחלקו מנלן דקאמר כלב בן ארבעים
שנה אנכי בשלח משה עבד יהוה אותי
מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשיב אותו
דבר כאשר עם לבבי וכתיב ועתה הנה
אנכי היום בן חמש ושמנים שנה כי
עבריה לירדן בר כמה הוי בר שבעין
ותמני וקאמר בן חמש ושמנים שנה הרי
שבע שכיבשו ושבע שחלקו מנלן ואיבעית
אימא מרשבע שכיבשו ושבע נמי שחילקו
ואיבעית אימא מדלא משכחת לה ארבע
עשר שנה אחר אשר הוכתה העיר אהל
מועד שבנוב וגבעון חמשים ושבע מנא לן
דכתיב ויהי בהזכירו את ארון האלהים
ותנא כשמת עלי הכהן חרבה שילה ובאו
לנוב כשמת שמואל הרמתי חרבה נוב ובאו
לגבעון וכתיב ויהי מיום שבת הארון
בקרית יערים וירבו הימים ויהיו עשרים
שנה וינהו כל בית ישראל אחרי יהוה הני
עשרים שנה אחת עשרה שנה שמלך
שמואל בעצמו ושתים שמלך שאול ושבע
דדוד דכתיב והימים אשר מלך דוד על
ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבעה
שנים ובשלמה כתיב ויחל לבנותו בשנת
ארבע למלכותו נשתיירו לשילה שלש
מאות ושבעים חסר אחת . באו לנוב
וגבעון. מנא הני מילי דתנו רבנן כי לא
באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אל
המנוחה זו שילה נחלה זו ירושלם למה
חלקן כדי ליתן היתר בין זה לזה אמר
ליה ריש לקיש לרבי יוחנן מעשר שני נמי
ליתני אמר ליה מעשר שם שם מארון
קא ילפי כיון דארון לא הוה מעשר נמי
לא הואי אי הכי פסח וקדשים נמי דשם

ſerto quod fuerit quadraginta annorum minus uno, unde probatur? Dicit Mor: Anno primo fecit Moſe tabernaculum, ſecundo erexit tabernaculum, & miſit Moſe exploratores? De quatuordecim annis in Gilgal, ſeptem quibus ſubegerunt, & ſeptem quibus diviſerunt, unde probatur? Ex eo quod dicit Caleb: *Filius quadraginta annorum ego, quando miſit Moſe ſervus Dei me de Kades Barne ad explorandam terram, nuntiavique ei, quod mihi rectum videbatur*. Pariterque ſcriptum eſt: *Et nunc ecce ego hodie filius quinque & octoginta annorum:* Et in tranſitu Jordanis quot annos habebat? Erat filius octo & ſeptuaginta annorum. Et dictum eſt: *Filius quinque & octoginta annorum*. Ecce ſeptem, quibus ſubegerunt: De ſeptem quibus diviſerunt, unde probatur? Si velis dicam: Poſtquam ſeptem ſubegerunt, & ſeptem quoque diviſerunt; & ſi velis dicam: Non deprehenduntur quatuordecim anni poſtquam percuſſa fuit civitas: Quod tentorium conventus ſteterit in Nob & Gabaon ſeptem, & quinquaginta annos, unde probatur? Scriptum eſt: *Et fuit, cum nominaſſet ille arcam Dei*. Et extat traditio: Quando mortuus eſt Eli ſacerdos, diruta eſt Siloh, & venerunt in Nob: Quando mortuus eſt Samuel Aramathæus, diruta eſt Nob, & venerunt in Gabaon; & ſcriptum eſt: *Et fuit, ex qua die manſit arca Domini in Cariatiarim, multiplicati ſunt dies, erat quippe jam annus vigeſimus, & requievit omnis domus Iſrael poſt Dominum*. Ecce viginti anni, undecim, quibus per ſe regnavit Samuel, & duo, quibus regnavit Saul, & ſeptem David: Scriptum eſt enim: *Et dies quibus regnavit David ſuper Iſrael, quadraginta annorum, in Hebron regnavit ſeptem annos*. Et de Salomone ſcriptum eſt: *Et incepit ædificare anno quarto regni ſui:* Reliqui ſunt pro Siloh trecenti & ſeptuaginta minus uno: Venerunt in Nob & Gabaon: Unde probatur? Tradiderunt ſapientes: *Quia non veniſtis uſque nunc ad requiem, & ad hæreditatem: Ad requiem*. Hæc eſt Siloh: *Ad hæreditatem*. Hæc eſt Hieruſalem: Cur diviſerunt? Ut tribueretur præſtantia inter hanc & illam. Dixit Riſch Lakiſch לר׳ R. Jochanan: De decima ſecunda quoque docetur. Reſpondit: De decima, de qua dictum eſt: *Ibi, ibi*; Ex arca poteſt docui. Quando non erat arca, decima quoque non erat: *Si ita eſt*: Paſcha quoque, & ſanctitates, de quibus dictum eſt: *Ibi, ibi:* Poſſunt doceri ex ar-

שם מארון ילפי דביון דארון לא הוו
אינהו נמי לא הוו אמר ליה דאמר לך
הא מני רבי שמעון היא דאמר אף
ציבור לא הקריבו אלא פסח וחובות
הקבוע להן זמן אבל חובות שאין קבוע
להם זמן הכא והכא לא קרוב מעשר
בהמה חובות שאין קבוע להם זמן הוא
ואיתקש מעשר דגן למעשר בהמה מכלל
דלרבי יהודה קרוב אין דהאמר רב אדא
בר מתנה מעשר שני ומעשר בהמה נאכלין
בנוב וגבעון לדברי רבי יהודה והא בעי
בירה ולאו תני רב יוסף שלש בירות הן
שילה ונוב וגבעון ובית עולמים הוא תני
לה והוא אמר לה לאכילת מעשר שני
ואליבא דרבי יהודה . באו לירושלם . תנו
רבנן כי לא באתם עד עתה אל המנוחה
ואל הנחלה מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלם
ואומר היתה לי נחלתי כאריה ביער ואומר
העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה
דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר מנוחה
זו ירושלים נחלה זו שילה ואומר זאת
מנוחתי עדי עד פה אשב כי איויתיה
ואומר כי בחר יהוה בציון איוה למושב
לו בשלמא למאן דאמר מנוחה זו שילה
היינו דכתיב אל המנוחה ואל הנחלה אלא
למאן דאמר מנוחה זו ירושלים נחלה זו
שילה אל הנחלה ואל המנוחה מיבעי ליה
הכי קאמר לא מיבעיא מנוחה דלא מטיתו
אלא אפילו לנחלה נמי לא מטיתו תנא דבי
רבי ישמעאל זו וזו שילה רבי שמעון בן
יוחי אומר זו וזו ירושלם בשלמא למאן
דאמר מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלם
אי נמי איפכא היינו דכתיב אל המנוחה
ואל הנחלה אלא למאן דאמר זו וזו שילה
או זו וזו ירושלם מנוחה ונחלה מיבעי ליה
קשיא בשלמא למאן דאמר זו וזו שילה
מנוחה דנחו מכיבוש נחלה זו ירושלם

arca: Quando non erat arca, hæc quoque non erant: Dixit illi: Hæc sententia, quæ tibi dicitur, cujusnam est? R. Simeonis; qui dicit: Cœtus quoque non obtulit nisi Pascha, & ea quæ erant ex debito, quibus tempus statutum erat, at ea quæ erant ex debito, quibus non erat statutum tempus, tam hic quam illic non offerebat. Decem animalis erat ex debito, cui non erat statutum tempus, & comparatur decima tritici decimæ animalis; consequitur ex mente R. Jehuda quod offerret: Sic dicit R. Ada bar Mitna: Decima secunda, & decima animalis comedebantur in Nob & Gabaon juxta verba R. Jehuda: Ecce requirebat templum. Nonne docet Rabi Joseph? Tria templa, seu basilicæ fuerunt, sc. Siloh, Nob, & Gabaon, & domus seculorum: Hoc docet; & ille dicit pro comestione decimæ secundæ, & juxta mentem R. Jehuda: Venerunt Hierusalem: Tradiderunt sapientes: *Quia non venistis usque nunc ad requiem, & ad hæreditatem*. Requies est Siloh, & hæreditas est Hierusalem: Et dictum est: *Erit mihi hæreditas mea sicut leo in silva*: Pariterque dictum est: *Nunquid avis discolor hæreditas mea mihi, nunquid avis tincta per totum?* Verba R. Jehuda. Rabi Simeon dicit: Requies est Hierusalem, hæreditas est Siloh: Et dictum est: *Hæc est requies mea in seculum seculi: hic habitabo, quia desideravi eam*. Pariterque dictum est: *Quoniam elegit Dominus Sion, elegit eam in habitationem sibi*. Concedatur juxta mentem illius qui dicit: Requies est Siloh: Etenim hoc est quod scriptum est: *Ad requiem, & ad hæreditatem*: At juxta mentem illius qui dicit: Requies est Hierusalem, & hæreditas est Siloh: Ad hæreditatem & ad requiem dicendum erat. Sic dicit: Non dicendum est ad requiem, quia nondum pervenistis, at ne ad hæreditatem quidam pervenistis. Docet schola Rabi Ismael: Utraque erat Siloh. Rabi Simeon ben Jochai dicit: Utraque erat Hierusalem: Concedatur juxta mentem illius qui dicit: Requies est Siloh, hæreditas est Hierusalem. Sic quoque contra hoc est quod scriptum est: *Ad requiem & ad hæreditatem*: At juxta mentem illius qui dicit: Utraque est Siloh, aut utraque est Hierusalem; Requies, & hæreditas requiritur. Oppositio: Concedatur juxta mentem illius qui dicit: *Requiem*, quam habuerunt postquam subacta fuit terra: Hæreditas est Hierusalem: Quando diviserunt hæreditatem: Scriptum est enim:

Et

דפלגו נחלות דכתיב ויחלק להם יהושע
ויפל ליהוה נורל בשילה על פי יהוה אלא
למאן דאמר זו וזו ירושלים בשלמא נחלה
נחלת עולמים אלא מנוחה מאי מנוחת ארון
דכתיב ויהי כנוח הארון בשלמא למאן
דאמר זו וזו ירושלם אבל שילה הוא שריא
במות היינו דכתיב ויקח מנוח את גדי
העזים ואת המנוחה ויעל על הצור לפני
יהוה אלא למאן דאמר זו וזו שילה ובמורת
הוה אסירן מאי ויקח מנוח הוראת שעה
היתה תנא דבי רבי ישמעאל כדברי רבי
שמעון בן יוחי דאמר זו וזו ירושלם
וסימניך משכי גברי לגברא . כל הקדשים.
אמר רב כהנא לא שנו אלא בשחיטה
אבל בהעלאה כרת נמי מיחייב מאי טעמא
דאמר קרא ואליהם תאמר על הסמוכין
תאמר מתקיף לה רבה מי כתיב ואליהם
תאמר אליהם כתיב ואליהם קרינן ועוד תניא
ארבעה כללות היה רבי שמעון אומר
בקדשים הקדישן בשעת איסור הבמות
ושחט והעלה בשעת איסור הבמות בחוץ
הרי הן בעשה ולא תעשה ויש בהן כרת
הקדישן בשעת היתר הבמות ושחט והעלה
בשעת איסור הבמות הרי הן בעשה ולא
תעשה ואין בהן כרת הקדישן בשעת איסור
הבמות ושחט והעלה בחוץ בשעת היתר
הבמות הרי הן בעשה ואין בהן בלא
תעשה הקדישן בשעת היתר הבמות ושחט
והעלה בשעת איסור הבמות פטור מכלום
תיובתא דרב כהנא תיובתא. ואלו קדשים.
סמיכה דכתיב לפני יהוה וסמך שחיטת
צפון דכתיב לפני יהוה מתנות סביב דכתיב
וזרק על המזבח סביב תנופה דכתיב
והניח הכהן לפני יהוה הגשה דכתיב והגישה
אל המזבח . רבי יהודה אומר אין מנחה
בבמה . אמר רב ששת לדברי האומר יש

Et divisit illis Josue, & cecidit Domino sors in Siloh ex dicto Domini. At juxta mentem illius qui dicit: Utraque est Hierusalem: Concedatur de hæreditate, hæreditate perpetua: At requies quid? De requie arcæ scriptum est: *Et fuit cum requiesceret arca*. Concedatur juxta mentem illius qui dicit: Utraque est Hierusalem: At in Siloh fuit permissio excelsorum. Hoc est quod scriptum est: *Et accepit Manue hircum caprarum, & munus, & obtulit super rupe coram Domino:* At juxta mentem illius qui dicit: Utraque est Siloh; Num excelsa fuerunt interdicta. Quid? *Et accepit Manue*. Fuit tempus permissionis. Docet schola Rabi Ismaelis juxta verba Rabi Simeonis ben Jochai, qui dicit: Utraque est Hierusalem; & sit tibi signum: Trahunt viri virum: Omnes sanctitates: Dicit R. Channa: Non agitur nisi de mactatione; at in oblatione excidio quoque tenetur: Qua de causa? Quia dicit textus: *Et ad eos dices*: Ad proximis dices: Objecit Raba: Quid scriptum est: *Et ad eos dices*? *Ad eos* scriptum est: Et *ad eos* legimus: Et præterea extat traditio: Quatuor regulas R. Simeon dixit: Sanctitates, quas sanctificaverit tempore interdicti excelsorum, si mactet, & offerat tempore interdicti excelsorum foris, ecce transgreditur præceptum affirmativum, at non præceptum negativum, & in iis est pœna excidii: Si eas sanctificaverit tempore permissionis excelsorum, & mactet & offerat tempore interdicti excelsorum, ecce transgreditur præceptum affirmativum, at non præceptum negativum, & in eo non est pœna excidii. Si eas sanctificaverit tempore interdicti excelsorum, & mactet & offerat tempore permissionis excelsorum, ecce transgreditur præceptum affirmativum, at non præceptum negativum: Si eas sanctificaverit tempore permissionis excelsorum, & mactet, & offerat tempore permissionis excelsorum, omnino absolvitur: Oppositio R. Channa est insolubilis. Et istæ erant sanctitates: De impositione manuum scriptum est: *Coram Domino & imponet manus*. De mactatione ad aquilonem scriptum est. *Ad latus aquilonare coram Domino:* De adspersionibus in circuitu faciendis scriptum est: *Et sparget super altare coram Domino circumcirca*. De ventilatione scriptum est: *Et ventilabit sacerdos coram Domine:* De admotione scriptum est: *Et admovebit ad altare*. Rabi Jehuda dicit: Non erat munus in excelso: Dicit Rabi Sesath juxta verba illius qui dicit:

Erat

מנחה בבמה לדברי האומר אין מנחה
בבמה אין עופות בבמה זבחים ולא מנחות
זבחים ולא עופות וכהן דכתיב וזרק הכהן
בבגדי שרת לשרת בקדש וכלי שרת אשר
ישרתו בם בקודש . ריח ניחוח דכתיב לריח
ניחוח ליהוה. מחצה בדמים דכתיב והיתה
הרשת עד חצי המזבח. ריחוץ ידים דכתיב
ובקרבתם ﭏ המזבח ירחצו . אמר רמי בר
חמא לא שנו ﭏא בקדשי במה קטנה
והקריבוה בבמה קטנה אבל בקדשי במה
קטנה דקרבינהו בבמה גדולה יש חיצוי
מותיב רבה חזה ושוק תרומה לחמי תודה
נוהגין בקדשי במה גדולה ואין נוהגין
בקדשי במה קטנה אימא נוהגין בבמה
גדולה ואין נוהגין בבמה קטנה איכא
דאמר אמר רמי בר חמא לא שנו ﭏא
בקדשי במה גדולה והקריבוה בבמה גדולה
אבל בקדשי במה קטנה אף על גב
דקרבינהו בבמה גדולה אין חיצוי לימא
מסייע ליה חזה ושוק ותרומת לחמי תודה
נוהגין בקדשי במה גדולה ואין נוהגין
בקדשי במה קטנה אימא נוהגין בבמה
גדולה ואין נוהגין בבמה קטנה ופליגא
דרבי ﭏעזר דאמר רבי ﭏעזר עולת במת
יחיד שהקריבה בפנים קלטות מחיצות לכל
דבר בעי רבי זירא עולת במת יחיד
הכניסה לפנים והוציאה לחוץ מי אמרינן
כיון דעיילא קלטה לה מחיצתה או דילמא
כיון דהדר הדר לאו היינו פלוגתא דרבה
ורב יוסף דתנן קדשי קדשים ששחטן
בדרום מועלין בהן ואם עלו לא ירדו
ואיבעית להו ירדו מהו שיעלו רבה אמר
לא יעלו ורב יוסף אמר יעלו תיבעי לרבה
תיבעי לרב תבעי לרבה עד כאן לא קאמר
רבה ﭏא במזבח דחזי ליה מקדש דלא חזי
לא מקדש אבל מחיצה אף על גב דלא

Erat munus in excelso; erant volucres in excelso; juxta verba illius qui dicit: Non erat munus in excelso, non erant volucres in excelso: Sacrificia, non munera; sacrificia, non volucres: Et sacerdos: Scriptum est: *Et sparget sacerdos:* De vestibus ministerii: *Ad ministrandum in Sanctuario*: Et de vasis ministerii: *Quibus ministrabit in Sanctuario:* De odore grato scriptum est: *In odorem gratum Domino*. De divisione sanguinum scriptum est: *Et erit rete usque ad medium altaris*. De lotione manuum scriptum est: *Et quando accedent ad altare, lavabunt*. Dicit Rame bar Chama: Non agitur de iis quæ sanctificata fuerint in excelso parvo, & oblata fuerint in excelso parvo: At de iis, quæ sanctificata fuerint in excelso parvo, & oblata fuerint in excelso magno, est dicisio: Objecit Raba: Pectus & crus, ablatio panum sacrificii Eucharistici observabantur in sanctitatibus excelsi magni, at non observabantur in sanctitatibus excelsi parvi. Dicam: Observabuntur in excelso magno, at non observabantur in excelso parvo. Sunt qui dicunt, quod dixerit Rame bar Chama: Non agitur nisi de iis, quæ sanctificata fuerint in excelso magno, & oblata fuerint in excelso magno; at de iis, quæ sanctificata fuerint in excelso parvo, & oblata fuerint in excelso magno, non est divisio: Dicendumne est quod illi faveat; pectus, & crus, & ablatio panum sacrificii Eucharistici observabantur in sanctitatibus excelsi magni, at non observabantur in sanctitatibus excelsi parvi? Dicam: Observabantur in excelso magno, at non observabantur in excelso parvo. At est dissensio R. Elieser: Etenim dicit R. Elieser: Holocaustum excelsi privati si offerat intus, recipiebant omnino sepimenta. Quæsivit R. Zira: Holocaustum excelsi privati si inferat, & offerat; quid? Quid dicemus? Postquam intulit, recepit sepimentum, aut fortasse postquam restituit? Hæc est dissensio Raba, & R. Joseph: Etenim legimus: Si sanctitates sanctitatum mactet in austro, in iis prævaricantur; & si adscendant, non descendent: Quæsitum est: quid si adscenderint? Raba dicit: Non adscendent. Et Joseph dicit: Adscendent. Requiritur juxta mentem Raba, & requiritur juxta mentem Rabi Joseph: Requiritur juxta mentem Raba: Hactenus non dixit Raba nisi de altari, quod si fuerit conveniens, sanctificabit, si non fuerit conveniens, non sanctificabit: At sepimentum, vel si non fuerit conveniens, recipiet. Aut for

חזי ליה קלטה או דילמא אפילו לרב יוסף
עד כאן לא קאמר רב יוסף התם אלא דחד
מקום הוא אבל הכא דתרי מקומות נינהו
לא או דילמא לא שנא תיקו מילתא
דפשיטא ליה לרבה בחד גיסא ולרב יוסף
בחד גיסא מיבעי ליה לרבי ינאי דבעי רבי
ינאי איברי עולת במת יחיד שעלו למזבח
וירדו מהו היכא דלא משלה בהן האור לא
תיבעי לך כי תיבעי לך היכא דמשלה בהן
האיר מאי תיקו איתמר שחיטת לולה
בבמת יחיד רב ושמואל חד אמר כשירה
וחד אמר פסולה וקא מיפלגי בדרבי אלעזר
דרבי אלעזר רמי קראי אהדדי כתיב ויאמר
בגדתם גלו אלי היום אבן גדולה וכתיב
ויאמר שאול פוצו בעם ואמרתם להם
הגישו אלי איש שורו ואיש שיהו ושחטתם
בזה ואכלתם ולא תחטאו ליהוה לאכול על
הדם ויגישו כל העם איש שורו בידו
הלילה וישחטו שם מר משני כאן בחולין
כאן בקדשים ומר משני כאן בקדשי במה
גדולה כאן בקדשי במה קטנה איתמר
עולת במת יחיד רב אמר אין טעונה
הפשט וניתוח ורבי יוחנן אמר טעונה
הפשט וניתוח וקא מיפלגי בדרבי יוסי
הגלילי דתניא רבי יוסי הגלילי אומר עולה
שהקריבו ישראל במדבר אין טעונה הפשט
וניתוח שאין הפשט וניתוח אלא מאהל
מועד ואילך מר סבר מאהל מועד ואילך
לא שנא במה גדולה ולא שנא במה קטנה
ומר סבר בבמה גדולה אין בבמה קטנה
לא תניא כותיה רבי יוחנן דברים שבין
במה גדולה לבמה קטנה קרן וכבש ויסוד
וריבוע בבמה גדולה ואין קרן וכבש ויסוד
וריבוע בבמה קטנה כיור וכנה בבמה
גדולה ואין כיור וכנו בבמה קטנה חזה
ושוק בבמה גדולה ואין חזה ושוק בבמה

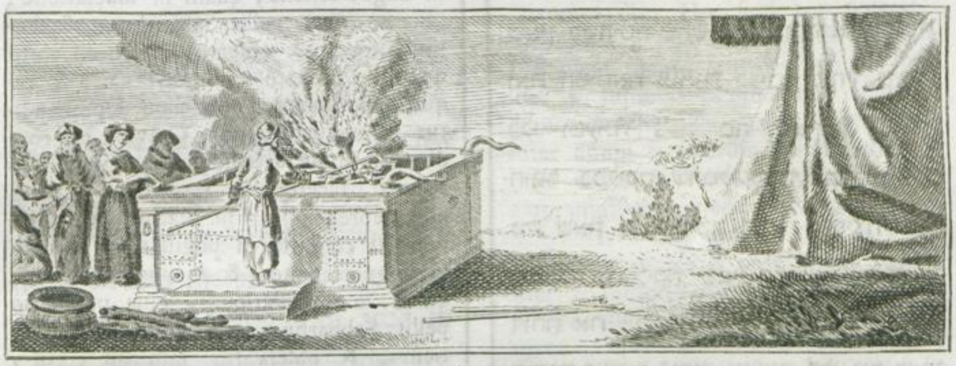
fortasse vel juxta mentem R. Joseph: Hactenus non dixit Rabi Joseph, nisi quod ibi sit unus locus, at hic sunt duo loca: non: Aut fortasse non variat: Quæstio non est soluta. Manifestum est juxta mentem Raba in hac parte, & juxta mentem R. Joseph in altera parte: Quæsitum est juxta mentem R. Inai: Etenim quæsivit R. Inai: Membra holocausti in excelso privato si adscenderint super altare, & descenderint, quid erit? Quando ea non invaserit ignis, abs te non quæritur, sed abs te quæritur, quando ea invaserit ignis: Quid? Quæstio non est soluta: Dicitur: Mactatio nocturna in excelso privato; Rab & Samuel; alter dicit: est legitima, & alter dicit: est illegitima. Et est dissensio juxta mentem Rabi Elieser: Etenim R. Eliezer objicit textus inter se; Scriptum est: *Et dixit: Prævaricati estis: Volvite ad me jam nunc saxum grande.* Pariterque scriptum est: *Et dixit Saul: Rispergimini in vulgus, & dicite ei, ut adducat ad me unusquisque bovem suum, & arietem, & occidite super istud, & vescimini, & non peccabitis Domino, comedentes cum sanguine: Adduxit itaque omnis populus, unusquisque bovem in manu sua usque ad noctem; & occiderunt ibi.* Mor docet: Hic agitur de profanis; & ibi de sanctitatibus. Et Mor docet: Hic agitur de sanctitatibus excelsi magni, & ibi de sanctitatibus excelsi parvi: Et dicitur: Holocaustum excelsi privati Rab dicit, non requirit excoriationem, & dissectionem; & R. Jochanan dicit: requirit excoriationem & dissectionem: Et est dissensio juxta mentem R. Jose Galilæi: Etenim extat traditio: R. Jose Galilæus dicit: Holocaustum quod obtulerunt Israelitæ in deserto, non requisivit excoriationem, neque dissectionem, etenim excoriatio & dissectio non fuit observata nisi a tentorio conventus & ulterius: Mor putat, quod a tentorio conventus & ulterius non fuerit variatum in excelso magno, neque fuerit variatum in excelso parvo; Et Mor putat: In excelso magno; utique, at non in excelso parvo: Traditio juxta mentem R. Jochanan: In his differebat excelsum magnum ab excelso parvo. Erat cornu, & clivus, & basis, & quadratura in excelso magno, at non erat cornu, & basis, & clivus, & quadratura in excelso parvo: Labrum & basis erat in excelso magno, at non erat labrum, & basis in excelso parvo; Pectus & crus observabatur in excelso magno, at pectus & crus non observaba-

קטנה דברים ששותה במה גדולה לבמה
קטנה שחיטה בבמה גדולה וקטנה הפשט
וניתוח בגדולה וקטנה דם סתיר ומפגל
בגדולה וקטנה מומין וזמן בגדולה וקטנה.
אבל נותר זמן וטמא שוין בזה ובזה. תנו
רבנן מנין לעשות זמן בבמה קטנה בבמה
גדולה אמרה תורה לן ישרף ופיגול ישרף
מה פיגול פסול בבמה אף לן פסול בבמה
או כלך לדרך זו אמרה תורה לן ישרף
ויוצא ישרף מה יוצא כשר בבמה אף לן
כשר בבמה ולאו קל וחומר הוא מעופות
מה עופות שאין המום פוסל בהן זמן
פוסל בהן קדשי במה קטנה שהמום פוסל
בהן אינו דין שזמן פסול בהן מה לעופות
שכן אין הזר כשר בהן תאמר בבמה קטנה
שהזר כשר בה לא יהא זמן פסול בה
תלמוד לומר וזאת תורת זבח השלמים
לעשות זמן במה קטנה בזמן במה גדולה.

tur in excelso parvo: In his similia erant inter se excelsum magnum, & excelsum parvum. Mactatio erat in excelso magno & parvo: Excoriatio & dissectio erat in excelso magno & parvo. Immundum, & tempus erat in excelso magno & parvo. At residuum, tempus, & immundum erant similia in utroque. Tradiderunt sapientes; Unde probatur considerandum fuisse tempus in excelso parvo? De excelso magno dicit lex; Pernoctans comburetur, & abominandum comburetur; Sicut abominandum erat illegitimum in excelso, ita pariter pernoctans erat illegitimum in excelso; Aut hoc modo. Dicit lex: Pernoctans comburetur, & eductum comburetur; Sicut eductum erat legitimum in excelso, ita pariter pernoctans erit legitimum in excelso: Nonne? Probetur argumento a minori ad majus ex volucribus: Si volucres, quos vitium non reprobat, tempus reprobat, sanctitates excelsi parvi; quas vitium reprobat, non erit æquum ut tempus reprobet? Quid volucres, in quibus alienus non erat legitimus, dices de excelso parvo, in quo alienus erat legitimus? Ergo in eo non erit tempus considerandum: Idcirco dictum est: *Et hæc est lex sacrificii pacificorum:* Ut consideretur tempus excelsi privati, sicut tempus excelsi magni.

AD-

ADDITAMENTA AD TRACTATUM

De Muneribus.

NUNC PRIMUM
A BLASIO UGOLINO
Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן בשרות ועלו לבעלים לשם חובה שאין המנחות דומות לזבחים מחבת לשום מרחשת מעשיה מודיעין עליה לשום מחבת מרחשת לשום בלולה מעשיה מודיעין עליה לשום מרחשת אבל זבחים אין כאן אלא מעשה אחד לכולן ושחיטה אחת לכולן.

ב חומר בשחיטה שאין בקמיצה ובקמיצה שאין בשחיטה שהשחיטה קבוע לה צפון וקבוע לה מקום בצואר ונוהגות בכל הקרובים ואוסרת חולין בפנים וקדשים בחוץ וחייבין עליה בחוץ מה שאין כן בקמיצה חומר בקמיצה שהקמיצה טעון כהן וכלי שרת מה שאין כן בשחיטה קמיצה

CAPUT PRIMUM.

I. RAbi Simeon dicit: Omnia munera, quæ fuerint pugillata sine suo nomine, sunt legitima, & inserviunt dominis nomine debiti; quia munera non sunt similia sacrificiis: Munus sartaginis nomine muneris clibani, ejus opera indicant nomine sartaginis, munus clibani nomine mixti, ejus opera indicant nomine sartaginis: At in sacrificiis non est nisi unum opus, & mactatio una pro omnibus.

II. Gravior est conditio in mactatione quam in pugillatione, & in pugillatione quam in mactatione; quia mactationi statuitur plaga aquilonaris, & statuitur locus in collo, & observatur in cunctis sacrificiis, & vetita sunt profana intus, & sanctitates foris, & ejus causa foris tenentur; quod non deprehenditur in pugillatione: Gravior est conditio in pugillatione, quia pugillatio requirit sacerdotem, & vas ministerii, quod non deprehenditur in mactatione: Pugillatio in vasis, & pugillatio vel in fran-

בכלי וקמיצה אפילו בקרומית של קנה
חומר בשחיטה שאין במליקה ובמליקה
שאין בשחיטה שהשחיטה דוחה את השבת
ואת הטומאה ונוהגת בציבור כיחיד טעונה
כלי וטעונה צפון מה שאין כן במליקה
חומר במליקה שהמליקה טעונה כהן כשר
מה שאין כן בשחיטה חומר בקמיצה שאין
במליקה ובמליקה שאין בקמיצה שהקמיצה
דוחה את השבת ודוחה את הטומאה
ונוהגת בציבור כיחיד וטעונה כלי מה שאין
כן במליקה חומר במליקה שהמליקה קבוע
לה מקום בצואר ונוהגת בכל הקרובין מה
שאין כן בקמיצה.

ג רבי אלעזר אומר אפילו רגלו
אחת על גבי הרצפה ורגלו אחת על גבי
לבנה רגלו אחת על גבי רצפה ורגלו אחת
על גבי כלים אם ינטל הכלי ויכול לעמור
בפני עצמו כשר ואם לאו פסול.

ד טמא מת וטבול יום ומחוסר
כפורים אין הציץ מרצה על טומאת הגוף
על מה הציץ מרצה על טומאת הדם ועל
הקמיצה ועל הנסכים מחוסר בגדים כהן
גדול משמש בשמונה כלים, וההדיוט בארבעה
ואם שמש כהן גדול בארבעה והדיוט
בשמונה ועבד עבודתו פסולה עבד עבודת
זהב בבגדי לבן ועבודת לבן בבגדי זהב
ועבד עבודתו פסולה היו מרושלין ומסולקין
או שהיו משוחקין ועבד עבודתו כשרה
לבש שתי כתנות ושתי מכנסים ושני
אבנטים או שהיו מקורעין או שחסר אחד
מהן או שנתן רטייה על גבי בשרו תחת
בגדיו ועבד עבודתו פסולה.

ה שלא רחוץ ידים ורגלים כיצד
מקדש ידיו ורגליו בכלי שרת בפנים קידש
ידיו ורגליו בכלי שרת בחוץ או מכלי חול
בפנים או שטבל במי מערה ועבד עבודתו
פסולה כיצד הוא מקדש נותן יד ימינו
על גבי רגל ימינו ויד שמאלו על גבי רגל

frangmentis cannæ: gravior est conditio in mactatione, quam in unguesectione, & in unguesectione, quam in mactatione; quia mactatio pellit Sabbathum, & immunditiem; & observatur tam in cœtu quam in privato; requirit vas, & requirit aquilonem, quod non deprehenditur in unguesectione: Gravior est conditio in unguesectione, quia unguesectio requirit sacerdotem legitimum, quod non deprehenditur in mactatione: Gravior est conditio in pugillatione, quam in unguesectione, & in unguesectione, quam in pugillatione, quia pugillatio pellit Sabbathum, & pellit immunditiem, & observatur tam in cœtu, quam in privato, & requirit vas, quod non deprehenditur in unguesectione: Gravior est conditio in unguesectione, quia in unguesectione statuitur locus in collo, & observatur in cunctis sacrificiis quod non deprehenditur in pugillatione.

III. R. Eliefer dicit: Vel si pes alter insistat super pavimento, & alter super latere, si pes alter super pavimento, & alter super vase, si removeatur vas, & possit seorsim consistere, erit legitimum, si minus, erit illegitimo.

IV. Immundum mortuo, & eo die lavandum, & egentem expiationis lamina non expiat pro immunditie corporis: Pro quo expiat lamina? Pro immunditie sanguinis, & pro pugillatione, & pro libaminibus: Deficiens vestibus: Summus sacerdos ministrabat octo vestibus, & vulgaris quatuor; Si sacerdos summus quatuor, & vulgaris octo ministrasset, ejus ministerium erat illegitimnm: Si ministerium faciendum vestibus aureis ministrasset vestibus albis, & ministerium faciendum vestibus albis ministrasset vestibus aureis, ejus ministerium erat illegitimum. Si vestes essent remissæ, breves, aut detritæ, & ministrasset, ejus ministerium erat legitimum: Si induisset duas tunicas, & duo femoralia, & duos balteos, aut si vestes essent laceræ, aut si una ex iis defuisset, aut si imposuisset emplastrum carni sub veste, & ministrasset, ejus ministerium erat illegitimum.

V. Si non laverit manus & pedes: Quomodo? Si sanctificasset manus & pedes in vase ministerii intus, si sanctificasset manus & pedes in vase ministerii foris, aut ex vase profano intus, aut si se lavisset aquis specus, & ministrasset, ejus ministerium erat illegitimum: Quomodo se sanctificabat? Imponebat manum dextram pedi dextro, & manum sinistram pedi sinistro; fricabat & la-

שמאלו משפשף ומרחיץ משפשף ומרחיץ רבי יהודה אומר אפילו שתי ידים זו על גבי זו מקדש אמרו לו אי אפשר לכן כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם ורגליהם וכן כהן גדול שטבל ולא קידש ידיו ורגליו בין עבודה לעבודה ובין בגדים לבגדים ועבד עבודתו כשרה אבל כהנים שלא טבלו ולא קדשו ידיהם ורגליהם וכןכהן גדול שלא טבל ולא קדש ידיו ורגליו מן הבקר ועבד עבודתו פסולה אחד כהן גדול ואחד כהן הדיוט ששמשו׳ שחרית ולא רחצו ידיהם ורגליהם הרי ,ו חייבים מיתה שנאמר בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו היה עומד ומקריב כל הלילה לאורה טעון קידוש ידים ורגלים רבי אומר אין הלינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אפילו הוא פוסק בעבודה שלשה ימים אין הלינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים.

ו ישב על גבי הרצפה פסל שנאמר לעמוד עמד על גבי לבינה פסל שנאמר ככל אחיו הלוים קמץ בשמאל פסל בן בתירה אומר יחזיר ויחזור ויקמוץ בימין אמר רבי אלעזר ברבי שמעון כך היה רבי יהודה בן בתירא אומר בכל הפסולין רבי יוסי בן יאסין ורבי יהודה נחתום אומר במה דברים אמורים בזמן שלא קדש קימץ בכלי אבל אם קדש קומץ זה בכלי הכל מודים שלא יחזיר רבי אומר בין כך ובין כך יחזיר שאין הכלי מקדש קומץ בכלי אבל אם קדש קומץ זה בכלי הכל מודים שלא יחזיר רבי אומר בין כך ובין כך יחזיר שאין הכלי מקדש קומץ שלא נקמץ סבריתו.

ז כיצד סדר מנחות היה מביאין מתוך ביתו בכלי כסף ובכלי זהב נותנה בתוך כלי שרת ומקדשה בתוך כלי שרת ונותן שמנה ולבונתה עליה נכנס ומגישה בקרן מזרחית דרומית לדרומה של קרן מניחה במזבח ודיו ומסלק את לבונתה מצד אחד וקומץ ממקום השמן ונותנו בתוך כלי שרת ומקדשו בתוך כלי שרת

& lavabat, fricabat, & lavabat: Rabi Jehuda dicit: Vel si ambas manus alteram alteri imposuerit, sanctificabatur: Dixerunt illi: Hoc fieri non poterat: Sacerdotes si non lavissent, & non sanctificassent manus & pedes suos, & similiter si summus sacerdos non lavisset, & non sanctificasset manus & pedes suos inter unum & alterum ministerium, & inter vestes & vestes, & ministrasset, ejus ministerium erat legitimum. At sacerdotes si non lavissent, & non sanctificassent manus & pedes suos, & similiter si summus sacerdos non lavisset, & non sanctificasset manus & pedes suos mane, ejus ministerium erat illegitimum: Tam summus sacerdos, quam sacerdos vulgaris si ministrasset mane, & non lavisset manus & pedes suos, rei erant mortis: Dictum est enim: *Quando venient ad tentorium conventus, lavabunt aquis, ut non moriantur:* Si stans offerat tota nocte usque ad lucem, requirit sanctificationem manuum & pedum: Rabi dicit: Pernoctatio non profanat sanctificationem manuum & pedum. R. Eliesser bar R. Simeonis dicit: Vel si triduo cesset a ministerio, pernoctatio non profanat sanctificationem manuum & pedum.

VI. Si sedeat super pavimento, profanat: Dictum est enim: *Ut stet*. Si consistat super latere, profanat: Dictum est enim: *Sicut omnes fratres ejus Levitæ:* Si pugillet sinistra, reprobat: Ben Bethera dicit: Restituet, atqui iterum pugillabit dextra. Dicit R. Eliesser bar R. Simeonis: Sic Rabi Jehuda ben Bethera dicebat de cunctis, qui sunt illegitimi. Rabi Jose ben Joasin, & Rabi Jehuda pistor dicit: De quo hæc dicta sunt? Quando non sanctificaverit pugillum in vase, at si sanctificaverit pugillum in vase, omnes consentiunt, quod non restituat: Rabi dicit: Sive hoc sive illo modo, restituet, quia vas non sanctificat pugillum in vase: At si sanctificet pugillum hunc in vase, omnes consentiunt quod non restituat: Rabi dicit: sive hoc sive illo modo restituet; quia vas non sanctificat pugillum, qui non fuerit pugillatus.

VII. Qualis erat ordo munerum? Adducebat ex domo sua in vasis argenteis, reponebat in vase ministerii, & sanctificabat in vase ministerii, & super illud indebat oleum, & thus; Ingrediens admovebat in cornu orientali australi ad partem australem cornu, reponebat in altari, & removebat thus ab uno latere, & pugillabat ab loco olei; & reponebat in vase ministerii, & illud sanctificabat in vase ministerii, & collige-

ומלקט את הלבונה ונותנה על גביו ומעלה אותו על גבי המזבח ומולחו ונותנו על גבי המזבח האישים והשירים ניתנין לכהנים רשאין כהנים ליתן בשירי מנחות יין שמן ודבש אסורין לחמץ.

ח כיצד הוא עושה פושט אצבעותיו על פיסות וכפיתים ממחק מטעלה למטה ריבה שמנה וחיסר שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה ריבה לבונתה כשרה מיעט לבונתה אפילו שני קרטין כשרה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר הקומץ והלבונה שחיסר אפילו כל שהוא פסול קמץ שלא ממקום השמן ושלא ממקום הלבונה או שלא נתן עליה לבונה אפילו כל שהוא פסולה אחד מנחת ישראל ואחד מנחת כהנים לא שמנחת כהנים כולה כליל לאישים שנאמר וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל.

פרק שני

א הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה לחוץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית מלבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת לאכול שיריה למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר להקטיר לבונתה או כזית מלבונתה למחר פגול וחייבין עליו כרת.

ב כל המנחות שקמצן שלא בשמן הוליך והקטיר חוץ לזמנן הוליך והקטיר שלא לשמן פינול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר כמצותו כיצד קרבה מתיר כמצותו קמץ בשתיקה ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנן או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה או שקמץ ונתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה זהו שקרב המתיר כמצותו כיצד לא קרב

gebat totum thus, & reponebat super illo, & offerebat super altare, & saliebat, & reponebat super altare ignita. Et reliquiæ dabantur sacerdotibus: Licebat sacerdotibus indere in reliquiis munerum, vinum, oleum, & mel, & vetitum erat fermentare:

VIII. Quomodo faciebat? Ex tendebat digitos suos super volam manus, & superius abradebat pollice, & digito inferius: si augeret, aut diminueret oleum si augeret, aut diminueret similam, erit illegitimum, si augeret thus, erit legitimum; si diminueret thus, vel si fuerint duos quadrantes erit legitimum: Verba Rabi Jehuda. Rabi Simeon dicit: Si pugillaret, & deficeret thus vel quantuluncunque, erit illegitimum: Si non pugillet ex loco olei, aut ex loco thuris, aut non indat super illud thus, vel quantuluncunque erit illegitimum, sive fuerit munus Israelitarum, sive fuerit munus sacerdotum: At munus sacerdotum totum cedebat ignitis: Dictum est enim: *Et omne munus sacerdotum integrum erit, non comedatur.*

CAPUT II.

I. Si pugillet munus eo pacto, ut comedat ejus reliquias foris, aut quantitatem olivæ de ejus reliquiis foris, ut adoleat ejus pugillum foris, aut quantitatem olivæ de ejus pugillo foris, ut adoleat ejus thus foris, aut quantitatem olivæ de ejus thure foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: Eo pacto ut comedat ejus reliquias die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus reliquiis die crastino, ut adoleat ejus pugillum die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus pugillo die crastino, ut adoleat ejus thus die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus thure die crastino: Erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

II. Omnia munera si pugillet sine suo nomine, si incedat & adoleat extra tempus suum, si incedat & adoleat sine suo nomine, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio, dummodo offerat permittens juxta præceptum suum: Quomodo offertur permittens juxta præceptum suum? Si pugillet in silentio, & indat in vas, & incedat, & adoleat extra tempus suum, aut si pugillet extra tempus suum, & indat in vas, & incedat & adoleat in silentio, aut si pugillet, & indat in vas, & incedat, & adoleat in silentio; Hic est qui offert permittens juxta præceptum suum: Quomodo non offertur permittens juxta præceptum suum?

המתיר כמצותו קמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ למקומו או שקמץ ונתן בכלי הוליך והקטיר חוץ למקומו בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת כיצד קרמה מחשבת מקום למחשבת זמן קמץ חוץ למקומו ונתן בכלי והוליך והקטיר חוץ לזמנו.

ג מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן פסול ואין בו כרת מפני שלא קרב המתיר כמצותו הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ להקטיר קומצה למחר לאכול שיריה למחר להקטיר קומצה בחוץ בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום חייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת.

ד כל המנחות שקמצן חוץ לזמנן או שקבלו פוסלין את הקומץ וקטרוהו בשתיקה אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת הקומץ את המנחה לאכול שיריה בזית היום וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית בחוץ וכזית בפנים פסול ואין בו כרת לאכול משיריה בזית היום וכזית למחר להקטיר מקומצה בזית היום וכזית למחר פגול וחייבין עליו כרת הקומץ את המנחה לאכול משיריה בחצי זית בחוץ ובחצי זית בפנים כשר וכן למחר כשר הקומץ ארך

suum? Si pugillet extra tempus suum, & indat in vas, & incedat, & adoleat extra tempus suum, aut si pugillet extra tempus suum, & indat in vas, & incedat, & adoleat extra locum suum, aut si pugillet, & indat in vas, & incedat & adoleat extra locum suum, sive antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, sive antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii. R. Jehuda dicit: in hoc si antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; si antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii. Quomodo antecedet cogitatio loci cogitationem temporis? Si pugillet extra locum suum, & indat in vas, & incedat, & adoleat extra locum suum.

III. Munus peccatoris, & munus zelotypiarum si pugillet sine suo nomine, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii, quia non obtulit permittens juxta præceptum suum; si pugillet munus eo pacto ut comedat reliquias foris, ut adoleat ejus pugillum foris, ut comedat ejus reliquias die crastino, ut adoleat ejus pugillum foris, sive antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, sive antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: R. Jehuda dicit: In hoc quoque si antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, ejus causa tenentur excidio; Si antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii.

IV. Omnia munera, quæ pugillet extra tempus suum, aut accipiant illegitimi pugillum, & adoleant in silentio, vel extra tempus suum, sunt illegitima, at in eo non erit pœna excidii: Si pugillet munus eo pacto ut comedat ejus reliquias in quantitate olivæ hodie, & in quantitate olivæ die crastino, ut adoleat de ejus pugillo quantitatem olivæ foris, & quantitatem olivæ intus, erit illegitimum, at in eo non est pœna excidii: Ut comedat de ejus reliquiis quantitatem olivæ hodie, & quantitatem olivæ die crastino, ut adoleat de ejus pugillo quantitatem olivæ hodie, & quantitatem olivæ die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Si pugillet munus eo pacto, ut comedat de ejus reliquiis quantitatem dimidiæ olivæ foris, & quantitatem dimidiæ olivæ intus, atque ut adoleat de ejus pugillo quantitatem dimidiæ

המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית בפנים בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת רבי יהודה אומר אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום פגול וחייבין עליו כרת הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן פסול ואין בו כרת הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית בחוץ לאכול משיריה כחצי זית למחר ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר לאכול משיריה כחצי זית בחוץ ולהקטיר מקומצה כחצי זית למחר כשר שאין קמיצה והקטרה מצטרפין זה עם זה אבל קמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצרפה זה עם זה.

ה כיצד קומץ את המנחה לאכול משיריה כזית בחוץ וכזית למחר להקטיר מקומצה כזית בחוץ וכזית למחר פסול ואין בו כרת מפני שקמיצה וקמיצה הקטרה והקטרה מצטרפין זה עם זה הקומץ את המנחה לאכול משיריה כחצי זית למחר בשעת הקטרה חישב עוד להקטיר מקומצה כחצי זית למחר פיגול וחייבין עליו כרת מפני שקמיצה והקטרה מצטרפין זה עם זה לפגל הקומץ את המנחה להקטיר מקומצה כחצי זית למחר שאין פחות מכזית מפגל ופוסל בכל מקום.

ו הקומץ את המנחה לאכול קומצה ולהקטיר שיריה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי יהודה פוסל להניח קומצה ושיריה למחר או להוציאן לחוץ כשר ורבי יהושע פוסל רבי אלעזר אומר רבי אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר אמר ליה רבי יהודה ומה אם הניח את הקומץ למחר אינו פוסל וחכמים

diæ olivæ foris, & quantitatem dimidiæ olivæ intus, erit legitimum, & similiter die craſtino, erit legitimum: Si pugillet munus eo pacto ut comedat de ejus reliquiis quantitatem olivæ foris, & quantitatem olivæ intus, ſive antecedat cogitatio temporis cogitationem loci, ſive antecedat cogitatio loci cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii. Si pugillet munus eo pacto ut comedat de ejus reliquiis quantitatem dimidiæ olivæ foris, ut adoleat de ejus pugillo quantitatem dimidiæ olivæ foris, ut comedat de ejus reliquiis quantitatem dimidiæ olivæ die craſtino, atque ut adoleat de ejus pugillo quantitatem dimidiæ olivæ die craſtino, ut comedat de ejus reliquiis quantitatem dimidiæ olivæ foris, atque ut adoleat de ejus pugillo quantitatem dimidiæ olivæ die craſtino, erit legitimum, quia pugillatio & adolitio inter ſe non coaleſcunt, ſed pugillatio & pugillatio, adolitio & adolitio inter ſe coaleſcunt.

V. Quomodo? Si pugillet munus eo pacto ut comedat de ejus reliquiis quantitatem olivæ foris, & quantitatem olivæ die craſtino, ut adoleat de ejus pugillo quantitatem olivæ foris, & quantitatem olivæ die craſtino, erit illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii, quia pugillatio & pugillatio, adolitio & adolitio inter ſe coaleſcunt. Si pugillet munus eo pacto ut comedat de ejus reliquiis quantitatem dimidiæ olivæ die craſtino tempore adolitionis, ſi præterea cogitet adolere de ejus pugillo quantitatem dimidiæ olivæ die craſtino, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio, quia pugillatio & adolitio inter ſe coaleſcunt, ut fiat abominandum: Si pugillet munus, eo pacto ut adoleat de ejus pugillo quantitatem dimidiæ olivæ die craſtino, quia minus quantitate olivæ non facit abominandum, & illegitimum in omni loco.

VI. Si pugillet munus eo pacto ut comedat ejus pugillum, atque ut adoleat ejus reliquias, ut comedat quod non ſolet comedi, atque ut adoleat, quod non ſolet adoleri, erit legitimum; Et R. Jehuda reprobat: Eo pacto ut relinquat ejus pugillum, & ejus reliquias in diem craſtinum, aut ut foris educantur, erit legitimum, & R. Jehuda reprobat. R. Elieſer dicit: Rabi Elieſer reprobat, & R. Jehoſua probat: Dixit illi R. Jehuda. Si reponat pugillum in diem craſtinum, non reprobat, & ſapientes dicunt: utrumque eſt legitimum. Non eſt tibi, quod ſit illegitimum,

אומרים זה וזה כשר אין לך שהוא פסול אלא מחשבת קמיצה והקטרה בלבד.

פרק שלישי

א השוחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר להקטיר שני בזיכין לאכול אחד מן הסדרין למחר פגול וחייבין עליו כרת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים זה פגול והייבין עליו כרת והשני פסול ואין בו כרת שני בזיכי לבונה שנטמא אחד מהן יקרב בטומאה וחברו יקרב בטהרה רבי יהודה אומר אין קרבן צבור חלוק לא שניהם יקרבו בטומאה הקומץ והלבונה שנטמא אחד מהם שניהם יצאו לבית השרפה.

ב היה מקריב שתי הלחם ונטמאו בידו אומרים לו הוי פקח ושתוק היה מקריב סדרים ונטמאו בידו אומרים לו הוי פקח ושתוק היה מקריב שני בזיכין ונטמאה בידו אומרים לו הוי פקח ושתוק היה מקריב מנחת פרים וכבשים ונטמאה בידו אומרים ומביאים אחרת תחתיה אין שם לא היא אומרים לו הוי פקח ושתוק היה מקריב מנחת העומר ונטמאה אומרים ומביאין אחרת תחתיה אין שם אלא הוא אומרים לו הוי פקח ושתוק דברי רבי אלעזר בר שמעון רבי אומר בין כך ובין כך אומר לו הוי פקח ושתוק שהעומר שקצרוה שלא כמצותו פסול.

ג תורה מעכבת ומפגלת את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את התורה כבשים מעכבין ומפגלין את הלחם והלחם מעכב ואין מפגל את הכבשים הזבח מפגל את הנסכים משקדשו בכלי דברי רבי מאיר ואין נסכים מפגלין את הזבח קמץ בשתיקה וכשהוא בא להקטרה הקטיר את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה חוץ לזמנה פגול וחייבין עליו כרת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי רבי מאיר אימתי בזמן שיקרב המתיר

mum, nisi cogitatio pugillationis, & adolitionis duntaxat.

CAPUT III.

I. Si mactet duos agnos eo pacto, ut comedat unam ex placentis die crastino, si adoleat duas acerras eo pacto ut comedat unum ex ordinibus die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Hic erit abominandus, & ejus causa tenentur excidio, & secundus erit illegitimus, at in eo non erit pœna excidii: Si de duabus acerris thuris una polluatur, altera ex iis offeretur in immunditie, & altera in puritate. Rabi Jehuda dicit: Oblatio cœtus non dividitur; at ambæ offerentur immunditie: Si de pugillo & thure unum ex iis polluatur, ambo educentur in domum combustionis.

II. Si offerat duos panes, & in sua manu polluantur; dicunt illi: Esto prudens, & tace: Si offerat duas acerras, & polluantur in sua manu; Dicunt illi: Esto prudens & tace: Si offerat munus sacerdotum, & munus uncti, & polluantur in sua manu: Dicunt illi: Esto prudens & tace: Si offerat munus juvencorum, & agnorum, & polluantur in sua manu: Dicunt: Adducatur aliud ejus loco: Si ibi non fuerit nisi illud; Dicunt illi: Esto prudens, & tace: Si offerat munus manipuli, & polluatur; Dicunt: Afferat aliud ejus loco: Si ibi non fuerit, nisi illud, dicunt illis: Esto prudens & tace. Verba R. Elieser bar R. Simeonis. Rabi dicit: Sive hoc sive illo modo: Dicit illi: Esto prudens & tace: quia manipulus, qui non fuerit demessus juxta præceptum suum est illegitimus.

III. Sacrificium Eucharisticum impedit, & facit abominandum panem, & panis impedit, at non facit abominandum sacrificium Eucharisticum: Agni impediunt & faciunt abominandum panem; & panis impedit, at non facit abominandos agnos: Sacrificium facit abominanda libamina postquam fuerint sanctificata in vase. Verba R. Meir; at libamina non faciunt abominandum sacrificium: Si pugillet in silentio, & quando venit ad adolendum adoleat pugillum in silentio, & thus extra tempus suum, erit abominandum, atque ejus causa tenentur excidio: Verba Rabi Meir: Et sapientes dicunt: Non erit in eo pœna excidii, donec fiat abominandum in toto permittente: Verba R. Meir. Quando? Quando offerat permit-

כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פוסלין את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת הקטיר את אחד מהן היום על מנת להקטיר מחברו למחר הכל מודין שפגול והייבין עליו כרת.

ד שני בזיכי לבונה שהקטיר הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי רבי מאיר אימתי בזמן שקרב השני כמצותו אבל לן או שנפסל אי שיצא חוץ לקלעים או שהקטירו פוסלין את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת הקטיר את אחד מהם על מנת להקטיר מחברו למחר הכל מודים שפגול וחייבין עליו כרת.

ה שני כבשי עצרת ששחט הראשון בשתיקה והשני חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת דברי רבי מאיר וחכמים אומרום אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר דברי רבי מאיר אימתי בזמן שקרב השני כמצותו אבל לן או שנפסל או שיצא חוץ לקלעים או ששחטו פסולין וזרקו את דמו של אחד מהם אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת שחט את אחד מהם היום על מנת לאכול מחברו למחר הכל מודים שכשר שאין הכבש מפגל ופוסל את חברו בכל מקום.

פרק רביעי

א מנחה שלא נקמצה שנתערבה במנחה שנקמצה אם יכול לקמוא מזו שלא נקמצה בפני עצמה כשרה ואם לאו פסולה ויקטיר קומצה של ראשונה הקומץ שנתערב בשירים הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר רבי אליעזר אומר נתערב בשירי מנחה אחרת או במנחה שלא נקמצה

tens juxta præceptum ſuum; At ſi pernoctet, aut ſi profanetur, aut ſi educatur extra vela, aut ſi adoleant illegitimi unum ex illis, vel extra tempus ſuum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: Si adoleat unum ex illis hodie eo pacto ut adoleat de altero die craſtino, omnes conſentiunt, quod ſit abominandum, & ejus cauſa teneantur excidio.

IV. Si de duabus acerris thuris adoleat primam in ſilentio, & ſecundam extra tempus ſuum, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio: Verba R. Meir: Et ſapientes dicunt: Non eſt in eo excidium, donec fiat abominandum in toto permittente: Verba Rabi Meir. Quando? Quando offerat ſecundam juxta præceptum ſuum; At ſi pernoctet, aut ſi profanetur, aut ſi educatur extra vela, aut ſi adoleant illegitimi unam ex illis vel extra tempus ſuum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: Si adoleat unam ex illis, eo pacto ut adoleat alteram die craſtino, omnes conſentiunt, quod ſit abominandum, & ejus cauſa teneantur excidio.

V. De duobus agnis Pentecoſtis ſi mactet alterum in ſilentio, & alterum extra tempus ſuum, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; Verba R. Meir: Et ſapientes dicunt: Non erit in eo excidium, donec fiat abominandum in toto permittente: Verba R. Meir. Quando? Quando offerat ſecundum juxta præceptum ſuum: At ſi pernoctet, aut ſi profanetur, aut ſi educatur extra vela, aut ſi mactent illegitimi, & ſpargant ſanguinem alterius ex iis vel extra tempus ſuum, erit illegitimum, at non erit in eo pœna excidii: Si mactet alterum ex iis hodie eo pacto, ut comedat de altero die craſtino, omnes conſentiunt, quod ſit legitimum, quia agnus non facit abominandum, neque reprobat ſocium ſuum in omni loco.

CAPUT IV.

I. MUnus quod non fuerit pugillatum, ſi miſceatur cum munere, quod fuerit pugillatum, ſi poterit pugillare ex eo quod non fuerit pugillatum ſeorſim, eſt legitimum, ſi minus, erit illegitimum & adolebit pugillum primi. Si pugillus miſceatur cum reliquiis, ecce non offeretur, & ſi offerat, erit legitimum. R. Elieſer dicit: Si miſceatur cum reliquiis alterius muneris, aut cum munere, quod non fuerit pugil-

הרי זה לא יקרב ואם קרב כשר רבי
אליעזר אומר יקרב נתערב במנחת כהנים
ובמנחת כהן משיח ובמנחת נסכים וכן
מנחת כהנים וכן מנחת כהן משיח ומנחת
נסכים שנתערבו זו בזו הרי אלו יקרבו ולא
עוד אלא שני כהנים מביאין את מנחותיהן
בכלי אחד ומקריבין אותן לגב מזבח מפני
שכולה כליל לאישים.

ב נתערבה במנחת פרים אילים
וכבשים הרי אלו יקרבו רבי יהודה אומר
לא יקרבו מפני שזו בלילתה עבה וזו
בלילתה רכה והן בולעות זו מזו חריב
שנתערב בבלול הרי זה יקרב רבי יהודה
אומר לא יקרב מפני שבולע ממנו אמר
רבי יוסי רואה אני את דברי רבי אליעזר
שאמר אם אין קומץ אין שירים אף על
פי שאין שירים יש קומץ מדברי רבי
יהושע שאמר אם אין קומץ אין שירים
אם אין שירים אין קומץ.

ג קומץ שנטמא קומץ שנפסל
או שיצא חוץ לקלעים השירים תעבר
צורתם ויצאו לבית השריפה נטמאו שירים
או שנפסלו או שיצאו חוץ לקלעים רבי
אלעזר אומר יקטיר את קומץ ורבי יהושע
אומר לא יקטיר ואם הקטיר בין בשוגג
בין במזיד מודה רבי יהושע שהורצה שירים
שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין
משקרב הקומץ כשרים רקיקי מנחת ישראל
שחסרו עד שלא קרב הקומץ פסולין
משקרב הקומץ כשרים חלות תודה ורקיקי
נזיר שחסרו עד שלא נזרק דם הזבח
פסולין משנזרק דם הזבח כשרים.

ד שתי הלחם שחסרו עד שלא
נזרק דמן של כבשים פסולין משנזרק דמן
של כבשים כשרים שני סדרים שחסרו עד
שלא הוקטרו בזיכין פסולין משהוקטרו
בזיכין כשרים אבל נסכי בהמה שחסרה בין
משקרב הזבח ובין שלא קרב הזבח כשרים
שיבאו נסכים אחרים למלאתן.

ה קמץ בשתיקה ויצא הקומץ

gillatum, non offeretur, & si offeratur, erit legitimum; R. Elieser dicit: Offeretur. Si misceatur cum munere sacerdotum, & cum munere sacerdotis uncti, & cum munere libaminum, & similiter munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum si inter se misceantur, offerentur; & præterea duo sacerdotes poterunt adducere sua munera in uno vase, & ea offerre super altare, quia omnia integra cedunt in ignita.

II. Si misceatur cum munere juvencorum, arietum, & agnorum offerentur: R. Jehuda dicit non offerentur, quia hoc constat mixtura crassa, & illud mixtura tenui, & inter se absorbentur: Munus siccum si misceatur cum mixto, offeretur. R. Jehuda dicit. Non offeretur, quia ex illo absorbet. Dicit R. Jose: Ego probo verba R. Elieser, qui dicit: Si non est pugillus, non erunt reliquiæ; licet non sint reliquiæ, tamen erit pugillus magis quam verba R. Jehosua, qui dicit: Si non sit pugillus, non erunt reliquiæ, si non sint reliquiæ, non erit pugillus.

III. Pugillus si polluatur, pugillus si profanetur, aut educatur extra vela, mutabitur forma reliquiarum, & educentur in domum combustionis: Reliquiæ si polluantur, si profanentur, aut educantur extra vela, R. Elieser dicit: Et adolebit pugillum; & Rabi Jehosua dicit: Non adolebit; si autem adoleat sive per errorem sive de industria, consentit R. Jehosua, quod acceptetur: Si reliquiæ deficiant priusquam offerat pugillum, profanantur, si postquam oblatus fuerit pugillus, erunt legitimæ: Lagana muneris Israelitæ si deficiant, priusquam offerat pugillum, erunt illegitima; si postquam fuerit oblatus manipulus, erunt legitima. Placentæ sacrificii Eucharistici, & lagana Nazyræi si deficiant priusquam adspergatur sanguis sacrificii, sunt illegitima, si postquam adspersus fuerit sanguinis sacrificii, erunt legitima.

IV. Duo panes si deficiant, priusquam adspergantur sanguis agnorum, sunt illegitimi, si postquam fuerit adspersus sanguis agnorum, erunt legitimi: Duo ordines si deficiant priusquam adoleantur acerræ, sunt illegitimi, si postquam fuerint adolitæ, erunt legitimæ; At libamina animalis si deficiant sive ante si postquam fuerit oblatum sacrificium, erunt legitima, ut adducantur alia libamina ad ea complenda.

V. Si pugillaret in silentio, & educeretur pugillus extra vela, & adoleret in

חוץ לקלעים וקטרן בשתיקה הרי זה כמות היה מועלין בשירים ואין חייבין עליהם משום נותר ומשום טמא נטמא הקומץ וקיטרו בשתיקה אין מועלין בשירים אבל חייבים עליהם משום נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין הציץ מרצה על הלן ולא על היוצא קמץ בשתיקה ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר הקומץ בשתיקה רבי אליעזר אומר הרי זה כמות שהיה מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא רבי עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא ואין בשירים אבל חייבים עלוהם משום נותר ומשום טמא נטמאו השירים והקטיר את הקומץ בשתיקה הכל מודים שאין מועלין בהם אבל הייבין עליהן משום נותר ומשום טמא שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא.

ו קמץ בשתיקה ויצא קומץ חוץ לקלעים וקיטרו חוץ לזמנו או שקמצו חוץ לזמנו ויצא קומץ חוץ לקלעים וקטרו בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצא חוץ לקלעים וקיטרו חוץ לזמנו מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום פיגול נטמא הקומץ וקיטרו חוץ לזמנו עדיין מועלין בשירים וחייבין עליהן משום פגול שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה לא על הלן ולא על היוצא קמץ בשתיקה ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ בשתיקה או שקמץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו ויצאו שירים חוץ לקלעים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו רבי אליעזר אומר הרי זה כמות שהיה מועלין בשירים ואין חייבין עליהן משום פיגול רבי עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא עדיין מועלין בשירים וחייבין עליהן משום פיגול.

ז נטמאו השירים והקטיר את הקומץ חוץ לזמנו הכל מודים שעדיין מועלין בשירים וחייבין עליהם משום פגול

in silentio, ecce erit sicut erat: Prævaricantur in reliquiis, at earum causa non tenentur nomine residui, & nomine immundi: Si polluatur pugillus, & offeratur in silentio, non prævaricantur in reliquiis, at earum causa tenentur nomine residui, & immundi. R. Akiba dicit: Quia lamina expiat pro immundo, at non expiat pro pernoctante, neque pro educto; Si pugillet in silentio, & educantur reliquiæ extra vela, & adoleat pugillum in silentio: Rabi Eliefer dicit, ecce erit sicut erat: Prævaricantur in reliquiis; at earum causa non tenentur nomine residui & immundi. R. Akiba dicit: Expiat lamina pro educto, at non pro reliquiis, at earum causa tenentur nomine residui, & immundi: Si polluantur reliquiæ, & adoleat pugillum in silentio, omnes consentiunt, quod in iis non prævaricentur, at earum causa tenentur nomine residui & immundi, quia lamina expiat pro immundo, at non expiat pro pernoctante, neque pro educto.

VI. Si pugillet in silentio, atque educatur pugillus extra vela, & adoleat extra tempus suum, aut si pugillet extra tempus suum, atque educatur pugillus extra vela, & adoleat in silentio, aut si pugillet extra tempus suum, & educatur extra vela, & adoleat extra tempus suum, prævaricantur in reliquiis, at earum causa non tenentur nomine abominandi: Si polluatur pugillus & adoleatur extra tempus suum, prævaricantur in reliquiis, & earum causa tenentur nomine abominandi, quia lamina expiat pro immundo, at non expiat pro pernoctante, neque pro educto. Si pugillet in silentio, & educantur reliquiæ extra vela, & adoleat pugillum extra tempus suum, aut si pugillet extra tempus suum, atque educantur reliquiæ extra vela, & adoleat pugillum in silentio, aut si pugillet extra tempus suum, & educantur reliquiæ extra vela, & adoleat pugillum extra tempus suum, si educantur reliquiæ extra vela, & adoleat pugillum extra tempus suum; R. Eliefer dicit: Ecce erit sicut erat; prævaricantur in reliquiis, at earum causa non tenentur nomine abominandi. R. Akiba dicit: Expiat lamina pro educto; prævaricantur etiam in reliquiis, & earum causa tenentur nomine abominandi.

VII. Si polluantur reliquiæ, & adoleat pugillum extra tempus suum, omnes consentiunt, quod etiam prævaricantur in reliquiis, & earum causa teneantur nomine abominandi; quia lami-

שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה לא על הלן ולא על היוצא שתי הלחם שיצאו חוץ לקלעים ונזרק דמן של כבשים חוץ לזמנו רבי אליעזר אומר אין חייבים על לחם זה משום פינול רבי עקיבא אומר חייבין על לחם זה משום פינול.

ח הקומץ טעון כלי שרת כיצד קומצו מתוך כלי שרת ונותנו לתוך כלי שרת ומקדשו לתוך כלי שרת אם לא קדשו בתוך כלי שרת רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אפילו קומצו מתוך כלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האישים כשר.

פרק חמישי

א שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה מת אחד מהם או שברח או שנעשה טרפה יקח זוג לשני שחט את אחד מהם שלא לשמו יקח זוג לשני נשחטו שניהן שלא לשמן יביא שנים בתחלה ויניף הלחם עמהם.

ב מהו לזרוק את הדם ביום טוב יזרק ומותר באכילה ובשבת לא יזרק ומותר בהנאה ואם זרק את הדם בין בשוגג בין במזיד הבשר יאכל ויקטיר אימורים למוצאי שבת השוחט שתי חטאות לצבור ואין צריכין אלא אחת חייב על האחרונה שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת חייב על האחרונה חטאת צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אמורין עולת צבור ששחטה בשבת שלא לשמה הרי זה חייב ויקטיר אמורין לערב חטאת יחיד ועולת יחיד ששחטן בשבת לשמן וזרק דמן לשמן הרי זה חייב ועלו לבעלים לשום חובה.

ג שני כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה שחטה לשמה זרק דמן לשמן הלחם מקדש שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן אין הלחם מקדש שחטם לשמן וזרק דמם שלא לשמן הלחם מקדש ואינו מקודש דברי רבי רבי אלעזר ברבי שמעון אומר לעולם אין

mina expiat pro immundo, at non expiat pro pernoctante, neque pro educto: Si duo panes educantur extra vela, & adspergatur sanguis agnorum extra tempus suum, R. Eliefer dicit: Non tenentur pro hoc pane nomine abominandi; R. Akiba dicit: Tenentur pro hoc pane nomine abominandi.

VIII. Pugillus requirebat vas ministerii: Quomodo? Pugillabit ex vase ministerii, & indet in vas ministerii, & sanctificabit in vase ministerii: Si non sanctificaverit in vase ministerii, Rabi Eliefer bar R. Simeonis dicit; vel si pugillasset in vase ministerii, & salisset, & dedisset in ignita, erat legitimum.

CAPUT V.

I. DUO agni inter se impediebant; si alter ex iis moreretur, aut fugeret, aut fieret discerptus, accipiet parem pro secundo; Si mactaret alterum ex iis sine suo nomine, accipiet parem pro secundo; si mactarentur ambo sine suo nomine, adducet duos in in principio, & ventilabit panem cum illis.

II. Quid? Num sparget sanguinem in die festo? Adspergendus est, & licet comedere, at in Sabbatho non spargetur, & permissus est usus: Si vero spargat sanguinem sive per errorem sive de industria, caro comedetur, & adolebuntur adipes in exitu Sabbathi: Si mactet duo sacrificia pro peccato pro cœtu, & non opus habeat nisi uno, tenetur pro ultimo: Si duo holocausta pro cœtu, & non opus habeat nisi uno, tenetur pro ultimo: Sacrificium pro peccato cœtus si mactet in Sabbatho sine suo nomine, tenetur, & adolebuntur adipes: Holocaustum cœtus si mactet in Sabbatho sine suo nomine, tenetur, & adipes adolebuntur vespera: sacrificium pro peccato privati, & holocaustum privati si mactet in Sabbatho suo nomine, & spargat eorum sanguinem suo nomine, tenetur, & inservient dominis nomine debiti.

III. Duo agni Pentecostis non sanctificant panem nisi mactatione; Si mactet suo nomine, & spargat sanguinem suo nomine, sanctificatur panis; si mactet sine suo nomine, & spargat sanguinem sine suo nomine, non sanctificatur panis: Si mactet suo nomine, & spargat sanguinem sine suo nomine, panis sanctificat, at non sanctificatur; verba Rabi: R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Nunquam sanctificatur panis, nisi illos ma-

והלחם מקודש עד שישחטם לשמם ויזרוק
דמם לשמם.

ד פעמים שהם מפוגלים והלחם
מפוגל הם מפוגלין והלחם כשר הם כשרים
והלחם מפוגל הם כשרים והלחם כשר
שחטם לשמן לאכול מהם למחר הם
מפוגלים והלחם מפוגל שחטם שלא לשמן
לאכול מהן למחר הם מפוגלים והלחם
כשר שחטם לשמם לאכול מן הלחם למחר
הם כשרים והלחם כשר.

ה החמירה תורה מחשבת זבחים
ממעשיהם מעשה זבחים ממחשבתן כיצד
מחשבת זבחים ממעשיהן השוחט את הזבח
לזרוק את דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ
להקטיר אימוריו בחוץ או כזית מאימוריו
בחוץ לאכול בשרו בחוץ או כזית מבשרו
בחוץ פסול ואין בו כרת ואם עשה כן
אינו פסול לזרוק דמו למחר או מקצת
דמו למחר להקטיר אימוריו למחר או כזית
מאימוריו למחר לאכול מבשרו למחר או
כזית מבשרו למחר פיגול והייבין עליו כרת
ואם עשה כן אינו פיגול.

ו הקומץ את המנחה לאכול
שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ
להקטיר קומצה בחוץ או כזית מקומצה
בחוץ להקטיר לבונתה בחוץ או כזית
מלבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת ואם
עשה כן אינו פסול לאכול שיריה למחר
או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה
למחר או כזית מקומצה למחר להקטיר
לבונתה למחר או כזית לבונתה למחר
פינול וחייבין עליו כרת ואם עשה כן אינו
פיגול.

ז כיצד מעשה זבחים ממחשבתן
השוחט את הבהמה על מנת שיזרקו ערלים

mactet suo nomine, & spargat eorum sanguinem suo nomine.

IV. Aliquando illi faciunt abominandi, & panis fit abominandus; illi fiunt abominandi, & panis est legitimus; illi sunt legitimi, & panis fit abominandus; illi sunt legitimi, & panis est legitimus: Si illos mactet suo nomine eo pacto, ut ex iis comedat die crastino, illi fiunt abominandi, & panis fit abominandus, si illos mactet sine suo nomine eo pacto, ut ex iis comedat die crastino, illi fiunt abominandi, & panis est legitimus. Si eos mactet suo nomine eo pacto, ut comedat de pane die crastino, illi sunt legitimi, & panis est legitimus.

V. Aggravavit lex cogitationem sacrificiorum, plusquam eorum opus, & opus sacrificiorum plusquam eorum cogitationem: Quomodo aggravavit cogitationem sacrificiorum plusquam eorum opus? Si mactet sacrificium eo pacto, ut spargat ejus sanguinem foris, aut partem ejus sanguinis foris, ut adoleat adipes foris, aut quantitatem olivæ de adipibus foris, ut comedat ejus carnem foris, aut quantitatem olivæ de ejus carne foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii: Si vero ita faciat, non erit illegitimum: Eo pacto ut spargat ejus sanguinem die crastino, aut partem ejus sanguinis die crastino, ut adoleat ejus adipes die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus adipibus die crastino, ut comedat de ejus carne die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus carne die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; si vero ita faciat, non erit abominandum.

VI. Si pugillet munus eo pacto, ut comedat ejus reliquias foris, aut quantitatem olivæ de ejus reliquiis foris, ut adoleat ejus pugillum foris, aut quantitatem olivæ de ejus pugillo foris, ut adoleat ejus thus foris, aut quantitatem olivæ de ejus thure foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; si vero ita faciat, non erit illegitimum: eo pacto ut comedat ejus reliquias die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus reliquiis die crastino, ut adoleat ejus pugillum die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus pugillo die crastino, ut adoleat ejus thus die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus pugillo die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; si vero ita faciat, non erit abominandum.

VII. Quomodo aggravavit opus sacrificiorum plusquam eorum cogitationem? Si mactet animal eo pacto, ut spargant

ejus

וטמאים את דמו על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אימוריו על מנת שיאכלו ערלים את בשרו כשר ואם עשה כן הרי זה פסול נתן מלמטה למעלה ואת הנתנין מלמעלה למטה את הניתנין בפנים בחוץ ואת הנתנין בחוץ בפנים כשר ואם עשה כן הרי זה פסול.

ח השוחט את החטאת להכניס מדמה לפנים כשר חטאת שהכניס מדמה אפילו כל שהוא פסולה הקומץ את המנחה להקטיר מקומצה פחות מכזית למחר כשר הקומץ שחיסר אפילו כל שהוא פסול.

ט כל המנחות שקמצן שלא לשמם כשרות לפיכך אם חישב עליו חוץ למקימו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת קמץ כהן קמץ הכשר קמץ בימינו קמץ בכלי הקדש כשר לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת קמץ הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר וכשר ביד הפסול וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול ביד הכשר וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת.

י קמץ בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו וכשר בשמאלו וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול בימינו וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת קמץ בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש וכשר בכלי חול וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול בכלי קדש וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת

ejus sanguinem præputiati, & immundi, eo pacto ut adoleant præputiati, & immundi ejus adipes, eo pacto ut comedant præputiati & immundi ejus carnem, erit legitimum; Si vero ita faciat, erit illegitimum: Eo pacto ut sanguines deorsum adspergendos sursum spargat, & sursum adspergendos deorsum, & intus adspergendos foris, & foris adspergendos intus, erit legitimum; si vero ita faciat, erit illegitimum.

VIII. Si mactet sacrificium pro peccato, eo pacto ut inferat de ejus sanguine, erit legitimum; Etenim si de sanguine sacrificii pro peccato vel quantulucunque inferatur, erit illegitimum. Si pugillet munus eo pacto, ut adoleat de ejus pugillo minus quantitate olivæ die crastino, erit legitimum: Si de pugillo deficiat vel quantuluncunque, erit illegitimum.

IX. Omnia munera si pugillet sine suo nomine, sunt legitima; idcirco si de illis cogitet extra locum suum, erit illegitimum, ut in eo non est pœna excidii; si extra tempus suum, erit abominandum & ejus causa tenentur excidio. Si pugillet sacerdos, si pugillet legitimus, si pugillet manu dextra, si pugillet in vase sancto, erit legitimum; ideoque si de illo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii, si extra tempus suum, erit abominandum & ejus causa tenentur excidio: Si pugillet legitimus, & tradat illegitimo, & restituatur legitimo, fit legitimum in manu illegitimi; si de eo cogitet sive extra tempus suum, sive extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit nomine abominandi; si in manu legitimi, si cogitet de eo extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erat pœna excidii; si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

X. Si pugillet dextra, & det in sinistra, restituet in dextram, & erit legitimum: Si in sua sinistra, si de eo cogitet sive extra tempus suum, sive extra locum suum, non erit in eo nomine abominandi; Si in sua dextra, & cogitet de eo extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii, si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenetur excidio: Si pugillet vase sancto, & det in vas profanum, restituet in vas sanctum, & erit legitimum in vase profano, si cogitet de eo sive extra tempus suum, sive extra locum suum, non erit in eo nomine abominandi; Si in vase sancto & cogitet de eo extra locum suum, erit

חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת דברי רבי אלעזר ורבי שמעון וחכמים אומרים קמץ חכשר ונתן לפסול פסלתו מתנתו קמץ בכלי הקדש ונתן לכלי חול פסלתו מתנתו קמץ בימינו ונתן לשמאלו פסלתו מתנתו אבל הקומץ מתוך כלי חול ונתן לתוך כלי שרת עד שלא נתן שמנה ולבונתה וחישב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו פסול ואין בו משום פיגול משנתן שמנה ולבונתה וחישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת.

יא קמץ על שבחוץ ונכנס לפנים יחזור ויקמוץ בפנים וכשר בחוץ וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול בפנים וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת.

יב נתפזר הקומץ על הרצפה יחזור ויאספנו וכשר עד שלא אספו וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול משאספו וחישב עליו חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה לבונה ולקט את הלבונה וכשרה עד שלא ליקט את הלבונה וחישב עליו בין חוץ לזמנו ובין הוץ למקומו אין בו משום פיגול משליקט את הלבונה וחישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת.

יג כל המנחות שהונפו ולא הושנו הושנו ולא הונפו יצק ולא בלל בלל ולא פתת ולא מלח מלח ולא פתת כשרה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין

erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii, si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; verba R. Eliescr bar R. Simeonis; Et sapientes dicunt; si pugillet legitimus, & tradat illegitimo, facit illegitimum quando illi tradat: Si pugillet in vase sancto, & det in vas profano, reprobat quando indit. Si pugillaverit dextra, & tradiderit in sinistram, reprobat quando indit: At si pugillet in vase profano, & indat in vas sanctum, priusquam indat oleum, & thus, si de eo cogitet sive extra locum suum, sive extra tempus suum, erit illegitimum; at in eo non erit pœna excidii: Si vero postquam indiderit oleum & thus, de eo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii, si extra tempus suum, erit abominandum & ejus causa tenentur excidio.

XI. Si pugillasset foris, & ingrediens iterum intus pugillet, erit legitimum: Si foris & de eo cogitet sive extra tempus suum, sive extra locum suum, non erit in eo nomine abominandi: Si intus & de eo cogitet, si extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

XII. Si effundatur pugillus super pavimentum, & colligat, & sit legitimum, si antequam colligat, de eo cogitet sive extra locum suum, sive extra tempus suum, non erit in eo nomine abominandi: Si postquam collegerit, de eo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; Si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Si super munus peccatoris, & munus zelotypiarum dedisset thus, & collegisset thus, erit legitimum; si antequam ex eo colligat thus, de eo cogitet sive extra locum suum, sive extra tempus suum, in eo non erit nomine abominandi, si postquam collegerit thus, de eo cogitet extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii, si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

XIII. Cuncta munera, quæ agitata essent, & non fuissent admota, aut fuissent admota, & non fuissent agitata, si infudisset oleum, & non miscuisset, aut si miscuisset, & non contudisset, si contudisset, & non saliisset, erunt legitima; ideoque si de his singulis cogitasset extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii, si extra

tra

עליו כרת לפיכך הקטיר את הקומץ בפני עצמו ואת הלבונה בפני עצמה או שהקטיר קומצה פעמים כשרה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פינול וחייבין עליה כרת

יד זה הכלל אין המנחות נפסלות אלא בארבעה דברים בקמיצה ובהולך ובמתן כלי ובהקטרה מוסף עליהם מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן הרי אלו פסולין לפיכך אם חשב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול.

טו אחד מנחת חוטא ואחד מנחת שאר כל המנחות שקמצן זר ואונן וטבול יום ומחוסר בגדים ומחוסר כיפורים ושלא רחץ ידים ורגלים ערל וטמא יושב ועומד על גבי כלים ועל גבי בהמה ועל גבי רגל חברו פסול חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול היה קומץ מכורין וקמץ ועלה בידו צרור גרגר מלח או קורט של לבונה פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול.

יו קמץ הזר קמץ פסול קמץ בשמאלו קמץ בכלי חול פסול לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו אין בו משום פיגול ריבה שמנה וחיסף שמנה ריבה סולתה וחיסר סולתה פסולה לפיכך אם חישב עליו בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו אין בו משום פיגול קמץ שלא ממקום השמן ושלא ממקום הלבונה או שלא נתן עליה לבונה אפילו כל שהוא פסולה לפיכך אם חשב עליה בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומז אין בו משום פיגול מנהת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה שמן פסולה לפיכך אם חישב עליה חוץ לזמנו וחוץ למקומו פסול ואין בו משום פינול נטל בכלי ונתן עליה שירה לפיכך אם חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פינול וחייבין עליו כרת

tra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Si adoleret pugillum seorsim, & thus seorsim, aut adoleret pugillum duabus vicibus, erit legitimum, ideoque si de eo cogitaret extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; Si extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

XIV. Hæc est regula generalis: Cuncta munera non profanantur, nisi hisce quatuor causis, sc. pugillatione, & incessu, & impositione in vas, & adolitione; adde his munus peccatoris, & munus zelotypiarum si pugillasset sine suo nomine, erunt illegitima. Idcirco si de his cogitasset, sive extra tempus suum, sive extra locum suum, in eo non erat nomine abominandi.

XV. Tam munus peccatoris, quam reliqua omnia munera si pugillasset alienus, & lugens primo die, & eo die lavandus, & egens vestibus, & egens expiationis, & qui non lavisset manus, & pedes, & præputiatus, & immundus, sedens, aut stans super vasis, & super animali, aut super pede socii sui, erant illegitima; si de his cogitasset sive extra locum suum, sive extra tempus suum, in eo non erat nomine abominandi: Si in pugillando adscendat in ejus manus lapillus, granum salis, & thuris, erit illegitimum; idcirco si de eo cogitaret sive extra locum suum, sive extra tempus suum, in eo non erit nomine abominandi.

XVI. Si pugillet alienus, si pugillet illegitimus, si pugillet sinistra, si pugillet in vase profano, erit illegitimum, ideoque si de eo cogitet sive extra tempus suum, sive extra locum suum, in eo non erat nomine abominandi. Si augeret ejus oleum, si diminueret ejus oleum, si augeret ejus similam, si diminueret ejus similam, erit illegitimum, ideoque si de eo cogitaret sive extra tempus suum, sive extra locum suum, non erit in eo nomine abominandi: Si non pugillasset ex loco olei, neque ex loco thuris, aut thus omnino non indidisset, erit illegitimum, ideoque si de eo cogitaret sive extra locum suum sive extra tempus suum erit illegitimum, at in eo non erit nomine abominandi: Si in munus peccatoris, & in munus zelotypiarum dedisset oleum, erit illegitimum, ideoque si de eo cogitaret sive extra tempus suum, sive extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit nomine abominandi: Hæc est regula ge-

זה הכלל אין הפיגול נוהג אלא בדבר
הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה.

פרק ששי

א אלו שהן טעונין מלח איברי
עולה ואימורי קדשי דרשים ואימורי קדשי
קלים וקומץ ולבונה ומנחת כהנים ומנחת
כהן משיח ועולת העוף אבל הדם והיין
והעצים והקטרת אין טעונין מלח בשלשה
מקומות היתה מלח ניתנה בלשכת מלח
ועל גבי כבש ובראשו של מזבח קרן
דרומית מערבית המלח שבלשכת המלח
היו מולחות בה את האיברין שבראשו של
מזבח קרן דרומית מערבית היו מולחין
פסולי קדשי קדשים ואיסורי קדשים קלים
הקומץ והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן
משיח ועולת העוף מלח שעל גבי הכבש
ושעל גבי המזבח לא נהנין ולא מועלין
ושעל גבי האיברים מועלין בכולה כיצד
מולחין היה נותנן על גבי המלח חוזר
והופכן.

ב ואלו הן שמעלין אותן כל
הלילה איברי עולה ואימורי קדשי קדשים
ואימורי קדשים קלים ומנחת כהן משיח
ומנחת נסכים ועולת העוף אבל הקומץ
והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח
הבאין בפני עצמן אין מעלין אותן כל
הלילה זה הכלל כל שקרב מתיריו ביום
מעלין אותו כל הלילה כל שלא קרב
מתיריו ביום אין מעלין אותן כל הלילה
כיצד הוא עושה נותן על גבי המזבח עם
שקיעת החמה מתעכלין והולכין כל הלילה.

ג המעלה בזית משתי הלחם
בעבודה או בחוץ הרי זה חייב שנאמר
קרבן ראשית תקריבו אותה ליהוה ואל
המזבח לא יעלו אחר המזבח ואחר הכבש
לכך המעלה מבשר חטאת ומבשר אשם
מבשר קדשי הקדשים ומבשר קדשים קלים
מותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים
ושירי מנחות משאור ומדבש עובר בלא
תעשה שנאמר כי כל שאור וכל דבש לא

neralis: Non cadit abominandum niſi in rem quæ ſit conveniens pro ſacrificio, & in loco convenienti pro ſacrificio.

CAPUT VI.

I. HÆC erant ſalienda, membra holocauſti, & adipes ſanctitatem ſanctitatum, & adipes ſanctitatum levium, & pugillus, & thus, & munus ſacerdotum, & munus ſacerdotis uncti, & holocauſtum volucris; at ſanguis, & vinum, & ligna, & ſuffitus non erant ſalienda: In tribus locis reponebatur ſal, ſc. in conclavi ſalis, & ſummitate clivi, & in ſummitate altaris, in angulo auſtrali occidentali: Sale, quod erat in conclavi ſalis, ſaliebantur membra; ſale, quod erat in ſummitate altaris, in angulo auſtrali occidentali ſaliebantur ea quæ reprobata fuerunt de ſanctitatibus ſanctitatum, & adipes ſanctitatum levium, pugillus, & thus, & munus ſacerdotum, & munus ſacerdotis uncti, & holocauſtum volucris: Sale, quod erat in ſummitate clivi, & ſuper altare, non poterant uti neque in eo prævaricabantur, at in eo, quod erat ſuper membra, prævaricabantur: Quomodo ſaliebatur? Imponebatur ſuper ſal, atque iterum illud invertebatur.

II. Et hæc ſunt, quæ adſcendebant ſuper altare tota nocte, ſc. membra holocauſti, & adipes ſanctitatum ſanctitatum, & adipes ſanctitatum levium, & munus libaminum, & holocauſtum volucris; at pugillus, & thus, & munus ſacerdotum, quæ ſeorſim adducebantur, non offerebantur tota nocte: Hæc eſt regula generalis: Ea omnia, quorum permittentia interdiu offerebantur, offerebantur tota nocte, & ea omnia, quorum permittentia interdiu non offerebantur, non offerebantur tota nocte: Quomodo faciebat? Reponebat ſuper altare prope occaſum ſolis, & abſumebantur tota nocte.

III. Si quis offerret quantitatem olivæ de duobus panibus ſuper altare in ſacrificium, aut foris, reus erat: Dictum eſt enim: *Oblationem primitiarum offeretis ea Domino ſuper altare non adſcendant*. Tam ſuper altare, quam ſuper clivum: Idcirco ſiquis offerret ex carne ſacrificii pro peccato, & ex carne ſacrificii pro delicto, ex carne ſanctitatum ſanctitatum, & ex carne ſanctitatum levium, & reſiduum manipuli, & duos panes, & panem facierum, & reliquias munerum fermentum, & mel tranſgreditur præceptum negativum: Dictum eſt enim: *Quia omne fermentum*, & om-

תקטירו ממנו המחמץ את המנחה אחרת מן הכשרה ואחת מן הפסולה עובר בלא תעשה שנאמר כי כל המנחה אשר תקריבו ליהוה לא תעשה חמץ.

ד רקיקי מנחת ישראל מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובה חלות תודה ורקיקי נזיר מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן פר אין מעכב את השעיר והשעיר אין מעכב את הפר כל הזאות שלפנים כגון ארבעים ושמנה של יום הכיפורים ואחת עשרה של פר העדה ואחת עשרה של פר כהן משיח מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן שבע הזאות שבפרה מעכבות זו את זו שבע הזאות שבמצורע מעכבות זו את זו צפרים מעכבות זו את זו אבני בית המנוגע ועציו ועפרו מעכבין זו את זו עץ ארז ואזוב ושני תולעת מעכבין זו את זו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעכבין זה את זה.

ה שמנה בגדי כהן גדול מעכבין זה את זה ארבעה בגדי כהן הדיוט מעכבין זה את זה אבני שהם ואבני מילואים מעכבין זה את זה כתב שעל גביהן מעכבין זה את זה סימני קטורת וסימני שמן המשחה מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה ושבעה נרותיה מעכבין זה את זה גביעיה כפתוריה ופרחיה מעכבין זה ארת זה קרן וכבש ויסוד ורבוע מעכבין זה את זה רבי יוסי בר רבי יהודה אומר אף הסובב מדת המזבח בין ארכו ובין רחבו אינה מעכבת אבל ריבוייו מעכב את השלחן והמנורה והמזבחות מעכבין זה את זה רבי שמעון בן אליעזר אומר כהנים ולוים ישראל מעכב את הקרבן.

ו ברכת כהנים מעכבת זו את זו ברכת כהן גדול מעכבת זו את זו ברכת תעניות מעכבות זו את זו ברכות של ראש השנה מעכבות זו את זו ברכות מעכבות זו את זו תקיעות מעכבות זו את זו ברכות ותקיעות מעכבות זו את זו הלל ושבח ותפלה מעכבות זו את זו תפלין של יד ושל ראש מעכבות זו את זו אם אין לו אלא אחת הרי זה יניח התכלת והלבן מעכבין זה את זה מצוה שיקדים לבן לתכלת ואם הקדים תכלת ללבן יצא.

omne mel non offeretis ex iis Domino: Qui facit fermentare munus, sive fuerit legitimum, sive illegitimum transgreditur præceptum negativum: Dictum est enim: *Omne munus quod offeretis Domino non fiet fermentatum*.

IV. Lagana muneris Israelitæ inter se impediunt, & minor pars impedit majorem: Placentæ sacrificii Eucharistici, & lagana Nazyræi inter se impediunt, & minor pars impedit majorem: Juvencus non impedit hircum, & hircus non impedit juvencum: Adspersiones interiores sc. octo & quadraginta diei expiationum, undecim juvenci cœtus, & undecim juvenci sacerdotis uncti inter se impediunt, & minor pars impedit majorem: Septem adspersiones vaccæ inter se impediunt, septem adspersiones leprosi inter se impediunt, aves inter se impediunt lapides domus lepra affectæ inter se impediunt, & ejus ligna & pulvis inter se impediunt; Lignum cedrinum, & hyssopus, & coccineum inter se impediunt; Hyacinthus, & purpura, & coccineum, & linum contortum inter se impediunt.

V. Octo vestes summi sacerdotis inter se impediunt; quatuor vestes sacerdotis vulgaris inter se impediunt; lapides uniculi & lapides impletionum inter se impediunt, & scriptura quæ erat super illis inter se impediunt; Aromata suffitus, & aromata olei unctionis inter se impediunt, & minor pars impedit majorem; Septem cannæ candelabri inter se impediunt, ejus lucernæ inter se impediunt, ejus cyathi, & ejus poma, & ejus flores inter se impediunt. Cornu altaris, & basis, & quadratura inter se impediunt: R. Jose ben R. Jehuda dicit: Vel ambitus: Altaris longitudo, & latitudo non impedit, at ejus multiplicitas impedit. Mensa, & candelabrum, & altaria inter se impediunt. Rabi Simeon ben Eleazar: Sacerdotes, Levitæ, & Israelitæ impediunt sacrificium.

VI. Benedictiones sacerdotum inter se impediunt; Benedictiones summi sacerdotis inter se impediunt. Benedictiones jejuniorum inter se impediunt, benedictiones principii anni inter se impediunt clangores inter se impediunt benedictiones, & clangores inter se impediunt. Hallel & laus & oratio inter se impediunt. Thephilin manus & capitis inter se impediunt, si non habeat nisi unum induet; Hyacinthinum & album inter se impediunt. Præceptum est ut antecedat album hyacinthinum, si vero antecedat hyacinthinum album, satisfacit debito.

ז נסכי בהמה והסלת מעכבין זה את זה פרים אלים וכבשים מעכבין זה את זה רבי יהודה אומר פרים אין מעכבין זה את זה מפני שהתעמטין בחג אבל אלים וכבשים מעכבין זה את זה אין מביאין פרים אלים וכבשים ואחר כך נסכים אלא פרים בנסכיהם אילים בנסכיהן כבשים בנסכיהן רבי יהודה אומר יחיד שהיה חייב פרים אלים וכבשים ואין לו נסכים יביא פרים בנסכיהם ואל יביא פרים אלים וכבשים בלא נסכים.

ח יחיד שהביא נסכים ולא היה צריך להם יתנם לציבור ציבור שהביא נסכיו ולא היה צריך להם יתנם ליחיד הביא נסכיו לעולה ונטמא זבח או שנפסל יתנם לשלמים הביא נסכיו לשלמים ונטמא זבח או שנפסל יתנם לעולה ונסכים שלא קרבו היום יקרבו למחר במה דברים אמורים שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי יקרבו היום ואל יקרבו למחר מפני שנפסלין בלינה.

ט העומר אין מעכב את הכבש והכבש אין מעכב את העומר הלחם מעכב את הכבשים כיצד יעשו יניפו ותעכר צורתן ויצאו לבית השרפה דברי רבי עקיבא אמר רבי שמעון בן ננס לא כי אלא כבשים מעכבין את הלחם ולא הלחם מעכבת אמר לו רבי עקיבא עדיין דבר שקול מי מכריע אמר בן ננס אני אכריע וכן מצינו כשהיו ישראל במדבר ארבעים שנה קרבו כבשים בלא לחם אף כאן יקרבו כבשים בלא לחם אמר רבי שמעון הלכה מדרש כדברי בן ננס אבל אין הטעם כדבריו נמצא אתה אומר כיון שעברו ישראל את הירדן נתחייבו בחלה ובערלה ובחרש הניע ששה עשר בניסן נתחייבו בעומר ובקריב עמו שהוא חמשים יום נתחייבו בשתי הלחם ובקרב עמהן לארבעה עשר שנה נתחייבו בנטע רבעי רבי יוסי ברבי יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אומר לא נתחייבו

VII. Libamina animalis, est simila inter se impediunt, juvenci, arietes, & agni inter se impediunt. R. Jehuda dicit: Juvenci inter se non impediunt, quia diminuebantur in festo Tabernaculorum; at arietes & agni inter se impediunt: Non offerebantur juvenci, arietes & agni, & deinde libamina; sed juvenci cum suis libaminibus, arietes cum suis libaminibus, & agni cum suis libaminibus; Si privatus deberet juvencos, arietes, & agnos, & non haberet libamina, afferret juvencos cum suis libaminibus, & non afferret juvencos, arietes & agnos sive libaminibus.

VIII. Si privatus attulisset libamina, atque iis opus non haberet, dabit cœtui; Si cœtus attulisset libamina, atque illis opus non haberet, dabit privato. Si attulisset libamina pro holocausto, & pollueretur sacrificium, dabit pro pacificis, si attulisset libamina pro pacificis, & pollueretur sacrificium, aut illegitimum factum esset, dabit pro holocausto; & libamina, quæ hodie non essent oblata, possunt offerri postridie: Hoc intelligitur, quando non fuerint sanctificata in vase, at si fuissent sanctificata in vase, offerenda erant hodie, at non erant offerenda postridie, quia pernoctatione profanabantur.

IX. Manipulus non impedit agnum, neque agnus impedit manipulum; panis non impedit agnos. Quomodo erat faciendum? Ventilentur, & mutabitur eorum forma, & educantur in locum combustionis: Verba R. Akiba: Dixit R. Simeon ben Nanas; Non ita se res habet; sed agni impediebant panem, at panis non impediebat agnos: Dixit R. Akiba: Res adhuc est æquilibrata, quis præponderabit: Respondit ben Nanas: Ego præponderabo: Etenim sic deprehendimus, quod cunctis quadraginta annis in deserto obtulerint agnos sine pane; hic quoque offerendi erunt agni sine pane: Dixit Rabi Simeon: Constitutio juxta verba ben Nanas; At non propter ejus argumentum; Etenim tu ita dicere debes: Quando Israelitæ transierunt Jordanem obligati fuerunt ad placentam, præputium arborum, & proventum novum: Quando advenit dies decimus sextus Nisan, obligati fuerunt ad manipulum, & ad id quod cum illo offerebatur: Quinquagesimo die obligati fuerunt ad duos panes, & ad id quod cum illis offerebatur. Post quatuordecim annos obligati fuerunt ad placentam anni quarti. Rabi Jose bar R. Jehuda, & R. Elieser bar R. Simeonis dicunt: Non fuerunt obli-

בנטע רבעי אלא לאחר ארבעה עשר שנה כשכיבשו ושחילקו נתחייבו במעשרות התחילו מונין שנה ראשונה ושנייה ושלישית ואחר כך נתחייבו בנטע רבעי לעשרים ואחר שנה עשו שמיטה לששים וארבע שנה עשו יובל מפני מה אני אומר קרבו כבשים בלא לחם מפני שהכבשים מתירין את עצמן ולא הלחם בלא כבשים אין לו מי יתירנו.

פרק שביעי

א קנמון יש בו חצאים שנאמר וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקדה חמש מאות שקל בשקל הקדש ושמן זית הין הין שנים עשר לוג קטרת שלא קרבה חצייה בבקר תקרב כולה בערב חובת בין הערבים כהן גדול שלא קרב חציה בבקר תקרב כולה בין הערבים חובת בין הערבים שעירי הרגל לא קרבו ברגל יקרבו בראש החדש לא קרבו בראש החדש יקרבו ביום הכיפורים לא קרבו ביום הכיפורים יקרבו לרגל הבא שמתחלה לא הוקדשו קרבנות צבור אלא על מנת לקרב במזבח חיצון.

ב מוספי שבת שלא קרבו בשבת יקרבו בשבת אחרת חובת שבת הבאה אחרת מוספי ראש חדש שלא קרבו בראש חדש זה יקרבו בראש חדש אחר חובת ראש חדש הבא לא הקריבו כבש בבקר יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין הערבים אמר רבי שמעון אימתי בזמן שהיו בית דין אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין שהיתה חנוכת המזבח ולא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטיר קטרת בבקר לא יקטירו בין הערבים אמר רבי שמעון כולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטרת סמים ולא את מזבח העולה אלא בתמיד של בקר ולא את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת ולא את המנורה אלא בנרות בין הערבים.

ג רבי יוסי אומר כל שבעת ימי

obligati Iſraelitæ ad plantam anni quarti niſi poſt quatuordecim annos, poſtquam ſubegerunt, & diviſerunt terram: Poſtquam ſubegerunt & diviſerunt terram obligati fuerunt ad decimas; inceperunt numerare primum, ſecundum & tertium annum, & deinde obligati fuerunt ad plantam anni quarti; poſt unum & viginti annos celebrarunt annum Sabbathicum, poſt quatuor & ſexaginta annos celebrarunt Jubilæum: Qua de cauſa ego dico, quod offerantur agni ſive pane? Quia agni ſe ipſos permittebant, at panem ſine agnis nihil erat quod permitteret.

CAPUT VII.

I. Cinnamomi dimidium afferebatur: Dictum eſt enim: *Cinnamomi aromatici dimidium ejus ducentos & quinquaginta, & Caſiæ quingentos ſiclos; ſiclo ſanctuarii: Et olei olivæ Hin:* Et Hin continebat duodecim logos: Si de ſuffitu non obtuliſſet dimidium mane, offeret totum veſpera propter debitum veſperi. Summus ſacerdos ſi non obtuliſſet ejus dimidium mane, offeret veſpera ſicut debitum veſperi. Hirci diei feſti ſi non fuiſſent oblati in feſto, offerendi erant in novilunio, ſi non fuiſſent oblati in novilunio, offerendi erant in die expiationum, ſi non oblati fuiſſent in die expiationum, offerendi erant in feſto, quod primum occurreret; quia ab initio non fuerunt ſanctificata ſacrificia cœtus, niſi ut offerrentur ſuper altare exterius.

II. Sacrificia addititia Sabbathi, quæ non oblata fuiſſent in Sabbatho, offerenda erant in altero Sabbatho ſicut debitum ipſius Sabbathi: Sacrificia additia novilúnii, quæ non fuiſſent oblata in ipſo novilunio, offerenda erant in futuro novilunio ſicut debitum ipſius novilunii; ſi non obtuliſſent agnum mane, offerent veſpera; Si non obtuliſſent ſuffitum mane, offerent veſpera: Dixit R. Simeon; quando? Quando Synhedrium coactum fuiſſet, aut erraſſet; at ſi de induſtria feciſſet, & altare fuiſſet initiatum, & non obtuliſſent agnum mane, non offerrent veſpera; ſi non adoleviſſent ſuffitum mane, adolebunt veſpera; Dicit R. Simeon: Totum offerebatur veſpera, quia non initiabatur altare aureum niſi ſuffitu aromatico, neque altare holocauſti, niſi ſacrificio jugi matutino; neque menſa niſi pane facierum in Sabbatho, neque candelabrum niſi lucernis in veſpera.

III. R. Joſe dicit: Toto ſeptiduo initia-

מלואים היה שולחן בטל לחם לפי שלא
נגמרה מלאכתן אלא למוצאי שבת לא סידרו
עליו את הלחם אלא בשבת בזמנו הרי
הוא אומר וירא משה את כל המלאכה
והנה עשו אותה כאשר צוה יהוה וגו' היכן
צוהו ועשו לי מקדש ונומר ויתן את השלחן
באהל מועד ונומר ויערוך עליו ערך לחם
לפני יהוה כאשר צוה יהוה היכן צוהו ביום
השבת ביום השבת יערכנו לפני יהוה וגו
וישם את המנורה באהל מועד ונומר ויעל
הנרות לפני יהוה כאשר צוה יהוה היכן
צוהו על המנורה הטהורה יערוך את הנרות
ונומר וישם את מזבח הזהב באהל מועד
ונומר ויקטר עליו קטרת סמים כאשר צוה
יהוה היכן צוהו בבקר בהיטיבו את הנרות
יקטירנה וישם את מסך הפתח למשכן ואת
מזבח העולה שם פתח משכן אהל מועד
ויעל עליו את העולה ואת המנחה כאשר
צוהו היכן צוהו את הכבש אחד תעשה
בבקר וגו' דבר אחר וירא משה את כל
המלאכה והנה עשו אותה ויברך אותם
משה מה היה ברכה שברכן אמר להם
תשרה שכינה על מעשה ידיכם רבי מאיר
אומר כך ברכן יהוה אלהי אבותיכם יוסף
עליכם ככם אלף פעמים אמר להן כשם
שנתעסקתם במלאכת משכן ושרת שכינה
על מעשה ידיכם כך תזכו ותכנו לפני בית
הבחירה ותשרה שכינה על מעשה ידיכם
והן אומרים ויהי נועם יהוה אלהינו
עלינו וגו'.

ד בזמן שישראל ברצון לפני
המקום מה נאמר בהם את קרבני לחמי
כבנים שמתפרנסים מאביהן בשעת תוכחות
מהו אומר לאישי ריח ניחוחי כל קרבנות
שאתם מקריבין אינן אלא לאש וכן הוא
אומר לא על זבחיך אוכיחך וגו' לא אקח
ממך פר ממכלא עתודים אם ארעב לא
אומר לך ונומר ידעתי כל עוף הרים ונומר
כי לי כל חיתו יער ונומר האוכל בשר

tiationis mensa fuit sine pane quia non perfectum fuit ejus opus nisi in exitu Sabbathi, neque in ea ordinarunt panem, nisi in Sabbatho suo tempore: Dictum est enim: *Et vidit Mose universum opus, & ecce fecerunt illud quemadmodum præceperat Dominus &c.* Ubi præceperat? *Et facient mihi sanctuarium &c. Et posuit mensam in tentorio conventus, & ordinavit super ea ordinationem panum coram Domino, quemadmodum præceperat Dominus:* Ubi præceperat? Dictum est enim: *Singulis diebus Sabbathi disponet illam coram Domino &c. Et posuit candelabrum in tentorio conventus &c. Et accendit lucernas coram Domino, quemadmodum præceperat Dominus.* Ubi præceperat? Dictum est: *Super candelabrum purum disponet lucernas &c. Et posuit altare aureum in tentorio conventus &c. Et adolevit super illud suffimentum aromatis quemadmodum præceperat Dominus.* Ubi præceperat? Dictum est: *Mane quando accendet lucernas, adolebit illud. Et apposuit aulæum ostio tabernaculi; & altare holocausti posuit in ostio tentorii conventus, & obtulit super illo holocaustum, & munus quemadmodum præceperat Dominus Mosi.* Et ubi præceperat? Dictum est: *Et agnum unum facies mane &c.* Alia expositio: *Et vidit Mose universum opus, & ecce fecerunt illud; & benedixit illis Mose:* Quænam fuit benedictio, qua illis benedixit? Quiescat Divinitas super opus manuum vestrarum. R. Meir dicit: Sic benedixit: *Dominus Deus patrum vestrorum addat super vos sicut vos millies.* Illis dixit: Sicut quando occupati fuistis in opere tabernaculi, & quievit Divinitas super opus manuum vestrarum, sic digni sitis, ut possitis ædificare domum electionis, & quiescat Divinitas super opus manuum vestrarum; & ipsi responderunt: *Et sit splendor Domini Dei nostri super nos, & opera manuum nostrarum dirige &c.*

IV. Quando Israelitæ faciunt voluntatem Dei, quid de illis dictum est? *Oblationem meam panem meum.* Sicut filii, qui nutriuntur de bonis patris. In tempore correctionis quid dictum est? *Pro ignitis meis in odorem acceptabilem mihi.* Omnia sacrificia, quæ vos offertis, non sunt nisi pro igne. Et similiter dictum est: *Non in sacrificiis tuis te arguam &c. Non accipiam de domo tua vitulos, neque de gregibus tuis hircos: Si esuriero, non dicam tibi &c. Cognovi omnia volatilia cœli &c. Quoniam meæ sunt omnes feræ silvarum &c. Nunquid manducabo carnem taurorum? &c.*

Nun-

אבירים ונוטר וכי יש רעבון לפניו ואמר אם יש רעבון לפני כבש שאתה מקריב בבקר וכבש בין הערבים הן היו דיי אלו היו דיי בידך אני מוסר מזונותי שאמרתי לך זבח לאלהים תודה אלא שתהא מודה בי ותשלם לעליון נדריך.

ה כהן שהקריב מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו לא יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי עשרונו של ראשון אלא מביא עשרון שלם ויחצוהו מחצה זה ומחצה ראשון תעבר צורתן ויצא לבית השרפה כהן שהקריב מחצה שחרית ונטמא חציו שני הרי זה מביא עשרון שלם ויחצהו מחצה זה ומחצה ראשון ותעבר צורתן ויצאו לבית השרפה לא מינו כהן אחר משל מי היתה קריבה רבי שמעון אומר השל צבור שנאמר חק עולם מי שהברית כרותה לו רבי יהודה משל יורשיו שנאמר מבניו יעשה ושלימה היתה קריבה בין בבקר ובין הערבים שנאמר כליל תקטר.

ו כל המנחות אין לשין אותן ברותחין מפני שאין חולטין ולא בצונן מפני שהן רוטשין אבל לשין אותן בפושרין ומשמרן שלא יחמיצנו ואם החמיץ את שיריה עובר משום ארבעה דברים משום כל תלוש ובל תירך ובל תקטיף ובל תאפה אפייה בכלל היתה ולמה יצאת להקיש אליה מה אפייה מיוחדת מעשה יחידי וחיבין עליה בעצמה אף אני מרבה את לישתה ועריכתה ואפייתה וכל מעשיה שיש בה לחוב עליו בעצמו.

ז רבוכה לשין אותה ברותחין אין לש טעון רבוכה אלא שלשה מינין בלבד חביתי כהן משיח ורבוכה שבתודה ואילי המילואים אלו דברים שבין מנחת כהן גדול לבין מנחת כהן הדיוט מנחת כהן גדול באה תמיד באה חדיר באה רבוכה וקרובה חצאין וטעונה שני קמצין אחד שחרית ואחד בין הערבים וחובה שלשה לוגין שמן לוג ומחצה לוג שחרית לוג ומחצה

Nunquid est fames coram me? Pariterque dictum est: *Si esset fames coram me, agnus quem offers mane, & agnus, quem offers vespera mihi sufficerent?* Si vero sufficerent, ego dabo in manu tua mea alimenta? Hoc tibi dixi: *Immola Deo sacrificium laudis;* Satis est mihi agas gratias: *Et redde Altissimo vota tua.*

V. Summus sacerdos si obtulisset dimidium mane, & mortuus esset, & statuissent alium sacerdotem ejus loco, non afferet dimidium decimæ ex domo sua, neque dimidium decimæ prioris, sed afferet decimam integram, & in duo dimidia dividet, dimidium offeret, & dimidii mutabitur forma, & educetur in domum combustionis. Summus sacerdos si dimidium obtulisset mane, & pollueretur alterum dimidium, afferet decimam integram, & accipiet dimidium, & dimidii primi mutabitur forma, & educetur in domum combustionis: Si non elegissent alium sacerdotem, unde offerebatur? R. Simeon dicit ex cœtu. Dictum est enim: *Statutum perpetuum;* Ex quo pactum statutum est. R. Jehuda dicit: Ab ejus hæredibus: Dictum est enim: *E filiis ejus faciet illam:* Et integra offerebatur tam mane quam vespera: Dictum est enim: *Tota offeretur.*

VI. Cuncta munera non depsebantur aquis ferventibus, quia miscebant neque frigidis, quia collidebant, sed tepidis, & custodiebant, ne fermentarent: Si vero fermentarentur, transgrediebantur, quatuor rerum causa; propter depsionem, propter emollitionem, & propter conjunctionem, & propter coctionem: Coctio erat in genere: cur exiit? Ad comparandum cum eo. Sicut coctio erat opus peculiare, & ejus causa tenentur seorsim; ita pariter ego includam depsionem, & dispositionem, & coctionem, & omnia ejus opera, ut ejus causa teneatur seorsim.

VII. Frixum depsebant aquis ferventibus, & non erat munus, quod frixum depseretur, nisi tres species duntaxat, sc. sartagines sacerdotis uncti, & frixum quod erat in sacrificio Eucharistico, & in ariete implementorum: At in his differebat munus summi sacerdotis uncti a munere sacerdotis vulgaris: Munus sacerdotis magni adducebatur jugiter, adducebatur semper, & adducebatur frixum, & offerebatur dimidiatum, & requirebat duos pugillos, alterum mane, & alterum inter vesperas, & ex debito requirebat tres logos olei, logum cum dimidio mane; & logum cum dimidio in-

בין הערבים במה דברים אמורים במנחת חובה של כהן גדול אבל במנחת נדבה של כהן גדול הרי היא כמנחת נדבה של כהן הדיוט.

ח מנחה שבבמה זר קומץ ומקטיר על גבי האישים דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין מנחה בבמה כיצד מחלק את השמן מנחה של עשרון אחד נותנין לה ששים לוג אבל קומץ לבונה קומץ אזכרה קומץ אחד לכולן רבי נחמיה ורבי אליעזר אומר כשם שהקומץ של לבונה ושל אזכרה קימץ אחד לכולן כך מנחה של עשרון אחד ושל ששים עשרון לוג אחד לכולן שנאמר למנחה ולוג שמן לכל המנחה לוג שמן.

ט ביצד מניף שלמי יחיד היה מפריש מהן שתי כליות ויותרת הכבד ואליה מן הכבש חזה ושוק ומוסיף עליהן הזרוע הלחם ונותנין לידי הבעלים וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכן היתה תנופתה חזה ושוק והרוע ותרומת הלחם נאכל לכהנים ויותרת הכבד ואליה וחזה ושוק ונותנה לכהן אחר ומניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכן היתה תנופתו חזה ושוק נאכל לכהנים והשאר קרב האישים.

י כיצד מניף שתי הלחם נותן חלה אחת על כבש זה וחלה אחת על גבי כבש זה כהן מניח ידו תחת ידו של כבש וכהן אחר מניח ידו תחת ידו של כהן ומוליך ומביא ומעלה ומוריד וכך היתה תנופתה רבי יוסי בן המשולם אומר כבשים על גבי הלחם שנאמר והניף הכהן אותם על לחם הביכורים תנופה וגו' אמרו והלא כבר נאמר תנופה לפני יהוה על שני כבשים אמר להם מה מצינו עד אין הדבר שקול מי מכריע אמרו לו מה מצינו באיל המלואים הלחם למעלה אף כאן הלחם למעלה כל המנחות אין באות כשרות לא

inter vesperas: De quo hæc dicta sunt? De munere ex debito summi sacerdotis, at munus spontaneum summi sacerdotis erat sicut munus spontaneum sacerdotis vulgaris.

VIII. Munus in excelso poterat pugillare alienus, & adolere super ignita: Verba R. Meir; at sapientes dicunt: Non erat munus in excelso: Quomodo dividebatur oleum? Si esset munus unius decimæ, indebant in illud logum, si esset munus sexaginta decimarum, indebant in illud sexaginta logos: at pugillus thuris, pugillus memorialis, pugillus unus pro omnibus: R. Nehemias & R. Eliefer dicit: Sicut pugillus thuris, & pugillus memorialis, pugillus unus pro omnibus, ita pariter in munere unius decimæ, & in munere sexaginta decimarum logus unus pro omnibus: Dictum est enim: *Pro munere & logum olei*; pro omni munere logum olei.

IX. Quomodo ventilabat pacifica privati? Separabat ab iis duos renes, & augumentum jecoris, & caudam ex agno, pectus, & crus, & iis addebat armum, & panem, & imponebat manibus dominorum, & sacerdos supponebat ambas manus suas manibus dominorum, & adducebat, & deducebat, & elevabat, & demittebat; & sic erat ventilatio. Pectus, & crus, & armus, & separatio panis comedebatur a sacerdotibus; & argumentum jecoris, & cauda, & pectus, & crus dabatur alteri sacerdoti; qui supponebat manus suas manibus sacerdotis, & adducebat, & deducebat, & elevabat, & demittebat; & sic erat ejus ventilatio: Pectus & crus comedebatur a sacerdotibus, & reliquum cedebat ignitis.

X. Quomodo ventilabat duos panes? Imponebat unam placentam alteri agno, & alteri agno alteram placentam, sacerdos supponebat manus suas agno, & sacerdos alius supponebat manus suas manibus sacerdotis, & adducebat, & deducebat, & elevabat, & demittebat, & sic erit ejus ventilatio. R. Jose ben Mesulam dicit: Agni impositi erant pani: Dictum est enim: *Et ventilabit sacerdos illos super pane primitivorum ventilatione &c.* Dixerunt illi: Atqui jam dictum est: *Ventilationem coram Domino super duobus agnis*. Respondit illis? Invenimus rem æquilibratam. Quis præponderabit? Responderunt illi: Quid invenimus in ariete implementorum? Panem superimpositum; ita pariter hoc loco panem superimpositum: Cuncta munera non erant legitima nisi in furno, si ea faciat in furnulo & in tegulis erant

בתנור עשאן בכופח וברעפים פסולות רבי יהודה אומר כופה כתנור.

פרק שמיני

א כל המנחות שריבה מדת חלות או שחסר מדת חלות או שהיתה מדה חסרה מחברתה או יתרה מחברתה הרי אלו פסולות שתי הלחם ולחם הפנים חלות תודה ורקיקי נזיר שריבה מדת חלות או שחיסר מדת חלות או שהיתה מדה יתרה מחברתה או שחסרה מחברתה הרי אלו פסולות ושאר כל המנחות בין משל יחיד ובין משל צבור אין להם קיצבה ובלבד שיביאו מן המובחר.

ב שתי הלחם ולחם הפנים נאכלות אבל לא נקמצות מנחת כהן גדול ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים לא נאכלות ולא נקמצות רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת הקומץ קרב לעצמו ושירים קרבין לעצמן רבי אליעזר ברבי שמעון אומר הקומץ קרב בעצמו והשירים מתפזרין על גבי הרשן.

ג כל המנחות נעשות בכלי וטעונות שלשה מתנות שמן יציקה ובלילה ומתן שמן בכלי קודש לעשייתן כיצד הוא עושה נותן שמן בכלי ומטננו שמן בסולת ובוללה ופותתה ויצק עליה שמן כדרך שיצק על הגריסין חלות טעונות בלילה ורקיקי משיחה נמצאת אומר כשר בחלות פסול ברקיקי כשר ברקיקין פסול בחלות כיצד בוללן חלות חלות בוללן דברי רבי שנאמר חלות בלולות בשמן וחכמים אומרים סולת שנאמר סולת בלולה בשמן אמר להן עד אין דבר שקול מי מכריע אמרו לו נאמר כאן חלות ונאמר בתודה חלות מה חלות האמורות בתודה אי אפשר לבוללן בלא סולת אף חלות האמורות כאן אי אפשר לבוללן בלא סולת אמר רבי רואה אני את דבריהם מדברי.

erant illegitima; R. Jehuda dicit furnulus reputabatur sicut furnus.

CAPUT VIII.

I. Cunctis munera si augeatur mensura placentarum, aut si minuatur mensura placentarum, aut si minuatur mensura alterius præ altera, aut si augeatur mensura alterius præ altera, erunt illegitima; In duobus panibus, in pane facierum in placentis sacrificii Eucharistici, & in laganis Nazyræi si augeatur mensura placentarum, aut si diminuatur mensura placentarum, aut si altera præ altera augeatur, aut si altera præ altera diminuatur, erunt illegitima: Et reliquis muneribus sive privatis sive publicis non erat definitio; dummodo afferrentur ex optimo.

II. Duo panes, & panis facierum comedebantur, at non pugillabantur. Munus summi sacerdotis, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum non comedebantur, neque pugillabantur. R. Simeon dicit: Munus peccatoris sacerdotum pugillabatur: pugillus seorsim offerebatur, & reliquiæ seorsim offerebantur. R. Elieser bar R. Simeonis dicit: Pugillus seorsim offerebatur, & reliquiæ dispergebantur super cinerem.

III. Omnia munera perficiebantur in vase, & requirebant tres adspersiones olei, infusionem, commixtionem, & dationem olei in vas in faciendis: Quomodo faciebat? Indebat oleum in vas, & frigebat, oleum in similam, & miscebat, & dividebat in frusta, & infundebat super illud oleum, sicut infundebatur super fabas fresas. Placentæ requirebant commixtionem, & lagana unctionem; Deprehenditur, quod dicas, quod est legitimum in placentis, quod sit illegitimum in laganis, & quod est legitimum in laganis, quod sit illegitimum in placentis: Quomodo miscebantur placentæ? Dum adhuc erant placentæ, miscebantur; Verba Rabi: Dictum est enim: *Placentas mixtas oleo:* Et sapientes dicunt: *Similam mixta oleo:* Dixit illis: Hactenus res æquilibrata est; quis præponderabit? Responderunt illi: Dictum est hic: *Placentas*; & dictum est in sacrificio Eucharistico: *Placentas;* Sicut placentæ memoratæ in sacrificio Eucharistico non poterant commisceri sine simila; ita pariter placentæ hic memoratæ non poterunt commisceri sine simila: Dixit Rabi: Probabilia mihi magis videntur eorum verba, quam mea.

ד כיצר מושחן מושח פני כל הרקיקרבי שמעוןאומר מושח את הרקיקין כמין כי והשאר השמן נאכל לכהנים מנחה שהיתה באה מחצת חלות ומחצה רקיקין נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין רבי שמעון אומר משח את הרקיקין כמין כ, ושאר השמן נותן לחלות וכן היה רבי שמעון אומר מותר רקיקי מנחת ישראל פתיתיהן כזיתים כדי שיהיה שולם בהן לקומצן.

ה חצי לוג מים לסוטה וחצי לוג שמן לתודה נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין רבי שמעון אומר מושח את הרקיקין כמין כי ושאר השמן נאכל לכהנים וכן היה רבי שמעון אומר האומר מאפה מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין בולל ונוטל מן האמצע ואם נתן ממין על חברו יצא.

ו רבי שמעון אומר שלשה מינין טעונין שלש מצות שתים בכל אחד ושלישית אין בהן אלו הן זבחי שלמי צבור וזבחי שלמי יחיד ואשם מצורע זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים היכן תנופתן בזבחי שלמי צבור זבחי שלמי צבור טעונין ותנופה חיין ושחוטין ואין בהן סמיכה והיכן סמיכתן באשם מצורע אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה ואין טעון תנופה שחוט והיכן תנופתו בזבחי שלמי צבור.

ז כל המנחות טעונות שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה אחרים אומרים שיפה ובעיטה בחוטין רבי יוסי אומר בבצק העומר היה בו עשרון משלש סאין כמה עשרון שלו סאין נמצא עשרון שלו קב ומחצה העומר היה מנפהו בשלש עשרה נפה שתי הלחם בשתים עשרה לחם הפנים באחת עשרה בדקה ובגסה בדקה שתהא קולטת סולת ובגסה שתהא קולטת את הסובין רבי שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפה היו זו על גב זו תחתונה שבכולן עשויה שתהא קולטת את הסולת העומר

IV. Quomodo ungebatur? Ungebat ſuperficiem totius lagani: Rabi Simeon dicit: Ungebat lagana inſtar Chi: Et reliquum oleum comedebatur a ſacerdotibus; Si munus dimidium afferretur ex placentis, & dimidium ex laganis, dabit dimidium olei pro placentis, & dimidium pro laganis: R. Simeon dicit: Unguebat lagana inſtar Chi, & reliquum oleum injiciebat ſuper placentas; & ſic dicebat R. Simeon: Reſidui laganorum muneris Iſraelitarum eorum fruſta, erant ſicut olivæ, ut poſſet pugillari.

V. Dimidius logus aquarum pro muliere adulterii ſuſpecta, & dimidius logus olei pro ſacrificio Euchariſtico; Indebat dimidium in placentas; & dimidium in lagana: R. Simeon dicit: Ungebat lagana inſtar Chi, & reliquum oleum comedebatur a ſacertibus: Et ſic R. Simeon dicit: Siquis dicat coctum: Adducet dimidium placentas, & dimidium lagana: Miſcebit, & ſumet ex medio; ſi vero det ex una ſpecie pro altera ſatisfacit debito.

VI. Rabi Simeon dicit: Tres ſpecies requirunt tria præcepta, duo in ſingulis, & tertium non eſt in illis; & hæc ſunt ſacrificia pacifica cœtus, & ſacrificia pacifica privati, & ſacrificium pro delicto leproſi; & ſacrificia pacifica privati requirunt impoſitionem manuum viva, & ventilationem mactata, at viva non requirebant ventilationem: Et ubi ventilabantur? In ſacrificiis pacificis cœtus: Sacrificia pacifica cœtus requirebant ventilationem viva, & mactata, at in illis non erat impoſitio manuum. Et ubi erat eorum manuum impoſitio? In ſacrificio pro delicto leproſi: Sacrificium pro delicto leproſi requirebat impoſitionem manuum, & ventilationem, at mactatum non requirebat ventilationem: Et ubi erat ejus ventilatio? In ſacrificiis pacificis cœtus.

VII. Omnia munera requirunt trecentas fricationes, & quingentas calcationes: Alii dicunt: Fricatio & calcatio in tritico: R. Joſe dicit in paſta: Manipulus conſtabat decima ex tribus ſatis: Quanta erat ejus decima? Duorum ſatorum: Deprehenditur quod ejus decima contineret Kabum cum dimidio: Manipulus cribabratur tredecim cribris, duo panes duodecim, panis facierum undecim; tenui, & craſſo; tenue colligebat ſimilam, & craſſum furfures. Rabi Simeon ben Elieſer dicit: Tredecim cribra, alterum alteri impoſitum, quod erat præ ceteris infimum recipiebat ſimilam: Si in manipulo, & in duobus pani-

ושתי הלחם ולחם הפנים שריבה מדת
עשרונן או שחסר מדת עשרונן שהיתה
מדה מרובה מחברתה או חסרה מחברתה
הרי אלו פסולות ריבה מדת סאין או
שחיסר מדת סאין הרי אלו כשרות.

ח תודה היתה באה חמש סאין
ירושלמיו' שהן שש מדבריו' נמצאת ירושלמית
יתירה על מדברית שתות איל המלואים
היה בא במצה שבתודה חלות רקיקין
ורבוכה שמנן כשמן תודה ותנופה כתנופה
איל נזיר היה שתי ידות כמצה שבתודה
חלות ורקיקין אין בו רבוכה שמנו כשמן
תודה ותנופתו כתנופת תודה.

ט השוחט את התודה לפנים
ולחומה בבית פגי לא קדש הלחם אפילו
כולם בפנים ואחד מהם בחוץ לא קדש
הלחם שחטה ונמצא רובע ונרבע מוקצה
ונעבד אתנן ומחיר לא קדש הלחם זה
הכלל כל שפסלה קודם לשחוטה לא קדש
הלחם שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומו
לא קדש הלחם שחטה ונמצאת טרפה לא
קדש הלחם שחטה ונמצאת בעלת מום
רבי אליעזר אומר קדש רבי יהושע אומר
לא קדש דברי רבי מאיר אמר רבי יהודה
לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על
ששחטה חוץ לזמנה שקדש הלחם ועל
ששחטה ונמצאת בעלת מום שלא קדש
הלחם על מה נחלקו על ששחטה חוץ
למקומה שרבי אליעזר אומר קדש ורבי
יהושע אומר לא קדש אמר לו רבי אליעזר
אי אתה מודה ששחטה חוץ לזמנה שקדש
הלחם אף ששחטה חוץ למקומה יקדש
הלחם אמר לו רבי יהושע אי אתה מודה
ששחטה ונמצאת בעלת מום שלא קדש
הלחם אף ששחטה חוץ למקומה לא יקדש
הלחם אמר לו רבי אליעזר אתה מקישו

nibus, & in pane facierum augeatur menſura decimæ, aut diminuatur menſura decimæ, aut menſura unius augeatur præ altera, aut menſura unius præ altera minuatur, erunt illegitimi; Si augeatur, aut minuatur menſura ſatorum, erunt legitimi.

VIII. Sacrificium Euchariſticum afferebatur ex quinque ſatis Hieroſolymitanis, quæ erant ſex deſerti, deprehenditur quod menſura Hieroſolymitana eſſet major menſura deſerti ſexta parte: Aries implementorum afferebatur cum azymo, quod erat in ſacrificio Euchariſtico: In placentis, & laganis, & frixo eorum oleum erat ſicut oleum ſacrificii Euchariſtici, & ventilatio ſicut ejus ventilatio: Aries Nazyræi afferebatur in duplici quantitate ſicut azymum quod erat in ſacrificio Euchariſtico, placentæ, & lagana, non erat in eo frixam; ejus oleum ſicut oleum ſacrificii Euchariſtici, & ejus ventilatio, ſicut ventilatio ſacrificii Euchariſtici.

IX. Si mactet ſacrificium Euchariſticum intra muros, & ejus panis ſit in Beth-Phagi, non ſanctificatur panis, vel ſi omnes fuerint intus, & unus foris, non ſanctificatur panis: Si mactet, & deprehendatur iniens, & initum, cultui Idololatrico deſtinatum, & cultu Idololatrico adoratum, donum meretricis, & pretium canis, non ſanctificatur panis. Hæc eſt regula generalis: Si profanatur ante mactationem, non ſanctificatur panis; Si mactetur extra tempus ſuum, atque extra locum ſuum, non ſanctificatur panis; ſi mactetur & deprehendatur diſcerptum, non ſanctificatur panis; Si mactetur, & deprehendatur vitiatum; R. Elieſer dicit: Sanctificatur: R. Simeon dicit: Non ſanctificatur: Verba R. Meir: Dicit R. Jehuda: Non diſſentiunt R. Elieſer & R. Jehoſua, ſi mactetur extra tempus ſuum, quod ſanctificetur panis; & ſi mactetur, & deprehendatur vitiatum, quod non ſanctificetur panis: De quo diſſentiunt? Quando fuerit mactatum extra locum ſuum; R. Elieſer dicit; Sanctificatur, & R. Jehoſua dicit: Non ſanctificatur: Dixit illi Rabi Elieſer: Si tu conſentis, ſi mactetur extra tempus ſuum, quod ſanctificetur panis, ita pariter ſi mactetur extra locum ſuum ſanctificabitur panis. Reſpondit illi Rabi Jehoſua: Si tu conſentis, ſi mactatum fuerit, & deprehendatur vitiatum, quod non ſanctificatur panis, ita pariter ſi fuerit mactatum extra locum ſuum, non ſanctificabitur panis: Reſpondit illi R. Elieſer: In illo comparas

לבעל מום ואני מקישו חוץ לזמנו נראה למי דומה אם דומה לבעל מום נלמדו מבעל מום ואם דומה חוץ לזמנו נלמדנו מחוץ לזמנו רבי אליעזר אומר חוץ לזמנו נפסל במחשבה וחוץ למקומו נפסל במחשבה ואל יוכיח בעל מום שאין נפסל במחשבה אלא במעשה רבי יהושע אומר בעל מום פסול ואין בו כרת וחוץ למקומו פסול ואין בו כרת ואל יוכיח חוץ לזמנו שפיגול וחייבין עליו כרת.

י תודה טעונה לחם והטועה אינה טעונה לחם איזה הוא טועה המפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות ראשונה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים ושנייה תקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים.

יא המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש מעות תחתיה ולא הספיק ליקח בהן תודה עד שנמצאו מעות הראשונות יביא מאילו ומאילו תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והשאר יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים המפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש תודה תחתיהן ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות יביא בהן תודה ותקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והתודה תקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים המפריש תודתו ואבדה והפריש מעות תחתיה ולא הספיק ליקח בהן תודה עד שנמצאת תודה תודה תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים והמעות יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים.

יב המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה והקריבה ואחר כך

vitiato, & ego comparo si fuerit mactatum extra tempus suum: Videamus cuinam sit similius: Si fuerit simile vitiato, docebimur ex vitiato, si vero fuerit simile mactato extra tempus suum, docemur ex mactato extra tempus suum: R. Eliefer dicit: Extra tempus suum profanatur cogitatione, & extra locum suum profanantur cogitatione, & non probet vitiatum, quod non reprobatur cogitatione, sed opere: R. Jehosua dicit: Vitiatum est illegitimum, & in eo non est pœna excidii, & extra locum suum est illegitimum, & in eo non est pœna excidii: Et non probet extra tempus suum, quod est abominandum, & ejus causa tenentur excidio.

X. Sacrificium Eucharisticum requirit panem, at quod adducitur per errorem non requirit panem. Quodnam est quod adducitur per errorem? Si separet sacrificium Eucharisticum, & amittat, & separet aliud ejus loco, & nondum habuit tempus illius offerendi, priusquam reperitur primum, & ambo adstent, primum offeretur, & requiret panem, & requiret libamina, & secundum offeretur, at non requirit panem, sed requirit libamina.

XI. Si separet nummos pro suo sacrificio Eucharistico, & amittat, & separet alios nummos eorum loco, & non habuit tempus emendi his sacrificium Eucharisticum, priusquam reperiuntur priores nummi, adducet ex ambobus sacrificium Eucharisticum, & offeretur, & requiret panem, & requiret libamina, & ex reliquo adducet sacrificium Eucharisticum, & offeretur, at non requiret panem, at requiret libamina: Si separet nummos pro suo sacrificio Eucharistico, & amittat, & separet pro illis sacrificium Eucharisticum, & non habuit tempus illius offerendi, priusquam reperiantur nummi, his adducet sacrificium Eucharisticum, & offeretur, & requiret panem, & requiret libamina, & sacrificium Eucharisticum offeretur, at non requiret panem, sed requiret libamina. Si separet sacrificium suum Eucharisticum, & amittat, & separet nummos ejus loco, & non habuit tempus his emendi sacrificium Eucharisticum priusquam reperiatur sacrificium Eucharisticum; sacrificium Eucharisticum offeretur, & requiret panem, & requiret libamina, & nummis adducet sacrificium Eucharisticum, & offeret, at non requiret panem, sed requiret libamina.

XII. Si separet sacrificium suum Eucharisticum, & amittat, & separet aliud ejus

נמצאת הראשונה תיקרב וטעונה לחם
וטעונה נסכים המפריש מעות לתודתו ואבדו
והפריש מעות תחתיהן ולקח בהן תודה
והקריבה ואחר כך נמצאו מעות הראשונות
יבא מאלו ומאלו תודה ותקרב וטעונה
לחם וטעונה נסכים לקח בהן תודה והותיר
יביא בהן תודה ותקרב ואין טעונה לחם
אבל טעונה נסכים.

יג עד שלא שחטה ויצא
חוץ לחומה יחזור וישחוט עליה וכשרה
משחטה ויצא חוץ לחומה הדם יזרק
ולא יצא ידי נדרו תודה מותרת באכילה
והלחם אסור משנזרק הדם תורמין ממה
שבפנים על מה שבחוץ עד שלא שחטה
ונפרס הלחם יביא לחם אחר וישחט עליו
וכשרה משחטה ונפרס הלחם הדם יזרק
ויצא ידי נדרו תודה מותרת באכילה
והלחם אסור משנזרק הדם תורמין מן
השלם על דפרוש.

יד משחטה נטמא לחמה הדם
יזרק ולא יצא ידי חובת נדרו תודה
מותרת באכילה והלחם אסור משנזרק הדם
תורמין מן הטהור על הטמה תודה חצייה
מן החולין וחצייה מן המעשך יביא לחמה
כיוצא בה חצייה מן החולין וחצייה מן
המעשר תודה היא ולחמה מן המעשר
אבל חובתו אינו מביא אלא מן החולין
שנאמר ועבדת את העבודה הזאת בחרש
חזה מה זו אינה באה אלא מן החוליז אף
כל דבר שחובה לא יביא אלא מן
חחולין לא יביא מחטי מעשר שני לא
ממעות מעשר שני.

טו הרי עלי תודה והרי עלי
שלמים הואיל והן באין חובה לא יביא
אלא מן החולין נסכים בכל מקום לא
יביא אלא מן החולין מכאן אמרו אין
מביאין מנחות ונסכים מנחת בהמה ולחמה

ejus loco, & afferat, & postea reperiatur primum, offeretur, & requiret panem, & requiret libamina. Si separet nummos pro suo sacrificio Eucharistico, & amittat, & separet nummos eorum loco, & his emat sacrificium Eucharisticum, & offerat, & postea reperiantur priores nummi, adducet ex ambobus sacrificium Eucharisticum, & offeretur, & requiret panem, & requiret libamina: Si ex his emat sacrificium Eucharisticum, & supersit, his adducet sacrificium Eucharisticum, & offeretur, ut non requiret panem, sed libamina.

XIII. Si priusquam mactetur, egrediatur extra muros, reducetur, mactabitur, & erit legitimum; Si postquam fuerit mactatum egrediatur extra muros, sanguis spargetur, at non satisfaciet debito voti sui: Sacrificium Eucharisticum est esu permissum, at panis erit interdictus: Si postquam fuerit adspersus sanguis, separetur ex interiori pro exteriori: Si priusquam mactatum fuerit, frangatur panis, adducet alium panem, & super illo mactabit, & erit legitimum: Si postquam fuerit mactatum, frangatur panis, adspergetur sanguis, & santisfaciet debito sui voti: Sacrificium Eucharisticum erit esu permissum, & panis erit interdictus: Postquam adspersus fuerit sanguis, separatur ex integro pro fracto.

XIV. Si postquam fuerit mactatum, polluatur ejus panis, adspergetur sanguis, at non satisfacit debito voti sui; Sacrificium erit esu permissum, & panis erit interdictus: Postquam fuerit adspersus sanguis, separatur ex mundo pro immundo. Si sacrificium Eucharisticum dimidium fuerit ex profanis, & dimidium ex decima, adducet panem illi similem: Si dimidium de profanis, & dimidium ex decima, sacrificium Eucharisticum ipsum, & ejus panis erit ex decima; at suum debitum non adducet nisi ex profanis: Dictum est enim: *Et ministrabis ministerium istud in mense isto*: Sicut istud non adducitur nisi ex profanas, ita pariter omne, quod est ex debito, non adducet nisi ex profanis. Non adducet ex tritico decimæ secundæ, sed ex nummis decimæ secundæ.

XV. Ecce super me sacrificium Eucharisticum, & ecce super me pacifica: quoniam adducuntur ex debito, non adducet nisi ex profanis: Libamina omnino non adducet nisi ex profanis. Hinc dixerunt: Non adducunt munera, & libamina, munus animalis & panem sacri-

של תודה מן הטבל ומן התבואה מעשר ראשון שניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו מן המדומע ומן החדש ומפירות שביעית ואם הביא הרי אלו פסולין ואין צריך לומר מן הערלה ומכלאי הכרם.

פרק תשיעי

א כל קרבנות צבור והיחיד באין מארץ ומחוצה לארץ אפילו מבין הגוים חוץ מבכור ומעשר שאין באין אלא מן הארץ ואין באין אלא מישראל כל המנחות באות מן הארץ ומחוצה לארץ מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאין באין אלא מן החדש ומן הארץ וכולן אין באין אלא מן המובחר שנאמר וכל מבחר נדריכם איזהו מובחר שלהן מכמס זו לחה אלפא לסלת שנייה לה עפריים בבקעה רבי יוסי אומר אף חיטי ברחיים וכפר אחוס אלו חיו בצר ירושלם ומהן היו מביאין.

ב אין מביאין אלא מן השדות הניטרות המיוחדות לכן כיצד הוא עושה נרה שנה ראשונה ושנייה חורשה זורעה קודם לפסח שבעים יום כדי שתהא סמוכה לחמה והיא עושה סולת מרובה והיתה עושה קנה זרת ושבולת זרתיים היו בוררין אותה ולותתין אותה וטוחנין אותה ומרקידין אותה ומוליכין אותה אצל גזבר והגזבר מכניס ידו לתוכה אם היה אבק עולה מתוכה חוזר ומרקידין שנייה משם רבי נתן אמרו ידו סך בשמן ומשקיע לתוכה כדי שיהא אבק עולה מתוכה סולת שהתליעה הרי זו בעל מום למזבח חטין שהתליעו או שהרקיבו הרי אלו בעלי מומין למזבח.

ג תקועה אלפא לשמן אבא שאול אומר שנייה לה רגב בעבר הירדן רבי אלעזר בן יעקב אומר שלישית היה לה גוש חלב בגליל אין מביאין אלא מן הזיתים המיוחדין לכן רבי יהודה אומר לא היה טוחנן ברחיים אלא כותשן במכתשת לא היה טוחנן בקורה אלא באבנים אין נותנין את הלחם לתוך הסל אלא סל

crificii Euchariſtici ex indecimato, & ex proventu decimæ primæ, ex quo ablata ſit ſeparatio, & ex decima ſecunda, & ex ſanctitate, quæ fuerit redemta ex commixto, & ex novo, & ex fructibus anni ſeptimi; ſi autem adducat, erunt illegitima; & non eſt neceſſe ut dicatur ex præputio arborum, atque ex heterogeneis vineæ.

CAPUT IX.

I. Cuncta munera publica & privata adducebantur tam ex terra quam ex locis extra terram, vel ex inter gentes, exceptis primitivis & decimis, quæ non adducebantur niſi ex terra, & non adducebantur niſi ex Iſraelitis. Cuncta munera adducebantur ex terra, atque ex locis extra terram, ex novo atque ex veteri, excepto manipulo, & duobus panibus, qui non afferebantur niſi ex novo, & ex terra, & omnia non adducebantur niſi ex optimo; Dictum eſt enim: *Et omne optimum votorum veſtrorum*: Quodnam eſt optimum inter illa? A Camas & a Zonicha primas tenet partes in ſimila, ſecundas Apharaim in valle: Rabi Joſe dicit: Vel tritica Barchaim, & villæ Achus; Hæc erant ad latus Hieruſalem, & ex his adducebant.

II. Non adducebant niſi ex agris cuſtoditis, & ad hoc deſtinatis: Quomodo faciebat? Novellabat anno primo, & ſecundo arabat, & ſerebat ante Paſcha ſeptuaginta dies, ut ſeges eſſet proxima ſoli, & produceret multam ſimilam; & producebat cannam inſtar ſpithamæ, & ſpicam duarum ſpithamarum purificabant, & macerabant, molebant, & cribrabant, & adducebant ad quæſtorem, & quæſtor introducebat in eam manum ſuam, ſi pulvis ex ea adſcenderent, cribrabant ſecunda vice: Nomine Rabi Nathan dixerunt: Manum ſuam ungebat oleo, & in eam immergebat; ut ex ea pulvis adſcenderet. Si ſimila vermes produceret, ecce erat vitiata pro altari. Si tritica vermes producerent erant vitiata pro altari.

III. Tekoa primum tenet locum in oleo; Aba Saul dicit: Secundum poſt illam Ragab in tranſitu Jordanis: Rabi Elieſer bar Jacob dicit: Tertium poſt illam Guſc-Chalab in Galilæa: Non adducebant niſi ex oleis ad hoc deſtinatis. Rabi Jehuda dicit: Non molebant molis, ſed contundebant in mortario: Non molebant trabe, ſed lapidibus; Non dabant carnem intra caniſtrum, ſed ca-

ni-

לתוך הלחם קורה מתוך הסל הראשון למנורה השני והשלישית למנחות שמן אנפוקנין פסול שאינו אלא שרף שמן השרוי והשלוק והמבושל של שמרים ושל ריח רע הרי זה בעל מום למזבח.

ד יין אליסטון והכושי והבוריק ושל צמוקים לא יביא ואם הביא כשר רבי אומר יין בן שתי שנים ובן שלש שנים שרחה טמאה או שנשתנה מראיו לא יביא ואם הביא כשר אין מביאין לא מן הכרמות ולא מן הדלית לא מן הרגליות המיוחדות לכן לא היו בוצרים ענבים וכורמין אותן אלא בוצרים אותן ודורכים אותן מיד ולא היו כונסין אותן לא בחצבים גדולים ולא החביות קטנות אלא בכדידיות בינוניות לא היו מניחין אותן לא במרתף ולא בראש הגג אלא מניחין אותן כמות שהן ואינו ממלא חבית על פיה אלא שתי ידות כה כדי שיהא ריחה נודף ואינו מביא לא מפיה מפני קמחין ולא משוליה מפני שמרים אלא נוקבה ונוטלה משלישה ומאמצעה.

ה ביצד בודק את הגזבר קנה בידו כיון שזרק גיר של שמרים אותה ומעבירין אותה מפניו ומביאין אחרת תחתיה והן אומרים בואו וקחו לכם פסולת המזבח אין מביאין יין פחות מבן ארבעים יום ואם הביא מנתו כשר.

ו אילים ממואב עגלים משרון כבשים ממדבר גוזלות מהר המלך רבי יהודה אומר כבשים שגביהן רחבין כל העצים כשרים לגבי מזבח חוץ משל זית ושל גפן רבי אליעזר מוסיף חמשה עצים פסולין אף של שקמה ושל חרוב ושל דקל ושל מייש ושל אלון ושל סתירה מכל מקום הרי אלו פסולין אבל באלו רגילין במדבריות של תאנה ושל שמן ושל אגוז מלח זו מלח סדומית שנאמר ולא תשבית מלח הבא מלח שאינה שובתת ואיזו זו מלח סדומית ומנין אם לא מצא סדומית יביא אסתרקנית תלמוד לומר מלח מלח ריבה.

ז תכלת אין בשרה אלא מן החלזון שלא מן החלזון פסולה שני תולעת מן התולעת שבהרים הביאה שלא מן התולעת שבהרים פסולה שש זה פשתן

nistrum intra carnem, trabem intra canistrum: Prima species pro candelabro, secunda & tertia pro muneribus: Oleum ompharium erat illegitimum, quia non erat nisi ad comburendum: oleum maceratum, decoctum, elixatum, ex fœcibus & mali odoris, erit vitiatum pro altero.

IV. Vinum ἠλίοςον Æthyopicum, & subalbidum, & uvis passis non adducet, at si adducat, erit legitimum: Rabi dicit: Vinum bienne, & trienne, si fuerit depulsus sapor, aut si mutatus sit ejus color, non adducet, at si adducat erit legitimum. Non adducunt ex vitibus altis, sed depressis, & ad hoc destinatis. Idcirco non præcidebant uvas, neque eas colligebant, sed eas præcidebant, & calcabant statim. Neque immittunt in dolia magna, neque in dolia parva, sed in cados mediocres: Non reponunt in cella, neque in summitate tecti, at repromunt sicut sunt; neque implebit dolium usque ad os, sed in eo erant duæ partes ut ejus odor abundaret, neque adducet ex ejus ore, propter flores neque ex ejus fundo propter fœces; sed perforabit, & sumet ex tertia parte, atque ex ejus medio.

V. Quomodo perscrutabatur quæstor? Calamum tenebat manu sua, quasi spargens fœcem, & removebant ab ejus conspectu, & adducebant aliud ejus loco; & illi dicebant: Venite & sumite vobis illegitimum altaris: Non adducebant vinum recentius quadraginta diebus, si autem adducet ex suo torculari erit legitimum.

VI. Arietes ex Moab, vituli ex Saron, agni ex deserto, pulli ex monte regio. R. Jehuda dicit: agni quorum dorsa sint lata. Omnia ligna sunt legitima pro altari, excepto ligno oleæ & vitis: R. Elieser addit quinque ligna illegitima vel ligna sycomoi, & siliquæ, & palmæ, & Mais, & arboris, & demolitionis omnino ecce ista sunt illegitima, at in istis solent uti ramis ficus, & oleæ, & nucis: Sal: Hoc est sal Sodomæum: Dictum est enim: *Et non facies cessare sal*. Affer sal, quod non cesset: Et quodnam est: Sal Sodomæum: Et unde probatur, si non inveniat Sodomæum, quod possit afferre Istarokinum? Ex eo quod dictum est: *Sal*, *sal*; includit.

VII. Hyacinthinum non est legitimum nisi ex Chalson; Si non fuerit ex Chalson, erit illegitimum. Coccineum ex coccino quod est in montibus, si non adducet ex coccino quod est in montibus, erit illegitimum: Byssus est linum, si ad-

הביאה מן הנקבות פסולה מנורה וכלי שרת
מצותן להביא מותר נסכים אין לה יביאו
מתרומת הלשכה מנורה אינה כשרה אלא
מן העשת עשאה מן הגרוטאות פסולה
ומשאר מיני מתכות כשרה חצוצרות אין
כשרה אלא מן הכסף עשאה מן הנחש
כשרה משאר מיני מתכות פסולה נמצאת
אומר פסול במנורה כשר בחצוצרות פסול
בחצוצרות כשר במנורה של בעץ ושל אבר
ושל קסטרון ושל מתכת רבי פוסל ורבי
יוסי בר רבי יהודה מכשיר של עץ ושל
עצם ושל זכוכית הכל מודים שפסולה.

ח כלי שרת עד שלא נשתמש
בהן רשאי הדיוט לישתמש משנמתמש בהן
גבוה אין רשאי הדיוט לישתמש בה כלים
שנעשו מתחלתן להדיוט אין עושין אותה
כלי שרת שניקבו אין מתיכין אותן ואין
מטילין לתוכן אבר ואין משהיזין את
פגימתה סכין שפישר אין מהזירין אותה
ואין משחיזין את פגימתה אבא שאול
אומר סכין היתה טורפת וצוו עליה ונגנזה.

פרק עשירי

א רבי מאיר אומר מה תלמוד
לומר עשרון אחד נגדש ואחד שאינו נגדש
זה שהיה נגדש בו היה מודד לכל המנחות
זה שלא היה נגדש בו היה מודד לחביתי
כהן משיח וכולן היה שם לא מדת שלשה
לפר ולא מידת שנים לאיל אלא אפילו
ששים פרים וששים אלים עשרון אחד היה
מודד לכולן שנאמר למנחה ולוג שמן
לכל מנחה ולוג שמן.

ב שבע מדות של לח היו במקדש
רביעית חצי לוג ולוג רביע הין ושליש הין
והין רבי יהודה אומר הין וחצי הין ושלישית
הין ורביעית הין לוג וחצי לוג ורביעית
רביעית מה היתה משמשת בה היה מודד
לחביתי כהן משיח חצי לוג מה היה
משמש בו היה מודד שלשה לוגין ומחצה
למנורה וחצי לוג לכל נר לוג בו לא היה

si adducat ex cannabi, erit illegitimum: Candelabrum, & vasa ministerii præceptum est, ut adducantur ex residuo libaminum; si non habeat, adducentur ex separatione conclavis: Candelabrum non est legitimum nisi ex massa, si fiat ex scrupis, erit illegitimum; si ex reliquis speciebus metalli erit legitimum. Tubæ non sunt legitimæ nisi ex argento; si faciat ex ramentis erant legitimæ, si ex reliquis speciebus metalli, sunt illegitimæ: Deprehenditur, quod dicas, quod est illegitimum in candelabro, quod sit legitimum in tubis, & quod sit illegitimum in tubis, quod sit legitimum in candelabris. Candelabrum ligneum, & plumbeum, & stamneum, & metallinum est legitimum. Rabi reprobat; & R. Jose bar R. Jehuda probat ligneum; at osseum, & vitreum omnes consentiunt quod sit illegitimum.

VIII. Vasa ministerii priusquam inservierint Deo, possunt inservire homini, postquam inservierint Deo, non possunt inservire homini. Vasa quæ facta sint ab initio pro homine, non faciunt vasa ministerii; Si perforentur, non reparant, neque in ea tegunt plumbo, neque restituunt crenam: Si culter profanetur non restituunt, neque reparant ejus crenam. Aba Saul dicit: Culter erat discerpens, & præceperunt, ut absconderetur.

CAPUT X.

I. RAbi Meir dicit: Cur dictum est: *Decimam*. Altera quæ sit accumulata, & altera quæ non sit accumulata; Hac quæ sit accumulata, metietur omnia munera; Ista quæ non est accumulata, metietur sartagines sacerdotis uncti; Non erat mensura trium decimarum pro juvenco, neque mensura duarum pro ariete; At vel pro sexaginta juvencis, & pro sexaginta arietibus una decima metientur pro omnibus: Dictum est enim: *Pro munere & logo olei*: Pro cunctis muneribus & logo olei.

II. Septem mensuræ liquidorum erant in sanctuario, quadrans, dimidium logi, & logus, quadrans Hin, & triens Hin & Hin. R. Jehuda dicit: Hin, & dimidium Hin, & triens Hin, & quadrans Hin, logus, & dimidium logi, & quadrans logi: Quadrans ad quid inserviebat? Metiebatur sartagines sacerdotis uncti: Dimidium logi ad quid inserviebat? Metiebatur tres logos cum dimidio pro candelabro, & dimidium logi pro singulis lucernis: Logo metieba-

מורד לכל המנחות רביע הין מה היה משמש כל מין צאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות מפני שכולן שוין בנסכים ונבללין זה מזה שליש הין הוא היה אומר עני שבכולן לא היה משמש אלא בנסכי אלים בן שתים ומהן למעלה חצי הין מה היה משמש כל מין בקר גדולים וקטנים זכרים ונקבות מפני שכולן שוין בנסכים ונבללין זה מזה.

ג רבי שמעון אומר לא היתה מרת שבע במקדש הין שאין נותנין מדה אחר לשני פרים מדה אחת לשני .אלים מה היה מביא תחתיהן לוג ומחצה אמר רבי יהודה וכי היה שם חצי לוג ולוג אמר רבי שמעון אם כן יכול למדר כולן ברביעית אלא שאין מדה במקדש משמשת תחת חברתה רבי אלעזר בר רבי צדוק אומר ארבע מדות של לח היו במקדש רביעית וחצי לוג ילוג והין היה שם ושנתות היו בהין עד כאן לפר עד כאן לאיל עד כאן לכבש חצי לוג לתודה ורביעית לנזיר.

ד אין מקדישין בפנים אלא בחוץ אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים ואלים במה דברים אמורים במנחות בסולת ובשמן אבל ביין מערבין נסכי יחיד בנסכי יחיד ונסכי צבור בנסכי צבור של יחיד בשל צבור ושל יום בשל אמש ושל היום בשל מחר במה דברים אמורים שלא קדשו בכלי אבל בזמן שקדשו בכלי אין מערבין של היום בשל מחר מפני שנפסלין בלינה.

ה כל ברוצי מרות הלח בלח קודש וביבש חול מפני כה בלח קודש מפני שנמשחות מבפנים מפני מה ביבש חול מפני שאין נמשחות כל בירוצי מרות הללו אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה ואם לאו תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה ואם לאו ימכרו לחייבי זבח אחר יביא בהן קייץ המזבח

batur pro cunctis muneribus: Quadrans Hin ad quid inſerviebat? Pro omnibus ſpeciebus ovium tam magnis quam parvis, tam maſculis quam fœminis, quia omnes erant æquales in libaminibus, & inter ſe miſcebantur: Triens Hin: Dicit: Erat minimus in omnibus, non inſerviebat niſi pro libaminibus arietum biennium, & ultra. Dimidium Hin ad quid inſerviebat? Pro cunctis ſpeciebus bovum, tam magnis quam parvis, tam maſculis quam fœminis, quia omnes erant æquales in libaminibus, & inter ſe miſcebantur.

III. R. Simeon dicit: Non erat menſura ſeptima in ſanctuario Hin, quia non dabant menſuram unam pro duobus juvencis, neque menſuram unam pro duobus arietibus. Quid pro illis adducebat? Logum cum dimidio. Dicit R. Jehuda: Num ibi erat dimidius logus, & logus? Reſpondit illis Rabi Simeon: Si ita eſt, poterit metiri omnes quartario: At non erat menſura in ſanctuario, quæ pro altera inſerviret. R. Elieſer bar R. Zadoch dicit: Quatuor menſuræ liquidorum erant in ſanctuario, quadrans, & dimidius logus, & logus, & Hin ibi erat, & dentes ſeu ſigna in eo erant; uſque huc pro ariete, uſque huc pro juvenco, uſque huc pro agno: Dimidius logus pro ſacrificio Euchariſtico, & quadrans pro Nazyræo.

IV. Non ſanctificabant intus, ſed foris. Non miſcebantur libamina agnorum cum libaminibus juvencorum, & arietum: De quo hæc dicta ſunt? De muneribus, de ſimila, & de oleo; At in vino, miſcebantur libamina privati cum libaminibus privati, & libamina cœtus cum libaminibus cœtus, libamina privati cum libaminibus cœtus, & libamina hodierna cum heſternis, & hodierna cum craſtinis. De quo hæc dicta ſunt? Quando non fuerint ſanctificata in vaſe, at ſi fuerint ſanctificata in vaſe, non miſcebantur libamina hodierna cum craſtinis, quia pernoctatione profanabantur.

V. Cuncti cumuli menſurarum humidorum in humido ſunt ſancti, & in arido ſunt profani: Cur in humido ſunt ſancti? Quia ungebantur intus: Cur arida ſunt profana? Quia non ungebantur. Cuncti iſti cumuli menſurarum, ſi ibi ſit aliud ſacrificium, cum illo offerentur, ſi minus pernoctatione profanabuntur, ſi minus, mutabitur eorum forma, & educentur in domum combuſtionis, ſi minus, vendentur iis, qui opus habent ſacrificio; aliud adducet

מה הן לוקחין בהן עולות ומקיצין בהן את המזבח.

ו כל קרבנות צבור אין בהן סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצורת ושעירי עבודה זרה שהן טעונין סמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר שעירי עבודה זרה אין טעונין סמיכה מה היה מביא תחתיהן שעיר המשתלח אמר לו רבי שמעון והלא אין סמיכה אלא בבעלים שעיר המשתלח סומכין עליו אהרן ובניו כאחד אמר לו רבי יהודה אף הן מכפרין בו כלל אמר רבי שמעון כל הבא על עברות מצוה ידועה ודמו נכנס לפנים טעון סמיכה כל שאין בא על עברות מצוה ידועה ואין דמו נכנס לפנים אין טעון סמיכה היורש ואחד עשר שבמעשר הרי אלו ממירין טעונים סמיכה ונסכים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר היורש אינו ממיר ואחד עשר שבמעשר אינו ממיר מחני שהיא תמורה ואין תמורה עושה תמורה אמר לו רבי יהודה אלו היה תמורה היה קרב אלא זבח היה ונסכים היו בפני עצמן.

ז ביצד סומך זבח עומד בצפון ופניו במערב סומך במערב ופניו במערב מניח ידיו על גבי קרניו של זבח ולא היה מניח ידיו על גבי זבח ולא היה מניח ידיו על גבי זו ולא היה דבר חוצץ בין ידים לקרנות מתודה עליו עון עברה על חטאת עון חטאת על אשם עון אשמה על עולה עון לקט שכחה ופאה שאין להם וידוי דברי רבי יוסי הגלילי אמר לו רבי עקיבא על מה עולה מכפרת על דברים שיש בהם עונש הרי זה עונש אמור על לא תעשה שלהם אמורה על מה עולה מכפרת על מצות עשה ועל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה.

ח סמיכה נוהגת בכהנים ולוים וישראל וגרים ועבדים משוחררים חללים נתינים וממזרים סריס אדם סריס חמה

his ad æstivandum altare: Quid his emebunt? Holocausta, atque illis æstivabant altare.

VI. In cunctis sacrificiis cœtus non erat impositio manuum, excepto juvenco, qui adducebatur pro cunctis præceptis, & hircis Idololatriæ, qui requirebant impositionem manuum: Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: Hirci Idololatriæ non requirebant impositionem manuum: Quem includet eorum loco? Hircum emissarium. Respondit illis Rabi Simeon: Atqui impositio manuum non fiebat nisi a dominis; Hirco emissario imponebat simul manus Aharon, & ejus filii. Dixit illi R. Jehuda: Ipsi quoque illo expiabantur: Regulam generalem dixit R. Simeon: Quod adducitur propter transgressionem præcepti cogniti, & ejus sanguis infertur, requirit impositionem manuum, & quod non adducitur propter transgressionem præcepti cogniti, & ejus sanguis non infertur, non requirit impositionem manuum: Hæres & undecimum, quod est in decima, ecce ista separantur requirunt impositionem manuum, & libamina: verba R. Meir: R. Jehuda dicit; Hæris non separat, & undecimum quod est in decima, non separatur, quia est separatio, neque separatio facit separationem: Dixit illi R. Jehuda: Si erat separatio, offerebatur, at sacrificium erat, & libamina seorsim erant.

VII. Quomodo imponebat manus? Sacrificium stabat in aquilone facie conversa ad occidentem, & qui manus imponebat, stabat in occidente facie conversa ad occidentem, imponebat ambas manus cornibus sacrificii, at non imponebat manus super sacrificio, neque imponebat manus, alteram super alteram; neque res esse debebat, quæ discriminaret inter manus & cornua: Confitebatur super illo delictum transgressionis, super sacrificio pro peccato delictum peccati, super sacrificio pro delicto iniquitatem delicti, super holocausto delictum spicilegii, manipuli oblivione relicti, & anguli, quibus non erat confessio: Verba R. Jose Galilæus. Dixit illi R. Akiba: Pro quo holocaustum expiat? Pro rebus, in quibus est pœna: Ecce pœna: Dic, in eorum præcepto negativo memoratur. Pro quo holocaustum expiat? Pro præceptis affirmativis, & negativis, in quibus sit præceptum: Surge, & fac.

VIII. Impositio manuum observatur in sacerdotibus, Levitis, Israelitis, & Proselytis, & servis manumissis, profanatis, & Nethinæis, & nothis, & eunu-

פצוע דכא וכרות שפכה אין נוהג אלא בגוים ולא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים חמשה שהביאו זבח אחת כולן סומכים עליו ולא כולם כאחד סומכים עליו אלא כל אחד ואחד סומך ומסתלק סמיכה בשלשה סמיכות זקנים בשלשה רבי יהודה אומר בחמשה לא כולן כאחד סומכין עליו אלא אחד ואחד סומך ומסתלק איל המלואים אהרן ובניו כאחד.

ט כשם שהסמיכה בטהורין כך שחיטה בטהורים תכף לסמיכה שחיטה במקום שסומכים שוחטים תנופה נוהגת בכהנים בלוים בגרים ועבדים משוחררים חללים נתינים וממזרים סריס אדם וסריס חמה פצוע דכא וכרות שפכה אין נוהגת לא בגוים לא בנשים ולא בעבדים ולא בקטנים חמשה שהביאו זבח אחד אחד מניף על ידי כולם המשלח זבחו ביד אחר כהן מניף על ידו והאשה על ידיה.

י רבי ישמעאל אומר העומר היה בא בשבת משלש סאים ובחול מחמש סאים וחכמים אומרים אחד בשבת ואחד בחול משלש היה אבא שאול אומר בשבת היה נקצר ביחיד במגל אחת ובקופה אחת בחול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות עומר היה בא מבקעת בית מקלה של נחל קדרון כבת שלשסאים היתה וחמה זורחת מתוכה ושוקעת לתוכה היה נר לחצייה וזורע חצייה.

יא שומרים ספיחים בשמטים ויובלות להביא מהם עומר ושתי הלחם נוטלים שכרם מתרומות הלשכה ומשם היו מביאים בין מרובה ובין מדבר מועט הם היו דמיד הרוצה להתנדב אין שומעים לו רבי יוסי אומר הרוצה להתנדב ינדב ובלבד שימסרם לצבור.

יב יום הנף שחל להיות בשבת דוחה את השבת בקצירת העומר כיצד הן

nucho per manum hominis, & eunucho solis, contuso, detrito, & abscisso testiculis; at non observatur a gentilibus, mulieribus, neque a servis, neque a minorennibus: Si quinque adducant sacrificium unum, omnes imponunt manus, at non omnes simul imponunt manus, & alter post alterum imponit manus, absolvitur impositio manuum in tribus: impositiones manum seniorum in tribus: R. Jehuda dicit in quinque; omnes simul non imponebant manus, sed alter post alterum manus imponet: Et in offerendo ariete implementorum Aharon & ejus filii simul imposuerunt manus.

IX. Sicut impositio manum fiebat a puris, ita pariter mactatio fiet a puris; Etenim conjuncta est cum impositione manuum mactatio: ubi imponunt manus, ibi mactant: Ventilatio observatur a sacerdotibus, Levitis, Israelitis, Proselytis, & servis manumissis, profanatis, nothis, eunucho per manum hominis, & eunucho solis, a contuso, detrito, & abscisso testiculis; at non observatur a gentilibus, neque a foeminis, neque a servis, neque a minorennibus; Si quinque adducant sacrificium unum, unus ventilat pro omnibus: Si quis per alium mittat sacrificium suum, sacerdos ventilabat ejus vice, si mulier, ejus vice sacerdos ventilabat.

X. R. Ismael dicit: Manipulus adducebatur in Sabbatho ex tribus satis, & in die profano ex quinque satis, & sapientes dicunt; Tam in Sabbatho quam in die profano ex tribus. Aba Saul dicit: In Sabbatho demetebatur ab uno, una falce, & uno canistro; in die profano a tribus, tribus canistris, & tribus falcibus; & sapientes dicunt: Tam in Sabbatho quam in die profano a tribus, tribus canistris, & tribus falcibus: Manipulus adducebatur ex valle Beth-Mikla torrentis Kedron, quasi spatium trium satorum erat, & sol in eo oriebatur, & occidebat: Dimidium novellabat, & dimidium serebat.

XI. Qui custodiebant sponte natu in annis Sabbathicis, & Jubilæis, ut ex iis adduceretur manipulus, & duo panes, sumebant suam mercedem ex separatione conclavis, & inde adducebant sive multum sive parvum; si pretium vellet sponte offerre, illi non auscultabant: R. Jose dicit: Si vellet sponte offerre, poterat sponte offerre, dummodo ea custodiret pro cœtu:

XII. Si dies ventilationis incideret in Sabbathum, pellebat Sabbathum in demessione manipuli: Quomodo facie-bant?

עושים שלוחי בית דין יוצאים מערב יום טוב נוטלים את הקופות ואת המגלות ומסרגים שם בעומר שלש סאים ומניחים את הקופות ואת המגלות ובאין יום טוב סמוך לחשיכה היו יוצאין ואכלום גדול היה יוצא עמהם כיון שחשיכה אמר להן בשבת זו בשבת זו בשבת זו בקופה זו בקופה זו בקופה זו רבי אליעזר בר רבי צדוק מוסיף אף במגל זו במגל זו במגל זו שלשה פעמים על כל דבר ודבר והם אומרים לו הן הן אקצור אומר לו קצור ופל כך למה מפני ביתוסין שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יום טוב קצרוהו ונתנוהו לקופות והביאוהו לעזרה היו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין לשון הוא זה אלא אבוב של נחשת היה מנוקב נקבים כדי שתהא האור יוצא בכולו בעזרה והרוח מנשבת בו ונתנוהו לריחיים של גרוסות להוציא ממנו עשרון שמנופה בשלש עשרה נפה והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשרות רבי עקיבא מחייב בחלה ובמעשרות.

יג בא לו לעשרון ונתן שמנו ולבונתו יצק ובלל והניף והגיש קמץ והקטיר והשאר נאכל לכהנים משקרב העומר יוצאים ומוציאים את שוק ירושלם שמלא קמח וקלי שלא ברצון חכמים דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ברצון חכמים הן עושים משקרב העומר הותר החדש מיד הרחוקים מותרים מחצות היום ולהלן משחרב הבית התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור אמר רבי יהודה והלא מן התורה הוא אסור שנאמר עד עצם היום הזה מפני מה הרחוקים מותרין מחצות היום ולהלן מפני שיודעים שאין בית דין מתעצלים בו העומר היה מותר במדינה ושתי הלחם במקדש כיון שקרבו שתי הלחם התחילו מביאין מנחות ונסכים מכל מקום אין נמנעין ואין מביאין מנחות בטובלו המקריש קמה למנחות פטורה מן המעשרות רבי שמעון בן אלעזר אומר מקטפים לפני העומר ומוכרים לאחר העומר

bant? Legati Synhedrii egrediebantur a vespera diei festi, sumebant canistra, & falces & deponebant canistra, & falces, & veniebant, die festo prope tenebras egrediebantur qui erat magnus inter omnes, egrediebatur cum illis; Post obortas tenebras dicebat illis: In hoc Sabbatho? In hoc Sabbatho? In hoc Sabbatho? Hoc canistro? Hoc canistro? Hoc canistro? R. Eliefer bar R. Zadoch etiam addebat: Hac falce? Hac falce? Hac falce? Tribus vicibus in singulis. Et illi respondebant: Sic, sic: Metamne? Respondebat: Mete: Et hæc omnia qua de causa? Propter Baithusæos, qui dicebant: Non fiebat demessio manipuli in exitu diei festi: Demetebant, & immittebant in canistra, & adducebant in atrium; & torrebant ad ignem ad observandm præceptum tosti. Verba R. Meir, & sapientes dicunt; Non juxta hanc phrasin; at Avubh æneum foraminibus erat perforatum, ut ignis egrederetur in totum in atrio, & in eo ventus perflaret, & immittebat in molas fabarias, ut inde educeretur decima: cribrabratur tredecim cribris, & reliquum redimebatur, & a quovis homine poterat comedi, & obligabatur ad placentam, & liberabatur a decimis; R. Akiba obligat ad placentam, & ad decimas.

XIII. Veniebat ad dcimam, indebat oleum, & thus, & miscebat, & ventilabat, & admovebat pugillum, & adolebat, & reliquum comedebatur a sacerdotibus: Post oblatum manipulum, egrediebantur, & inveniebant plateam Hierosolymæ plenam farina & tosto quod erat contra voluntatem sapientum, verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Juxta voluntatem sapientum faciebant. Post oblatum manipulum statim erat permissum novum; Remotis permittebatur ab meridie & ulterius: Post excidium domus constituit Raban Jochanan ben Zachai, ut dies ventilationis totus esset interdictus: Dicit R. Jehuda: Atqui ex lege erat interdictus: Dictum est enim: *Usque ad ipsum diem istum*: Cur remotis permittebatur ab meridie & ulterius? Quia norant, quod in hoc Synhedrium non esset negligens: Manipulus permittebat in provincia, & duo panes in sanctuario: Post oblatos duos panes incipiebant adducere munera, & libamina ex omni loco. Non prohibent neque adducunt munera ex indecimato; Si sanctificet farinam pro muneribus, absolvitur a decimis: R. Simeon ben Eliefer dicit: Decernunt ante manipulum, & vendunt post manipulum, & ad-

ומביאין מנחות בטובלן המקריש קמה למנחות פטור מן המעשרות ואף על פי שאמרו אסור בחדש לפני הפסח מותר לרפואה לאכילת גוים ולאכילת כלבים לא אסרו אלא ישראל בלבד.

יד ישראל שאכל מן החדש קודם לפסח הרי זה לוקה את הארבעים היה מכניס בשלשה עשר ונעקרה בידו שותלה במקום הטינה אבל לא במקום הגריר שמקצת היום בכולו אף על פי שאמרו אסור לקצור בית השלחין שבהרים בית הבעל שבעמקים קוצרין מפני הנטיעות ומפני האבל ומפני ביטול בית המדרש לא יהא קוצר ועושה אותם כריכות אלא קוצר ומניח כררכו מותר לעשות בו שביל קוצר לשחת עד שלא הביא שליש לא יתחיל ואם התחיל ליגמור עד שלא הביא שליש פטור בלקט שכחה ובפאה משהביא שליש חייב בלקט בשכחה ובפאה רבי שמעון אומר אף משהביא שליש פטור בלקט ושכחה ופאה וחייב במעשרות מצות העומר להביא מן הקמה אין לו יביא מן העומרין אין לו יביא מן האוצר ומן הקצור אין לו יביא מן הלח אין לו יביא מן היבש שתי הלחם מצוה להביא מן החדש אין להם יביא מן העלייה.

פרק אחד עשר

א אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים ואין דוחות את השבת דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר כל מעשיהם בפנים רבי שמעון אומר כל מעשיהם בחוץ שהיה רבי שמעון אומר לעולם אל תמנע לומר אחת שתי הלחם ואחת לחם הפנים כדרך שכשרות בעזרה כך בשרות בבית פאגי כדרך שנפסלות בעזרה כך נפסלות בבית פאגי ולשכה היתה לה בפני עצמה והיה עושה אותה בתוכה תנור היה לה כמין

& adducunt munera ex indecimato: Si sanctificet farinam pro muneribus, absolvitur a decimis; licet dixerint, quod sit interdictum novum ante Pascha, tamen licitum erit pro medicina, pro cibo gentilium, & pro cibo canum; Non prohibuerunt nisi Israelitis duntaxat.

XIV. Si Israelita comedat de novo ante Pascha, ecce vapulat: Si introducat die decima tertia, & manu sua evellat cum radice in loco humido at in loco sicco: quia dimidius dies reputabatur sicut totus; Licet dixerit vetitum esse metere agrum siticulosum, qui sit in montibus, tamen agrum cultum qui est in vallibus, metunt propter plantas, & propter luctum, & propter intermissionem academiæ: non metet, ut faciat fasciculus, sed metet & reponet juxta consuetudinem suam: licitum est facere messem propter pabulum priusquam produxerit tertiam partem, incipiet, postquam produxerit tertiam partem, non incipiet, at si inceperit, perficiet; priusquam producat tertiam partem, absolvitur a spicilegio, manipulo oblivione relicto, & angulo, postquam produxerit tertiam partem, obligatur ad spicilegium, manipulum oblivione relictum, & angulum: R. Simeon dicit: Vel postquam produxerit tertiam partem, absolvitur a spicilegio, manipulo oblivione relicto, & angulo, & obligatur ad decimas; Præceptum est ut manipulus adducatur ex farina, si non habeat, adducit ex farina si non habeat, adducit ex manipulis, si non habeat ex horreo, & ex demesso, si non habet, adducet ex humido, si non habeat, adducet ex arido; Præceptum est ut adducantur duo panes ex novo, si non habeat, adducet ex horreo.

CAPUT XI.

I. TAM in duobus panibus, quam in pane facierum depsio, & dispositio foris peragebatur, & coctio intus, & non pellebant Sabbathum: Verba R. Meir: R. Jehuda dicit: Cuncta eorum opera fiebant intus; R. Simeon dicit: Cuncta eorum opera fiebant foris: Etenim Rabi Simeon dicit: Ne cesses dicere: Tam duo panes, quam panis facierum sicut erant legitimi in atrio, ita pariter erant legitimi in Beth-Phagi; Sicut profanabantur in atrio, ita pariter profanabantur in Beth-Pagi: Et conclave erat illis destinatum, in quo perficiebantur, & in eo erat furnus, in quo erat instar palæ quadratæ; pala duorum panum comprehendebat unum,

מזרת מרובע של שתי הלחם היה מחזיק
אחת ושל לחם הפנים היה מחזיק שתים.

ב שלשה דפוסים היו שם האחד
לתנור ואחד לבצק ואחד שהוא רודה
ונותנו לאלפס כדי שלא יקלקלו את הלחם
מנחות יש בהם מעשה כלי בפנים טחנן
והרקידן בחוץ לישתן ועריכתן ואפייתן
בפנים ובזר כשרות עד שיביאו לבית
הקמיצה כל המנחות דוחות לא את השבת
ולא את הטומאה חוץ מחביתי כהן משיח
מפני שיש לו זמן קבוע זה תכלל כל זמן
שיש לו זמן קבוע מן התורה ואין יכול
לעשות מערב שבת דוחה את השבת וכל
שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול לעשות
מערב שבת אין דוחה את השבת.

ג ארבעה סניפין של זהב דומים
לדרקנין היו שם שבהם היו סומכים את
החלה מפני שדומות לספינה כדי שלא
תהא רוקדת רבי יוסי אומר לא היו שם
סניפין אלא גובה היה לשלחן טפח שנאמר
ועשית לו מסגרת טופח סביב אמרו לו
והלא אין מסגרת אלא מן הרגלים עשרים
ושמונה קנים של זהב חלולים מפוצלים
מקבלים טומאה היו שם כל הכלים שהיו
במקדש אורכן לארכו של בית חוץ מן
הארון שהיה ארכו נתון כנגד רחבו של בית
כך היו בדיו נתונים כנגד רחבו ובך היה
ניטל.

ד עשרה שולחנות עשה שלמה
שנאמר ויעש שולחנות זהב עשר ואף על
פי כן לא היו מסדירין אלא על של משה
שנאמר ואת השולחן אשר עליו לחם הפנים
עשרה מנורות זהב עשה שלמה שנאמר
ויעש מנורות זהב עשר אף על פי כן לא
היו מדליקין אלא בשל משה שנאמר את
המנורה ונרותיה לבער מבערב בערב מה
מנורה שעשה משה לא היתה צריכה
שמן המשחה מפני שקרושה ראשונה
קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא רבי
יוסי בר רבי יהודה אומר על כל השלחנות
היו מסדירין שנאמר את השלחנות ועליהם
לחם הפנים זהב וכל מנורות היו מדליקין
שנאמר את מנורות ונרותיהם לבערן
כמשפט לפני הדביר זהב סגור משום רבי
אלעזר בן שמוע אמרו מה תלמוד לומר
את השולחנות ועליהם לחם פנים זהב זה

unum, & pala panum facierum comprehendebat duos.

II. Tres formæ ibi erant, una pro furno, & altera pro pasta, & altera, qua ponebat in sartagine ne frangeretur panis. In muneribus erat opus vasis intus: Eorum molitio & cribratio fiebat foris, & depsio, & coctio intus, & per alienum erant legitimæ, donec adducerentur ad locum pugillationis: Cuncta munera non pellebant Sabbathum, neque immunditiem, exceptis sartaginibus sacerdotis uncti, quia erat illis tempus statutum: Hæc est regula generalis. Quod habet tempus statutum, & fieri non potest a vespera Sabbathi, pellit Sabbathum; & omne, quod non habet tempus statutum, & fieri potest a vespera Sabbathi, non pellit Sabbathum.

III. Quatuor furculæ aureæ similes furcis ibi erant, quibus fulciebant panem, quia erat similis cymbæ, ne exiliret: R. Jose dicit: Ibi non erant furculæ, sed altitudo erat mensæ palmaris: Dictum est enim: *Et facies illi clausuram palmarem in circuitu*. Dixerunt illi: Atqui clausura non erat nisi in pedibus: Octo & viginti cannæ aureæ vacuæ bifurcatæ, quæ recipiebant immunditiem, ibi erant: Omnium vasorum, quæ erant in sanctuario longitudo erat ad longitudinem domus, excepta arca, cujus longitudo sita erat contra latitudinem domus; & similiter ejus vectes siti erant contra ejus latitudinem, aque ita ferebatur.

IV. Decem mensas fecit Salomon: Dictum est enim: *Et fecit mensas aureas decem*. Licet ita sit, tamen non ordinabant nisi super Mosaica: Dictum est enim: *Et mensam, super qua panis facierum*. Decem candelabra aurea fecit Salomon. Dictum est enim: *Et fecit candelabra aurea decem*. Licet ita sit; tamen non accendebant nisi super Mosaicum? Dictum est enim: *Candelabrum & lucernas ejus ad accendendum de vespera ad vesperam*: Cur candelabrum quod fecit Mose non opus habuit oleo unctionis? Quia sanctificatio prima sanctificavit illud pro eo tempore, & sanctificavit pro tempore futuro. R. Jose bar R. Jehuda dicit: Super omnibus mensis ordinabant: Dictum est enim: *Mensas, & super illis panis facierum, aureas*: Et omnia candelabra accendebant: Dictum est enim: *Candelabra, & lucernas eorum ad accendendum juxta institutum coram oraculo ex auro puro*. Rabi Eliesér bar Simeonis dicit: Cur dictum est: *Mensas, & super illis panis facierum*, au-

שלחן גדול של זהב שהיה לפנים טבהיכל ושולחן שהיה באולם על פתחו של בית שעליו היו נותנים לחם הפנים ישנה.

ה כיצד מכניסין לחם פנים ערב שבת היה פורקה מדפוס ונותנה על גבי השלחן שהיה באולם על פתחו של בית בשחרית כיון שנזרק דם התמיד נטלו שני כהנים שני בזיכין ונותנים לתוכם שני קומצין של לבונה של בזיכין שבמקדש לא היו להם שוליים חוץ מאלו שהיו להם שוליים אלו מושבים טפח ואלו מניחין טפח טפחו של זה בתוך טפחו של זה כדי שלא ילין שלחן בלא לחם שנאמר לפני תמיד רבי יוסי אומר אפילו פירקן ישנה בבקר והכניסו חדשה בין הערבים אפילו בשאר ימות השנה מוציאים אותם חוץ לעזרה אין בכך כלום ומה תלמוד לומר לפני תמיד כדי שלא ילין שלחן בלא לחם.

ו אלו שני כהנים שבידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים ישנה היו נותנים אותה על גבי המזבח עם איברי תמיד כיון שהוקטרו שני בזיכין נותנים חציה חלה לכל משמר ומשמר והן חולקין ביניהם רבי יהודה אומר זה שהיה מחלק לחם הפנים הוא עומד על הרובד שבאולם מפריס ומניח וכל אחד ואחד בא ונוטל חלקו ולבעלי כומים שבכהונה סוציאין להן חלקו לחוץ שאין יכולין ליכנס בין האולם ולמזבח.

ז כיצד מסדירין לחם פנים נותן שש חלות לסדר זה ושש חלות לסדר זה ואם נתן שסונה חלות לסדר זה וארבע חלות לסדר זה או שעשה שלשה סדרים של ארבע ארבע לא עשה כלום עשה שני סדרים של ארבע עשרה רבי אומר רואים את העליונות כאלו אינן והתחתונות כשרות כיצד מסדרים את הבזיכין ונותן בזך אחד על גבי סדר זה ובזך אחד על גבי סדר זה אם נתן שני בזיכין של לבונה או לבונה של בזיכין או שהיה דבר חוצץ בין הבזיכין ללחם או בין הלחם לשלחן הרי אלו פסולין אבא שאול אומר בתוך שני טפחים שבין הסדר לחברו היה נות ומה אני מקיים ונתתה על המערכה לבונה זכה שתהא בולה סמוכה למערכה.

ח כיצד מסדרים את הקנים אחר שבת היה נכנס מגביה ראשה של

aureas? Hæc erat menſa magna aurea, quæ erat intra templum, & menſa, quæ erat in veſtibulo ad oſtium domus, cui imponebatur panis facierum vetus.

V. Quomodo introducebant panem facierum? Vigilia Sabbathi extrahebat ab ſua forma, & reponebat ſuper menſa, quæ erat in veſtibulo prope portam domus: Mane poſtquam adſperſus erat ſanguis ſacrificii jugis, duo ſacerdotes ſumentes duas acerras, in illas indebant duos pugillos thuris: Cuncta vaſa ſanctuarii carebant fundum: exceptis his, quæ habebant fundum: alteri trahebant palmum, & alteri reponebant palmum, palmus unius intra palmum alterius, ne eſſet menſa ſine pane; Dictum eſt enim: *Coram me ſemper*: R. Joſe dicit: Vel ſi removiſſent veterem mane, & introduxiſſent novum veſpera, vel ſi ceteris anni diebus transferrent extra atrium, nihil erat: Cur igitur dictum eſt: *Coram me ſemper*? Ne menſa pernoctaret ſive pane.

VI. Duo ſacerdotes, qui in manu habebant duas acerras thuris panis facierum veteris, imponebant ſuper altare cum membris ſacrificii jugis, poſtquam adoleviſſent duas acerras thuris, dabant dimidiam placentam ſingulis cuſtodiis ſacerdotum, & ipſi inter ſe dividebant. R. Jehuda dicit: Qui dividebat panem facierum, ſtabat in pavimento veſtibuli, frangebat, & deponebat, & ſinguli venientes ſumebant ſuam partem; & vitiatis ſacerdotii foris eorum pars afferebatur, quia non poterant ingredi inter veſtibulum & altare.

VII. Quomodo ordinabatur panis facierum? Reponebat ſex placentas in altero, totidemque in altero ordine; Si vero poſuiſſet octo in altero, & quatuor in altero ordine, aut ſi feciſſet tres ordines, quorum ſinguli quatuor placentas continerent, nihil inſerviebat: Si duo ordines quatuordecim continerent, conſiderabantur ſuperiores perinde ac non eſſent, & inferiores erant legitimæ. Quomodo ordinabantur acerræ thuris? Altera acerra alteri, & altera alteri ordini imponebatur: Si poſuiſſet acerras ſine thure, aut thus ſine acerris, aut aliquid eſſet, quod diſcriminaret inter acerras & panem, aut inter panem & menſam, erant illegitima. Aba Saul in ſpatio duorum palmorum, quod intererat inter unum & alterum ordinem, reponebat. Quomodo igitur explicabitur: *Et pones ſuper ordine thus purum?* Ut omne ſit proximum ordini.

VIII. Quomodo ordinabat cannas? Poſt exitum Sabbathi ingrediens elevabat

חלה ונותן קנה תחתיה מגביה ראשה
של שנייה ונותן קנה תחתיה ואזור שבאמצע
ושלשה תחת כל חלה וחלה ושנים תחת
העליונה שאין עליה [משום התחתונה
נתונה על טיהרו של שלחן.

ט עד שלא פירקה ונפרס
הלחם הלחם פסול ולא הוקטרו הבזיכין
משפירקה ונפרס הלחם הלחם הוקטרו
הבזיכין הוקטרו ואחר כך נפרס הלחם
כשר נטמא לחמה בין משפירקה ובין עד
שלא פירקה הלחם פסול ולא הוקטרו
בזיכין.

י סידר את הלחם בשבת ואת
הבזיכין לאחר שבת והקטיר את הבזיכין
בשבת פסולה ואין חייבין עליה משום
פיגול נותר וטמא סידר את הלחם ואת
הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין אחר
שבת פסולה וחייבין עליה משום פיגול
נותר טמא סידר את הלחם ואת הבזיכין
אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת
פסולה אם יש שם לחמה מן המובחר
יביאו ואם לאו ימתין לשבת הבאה הלחם
מותר באכילה וחייבין עליה משום פיגול
נותר וטמא.

פרק שנים עשר

א המקריש את העוף ונולד בו
מום יש לו פריון הקרישו בעל מום אין לו
פריון אין לך שטעון פריון אלא בהמה
כלבד בבכור נאמר לא תפרה במעשר
נאמר לא ינאל הרי עלי חלות והביא
רקיקין רקיקין והביא חלות מה שהביא
הביא וידי חובתו לא יצא אלו שני
עשרונות להביא בכלי אחד והביאם בשני
כלים לא קדשם שני כלים בשני כלים
והביאם בכלי אחד לא קדשם בכלי אחד
בכלי אחד והביאם בשני כלים אמרו לו
בכלי אחד נדרת הרי זה לא יחזיר ואם
החזיר הרי הוא בשתי מנחות שנתערבו
בשני כלים והביאם בכלי אחד ואמרו לו

bat extremitatem placentæ, eique supponebat cannam, elevabat extremitatem alterius placentæ, eique supponebat cannam, & in medio erat aer, & tres cannæ singulis placentis supponebantur, & duæ superiori; quia onus non erat superimpositum, inferior posita erat super auro mensæ.

IX. Si priusquam removeretur panis, frangeretur panis, panis est illegitimus, & non adolebantur acerræ: Si postquam remotus esset, frangeretur panis, panis profanatur, & acerræ adolentur; Si frangatur panis post adolitionem acerrarum, panis est legitimus; Si pollueretur panis, sive antequam removeatur, sive postquam fuerit remotus, panis profanabatur, & acerræ non adolebantur.

X. Si ordinasset panem in Sabbatho, & acerras post Sabbathum, & adolevisset acerras in Sabbatho, erat illegitimum, at in eo non tenebatur ejus causa nomine abominandi, residui, & immundi: Si ordinasset panem & acerras in Sabbatho, & adolevisset acerras post Sabbathum; erit illegitimum, & ejus causa tenentur nomine abominandi, residui, & immundi. Si ordinasset panem, & acerras post Sabbathum, & adolevisset acerras in Sabbatho, erit illegitimum: Si ibi adsit panis ex optimo, adducent; si minus, expectabunt Sabbatho futuro; Panis est esu permissus, & ejus causa non tenentur nomine abominandi, residui, & immundi.

CAPUT XII.

I. Si sanctificet volucrem, & in eo oboriatur vitium, non est illi redemtio, si sanctificasset vitiatum, non erat illi redemtio: Tibi non est quod redimatur nisi animal duntaxat: De primogenito dictum est: *Non redimetur*. De decimo dictum est: *Non redimetur*: Si quis dicat: Ecce super me placentæ: Et adducat lagana: Si lagana; & adducat placentas; Quod adduxit, adduxit at non satisfacit debito: Si dicat: Ecce super me duæ decimæ adducendæ in uno vase; & adducat in duobus vasis: Non sanctificantur in duobus vasis. Si in duobus vasis; & adducat in uno vase: Non sanctificantur in uno vase. Si dicat: Ecce super me in uno vase: Et adducat in duobus vasis: eique dicant: Vovisti in uno vase; Non restituet: Si vero reponat, considerantur quasi duo munera quæ commixta essent: Si dicat: Ecce super me in duobus

בשני כלים נדרת הרי זה לא יחזיר ואם החזיר הרי אלו פסול.

ב הרי עלי תודה בלא לחם ועולה בלא נסכים כופין אותו ומביא תודה ולחמה עמה ועולה ונסכיה עמה כהן שאמר הרי עלי מנחה שתיקמץ ותיאכל ישראל אמר הרי עלי מנחה שתעלה כולה לאישים כופין אותו ומביא מנחה כתיקונה דברי רבי יהודה ורבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין הרי עלי מן המנחה שעורין כופין אותו ומביא מן החטין דברי רבי יהודה ורבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין הרי עלי מן החטין כופין אותו ומביא מן הקמח דברי רבי יהודה רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין הרי עלי חצי עשרון כופין אותו ויביא עשרון שלם דברי רבי יהודה רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין.

ג הרי עלי עשרון אחד להביא בשני כלים כופין אותו ויביא שני עשרונים בשני כלים דברי רבי יהודה רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין הרי עלי עשרון ומחצה כופין אותו ומביא שני עשרונים שלמים שאין מתנדבין חצאים הרי עלי מאה עשרונות להביא בכלי אחד כופין אותו ומביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד ואם הביא מחצה בכלי אחד ומחצה בכלי אחר לא יצא בשני כלים מביא מחצה בכלי אחד ומחצה בכלי אחר ואם הביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחר יצא אמר רבי שמעון אמרו לי חברי מפני מה האומר הרי עלי ששים עשרון מביא בכלי אחד ששים ואחד מביא ששים בכלי אחד ואחר בכלי אחר ואמרתי להן אמרו אתם אמרו שכן הצבור מביא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים אמרתי להן והלא ששים ואחד מקריבין אמרו לי מיעט יחיד מן הצבור אחד אמרתי להן והלא אלו קריבין בבקר ואלו קריבין בין הערבים דבר אחר והלא יש שם מנחת פרים אלים

bus vasis; & adducat in uno; eique dicant: In duobus vasis vovisti: Non restituet; & si restituat, sunt illegitima.

II. Ecce super me sacrificium Eucharisticum sine pane, & holocaustum sine libaminibus: Ipsum cogunt ut adducat sacrificium Eucharisticum cum ejus pane, & holocaustum cum ejus libaminibus: Si sacerdos dicat: Ecce super me munus eo pacto ut pugilletur, & comedatur; Aut si Israelita dicat: Ecce super me munus, ut cedat in ignita: Cogunt ut afferat munus juxta eorum consuetudinem: Verba R. Jehuda: R. Simeon absolvit: Quia iste non vovit juxta consuetudinem voventium: Ecce super me munus hordeaceum: Cogunt ut afferat munus triticeum: Verba R. Jehuda: R. Simeon absolvit; quia iste non vovet juxta consuetudinem voventium: Ecce super me munus triticeum: Cogunt ut afferat similagineum: Verba R. Jehuda: R. Simeon absolvit; quia iste non vovit juxta consuetudinem voventium: Ecce super me dimidia decima: Cogunt ut afferat decimam integram: Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: Absolvitur, quia non vovit juxta consuetudinem voventium.

III. Si dicat: Ecce super me decima adducenda in duobus vasis: Cogunt ut afferat duas decimas in duobus vasis: Verba R. Jehuda: R. Simeon absolvit, quia non vovit juxta consuetudinem voventium: Ecce super me decima cum dimidio: Cogunt ut afferat duas decimas integras, quia dimidiatas sponte non offerebatur: Ecce super me centum decimæ adducendæ in uno vase: Debet afferre sexaginta in altero, & quadraginta in altero vase; Si vero dimidium in altero, & dimidium in altero, non satisfacit debito: Si dicat in duobus vasis; Afferet dimidium in altero, & dimidium in altero vase; si vero afferat sexaginta in altero, & quadraginta in altero vase satisfacit debito. Dicit Rabi Simeon: Dixerunt mihi mei socii: Qua de causa, si dicat: Ecce super me sexaginta decimæ; afferet in uno vase; Si vero dicat: Una & sexaginta: Debet afferre sexaginta in uno vase, & unam in altero vase? Et ego illis dixi; vos dicite: mihi responderunt, quod ita afferat cœtus in die festo primo Tabenaculorum, qui incidat in Sabbathum: Sexaginta illis dixi; at qui affert unam & sexaginta. Responderunt mihi: Diminuet privatus præ cœtu unam: Illis dixi: Atqui isti offerebantur mane, & illi inter vesperas: Alia expositio. Atqui ibi erat munus juvencorum, arie-

וכבשים ואין מערבים מנחת פרים אלים
וכבשים זה בזה אמרו לי אם לאו אמור
אתה אמרתי להם תלמוד לומר סולת
מנחה בלולה בשמן מנחה ששולט בה
לבוללה אמרו לי בששים שולט בששים
ואחד אינו שולט אמרתי להם כל השעורין
שבתורה קצובים הם בארבעים סאה הוא
טובל בארבעים סאה חסר קורטוב אינו
יכול לטבול בהם כביצה מטמא טומאת
חסר אפילו שומשות אין מטמא טומאת אוכלים
אוכלים שלשה על שלשה טמא מדרס
שלשה על שלשה חסר נימה אחת אין
מטמא טמא מדרס היו כל השעורים
שבתורה קצובים הם.

ד המתנדב יין כדברי רבי עקיבא
נותנים לספלים שמן כדברי רבי טרפון
קריב על גב האישים המתנדב יין כדברי
רבי עקיבא אינו מביא לא אחד ולא
שנים ולא חמשה אלא מביא שלשה כדי
שיקרבו עם הכבש ארבעה כדי שיקרבו עם
האישים ששה כדי שיקרבו עם הפר שבעה
כדי שיקרבו עם האיל ועם הכבש מכאן
ואילך אתה יכול לחולקו.

ה פירשתי מנחה ואיני יודע מה
פרשתי הרי זה מביא חמש מנחות לחמשה
מינין הרי עלי מין מנחות מביא שתי
מנחות משני מינין הרי עלי מן עשרונות
מביא שני עשרונות ממין אחד מיני
עשרונות מביא שני עשרונות משני מינין.

ו פירשתי מנחה של עשרונות
ואיני יודע מאיזו מהם פירשתי הרי זה
מביא חמש מנחות מחמשה מינין של
ששים עשרונות שהם שלש מאות עשרונות
פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע
של כמה עשרונות פירשתי הרי זה מביא
מנחות של עשרונות מאחד ועד ששים
שהם אלף ושמונה ושלשים עשרונות דברי
רבי וחכמים אומרים של ששים עשרון.

ז פירשתי מנחה של עשרונות
ואינו יודע מאיזה מין פירשתי וכמה
עשרונות פירשתי הרי זה מביא חמש
מנחות מחמשה מינין של ששים ששים
עשרון מאחד ועד שהם תשעה אלפים
ומאה וחמשים עשרונות דברי רבי וחכמים
אומרים חמש מנחות מחמש המינין שלשים
עשרון שהן שלש מאות עשרונים.

tum, & agnorum, neque inter se miscebantur munera juvencorum, arietum, & agnorum: Dixerunt mihi; Si minus, tu dices: Illi dixi: Dictum est: *Similam muneris mixtam oleo*. Munus, quod possit misceri: Dixerunt mihi: In sexaginta potest, in una, & sexaginta non potest? Respondit illis: Omnes mensuræ in lege memoratæ definitæ sunt: In quadraginta satis se lavabit. Si ex quadraginta satis desit pars sexagesima quarta logi non poterit se lavare. Quantitas ovi polluit immunditie ciborum, si deficiat vel quantitas sesami, non polluit immunditie ciborum: Vestis trium digitorum quaquaversum polluit immunditie calcationis, si in veste trium digitorum quaquaversum desit vel pilus unus non polluit immunditie calcationis: Omnes mensuræ in lege memoratæ definitæ sunt.

IV. Si sponte offerat vinum; juxta verba Rabi Akiba ponebatur in pelvibus: oleum juxta verba Rabi Tarphon offerebatur super ignita: Si sponte offerat vinum: juxta verba Rabi Akiba non adducet unum, neque duos, neque quinque logos, sed adducet tres, ut offerantur cum agno, quatuor, ut offerantur cum ignitis, sex ut offerantur cum juvenco, septem ut offerantur cum ariete, & cum agno; Hinc & ulterius poteris dividere.

V. Separavi munus, at ignoro quid separavi; Ecce adducet quinque munera pro quinque speciebus: Ecce super me species munerum: Ecce adducet duo munera ex una specie: Duæ species munerum: Adducet duo munera ex duabus speciebus: Ecce super me species decimarum; Adducet duas decimas ex una specie: species decimarum: Adducet duas decimas ex duabus speciebus.

VI. Separavi munus decimarum; at ignoro ex quonam ex iis separavi: Ecce adducet quinque munera ex quinque speciebus sexaginta decimarum, quæ sunt 300. decimæ. Separavi munus decimarum, at ignoro ex quot decimis separavi: Adducet munera decimarum ab uno usque ad sexaginta, quæ sunt 1038. decimæ. Verba Rabi. Et sapientes dicunt: sexaginta decimarum.

VII. Separavi munus, at ignoro ex quonam specie separavi, & quot decimas separavi: Adducet quinque munera ex quinque speciebus, quarum singulæ contineant sexaginta decimas ab uno, donec sint 9150. decimæ: Verba Rabi: Et sapientes dicunt: Quinque munera ex quinque speciebus triginta decimarum, quæ sunt 300. decimæ.

VIII.

ח הרי עלי לבונה לא יפחות מן הקומץ רבי יהודה אומר משקל עשרה דינרים רבי יוחנן בן ברוקה אומר כהן מקדשה בכלי שרת ומקטירה אחרים אומרים האומר הרי עלי ברזל לא יפחות מכלה עורב שבהיכל.

פרק שלשה עשר

א הרי עלי עולה מן הבקר יביא עגל מן הצאן יביא כבש הרי עלי תודה ושלמים מן הבקר יביא עגל מן הצאן יביא כבש אמר רבי שמעון אם יאמר לך אדם כדברי רבי עקיבא עגל קבל הימנו איל קבל הימנו כבש קבל הימנו שבכולן הירה רבי עקיבא נותן את הטעם עגל שיר הנבוה על העליונה איל לא גדול ולא קטן אלא בינוני כבש המוציא מחברו עליו הראייה כשם שהמקדש סתם הרי זה יביא את הגדול שבהן כך האומר הרי עלי סתם הרי זה מביא את הגדול שבהן הרי עלי למזבח יביא לבונה שסתם הקרש למזבח לבונה הפרשתי למזבח ואיני יודע על מה הפרשתי הרי זה מפריש והולך עד שיפריש שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח סלע זו למזבח יביא בה עגל.

ב הפרשתי למזבח ואיני יודע למי הפרשתיה הרי זה מפריש כנגדה והולך עד שיביא מכל מין ומין תקרב למזבח עגל זה למזבח עגל זה למזבח [יביאנו עולה הפרשתיו למזבח ואיני יודע למי הפרשתיו ירעה עד שיסתאב וימכר ויפריש כנגדו והולך עד שיביא מכל מין ומין הקרב למזבח.

נ הרי עלי שור במאתים והלך והביא שני שוורים במנה מנה לא יצא הרי עלי שור במנה והלך והביא שור שוה מאתים במנה יצא שבכלל מאתים מנה רבי אומר לא יצא שור זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו איל אבל מביא דמיו שני אלים ורבי אוסר שאינה היא

VIII. Ecce super me thus: Non diminuet de pugillo: R. Jehuda dicit: Ex pondere decem denariorum: R. Jochanan ben Beroka dicit: Sacerdos sanctificabit illud in vase sacro, & adolebit: Alii dicunt: Si quis dicat: Ecce super me ferrum. Non diminuet ex absumente corvos, quod erat in templo.

CAPUT XIII.

I. Ecce super me holocaustum ex bobus adducet vitulum: Si ex ovibus: Adducet agnum: Ecce super me sacrificium Eucharisticum, & pacifica ex bobus; adducet vitulum: Si ex ovibus: Adducet agnum: Dicit R. Simeon: Siquis tibi dicat juxta verba R. Akiba; vitulum, accipies ab eo, arietem, accipies ab eo, agnum, accipiet ab eo: quid pro omnibus Rabi Akiba adducebat rationem vituli, quia manus Dei erat superior; aries non est magnus, neque parvus, sed mediocris est: agnus; Qui vult educere ab socio suo, illi incumbit probatio; Sicut quando simpliciter sanctificat, ecce adducet maximum, qui fuerit inter illos: Sic siquis dicat: Ecce super me simpliciter: Ecce iste adducet maximum, qui fuerit inter illos: Ecce super me pro altari: Adducet thus: quia simpliciter sanctificatur altari thus: Separavi pro altari: At ignoro quod separavi: ecce separabit, & procedet donec adducat ex cunctis speciebus, quæ offeruntur super altare: Siclum hunc pro altari; adducet ex eo vitulum.

II. Separavi pro altari, at ignoro pro quo separavi: Separabit e regione illius, & procedet donec adducat de cunctis speciebus, quæ offeruntur super altare: Vitulum hunc pro altari: Adducet illum. Holocaustum separavi pro altari, at ignoro pro quo separavi: pascet donec vitietur, & pascat, & contra illum separabit, & procedet donec adducat omnes species, quæ offeruntur super altare.

III. Ecce super me bos, qui valeat ducentos denarios, & abiens adducat mina duos boves, non satisfacit debito: Ecce super me bos, qui valeat minam; & abiens adducat bovem qui valeat ducentos denarios; mina satisfacit debito quia 200. comprehendunt minam. Rabi dicit: Non satisfacit debito: Bos iste holocaustum; Si vitietur, non adducet ejus pretio arietem; at adducet ejus pretio duos arieres: At Rabi pro-

חבילה איל זה עולה ונסתאב לא יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו שני כבשים ורבי אוסר שאינה היא חבילה כבש זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו איל איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו כבש אבל מביא בדמיו שני כבשים ורבי אוסר שאינה היא חבילה כבש זה עולה ונסתאב אם רצה יביא בדמיו איל איל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו עגל עגל זה עולה ונסתאב רצה יביא בדמיו שור שור מי שיראו עולה ובן שור של עולה שנתערב בשוריו הרי זה מביא את הגדול שבהן עולה והשאר ימכרו לחייבי עולות ודמיו חולין.

ד הרי עלי עולה יקריבנה במקדש ואם הקריבה בבית חוניו לא יצא וחייבין עליה כרת הריני נזיר יגלח במקדש ואם גלח בבית חוניו לא יצא וחייבין על זבחיו כרת הכהנים ששמשו בבית חוניו או במקומות אחרים בשעת איסור הבמה אסור בשעת התר במה מותר שנאמר אך לא יעלו כהני במות על מזבח יהוה בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך אחינו יכול אם אכלו מצות בתוך אחיהן יהיו אסורין אם לאו יהיו מותרין אמור מעתה כשרין לחלק ופסולין לקרב כבעלי מומין הרי שהיה טהור בשעת שחיטה ובשעת זריקת דמים ובשעת הקטר חלבים ניטמא הרי זה חולק בבשר רבי נהוראי אומר אפילו טהור בשעת זריקה ובשעת הקטר חלבים ניטמא אין חולק בבשר לעולם אין חולק בבשר עד שיהא טהור בשעת שחיטה ובשעת זריקות דמים ובשעת הקטר חלבים.

ה כהן בא ומקרב קדשיו במשמר שאינו שלו עורן ועבודתן שלו ואם היה זקן או חולה נותנן לכל כהן שירצה עורן ובשרן שלו ואם היה בעל מום נותנן לאנשי משמר עורן ועבודתן שלו וגזל הגר נותן לכל כהן שירצה ושדה אחוזה ניתנת לאנשי משמר שבראש השנה שהיובל נכנס לתוכה.

ו בראשונה היו מכניסין עורות

prohibet: quia non est perditio. Aries iste holocaustum: si vitietur; Non adducet ejus pretio agnum, at adducet ejus pretio duos agnos; at Rabi prohibet; quia non est perditio. Agnus iste holocaustum: si vitietur: Si velit, poterit adducere ejus pretio arietem: Aries iste holocaustum: si vitietur: Si velit poterit adducere ejus pretio vitulum; vitulus iste holocaustum, si velit poterit adducere ejus pretio bovem: Bos qui sit conveniens holocausto, & similiter si bos holocausti misceatur cum ejus bobus. Ecce iste adducet qui fuerit maximus inter illos in holocaustum, & reliquum vendetur illis, qui debent holocausta; & ejus pretium est profanum.

IV. Ecce super me holocaustum in sanctuario, si offerat in domo Oniæ, non satisfacit debito, & ejus causa tenentur excidio; Ecce ego ero Nazyræus; se tondebit in sanctuario, si se tondeat in domo Oniæ, non satisfacit debito, & ejus immolatione tenentur excidio: Sacerdotes, si ministrarint in in domo Oniæ tempore interdicti excelsorum, aut in aliis locis, est vetitum, tempore permissionis excelsorum, est licitum. Dictum est enim: *Veruntamen non adscendebant sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Hierusalem, sed tantum comedebant azyma in medio fratrum suorum*. Crederem quod si comederent azyma inter fratres suos, esset interdictum, si minus, esset licitum: Dic nunc, quod essent idonei ad dividendum, & illegitimi ad offerendum, sicut vitiati: Ecce si fuerit mundus tempore mactationis, & tempore adspersionis sanguinum & adolitionis adipum polluatur, divides in carne: R. Nehorai dicit: Vel si fuerit mundus tempore adspersionis, & tempore adolitionis adipum polluatur, nunquam dividet in carne, nisi quando fuerit mundus tempore mactationis, & tempore adspersionis sanguinum, & tempore adolitionis adipum.

V. Sacerdos si veniat, & offerat sanctitates suas in classe, quæ sua non sit, earum pellis, & ministerium ipsius erit; si vero fuerit senex, aut ægrotus, poterit dare cuilibet sacerdoti, earum pellis, & caro ipsius erit, si vero fuerit vitiatus, dabit viris custodiæ, earum pellis, & caro ipsius erit; & rapinam proselyti dabit sacerdoti, qui sibi magis libuerit, & agrum possessionis dabit viris custodiæ: Quia in principio anni, qui est in Jubilæo ingredietur in illum.

VI. In principio introducebant pelles san-

קדשים ללשכת בית הפרווה והיו מחלקין אותו בערבית לכל בית אב שבאותו היום והיו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע התקינו שיהו מחלקין אותן בערבי שבת לכל משמר ומשמר ועדין היו גדולי כהונה באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לו לא היו ימים מועטין עד שחיפו כהנים פני כל האולם בטבלאות של זהב מאה על מאה ועל עובי דינר זהב מה שמחפין עד הנרן וברגל מקפלין אותן ומניחין אותן על גבי מעלות בהר הבית כדי שיראו העם את מלאכתו שהיא נאה ושלא נטה בה דלוס אחר הרגל חוזרין וקובעין אותן במקומה.

ז אבא שאול אומר קורות שקמה היו ביריחו והיו בעלי אגרוף באין ונוטלין אותן בזרוע עמדו בעלים והקדישום לשמים אמרו לא הקדישו בעלים לשמים אלא קורות שיקמה בלבד על אלו ועל כיוצא בהן ועל דומה להן ועל העושין במעשיהן היה אבא שאול בן בטנית ואבא יוסי בן יוחנן איש ירושלם אומר אוי לי מבית ביתוס אוי לי מאלתן אוי לי מבית קתרוס אוי לי מקולמוסן אוי לי מבית אלחנן אוי לי מבית לחישתן אוי לי מבית אלישע אוי לי מאגרופן אוי לי מבית ישמעאל בן פאבי שהן כהנים גדולים ובניהם גזברים והתניהן אמרכלין ועבדיהן באין וחבטין עלינו במקלות.

ח אמר רבי יוחנן בן תורתא מפני מה חרבה שילה מפני ביזיון קדשים שבתוכה ירושלם בנין הראשון מפני מה חרבה מפני עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים שהיה בתוכה אבל באחרונה מכירין אנו בהן שהן עמלין בתורה וזהירין במעשרות מפני מה גלו מפני שאוהבין את הממון ושונאין איש את רעהו ללמדך שקשה שנאת איש את רעהו לפני המקום ושקלה הכתוב כנגד עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים אבל בבנין האחרון שעתידה לבנות בחיינו ובימנו מה נאמר בו והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהוה בראש ההרים ונומר והלכו עמים

ſanctitatum in conclave domus Happarvæ, & ſingulis veſperis dividebant ſingulis domibus patrum, quæ erant in illo die: At principes ſacerdotum venientes violenter auferebunt; Statuerunt ut dividerent veſperis Sabbathi ſingulis cuſtodiis; atque etiam principes ſacerdotum venientes violenter auferebant; Stantes domini eas ſanctificarunt Deo: Dixerunt: Non præteribunt multi dies donec obducant ſacerdotes facies totius veſtibuli tabulis aureis ſpatio centum cubitorum quaquaverſum uſque ad craſſitiem denarii aurei: Quid obduxerunt uſque ad auream, & in ſolennitate duplicabant, & reponebant in gradibus montis domus, ut populus poſſet intueri ejus opus, quod erat elegans: Ut ne extenderetur vitium feſtum iterum poſt ſtatuebant in loco ſuo.

VII. Aba Saul dicit: Tigna ſycomori erant in Hiericho, & homines violenti venientes illa auferebant violenter; Surgentes domini ea ſanctificarunt Deo: Dixerunt: Non ſanctificarunt domini Deo, niſi tigna ſycomori duntaxat: De his, & de his ſimilibus, & de his qui iſtis erant ſimiles, & de his, qui faciebant juxta eorum opera Aba Saul ben Batania, & Aba Joſe ben Jochanan vir Hieroſolymitanus dixit: Væ mihi ex domo Baithos; Væ mihi ab eorum maledictione: Væ mihi ex domo Kathros; væ mihi ab eorum calamo; væ mihi ex domo Elchanan, væ mihi ex domo Lachiſtan, væ mihi ex domo Eliſah, væ mihi ex eorum pugno, væ mihi ex domo Iſmael ben Phabi, qui ſunt ſummi ſacerdotes, & eorum filii quæſtores, & eorum fratres camerarii; & eorum ſervi venientes ſemper vos baculis percutiebant.

VIII. Dicit Rabi Jochanan ben Thortha: Cur diruta eſt Siloh? Propter contentum ſanctitatum, quæ erant intra Hieruſalem: Ædificium primum, cur dirutum eſt? Propter Idololatriam, & ſcortationes, & effuſiones ſanguinum, quæ in eo erant: At noviſſimum ædificium ubi notum eſt nobis quod operarentur in lege, & diligentes eſſent in decimis, cur exularunt? Quia amabant opes, inter ſe oderant: Ut doceare, quod ſit moleſtum odium viri contra proximum ſuum coram Deo, & æquiparet textus Idololatriæ, & ſcortationibus, & effuſionibus ſanguinum: At de noviſſimo ædificio, quod ædificetur in vita noſtra, & in diebus noſtris, quid dictum eſt? *Et erit noviſſimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice*

רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יהוה ואל
בית אלהי יעקב ונומר ואומר כי יש יום
קראו נוצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון
אל יהוה אלהינו.

ce montium, & elevabitur ſuper colles, &c. Et ibunt populi multi dicentes: Venite & adſcendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Jacob &c. Quia erit dies, in qua clamabunt cuſtodes in monte Ephraim: Surgite & adſcendamus in Sion ad Dominum Deum noſtrum.

TRA-

TRACTATUS DE MUNERIBUS

Gemara Babylonica illustratus.

NUNC PRIMUM A BLASIO UGOLINO

Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

מתניתא כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות אלא שלא עלו לבעלים משום חובה חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות מנחות חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן נתן בכלי והלך והקטיר שלא לשמן או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולות כיוצא לשמן ושלא לשמן לשם מנחת חוטא ולשם מנחת נרבה שלא לשמן ולשמן לשם מנחת נרבה ולשם מנחת חוטא.

גמרא למה לי למיתנא אלא ליתני ולא עלו לבעלים לשום חובה הא קא משמע לן לבעלים הוא דלא עלו לשום חובה הא טנחת נופה כשרה ואסור לשנוייה כדרבא דאמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה

CAPUT PRIMUM.

Misna: Omnia munera, quæ fuerint pugillata sine suo nomine, sunt legitima, at non inserviunt dominis nomine debiti: Excepto munere peccatoris, & munere zelotypiarum: Si pugillet sine suo nomine, & indat in vas, & incedat, & adoleat sine suo nomine, aut suo nomine, & sine suo nomine, aut sine suo nomine, & suo nomine, sunt illegitima. Quomodo suo nomine, & sine suo nomine? Nomine muneris peccatoris, & nomine muneris spontanei: Sine suo nomine, & suo nomine: Nomine muneris spontanei, & nomine muneris peccatoris.

Gemara. Quid docet Misna? At dicere debebat: Et non inserviunt dominis nomine debiti; Ecce hoc nobis significat, quod dominis nomine debiti non inserviant; at minus ipsum erit legitimum; & vetitum erit immutare juxta mentem Raba: Etenim dicit Raba: Holocaustum si mactet sine suo nomine, vetitum est spargere ejus sanguinem

שלא לשמה איבעית אימא סברא ואיבעית אימא קרא איבעית אימא סברא משום דמשני בה כל הני לישני בה וניזיל ואיבעית אימא קרא מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך נדבה נדבה נדר הוא קרי ליה נדר וקרי ליה נדבה אלא אם במה שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו יהא נדבה ונדבה מי שרי לשנויי בה לימא מתניתא דלא כרבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות ועלו לבעלים לשום חובה שאין המנחות דומות לזבחים שהקומץ מחבת לשום מרחשת מעשיה מוכיחין עליה לשום מחבת לשום בלולה מעשיה מוכיחין עליה לשום חריבה אבל בזבחים אינו כן שחיטה אחת לכולם וזריקה אחת לכולם קבלה אחת לכולן הניחא לרב אשי דאמר כאן בקומץ מחבת לשום מרחשת כאן בקומץ מנחת מחבת לשום מנחת מרחשת מתניתין מנחה לשום מנחה היא אלא לרבה ורבא מאי איכא למימר וכי תימא כדקא משני רבה כאן בשינוי קדש כאן בשינוי בעלים הא מתניתין שינוי קודש הוא דקתני כיצד לשמן ושלא לשמן לשום מנחת חוטא ולשום מנחת נדבה ואינמי כדקא משני רבא כאן בקומץ מנחת לשום מנחה כאן בקומץ מנחה לשום זבח הא מתניתין מנחת לשום מנחה היא דקתני שלא לשמן ולשמן לשם מנחת נדבה לשם מנחת חוטא אלא לרבא ורבא מחוורתא מתניתא דלא כרבי שמעון ורמי דרבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר קדש קדשים כחטאת וכאשם יש מהן כחטאת ויש מהן כאשם מנחת חוטא הרי הוא כחטאת לפיכך קמצה כחטאת שלא לשמה

nem sine suo nomine: Si velis dicam; potest probari ex conjectura, & potest probari ex textu: Si velis dicam, potest probari ex conjectura, quia in hoc repetuntur omnes istæ phrases; Si velis dicam; potest probari ex textu: Dictum est enim: *Prolatum labiorum tuorum custodies, & facies sicut vovisti Domino Deo tuo, spontaneum*. Spontaneum vocat votivum, & votivum vocat spontaneum; at sicut vovisti, si facies, erit vetitum, si minus, erit spontaneum: Et spontaneum num permittitur immutare? Dicendumne est Misnam non esse juxta mentem Rabi Simeonis? Etenim extat traditio: Rabi Simeon dicit: Omnia munera, quæ fuerint pugillata sine suo nomine, sunt legitima, at non inserviunt dominis nomine debiti; quia munera non sunt similia sacrificiis. Si pugillet sartaginem nomine clibani, ejus opera de illo probent, sartaginem nomine mixti, ejus opera de illo probent, nomine sicci: At in sacrificiis non ita se res habet: Mactatio una est omnibus, & adspersio una est omnibus, & acceptio sanguinis una est omnibus: Concedatur juxta mentem R. Asse, qui dicit: Hic agitur, quando pugillet sartaginem nomine clibani, & ibi quando pugillet munus sartaginis nomine muneris clibani. Misna: Munus nomine muneris est: At juxta mentem Raba, & Rab quid erit dicendum? Num dices; sicut docet Raba, hic agitur de mutatione sanctitatis, ibi de mutatione dominorum? Ecce Misna: Mutatio sanctitatis est: Etenim docet: Quomodo suo nomine, & sine suo nomine? Nomine muneris peccatoris, & nomine muneris spontanei: Itaque etiam sicut docet Raba, hic agitur quando pugillet munus nomine muneris, & ibi, quando pugillet munus nomine sacrificii. Ecce Misna: Munus nomine muneris; Quia docet: Sine suo nomine, & suo nomine: Nomine muneris spontanei, & nomine muneris peccatoris: At juxta mentem Raba, & Rab perspicua est Misna; at non juxta mentem R. Simeonis. Et est objectio R. Simeonis. Etenim extat traditio: R. Simeon dicit: *Sanctum sanctorum sicut sacrificium pro peccato, & sicut sacrificium pro delicto:* Ecce sunt ex iis, quæ sunt sicut sacrificium pro peccato; & sunt ex iis, quæ sunt sicut sacrificium pro delicto; Munus peccatoris ecce est sicut sacrificium pro peccato; idcirco si illud pugillet, sicut sacrificium pro peccato sine suo nomine, erit illegitimum; Munus spon-

פסולה מנחת נדבה הרי היא כאשם
לפיכך קמצה שלא לשמה כשירה וכאשם
מה אשם כשר ואינו מרצה אף מנחת
נדבה כשירה ואינו מרצה אמר רבה לא
קשיא כאן בשינוי קדש כאן בשינוי בעלים
אמר ליה אביי מכדי מחשבה פסל רחמנא
הקשא היא מה לי שינוי קודש מה לי
שינוי בעלים אמר ליה מעשיו מוכיחין
דקאמר רבי שמעון סברא היא דרבי שמעון
דריש טעמא דקרא מחשבה דלא מנכרא
פסל רחמנא מחשבה דמינכרא לא פסל
רחמנא . סימן עולה עולה מלק ומיצא
חטאת העוף קדשי קדשים קלים . אלא
מעתה עולת העוף שמלקה למעלה משום
חטאת העוף תרצה מעשיה מוכיחין עליה
דעולת העוף היא דאי חטאת העוף היא
למטה הוה עביד ליה אטו חטאת העוף
למעלה מיליתא דאמר מר מלקה בכל
מקום במזבח כשירה עולת העוף שמיצה
דמה למעלה לשום חטאת העוף תרצה
מעשיה מוכיחין עליה דעולת העוף היא
דאי חטאת העוף היא למטה הוה עביד
לה והזאה אמרי דילמא מיצוי דבתר
הזאה הוא דאמר מר מיצה דמה בכל
מקום במזבח כשירה חטאת העוף שהיזה
דמה למטה לשם עולת העוף ונרצה
ומעשיה מוכיחין עליה דחטאת עוף היא
דאי עולה העוף היא למעלה הוה עביד
לה ומיצוי הוה עביד ליה הכי נמי אלא
לפי שאין המנחות דומות לזבחים קאמר
לזבחים ולא לעופות . קדשי קדשים
ששחטן בצפון לשם קדשים קלים לירצו
מעשיהם מוכיחין עליהם דקדשי קדשים
נינהו דאי קדשים קלים בדרום הוה עביד
להו אימור דאמר רחמנא אף בדרום
בדרום ולא בצפון מי אמר דתנן שחיטתן
בכל מקום בעזרה קדשים קלים ששחטן
בדרום לשם קדשי קדשים לירצו מעשיהם
מוכיחים עליהם דקדשים קלים נינהו דאי

spontaneum ecce erit sicut sacrificium pro delicto; idcirco si illud pugillet sine suo nomine, erit legitimum, & sicut sacrificium pro delicto; Sicut sacrificium pro delicto est legitimum, & non expiat, ita pariter munus spontaneum erit legitimum, & non expiabit. Dicit Raba: Non est oppositio: Hic agitur de mutatione sanctitatis, ibi de mutatione dominorum. Dicit Abaje: Quandoquidem cogitationem reprobat textus; erit oppositio: Quorsum mutatio sanctitatis, quorsum mutatio dominorum? Respondit: Ejus opera probent: Dicit R. Simeon; Verisimile est, quod R. Simeon exponat rationem textus; cogitationem, quæ non sit nota, reprobat textus; Cogitationem, quæ sit nota, non reprobat textus: Signum עולה עולה מלק ומיצא חטאת העוף קדשי קדשים קלים. At hinc si holocaustum volucris unguesecet in superiori parte nomine sacrificii pro peccato volucris, acceptabitur; ejus opera de illo probent, quod sit holocaustum volucris: Etenim si fuerit sacrificium pro peccato volucris, deorsum faciet: Idcirco si sacrificium pro peccato volucris offeratur sursum; quid erit? Dicit Mor: Si unguesecet in omni spatio altaris, erit legitimum: Si de holocausto volucris exprimat ejus sanguinem sursum nomine sacrificii pro peccato volucris, acceptabitur; Ejus opera de illo probant, quod sit holocaustum volucris; Si enim sacrificium pro peccato volucris fuerit, deorsum faciet: Et spargebat: Dicunt: Fortasse exprimebat post adspersionem quod erat: Dicit Mor; Si exprimeret ejus sanguinem: in omni spatio altaris erat legitimum; Si in sacrificio pro peccato volucris spargat ejus sanguinem deorsum nomine holocausti volucris, acceptabitur, & ejus opera de illo probabunt, quod sit sacrificium pro peccato volucris; Etenim si erit holocaustum volucris, sursum faciebat, & sic quoque espressionem faciebat: At quia munera non erant similia sacrificiis, dicit de sacrificiis, at non de volucribus: Si sanctitates sanctitatum mactet in aquilone nomine sanctitatum levium; num expiant? Eorum opera de iis probent, quod sint sanctitates sanctitatum; Etenim si sanctitates leves in austro faciat; Verum est quod dicit textus etiam in austro; in austro at non in aquilone: Quid dicit? Quod legimus: Si mactet in quocunque loco in atrio; Si sanctitates leves mactet in austro nomine sanctitatum sanctitatum num expiant? Earum opera de iis probent, quod sanctitates leves sint; si enim sanctitates san-

קדשי קדשים בצפון הוה עביר להו אמרי
קדשי קדשים נינהו ומעבר הוא דעבר
ושחט להו בדרום אי הכי מחבת לשם
מרחשת נמי אמר האי במרחשת נדר כי
מייתי לה במחבת והאי דקא קמיץ לה
למרחשת דמרחשת היא ומעבר הוא דעבר
ואתייה במחבת התם כי נמי במרחשת נדר
כי מייתי לה במחבת מחבת הויא כדתנן
האומר הרי עלי במחבת והביאו במרחשת
במרחשת והביאו במחבת מה שהביא הביא
וידי נדרו לא יצא ודילמא אמר זו להביא
במחבת והביא במרחשת כדתנן זו להביא
דמחבת והביא במרחשת במרחשת והביא
במחבת הרי זו פסולה לרבנן הכי נמי לרבי
שמעון כיון דאמר רבי שמעון אף ידי נדרו
יצא אלמא קביעותא דמנא ולא כלום
הוא לא שנא אמר זו ולא שנא אמר עלי
אלא מעתה עולה ששחט לשם חטאת
ונרצה דהאי זכר והאי נקבה כיון דאיכא
שעיר נשיא דזכר הוא לא ידיע אימא
לשום חטאת יחיד מאי איכא למימר ותו
חטאת יחיד ששחטה לשם עולה ונרצה
דחטאת נקבה ועלה זכר מיכסיא באלים
התינח היכא דאייתי כבשה אייתי שעירה
מאי איכא למימר אלא בין זכרים לנקבות
לאו ארעתיהו דאינשי פסח ששחטו לשם
אשם לירצי דהאי בן שנה והאי בן שתים
כיון דאיכא אשם נזיר ואשם מצורע לא
פסיקא ליה אמר לשום אשם גזילות
ולשום אשם מעילות מאי איכא למימר
ותו אשם גזילות ואשם מעילות ששחטם
לשום פסח לירצי דפסח בן שנה והני בן
שתי שנים אלא בין בן שנה לבין בן שתי
שנים לאו ארעתיהו דאינשי דאיכא בן
שנה דמיחזי כבן שתי ואיכא בן שתי
דמיחזי כבן שנה שעיר ששחטו לשום
אשם לירצי דהאי צמר והאי שיער אמרי
דיכרא אוכמא הוא עגל ופר ששחטן

ctitatum in aquilone faciat; dicunt; ſanctitates ſanctitatum ſunt: Etenim tranſgreditur ſi mactet in auſtro: Si ita eſt: Sartagines quoque nomine clibani; Si in clibano voverit, quando afferat in ſartagine, & pugillet pro clibano, munus clibani erit; & tranſgreditur; quia tranſgreditur: Si afferat in ſartagine, ibi quia ſimiliter in clibano vovit, quando afferat in ſartagine, ſartago erit: Sicut legimus. Si dicat: Ecce ſuper me in ſartagine, & adducat in clibano; ſi in clibano, & adducat in ſartagine; quod attulit, attulit; at debito voti ſui non ſatisfecit. An dicendum eſt: Si dicat: Hoc ut afferam in ſartagine: & afferat in clibano? Sicuti legimus: Hoc ut adducatur in ſartagine, & afferat in clibano; In clibano; & afferat in ſartagine; Ecce erit illegitimum juxta mentem ſapientum, ſic quoque juxta mentem Rabi Simeonis: Vel debito voti ſui non ſatisfacit: Igitur conſtitutio in vaſe nihil inſervit. Non eſt diverſum ſi dicat: Hoc: Neque eſt diverſum ſi dicat: Super me: At holocauſtum ſi mactet nomine ſacrificii pro peccato, num expiat? Quia hoc eſt maſculum, & illud fœmina; Quoniam erat hircus principis; non cognoſcitur; Dicam, ſi nomine ſacrificii pro peccato particularis; quid erit dicendum? Et præterea ſi ſacrificium pro peccato privati mactet nomine holocauſti num expiat? Sacrificium pro peccato eſt fœmina, & holocauſtum eſt maſculum: Eſt occultatio in cauda: Concedatur quando debet afferre agnum, ſi afferat capellam, quid erit dicendum? At inter mares & fœminas non eſt ſcientia hominum: Si Paſcha mactet nomine ſacrificii pro delicto num expiat? Cum hoc ſit anniculum, & illud bienne. Quando erat ſacrificium pro delicto Nazyræi, & ſacrificium pro delicto leproſi, non erit ſtatutum: Dicit: Si nomine ſacrificii pro delicto rapinæ, & nomine ſacrificii pro delicto prævaricationum, quid erit dicendum? Et præterea ſi ſacrificium pro delicto rapinæ, & ſacrificium pro delicto prævaricationum ſi mactet nomine Paſchatis, num expiabit? Cum Paſcha ſit anniculum, & iſti erant biennes. At inter anniculum, & biennes non erat ſcientia hominum; Etenim eſt anniculum, quod videtur bienne, & eſt bienne, quod videtur anniculum: Si hircum mactet nomine ſacrificii pro delicto, num expiat? Cum in hoc ſit lana, & in illo pilus: Dixerunt: Aries eſt niger: Si vitulum & juvencum mactet

לשום פסח ואשם לירצי רעגל ופר בפסח
ואשם ליכא אין הכי נמי ומאי זבחים רוב
זבחים רבא אמר לא קשיא כאן בקומץ
מנחה לשום מנחה כאן בקומץ מנחה לשום
זבח מנחה לשום מנחה וזאת תורת המנחה
תורת אחת לכל המנחות מנחה משום זבח
וזאת תורת המנחה וזבח לא כתב והא
תנא מפני סעשיה מוביחין עליה קאמר הכי
קאמר אף על גב דמחשבה דמנכרא היא
ותיפסל וזאת תורת המנחה תורה אחרת
לכל המנחות ומאי אבל בזבחים אינו כן
אף על גב דשחיטה אחת לכולן וזארת
תורת המנחה וזבח לא כתב אלא מעתה
חטאת חלב ששחטה לשם חטאת ודם
לשום חטאת עבורה זרה לשום חטאת נזיר
לשום חטאת מצורע תהא כשירה ומרצה
דאמר רחמנא וזאת תורת החטאת תורת
אחת לכל חטאות לרבי שמעון הכי נמי
לרבנן הא אמר חטאת ששחיטתה לשם
חטאת דם לשום חטאת עבורה זרה כשירה
לשם חטאת נזיר מצורע פסולה דהני
עולות נינהו רב אחא בריה דרב מתני
ליה לכולהו לפסולה ושחט אותה לחטארת
לשם אותו חטאת רב אשי אמר לא קשיא
כאן בקומץ מנחת מחבת לשום מרחשרת
כאן בקומץ מנחת מחבת לשום מנחרת
מרחשת מנחת מחבת לשום מרחשת במנא
קא מחשב ומחשבה במנא לא פסולה
מנחת מחבת לשום מנחת מרחשת במנחה
דפסולה בה מהשב קא מחשבה והא תנא
מפני שמעשיה מוביחין עליה קאמר הכי
קאמרת אף על גב דמחשבה מינכר היא
תיפסל ומאי אבל בזבחים אינו כן אף על
גב דשחיטה אחת לכולן וזריקה אחת לכולן
קבלה אחת לכולן בזביחה דפסלה ביה
מחשבה קא מחשב אמר ליה רב אחא
בריה דרבא לרב אשי חרבה משום בלולה
אמאי אמר רבי שמעון אמר ליה לשום

ctet nomine Paschatis, & sacrificii pro delicto, num expiant? Vitulus & juvencus in Paschate, at sacrificium pro delicto non est; Si ita, similiter quid sacrificia? Multitudo sacrificiorum: Raba dicit: Non est oppositio: Hic agitur, quando pugillet munus nomine muneris, & ibi, quando pugillet munus nomine sacrificii: Munus nomine muneris: *Et hæc est lex muneris*. Lex una omnibus muneribus: Munus nomine sacrificii: *Et hæc est lex muneris*, at sacrificii non scriptum est: Et ecce docet; quia ejus opera de illo probant; dicit: Sic dicit: Vel si cogitatio sit nota, & profanetur: *Et hæc est lex muneris:* Lex una omnibus muneribus: Et qua de causa? At in sacrificiis non ita se res habet; licet una sit mactatio pro omnibus, tamen: *Hæc est lex muneris*, at sacrificii, non scriptum est: At si sacrificium pro peccato adipis mactet nomine sacrificii pro peccato sanguinis, nomine sacrificii pro peccato Idololatriæ, nomine sacrificii pro peccato Nazyræi, nomine sacrificii pro peccato leprosi, erit legitimum, & expiabit: Etenim dicit textus: *Et hæc est lex sacrificii pro peccato*. Lex una pro omnibus sacrificiis pro peccato, juxta mentem R. Simeonis, & similiter quoque juxta mentem sapientum: Ecce dicit: Sacrificium pro peccato si mactet nomine sacrificii pro peccato sanguinis, nomine sacrificii pro peccato Idololatriæ, erit legitimum; nomine sacrificii pro peccato Nazyræi, & leprosi, erit illegitimum. Etenim docet, quod sint holocausta. R. Acha bar Rab docet, quod omnia sint illegitima. *Et mactabit ipsum in sacrificium pro peccato*; nomine ipsius sacrificii pro peccato. Rabi Asse dicit: Non est dissensio: Hic agitur, quando pugillet munus sartaginis nomine clibani, ibi quando pugillet munus sartaginis nomine muneris clibani; munus sartaginis nomine clibani; de vase cogitat; & cogitatio de vase non reprobat; munus sartaginis nomine muneris clibani, de munere, quod reprobat cogitatio, cogitat: Et ecce docet; quia ejus opera de illo probant: Dicit: Sic dicit; vel si cogitatio nota sit, profanatur: Qua de causa? At in sacrificiis non ita se res habet, licet una sit mactatio omnibus, & una sit adspersio omnibus, & una sit acceptio omnibus, de immolatione, quam profanat cogitatio, cogitat. Dixit Rabi Acha bar Raba ad R. Asse: Siccum nomine mixti; qua de causa? Dicit R. Simeon. Respondit; nomine mixti simpliciter; si ita est no-

בילה בעלמא אי הכי לשום שלמים נמי
לשום שלמים בעלמא הכי השתא התם
זביחה גופה איקרי שלמים דכתיב המקריב
את דם השלמים הזורק את דם השלמים
הכא מנחה גופה מי איקרי בלולה וכל
מנחה בלולה בשמן כתב בלולה בשמן
איקרי בלולה סתמא לא איקרי כולהו
כרבא לא אמרי דאדרבה מחשבה
דמנכרא פסל רחמנא כרבה לא אמרי
וזאת תורת לא משמע להו כרב אשי לא
אמרי משום קושיא דרב אחא בריה
דרבא מילתא דפשיטא ליה לרבה להאי
גיסא ולרבא להאי גיסא מיבעיא ליה
לרב הושעיא דבעי רב הושעיא ואמרי לה
בעא מיניה רב הושעיא מרבי אסי מנחה
לשום זבח מה לי אמר רבי שמעון טעמא
דרבי שמעון משום מחשבה דמינכרא לא
פסלה והא מחשבה דמינכרא הוא או
דילמא טעמא דרבי שמעון משום דכתב
וזאת תורת המנחה וזבח לא כתב אמר
ליה בלום הגענו לסוף דעתו של רבי שמעון
כרבא לא משני ליה משום קושיא דאביי
כרבה לא משני ליה משום קשיא וזאת
תורת החטאת כרב אשי לא משני ליה
משום קושיא דרב אחא בריה דרבא.
חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות. בשלמא
מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא לא
ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה
כי חטאת היא וכו' אלא מנחת קנאות
מנלן דתני תנא קמיה דרב נחמן מנחת
קנאות מותרה נדבה אמר ליה שפיר
קאמרת מזכרת עון עון כתב כחטאת
אותה נתן לכם לשאת את עון העדה מה
חטאת מותר נדבה אף מנחת קנאות
מותרה נדבה וכחטאת מה חטאת פסולה
שלא לשמה אף מנחת קנאות פסולה
שלא לשמה אלא מעתה יהא אשם יהא
פסול שלא לשמן דגמר עון עון מחטאת
דנין עון מעון ואין דנין עונו מעון מאי

mine pacificorum quoque, nomine pacificorum ſimpliciter; Sic jam vero ibi immolatio ipſa vocatur ſacrificium pacicorum: Scriptum eſt enim: *Offerens ſanguinem pacificorum; ſpargens ſanguinem pacificorum:* Hic munus ipſum quomodo vocatur? Mixtum: *Et omne munus mixtum oleo*. Scriptum eſt: Mixtum oleo vocatur mixtum, abſolute omnia non vocantur; juxta mentem Raba non dixerunt: Etenim contra mentem Raba cogitationem notam reprobat textus; Juxta mentem Raba non dixerunt: *Et hæc eſt lex*: Non probatur juxta mentem Rabi Aſſe; non dixerunt nomine oppoſitionis R. Acha bar R. Raba; Res certa eſt juxta mentem Raba hoc modo, & juxta mentem Raba illo modo: neceſſe eſt τῷ Rabi Oſajah. Etenim quæſivit R. Oſajah; & dixerunt: Quæſivit R. Oſajah a R. Aſſe: Munus nomine ſacrificii quid? Dicit R. Simeon: Ratio R. Simeonis hæc eſt: Propter cogitationem notam non profanatur; atqui cogitatio nota eſt: Aut fortaſſe ratio Simeonis hæc erit, quod ſcriptum ſit: *Et hæc eſt lex muneris*, at ſacrificii; non ſcriptum eſt; Dixit: Fortaſſe pervenierunt ad finem ſententiæ R. Simeonis; juxta mentem Raba non docet, propter oppoſitionem Abaje; Juxta mentem Raba non docet propter oppoſitionem: *Et hæc eſt lex ſacrificii pro peccato:* Juxta mentem R. Aſſe non docet propter oppoſitionem R. Acha bar Raba: Excepto munere peccatoris, & munere zelotypiarum: Concedatur de munere peccatoris; ſacrificium pro peccato illud textus vocat: *Non ponet ſuper illo oleum, neque dabit ſuper illo thus; quia ſacrificium pro peccato illud &c.* At munus zelotypiarum unde probatur? Docuit doctor coram R. Nachman: Reſiduum muneris zelotypiarum offertur in oblationem ſpontaneam. Reſpondit: Recte dicis ex eo quod ſcriptum eſt: *Memoriale delicti, delicti*. Scriptum eſt de ſacrificio pro peccato: *Et illud dedit vobis ad portandum delictum congregationis:* Sicut reſiduum ſacrificii pro peccato offertur in oblationem ſpontaneam, ita pariter reſiduum muneris zelotypiarum offertur in oblationem ſpontaneam: & de ſacrificio pro peccato, ſicut ſacrificium pro peccato eſt illegitimum ſine ſuo nomine, ita pariter munus zelotypiarum erit illegitimum ſine ſuo nomine: At hinc ſacrificium pro delicto erit illegitimum ſine ſuo nomine; Doceatur a pari *delictum delictum* a ſacrificio pro peccato; Doceatur delictum ex delicto; at non doceatur *delictum* ejus ex delicto.

נפקא מינה והא תנא דבי רבי ישמעאל ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה ועוד לגמר עונו עונו מעון דשמיעת הקול דכתב אם לא יגיד ונשא עונו אלא כי גמרי גזירה שוה למותר נדבה הוא דגמרי וכי תימא אין גזירה שוה למחצה גלי רחמנא גבי חטאת ושחט אותה לחטאת אותה לשמה כשירה שלא לשמה פסולה אבל כל קדשים בין לשמן בין שלא לשמן כשירה אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולין שלא לשמן מנלן חטאת טעמא מאי משום דכתב בה היא הכי נמי הכתיב בהו היא אשם נמי הכתב ביה היא ההוא הוא לאחר הקטרת אימורין הוא דכתיב כדתניא אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין הוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר ואלא הוא למה לי לכדרב הונא אמר רב אשם שניתק לרעייה ושחטו לשום עולה כשר. ניתק אין לא ניתק לא אחר הוא הוא בהוויתו יהא. אמר רב מנחת מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה הואיל ובאת להתיר ולא התירה וכן אתה אומר באשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן פסולין הואיל ובאו להכשיר ולא הכשירו . תנן כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות אלא שלא עלו לבעלים לשום חובה חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות ואם איתא ליתני נמי חוץ ממנחת העומר כי קתני באה יחיד באה ציבור לא קתני כי תני באה בגלל עצמה באה בגלל זבח לא קתני כי קתני הנך שאין קבוע להן זמן הא דקבוע לה זמן לא קתני . אמר מר וכן אתה אומר באשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן פסולין הואיל ובאו להכשיר ולא הכשירו . תנן כל הזבחים ששחטו שלא

ćto. Quid hinc eruitur? Et ecce docet ſchola Rabi Iſmael: *Et ſedit ſacerdos & venit ſacerdos*. Hæc eſt ſeſſio, ille eſt ingreſſus. Et præterea docendum erat delictum ejus delictum ejus, ex delicto auditionis vocis, de quo ſcriptum eſt: *Si notum non fecerit, & portabit delictum ſuum:* Quando docet a pari, quod reſiduum offeratur in oblationem ſpontaneam docent: Num dices, quod non ſit argumentum a pari pro dimidio? Declarat textus de ſacrificio pro peccato: *Et mactabit ipſum in ſacrificium pro peccato:* Ipſum ſuo nomine erit legitimum, ſine ſuo nomine erit illegitimum: At omnes ſanctitates ſive ſuo nomine, ſive ſine ſuo nomine erunt legitimæ. At munus peccatoris, & munus zelotypiarum quod ſint illegitima ſine ſuo nomine, unde probatur? Quia de ſacrificio pro peccato ſcriptum eſt היא: Si ea de cauſa quod ſcriptum eſt de illo היא: In ſacrificio quoque pro delicto ſcriptum eſt היא: In illo ſcriptum eſt הוא poſt adolitionem adipum; juxta traditionem; At in ſacrificio pro delicto non ſcriptum eſt niſi poſt adolitionem adipum; ipſumet, ſi non adoleantur adipes, erit legitimum; Atqui הוא quorſum? Juxta Rabi Huna: Dicit Rab: Si ſacrificium pro delicto evellatur ad paſcuum, & mactet nomine holocauſti, erit legitimum: Si evellatur, utique, at non, ſi non evellatur. Ipſum, ipſum erit in ſua eſſentia: Dicit Rab: Si munus manipuli pugilletur ſine ſuo nomine, erit illegitimum; quoniam venit ad permittendum, & non permittit; & ſimiliter tu dicis de ſacrificio pro delicto Nazyræi, & de ſacrificio pro delicto leproſi, ſi ea mactet ſine ſuo nomine, erunt illegitima; quoniam adducuntur ad rectificandum, at non rectificant: Legimus: Omnia munera, quæ fuerint pugillata ſine ſuo nomine, ſunt legitima, at non inſerviunt dominis nomine debiti, excepto munere peccatoris, & munere zelotypiarum; & ſi venit ad docendum, excipitur quoque munus manipuli, quia docet: Affert privatus, & affert cœtus; Non docet: Sic docet: Affertur ſeorſim, & affertur propter ſacrificium: Non docet: ſic docet: De iis, cui non ſit tempus ſtatutum. At de hoc, cui ſit tempus ſtatutum; non docet: Dicit Mor: Et ſimiliter tu dicis de ſacrificio pro delicto Nazyræi, & de ſacrificio pro delicto leproſi, ſi ea mactet ſine ſuo nomine, erunt illegitima; quoniam adducuntur ad rectificandum, at non rectificant: Legimus: Omnia ſacrificia ſi mactentur-

לשמן כשירין אלא שלא עלו לבעלים
לשום חובה חוץ מפסח וחטאת ואם איתא
ליתני נמי חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע
דבא להכשיר ולא הכשיר ביון דאיכא
אשם גזילות ואשם מעילות דלכפרה אתו
לא פסיקא ליה מאי שנא אשם נזיר
ואשם מצורע דבאו להכשיר ולא הכשירו
הני נמי באו לכפרה ולא כפרו אמר רבי
ירמיה מצינו שחלק הכתב בין מכפרין ובין
מכשירין מכפרין אית בהו דאתו לאחר
מיתה מכשירין לית בהו דאתי לאחר מיתה
דתנן האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו
יורשין עולתה עולתה ומתה לא יביאו
יורשין חטאתה מתקיף לה רבי יהודה בריה
דרבי שמעון בן פזי מכשירין נמי מי לית
בהו דאתו לאחר מיתה והתנן המפריש
מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין
מפני שראויין לבוא כולן שלמים מת והיו
לו מעות סתומים יפלו לנדבה מפורשין
דמי חטאת יוליך לים המלח לא נהנין
ולא מועלין דמי עולה יביא בהן עולה
ומועלין בהן דמי שלמים יביא בהן שלמים
ונאכלין ליום אחד ואין טעונין לחם והא
עולה ושלמים דנזיר דמכשירים נינהו וקא
אתו לאחר מיתה אמר רב פפא הכי קא
אמר רבי ירמיה לא מצינו הכשר קבוע
דבא לאחר מיתה ודנזיר הכשר שאינו
קבוע הוא דאמר מר גילח על אחרת
משלשתן יצא מיתיבי אשם מצורע שנשחט
שלא לשמו או שלא ניתן מדמו על גבי
בהונות הרי זה עולה לגבי מזבח וטעון
נסכים וצריך אשם אחר להכשירו תיובתא
דרבי שמעון בן לקיש אמר מנחת העומר
שקמצה שלא לשמה כשירה אין נאכלין
עד שתביא מנחת העומר אחרת ותתירנה

ctentur sine suo nomine, sunt legitima, at non inserviunt dominis nomine debiti, excepto Paschate & sacrificio pro peccato; si ita docendum erat, excipitur etiam sacrificium pro peccato Nazyræi, & sacrificium pro peccato leprosi, quæ adducuntur ad rectificandum, at non rectificant: Quoniam de sacrificio pro delicto rapinæ, & sacrificio pro delicto prævaricationem, quæ ad expiandum adducuntur, quid docet? Sacrificium pro peccato Nazyræi, & sacrificio pro peccato leprosi non discriminat, quæ adducuntur ad rectificandum, & non rectificant; hæc quoque adducuntur ad expiandum, & non expiant. Dicit Rabi Hieremias: Invenimus, quod distinguat textus inter expiantia & rectificantia; Expiantia non possunt adduci post mortem, rectificantia possunt adduci post mortem. Etenim legimus: Si mulier adducat sacrificium pro peccato, & moriatur, adducent ejus hæredes holocaustum; Si holocaustum & moriatur, non adducent ejus hæredes ejus sacrificium pro peccato. Objecit R. Jehuda bar R. Simeonis ben Pazi: Rectificantia quoque num possunt adduci post mortem: Atqui legimus. Si separet nummos pro suo Nazyræatu, ex iis nullam utilitatem percipiunt, neque prævaricantur, quia sunt convenientes, ut omnes adducantur in pacifica. Si moriatur, & sint illi nummi absoluti, cedent in oblationem spontaneam; Si fuerint separati nummi sacrificii pro peccato, projicientur in mare salsum; ex iis nullam utilitatem percipiunt, neque prævaricantur; ex nummis holocausti adducet holocaustum, & in iis prævaricantur; ex nummis pacificorum adducet pacifica, & comedentur die uno, at non requirunt panem; Ecce holocaustum, & pacifica Nazyræi, quæ sunt rectificantia, adducuntur post mortem. Dicit Rabi Papa; sic dicit Rabi Hieremias. Non invenimus, quod rectificans statutum adducatur post mortem, & quod rectificat Nazyræum non est statutum. Etenim dicit Mor. Si se tondeat super uno ex tribus, satisfacit debito: Objectio. Si sacrificium pro delicto leprosi mactet sine suo nomine, aut non adspergat de ejus sanguine super pollices, ecce offeretur super altare, & requiret libamina, & requiretur aliud sacrificium pro delicto ad rectificandum: Objectio: Rabi Simeon ben Lakisch dicit: Munus manipuli si pugilletur sine suo nomine, erit legitimum; & ejus reliquiæ non comedentur, donec afferatur aliud munus manipu-

ששיריה אין נאכלין עד שתביא מנחת
העומר אחרת מקרב היכי קרבה ממשקה
ישראל מן המותר לישראל אמר רב אדא
בר אהבה קסבר ריש לקיש אין מחוסר זמן
לבו ביום מתיב רב אדא בריה דרבי יצחק
יש בעופות שאין במנחות יש במנחות
שאין בעופות יש בעופות שהעופות באין
בנדבת שנים אבל מנחות נפש כתיבה
ובמחוסרי כפרה זב וזבה יולדת ומצורע
זהותרו בכלל איסורן בקדש מה שאין כן
במנחות ויש במנחות שהמנחות טעונות
כלי ותנופה והגשה וישנן בציבור כביחיד
מה שאין כן בעופות ואם איתא במנחות
נמי משכחת לה דהותרו מכלל איסורין
בקודש ומאי ניהו מנחת העומר כיון דאין
מחוסר זמן לבו ביום לאו איסורא הוא
מתיב רב ששת הקרים מתן שמן למתן
דם ימלאנו שמן ויחזור ויתן שמן אחר
מתן דם מתן בהונות למתן שבע ימלאנו
שמן ויחזיר ויתן מתן בהונות אחר למתן
שבע ואי אמרה אין מחוסר זמן לבו ביום
אמאי יחזיר ויתן מאי דעבד עבד אמר רב
פפא שני הילכות מצורע דכתיבא בהו
הוייה אמר הכתוב זאת תהיה תורת
המצורע תהיה בהוייתה תהא מתיב רב
פפא הקדים חטאתו לאשמו לא יהיה אחך
ממרס בדמה אלא תעובר צורתן ותצא
לבית השריפה אמאי קא מותיב רב פפא
והא רב פפא הוא דאמר שני הילכות
מצורע דכתיבה בהו הוייה אלא רב פפא
הכי קא קשיא ליה אימא הני מילי
עבודה שחיטה לאו עבודה הוא ואי אין
מחוסר זמן לבו ביום יהא אחד ממרס
בדמה ולקריב אשם והדר ליקריב חטאת
אלא אמר רב פפא היינו טעמא דריש
לקיש דקסבר האיר מזרח מתיר דרבי
יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו אפילו

nipuli, & permittat, non erant comedendæ ejus reliquiæ nisi postquam afferatur aliud munus manipuli offeretur; Unde offeretur? *Ex iis, quæ nutriunt Israel*. Ex eo quod sit permissum Israelitis. Dicit Rabi Ada bar Aba: Putat Risch Lakisch; quod eo die non sit deficiens tempore: Objecit R. Ada bar R. Isaach: Deprehenditur in volucribus, quod non deprehenditur in muneribus, & deprehenditur in muneribus, quod non deprehenditur in volucribus: Deprehenditur in volucribus, quod sponte offerantur a duobus; At in muneribus: *Anima*: Scriptum est: Et in egentibus expiatione, sc. seminifluo, & seminiflua, puerpera, & leproso, & iis permittitur ab genere eorum interdicti in sanctuario, quod non deprehenditur in muneribus: Et deprehenditur in muneribus; quia munera requirunt vas, & ventilationem, & admotionem; & agitur tam de cœtu, quam de privato; quod non deprehenditur in volucribus: Et si probetur: in numeribus quoque deprehendetur, quod permittantur ab genere interdictorum in sanctuario: Et quodnam est? Munus manipuli; quoniam non est deficiens tempore eo die, non erit interdictum: Objecit R. Sesath: Si faciat adspersionem olei ante adspersionem sanguinis, impleatur logus olei, & iterum adsperget oleum post adspersionem sanguinis; Si faciat adspersiones ante septem adspersiones, impleatur logus olei, atque iterum faciat adspersiones pollicum post septem adspersiones: Si dicas: Non est deficiens tempore eo die; cur iterum adspergit? Quid? Quod fecit, fecit. Dicit R. Papa: Duæ constitutiones sunt in leproso, in quibus scripta est essentia; Dicit textus: *Hæc erit lex leprosi; Erit*; in sua essentia erit. Objecit Rabi Papa. Si præferat sacrificium suum pro peccato sacrificio suo pro delicto, non relinquetur vivum, postquam commixtus fuerit sanguis, sed mutetur ejus forma, & educetur in domum combustionis: Cur objecit Rabi Papa? Atqui R. Papa dicit: Sunt duæ constitutiones in leproso, in quibus scripta est essentia: nisi quod R. Papa sic objiciat: Dicam: in his agitur de ministerio; at mactatio non est ministerium; & si non fuerit deficiens tempore eo die; miscebit ejus sanguinem, ut offerat sacrificium pro delicto, & postea offeret sacrificium pro peccato. At dicit Rabi Papa: Hæc ipsa est opinio Risch Lakisch, qui putat, quod lux orientis permittat; R. Jochanan & R. Levi, ambo dicunt; vel eo tempore, quo stabat

בזמן שבית המקדש קיים האיר מזרח
מתיר והא דריש לקיש לאו בפירש איתמר
אלא מכללא איתמר דתנן אין מביאין מן
החדש פירש מנחות ובכורים ומנחת בהמה
קודם לעומר דבעינן ממשקה ישראל ואם
הביא פסול קודם לשתי הלחם לא יביא
משום דאיקרו בכורים ואם הביא כשר
קשיא לי להוו כמחוסר זמן ואמר רבי
יצחק אמר ריש לקיש לא שנו אלא
בארבעה עשר ובחמשה עשר אבל בששה
עשר אם הביא כשר אלמא קסבר האיר
המזרח מתיר ורבא אמר מנחת העומר
שקמצה שלא לשמה כשירה ושיריה
נאכלין ואינה צריכה מנחת העומר אחר
להתירה שאין מחשבה מועלת אלא במי
הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה במי
הראוי לעבודה לאפוקי כהן בעל מום ובדבר
הראוי לעבודה לאפוקי מנחת העומר דלא
חזיא דחדוש הוא ובמקום הראוי לעבודה
לאפוקי נפגם המזבח . תנו רבנן כשהוא
אומר מן הבקר למטה שאין תלמוד
לומר אלא להוציא את הטרפה והלא
דין הוא ומה בעל מום שמותר
להדיוט אסור לגבוה טריפה שאסורה
להדיוט א״ד שאסורה לגבוה חלב
ודם יוכיח שאסורין להדיוט ומותרין לגבוה
מה לחלב ודם שכן באין מכלל היתר תאמר
בטריפה שכולה אסורה ולא תהא מותרת
לגבוה מליקה תוכיח שכולה איסור ואסורה
להדיוט ומותרת לגבוה מה למליקה שכן
קדושה בשעת קדושתה למזבח היא נאסרת
להדיוט דהיינו מליקתה אבל קודם לכן לא
נאסרה להדיוט מה שאין כן בטריפה
אוסרתה ואם הישבתה כשהוא אומר מן
הבקר למטה שאין תלמוד לומר להוציא
את הטריפה מה אם הישבתה. סימן רק״ח
מ״ר אר״א לש״שי״ה. אמר רב משום דאיכא
למימר מנחת העומר תוכיח שאסורה
להדיוט ומותרת לגבוה מה למנחת העומר
שכן מתרת חדש בשביעית שביעית נמי
שכן מתרת ספיחין בשביעית כרבי עקיבא

bat domus sanctuarii, lux orientis permittebat: At Risch Lakisch: Hoc non perspicue dicitur, sed ex consequentia dicitur: Etenim legimus: Non afferunt ex novo munera, & primitiva, & munus animalis ante manipulum: Etenim quærimus: *Ex iis quæ nutriunt Israel*: Et si adducat, erit illegitimum: Ante duos panes non adducet, quia vocantur primitiva; & si adducat, erit legitimum: Objectio mihi est, quia sunt sicut deficientia tempore: Et dicit R. Isaach; Dicit Risch Lakisch: Non agitur nisi de die decima quarta, & decima quinta; at die decima sexta si adducet, erit legitimum; Ergo putat, quod lux orientis permittat; & Raba dicit: Munus manipuli si pugilletur sine suo nomine, erit legitimum, & ejus reliquiæ comedentur, neque requiritur aliud munus manipuli ad permittendum, quia cogitatio non imputatur nisi in eo, quod sit conveniens ministerio, & in loco, qui sit conveniens ministerio, & in eo qui sit conveniens ministerio; ad excludendum sacerdotem vitiatum, & in re quæ sit conveniens ministerio, ad excludendum munus manipuli, quod non sit conveniens, quia novum est; & in loco, qui sit conveniens ministerio. Ad excludendum, quando fractum fuerit altare. Tradiderunt sapientes: Quando dicit: *Ex bobus*: Inferius. Quod non erat dicendum, nisi ad excludendum discerptum: Atqui ratio dictitat: Si vitiatum, quod est licitum idiotæ, est vetitum Deo, discerptum, quod est vetitum idiotæ, non erit æquum ut sit vetitum Deo? Adeps & sanguis probet, qui vetiti sunt idiotæ, & liciti sunt Deo: Quid adeps & sanguis, qui adducuntur ex genere permissionis? dices de discerpto, quod totum est vetitum, neque erit permissum Deo? Unguesecum probet, quod totum est vetitum, & vetitum est idiotæ, & permissum est Deo: Quid unguesecum, quod sanctificatur; quando sanctificatur altari, prohibetur idiotæ; eo quod unguesecatur, at ante hoc tempus non est vetitum idiotæ; quod non deprehenditur in discerpto interdicto: Si cessare fecit: Quando vero dicit: *Ex bobus*; Inferius: Neque erat dicendum ad excludendum discerptum: Quid si fecit cessare? Signum רק״ח מ״ר א״רא ל״שי ש״יה. Dicit Rab: Propterea quod dici potest: Munus manipuli probet, quod vetitum est idiotæ, & licitum Deo; Quid munus manipuli, quod permittit novum in anno septimo? Annus septimus quoque permittit sponte nata in anno septimo: Juxta men-

דאספיחין אסורין בשביעית אמר ליה רב
אחא בר אבא לרב אשי לרבי עקיבא נמי
לפרוך מה למנחת העומר שכן מתרת חדש
בחוצה לארץ ואפילו למאן דאמר חדש
בחוצה לארץ לאו דאורייתא להתיר לאו
שבתוכה אמר ליה רב אחא מדיפתי
לרבינא א״ה טריפה נמי תקריב ותתיר לאו
שבתוכה אלא פריך הכי מה למנחת העומר
שכן מצותה בכך ריש לקיש אמר משום
דאיכא למימר מפטום הקטרת יוכיח שאסור
להדיוט ומותר לגביה מפטם גברא הוא
אלא פטום הקטרת יוכיח שאסור להדיוט
ומותר לגבוה מה לפטום הקטרת שכן
מצותו בכך מר בריה דרבינא אמר משום
דאיכא למימר שבת תוכיח שאסורה
להדיוט ומותרת לגבוה מה לשבת שכן
הותרה מכללה אצל הדיוט במילה אטו
מילה צורך הדיוט הוא מילה מצוה היא
אלא מה לשבת שכן מצותה בכך רב אדא
בר אבא אמר משום דאיכא למימר כלאים
תוכיח שאיסורין להדיוט ומותרין לגבוה מה
לכלאים שכן הותרו מכללן אצל הדיוט
בציצית אטו ציצית צורך הדיוט הוא
מצוה היא אלא מה לכלאים שמצותו בכך
רב שישא בריה דרב אידי אמר משום
דאיכא למימר להדר דינא ותיתי במה
הצד מה למליקה שכן קדושתה אוסרתה
חלב ודם יוכיחו מה לחלב ודם שכן באין
מכלל היתיר מליקה תוכיח וחזר הדין לא
ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה
הצד השוה שבהן שאסורין להדיוט ומותרין
לגבוה אף אני אביא טרפה אף על פי
שאסורה להדיוט תהא מותרת לגבוה מה
להצד השוה שבהן שכן מצוותה בכך אלא
אמר רב אשי משום דאיכא למימר
מעיקרא דדינא פרכא מהיכא קא
מייתת לה מבעל מום מה לבעל מום שכן
עשה בו מקריבין כקריבין אמר ליה רב
אחא טבא לרב אשי יוצא דופן יוכיח
שלא עשה בו מקריבין כקריבין ומותר
להדיוט ואסור לגבוה מה ליוצא דופן שכן

mentem R. Akiba ſponte nata ſunt vetita in anno ſeptimo. Dixit R. Acha bar Aba τῷ R. Aſſe τῷ R. Akiba etiam ad opponendum: Quid munus manipuli, quod permittit novum extra terram? Vel juxta mentem illius qui dicit: Novum extra terram non eſt ex lege ad permittendum, præceptum negativum quod in eo eſt: Dixit illi R. Acha Diphati τῷ Rabina: Si ita eſt; diſcerptum quoque offeretur, & permittetur præceptum negativum, quod in eo eſt. Sic objecit: Quid munus manipuli, cum ita ſit ejus præceptum? Riſch Lakiſch dicit: Propterea quod dici poterat. Compoſitio ſuffitus probet, quæ vetita eſt idiotæ, & licita Deo: Qui componit, eſt vir: At compoſitio ſuffitus probet, quæ vetita eſt idiotæ, & licita Deo; quid compoſitio ſuffitus, cum ita ſit ejus præceptum? Mor bar Rabina dicit: Propterea quod dici poterat: Sabbathum probet, quod eſt vetitum idiotæ, & licitum Deo: Quid Sabbathum, quod permittitur ab ſuo genere prope idiotam in circumciſione? Propterea circumciſio neceſſaria eſt idiotæ, circumciſio præceptum eſt: At quid Sabbathum, cum ita ſit ejus præceptum? Rabi Ada bar Aba dicit: Propterea quod dici poterat: Heterogenea probent, quæ ſunt vetita idiotæ, & licita Deo: Quid heterogenea, quæ permittuntur ab ſuo genere apud idiotam in fimbriis? Fimbriæ ſunt neceſſariæ idiotæ, præceptum eſt: Quid heterogenea, cum ita ſit eorum præceptum? R. Siſſah bar R. Idi dicit: Propterea quod dici poterat: Repetatur argumentum, & probetur a pari. Quid ungueſectio quam ejus ſanctificatio prohibet? Adeps & ſanguis probent. Quid adeps & ſanguis, qui adducuntur ex genere? Ungueſectio probet, & repetatur argumentum: Non eſt hujus conditio ſicut illius conditio, neque illius conditio, ſicut hujus conditio; paritas quæ inter ea intercedit, hæc eſt, quod ſint vetita idiotæ, & licita Deo. Similiter ego includam diſcerptum, quod licet ſit vetitum idiotæ, erit licitum Deo: Quid paritas, quæ inter ea intercedit, cum ita ſit eorum præceptum? At dicit R. Aſſe: Proptera quod dici poterat, a principio argumenti eſt objectio: Unde probabitur? Ex vitiato: Quid vitiatum, in quo conſiderantur offerentes ſicut oblata? Dixit R. Acha Taba τῷ R. Aſſe: Eductum ex latere probet, in quo non conſiderantur offerentes, ſicut oblata, & licitum eſt idiotæ, & vetitum eſt Deo: Quid eductum ex latere, quod non ſanctificatur in pri-

אינו קדוש בבכורה בעל מום יוכיח מה
לבעל מום שכן עשה בו מקריבין כקריבין
יוצא דופן יוכיח וחזר הדין לא ראי זה
כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה
שבהן שמותרת להדיוט ואסורים לגבוה וכל
שכן טרפה שאסורה להדיוט תהא אסורה
לגבוה מה להצד חשוה שבהן שכן לא
הותרו מכללן תאמר בטרפה שהותרה
מכללה אמר ליה רב אחא בריה דרבא
לרב אשי טרפה שהותרה מכללה מאי היא
אילימא מליקה דעולת העוף לגבוה בעל
מום נמי בעופות אשתרויי אישתרי תמות
וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות
אלא מליקה דחטאת העוף לכהנים כהנים
משולחן גבוה קא זכו ואלא פריך הכי
מה להצד השוה שבהן שכן מומן ניכר
תאמר בטריפה שכן אין מומה ניכר משום
הכי איצטריך קרא וטריפה מהכא נפקא
מהתם נפקא ממשקה ישראל מן המותר
לישראל מכל אשר יעבר תחת השבט
נפקא פרט לטריפה שאינה עוברת צריכי
דאי ממשקה ישראל הוה אמינה למעוטי
היכא דלא היתה לה שעת הכושר דומיא
דעורלה וכלאי הכרם אבל היתה לה שעת
הכושר אימא תתכשר כתב רחמנא כל
אשר יעבר ואי כתב רחמנא כל אשר יעבר
הוה אמינא למעוטי היכא דנטרפה ולבסוף
הקדישה דומיא דמעשר אבל הקדישה
ולבסוף נטרפה דבעידנא דאקדשה הוה
חזיא אימא תתכשר כתב רחמנא מן
הבקר צריכי.

מתניתא אחר מנחת חוטא ואחד כל
המנחות שקמצן זר אונן טבול יום מחוסר
בגדים מחוסר כיפורים שלא רחץ ידיו
ורגליו ערל טמא יושב עומד על גבי כלים
על גבי בהמה על גבי רגלי חבירו פסל
קמץ בשמאל פסול בן בתירה אומר יחזיר
ויחזור ויקמץ בימין קמץ ועלה בידו צרור

primogenito? Vitiatum probet: Quid vitiatum, in quo considerantur offerentes sicut oblata? Eductum ex latere probet; & repetatur argumentum: Non est hujus conditio, sicut illius conditio, neque illius conditio, sicut hujus conditio; paritas quæ inter ea intercedit, hæc est, quod sit licitum idiotæ, & vetitum Deo; & multo magis discerptum, quod est vetitum idiotæ, erit vetitum Deo: Quid paritas, quæ inter ea intercedit, quod non permittantur ab suo genere, dices de discerpto, quod permittitur ab suo genere? Dicit Rabi Aba bar Raba ꟸ R. Asse: Discerptum, quod permittitur ab suo genere, quid erit? Si dicatur: Unguesectio in holocausto volucris permittit Deo; vitiatum quoque in volucribus permittendo permittetur: Perfecti & mares in animali, at non perfecti & mares in volucribus, unguesectio in sacrificio pro peccato volucris permittit sacerdotibus, sacerdotes ex mensa Dei acquirunt: Atqui sic est objectio: Quod est paritas, quæ inter ea intercedit, quod sit vitium notum, dices de discerpto, cujus vitium non est notum? Quamobrem necessarius est textus. Et discerptum unde eruitur? Inde eruitur: *Ex iis quæ nutriunt Israel*. Ex eo, quod permissum est Israelitis. Ex eo quod dictum est: *Omne, quod transit sub virga*: Eruitur: Excludit discerptum, quod non concipit: Si necesse esset quod dictum est: *Ex iis quæ nutriunt Israel*; dicerem ad excludendum illud, cui non fuit tempus permissionis erit simile arbori præputiatæ, & heterogeneis vineæ, at illud, cui fuit tempus permissionis, dicam, quod fiat legitimum: Scribit textus: *Omne quod transit sub virga*. Si non scripsisset textus: *Omne quod transit sub virga*. Dicerem ad excludendum: Si fieret discerptum, & in fine sanctificaretur, esset simile decimæ, at si sanctificaretur, & in fine fieret discerptum, tempore quo sanctificatum est esset conveniens, ego dicerem quod esset legitimum. Scribit textus: *Ex bobus*: Necesse est.

MISNA: Sive munus peccatoris sive omnia munera si pugillet alienus, lugens, eo die lavandus, indigens vestibus, indigens expiatione, & qui non lavit manus & pedes, præputiatus, immundus, sedens, insistens super vasis, super animali, super pede socii sui, reprobat; si pugillet sinistra, erit illegitimum. Ben Bethera dicit; iterum pugillabit dextra. Si pugillet, & adscendat in ejus manum lapillus, aut granum fa-

או נרגר מלח או קורט של לבונה פסול
מפני שאמרו הקומץ היחור והחסר פסול
ואיזהו היתור שקמצו מבורץ וחסר שקמצו
בראשי אצבעותיו.

גמרא למה לי למיתנא אחר מנחת
חוטא ואחר כל המנחות ליתני כל המנחות
שקמצן זר ואונן לרבי שמעון איצטריך
דתניא אמר רבי שמעון בדין הוא שתהא
מנחת חוטא אינה טעונה שמן ולבונה שלא
יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה
שלא יהא קורבנה מהודר ובדין הוא שתהא
חטאת חלב טעונה נסכים שלא יהא חוטא
נשכר ומפני מה אינה טעונה שלא יהא
קרבנה מהודר סלקא דעתך אמינא הואיל
ואמר שמעון שלא יהא קרבנה מהודר כי
קמצי לה פסולין נמי תתכשר קא משמע
לן אי הכי התם נמי ליתני אחר חטאת
חלב ואחר כל הזבחים שקבל דמן זר ואונן
ולימא לרבי שמעון איצטריך אלא ביון
דתנא ליה כל ולא קתני חוץ כולהו משמע
איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל
ואוקימנא לרישא דלא כרבי שמעון סיפא
נמי דלא כרבי שמעון קא משמע לן אמר
רב זר שקמץ יחזיר והא אנן מין פסל מאי
פסל פסל עד שיחזיר אי הכי היינו בן
בתירא אי דאיתיה לקומץ בעיניה לא
פליגי רבנן עליה דבן בתירה כי פליגי
דחסר קומץ רבנן סברי לא יביא מתוך
ביתו וימלאנו בן בתירה סבר יביא מתוך
ביתו וימלאנו אי הכי בן בתירא אומר
יחזיר ויחזור ויקמוץ בימין בן בתירא אומר
יחזיר ויביא מתוך ביתו וימלאנו ויחזיר
ויקמוץ בימין מיבעי ליה כי קא אמר רב
לבן בתירא פשיטא מהו דתימא עד כאן
לא קא מכשר בן בתירא אלא בשמאל
אבל בשאר פסולין לא קא [משמע לן מא,
שנא שמאל דאשכחן לה הכשירא ביום
הכיפורים זר נמי אשכחן לה הכשירא
בשחיטה שחיטה לאו עבודה היא ולא

ſalis, aut fruſtulum thuris, erit illegitimum; Quia dixerunt; ſi pugillus redundet, & deficiat, erit illegitimus: Quinam eſt redundans. Si coacervans pugillet. Quinam eſt deficiens? Si ſummis digitis pugillet.

Gemara. Quid docet: Sive munus peccatoris, ſive omnia munera? Ut doceat, omnia munera ſi pugillet alienus, & lugens; juxta mentem R. Simeonis neceſſe eſt: Etenim extat traditio: Dicit R. Simeon: Æquum eſt, quod munus peccatoris non requirat oleum & thus, ne peccator inebrietur: Et qua de cauſa non requirit? Ne ejus oblatio ſit æſtimabilis; & æquum eſt, quod ſacrificium pro peccato adipis requirat libamina, ne peccator inebrietur; & qua de cauſa non requirit? Ne ejus oblatio ſit æſtimabilis. Et poteſt dici; quoniam dicit R. Simeon; ne ejus oblatio ſit æſtimabilis, ſi illam pugillent illegitimi, quod ſit legitima; Hoc nobis ſignificat, ſi ita eſt, ibi quoque dicendum erat; Sive de ſacrificio pro peccato adipis, ſive de cunctis ſacrificiis ſi ſpargat eorum ſanguinem alienus, & lugens; dicendumne eſt quod juxta mentem R. Simeonis ſit neceſſe? At quando docet omnia, & non docet excepto, ut omnia comprehendit, neceſſe eſt; Hic quoque quando docet omnia, & non docet excepto, ut omnia comprehendat, neceſſe eſt. Poteſt dici; Quoniam ſtatuitur juxta principium propoſitionis non juxta mentem Rabi Simeonis, finis quoque ſtatuetur non juxta mentem R. Simeonis; dicit nobis. Dicit Rab: Si pugillet alienus, reſtituet. Atqui nos legimus: Reprobat. Quid reprobat? Reprobat donec reſtituat: Si ita eſt: Hæc eſt ſententia ben Bethera; ſi veniat ad pugillandum in ejus conſpectu, non diſſentiunt de eo ſapientes; at diſſentit ben Bethera; Si deficiat munus, ſapientes putant, quod non adducet de domo ſua, & impleat; Ben Bethera putat, quod adducat de domo ſua, ut impleat; Non ita dicit ben Bethera: Iterum, atque iterum pugillabit dextra: Ben Bethera dicit: Iterum adducet de domo ſua, & implebit, atque iterum pugillabit dextra: Neceſſe eſt; Sic dicit Rab τῷ ben Bethera: Certumne eſt, quod dicis? Hactenus non probavit ben Bethera niſi ſiniſtra; at in reliquis illegitimis nobis non ſignificat: Quid variat? Siniſtra deprehenditur legitima in die expiationum, alienus quoque deprehenditur legitimus in mactatione; Mactatio non eſt miniſterium: Nonne? Ecce R. Zi-

והאמר רבי זירא אמר רב שחיטת פרה
בזר פסולה ואמר רב עלה אלעא וחזקיה
שאני פרה דקדשי בדק הבית הוא ולאו כל
דכן הוא קדשי בדק הבית בעי כהונה
קדשי מזבח לא בעי כהונה אמר רב שישא
בריה דרב אידי מידי דהוה אמר אורח
נגעים דלאו עבודה נינהו ובעי כהונה
ונילף מבמה וכי תימא מבמה לא ילפינן
והתניא מניין ליוצא שאם עלה לא ירד
שהרי יוצא כשר בבמה תנא זאת תורת
העולה סמיך ליה אלא טעם דאשמעינן רב
הא לאו הכי הוה אמינא בשאר פסולין
פסל בן בתירא והתניא רבי יוסי ברבי
יהודה ורבי אלעזר בר רבי שמעון אומר
מכשיר היה בן בתירא בכל הפסולין בולן
ותניא וקמץ משם ממקום שרגלי הזר
עומדות בעזרת ישראל בן בתירא אומר
מניין שאם קמץ בשמאל שיחזיר ויחזור
ויקמוץ בימין תלמוד לומר וקמץ משם
ממקום שקמץ כבר וכיון דקרא סתמא כתב
בה מה לי שמאל ומה לי שאר הפסולין
אלא הא קא משמע לן רב קמץ ואפילו
קדש ולאפוקי מהני תנאי דתניא רבי יוסי
בן יאסין ורבי יהודה הנחתום אמרו במה
דברים אמורים שקמץ ולא קידש אבל
קידש פסל ואיכא דאמרי קמץ אין קידש
לא במאן כהני תנאי ולאפוקי מתניתא
קמא מתקיף לה רב נחמן מאי קא סברי
הני תנאי אי קמיצת פסולין עבודה היא
אף על גב דלא עביד ליה מתן בלי אי
קמיצת פסולין לאו עבודה היא כי עבד
לה מתן כלי מאי הוה הדר אמר רב נחמן
לעולם עבודה היא ולא נגמרה עבודתה עד
דעביד לה מתן בלי אי הכי אפילו לא
קידש וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה
תקדוש ולפסול אמר רבי יוחנן זאת אומרת
כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת הא
מדעת מקדשין והא בעא מיניה ריש לקיש
מרבי יוחנן כלי שרת מהו שיקדשו פסולין
לכתחילה ליקרב ואמר ליה אין מקדשין
ליקרב אבל מקדשין ליפסל רב עמרם אמר

ra: Dicit Rab: Si mactetur vacca per alienum, erit illegitima: Et dicit Rabi Ela, Eliefer, & Ezechias: Diversum est in vacca, quæ erat de sanctitatibus instaurationis domus; Cum sanctitates instaurationis domus requirant sacerdotium, sanctitates altaris non requirent sacerdotium? Dicit Rabi Sissah bar R. Idi: Assimilat inspectioni plagarum, quæ non est ministerium, & requirit sacerdotium: Doceatur ab excelso: Num dices quod non sit docendum ab excelso? Atqui extat traditio: Unde probatur, quod eductum si adscendat, non descendet? Quia eductum est legitimum in excelso: Docet ex eo quod: *Hæc est lex holocausti*: Sit illi proximum. At ratio, quam nobis significat Rab, non ita est: Dicam: In ceteris illegitimis reprobat ben Bethera: Atqui extat traditio: R. Jose bar R. Jehuda, & R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Probat ben Bethera in omnibus illegitimis: Atqui extat traditio: Et pugillet ex loco, ubi pedes alieni consistunt in atrio Israelitarum. Ben Bethera dicit: Unde probatur si pugillet sinistra, quod iterum pugillet dextra? Ex eo quod dictum est: *Et pugillabit inde*. Ex loco, unde jam pugillavit. Et quoniam textus simpliciter scribit; quorsum sinistra, quorsum reliqui illegitimi? At hoc nobis significat Rab: Si pugillet, vel si sanctificet: At contra eruitur ex his doctoribus: Etenim extat traditio: Rabi Jose ben Joasin, & R. Jehuda pistor dixerunt: De quo hæc dicta sunt? Si pugillet, at non sanctificet; at si sanctificet, reprobat; & alii dicunt: Si pugillat, at non sanctificat; non est juxta mentem istorum doctorum, & contra Misnam priorem opposuit R. Nachman: Quid putant isti doctores? Si pugillatio illegitimorum est ministerium, vel si non indat in vas; si pugillatio illegitimorum non est ministerium, si indat in vas, quid erit? Iterum dixit R. Nachman: Semper erit ministerium; at non erit perfectum ministerium, nisi postquam indat in vas; si ita est, vel si non sanctificet. Num postquam restituerit pugillum in locum suum sanctificabitur, ut profanetur? Respondit Rabi Jochanan: Hoc dicis: In vase ministerii non sanctificant nisi ex scientia, ex scientia sanctificant. Atqui quæsivit Risch Lakisch a R. Jochanan: In vase ministerii num sanctificant illegitimi de industria ad offerendum? Respondit: Non sanctificant ad offerendum, sed sanctificant ad profanandum. R. Amram dicit: Sicut quando restituant in mensuram accumu-

la-

כנון שהחזירו לביסא נדושה ומקומץ היכי קמץ אלא כנון שהחזירו לביסא טפופה וכיון דקמץ ליה עבד ליה גומא כי מהדר לגויה דמנא קא מהדר ליה מכי מהדר ליה מנח ליה אדפנא דמנא ומניד ליה ונפל ממילא דנעשה במי שהחזירו הקוף אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא ולוקמה כנון שהחזירו לכלי המונח על גבי קרקע אמר ליה שמע מינה קומצין מכלי שעל גבי קרקע אמר ליה קא נגעת בבעיא דאיבעיא לן דרבי אבימי תני מנחות בי רב חסדא ואבימי בי רבי חסדא תני והאמר רב חסדא קולפי טאבי בלאי מאבימי עלה דהא שמעתא להכריז רצופין שלשים יום שני וחמשי ושני ששים יום אבימי מסכתא איתעקרא איתעקר ליה ואתא קמיה דרב חסדא לאדכורי גמריה ולישלח ליה וליתיה לגבי סבר הכי מסתייעא מילתא טפי פגע ביה רב נחמן אמר ליה כיצד קומצין אמר ליה מכלי זה אמר ליה וכי קומצין מכלי שעל גבי קרקע אמר ליה דמגבה ליה כהן כיצד מקדשין את המנחות אמר ליה נותנה לכלי זה וכי מקדשין בכלי שעל גבי קרקע אמר ליה דמגבה ליה כהן אמר ליה אם כן הוצרכתה שלשה כהנים אמר ליה ותהא צריכה שלש עשר בתמיד איתיביה זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי המוליך והמקטיר לאכל דבר שדרכו לאכל וכו׳ ואלו מגביה לא קתני תנא סדר עבודות נקט ולא סדר כהנים בעו מיניה מרב ששת מהו לקמוץ מכלי שעל גבי קרקע אמר ליה פוק חזי מה עבדין לגאו ארבעה כהנים נכנסין שנים בידם שני סדרים ושנים בידם שני בזיכין וארבעה מקדמין לפניהם שנים ליטול שני סדרים ושנים ליטול שני בזיכין ואילו מגביה את השלחן לא קתני לאו אמרה התם סדר עבודות נקט הכי נמי סדר עבודות נקט. מי דמי התם לא נחית למניינא דכהנים הכא נחית למניינא דכהנים אם איתא ליתני מגביה אלא שמע מינה קומצין מכלי שעל גבי קרקע שמע מינה אמר רבא פשיטא לי קומץ מכלי שעל גבי קרקע

latam, quando pugillat quomodo pugillabit? At ficut quando reftituunt in menfuram plenam, & quando pugillat, faciet foveam, quando reftituit intra vas reftituit, poftquam reftituat, & ponat in latere vafis, & moveat, & fponte cadat, confiderabitur quafi reftituerit fimia. Dixit R. Hieremias τῷ Rabi Zira: At ftatuatur, quafi reftituerit in vas pofitum fuper folo. Refpondit: Hinc eruitur: Pugillant de vafe pofito fuper folo: Refpondit: Attingis quæftionem, de qua a nobis quæfitum eft; Etenim R. Abimi docet de muneribus: Difcipulus R. Chafda & Abimi difcipulus R. Chafda docet: Et dicit R. Chafda. Colaphos multos pertuli ex Abimi propter hanc lectionem, ut proclamaret continuis trigintas diebus, & fecundo, & quinto, atque iterum fexaginta diebus; Abimi Mifachta oblivifcendo oblitus eft, & venit coram R. Chafda ut recordaretur, & eum docuit, & mifit ad eum, & venit apud eum, putans quod hoc fibi magis faveret: ei occurrit Rabi Nachman dicens: Quomodo pugillant? Refpondit: Ex hoc vafe: Dixit: Num pugillant ex vafe pofito fuper folo? Refpondit: Extollet facerdos. Dixit: Quomodo fanctificant munera? Refpondit. Ponet in hoc vafe: Num fanctificant in vafe pofito fuper folo? Refpondit: Extollet facerdos: Dixit: Si ita eft: Requirentur tres facerdotes: Refpondit: Atqui tredecim requirebantur in facrificio jugi. Objectio: Hæc eft regula generalis. Qui pugillat, & indit in vas, & incedat, & adolet eo pacto ut comedat, quod folet comedi &c. Quod extollat, non docuit doctor; ordinem minifteriorum comprehendit, at non ordinem facerdotum: Quæfierunt a Rabi Sefath: Quid fi pugillet de vafe pofito fuper folo? Refpondit: Ito & vide, quid faciant intus. Quatuor facerdotes introibant, duo tenentes manibus fuis duos ordines, & duo habentes manibus fuis duas acerras, & quatuor eos præcedebant, duo ad removendum duos ordines, & duo ad removendum duas acerras. Num extolleret menfam, non docet: Dixerunt: Ibi ordinem minifteriorum comprehendit: Hic quoque ordinem minifteriorum comprehendit: Num fimile eft? Ibi noluifti numerare facerdotes; & hic voluifti numerare facerdotes; fi venit ad docendum, extollet: Hinc eruitur. Pugillant de vafe pofito fuper folo: Hinc eruitur: Dicit Raba: Certum eft mihi, quod pugillet de vafe pofito fuper folo: Etenim fic invenimus

שכן מצינו בסילוק בזיכים מקדשים מנחה
בכלי שעל גבי קרקע שכן מצינו בסידור.
בזיכין בעי רבא קידוש קומץ מאי ממנחה
ילפינן לה או מדם ילפינן לה הדר פשטה
מדם ילפינן לה ומי אמר רבא הכי והא
אתמר קומץ שחלקו בשני כלים רב נחמן
אמר אינו קדוש ורבא אמר קדוש ואם
איתא לילף מדם הדר ביה רבא מההיא
ודם מגלן דלא קדוש לחצאה דתני רב
תחליפא בן שאול קידש פחות מכדי הזאה
בכלי זה ופחות מכדי הזאה בכלי זה לא
קידש ואיבעיא להון בדם מאי הילכתא היה
ומהילכתא לא ילפינן או דלמא התם
מאי טעמא דכתב וטבל במים הכא נמו
הכתיב וטבל בדם ואיתמר אמר רבי זריקא
אמר רבי אלעזר אף בדם לא קידש אמר
רבא תניא נמי הכי בפני כהן מניח וטבל
ולא מספיג בדם שיהא בדם שיעור טבילה
מעיקרו מן הדם מן הדם שבעינין ואיצטריך
למכתב וטבל ואיצטריך למיכתב בדם דאי
כתב רחמנא וטבל הוה אמינא אף על גב
דלא קיבל שיעור דהיינו הזאת שבעה
פעמים טבילות מעיקרו כתב רחמנא בדם
ואי כתב רחמנא בדם הוה אמינא אפילו
מוספיג כתב רחמנא וטבל מן הדם שבעינין
למעוטי מאי אמר רבא למעוטי שירים
שבאצבע מסייע ליה לרבי אלעזר דאמר
שירים שבאצבע פסולין אמר ליה רבין בר
רב אדא לרבא אמרי תלמידך אמר רב
עמרם תניא היה מזה ונתזה הזאה מידו
אם עד שלא הזה טעון כיבוס משהו אין
טעון כיבוס מאי לאו עד שלא נמר הזאתו
ומשנמר הזאתו שמע מינה דשירים
שבאצבע כשרים לא עד שלא יצתה מידו
הזאה טעון כיבוס ומשיצתה הזאה מידו
ונתזה ממה שנשאר אין טעון כיבוס

mus in oblatione acerrarum, quod ſanctificarent munus in vaſe poſito ſuper ſolo; Etenim ſic invenimus in ordine acerrarum: Quæſivit Raba; ſanctificationem pugilli num docebimus ex munere, an ex ſanguine docebimus? Reſpondit: Certe ex ſanguine docebimus: Et quid dicit Raba? Sic: Atqui dictum eſt: Pugillus ſi dividatur in duobus vaſis, R. Nachman dicit, non ſanctificatur; & Raba dicit: Sanctificatur: Si venit ad docendum ex ſanguine: Reſpondit Raba ex eo quod dictum eſt, ההיא: & de ſanguine unde probatur quod dimidiatus non ſanctificetur? Docet R. Tachalpha bar Saul: Si ſanctificet minus quam ſatis adſperſioni in hoc vaſe, & minus quam ſatis ſit adſperſioni in altero vaſe, non ſanctificatur: Quæſitum eſt: *In ſanguine*. Quid? Si eſt conſtitutio; ex conſtitutione non addiſcimus: Aut fortaſſe ibi qua de cauſa ſcriptum eſt: *Et immerget in aquis?* Hic quoque ſcriptum eſt: *Et immerget in ſanguine:* At dictum eſt: Dicit R. Zerika, dicit R. Elieſer: Vel in ſanguine non ſanctificatur. Dicit Raba: Traditio: Sic quoque coram ſacerdote deponit; *Et immerget:* Non abſterget: *In ſanguine:* Ut in ſanguine ſit menſura immerſionis a principio: *Ex ſanguine; ex ſanguine*; De quo agitur. Et ſcribendum fuit: *Et immerget:* Pariterque ſcribendum fuit: *In ſanguine*. Si enim ſcripſiſſet textus: *Et immerget*. Ego dicerem, vel ſi non acciperet menſuram, quia ſpargebat ſeptem vicibus: Immerſiones a principio ſcripſit textus: *In ſanguine:* Si non ſcripſiſſet textus: *In ſanguine:* Dicerem: Vel ſi abſtergeret: Idcirco ſcripſit textus: *Et immerget ex ſanguine. Ex ſanguine* de quo agitur: Ad excludendum: Quid dicit Raba ad excludendum? Reliquias quæ ſunt in digito: Favet τῷ R. Elieſer, qui dicit: Reliquiæ quæ ſunt in digito, ſunt illegitimæ. Dixit Rabin bar Rabi Ada τῷ Raba: Dixerunt diſcipuli tui. Dicit R. Amram: Traditio: Si ſpargat, & ſpargatur adſperſio de manu ſua, priuſquam adſpergat, requirit lotionem; at poſtquam adſperſerit, non requirit lotionem: Itane intelligendum? Priuſquam abſolvatur ejus adſperſio, & poſtquam abſoluta fuerit ejus adſperſio: Hinc eruitur, quod reliquiæ ſint legitimæ; at non priuſquam egrediatur adſperſio de manu ſua, requirit lotionem; at poſtquam exierit adſperſio de manu ſua, & adſpergatur; quod ex ea reliquum eſt, non requirit lotionem. Objecit Abaje: Poſtquam perfecerat adſperſiones,

איתיביה אביי נמר המלזות מקנח ידו
בנופה של פרה נמר אין לא נמר לא אמר
ליה נמר מקנח ידו לא נמר מקנח אצבעו
בשלמא נמר מקנח ידו בנופה של פרה
דכתב ושרף את הפרה לעצמו אלא לא
נמר מקנח אצבעו במאי מקנח דאי אמרה
בנופה של פרה איבעי ליה למתני מקנח
ידו ואצבעה בנופה של פרה מדלא קתני
הכי שמע מינה דלא בעי קינוח אמר
אביי בשפת מזרק כדכתב כפורי זהב וגו'
ומי אמר רבי אלעזר הכי והא איתמר
חביתי כהן גדול רבי יוחנן אמר אינה
קרושה ולחצאי רבי אלעזר אמר מתוך
שקרבה לחצאין קרושה לחצאין ואם
איתא לילף מדם וכי תימא רבי אלעזר
מילתא ממילתא לא נמר והא אמר
רבי אלעזר מנחה שקמצה בהיכל בשירה
שכן מצינו בסילוק בזיכי מנחה ממנחה
יליף מנחה מדם לא יליף ומנחה ממנחה
מי יליף והתניא עד שלא פרקה נפרס
לחמה הלחם פסול ואין מקטיר עליו את
הבזיכין משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול
ומקטיר עליו את הבזיכין ואמר רבי אלעזר
לא פירקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה
לפרק אף על פי שלא פרקה כמי שפרקה
דמיא ואמאי תיהוי כמנחה שחסרה קודם
קמיצה הא לא קשיא מנחה לא בריר
ברירה קומץ דידה והא בריר ברירה קומץ
דידה וכיון שהגיע זמנה לפרק כמאן
דפרקה דמיא אלא מעתה תיהוי בשירים
שחסרו בין קמיצה להקטרה דאין מקטירין
קומץ עליהן לאו פלוגתא נינהו רבי אלעזר
סבר לה כמאן דאמר שירים שחסרו בין
קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן גופא
חביתי כהן גדול רבי יוחנן אומר אינה
קדושה לחצאין ורבי אלעזר אמר מתוך
שקרבה לחצאין קרושה לחצאין אמר רבי
אהא מאי טעמא דרבי יוחנן אמר קרא
מנחה מחציתה הביא מנחה ואחר כך
חציה מיתיבי חביתי כהן גדול לא היו
באות חצאין אלא מביא עשרון שלם

nes, abstergebat manum suam in corpore vaccæ: Perfecitne an non perfecit? Respondit: Si perfecit, absterget manum suam, si non perfecerat, abstergebat digitum suum; Concedatur; Quando perfecerat, abstergebat manum suam in corpore vaccæ: Scriptum est enim: *Et comburet vaccam:* seorsim. At si non perfecerat, abstergebat digitum suum: Ubi abstergebat? Si dicas in corpore vaccæ: Docendum erat; abstergebat manum suam, & digitum suum in corpore vaccæ; quando ita non docet, hinc eruitur, quod non requirat abstersionem: Dicit Abaje: In ora crateris, sicut scriptum est: *Crateres aureos &c.* Et quid dicit R. Eliester? Sic: Atqui dictum est: Sartagines summi sacerdotis, R. Jochanan dicit, dimidiatæ non sanctificabantur: R. Eliesser dicit: Quoniam dimidiatæ offerebantur, dimidiatæ quoque sanctificabantur. At si docendum est ex sanguine. Num dices, quod rem ex re non doceat? Atqui dicit R. Eliesser: Si munus pugillet in templo, erit legitimum; Etenim sic invenimus in oblatione acerrarum: Munus ex munere docet, munus ex sanguine non docet: Et munus ex munere num docet? Atqui extat traditio: Priusquam removeatur, si frangatur panis, panis est illegitimus; neque super illo adolebit acerras: Si postquam fuerit remotus, frangatur panis, panis est illegitimus, & super illo adolebit acerras: Et dicit R. Eliesser: Non agitur de remotione absoluta; at quando advenit tempus removendi, vel si non fuerit remotus, habetur perinde ac fuerit remotus: Et cur debet esse sicut munus? Quando deficiat ante ejus pugillationem: Ecce non est oppositio: In munere non seligitur ipse pugillus; atqui seligitur ipse pugillus: Quando advenit tempus removendi, habetur perinde an fuerit remotus: At hinc erunt legitima; si deficiant inter pugillationem & adolitionem, non adolebunt super illis pugillum: Nonne? Est dissensio: Rabi Eliesser consentit cum eo, qui dicit: Si reliquiæ deficiant inter pugillationem & adolitionem, adolebit super illis pugillum: Fundamentum. Sartagines summi sacerdotis, R. Jochanan dicit, non sanctificabantur dimidiatæ; & R. Eliesser dicit: Quoniam offerebantur dimidiatæ, dimidiatæ quoque erant sanctificandæ. Dicit R. Acha: Quænam est ratio R. Jochanan? Dicit textus: *Munus, dimidium ejus.* Afferret munus: & postea dimidiabit: Oppositio: Sartagines summi sacerdotis non afferebantur dimidia-

וחוצהו ותניא אילו נאמר מנחה מחצית
הייתי אומר מביא חצי עשרון מביתו
שחרית ומקריב חצי עשרון מביתו ערבית
ומקריב תלמוד לומר מחציתה בבקר מחצה
משלם הוא מביא למצוה אמר ליה רב
גביהא מבי כתיל לרב אשי והא חוקה
כתיב בה אמר ליה לא נצרכה אלא
להביא שלם מביתו ומי אמר רבי יוחנן הכי
והא איתמר הפריש חצי עשרון ודעתו
להוסיף רב אמר אינו קדוש ורבי יוחנן
אמר קדוש ואם איתא לילף מחביתין וכי
תימא רבי יוחנן מילתא ממילתא לא
יליף והאמר רבי יוחנן שלמים ששחטן
בהיכל כשירין דכתיב ושחטו פתח אהל
מועד שלא יהא טפל חמור מעיקר דעתו
להוסיף שאני דתניא מלאים אין מלאים
אלא שלמים כלומר שאינו קדוש עד שיהא
עשרון שלם ואמר רבי יוסי אימתי בזמן
שאין דעתו להוסיף אבל בזמן שדעתו
להוסיף ראשון קדוש ורב בחביתין
כמאן סבירא ליה אי כרבי אלעזר לילף
מחביתין וכי תימא רב מילתא ממילתא
לא יליף והאמר רב מנחה קדושה בלא
שמן ובלא לבונה שכן מצינו בלחם הפנים
בלא לבונה שכן מצינו במנחת נסכים בלא
שמן ובלא לבונה שכן מצינו במנחת
חוטא על כרחיך רב כרבי יוחנן סבירא
ליה גופא אמר רב מנחה קדישה בלא
שמן ואין דינה כעשרון חסר שכן מצינו
בלחם הפנים בלא לבונה שכן מצינו
במנחת נסכים בלא שמן ובלא לבונה
שכן מצינו מנחת חוטא ושמן ולבונה
קרשי האי בלא האי והאי בלא האי שמן
שכן מצינו בלוג שמן של מצורע לבונה
שכן מצינו בלבונה הבאה בבזיכין ורבי
חנינא אמר לא זו קדושה בלא זו ולא
זו קדושה בלא זו ולרבי חנינא עשרון
למה נמשח והלא אינו עשוי אלא למדידת
קמח בלבד והקמח אינו קדוש בלא שמן
למנחת חוטא ולוג למה נמשח ללוג של
מצורע ואף שמואל סבר לה להא דרב

diatæ; at adducebat decimam integram, & dimidiabat. Atqui extat traditio: Si non dictum esset: *Munus*, *dimidium ejus*; ego dicerem: Adducet dimidiam decimam de domo sua mane, & offeret, & dimidiam decimam de domo sua vespera, & offeret. Idcirco dictum est: *Dimidium mane:* Dimidiam ex integra adducet juxta præceptum. Et dixit R. Gabia de schola Cathil τῷ R. Asse: Atqui *statutum* de illo scriptum est: Respondit: Non est necesse, nisi ut adducant integram de domo sua: Et quid dicit R. Jochanan? Sic. Atqui dictum est: Si separet dimidiam decimam, & cogitet addere; Rab dicit: Non sanctificatur; & R. Jochanan dicit: Sanctificatur: Si venit ad docendum ex sartaginibus, num dices, quod R. Jochanan rem ex re non doceat? Atqui dicit R. Jochanan: Pacifica si mactet in templo, sunt legitima; etenim scriptum est: *Et mactabit ipsum in ostio tentorii conventus:* Ne accessorium sit gravius principali. Si cogitet addere, diversum est: Etenim extat traditio: *Plena:* Non sunt plena nisi integra: Quasi dicat: Non sanctificatur, nisi quando decima fuerit integra: Et dicit Rabi Jose: Quando? Quando non cogitet addere; at quando cogitet addere, prima sanctificatur: Et Rab in sartaginibus juxta illius mentem putat; Si juxta mentem R. Eliesér, docendum erit ex sartaginibus: Num dices, quod Rab rem ex re non doceat? Atqui dicit Rab: Munus sanctificatur sine oleo, & sine thure; Etenim sic invenimus in pane facierum; sine thure; sic invenimus in munere libaminum; sine oleo, & sine thure, sic invenimus in munere peccatoris: Vel te invito Rab cum R. Jochanan consentit: Fundamentum. Dicit Rab: Munus sanctificatur sine oleo, neque judicatur sicut decima deficiens; quia sic invenimus in pane facierum; sine thure; quia sic invenimus in munere libaminum; sine oleo & sine thure, quia sic invenimus in munere peccatoris; Et oleum & thus sanctificantur. Hoc sine illo, & illud sine hoc; Oleum; quia sic invenimus in logo olei leprosi; Thus, quia sic invenimus de thure, quod affertur in acerris; & Rabi Chanina dicit; Hoc non sanctificatur sine illo, neque illud sine hoc sanctificatur: Et juxta mentem R. Chanina: Decima cur fuit uncta? Atqui non facta est nisi ad metiendum farinam duntaxat. Et farina non sanctificatur sine oleo in munere peccatoris: Et logus cur fuit unctus? Pro logo leprosi. Samuel quoque consentit cum Rab

דתנן כלי הלח מקדשים את הלח ומידת
היבש מקדשין את היבש ואין כלי הלח
מקדשין את היבש ולא מדת היבש
מקדשין את הלח ואמר שמואל לא שנו
אלא מדות אבל מזרקות של דם מקדשות
את היבש שנאמר שניהם מלאים סלת
בלולה בשמן למנחה אמר ליה רב אחא
מדפתי לרבינא מנחה לחה היא אמר ליה
לא נצרכא אלא ליבש שבה דהיינו
לבונה ואי סלקא דעתך קסבר שמואל אין
מנחה קדושה עד שיהו כולן יבש שבה
היכי משכחת לה והלא כולן לחין הן
מפני השמן אלא שמע מינה קסבר שמואל
האי בלא האי ואיבעית אימא מנחה
לגבי דם כיבש דמיא גופא אמר רבי
אלעזר מנחה שקמצה בהיכל כשירה שכן
מצינו בסילוק בזיכין מותיב רבי ירמיה וקמץ
משם ממקום שרגלי הזר עומדות בן
בתירא אומר מנין שאם קמץ בשמאל
שיחזיר ויקמוץ בימין תלמוד לומר וקמץ
משם ממקום שקמץ כבר איכא דאמרי
הוא מותיב לה והוא מפריק לה איכא
דאמרי אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה
בר תחליפא אסברא לך לא נצרכא אלא
להכשיר את כל עזרה כולה שלא תאמר
הואיל ועולה קדשי קדשים ומנחה קדשי
קדשים מה עולה טעונה צפון אף מנחה
טעונה צפון מה לעולה שכן כליל מחטאת
מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות
מאשם מה לאשם שכן מיני דמים מכולהו
נמי שכן מיני דמים אלא איצטריך סלקא
דעתך אמינא הואיל וכתיב והקריבה אל
הכהן והגישה אל המזבח וקמץ מה הגשה
בקרן דרומית מערבית אף קמיצה נמי
בקרן דרומית מערבית קמשמע לן גופא
אמר רבי יוחנן שלמים ששחטן בהיכל
כשירין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד
ולא יהא טפל חמור מן העיקר מיתיבי
רבי יהודה בן בתירא אומר מנין שאם

Rab: Etenim legimus: Vasa humidi sanctificabant humidum, & mensuræ sicci sanctificabant siccum; at vasa humidi non sanctificabant siccum, neque mensura sicci sanctificabat humidum; Et dicit Samuel: Non agimus nisi de mensuris. At crateres sanguinis sanctificabant siccum: Dictum est enim: *Ambo plena simul mixta oleo pro munere*. Dixit R. Acha ex Dephati τῷ Rabina: Munus humidum erat: Respondit: Non est necesse nisi sicco, quod in illo est: quod erat thus: Si putas, quod putat Samuel, quod munus non sanctificetur, donec totum in eo fuerit siccum: Quomodo invenitur? Atqui omnia humida sunt propter oleum: At hinc eruitur: Putat Samuel: Hoc sine illo: Et si velis dicam; Munus pro sanguine quasi siccum videtur: Fundamentum: Dicit R. Elieser: Si munus pugilletur in templo, erit legitimum; Etenim sic invenimus in oblatione acerrarum: Objecit R. Hieremias: *Et pugillabit inde*. Ex loco, ubi pedes alieni consistunt: Ben Bethera dicit: Unde probatur, si pugillet sinistra, quod iterum pugillet dextra? Ex eo quod dictum est: *Et pugillabit inde:* Ex loco, unde jam pugillavit: Alii dicunt, quod objecerit, & ipse solverit quæstionem: Alii dicunt, quod dixerit R. Jacob τῷ R. Hieremia bar Thechalipha; Tibi videtur non esse necesse, nisi ad faciendum legitimum totum atrium; quod non potes dicere. Quoniam holocaustum est sanctitas sanctitatum, & munus est sanctitas sanctitatum; Sicut holocaustum requirit aquilonem, ita pariter munus requiret aquilonem: Quid holocaustum, quod totum absumitur? At probari potest a sacrificio pro peccato. Quid sacrificium pro peccato, quod expiat pro iis, qui tenentur excidiis? At probari potest a sacrificio pro delicto. Quid sacrificium pro delicto, in quo sunt species sanguinum? At probatur potest ex omnibus. In omnibus quoque sunt species sanguinum: At necesse est: Si putas, dicam: Quoniam scriptum est: *Et afferet illud sacerdoti, qui admovebit illud ad altare, & pugillabit*. Sicut admotio fiebat in cornu australi occidentali, ita quoque pugillatio fieri debebat in cornu australi occidentali. Dicit nobis. Fundamentum. Dicit R. Jochanan: Sacrificia si mactet in templo, sunt legitima: Dictum est enim: *Et mactabit ipsum ad ostium tentorii conventus:* At non erit accessorium gravius principali: Objectio: Rabi Jehuda ben Bethera dicit: Unde probatur, vel si circumdederint alieni

 atrium,

הקיפו נכרים את העזרה שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין בקדשי קדשים ושירי מנחות תלמוד לומר בקדש הקדשים תאכלנו והא למה לי קרא לימא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן שלא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה שאין אדם אוכל במקום רבו כתב קרא הא לא כתב קרא לאו יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרינן איתמר בללה חוץ לחומה עזרה רבי יוחנן אמר פסולה ריש לקיש אמר כשירה ריש לקיש אמר כשירה דכתב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ מקמיצה ואילך מצוה כהונה לימד יציקה ובלילה שכשירה בזר ומדכהונה לא בעיא בפנים נמי לא בעיא ורבי יוחנן אמר פסולה כיון דעשיתו בכלי הא נהי דכהונה לא בעיא פנים מיהה בעיא תניא כוותיה דרבי יוחנן בללה זר כשירה חוץ לחומת העזרה פסולה. איתמר מנחה שחסרה קודם קמיצה רבי יוחנן אמר יביא מתוך ביתו וימלאנה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה רבי יוחנן אמר מבית מתוך ביתו וימלאנה קמיצה קבעה ליה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה קדושה כלי קביעה ליה. איתיביה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש חסר הלוג אם עד שלא יצק ימלאנו תיובתא. איתמר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה רבי יוחנן אמר מקטיר קומץ עליהן וריש לקיש אמר אין מקטיר קומץ עליהן אליבא דרבי אליעזר כולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דרבי יהושע דתנן נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה במדת רבי אליעזר כשירה במדת רבי יהושע פסול מאן דפסל כרבי יהושע ומאן דמכשר עד כאן לא אמר רבי יהושע התם אלא דלא אישתייר אבל היכא דאישתייר אפילו רבי

atrium, quod sacerdotes ingressi templum possint comedere sanctitates sanctitatum, & reliquias munerum? Ex eo quod dictum est: *In sancto sanctorum comedes eam.* Quorsum textus? Ad docendum, quod comedendum sit in atrio tentorii conventus; & non erit accessorium gravius principali: De ministerio, quod homo ministrat in loco domini sui, dixerunt: Ne sit accessorium gravius principali; De comestione, quam homo non comedit in loco domini sui: & rationem scribit textus; at non scribit textus; Ne sit accessorium gravius principali: Non dixerunt: Dicitur regula generalis: Extra murum R. Jochanan dicit: Erit illegitimum: R. Levi dicit: Erit legitimum: Risch Lakisch dicit: Erit legitimum. Scriptum est enim; *Et fundet super illo oleum, & dabit super illo thus:* Et postea: *Et adducet ad filios Aharon sacerdotes, & pugillabit:* A pugillatione & ulterius incumbit præceptum sacerdotibus: Docet, quod infusio, & commixtio sit legitima per alienum: Et quoniam sacerdotium non requirit, ne intus quidem requirit: Et R. Jochanan dicit: Est illegitimum; Postquam opus ejus est in vase, conveniens est quod sacerdotium non requirat, intus hinc requirit: Traditio juxta mentem R. Jochanan: Si misceat alienus, erit legitimum; extra murum erit illegitimum: Dicitur: Si munus deficiat ante pugillationem, Rabi Jochanan dicit: Adducet de domo sua, & implebit illud: Risch Lakisch dicit: Non adducet de domo sua, ut impleat; R. Jochanan dicit: Si adducat de domo sua, & impleat illud, pugillatio illi statuitur. Risch Lakisch dicit: Si non adducat de domo sua, ut illud impleat: sanctificatio vasis illud statuit. Objectio R. Jochanan contra R. Simeonem ben Lakisch: Si deficiat logus priusquam infundat, implebit illum: Objectio: Dicitur: Si reliquiæ deficiant inter pugillationem & adolitionem Rabi Jochan dicit: Adolebit pugillum super illis: Et Risch Lakisch dicit: Non adolebit super illis pugillum: Juxta mentem Rabi Elieser ex omnium consensu non est dissensio, at est dissensio juxta mentem R. Jehosua: Etenim legimus: Si ejus reliquiæ polluantur, si comburantur ejus reliquiæ, si amittantur ejus reliquiæ, juxta mentem R. Elieser, erit legitimum; juxta mentem R. Jehosua erit illegitimum: Qui reprobat consentit cum R. Jehosua; & qui probat; Hactenus non dixit ibi R. Jehosua, nisi quando sit reliquum; at quando non sit reliquum,

יהושע מודה לה תניא רבי יהושע אומר
כל הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית
בשר או כזית חלב זורק הדם כחצי זית
בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם
ובעולה אפילו בחצי זית בשר ובחצי זית
חלב זורק את הדם מפני שבעולה כולה
כליל ובמנחה אף על פי שכולה קיימת לא
יזרוק מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא
מנחת נסכים סלקא דעתך אמינא הואיל
ובהדי זבח אתיא כי גופיה דזבח דמיא
קמשמע לן ומאן דפסל שני הכא דאמר
קרא והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה
והקטיר המזבחה המנחה עד דאיתא לכולה
מנחה לא יקטיר ואידך מן המנחה מנחה
שהיא היתה כבר שלימה בשעת קמיצה
יקטיר אף על גב דהשתא אינה שלימה
איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש עד שלא
פרקה נפרס הלחם פסול ואין מקטיר עליו
את הבזיכין ואם משפרקה נפרס לחמה
הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין.
ואמר רבי אלעזר לא פרקה לא פרקה ממש
אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואף על פי
שלא פירקה אמר ליה הא מני רבי אליעזר
היא אמר ליה אנא אמינא לך משנה
שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר אי רבי
אליעזר מאי איריא נפרס אפילו שרוף ואבוד
נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה
ציבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגביה
אישתרי נמי חסרון אמר רב אדא בר
אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום דמי
ואין בעל מום בציבור . יתיב רב פפא
וקאמר להא שמעתא אמר ליה רב יוסף
בר שמעיה לרב פפא מי לא עסיקנן פליגי
דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר
דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא
מסלתה שאם חסר הכל שהוא פסולה
משמנה שאם חסרה כל שהוא פסול ותניא
אידך והנותרת מן המנחה פרט למנחה
שחסרה היא ושחסר קומצה ושלא הקטיר
מלבונתה כלום תרי קראי בחסרון למה
לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה

quum, vel R. Jehosua consentit. Traditio: R. Jehosua dicit: In cunctis sacrificiis in lege memoratis, si ex iis reliqua sit caro in quantitate olivæ, aut adeps in quantitate olivæ, sparget sanguinem, in quantitate dimidiæ olivæ de carne, in quantitate dimidiæ olivæ de adipe, non sparget sanguinem; At in holocausto vel in quantitate dimidiæ olivæ de carne, & de quantitate dimidiæ olivæ de adipe sparget sanguinem, quia holocaustum totum absumebatur; At in munere vel si totum conservetur, non sparget: In munere quodnam erit ejus ministerium? Dicit R. Papa: Munus libaminum, potest dici, quoniam affertur cum sacrificio, ipsi sacrificio sit simile: Dicit nobis. At qui reprobat, variat in hoc loco: Etenim dicit textus: *Et separabit sacerdos ex munere memorialis, & offeret ad altare*. Munus, priusquam afferatur totum, munus non adolebit: Et alia opinio: *Ex munere*. Munus, quod jam fuerit integrum tempore pugillationis, adolebit, vel si nunc non sit integrum. Objectio R. Jochanan contra Risch Lakisch; si priusquam removeatur, frangatur panis, panis erit illegitimus, & super eo non adolebit acerras; at si postquam fuerit remotus, frangatur panis, panis sit illegitimus, & super eo adolebit acerras: Et dicitur R. Elieser; Non agitur de absoluta remotione; at quando advenit tempus removendi, vel si non removeat: Dixit: Cujusnam hæc sententia est? R. Elieser: Respondit: Ego tibi dico Misnam integram; & tu mihi memoras R. Elieser? Si R. Eliefer, quid docet? Si frangatur, vel si comburatur, & amittatur, pariter probat: Tacuit. Cur tacuit? Dicendumne est quod sit diversum in cœtu? Quoniam illi permittitur immundities, permittetur etiam defectus: Dicit R. Ada bar Aba: Hoc dicis: Defectus est similis vitiato, at vitiatum non est in cœtu: Objecit R. Papa dicens: Juxta hanc traditionem dixit R. Joseph bar Semajah τῷ R. Papa: De quo agimus? Dissensio est R. Jochanan, & Risch Lakisch: de munere manipuli cœtus est dissensio: Dicit R. Malachia; Docet; de ejus simila si desit quantalacunque, erit illegitimum: De ejus oleo si desit quantulacunque erit illegitimum: At alia est traditio: *Et residuum ex munere*: Excludit munus, quod deficiat, & quando deficiat ejus pugillus, & quando nihil adoleat de ejus thure: Duo textus de defectu; quorsum? Alter agit de munere, quod deficiat ante ejus pugillationem, & alter de reliquiis, quæ defe-

וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דרבי יוחנן בתרויהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אימא ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאף על גב דמקטיר קומץ עליהן אותן שירים אסורים לאכילה דאיבעית להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת ולא הנותרת מן הנותרת ורבי ינאי אמר מהמנחה מנחה שהיתה כבר . קמץ בשמאל . מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית כאן שמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתב ואימא אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתב כאן שמאלית ואין אחר שמיגלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתב בשמן דמצורע עשיר למה לי דהא כתב על דם האשם חד להכשיר צדדין וחד ליפסל צידי צדדין על דם האשם על מקום דם האשם למאי אתא הני צריכי אי כתב רחמנא על דם האשם הוה אמינא איתיה אין ניתקנה לא כתב רחמנא על מקום ואי כתב רחמנא על מקום הוה אמינא דוקא ניתקנה אבל איתיה אימא הויא חציצה קמשמע לן על דם האשם . אמר רבא מאחר דכתב על דם האשם ועל מקום האשם וכתיבא ימנית בדם על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית וכתיבי בשמן דמצורע עשיר ועני למה לי לא אמר רבא יד יד לקמיצה רגל רגל לחליצה אוזן אוזן

cerint inter ejus pugillationem & ejus adolitionem : At eſt objectio R. Jochanan de ambobus ; Non alter agit de munere , quod defecerit ante ſuam pugillationem ; Etenim adducebat ex domo ſua , & implebat ; ſi minus , non alter agit de reliquiis , quæ defecerint inter pugillationem , & adolitionem ; licet ſuper illis adoleverit pugillum , tamen reliquiæ erunt eſu interdictæ : Et quæſitum eſt juxta verba illius qui dicit : Si deficiant reliquiæ inter pugillationem & adolitionem , & ſuper illis adoleverit pugillum , num erunt comedendæ? Dicit Zehiri ; dicit textus : *Et reſiduum :* Non autem reſiduum ex reſiduo : Et R. Inai dicit : *Ex munere :* Munus quod jam fuit : Si pugillet ſiniſtra . Unde probatur ? Dicit R. Zira : Dicit textus : *Et offeret munus , & implebit manum ſuam ex eo :* Hæc manus non conſtat, quænam ſit. Quando vero dicit : *Et accipiet de logo olei , & infundet ſuper manum ſacerdotis ſiniſtram :* Hic memoratur ſiniſtra : Ecce ubicunque memoratur manus , non erit niſi dextra : Atqui ejus cauſa ſiniſtra alia erat ſcribenda ; & dicam : Non eſt excluſio poſt excluſionem , niſi ad includendum aliam ſiniſtram : Scribitur hic ſiniſtra , at non poſtea ſiniſtra ; Et dicam contra : Sicut hic ſiniſtra, ita pariter ex communi ſenſu ſiniſtra ; Quater ſiniſtræ deſcribatur , bis in paupere , & bis in divite : Reſpondit Rabi Hieremias τῷ R. Zira : *Super pollicem manus ejus dextræ , & ſuper pollicem pedis ejus dextri :* Scriptum eſt in oleo leproſi : Dives quorſum ? Ecce ſcriptum eſt : *Super ſanguine ſacrificii pro delicto :* Alter ad faciendum legitima latera , & alter ad reprobandum latera laterum : *Super ſanguine ſacrificii pro delicto : Super loco ſanguinis ſacrificii pro delicto ;* Cur hæc adducuntur ? Neceſſe eſt : Etenim ſi textus non ſcripſiſſet : *Super ſanguine ſacrificii pro delicto*: Ego dicerem : Non erat dirigendus : Non ſcribit textus *: Super loco :* Si ſcripſiſſet textus : *Super loco :* Ego dicerem ; præciſe erat dirigendus : At dicam : Erat diſcrimen : Hoc nobis dicit *: Super ſanguine ſacrificii pro delicto* . Dicit Raba : Poſtquam ſcriptum eſt *: Super ſanguine ſacrificii pro delicto ; & ſuper loco ſacrificii pro delicto ;* Et deſcribitur dextra in ſanguine ſuper pollice manus ejus dextræ, & ſuper pollice pedis ejus dextri , & deſcribuntur in oleo leproſi dives & pauper ; quorſum ? At dicit Raba : Manus , manus ad pugillationem, pes, pes ad diſcalceationem , auris,

לרציעה שמאלית דעני למאי אתא אמר
רב שישא בריה דרב אידי לפסול ימין
דכהן במצורע שלא תאמר ומה במקום
שלא נתרבתה שמﭏ נתרבתה ימין במקום
שנתרבתה שמﭏ אינו דין שנתרבתה ימין
ואירך שמﭏית ויד ורגל ימנית דעני למאי
אתא לכדתנא דבי רבי ישמעﭏ כל פרשה
שנאמרה ונשנית לא נשנת אלא בשביל
דבר שנתחדש בה אמר רבה בר בר חנה
אמר רבי שמעון בן לקיש כל מקום
שנאמרה אצבע וכהונה אינה ﭏא ימין
קס״ד אצבע וכהונה בענן כדכתב ולקח
הכהן מדם החטאת באצבעו ונמר ממצורע
דכתב וטבל הכהן את אצבעו הימנית הרי
קמיצה דלא כתיבא בה ﭏא כהונה ותנן
קמץ בשמﭏ פסול אמר רבא או אצבע
או כהונה אמר ליה אביי הרי הולכת
איברים לכבש דכתב בהו כהונה דכתב
והקריבה הכהן את הכל המזבחה ואמר
מר זו הולכת איברים לכבש ותנן הרגל
של ימין ובית עורה לחוץ כי אמרינן או
אצבע או כהונה בדבר המעכב בכפרה והרי
קבלה דבר המעכב כפרה הוא וכתב ביה
כהונה דכתב והקריבו בני אהרן הכהנים
את הדם זו קבלת הדם ותנן קבל בשמﭏ
פסל ורבי שמעון מכשיר לרבי שמעון
קאמרת רבי שמעון תרתי בעי ומי בעי רבי
שמעון תרתי והתניא רבי שמעון אומר
כל מקום שנאמרה יד אינה ﭏא ימין
אצבע אינה ﭏא ימין אצבע לא בעיא
כהונה כהונה בעיא אצבע אלא כהן למה
לי בכהונו. והרי זריקה דלא כתב ביה ﭏא
כהונה ותנן זרק בשמﭏ פסל ולא פליג רבי
שמעון אמר אביי פליג בברייתא דתניא
קבל בשמﭏ פסול ורבי שמעון מכשיר זרק
בשמﭏ פסל ורבי שמעון מכשיר. וﭏא הא

ris, auris ad perfossionem; Sinistra pauperis qua de causa venit? Dicit R. Sissa bar R. Idi ad reprobandum dextram sacerdotis in leproso; Ne diceres; Si ubi non includitur sinistra, includitur dextra, hic ubi includitur sinistra, non erit æquum ut includatur dextra? Alia expositio. Sinistra, & manus, & pes dexter pauperis qua de causa venit? Juxta id quod docet schola Rabi Ismael. Omnis sectio, quæ memoratur, si varietur, non variatur, nisi propter rem, quæ in illa innovatur. Dicit Raba bar bar Chana: Dicit R. Simeon ben Lakisch: Ubicunque memoratur digitus, & sacerdotium, non erit nisi dexter: Si putas quod digitus & sacerdotium requiratur, sicut scriptum est: *Et accipiet sacerdos de sanguine sacrificii pro peccato digito suo &c.* Ex leproso probatur, de quo scriptum est: *Et immerget sacerdos digitum suum dextrum:* At in pugillatione non scriptum est nisi sacerdotium: Atqui legimus: Si pugillet sinistra, erit illegitimum: Dicit Raba: Aut digitus, aut sacerdotium: Si sacerdotium; dicit Abaje: Ecce in adductione membrorum ad clivum scriptum est sacerdotium: Scriptum est enim: *Et offeret sacerdos omne ad altare:* Et dicit Mor: Hæc est adductio membrorum ad clivum. Atqui legimus: Pedem dextrum, & locum pellis extrinsecus: Quando dixerunt; Aut digitus, aut sacerdotium; dixerunt de re, quæ impedit expiationem: Atqui acceptio sanguinis erat res, quæ impediebat expiationem, & scriptum est in ea sacerdotium: Scriptum est enim: *Et offerent filii Aharon sacerdotes sanguinem:* Hæc est acceptio sanguinis: Atqui legimus: Si accipiat sinistra, erit illegitimum. Et Rabi Simeon probat: Juxta mentem R. Simeonis dicis: R. Simeon duo quæsivit. Et quid quæsivit R. Simeon? Duo. Atqui extat traditio: Rabi Simeon dicit: Ubicunque memoratur manus, non erit nisi dextra; digitus non erit nisi dexter: Digitus non requirit sacerdotium, sacerdotium requirit digitum. At sacerdos quorsum? In suo sacerdotio. Atqui extat adspersio, de qua non scriptum est nisi sacerdotium: Atqui legimus: Si spargat sinistra, erit illegitimum: At non dissentit R. Simeon: Dicit Abaje: Dissentit in Baraitha. Etenim extat traditio: Si accipiat sinistra, erit illegitimum; & R. Simeon probat. Si spargat sinistra, erit illegitimum; & R. Simeon probat: Atqui hoc est, quod dicit Raba: Manus manus ad pugillationem; quorsum? Ex sacerdotio eruitur;

דאמר רבא יד יד לקמיצה למה לי
מכהונה נפקא חד לקומה וחד לקידוש
קומץ לרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ
ולמאן דאמר נמי בעי קידוש קומץ לרבי
שמעון ובשמאל לאכשורי מבשר יד יד
דרבא למה לי אי לקמיצה גופה איבא
דרבי שמעון מדרבי יהודה בריה דרבי חייא
נפקא דאמר רבי יהודה בריה דרבי חייא
מאי טעמא דרבי שמעון דאמר קרא קדש
קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעורדה
ביד עבודה בימין כחטאת בא לעובדה
בכלי עובדה בשמאל כאשם לא נצרכא
לקומץ דמנחת חוטא סלקא דעתך אמינא
הואיל ואמר רבי שמעון שלא יהא
קורבנו מהודר כי קמיץ לה נמי בשמאל
תתכשר קמשמע לן.

מתניתא קמץ ועלה בידו צרור או
גרגר מלח או קורט לבונה פסול.

גמרא כל הני למה לי צריכא דאי
תנא צרור משום דלאו בת הקרבה היא
אבל מלח דבת הקרבה היא אימא תתכשר
ואי תנא מלח דלא איקבע בהדי מנחה
מעיקרא שאינו מלא אלא הקומץ בלבד
אבל לבונה דאיקבע בהדי מנחה מעיקרא
אימא תתכשר קמשמע לן. מפני שאמרו
הקומץ החסר או היתר פסול. מאי אריא
משום חסר ויתר ותיפוק לי משום חציצה
אמר רבי ירמיה מן הצד אמר ליה אביי
לרבא כיצד קומצין אמר ליה כדקמצי
אינשי איתיביה זו זרת זו קמיצה זו אמה
זו אצבע זו גודל אלא להשוות כלומר קומץ
מלא היד כדי שלא יהא חסר ואחר כך
מוחק באצבע קטנה מלמטה היכי עביד
אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב חופה
שלש אצבעותיו עד שמגיע על פס ידו
וקומץ תניא נמי הכי מלא קומץ יכול
מבורץ תלמוד לומר בקומצו אי בקומצו
יכול בראשי אצבעותיו תלמוד לומר מלא
קמצו הא כיצד חופה שלש אצבעותיו על
פס ידו וקומץ במחבת ובמרחשת מוחק
בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה

tur; Altera ad statuendum, & altera ad sanctificationem pugilli; Juxta mentem R. Simeonis non requiritur sanctificatio pugilli; & juxta mentem illius qui dicit; Requiritur quoque sanctificatio pugilli: Juxta mentem R. Simeonis; & sinistram ad faciendum legitimum probat: Manus manus Raba quorsum? Si pro ipsa pugillatione, juxta mentem R. Simeonis: Ex mente R. Jehuda bar R. Chijah eruitur: Etenim dicit Rabi Jehuda bar Chijah: Quaenam est ratio R. Simeonis? Dicit textus: *Sanctum sanctorum illud sicut sacrificium pro peccato, & sicut sacrificium pro delicto:* Si veniat ad ministrandum manu, ministrabit dextra, & erit sicut sacrificium pro peccato; veniat ad ministrandum in vase, ministrabit sinistra, & erit sicut sacrificium pro delicto. Potest dici, quod dicat R. Simeon: Quoniam ejus oblatio non erat aestimabilis, vel si pugillet sinistra, erit legitima; nobis significat.

Misna. Si pugillet, & adscendat in ejus manum lapillus, aut frustum salis, aut granum thuris, erit illegitimum.

Gemara: Haec omnia qua de causa? Necesse est: Si docuisset de lapillo, qui non offertur, at sal qui offertur, ego dicerem, quod esset legitimum: & si docuisset de sale, quod non statuitur cum munere ab initio, quia non est plenus nisi pugillus duntaxat; At thus, quod statuitur cum munere a principio, dicerem, quod esset legitimum. Hoc nobis dicit: Qua de causa dixerunt, si pugillus deficiat, aut redundet, quod sit illegitimus? Quid docet? Propter defectum, & superfluum: Et mihi probatur propter discrimen: Dicit R. Hieremias ex latere. Dixit Abaje τῷ Raba: Quomodo pugillant? Respondit: Sicut homines pugillant: Objectio: Haec est spithama, illa est pugillatio, hic est cubitus, ille est digitus, hic est pollex; non nisi ad aequiparandum: quasi dicat: Pugillus plenitudo manus, ne sit deficiens; & postea abradebat digito parvo inferius. Quomodo faciebat? Dicit R. Zutra bar Tobia: Dicit Rab: Incurvabat tres suos digitos, donec perveniret ad volam manus, & pugillabat. Traditio: sic quoque extat: *Plenitudinem pugilli sui*. Crederem accumulatum? Idcirco dictum est: *Pugillo suo*. Si pugillo suo, crederem summis digitis? Idcirco dictum est: *Plenitudinem pugilli sui*. Quomodo? Incurvabat tres suos digitos super volam manus, & pugillabat in sartagine, & in clibano, abradebat pollice superius, & parvo digito inferius; Et hoc erat ministerium dif-

וזהו עבודה קשה שבמקדש זהו ותו לא
והאיכא מליקה והאיכא חפינה ﭏ זהו
אחת מעבודות קשות שבמקדש אמר רב
פפא פשיטא לי מלא קומצו כדקמצי
אינשי בעי רב פפא קמץ בראשי אצבעותיו
מאי מן הצדדין מאי ממטה למעלה מאי
תיקו אמר רב פפא פשיטא לי מלא
חפניו ברחפני אינשי בעי רב פפא חופן
בראשי אצבעותיו מהו מן הצדדין מהו חפן
בזו ובזו וקרבן זו אצל זו מהו תיקי בעי
רב פפא דבקיה לקומץ בדפניה דמנא מאי
תוך כלי בעינן והאיכא או דילמא הנחה
בתוכו בעינן וליכא תיקו בעי מר בר רב
אשי הפכיה למנא ודבקיה לקומץ ברעיתא
דמנא מאי הנחה בתוכו בעינן והאיכא או
דילמא כתיקנו בעינן וליכא תיקו.

מתניתא ביצר הוא עושה פושט אח
אצבעותיו על פס ידו ריבה שמנה חסר
שמנה חיסר לבונתה פסולה.

גמרא היכי דמי ריבה שמנה אמר רבי
ﭏעזר כגון שהפריש לה שני לונין ולוקמה
כגון דעריב בה שמן דחולין ושמן דחברתה
וכי תימא שמן דחולין ושמן דחבירתה לא
פסל מתקיף לה רב זוטרא בר טוביא
ﭏ מעתת מנחת חוטא דפסל בה שמן
היכי משכחת לה אי דירה הא לית לה
אי דחולין ודחבירתה הא אמרת לא פסל
ואי אמרת דאפריש לה שמן כיון דלית
לה שמן כלל חולין נינהו ורבי ﭏעזר לא
מיבעיא קאמר לא מבעיא דחולין
ודחבירתה דפתיל אבל הפריש לה שני
לוגין הואיל והאי חזי ליה והאי חזי ליה
אימא לא ליפסול קא משמע לן ומנא
ליה לרבי ﭏעזר אמר רבא מתניה קשתיה
מאי איריא דתני ריבה שמנה ליתני ריבה
לא שמן ﭏ הא קא משמע לן דאף
על גב דהפריש להן שני לוגין. חיסר
לבונתה. תנו רבנן חסרה ועמדה על קורט
אחד פסולה על שני קרטין כשירה דברי

difficillimum in sanctuario. Hoc, & non aliud præterea? Atqui erat unguesectio, erat pugillatio: At hoc erat unum ex ministeriis difficillimis in sanctuario: Dicit Rabi Papa: Certum est mihi: *Plenitudinem pugilli sui*; sicut homines pugillant: Quæsivit R. Papa: Si pugillet summis digitis, quid erit? Si ab lateribus, quid erit? Si ab inferiori ad superiorem partem; quid erit? Quæstio non est soluta: Dixit R. Papa: Certum est mihi: *Plenitudinem pugilli sui*; sicut homines pugillant: Quæsivit R. Papa: Si pugillet summis digitis, quid erit? Si ab lateribus; quid erit? Si pugillet ex hoc, & ex illo, & admoveat alterum alteri; quid erit? Quæstio non est soluta. Quæsivit R. Papa. Si adhæreat pugillus lateri vasis, quid erit? Intra vas quærimus; & est, aut fortasse si ponat intra illud quærimus, at non est: Quæstio non est soluta: Quæsivit Mor bar R. Asse: Si evertat vas, & adhæreat pugillus in parte inferiori vasis, quid erit? Intra illud quærimus, & est; aut fortasse juxta institutum suum quærimus; at non est: Quæstio non est soluta.

MISNA. Quomodo faciebat? Inclinabat digitos suos super volam manus suæ; Si redundet oleum, si deficiat oleum, si deficiat thus, erit illegitimum.

GEMARA. Quomodo erat simile? Si redundet oleum? Dicit Rabi Eliesar: Quando pro illo separet duos logos, & pro illo constituat; quando cum illo misceat oleum profanum, & oleum compositionis: Num dices, quod oleum profanum, & oleum compositionis non reprobet? Objecit R. Zutra bar Tobia; At hinc munus peccatoris reprobat oleum: Ubi deprehendis? Si ipsum, ecce illi non est, si oleum profanum & compositionis, ecce dixisti, non reprobat: At si dicas; si separet illi oleum, cum illi nullo modo sit oleum, profanum erit: Et R. Eliesar, non quæritur, dicit, non quæritur, quod oleum profanum, & oleum compositionis reprobat: At si illi separet duos logos, quoniam hoc est illi conveniens, & illud est illi conveniens, dicam: non reprobabit; nobis significat. Et unde probat? Juxta mentem R. Eliesar. Dicit Raba: Misna difficilis est: Quid docet? Docet: Si redundet oleum; ut explicetur; si multiplicet illi oleum; At nobis significat. Vel si illi separet duos logos. Si deficiat thus. Tradiderunt sapientes: Si deficiat, & consistat in uno grano, est illegitimum, si in duobus granis erit legi-

רבי יהודה רבי שמעון אומר על קורט
אחד כשירה פחות מכאן פסולה והתניא
רבי שמעון אומר קומץ לבונה שחסר כל
שהו פסול תני קורט לבונה שחסר כל
שהוא פסול ואיבעית אימא כאן בלבונה
הבאה עם המנחה כאן בלבונה הבאה
בפני עצמה אמר רבי יצחק בר יוסף אמר
רבי יוחנן שלש מחלוקת בדבר רבי מאיר
סבר קומץ בתחילה וקומץ בסוף ורבי יהודה
סבר קומץ בתחילה ושני קרטין בסוף ורבי
שמעון סבר קומץ בתחילה וקורט אחד
בסוף ושלשתן מקרא אחד דרשו את כל
הלבונה אשר על המנחה רבי מאיר סבר
עד דאיתא ללבונה דאיקבעה בהדי מנחה
מעיקרא ורבי יהודה סבר כל ואפילו חד
קורט את לרבות קורט אחר ורבי שמעון
את לא דריש ואמר רבי יצחק בר יוסף
אמר רבי יוחנן מחלוקת בלבונה הבאה עם
המנחה אבל בלבונה הבאה בפני עצמה
דברי הכל קומץ בתחילה וקומץ בסוף להכי
איצטריך אשר על המנחה דבהדי מנחה
אין בפני עצמה לא ואמר רבי יצחק בר
יוסף אמר רבי יוחנן מחלוקת בלבונה הבאה
עם המנחה אבל בלבונה הבאה בבזיכין
דברי הכל שני קמצין בתחילה ושני קמצין
בסוף פשיטא מהו דתימא כיון דבהדי
לחם אתיא כאשר על המנחה דמיא קא
משמע לן פליגי בה רבי אמי ורבי יצחק
נפחא חד אמר מחלוקת בלבונה הבאה
עם המנחה אבל בלבונה הבאה בפני עצמה
דברי הכל קומץ בתחילה וקומץ בסוף וחד
אמר כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו . חסר
לבונתה . הא יתיר כשירה והתניא יתיר
פסולה אמר רמי בר חמא כגון שהפריש
לה שני קמצין ואמר רמי בר חמא הפריש
לה שני קמצין ואבד אחד מהן קודם
קמיצה לא הוקבעו אחר קמיצה הוקבעו
אמר רמי בר חמא הפריש ארבעה קמצין
לשני בזיכין ואבדו שנים מהן קודם סילוק
בזיכין לא הוקבעו לאחר סילוק בזיכין
הוקבעו הא תו למה לי היינו הך מהו

gitimum; verba R. Jehuda. R. Simeon dicit: In uno grano, erit legitimum, minus hoc, erit illegitimum. Atqui extat traditio: Rabi Simon dicit: Si pugillus thuris deficiat quantuluncunque, erit illegitimus. Traditio: Si granum thuris deficiat quantuluncunque, erit illegitimum. Si dicas; hic agitur de thure, quod affertur cum munere, at ibi de thure, quod affertur seorsim. Dicit R. Isaach bar Joseph; dicit Rabi Jochanan: Tres in hoc dissentiunt: Rabi Meir putat pugillum in principio, & pugillum in fine; & R. Jehuda putat pugillum in principio, & duo grana in fine; & R. Simeon putat pugillum in principio, & unum granum in fine: Et isti tres textum unum exponunt, *Omne thus, quod est super munere*. Rabi Meir putat, donec afferatur thus, quod statuitur cum munere a principio. Et Rabi Jehuda putat *omne* vel unum granum: את ad includendum unum granum; at R. Simeon את non exposuit: Et dicit Rabi Isaach bar Joseph; dicit R. Jochanan: Dissensio est de thure, quod affertur cum munere, at de thure, quod affertur seorsim, omnes conveniunt, quod pugillus sit in principio, & pugillus in fine: Hac de causa dicendum fuit: *Quod est super munere*: Cum munere, maxime, at non seorsim: Et dicit R. Isaach bar Joseph; dicit R. Jochanan: Dissensio est de thure, quod affertur cum munere; at in thure, quod affertur cum acerris, omnes consentiunt, quod sint duo pugilli in principio, & duo pugilli in fine; perspicuum est; Quid? Dices: quando simul panis afferatur assimilatur: *Quod est super munere*: Nobis significat. In hoc dissentiunt R. Meir, & R. Isaach faber ferrarius: Alter dicit: Dissensio est de thure, quod affertur cum munere, at in thure, quod affertur seorsim, omnes conveniunt, quod fiat pugillus in principio, & pugillus in fine: Et alter dicit: Sicut in hoc est dissensio, ita pariter in illo est dissensio: Si deficiat ejus thus: Ecce si redundet, erit legitimum; Atqui extat traditio: Si redundet, erit illegitimum. Dicit Rame bar Chama: Quando illi separet duos pugillos, & dicit Rame bar Chama; si illi separet duos pugillos, & unus ex iis amittatur, ante pugillationem non statuet, post pugillationem statuet: Dicit Rame bar Chama: Si separet quatuor pugillos pro duobus acerris, & & duo ex iis amittantur, ante oblationem acerrarum non statuet, post oblationem acerrarum statuet: Præterea quorsum

דתימא כיון דבריר קומץ דירה כיון שהגיע זמנה לפורקה כמאן דפריקה דמיא קמשמע לן.

מתניתא הקומץ את המנחה לאכול שיריה בחוץ או כזית משיריה בחוץ להקטיר קומצה בחוץ או כזית קומצה בחוץ או להקטיר לבונתה בחוץ פסול ואין בו כרת לאכל שירים למחר או כזית משיריה למחר להקטיר קומצה למחר או כזית מקומצה למחר או להקטיר לבונה למחר פיגול וחייבין עליו כרת זה הכלל כל הקומץ הנותן בכלי המוליך המקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקריב המתיר במצותו כיצד קרב המתיר במצותו קמץ בשתיקה נתן בכלי הוליך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו נתן בכלי והוליך והקטיר בשתיקה או שקמץ ונתן בכלי והילך והקטיר חוץ למקומו או שקמץ נתן בכלי והילך והקטיר חוץ למקומו זהו שלא קירב המקטיר כמצותו מנחת חוטא ומנחת קנאות שקמצן שלא לשמן נתן בכלי והילך והקטיר חוץ לזמנו או שקמץ חוץ לזמנו נתן בכלי והילך והקטיר שלא לשמן או שקמץ ונתן בכלי והילך וחקטיר שלא לשמן זהו שלא קרב המתיר במצותו לאכול כזית בחוץ כזית למחר בזית למחר כזית בחוץ כחצי כזית בחוץ כחצי כזית

sum hoc quod dicis? Quando seligatur ipse pugillus. Quando advenerit tempus removendi quasi remotum reputatur: Nobis significat.

MISNA: Si pugillet munus eo pacto; ut comedat ejus reliquias foris, aut quantitatem olivæ de ejus reliquiis foris, aut ut adoleat ejus pugillum foris, aut quantitatem olivæ de ejus pugillo foris, aut ut adoleat ejus thus foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; ut comedat reliquias die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus reliquiis die crastino, ut adoleat ejus pugillum die crastino, aut quantitatem olivæ de ejus pugillo die crastino, aut adoleat thus die crastino, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Hæc est regula generalis: Qui pugillat, & ponit in vase, & qui incedit, & qui adolet eo pacto ut comedat quod solet comedi, atque adoleat, quod solet adoleri extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio, dummodo offerat permittens juxta institutum suum: Quomodo offertur permittens juxta institutum suum? Si pugillet cum silentio, & ponat in vase, & incedat, & adoleat extra tempus suum, aut si pugillet extra tempus suum, ponat in vase, & incedat, & adoleat cum silentio, aut si pugillet, & ponat in vase, & incedat, & adoleat extra tempus suum; hic est qui offert permittens juxta institutum suum: Quomodo non offert permittens juxta institutum suum? Si pugillet extra locum suum, si ponat in vase, & incedat, & adoleat extra tempus suum, aut si pugillet extra tempus suum, ponat in vase, & incedat, & adoleat extra locum suum; aut si pugillet, ponat in vase, & incedat, & adoleat extra locum suum: Hic est qui non offert permittens juxta institutum suum: Si munus peccatoris, & munus zelotypiarum pugillet sine suo nomine, si ponat in vase, & incedat, & adoleat extra tempus suum, aut si pugillet extra tempus suum, si ponat in vase, & incedat, & adoleat sine suo nomine; aut si pugillet, & ponat in vase, & incedat, & adoleat sine suo nomine: hic est qui non offert permittens juxta institutum suum; Eo pacto ut comedat quantitatem olivæ foris, quantitatem olivæ die crastino, quantitatem olivæ die crastino, quantitatem olivæ foris, quantitatem dimidiæ olivæ foris, quantitatem dimidiæ olivæ die crastino, quanti-

למחר כחצי כזית למחר כחצי כזית בחוץ
פסול ואין בו כרת אמר רבי יהודה זה
זכלל אם מחשבת הזמן קדמה למחשבת
המקום פיגול וחייבין עליו כרת אם מחשבת
המקום קדמה למחשבת הזמן פסול ואין
בו כרת וחכמים אומרים זה וזה פסול ואין
בו כרת.

גמרא איבעיא להו לדברי האומר
שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר
קומץ עליהן וקיימא לן דאוהן שירים
אסורים באכילה מהו דתהני להו הקטרה
למיקבעינהו בפיגול וליפקינהו מידי מעילה
אמר רב הונא אפילו לרבי עקיבא דאמר
זריקה מועלת ליוצא הני מילי יוצא דאיתי
בעיניה ופסולה מחמת דבר אחר הוא אבל
חסרון דפסולה דגופיה הוא לא מהניא
ליה הקטרה אמר ליה רבא ארבה אפילו
לרבי ﭏיעזר דאמר אין זריקה מועלת ליוצא
הני מילי יוצא דליתיה בפנים אבל חסרון
דאיתיה בפנים מהניא ליה הקטרה אמר
רבא מנא אהינא לה דתנן הקומץ את
המנחה לאכל שיריה בחוץ או כזית משיריה
בחוץ ותני רבי חייא הקומץ את המנחה
ולא תני או בזית מאי טעמא לא תני
או בזית לאו כגון דחסרו שיריים וקמו להו
אכזית וכיון דבמתן כלי בהילוך ובהקטרת
לא מתני ליה או כזית אשיריים בקמיצה
נמי לאכול שיריים לא תני או כזית וקתני
סיפא דרבי חייא פיגול וחייבין עליו כרת
ﭏמא מהניא להו הקטרה אמר ליה אביי
לא הא מני רבי ﭏיעזר היא דתנן הקומץ
והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן
משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן
כזית בחוץ חייב ורבי ﭏיעזר פוטר עד
שיקריב את בולו כיון דבהקטרת קמיצה
לא מתני ליה או כזית מקמצה בחוץ
בשירים נמי לא מתני ליה או כזית אי
רבי ﭏעזר האי להקטיר קומצה להקטיר

titatem dimidiæ olivæ die craſtino, quantitatem dimidiæ olivæ foris, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii. Dicit R. Jehuda: Hæc eſt regula generalis: Si cogitatio temporis antecedat cogitationem loci, erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio, ſi cogitatio loci antecedat cogitationem temporis, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; & ſapientes dicunt: Utrumque eſt illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii.

GEMARA. Quæſitum eſt juxta verba illius qui dicit: Si reliquiæ deficiant inter pugillationem & adolitionem, ſuper illis adoletur pugillus; & nobis confirmatur, quod ipſæ reliquiæ ſint eſu interdictæ: Quid illis proderit adolitio? Ut ſtatuantur in abominando, & educantur a poteſtate prævaricationis. Dicit Rabi Huna: Etiam juxta verba R. Akiba, qui dicit: Adſperſio imputatur educto: Hoc agitur de educto quod ſit in ejus conſpectu, & fiat illegitimum propter rem aliam, at deficienti, quod per ſe ſit illegitimum, non proderit adolitio. Reſpondit Raba: Contra vel juxta verba R. Elieſer, qui dicit: Adſperſio non imputatur educto; Hoc agitur de educto, quia eductum non eſt intus, at deficienti, quod eſt intus, proderit adolitio. Dicit Raba: Quid dicam? Etenim legimus: Si pugillet munus, ut comedat ejus reliquiis foris, aut quantitatem olivæ de reliquiis foris; & docet R. Chijah: Si pugillet munus; At non docet: Aut quantitatem olivæ. Qua de cauſa non docet: Aut quantitatem olivæ? Non quando deficiant reliquiæ, & conſerventur in quantitate olivæ, & quando ponat in vaſe, & incedat, & adoleat: non docet. Aut quantitatem olivæ de reliquiis in pugillatione quoque ut comedat reliquias: non docet; Aut quantitatem olivæ, & docet: Finis propoſitionis eſt R. Chijah: Erit abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio: Itaque illis proderit adolitio: Reſpondit illi Abaje; minime: Cujuſnam hæc ſententia eſt? R. Elieſer: Etenim legimus: Pugillum, & thus, & ſuffitum, & munus ſacerdotum, & munus ſacerdotis uncti, & munus libaminum ſi ex iis offerat in quantitate olivæ foris, tenetur. Et Rabi Elieſer abſolvit, donec offerat totum: Quomodo in adolitione pugillationem non docet: tum quantitatem olivæ poſtquam pugillaverit foris in reliquiis, etiam non docet; Aut quantitatem olivæ; ſi hæc eſt ſententia Rabi Elieſer, ad adolendum ejus pugillum, ad adolendum ejus pugillum,

קומצה ולבונתה מיבעי ליה דתנן הקומץ
והלבונה שהקריב את אחר מהן בחוץ חיב
ורבי ﭏעזר פוטר עד שיקריב את שניהם
לא נצרכא ﭏא לקומץ דמנחת חוטא
ואיכפל תנא לאשמועיה קומץ דמנחת
חוטא אין וכן כי אתא רב דימי אמר רבי
ﭏעזר קומץ דמנחת חוטא הוא ורבי
ﭏעזר היא הדר אמר רבא לא ומילתא
היא דאמורי דתניא קדש קדשים הוא
שאם נפרסה אחת מהן חלותיה כולן
פסולות הא יצאת הני דאיכא גוואי
כשירות מן שמעת ליה המר זריקה מועלת
ליוצא רבי עקיבא היא וקאמר נפרסה
לא אמר ליה אביי מי קתני הא יצאת
דילמא הא נטמאת הנך כשירות מאי
טעמא דמרצה ציץ אבל יצאת לא ורבי
ﭏעזר היא דאמר אין זריקה מועלת ליוצא
ובדין הוא דאיבעי ליה למיתנא נמי
יצאת והאי דקתני נפרסה הא קמשמע
לן דאפילו נפרסה דאיתי בפנים לא מהניא
ליה הקטרה אבל לרבי עקיבא דאמר
זריקה מועלת ליוצא אפילו חסרון נמי
מהניא ליה הקטרה.

מתניתא לאכול כחצי זית ולהקטיר
כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה
מצטרפין.

גמרא טעמא דלאכל ולהקטיר הא
לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול
מצטרף והקתני סיפא לאכול דבר שדרכו
לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר דבר
שדרכו לאכול את שאין דרכו לאכול לא
מאן תנא אמר רבי ירמיה הא מני
רבי ﭏעזר היא דאמר מחשבין מאבילת
אדם למזבח ומאכילת מזבח לאדם דתנן
הקומץ את המנחה לאכול דבר שאין דרכו
לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר
כשר ורבי ﭏעזר פוסל אביי אמר אפילו
תימא רבנן לא תימא הא לאכול
ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אלא אימא
הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול
ומאי קמשמע לן הא בהדיא קתני ליה
לאכול כזית בחוץ וכזית למחר כזית למחר

lum, & thus requiritur: Etenim legimus: De pugillo & thure si unum offerat ex iis foris, tenetur; & Rabi Elieser absolvit, donec ambo offerat: Non requiritur nisi pro pugillo muneris peccatoris: Et repetit doctor, ut nobis significet pugillum muneris peccatoris: Si ita est: Quando venit R. Dimi; Dixit R. Elieser: Pugillus muneris peccatoris est; Et R. Elieser hæc sententia est: Iterum dixit Raba: Non: Et hoc est quod dixerunt: Etenim extat traditio: *Sanctum sanctorum illud*: Etenim si una ex ejus placentis frangatur, omnes sunt illegitimæ: Si educatur, quoniam erant intus, erunt legitimæ: Cujusnam hæc est lectio, qui dicit: Adspersio prodest educto? est R. Akiba; & dicit: Non si frangatur: Dixit Abaje: Quid docet? Ecce si educatur, fortasse profanabitur, istæ erunt legitimæ: Qua de causa? Quia expiat lamina; At non si educatur: Et Rabi Elieser hæc sententia est, qui dicit: Adspersio educto non prodest: Et æquum erat ut doceretur etiam de educto: Et hoc docet: Si frangatur; Nobis dicit: Vel si frangatur, cum esset intus, illis non proderat adolitio: At juxta mentem R. Akiba: qui dicit: Adspersio proderat educto, deficienti quoque proderit adolitio.

MISNA. Eo pacto ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, atque ut adoleat quantitatem dimidiæ olivæ, erit legitimum, quia comestio & adolitio inter se non coalescunt.

GEMARA. Ratio est ut comedat, & adoleat; At ut comedat, & comedat quod solet comedi, coalescit: Et docet finem propositionis: Ut comedat quod solet comedi, ut adoleat quod solet adoleri, quod solet comedi, maxime, at non quod non solet comedi: Iste doctor dicit: Dicit R. Hieremias: Cujusnam hæc sententia est? R. Elieser, qui dicit: Cogitant a comestione hominis ad altare, & a comestione altaris ad hominem. Etenim legimus: Si pugillet munus eo pacto, ut comedat, quod non solet comedi, atque ut adoleat, quod non solet adoleri; erit legitimum; & R. Elieser reprobat: Abaje dicit: Vel si dicas hanc esse sententiam sapientum, non potes dicere: Ut comedat, atque ut comedat quod non solet comedi: At dicam: Ut comedat, & comedat quod solet comedi: Quid nobis dicit? Perspicue docet; ut comedat quantitatem olivæ foris, & quantitatem olivæ die crastino, quantitatem olivæ die crastino, & quantitatem oli-

וכזית בחוץ כחצי זית בחוץ וכחצי זית
למחר כחצי זית למחר וכחצי זית בחוץ
פסול ואין בו כרת הא תו למה לי אי
לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול קמשמע
לן דמצטרף מרישא דסיפא שמעת מינה
דקתני כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר
פסול הא כחצי זית למחר וכחצי זית
למחר פיגול אי לאכול ולהקטיר דהיא
גופא קא משמע לן מדיוקא דרישא
שמעת מינה דהשתא מה לאכול ולאכול
דבר שאין דרכו לאכול אמרה לא מצטרף
לאכול ולהקטיר מיבעיא אין לאכול
ולהקטיר איצטריכא ליה סלקא דעתך
אמינא התם הוא דלא כי אורחיה
קמחשב אבל הכא דבהכי כי אורחיה
קמחשב ובהאי כי אורחיה קא מחשב
אימא ליצטרף קא משמע לן.

פרק שני

מתניתא הקומץ את המנחה לאכול
שיריה או להקטיר קומצה למחר מודה
רבי יוסי בזה שהוא פיגול וחייבין עליו
כרת להקטיר לבונתה למחר רבי יוסי אומר
פסול ואין בו כרת וחכמים אומרים פיגול
וחייבין עליו כרת אמרו לו מה שינה זו
מן הזבח אמר להן שהזבח דמו ובשרו
ואימוריו אחד ולבונה אינה מן המנחה.

גמרא למה לי למיתנא מודה רבי
יוסי בזו משום דקא בעי למיתנא סיפא
להקטיר לבונתה למחר רבי יוסי אומר
פסול ואין בו כרת מהו דתימא טעמא
דרבי יוסי משום דקסבר אין מפגלין בחצי
מתיר ואפילו רישא נמי קא משמע לן
דבהא מודה . להקטיר לבונתה למחר רבי
יוסי אומר פסול ואין בו כרת. אמר ריש
לקיש אומר היה רבי יוסי אין מתיר מפגל

væ foris , quantitatem dimidiæ olivæ foris , & quantitatem dimidiæ olivæ die crastino , quantitatem dimidiæ olivæ die crastino , & quantitatem dimidiæ olivæ foris , erit illegitimum , at in eo non erit pœna excidii : Præterea quorsum ? Si eo pacto ut comedat , atque ut comedat , quod solet comedi , nobis dicit , quod coalescat , ex principio propositionis ; finem intellexisti ex eo, quod docetur: Quantitatem dimidiæ olivæ foris , quantitatem dimidiæ olivæ die crastino , erit illegitimum: Ecce quantitatem dimidiæ olivæ die crastino , & quantitatem dimidiæ olivæ foris , erit abominandum : Si ut comedat, atque ut adoleat, quod est fundamentum, nobis significat; postquam principium propositionis hinc intellexisti , jam vero quid dicit , ut comedat, atque ut comedat quod non solet comedi quod non coalescat: Ut comedat, atque ut adoleat ; dicendumne est? maxime; ut comedat, atque ut adoleat necesse est: Potest dici; Ibi agitur quando ita non sit consuetudo ut cogitet ; At hoc loco , quoniam hic est consuetudo ut cogitet , & ibi est consuetudo ut cogitet, dicam : Ut debeat coalescere, nobis significat.

CAPUT II.

MISNA : Si pugillet munus eo pacto ut comedat ejus reliquias , aut ut adoleat ejus pugillum die crastino , consentit R. Jose in hoc, quod sit abominandum , & ejus causa teneantur excidio : Ut adoleat thus die crastino : R. Jose dicit : Erit illegitimum ; & in eo non erit pœna excidii : Et sapientes dicunt: Erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio : Dixerunt illi : In quo differt hoc a sacrificio? Respondit : Quia in sacrificio ejus sanguis, & caro, & adipes unum sunt, at thus non est ex munere.

GEMARA. Cur docendum fuit ? Consentit R. Jose in hoc , propterea quod docendus erat finis propositionis ; ut adoleat thus die crastino ; R. Jose dicit ; erit illegitimum , & in eo non erit pœna excidii : Quid ? Si dicas , quod ratio Rabi Jose sit , quod putet : Non faciunt abominandum in dimidio permittentis ; Vel in principio quoque propositionis nobis significat , quod in hoc conveniat : Ut adoleat thus die crastino : Rabi Jose dicit : Erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii. Dicit Risch Lakisch : Dicit R. Jose : Permittens non facit abominandum permit-

את המתיר וכן אתה אומר בשני בזיכי לבונה של לחם הפנים שאין מתיר מפגל את המתיר מאי וכן אתה אומר מהו דתימא טעמא דרבי יוסי בלבונה משום דלאו מינה דמנחה היא אבל בשני בזיכי לבונה דמינה ההדדי נינהו אימא מפגלי אהדדי קא משמע לן ומי מצית אמרת טעמא דרבי יוסי בלבונה לאו משום דלאו מינה דמנחה היא והא קתני סיפא אמרו לו מה שינתה מן הזבח אמר להן הזבח דמו ובשרו ואיטוריו אחד ולבונה אינה מן המנחה מאי אינה מן המנחה אינה בעיכוב מנחה דלאו כי היכי דמעכב להו קומץ לשירים דימטה דלאו מתקטר קומץ לא מתכלי שירים הכי נמי מעכב לה ללבונה לא איבעי מקטר ברישא ואי בעי האי מקטר ברישא ורבנן כי אמרי אין מתיר מפגל את המתיר נבי שחט אחד מן הכבשים לאכול מחבירו למחר דאמרת שניהם כשרים הני מילי היכא דלא איבקעו בחד מנא כחד דמי אמר רבי ינאי לקוט לבונה בזר פסול מאי טעמא אמר רבי ירמיה משום הולכה צנעו בה קסבר הולכה שלא ברגל שמה הולכה והולכה בזר פסולה אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר בשלמא קומץ היינו שוחט מוליך נמי היינו מוליך מקטיר היינו זורק אלא נותן בכלי מאי קא עביר אילמא משום דדמי לקבלה מי דמי התם ממילא הכא קא שקיל ורמי לא לאו משום דכיון דלא סניא ליה דלא עבד לה עבודה חשובה היא על כורחיך משוי לה כי הולכה לא לעולם דדמי לקבלה ודקא קשיא לך התם ממילא הכא קא שקיל ורמי מכדי קדושה כלי הוא מה לי ממילא מה לי קא שקיל ורמי.

מתניתא שחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר הקטיר שני בזיכין לאכול אחד מן הסדרים למחר רבי יוסי אומר אותו החלה ואותו הסדר שחישב עליו

mittens: Et ſimiliter tu dicis in duabus acerris thuris panis facierum, quod permittens non faciat abominandum permittens: Quid? Et ſimiliter tu dicis: Quid? Si dicas, quod ratio R. Joſe in thure ſit, quod non ſit de ſpecie muneris, at de duabus acerris thuris, quæ ſunt inter ſe ex eadem ſpecie, dicam quod inter ſe faciant abominandum; Hoc nobis ſignificat. Num potes dicere, quod ratio R. Joſe in thure ſit, quod non ſit ex ſpecie muneris? Atqui docet finem propoſitionis: Dixerunt illi: In quo differt a ſacrificio? Reſpondit: In ſacrificio ejus ſanguis, & caro, & adipes unum ſunt, at thus non eſt ex munere: Quid non eſt ex munere? Non impedit munus: At ubi impedit pugillus reliquias diei? quando non adoleatur pugillus, non poſſunt comedi reliquiæ; hic quoque impedit thus; At adolendus erat in principio, & hoc adolendum erat in principio: Et ſapientes ſic dicunt: Permittens non facit abominandum permittens: Si mactet unum ex agnis, ut comedat de altero die craſtino, dicis, quod ambo ſint legitimi; Hoc intelligitur, quando non ſtatuerit in uno vaſe, at ſi ſtatuerit in uno vaſe ſicut unum reputabuntur: Dicit R. Inai. Si colligatur thus per alienum, erit illegitimum: Qua de cauſa? Dicit Rabi Hieremias; Quia inceſſus eſt occultus; Putat, quod inceſſus ſine pede vocetur inceſſus; & inceſſus per alienum eſt illegitimus. Dicit R. Mare: Nos quoque legimus. Hæc eſt regula generalis: Qui pugillat, & ponit in vaſe, & incedit, & adolet: Concedatur: Qui pugillat, ille ipſe mactat; Qui incedit quoque ille ipſe incedit; Qui adolet, ille ipſe ſpargat: At qui ponit in vaſe quomodo conſideratur? Si dicas, quod aſſimiletur acceptioni: Num aſſimilatur? Ibi ſponte ſua, hic accipit, & projicit: At non ea de cauſa, quod ſit multum, non conſiderabitur miniſterium æſtimabile; vel te invito æquiparatur acceptioni, hic quoque quoniam non erat multum, non conſiderabitur miniſterium æſtimabile; Quia inceſſus nunquam aſſimilatur acceptioni: Et quoniam eſt tibi objectio, ibi ſponte ſua, hic accipit, & projicit; Poſtquam ſanctificavit vas, quorſum ſponte ſua, quorſum accipit, & projicit?

Misna. Si mactet duos agnos, ut comedat unam ex placentis die craſtino; ſi adoleat duas acerras, ut comedat unum ex ordinibus die craſtino: R. Joſe dicit: Hæc placenta, & hic ordo, de quo cogitavit, erit abominandus,

פינול וחייבין עליו כרת והשני פסול ואין
בו כרת וחכמים אומרים זה וזה פינול
וחייבין עליו כרת.

גמרא אמר רב הונא אומר היה רבי
יוסי פינול בירך של ימין לא נתפגלה ירך
של שמאל מאי טעמא איבעית אימא סברא
ואי בעית אימא קרא איבעית אימא סברא
לא עדיפא מחשבה ממעשה טומאה אילו
איטמי חד אבר מי איטמי ליה כוליה
ואיבעית אימא קרא והנפש האוכלת ממנה
עונה תשא ממנו ולא מחבירו איתיביה רב
נחמן לרב הונא וחכמים אומרים לעולם אין
בו כרת עד שיפגל בשתיהן בכזית בשתיהן
אין באחת מהן לא מני אילימא רבנן אפילו
באחת מהן נמי אלא פשיטא רבי יוסי אי
אמרת בשלמא חד גופא הוא משום הכי
מצטרף אלא אי אמרת תרי גופי נינהו מי
מצטרפי הא מני רבי היא דתניא השוחט
את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו וכן
חבירו לאכול חצי זית מחלה זו רבי אומר
אומר אני שזה כשר טעמא דאמר חצי
חצי אבל אמר כזית משתיהן מצטרף ורבי
אליבא דמאן אי אליבא דרבנן אפילו באחת
מהן נמי אי אליבא דרבי יוסי הדר קושיין
לדוכתיה לעולם אליבא דרבנן ולא תימא
עד שיפגל בשניהן אלא אפילו באחת מהן
ולאפוקי מדרבי מאיר דאמר מפגלין בחצי
מתיר קמשמע לן דלא אי הכי מאי לעולם
אי אמרת בשלמא בשתיהן ובשניהן ורבי
יוסי היא ולאפוקי מדרבי מאיר ומדרבנן
קאתי היינו דקאמר לעולם אלא אי אמרת
רבנן ולאפוקי מדרבי מאיר מאי לעולם
ועוד הא אמר רב אשי תא שמע רבי
אומר משום רבי יוסי פיגל בדבר הנעשה
בחוץ פיגל בדבר הנעשה בפנים לא פיגל
כיצד היה עומד בחוץ ואומר הריני שוחט

dus, & ejus causa tenentur excidio, & secundus erit illegitimus, & in eo non erit pœna excidii: Et sapientes dicunt: Uterque erit abominandus, & ejus causa tenentur excidio.

GEMARA. Dicit R. Huna: Dicit R. Jose: Si fiat abominandum in latere dextro, non fiet abominandum in latere sinistro: Qua de causa? Si velis dicam, ex conjectura, & si velis dicam, ex textu: Si velis dicam ex conjectura: Non est præstantior cogitatio opere immunditiei; Si polluatur unum membrum, num totum polluitur? Et si velis dicam ex textu: *Et anima comedens ex eo, delictum portabit: Ex eo*, non ex ejus socio: Objecit R. Nachman coram R. Huna: Et sapientes dicunt: Nunquam in eo est pœna excidii donec fiat abominandum in ambobus in quantitate olivæ, in ambobus maxime, at non in uno ex illis: Cujusnam hæc sententia est? Juxta mentem sapientum, vel in uno ex illis; At certum est quod sit opinio R. Jose: si dicas; Concedatur, quando sit unum corpus; hac de causa coalescit. At si dicas: Duo corpora illa sunt, num coalescent? Cujusnam hæc sententia est? Rabi: Etenim extat traditio: Si mactet agnum, ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ de placenta hujus, & similiter si mactet alterum, ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ de placenta illius; Rabi dicit: Ego dico, quod iste sit legitimus: Ratio est, quod dicit: Dimidium, dimidium; at si dicat; quantitatem olivæ ex ambabus; coalescit, & includit: Cujusnam hæc sententia est? Si juxta mentem sapientum; vel in una ex illis: similiter si juxta mentem R. Jose, iterum objiciunt ad ejus sententiam; semper erit juxta mentem sapientum: Neque dicas donec fiat abominandum in ambobus, vel in uno ex illis: Atqui contra ex mente R. Meir, qui dicit: Faciunt abominandum in dimidio permittentis; Dicit nobis quod ita non sit: Si ita est, quid semper? Si dicas, concedatur in ambabus, & in ambobus quod sit sententia R. Jose: At contra ex mente R. Meir & sapientum adducitur: Hoc ipsum est quod dicit: semper: At si dicas: Hæc est sententia sapientum; At contra ex mente Rabi Meir: Quid semper? Et præterea dicit R. Asse: Veni & audi. Rabi dicit nomine Rabi Jose: Si fiat abominandum in re, quæ perficitur foris, erit abominandum; in re, quæ perficitur intus, non erit abominandum. Quomodo? Si stans foris dicat: Ecce ego macto eo pacto, ut spargam de ejus

על מנת להזור מדמו למחר לא פיגל
שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים היה
עומד בפנים ואומר הריני מזה על מנת
להקטיר אימורין למחר ולשפוך שירים
למחר לא פיגל שמחשבה בפנים בדבר
הנעשה בחוץ הוה עומד בחוץ ואמר הריני
שוחט על מנת לשפוך שיריים למחר
ולהקטיר אימוריו למחר פיגל שמחשבה
בחוץ ברבר הנעשה בחוץ לשפוך שירים
לאיפגולי מאי אילימא לאיפגולי דם דם מי
מיפגל והתנא ט״ו דברים שאין חייבין עליהן
משום פיגול הקומץ הלבונה והקטרת ומנחת
כהנים ומנחת נסכים ומנחת כהן משיח
והדם אלא פשיטא לאפגולי בשר השתא
ומה התם דלא חשיב ביה בבשר גופיה
אמר רבי יוסי מיפגל הכא דחשיב ביה
בזביחה גופיה לא כל שכן דפיגל בירך
ימין פיגל בירך שמאל ועוד האמר רבינא
תא שמע הקומץ את המנחה לאכל שיריה
או להקטיר קומצה למחר מודה רבי שמעון
בזו שפיגול וחייבין עליו כרת להקטיר
קומצה לאיפגולי מאי אלימא לאיפגולי
קומץ קומץ מי מפגל והתנן ט״ו דברים
שאין חייבין עליהן משום פיגול הקומץ כו׳
אלא פשיטא לאיפגולי שיריים השתא ומה
התם דלא חשיב בהו בשיריים גופיה
מיפגלי הכא דחשיב בהו בזביחה גופא לא
כל שכן אלא אמר רבי יוחנן היינו טעמא
דרבי יוסי הכתוב עשאן גוף אחד והכתוב
עשאן שני גופין גוף אחד דמעכבי אהדדי
שני גופין דאמר רחמנא הא לחודה עבידה
והא לחודה עבידה ערבינהו מתערבין
דהכתוב עשאן גוף אחד פלגינהו מיפלגי
דהכתוב עשאן שני גופין בעי רבי יוחנן
פינול בלחמי תודה מהו במנחת מאפה
מהו תנא ליה רב תחליפא ממערבא וכן
אתה אומר בלחמי תודה וכן אתה אומר
במנחה מאפה תנו רבנן בשעת שחיטה

ejus sanguine die crastino, non erit abominandum, quia ejus cogitatio foris est de re, quæ perficitur intus: Si stans intus dicat: Ecce ego spargam eo pacto ut adoleam adipes die crastino, & effundam reliquias die crastino: Non erit abominandum, quia ejus cogitatio intus est de re, quæ perficitur foris: si stans foris dicat: Ecce ego macto eo pacto, ut effundam reliquias die crastino, & adoleam adipes die crastino: Erit abominandum, quia ejus cogitatio foris est de re, quæ perficitur foris: Ut effundat reliquias ut faciant abominandum. Quid? Num dicendum ut faciant abominandum sanguinem? Sanguis num facit abominandum? Atqui extat traditio: Hæc sunt, quorum causa non tenentur nomine abominandi, pugillus, & thus, & suffitus, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum, & sanguis: At certum est, quod faciant abominandam carnem: Jam vero quid ibi, ubi de ipsa carne non cogitat? Dicit R. Jose: Facit abominandum hoc loco, ubi cogitat de ipsa immolatione nonne multo magis: si fiat abominandum in latere dextro fiet abominandum in latere sinistro? Et præterea dicit Rabina: Veni & audi: Si pugillet munus, ut comedat ejus reliquias, aut ut adoleat ejus pugillum die crastino; consentit in hoc R. Simeon, quod sit abominandum, & ejus causa teneantur excidio: Ut adoleat ejus pugillum ut fiat abominandum: Quid? Num dicendum ut faciat abominandum pugillum? Pugillus num facit abominandum? Atqui legimus: Hæc sunt, quorum causa non tenentur nomine abominandi, pugillus &c. At certum est quod faciat abominandum reliquias: Jam vero sicut ibi, ubi non cogitat de ipsis reliquiis, facit abominandum, hic ubi de iis cogitat in ipsa mactatione nonne multo magis? At dicit R. Jochanan: Hæc ipsa est ratio R. Jose: Textus illas facit unum corpus, & textus facit illas duo corpora; corpus unum; quando inter se impediunt: duo corpora, dicit textus. At si hoc seorsim faciat, & illud seorsim faciat, si ea misceat, miscebuntur: Textus eas facit unum corpus; si dividendo dividantur, textus illa considerat sicut duo corpora: Quæsivit R. Jochanan: Abominandum in panibus sacrificii Eucharistici quid? In munere cocto quid? Docet R. Tachalipha ex occidente: Et similiter tu dicis de panibus sacrificii Eucharistici, & sic tu dicis de munere cocto: Tradiderunt sapientes: Tempore mactationis

חישב לאכל חצי זית ובשעת זריקה חישב
לאכל חצי זית פינול מפני ששחיטה
וזריקה מצטרפין איכא דאמרי שחיטה
וזריקה דתרוייהו מתירין אין קבלה והולכה
לא ואיכא דאמרי הנך דמרחקן וכל שכן
הני דמקרבן איני והא תני לוי ארבע
עבודות אין מצטרפות לפינול שחיטה
וזריקה קבלה והולכה אמר רבא לא קשיא
הא רבי הא רבנן דתניא השוחט את
הכבש לאכול חצי זית מחלה זו וכן חבירו
לאכל חצי זית מחלה זו רבי אומר אומר
אני שזה כשר אמר ליה אביי אימר
דשמעת ליה לרבי חצי מתיר וחצי אכילה
כולו מתיר וחצי אכילה מי שמעת ליה
אמר ליה רבא בר רב חנן לאביי ואי אית
ליה לרבי כולו מתיר וחצי אכילה ליגזר
חצי מתיר וחצי אכילה אטו כולו מתיר
וחצי אכילה דהא רבי יוסי גזר ורבנן גזרי
רבי יוסי גזר דתנן להקטיר לבונתה למחר
רבי יוסי אומר פסול ואין בו כרת וחכמים
אומרים פיגול וחייבין עליה כרת ורבנן נמי
גזרי דתנן פיגול בקומץ ולא בלבונה בלבונה
ולא בקומץ רבי מאיר אומר פיגול וחייבין
עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד
שיפגל בכל המתיר אמר ליה הכי השתא
בשלמא התם גזר רבי יוסי קומץ ולבונה
אטו קומץ דמנחה רבנן גזרי קומץ אטו
קומץ דמנחה חוטא ולבונה אטו לבונה
הבאה בבזיכין כבשים נמי כבש אטו כבש
חבירו בזך אטו בזך חבירו לא הכא מי
איכא חצי מתיר וחצי אכילה בעלמא
דליקום וליגזור הכי נמי מסתברא דטעמא
דרבנן משום הכי הוא דקתני סיפא מודים
חכמים לרבי מאיר במנחת חוטא ומנחת

nis si cogitet, ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, & tempore adsperſionis ſi cogitet ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ; erit abominandum, quia mactatio & adſperſio inter ſe coaleſcunt: Alii dicunt, mactatio & adſperſio ſunt duo permittentia; utique, at non acceptio & inceſſus: Et alii dicunt: Hæc ſunt quæ perficiunt, & multo magis illa, quæ ſunt proxima: Itane? Atqui docet Levi: Quatuor miniſteria non coaleſcunt ad faciendum abominandum, mactatio, & adſperſio, acceptio, & inceſſus: Dicit Raba: Non eſt oppoſitio: Hæc eſt ſententia Rabi, & illa ſapientum; Etenim extat traditio: Si mactet agnum, ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ ex placenta hujus, & alterum, ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ de placenta illius; Rabi dicit: Ego dico, quod iſte ſit legitimus: Reſpondit illi Abaje: Dicam, quod conſentiat cum Rabi: Dimidium permittentis, & dimidium comeſtionis, totum permittens, & dimidium comeſtionis cum quo conſentit? Reſpondit Raba bar R. Chanen, cum Abaje: Et ſi ſit juxta mentem Rabi, totum permittens, & dimidium comeſtionis, ut ſtatuatur dimidium permittens, & dimidium comeſtionis: Idcirco totum permittens, & dimidium comeſtionis: Etenim Rabi Joſe ſtatuit, & ſapientis ſtatuerunt. Rabi Joſe ſtatuit. Etenim legimus: Ut adoleat thus die craſtino; Rabi Joſe dicit: Eſt illegitimum, at in eo non eſt pœna excidii; & ſapientes dicunt: Eſt abominandum, & ejus cauſa tenentur excidio; & ſapientes quoque ſtatuerunt. Etenim legimus: Si fiat abominandum in pugillo, at non in thure, in thure, at non in pugillo: Rabi Meir dicit: Erit abominandum: Et ejus cauſa tenentur excidio: Et ſapientes dicunt: Non eſt in eo excidium, donec fiat abominandum in toto permittente: Reſpondit ſic jam vero; concedatur, quod ibi ſtatuerit R. Joſe pugillum, & thus: Ergo eſt pugillus muneris: ſapientes ſtatuerunt pugillum: Ergo eſt pugillus muneris peccatoris, & thus: Ergo thus quod affertur in acerris: agni, etiam agnus; ergo agnus ejus ſocius: acerra, ergo acerra ejus ſocia: At hic quid erat dimidium permittentis, & dimidium comeſtionis? facile ſtatuendum & decernendum erit: Hic quoque ex conjectura quod ratio ſapientum ea de cauſa ſit, quod doceat finem propoſitionis: Aſſentiuntur ſapientes עם R. Meir in munere peccatoris, & in munere zelotypiarum; ſi fiat abominandum

קנאות שאם פיגל בקומץ שפיגל וחייבין עליו כרת שהקומץ הוא המתיר הא למה לי למיתנא כלל פשוטא מי איכא מתיר אחרינא אלא לאו הא קא משמע לן דטעמא דקומץ משום דאיכא קומץ דמנחת חוטא דדמי ליה.

מתניתא נטמאת אחת מן החלות או אחד מן הסדרים רבי יהודה אומר שניהם יצאו לבית השריפה שאין קרבן צבור חלוק וחכמים אומרים הטמא בטומאתו והטהור יאכל.

גמרא אמר רבי אלעזר מחלוקת לפני זריקה אבל לאחר זריקה דברי הכל הטמא בטומאתו והטהור יאכל ולפני זריקה במאי פליגי אמר רב פפא בציץ מרצה על אכילות קא מיפלגי רבנן סברי הציץ מרצה על אכילות ורבי יהודה סבר אין הציץ מרצה על אכילות אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא והא עולין דהציץ מרצה על העולין ופליגי דתניא ניטמא אחד מן הביזין רבי יהודה אומר שניהם יעשו בטומאה לפי שאין קרבן ציבור חלוק וחכמים אומרים הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו ועוד אמר רב אשי תא שמע רבי יהודה אומר אפילו שבט אחד טמא וכל השבטים טהורין יעשו בטמאה לפי שאין קורבנות ציבור חלוק והכא מאי הציץ מרצה ועוד האמר רבינא תא שמע נטמאת אחת מן החלות או אחרת מן הסדרין רבי יהודה אומר שניהם יצאו לבית השריפה לפי שאין קרבן ציבור חלוק וחכמים אומרים הטמא בטומאתו והטהור יאכל ואם איתא לפי שאין הציץ מרצה על אכילות כיבעי ליה אלא אמר רבי יוחנן למור ערוך הוא בפיו של רבי יהודה שאין קרבן ציבור חלוק.

מתניתא התודה מפגלת את הלחם והלחם אינו מפגל את התודה כיצד שחט את התודה לאכול ממנח למחר היא והלחם מפגלין לאכל מן הלחם למחר הלחם מפוגל והתודה אינה מפגלת הכבשים

dum in pugillo, quod fiat abominandum, & ejus causa teneantur excidio, quia pugillus est permittens: Quid erit mihi docendum? Ex consequentia certum est: Num erat aliud permittens? At non; Hoc nobis significat, quod ratio pugilli sit, quod pugillus muneris peccatoris sit illi similis.

Misna: Si polluatur una ex placentis, aut unus ex ordinibus; R. Jehuda dicit, quod ambo educantur ad domum combustionis, quia oblatio cœtus non dividitur; & sapientes dicunt; Immundum erit in sua immunditie, & mundum comedetur.

Gemara: Dissensio est ante adspersionem, at post adspersionem omnes conveniunt, quod immundum sit in sua immunditie, & mundum comedatur: Et ante adspersionem in quo dissentiunt? Dicit R. Papa utrum lamina expiet ante adspersionem; de hoc est controversia: sapientes putant, quod lamina expiet pro comestione; & R. Jehuda putat, quod lamina non expiet pro comestione. Dixit R. Huna bar R. Nathan τῷ R. Papa: Ecce adscendentia; etenim lamina expiat pro adscendentibus: Et dissentiunt: Etenim extat traditio: Si polluatur una ex acerris, R. Jehuda dicit, quod ambæ educantur ad domum combustionis, quia oblatio cœtus non dividitur; Et sapientes dicunt: Immunda erit in sua immunditie, & munda in sua munditie: Et præterea dicit Rabi Asse: Veni & audi. R. Jehuda dicit: Vel si una tribus fuerit immunda, & omnes tribus mundæ, facient in immunditie, quia sacrificia cœtus non dividuntur: Et hic quid erit? Num lamina expiat? Et præterea dicit Rabina: Veni & audi: Si polluatur una de placentis, aut unus ex ordinibus, Rabi Jehuda dicit, quod ambo educantur ad domum combustionis, quia oblatio cœtus non dividitur; Et sapientes dicunt: Immundus erit in sua immunditie, & mundus comedetur; & si ita est, quod lamina non expiet pro comestione; requiritur; At dicit R. Jochanan: Doctrina disposita erat in ore R. Jehuda, quod oblatio cœtus non dividetur.

Misna: Sacrificium Eucharisticum facit abominandum panem, at panis non facit abominandum sacrificium Eucharisticum: Quomodo? Si mactet sacrificium Eucharisticum eo pacto, ut ex eo comedat die crastino, ipsum & panis fiunt abominandum; ut comedat de pane die crastino, panis fit abominandum, at sacrificium Eucharisticum non fit abominandum: Agni faciunt abomi-

מפגלין את הלחם והלחם אינו מפגל את
הכבשים כיצד השוחט את הכבשים לאכול
מהן למחר הם והלחם מפגלין לאכול את
הלחם למחר הלחם מפוגל והכבשים אינן
מפוגלין.

גמרא מאי טעמא אילימא משום דרב
כהנא דאמר רב כהנא מנין ללחמי תודה
שנקראו תודה שנאמר והקריב על זבח
התודה חלות אי הכי איפכא נמי הא לא
קשיא לחם איקרי תודה תודה לא איקרי
לחם לא הא דקתני הכבשים מפגלין את
הלחם והלחם אינו מפגל את הכבשים לחם
היכא אשכחא דאיקרי כבשים לא לאו
היינו טעם לחם גלל תודה אין תודה גלל
דלחם לחם גלל דכבשים ואין כבשים גלל
דלחם וצריכי דאי אשמעיה תודה התם הוא
דכי מפגל בלחם לא מפגלא תודה משום
דלא הוזקקו זה לזה בתנופה אבל כבשים
דהוזקקו זה לזה בתנופה אימא כי מפגל
בלחם ליפגלו נמי כבשים צריכא. בעא
מיניה רבי אלעזר מרב השוחט את התודה
לאכול בזית ממנה למחר מלחמה מהו
לאיפגולי תודה לא מיבעיא ליה השתא
כולו מלחמה בא מיפגלא ממנה ומלחמת
מיבעיא כי קא מיבעיא לי לאיפגולי לחם
מי מצרפי תודה לאיפגולי ללחם או לא
אמר ליה אף בזו הלחם מפוגל והתודה
אינה מפגלת ואמאי לימא קל וחומר ומה
התודה המפגל אין מתפגל הבא לפגל
ולא פיגל אינו דין שלא יתפגל ומי אמרינן
קל וחומר כי האי גונא והתניא מעשה
באחד שזרע כרמו של חבירו סמדר ובא
מעשה לפני חכמים ואסרו את הזרעים
והתירו את הגפנים ואמאי לימא קל

minandum panem, at panis non facit abominandos agnos. Quomodo? Si mactet agnos eo pacto ut ex iis comedat die craftino, ipsi & panis fiunt abominandi; Ut comedat de pane die craftino, panis fit abominandus, at agni non fiunt abominandi.

Gemara: Qua de causa? Num dicendum nomine R. Channa? Etenim dicit R. Channa. Unde probatur, quod panes sacrificii Eucharistici vocentur sacrificium Eucharisticum? Ex eo quod dictum est: *Et offeret super sacrificio Eucharistico placentas*. Si ita est, vel contra: At non est oppositio: Panis vocatur sacrificium Eucharisticum, at sacrificium Eucharisticum non vocatur panis: At hoc docet: Agni faciunt abominandum panem, at panis non facit abominandos agnos: Panis ubinam deprehenditur, quod nomine agnorum appelletur? At non: Hæc ipsa est ratio; panis affertur propter sacrificium Eucharisticum, at sacrificium Eucharisticum affertur propter panem: panis affertur propter agnos, agni non afferuntur propter panem; & necesse fuit ut nobis significaret de sacrificio Eucharistico; Si fiat abominandus panis, non facit abominandum sacrificium Eucharisticum, quia inter se non conjunguntur in ventilatione, at de agnis, qui inter se conjunguntur, dicam quando fit abominandum in pane, necesse est ut agni quoque fiant abominandi. Quæsivit R. Eliefer ex Rab: Si mactet sacrificium Eucharisticum eo pacto, ut comedat ex eo quantitatem olivæ die craftino, de ejus pane quid? Num fit abominandum sacrificium Eucharisticum? Non quæritur nunc totum; ex pane venit abominatio; de eo, & de pane quæritur: Quæritur num fiat abominandus panis: Num conjungitur sacrificium Eucharisticum ut faciat abominandum panem, an non? Respondit: In hoc quoque panis fit abominandus, at sacrificium Eucharisticum non fit abominandum: Qua de causa: Dicendumne est argumento a minori ad majus? Si sacrificium Eucharisticum facit abominandum & non fit abominandum, venit ad faciendum abominandum & non fit abominandum, non erit æquum ut non fiat abominandum? Num probandum est argumento a minori ad majus hoc modo? Atqui extat traditio: Narratur: Quidam seminavit vineam socii sui uva prima; & allatum est factum coram sapientibus; & prohibuerunt semina, & permiserunt vites: Qua de causa? Num dicendum argumento a minori ad majus?

וחומר הוא ומה האוסר אינו נאסר הבא
לאסור ולא אסר אינו דין שלא יתאסר
הכי השתא התם קנבוס ולוף אסרה תורה
דתנן היתה שדהו זרועה קנבוס ולוף
לא יהא זרע על גביהם שהן עושות
לשלש שנים שאר זרעים מדרבנן הוא
אסרי האי דעביד איסורא קנסות רבנן
האי דלא עביד איסורא לא קנסוה רבנן
אבל הכא לימא קל וחומר ואיכא דמתני
לה כבשים בעא מינה רבי אלעזר מרב
השוחט את הכבשים לאכל כזית מהן
ומלחמן מהו לאיפגולי כבשים לא קא
מיבעיא לי השתא כולו מלחם לא מפגלי
מהן ומלחמן מיבעיא כי קא מיבעיא לי
לאיפגולי לחם מי מצטרפי כבשים לאיפגולי
ללחם או לא אמר ליה אף בזו הלחם
מפוגל והכבשים אינו מפוגלין ואמאי לימא
קל וחומר ומה המפגל אינו מתפגל הבא
לפגל ולא פיגול אינו דין שלא יתפגל
ומי אמרינן קל וחומר כי האי גונא והתניא
מעשה באחד שזרע כרמו של חבירו סמדר
וכו' ואמאי לימא קל וחומר מה האוסר
אינו נאסר הבא לאסר ולא אסר אינו
דין שלא יתאסר הכי השתא התם קנבוס
ולוף אסרה תורה שאר זרעים מדרבנן הוא
דאסרו האי דעבד איסורא קנסות רבנן
דלא עבדי איסורא לא קנסוה רבנן אבל
הכא לימא קל וחומר מאן דמתני לה
התודה וכל שכן הכבשים ומאן דמתני לה
הכבשים כבשים הוא דהוזקקו זה לזה
לתנופה אבל תודה דלא הוזקקה זה לזה
בתנופה לא רבא זוטי בעי לה הכי בעא
מינה רבי אלעזר מרבה שוחט את הכבש
לאכל כזית מחבירו למחר מהו חבירו כבש
משמע ולא מפגל או דילמא לחם משמע
ומפגל ליה אמר תניתוה שחט אחד מן
הכבשים לאכל ממנו למחר הוא פיגול

jus? Si prohibens non prohibetur, venit ad prohibendum, & non prohibetur, non erit æquum ut non prohibeatur? Sic ibi cannabum & cæpas prohibuit lex: Etenim legimus: Si ejus ager fuerit ſeminatus cannabo, & cæpa, non erit ſemen ſuper illis, quia producunt tertio anno, reliqua ſemina ex verbis ſapientum vetita ſunt; quod facit prohibitum, mulctarunt ſapientes, quod non facit prohibitum, non mulctarunt ſapientes: At hoc loco dicendumne argumento a minori ad majus? Et eſt qui docet de agnis. Quæſivit Rabi Elieſer ex Rab: Si mactet agnos eo pacto, ut comedat ex iis quantitatem olivæ, & de eorum pane: Num fiunt abominandi agni? Non hoc a me quæritur, nunc totum ex pane non facit abominandum; De iis & eorum pane quæritur; Etenim a me quæritur, ut fiat abominandus panis; num agni conjunguntur ut faciant abominandum panem, an non? Reſpondit: In hoc quoque panis fit abominandus, at agni non fiunt abominandi: Qua de cauſa? Dicendumne eſt argumento a minori ad majus? Si faciens abominandum non fit abominandum, venit ad faciendum abominandum, & non fit abominandum, non erit æquum, at non fiat abominandum? Num dicemus probandum eſſe argumento a minori ad majus hoc modo? Atqui extat traditio. Narratur: Quidam ſeminavit vineam ſocii ſui, uva prima &c. Qua de cauſa? Dicendumne eſt argumento a minori ad majus: Si prohibens non prohibetur, venit ad prohibendum & non prohibetur, non erit æquum at non prohibeatur? Sic ibi cannabum & cæpam jam prohibuit lex: Reliqua ſemina ex verbis ſapientum prohibita ſunt: Quod conſideratur prohibitum, mulctarunt ſapientes, quod non conſideratur prohibitum, non mulctarunt ſapientes: At hic dicendumne eſt argumento a minori ad majus: Quid eſt quod docet? Sacrificium Euchariſticum, multo magis agnos: Quid eſt quod docet? Agnos? Agni inter ſe conjunguntur in ventilatione; At ſacrificium Euchariſticum invicem non conjungitur in ventilatione: Non hoc quæſivit Raba Zuthi: ſic quæſivit R. Elieſer a Raba: Si mactet agnum eo pacto, ut comedat quantitatem olivæ ex ejus ſocio die craſtino; Num ejus ſocius agnus intelligitur, & non facit abominandum, an fortaſſe panis intelligitur, & facit abominandum? Reſpondit: Extat traditio: Si mactet alterum de agnis, eo pacto, ut comedat ex eo die cra-

וחבירו כשר לאכל מחבירו למחר שניהם כשירים אלמא חברו כבש משמע דילמא דפריך ואמר חבירו כבש.

מתניתא הזבח מפגל את הנסכים משקדשו בכלי דברי רבי מאיר הנסכים אינו מפגלין את הזבח כיצד השוחט את הזבח לאכול ממנו למחר הוא ונסכיו מפוגלין להקריב נסכיו למחר הנסכים מפוגלין הזבח אינו מפוגל.

גמרא תנו רבנן נסכי בהמה חייבין עליהן משום פיגול מפני שדם הזבח מתירין לקרב דברי רבי מאיר אמרו לו לרבי מאיר והלא אדם מביא זבחו היום ונסכיו עד עשרה ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבאין עם הזבח איפשר לשנותו לזבח אחר אמר רבא קסבר רבי מאיר הוקבעו בשחיטה כלחמי תורה תנו רבנן לוג שמן של מצורע חייבין עליו משום פיגול מפני שדם אשם מתירו לבהונות דברי רבי מאיר אמרו לו לרבי מאיר והלא אדם מביא אשמו היום ולוגו מיכן ועד עשרה ימים אמר להן אף אני לא אמרתי אלא בבא עם האשם איפשר לשנותו לאשם אחר אמר רבא קסבר רבי מאיר הובקעו בשחיטה בלחמי תורה.

מתניתא פיגול בקומץ ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר ומודים חכמים לרבי מאיר במנחת חוטא ובמנחת קנאות שאם פיגול בקומץ שהוא פיגול וחייבין עליו כרת שהקומץ הוא המתיר שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר הקטיר אחד מן הביזכין לאכול שני סדרים למחר רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר שחט אחד מן

crastino, erit abominandus, & ejus socius erit legitimus: Ut comedat de ejus socio die crastino, ambo erunt legitimi: Ergo ejus socius intelligitur agnus: Fortasse separabit, & dicet: ejus socius agnus.

Misna. Sacrificium facit abominanda libamina, postquam fuerint sanctificata in vase; Verba R. Meir: Libamina non faciunt abominandum sacrificium: Quomodo? Si mactet sacrificium eo pacto, ut ex eo comedat die crastino, ipsum & ejus libamina fiunt abominanda: Ut offerat ejus libamina die crastino; libamina fiunt abominanda, at sacrificium non fit abominandum.

Gemara. Tradiderunt sapientes: Pro libaminibus animalis tenentur nomine abominandi, quia sanguis sacrificii permittit ut offerantur: Verba R. Meir: Dixerunt τῷ R. Meir: Atqui homo potest afferre sacrificium suum hodie & ejus libamina usque ad decem dies. Respondit illis: Ego quoque non dixi nisi de iis, quæ afferuntur cum sacrificio: Potest fieri ut mutetur in aliud sacrificium: Dicit Raba: Putat R. Meir, quod statuantur in immolatione sicut panes sacrificii Eucharistici. Tradiderunt sapientes: Pro logo olei leprosi tenentur nomine abominandi, quia sanguis sacrificii pro delicto illum permittit in pollicibus; verba R. Meir: Dixerunt τῷ R. Meir: Atqui homo potest afferre sacrificium suum pro delicto hodie, & ejus logum hinc usque ad decem dies: Respondit illis. Ego quoque non dixi nisi quando afferatur cum sacrificio pro delicto; potest fieri ut mutetur in aliud sacrificium pro delicto. Dicit Raba: Putat R. Meir, quod statuatur sicut panes sacrificii Eucharistici.

Misna. Si fuerit abominandum in pugillo, at non in thure, si in thure, at non in pugillo. R. Meir dicit; erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Et sapientes dicunt: In eo non erit pœna excidii, donec fiat abominandum in toto permittente; & consentiunt sapientes cum R. Meir in munere peccatoris, & in munere zelotypiarum; si fuerit abominandum in pugillo, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; quia pugillus est permittens. Si mactet unum ex agnis eo pacto, ut comedat duas placentas die crastino; si adoleat unam ex acerris eo pacto ut comedat duos ordines die crastino: Rabi Meir dicit: Erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Et sapientes dicunt: Non erit in eo pœna excidii donec fiat abominandum in

הכבשים לאכל ממנו למחר הוא פיגול
וחבירו כשר לאכול מחבירו למחר שניהם
כשרים.

נמרא אמר רב מחלוקת שנתן את
הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה
אבל נתן הקומץ במחשבה ואת הלבונה
בשתיקה דברי הכל פיגל שכל העושה על
דעת ראשונה הוא עושה ושמואל אמר
עדין הוא מחלוקת יתיב רבא וקאמר לה
להא שמעתא איתיביה רב אחא בר רב
הונא לרבא במה דברים אמורים בקמיצה
ובמתן כלי ובהילוך בא לו להקטרה נתן
את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה
את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה
רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת
וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל
בכל המתיר קתני מיהא נתן את הקומץ
במחשבה ואת הלבונה בשתיקה ופליגי
אימא וכבר נתן את הלבונה בשתיקה
מעיקרא דהיינו קמייתא ועוד התניא אחר
כך תרגמא רב חנינא בשתי דיעות תא
שמע במה דברים אמורים בדמים הניתנין
על מזבח החיצון אבל דמים הנתנין על
מזבח הפנימי כגון ארבעים ושלש של יום
הכיפורים ואחת עשרה של פר כהן משוח
ואחת עשרה של פר העלם דבר של ציבור
פיגול בין בראשונה בין בשנייה ובין
בשלישית רבי מאיר אומר פיגול וחייבין
עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד
שיפגל בכל המתיר קתני מיהא פיגל בין
בראשונה בין בשנייה ובין בשלישית ופליגי
וכי תימא הכי נמי בשתי דיעות הניחא
למאן דאמר בפר ואפילו בדמו של פר אלא
למאן דאמר בפר ולא בדמו של פר מאי
איכא למימר אמר רבא הכא במאי עסקינן
כגון שפיגל בראשונה ושתק בשנייה ופיגל
בשלישית דאמר אי סלקא דעתך כל העושה
על דעת ראשונה הוא עושה מיהדר פיגולי
בשלישית למה לי מתקיף לה רב אשי
מידי שתק קתני אלא אמר רב אשי הכא
במאי עסיקין כגון שפיגל בראשונה ובשנית
ובשלישית דאמרינן אי סלקא דעתך כל
העושה על דעת ראשונה הוא עושה
מיהדר פגולי בשנייה ובשלישית למה לי
והא בין בין קתני קשיא. אמר מר רבי

in toto permittente: Si mactet unum ex agnis eo pacto, ut ex eo comedat die crastino, erit abominandum, & ejus socius erit legitimus; Ut comedat de ejus socio die crastino; ambo sunt legitimi.

Gemara. Dicit Rab: Dissensio est: Si det pugillum cum silentio, & thus cogitatione: At si det pugillum cogitatione, & thus cum silentio, omnes conveniunt quod sit abominandum: Etenim qui operatur, juxta primam sententiam operatur: Et Samuel dicit: Adhuc est dissensio: Objecit Raba dicens juxta hanc traditionem: Objecit R. Acha bar R. Huna τῷ Raba: De quo hæc dicta sunt? De pugillatione, de impositione in vas, & de incessu; si veniat ad adolendum, si det pugillum cum silentio, & thus cogitatione, pugillum cogitatione, & thus cum silentio: R. Meir dicit: Erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio; Et sapientes dicunt: In eo non erit pœna excidii, donec fiat abominandum in toto permittente. Docet: Undenam? Si det pugillum cogitatione, & thus cum silentio: Et est dissensio. Dicam: Jam dedit thus cum silentio ab initio: Hæc est illa prima: Et præterea est alia traditio: Sic declarat R. Chanina in duabus notitiis: Veni & audi. De quo hæc dicta sunt? De sanguinibus adspergendis super altare exterius: At in sanguinibus adspergendis super altare interius, sicut erant tres & quadraginta adspersiones diei expiationum, undecim sacerdotis uncti, & undecim juvenci ignorantiæ rei cœtus, erit abominandum tam in prima, quam in secunda, quam in tertia: Rabi Meir dicit: Erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Concedatur juxta mentem illius qui dicit de juvenco, vel de sanguine juvenci, at juxta mentem illius qui dicit de juvenco, at non de sanguine juvenci, quid erit dicendum? Dicit Raba: Hic de quo agimus? Quando fiat abominandum in prima, & taceat in secunda, & fiat abominandam in tertia: Dicit; si putas, quod is qui operetur, juxta primam intentionem operetur, postquam factum sit abominandum in tertia, quorsum? Objecit R. Asse: Postquam tacet; docet: At dicit Rabi Asse: Hic de quo agimus? Quando factum sit abominandum in prima, & in secunda, & in tertia; dicimus: Si putas, quod qui operetur, juxta primam intentionem operetur, postquam factum sit abominandum in secunda, & in tertia, quorsum? Atqui inter inter docet: Objectio. Dicit

Mor;

מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת סברי כרת לא מחייב עד שיקרבו כל המתירין דאמר מר ירצה כהרצאת כשר כך הרצאת פסול מה הרצאת כשר עד שיקרבו כל המתירין אף הרצאת פסול עד שיקרבו כל המתירין והאי כיון דחשיב בה בפנים פסלים כי מי בהיכל מיא בעלמא הוא דקא מדי אמר רבא משכחת לה בארבעה פרים וארבעה שעירים רבא אמר אפילו תימא פר אחד ושעיר אחד לפגולי מצי ארבעים ושלש והתניא ארבעים ושבע לאו קשיא הא כמאן דאמר מערבין לקרנות והא כמאן דאמר אין מערבין והתניא ארבעים ושמונה לא קשיא הא כמאן דאמר שירים מערבין הא כמאן דאמר שירים לא מערבין . איבעי להו פיגל בהולכה מהו אמר רבי יוחנן הולכה כקמיצה וריש לקיש אמר הולכה כקטרת בשלמא לריש לקיש נמי הולכה דלבונה אלא לרבי יוחנן מאי טעמא אמר רב קסבר רבי יוחנן כל עבודה שאינה מתרת עבודה חשובה היא לפגל עליה בפני עצמה אמר ליה אביי הרי שחיטת אחד מן הכבשים דעבודה שאינה מתרתה ופליגי דתנן שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול שני סדרים למחר רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר אמר ליה מי סברת לחם בתנור קדוש שחיטת כבשים מקדשא ליה והבא לקדש כבא להתיר דמי . מתיב רב שימי בר אשי אחרים אומרים הקדים מולים לערלים כשר הקדים ערלים למולים פסול וקיימא לן דבחצי מתיר פליגי אמר ליה מי סברת דם בצואר בהמה קדוש דם סכין מקדשא ליה והבא לקדש כבא להתיר

Mor: R. Meir dicit: Erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Postquam excidio non tenetur, donec offerantur omnia permittentia: Dicit Mor: Acceptabitur; quando acceptatur, erit legitimum; ita pariter si acceptatur, erit illegitimum: Sicut si acceptatur, erit legitimum, donec offerantur omnia permittentia, ita pariter si acceptatur erit illegitimum, donec offerantur omnia permittentia; si vero de iis cogitet intus, erunt illegitima; si spargat in templo, tanquam aquæ reputantur. Dicit Raba: Si cogitet de quatuor juvencis, & de quatuor hircis: Raba dicit: Vel si dicas juvencum unum, & hircum unum, ut fiant abominandi requiruntur tres & quadraginta adspersiones: Atqui extat traditio: Septem & quadraginta erant: Non est oppositio: Hoc juxta mentem illius qui dicit: Miscebantur in cornibus; & illud juxta mentem illius qui dicit: Non miscebantur: Atqui extat traditio: Octo & quadraginta erant: Non est oppositio: Hoc juxta mentem illius qui dicit: Reliquiæ miscebantur: Et illud juxta mentem illius, qui dicit: Non miscebantur: Quæsitum est: Si fiat abominandum in incessu, quid? Dixit R. Jochanan: Incessus sicut pugillatio est: Et Risch Lakisch dicit: Incessus sicut adolitio est: Concedatur juxta mentem Risch Lakisch vel de incessu in thure; At juxta mentem R. Jochanan, qua de causa? Dicit Rab: Putat Rabi Jochanan quod omne ministerium, quod non permittat ministerium, imputetur ut faciat abominandum seorsim. Respondit Abaje: Ecce mactatio unius ex agnis, est mieisterium, quod non permittit, tamen facit abominandum: Etenim legimus: Si mactet unum de agnis eo pacto ut comedat duas placentas die crastino, ut adoleat unam ex acerris, ut comedat duos ordines die crastino; R. Meir dicit: Est abominandum, & ejus causa tenentur excidio; & sapientes dicunt: In eo non erit pœna excidii, donec fiat abominandum in toto permittente. Respondit: Num putas, quod panis in furno sanctificetur, & mactatio sanctificet agnos? Quod venit ad sanctificandum sicut permittens existimatur: Objecit R. Simai bar Asse: Alii dicunt: Si circumcisi antecedant præputiatos, erit legitimum; si præputiati antecedant circumcisos, erit illegitimum; & nobis constat, quod in dimidio permittentis sit controversia: Dixit illi. Num putas quod sanguis in collo bestiæ sanctificet; sanguis cultri sanctificat: Quod ve-

דמי תא שמע במה דברים אמורים בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך מאי לאו הילוך דהקטרה לא הילוך דמתן כלי אי הכי במתן כלי ובהילוך בהילוך ובמתן כלי מיבעי ליה הא לא קשיא תני הכי בא לו להקטרה בא לו להולכה מיבעי ליה הא לא קשיא כיון דהולכה צורה דהקטרה תיא קרי לה הקטרה אלא נתן את הקומץ בשתיקה הוליך מיבעי ליה קשיא . הקטיר שומשום לאכול שומשום עד שכלה קומץ כולו רב חסדא ורב המנונא ורב ששת חד אמר פיגול וחד אמר פסול וחד אמר כשר לימא מאן דאמר פיגול כרבי מאיר ומאן דאמר פסול כרבנן ומאן דאמר כשר כרבי מאיר דילמא עד כאן לא קא אמר רבי מאיר התם אלא דחשיב בשיעורו אבל הכא דלא חשיב בשיעורו לא ועד כאן לא קא אמרי רבנן התם אלא דלא חישב ביה בכוליה מתיר אבל הכא דחישב ביה בכוליה מתיר הכי נמי דפגילו עד כאן לא קא אמר רבי התם אלא דלא הדר מלייה מאותה עבודה אבל הכא דהדר מלייה מאותה עבודה הכי נמי דפסיל אלא מאן דאמר פיגול דברי הכל מאן דאמר פסול דברי הכל מאן דאמר כשר דברי הכל מאן דאמר פיגול דברי הכל קסבר דרך אכילה בכך ודרך הקטרה בכך והויא לה במנחה שלא הוקטרה ומאן דאמר כשר דברי הכל קסבר דרך הקטרה בכך ואין דרך אכילה בכך · אמרי חריף דפומבדיא הקטרה מפגלת הקטרה ואפילו לרבנן דאמרי אין מפגלין בחצי מתיר הני מילי היכא דחישב ביה בשירים ולבונה במילתא קיימה אבל הכא דחישב לה בלבונה כמה דחשיב ביה בכוליה מתיר דמי אמר רבא אף אנן נמי תנינא זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמקטיר

venit ad sanctificandum, sicut quod venit ad permittendum repetatur. Veni & audi: De quo hæc dicta sunt? De pugillatione, & de impositione in vas, & de incessu: Itane intelligendum est? Incessus adolitionis non est incessus: In impositione in vas; si ita est; de impositione in vas, & de incessu, de incessu & de impositione in vas quæritur: Non est oppositio: Docet: Venit ad adolendum, venit ad incedendum; quæritur: At non est oppositio: Quando incessus necessarius est, adolitio vocatur adolitio; At si det pugillum cum silentio, de incessu quæritur: Oppositio: Si adoleat sesamum eo pacto ut comedat sesamum, donec absumatur pugillus; Rabi Chasda & Rabi Amenuna, & R. Sesath: Alter dicit: Erit abominandum; & alter dicit: erit legitimum: Dicendumne est, quod is qui dicit abominandum, consentiat cum Rabi Meir, & qui dicit illegitimum, cum sapientibus, & qui dicit legitimum cum Rabi: Undenam? Fortasse usque huc non dixit R. Meir: Hic agitur, quando cogitat de ejus mensura, ibi quando non cogitat de ejus mensura: Non; & usque huc non dicunt sapientes: Ibi agitur quando non cogitet de toto permittente, at hic quando cogitet de toto permittente: Sic quoque sit abominandum; usque huc non. Dicit Rabi: Ibi agitur, quando iterum non compleat ex ipso ministerio; at hoc loco ubi complet ex ipso ministerio, sic quoque erit illegitimum: At qui dicit abominandum omnium consensu, qui dicit illegitimum omnium consensu, qui dicit legitimum omnium consensu, qui dicit abominandum omnium consensu putat, quod ita sit ratio comestionis, & ita sit ratio adolitionis; & qui dicit illegitimum, omnium consensu putat, quod non ita sit ratio comestionis, neque ita sit ratio adolitionis, & hoc deprehenditur in munere, quod non adoletur; & qui dicit legitimum, omnium consensu putat, quod ita sit ratio adolitionis, at non ita sit ratio comestionis. Dixerunt acuti Pumbedita: Adolitio facit abominandam adolitionem, atque etiam juxta mentem sapientum, qui dicunt: Non faciunt abominandum in dimidio permittentis: Intelligitur quando cogitet de reliquiis; & thus in hoc statuitur. At hic quando cogitat de thure, reputatur perinde ac cogitet de toto permittente: Dicit Raba: Nos quoque legimus: Hæc est regula generalis: Qui pugillat, & ponit in vase, & adolet

-om-

לאכל דבר שדרכו לאכל ולהקטיר דבר
שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו
כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת
מאי לאו הקטרה דומיא דהנך מה הנך
בין לאכל בין להקטיר אף הקטרה בין
לאכל בין להקטיר לא הנך בין לאכל בין
להקטיר הקטרה לאכול אין להקטיר לא
יתיב רב מנשיא בר גדא קמיה דאביי
ויתיב וקא אמר משמיה דרב חסדא אין
הקטרה מפגלת הקטרה ואפילו לרבי מאיר
דאמר מפגלין בחצי מתיר הני מילי היכא
דחשיב בהו בשירים דקומץ מתיר דידהו
אבל הכא דקומץ לאו מתיר דלבונה הוא
לא מצי מפגל ביה אמר ליה אביי עני
מריה משמיה דרב אמר רב יעקב בר אידי
משמיה דאביי אף אנן נמי תנינא שחט
אחד מן הכבשים לאכל ממנו למחר הוא
פיגול וחבירו כשר לאכל מחברו למחר
שניהם כשירין מאי טעמא לאו משום
דכיון דלאו מתיר דידיה הוא לא מצי
מפגל ביה לא התם הוא דלא איקבע
בחד מנא אבל הכא דאי קבע כחד מנא
דמו ומי אמר רב המנונא הא מילתא
אבלע לי רבי חנינא ותקילא לי בכוליה
הש״ס אי הקטיר קומץ להקטיר לבונה
ולבונה לאכול שירים למחר פגול מאי קא
משמע לן אי הקטרה מפגלת הקטרה
קא משמע לן לימא הקטיר קומץ הקטיר
לבונה אי מפגלין בחצי מתיר קא משמע
לן לימא הקטיר קומץ לאכל שירים למחר
אי תרוייהו אתא קמשמע לן לימא הקטיר
קומץ להקטיר לבונה ולאכל שירים למחר
אמר רב ארא בר אהבה לעולם קסבר אין
הקטרה מפגלת הקטרה ואין מפגלין בחצי
מתיר ושני הכא דפשיטא ליה מחשבה
בכולה מנחה תני תנא קמיה דרב יצחק בר

let eo pacto ut comedat, quod solet comedi, & adoleat quod solet adoleri, extra locum suum, erit illegitimum; & in eo non erit pœna excidii: Extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio: Itane est intelligendum? Adolitia similis est istis; Sicut ista sive ad comedendum, sive ad adolendum, ita pariter adolitio, sive ad comedendum, sive ad adolendum: Non ista sive ad comedendum, sive ad adolendum: Adolitio ad comedendum maxime, at non ad adolendum: Objecit R. Menascia bar Gada coram Abaje, & objecit dicens nomine R. Chasda: Adolitio non facit abominandam adolitionem, atque etiam juxta mentem R. Meir, qui dicit: Faciunt abominandum in dimidio permittentis: Hoc intelligitur, quando cogitat de reliquiis, quas pugillus permisit; at hic ubi pugillus non permisit thus, non potes facere abominandum. Repetit Abaje: Respondens dominus meus nomine Rab dixit: Si dictum est: Atque etiam dixit R. Chasda, dicit Rab. Adolitio non facit abominandam adolitionem. Dicit R. Jacob bar Idi nomine Abaje: Nos quoque legimus: Si mactet unum ex agnis ut ex eo comedat die crastino, erit abominandus, & ejus socius erit legitimus; Ut comedat de ejus socio die crastino, ambo sunt legitimi; qua de causa? Non ea de causa, quod postquam ipse non est permittens, non poterit facere abominandum: Ibi non, quia non statuit in uno vase, at hic ubi statuit in uno vase erunt similes: Et quid dicit R. Amenuna? Hoc significavit mihi R. Chanina, & est ponderatum in tota Misna: Si adoleat pugillum, ut adoleat thus, si thus, ut comedat reliquias die crastino, erit abominandum: Quid nobis significat? Nobis significat, quod adolitio faciat abominandam adolitionem, dicendumne est, si adoleat pugillum, & adoleat thus: Nobis significat, quod faciant abominandum in dimidio permittentis: dicemusne si adoleat pugillum eo pacto, ut comedat die crastino: Venit ut nobis ambo significet: dicendumne est, si adoleat pugillum eo pacto ut adoleat thus, atque ut comedat reliquias die crastino? Dicit R. Ada bar Aba: Semper putat, quod adolitio non faciat abominandam adolitionem, eo quod non faciunt abominandum in dimidio permittentis: At diversum est hoc loco, quod certum sit, quod cogitatio sit de toto munere. Docuit doctor coram Rabi Isaach bar Aba: Si adoleat pugillum, eo pacto ut comedat reliquias, om-

אבא הקטיר קומץ לאכל שירים לדברי הכל פגול מיפגל והא מיפלג פליגי ﭏא אימא לדברי הכל פסול ולימא הרי זה פגול ורבי מאיר היא תנא דברי הכל אחנויה פיגול בפסול מיחלף ליה הרי זה כדברי הכל לא מיחלף ליה.

פרק שלישי

מתניתא הקומץ את המנחה לאכל דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר רבי ﭏיעזר פוסל לאכל דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית בשר לאכל כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין.

גמרא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי ﭏיעזר אמר קרא אם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו בשתי אבילות הכתוב מרבר אחר אבילת אדם ואחד אבילת מזבח לומר לך כשם שמחשבין באבילת אדם כך מחשבין בהכילת מזבח וכשם שמחשבין מאבילת אדם לאבילת אדם ומאבילת מזבח לאבילת מזבח לאדם מאי טעמא מדאפקינהו רחמנא להקטרה בלשון אבילה ורבנן האי דאפקיניהו רחמנא בלשון אבילה דלא שנא כי מחשב בלשון אבילה למזבח ולא שנא כי מחשב בלשון הקטרה למזבח אי נמי מה אבילה בכזית אף הקטרה בכזית ולעולם אבילה דאורחא משמע ורבי ﭏיעזר אם כן ליכתוב רחמנא אם האכול האכל אי נמי אם יאכל יאכל מאי האכל יאכל שמעת מינה תרתי. אמר ליה רבי זירא לרב אסי ואי טעמא דרבי ﭏיעזר משום הכי הוא כרת נמי ליחייב ובי תימא הכי נמי והא את הוא דאמרה משמיה דרבי יוחנן מורה רבי ﭏיעזר שאין ענוש כרת אמר ליה תנאי היא ﭏיבא דרבי ﭏיעזר איכא למאן דאמר פסולה דאורייתא ואיכא למאן דאמר פסולה דרבנן

omnium conſenſu erit abominandum; Atqui in eo quod facit abominandum, eſt diſſenſio: At dicam: omnium conſenſu erit illegitimum: Num dicendum erit quod ſit abominandum? Et R. Meir docet: Omnium conſenſu ſi explicetur abominandum in illegitimo, eſt varietas; at in hoc omnium conſenſu non eſt varietas.

CAPUT III.

Misna: Si pugillet munus eo pacto, ut comedat quod non ſolet comedi, & adoleat, quod non ſolet adoleri, erit legitimum: R. Elieſer reprobat: Ut comedat quod ſolet comedi, & adoleat, quod ſolet adoleri, minus quantitate olivæ, erit legitimum; ut comedat quantitatem dimidiæ olivæ, & adoleat quantitatem dimidiæ olivæ, erit legitimum; quia comeſtio & adolitio non coaleſcunt.

Gemara. Dicit R. Aſſe, dicit Rabi Jochanan: Quænam eſt ratio Rabi Elieſer? Dicit textus: *Si comedendo comederit de carne ſacrificii pacificorum ſuorum:* De duobus comeſtionibus textus loquitur, ſc. de comeſtione hominis, & de comeſtione altaris; tibi dicit; Sicut cogitant a comeſtione hominis ad comeſtionem hominis, ita pariter cogitant a comeſtione altaris ad comeſtionem altaris; & ſicut cogitant a comeſtione hominis ad comeſtionem altaris, & a comeſtione altaris ad comeſtionem hominis, ita pariter cogitant a comeſtione hominis ad altare, & a comeſtione altaris ad hominem. Qua de cauſa? Quia illud eduxit textus ad adolitionem phraſi comeſtionis: Et ſapientes dicunt. Hoc quod produxit textus phraſi comeſtionis, non eſt diverſum, quando cogitet phraſi comeſtionis ad altare, neque diverſum eſt, quando cogitet phraſi adolitionis ad altare; ſi ita eſt, ſicut comeſtio in acerris, ita pariter adolitio in acerris; & ſemper intelligitur comeſtio uſitata: Et R. Elieſer: Si ita eſt, ſcribendum erat: Si *comedendo comederit*. Sic quoque: Si comederit, comederit: Quid *comedendo comederit*? Hinc duo eruuntur: Dixit R. Zira τῷ R. Aſſe: Si hæc ſit ratio R. Elieſer, quod ibi quoque puniatur excidio, num dices hic quoque? Et hoc eſt quod dicit nomine R. Jochanan; conſentit R. Elieſer, quod non ſit pœna excidii; dixit ſententia doctorum: Juxta mentem R. Elieſer eſt juxta ſententiam illius, qui dicit: Erit illegitimum ex lege, & juxta mentem illius qui dicit; erit illegitimum ex verbis ſapien-

דתניא השוחט את הזבח לשתות מדמו
למחר להקטיר מבשרו למחר לאכל
מאימוריו למחר כשר ורבי אליעזר פוסל
להניח מדמו למחר רבי יהודה פוסל אמר
רבי אלעזר אף בזו רבי אליעזר פוסל וחכמים
מכשירין . רבי יהודה אליבא דמאן אלימא
אליבא דרבנן השתא ומה התם דקא מחשב
בלשון אכילה מכשיר רבנן הכא לא כל
שכן אלא אליבא דרבי אלעזר ואמר רבי אלעזר
אף בזו רבי אליעזר פוסל וחכמים מכשירין
רבי אלעזר היינו רבי יהודה אלא לאו כרת
איכא ביניהו דרבי יהודה דתנא קמא סבר
להניח פסולה בעלמא בהנך כרת נמי
מיחייב ואתא רבי אלעזר למימר אידי ואידי
פסול ואין בו כרת לא דכולי עלמא כרת
ליכא והכא שלש מחלוקת בדבר תנא קמא
סבר בהנך פליגי להניח דברי הכל כשר
ורבי יהודה סבר בהנך פליגי להניח דברי
פסול מאי טעמא גזירה מקצת דמו אטו
כל דמו וכל דמו פסולה דאוריתא דתניא
אמר להם רבי יהודה אי אתם מודים לי
שאם הניחו למחר שפסול חישב להניחו
למחר נמי פסול ואתא רבי אלעזר למימר
אף בו רבי אליעזר פסול וחכמים מכשירין
וסבר רבי יהודה להניח מדמו למחר דברי
הכל פסול והתניא אמר רבי כשהלכתי
למצת מדותי אצל רבי אלעזר ברבי שמוע
ואמרי לה למצות מדותיו של רבי אליעזר
בן שמוע מצאתי יוסף הבבלי יושב לפניו
והיה חבוב לו ביותר עד לאחת אמר לו
רבי השוחט את הזבח להניח מדמו למחר
מהו אמר לו כשר ערבית אמר לו כשר
שחרית אמר לו כשר צהרים אמר לו כשר
אלא שרבי אלעזר פוסל צהבו פניו של יוסף

pientum. Etenim extat traditio: Si mactet sacrificium eo pacto, ut bibat de ejus sanguine die crastino, ut adoleat de ejus carne die crastino, ut comedat de ejus adipibus die crastino, erit legitimum, & R. Eliesер reprobat: Ut relinquat de ejus sanguine in diem crastinum; R. Jehuda reprobat: Dicit Rabi Eliesеr: In hoc quoque reprobat Rabi Eliesеr, & sapientes probant. R. Jehuda juxta mentem cujus? Num juxta mentem sapientum? Jam vero sicut ibi quoniam cogitat phrasi comestionis, probant sapientes, hic nonne multo magis? At juxta mentem R. Eliesеr; Etenim R. Eliesеr dicit; Vel in hoc R. Eliesеr reprobat, & sapientes probant: R. Eliesеr, & ille ipse est R. Jehuda; Utrum sit pœna excidii in hoc consistit controversia inter eos: Et R. Jehuda: Primus doctor putat, si relinquat, quod sit illegitimum, omnium consensu in his quoque tenetur excidio: Et venit Rabi Eliesеr dicens; Tam hoc quam illud erit illegitimum, & in eo non erit pœna excidii; Non est ex omnium consensu, quod non sit pœna excidii; & hic sunt tres variæ sententiæ. Primus doctor putat; quod in hoc sit controversia: Si cogitet ut relinquat; omnium consensu est legitimum: Et R. Jehuda putat: quod in hoc sit controversia: Si cogitet ut relinquat; omnium consensu est illegitimum: Qua de causa? Quod sit decretum de parte sanguinis. Ergo de toto sanguine, & totus sanguis erit illegitimus ex lege. Etenim extat traditio. Dixit illis R. Jehuda: Si mihi fatemini, si relinquat in diem crastinum, quod sit illegitimum, si cogitet ut relinquat in diem crastinum, erit quoque illegitimum: Et venit R. Eliesеr dicens: In hoc quoque R. Eliesеr reprobat, & sapientes probant; & putat R. Jehuda: Si cogitet ut relinquat de ejus sanguine in diem crastinum, omnium consensu est illegitimum: Atqui extat traditio: Dicit Rabi: Quando veni ad præceptum morale penes Rabi Eliesеr bar R. Simeonis, & dixerunt; Juxta præcepta moralia R. Eliesеr bar R. Simeonis, inveni Joseph Babylonium sedentem coram eo, & erat illi amabilis, donec pervenit ad hanc lectionem. Dixit illi Rabi. Si mactet sacrificium, eo pacto ut relinquat de ejus sanguine in diem crastinum, quid erit? Respondit: Erit legitimum vespera. Dicit: Erit legitimum mane: Dixit: Erit legitimum in luce: Dixit: Munus eritne legitimum? Respondit: Erit legitimum: At R. Eliesеr reprobat: Coruscа-

הבבלי אמר לו יוסף כמרומה אני שלא
כיוננו שמועתינו עד עתה אמר לו רבי הן
אלא שרבי יהודה פסול שנה לי וחזרתי על
כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאתי
עכשיו ששנית לי פסול החזרת לי אבירתי
זלגו עיניו דמעות של רבי אלעזר בן שמוע
אמר אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה
חביבין עליכם ביותר קרא עליו המקרא
הזה מה אהבתי תורתך כל היום היא
שיחתי וגו' הזא מפני שרבי יהודה בנו של
רבי אלעאי ורבי אלעאי תלמידו של רבי
אליעזר שנה לך משנת רבי אלעזר סלקא
דעתך דברי הכל פסול אתנייה מאי החזרת
לי אבידתי איהו פלוגתא קאמר ליה אלא
מאי כשר ורבי אלעזר פסול פוסל אתנייה
אי הכי מאי הזא מפני פלוגתא אנן נמי
קא מתניתן אלא לעולם דברי הכל פסול
אתנייה ומאי החזרת לי אבידתי דהדר ליה
מיהא שום פסול בעולם.

מתניתא לא יצק לא בלל ולא פתת
ולא מלח ולא הניף לא הגיש או שפתתה
פתים מרובות ולא משחן כשירה.

גמרא מאי לא יצק אילמא לא יצק
כלל עיכובא כתב בה אלא לא יצק כהן
אלא זר הא לא בלל נמי לא בלל כהן
אלא זר הא לא בלל כלל ססולה והתנן
ששים נבללין ששים ואחר אין נבללין
והוינא בה כי אינן נבללין מאי הוי התנן
לא בלל כשרה ואמר רבי זירא כל הראוי
לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו
ראוי לבילה בילה מעכבת בו מידי איריא
הא כדאיתא והא כדאיתא לא יצק
לא יצק כהן אלא זר לא בלל לא בלל
כלל . או שפתתה פתים מרובה כשרה
השתא לא פתת כלל כשרה פתין
מרובות מיבעיא מאי פתין מרובות שריבה
בפתיתה ואיבעית אימא לעולם פתים
סרובות ממש ומהו דתימא התם הוא
דאיכא תורת חלות עליהן אבל הבא דלא
תורת חלות איכא ולא תורת פתיתין

scavit facies Joseph Babylonii: Dixit illi: Joseph videtur mihi, quod nostræ lectiones hactenus non sint firmæ. Respondit illi: Rabi utique: At R. Jehuda reprobat, quod sit illegitimum, me docuit: Circuivi omnes discipulos, & quæsivi mihi socium, & non inveni; Nunc quoniam me docuisti, restituisti mihi rem meam amissam. Stillarunt lacrymas oculi Rabi Eliefer ben Simeon dicentis: Beati vos discipuli sapientum, super quibus sunt amabiliora verba legis: De iis legitur: *Quomodo dilexi legem tuam Domine: tota die meditatio mea est*. Ecce quia R. Jehuda erat filius R. Elai, & R. Elai discipulus R. Eliefer docuit te Misnam R. Eliefer; Si putas quod ex omnium consensu sit traditio, quod sit illegitimum, quomodo restitues mihi rem meam amissam? Ipse dissentit; dicens: At quid legitimum? Et Rabi Eliefer illegitimum reprobat: Si ita sit traditio; quid? Propter controversiam nos quoque legimus: At semper omnium consensu erit illegitimum: Explicavit: Quomodo restituisti mihi rem meam amissam? Hinc respondit; quod nullo modo sit illegitimum.

Misna. Si non infundat, si non misceat, si non contundat, si non saliat, si non ventilet, si non admoveat, si maximas partes non contundat, si non ungat, erit legitimum.

Gemara. Qui si non infundat. Dicendumne est si nullo modo infundat, quod textus impediat? At si non infundat sacerdos; At si alienus; Ita pariter: Si non misceat, similiter si non misceat sacerdos, at si alienus si nullo modo misceat, erit illegitimum. Atqui legimus. Sexaginta commiscentur, sexaginta & una non commiscentur; Et erit quando non commisceantur, cur legimus: Si non misceat, erit legitimum? Et, dicit R. Zira: Omne quod est conveniens ut misceatur, commixtio non impedit, & omne, quod non est conveniens ut misceatur, commixtio impedit: Hoc docet: Hoc sicut adducitur, & illud sicut adducitur: Si non infundat, non infundat sacerdos: At si alienus non misceat, quando nullo modo misceat: Aut si maximas partes contundat; erit legitimum: Jam vero si nullo modo contundat; erit legitimum; Partes multæ requiruntur: Quid partes multæ? Ut multiplicet in suis panibus: Et si velis dicam; ut simpliciter faciat frustula multa: Quid dices? Ibi ubi est lex placentarum de illis, hic ubi non est lex placentarum, neque lex frustulorum, nobis significat: Dicendumne est,

איכא קמשמע לן לימא מתניתין דלא כרבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק כהונה שנאמר המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה מודה בעבודה יש לו חלק בכהונה שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה ואין לי אלא זו בלבד מנין לרבות היציקות והפתיתות והמליחות והתנופות וההגשות והקמיצות והקטרות והמליקות והקבלות והזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה וטהרת מצורע ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ מנין תלמוד לומר מבני אהרן עבודה המסורה לבני אהרן כל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה אמר רב נחמן לא קשיא כאן במנחת כהנים כאן במנחת ישראל מנחת ישראל דבת קמיצה היא מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר מנחת כהנים דלאו בת קמיצה היא מעיקרא בעיא כהונה אמר ליה רבא מכדי מנחת כהנים מהיכא איתרבי ליציקה ממנחת ישראל מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר איכא דאמרי אמר רב נחמן לא קשיא כאן בנקמצות כאן בשאין נקמצות אמר ליה רבא מכדי שאין נקמצות מהיכא איתרבי ליציקה מנקמצות בנקמצות מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר לא מחוורתא מתניתין דלא כרבי שמעון מאי טעמא דרבנן אמר קרא ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והביאה אל בני אהרן הכהן וקמץ מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר ורבי שמעון בני אהרן הכהנים מקרא נדרש לפניו ולאחריו וסבר רבי שמעון מקרא נדרש לפניו ולאחריו והתניא ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח באצבעו ולקח מלמד שלא תהא קבלה

est, quod Misna non sit juxta mentem Rabi Simeonis? Etenim extat traditio: Rabi Simeon dicit: Sacerdoti, qui non fatetur ministerium, non est pars in sacerdotio: Dictum est enim: *Qui offert sanguinem pacificorum, & adipem de filiis Aharon, illi erit crus dextrum*. Si confiteatur ministerium, illi erit pars in sacerdotio: Non probo nisi de hoc, unde probatur ad includendum infusiones, & commixtiones, & diminutiones, & salitiones, & ventilationes, & admotiones, & pugillationes, & adolitiones, & unguesectiones, & acceptiones, & adspersiones, & potationem mulieris adulterio suspectæ, & decollationem vitulæ, & purificationem leprosi, & benedictiones sive intus, sive foris, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *De filiis Aharon:* Ministerium quod sit traditum filiis Aharon: Si sacerdos illud non confiteatur, non erit illi pars in sacerdotio. Dicit R. Nachman: Non est oppositio: Hic agitur de munere sacerdotum, ibi de munere Israelitarum; In munere Israel quod pugillabatur, a pugillatione & ulterius præceptum incumbebat sacerdotio: Docet, quod infusio, & commixtio legitima sit per alienum: Munus sacerdotum, quia non pugillabatur a principio requirebat sacerdotium: Dicit Raba: Postquam est munus sacerdotum, unde probatur quod includitur ad infusionem? Ex munere Israelitarum; sicut ibi erat legitima per alienum, ita pariter hic erit legitima per alienum: Alji dicunt, quod dixerit R. Nathan: Non est oppositio: Hic agitur, quando pugillatur, & ibi quando non pugillatur: Respondit Raba: Postquam non pugillatur, undenam probatur quod includetur ad infusionem? Ex pugillationibus: Sicut in pugillationibus ibi erat legitimum per alienum, ita pariter hic erit legitimum per alienum: At perspicuum est, quod Misna non sit juxta mentem R. Simeonis: Quænam est ratio sapientum? Dicit textus: *Et infundet super illo oleum, & dabit super illo thus, & adducet ad filios Aharon sacerdotis, & pugillabit:* A pugillatione & ultra præceptum incumbebat sacerdotio: Docet, quod infusio & commixtio legitima sit per alienum; & Rabi Simeon: *Filios Aharon sacerdotes;* textum exponit ante, & post. Et putat R. Simeon, quod textus ante & post possit exponi. Atqui extat traditio: *Et accipiet sacerdos de sanguine sacrificii pro peccato digito suo, & sparget super cornua altaris digito suo; & accipiet:* Docet, quod acceptio non fiat nisi dextra: *Digito suo & spar*

ﭏ בימין באצבעו ונתן מלמד שלא תהא
נתינה ﭏ בימין אמר רבי שמעון וכי
נאמרה יד בקבלה הואיל ולא נאמרה יד
בקבלה קיבל בשמאל כשר ואמר אביי
במקרא נדרש לפניו ולאחריו קא מיפלגי
ורבי שמעון סבר לאחריו נדרש ולפניו אין
נדרש אלא היינו טעמא דרבי שמעון
והביאה ויו' מוסיף על עניין ראשון וסבר
רבי שמעון ויו' מוסיף על ענין ראשון ﭏ
מעתה דכתב ושחט את בן הבקר והקריבו
בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם
מקבלה ואילך מצות כהונה מלמד על
שחיטה שכשירה בזר אי לרבי שמעון ויו'
מוסיף על עניין ראשון שחיטה הכי נמי
בזר תהא פסולה שאני התם דאמר קרא
וסמך ושחט מה סמיכה בזרים אף שחיטה
בזרים אי מה סמיכה בבעלים אף שחיטה
בבעלים ההוא לא מצית אמרת קל
וחומר ומה זריקה דעיקר כפרה לא בעינן
בעלים שחיאה דלאו עיקר כפרה לא כל־
שכן וכי תימא אין דנין איפשר משאי
אפשר גלי רחמנא ביום הכיפורים ושחט
את הפר׳ החטאת אשר לו מכלל דשחיטה
בעלמא לא בענן בעלים אמר רב כל־
מקום שנאמרה תורה וחוקה אינו ﭏ לעכב
קא סלקא דעתך תרתי בענן כדכתב זאת
חוקת התורה. סימן נת״ץ ומ״מל. והרי נזיר
דלא כתיבא ביה ﭏ תורה ואמר רב
תנופה בנזיר מעכבת שאני התם כיון דכתב
כן יעשה כמאן דכתיבא בהו חוקה דמי
הרי תודה דלא כתיבה ביה ﭏ תורה
ותנן ארבעה שבתודה מעכבין זה את זה
שאני תודה דאיתקש לנזיר דכתב על זבח
תודת שלמיו ואמר מר שלמיו לרבות
שלמי נזיר והרי מצורע דלא כתב ביה
ﭏ תורה ותנן ארבעה מינין שבמצורע

& sparget: Docet quod non fieret adspersio nisi dextra: Dicit R. Simeon: Num memoratur manus in acceptione? Quoniam: non memoratur manus in acceptione, si accipiat sinistra, erit legitimum: Et dicit Abaje: Textus exponitur ante & post: In hoc est controversia. Et R. Simeon putat, quod postea exponatur, at non ante exponatur. Hæc ipsa est sententia R. Simeonis: *Et adducet*. *Vau* additur ad primum subjectum; & putat R. Simeon, quod *vau* addatur ad primum subjectum: At jam scriptum est: *Et mactabit filium bovis, & offerent filii Aharon sacerdotes sanguinem, & spargent sanguinem*. Ab acceptione sanguinis & ultra incumbit præceptum sacerdotio: Docet, quod mactatio legitima sit per alienum: Si juxta mentem R. Simeonis *vau* additur ad primum subjectum, vel mactatio per alienum erit illegitima; Diversum est ibi, ubi dicit textus: *Et imponet manus, & mactabit*: Sicut impositio manuum fiebat per alienos, ita pariter mactatio per alienos. Aut sicut impositio manuum fiebat per dominos, ita pariter mactatio per dominos: Non potes dicere argumento a minori ad majus: Si adspersio, quæ erat essentiale expiationis non requirit dominos, mactatio, quæ non erat essentiale expiationis nonne multo magis? Num dices explicandum esse possibile ab impossibili? Declarat textus in die expiationum. *Et mactabit juvencum sacrificii pro peccato, qui suus est*. Consequitur, quod vulgo mactatio non requireret dominos: Dicit Rab: Ubicunque dicitur *lex* & *statutum* non venit nisi ad impediendum: Si putas quod duo requirantur ex eo quod scriptum sit: *Hoc est statutum legis*; signum נתץ ומ״מל: At ecce in Nazyræo, ubi non scriptum est nisi *lex* dicit Rab, quod ventilatio in Nazyræo impediat; Diversum est ibi: Quando scriptum est: *Sic faciet*; reputatur perinde ac scriptum sit de eo statutum. Similiter in sacrificio Eucharistico, ubi non scriptum est nisi lex, tamen legimus: Quatuor species, quæ sunt in sacrificio Eucharistico, impediunt inter se: Diversum est in sacrificio Eucharistico, quod æquiparatur Nazyræo; scriptum est enim: *Super sacrificio Eucharistico pacificorum ejus*: Et dicit Mor: *Pacificorum ejus*. Ad includendum pacifica Nazyræi: Et ecce de leproso, ubi non scriptum est nisi *lex* tamen legimus, quod quatuor species, quæ sunt in leproso impediant inter se: Diversum est ibi: Postquam textus scribit:

מעכבין זה את זה שנ התם כיון דכתב
זאת תהיה תורת המצורע כמאן דכתב ביה
חוקה דמי והרי יום הכיפורים דלא כתב
ביה אלא חוקה ותנן שני שעירי יום
הכפורים מעכבין זה את זה אלא או תורה
או חוקה והרי שאר קרבנות דכתיב בהו
תורה ולא מעכבי תורה בעיא חוקה
וחוקה לא בעיא תורה והא תורה וחוקה
קאמר הכי קאמר אף על גב דכתיב תורה
אי כתיבא חוקה אין ולא לא והרי מנחה
דכתיב בה חוקה ואמר רב כל מקום
שהחזיר הכתוב בתורת מנחה אינו אלא
לעכב החזיר אין לא החזיר לא שאני
התם דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא
והרי לחם הפנים דכי כתיבא חוקה אאכילה
כתיבא ותנן שני סדרים מעכבין זה את
זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין
והבזיכין מעכבין זה את זה אלא כל היכא
דכתיבא אאכילה אכולא מילתא כתיבא
שאני התם דאמר קרא מגרשה ומשמנה
גרש ושמן מעכבין ואין דבר אחר מעכב
גופא אמר רב כל מקום שהחזיר לך הכתוב
בתורת מנחה אינו אלא לעכב ושמואל אמר
גרש ושמן מעכבין ואין דבר אחר מעכב
ולשמואל אף על גב דתנא ביה קרא לא
מעכבא ליה אלא כל היכא דתנא ביה קרא
ודאי מעכבא והבא במלא קמצו בקמצו
קא מיפלגי דתניא מלא קומצו בקומצו
שלא יעשה מדה לקומץ רב סבר הא נמי
תנא ביה קרא דכתיב ויקרב אל המזבח
וימלא כפו ממנה ושמואל דורות משעה
לא ילפינן ולא יליף שמואל דורות משעה
והתנא כלי הלח מקדשין את הלח ומדת
יבש מקדשין את היבש ואין כלי הלח
מקדשין את היבש ולא מדת יבש מקדשין
את הלח. ואמר שמואל לא שנו אלא מידות
אבל מזרקות מקדשין דכתיב שניהם מליאים
סלת שאני התם דתנא בה קרא תריסר
זימנין אמר ליה רב כהנא ורב אסי לרב
והרי הגשה דתנא בה קרא ולא מעכברת
מאן תנא ביה דכתיב זאת תורת המנחה
הקרב אותה בני אהרן לפני יהוה ההוא

bit: *Hæc erit lex leprosi:* Consideratur perinde ac scriptum sit statutum: Similiter ecce in die expiationum, de quo non scriptum est nisi statutum, tamen legimus: Duo hirci diei expiationum impediunt inter se; At aut lex, aut statutum: Atqui ecce reliqua sacrificia, de quibus scriptum est lex, tamen non impediunt: Lex requirit statutum, at statutum non requirit legem; Et ecce lex, & statutum; dicit; sic dicit: Vel si scriptum sit lex; si scriptum sit statutum, maxime, si minus minime; At ecce munus, de quo scriptum est statutum; & dicit Rab; Ubicunque repetitur textus in lege muneris non venit nisi ad impediendum; Si repetatur, maxime, at non, si non repetatur: Diversum est ibi, quia scriptum est statutum, in comestione scriptum est; At ecce panis facierum, quia scriptum est statutum, in comestione scriptum est: Atqui legimus: Duo ordines inter se impediunt, duæ acerræ impediunt inter se, ordines & acerræ inter se impediunt; At ubi scriptum est de comestione, tota res scripta est. Diversum est ibi, ubi dicit textus: *Spicas recentes, & oleum ejus*. Spicæ recentes, & oleum impediunt, at nihil aliud impedit: Fundamentum: Dicit Rab: Ubicunque tibi repetit textur in lege muneris, non venit nisi ad impediendum: Et Samuel dicit: Spicæ recentes, & oleum impediunt, & nihil aliud impedit. At juxta mentem Samuelis, licet de illo doceat textus, tamen non impedit: At ubicunque certo doceat textus, impedit: Et hic: *In plenitudine pugilli sui:* de pugillo suo est controversia; Etenim extat traditio: Plenitudinem pugilli sui in suo pugillo, ne faciat mensuram pugillo: Rab putat, quod de illo quoque doceat textus: *Et offeret ad altare, & implebit manum suam ex eo:* Et Samuel: Ex generationibus factum non addiscimus; neque Samuel ex generationibus factum addiscit. Atqui extat traditio: Vasa humidi sanctificabant humidum, & mensuræ sicci sanctificabant siccum; at non vasa humidi sanctificabant siccum, neque mensuræ sicci sanctificabant humidum: Et dicit Samuel: Non agitur, nisi de mensuris, at crateres sanctificabant: Scriptum est enim: *Ambo ipsa plena simila:* Diversum erit ibi: Etenim extat traditio: Legitur duodecies. Dixit R. Channa & R. Asse τῷ Rab. Atqui de admotione docet textus, tamen non impedit: Iste docet, quod ibi scriptum sit: *Hæc est lex muneris, quod offerent filii Aharon coram Do-*

לקבוע לה מקום הוא דאתא דתני לפנ'
יהוה יכול במערה תלמוד לומר אל פני
המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום
תלמוד לומר לפני יהוה הא כיצד מגישה
בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של
קרן ודיו רבי אלעזר אומר יכול יגשנה
למערבה של קרן או לדרומה של קרן
אמרת כל מקום שאתה מוצא שתי מקראות
אחד מקיים עצמו ומקיים חבירו ואחד
מקיים עצמו ומבטל את חבירו מניחין את
שמקיים עצמו ומבטל חבירו ותופשין את
שמקיים עצמו ומקיים חבירו שכשאתה
אומר לפני יהוה במערב בטלתה אל פני
המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח
בדרום קיימתה לפני יהוה והיכא קיימתה
אמר רב אשי קסבר האי תנא כוליה מזבח
בצפון קאי מתקיף לה רב הונא הרי מלח
דלא תנא ביה קרא ומעכבא ביה דתניא
ברית מלח עולם הוא שתהא ברית אמורה
במלח דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר
נאמר כאן ברית מלח עולם הוא ונאמר
להלן ברית כהונה עולם כשם שאי איפשר
לקרבנות בלא כהונה כך אי איפשר
לקרבנות בלא מלח אמר רב יוסף רב
כתנא דידן סבירא ליה דאמר לא מלח
כשר אמר ליה אביי אי הכי לא יצק נמי
לא יצק בלל שלא לא יצק כהן שלא זר הכא
נמי לא מלח כהן שלא זר אמר ליה וכי
תעלה על דעתך שזר קרב לגבי מזבח
ואיבעית אימא כיון דכתיבא ביה ברית
כמאן דתנא ביה קרא דמיא ולא תנא ביה
קרא והכתיב וכל קרבן מנחתך במלח
תמלח ההוא מיבעי ליה לכדתניא אילו
נאמר קרבן במלח שומע אני אפילו עצים
ודם שנקראו קרבן תלמוד לומר מנחה מה
מה מנחה מיוחדת שאחרים באין לה חובה
אף כל שאחרים באין לה חובה אי מה
מנחה מיוחדת שמתרת אף כל שמתיר
אביא דם שמתיר תלמוד לומר מעל מנחתך
ולא מעל דמיך יכול תהא מנחה כולה

Domino. Ad ſtatuendum illi locum venit: Etenim extat traditio: *Coram Domino:* Crederem in occidente? Idcirco dictum eſt: *Ad facies altaris*. Si *ad facies altaris*; crederem in auſtro? Idcirco dictum eſt: *Coram Domino*. Quomodo? Admovebit ad cornu auſtrale occidentale contra angulum cornu, & ſatis erit. R. Elieſer dicit: Crederem fuiſſe admovendum ad occidentem cornu, aut ad plagam auſtralem cornu? Dixiſti? Ubicunque tu deprehendis duos textus, quorum alter confirmet ſemetipſum, & confirmet ſocium ſuum, & alter confirmet ſemetipſum, & aboleat ſocium ſuum, deſeritur ille, qui confirmat ſemetipſum, & abolet ſocium ſuum, & apprehenditur ille qui confirmat ſemetipſum, & confirmat ſocium ſuum; Etenim quando dicit, *coram Domino* in occidente, abolet *ad facies altaris* in auſtro; & quando dicit *ad facies altaris* in auſtro, confirmat *coram Domino;* Et unde confirmat? Dicit R. Aſſe; putat iſte doctor totum altare ſitum fuiſſe in aquilone: Objecit R. Huna: Ecce ſal, de quo non docet textus, tamen impedit: Etenim extat traditio: *Pactum ſalis perpetuum*. Ut pactum memoretur in ſale: Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit + Memoratur pactum ſalis perpetuum; & dictum eſt ibi: *Pactum ſacerdotii perpetuum:* Sicut fieri non poſſunt ſacrificia ſine ſacerdotio, ita pariter fieri non poſſunt ſacrificia ſine ſale. Dicit R. Joſeph. Rab ſicut doctor noſter putat, dicens: Si non ſalierit, erit legitimum. Reſpondit Abaje: Si ita ſit; pariter non infundet; Non infundet nullo modo; At ſi non infundat ſacerdos, ſed alienus: hic quoque ſi non ſaliat ſacerdos, ſed alienus: Reſpondit: Num putas, quod alienus accederet ad altare? Et ſi velis dicam: Poſtquam de illo ſcriptum eſt pactum, æque ac ſi de illo ſcripſerit textus, reputatur: Nonne de illo docet textus? Scriptum eſt enim: *Et omnem oblationem muneris tui ſaliendo ſalies*. Hoc requiritur juxta traditionem: Si non memorata eſſet oblatio cum ſale, crederem vel ligna & ſanguinem, quæ vocantur oblatio, fuiſſe ſalienda? Idcirco dictum eſt: *Muneris:* Sicut munus eſt peculiare, cum quo alia ex debito afferuntur, ita pariter omnia, quæ ex debito afferuntur: Aut hoc modo ſicut munus eſt peculiare, quia permittit, ita pariter omne quod permittit: Includam ſanguinem, qui permittit: Idcirco dictum eſt: *Ex deſuper munere tuo*, at non ex deſuper ſanguine tuo; Crederem totum munus fuiſ-

טעונה מלח תלמוד לומר קרבן קרבן טעון
מלח ואין מנחה כולה טעונה מלח ואין לי
אלא קומץ מנחה מנין לרבות את הלבונה
מרבה אני את הלבונה שכן באה עמה
בכלי אחד מנין לרבות את הלבונה הבאה
בפני עצמה ולבונה הבאה בבזיכין והקטרה
מנחת כהגים ומנחת כהן משיח ומנחת
נסכים אימורי חטאת ואימורי אשם ואימורי
קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ואיברי
עולה ועולת העוף מנין תלמוד לומר על
כל קרבנך תקריב מלח אמר מר אין לי
אלא קומץ מנחה מנין לרבות את הלבונה
מרבה אני את הלבונה שכן באה עמה
בכלי אחד והא אמרת מה מנחה מיוחדת
שאחרים באין חובה לה הכי קאמר אימא
קרבן כלל ומנחה פרט כלל ופרט אין בכלל
אלא מה שבפרט מנחה אין מידי אחרינא
לא הדר אמר על כל קרבנך חזר וכלל
כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין
הפרט מה הפרט מפורש שאחרים באין
חובה לה אף כל שאחרים באין חובה לה
אחרים דבאין חובה לה מאי ניהו עצים
אף כל עצים אימא אחרים דבאין חובה
לה ניהו לבונה ואיתי דם דאיכא נסכים
נסכים בהדי אימורין הוא דאתו מאי
טעמא אכילה ושתייה אדרבה כפרה
ושמחה אלא לבונה באה עמה בכלי אחד
אבל עצים כי היכי דמתכשרא בהו מנחה
הכי מתכשרא בהו כולהו קרבנות ואימא
מה הפרט מפורש שאחרים באין חובה לה
ומתרת אף כל שאחרים באין חובה לה
ומתרת ומאי ניהו לבונה הבאה בבזיכין
דשרי' לחם אבל מידי אחרינא לא
מדאצטריך מעל מנחתיך ולא מעל דמיך
מכלל דהנך כולהו אתו בחד צד אמר מר
מעל מנחתיך ולא מעל דמיך ואימא מעל
מנחתיך ולא מעל איבריך מסתברא איברים
הוה ליה לרבויי שכן אשכנטמא סימן

fuisse saliendum? Idcirco dictum est: *Oblationem:* Oblatio requirit sal, at totum munus non requirit sal; non probo nisi de pugillo muneris, unde probatur ad includendum thus? Includam ego thus, quod cum eo affertur in uno vase: Unde probatur ad includendum thus, quod affertur seorsim, & thus quod affertur cum acerris, & suffitum, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum, & adipes sacrificii pro peccato, & adipes sacrificii pro delicto, & adipes sanctitatum sanctitatum, & adipes sanctitatum levium, & membra holocausti, & holocaustum volucris unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Super omnem oblationem tuam offeres sal*. Dicit Mor: Non probo nisi de pugillo muneris; unde probatur ad includendum thus? Includam ego thus, quia cum illo affertur in uno vase: At tu dices: Quid munus quod est peculiare, cum quo alia ex debito afferuntur? Sic dicit: Dicam: *Oblationem*, generale: *muneris*, particulare; generale & particulare, non est in generali, nisi quod est in particulari: Munus maxime at non aliud. Iterum dicit: *Super omnem oblationem tuam*: Iterum generale, generale, & particulare & generale, tu non potes differere nisi juxta particulare: Quid particulare definit? Quando alia cum eo ex debito afferantur, ita pariter omnia, quæ ex debito afferuntur: Alia quæ ex debito afferuntur quænam sunt? Ligna, ita pariter omnia ligna: Dicam alia, quæ ex debito afferuntur, erunt thus: Et probet sanguis; erant libamina; libamina cum membris afferebantur, qua de causa? Cibus & potus: contra expiatio, & lætitia; At thus afferebatur cum illo in uno vase: At ligna, quibus sicut fiebat legitimum munus, ita pariter illis fiebant legitimæ omnes oblationes: Et dicam: quid particulare definit? Alia quæ ex debito afferuntur, & permittunt, ita pariter reliqua omnia, quæ afferuntur ex debito & permittunt: Et quænam sunt? Thus quod affertur in acerris, quod permittit panem, at nihil aliud. Dicendum fuit: *Ex desuper munere tuo*; at non ex desuper sanguine tuo: Consequitur, quod hæc omnia uno modo afferantur. Dicit Mor: *Ex desuper munere tuo:* At non ex desuper sanguine tuo: Et dicam: *Ex desuper munere tuo*, at non ex desuper membris tuis: Probabiliter membra sunt includenda, quia אשכנטמא signum: Alia quæ afferuntur ex debito erunt sicut illud, ignita sicut illud, foris erunt sicut

אחרים באין חובה לה כמותה אישים
כמותה בחוץ כמותה נותר כמותה טומאה
כמותה מעילה כמותה לא אדרבה דם
ליה לרבויי שכן מתיר במותה נפסל
בשקיעת החמה כמותה הנך נפישן אמר
מר שומע אני אפילו עצים ודם שנקראו
קרבן מאן שמעת ליה דאמר עצים איקרו
קרבן רבי לרבי מבעא בעו מלח דתניא
קרבן מנחה מלמד שמתנדבין עצים וכמה
שני גזירין וכן הוא אומר הגורלות הפלנו
על קרבן העצים רבי אמר עצים קרבן
מנחה הן וטעונין מלח וטעונין הגשה ואמר
רבא לדברי רבי עצים טעונין קמיצה
ואמר רב פפא לדברי רבי עצים צריכין
עצים סמי מיכן עצים ולא קרא למעוטי
מאי אי למעוטי דם מעל מנחתם נפקא
אפיק עצים ועייל נסכים דתניא אבל היין
והדם והעצים והקטרת אין טעונין מלח
מני אי רבי קשיא עצים אי רבנן קשיא
קטרת האי תנא הוא דתניא רבי ישמעאל
בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר מה
הפרט מפורש דבר שמקבל טומאה ועולה
לאישים וישנו על מזבח החיצון אף כל
דבר המקבל טומאה ועולה לאושים וישנו
על מזבח החיצון יצאו עצים שאין מקבלין
טומאה יצאו דם ויין שאין עולים לאישים
יצא קטרת שאינה על מזבח החיצון לא
טעמא דמעטיה קרא לדם הא לאו הכי
הוה אמינא דם ליבעי מלח כיון דמלחיה
נפק ליה מתורה דם דאמר זעירי אמר
רבי חנינא דם שבישלו אינו עובר עליו
ורב יהודה אמר זעירי דם שמלחו אינו
עובר עליו ורב יהודה דידיה אמר איברים
שצלאו והעלן אין בהן משום לריח ניחוח
מהו דתימא מישרא בה משהו למצוה
בעלמא קא משמע לן. גופא אמר זעירי
אמר רבי חנינא דם שבישלו אינו עובר
עליו יתיב רבא וקא אמר לה להא
שמעתא איתיביה אביי הקפה את הדם
ואכלו או שהמחה את החלב וגמעו חייב
לא קשיא כאן שהקפה באור כאן שהקפה
בחמה באור לא הדר בחמה הדר בחמה
נמי לימא הואיל ואידחי אידחי דהא בעא
מיניה רבי מני מרבי יוחנן דם שקרש ואכלו

ſicut illud, immundum ſicut illud, prævaricatio ſicut illud: At contra ſanguis erat includendus, quia permittit ſicut illud, profanatur occaſu ſolis ſicut illud: Hæc multiplicantur: Dicit Mor: Cujuſnam eſt traditio illius, qui dicit: Ligna vocantur oblatio? Rabi: Juxta mentem Rabi quæſitum fuit: Sal. Etenim extat traditio: *Oblatio muneris:* Docet quod ſponte offerrent ligna: Quot? Duo ſegmenta. Et ſic dictum eſt: *Sortes projecimus ſuper oblatione lignorum:* Rabi dicit: Ligna ſunt oblatio muneris, & requirunt ſal, & requirunt admotionem: Et dicit Raba ad verba Rabi: Ligna requirunt pugillationem: Et dixit Rabi Papa ad verba Rabi: Ligna requirunt ligna: Hinc probat ligna: At ecce textus venit ad excludendum; quid? Si ad excludendum ſanguinem: Ex eo quod dictum eſt: *Super munere eorum;* Eruitur: Excludantur ligna, & includantur libamina: Etenim extat traditio: Vinum, & ſanguis, & ligna, & ſuffitus non requirunt ſal: Cujuſnam hæc ſententia eſt? Si Rabi; eſt objectio in lignis; ſi ſapientum, eſt objectio in ſuffitu: Hoc docet. Etenim extat traditio: R. Iſmael nomine R. Jochanan ben Beroka dicit: Quid particulare definit? Quod recipit immunditiem, & offertur in ignita, & offertur ſuper altare exterius: Excluduntur ligna, quæ non recipiunt immunditiem, excluduntur ſanguis & vinum, quæ non offeruntur in ignita, excluditur ſuffitus, qui non offertur ſuper altare exterius; At ratio, qua excluſit textus ſanguinem, non ita eſt: Dicam: Num ſanguis requiret ſal, poſtquam fuerit ſalitus? Eruitur ex lege: ſanguis. Dicit Zehiri, dicit Rabi Chanina: Si coxerit ſanguinem, ejus cauſa non tranſgreditur: Dicit Zehiri: Si ſanguinem ſalierit, ejus cauſa non tranſgreditur: Et R. Jehuda ipſe dicit: Si membra aſſaverit, & obtulerit; non eſt in iis præceptum: *In odorem gratum:* Quid? Si dicas, quod poſſit injicere quantuluncunque propter ſimplex præceptum. Nobis ſignificat: Fundamentum: Dicit Zehiri, dicit R. Chanina: Sanguinem ſi coquat, ejus cauſa non tranſgreditur: Objecit Raba dicens: Ad hanc traditionem objecit Abaje. Si coagulet ſanguinum & comedat, ſi calefaciat adipem & abſorbeat, tenetur: Non eſt oppoſitio: Hic agitur, quando coagulet igne, ibi, quando coagulet ſole; in ignem non reſtituet in ſolem reſtituet: In ſole pariter; Dicendumne eſt, quoniam pellitur, quod pellatur? Hoc quæſivit R. Meri ex R. Jochanan: Si coagulet ſan-

מהו אמר ליה הואיל ונדחה ידחה אישתיק
אמר ליה דילמא ודאי כאן בחטאות
החיצונות כאן בחטאות הפנימיות אמר
אדכרתן מילתא דאמר רבא אמר רב
חסדא דם שקרש בחטאות ואכלו חייב
ולקח ונתן אמר רחמנא דבר לקיחה
ונתינה הוא בחטאת הפנימיות ואכלו
פטור וטבל והזה אמר רחמנא והאי לאו
בר טבילה והזאה הוא ורבא דידיה אמר
אפילו בחטאות הפנימיות ואכלו חייב
הואיל וכנגדו ראוי בחטאות החיצונות אמר
רב גדל אמר זעירי דם בין לח בין יבש
חוצץ מיתיבי הדם והדיו והדבש והחלב
יבישין חוצצין לחין אינן חוצצין לא קשיא
הא דסריך הא דלא סריך. תמלח למאי
אתא לכדתניא במלח יכול תבונהו
תלמוד לומר תמלח אי תמלח יכול במי
מלח תלמוד לומר במלח ולא תשבית
מלח הבא מלח שאינה שובתה ואיזו זו
זו מלח סדומית ומנין שאם לא מצא
מלח סדומית שמביא מלח איתרוקנית
תלמוד לומר תקריב תקריב כל שהוא
תקריב מכל מקום תקריב ואפילו בשבת
תקריב ואפילו בטומאה מאי תבונהו אמר
רבה בר עולא הכי קאמר יכול יתבוננו
כתבן בטיט אמר ליה אביי אי הכי יתבוננו
מיבעי ליה אלא אמר אביי יכול יעשנו
כבניין אמר ליה רבא אי הכי יתבוננו
מבעי ליה אלא אמר רבא יכול תבוניהו
מאי תבוניהו אמר רב אשי יכול יתן בו
טעם בבינה תלמוד לומר תמלח כיצד הוא
עושה מביא האבר ונותן עליו מלח וחוזר
והופכו ונותן עליו מלח ומעליהו אמר אביי
וכן לקדירה תנו רבנן מלח שעל גבי האבר
מועלים בו שעל גבי הכבש ושבראשו של
מזבח אין מועלין בו ואמר רב מתנה מאי
קראה והקרבתם לפני יהוה והשליכו
הכהנים עליהן מלח והעלה אותם עולה
ליהוה . תנן התם ועל המלח ועל העצים

sanguinem & comedat, quid? Respondit, quoniam pulsus est, pelletur. Tacuit: Dixit: Fortasse hic certo agitur de sacrificiis pro peccato exterioribus, & ibi de sacrificiis pro peccato interioribus: Respondit: Recordamur, quod dixit Raba: Dicit R. Chasda: Si sanguinem coagulet in sacrificiis pro peccato, & comedat tenetur: *Et accipiet*, *&* *sparget*. Dicit textus: Quod accipitur, & spargitur; Si in sacrificiis pro peccato interioribus, & comedat, absolvitur: *Et immerget*, *&* *sparget*. Dicit textus: Et hoc non est sine immersione, & adspersione: Et Raba ipse dicit: Vel in sacrificiis pro peccato interioribus, si comedat, tenetur; Quoniam contra illa erat conveniens in sacrificiis pro peccato exterioribus; Dicit R. Gadal, dicit Zehiri; Sanguis sive humidus sive siccus discriminat: At est objectio: Sanguis, & atramentum, & mel, & lac sicca discriminant, humida non discriminant: Non est oppositio: Hic agitur quando adhæret, & ibi quando non adhæret: *Salies*. Qua de causa venit? Juxta traditionem: *Sale*. Crederem posse conspergi quasi stramine. Idcirco dictum est: *Salies:* Si *salies*, crederem aquis salsis? Idcirco dictum est: *Sale:* *&* *non facies cessare sal:* Affer sal, quod non cesset; & quodnam est? Sal Sodomæum: Et unde probatur, si non inveniat sal Sodomæum, quod possit afferre sal Istarokinum? Ex eo quod dictum est: *Offeres*. *Offeres* quantuluncunque: *Offeres* ex omni loco; *offeres* vel in Sabbatho; *offeres* vel in immunditie: Quid תבונהו? Dicit Raba bar Ela; sic dicit: Poterat conspergere sicut stramen in luto. Respondit Abaje, si ita; Erat conspergendum. At dicit Abaje. Crederem quod fierit sicut ædificium? Respondit Raba; Si ita; exstruendum erat sicut structura. At dicit Raba: Crederem posse conspergi quasi stramine. Quid תבוניהו? Dicit R. Asse; Crederem, quod inderet saporem cum scientia? Idcirco dictum est: *Salies*. Quomodo faciebat? Adducebat membrum, & super illud adspergebat sal, & iterum vertebat, & super illud adspergebat sal, & offerebat: Dicit Abaje: Et similiter in olla. Tradiderunt sapientes: Pro sale, quod sit super membro, prævaricantur; si fuerit super clivo, & in summitate altaris, non prævaricantur; & dicit R. Mitna: Quid textus? *Et offeres eos coram Domino*, *&* *mittent sacerdotes super eos sal*, *&* *offeres eos in holocaustum Domino*. Ibi legimus: Et de sale, & de lignis, qui-

bus

שיהו הכהנים נאותין בהן אמר שמואל לא
שנו אלא לקרבנם אבל לאכילה לא סלקא
דעתך מאי לקרבנם למלוח קרבנם לאכילה
לאכילת קדשים השתא למלוח עורות
קדשים יהבינן לאכילת קדשים לא יהבינן
דתניא נמצאת אתה אומר בשלשה מקומות
המלח נתונה בלשכת המלח ועל גבי הכבש
ובראשו של מזבח בלשכת המלח ששם
מולחין עורות קדשים על גבי הכבש ששם
מולחין את האיברים בראשו של מזבח
ששם מולחין הקומץ והלבונה והקטרת
ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת
נסכים ועולת העוף אלא מאי לקרבנם
לאכילת קרבנם ומאי לאכילה אכילה
דחולי חולי פשיטא מאי בעו התם אף
על גב דאמר מר יאכלו שיאכלו עמהן
חולין ותרומה כדי שתהא נאכלת על השבע
אפילו הכי מלח דקדשים לא יהבינן להו
אמר ליה רבינא לרב אשי הכי נמי
מסתברא דאי סלקא דעתך מאי לקרבנם
למלוח טעמא דאתני בית דין הא לא
אתני בית דין לא השתא לישראל יהבינן
לכהנים לא יהבינן דתניא יכול האומר הרי
עלי מנחה יביא מלח מתוך ביתו כדרך
שמביא לבונה מתוך ביתו ודין הוא נאמר
הביא מנחה והביא מלח ונאמר הביא
מנחה והביא לבונה מה לבונה מתוך ביתו
אף מלח מתוך ביתו או כלך לדרך זו
נאמר הביא מנחה והביא מלח ונאמר הביא
מנחה והביא עצים מה עצים משל צבור
אף מלח משל צבור נראה למי דומה דנין
דבר הנוהג בכל הזבחים מדבר הנוהג בכל
הזבחים ואל תוכיח לבונה שאינה נוהגת
בכל הזבחים או כלך לדרך זו דנין דבר
הבא עמה בכלי אחד מדבר הבא עמה
בכלי אחד ואל יוכיחו עצים שאינן באין
עמה בכלי אחד תלמוד לומר ברית מלח
עולם הוא ולהלן הוא אומר מאת בני
ישראל ברית עולם מה להלן משל ציבור
אף כאן משל ציבור אמר ליה רב מרדכי
לרב אשי הכי קאמר רב שישא בריה דרב
אידי לא נצרכא אלא לבן בוכרי דתנן

bus utuntur sacerdotes, dicit Samuel, non agitur, nisi de eorum oblationibus, at non de comestione: Si putas: Quid *ad eorum oblationem*? Ad saliendum eorum oblationes: Ad comestionem; ad comestionem sanctitatum: Jam vero ad saliendas pelles sanctitatum datur, ad comestionem sanctitatum non datur. Etenim extat traditio: Deprehenderis, quod dicas: In tribus locis sal recondebatur, in conclavi salis, super clivo, & in summitate altaris; In conclavi salis, unde saliebantur pelles sanctitatum; super clivo, unde saliebant membra: In summitate altaris, unde saliebant pugillum, & thus, & suffitum, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum, & holocaustum volucris: At quid *ad eorum oblationem*? ad comestionem eorum oblationum; & quid ad comestionem? ad comestionem profanorum: De profanis num certum est, quod ibi quærant? Vel si dicat Mor: *Comedet*. Ut comedat cum eo profana, & separationem, ut sit comestio ad saturitatem; vel si ita sit, sal sanctitatum illis non dabitur. Dixit Rabina לר Rabi Asse: Hoc ex conjectura: Si putas: quid *ad eorum oblationem*? Ad saliendum: Ratio est, quia pactum est Synhedrium: at non, si non pactum fuerit Synhedrium; Jam vero Israelitis dabitur, sacerdotibus non dabitur: Etenim extat traditio: Crederem, si dicat: Ecce super me munus: quod afferret sal ex domo sua, sicut affert thus ex domo sua? Et ratio dictitat: Dictum est: Affer munus, & affer sal; pariterque dictum est: Affer munus, & affer thus: Sicut thus ex domo sua, ita pariter sal ex domo suo: Aut hoc modo: Dictum est: Affer munus, & affer sal; pariterque dictum est: Affer munus, & affer ligna; Sicut ligna erant de bonis cœtus, ita pariter sal ex bonis cœtus: Videamus cuinam sit similius: Explicetur res quæ observatur in cunctis sacrificiis, ex re quæ observatur in cunctis sacrificiis, at non probet thus, quod non observatur in omnibus sacrificiis: Aut hoc modo: Explicetur res, quæ cum illo affertur in uno vase, ab re, quæ cum illo affertur in uno vase, neque probent ligna, quæ cum illo non afferuntur in uno vase. Idcirco dictum est: *Pactum salis perpetuum illud*. Et ibi dictum est: *Ex filiis Israel pactum perpetuum*; Sicut ibi ex bonis cœtus, ita pariter hoc loco de bonis cœtus: Respondit Rab ex mente Rab לר Rabi Asse: Sic dicit R. Sissa bar R. Idi: Non est necesse nisi filio Bucari: Etenim legi-

אמר רבי יהודה העיד בן בוכרי ביבנה כל כהן ששוקל] אינו חוטא אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי לא כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו היא היאך נאכלין ולבן בוכרי כיון דלכתחילה לא מיחייב לאיתויי כי מייתי נמי חוטא הוא דקא מעייל חולין לעזרה דמייתי ומסר להון לציבור סלקא דעתך אמינא כי זכו להו רחמנא לישראל דאית להו בלישכה לכהנים דלית להו בלישכה לא זכו להו רחמנא קמשמע לן ועצים דפשיטא ליה לתנא משל ציבור מנלן דתניא יכול האומר הרי עלי עולה יביא עצים מתוך ביתו כדרך שמביא נסכים מתוך ביתו תלמוד לומר על העצים אשר על האש אשר על המזבח מה מזבח משל ציבור אף עצים ואש משל ציבור דברי רבי אלעזר בר רבי שמעון רבי אלעזר בן שמוע אומר מה מזבח שלא נשתמש בן הדיוט אף עצים ואש שלא נשתמש בהו הדיוט מאי ביניהו חדתי ועתיקי לא והכתיב ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אדוני המלך הטוב בעיניו ראה הבקר לעולה והמורינין וכלי הבקר לעצים הכא נמי בחדתי מאי מורינין אמר עולה מטה של טרבל מאי מטה של טרבל אמר רבי יהודה עיזא דקורקסא דדשו בה דשתאי אמר רב יוסף מאי קראה הנה שמתיך למורג חרוץ חדש בעל פיפיות תדוש הרים.

מתניתא נתערב קומצה בקומץ חברתה במנחות כהנים במנחת כהן משיח במנחת נסכים כשרה רבי יהודה אומר במנחת כהן משיח במנחת נסכים פסולה שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה והן בולעות זו מזו.

גמרא תנן התם דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם

gimus: Dicit R. Jehuda: Testatus est filius Bucari in Jabne; Sacerdos si solvat siclum, non peccat. Respondit Raban Jochanan ben Zachai: Non eo quod omnis sacerdos si non solvit siclum, peccet, sed eo quod sacerdotes exponant hunc textum pro semetipsis: *Et omne munus sacerdotis totum erit, non comedetur*. Quoniam manipulus, & duo panes, & panis facierum sunt nostri, quomodo comedentur? Et juxta mentem filii Bucari: Quando a principio non obligatur ad afferendum, si afferat, peccabit: Quoniam inducit profana in atrium, afferet & tradet cœtui. Potest dici; quoniam acquisivit textus Israelitis, si fuerit in conclavi, erit pro sacerdotibus, si non fuerit in conclavi, illis non acquirit textus; hoc nobis dicit: Et ligna certum est juxta traditionem quod sint ex bonis cœtus: Unde probatur? Etenim extat traditio: Crederem, si dicat: Ecce super me holocaustum, quod debeat adducere ligna ex domo sua, sicut affert libamina ex domo sua? Idcirco dictum est: *Super ligna, quæ super ignem, qui super altari*. Sicut altare erat de bonis cœtus, ita pariter ligna, & ignis de bonis cœtus: Verba R. Elieser bar R. Simeonis: R. Eliesar ben R. Simeonis dicit: Sicut altare, quod non inservierit idiotæ, ita pariter ligna, & ignis, quæ non inservierint idiotæ: In quo consistit controversia inter eos? In novis, at non in veteribus consistit controversia inter eos. Atqui scriptum est: *Et dixit Aruna ad David: Accipiat, & offerat dominus meus rex, sicut placet ei. Habes boves in holocaustum, & plaustrum, & juga boum in usum lignorum*. Hic quoque de novis agitur. Quid sunt מורינין? Dicit Ela: Est lectus tribuli: Quid est lectus, tribuli? Dicit Rabi Jehuda: Capra tabulæ tritoriæ qua conterebant. Dicit R. Joseph: Quid dicit textus: *Ecce ego posui te quasi plaustrum triturantis novum, habens rostra ferrantia, triturabis montes*.

MISNA. Si pugillus cum pugillo socii sui misceatur, cum muneribus sacerdotum, cum munere sacerdotis uncti, & cum munere libaminum, erit legitimum. R. Jehuda dicit: Cum munere sacerdotis uncti, & cum munere libaminum, erit illegitimum. Quia hujus commixtio est crassa, & illius est tenera; & inter se absorbentur.

GEMARA. Ibi legimus: Si sanguis misceatur cum aqua, si in eo sit color sanguinis, erit legitimus; Si cum vino, consideratur sicut aqua: Si misceatur cum sanguine animalis, aut cum sangui-

בהמה או בדם חיה רואין אותו כאילו הוא
מים רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם
אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו
ולקח מדם הפר ומדם השעיר הדבר ידוע
שדמו של פר מרובה מדמו של שעיר
רבנן סברי מיכן לעולין שאין מבטלין זה
את זה ורבי יהודה סבר מיכאן למין במינו
שאינו בטל רבנן סבר מכאן לעולין שאין
מבטלין זה את זה ודילמא משום דמין
במינו הוא אי אשמעינן מין במינו ולא
אשמעינן עולין כדקא אמרת השתא
דאשמעינן עולין משום דעולין הוא ודלמא
עד דאיכא מין במינו ועולין קשיא ורבי
יהודה סבר מכאן למין במינו שאינו בטל
ודילמא משום דעולין הוא אי אשמעינן
עולין מין בשאינו מינו כדקאמרת השתא
דאשמעיה מין במינו משום דמין במינו
הוא ודילמא עד דאיכא מין במינו
ועולין קשיא. תנן רבי יהודה אומר מנחת
כהנים במנחת כהן משיח ובמנחת נסכים
פסולה שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה
והן בולעות זו מזו וכי בולעות זו מזו מה
הוי מין במינו הוא אמר רבא קסבר רבי
יהודה כל שהוא מין במינו ודבר אחר
סליק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו
רכה עליו ומבטלו . איתמר קומץ דמנחת
חוטא ששמנו רבי יוחנן אומר פסול
וריש לקיש אמר הוא עצמו משכשכו
בשירי הלוג ומעלהו והכתב לא ישים
עליה שמן ולא יתן עליה לבונה ההוא
שלא יקבע לה שמן בחברותיה איתיביה
רבי יוחנן לריש לקיש חרב שנתערב בבלול
יקריב רבי יהודה אומר לא יקריב מאי
לאו קומץ דמנחת חוטא דאיערב בקומץ
דמנחת נדבה לא מנחת פרים ואילים
במנחת כבשים והא בהדיא קתני לה
מנחת פרים ואילים במנחת כבשים וחרב
שנתערב בבלול יקרב רבי יהודה אומר לא

guine feræ, consideratur sicut aqua: R. Jehuda dicit: Sanguis non abolet sanguinem: Dicit R. Jochanan: Ambo eundem textum exponunt: *Et accipiet de sanguine juvenci, & de sanguine hirci:* Manifestum est, quod sanguis juvenci sit multus præ sanguine hirci. Sapientes hinc putant, quod ea quæ offeruntur, inter se non aboleantur; & Rabi Jehuda hinc putat, quod species in sua specie non aboleatur: Sapientes hinc putant, quod ea quæ offeruntur, inter se non aboleantur; & fortasse propterea quod sit species in sua specie; Nobis significat speciem in sua specie, & non significat ea quæ offeruntur, sicut dixisti; Jam vero significat nobis quæ offeruntur, propterea quod offeruntur; & fortasse donec sit species in sua specie, & offerantur; Si nobis significat, donec sit species in sua specie, & quæ offerantur: est oppositio. Et R. Jehuda hinc putat, quod species in sua specie non aboleatur; & fortasse propterea quod offeruntur: Nobis significat quæ offeruntur; species, quæ non est in sua specie, sicut dixisti: Jam vero nobis significat speciem in sua specie, eo quod sit species in sua specie; & fortasse donec sit species in sua specie, & quæ offeruntur: est oppositio: Legimus: R. Jehuda dicit: Munus sacerdotum si misceatur cum munere sacerdotis uncti, & cum munere libaminum, erit illegitimum, quia hujus commixtio est crassa, & illius tenera, & inter se absorbentur; Num inter se absorbentur? Num erit species in sua specie: Dicit Raba. Putat Rabi Jehuda: Quando sit species in sua specie, & res alia adscendat, ejus species consideratur quasi non sit, & quæ non est ejus species multiplicatur, & abolet: Dictum est: Si pugillum muneris peccatoris unxerit oleo; R. Jochanan dicit: Erit illegitimus: Et Risch Lakisch dicit: Si ipsum, postquam abluerit reliquiis logi, offerat: Atqui scriptum est: *Non ponet super illo oleum, neque dabit super illo thus:* Ne statuat illi oleum in ejus compositione: Objecit R. Jochanan τῷ Risch Lakisch: Si siccum misceatur cum mixto offeretur: R. Jehuda dicit: Non offeretur: Itane est intelligendum? Si pugillus muneris peccatoris misceatur cum pugillo muneris spontanei; at non si misceatur munus juvencorum & arietum cum munere agnorum: Atqui manifesto docet: Munus juvencorum, & arietum cum munere agnorum, & munus siccum si misceatur cum mixto, offeretur: R. Jehuda dicit: Non offeretur:

יקרב פרושי קמפרש לה בעי רבא קומץ שמיצה שמנו על גבי עצים מהו חיבורי עולין כעולין דמו או לאו כעולין דמו אמר ליה רבינא לרב אשי לאו היינו דרבי יוחנן וריש לקיש דאיתמר המעלה אבר שאין בו כזית ועצם משלימו לכזית רבי יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב חיבורי עולין כעולין דמו וריש לקיש אמר פטור חיבורי עולין כעולין דמו תבעי לרבי יוחנן ותיבעי לריש לקיש תיבעי לרבי יוחנן עד כאן לא קא אמר רבי יוחנן התם אלא בעצם דמינה דבשר הוא אבל האי דלאו מינה דקומץ הוא לא או דלמא אפילו לריש לקיש לא קא אמר אלא בעצם דבר מפרש הוא ואי פריש לאו מצוה לאהדורי אבל שמן דלאו בר מפרש הוא לא או דילמא לא שנא תיקו.

מתניתא שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה בשירות ואם לאו פסולות קומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר ואם הקטיר זו שבקמיצה עולת לבעלים וזו שלא בקמיצה לא עולת לבעלים נתערב קומצה בשיריה או בשיריה של חבירתה לא יקטיר ואם הקטיר עולת לבעלים.

גמרא אמר רב חסדא נבלה בטילה בשחוטה שאי אפשר לשחוטה שתעשה נבילה ושחוטה אינה בטילה בנבלה שאפשר לנבלה שתעשה שחוטה דלכי מסרחה פרחא טומאתה ורבי חנינא אמר כל שאפשר לו להיות כמוהו אינו בטל וכל שאי אפשר לו להיות כמוהו בטל אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי עולין הוא דלא מבטלי אהדדי אבל מין במינו בטל אי אליבא דרבי יהודה והא

tur: Explicando explicat. Quæsivit Raba: Si pugillo exprimat oleum super ligna, quid erit? Conjunctiones adscendentium sicut adscendentia reputantur, aut non sicut adscendentia reputantur? Dixit Rabina ליה Rabi Asse; Non consentiunt R. Jochanan, & Risch Lakisch: Etenim dictum est: Si offerat membrum in quo non sit quantitas olivæ, & os illud compleat, ut sit quantitas olivæ; Rabi Jochanan dicit; tenetur; & Risch Lakisch dicit: Absolvitur: R. Jochanan dicit: tenetur; & Risch Lakisch dicit: Absolvitur: R. Jochanan dicit: tenetur, quia conjunctiones adscendentium sicut adscendentia reputantur; & Risch Lakisch dicit: Absolvitur, quia conjunctiones adscendentium sicut adscendentia non reputantur: Quæritur juxta mentem Rabi Jochanan, & quæritur juxta mentem Risch Lakisch; Quæritur juxta mentem R. Jochanan: Usque huc non dixit R. Jochanan: ibi non agitur nisi de osse, quod est ex specie carnis; at non de hoc, quod non est de specie pugilli: Aut fortasse vel juxta mentem Risch Lakisch non dicit nisi de osse, quod separatur, si separetur, non est præceptum, ut restituatur; At non oleum, quod non separatur; Aut fortasse non est diversitas. Quæstio non est soluta.

MISNA: Si duo munera, quæ non fuerint pugillata, inter se misceantur, si possit ex hoc pugillari seorsim, & ex illo seorsim, erunt legitima, si minus, erunt illegitima: Si pugillus misceatur cum munere, quod non fuerit pugillatum, non adolebitur, si vero adoleatur, hoc quod fuit pugillatum, inserviet dominis, & illud quod non fuit pugillatum, non inserviet dominis; Si misceatur ejus pugillus cum ejus reliquiis, aut cum reliquiis socii sui, non adolebitur, si vero adoleatur, inserviet dominis.

GEMARA. Dicit R. Chasda. Cadaver aboletur mactatione, quia fieri non potest, ut mactatum fiat cadaver, & mactatum non aboletur cadavere, quia est impossibile, ut cadaver mactetur quia quando putrescit, avolat ejus immunditiæs; & Rabi Chanina dicit: Omne, quod possibile est ut sit sicut ipsum, non abolet, & omne quod impossibile est ut sit sicut ipsum, abolet: Cujusnam hæc sententia est? Si sententia sapientum; Illi dicunt; Adscendentia inter se non abolentur; at species in sua specie aboletur: Si sit sententia R. Jehuda: Atqui R. Jehuda

post

רבי יהודה בתר חזותא אזיל ואידי ואידי
מין במינו הוא אלא אליבא דרבי חייא
דתני רבי חייא נבילה ושחוטה בטילות זו
בזו רבי חייא אליבא דמאן אי אליבא
דרבנן הא אמרי עולין הוא דלא מבטלי
אהדדי הא מין במינו בטל ואי אליבא
דרבי יהודה כל מין במינו לרבי יהודה
לא בטיל לעולם אליבא דרבי יהודה וכי
קאמר רבי יהודה מין במינו לא בטל הני
מילי היכא דאיפשר ליה למיהוי כוותיה
אבל היכא דלא איפשר ליה למיהוי
כוותיה בטיל ובהא קא מיפלגי דרב
חסדא סבר בתר מבטל אזלינן ורבי חנינא
סבר בתר בטיל אזלינן תנן שתי מנחות
שלא נקמצו ונתערבו זה בזה אם יכול
לקמוץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה
כשירות ואם לאו פסולות והא הכא כיון
דקמיץ ליה מחדא אידך הוה ליה שירים
ולא קא מבטלי שירים לטיבלא מני אי
רבנן הא אמרי עולין הוא דלא מבטלי
הדדי הא מין במינו בטל אלא פשיטא רבי
יהודה בשלמא למאן דאמר בתר בטל
אזלינן בטל הוי במבטיל אלא דלכי קמיץ
מאידך הוו להו שירים כי הני אלא למאן
דאמר בתר מבטל אזלינן שירים מי קא
הוו טיבלא לימא אליבא דרב חסדא דלא
כרבי חייא התם כדרבי זירא דאמר רבי
זירא נאמרה הקטרה בקומץ ונאמרה
הקטרה בשירים מה הקטרה האמורה
בקומץ אין הקומץ מבטל את חבירו אף
הקטרה האמורה בשירים אין שירים
מבטלין את הקומץ תא שמע הקומץ
שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר
ואם זו שנקמצה עלתה לבעלים וזו שלא
נקמצה לא עלתה לבעלים ולא קא מבטיל
ליה טבילה לקומץ מני אי רבנן הא אמרי
עולין הוא דלא מבטלי הדדי הא מין
במינו בטיל אלא פשיטא רבי יהודה בשלמא
למאן דאמר בתר מבטל אזלינן מבטל הוי

post colorem incedit; & de utroque intelligitur species in sua specie; At juxta mentem R. Chijah; Etenim docet R. Chijah; Cadaver & mactatio inter se abolentur: Cujusnam hæc sententia est? Si est sententia sapientum; ecce dicunt: Ascendentia inter se non abolentur; at species in sua specie aboletur; Si sit sententia Rabi Jehuda: Omnis species in sua specie juxta mentem Rabi Jehuda nunquam aboletur: Semper juxta mentem Rabi Jehuda: Num dicit Rabi Jehuda: Species in sua specie non aboletur? Hoc intelligitur, quando fieri possit, ut sit sicut ipsa, at quando fieri non possit, ut sit sicut ipsa, aboletur. Et in hoc consistit controversia: R. Chasda putat: Post abolitum incedimus; & R. Chanina putat: Post abolens incedimus: Legimus: Duo munera, quæ non fuerint pugillata, si inter se misceantur, si possit pugillari ex hoc seorsim, & ex illo seorsim, erunt legitima, si minus, erunt illegitima: Atqui hic agitur postquam pugillaverit ex uno; Alia opinio legit de reliquiis, nonne abolendo abolentur reliquiæ? Cujusnam hæc sententia est? Si sapientum: Ecce dicunt: Adscendentia inter se non abolentur, ecce species in sua specie aboletur; At certum est quod sit sententia Rabi Jehuda: Concedatur juxta mentem illius qui dicit: Post abolitum incedimus; Abolitum erit sicut abolens; at si non pugillet unde erunt reliquiæ? At juxta mentem illius, qui dicit post abolens incedimus: Num reliquiæ abolentur? Dicendumne est quod mens Rabi Chasda non consentiat cum R. Chijah? Ibi juxta mentem R. Zira: Etenim dicit R. Zira: Memoratur adolitio in pugillo, & memoratur adolitio in reliquiis, sicut in adolitione memorata in pugillo pugillus non abolet socium suum, ita pariter in adolitione memorata in reliquiis reliquiæ non abolent pugillum: Veni & audi: Si pugillus misceatur cum munere, quod non fuerit pugillatum, non adolebitur; si vero adoleatur, pugillus muneris, quod fuerit pugillatum inserviet dominis, at pugillus muneris, quod non fuerit pugillatum, non inserviet dominis: Nonne? Postquam abolevit, aboletur pugillus: Cujusnam hæc sententia est? Si sapientum: Ecce dicunt: Adscendentia inter se non abolentur; Ecce species in specie sua aboletur; At explicat Rabi Jehuda; Concedatur juxta mentem illius qui dicit: Post abolens incedimus; Abolens erit sicut abolitum, quia vel

par-

כבטל דכל פורתא חזי למקמץ מיניה והוי
ליה ומין במינו לא בטל ﭏ למאן דאמר
בתר בטל אזלינן קומץ מי קא הוי טבלא
הא נמי לימא דלא כרבי חייא כדרבי זירא
תא שמע נתערב קומצה בשירים של
חברתה לא יקטיר ואם הקטיר עלתה
לבעלים והא הכא דלא הוי מבטיל כבטיל
ולא קא מבטלי ליה שירים לקומץ מני אי
רבנן וכו' אמר רבי זירא נאמרה הקטרה
בקומץ ונאמרה הקטרה בשירים מה הקטרה
האמורה בקומץ אין קומץ מבטל את
חבירו אף הקטרה האמורה בשירים אין
שירים מבטלין את הקומץ תא שמע תיבלה
בקצח בשומשמין ובכל מיני תבלין כשירה
מצה היא ﭏ שנקראת מצה מתובלת קא
סלקא דעתך דאפיש לה תבלין טפי ממצה
בשלה למאן דאמר בטל אזלינן בטיל הוי
כמבטל דלבי מיעפשא הויא לה כתבלין
ﭏ למאן דאמר בתר מבטל אזלינן תבלין
מי קא הוו מצה הכא במאי עסקינן דלא
אפיש לה תבלי דרובה מצה היא ולא
בטלה דייקא נמי דקתני מצה היא אלא
שנקראת מצה מתובלת שמע מינה כי
סליקא רב כהנא אשכחינהו לבני רבי חייא
דייתבי וקאמרי עשרון שחלקו והניחו
בכיסא ונגע טבול יום באחד מהן מהו כי
תנן כלי מצרף מה שבתוכו ליקדש הני
מילי היכא דנגעי בהדדי אבל היכא דלא
נגעי בהדדי לא או דילמא לא שנאמר
להו איהו מי תנן כלי מחבר כלי מצטרף
תנן כל דהוא הושיט אחד לביניהן מהו
צריך לכלי כלי מצרפו אין צריך לכלי אין
כלי מצרפו הושיט טבול יום את אצבעו
ביניהן מהו אמר להו אין לך דבר שמטמא
מאוירו ﭏ כלי חרס בלבד הדר איהו בעא
מיניהו מהו לקמוץ מזה על זה צירוף
דאוריתא או דרבנן אמרו לו זו לא שמענו
כיוצא בו שמענו דתנן שתי מנחות שלא

parvum conveniens est ut ex eo pugilletur, & erit species, & ejus species, & species in ejus specie non aboletur: At juxta mentem illius qui dicit: Post abolitum incedimus, pugillus num aboletur? Dicendumne est etiam, quod non conveniat Rabi Chijah cum R. Zira? Veni & audi: Si misceatur ejus pugillus cum reliquiis socii sui, non abolebitur; si vero adoleatur, inserviet dominis; Atqui hoc loco abolens non est sicut abolitum; Nonne postquam aboleverint reliquiæ pugillum? Cujusnam sententia est? Si sapientum &c. Dicit R. Zira: Memoratur adolitio in pugillo, & memoratur adolitio in reliquiis, sicut in adolitione memorata in pugillo, pugillus non abolet socium suum, ita pariter in adolitione memorata in reliquiis, reliquiæ non abolebunt pugillum: Veni & audi: Si condiatur in nigella, & sesamo, & in cunctis speciebus condimentorum, erit legitimum azymum; at vocabitur azymum conditum; Putas; si multiplicet condimenta plusquam azymum, quod in illis est. Juxta mentem illius qui dicit; Post abolitum incedimus; abolitum erit sicut abolens: Ne mucescat erit illi sicut condimenta: At juxta mentem illius qui dicit; Post abolens incedimus; condimenta num erunt azymum? Hic de quo agimus? Ne multiplicet illi condimenta, quia major pars est azymum, & non abolebit; Præcise quoque docet, quod sit azymum; At vocatur azymum conditum; Hinc eruitur: Quando adscendit R. Channa ad conveniendum filios R. Chijah, qui objiciebant dicentes; si decima dividatur, & reponatur in loculo, & tangat eo die lavandus in aliquam partem ex iis, quid erit? Quia legimus: Vas conjungit, quod est intra se, ad sanctificandum: Hoc intelligitur, quando inter se invicem tangant; at non quando inter se invicem non tangant: Aut fortasse non est diversum: Respondit: Quid est quod legimus? Vas conjungit: vas conjungit: legimus. Si extendat unum inter ea, quid erit? Quod opus habet vase, vas conjungit; quod non habet opus vase, vas non conjungit. Si extendat eo die lavandus digitum suum inter ea, quid erit? Respondit: Tibi non est quod polluat ab suo aere nisi vas testaceum duntaxat: Iterum ab iis quæsivit: Si pugillet de hoc pro illo, erit conjunctio ex lege, an ex verbis scribarum? Responderunt: Hoc non audivimus, huic simile audivimus: Etenim legimus: Duo munera, quæ non fuerint

pu-

נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ
מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה כשירות
ואם לאו פסולות כי יכול לקמוץ מיהא
כשירות אמאי הך דמערב הא לא נגע
אמר רבא דלמא בגושין המחולקין
העשויין כמסרק מאי הוה עלה אמר רבא
תא שמע דתניא והרים ממנו מן המחובר
שלא יביא עשרון בשני כלים ויקמוץ הא
בכלי אחד דומיא דשני כלים קמיץ אמר
ליה אביי דילמא שני כלים היכי דמי כגון
עריבת תרנגולין ואף על גב דמיפסקן
מחיצתא הא נגיע אבל הכא דלא נגיע
כלל תיבעי לך בעי רבי ירמיה צירוף כלי
וחיבור מים מהו כי תנן כלי מצטרף מה
שבתוכו לקדש הני מילי דגואי אבל דבראי
לא או דילמא כיון דמחבר מחבר ואם
תימצי לומר כיון דמחבר מחבר חיבור מים
וצירוף כלי ונגע טבול יום מבחוץ מהו כי
תנן כלי מצרף הני מילי דנגע מגואי אבל
מבראי לא או דילמא לא שנא תיקו.
בעי רבא עשרון שחלקו ונטמא אחד מהן
והניחו בכיסא וחזר טבול יום ונגע באותו
טמא מהו מי אמרינן שבע לו טומאה או
לא אמר ליה אביי ומי אמרינן שבע לו
טומאה והתנן סדין טמא מדרס ועשאו
וילון טהור מן המדרס אבל טמא מגע
מדרס אמר רבי יוסי באיזה מדרס נגע זה
אלא שאם נגע בו הזב טמא מגע הזב כי
נגע בו הזב מיהא טמא ואפילו לבסוף
כטמא מדרס ואחר כך מגע הזב אמאי
לימא שבע ליה טומאה אמר ליה וממאי
דהאי שאם נגע בו הזב לבתר מדרס
הילמא מקמי מדרס דהויא טומאה חמורה
על טומאה קלה אבל הכא דאידי ואידי
טומאה קלה לא אלא מסיפא מודי רבי
יוסי בשני סדינין המקופלין ומונחין זה על

pugillata, si inter se misceantur, si poterit pugillari ex hoc seorsim, & ex illo seorsim, erunt legitima, si minus erunt illegitima; Quando possit pugillari, hinc erunt legitima: Qua de causa? Hoc quod miscetur, ecce non tangit: In massis divisis factis instar pectinis. Dicit Raba: Veni & audi: Etenim extat traditio: *Et separabit ex eo:* Ex conjuncto, ne adducet decimam duobus vasis, & pugillet; at in uno vase, quod sit simile duobus vasis, pugillare poterit. Dixit Abaje: Quomodo erit simile duobus vasis? e. g. Modius in cabo; licet superius misceatur, tamen quando interrumpit sepimentum modii in parte inferiori erit; At non vas unum, si sit simile duobus vasis; quomodo erit simile? e. g. mactra gallinarum, quæ licet in qua interrumpat sepimentum, tamen tangit; at hoc loco ut in parte deficiat abs te quæritur: Quæsivit Rabi Hieremias; conjunctio vasis, & conjunctio aquarum, quid erit? Quia nos legimus: Vas conjungit, quod intra se est, ad sanctificandum: Hoc intelligitur, quando sit intus, at non foris; aut fortasse quoniam conjungit, conjungat; & si potes dicere, quoniam conjungit, conjungat, conjunctio aquarum, & conjunctio vasis, si tangat eo die lavandus foris, quid erit? Quia nos legimus; Vas conjungit; Hoc intelligitur, quando tangat intus, at non foris: An fortasse non est diversum? Quæstio non est soluta: Quæsivit Raba: Si decima dividatur, & unus ex iis polluatur, & ponatur in loculo, atque iterum eo die lavandus tangat hunc immundum, quid erit? Quid dicemus? hac una immunditie polluetur an non? Respondit Abaje: Quid dicemus? Quod hac una immunditie polluatur? Atqui legimus: Sindon si polluatur calcatione, & fiat velum mundum a calcatione, at polluat tactu calcationem: Dicit R. Jose: Quænam calcationem iste tangit? At si illum tangat seminifluus, polluit tactu seminifluus, ubi tangit seminifluus hinc polluitur: Vel in fine erit si sit immundus calcatione, & postea tangat seminifluus; Qua de causa? Dicendumne est quod hac una immunditie polluatur? Respondit: Et unde? Si tangat seminifluus post calcationem, fortasse subsistet calcatio, quia immundities gravis est super immunditie levi; At non hoc loco, ubi utraque est immundities leves: At a fine propositionis assentitur R. Jose in duobus linteis duplicatis, & altero alteri imposito, si super illis sedeat semini-

זה וישב זה עליהן שהעליון טמא מדרס
והתחתון טמא מדרס ומגע מדרס ואמאי
לימא שבע ליה טומאה התם בבת אחרן
הכא בזה אחר זה אמר רבא עשרון
שחלקו ואבד אחד מהן והפריש אחר
תחתיו ונמצא ראשון והרי שלשתן מונחין
בכיסא מטמא אבוד אבוד וראשון מצטרפין
מופרש אין מצטרפין ניטמא מופרש
מופרש וראשון מצטרף אבוד אין מצטרף
ניטמא ראשון שניהם מצטרפין אביי אמר
אפילו נימא אחד מהן נמי שניהם
מצטרפין מאי טעמא כולהו בני ביקתא
דהדדי נינהו וכן לענין קמיצה קמץ מן
האבוד שירים וראשון נאכלין מופרש אינו
נאכל קמץ מן המפורש שיריו וראשון
נאכלין אבוד אינו נאכל קמץ מן ראשון
שניהם אינן נאכלין אביי אמר אפילו קמץ
מאחד מהן שניהם אינן נאכלין מאי טעמא
כולהו נמי בני ביקתא דהדדי נינהו מתקיף
לה רב פפא ושירין דידיה מיהא נאכלין
הא איכא תלתא דנקא דקומץ דלא
מתקיף לה רב יצחק בריה דרב משרשיא
וקומץ גופיה היכי קריב הא איכא תלתא
חולי רב אשי אמר קומץ ברעתא דכהן
תליא מילתא וכהן כי קמיץ אעשרון קא
קמיץ.

מתניתא · נטמא הקומץ והקריבו הציץ
מרצה יצא והקריבו אין הציץ מרצה
שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה על
היוצא.

נמרא חנו רבנן ונשא אהרן את עון
הקרשים וכי איזה עון הוא נושא אם
תאמר עון פיגול הוי כבר נאמר לא יחשב
אם תאמר עון נותר הרי כבר נאמר לא
ירצה הא אינו נושא אלא עון טומאה
שהותרה מכללה בציבור מתקיף לה רבי
זירא אימא עון יוצא שהתר מכללו
בבמה אמר ליה אביי אמר קרא לרצון
להם לפני יהיה עון דלפני יהוה אין עון
דיוצא לא מתקיף לה רבי אילעא אימא
עון שמאל שהותר מכללו ביום הכיפורים
אמר ליה אביי אמר קרא עון עון שהיה
בו ודחיתיו לאפוקי יום הכיפורים דהכשירו

nifluus, superius polluit calcatione, & inferius polluit calcatione, & tactu calcationis: Et qua de causa? Dicendumne est quod hac una immunditie polluatur? Ibi una vice, hic in altero post alterum. Dicit Raba: Si dividatur decima, & unus ex iis amittatur, & alius ejus loco separetur, & inveniatur primus, & tres omnes reponantur in loculo, si polluatur amissus, amissus & primus conjunguntur; separatus non conjungitur; si polluatur separatus, separatus, & primus conjungitur, amissus non conjungitur, si polluatur primus, ambo conjunguntur. Abaje dicit: Vel si dicatur unus ex illis, ambo quoque conjunguntur. Qua de causa? Quia omnes filii domus angustæ inter se sunt: Et similiter respectu pugillationis; si pugillet ex amisso, reliquiæ & primus comedentur, separatus non comeditur; Si pugillet ex separato, reliquiæ & primus comedentur, amissus non comeditur: Si pugillet ex primo, ambo non comedentur: Abaje dicit: Vel si pugillet ex uno ex iis, ambo non comedentur: Qua de causa? Omnes filii domus angustæ inter se sunt: Objecit R. Papa. Et reliquiæ ipsæ comedentur: Quando sit tertia pars sextarii pugilli non offertur: Objecit Rabi Isaach bar Rabi Miscerascia: Et ipsum pugillum quomodo offeret? Ecce quando sit tertia pars profana. R. Asse dicit: Pugillus ex mente sacerdotis pendet; & sacerdos quando pugillat, decimam pugillat.

MISNA. Si polluatur pugillus, & offeratur, lamina expiat, si educatur, & offeratur, lamina non expiat, quia lamina expiat pro immundo, at non expiat pro educto.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Et portabit Aharon delictum sanctitatum*. Quodnam delictum portabat? Si dicas delictum abominandi, jam dictum est: *Non imputabitur*: Si dicas delictum residui, ecce jam dictum est: *Non acceptabitur*: Ecce non portabat nisi delictum immunditiei, quæ ex genere permittebatur in cœtu. Objecit Rabi Zira: Dicam delictum educti, quod ex genere permittebatur in excelso. Respondit illi Abaje: Dicit textus: *An placationem pro eis coram Domino*: Delictum quod erat coram Domino; maxime, at non delictum educti; Objecit Rabi Ela: Dicam delictum sinistræ, quod ab genere permittebatur in die expiationum: Respondit Abaje: Dicit textus: *Delictum, delictum* quod in illo sit, & ejus expulsio, ad excludendum diem expiationum, in quo erat legitima sinistra: R. Af-

בשמט הוא רב אשי אמר עון הקדשים ולא עון המקדישין אמר ליה רב סימא בריה דרב אידי לרב אשי ואמרי לה רב סימא בריה דרב אשי לרב אשי ואימא עון בעל מום שהותר מכללו בעופות דאמר מר תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות אמר ליה עליך אמר קרא לא ירצה כי לא לרצון יהיה לכם . תנו רבנן דם שנטמא וזרקי בשוגג הורצה במזיד לא הורצה במה דברים אמורים ביחיד אבל בציבור בין בשוגג בין במזיד הורצה ובנכרי בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון לא הורצה ורמינהי על מה הציץ מרצה על הדם ועל הבשר ועל חחלב שנטמא בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון בין ביחיד בין בציבור אמר רב יוסף לא קשיא הא רבי יוסי הא רבנן דתניא אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה במזיד אין תרומתו תרומה רבי יוסי אומר בין בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימא דשמעת ליה לרבי יוסי דלא קניס מרצה ציץ על אכילות מי שמעת ליה והתניא רבי אליעזר אומר הציץ מרצה על אכילות רבי יוסי אומר אין הציץ מרצה על אכילות איפוך רבי אליעזר אומר אין הציץ מרצה על אכילות רבי יוסי אומר הציץ מרצה על אכילות מתקיף לה רב ששת ומי מצית אפכת לה והתניא יכול בשר שנטמא לפני זריקת דמים יהו חייבין עליהן משום טומאה תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה וטומאתו עליו . ונכרתה הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה ושאינו ניתר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה או אינו נאכל לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה אוציא אני את הלן ואת היוצא שאינן נאכלין לטהורין תלמוד לומר אשר ליהוה

R. Asse dicit: Delictum sanctitatum? at non delictum sanctificantium: Respondit R. Sime bar R. Idi τῷ R. Asse; & dixit R. Sime bar R. Asse τῷ R. Asse & dicam: Delictum vitiati, quod ab genere permittitur in volucribus; Etenim dicit Mor: Perfecti & mares in animalibus, at non perfecti, & mares in volucribus: Respondit: De te dicit textus: *Non acceptabitur; quia non ad beneplacitum erit vobis*. Tradiderunt sapientes: Si sanguis polluatur, & spargatur per errorem, acceptatur, de industria non acceptatur. De quo hæc dicta sunt? De privato; At in cœtu sive per errorem sive de industria acceptatur: Et in alienigenis sive per errorem sive de industria, sive per vim, sive ex beneplacito non acceptatur: At objiciunt: Pro quo expiat lamina? Pro sanguine, & pro carne, & pro adipe, qui polluantur sive per errorem, sive de industria, sive per vim, sive ex beneplacito tam in privato, quam in cœtu: Dicit Rabi Joseph: Non est oppositio: Hæc est opinio R. Jose, & illa sapientum: Etenim extat traditio: Non separabit ex immundo pro mundo, & si separet per errorem, ejus separatio erit separatio, si de industria; ejus separatio non erit separatio. R. Jose dicit: Sive per errorem, sive de industria ejus separatio erit separatio. Dicam; quod consentiat cum R. Jose, quod non puniat quia expiet lamina pro comestionibus: Num cum eo consentit? Atqui extat traditio: R. Eliesér dicit: Lamina expiat pro comestionibus: R. Jose dicit: Lamina non expiat pro comestionibus: Contra: R. Eliesér dicit: Lamina non expiat pro comestionibus; R. Jose dicit: Lamina expiat pro comestionibus: Objecit R. Sesath: Num potes contradicere? Atqui extat traditio: Crederem propter carnem, quæ polluatur ante adspersionem sanguinum, quod teneantur nomine immunditiei? Idcirco dictum est: *Omnis mundus comedet carnem, & anima quæ comederit de carne, de sacrificio pacificorum, quæ sunt Domino, immundities super ea, & excidetur*: Si residuum sit mundis, ejus causa tenentur nomine immunditiei, si non sit residuum mundis, ejus causa non tenentur nomine immunditiei: Aut non nisi quando comeditur a mundis, ejus causa tenentur nomine immunditiei; quando vero non comedatur a mundis, ejus causa non tenentur nomine immunditiei: Excludam ego pernoctans, & eductum, quæ non comeduntur a mundus: Idcirco dictum est: *Quæ sunt Domino*: Inclu-

ריבה יכול שאני מרבה את הפיגולין ואת
הנותרות נותרות היינו לן אלא אף הפיגולין
כנותרות תלמוד לומר מזבח השלמים
מיעט ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא
את אלו אחר שריבה הכתב מיעט אמרת
מרבה אני את אלו שהיתה להן שעת הכושר
ומוציא אני את אלו שלא היתה להן שעת הכושר
ואם תאמר בשר שניטמא לפני זריקת
דמים ואכלו לאחר זריקת דמים מפני מה
אין חייבין עליו טומאה מפני שהציץ מרצה
ניטמא אין יוצא לא מאן שמעת ליה
דאמר אין זריקה מועלת ויוצא רבי אליעזר
וקתני דמרצה ציץ על אכילות אלא אמר
רב חסדא לא קשיא הא רבי אליעזר
הא רבנן אימור דשמעת ליה לרבי
אליעזר דמרצה ציץ על אכילות
דלא קניס מי שמעת ליה אין כי
היכי דשמעת ליה לרבי יוסי שמעת ליה
לרבי אליעזר דתניא רבי אליעזר אומר בין
בשוגג בין במזיד תרומתו תרומה אימור
דשמעת ליה לרבי אליעזר בתרומה דקילא
בקדשים דחמירי מי שמעת ליה אם כן הא
אמאן תירמיה רבינא אמר טומאה בין
בשוגג בין במזיד הורצה זריקתו בשוגג
הורצה במזיד לא הורצה ולרב שילא אמר
זריקתו בין בשוגג בין במזיד טומאתו
בשוגג הורצה במזיד לא הורצה ולרב
שילא דקתני שניטמא בין בשוגג בין
במזיד הכי קאמר נטמא בשוגג וזרקו בין
בשוגג בין במזיד תא שמע דם שניטמא
וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה הכי
קאמר דם שניטמא וזרקו בין בשוגג בין
במזיד ניטמא בשוגג הורצה במזיד לא
הורצה.

מתניתא נטמאו שירים נשרפו שיריה
אבדו שיריה כמידת רבי אליעזר כשירה
וכמידת רבי יהושע פסולה.

cludit: Crederem posse includere abominanda, & residua: residua, hoc est pernoctans, an etiam abominanda sicut residua? Idcirco dictum est: *De sacrificio pacificorum:* Excludit: Quid vidisti ut hæc includeres, & illa excluderes? Postquam inclusit textus, excludit: Dixisti? Includam ego ista, quibus fuit tempus permissionis, & excludam ego illa, quibus non fuit tempus permissionis: Si vero dicas, si caro polluatur ante adspersionem sanguinum, & comedatur post adspersionem sanguinum, cur ejus causa non tenentur nomine immunditiei? Quia lamina expiat; immundum, maxime, at non eductum: Cujusnam hæc constitutio est qui dicit: Adspersio non imputatur educto? R. Elieser, & docet, quod lamina expiet pro comestionibus: At dicit R. Chasda: Non est oppositio: Hæc est sententia R. Elieser, & illa sapientum: Dicam quod constitutio sit juxta mentem Rabi Elieser, quod lamina expiet pro comestionibus, quod non puniat? Num erit constitutio juxta ejus mentem? Quomodo erit constitutio juxta mentem R. Jose? Constitutio erit juxta mentem Rabi Elieser. Etenim extat traditio: R. Elieser dicit: Sive per errorem, sive de industria ejus separatio erit separatio: Dicam quod constitutio sit juxta mentem R. Elieser in separatione, quæ est levis, in sanctitatibus, quæ sunt graves, num erit constitutio juxta ejus mentem? Si ita est, qua de causa illam separat? Rabina dicit: Immunditiem sive per errorem sive de industria expiat, ejus adspersionem per errorem expiat, de industria non expiat, ejus immunditiem per errorem expiat, de industria non expiat; Et Rabi Sila dicit: Ejus adspersionem sive per errorem, sive de industria ejus immunditiem per errorem expiat, de industria non expiat: & juxta mentem R. Sila, qui docet: Quando polluatur sive per errorem, sive de industria per errorem expiat, de industria non expiat: Ita est; si polluatur per errorem, & adspergatur sive per errorem, sive de industria. Veni & audi: Si sanguis polluatur, & adspergatur per errorem, expiat, si de industria, non expiat: Sic dicit: Si sanguis polluatur, & adspergatur sive per errorem sive de industria, si polluatur per errorem, expiat, si de industria, non expiat.

MISNA. Si polluantur reliquiæ, si comburentur ejus reliquiæ, si amittantur ejus reliquiæ, juxta mentem Rabi Eliesер, erit legitimum, & juxta Rabi Jehosua, erit illegitimum.

GE-

גמרא אמר רב והוא שניטמאו כל שיריה אבל מקצת שיריה לא קא סלקא דעתך ניטמא אין אבוד ושרוף לא מאי קסבר אי קסבר שיורא מילתא היא אפילו אבוד ושרוף נמי אי קסבר שיורא לאו מילתא היא וניטמא מאי טעמא דמרצה ציץ אי הכי כל שיריה נמי לעולם קסבר שיורא מילתא היא וניטמא והוא הדין לאבוד ושרוף והאי דקא ניטמא רישיהו נקט כדתניא רבי יהושע אומר כל הזבחים שבתורה ששנתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם בחצי זית בשר ובחצי זית חלב אינו זורק את הדם ובעולה אפילו בחצי זית בשר ובחצי זית חלב זורק את הדם מפני שכולה כליל ובמנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק מנחה מאי עבידתא אמר רב פפא מנחת נסכים סלקא דעתך הואיל ובהדי זבח קא אתיא בגופיה דזביחא דמיא קמשמע לן מנהני מולי אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל ומטו בה משום רבי יהושע בן חנניא אמר קרא והקטיר החלב לריח ניחוח ליהוה חלב ואף על פי שאין בשר ואשכחן חלב יותרת ושתי כליות מנלן דקתני ובמנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק מנחה הוא דלא יזרוק הא יותרת ושתי כליות זריק מנלן רבי יוחנן דידיה אמר לריח ניחוח כל שאתה מעלה לריח ניחוח ואיצטריך למכתב חלב ואיצטריך מיכתב ריח ניחוח דאי כתב חלב הוה אמינא חלב אין יותרת ושתי כליות לא כתב רחמנא ריח ניחוח ואי כתב רחמנא לריח ניחוח הוה אמינא. אפילו מנחה כתב רחמנא חלב.

מתניתא שלא בכלי שרת פסול ורבי שמעון מכשיר הקטיר קומצה פעמים כשירה.

גמרא אמר רבי יהודה בריה דרבי חייא מאי טעמא דרבי שמעון אמר קרא

GEMARA. Dicit Rab: Quando polluantur omnes ejus reliquiæ, at non pars ejus reliquiarum: Si putas, quando polluitur, maxime, at non quando amittitur, & comburitur: Quid putat? Si putat, quod residuum idem non sit, vel amissum, & combustum similiter: Si putat, quod residuum idem sit; si polluatur; qua de causa? Quia lamina expiat. Si ita, vel omnes ejus reliquiæ; semper putat, quod residuum idem sit, & polluatur: Et eadem ratio erit pro amisso, & combusto; & hoc quoniam polluitur, ejus reliquias comprehendit juxta traditionem R. Eliezer dicit: In cunctis sacrificiis in lege memoratis, si ex iis reliqua sit quantitas olivæ de carne, aut quantitas olivæ de adipe, adsperget sanguinem: Si reliquum sit dimidium quantitatis olivæ de carne, & dimidium quantitatis olivæ de adipe, non sparget sanguinem; Et in holocausto vel dimidium quantitatis olivæ de carne, & dimidium quantitatis olivæ de adipe, adsperget sanguinem, quia totum absumitur; at in munere, vel si totum conservetur, non sparget sanguinem: Munus, quodnam est ejus opus? Dicit Rabi Papa: Munus libaminum: Si putas quoniam cum sacrificio affertur, simile erit sacrificio. Hoc nobis dicit: Unde hæc probantur? Dicit R. Jochanan nomine Rabi Ismael, & applicavit nomine R. Jehosua ben Chananjah: Dicit textus: *Et offeret adipem in odorem gratum Domino. Adipem*, vel si non sit caro. Deprehenditur adeps: de augumento jecoris, & de duobus renibus unde probatur? Ex eo quod docet: At in munere vel si totum conservetur, non sparget; Pro munere non sparget; at pro augumento jecoris, & duobus renibus quod spargat, unde probatur? R. Jochanan ipse dicit: *In odorem gratum*: Omne, quod tu offers in odorem gratum, & scribendum fuit: *Adipem*; Et scribendum fuit: *Odorem gratum*: Si enim scripsisset: *Adipem*: Ego dicerem adipem, maxime, at non augumentum jecoris, & duos renes: Scribit textus: *Odorem gratum*. Si non scripsisset textus *in odorem gratum*: Ego dicerem vel munus: Idcirco scribit textus: *Adipem*.

MISNA: Si non in vase ministerii, erit illegitimum, & R. Simeon probat; Si adoleat pugillum duabus vicibus, erit legitimum.

GEMARA. Dicit R. Jehuda bar Rabi Chijah: Quænam est ratio R. Simeonis? Dicit textus: *Sanctum sanctorum il-*

lud

קרש קרשים היא כחטאת וכאשם בא
לעובדה ביד כחטאת עובדה בימין כחטאת
בכלי עובדה בשמא כאשם ורבי ינאי אמר
כיון שקמצו מכלי שרת מעלהו ומקטירו
אפילו בהמינו ואפילו במקידה של חרש רב
נחמן בר יצחק אמר הכל מודים בקומץ
שטעון קידוש מיתיבי הקטר חלבים
ואיברים ועצים שהעלן בין ביד בין בכלי
ובין בימין ובין בשמא כשירין הקומץ
והקטרת והלבונה שהעלן בין ביד בין בכלי
בין בימין בין בשמא כשירין תיובתא דרבי
יהודה בריה דרבי חייא אמר לך רבי יהודה
בריה דרבי חייא לצדדין קתני ביד בימין
בכלי בין בימין בין בשמאל . תא שמע
קמצו שלא מכלי שרת וקידשו שלא בכלי
שרת והעלו והקטירו שלא בכלי שרת
פסול רבי אלעזר ורבי שמעון מכשירים
במתן כלי אימא ממתן כלי ואילך תא
שמע וחכמים אומרים קומץ טעון כלי שרת
כיצד קמצו מכלי שרת ומקדשו בכלי שרת
ומעלו ומקטירו בכלי שרת רבי שמעון
אומר כיון שקמצו מכלי שרת מעלו
ומקטירו שלא בכלי שרת ודיו אימא כיון
שקמצו וקדשו בכלי שרת מעלו ומקטירו
ודיו תא שמע קמץ בימינו ונתן לשמאלו
יחזיר לימינו בשמאלו וחישב עליה בין חוץ
למקומו בין חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת
לא חישב עליה חוץ למקומו פסול ואין
בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת
דברי רבי אלעזר ורבי שמעון וחכמים
אומרים כיון שנתנו לשמאל פסלתו מתנתו
מאי טעמא משום דבעי קרושיה בכלי
וכיון שנתנו לשמאל נעשה כדם שנשפך
מצואר בהמה על הרצפה ואספו שפסול
מכלל דרבי אלעזר ורבי שמעון לא בעו
מתן כלי תיובתא דרב נחמן תיובתא
לרבי יהודה בריה דרבי חייא מסייעא ליה
לרבי ינאי לימא תיהוי תיובתיה אמר לך
רבי ינאי אנא דאמרי כתנא דהקטיר

lud sicut sacrificium pro peccato, & sicut sacrificium pro delicto: Si veniat ad ministrandum manu, erit sicut sacrificium pro peccato, si ministrabit dextra, sicut sacrificium pro peccato: Si vase, ministrabit sinistra sicut sacrificium pro delicto: Et R. Inai dicit: Quando pugillent ex vase ministerii, offerent, & adolebunt vel dextra, vel olla testacea. R. Nachman bar Isaach dicit: Omnes consentiunt, quod pugillus requirat sanctificationem. Objectio: Si adoleat adipes & membra, si offerat sive manu, sive vase, sive dextra, sive sinistra sunt legitima; Pugillum, & suffitum, & thus si offerat sive manu, sive vase, sive dextra, sive sinistra sunt legitima: Objectio R. Jehuda bar R. Chijah; tibi dicit R. Jehuda bar R. Chijah: De modis docet; si manu, dextra, si vase, sive dextra sive sinistra. Veni & audi: Si pugillent sine vase ministerii, si sanctificent sive vase ministerii, si offerant & adoleant sine vase ministerii, erit illegitimum: R. Eliefer & R. Simeon probant: De immissione in vas: dicam ex immissione in vas & ultra. Veni & audi. Et sapientes dicunt: Pugillus requirit vas ministerii. Quomodo? Si pugillent ex vase ministerii, & si sanctificent vase ministerii, & si offerant, & adoleant vase ministerii; R. Simeon dicit, quoniam pugillarunt ex vase ministerii, si offerant & adoleant sine vase ministerii, satis erit: Dicam; quoniam pugillarunt, & sanctificarunt in vase ministerii, si offerant, & adoleant, satis erit: Veni & audi: Si pugillet dextra, & indat in sinistram, & restituat in dextram, si in sinistra cogitet sive extra locum suum, sive extra tempus suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; si de eo non cogitet extra locum suum, erit illegitimum, & in eo non erit pœna excidii: extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Verba R. Eliefer, & R. Simeonis: Et sapientes dicunt; Postquam indiderit in sinistram, ejus datio profanatur. Qua de causa? Quia requirit sanctificationem in vase; & postquam indiderit in sinistram, consideratur sicut sanguis, qui effundatur de collo animalis super pavimentum, & colligat, qui erit illegitimus: Consequitur, quod Rabi Eliefer & R. Simeon non requirant immissionem in vas. Objectio R. Nachman est insolubilis תיו Rabi Jehuda bar R. Chijah: Favet תיו R. Inai: Dicendumne est quod sit objectio? Tibi dicit R. Inai: Ego dico juxta mentem docto-

ולאו לצדדים קתני . הקטיר קומצה פעמים כשירה . אמר רבי יהושע בן לוי פעמים ולא פעמי פעמים ורבי יוחנן אמר פעמים ואפילו פעמי פעמים מאי ביניהו אמר רבי זירא יש קומץ פחות משני זיתים ויש הקטרה פחותה מכזית איכא ביניהו רבי יהושע בן לוי סבר אין קומץ פחות משני זיתים ואין הקטרה פחותה מכזית ורבי יוחנן סבר יש קומץ פחות משני זיתים ויש הקטרה פחות מכזית . איתמר קומץ מאימתי מתיר שיריה באכילה רבי חנינא אומר משמשלה בו את האור רבי יוחנן אמר משתמצית בו את האור ברובו אמר ליה רבי יהודה לרבה בר רב יצחק אסברה לך טעמא דרבי יוחנן אמר קרא הנה עלה קיטור הארץ כקיטור הכבשן אין כבשן מעלה קיטור עד שתצית האור ברובו אמר ליה רבין בר רב אדא לרבא אמרי תלמידך אמר רב עמרם תניא אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה כגון איברים ופדרים שמעלן ומקטירן מבוא השמש ומתעכלין שמתעכלין והולכין כל הלילה כולה דברים שדרכן ליקרב ביום כגון הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משוח ומנחת נסכים שמעלן והקטירן מבוא השמש והא אמרה דרכן ליקרב ביום אלא עם בא השמש שמתעכלין והולכין כל הלילה מנין תלמוד לומר זאת תורת העולה ריבה והא עם בא השמש לא משכחת לה שתצית האור ברובו לא קשיא כאן לקלוט כאן להתיר רבי אלעזר מתני לה מבוא השמש ומוקים לה בפוקעין וכן כי אתא רב דימי אמר רבי ינאי בפוקעין ומי אמר רבי ינאי הכי והא אמר רבי ינאי קטרת שפקעה מעל גבי המזבח אפילו קרטין שבה אין מחזירין אותן ותניא רב חנינא בר מנוימי בר רבי אליעזר בן יעקב אמר תאכל האש את העולה על המזבח עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי קטרת סמי מיכן קטרת אמר רבי אסי כי פשיט רבי אלעזר במנחות בעי הכי בעי רבי אלעזר קומץ שסידרו וסידר

ctoris, quod adoleat; at modos non docet. Si adoleat pugillum duabus vicibus, erit legitimus: Dicit R. Jehoſua ben Levi; Duabus at non pluribus vicibus; Et R. Jochanan dicit: Duabus, atque etiam pluribus vicibus: Quænam eſt controverſia inter eos? Dicit R. Zira: Utrum pugillus ſit minor duabus olivis, atque utrum adolitio ſit minor oliva, in hoc conſiſtit controverſia inter eos: R. Simeon ben Levi putat; Pugillus non eſt minor duabus olivis neque adolitio eſt minor oliva: Et Rabi Jochanan putat, quod ſit pugillus, qui ſit minor duabus olivis, atque ſit adolitio, quæ ſit minor oliva: Dictum eſt: Quando pugillus permittit reliquias ut comedantur? Rabi Chanina dicit: Poſtquam illum invaſerit ignis: R. Jochanan dicit: Poſtquam accenſus ſit ignis in majori ſui parte. Dixit R. Jehuda τῷ Raba, bar R. Iſaach: Veriſimilis tibi videtur ratio R. Jochanan: Dicit textus: *Ecce adſcendebat fumus terræ ſicut fumus fornacis*. Fornax non facit adſcendere fumum, niſi poſtquam accenſus fuerit ignis in majori parte. Dixit Rabin bar R. Ada τῷ Raba: Dixerunt diſcipuli tui. Dicit R. Amram: Traditio: Non probo niſi de iis, quæ ſolent offerri noctu, e. g. membra & adipes, quæ offert & adolet ab occaſu ſolis, & abſumuntur, quando abſumuntur tota nocte: Quæ ſolent offerri interdiu, e. g. pugillus, & thus, & ſuffitus, & munus ſacerdotum, & munus ſacerdotis uncti, & munus libaminum, ſi offerat & adoleat ab occaſu ſolis: Et ecce dicit; quæ ſolent offerri interdiu; ut quando occidit ſol, abſumuntur tota nocte; unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Hæc eſt lex holocauſti*. Includit: Atqui quando occidit ſol, non deprehenditur quando fuerit accenſus ignis in majori ſui parte: Non eſt oppoſitio; Hic agitur ad colligendum, & ibi ad permittendum: R. Elieſer docet: Ab occaſu ſolis, & hoc confirmat de fiſſionibus; & ſimiliter quando venit R. Dimi: Dicit R. Inai de de fiſſionibus, & quid dicit R. Inai? Sic: Et ecce dicit R. Inai: Si ſuffitus findatur ex altari, vel grana, quæ in illo ſunt non reſtituunt: At extat traditio: R. Chanina bar Meniami bar R. Elieſer ben Jacob dicit: *Quem concremavit ignis Holocauſti ſuper altare*. Partes abſuntas holocauſti tu reſtitues, at tu non reſtitues partes conſumtas ſuffitus: Hinc probat de ſuffitu. Dicit R. Aſſe: Quando declaravit R. Elieſer de muneribus, quæſivit: Sic quæſivit R. Elieſer. Si diſponat pugillum,

עליו את המערכה מהו דרך הקטרה בכך או אין דרך הקטרה בכך תיקו . בעי חזקיה איברין שסידרן וסידר עליהן את המערכה מהו על העצים אמר רחמנא דווקא על העצים או דילמא כיון דכתב קרא אחרינא אשר תאכל האש את העולה על המזבח אי בעי הכי עביד אי בעיא הכי עביד תיקו . בעי רבי יצחק נפחא איברים שסידרן בצידי המערכה מהו איבא דמאן דאמר על ממש לא תיבעי לך ועל העצים כתיב כי תיבעי לך איבא דמאן דאמר על דסמוך מאי הכא נמי על בסמוך או דילמא על העצים דומיא דעל המזבח מה התם על ממש אף הכא נמי על ממש תיקו .

מתניתא הקומץ מיעוטיו מעכב את רובו עשרון מיעוטן מעכב את רובן היין מיעוטו מעכב את רובו הסולת והשמן מעכבין זה את זה הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה.

גמרא מאי טעמא אמר קרא מלא קומצו תרי זימני ; עשרון מיעוטו מעכב את רובו מאי טעמא אמר קרא מסלתה שאם חסרה כל שהו פסולה היין מיעוטו מעכב את רובו ככה השמן מיעוטו מעכב את רובו דמנחת נסכים ככה ומנחת נדבה אמר קרא ומשמנה שאם חסר כל שהוא פסולה השמן והסולת מעכבין זה את זה מסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה. הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה על כל לבונתה ואת כל הלבונה אשר על המנחה.

מתניתא שני שעירי יום הכיפורים מעכבין זה את זה שתי חלות מעכבות זו את זו שני סדרים מעכבין זה את זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה. שני מינים שבנזיר שלשה שבפרה וארבע שבתודה וארבע שבלולב וארבע שבמצורע מעכבין זה את זה שבעה הזאות שבפרה מעכבת זו את זו הזיות שעל בין הבדים שעל הפרכת שעל מזבח הזהב מעכבת זו את זו.

גמרא שני שעירי יום הכיפורים מעכבת זה את זה חוקה שני כבשי עצרת מעכבין

lum , & disponat super illo struem , quid erit ? Eritne hæc consuetudo adolitionis , an non erit ita consuetudo adolitionis ? Quæstio non est soluta : Quæsivit Ezechias : Si disponat membra , & disponat super illa struem, quid erit? *Super ligna* . Dicit textus . Præcise super ligna, aut fortasse, postquam alius textus scribit : *Quem concremavit ignis holocausti super altare* : Si velit hoc modo faciet, si velit illo modo faciet: Quæstio non est soluta. Quæsivit R. Isaach faber ferrarius: Si disponat membra in lateribus struis, quid erit? Juxta mentem illius qui dicit; *super* : proprie abs te non quæritur : *Super ligna* : Scriptum est : Sic abs te quæritur : Juxta mentem illius qui dicit *super* : prope , quid ? Hic quoque *super* : prope ; aut fortasse super ligna simile est עַל super altare : Sicut ibi *super* : proprie ita pariter hoc loco *super* : proprie : Quæstio non est soluta.

Misna : Minor pars pugilli impedit majorem partem ; minor pars decimæ impedit majorem partem , minor pars vini impedit majorem partem : Simila & oleum inter se impediunt , pugillus & thus inter se impediunt.

Gemara : Qua de causa ? Dicit textus : *Plenitudinem pugilli sui* . Duabus vicibus : Minor pars decimæ impedit majorem partem ; qua de causa ? Quia dicit textus : *De simila ejus* . Si quantalacunque deficiat , erit illegitima . Minor pars vini impedit majorem partem : Similiter minor pars olei impedit majorem partem in munere libaminum , & similiter in munere spontaneo . Dicit textus : *Et de oleo ejus*. Si deficiat quantuluncunque , erit illegitimum : Simila & oleum inter se impediunt : Dictum est enim : *De comminutione ejus* , *&* *de oleo ejus* . Pugillus & thus inter se impediunt ; Dictum est enim : *Super omne thus ejus* , *&* *omne thus ejus* , *quod est super munere*.

Misna . Duo hirci diei expiationum inter se impediunt ; duo agni Pentecostis inter se impediunt : Duæ placentæ inter se impediunt ; duo ordines inter se impediunt , duæ acerræ inter se impediunt ; ordines & acerræ inter se impediunt: Duæ species , quæ sunt in Nazyræo, tres quæ sunt in vacca, & quatuor quæ sunt in sacrificio Eucharistico, & quatuor quæ sunt in palma, & quatuor quæ sunt in leproso inter se impediunt; Septem adspersiones quæ fiebant inter vectes, super velo super altare aureum inter se impediunt.

Gemara . Duo hirci diei expiationum inter se impediunt : Dictum est enim ;

זה את זה הויה שתי חלות הויה שני
סררין חוקה שני בזיכין חוקה . הסררין
והבזיכין חוקה . שני מיני שבנזיר דכתב כן
יעשה שלשה שבפרה חוקה ארבעה שבתורה
דאיתקש לנזיר דכתב על זבח תודת שלמיו
ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר וארבע
שבמצורע דכתב זאת תהיה תורת המצורע
וארבעה שבלולב ולקחתם לקיחה תמה אמר
חנן בר רבא לא שנו אלא שאין לו אבל
יש לו אין מעכבין מיתיבי ארבעה מינין
שבלולב שנים מהן עושין פירות ושנים מהן
אין עושין פירות העושין פירות יהיו זקוקין
לשאין עושין ושאין עושין פירות יהיו
זקוקין לעושין פידות ואין ארם יוצא חובתו
בהן עד שיהו כולן באגודה אחת וכן ישרא
בהרצאה עד שיהו כולן באגודה אחת
שנאמר הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו
על ארץ יסרה תנאי היא רתניא לולב בין
אגוד בין שאינו אגוד כשר רבי יהודה
אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול מאי
טעמא דרבי יהודה גמר קיחה קיחה
מאגודה אזוב מה להלן באגודה אף כאן
באגודה ורבנן לא גמרי קיחה קיחה כמאן
אזלא הא רתניא לולב מצוה לאוגדו ואם
לא אגדו כשר כמאן אי כרבי יהודה לא
אגדו אמאי כשר אי רבנן מאי מצוה
לעולם רבנן ומאי מצוה משום זה אלי
ואנוהו . שבע הזאות שבפרה מעכבות זו
את זו חוקה שבע הזאות שעל בין הבדים
ושעל מזבח הזהב ושעל הפרוכת מעכבות
זו את זו דיום הכיפורים כתיב חוקה דפר
כהן משוח ודפר העלם דבר של ציבור
ודשעירי עבודה זרה כדתניא ועשה לפר
כאשר עשה וכיפר מה תלמוד לומר לכפול

enim: *Statutum*. Duo agni Pentecostis inter se impediunt: Sunt duæ placentæ, sunt duo ordines de quibus dictum est: *Statutum*: De duabus acerris dictum est *statutum*: De ordinibus & acerris dictum est *statutum*: De duabus speciebus Nazyræi scriptum est: *Sic faciet*: De tribus, quæ sunt in vacca dictum est *statutum*: De quatuor quæ sunt in sacrificio Eucharistico, quod comparatur Nazyræo, scriptum est: *Super sacrificio Eucharistico pacificorum suorum*. Ad includendum pacifica Nazyræi: At de quatuor, quæ sunt in leproso, scriptum est: *Hæc erit lex leprosi*: Et de quatuor, quæ sunt in palma, scriptum est: *Et accipietis*; acceptione perfecta. Dicit Chanen bar Raba: Non agitur nisi quando non habeat, at si habeat, non impediunt: Objectio: De quatuor speciebus, quæ sunt in palma, duæ producunt fructus, & duæ non producunt fructus; Quæ non producunt fructus obligant quæ producunt fructus, & quæ non producunt fructus, obligant quæ producunt fructus; Et nemo satisfacit debito suo, donec omnes fuerint in uno fasciculo, & similiter Israelitæ sunt in beneplacito, donec sunt in uno fasciculo: Dictum est enim: *Qui ædificat in cœlo adscensionem suam, & fasciculum suum super terram fundavit*. Hæc est sententia doctorum: Etenim extat traditio: Palma, sive sit sive non sit colligata est legitima: R. Jehuda dicit: Si fuerit colligata, erit legitima, si non sit colligata, erit illegitima. Quænam est ratio R. Jehuda? Excplicetur acceptio acceptio ex fasciculo hyssopi; sicut ibi in fasciculo, ita pariter hoc loco in fasciculo; At sapientes non explicant acceptionem acceptionem: Cujusnam hæc sententia est? Etenim extat traditio: Præceptum est ut palma colligatur, si vero non colligatur, erit legitima: Cujusnam hæc sententia est? Si juxta mentem R. Jehuda non colligatur cur erit legitima? si juxta mentem sapientum, quod erit præceptum? Semper juxta mentem sapientum: Quodnam erit præceptum? *Quia est Deus meus, & decorabo illum*. Septem adspersiones quæ sunt in vacca inter se impediunt: Dictum est enim: *Statutum*. Septem adspersiones quæ fiebant inter vectes, & super velo, & super altare aureum, inter se impediunt: Etenim in die expiationum scriptum est *statutum*. In juvenco sacerdotis uncti, & in juvenco ignorantiæ rei cœtus, & in hircis Idololatriæ extat traditio: *Et faciet juvenco, sicut fecit, & expiabit*: Cur dictum est?

כהזאות שאם חיסר אחת מן המתנות לא
עשה כלום. תנו רבנן שבע הזאות שבפרה
שעשאן בין לשמן בין שלא לשמן בין
מכוונות בין שלא מכוונות אל נכח פני
אהל מועד פסולות ושבפנים ושבמצורע
שלא לשמן פסולות שלא מכוונות כשירות
והתניא גבי פרה שלא לשמן פסולות שלא
מכוונות כשירות אמר רב חסדא לא קשיא
הא רבי יהודה הא רבנן דתניא מחוסרי
כפרה שנכנסו לעזרה בשוגג חייב חטאת
במזיד ענוש כרת ואין צריך לומר טבול
יום ושאר כל הטמאים וטהורים שנכנסו
לפנים ממחיצתן להיכל כולו בארבעים
מבית לפרכת אל פני הכפרת במיתה רבי
יהודה אומר כל היכל כולו ומבית לפרכת
בארבעים ועל פני הכפרת במיתה במאי
קא מיפלגי בהאי קרא ויאמר יהוה ﭏ משה
דבר ﭏ אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל
הקודש מבית לפרכת ﭏ פני הכפורת אשר
על הארון ולא ימות רבנן סברי אל הקדש
בלא יבוא מבית לפרכת ואל פני הכפרת
בלא ימות ורבי יהודה סבר אל הקודש
ומבית לפרוכת בלא יבא וﭏ פני הכפרת
בלא ימות מאי טעמא דרבנן אי סלקא
דעתך כדקאמר רבי יהודה ליכתוב רחמנא
אל הקודש וﭏ פני הכפרת ולא בעי מבית
לפרכת ואנא אמינא היכל מוחייב מבית
לפרכת מבעיא מבית הפרכת דכתב רחמנא
למה לי שמע מינה במיתה ורבי יהודה
אי כתב רחמנא ﭏ הקודש ולא כתב מבית
לפרכת הוה אמינא מאי קדוש מבית
לפרכת אבל היכל לאו נמי לא ורבנן ההוא
לא מצית אמרת דהיכל כולו איקרי קודש
שנאמר והבדיל הפרכת לכם בין הקדש
ובין קדש הקדשים ורבי יהודה מאי טעמא
אי סלקא דעתך כדקא אמרי רבנן לכתב
רחמנא ﭏ הקודש ומבית לפרכת ולא בעי
ﭏ פני הכפרת ואנא אמינא מבית לפרכת
במיתה אל פני הכפרת מיבעיא אל פני
הכפרת דכתב רחמנא למה לי שמע מינה
אל פני הכפרת במיתה מבית לפרכת

Ad repetendum adſperſiones: Si una ex adſperſionibus deficiat, nihil inſerviet. Tradiderunt ſapientes: Septem adſperſiones vaccæ ſi faciant ſive ſuo nomine, ſive ſine ſuo nomine, ſive dirigantur, ſive non dirigantur contra facies tentorii conventus, ſunt illegitimæ; & adſperſiones interiores, & quæ fiebant in leproſo ſine ſuo nomine ſunt illegitimæ, ſi non dirigantur, erunt legitimæ: Atqui extat traditio: In vacca ſine ſuo nomine ſunt illegitimæ, ſi non dirigantur, ſunt legitimæ. Dicit R. Chaſda: Non eſt oppoſitio: Hæc eſt ſententia R. Jehuda, & illa ſapientum: Etenim extat traditio: Indigentes expiationum ſi ingrediantur in atrium per errorem, tenentur ſacrificio pro peccato, ſi de induſtria, puniuntur excidio; Neque neceſſe eſt ut dicatur de eo die lavando; & de ceteris immundis; & mundi ſi intro egrediantur ex eorum ſepimentis in templum totum in ſpatio quadraginta cubitorum intra velum, ad facies veli puniuntur morte. R. Jehuda dicit: Toto templo & intra velum in ſpatio quadraginta cubitorum, & ad facies veli puniuntur morte: In quo diſſentiunt? In hoc textu: *Dixit Dominus ad Moſen: Loquere Aharon fratrem tuum; Ne ingrediatur omni tempore in ſanctuarium intra velum ad faciem propitiatorii*, *quod eſt ſuper arca & non moriatur:* Sapientes putant: *In ſanctuarium.* Interdicitur præcepto: *Ne ingrediatur: Intra velum & ad facies veli:* interdicitur præcepto: *Ne moriatur*. Et R. Jehuda putat: *In ſanctuarium & intra velum:* Interdicitur præcepto: *Ne ingrediatur: Et ad facies veli*. Interdicitur præcepto: *Ne moriatur:* Quænam eſt ratio ſapientum? Si putas juxta id quod dicit R. Jehuda, quod fuerit ſcribendum: *In ſanctuarium, & ad facies veli*, neque ſcribendum erat, *intra velum*; Ego dicam: In templo tenetur: *intra velum*; Requiritur: *Intra velum* ſcribit textus; quorſum? Hinc eruitur ſub pœna mortis: Et R. Jehuda dicit: Si ſcripſiſſet textus. *In ſanctuarium:* Et non ſcripſiſſet*: Intra velum:* Ego dicerem: Quid? Sanctuarium intra velum, at non templum; & juxta mentem ſapientum non potes dicere, quod totum templum vocetur ſanctuarium; Dictum eſt enim: *Et ſeparabit velum vobis inter ſanctum, & ſanctum ſanctorum:* Et R. Jehuda quænam eſt ratio? Si putas, ſicut dixerunt ſapientes; ſcribendum fuit *in ſanctuarium, & intra velum*; at non erat ſcribendum: *Ad facies veli:* Et ego dicam: *Intra velum* eſt pœna mortis: *Ad fa-*

כאזהרה ורבנן הכי נמי דלא צריך והאי
דכתב רחמנא אל פני הכפרת למעוטי דרך
משופש כדתנא דבי רבי אליעזר בן יעקב על
פני הכפרת קדמה זה בנה אב כל מקום
שנאמר פני אינו אלא פני קדים ורבי יהודה
לימא קרא פני מאי אל שמע מינה אל
דווקא ורבנן אל לאו דיוקא ורבי יהודה
דאמר על פני הכפרת דוקא והזה אל נכח
נמי דווקא ורבנן מדהתם לאו דוקא הכא
נמי לאו דוקא מתקיף לה רב יוסף לרבי
יהודה מדאל דוקא על נכח נמי דוקא אלא
דמקדש שני דלא הוו ארון וכפורת הכי
נמי דלא עביד הזאות אמר רבה בר עולא
אמר קרא וכפר את מקדש הקודש מקום
המקודש לקודש רבא אמר הא והא רבנן
הא דקאי מזרח ומערב ואדי הא דקאי
צפון ודרום ואדי אמר מר ושבפנים
ושבמצורע שלא לשמן פסולות שלא
מכוונות כשירות והתניא שבמצורע בין
שלא לשמן בין שלא מכוונות כשירות
אמר רב יוסף לא קשיא הא רבי אליעזר
והא רבנן רבי אליעזר דמקיש אשם
לחטאת מקיש נמי לוג לאשם רבנן לא
מקשי ולרבי אליעזר וכי דבר הלמד בהיקש
חוזר ומלמד בהיקש אלא אמר רבא הא
והא רבנן כאן להכשיר הקרבן כאן להרצות
שלא עלו לבעלים לשום חובה.

מתניתא שבעה קני מנורה מעכבין זה
את זה שבעה נירותיה מעכבין זה את זה
שתי פרשיות שבמזוזה מעכבת זו את זו
אפילו כתב אחד מעכבין ארבע פרשיות
שבתפילין מעכבין זו את זו אפילו כתב
אחד מעכבין ארבע ציציות מעכבות זו את
זו שארבעתן מצוה אחת רבי ישמעאל
אומר ארבעתן ארבע מצות.

גמרא מאי טעמא הויה כתב בהו תנו

facies veli. *Ad facies veli* quæritur, ſicut ſcribit textus; quorſum? Hinc eruitur: *Ad facies veli* eſt pœna mortis; intra velum eſt præmonitio; & juxta ſapientes hic quoque non eſt neceſſe: Et hoc ſcribit textus: *Ad facies veli*. Ad excludendum viam oſtioli, ſicut docet diſcipulus R. Elieſer ben Jacob: *Ad faciem veli ad orientem*: Hæc eſt conſtitutio principii: Ubicunque dicitur פני non erit niſi ad faciem orientis: Et R. Jehuda dicendumne eſt quod legendum ſit פני? quid אל? Hinc eruitur אל præciſe, at juxta ſapientes אל non præciſe; & R. Jehuda qui dicit: *Ad facies veli*: Præciſe; *& ſparget e regione* etiam præciſe; & ſapientes; Sicut ibi non præciſe, ita quoque hic non præciſe: Objecit R. Joſeph τῷ R. Jehuda: Sicut אל præciſe, ita pariter אל נכח præciſe: At in ſanctuario ſecundo, in quo non fuit neque arca neque propitiatorium, non ita faciebat adſperſiones. Dicit Raba bar Ela: Dicit textus: *Et expiabit ſanctuarium*: ſanctificavit locum ſanctuarii ad ſanctificandum. Raba dicit: Utraque ſententia eſt ſapientum: Hoc intelligitur, quando ſtat in oriente & occidente, & ſpargit, & ibi quando ſtat in aquilone & in auſtro & ſpargit: Dicit Mor: Et adſperſiones interiores, & in leproſo ſine ſuo nomine ſunt illegitimæ, ſi non dirigantur, erunt legitimæ: Atqui extat traditio: Adſperſiones in leproſo ſive ſine ſuo nomine, ſive non dirigantur, erunt legitimæ. Dicit R. Joſeph: Non eſt oppoſitio. Hæc eſt ſententia R. Elieſer, & illa ſapientum; R. Elieſer, qui comparat ſacrificium pro delicto ſacrificio pro peccato, comparat quoque logum ſacrificio pro delicto: At ſapientes non comparant: Et juxta mentem R. Elieſer: Num res quæ addiſcit comparatione, iterum a comparatione docebit? At dicit Raba: Utraque ſententia eſt ſapientum; Hic ad faciendum legitimum, & ibi ad faciendum acceptabile, quod non inſerviant dominis nomine debiti.

MISNA. Septem cannæ candelabri inter ſe impediunt; ſeptem ejus lucernæ inter ſe impediunt, duæ ſectiones, quæ ſunt in Meſuſa, inter ſe impediunt, vel unica ſcriptura impedit; quatuor ſectiones, quæ ſunt in Thephilin inter ſe impediunt, vel unica ſcriptura impedit: Quatuor fimbriæ inter ſe impediunt, quia hæc omnia quatuor ſunt unum præceptum; Rabi Iſmael dicit: Quatuor ſunt quatuor præcepta.

GEMARA. Qua de cauſa? Eſſentia: ſcriptum eſt de illis. Tradiderunt ſapien-

רבנן מנורה היתה באה מן העשת ומן
הזהב עשאה מן הגרוטאות פסולה משאר
מיני מתכות כשירה מאי שנא מן הגרוטאות
פסולה דכתיב הקשה והויה שאר מיני
מתכות נמי זהב והויה אמר קרא תיעשה
לרבות שאר מיני מתכות ואימא לרבות
גרוטאות לא סלקא דעתך דאמקשה
כתיבה הויה תיעשה נמי אמקשה כתב
מקשה מקשה לעכב זהב זהב נמי לעכב
האי מאי אי אמר בשלמא מן הגרוטאות
פסולה משאר מיני מתכות כשירה היינו
זהב זהב מקשה מקשה לדרשה אלא אי
אמרת מן הגרוטאות כשרה משאר מיני
מתכות פסולה זהב זהב מקשה מקשה מאי
דרשת ביה מאי דרשה דתניא ככר זהב
טהור יעשה אותה ואת כל הכלים האלה
באה זהב באה ככר אינה באה זהב אינה
באה ככר גביעיה כפתוריה ופרחיה באה
זהב באה גביעים כפתורים ופרחים אינה
באה זהב אינה באה גביעים כפתורים
ופרחים ואימא נמי באה זהב באה קנים
אינה באה זהב אינה באה קנים ההוא
פמוט מיקרי וזה מעשה המנורה מקשה
זהב באה זהב באה מקשה אינה באה זהב
אינה באה מקשה מקשה דסופא למאי
אתא למעוטי חצוצרות דתניא חצוצרותיה
היה באה מן העשת מן הכסף עשאה מן
הגרוטאות כשרה משאר מיני מתכות
פסולה ומאי שנא משאר מיני מתכות
פסולה דכתיב כסף והויה מן הגרוטאות
נמי מקשה והויה מיעט רחמנא גבי מנורה
מקשה היא היא ולא חצוצרות תנו רבנן
כל הכלים שעשה משה כשירים לו וכשרים
לדורות חצוצרות כשירות לו ופסולות
לדורות חצוצרות מאי טעמא אילמא דאמר
קרא עשה לך לך ולא לדורות לא מעתה
ועשית לך ארון עץ הכי נמי דלך ולא
לדורות אלא אי למאן דאמר לך משלך

tes: Candelabrum afferetur ex lamina, & ex auro, si faciat ex scrutis, erit illegitimum, ex reliquis speciebus metallorum, erit legitimum: Quid variat? Ex scrutis erit illegitimum: Quia scriptum est: *Una massa* & essentia: Vel ceteræ metallorum species: Pariter *Auri*, & essentia. Dicit textus: *Fiet:* Ad includendum reliquas metallorum species: Num dicam ad includendum scruta? Minime: Si putas, quod *una massa* scriptum est: essentia, *fiet*, quoque *una massa*; scriptum est *una massa*, *una massa*, ad impediendum: *auri auri* quoque ad impediendum. Quid si dicat? Concedatur quod ex scrutis sit illegitimum, & ex reliquis metallorum speciebus sit legitimum: Hoc est quod scriptum est *auri auri una massa*, *una massa*: ad exponendum: At si dicas; ex scrutis erit legitimum, & ex reliquis metallorum speciebus illegitimum; *Auri auri una massa*, *una massa* quomodo expones de illo? Quænam erit expositio? Etenim extat traditio: *Ex talento auri puri faciet illud*, *& vasa ista:* Si affertur aurum, afferetur talentum, si non affertur aurum, non afferetur talentum; *Calices ejus*, *globuli ejus*, *& flores ejus*. Si affertur aurum, afferuntur calices, globuli, & flores, si non afferentur aurum, non afferentur calices, globuli, & flores: Num dicam? Si affertur aurum, afferentur cannæ, si non affertur aurum, non afferentur cannæ? Candelabrum parvum vocabatur: *Et hoc est opus candelabri*, *una massa auri*. Si affertur aurum, afferetur una massa, si non affertur aurum, non afferetur una massa: *Una massa* in fine qua de causa venit? Ad excludendum tubas: Etenim extat traditio. *Tubas*. Affertur ex lamina ex argento, si faciat ex scrutis, erit legitima, si ex ceteris metallorum speciebus, erit illegitima: Cur variat; ex ceteris metallorum speciebus erit illegitima? Quia scriptum est: *Argenteas;* & essentia. Ex scrutis, pariter: *Una massa* & essentia. Excludit textus in candelabro; *una massa illud*: Illud at non tubæ: Tradiderunt sapientes: Omnia vasa, quæ fecit Mose, fuerunt illi legitima, & fuerunt legitima generationibus; Tubæ fuerunt illi legitimæ, & illegitimæ generationibus: Tubæ qua de causa? Num fortasse quod dicat textus: *Fac tibi?* Tibi, at non generationibus: At hinc: *Et facies tibi arcam ligneam:* Hic quoque tibi, at non generationibus: At si dicatur juxta mentem illius qui dicit: *Tibi:* De bonis tuis; Si dicatur juxta men-

אי למאן דאמר בשלך אני רוצה יותר משלהם האי נמי מיבעי ליה להכי שני התם דאמר קרא לך לך תרי זימני עשה לך והיו לך תני רב פפא בריה דרב חנין קמיה דרב יוסף מנורה היתה באה מן העשת מן הזהב עשאה של כסף כשירה של בעץ ושל אבר ושל ניכטרון רבי פוסל ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר של עץ ושל עצם ושל זכוכית דברי הכל פסול אמר ליה מאי דעתיה אמר ליה בין מר ובין מר כללי ופרטי דרשי מיהו מר סבר מה הפרט מפורש של מתכת אף כל של מתכת ומר סבר מה הפרט מפורש דבר חשוב אף כל דבר חשוב אמר ליה סמי דידך מקמי דידי דתניא כלי שרת שעשאן של עץ רבי פוסל ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר במאי קא מיפלגי רבי דריש כללי ופרטי ורבי יוסי ברבי יהודה דריש רבוי ומיעוטי רבי דריש כללי ופרטי ועשית מנורה כלל זהב טהור פרט מקשה תעשה המנורה חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש של מתכת אף כל של מתכת רבי יוסי ברבי יהודה דריש ריבויי ומיעוטי ועשית מנורת ריבה זהב טהור מיעט מקשה תעשה המנורה חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל ומאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעט מיעט של חרש אדרבה סמי דידך מקמי דידי לא סלקא דעתך דתניא אין לו זהב מביא אף של כסף של נחשת של ברזל ושל בדיל ושל עופרת רבי יוסי ברבי יהודה מכשיר אף בשל עץ ותניא אידך לא יעשה אדם בית תבנית היכל אכסדרא כנגד אולם חצר כנגד עזרת שלחן כנגד שלחן מנורה כנגד מנורה אבל עושה הוא של חמשה ושל ששה ושל שמונה ושל שבעה לא יעשה ואפילו משאר מיני מתכות רבי יוסי בר רבי יהודה אומר אף של עץ לא יעשה כדרך שעשו מלכי בית חשמונאי אמרו לו משם ראייה שפודים של ברזל היו וחיפום

mentem illius qui dicit: In bonis tuis ego magis acceptabo quam ex bonis eorum: Hoc quoque necesse est: Hac de causa ibi variat; quia dicit textus: *Tibi, tibi:* duabus vicibus: *Fac tibi, & erunt tibi:* Docuit R. Papa bar R. Chanen coram R. Joseph: Candelabrum afferebatur ex lamina, ex auro; si faciat ex argento erit legitimum, si ex ligno, & ex plumbo, & ex orichalco, erit illegitimum; & R. Jose bar Rabi Jehuda probat: ligneum, osseum, & vitreum ex omnium consensu est illegitimum. Respondit: Quænam sententia est? Dixit: Inter Mor & Mor: Mor generalia, & particularia exponit; Hinc Mor putat: Quid particulare definit? Metallinum; ita pariter omnia metallina: Et Mor putat: Quid particulare definit? Rem æstimabilem, ita pariter includitur res omnis æstimabilis. Dixit illi. Desere sententiam tuam præ mea: Etenim extat traditio: Vasa ministerii si faciat lignea, Rabi reprobat, & Rabi Jose bar R. Jehuda probat: In quo consistit controversia? Rabi exponit generalia & particularia, & R. Jose bar R. Jehuda exponit inclusiones & exclusiones. Rabi exponit generalia & particularia: *Et facies candelabrum*: Generale: *Ex auro puro*. Particulare: *Una massa fiet candelabrum:* Iterum generale: generale & particulare; tu non potes differere nisi juxta particulare: Quid particulare definit? Metallinum, ita pariter omnia metallina. R. Jose bar Rabi Jehuda exponit inclusiones & exclusiones: *Et facies candelabrum:* Includit: *Ex auro puro*. Excludit: *Una massa fiet candelabrum:* Iterum includit; includit & excludit, & includit; includit omnia: & quid includit? includit omnia: & quid excludit? Excludit testaceum. Contra desere sententiam tuam præ mea: Minime: Si putas, extat traditio; Si sibi non sit aurum, afferet vel argenteum, vel æneum, vel ferreum, vel stamneum, vel terreum: R. Jose bar R. Jehuda probat vel ligneum: Et alia traditio: Non faciet homo domum ad similitudinem templi, exedram ad similitudinem vestibuli, atrium ad similitudinem atrii, mensam ad similitudinem mensæ, candelabrum ad similitudinem candelabri; at poterit facere ex quinque, sex, octo cannis, at ex septem non faciet, vel ex reliquis metallorum speciebus: R. Jose bar R. Jehuda dicit: Vel ligneum non faciet, sicut fecerunt reges domus Chasmonæorum: Propter adspectum verua ferrea erant & obduxerunt stamno; Cum divites facti es-

כבעץ העשירו עשאורת של כסף חזרו
והעשירו עשאום של זהב אמר שמואל
משמיה דסבא גובהה של מנורה שמונה
עשר טפחים הרגלים והפרח שלשה טפחים
וטפחים חלק וטפח שבו גביע וכפתור ופרח
וטפחים חלק וטפח כפתור ושני קנים
יוצאין ממנו אחד אילך ואחד אילך ונמשכין
ועולין כנגד גובהה של מנורה וטפח חלק
וטפח כפתור ושני קנים יוצאין ממנו אחד
אילך ואחד אילך ונמשכין ועולין כנגד
גובהה של מנורה וטפחיים חלק נשתיירו
שם שלשה טפחים שבהן שלשה גביעים
וכפתור ופרח וגביעין למה הן דומין כמין
כוסות אלכסנדריום כפתורים למה הן דומין
כמין תפוחי הברתיים פרחים למה הן דומין
כמין פרחי העמודים ונמצאו גביעים עשרים
ושנים כפתורים אחד עשר פרחים תשעה
גביעים מעכבין זה את זה כפתורין מעכבין
זה את זה פרחים מעכבין זה את זה
גביעים כפתורים ופרחים מעכבין זה את
זה בשלמא גביעים עשרים ושנים דכתב
ובמנורה ארבעה גביעים וגומר וכתיב שלשה
גביעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח
וגומר ארבעה דידה ותמני סר דקניס הא
עשרין ותרתין כפתורין נמי אחד עשר
כפתורים תרי וששה דקנים וכפתר וכפתר
וכפתר הא חד סר ?א פרחים תשעה
מנלן פרחים תרי וששה דקנים תמניא הוו
אמר רב שלמן כתיב עד ירכה ועד פרחה
מקשה היא אמר רב גובהה של מנורה
תשעה טפחים איתיביה רב שימי בר חייא
לרב אבן היתה לפני מנורה ובה שלש
מעלות שעליה הכהן עומד ומטיב את
הנרות אמר ליה שימי את כי קאמינא
משפת קנים ולמעלה דכתיב והפרח והנרות
והמלקחים זהב והא כתיב מיכלות זהב
מאי מיכלות זהב אמר רב אמי שכילתו

essent, fecerunt argenteum; Cum magis ditati essent, fecerunt aureum. Dicit Samuel nomine senis. Altitudo candelabri erat octodecim palmorum; pedes & flos trium palmorum, & spatium duorum palmorum erat læve, & spatium palmi, in quo erat calix, globulus, & flos, & spatium duorum palmorum læve, & spatium palmi, in quo erat globulus, & duæ cannæ ex eo egrediebantur, altera hinc, & altera illinc, & protrahebantur & adscendebant contra altitudinem candelabri: & spatium palmi erat leve, & spatium palmi, in quo erat sphærula, & duæ cannæ ex eo egrediebantur, altera hinc, & altera illinc, protrahebantur & adscendebant contra altitudinem candelabri; & spatium palmi erat leve, & spatium palmi, in quo erat globulus, & duæ cannæ ex eo egrediebantur, altera hinc, & altera illinc, & protrahebantur & adscendebant contra altitudinem candelabri; & spatium duorum palmorum erat læve; reliqui erant ibi tres palmi, in quibus erant tres calices, & globulus, & flos: Et calices cuinam erant similes? Erant similes calicibus Alexandrinis. Globuli cuinam erant similes? Erunt similes pomis apertis. Flores cuinam similes erant? erant sicut flores columnarum. Et deprehenduntur calices duo & viginti, globuli undecim, & flores novem. Calices inter se impediebant: globuli inter se impediebant: & flores inter se impediebant: Calices, globuli, & flores inter se impediebant: Concedatur, quod calices essent duo & viginti: Scriptum est enim: *Et in candelabro quatuor calices &c.* Pariterque scriptum est: *Tres calices amygdalati in canna una, globulus, & flos &c.* Et quartus ipse, & undecim in cannis, ecce duo & viginti. Globuli quoque erant undecim: *Globuli.* Duo, & sex in cannis, *& globulus, & globulus, & globulus:* Ecce undecim: At flores fuisse novem, unde probatur: *Flores:* Duo: Et sex in cannis; Octo: Et dicit Rabi Salman: *Usque ad basim ejus, & usque ad florem ejus una massa illud.* Dicit Rab: Altitudo candelabri erat novem palmorum: Objectio Rabi Simi bar Chijah contra Rab: Lapis erat coram candelabro, & ibi erant tres gradus, quibus insistebat sacerdos, quando præparabat lucernas. Respondit: Simi, quod ego dico, intelligendum est ab ora cannarum ad superiorem partem: Scriptum est enim: *Et flos, & lucerna, & forcipes ex auro.* Atqui scriptum est: *Omnia ex auro.* Quid מיכלות זהב? Dicit Rabi Amme; Quod fuerit absumtum

לכל זהב סגור של שלמה דאמר רב יהודה
אמר רב עשר מנורות עשה שלמה וכל
אחת ואחת הביא לה אלף ככר זהב
והכניסוהו אלף פעמים לכור והעמידוהו על
ככר איני והכתב וכל כלי משקה המלך
שלמה זהב וכל כלי בית יער הלבנון זהב
סגור אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה
זהב סגור קא אמרינן ומי חסר כולי האי
והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר מעשה
והיתה מנצורת בית המקדש יתירה על של
משה בדינר זהב קורדיקיני והכניסוה
שמונים פעמים לכור והעמידוה על ככר
כיון דקאי קאי אמר רבי שמואל בר נחמני
אמר רבי יונתן מאי דכתב על המנורה
הטהורה שירדו מעשיה ממקום טהרה אלא
מעתה על השלחן הטהור שירדו מעשיו
ממקום טהור אלא טהור מכלל שהוא טמא
הכא נמי טהורה מכלל שהיא טמאה
בשלמא התם כדריש לקיש דאמר ריש
לקיש מאי דכתב על השלחן הטהור מכלל
שהוא טמא כלי עץ העשוי לנחת אינו
מקבל טומאה אלא מלמד שמגביהין אותו
לעולי רגלים ומראים להם לחם הפנים
ואומר להם ראו חיבתכם לפני המקום מאי
חיבתכם כדרבי יהושע בן לוי דאמר רבי
יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים
סילוקו כסידורו שנאמר לשום לחם חם
ביום הלקחו אלא הכא טהורה מכלל שהיא
טמיאה פשיטא כלי מתכות נינהו וכלי
מתכות מקבלין טומאה אלא שירדו מעשיה
ממקום טהרה תניא רבי יוסי ברבי יהודה
אומר ארון של אש ושלחן של אש ומנורה
של אש ירדו מן השמים וראה משה ועשה
כמותן שנאמר וראה ועשה כתבניתם אשר
אתה מראה בהר אלא מעתה והקמות את
המשכן כמשפטו אשר הראית בהר הכי
נמי הכא כתב כמשפטו התם כתב
כתבניתם אמר רבי חייא בר אבא אמר
רבי יוחנן גבריאל חגור כמין פסיקיא הראה

tum omne aurum purum Salomonis ; Dicit Rabi Jehuda ; dicit Rab . Decem candelabra fecit Salomon , & pro singulis adduxit mille talenta aurea , & ea induxit in fornacem millies , & ea constituit in talento : Itane ? Atqui scriptum est : *Et omnia vasa , de quibus probat rex Salomon , erant aurea , & universa supellex domus saltus Libani de auro purissimo : Non erat argentum , vel alicujus pretii putabatur in diebus Salomonis : De auro purissimo*: dicimus : Num quicquam defuit ? Atqui extat traditio : R. Jose bar R. Jehuda dicit : Narratur : Et candelabrum domus sanctuarii superabat Mosaicum denario aureo Kurdikini , & induxit octogies in fornacem , & constituit in talento : Quoniam stat , stet . Dicit Rabi Samuel bar Nachmani : Dicit R. Jonathan : Cur scriptum est : *Super candelabro puro ?* Ut ejus opera descendant ex loco puro : At hinc : *Super mensa pura :* Ut descendant ejus opera ex loco puro: At dictum est: *Pura;* consequitur quod fuerit immunda; Hic quoque dictum est : *Puro ;* Consequitur, quod fuerit immundum : Concedatur ibi juxta mentem Risch Lakisch : Etenim dicit Risch Lakisch : Cur scriptum est : *Super mensa pura ?* Consequitur quod fuerit immunda : Vas ligneum fit ad quiescendum , & omne vas ligneum, quod fit ad quiescendum, non recipit immunditiem: At docet, quod eam extollerent adscendentibus ad solennitates , & illis ostendebant panem facierum, dicentes: Videte dilectionem vestram coram Deo : Quid dilectionem vestram ? Juxta verba Rabi Jehosua ben Levi : Etenim dicit R. Jehosua ben Levi : Miraculum magnum factum est in pane facierum : Obtulerunt juxta suum institutum: Dictum est enim: *Ut ponerentur panes calidi in die, quo acceperunt .* At hic est pura , consequitur quod erat immunda ; Certum est, vasa metallina fuisse, & vasa metallina recipiebant immunditiem; At quando descendant ejus opera ex loco puro. Traditio : R. Jose bar Rabi Jehuda dicit : Arca ignea, & mensa ignea, & candelabrum igneum descenderunt de cœlo , & vidit Mose , & fecit ad eorum similitudinem : Dictum est enim*: Et vide, & fac juxta similitudinem eorum quæ vidisti in monte* : At nunc : *Et eriges tabernaculum juxta institutum ejus , quod vidisti in monte :* Hic quoque scriptum est : *Juxta institutum ejus.* Ibi scriptum est : *Juxta similitudinem .* Dicit Rabi Chijah bar Aba : Dicit Rabi Jochanan: Gabriel præcinctus fascia , ostendit Mosi

והראה לו למשה מעשה מנורה דכתב וזה
מעשה המנורה תנא דבי רבי ישמעאל
שלש דברים היו קשין לו למשה עד
שהראה לו הקדוש ברוך הוא באצבעו ואלו
הן מנורה וראש חדש ושרצים מנורה
דכתיב וזה מעשה המנורה ראש חדש
דכתיב החודש הזה לכם ראש חדשים
שרצים דכתיב וזה לכם הטמא ויש אומרים
אף הילכות שחיטה שנאמר וזה אשר
תעשה על המזבח . שתי פרשיות שבמזוזה
מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד
מעכבן . פשיטא אמר רב יהודה אמר רב
לא נצרכא אלא לקוצה של יוד והא נמי
פשיטא אלא לכאידך דרב יהודה אמר רב
דאמר רב יהודה אמר רב כל אות שאין
גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה
אמר אשיאן בר נדבך משמיה דרב יהודה
ניקב תוכו של הי כשר יריכו פסול אמר
רבי זירא לדידי מפרשה לי מיניה דרב
יהודה ניקב תוכו של הי כשר יריכו אם
נשתייר בו כשיעור אות קטנה כשר ואם
לאו פסול אגרא חמוה דרבי אבא
איפסיקא ליה כרעה דהי דהעם בניקבא
אתא לקמיה דרבי אבא אמר ליה אם
משתייר בו כשיעור אות קטנה כשר ואם
לאו פסול . ראמי בר תמרי דהוא חמוה
דרמי בר דיקולי איפסיקא ליה וו דויהרג
בניקבא אתא לקמיה דרבי זירא אמר
ליה זיל אייתי ינוקא דלא חכים ולא
טיפש אי קרו ליה ויהרג כשר אי לא יהרג
הוא ופסול אמר רב יהודה אמר רב
יהודה אמר רב בשעה שעלה משה למרום
מצאו להקדוש ברוך הוא שיושב וקושר
כתרים לאותיות אמר לפניו רבונו של
עולם מי מעכב על ידך אמר לו אדם אחד
יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא
בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ
וקוץ תילין תילין של הלכות אמר לפניו
רבונו של עולם הראהו לי אמר לו חזור
לאחורך הלך וישב בסוף שמונה שורות
ולא היה יודע מה הן אומר תשש כחו

Mosi opus candelabri : Scriptum est enim : *Et hoc opus candelabri :* Docuit discipulus R. Ismael : Tria fuerunt difficilia Mosi , donec ei ostenderit Deus S. B. digito suo , & illa sunt , candelabrum , & novilunium , & reptilia ; de candelabro scriptum est : *Et hoc opus candelabri :* De novilunio scriptum est : *Mensis iste vobis erit principium mensium ;* De reptilibus scriptum est : *Et hoc vobis erit immundum :* Et nonnulli dicunt : Vel constitutiones mactationis : Dictum est enim : *Et hoc est , quod facies super altare .* Duæ sectiones , quæ sunt in Mesusa , inter se impediunt , vel una scriptura eas impedit : Manifesto dicit R. Jehuda : dicit Rab : Non requiritur nisi pro apice יוד . Atqui etiam manifestum est ; At juxta aliam opinionem , R. Jehuda dicit , Rab dicit R. Jehuda , dicit Rab : Omnis litera , quam non circundet pergamenum ab quatuor lateribus , est illegitima . Dicit Ascian bar Nadebach nomine R. Jehuda : Si perforatum sit in medio הי erit legitimum , si in ejus latere , erit illegitimum . Dicit R. Zira : Juxta meam opinionem manifestum est mihi ex sententia R. Huna ; & R. Jacob dicit : Juxta meam opinionem manifestum est mihi ex sententia R. Jehuda : Si fuerit perforatum in medio הי erit legitimum , si ad ejus latus , si reliquum sit in eo juxta mensuram literæ parvæ , erit legitimum , si minus , erit illegitimum . Agara socer R. Aba : Si fractum sit crus הי , quod est in העם in foramine , venit coram R. Aba : Dixit : Si reliquum sit in ea juxta mensuram literæ parvæ , erit legitimum , si minus erit illegitimum . Ramai bar Tamorai , qui erat socer Rame bar Dikulai , si abscindatur וו quæ est in ויהרג in foramine , venit coram Rabi Zira ; Ito & adduc puerum , qui non sit neque sapiens , neque stultus , si illam legat , ויהרג erit legitimum , si non יהרג erit illegitimum . Dicit R. Jehuda , dicit Rab : Quando adscendit Mose in collem , deprehendit , quod Deus S. B. sedens alligaret coronas literis ; Dixit coram illo : Domine mundi , quis impedit manum tuam ? Respondit ? Vir quidam qui futurus est in fine multarum generationum , cui erit nomen Akiba ben Joseph , commentaturus est de singulis apicibus multos cumulos constitutionum . Dixit coram illo : Domine mundi : Ostende illum mihi . Converte te : Abiens sedebat in fine octavo serierum , & cognovit , quid essent ; Elanguit ejus virtus ; Quando ad rem ali-

כיון שהגיעו לדבר אחד אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך אמר להן הלכה למשה מסיני נתיישבה דעתו חזרו ובא לפני הקדוש ברוך הוא אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני אמר לפניו רבונו של עולם הראיתני תורתו הראני שכרו אמר לו חזור חזר לאחוריו ראה ששוקלין בשרו במקולין אמר לפניו רבונו של עולם זו תורה וזו שכרה אמר ליה שתוק כך עלה במחשבה לפני אמר רבא שבעה אותיות צריכות שלשה זיונין ואלו הן שעטנז גץ אמר רב אשי חזינא להו לספרי דווקני דבי רב דחטרי להו לגגיה דחית ותלו ליה לכרעי דהי חטרי להו לגגיה דחית כלומר חי הוא ברומו של עולם ותלו ליה לכרעיה דהיה כדבעא מיניה רבי יהודה נשיאה מרבי אמי מאי דכתיב בטחו ביהוה עדי עד כי ביה יהוה צור עולמים אמר ליה כל התולה בטחונו בהקדוש ברוך הוא הרי לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא אמר ליה אנא הכי קא קשיא ליה מאי שנא דכתב ביה ולא כתב יה כדדרש רבי יהודה ברבי אילעאי אלו שני עולמות שברא הקדוש ברוך הוא אחד בהי ואחד ביוד ואיני יודע אם העולם הבא ביוד והעולם הזה בהי אם העולם הזה ביוד והעולם הבא בהי כשהוא אומר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תיקרי בהבראם אלא בהי בראם ומפני מה נברא העולם הזה בהי מפני שדומה לאכסדרה שכל הרוצה לצאת יצא ומאי טעמא תליא כרעיה דאי הדר בתשובה מעיילי ליה וליעייליה בהך לא מסתייעא מילתא כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן בא לטהר מסייעין אותו בא לטמא פותחין לו ומאי טעמא אית ליה תאגא אמר הקדוש ברוך הוא אם חוזר אני קושר לו קשר ומפני מה נברא העולם הבא ביוד מפני שצדיקים שבו מועטים

aliquam perveniebant, dicebant illi sui discipuli: Rabi unde hoc tibi? Respondebat: Constitutio Mosis ex monte Sinai: Acquievit ejus mens: Iterum veniens coram Deo S. B. dixit: Domine mundi: Estne tibi homo huic similis? Et tu per me promulgas legem? Respondit: Tace; Sic adscendit in cogitatione coram me: Dixit coram illo: Domine mundi: Quoniam mihi ostendisti ejus legem, ostende mihi ejus mercedem. Dixit: Converte te: Ostendit, quod ponderarentur ejus carnem in macello: Dixit coram illo: Domine mundi, hæccine est lex, hæccine est merces? Dixit: Tace: Sic adscendit in cogitatione coram me: Dixit Raba: Septem literæ requirunt tres apices, & istæ sunt שעטנז ג׳ץ. Dicit Rabi Asse: Vidi libros correctos scholæ Rab, quod gibbosum faciant tectum literæ Cheth, & suspendant pedem literæ He, quod gibbosum faciunt tectum literæ Cheth, quasi dicat; Vivat ille in celsitudine mundi, & suspendant pedem literæ He: Sicut quæsivit Rabi Jehuda princeps a R. Ame: Quid est, quod scriptum est: *Sperabis in Domino in seculis æternis, in Domino Deo forti in perpetuum*. Dixit: Qui suspendit confidentiam suam in Deo S. B. ecce ignoscetur illi in hoc seculo, & in seculo futuro. Respondit: Mihi sic est oppositio: Cur variat? Scriptum est de illo, at non scriptum He, sicut exponit Jehuda bar R. Elai: Ecce duo sunt mundi, quos creavit Deus S. B. alterum litera He, & alerum litera Jod; at ignoratur utrum seculum futurum litera Jod, an seculum hoc litera He creatum sit; Utrum hoc seculum Jod, an seculum futurum litera He creatum sit: Quando vero dicit: *Istæ sunt generationis cœli, & terræ in Abraham*; Ne legas בהבראם sed litera He creavit eos: Et cur creatum est hoc seculum litera He? Quia assimilatur exedræ, in qua qui vult egredi, egreditur; & qua de causa suspensus est pes literæ He? Si iterum faciat pœnitentiam, introducunt per portam superiorem, ut possint introducere per portam inferiorem. Non confirmatur res juxta mentem Risch Lakisch; Etenim dicit Risch Lakisch; cur scriptum est: *Ipse deludet illusores, & mansuetis dabit gratiam*: Si veniat ad purificandum, illi opem præstant, si veniat ad polluendum, illi aperiunt: Et cur est illi apex? Dicit S. B. si pœniteat, ego alligabo illi vinculum: Et cur creatum est seculum futurum litera Jod? Quia justi, qui in illo sunt, sunt pauci; Et cur ejus caput

ומפני מה כפוף ראשו מפני שצדיקים שב׳
כפוף ראשיהם מפני מעשיהן שאינן דומין
זה לזה אמר רב יוסף הני תרתי מילי
אמר רב בספרים ותניא תיובתיה חדא
הא דאמר רב ספר תורה שיש בו שתי
טעיות בכל דף ודף יתקן שלש יגנז ותניא
תיובתיה שלש יתקן ארבע יגנז תנא אם
יש בו דף אחת שלימה מצלת על כולו .
אמר לב יצחק בר שמואל מרתא משמיה
דרב והוא דכתיב רוביה דסיפרא שפיר
אמר ליה אביי לרב יוסף אי אית בההוא
דף שלש טעיות מאי אמר ליה הואיל
ואיתיהיב לאיתקוני מיתקן והני מילי
חסירות אבל יתירות לית לן בה חסירות
מאי טעמא לא אמר רב כהנא משום
דמיחזי כמנומר . חנרא חמוה דרבי אבא
הות ליה יתירות בסיפריה אתא לקמיה
דרבי אבא אמר ליה לא אמרן אלא
בחסירות אבל יתירות לית לן בה אידך
דאמר רב הכותב ספר תורה ובא לגמור
גומר ואפילו באמצע הדף מיתיבי הכותב
ספר תורה בא לו לגמור לא יגמור
באמצע הדף כדרך שגומר בחומשין אלא
מקצר והולך עד סוף הדף כי קאמר רב
בחומשין והא ספר תורה קאמר בחומשין
של ספר תורה איני והאמר רבי יהושע בר
אבא אמר רב גדל אמר רב לעיני כל
ישרא׳ באמצע הדף ההיא באמצע שיטה
איתמר רבנן אמרי אף באמצע שיטה רב
אשי אמר באמצע שיטה דווקא והלכתא
באמצע שיטה דווקא אמר רבי יהושע
בר אבא אמר רב גדל אמר רב שמונה
פסוקים שבתורה יחיד קורא אותן בבה׳
כמאן דלא כרבי שמעון דתניא וימת
משה עבד יהוה איפשר משה חי וכתב
וימת שם משה אלא עד כאן כתב משה
מיכאן ואילך כתב יהושע בן נון דברי רבי
יהודה ואמרי לה רבי נחמיה אמר לו רבי
שמעון אפשר ספר תורה חסר אות אחת
וכתב לקוח את ספר התורה הזה ושמתם
אותו ונומר אלא עד כאן הקדוש ברוך
הוא אומר ומשה כותב ואומר מיכאן
ואילך הקדוש ברוך הוא אומר משה כותב
ברמע כמה שנאמר להלן ויאמר להם ברוך

put incurvatum est? Quia caput justorum, qui in illo sunt, incurvatum est, propter eorum opera, quibus inter se non sunt similes: Dicit R. Joseph: Hæc duo, dicit Rab, sunt in libris: Atqui extat traditio: Quæstio una: Etenim dicit Rab: Liber in quo sint duo errata in singulis foliis, corrigetur, si tria, abscondetur; Atqui extat traditio: Quæstio: Si tria, corrigetur, si quatuor, abscondetur: Traditio: Si in eo fuerit folium perfectum, salvat totum: Dicit R. Isaach bar Samuel Martha nomine Rab. Si scribat miriades librorum; recte: dixit Abaje τῷ R. Joseph: Si in eo folio sint tria errata; quid erit? Respondit, quoniam illi conceditur ut corrigat, corriget. Hæc intelliguntur de defectivis, at de superfluis non est juxta nostram sententiam: De defectivis qua de causa? Non dixit R. Chanen, eo quod videtur quasi maculosum. Agra socer R. Aba habebat defectiva in suis libris, venit coram R. Aba; Dixit illi: Non diximus nisi de defectivis, at de superfluis non est juxta nostram sententiam: Alia expositio; dicit Rab. Si scribat librum legis, & veniat ad perficiendum, poterit perficere vel in medio folio: Objectio. Si scribat librum legis, & veniat ad perficiendum, non poterit perficere in medio folio, sicut perficit in Pentateucho, sed abbreviabit, & procedet usque ad finem folii: Sic dicit Rab in Pentateucho; At de libro legis dicit, in Pentateucho libri legis nonne? Atqui dicit R. Jehosua bar Aba, dicit R. Ghedal: Dicit Rab: *In conspectu universi Israel:* In medio folii; In medio lineæ dictum est: Sapientes dicunt: Vel in medio lineæ: R. Asse dicit: In medio lineæ præcise; & constitutio est in medio lineæ præcise. Dicit R. Jehosua bar Aba; dicit R. Ghedal, dicit Rab: Octo versus, quæ sunt in lege, leget unus in domo congregationis; Cujus hæc sententia est? Non est juxta mentem Rabi Simeonis. Etenim extat traditio: *Et mortuus est ibi Mose servus Domini:* Impossibile quod Mose vivens scripserit: *Et mortuus est ibi Mose.* Sed hactenus scripsit Mose; Hinc & ulterius scripsit Josue filius Nun; Verba R. Jehuda: Et dixit Rabi Nehemias; Dixit illi R. Simeon: Fieri potest, ut liber legis deficiat una litera; Et scriptum est: *Accipe librum legis hujus, & ponite ipsum &c.* Sed usque ad hunc locum dixit Deus S. B. & Mose scripsit; & dixit: Hinc & ulterius Deus S. B. dixit, Mose scripsit cum lachrymis; Sicut ibi dictum est: *Dixit autem eis Ba-*

מפיו יקרא אלי את הדברים האלה ואני
כותב על הספר בריו לימא דלא כרבי
שמעון אפילו תימא רבי שמעון הואיל
ואישתני אישתני ואמר רבי יהושע בר
אבא אמר רב גדל אמר רב הלוקח ספר
תורה מן השוק כחוטף מצוה מן השוק
כתבו מעלה עליו הכתב כאילו קיבלו מהר
סיני אמר רב ששת אם הגיה אפילו אות
אחת מעלה עליו כאילו כתבו סימן
סנ״לם תנו רבנן עושה אדם יריעה מבת
שלש דפין ועד בת שמנה דפין פחות מיכן
ויתר על כן לא יעשה ולא ירבה בדפין
מפני שנראת אגרת ולא ימעט בדפין
מפני שעיניו משוטטות לא כגון למשפחות
למשפחות למשפחות שלשה פעמים נזדמנה
לו יריעה בת תשע דפירש לא יחלוק שלש
לכאן ושלש לכאן אלא ארבע לכאן וחמש
לכאן במה דברים אמורים בתחלת הספר
אבל בסוף הספר אפילו פוסק אחד ואפילו
דף אחד פסוק אחד סלקא דעתך אלא
פסוק אחד בדף אחד שיעור גיליון מלמטה
טפח מלמעלה שלש אצבעות ובין דף לדף
במלא ריוח רוחב שתי אצבעות ובחומשין
מלמטה שלש אצבעות מלמעלה שתי
אצבעות ובין דף לדף כמלוא ריוח רוחב
גודל ובין שיטה לשיטה כמלא שיטה ובין
תיבה לתיבה במלא אות קטנה ובין אות
לאות כמלא חוט השערה אל ימעט אדם
את הכתב לא מפני ריוח של מטה ולא
מפני ריוח של מעלה ולא מפני ריוח שבין
שיטה לשיטה ולא מפני ריוח שבין פרשה
לפרשה נזדמנה לו תיבה בת חמש אותיות
לא יכתוב שתים בתוך הדף ושלש חוץ
לדף אלא שלש בתוך הדף ושתים חוץ
לדף נזדמנה לו תיבה בת שתי אותיות
לא יזרקנה לבין הדפין אלא חוזר וכותב
בתחילת השיטה הטועה בשם גורר את מה
שכתב ותולה את מה שגרר וכותב את
השם על מקום הגרר דברי רבי יהודה רבי
יוסי אומר אף תולין את השם רבי יצחק
אומר אף מוחק וכותב רבי שמעון שזורי
אומר כל השם כולו תולין מקצתו אין
תולין רבי שמעון בן אלעזר אומר משום

Baruch ; Ex ore suo loquebatur , quasi legens ad me omnes sermones istos , & ego scribebam in volumine atramento ? Dicendumne est , quod non sit statuendum juxta mentem R. Simeonis ; vel si dicas juxta mentem R. Simeonis ; quando sit mutatum , erit mutatum. Et dicit R. Jehosua bar Aba , dicit R. Ghedal , dicit Rab : Siquis emat librum legis ex foro , reputatur perinde ac rapiat præceptum ex foro , si scribat , imputatur illi scriptura perinde , ac acceperit de monte Sinai. Dicit R. Sesat : si corrigat vel literam unam , imputatur illi perinde ac scribat signum סנלם : Tradiderunt sapientes. Potest facere volumen ab tribus usque ad octo folia ; Minus aut plus hoc , non faciet , neque multiplicabit in foliis , quia est sicut epistola , neque diminuet in foliis , quia ejus oculi erunt divagantes ; at e. g. in familias , in familias , in familias : si præparet volumen novem foliorum non dividet , sc. tria hinc , & tria illinc , sed quatuor hinc , & quinque illinc : De quo hæc dicta sunt ? De principio libri , at in fine libri vel unus versus , vel unum folium ; Num versus unus ; putas ? At versus unus in folio uno. Mensura pergameni deorsum erit palmaris , sursum trium digitorum , & inter folium & folium juxta plenitudinem spatii latitudinis duorum digitorum ; & in Pentateucho deorsum mensura trium digitorum , sursum mensura duorum digitorum , & inter folium & folium juxta plenitudinem spatii latitudinis pollicis , & inter lineam & lineam juxta plenitudinem lineæ , at inter vocem & vocem juxta plenitudinem literæ parvæ , & inter literam & literam juxta plenitudinem fili capilli : Non diminuet homo scripturam , neque propter spatium inferius , neque propter spatium superius , neque propter spatium , quod intercedit inter lineam & lineam , atque propter spatium , quod intercedit inter sectionem & sectionem ; Si ei occurrat vox quinque literarum , non scribet duas in folio , & tres extra folium , sed tres in folio , & duas extra folium ; si ei occurrat vox duarum literarum , non sparget inter folia , sed iterum scribet in principio lineæ. Si erret in nomine , abradet , quod scripsit , & suspendet , quod abrasit , & scribet nomen in loco abrasionis : Verba R. Jehuda : R. Jose dicit : Suspendunt etiam nomen. Rabi Isaach dicit : Etiam delebit , & scribet : R. Simeon Sciezuri dicit : Totum nomen integrum suspendunt , ejus partem non suspendunt. R. Simeon ben Elieser dicit

רבי מאיר אין כותבין את השם לא על
מקום הנרר ולא על מקום המחק ואין
תולין אותו כיצר עושה מסלק את היריעה
כולה ונגזה איתמר רב חננאל אמר רב
הלכה תולין את השם רבה בר חנה אמר
רבי יצחק בר שמואל הלכה מוחק וכותב
ולימא מר הלכה כמר ומר הלכה כמר
משום דאפכי להו אמר רבין בר חיננא
אמר עולא אמר רבי חנינא הלכה כרבי
שמעון שזורי ולא עוד אלא כל מקום
ששנה רבי שמעון שזורי הלכה כמותו
אהייא אלימא אהא רבי שמעון שזורי
אומר כל השם כולו תולין מקצתו אין
תולין והא איתמר עלה אמר רב חננאל
אמר רב הלכה תולין את השם ורבה בר
בר חנה אמר רב יצחק בר שמואל הלכה
מוחק וכותב ואם איתא הוא נמי לימא
אלא אהא רבי שמעון שזורי אומר אפילו
חמש שנים וחורש בשרה שחיטת אמו
מטהרתו הא איתמר עלה זעירי אמר רבי
חנינא הלכה כרבי שמעון שזורי ואם איתא
הוא נהי לימא אלא אהא בראשונה היו
אומרת היוצא בקולר ואמר כתבו נט
לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו חזרו לומר
אף המפרש והיוצא בשיירא רבי שמעון
שזורי אומר אף המסוכן אי נמי אהא
תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה
רבי שמעון שזורי אומר אף בחול שואלו
ואוכלו על פיו והא איתמר עלה אמר רבי
יוחנן הלכה כרבי שמעון שזורי במסוכן
ובתרומת מעשר של דמאי ואם איתא הוא
נמי לימא אלא אהא רבי יוסי בן כיפר
אומר משום רבי שמעון שזורי פול המצרי
שזרעו לזרע מקצתו השריש לפני ר״ה
ומקצתו אחר ר״ה אין תורמין מזה על זה
לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן החרש
על הישן ולא מן הישן על החרש כיצד
יעשה צובר גרנו לתוכו ונמצא תורם
ומעשר מן החרש שבו על החרש שבו ומן
הישן שבו על הישן שבו הא איתמר עלה
אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי

nomine R. Meir; Non scribunt nomen neque super loco abraso, neque super loco deleto, neque illud suspendunt: Quomodo faciet? Auferetur tota cortina, & abscondebatur: Dicit R. Chananel, dicit Rab. Constitutio est, quod suspendant nomen: Raba bar Chana dicit Rabi Isaach bar Samuel: Constitutio est, quod deleat, & scribat: Num dicendum, quod Mor consentiat cum Mor, & Mor consentiat cum Mor? Quia sunt contrarii. Dicit Rabin bar Chinna, dicit Ela, dicit R. Chanina: Constitutio est juxta mentem Simeonis Scezori: Et præterea ubicunque docet R. Simeon Scezori, constitutio est juxejus mentem; si verum esset, dicendum esset sicut R. Simeon Scezori dicit: Totum nomen integrum suspendunt, at ejus partem non suspendunt: Et hoc de illo dictum est: Dicit R. Chanael, dicit Rab: Constitutio est, quod suspendant nomen: Et Raba bar Channa dicit R. Isaach bar Samuel, constitutio est, quod deleat, & scribat; si vero ita esset, dicendum hoc quoque esset: At dicit R. Simeon Scezori: Vel si essent quinque anni & aret in agro, mactatio matris suæ illum purificat: Hoc dixit Zahiri: Dicit R. Chanina: Constitutio est juxta mentem Rabi Simeonis Scezori; Si ita esset, hoc quoque dicendum erat. At hoc in principio dixerunt: Si egrediatur cum vinculo colli, & dicat: Scribite libellum repudii uxori meæ; illi scribent, & dabunt; Iterum dixerunt: Vel si separet, & egrediatur cum catena: R. Simeon Scezori dicit: Vel si fuerit in periculo: Si ita est, hoc agitur de separatione decimæ dubiæ, quam restituat in locum suum: R. Simeon Scezori dixit: Vel in profano postulant, & comedunt ex ejus dicto: Ecce de hoc dictum est: Dicit R. Jochanan: Constitutio juxta mentem R. Simeonis Scezori in periculo, & in separatione decimæ dubiæ: Si ita est dicendum est etiam. At hoc dicit R. Jose ben Chiphar nomine R. Simeonis Scezori: Si fabam Ægyptiacam seminet pro semine, si ejus pars radices egerit ante principium anni, & pars alia post principium anni; non separant ex hac pro illa, quia non separant, neque decimant ex novo pro veteri, neque ex veteri pro novo: Quomodo faciet? Coacervabit horreum in ejus medio, & deprehendetur, quod separet & decimet ex novo, quod in illo est pro novo, quod in illo est, & ex veteri quod in illo est, super veteri quod in illo est: Ecce de illo dictum est: Dicit R. Samuel bar Nachmani, di-

יוחנן הלכה כרבי שמעון שזורי ואם איתא הוא נמי לימא אלא אמר רב פפא אשידה רב נחמן בר יצחק אמר איין רב פפא אמר שידה דתנן בית שמאי אומרים נמדדת מבפנים ובית הילל אומרים מבחוץ ומודים אלו ואלו שאין עובי הרגלים ועובי הלבזבזים נמדד רבי יוסי אומר מודין שעובי הרגלים ועובי הלבזבזין נמדד וביניהן אין נמדד רבי שמעון שזורי אומר אם היו רגלים גבוהות טפח אין ביניהן נמדד ואם לאו ביניהן נמדד רב נחמן בר יצחק אמר איין דתנן רבי מאיר אומר שמן תחלה לעולם וחכמים אומרים אף הדבש רבי שמעון שזורי אומר אף היין מכלל דתנא קמא סבר יין לא אימא רבי שמעון שזורי אומר יין תניא אמר רבי שמעון שזורי פעם אחת נתערב לי טבל בחולין ובאתי ושאלתי את רבי טרפון ואמר לי לך קח לך מן השוק ועשר עליו קסבר דאוריתא ברובה בטל ורוב עמי הארץ מעשרין הן והוה ליה כתורם מן הפטור על הפטור ולימא ליה לך קח מן הנכרי קסבר אין קניין לנכרי בארץ ישראל להפקיעו מיד מעשר והוה ליה מן החיוב על הפטור איכא דאמרי אמר ליה לך קח מן הנכרי קסבר יש קניין לנכרי בארץ ישראל להפקיעו מיד מעשר והוה ליה מן הפטור על הפטור ולימא ליה קח מהשוק קסבר אין רוב עמי הארץ מעשרין שלח ליה רב יימר בר שלמיא לרב פפא הא דאמר רבין בר חיננא אמר עולא אמר רבי חנינא הלכה כרבי שמעון בן שזורי ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי שמעון שזורי הלכה כמותו אף בנתערב לי טבל בחולין אמר ליה אין אמר רב אשי אמר לי מר זוטרא קשי בה רבי חנינא מסורא פשיטא מי קאמר במשנתינו כל מקום ששנה קאמר אמר רב זעירי אמר רב חננאל אמר רב קרע הבא בשני שיטין יתפור בשלש לא יתפור אמר ליה רבה זוטי לרב הכי אמר רבי ירמיה מדפתי משמיה דרבא

dicit Rabi Jochanan: Constitutio juxta mentem Rabi Simeonis Scezori; Et si ita est; potest etiam dici: At dicit Rabi Papa; Agitur de arca: R. Nachman bar Isaach dicit: Maxime R. Papa dicit de arca: Etenim legimus: Schola Schammai dicit: Mensurabitur ab interiori parte: Et schola Hillel dicit: Mensurabitur ab exteriori parte: Et ambo consentiunt, quod crassities pedum, & crassities accerrarum non mensuraretur: R. Jose dicit: Consentiunt, quod crassities pedum, & crassities accerrarum mensurentur, at inter se non mensurentur: R. Simeon Scezori dicit: Si pedes sint alti palmum inter se non mensurantur, si minus, inter se mensurantur: R. Nachman bar Isaach dicit maxime: Etenim legimus. R. Meir dicit: Oleum semper in principio; & sapientes dicunt: Etiam mel: R. Simeon Scezori dicit. Etiam vinum: Consequitur, quod primus doctor non putet de vino, Dicam: R. Simeon Scezori dicit: vinum: Extat traditio. Dicit Rabi Simeon Scezori. Aliquando commixtum mihi fuit indecimatum cum profanis, & adduxi, & quæsivi ex R. Tarphon, qui mihi dixit. Abi, eme tibi ex foro, & decima super illo: Putat, quod ex lege in majori parte aboleatur, & major pars populorum terræ decimet, & hoc illi sit perinde ac separet ex licito super licito; & potest dici: Abi, eme ex alienigena: Putat quod non sit acquisitio alienigenæ in terra Israel, ut possit eruere ex potestate decimæ, & illi sit ex debito super licito: Alii dicunt, quod illi dixerit: Abi, eme ex alienigena: Eo quod putet, quod sit acquisitio alienigenæ in terra Israel, ut eruat ex potestate decimæ: Et illi sit ex licito super licito: Et potest dici: Eme ex foro: Eo quod putet, quod major pars populorum terræ non decimant quod suum est: R. Immer bar Scelamia שלח R. Papa: Hoc est quod dicit Rabin bar Chinna; dicit Ela, dicit R. Chanina; Constitutio juxta mentem R. Simeonis Scezori; & præterea ubicunque docet Rabi Simeon Scezori, constitutio est juxta ejus mentem; Vel si misceatur mihi indecimatum cum profanis: Respondit: Sic dicit: R. Asse dixit mihi Mor Zutra: Objecit in hoc R. Chanina. Traditio certa quid: dicit: In Misna nostra, ubicunque docet, dicit; Dicit R. Zehiri, dicit Rabi Chananel, dicit Rab: Laceratio pro patre, in duabus lineis resarcietur, in tribus non resarcietur. Respondit R. Zuthi שלח Rab: Sic dicit R. Hieremias ex Dephati nomi-

הא דאמרינן בשלש אל יתפור לא אמרן
אלא בעתיקתא אבל חדתתא לית לן בה
ולא עתיקתא עתיקתא ממש ולא
חדתתא חדתתא ממש אלא הא דלא
אפיצן הא דאפיצן הני מילי בגידין אבל
בגרדין לא בעי רב יהודה בר אבא בין
דף לדף בין שיטה לשיטה מאי תיקו אמר
רבי זעירי אמר רב חננאל אמר רב מזוזה
שכתבה שתים שתים כשרה איבעיא להו
שתים ושלש ואחת מהו אמר רב נחמן בר
יצחק כל שכן שעשאה כשירה מיתיבי
עשאה כשורה או שירה כמותה פסולה כי
תניא ההיא בספר תורה אתמר נמי אמר
רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ואמרי
לה אמר רב אחא בר בר חנה אמר רבי
יוחנן מזוזה שעשאה שתים ושלש ואחת
כשרה ובלבד שלא יעשנה כקובה ובלבד
שלא יעשנה כזנב אמר רב חסדא על
הארץ בשיטה אחרונה איכא דאמרי בסוף
שיטה ואיכא דאמרי בתחלת שיטה מאן
דאמר בסוף שיטה כגבוה שמים על הארץ
ומאן דאמר בתחילת שיטה כי היכי דמרחקא
שמים מארץ אמר רבי חלבו חזינא ליה
לרב הונא דכריך לה מאחר כלפי שמע
ועושה פרשיותיה סתומות מיתיבי אמר רבי
שמעון בן אליעזר רבי מאיר היה כותבה על
דוכסטוס כמין דף ועושה ריוח מלמעלה
וריוח מלמטה ועושה פרשיותיה פתוחות
אמרתי לו רבי מה טעם אמר ליה הואיל
ואין סמוכות מן התורה ואמר רב חננאל
אמר רב הלכה כרבי שמעון בן אליעזר מאי
לאו אפתוחות לא אריוח וכמה ריוח אמר
רב מנשיא בר יעקב ואמרי לה אמר רב
שמואל בר יעקב כמלא אטבא דסיפרי
אמר ליה אביי לרב יוסף ואת לא תסברא
דכי אמר רב אריוח והא רב אית ליה
מנהגא והאידנא נהוג עלמא בסתומות
דאמר רבה אמר רב כהנא אמר רב אם
יבא אליהו ויאמר חולצין במנעל שומעין
לו אין חולצין בסנדל אין שומעין לו שכבר
נהגו העם בסנדל ורב יוסף אמר רב כהנא
אמר רב אם יבא אליהו ויאמר אין חולצין
במנעל שומעין לו אין חולצין בסנדל אין
שומעין לו שכבר נהגו העם בסנדל ואמרינן

mine Raba: Quod dicimus: In tribus non resarcietur, non dicimus nisi in veteri, at in novo non dicimus, neque in veteri, veteri simpliciter, neque in nova, novo simpliciter: Hic agitur quando sit sine gallis, & ibi cum gallis; Hic agitur de nervis, at non de segmentis: Quæsivit R. Jehuda bar Aba inter folium, & folium, inter lineam & lineam quid erit? Quæstio non est soluta. Dicit R. Zehiri, dicit R. Chananel, dicit Rab; Si mesusa scribatur binis binis lineis, erit legitima; Quæsitum est, si scribatur binis, & tribus, & una linea, quid erit? Dicit R. Nachman bar Isaach; multo magis si fiat sicut catena: Objectio: Si fiat sicut catena, aut catena sicut ipsa, erit illegitima: Quia traditio ista in libro legis quoque dicitur. Dicit Raba bar bar Channa, dicit R. Jochanan; & dixerunt; dicit Rabi Acha bar bar Channa, dicit R. Jochanan: Si Mesusa fiat duabus, tribus, & una linea, erit legitima, dummodo ne fiat quasi tabernaculum, & dummodo ne fiat sicut cauda: Dicit R. Chasda: *Super terram*: Scribatur in alia linea: Sunt qui dicunt, in fine lineæ: Et sunt qui dicunt in principio lineæ: Qui dicit in fine lineæ: *Sicut altitudo cœli super terra*. Qui dicit in principio lineæ: *Quia sicut exaltantur cœli a terra*. Dicit R. Cholbo: Vidi quod R. Huna illam involveret versus *Audi*, & faceret ejus sectiones clausas: Objectio: R. Simeon ben Elieser; R. Meir scribebat in pergameno instar folii, & faciebat spatium deorsum, & sursum, & faciebat sectiones apertas: Illi dixi: Rabi qua de causa? Respondit; Quia non sunt confirmationes ex lege; & dicit R. Chananel, dicit Rab: Constitutio juxta mentem R. Simeonis ben Elieser: Itane est intelligendum, quod non sint apertæ? Spatium: Quantum erit spatium? Dicit R. Menascia bar Jacob; & dixerunt; Dicit R. Samuel bar Jacob juxta plenitudinem ligni librorum: Dixit Abaje τῷ R. Joseph: Et tu ita putas? Dicit Rab spatium; & τῷ Rab est consuetudo, & hodierna communis consuetudo est in clausis; Dicit Raba, dicit R. Channa, dicit Rab: Si veniat Elias, & dicat: Discalcant calceo, illi auscultant; Non discalceant sandalio; illi non auscultant; Quia jam populus assuetus est in calceo. Et R. Joseph dicit, R. Channa dicit, Rab dicit: Si veniat Elias & dicat: Non discalceant calceo, illi auscultant; Non discalceant sandalio; illi non auscultent; quia jam assuetus est populus in sandalio: At dici-

מאי ביניהו מנעל לכתחלה איכא ביניהו
לא לאו שמע מינה אריות שמע מינה
רב נחמן בר יצחק אמר מצוה לעשותן
סתומות ואי עבדינהו פתוחות שפיר דמי
ומאי פתוחות דקאמר רבי שמעון בן אלעזר
אף פתוחות לימא מסייע ליה כיוצא בו
ספר תורה שבלה ותפילין שבלו אין עושין
מהן מזוזה לפי שאין מורידין מקדושה
חמורה לקדושה קלה הא מורידין עושין
אמאי הכא סתומות והכא פתוחות דלמא
להשלים הא מורידין עושין והתניא הלכה
למשה מסיני תפילין על הקלף ומזוזה על
דוכסוסטוס קלף במקום בשר דוכסוסטוס
במקום שיער למצוה והתניא שינה פסל
בתפילין והתניא שינה בין בזה ובין בזה
פסל אידי ואידי בתפילין והא דכתבינהו
אקלף במקום שיער והא דכתבינהו
ארוכסוסטוס במקום בשר וכשר ואיבעית
אימא שינה בזה ובזה תנאי היא דתניא
שינה בזה ובזה פסול רבי אחאי ברבי
חנינא ואמרי לה משמיה דרבי עקיבא
ברבי חנינה הא מורידין עושין והא בעיא
שירטוט דאמר רב מניומי בר חלקיה אמר
רב חמא בר גוריא אמר רב כל מזוזה
שאינה משורטטת פסולה ורב מנימין בר
חלקיה דידיה אמר שירטוט של מזוזה
הלכה למשה מסיני תנאי היא דתניא רבי
ירמיה אומר משום רבינו תפילין ומזוזות
נכתבות שלא מן הכתב ואין צריכות
שירטוט והילכתא תפילין לא בעי שרטוט
ומזוזה בעיא שירטוט ואידי ואידי נכתבות
שלא מן הכתב מאי טעמא מיגרס גריסן
אמר רבי חלבו אנא חזיתיה לרב הונא
דהוה יתיב אפוריא דספר תורה עליה
וכף לברא אארעא ואנח עליה ספר תורה
והדר יתיב בפוריה קסבר אסור לישב על
גבי מיטה שספר תורה מונח עליה ופליגא
דרבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מותר

cimus; In quo conſiſtit controverſia inter eos? Utrum calceus eſſet juxta inſtitutum, in hoc conſiſtit controverſia inter eos; At hinc non eruitur; Spatium hinc eruitur: R. Nachman bar Iſaach dicit: Præceptum eſt ut fiant clauſæ; Si vero fiant apertæ, rectum quoque erit: Et cur apertæ? Quoniam dicit R. Simeon ben Elieſer: Etiam apertæ. Dicendumne eſt, quod illi faveat, ſi ſint ſimiles: Liber legis ſi vetuſtate teratur, pariterque Thephilin ſi vetuſtate terantur, non licet ex his facere Meſuſam, quia non deſcendunt a ſanctitate gravi ad ſanctitatem levem, at ſi deſcendant, licet facere: Qua de cauſa? Hic agitur, quando ſint clauſæ, & ibi quando ſint apertæ; fortaſſe ad perficiendum, quando deſcendunt, licet facere: Atqui extat traditio: Conſtitutio Moſis ex monte Sinai. Thephilin ſcribuntur ſuper pelle, & Meſuſa ſuper pergameno; pellis in loco carnis, pergamenum in loco pili juxta præceptum: Atqui extat traditio: Si mutat, reprobat in Thephilin: Atqui extat traditio: Si mutet ſive in his ſive in illa reprobat: Utrumque intelligitur de Thephilin; Hic agitur, quando ea ſcribat in pelle in loco pili, & ibi quando ſcribat in pergameno in loco carnis, & erit legitimum: Et ſi velis dicam: Mutet tam in his quam in illa: Hæc ſententia doctorum eſt: Etenim extat traditio: Si mutet tam in his quam in illa, erit illegitimum. R. Achai bar R. Chanina; Et dixerunt nomine R. Akiba bar Chanina; At ſi deſcendant, licet facere: Et requirit lineationem: Etenim dicit R. Menioni bar Chalkia, dicit Rabi Chama bar Guria; Dicit Rab: Omnis Meſuſa, quæ non ſit lineata, eſt illegitima; & R. Meniomi bar Chalkia ipſe dicit: Lineatio Meſuſæ eſt conſtitutio Moſis ex monte Sinai: Hæc eſt ſententia doctorum: Etenim extat traditio: R. Hieremias dicit nomine præceptoris noſtri: Thephilin & Meſuſa, quæ non ſcripta ſint ex ſcriptura, non requirunt lineationem; & eſt conſtitutio, quod Thephilin non requirant lineationem, & Meſuſa requirat linationem, & ambo non ſcribantur ex ſcriptura: Qua de cauſa? Ex doctrina addiſcimus dicit R. Cholbo: Ego vidi R. Huna, quod ſedebat in terra, in qua erat liber legis, & ſtravit pulvinaria in terra, & illi impoſuit librum legis, & poſtea aſſedit in lecto, putans, eſſe vetitum ſedere in lecto, cui ſit impoſitus liber legis: At eſt diſſenſio Raba bar bar Channa; dicit R. Jochanan: Licitum eſt ſe-

לישב על גב מיטה שספר תורה מונח
עליה ואם לחשך אדם לומר מעשה ברבי
אליעזר שהיה יושב על המיטה ונזכר שספר
תורה מונח עליה ונשמט וישב על גבי
קרקע ודומה כמי שהכישו נחש התם ספר
תורה על גבי קרקע הוה אמר רב יהודה
אמר שמואל כתבה אגרת פסולה מאי טעמא
אתיא כתיבה כתיבה מספר ואמר רב
יהודה אמר שמואל תלאה במקל פסולה
מאי טעמא בשעריך בעינן תניא נמי הכי
תלאה במקל או שהניחה אחר הדלת סכנה
ואין בה מצוה של בית מונבז המלך היו
עושין בפונדקותיהן כן זכר למזוזה ואמר
רב יהודה אמר שמואל מצוה להניחה בתוך
חללו של פתח פשיטא בשעריך אמר
רחמנא סלקא דעתך אמינא הואיל
ואמר רבא מצוה להניחה בטפח הסמוך
לרשות הרבים כמה דמרחק מעלי קמשמע
לן אמר רב יהודה אמר שמואל כתבה על
שני דפין פסולה מיתיבי כתבה על שני
דפין והניחה בשני סיפין פסולה הא בסף
אחר כשרה ראויה לשני סיפין קאמר אמר
רב יהודה אמר שמואל במזוזה הלך אחר
היכר ציר מאי היכר ציר אמר רב אדא
אבקתא היכי דמי כגון פיתחא דבין תרי
בתי בין בי גברי לבי נשי ריש גלותא
בנא ביתא אמר ליה לרב נחמן קבע לי
מזוזתא אמר רבי תלי רשיברישא אמר
רב יהודה אמר רב עשאה כמין נגר פסולה
איני והא בי אתא רב יצחק בר יוסף
אמר כולהו מזוזתא דבר רבי כמין נגר
הוו עבידן וההיא פיתחא דעייל ביה רבי
לבי מדרשא לא הוה ליה מזוזה לא
קשיא הא דעבידא כסיכתא הא דעבידא
כאיסתווירא איני והא ההוא פיתחא
דהוה עייל בה רב הונא לבי מדרשא
והויא לה מזוזה ההוא רגיל הוה ואמר
רב יהודה אמר רב במזוזה הלך אחר
הרגיל אמר רבי זירא אמר רב מתנא
אמר שמואל מצוה להניחה בתחילת שליש
העליון ורב הונא אמר מגביה מן הקרקע
טפח ומרחיק מן הקורה טפח וכל הפתח

sedere in lecto, in quo positus sit liber legis. Neque cantabescat homo narrando factum bar R. Eliefer, qui cum sederet in lecto, recordatus est, quod ibi impositus esset liber legis, & exiliens assedit super pavimento, & visus est, quasi eum momorderit serpens; ibi liber legis super pavimento erat. Dicit Rabi Jehuda, dicit Samuel: Si scribat epistolam, erit illegitima: Qua de causa? Quia extat traditio: *Scripta*, *scripta ex libro:* Et dicit R. Jehuda, & dicit Samuel: Si eam appendat baculo, erit illegitima: Qua de causa? *In portis tuis:* Requiritur. Sic quoque extat traditio. Si eam appendat baculo, aut ponat post portam tempore periculi; at non est in eo præceptum: Familia Monbaz regis faciebat in suis hospitiis, sic memoriale pro Mesusa; & dicit R. Jehuda, dicit Samuel: Præceptum est, ut ponatur in vacuo portæ: Perspicue: *In portis tuis* dicit textus: Poteris dicere, quoniam dicit Raba; Præceptum est, ut ponatur in palmo prope locum publicum: Si erit remotius, erit præstantius, nobis dicit. Dicit R. Jehuda, dicit Samuel: Si scribatur in duobus postibus erit illegitima: Objectio: Si scribatur in duobus foliis, & collocetur in duobus postibus, erit illegitima; Ecce in uno poste, erit legitima; quando sit conveniens duobus postibus, dicit. Dicit R. Jehuda, dicit Samuel: In Mesusa incedet, incedet post interstitium cardinis: Quodnam est interstitium cardinis? Dicit Rabi Ada: Exploravi, quomodo esset: e. g. Porta quando sit inter duas domos, inter domum virorum, & domum mulierum; princeps captivitatis ædificavit domum, dixit רב Nachman; statue mihi Mesusam: Respondit: Appende potestatem in principio. Dicit R. Jehuda, dicit Rab: Si fiat instar pessuli, erit illegitima: Itane? Atqui quando venit R. Isaach bar Joseph dixit: Omnes Mesusæ bar Rabi instar pessuli fractæ erant: Et in porta, qua ingrediebatur Rabi in Academiam, non erat Mesusa: Non est oppositio: Hic agitur, quando fiat instar clavi, & ibi quando fiat instar poplitis. Itane? Atqui in porta, qua ingrediebatur R. Huna in academiam, erat Mesusa: In usu erat. At dicit Rab: In Mesusa incedet post consuetudinem: Dicit R. Zira, dicit R. Mitena, dicit Samuel: Præceptum est ut statuatur in principio tertiæ partis superioris: Et R. Huna dicit: Elevabit ex solo palmum, & palmum removebit a tigno; & tota porta erat legitima

כולוכשר למזוזה מיתיבי מגביה מן הקרקע
טפח ומרחיק מן הקורה טפח וכל הפתח
כולו כשר למזוזה דברי רבי יהודה רבי
יוסי אומר וקשרתם וכתבתם מה קשירה
בגובה אף כתיבה בגובה בשלמא לרב
הונא הוא דאמר כרבי יהודה אלא
לשמואל דאמר כמאן לא כרבי יהודה ולא
כרבי יוסי אמר רב הונא בריה דרב נתן
לעולם כרבי יוסי ומאי תחילת שליש
העליון דקא אמר להרחיקה שלא להרחיקה
מן הקורה של מעלה יותר משליש אמר
רבא מצוה להניחה בטפח הסמוך לרשות
הרבים מאי טעמא רבנן אמרי כדי שיפגע
במזוזה מיד רב חנינא מסורא אומר כי
היכי דתנטריה אמר רבי חנינא בואו וראה
שלא במידת הקדוש ברוך הוא מידת
בשר ודם מידת בשר ודם מלך יושב
מבפנים ועם משמרין אותו מבחוץ מידת
הקדוש ברוך אינו כן עבדיו יושבין מבפנים
והוא משמרן מבחוץ שנאמר יהוה שמרך
יהוה צלך על יד ימינך דרש רב יוסף בריה
דרב משמיה דרבא העמיק לה טפח פסולה
לימא מסייעא ליה הניחה בפצין או
שטלה עליה מלבן אם יש שם טפח צריך
מזוזה אחרת אם לאו אינו צריך מזוזה
אחרת כי תניא ההוא בפתח שאחורי
הדלת הא בהדיא קתני לה פתח שאחורי
הדלת אם יש שם טפח צריך מזוזה אחרת
ואם לאו אינו צריך מזוזה אחרת כיצד
קתני תנא העמיד לה מלבן של קנים
חותך שפופרת ומנחיה אמר רב אחא בריה
דרבא לא שנו אלא שהעמיד ולבסוף
חתך והניח אבל חתך והניח ולבסוף העמיד
פסולה תעשה ולא מן העשוי ואמר רבא
הני פיתחי שימאי פטורין מן המזוזה מאי
פתחי שימאי פליגי בה רב ריחומי ואבא
יוסי חד אמר דלית להו תקרה וחד אמר
דלית להו שקופי אמר רבא בר שילא
אמר רב חסדא אכסדרה פטורה מן
המזוזה לפי שאין לה פצימין הא יש לה
פצימין חייבה חיזוק לתקרה הוא דעבידי

tima pro Mesusa: Objectio: Elevabit a solo spatium palmi, & palmum removebit a tigno, & tota porta erat legitima pro Mesusa: Verba R. Jehuda: R. Jose dicit: *Et ligabitis, & scribetis:* Sicut ligatio erat in summitate, ita pariter scriptio in summitate. Concedatur juxta mentem R. Huna, qui dicit juxta mentem R. Jehuda, at juxta mentem Samuelis, qui dicit: Juxta cujus mentem? Non juxta mentem R. Jehuda: Juxta mentem R. Jose: Dicit Rabi Huna bar R. Nathan; semper juxta mentem R. Jose. Cur in principio tertiæ partis superioris? Quoniam dicit ad removendum, ne removeatur a tigno celsitudinis plus tertia parte. Dicit Raba: Ex præcepto statuenda erat in palmo prope locum publicum: Qua de causa? Sapientes dicunt; ut statim sibi occurat Mesusa: R. Chanina ex traditione dicit: Quomodo custodietur? Dicit R. Chanina: Veni & vide, quod proprietas Dei S. B. non sit sicut proprietas carnis & sanguinis; Juxta proprietatem carnis & sanguinis, rex sedet intus, & populus ipsum custodit foris; Proprietas Dei S. B. non ita est: Ejus servi stant intus, & ipse eos custodit foris: Dictum est enim: *Dominus custodiet te: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam:* Exponit Rabi Joseph bar Rab nomine Raba: Sicut illi faciat situm profundum palmum, erit illegitima: Dicendumne est, quod hoc illi faveat? Si statuat in poste aut tegat latere, si ibi sit spatium palmi, requiritur alia Mesusa, si minus, non requiritur alia Mesusa. Quia extat traditio: Hoc intelligitur in porta, quæ sit post valvam: Ecce perspicue docet: in porta, quæ requirisit post valvam, si sit spatium palmi, tur alia Mesusa, si minus, non requiritur alia Mesusa: Quomodo docet doctor? Si illi statuatur forma cannarum, incidatur calamus, & ponatur: Dicit Rabi Acha bar Raba: Non agitur, nisi quando statuat, & in fine incidat, & ponat: At si incidat, & ponat, & in fine statuat, erit illegitima: *Facies*. At non ex facto: Et dicit Raba: Portæ Schammæorum liberæ sunt a Mesusa; Quid portæ Schammæorum? In hoc dissentiunt R. Richumi, & Aba Jose; Alter dicit: Non est in iis contignatio; & alter dicit: Non sunt in iis superliminaria: Dicit Raba bar Sila: Dicit R. Chasda: Exedra libera est a Mesusa, quia non sunt *illi* postes, at si illi fuerint postes, tenetur; Corroborationem contignationi si faciant; sic di-

הכי קאמר אף על פי שיש לה פצימין
פטור שאין עשויין אלא לחיזוק לתקרה
אמר אביי חזינא להו לאיספלירי דבי מר
ראית להו פצימי ולית להו מזוזה קסבר
חיזוק לתקרה הוא דעבידי מיתיבי בית
שער אכסדרה ומרפסת חייבין במזוזה
באכסדרא דבי רב אכסדרא דבי רב
כאינדרונא מעליתא הוא באכסדרא
רומיתא אמר רחבה אמר רבי יהודה בי
הרזיקי חייב בשתי מזוזות מאי ביהרזיקו
אמר רב פפא סבא משמיה דרב בית
שער הפתוח לחצר ובתים פתוחין לבית
שער תנו רבנן בית שער הפתוח לגינה
ולקיטונית רבי יוסי אומר נידון כקיטונית
וחכמים אומרים נדון כבית שער רב ושמואל
דאמרי תרויהו מגינה לבית כולה עלמא לא
פליגי דחייב מאי טעמא ביאה דבית היא
כי פליגי מבית לגינה מר סבר קיטונית
עיקר ומר סבר גינה עיקר רבה ורב יוסף
דאמרי תרויהו מבית לגינה דכולי עלמא
לא פליגי דפטור מאי טעמא פיתחא
דגינה הוא כי פליגי מגינה לבית מר סבר
ביאה דבית הוא ומר סבר כולה ארעתא
דגינה הוא דעבידא אביי ורבא עבדי
כרבה ורב יוסף ורב אשי עבוד כרב
לחומרא והילכתא כרב ושמואל לחומרא
ושמואל איתמר לול פתוח מן הבית
לעלייה אמר רב הונא אם יש לו פתח
אחד חייב במזוזה אחת אם יש לו שתי
פתחים חייב בשתי מזוזות אמר רב פפא
שמע מינה מדרב הונא האי אידרונא
ראית ליה ארבעת באבי חייב בארבע
מזוזות פשיטא לא צריכא אף על גב
דרגיל בחד אמר אמימר האי פיתחא
דאקרנא חייב במזוזה אמר ליה רב אשי
לאמימר והאי לית ליה פצימין אמר ליה
עדי פצימו רב פפא איקלע לבי מר שמואל
חזא ההוא פיתחא דלא הוה ליה אלא
פצימיא משמאלא ועבידא ליה מזוזה
אמר ליה כמאן כרבי מאיר איטר דאמר
רבי מאיר מימין משמאל מי אמר מאי
היא דתניא ביתך ביאתך מן הימין אחה

dicit; vel si illi fuerint postes, erit libera, quia non faciunt nisi ad corroborandam contignationem: Dicit Abaje. Vidi hoc ipsum in exedris domus Mor, in quibus erant postes, at non erat Mesusa; Putat, quod corroborationem faciant pro contignatione. Objectio: Domus portæ, exedra, & porticus tenentur Mesusa; In exedra domus Rab exedra: domus Rab sicut cœnaculum, superius in exedra excelsa. Dicit Rahaba, dicit R. Jehuda; Porta aperta in atrium tenetur duabus Mesusis: Quid domus הרזיקי? Dicit R. Papa nomine Rab: Domus portæ si aperta fuerit in atrium, & domus si apertæ fuerint in domum portæ: Tradiderunt sapientes: Si domus portæ aperta sit in hortum, & in conclave, R. Jose dicit consideratur sicut conclave, & sapientes dicunt, consideratur sicut domus portæ: Rab, & Samuel dixerunt ambo, ex horto in domum ex omnium consensu non est dissensio, quod teneatur: Qua de causa? Quia est ingressus domus: At dissentiunt ex domo in hortum: Mor putat, quod conclave sit principale, & Mor putat, quod hortus sit principale; Raba, & R. Joseph, dicunt ambo; ex domo in hortum omnes conveniunt, quod non sit dissensio, quod sit libera, qua de caussa? Porta horti est: At dissentiunt ex horto in domum; Mor putat: Ingressus domi est & Mor putat, quod ex omnium scientia sit ingressus horti. Quid erit faciendum? Abaje, & Raba consentiunt cum Rab, & R. Joseph, & Rabi Asse consentiunt cum Rabi Samuele ad aggravandum: & constitutio est juxta mentem Rab & Samuelis ad aggravandum: Dictum est: Cochlea, si aperta fuerit ex domo in cœnaculum, dicit R. Huna, si illi fuerit una porta, tenetur una Mesusa, si illi fuerint duæ portæ, tenetur duabus Mesusis: Dicit R. Papa: Hoc eruitur ex sententia R. Huna: Si conclave habeat quatuor introitus, tenetur quatuor Mesusis: Perspicuum est, quod non sit necesse, licet sit assuetus in uno: Dicit Amimar: Hæc porta, de qua dicimus, tenetur Mesusa; Respondit Rabi Asse τῷ Amimar: At ecce non sunt illi postes. Respondit: Ornatus postis: R. Papa venit in domum Mor Samuelis, vidit, quod porta non haberet nisi postes ab sinistra, tamen fecit illi Mesusam. Dixit: Cujusnam hæc sententia est? Juxta mentem R. Meir: Dicam: Dicit R. Meir, ab dextra; ab sinistra quid dicit? Quid erit? Etenim extat traditio: *Domus tuæ*. Ingressus tui ab dextra:

אומר מן הימין או אינו אלא משמאל
תלמוד לומר ביתך מאי תלמודא אמר רבה
דרך ביאתך מן הימין דכי עקר איניש
כרעיה דימינא עקר רב שמואל בר אחא
קמיה דרב פפא. משמיה דרבא בר עולא
אמר מהכא ויקח יהוידע הכהן ארון אחד
ויקב חור בדלתו ויתן אותו אצל המזבח
בימין בבא איש בבית יהוה ונתנו שמה
הכהנים שומרי הסף את כל הכסף המובא
בית יהוה מאי רבי מאיר דתניא בית
שאין לו אלא פצים אחד רבי מאיר מחייב
במזוזה וחכמים פוטרין מאי טעמא דרבנן
מזוזות כתב מאי טעמא דרבי מאיר דתניא
מזוזות שומע אני מיעוט מזוזות שתים
כשהוא אומר מזוזות בפרשה שנייה שאין
תלמוד לומר הוי ריבוי אחר ריבוי ואין
ריבוי אחר ריבוי אלא למעט מעטו הכתב
למזוזה אחת דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא
אומר אינו צריך כשהוא אומר על המשקוף
ועל שתי המזוזות שאין תלמוד לומר שתי
מה תלמוד לומר שתי זה בנה אב כל
מקום שנאמר מזוזות אינו אלא אחת עד
שיפרט לך הכתב שתים תנו רבנן וכתבתם
יכול יכתבנה על האבנים נאמר כאן כתיבה
ונאמר להלן כתיבה מה להלן על הספר
אף כאן על הספר או כלך לדרך זו נאמר
כאן כתיבה ונאמר להלן כתיבה מה להלן
על האבנים אף כאן על האבנים נראה למי
דומה דנין כתיבה הנוהגת לדורות מכתיבה
הנוהגת לדורות ואין דנין כתיבה הנוהגת
לדורות מכתיבה שאינה נוהגת לדורות וכמו
שנאמר להלן ויאמר להם ברוך מפיו יקרא
אלי את הדברים האלה ואני כותב על
הספר בדיו אמר ליה רב אחא בריה דרבא
לרב אשי רחמנא אמר על מזוזת ואת
אמרת נילף כתיבה כתיבה אמר קרא
וכתבתם כתיבה תמה והדר על המזוזות
ומאחר דכתב האי גזירה שוה למה לי אי
לאו גזירה שוה הוה אמינא ליכתבא
אאבנא וליקבעה אסיפא קמשמע לן·
ארבע פרשיות שבתפילין מעכבות זו את
זו ואפילו כתב אחד מעכבן· פשיטא אמר
רב יהודה אמר רב לא נצרכא אלא

tra: tu dicis ab dextra, aut non erit niſi ab ſiniſtra: Idcirco dictum eſt: *Domus tuæ:* Quænam doctrina iſta? Dicit Raba: Conſuetudo ingreſſus tui ab dextra; quia ſic eſt robur hominis pes dexter eſt principalis. Rabi Samuel bar Aba coram R. Papa nomine Raba bar Ela hic dicit: *Et attulit Jehojada pontifex gazophylacium unum, aperuitque foramen deſuper, & poſuit illud juxta altare ad dextram ingredientium domum Domini*. Quid R. Meir? Etenim extat traditio: Si domus non habeat niſi portam unam, R. Meir obligat ad Meſuſam; & Sapientes abſolvunt: Quænam eſt ratio ſapientum? *Poſtes* ſcriptum eſt: Quænam eſt ratio R. Meir? Etenim extat traditio. *Poſtes*: crederem, quod poſtes ad minimum ſint duo? Quando vero dicit: *Poſtem* manifeſto declaratur ſecundus: Quod non erat dicendum: Ecce incluſio poſt incluſionem; at incluſio poſt incluſionem non venit niſi ad excludendum; Excludit textus poſtem unum: Verba R. Iſmaelis. R. Akiba dicit: Non eſt neceſſe; Quando vero dicit: *Super ſuperliminare, & ſuper duos poſtes:* Quod non erat dicendum, *duos*; Cur dictum eſt *duos*? Hæc eſt conſtitutio principii: Ubicunque dicitur *poſtes*, non erit niſi unus, donec tibi definiat textus duos. Tradiderunt ſapientes: *Et ſcribetis:* Crederem ſcribendum fuiſſe ſuper lapidibus? Memoratur hic ſcriptio, & memoratur ibi ſcriptio: Sicut ibi ſuper libro, ita pariter hic ſuper libro. Aut hoc modo. Memoratur hic ſcriptio, & memoratur ibi ſcriptio, ſicut ibi ſuper lapidibus, ita pariter hic ſuper lapidibus. Videamus cuinam ſit ſimilius: Explicetur ſcriptio uſitata in generationibus ex ſcriptione uſitata in generationibus, at non explicetur ſcriptio uſitata in generationibus, ex ſcriptione, quæ non ſit uſitata in generationibus: Et quando dictum eſt ibi: *Dixit autem eis Baruch: Ex ore ſuo loquebatur quaſi legens ad me omnes ſermones iſtos, & ego ſcribebam in volumine atramento*. Et dixit R. Acha bar Raba לְרַ R. Aſſe: Textus dicit: *Super poſte*. Et tu dicis: Doceatur ſcriptio, ſcriptio: Dicit textus: *Et ſcribetis:* Scriptione perfecta: Et poſtea: *Super poſtibus*. Et poſtquam ſcriptum eſt: Hoc argumentum a pari, quorſum? Si minus argumento a pari, dicerem; Scribatur in lapidibus, & ſtatuatur finis propoſitionis: Nobis dicit: Quatuor ſectiones, quæ ſunt in Thephilin, inter ſe impediunt, vel ſcriptura unica ea impedit: Perſpicue dicit R. Jehuda; Dicit Rab: Non

לקוצו של יוד והא נמי פשיטא לא
נצרכה אלא לאידך דרב יהודה דאמר רב
יהודה אמר רב כל אות שאין גויל מוקף
לה מארבע רוחותיה פסולה . תנו רבנן
לטטפת לטטפת לטוטפות הרי כאן ארבע
דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אינו
צריך טט בכתפי פת באפריקי שתים תנו
רבנן יכול יכתבם על ארבע עורות ויניחם
בארבעה בתים בארבעה עורות תלמוד
לומר ולזכרון בין עיניך זכרון אחד אמרתי
לך ולא שנים ושלשה זכרונות הא כיצד
כותבן על ארבעה עורות ומניחן בארבעה
בתים בעור אחד ואם כתבן בעור אחד
והניחן בארבעה בתים יצא וצריך שיהא
ריוח ביניהן דברי רבי וחכמים אומרים
אינו צריך ושוין שנותן חוט או משיחה
בין כל אחת ואחת ואם אין חריצן ניכר
פסולות תנו רבנן כיצד כותבן תפילה של
יד כותבה על עור אחד ואם כתבה בארבעה
עורות והניחה בבית אחד יצא וצריך לדבק
שנאמר והיה לך לאות על ידך כשם שאות
אחת מבחוץ כך אות אחת מבפנים דברי
רבי יהודה רבי יוסי אומר אינו צריך אמר
רבי יוסי ומודה לי רבי יהודה ברבי שאם
אין לו תפילין של יד ויש לו שתי תפילין
של ראש שתולה עור על אחת מהן
ומניחה מודה היינו פלוגתיהו אמר רבא
מדבריו של רבי יוסי חזר בו רבי יהודה
איני והא שלח רב חנניה משמיה דרבי
יוחנן תפילה של יד עושין אותה של ראש
ושל ראש אין עושין אותה של יד לפי
שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה
קלה לא קשיא הא בעתיקתא הא בחדתתא
ולמאן דאמר הזמנה מילתא היא דאתני
עליהו מעיקרא תנו רבנן כיצד סדרן קדש
לי והיה כי יביאך מימין שמע והיה אם
שמע משמאל והתניא איפכא אמר אביי
לא קשיא כאן מימינו של קורא כאן
מימינו של מניח והקורא קורא כסדרן

est necesse nisi pro apice Jod; & hoc quoque perspicuum est; non est necesse nisi juxta aliam opinionem R. Jehuda: Etenim dicit R. Jehuda: Dicit Rab: Omnis litera, quam non circundet pergamenum ab quatuor ejus lateribus, est illegitima: Tradiderunt sapientes: לטטפת לטטפת לטטפות: Ecce hic quatuor; verba R. Ismaelis: R. Akiba dicit: Non est necesse: טט in Catphe significat duo, פת in Africa significat duo: Tradiderunt sapientes: Crederem scribenda fuisse super quatuor pellibus, & collocanda in quatuor loculis, in quatuor pellibus? Idcirco dictum est: *Et in memoriale inter oculos tuos:* Memoriale unum dixi tibi, non autem duo & tria memorialia: Quomodo? Si scribant super quatuor pellibus, & collocent in quatuor loculis in pelle una; si autem scribant in pelle una, & collocent in quatuor loculis, satisfacit debito suo, & necesse est ut sit spatium inter illa: Verba Rabi; Et sapientes dicunt: Non est necesse & conveniunt, quod ponat filum, aut funiculum inter singula, si vero eorum fovea non cognoscatur, sunt illegitima. Tradiderunt sapientes: Quomodo scribunt Thephilin manus? Scribet super una pelle; si vero scribat super quatuor pellibus, & collocet in uno loculo, satisfacit debito suo; Et oportet connectere: Dictum est enim: *Et erit tibi in signum super manum tuam:* Sicut unum erat signum a parte exteriori, ita pariter unum erat signum ab interiori: Verba R. Jehuda. R. Jose dicit: Non est necesse: Dicit R. Jose: Consentit mecum R. Jehuda bar Rabi; Si non habeat Thephilin manus, habeatque duo Thephilin capitis, appendet pellem uni ex iis, & deponet: Consentit; Hæc ipsa est ejus dissensio: Dicit Raba: Ex verbis Rabi Jose repetit R. Jehuda: Itane? Et ecce misit R. Chananjah nomine R. Jochanan: Thephilin manus faciunt Thephilin capitis, at Thephilin capitis non faciunt Thephilin manus; quia non descendunt a sanctitate gravi ad sanctitatem levem: Non est oppositio: Hic agitur de veteribus, & ibi de novis: Et fortasse hoc dicit; quod illa præparans paciscatur a principio: Tradiderunt sapientes: Qualis erat eorum ordo? *Sanctifica mihi, & erit, quando introduxerit te Dominus:* Ad dextram: *Audi, & erit si audieris.* Ad sinistram: Atqui extat traditio contraria: Dicit Abaje: Non est oppositio: Hic ad dextram legentis, ibi ad dextram deponentis: Et qui legit, legit juxta eorum or-

אמר רב חננאל אמר רב החליף פרשיותיה פסולות אמר אביי לא אמרן אלא נוויתא לברייתא ובריתא לנוויתא אבל נווייתא לנוויתא וברייתא לברייתא לית לן בה אמר ליה רבא מאי שנא נווייתא לברייתא וברייתא לנווייתא דלא דהך דבעיא למיחזי אוירא לא קא חזייא והא דלא קא בעי למיחזי אוירא קא חזייא ברייתא לברייתא ונוויתא לנוויתא נמי הך דבעיא למיחזי אוירא דימין קא חזיא אוירא דשמאל ודשמאל קא חזיא אווירא דימין אלא לא שנא ואמר רב חננאל אמר רב תיתורא דתפילי הלכה למשה מסיני אמר אביי מעברתא דתפילי הלכה למשה מסיני ואמר אביי שין של תפילין הלכה למשה מסיני וצריך שיגיע חריץ למקום התפר רב דימי מנהרדעא אמר כיון דמינכר לא צריך ואמר אביי האי קילפא דתפילי צריך למיבדקיה דדילמא אית בה ריעותא ובעינא כתיבה תמה וליכא רב דימי מנהרדעא אמר לא צריך קולמוסא בדיק לה אמר רבי יצחק רצועות שחורות הלכה למשה מסיני מיתיבי תפילין אין קושרין אותן אלא במינן בין ירוקות בין שחורות בין לבנות ארומות לא יעשה מפני גנאי ודבר אחר אמר רבי יהודה מעשה בתלמידו של רבי עקיבא שהיה קושר תפיליו בלשונות של תכלת ולא אמר לו דבר איפשר אותו צדיק ראה תלמידו ולא מיחה בו אמר לו הן לא ראה אותו ואם ראה אותו לא היה מניחו מעשה בהורקנוס בנו של רבי אלעזר בן הורקנוס שהיה קושר תפיליו בלשונות של ארגמן ולא אמר לו דבר איפשר אותו צדיק ראה בנו ולא מיחה בו אמרו לו הן לא ראה אותו ואם ראה אותו לא היה מניחו קתני מיהא בין ירוקות בין שחורות ובין לבנות לא קשיא כאן מבפנים כאן מבחוץ אי מבפנים מאי גנאי ודבר אחר איכא זימנין דמיתהפכין ליה תנא תפילין מרובעות הלכה למשה מסיני אמר רב פפא בתפרן ובאלכסונן לימא מסייע ליה העושה תפילתו עגולה סכנה ואין בה מצוה אמר רב פפא מתניתא דעבידא כי אמגוזא אמר רב הונא תפילין

ordinem. Dicit R. Chananel, dicit Rab: Siquis immutat sectiones, erunt illegitimæ; Dicit Abaje: Non dicimus nisi intus ad foris, & foris ad intus, at intus ad intus, & foris ad foris non est nostra sententia; Dicit Raba; Quid variat intus ad foris, & foris ad intus? Quod istud quod inspicere debeat aerem, non respiciebat; & quod non debebat respicere aerem: Si respiciebat foris ad foris, & intus ad intus, hoc quoque quod debebat respicere aerem dextræ, respiciebat aerem sinistræ, & sinistræ respiciebat aerem dextræ: At non variat: Et dicit R. Chananel, dicit Rab: Ligamina Thephilin constitutio Mosis ex monte Sinai; & dicit Abaje: Transitus Thephilin constitutio Mosis ex monte Sinai: Et dicit Abaje: Scin in Thephilin constitutio Mosis ex monte Sinai; & necesse est ut perveniat nexus ad locum suturæ. R. Dimi ex Nardha dicit: Postquam notum est, non est necesse: Et dicit Abaje: Pellis exploranda est quod fortasse in ea sit vitium, & requirat scriptionem perfectam; & non est. R. Dimi ex Nardha dixit: Calamus non est explorandus. Dicit Rabi Isaach: Quod corrigiæ sint nigræ, est constitutio Mosis ex monte Sinai; Oppositio: Thephilin non ligabantur nisi ex eorum specie, sive essent virides, sive nigræ, sive albæ; Rubras non faciet propter dedecus: Et rem aliam dicit Rabi Jehuda: Narratur de discipulo R. Akiba, qui ligavit suos Thephilin ligulis hiacynthinis, & nihil ei dixit: Fieri potest, quod iste justus viderit discipulum suum, & non explorarit. Respondit: Sic: Non vidit ipsum, & si vidit, non acquievit. Narratur de Hyrcano ben R. Elieser ben Hyrcani, qui ligavit suos Thephilin ligulis purpureis; & nihil ei dixit: Fieri potest, ut iste justus viderit filium suum, & non explorarit: Dixerunt illi: Sic: Non vidit ipsum, & si vidit, non acquievit: Hinc docet: Sive sint virides, sive nigræ, sive albæ: Non est oppositio: Hic agitur ab parte interiori, & ibi de exteriori: Si in parte interiori num erit dedecus? Et aliæ sunt res, quæ aliquando invertuntur. Docet: Quod Thephilin sint quadrati, constitutio Mosis ex monte Sinai: Dicit R. Papa de eorum suturis, & eorum diametro: Dicendumne est, quod faveat illi, qui faciat suos Thephilin rotundos? est periculum, & in eo non est præceptum: Dicit Rabi Papa: Docet quando fiat discissio: Dicit Rabi Huna: Quandiu facies pelli conser-

כל זמן שפני טבלה קיימת כשירות רב
חסדא אמר נפסקו שתים כשירות שלש
פסולות אמר רבא הא דאמרת שתים
כשירות לא אמרן אלא זה שלא כנגד
זה אבל זה כנגד זה פסולות וזה כנגד זה
נמי לא אמרן אלא בחדתתא אבל בעתיקתא
לית לן בה אמר ליה אביי לרב יוסף היכי
דמיין הדתתא והיכי דמיין עתיקתא אמר
ליה כל היכא כי מיתלי ביה בשלחא
והדרנא עתיקתא ואידך חדתתא ואינמי
כל היכי דכי מיתלי ביה במותנא אתייא
אבתרית חדתתא ואידך עתיקתא אביי
הוה יתיב קמיה דרב יוסף איפסיק
רצועה דתפילי אמר ליה מהו
למיקטריה אמר ליה וקשרתם כתיב
שתהא קשירה תמה אמר ליה רב אחא
בריה דרב יוסף לרב אשי מהו למיפריה
ועייליה לתפירה לגאו אמר פוק חזי מה
עמא דבר אמר רב פפא נרדומי רצועות
כשירות ולאו מילתא היא מדאמרי בני רבי
חייא גרדומי תכלת ונרדומי אזוב כשירין
התם הוא דתשמישי מצוה נינהו אבל הכא
דתשמישי קדושה נינהו לא מכללי
ראית להו שיעורא וכמה שיעוריהו אמר
רמי בר חמא אמר ריש לקיש עד אצבע
צרדה רב כהנא מחוי כפוף רב אשי מחוי
פשוט רבה קטר להו ופשיט ושרי להו רב
אחא בר יעקב קטר להו ומתלית להו מר
בריה דרבינא עביד כרידן אמר רב יהודה
בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב
קשר של תפילין הלכה למשה מסיני אמר
רב נחמן ונויהן לבר רב אשי הוה יתיב
קמיה דמר זוטרא איתפכת ליה דרצועה
דתפילי אמר ליה לא סבר לה מר ונוייהן
לבר אמר ליה לאו אדעתאי וראו כל עמי
הארץ כי שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך
תניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין
שבראש והסירותי את כפי וראית את
אחורי אמר רב חנא בר ביסנא אמר רבי
שמעון חסידא מלמד שהראה לו הקדוש
ברוך הוא למשה קשר של תפילין אמר
רב יהודה קשר של תפילין צריך שיהא
למעלה כדי שיהו ישראל למעלה ולא
למטה וצריך שיהא כלפי פנים כדי שיהו

ſervatur in Thephilin, ſunt legitimi; R. Chaſda dicit, ſi diſcindantur duo, ſunt legitimi, ſi tres, ſunt illegitimi: Dicit Raba: Quod dicis, quod duo ſint legitimi, non dicimus niſi quando iſte non ſit e regione illius, at ſi iſte ſit e regione illius, ſunt illegitimi; & de iſto e regione illius non dicimus niſi de novis, at de veteribus non dicimus. Dixit Abaje τῷ R. Joſeph: Quomodo reputantur novi, & quomodo reputantur veteres? Reſpondit: Quando appenditur pellis, & revertatur, ſunt veteres: ſi minus ſunt novi; atque etiam ſi apprehedantur corrigia, & revertantur, ſunt novi, ſi minus ſunt veteres. Abaje aſſidens coram R. Joſeph, dixit: Si rumpatur corrigiæ Thephilin quid erit? Num colligabitur? Reſpondit: *Et alligabitis*. Scriptum eſt: Ut ejus alligatio ſit perfecta. Dixit R. Acha bar R. Joſeph τῷ Rabi Aſſe: Quid ſi conſuat intus, & conſuat foris? Reſpondit: Egredere & vide, quid populus loquatur. Dicit Rabi Papa: Fruſta cornigiarum ſunt legitima: Neque res ipſa ſunt ex eo quod dixerunt filii R. Chijah: Fruſta hiacynthina, & fruſta hyſſopi ſunt legitima; Ibi intelligitur, quando inſerviunt præcepto, at non hoc loco, ubi inſerviunt ſanctitati: Conſequitur, quod ſit illis menſura. Et quanta erit eorum menſura? Dicit Rame bar Chama, dicit Riſch Lakiſch: Uſque ad indicem: R. Huna probat incurvatum: R. Aſſe probat extenſum: Raba illa alligabat, & extendebat, & diſſolvebat: R. Acha bar Jacob illa alligabat, & appendebat: Mor bar Rabina facit juxta noſtram ſententiam: Dicit R. Jehuda bar R. Samuelis bar Scilath nomine Rab: Alligatio Thephilin eſt conſtitutio Moſis ex monte Sinai: Dicit R. Nachman: Et decus eſt extrinſecus: R. Aſſe aſſidens coram Mor Zutra, obvertit illi corrigiam Thephilin, dicens: Non putat Mor, quod ſit decens extrinſecus: Reſpondit: Tibi non eſt ſcientia: *Et videbunt omnes populi terræ, quod nomen Domini invocatum ſit ſuper te & timebunt te:* Traditio: Rabi Elieſer magnus dicit: Iſti ſunt Thephilin capitis: *Poſtea removebo manum meam, & videbis poſteriora mea*. Dicit Rabi Chana bar Biſna, dicit R. Simeon: Vir pius docuit, quod oſtenderit Deus S. B. Moſi colligationem Thephilin: Dicit R. Jehuda: Colligatio Thephilin in ſuperiori parte facienda eſt, ut Iſrael ſit in ſuperiori, & non in inferiori parte; & neceſſe eſt ut fiat ad anteriorem partem, ut Iſrael ſit

ישראל לפנים ולא לאחור אמר רב שמואל בר בידרי אמר רבי ואמרי לה אמר רבי אחא אריכא אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב מנשיא אמר שמואל תפילין מאימתי מברך עליה משעת הנחתן איני והא אמר רב יהודה אמר שמואל כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן אביי ורבא דאמר תרוייהו משעת הנחה ועד שעת קשירה אמר רב חסדא סח בין תפילה לתפילה חוזר ומברך סח אין לא סח לא והא שלח רב חייא בריה דרב הונא משמיה דרבי יוחנן על תפילה של יד אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין על תפילין של ראש אומר ברוך אשר קדשנו במצוותיו וציונו על מצות תפילין אביי ורבא דאמרי תרויהו לא סח מברך אחת סח מברך שתים תנא סח בין תפילה לתפילה עבירה היא בידו וחוזר עליה מערכי המלחמה תנא כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד בשלמא כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש דכתב וקשרתם לאות על ידיך והדר והיו לטוטפות בין עיניך אלא כשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד מנלן אמר רבה רב הונא אסברא לי אמר קרא והיו לטוטפות בין עיניך כל זמן שבין עיניך יהיו שתים תנו רבנן תפילין מאימתי מברך עליהן משעת הנחתן כיצד היה משכים לצאת לדרך ומתיירא שמא יאבדו מניחן וכשיגיע זמן מומשמש בהן ומברך עליהן ועד מתי מניחן עד שתשקע החמה רבי יעקב אומר עד שתכלה רגל מן השוק וחכמים אומרים עד זמן שינה ומודים חכמים לרבי יעקב שאם חלצן לצאת לבית הכסא או ליכנס לבית המרחץ ושקעה חמה שוב אינו חוזר ומניחן אמר רב נחמן הלכה כרבי יעקב רב חסדא ורבה בר רב הונא מצלו בהו באורתא איכא דאמרי אין הלכה כרבי יעקב

sit in anteriori, & non in posteriori parte: Dicit R. Samuel bar Bidari; dicit Rab; & dixerunt; Dicit R. Acha Arica, dicit Rabi Huna; & dixerunt; dicit R. Menascia, dicit Samuel: In Thephilin quando benedicit? A tempore, quo induit. Itane? Atqui dicit Rabi Jehuda, dicit Samuel: In cunctis præceptis benedicet quando ea facit: Abaje & Raba, ambo dicunt: A tempore quo induit usque ad tempus ligationis. Dicit R. Chasda: Si alienetur ejus mens inter Thephila & Thephila, iterum benedicet, at non, si non alienetur ejus mens: Misit R. Chijah bar R. Huna nomine Rabi Jochanan: In Thephila manus dicet: Benedictus, qui sanctificavit nos præceptis suis, & præcepit nobis induere Thephilin. In Thephilin capitis dicet: Benedictus qui sanctificavit nos præceptis suis, & præcepit nobis de præceptis Thephilin: Abaje, & Raba, ambo dixerunt: Si non alienetur ejus mens, semel benedicet, si alienetur ejus mens, bis benedicet: Si alienetur ejus mens inter Thephila, & Thephila, transgressio est in ejus manu; Et repetet ab ordinibus belli: Docetur. Quando induit, induet Thephilin manus, & postea induet Thephilin capitis; Quando exuit, exuet Thephilin capitis, & postea exuet Thephilin manus: Concedatur; quando induit, induet Thephilin manus, & postea induet Thephilin capitis: Scriptum est enim: *Et alligabis ea in signum super manum tuam:* Et postea: *Et erunt inter oculos tuos.* At quando exuit, quod exuat Thephilin capitis, & postea exuat Thephilin manus, unde probatur? Dicit Raba bar Huna: Mihi videtur; dicit textus: *Et erunt in monimenta inter oculos tuos:* Quandiu erunt inter oculos tuos, erunt duo. Tradiderunt sapientes; In Thephilin quando benedicet? Quando induit; Quomodo? Si excitetur, ut egrediatur ad iter, & timeat, ne forte perdantur, induet, & quando perveit tempus, quo iis utatur, super illis benedicet; Et quando induet? Donec occumbat sol; Rabi Jacob dicit: Donec absumatur pes a foro: Et sapientes dicunt usque ad tempus dormitionis. Et consentiunt sapientes cum R. Jacob; Si illos exuat, ut egrediatur ad latrinam, aut ut ingrediatur in balneum, & occiderit sol, quod iterum illos amplius non indat: Dicit R. Nachman; Constitutio juxta mentem R. Jacob; R. Chasda & Raba bar R. Huna orabant in vespera: Alii dicunt, quod constitutio non sit juxta mentem Rabi Ja-

והא רב חסדא ורבה בר רב הונא מיצלו
בהו באורתא ההיא פליגי ומי אמר רבה
בר רב הונא הכי קאמר אמר רבה בר
הונא ספק חשיכה ספק לא חשיכה לא
חולץ ולא מניח הא ודאי חשיכה חולץ
התם בערב שבת איתמר מאי קסבר אי
קסבר לילה זמן תפילין שבת נמי זמן
תפילין אי קסבר שבת לאו זמן תפילין
לילה נמי לאו זמן תפילין דמהיכא
דממעטא שבת מהתם ממעטי לילות דתניא
ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים
ימימה ולא לילות מימים ולא כל ימים
פרט לשבתות וימים טובים דברי רבי יוסי
הגלילי רבי עקיבא אומר לא נאמרה
חוקה זו אלא לפסח בלבד ורבי יוסי נפקא
ליה מהיכא דנפקא ליה לרבי עקיבא
דתניא רבי עקיבא אומר יכול יניח אדם
תפילין בשבתות ובימים טובים תלמוד לומר
והיה לאות על ידך ולטוטפות בין עיניך
מי שצריכין אות יצאו שבתות וימים טובים
שהן גופן אות אמר רבי אליעזר כל המניח
תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה
ורבי יוחנן אמר עובר בלאו לימא ברבי
אבין אמר רבי אילא קא מיפלגי דאמר
רבי אבין אמר רבי אילא כל מקום
שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא
תעשה דמר אית ליה דרבי אבין ומר לית
ליה דרבי אבין לא דכולי עלמא אית
להו דרבי אבין אמר רבי אילא והכא בהא
קא מיפלגי מר סבר השמר דלאו לאו
והשמר דעשה עשה ומר סבר השמר
דעשה נמי לאו ואמר רבי אליעזר ואם
לשמרן מותר ואמר רבינא הוה יתיבנא
קמיה דרב אשי וחשך והניח תפילי ואמינא
ליה לשמרן קא בעי להו מר ואמר לי אין
וחזיתיה לדעתיה דלאו לשמרן הוא בעי
קסבר הלכה ואין מורין כן אמר רבה בר
רב הונא חייב אדם למשמש בתפילין בכל

Jacob; Et ecce Rabi Chaſda, & Raba bar R. Huna orabant veſpera: Hæc eſt controverſia: Et quid dicit Raba bar Rabi Huna? Hoc dicit Raba bar Rabi Huna: Si dubium ſit utrum ſint obortæ tenebræ necne, non exuet, neque induet, ſi certum ſit quod ſit obortæ tenebræ, exuet: Ibi de veſpera Sabbathi dicitur: Quid putat? ſi putat, quod nox ſit tempus Thephilin, Sabbathum quoque erit tempus Thephilin; Si putat quod Sabbathum non ſit tempus Thephilin, ne nox quidem erit tempus Thephilin: Unde excluditur Sabbathum, inde excluduntur noctes: Etenim extat traditio: *Et obſervabis ſtatutum hoc in ſtato tempore ſuo de die in diem*. *Diebus* non noctibus: *Diebus* non omnibus diebus: Excludit Sabbatha, & dies feſtos: Verba R. Joſe Galilæi: R. Akiba dicit: Non dictum eſt *ſtatutum* hoc niſi pro Paſchate duntaxat: & Rabi Joſe probat, unde probat juxta mentem R. Akiba: Etenim extat traditio: R. Akiba dicit: Crederem quod homo indueret Thephilin in Sabbathis & in diebus feſtis? Idcirco dictum eſt: *Et erit in ſignum ſuper manum tuam, & monimentum inter oculos tuos*: Quibus neceſſarium eſt ſignum. Excluduntur Sabbatha, & dies feſti, quæ ipſamet ſunt ſignum: Dicit R. Elieſer: Qui induit Thephilin poſt occaſum ſolis, transgreditur præceptum affirmativum; & R. Jochanan dicit: Transgreditur præceptum negativum: Dicendumne eſt juxta mentem R. Abin? Dicit R. Ela: In hoc eſt controverſia: Etenim dicit R. Abin; dicit R. Ela: Ubicunque dictum eſt: *Cave ne, & non*: Non eſt niſi præceptum negativum: Mor conſentit cum R. Abin, & Mor non conſentit cum R. Abin: Omnes non conſentiunt cum R. Abin: Dicit Rabi Ela: Et hic in quo conſiſtit controverſia? Mor putat: *Cave* dictum in præcepto negativo quod ſit præceptum negativum, & *cave* dictum in præcepto affirmativo quod ſit præceptum affirmativum: Et Mor putat: quod *cave* dictum in præcepto affirmativo ſit etiam præceptum negativum: Et dicit R. Elieſer: Si fiat ad cuſtodiendos, licitum eſt: Et dicit Rabina: Aſſidebam coram Rabi Aſſe, & tenebris obortis induit Thephilin: Et dixerunt: Num ad eos cuſtodiendos quæſivit Mor? Et reſpondit mihi: Utique: Et vidi juxta ejus mentem quod non fieret ad eos cuſtodiendos; ipſe quæſivit putans quod ſit conſtitutio; at non ita docent: Dicit Raba bar R. Huna. Debet homo uti Thephi-

שעה קל וחומר מציץ ומה ציץ שאין בו
אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על
מצחו תמיד שלא תסיח דעתו ממנו
תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת
כמה וכמה תנו רבנן ידך שמאל אתה
אומר שמאל או אינו אלא ימין תלמוד
לומר אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה
שמים ואומר ידה ליתד תשלחנה וימינה
להלמות עמלים ואומר למה תשיב ידך
וימינך מקרב חיקך כלה רבי יוסי החורם
מצינו ימין שנקרא יד שנאמר וירא יוסף
כי ישית אביו יד ימינו ואידך יד ימינו
איקרי יד סתמא לא איקרי רבי נתן אומר
אינו צריך הרי אומר וקשרתם וכתבתם
מה כתיבה בימין אף קשירה בימין וכיון
דקשירה בימין הנחה בשמאל היא ורבי
יוסי החורם הנחה דבשמאל מנא ליה
נפקא ליה מהיכא דנפק ליה לרבי נתן רב
אשי אמר מידכה כתב בהי כהה אמר ליה
רבי אבא לרב אשי ואימא ידך שבכח
אמר ליה מי כתב בחית כתנאי ידכה בהי זו
שמאל אחרים אומרים ידך לרבות את
הגידם תניא אידך אין לו זרוע פטור מן
התפילין אחרים אומרים ידכה לרבות
את הגידם תנו רבנן איטר מניח תפילין
בימינו שהוא שמאלו והתניא מניח בשמאלו
שהוא שמאלו של כל אדם אמר אביי כי
תניא ההיא בשולט בשתי ידיו תנא דבי
מנשה על ידך זו קיבורת בין עיניך זו
קדקד היכא אמרי דבי רבי ינאי מקום
שמוחו של תינוק רופס בעא מיניה פלימו
מרבי מי שיש לו שני ראשים באיזה מהן
מניח תפילין אמר ליה או קום גלי או
קבל עלך שמתא אדהכי אתא ההוא גברא
אמר ליה איתיליד לי ינוקא דאית ליה
תרי רישי כמה בעינן למיתה לכהן אתא
ההוא סבא תנא ליה חייב ליתן לו עשר
סלעים איני ודתני רמי בר חמא מתוך

philin omni tempore: argumento a minori ad majus ex lamina: Si de lamina, in qua non est nisi una memoratio, dicit lex: *Et erit super ejus frontem jugiter:* Ne ejus mens ex illa alienetur; Thephilin, in quibus sunt multæ memorationes, quanto magis? Tradiderunt sapientes: *Manum tuam:* Hæc est sinistra; Tu dicis quod sit sinistra, at non erit nisi dextra: Idcirco dictum est: *Manus quoque mea fundavit terram, & dextra mea mensa est cœlos.* Paritereque dictum est: *Manum sinistram misit ad clavum, & dextram ad fabrorum malleum.* Et similiter dictum est: *Ut quid avertis manum tuam, & dextram tuam de medio sinu tuo in finem.* R. Jose simus: Invenimus, quod dextra vocetur manus: Dictum est enim: *Et vidit Joseph, quod posuisset pater suus manum suam dextram:* Alia expositio: Manus dextra vocatur manus absolute non vocatur: R. Nathan dicit: Non est necesse: Ecce dictum est: *Et alligabis eos, & scribes.* Sicut scriptio dextra, ita pariter alligatio dextra; & quoniam alligatio fit in dextra, indutio fiet in sinistra: Et R. Jose simus quod indutio fiat in sinistra unde probat? Hinc probat juxta mentem R. Nathan: R. Asse dicit: *Manum tuam:* Scriptum est cum He; quod sit manus inferior. Respondit R. Aba τῷ Rabi Asse: Et dicam ידך, in quo sit robur: Num scriptum est cum Cheth juxta hos doctores? ידכה cum He scriptum est; Hæc est sinistra; Alii dicunt: *Manum tuam:* Ad includendum enervatum: Alia traditio: Si non habeat brachium, absolvitur a Thephilin: Alii dicunt: *Manum tuam:* Ad includendum enervatum. Tradiderunt sapientes: Ambidexter poterit induere Thephilin dextra sua, quæ est ejus sinistra: Atqui extat traditio: Induet in sua sinistra, quæ est sinistra omnium hominum: Dicit Abaje: Sic extat traditio de eo, qui dominatur ambabus manibus: Docet schola Menascia: *Super manum tuam:* Hic est calamus brachii: *Inter oculos tuos:* Hic est vertex: Sunt qui dicunt, quod schola R. Inai dicat: Locus, ubi cerebrum pueri molle est: Quæsivit Pelimo ex Rabi. Siquis habeat duo capita, in quonam ex iis ponet Thephilin? Respondit: Surgens manifesta, aut accipe super se anathema: Iterum venit iste vir dixit illi: Si nascatur mihi puer, qui habeat duo capita, quantum dandum erit sacerdoti? Venit iste senex, & docuit: Debet illi dare decem siclos: Itane? Atqui docet Rame bar Chama: Quoniam dictum est:

שנאמר פדה תפדה את בכור האדם שומע
אני אפילו נטרף בתוך שלשים תלמוד
לומר אך חלק שני הכא דבגולגולת תלא
רחמנא אמר מר ידך זו קיבורת מנלן
דתנו רבנן על ידך זו גובה שביד אתה
אומר זו גובה שביד או אינו אלא על
ידך ממש אמרה תורה הנח תפילין ביד
והנח תפילין בראש מה להלן בגובה
שבראש אף כאן בגובה שביד רבי אליעזר
אומר אינו צריך הרי הוא אומר והיה לך
לאות לך לאות ולא לאחרים לאות רבי
יצחק אומר אינו צריך הרי הוא אומר
ושמתם את דברי אלה על לבבכם וקשרתם
שתהא שימה כנגד הלב רבי חייא ורב
אויא בריה דרב אויא מכוין ומנח ליה
להדי ליביה רב אשי הוה יתיב קמיה
דאמימא הוה צרייא בידיה וקא מתחזיין
תפילין אמר ליה לא סבר לה מר לך
לאות ולא לאחרים לאות אמר ליה במקום
לך לאות איתמר גובה שבראש מנלן דתנו
רבנן בין עיניך זו גובה שבראש אתה
אומר זה גובה שבראש או אינו אלא בין
עיניך ממש נאמר כאן בין עיניך ונאמר
להלן לא תשימו קרחה בין עיניכם למת
מה להלן בגובה שבראש מקום שעושה
קרחה אף כאן בגובה של ראש מקום
שעושה קרחה רבי יהודה אומר אינו צריך
אמרה תורה הנח תפילין ביד חנח תפילין
בראש מה להלן במקום הראוי ליטמא
בנגע אחד אף כאן במקום הראוי ליטמא
בנגע אחד לאפוקי בין עיניך דאיכא בשר
ושיער לבן ואיכא נמי שיער צהוב . ארבע
ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן מצוה
אחת . מאי ביניהו אמר רב יוסף סדין
בציצית איכא ביניהו רבא בר אהינא
אמר טלית נעלת חמש איכא ביניהו
רבינא אמר דרב הונא איכא ביניהו
דאמר רב הונא היוצא בטלית שאינה
מצוייצת כהילכתה בשבת חייב חטאת אמר
רב שישא בריה דרב אידי האי מאן
דבצריה לגלימיה לא עבד ולא כלום שויה
טלית בעלת חמש אמר רב משרשיא האי
מאן דצרייה לגלימיה לא עבד ולא כלום
מאי טעמא בכמאן דשרי רמי ותנן נמי כל

est: *Redimendo redimes primogenitum hominis:* Crederem vel si fiat discerptum intra triginta dies? Idcirco dictum est: *Tantummodo*. Distinguit duo: Hinc capita respicit textus: Dicit Mor: *Manum tuam:* Quod iste sit calamus brachii unde probatur? Tradiderunt sapientes: *Super manum tuam:* Hæc est summitas, quæ est in manu; tu dicis quod sit summitas, quæ est in manu; aut non erit nisi *super manum tuam:* absolute: Dicit textus: Indue Thephilin in manu, & indue Thephilin in capite; Sicut ibi in summitate capitis, ita pariter hic in summitate manus: R. Eliesser dicit: Non est necesse: Ecce jam dictum est: *Et ponetis verba hæc super cordibus vestris, & alligabitis:* Ut sit collocatio e regione cordis: Rabi Chijah & R. Hujah bar R. Hujah; Postquam induit e regione cordis: Rabi Asse assidens coram Amima; Erat fissura plagæ in manu sua, & ibi conspiciebantur Thephilin. Dixit: Non putat Mor: *Tibi in signum*, at non aliis in signum: In quo loco *tibi in signum*? Dicendum est in summitate capitis: Tu dicis quod hæc sit summitas capitis, aut non erit nisi *inter oculos tuos* absolute: Dictum est hic: *Inter oculos tuos*. Et dictum est ibi: *Non ponetis calvitium inter oculos vestros pro mortuo:* Sicut ibi in summitate capitis in loco ubi fit calvitium, ita pariter hic, in loco ubi fit calvitium. R. Jehuda dicit: Non est necesse: Dixit lex: Indue Thephilin in manu, & indue Thephilin in capite: Sicut ibi intelligitur de loco, qui sit conveniens ut polluatur una plaga, ita pariter hic in loco, qui sit conveniens ut polluatur una plaga: Ad excludendum *inter oculos tuos*, ut sit caro, & pilus albus, & sit etiam pilus flavus. Quatuor fimbriæ inter se impediunt, quia omnes quatuor sunt unum præceptum; In sindone, quæ est in fimbria, est controversia inter eos. In quo consistit controversia inter eos? Raba bar Achina dicit; De pallio, quod habeat quinque alas, est controversia inter eos; Rabina dicit, in eo, quod dicit R. Huna, consistit controversia inter eos: Etenim dicit R. Huna; Si egrediatur pallio, quod non sit fimbriatum juxta institutum suum in Sabbatho tenetur sacrificio pro peccato. Dicit R. Sissah bar R. Idi. Siquis præcidat alas pallio suo nihil inservit, quando fit pallium quinque alarum; Dicit Rab Misurscia si præcidat pallio suo, nihil facit; Qua de causa? Quia est quasi permittens. Atqui legimus; Cuncti utres alligati sunt

חמתות הצרורות טהורות חוץ משל ערביים אמר רב דימי מנהרדעא האי מאן דחייטיה לגלימיה לא עבד ולא כלום אם איתא דלא מיבעיה ליה ליפסוק ולישדייה . רבי ישמעאל אומר ארבעתן ארבע מצות . אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי ישמעאל ולית הילכתא כותיה רבינא הוה קא אזיל אבתריה דמר בר רב אשי בשבתא דריגלא איפסיק קרנא דחוטיה ולא אמר ליה ולא מידי כדמטא לביתיה אמר ליה מהתם איפסיק אמר ליה אי אמרת לי מהתם שדיתיה והא אמר מר גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה תרגומה רב בר שבא קמיה דרב כהנא בלאו דלא תסור ואיכא דאמרי מהתם דאמר ליה מאי דעתיך למישרייה אמר ליה גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה והא תרגומה רב בר שבא קמיה דרב כהנא בלאו ולא תסור הבא נמי כרמלית דרבנן היא .

פרק רביעי

מתניתא התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת תפלה של יד אינה מעכבת את של ראש ושל ראש אינה מעכבת את של יד .

גמרא לימא מתניתא דלא כרבי דתניא וראיתם אותו מלמד שמעכבין זה את זה דברי רבי וחכמים אומרים אין מעכבין מאי טעמא דרבי דכתב הכנף מין כנף וכתב פתיל תכלת ואמר רחמנא וראיתם אותו כל חד לחודיה משמע לימא דלא כרבי אמר רב יהודה אמר רב אפילו תימא רבי לא נצרכא אלא לקדם דתניא מצוה להקדים לבן לתכלת ואם הקדים תכלת ללבן יצא אלא שחיסר מצוה מאי חסר מצוה אלימא חיסר מצוה הלבן וקיים מצוה דתכלת לרבי עכובי מעכב אהדדי אמר רב יהודה אמר רב שחסר מצוה ועשה מצוה ומאי חיסר מצוה דלא

sunt legitimi exceptis Arabicis. Dicit R. Dimi ex Narda; Si assuatur pallio suo nihil inservit; Si ita sit, quod non sit necessarium, poterit abscindere, & dextruere. R. Ismael dicit; Omnes quatuor sunt quatuor præcepta. Dicit Rabi Jehuda, dicit Samuel; Constitutio est juxta mentem R. Samuelis, & non est constitutio juxta ejus mentem: Rabina incedit post Mor bar R. Asse in Sabbatho ante festum; Cum illi abscissus esset angulus fili, nihil dixit; postquam advenit domum suam, dixit: Unde discissus est? Respondit: Si mihi dicas: Inde discissa est ejus netio: Atqui dicit Mor: Magna est gloria creaturarum, quæ pellit præceptum negativum, quod est in lege: Interpretatus est Rab bar Sceba coram R. Channa: Præceptum negativum; ne prohibeas: Et sunt qui dicunt: Magna est gloria creaturarum, quæ pellit præceptum negativum, quod est in lege: Atqui interpretatus est Rab bar Sceba coram R. Channa: Præceptum negativum, ne prohibeas. Hic quoque Carmelith ex sententia sapientum est.

CAPUT IV.

MISNA. Hiacynthinum non impedit album, & album non impedit hiacynthinum; Thephilin manus non impediunt Thephilin capitis, neque Thephilin capitis impediunt Thephilin manus.

GEMARA. Dicendumne est, quod Misna non sit juxta mentem Rabi? Etenim extat traditio: *Et videbitis eam*. Docet, quod inter se impediunt: Verba Rabi: Et sapientes dicunt: Non impediunt. Quænam est ratio Rabi? Scriptum est: *Laciniæ*, species laciniæ. Et scriptum est: *Filum hyacinthinum*. Et dicit textus: *Et videbitis eam*. Donec ambo simul sint: Et sapientes: *Et videbitis eam*. Singula seorsim: Docet: Dicendumne est quod non sit juxta mentem Rabi? Dicit R. Jehuda, dicit Rab: Vel si dicas; Rabi: Non est necesse, nisi ut antecedat: Etenim extat traditio: Præceptum est, ut album antecedat hiacynthinum; si autem hiacynthinum antecedat album; satisfacit debito suo; at erit defectus præcepti; Quid defectus præcepti? Si dicatur quod sit defectus præcepti albi, observabitur præceptum hiacynthini, juxta mentem Rabi impedimenta inter se mutuo impediunt: Dicit R. Jehuda, dicit Rab; Si deficiat præceptum, & fiat præceptum, quid erit? Defectus præcepti, quando non

עבר מצוה מן המובחר התינח לבן דאינו
מעכב את התכלת תכלת דאינה מעכברת
את הלבן מאי היא אמר רמי בר חמא
לא נצרכא ﭏא לטלית שכולה תכלרת
איתמר נמי אמר ליה לוי לשמוﭏ אריך
לא תיתיה אכרעך עד דמפרשת לי להא
מילתא התכלית אינו מעכבת את הלבן
והלבן אינו מעכב את התכלת מאי היא
אמר ליה לא נצרכא ﭏא לסוין בציצית
דמצוה לאקדמי לבן ברישא מאי טעמא
הכנף מין כנף ואי אקדים תכלת ללבן לית
לן בה תינח לבן דאינו מעכב את התכלת
תכלת דאינה מעכב את הלבן מאי היא
אמר ליה רמי בר חמא לא נצרכא ﭏא
לטלית שכולה תכלת דמצוה לאקדומי
תכלת ברישא דהכנף מין כנף ואי אקדים
לבן ברישא לית לן בה אמר רבא מידי
נרש ציבעא קא גריס אלא אמר רבה
לא נצרכא ﭏא לגרדומין דאי איגרנם
תכלת וקאי לבן ואי אינרדם לבן וקאי
תכלת לית לן בה דאמרי בני רבי חייא
נרדומי תכלת כשירין וגרדומי אזוב כשירין
וכמה שיעור גרדומין אמר בר המדורי
אמר שמוﭏ כדי לענבן איבעיא להו כדי
לענבן לענבן כולהו בהדרי או דילמא כל
חד וחד לחודיה תיקו בעי לרב אשי ﭏימי
דלא מיענבי ואי הוו קטיני מיענבי מאי
אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי
כל שכן דמינכר מצותיהו ומאן תנא דפליג
עליה דרבי האי תנא היא דתניא רבי
יצחק אומר משום רבי נתן שﭏ משום רבי
יוסי הגלילי שﭏ משום רבי יוחנן בן נורי
אין לו תכלת מטיל לבן אמר רבה שמע
מינה צריך לקשר על כל חוליא וחוליא
דאי סלקא דעתך לא צריך הא דאמרי
בני רבי חייא גרדומי תכלת כשירין וגרדומי
אזוב כשירין כיון דאישתרי ליה עילאי
אישתרי ליה כולה דילמא דאיקטר
ואמר רבא שמע מינה קשר עליון דאורייתא

non faciat præceptum ex optimo: Concedatur de albo, quod non impediat hiacynthinum, de hiacynthino quod non impediat album, quid erit? Dicit Rame bar Chama: Non est necesse nisi pro pallio, quod totum sit hiacynthinum: Dicitur, quod etiam dixerit Levi Samueli: Princeps non dimittam genu tua donec mihi hoc explices: Hiacynthinum non impedit album, & album non impedit hiacynthinum; quid erit? Respondit: Non est necesse nisi pro sindone fimbriata, ubi præceptum est, ut in principio antecedat album: Qua de causa? Quia dictum est: *Laciniæ*; species laciniæ. At si antecedat hiacynthinum album, non est ex nostra sententia: Concedatur quod album non impediat hiacynthinum, quod hiacynthinum non impediat album; quid erit? Respondit Rame bar Chana; non est necesse nisi pro pallio, quod totum hiacynthinum: Præceptum est, ut antecedat hiacynthinum in principio: Dictum est: *Laciniæ*; Species laciniæ: At si antecedat album in principio, non est ex nostra sententia. Dicit Raba; Propter colorem docet. At dicit Raba: Non est necesse nisi pro frustis; Etenim si ruptum est hiacynthinum, & subsistit album, si ruptum est album, & subsistat hiacynthinum, non est ex nostra sententia; Dicunt filii R. Chijah; Frusta hiacynthini legitima sunt, & frusta hyssopi sunt legitima; & quanta erit mensura frustorum? Dicit R. Amadurai, dicit Samuel quantum satis sit ad ea connectenda: Quæsitum est: Quantum erit ut satis sit ad ea connectenda? Num ad ea connectenda inter se, an ad ea connectenda sigillatim? Quæstio non est soluta: Quæsivit R. Asse: Si sint robusta, non annectent, si parva, annectent, quid erit? Respondit Rabi Acha bar Raba τῷ R. Asse: Multo magis, quando cognoscantur ejus præcepta: Et doctor qui de hoc dissentit, Rab iste doctor est: Etenim extat traditio: R. Isaach dicit nomine R. Nathan, qui dicit nomine R. Jose Galilæi, qui dicit nomine R. Jochanan ben Nuri; Si illi non sit hiacynthinum, quod tegat album; Dicit Raba: hinc eruitur quod cuncta ejus membra sint alliganda; Si putas quod non sit necesse; hoc est quod dicunt, filii R. Chijah. Frusta hiacynthini sunt legitima, & frusta hyssopi sunt legitima; Quando hæc sunt legitima, manifestum est, quod hæc omnia sint legitima: Fortasse colligabit: Et dicit Raba: Hinc eruitur: Ligamen su-

דאי סלקא דעתך מאי איצטריך למישרא
סדין בציצית פשיט התוכף תכיפה אחת
אינו חיבור לא שמע מינה דאורייתא אמר
רבה בר רב אדא אמר רב אדא אמר רב
אם נפסק החוט מעיקרו פסולה יתיב רב
נחמן וקא אמר להא שמעתא איתיביה רבא
לרב נחמן במה דברים אמורים בתחלתו
אבל סופו שיריו וגרדומיו כל שהו מאי
שיריו ומאי גרדומיו לאו שיריו ואיפסיק
מינייהו ואישתייר מיניהו גרדומין דאיגרדום
איגרדומי לא חדא קתני שיורי גרדומיו
כל שהו ולימא גרדומיו שיריו למה לי הא
קמשמע לן דבענן שיורא לגרדומיו כדי
לענבן יתיב רבא וקא אמר משמיה דרב
חוטו של כרך עולה מן המניין אמר ליה
רב יוסף שמואל אמרה ולא רב איתמר נמי
אמר רבה בר בר חנה סח לי רבי אשיה
דמן אושא חוטו של כרך עולה מן המניין
יתיב רבא וקא אמר משמיה דשמואל
תכלת שכרך רובה כשירה אמר ליה רב
יוסף רב אמרה ולא שמואל איתמר נמי
אמר רב הונא בר יהודה אמר רב ששת
אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב תכלת
שכרך רובה כשירה רב חייא בריה דרב
נתן מתני הכי אמר רב הונא אמר רב
ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב
תכלת שכרך רובה כשרה ואפילו לא כירך
בה לא חוליא אחת כשרה ונויי תכלת
שליש גדיל ושני שלישי ענף וכמה שיעור
חוליא תניא רבי שיכרוך וישנה וישלש
תאנא הפוחת לא יפחות משבע והמוסיף
לא יוסיף על שלש עשרה הפוחת לא
יפחות משבע כנגד שבעה רקיעים והמוסיף
לא יוסיף על שלש עשרה כנגד שבעה
רקיעין וששה אוירין שביניהם תנא כשהוא
מתחיל מתחיל בלבן הכנף מין כנף ובשהוא
מסיים מסיים בלבן מעלין בקודש ולא
מורידין רב ורבה בר בר חנה הוו יתבי
הוה קא חליף ואזיל ההוא גברא דמיכסי
גלימא דכולה תכלתא ורמי ליה תכלתא
וגדילא מיגדיל אמר רב יאי גלימא ולאו
יאי תכלתא רבה בר בר חנה אמר יאי
גלימא ויאי תכלתא במאי קא מיפלגי

ſuperius eſt ex lege, ſi putas ex mente ſapientum; Quid neceſſe eſt permittere ſindonem in fimbria? Manifeſtum eſt, quod ſit connectendum, una connexione non conjungetur; hinc eruitur, quod ſit ex lege. Dicit Raba bar Rabi Ada: Dicit R. Ada, dicit Rab: Si abſcindatur funiculus a principio, erit illegitimus: Aſſidens R. Nachman dicit: Juxta hanc conſtitutionem objecit Raba τῷ R. Nachman: De quo hæc dicta ſunt? De ejus principio; at in ejus fine ejus reſidua, & ejus fruſta quantalacunque: Quid ejus reſidua, quid ejus fruſta? Non ejus reſidua; ſi abſcindatur ex iis, & reliqua fiant ex iis fruſta quæ rupta fuerint, ſi fruſta, non unum docet, ſi reliqua fiant ejus fruſta quantalacunque; & poteſt dici. Ejus fruſta ejus reſidua; quorſum? Hoc nobis dicit, quod requiratur reſiduum fruſtis, ut poſſint connecti: Iterum dixit Raba nomine Rab: Funiculus alligationis adſcendit ex numero. Dixit R. Joſeph; Samuel dixit, at non Rab: Dictum eſt etiam. Dixit Raba bar bar Channa: Narravit mihi Rabi Haſſia, qui erat ex Huſſah: Funiculus alligationis adſcendit ex numero. Iterum Raba dixit nomine Samuelis: Hiacynthinum ſi involvat in majori parte, erit legitimum. Reſpondit R. Joſeph; Raba dicit, at non Samuel: Dictum eſt etiam: Dixit R. Huna bar R. Jehuda, dicit R. Seſath, dicit R. Hieremias bar Aba; Dicit Rab: Si hiacynthinum involvat in majori parte, erit legitimum; vel ſi non involvat niſi membrum unum erit legitimum; & conveniens eſt, quod hiacynthinum conſtet tertia parte pollicis, & duabus tertiis partibus lacinia, & quanta erit menſura membri? Traditio: Rabi dicit: Quantum poſſit involvi, iterum ac tertio involvi. Docet: Si diminuat, non diminuet ex ſeptem, contra ſeptem expanſa; Si addat, non addet ultra tredecim, contra ſeptem expanſa, & contra ſex aeres, qui ſunt inter illa: Traditio: Quando incipit, incipiet in albo: Dictum eſt enim: *Laciniæ*, ſpecies laciniæ. Et quando abſolvit, abſolvet in albo: Adſcendunt in ſanctitate, & non deſcendunt. Rab, & Raba bar bar Channa cum aſſideret, pertranſiit & venit vir, qui habebat pallium totum tectum hiacinthyno, & tamen poſuit in eo hiacynthinum, & erat totum implexum: Dixit Rab: Conveniens eſt pallium, at non conveniens eſt hiacynthinum: Raba bar bar Channa dixit: Conveniens eſt pallium, & eſt conveniens hiacynthinum: In quo conſiſtit controverſia? Raba bar bar Channa

רבה בר בר חנה סבר כתב גדיל וכתב
פתיל או גדיל או פתיל ורב סבר לעולם
פתיל בעינן וההוא גדילים למניינא הוא
ראתא גדיל שנים גדילים ארבעה עשה
גדיל ופותליהו מתוכו אמר שמואל משמיה
דלוי חוטי צמר פוטרין בשל פשתן איבעיא
להו של פשתן מהו שיפטרו בשל צמר
צמר בשל פשתים הוא דפטור דכיון
דתכלת פטרה לבן נמי פטר אבל פשתים
בצמר לא או דילמא כיון דכתב לא
תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו גדילים
תעשה לך לא שנא צמר בפשתים ולא
שנא פשתים בצמר תא שמע דאמר
רחבה אמר רב יהודה חוטי צמר פוטרין
בשל פשתן ושל פשתן פוטרים בשל צמר
חוטי צמר ופשתים פוטרין בכל מקום
ואפילו בשיראין ופליגא דרב נחמן דאמר
רב נחמן השיראין פטורין מן הציצית
איתיביה רבא לרב נחמן השיראין והכלך
והסרקין כולן חייבין בציצית מדרבנן אי
הכי אימא סיפא כולן צמר ופשתים
פוטרין בהן אי אמרת בשלמא דאורייתא
היינו דמישתרו בהו כלאים אלא אי אמרת
דרבנן היכי משתרי בהו כלאים אימא או
צמר או פשתים הכי נמי מסתברא דקתני
סיפא הן במינן פוטרין שלא במינן אין
פוטרין אי אמרת בשלמא דרבנן היינו
דמיפטרו במינן אלא אי אמרת דאורייתא
צמר ופשתים הוא דפטר אי משום הא
לא איריא כדרבא דרבא רמי כתב
הכנף מין כנף וכתב צמר ופשתים הא
כיצד צמר ופשתים פוטרין בין במינן בין
שלא במינן שאר מינין במינן פוטרין שלא
במינן אין פוטרין ורב נחמן כדתנא דבי
רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל
ונאמרו בגדים בתורה סתם ופרט לך הכתב
באחד מהן צמר ופשתים אף כל צמר
ופשתים אמר אביי והאי תנא דבי רבי
ישמעאל מפקא מאידך תנא דבי רבי ישמעאל
דתנא דבי רבי ישמעאל בגד אין לי אלא
בגד צמר מנין לרבות צמר גמלים וצמר
ארנבים ונוצה של עיזים והכלך והסירקין

na putat: Scriptum est: *Fimbrias*; pariterque scriptum est: *Filum*. Aut fimbria, aut filum, & Raba putat: Semper filum requiritur: Et scriptum est: *Fimbrias*: Ut numerarentur גדיל duo, גדילים quatuor; fac fimbriam ejus fila ex ea. Dicit Samuel nomine Levi: Funiculi lanæ permittunt lineos: Quæsitum est: Num linei permittunt laneos? Lanei lineos permittunt; quoniam hiacynthinum permittit, album quoque permittet, at non linum permittit lanam: Aut fortasse quoniam scriptum est: *Non indues misturam lanæ & lini simul: Fimbrias facies tibi*. Non variat lana in lino, neque variat linum in lana. Veni & audi: Dicit Rahaba, dicit R. Jehuda: Funiculi lanei permittunt lineos, & funiculi linei permittunt laneos; funiculi lanei, & linei ubique permittunt, vel in residuis: At dissentit R. Nachman: Etenim dicit R. Nachman: Residua sunt libera a fimbriis: Objecit Raba τῷ Rabi Nachman: Residua, & involucrum bombycis, & sericum tenentur fimbriis ex mente Rabina; si ita est, dicam finem propositionis: Num lana & linum permittunt? Si dicas; Concedatur quod sit ex lege: Hoc est, quod in iis permittantur heterogenea; At si dicas ex verbis sapientum, quomodo in iis permittentur heterogenea? Dicam: Aut lana, aut linum: Hic quoque probabiliter docet finem propositionis: Illa quæ sunt in sua specie, permittunt, si non sint in sua specie, non permittunt: Si dicas: Concedatur ex verbis sapientum, quod permittunt in sua specie: At si dicas, quod sit ex lege; lana & linum est, quod permittit: Si propter hoc non docet juxta mentem Raba; etenim Raba objicit. Scriptum est: *Laciniæ*: species laciniæ. Et scriptum est: *Lanæ & lini*: Quomodo? Lana & linum permittunt, tam in sua specie, quam præter suam speciem; reliquæ species in sua specie permittunt, præter suam speciem non permittunt: Et R. Nachman juxta traditionem scholæ R. Ismaelis; Etenim docet schola Rabi Ismaelis: Quoniam memorantur vestes simpliciter in lege; & definit tibi textus in aliqua ex illis lanam & linum; ita pariter omnis lana, & linum: Dicit Abaje: Hæc traditio scholæ R. Ismaelis eruitur ex alia traditione scholæ R. Ismaelis; Etenim docet schola Rabi Ismaelis: *Vestis*. Non probo nisi de veste lanea: Unde probatur ad includendum lanam camelorum, & lanam leporum, & pilos caprarum, & involucrum bombycis, & se-

והשיראין מנין תלמוד לומר או בגד. תנו
רבנן סדין בציצית בית שמאי פוטרין ובית
הילל מחייבין והלכה כדברי בית הילל
אמר רבי אליעזר בר רבי צדוק והלא כל
המטיל תכלת בירושלם אינו אלא מן
המתמיהין אמר רבי אם כן למה אסרוה
לפי שאין בקיאין אמר ליה רבא בר רב
חנא לרבא ולדמו בי עשרה ונפקו לשוקא
ומפרסמא למילתא כל שכן דמתמהו עילוין
ולידרשה בפירקה גזירה משום קלא אילן
ולא יהא אלא לבן כיון דאיפשר במינן לא
כדריש לקיש דאמר ריש לקיש כל מקום
שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה
יכול לקיים את שניהם מוטב ואם לאו יבוא
עשה וידחה את לא תעשה וליבדקוה אלא
גזירה משום טעימה וליכתבא אדיסקי
אדיסקי ליקום וליסמוך אמר רבא השתא
חמץ בפסח ויום הכיפורים דכרת סמכינן
אדיסקי הכא דעשה בעלמא לא כל שכן
אלא אמר רבא הא מילתא אמרי ואיתמר
במערבא משום דרבי זירא כוותיה שמא
יקרע סדינו בתוך שלש ויתפרנו והתורה
אמרה תעשה ולא מן העשוי שרא רבי
זירא לסדיניה רבי זירא אמר גזירה נמי
משום כסות לילה ואמר רבא הא מילתא
אמרי ואיתמר במערבא משמיה דרבי זירא
כוותיה היא של בגד וכנפיה של עור
חייבת היא של עור וכנפיה של בגד פטורה
מאי טעמא עיקר בגד בענן רב אחאי
אזיל בתר כנף אמר רבא אמר רב סתורא
אמר רב הונא הטיל לבעלת שלש והשלימה
לארבה פסילה תעשה ולא מן העשוי
מיתיבי חסידים הראשונים כיון שארגו בה
שלשה היו מטילין לה תכלת אימא כיון
שפצעו בה שלשה היו מטילין לה תכלת
ומי אמרינן תעשה ולא מן העשוי איני
והאמר רבי זירא הטיל למוטלת כשירה
אמר רבא השתא בבל תוסיף קאי מעשה
לא הוי מתקיף לה רב פפא ממאי דנברא

fericum, & reliquias, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Aut vestis*: Tradiderunt sapientes: Sindonem in fimbria schola Schammai liberat, & schola Hillel obligat, & constitutio est juxta verba scholæ Hillel. Dicit R. Eliezer bar R. Zadok: Atqui omne operimentum hiacynthinum in Hierusalem non erat nisi ex iis; qui mirarentur. Dicit Rabi; si ita erat, cur erat interdictum? Quia non erant experti. Respondit Raba bar R. Chama ליה Raba: Quando sint decem, & eant in forum, & publicetur res, multo magis mirabuntur; & poterit exponi in concione decretum est propter colorem cæruleum. Et non erat illi nisi album, postquam non est possibile in sua specie, non est juxta mentem Risch Lakisch; Etenim dicit Risch Lakisch; Ubicunque tu deprehendis præceptum affirmativum, & præceptum negativum, si potes ambo observare, bene erit; Si minus, veniat præceptum affirmativum, & pellatur negativum: Et poterit explorari; nisi quod decretum sit propter hanc rationem: scribendæ erunt literæ citatoriæ ad confirmandum, & corroborandum. Dicit Raba: Jam vero Fermentatum in Paschate, & dies expiationum est in pœna excidii: Confidimus in literis citatoriis, hic quando fiat vulgo, nonne multo magis? At dicit Raba: Hoc dixerunt, & dictum est in occidente nomine R. Zira juxta ejus mentem, ne laceret sindonem intra tres digitos, & consuat: Et lex dicit: *Facies*; non autem ex facto: Permittit R. Zira sindonem suam: R. Zira dicit: Statutum est etiam propter operimentum nocturnum; Et dicit Raba; Hoc dixerunt; & dictum est in occidente nomine R. Zira juxta ejus mentem: Si illud sit ex panno, & ejus alæ ex pelle, tenetur; Si illud sit ex pelle, & ejus alæ ex panno, absolvitur: Qua de causa? Essentiale vestis requiritur. Rabi Achai incedit post alam. Dicit Raba, dicit R. Satura, dicit R. Huna: Si operimentum habuerit tres alas, & perficiat ad quatuor, est illegitimum: Dictum est: *Facies*: Non autem ex facto. Objectio: viri pii priores postquam texerant tres digitos, operiebant hiacynthino: Dicam: Postquam scidissent in illo tres, operiebant hiacynthino: Et quid dicemus? *Facies*: at non ex facto. Itane? At dicit Rabi Zira: Si quatuor fimbriis alias quatuor addat, est legitimum. Dicit Raba: Jam vero interdictum *ne addas*; quando subsistit factum non erit: Objecit R. Papa: Unde

לאוסופי קא מיכוין דילמא לבטולי קא
מיכוין ובל תוסיף ליכא מעשה איכא אמר
רבי זירא אמר רב מתנא אמר שמואל
תכלת אין בה משום כלאים ואפילו בטלית
פטורה מאי טלית פטור אילמא דלית בה
שיעורא והתניא טלית שהקטן מתכסה בו
ראשו ורובו והגדול יוצא בה דרך עראי
חייבת בציצית אין הקטן מתכסה בו ראשו
ורובו אף על פי שהגדול יוצא בה עראי
פטורה וכן לענין כלאים והוינן בה מאי
וכן לענין איסורא דכלאים והא אנן תנן
אין עראי בכלאים ואמר רב נחמן בר
יצחק וכן לענין סדין בציצית אלא מאי
פטורה הטיל למוטלת והא אמרה רבי
זירא חדא זימנה חדא מבלל דחבירתה
איתמר תנו רבנן טלית כפולה חייבת
בציצית ורבי שמעון פוטר ושוין שאם כפלה
ותפרה שחייבת תפר פשיטא לא צריכא
דנקטא בסיכי רבה בר הונא איקלע לבי
רבא בר רב נחמן חזייה דהוה מיכסי
טלית כפולה ורמי ליה חוטי עילוי כפילה
איפשיטא ואתא חוטא וקם להדי רישיה
אמר ליה לאו היינו כנף דכתב רחמנא
באוריתא אתא שדייה איכסי נלימא
אחריתי אמר ליה מי סברת חובת גברא
הוא חובת טלית הוא זיל רמי לה ליטא
מסייע ליה חסידים הראשונים כיון שארגו
בה שלש היו מטילין בה תכלת שאני
חסידים דמחמרי אנפשייהו ופלינא
דמלאכא אשכחיה לרב קטינא דמיכסי
סדינא אמר ליה קטינא קטינא סדינא
בקייטא וסרבלא בסיתוא ציצית של
תכלת מה תהא עליה אמר ליה ענשיתו
אעשה אמר ליה בזמן דאיכא ריתחא
ענשינן אי אמרת בשלמא חובת גברא
הוא היינו דמחייב דלא קא רמי אלא
אי אמר חובת טלית הוא הא לא
מיחייבא אלא מאי חובת גברא הוא נהי
דחייבין רחמנא כי מיכסי טלית דברת
חיובא כי מיכסי טלית דלאו בת חיובא
היא מי חייביה רחמנא אלא הכי קאמר

de probatur, quod vir intentionem habeat addendi? Fortasse abolendi intentionem habebit: Quando præceptum: *Ne addas*: non sit, factum erit. Dicit R. Zira, dicit Rabi Mitena, dicit Samuel: In hiacynthino non est interdictum heterogeneorum, vel in pallio permisso: Quid pallium permissum? Num est dicendum, quod in illo non sit mensura? Atqui extat traditio: Pallium, quo puer tegat caput, & majorem sui partem, & majorennis si cum eo accidentaliter egrediatur in viam tenetur fimbriis; si puer eo non tegat caput & majorem sui partem, vel si cum eo majorennis accidentaliter in viam egrediatur, absolvitur: Et similiter respectu heterogeneorum. At objicimus: Quid est similiter respectu heterogeneorum? Si dicatur; & similiter respectu interdicti heterogeneorum: Atqui legimus: Non est accidentale in heterogeneis: Et dicit R. Nachman bar Isaach: Et similiter respectu sindonis fimbriatæ; & cur permittitur, si quatuor fimbriis alias quatuor addat? Atqui dicit R. Zira: Una vice, una; consequitur, quod sit altera: Et dictum est: Tradiderunt sapientes: Pallium duplicatum tenetur fimbria: Et R. Simeon absolvit: Et conveniunt, si fuerit duplicatum, & consuatum, quod teneatur; Si consuatur, manifestum est, non est necesse, ut molestia afficiatur pro futura lata. Raba bar Huna adveniens domum Raba bar R. Nachman, vidit, quod se tegeret pallio duplicato, & quod injiceret fila super duplicationem; Expandit; & procedens filum stetit prope ejus caput: Dixit illi: Hæc non erit lacinia, de qua scribit textus in lege: Projice, & tege te alio pallio. Respondit: Num putas, quod sit debitum viri? Debitum pallii est: Vade & projice illud in mare: Num dicendum, quod illi faveat, quod dictum est? Viri pii priores, postquam texerant tres alas, tegebant hiacynthino: Diversum est in viris piis, qui aggravarunt animas suas: Et dissensio est de Angelo: Etenim Angelus deprehendit Katina sindone amictum: Dixit illi: Katina Katina sindon in æstate, & pallium in hyeme: Fimbria hiacynthini quid erit? Dixit illi: Mulctas propter præceptum affirmativum: Respondit: Tempore fervoris punimus: Si dicas: Concedatur, quod sit debitum viri, hac de causa obligat quia non injicit: At si dicas debitum pallii, ecce non obligat: At quid erit debitum viri? Conveniens est, ut obliget textus, quia induit pallium debitum; si induat pallium,

ליה טצרקי למיפטר נפשך מציצית אמר
רב טובי בר קיסנא אמר שמואל כלי קופסא
חייבין בציצית ומודה שמואל בזקן שעשאה
לתכריכין שפטרה מאי טעמא אשר תכסה
בה אמר רחמנא האי לאו לאיכסויי
עבידה בההיא שעתא ודאי רמינן ליה
משום לועג לרש חרף עושהו אמר רחבא
אמר רבי יהודה טלית שנקרעה חוץ לשלש
יתפור תוך שלש לא יתפור תניא נמי
הכי טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך
שלש רבי מאיר אומר לא יתפור וחכמים
אומרים יתפור ושוין שלא יביא אפילו
אמה על אמה ממקום אחר ובה תכלת
ותולה בה ושוין שמביא תכלת ממקום
אחר ותולה בה ובלבד שלא תהא מופסקת
שמעת מינה מתירין מבגד לבגד דילמא
דאיבלא תנו רבנן טלית שכולה תכלת
כל מיני צבעונין פוטרין בה חוץ מקלא
אילן מיתיבי טלית אין פוטר בה אלא מינה
טלית שכולה תכלת מביא תכלת ותולה
בה וקלא אילן לא יביא ואם הביא
כשר אמר רב נחמן בר יצחק לא קשיא
כאן בטלית בת ארבעה חוטין כאן בטלית
בת שמונה חוטין שמעת מינה מתירין
מבגד לבגד דילמא דאי עבד איתמר רב
אמר אין מתירין מבגד לבגד ושמואל אמר
מתירין מבגד לבגד רב אמר אין מדליקין מנר
לנר ושמואל אמר מדליקין מנר לנר רב
אמר אין הלכה כרבי שמעון בגרירה
ושמואל אמר הלכה כרבי שמעון בגרירה
אמר אביי כל מילי דמר עביד כרב לבר
מהני תלת דעביד כשמואל מתירין מבגד
לבגד ומדליקין מנר לנר והלכה כרבי
שמעון בגרירה דתניא רבי שמעון אומר
גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא
יתכוין לעשות חריץ רב יהודה מסר ליה
לקצרא רב חנינא עביד לה סיסא רבינא

lium, quod non sit ex debito, cur obligabit textus? At sic dicit: Postquam vis justificari, ut liberes animam tuam a fimbria. Dicit R. Tobia bar Kisena, dicit Samuel. Tegumenta quæ sunt in scrinio tenentur fimbria: Et consentit Samuel de sene, si fecerit ad involucra funebria, quod sit liberum. Qua de causa? Quia dictum est: *Quo tegeris*: Dicit textus; Si non ad tegendum factum sit eo tempore: Si enim rejicimus: *Qui despicit pauperem exprobrat factori ejus*. Dicit Rachaba, dicit R. Jehuda: Si pallium laceratum fuerit extra tres digitos, resarcietur, si intra tres digitos, non resarcietur: Traditio: Hic quoque: Pallium si laceratum fuerit extra tres, resarcietur, si intra tres, R. Meir dicit, non resarcietur; & sapientes dicunt; resarcietur: Et conveniunt, quod possit adducere vel cubitum circumquaque ex alio loco, & illi appendere hiacynthinum: Et conveniunt, quod possit adducere hiacynthinum ex alio loco, & appendere, dummodo ne abscindatur; Hinc eruitur: Permittitur veste ad vestem; fortasse quando sit vetustate detrita. Tradiderunt sapientes: In pallio, quod totum sit hiacynthinum, omnes species coloratæ permittuntur, excepto cæruleo. Objectio: Pallium non liberat nisi ejus species: Si pallium totum fuerit hiacynthinum, adducet hiacynthinum & illi appendet: At cæruleum non adducet, at si adduxerit, erit legitimum. Dicit R. Nachman bar Isaach: Non est oppositio: Hic agitur de pallio quatuor funiculorum, & ibi de pallio octo funiculorum: Hinc eruitur: Permittitur a veste ad vestem. Fortasse hoc faciet: Dictum est: Rab dicit: Non permittitur a veste ad vestem; & Samuel dicit: Permittitur a veste ad vestem. Rab dicit: Non accendunt a lucerna ad lucernam; & Samuel dicit: Accendunt lucerna ad lucernam. Rab dicit: Non est constitutio juxta mentem R. Simeonis, in tractione: Et Samuel dicit: Constitutio est juxta mentem R. Simeonis in tractione. Dicit Abaje: Omnia, Mor facit juxta mentem Rab exceptis his tribus, quæ facit juxta mentem Samuelis. Permittitur a veste ad vestem, & accendunt a lucerna ad lucernam; & constitutio est juxta mentem R. Simeonis in tractione: Etenim extat traditio: Rabi Simeon dicit: Potest homo trahere lectum, sedem, & sellam, dummodo non intendat facere foveam. R. Jehuda tradebat fulloni: Rabi Chanina faciebat illi glomos filorum, Rabina assuebat acum. Tradiderunt sa-

חייט להו מוחט תנו רבנן כמה חוטין הוא
נותן בית שמאי אומרים ארבעה ובית
הלל אומרים שלשה וכמה תהא משולשת
בית שמאי אומרים ארבע ובית הלל
אומרים שלש ושלש שבית הלל אומרים
אחות מארבע בטפח של כל אדם אמר רב
פפא טפח באורייתא ארבעה בגודל שית
בקטנה חמש בתילתא אמר רב הונא
ארבעה בתוך ארבע ומשולשת ארבע ורב
יהודה אמר שלשה בתוך שלשה משולשת
שלש אמר רב פפא הילכתא ארבע בתוך
שלש משולשת ארבע למימרא דאית להו
שיעורא ורמינהי ציצית אין ציצות אלא
יוצא ואין ציצית אלא משהו וכבר עלו
זקני בית שמאי וזקני בית הלל לעליית
יוחנן בן בתירא ואמרו ציצית אין לה
שיעור ביוצא בו לולב אין בו שיעור מאי
לאו אין לה שיעור כלל לא אין לה שיעור
למעלה אבל יש לה שיעור למטה דאי לא
תימא הכי ביוצא בו לולב אין לו שיעור
הכי נמי דאין לו שיעור בלל והתנן לולב
שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו כשר
אלא אין לו שיעור למעלה אבל יש לו
שיעור למטה הכי נמי אין לו שיעור למעלה
אבל יש לו שיעור למטה תנו רבנן ציצית
אין צוצית אלא ענף ובן הוא אומר ויקחני
בציצית ראשי ואמר אביי וצריך לפרודה
כי צוציתא דארמא תנו רבנן הטיל על
הקרן או על הגדיל כשירה רבי אליעזר בן
יעקב אומר פוסל בשתיהן כמאן אזלא הא
דאמר רב גדל אמר רב ציצית צריכה
שתהא נוטפות על הקרן שנאמר על כנפי
בגדיהם כמאן כרבי אליעזר בן יעקב
אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן וצריך
שירחיק מלא קשר גודל ואיצטריך דרב פפא
ואיצטריך דרבי יעקב דאי מדרב פפא הוה
אמינא תוך שלש דלא לירחיק טפי וכמה
דמקרב מעלי איצטריך דרבי יעקב ואי
מדרבי יעקב הוה אמינא מלא קשר גודל
דלא ליקרב טפי וכמה דרחיק מעלי צריכא

pientes : Quot funiculos dabit ? Schola
Schammai dicit : quatuor ; & schola
Hillel dicit : tres : Et quantum tripli-
cabit ? Schola Schammai dicit : quatuor :
Et schola Hillel dicit : tres , & tres ;
Etenim schola Hillel dicit : Unum ex
quatuor in palmo cujusque hominis :
Dicit R. Papa : In palmo legis , qua-
tuor in magno , sex in parvo , quin-
que in tertia parte digiti : Dicit R. Hu-
na : quatuor intra quatuor , & triplica-
bit quatuor ; & R. Jehuda dicit : tres
intra tres , & triplicabit tres : Dicit R.
Papa : Constitutio est : Quatuor intra
tres triplicabit quatuor : Hinc consequi-
tur , quod sit illi mensura : At obji-
ciunt : Fimbria non est fimbria , nisi
quod promineat ; neque est fimbria
nisi quantuluncunque : Et jam adscen-
derunt seniores scholæ Schammai , &
seniores scholæ Hillel in cœnaculum
Jochanan ben Bethera , & dixerunt :
Fimbriæ non est mensura ; sicut pal-
mæ non est mensura : Itane est intelli-
gendum , quod illi nullo modo sit men-
sura ? Non est illi mensura ad superio-
rem partem , at ad inferiorem est illi
mensura : Si non ita dicas ; Sicut pal-
mæ non est mensura , hic quoque nul-
lo modo est mensura : Atqui legi-
mus : Si palma habebit tres palmos ,
ut possit motitari , erit legitima ; si non
habet mensuram ad superiorem partem ,
at in inferiori habet mensuram . Hic
quoque non habet mensuram ad supe-
riorem partem , & ad inferiorem habet
mensuram : Tradiderunt sapientes: *Fim-
briam*: Non est fimbria nisi ramus : Et
sic dictum est : *Et apprehendit me in
cincinno capitis mei* . Et dicit Abaje ;
Et oportet separare , sicut cincinnus Ara-
mæi : Tradiderunt sapientes : Si operiat
super angulo , aut super implexo , erit
legitimum : R. Eliéser ben Jacob dicit
reprobat in ambobus : Cujusnam hæc sen-
tentia est ? Ecce dicit R. Ghedal ; dicit Rab :
Fimbria necesse est ut appendantur su-
per angulum : Dictum est enim : *Super
laciniis vestium suarum* : Hoc ex cujus
sententia ? Juxta mentem R. Eliéser ben
Jacob : Etenim dicit R. Jacob , dicit R.
Jochanan : Et necesse est ut removeat
plenitudinem ligaminis pollicis : Et ne-
cesse est juxta mentem R. Papa , &
necesse est juxta mentem R. Jacob ; Si
ex mente R. Papa , ego dicerem intra
tres , ne multum removeat ; & quanto ma-
gis admovebit , erit præstantias : necesse
est ex mente R. Jacob ; Et si ex men-
te R. Jacob , ego dicerem , plenitudi-
nem ligaminis pollicis , ne multum ad-
moveat ; & quanto magis removebit ,
erit

רבינא ורב סמא הוו יתביה קמיה דרב
אשי חזייה רב סמא לקרניה דגלימיה
דרבינא דסתר ובצר כמלא קשר גודל אמר
ליה לא סבר לה מר להא דרבי יעקב אמר
ליה בשעת עשייה איתמר איכסיף אמר
ליה רב אשי לא תתקיף לך חד מיניהו
כתרי מינן רב אחא בר יעקב רמי ארבע
עייף להו מיעף ומעייל להו בגלימא ואביק
להו מיבק קסבר בעינן תמניא בגלימא
כי היכי דבעינן במקום פתיל רב ירמיה
מדפתי רמי תמניא דאינהו שיתסר ולא
אביק להו מר בריה דרבינא עביד כדידן
רב נחמן אשכחיה לרב אדא בר אהבה
רמי חוטי וקא מברך לעשות ציצית אמר
ליה מאי ציצית שמענא הכי אמר רב
ציצית אין צריכא ברכה כי נח נפשיה
דרב הונא על רב חסדא למירמא דרב
אדרב ומי אמר רב ציצית אין צריך ברכה
והא אמר רב יהודה אמר רב מנין לציצית
בנכרי שהוא פסולה שנאמר דבר ל ישרא
ועשו להם ציצית בני ישראל יעשו ולא
הנכרי יעשו והא מאי רמיה אמר רב יוסף
קסבר רב חסדא כל מצוה שכשירה בנכרי
בישרא אין צריך לברך כל מצוה שפסולה
בנכרי בישראל צריך לברך וכללא הוא
והרי מילה דכשירה בנכרי דתניא עיר
שאין בה רופא ישראל ויש בה רופא
ארמאי ורופא כותי ימול ארמאי ואל
ימול כותי דברי רבי מאיר רבי יהודה
אומר כותי ולא ארמאי ובישראל צריך
לברך דאמר מר המל אומר ברוך אשר
קדשנו במצוותיו וצונו על המילה מידי הוא
טעמא אלא לרב רב מיפסיל פסיל דאיתמר
מנין למילה בנכרי שפסולה דרי בר פפא
משמיה דרב אמר ואתה את בריתי
תשמור רבי יוחנן אמר המול ימול המל
ימול סוכה מסייע ליה תפילין הוי תיובתיה
הרי סוכה דכשירה בנכרי דתניא סוכת

erit præstantias: necesse est: Rabina & R. Sama assiderunt coram R. Asse, vidit R. Sama in angulis pallii Rabina, quod abscinderet & præcideret juxta plenitudinem ligaminis pollicis. Dixit illis: Non putat Mor juxta sententiam R. Jacob. Respondit: De tempore operis dictum est: Et puduit. Dixit illi R. Asse: Ne irascaris. Unus ex iis est sicut duo ex nobis. R. Acha bar Jacob statuebat quatuor, & duplicando duplicabat, & introducebat in pallium; & connectendo connectebat, putans necessaria esse octo in pallio; quia sic necessaria sunt in loco fili. Rabi Hieremias ex Dephati ponebat octo quæ erant octodecim, at non connectebat. Mor bar Rabina sentit juxta nostram sententiam. R. Nachman deprehendit R. Ada bar Aba quod ponens funiculos, benediceret: Facere fimbrias. Dixit illi. Quænam est constitutio de fimbriis? Dicit Rab: Fimbriæ non requirunt benedictionem: Sic quiescat anima R. Huna, adscendit R. Chasda ad objicendum Rab contra Rab. Et quid dicit Rab? Fimbriæ non requirunt benedictionem. Atqui dicit R. Jehuda, dicit Rab: Unde probatur quod fimbriæ per alienigenam sint illegitimæ? Ex eo quod dictum est: *Loquere ad filios Israel; ut faciant sibi fimbrias*: Filii Israel facient, at alienigenæ non facient: Quænam objectio est? Dicit R. Joseph; putat R. Chasda; In omni præcepto, quod legitimum est per alienigenam, non est necesse, ut Israelita benedicat; & in omni præcepto, quod per alienigenam est illegitimum, debet Israelita benedicere: Et regula generalis est: Atqui circumcisio legitima est per alienigenam: Etenim extat traditio: Si in civitate non sit medicus Israelita, & sit medicus Aramæus, & medicus Cuthæus, circumcidet Aramæus, & non circumcidet Cuthæus: Verba R. Meir: R. Jehuda dicit: Cuthæus, at non Aramæus, & necesse est ut Israelita benedicat: Etenim dicit Mor: Circumcidens dicet: Benedictus, qui sanctificavit nos præceptis suis, & præcepit nobis circumcisionem: Dicerem hanc esse rationem: At juxta mentem Rab: Et facit illegitimam, sicut dictum est; unde probatur, quod circumcisio per alienigenam sit illegitima? Darci bar Papa nomine Rab dicit: *Et tu pactum meum custodies*. Rabi Jochanan dicit: *Circumcidendo circumcidetur: Circumcidendo circumcidetur*. Tabernaculum illi favet; In Thephilin est objectio: Ecce tabernaculum per alienigenam est legitimum. Etenim extat traditio: Taber-

נכרים סוכת נשים סוכת בהמה סוכרת
כותיים סוכה מכל מקום כשירה ובלבד
שתהא מסוככת כהילכתה ובישראל אין
צריך לברך דתניא העושה סוכה לעצמו
אומר ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם
שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה בא
לישב בה אומר ברוך אתה יהוה אלהינו
מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו
לישב בסוכה ואלו לעשות סוכה לא מברך
תפילין תיובתיה והרי תפילין דפסולות
בנכרי דתני רב חיננא בריה דרבא מפשרניא
ספר תורה תפילין ומזוזות שכתבן צדוקי
כותי נכרי עבד אשה וקטן מומר פסולין
שנאמר וקשרתם וכתבתם כל שישנו
בקשירה ישנו בכתיבה כל שאינו בקשירה
אינו בכתיבה ובישראל אין צריך לברך
דשלח רב חייא בריה דרב הונא משמיה
דרבי יוחנן על תפילין של יד אומר ברוך
אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין
על תפילין של ראש אומר ברוך אשר
קדשנו במצותיו וצונו במצות תפילין ואלו
לעשות תפילין לא מברך אלא לאו היינו
טעמא כל מצוה דעשייתה גמר מצוה
כגון מילה אף על גב דכשירה בנכרי
בישראל צריך לברך וכל מצוה דעשייתה
לאו גמר מצוה כגון תפילין אף על גב
דפסולות בנכרי בישראל אינו צריך לברך
ובציצית בהא קמיפלגי מר סבר חובת
טלית הוא ומר סבר חובת גברא הוא
אמר ליה רב מרדכי לרב אשי אתון הכי
מתניתו אנן הכי מתניה לה אמר רב
יהודה אמר רב מנין לציצית בנכרי
שכשירה שנאמר דבר אל בני ישראל ועשו
להם ציצית יעשו להם אחרים אמר רב
יהודה אמר רב עשאן מן הקוצים ומן
הניטין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין
כשירה כי אמרת קמיה דשמואל אמר אף

bernaculum alienigenarum, tabernaculum mulierum, tabernaculum animalis, tabernaculum Cuthæorum, tabernaculum ex omni loco est legitimum, dummodo factum sit tabernaculum juxta constitutionem, & non necesse est ut Israelita benedicat: Etenim extat traditio: Si sibimet faciat tabernaculum, dicet: Benedictus tu Domine Deus noster, rex mundi, qui fecit vivere nos, & conservavit nos, & fecit nos pervenire usque ad tempus istud. Quando venit ad habitandum in illo, dicet. Benedictus tu Domine Deus noster, rex mundi, qui sanctificavit nos præceptis suis, & præcepit nobis ut habitaremus in tabernaculo: Et si non faciat tabernaculum, non benedicet: In Thephilin est objectio: Et ecce Thephilin sunt illegitimi per alienigenam: Etenim docet R. Chinna bar Raba: Ex interpretatione libri legis, si Thephilin, & Mesusot scribant Sadducæi, Cuthæi, alienigenæ, servus, mulier, & puer, & spurius, sunt illegitimi: Dictum est enim: *Et ligabitis, & scribetis*. Quod legitur de alligatione, legitur quoque de scriptione, & quod non legitur de alligatione, non legitur de scriptione; & non est est necesse ut Israelita benedicat: Quando misit R. Chijah bar R. Huna nomine R. Jochanan: In Thephilin manus dicet: Benedictus, qui sanctificavit nos præceptis suis, & præcepit nobis induere Thephilin: In Thephilin capitis dicet: Benedictus qui sanctificavit nos præceptis suis, & præcepit nobis præceptum Thephilin: Et si non faciat Thephilin, non benedicet: At hæc ipsa non est ratio; Omne præceptum, cujus operatio perficiat præceptum: e. g. circumcisio vel si sit legitima per alienigenam, necesse est ut Israelita benedicat; & omne præceptum, cujus operatio non perficiat præceptum; e. g. Thephilin, licet sint illegitimi per alienigenam, non est necesse ut Israelita benedicat: Et in fimbriis est controversia: Mor putat debitum pallii, & Mor putat debitum viri. Dixit R. Mardochai τῷ Rabi Asse: Vos ita explicatis, & nos ita explicamus. Dicit R. Jehuda, dicit Rab: Unde probatur quod fimbriæ per alienigenam sint legitimæ? Ex eo quod dictum est: *Loquere ad filios Israel; ut faciant sibi fimbrias*. Dicit Rabi Jehuda, dicit Rab: Faciant sibi alii. Dicit Rabi Jehuda, dicit Rab. Si faciat ex pilis, ex filis, atque ex partibus dissectis, erit illegitima; ex glomis filorum, erit legitima: Dixisti coram Samuele, qui dixit: Vel ex glomis

מן הסיסין פסולה בעינן טוייה לשמה כתנאי
ציפן זהב או שטלה עליהן עור בהמה
טמאה פסולות עור בהמה טהורה כשירות
ואף על פי שלא עיבדן לשמן רבן שמעון
בן גמליאל אומר אף עור בהמה טהורה
פסולות עד שיעבדן לשמן אמר ליה אביי
לרב שמואל בר רב יהודה הא תכילתא היכי
צביעתו לה אמר ליה מייתינן דם חלזון
וסמנין ורמינן להו ביורה ושקלינן פורתא
בבעתא וטעמינן להו באודרא ושדינן ליה
לההוא ביעתא וקלינן ליה לאודרא שמע
מינה תלת שמע מינה טעימה פסולה ושמע
מינה דבעינן צביעה לשמה ושמע מינה
דבעינן צביעה לשמה ושמע מינה טעמה
פסולה היינו טעימה פסולה היינו צביעה
לשמה אמר רב אשי מה טעם קאמר מה
טעם טעימה פסולה משום דבעינן צביעה
לשמה כתנאי טעמה פסלה משום שנאמר
כליל תכלת דברי רבי חנינא בן גמליאל
רבי יוחנן בן דהבאי אומר אפילו מראה
שני שבה כשר משום שנאמר ושני תולעת
תנו רבנן תכלת אין לה בדיקה ואין נקחית
אלא מן המומחה תפילין ומזוזות יש להן
בדיקה וניקחין מכל אדם ותכלת אין לה
בדיקה והא רב יצחק בריה דרב יהודה
בריק ליה. סימן כג״שם טייתי מגביא גילא
ומיא דשבלילתא ומימי רגלים בן ארבעים
יום ותרי לה בגווייהו מאורתא ועד לצפרא
איפרד חזיתיה פסולה לא איפרד חזיתיה
כשירה ורב אדא קמיה דרבא משמיה
דרב עוירא אמר מייתי חמירא ארכסא
דשערי ואפי לה בגוויה אישתנאי למעליותא
כשירה לגריעותא פסולה וסימניך שינוי
שקר שינוי אמת ומאי אין לה בדיקה נמי
דקאמר אטעימא מר ממשכי אייתי תכלתא
בשני רב אחאי בדקוה כדרב יצחק בריה
דרב יהודה ואיפרד חזיתיה כדרב אדא
ואישתנאי למעליותא סבר למיפסלה אמר
להו רב אחאי אלא הא לא תכילתא
היא ולא קלא אילן היא אלא שמע
מינה שמועתא אהדדי איתמר היכא
דבדקנא בדרב יצחק בריה דרב יהודה לא

mis filorum erit illegitima, quia oportet nere suo nomine juxta mentem doctorum; Si obducat auro aut tegat super illis pellem animalis immundi, erunt illegitimæ, si pellem animalis mundi, erunt legitimæ, vel si eas non faciat suo nomine. Raban Simeon ben Gamaliel dicit: vel propter pellem animalis mundi erunt illegitimæ, donec eas faciat suo nomine. Dixit Abaje Rabi Samueli bar R. Jehuda; Hoc erat hiacynthinum, quomodo erat ejus tinctura? Respondit: Adducebant sanguinem Chalson, & signabant, & projiciebant in aenum, & sumebant parum in ovo, & gustabant in pluma, & effundebant ipsum ovum, & comburebant plumam: Hinc tria eruuntur; Eruitur, quod ejus gustus sit illegitimus; & eruitur, quod tingendum sit suo nomine; & eruitur, qua de causa sit illegitimum, id est quod ejus gustus sit illegitimus, id est quod tingatur suo nomine: Dicit R. Asse: Qua de causa? Dicit qua de causa ejus gustus sit illegitimus, quia tingendum est suo nomine: Juxta mentem doctorum: Cur sit illegitimum, ratio est, quia dictum est: *Totum ex cæruleo*. Verba Rabi Chanina ben Gamaliel. R. Jochanan ben Abai dicit: Vel duplex color, qui in illo sit, erit legitimus, quia dictum est: *Et coccineum*. Tradiderunt sapientes. In hiacynthino non est exploratio, & non accipitur nisi ex probato: In Thephilin, & Mesusoth est exploratio, & accipiunt a quovis homine; & in hiacynthino non est exploratio; Atqui R. Isaach bar R. Jehuda explorabat: Signum כג״שם: Adducet aquas malas, & aquas mistionis, atque ex urina quadraginta dierum, & macerabat in illis a mane usque ad vesperam, si separetur color, erit illegitimum, si non separetur color erit legitimum. Et R. Ada coram Raba nomine R. Ura dicit: Adducatur fermentum crassum hordei; & coquatur in iis, si mutetur in melius, erit legitimum, si in deterius, erit illegitimum; & signum tibi sit: Mutatio mendacii, mutatio veritatis: Et cur non erit illi exploratio? Dicit rationem. Mor ex Mascha adduxit hiacynthinum tempore R. Achai: Explorarunt juxta mentem R. Isaach bar R. Jehuda, & separatus est color juxta mentem R. Ada, & mutatus est in melius; putavit, quod esset illegitimum. Dixit illi R. Achai: Hoc non est hyacinthinum, neque color cæruleus; At hinc eruitur: Lectio hoc modo dicta fuit: Quomodo explorabatur? Juxta mentem R. Isaach bar R. Jehuda

איפרד חזיתא כשירה איפרד חזיתא
ברקינן לה כדרב אדא בחמירא ארסכא
אישתני למעליותא כשירה לגריעותא פסולה
שלחו מתם שמועתא אהדדי איתמר רבי
מני דייק וזבין כחומרי מתניתא אמר ליה
ההוא סבא הכי עבוד קמאי דקמך ואצלח
עיסקייהו תנו רבנן הלוקח טלית מצויינת
מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן
הנכרי מן התגור כשירה מן ההדיוט פסולה
ואף על פי שאמרו אין אדם רשאי למכור
טלית מצויינת לנכרי עד שיתיר ציציותיה
מאי טעמא הכא תרגימו משום זונה רב
יהודה אמר שמא יתלוה עמה בדרך ויהרגני
רבי יהודה רמי תכילתא לפרזומא דאינשי
ביתיה ומברך כל צפרא להתעטף בציצית
מידרמי קסבר מצות עשה שלא הזמן
גרמא הוא אמאי מברך כל צפרא וצפרא
כרבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך
עליהן דברי רבי אי הכי כל שעתה נמי
רב יהודה איניש צניעא הוה ולא שרי
ליה לגלימיה כוליה יומא ומאי שנא
מצפרא כי משני מכסות לילה לכסות יום
תנו רבנן הכל חייבין בציצית כהנים לוים
וישראלים גרים נשים ועבדים רבי שמעון
פוטר בנשים מפני שמצות עשה שהזמן
גרמא היא וכל מצות עשה שהזמן גרמא
נשים פטורות אמר מר הכל חייבין בציצית
כהנים לוים וישראלים פשיטא דאי כהנים
לוים וישראלים פטירי מאן ליחייב כהנים
איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא הואיל
וכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים
יחדיו גדילים תעשה לך מאן דלא אישתרי
כלאים לגביה בלבישה הוא דמיחייב בציצית
הני כהנים הואיל ואישתרי כלאים לגבייהו
לא ליחייבו קא משמע לן נהי דאישתרי
בעידן עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי
רבי שמעון פוטר בנשים מאי טעמא דרבי
שמעון דתניא וראיתם אותו פרט לכסות
לילה אתה אומר פרט לכסות לילה או

da si non separetur color, erit legitimum, si separetur color, erit illegitimum; Si exploretur juxta mentem Rabi Ada in fermento crasso, si mutetur in melius, erit legitimum, si in pejus, erit illegitimum: Miserunt inde pariter lectionem, quæ dicta est: R. Meni explorabat & emebat juxta traditionem graviorem: Dixit ille senex: Sic faciebat, qui fuit ante te, & prosperata est ejus diligentia. Tradiderunt sapientes: Si quis emat pallium fimbriatum ex foro ab Israelita, ecce præsumitur ex alienigena; si ex mercatore, erit legitimum, si ex idiota, erit illegitimum; licet dicant: Nemini licet vendere pallium fimbriatum alienigenæ, nisi prius removeat ejus fimbrias: Qua de causa? Hinc interpretatur propter meretricem. R. Jehuda dicit: Ne cum ea associaretur in via, & occideretur. R. Jehuda injecit fila hiacynthina in amiculum domesticorum suorum, & benedicebat singulo mane, ut se velaret fimbriis, ex mente Rame, qui putat, quod sit præceptum affirmativum, quod tempus non perficit: Cur benedicebat singulo mane juxta mentem Rabi? Etenim extat traditio: Omni tempore quo induit Thephilin, benedicet: Verba Rabi. Si ita est omni momento pariter: R. Jehuda non deponebat, neque dissolvebat a pallio suo toto die: Quid variat a mane? Quia variat a vestimento nocturno ad vestimentum diurnum: Tradiderunt sapientes: Omnes tenentur fimbriis, sacerdotes, Levitæ, atque Israelitæ, proselyti, mulieres, & servi: Rabi Simeon absolvit mulieres, quia est præceptum affirmativum, quod tempus perficit; & ab omni præcepto affirmativo, quod tempus perficit, absolvuntur mulieres: Dicit Mor: Omnes tenentur fimbriis sacerdotes, Levitæ, atque Israelitæ; manifestum est, quod sacerdotes, Levitæ, atque Israelitæ non absolvuntur. Quid ut teneantur sacerdotes? Necesse est: Si putas, dicam; Quoniam scriptum est: *Non indues misturam lanæ, & lini simul. Fimbrias facies tibi*. Cui non permittitur heterogeneum super veste sua, iste tenetur fimbriis, sacerdotes, quibus permittuntur heterogenea super veste sua, non tenebuntur: Nobis significat: Conveniens est, quod permittatur tempore ministerii, extra tempus ministerii non permittitur. R. Simeon absolvit mulieres: Quænam est ratio R. Simeonis? Etenim extat traditio: *Et videbitis eam*. Excludit indumentum nocturnum; Tu dicis: Excludit indumentum nocturnum, aut non ex-

אינו אלא פרט לכסות סומא כשהוא
אומר אשר תכסה בה הרי כסות סומא
אמור הא מה אני מקיים וראיתם אותו
פרט לכסות לילה ומה ראית לרבות כסתו
סומא ולהוציא כסות לילה מרבה אני
כסות שישנה בראייה אצל אחרים ומוציא
אני כסות לילה שאינה בראיוה אצל
אחרים ורבנן האי אשר תכסה בה מאי
עבדי ליה מיבעי להו לכדתניא על ארבע
כנפות כסותך ארבע ולא שלש אתה אומר
ארבע ולא שלש או אינו אלא ארבע ולא
חמש כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי
בעלת חמש אמור ומה אני מקיים על
ארבע ארבע ולא שלש ומה ראית לרבות
בעלת חמש ולהוציא בעלת שלש מרבה
אני בעלת חמש שיש בכלל חמש ארבע
ומוציא אני בעלת שלש שאין בכלל שלש
ארבע ורבי שמעון מאשר נפקא ורבנן
אשר לא משמע להו ורבנן האי וראיתם
אותו מאי עבדי ליה מיבעי להו לכדתניא
וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור
מצוה אחרת התלויה בו ואיזו זו קריית
שמע דתנן מאימתי קורין את שמע בשחרית
משיכיר בין תכלת ללבן ותניא אידך וראיתם
אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה
אחרת הסמוכה לה ואיזו זו מצות כלאים
דכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים
יחדיו גדילים תעשה לך תניא אידך וראיתם
אותו וזכרתם את כל מצות יהוה כיון
שנתחייב אדם במצוה זו נתחייב בכל
מצות כולן ורבי שמעון היא דאמר מצות
עשה שהזמן גרמא היא תניא אידך
וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יהוה
שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן
ותניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם
ראייה מביאה לידי זכירה זכירה מביא לידי
עשייה ורבי שמעון בן יוחי אומר כל הזריז
במצוה זו זוכה ומקבל פני שכינה כתיב
הכא וראיתם אותו וכתיב התם את יהוה

excludit nisi indumentum cœci. Quando vero dicit: *Quo tegeris*: Ecce jam dictum est indumentum cœci: Quomodo ego explicabo: *Et videbitis eam*? Excludit indumentum nocturnum: Quid vidisti ut includeres indumentum cœci, & excluderes indumentum nocturnum? Includam ego indumentum cœci, quod potest videri ab aliis: Et excludam indumentum nocturnum, quod non potest videri ab aliis: Et sapientes: *Quo tegeris* quomodo explicant? Juxta traditionem: *Super quatuor alas operimenti tui*: Quatuor, at non tres: Tu dicis quatuor, & non tres, aut non erunt nisi quatuor, & non quinque. Quando vero dicitur: *Quo tegeris*: Ecce dictum est indumentum quinque alarum: Quomodo ego explicabo: *Super quatuor*? Quatuor, non tres: Quid vidisti, ut includeres vestimentum quinque alarum, & excluderes vestimentum trium alarum? Includam ego vestimentum quinque alarum, quia in quinque comprehenduntur quatuor, & excludam vestimentum trium alarum, quia in tribus non comprehenduntur quatuor: Et Rabi Simeoni: Ex אשר probat; Et sapientes אשר non docent: Et sapientes: *Et videbitis eam*, quomodo explicant? Necesse est juxta traditionem: *Et videbitis eam; & recordabimini*. Adspectus est hoc præceptum, & memoria est alterum præceptum illi adhærens. Et quodnam est? Lectio *Audi*: Etenim legimus: Quando recitant *Audi* mane? Quando distinguitur inter hiacynthinum & album: Atqui est alia traditio: *Et videbitis eam, & recordabimini*: Adspectus est hoc præceptum, & memoria est alterum præceptum illi proximum: Et quodnam est? Heterogenea: Scriptum est enim: *Non indues misturam lanæ & lini simul: Fimbrias facies tibi*: Alia traditio: *Et videbitis, & recordabimini universa præcepta Domini*. Quoniam homo obligatur ad hoc præceptum, obligabitur ad omnia præcepta: Et R. Simeon dicit: Hoc est præceptum, quod tempus perficit: Alia traditio: *Et videbitis eam, & recordabimini omnia præcepta Domini*: Quod hoc præceptum æquivaleat omnibus præceptis: Atqui extat alia traditio: *Et videbitis eam, & recordabimini, & facietis*: Adspectus adducit ad memoriam, & memoria adducit ad factum: Et R. Simeon ben Jochai dicit: Qui diligens est in hoc præcepto, dignus fit, ut accipiat faciem Divinitatis: Hic scriptum est: *Et videbitis eam*. Et ibi scriptum est: *Dominum Deum tuum timebis, &* illi

אלהיך תירא ואותו תעבוד תנו רבנן
חביבין ישראל שסיבבן הקדוש ברוך הוא
במצות תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן
וציצית בבגדיהן ומזוזה לפתחיהן ועליהן
אמר דוד שבע ביום הללתיך על משפטי
צדקך ובשעה שנכנס דוד לבית המרחץ
וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי
שאעמוד ערום בלא מצוה וכיון שנזכר
במילה שבבשרו נתיישבה דעתו לאחר
שיצא אמר ליה שירה שנאמר למנצח על
השמינית מזמור לדוד על מילה שניתנה
בשמיני רבי אליעזר בן יעקב אומר כל
שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרוע
וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו הכל בחזוק
שלא יחטא שנאמר והחוט המשולש לא
במהרה ינתק ואומר חונה מלאך יהוה
סביב ליראיו ויחלצם תניא היה רבי מאיר
אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין
מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע
ורקיע לכסא הכבוד שנאמר ותחת רגליו
כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר
וכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא תניא
היה רבי מאיר אומר גדול עונשו של לבן
יותר מעונשו של תכלת משל למה הדבר
דומה למלך בשר ודם שנאמר לשני עבדיו
לאחד אמר הבא לי חותם של טיט ולאחד
אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם
ולא הביאו איזה מהן עונשו מרובה הוי
אומר זה שאמר הבא לי חותם של טיט
ולא הביא תניא היה רבי מאיר אומר חייב
אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר
ועתה ישראל מה יהוה אלהיך שואל מעמך
רב חייא בריה דרב אויא בשבתא וביומי
טבי טרח וממלי להו באיספרקמי ומגדי
תניא היה רבי מאיר אומר חייב אדם
לברך שלש ברכות בכל יום אלו הן
שעשאני ישראל שלא עשאני אשה שלא
עשני בור רב אחא בר יעקב שמעיה לבריה
דהוה קא מברך שלא עשאני בור אמר
ליה כולי האי נמי אמר ליה ואלא מאי
מברך שלא עשאני עבד היינו אשה עבד

illi servies: Tradiderunt sapientes: Amabiles sunt Israelitæ, quos Deus S. B. circumdedit præceptis: Thephilin in eorum capite, Thephilin in eorum brachiis, & fimbria in eorum vestimentis, & Mesusa in eorum portis; & de iis dixit David: *Septies in die laudem dixi tibi super judicia justitiæ tuæ*. Et quando ingressus est David in balneum, & vidit se nudum, dixit: Væ mihi, quod consisto nudus sine præcepto; & quando recordatus est circumcisionem esse in carne sua acquievit ejus mens; postquam egressus est dixit canticum: Dictum est enim: *Victori pro octava psalmus David* super circumcisione, quæ data est die octavo: R. Elieser ben Jacob dicit: Qui habet in capite Thephilin, & Thephilin in brachio suo, & fimbriam in vestimento suo, & Mesusam in porta sua, omnino roboratur, ut non possit peccare; Dictum est enim: *Et funiculus triplex difficile rumpitur*: Et scriptum est: *Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos*. Traditio Rabi Meir dicit: Cur diversum est hiacynthinum ab omnibus speciebus colorum? Quia hiacynthinum simile est mari, & mare simile expanso, & expansum simile est throno gloriæ: Dictum est enim: *Et sub pedibus ejus sicut opus coloris smaragdini, & sicut corpus cœli in puritate*: Et scriptum est: *Sicut adspectus lapidis smaragdini*, qui est similis throno. Traditio. R. Meir dicit: Major est pœna albi, quam pœna hiacynthini: Cuinam hoc simile est? Simile regi, qui est caro & sanguis, qui dicit duobus suis servis; alteri dicit: Affer mihi annulum luteum, & alteri dicit: Affer mihi annulum aureum; & defecerunt ambo, & non attulerunt: Cujusnam erit pœna major? Ecce erit major pœna illius cui dictum est: Affer mihi annulum luteum; & non attulit. Traditio: R. Meir dicit: Debet homo quotidie recitare centum benedictiones: Dictum est enim: *Et nunc Israel quid Dominus Deus tuus postulat a te*? R. Chijah bar R. Aujah in Sabbatho & in diebus festis solicitus erat, ut eos adimpleret in aromatibus, & in cibis pretiosis. Traditio: R. Meir dicit: Debet homo quotidie recitare tres benedictiones, quæ sunt: Quod me feceris Israelitam; quod me non feceris fœminam, quod me non feceris stultum. Rabi Acha bar Jacob audivit filium suum quod benediceret; Quod me non feceris stultum: Dixit illi: Quid hoc est? Respondit benedicam; quod me non feceris servum? Num hoc est

זיל טפי תנו רבנן חלזון זה גופו דומה לים
ובריותו דומה לדג ועולה אחד לשבעים
שנה ובדמה צובעין תכלת לפיכך דמיו
יקרים תניא אמר רבי נתן אין לך כל
מצוה קלה שכתובה בתורה שאין מתן
שכרן בעולם הזה ולעולם הבא איני יודע
כמה צא ולמוד ממצות ציצית מעשה
באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית
שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ארבע
מאות זהובים בשכרה שיגר לה ארבע
מאות זהובים וקבע לה זמן כשהגיע זמנו
בא וישב על הפתח נכנסה שפחתה ואמרה
לה אותו אדם ששיגר ליך ארבע מאות
זהובים בא וישב על הפתח אמרה היא
יכנס נכנס הציעה לו שבע מיטות שש של
כסף ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת
סולם של כסף ועליונה של זהב עלתה
וישבה על גבי עליונה כשהיא ערומה ואף
הוא עלה לישב ערום כנגדה באו ארבע
ציציותיו וטפחו לו על פניו נשמט וישב לו
על גבי קרקע אמרה לו גפיה של פרס
שאיני מנחתך עד שתאמר לי מה מום
ראית בי אמר לה העבודה שלא ראיתי
אשה יפה כמותך אלא מצוה אחת ציונו
יהוה אלהינו וציצית שמה וכתב כה אני
יהוה אלהיכם שני פעמים אני הוא שעתיד
ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר
עכשיו נדמו עלי כארבעה עדים אמרה לו
איני מניחך עד שתאמר לי כה שמך ומה
שם עירך ומה שם רבך ומה שם מדרשך
שאתה למד בו תורה כתב ונתן בידה
עמדה וחילקה כל נכסיה שליש למלכות
ושליש לעניים ושליש נטלם בידה חוץ
מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של רבי
חייא אמרה לו רבי צוה עלי ויעשוני
גיורת אמר לה בתי שמא עיניך נתת באחד
מן התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה
לו אמר לה לכי זכי במקחך אותן מצעות

est mulierem? Servus magis contemnitur. Tradiderunt sapientes. Chalson, hujus corpus simile est mari, & structura ejus similis est pisci, & adscendit septuagesimo quoque anno, & ejus sanguine tingunt hiacynthinum, ideoque ejus pretium est carissimum. Traditio: Dicit R. Nathan; Non est tibi præceptum in lege, cui non sit retributio mercedis in hoc seculo, & in seculo futuro: Si ignores quanta sit, veni & addisce ex præcepto fimbriarum. Narratur: Quidam homo, qui cautus erat in præcepto fimbriarum, cum audisset esse meretricem in civitate maritima, sumtis quadringentis nummis aureis pro ejus mercede, misit illi quadringentos nummos aureos, & statuit illi tempus, quando advenit tempus, veniens stetit ad ejus ostium; ingrediens ancilla illi dixit: Vir, qui tibi misit quadringentos nummos aureos, venit & manet ad ostium: Respondit: Ingrediatur: Postquam est ingressus: Stravit illi septem lectos, quorum sex erant argentei, & unus aureus, & inter singulos erat scala argentea, & superior erat aurea: Illa adscendit, sedit in superiori, quando fuit nuda, ipse quoque adscendit. Quando stetit nudus coram illa, venerunt quatuor ejus fimbriæ, & percusserunt super faciem ejus, exiliit & sedit super solo, ipsa quoque exiliit & sedit super solo, dixit illi: Te adjuro per vitam regis Persiæ quod ego te non dimittam, nisi mihi prius dixeris, quod vitium in me videris: Respondit: Per ministerium ego non vidi mulierem præ te pulchriorem. At præceptum unum præcepit nobis Dominus Deus noster, & vocatur fimbria in qua scriptum est: *Ego Dominis Deus vester*; duabus vicibus: *Ego sum qui ulciscar*; *Ego sum qui retribuam*. Nunc mihi visi sunt contra me quasi quatuor testes: Dixit illi: Ego te non dimittam, nisi prius mihi dixeris quod sit nomen tuum, & quod est nomen urbis tuæ, & quod sit nomen magistri tui & quod sit nomen scholæ tuæ, ubi percepisti legem: Scripsit, & tradidit in ejus manu: Surgens divisit omnes facultates suas, tertiam partem regno, tertiam pauperibus, & tertiam tulit manu sua, exceptis septem stratis, & veniens in academiam R. Chijah dixit: Rabi: Præcipe, ut fiam proselyta. Respondit: Filia mea; Num forte injecisti oculos tuos in aliquem ex meis discipulis? Adduxit scripturam de manu sua, eique tradidit: Dixit illi: Quoniam digna facta es desponsatione tua, lectos istos, quos stravisti cum interdi-

שהציעה לו באיכור הציעה לו בהיתר זה מתן שכרו בעולם הזה ולעולם הבא איני יודע כמה אמר רב יהודה טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית מיכן ואילך חייבת תניא נמי הכי הדר בפונדקי ארץ ישראל והשוכר בית בחוצה לארץ כל שלשים יום פטור מן המזוזה מיכן ואילך חייב אבל השוכר בית בארץ ישראל עושה מזוזה לאלתר משום יישוב דארץ ישראל תפלה של יד אינה מעכבת אמר רב חסדא לא שנו אלא שיש לו אבל אין לו מעכבות אמרו לו אמרת אמר להו לא אלא מאן דלית ליה תרי מצוי חד מצוה נמי לא ליעביד ומעיקרא מאי סבר גזירה שמא יפשע אמר רב ששת כל שאינו מניח תפילין עובר בשמונה עשה וכל שאין לו ציצית בבגדו עובר בחמשה עשה כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה וכל שאין לו מזוזה בפתחו עובר בשני עשה וכתבתם וכתבתם דאמר ריש לקיש כל המניח תפילין מאריך ימים שנאמר יהוה חליהם יחיו ולכל בהן חיי רוחי ותחלימני והחייני.

מתניתא הסלת והשמן אין מעכבין את היין ולא היין מעכבין המתנות שעל המזבח החיצון אין מעכבת זו את זו.

גמרא תנו רבנן ומנחתם ונסכיהם הבא מנחה ואחר כך הבא נסכים רבי אומר זבח ונסכים הבא זבח ואחר כך הבא נסכים ורבי נמי הכתב ומנחתם ונסכיהם ההוא מיבעי למנחתם ונסכיהם בלילה ומנחתם ונקכיהם אפילו למחר ורבנן נמי הכתב זבח ונסכים ההוא מיבעי ליה לדזעירי דאמר זעירי אין נסכים מתקדשין אלא בשחיטה הזבח ורבי נמי מיבעי ליה לכדזעירי ורבנן נמי מיבעי להו למנחתם ונסכיהם בלילה ומנחתם ונסכיהם אפילו למחר אלא היינו טעמיהו דרבנן דכתב עולה ומנחה ורבי נמי הכתיב עולה ומנחה אלא בבאים עם הזבח דכולי עלמא לא

cto, sterne illi cum permissione. Hæc est retributio mercedis in hoc seculo, & in seculo futuro: Ignorabat, quanta erat. Dicit R. Jehuda: Pallium mutuo acceptum trigesimo quoque die, liberum est a fimbriis, hinc & ulterius tenetur. Traditio: Similiter quoque si habitet in hospitio terræ Israel, & locet domum extra terram Israel, absolvitur a Mesusa, hinc & ulterius tenetur; at si locet domum in terra Israel, faciet Mesusam confestim propter habitationem terræ Israel. Thephilin manus non impediunt: Dicit R. Chasda; non agitur, nisi quando habeat; at si non habeat, impediunt. Dixerunt illi: Dixisti. Respondit: Non nisi quando non habeat duo præcepta; præceptum unum quoque non est faciendum; & a principio quid putat? Ne forte deficiat: Dicit R. Sesath: Qui non induit Thephilin, transgreditur octo præcepta affirmativa; & qui non habet fimbrias in veste sua, transgreditur quinque præcepta affirmativa; Sacerdos qui non adscendit in suggestum, transgreditur tria praeepta affirmativa; & qui non habet Mesusam in porta sua, transgreditur duo præcepta affirmativa: *Et scribetis eam. Et scribetis eam.* Dicit Risch Lakisch: Qui induit Thephilin, producit dies suos: Dictum est enim: *Dominus si sic vivitur, & in talibus vita spiritus mei, corripies me, & vivificabis me.*

MISNA: Simila & oleum non impediunt vinum, neque vinum impedit; adspersiones, quæ fiunt super altare exterius, inter se non impediunt.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Et munus eorum, & libamina eorum:* Affer munus, & posthæc affer libamina: Rabi dicit: *Sacrificium, & libamina:* Affer sacrificium, & postea affer libamina: Et Rabi similiter: Scriptum est: *Et munus eorum, & libamina eorum:* Necesse est *munus eorum, & libamina eorum* in nocte: *Et munus eorum, & libamina eorum* vel die crastino: Et sapientes similiter: Scriptum est: *Sacrificium, & libamina.* Hoc necesse est juxta mentem Zehiri: Etenim dicit Zehiri: Libamina non sanctificantur nisi mactatione sacrificii; Et Rabi similiter requirit juxta mentem Zehiri, & sapientes quoque requirunt: *Munus eorum, & libamina eorum* in nocte: *Et munus eorum, & libamina eorum* vel die crastino: At hæc est ratio sapientum: Scriptum est: *Holocaustum, & munus:* Et Rabi similiter: Scriptum est: *Holocaustum & munus:* At in iis, quæ afferuntur cum sacrificio, omnes conveniunt,

פליגי דמנחה ואחר כך נסכים דהכתב
עולה ומנחה כי פליגי בבאין בפני עצמן
רבנן סברי מרבאין עם הזבח מנחה ואחר
כך נסכים בפני עצמן נמי מנחה ואחר כך
נסכים ורבי התם הוא דאיידי דאתחיל
באכילה גמר לה לכולה מילתא דאכילה
אבל בפני עצמן נסכים עדיפי הואיל
דמיתאמרה שירה עליהו . והמתנות שעל
המזבח החיצון אין מעכבין זו את זו. תנו
רבנן מנין לכל הניתנין על מזבח החיצון
שנתנן במתנה אחת שכיפר שנאמר ודם
זבחיך ישפך על מזבח יהוה אלהיך.

מתניתא הפרים והאילים והכבשים
והשעירים אינן מעכבין זה את זה אמר
רבי שמעון אם היה להם פרים מרובים
ולא היו להם נסכים יביא פר אחד ונסכים
ולא יקרבו כולם בלא נסכים.

גמרא הני פרים וכבשים דהיכא
אילימא דחג כמשפטם כמשפטם כתב בהן
אלא דראש חודש ועצרת דחומש הפיקודים
אילים דהיכא אי דהנהו דאיל הוא אי
דעצרת דתורת כהנים הויה כתב בהו
לעולם דעצרת דתורת כהנים והכי קאמר
לא אלים דתורת כהנים מעכבי ליה דאיל
דחומש הפיקודים ולא איל דחומש הפיקודים
מעכב להו לאילים דתורת כהנים לא פרים
דאפילו אהדדי לא מעכבי דהבא והכא
הוא דלא מעכבי אינהו מעכבי תנא מילי
מילי קתני וביום החדש תקח פר בן בקר
תמים וששה כבשים ואיל תמים אחד מן
הצאן ארבע תמימים יהיו פר מה תלמוד
לומר לפי שנאמר בתורה פרים ומנין שאם
לא מצא שנים מביא אחד תלמוד לומר
פר ששה כבשים מה תלמוד לומר לפי
שכתב בתורה שבעה ומנין שאם לא מצא
שבעה יביא ששה תלמוד לומר ששה
ומנין שאם לא מצא ששה יביא חמשה
חמשה יביא ארבעה ארבעה יביא שלשה
שלשה יביא שנים ואפילו אחד מנין
תלמוד לומר ולכבשים מאשר תשיג ידו

niunt, quod non sit dissensio, quod prius adferendum sit munus, & postea libamina; Quia scriptum est: *Holocaustum & munus:* At dissensio est in iis, quæ seorsim afferuntur; Sapientes putant, quod afferantur cum sacrificio, munus, & postea libamina seorsim, similiter munus, & postea libamina: Et Rabi: Ibi quoniam incepit in comestione, perficiet omnia in comestione. At libamina seorsim sunt præstantiora; quoniam dictum est; Incipiet ab eis: Et adspersiones quæ fiunt super altare exterius, inter se non impediunt. Tradiderunt sapientes: Unde probatur, quod omnes adspersiones, quæ adsperguntur super altare exterius, si adspergat una adspersione, quod expiet? Ex eo quod dictum est: *Et sanguinem sacrificii tui effundes super altare Domini Dei tui.*

MISNA. Juvenci, & arietes, & agni, & hirci inter se non impediunt; Dicit R. Simeon: Si illi fuerint juvenci multi, & non fuerint illis libamina, adducent juvencum unum, & libamina, at omnes non offerentur sine libaminibus.

GEMARA: Isti juvenci, & agni erunt fortasse in festo Tabernaculorum: *Juxta institutum, juxta institutum eorum* scriptum est: At in novilunio, & in Pentecoste in quinto enumeratorum arietes erunt, si isti erunt; aut erit aries Pentecostis memoratus in Levitico, & sic dicit: Arietes memorati in Levitico non impediunt arietem memoratorum in quinto enumeratorum, neque aries memoratus in quinto enumeratorum impedit arietes memoratos in Levitico: At juvenci vel inter se non impediunt; Etenim tam hic quam illic quoniam non impediunt, nullo modo impediunt: Hæc docet, quando docet: *Et in die novilunii sumes juvencum filium bovis perfectum, & sex agnos, & arietem perfectum unum ex ovibus quatuor perfecti erat. Juvencum* cur dictum est? Quia dictum est in lege *juvencos:* Et unde probatur, si non inveniat duos, quod possit adducere unum? Ex eo quod dictum est: *Juvencum: Sex agnos* cur dictum est? Quia dictum est in lege *septem:* Et unde probatur si non inveniat septem, quod possit adducere sex? Ex eo quod dictum est: *Sex:* Et unde probatur, si non inveniat sex, quod possit adducere quinque? Si non inveniat quinque, adducet quatuor, si non inveniat quatuor, adducet tres, si non inveniat tres, adducet duos vel unum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Quantum assecuta fuerit manus ejus.* Et postquam scriptum est *sex agnos* quorsum?

ומאחר דכתב הכי ששה כבשים למה לי דכמה דאיפשר להדורי מהדריה ומנין לאלים שבתורת כהנים שמעכבין זה ארת זה תלמוד לומר יהיו בה אמר יהוה אלהים בראשון באחד לחורש תקח פר בן בקר תמים וחטאת את ההקרש חטאת עולה היא אמר רבי יוחנן פרשה זו אליהו עתור לדרשה רב אשי אמר מילואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה תניא נמי הכי רבי יהודה אומר פרשה זו אליהו עתיד לדרשה אמר לו רבי יוסי מלאואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה אמר לו תנוח דעתך שהתנחרת דעתי וכל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים כהנים הוא דלא יאכל והא ישראל אכלי אמר רבי יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רבינא אמר בהנים איצטריך ליה סלקא דעתך אמינא הואיל ואישתרי מליקה לגביהו תשתרי נמי נבילה וטרפה קמשמע לן וכן תעשה בשבעה בחורש מאיש שונה ומפתי וכפרתם את הבית שבעה אמר רבי יוחנן אלו שבעה שבטים שחטאו ואף על פי שאין רובה של קהל חורש אם חרשו ואמרו חלב מותר מאיש שונה ומפתי מלמד שאין חייבין אלא העלם דבר עם שגגרת מעשה אמר רב יהודה אמר רב זכור אותו האיש לטוב וחנינא בן חזקיה שמו שאילמלא הוא נגנז ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה מה עשה העלו שלש מאות גרבי שמן וישב בעלייה ודרשן. אמר רבי שמעון אם היו להם פרים מרובין. תנו רבנן ואיפה לפר ואיפה לאיל תעשה מנחה ולכבשים מאשר תשיג ידו ושמן הין לאיפה אמר רבי שמעון וכי מדת פרים ואילים אחת הוא אלא שאם היו להם פרים מרובין ולא היו נסכים יביאו פר אחר ונסכיו ואל יקרבו כולן בלא נסכים ואם היו להם אילים מרובין ולא היה להם איפתן יביאו איל אחר ואיפתו ולא יקרבו כולם בלא איפות.

מתניתא חפר והאלים והכבשים והשעיר אין מעכבין את הלחם ולא הלחם מעכבן

ſum? Quando poterant reſtitui, reſtituendi erant. Et unde probatur, quod arietes de quibus ſcriptum eſt, inter ſe impediant? Ex eo quod dictum eſt: *Erunt: ſic dicit Dominus Deus: In primo primo die menſis ſumes juvencum filium bovis perfectum, & ſacrificium pro peccato ſanctuarii, & ſacrificium pro peccato, holocauſtum illud*. Dicit R. Jochanan: Hanc ſectionem Elias exponet. R. Aſſe dicit: Implementa obtulerunt diebus Ezræ ſicut obtulerunt diebus Moſis. Traditio: Sic etiam Rabi Jehuda dicit: Hanc ſectionem Elias exponet. Dixit R. Joſe. Implementa obtulerunt diebus Ezræ, ſicut obtulerunt diebus Moſis: Reſpondit illi: Acquieſcat mens tua, ſicut acquievit mens mea: *Et omne cadaver, & diſcerptum ex volucri, & ex animali non comedent ſacerdotes*: Sacerdotes non comedent, & Iſraelitæ comedent? Dicit R. Jochanan. Hanc ſectionem Elias exponet. Rabina dicit: Pro ſacerdotibus neceſſe eſt: Si velis, ego dicam: Quoniam permiſſa eſt altari ungueſectio, permittetur etiam cadaver & diſcerptum: Nobis dicit: *Et ſic facies in ſeptimo menſis pro unoquoque qui ignoravit, & errore deceptus eſt, & expiabis pro domo. Septimo*. Dicit R. Jochanan: Iſtæ ſunt ſeptem tribus, quæ peccarunt; vel ſi major pars congregationis non innovarit, ſi innovarint dicentes: Adeps eſt licitus: *Pro unoquoque qui ignoravit, & errore deceptus eſt*. Docemur, quod non teneantur niſi propter ignorantiam rei cum errore operis. Dicit R. Jehuda, dicit Rab: *Memoratur vir iſte in bonum*. Et Chanina ben Ezechia ſi ipſe non fuiſſet, abſconditus fuiſſet liber Ezechielis, quia ejus verba deſtruebant verba legis; Quid fecit? Attulerunt 300. utres olei, & ſtetit in conclavi, & expoſuit. Dicit R. Simeon: Si illis ſint juvenci multi: Tradiderunt ſapientes: *Et Epham pro juvenco, & epham pro ariete facies munus, & pro agnis, quantum aſſectata fuerit manus ejus, & olei Hin pro Epha*. Dicit Rabi Simeon: Num una erat menſura juvencis, & arietibus? At ſi illis eſſent juvenci multi, & non eſſent libamina, adducent unum juvencum, & ejus libamina; at non offerentur omnes ſine libaminibus; At ſi illis fuerint arietes multi, & non ſint illis ſuæ Ephæ, adducent arietem unum, & ejus Epha, at non afferentur omnes ſine Ephis.

MISNA; Juvencus, & arietes, & agni, & hircus non impediunt panem, neque panis illos impedit: Panis impedit

הלחם מעכב את הכבשים ואין הכבשים מעכבין את הלחם דברי רבי עקיבא אמר רבי שמעון בן ננס לא כי אלא הכבשים מעכבין את הלחם והלחם אינו מעכב את הכבשים שכן מצינו כשהיו ישראל במדבר ארבעים שנה קרבו כבשים בלא לחם אף כן יקרבו כבשים בלא לחם אמר רבי שמעון הלכה כדברי בן ננס אבל אין הטעם כדבריו שכל האמור בחומש הפיקודים קרב במדבר וכל האמור בתורת כהנים אין קרב במדבר משבאו לארץ קרבו אלו ואלו ומפני מה אני אומר יקרבו כבשים בלא לחם מפני שהכבשים מתירין את עצמן ולא הלחם בלא כבשים שאין לו מי יתירנו.

גמרא תנו רבנן והקרבתם על הלחם חובה על הלחם שבעת כבשים תמימים אף על פי שאין לחם אם כן מה תלמוד לומר על הלחם מלמד שנתחייבו בכבשים קודם שנתחייבו בלחם דברי רבי טרפון רבי עקיבא יכול הן הן כבשים האמורים כאן הן הן כבשים האמורים בחומש הפיקודים אמרת כשאתה מגיע אצל פרים ואילים אינן הן אלא הללו באין בגלל עצמן והללו באין בגלל לחם נמצא מה שאמור בחומש הפיקודים קרב במדבר ומה שאמור בתורת כהנים לא קרב במדבר ודילמא פרים ואילים לאו אינהו הא כבשים אינהו נינהו מדהני אישתנו הכי נמי אשתנו ופרים ואילים ממאי דאישתנו דילמא חכי קאמר רחמנא איכעי פר ושני אילים ליקרב איכעי שני פרים ואיל אחד ליקרב מדאישתני סרדן שמע מינה אחריני נינהו. הלחם מעכב את הכבשים מאי טעמא דרבי עקיבא נמר יהיו מתהיינה מה להלן לחם אף כאן לחם ובן ננס גמר יהיו יהיו מה להלן כבשים אף כאן כבשים ובן ננס נמי גיליף מתהיינה מה להלן לחם אף כאן לחם דנין יהיו מיהיו ואין דנין יהיו מתהיינה מאי נפקא מינה התנא דבי רבי ישמעאל ושב הכהן ובא הכהן זהו שיבה זהו ביאה הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל

dit agnos, at agni non impediunt panem; verba Rabi Akiba: Dicit Rabi Simeon ben Nanas; non ita est: sed agni impediunt panem, & panis non impedit agnos; Etenim deprehendimus, quod Israelitæ quadraginta annis obtulerint agnos sine pane; ita pariter offerentur agni sine pane: Dicit Rabi Simeon: Constitutio est juxta verba ben Nanas. At non est ratio juxta ejus verba: Etenim omne, quod memoratur in quinto enumeratorum offerebatur in deserto, & omne, quod memoratur in Levitico, non offerebatur in deserto: Postquam venerunt in terram obtulerunt tam hos quam illos. Qua de causa ego dico: Offerantur agni sine pane? Quia agni seipsos permittunt, at non panis sine agnis, quia nihil est, quod illum permittat.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Et offereris super pane*: Ex debito super pane: *Septem agnos perfectos*; vel si non sit panis: Si ita est, cur dictum est: *Super pane?* Docemur, quod obligati fuerint in agnis, priusquam fuerint obligati in pane: Verba R. Tarphon. Rabi Akiba dicit: Crederem, quod agni hoc loco memorati sint agni, qui memorantur in libro quinto enumeratorum? Dixisti? Quando tu pervenis ad juvencos, & arietes, non sunt nisi quod illi adducantur seorsim, & isti adducantur propter panem: Deprehenditur, quod memoratur in libro quinto enumeratorum, quod offerretur in deserto, & quod memoratur in Levitico, non offerretur in deserto: Et fortasse juvenci & arietes non illi sunt, & ecce agni illi sunt postquam ibi mutavit, hic quoque mutavit: Et juvenci & arietes cur mutavit? Fortasse hic textus dicit; si velit, poterit offerre juvencum, & duos arieti, & si velit, poterit offerre duos juvencos, & unum arietem: Postquam mutavit eorum ordinem, eruitur, quod alii sint. Panis impedit agnos. Quænam est ratio R. Akiba? docet ex *erunt*, quod memoratur in pane: *Erunt*: Sicut ibi panis, ita pariter hoc loco panis: Et ben Nanas: *Erunt*, *erunt*: Sicut ibi agni, ita pariter hoc loco agni. Et ben Nanas quoque: Doceatur ex *erunt*; Sicut ibi panis, ita pariter hoc loco panis. Explicetur *erunt* ex *erunt*; at non explicetur *erunt* ex *erunt*, quod memoratur in pane: Quid hinc eruitur? Docet discipulus Rabi Ismael: *Et sedit sacerdos, & venit sacerdos*. Hæc est sessio, & ille adventus: Hæc non sunt similia, at ubi sunt similia, ex eorum similitudine do-

היכא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן
ורבי עקיבא נמי ליליף יהיו מיהיו דנין
דבר שמתנה לכהן מדבר שמתנה לכהן
לאפוקי הני דעולות נינהו ואיבעית אימא
בקרא נופיה קא מיפלגי קודש יהיו ליהוה
לכהן רבי עקיבא סבר איזהו דבר שכולו
לכהן הוי אומר זה לחם וכן ננס מיכתב
קודש יהיו לכהן קודש יהיו ליהוה לכהן
איזהו דבר שמקצתו ליהוה ומקצתו לכהן
הוי אומר אלו כבשים ורבי עקיבא מי
כתב קודש יהיו ליהוה ולכהן ליהוה לכהן
כתב כדרב הונא דאמר רב הונא קנאו
השם ונתנו לכהן : אמר רבי יוחנן הכל
מודים שאם הוזקקו זה לזה שמעכבין זה
את זה ואיזה הוא זיקה שלהן שחיטה
אמר עולא בעו במערבה תנופה עושה
זיקה או אינו עושה זיקה פשוט ליה מדרבי
יוחנן דאמר רבי יוחנן שחיטה עושה זיקה
מכלל דתנופה אינה עושה זיקה דרבי
יוחנן גופה קא מיבעיא ליה מיפשט פשיטא
ליה לרבי יוחנן דשחיטה עושה זיקה ותנופה
אינו עושה זיקה או דילמא שחיטה פשיטא
ליה ותנופה מספקא ליה תיקו אמר ליה
רבי יהודה בר חנינא לרב הונא בריה
דרב יהושע והא כי כתיב קודש יהיו ליהוה
לכהן בתר תנופה כתיב ופליג בן ננס ורבי
עקיבא וליטעמיך בתר תנופה ולא בתר
שחיטה אלא מאי לך למימרא מעיקרא
קאי ומאי קודש יהיו ליהוה לכהן דבר
שסופו לכהן הכא נמי דבר שסופו לכהן
ושחיטה עושה זיקה ורמינהי עד שלא
שחטה נפרס לחמה יביא לחם אחר ושוחט
משחטה נפרס לחמה הדם יזרק והבשר
יאכל וידי נדרו לא יצא והלחם פסול
נזרק הדם תורם מן השלם על הפרוס עד
שלא שחטה יצא לחמה ושוחט משחטה
יצא לחמה הדם יזרק והבשר יאכל וידי
נדרו לא יצא והלחם פסול נזרק הדם

docendum est : Et Rabi Akiba quoque putat docendum *erunt* ex *erunt*. Explicetur res, quæ donatur sacerdoti, ex re quæ donatur sacerdoti; Contra ista holocausta erant : Et si velis, dicam : In ipso textu dissentiunt: *Sanctum erunt Domino sacerdoti*. R. Akiba putat; Si hæc sit res, quæ tota sit sacerdoti, dicendum est, quod sit panis : Et ben Nanas : Num scriptum est : Sanctum erunt sacerdoti? *Sanctum erunt Domino, sacerdoti* : scriptum est : Quænam est res, cujus pars erat Domino, & pars sacerdoti? Dicendum est, quod isti sint agni: Et R. Akiba? Num scriptum est: Sanctum erunt Domino, & sacerdoti? *Domino sacerdoti* : scriptum est : Juxta mentem R. Huna : Etenim dicit R. Huna : Acquisita sunt Deo, & dederunt sacerdoti. Dicit R. Jochanan : Omnes fatentur; si se inter se obligant, quod inter se impediant; & quænam erat eorum obligatio? Mactatio : Dicit Ela: Quæsierunt in occidente : Ventilatio facitne obligationem an non facit obligationem? Manifestum est ex mente Rabi Jochanan; Etenim dicit Rabi Jochanan; Mactatio facit obligationem; consequitur quod ventilatio non faciat obligationem: R. Jochanan de re ipsa quæsivit, manifestum est, juxta mentem R. Jochanan, quod mactatio faciat obligationem, & quod ventilatio non faciat obligationem; aut fortasse; manifestum est illi, quod mactatio faciat obligationem; & ventilatio sit illi dubia: Quæstio non est soluta. Dixit R. Jehuda bar Chanina τῷ R. Huna bar R. Jehosua: Atqui scriptum est : *Sanctum erunt Domino, sacerdoti*, Post ventilationem scriptum est. Et dissentiunt ben Nanas, & Rabi Akiba; & juxta opinionem tuam, post ventilationem, at non post mactationem; at quid tibi erit dicendum? Quod a principio confirmetur : *Quid sanctum erunt Domino sacerdoti*? Res cujus finis est, ut sit sacerdoti, ita pariter hoc loco est res, cujus finis est, ut sit sacerdoti: Et mactando facit obligationem : At objiciunt: Si ante mactationem frangatur panis adducet alterum panem, & mactabit; Si post mactationem frangatur panis, sanguis spargetur, & caro comedetur, & debito voti sui non satisfacit, & panis erit illegitimus : Si spargatur sanguis, separabitur ex integro pro fracto; Si ante mactationem educatur panis; & mactet, si post mactationem educatur panis, sanguis spargetur, & caro comedetur, & debito voti sui non satisfacit, & panis erit illegitimus; Spargetur sanguis, separabitur ex eo,

תורם ממה שבפנים על שבחוץ עד שלא
שחטת נטמא לחמה מביא לחם אחר
ושוחט משחטה נטמא לחמה הדם יזרק
הבשר יאכל וידי נדרו יצא שהציץ מרצהו
על הטמא והלחם פסול נזרק הדם תורם
מן הטהור על הטמא ואי סלקא דעתך
שחיטה עושה זיקה כיון דהוזקקו זה לזה
בשחיטה איפסיל ליה לחם תיפסל נמי
תורה שאני תורה דרחמנא קרייה שלמים
שלמים שלמים קרבי בלא לחם אף תודה
קרבה בלא לחם אמר רבי ירמיה אם
תמצא לומר תנופה עושה זיקה אבד
הלחם אבדו בבשים אבדו כבשים אבד
הלחם ואם תמצא לומר תנופה אינו עושה
זיקה הביא לחם ובבשים והונפו ואבד
הלחם והביא לחם אחר אותו הלחם טעון
תנופה או אינו טעון תנופה אבדו כבשים
לא תיבעי לך דודאי בעי תנופה כי תיבעי
לך אבד הלחם ואליבא דבן ננס לא תיבעי
לך דאמר כבשים עיקר כי תיבעי לך אליבא
דרבי עקיבא דאמר לחם עיקר מאי כיון
דלחם עיקר בעי תנופה או דילמא כיון
דמתירין דידיה כבשים נינהו לא צריך
תנופה תיקו אמר ליה אביי לרבא מאי
שנא שני כבשים דמקרשי לחם ומעכבי
ומאי שנא שבעה כבשים ופר ואילים דלא
מקרשי לחם ומעכבי אמר לה הואיל והוזקקו זה
לזה בתנופה והרי תודה דלא דהוזקקו זה לזה
בתנופה ומקרשה ומעכבא אלא כתודה
מה תודה שלמים אף הכא נמי שלמים
מי דמי התם ליכא זבחים אחריני בהדיא
הכא דאיכא זבחים אחריני בהדה ליקרשו
הני והני אלא כאיל נזיר מה איל נזיר
אף על גב דאיכא זבחים אחריני שלמים
היא דמקדשו מידי אחרינא לא הכא נמי
לא שנא והתם מנלן דתניא ואת האיל
יעשה זבח שלמים ליהוה על סל המצות
מלמד שהסל בא חובה לאיל ושחיטת איל

eo, qui est intus, pro eo qui est foris: Si ante mactationem polluatur panis, adducet alium panem, & mactabit; Si post mactationem polluatur panis, sanguis spargetur, at non comedetur caro, & debito voti sui satisfacit, quia lamina expiat pro polluto; & panis erit illegitimus; Spargetur sanguis, & separabitur ex mundo super immundo: Si putas, quod mactatio faciat obligationem, postquam inter se obligantur mactatione, si polluatur panis, polluetur etiam sacrificium Eucharisticum: Diversum est sacrificium Eucharisticum, quia illud textus vocat pacifica, & pacifica offeruntur sine pane, ita pariter sacrificium Eucharisticum offeretur sine pane: Respondit R. Hieremias: Si potes dicere, quod ventilatio faciat obligationem, si amittatur panis, amittentur agni, si amittantur agni, amittetur panis; Si potes dicere, quod ventilatio non faciat obligationem, adducet panem & agnos, & ventilabit: Si amittatur panis, & afferat alium panem, iste panis requiritne ventilationem, annon requirit ventilationem? Si amittantur agni, hoc abs te non requiritur, quod certo requirant ventilationem, sed abs te requiritur, si amittatur panis: Et juxta mentem ben Nanas abs te non requiritur, qui dicit; Agni sunt essentiale: sed abs te requiritur juxta mentem R. Akiba, qui dicit: Panis est essentiale: Quid erit? Si panis erit essentiale, requiretne an non requiret ventilationem? Aut fortasse quoniam agni ipsi sunt permittentes, non erit ventilandum: Quæstio non est soluta. Dixit Abaje τῷ Raba: Cur variat? Duo agni sanctificant panem, & impediunt: Cur variat? Septem agni, & juvencus, & arietes, qui non sanctificant panem, non impediunt. Respondit: Quoniam inter se obligantur in ventilatione; At ecce sacrificium Eucharisticum, in quo inter se non obligantur in ventilatione, tamen sanctificat & impedit: At sicut sacrificium Eucharisticum: Sicut sacrificium Eucharisticum est sacrificium pacificum, ita pariter hoc loco sacrificia pacifica; quomodo ibi erit simile, ubi non sunt alia sacrificia? at certe hic ubi simul sunt alia sacrificia, sanctificabuntur hæc & illa: At sicut aries Nazyræi: Quid aries Nazyræi? licet sint alia sacrificia; tamen est sacrificia pacifica sanctificantur, at aliud. Hic quoque non variat; & ibi unde probatur? Etenim extat traditio: *Et arietem faciet sacrificium pacificorum Domino cum canistro azymorum*. Docet, quod canistrum adducatur ex debito pro arie-

מקדשן לפיכך שחטו שלא לשמו לא קדשו
חלחם תנו רבנן שתי הלחם הבאות בפני
עצמן יונפו ותעובר צורתן ויצאו לבית
השריפה מה נפשך אי לאכילה אתיין
ליכלינהו אי לשריפה אתיין לישרפינהו
לאלתר למה להו צורה אמר רבא לעולם
לאכילה אתיין גזירה שמא יזדמנו להם
כבשים לשנה הבאה ויאמרו אשתקד לא
אכלנו לחם בלא כבשים עכשיו נמי ניכול
ואינהו לא ידעי דאישתקד לא הוו כבשים
אינהו שרוין נפשייהו השתא דאיכא כבשים
כבשים הוא דשרו להו אמר רבא מנא
אמינא לה דתנן אמר רבי יהודה העיד
בן בוכרי ביבנה כל כהן ששוקל אינו חוטא
אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי אלא
כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים
דורשין מקרא זה לעצמן וכל מנחת כהן
כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתי
הלחם ולחם הפנים שלנו הן היאך נאכלין
הני שתי הלחם היכא רמי אילימא בבאות
עם הזבח אטו תודה ולחמה מי לא מנדבי
כהנים ואכלי להו אלא לאו בבאות בפני
עצמן וקתני היאך הן נאכלין אלמא לאכילה
אתיין אמר ליה אביי לעולם בבאות עם
הזבח ודקא קשיא לך מתודה ולחמה
לחמי תודה לא איקרי מנחה שתי הלחם
איקרי מנחה שנאמר בהקריבכם מנחה
חדשה ליהוה רב יוסף אמר לעולם לשריפה
אתיין והיינו טעמא דלא שרפינן לפי
שאין שורפין קדשים ביום טוב אמר ליה
אביי מי דמי התם לאו מצוותן בכך הכא
דמצוותן בכך לישרפינהו מידי דהוה אפר
ושעיר של יום הכיפורים אלא אמר רב
יוסף גזירה שמא יזדמנו להם כבשים
לאחר מכאן אמר ליה אביי תינח כל זמן
הקרבתם לאחר הכי לישרפינהו מאי תעובר
צורתן נמי דקתני צורת הקרבתם רבא
אמר לאכילה אתיין וגזירה משום דרבה
ולאו מטעמיה אלא מקרא ואמר רבא מנא

ariete, & mactatio arietis illa sanctificat; Idcirco si mactetur sine suo nomine, non sanctificatur panis: Tradiderunt sapientes: Duo panes si afferantur seorsim, & ventilentur, mutetur eorum forma, & educantur in domum combustionis: Quid putas? Si pro comestione adducantur, manducentur; si pro combustione, comburantur confestim: Quorsum eorum forma? Dicit Raba: Semper propter comestionem adducentur; ne fortasse præparent agnos in annum futurum, & dicant; Anno præterito comedimus agnos sine pane, nunc etiam comedemus; & ignorabunt, quod anno præterito non erant agni; Quia non erant agni, permiserunt; nunc quoniam sunt agni; agni sunt, qui permittunt. Dicit Raba: Unde dicam? Etenim legimus: Dicit R. Jehuda: Testatus est ben Bocari in Jabne: Omnis sacerdos si persolvat siclum, non peccat; Dixit Raban Jochanan ben Zachai: Non in me: Sed omnis sacerdos, qui non persolvit siclum, peccat: At sacerdotes, exponunt hunc textum pro semetipsis: *Et omne munus sacerdotis integrum erit, non comedetur*. Quoniam manipulus, & duo panes, & panis facierum nostri sunt, quomodo comedentur isti duo panes? Quid hoc est? fortasse quando adducuntur cum sacrificio: Idcirco sacrificium Eucharisticum, & ejus panem cur non sponte offerunt sacerdotes, & comedunt? At non quando afferuntur seorsim. Et docet: Quomodo isti comedentur? Fortasse pro comestione adducuntur. Respondit Abaje: Semper quando afferuntur cum sacrificio: Et quoniam est oppositio tibi in sacrificio Eucharistico & ejus pane, panes sacrificii Eucharistici non vocantur munus, duo panes vocantur munus; Dictum est enim: *Quando offeretis munus novum Domino*. R. Joseph dicit: Semper: Propter combustionem adducuntur; & causa qua non comburantur, est, quod non comburant sanctitates in die festo. Respondit Abaje: Quid putat? Ibi ita non erat eorum præceptum, hic quoniam ita erat eorum præceptum, ut comburerentur. At non juvencus, & hircus diei expiationum; At dicit Rabi Joseph: Fortasse præparabunt agnos in annum futurum: Hinc dicit Abaje: Quiescat omni tempore oblationis suæ, ut postea comburantur: Quid mutetur eorum forma? Etiam docet: forma oblationis: Raba dicit: Propter comestionem adducuntur; & decretum est nomine Raba; Non ex ejus opinione sed ex textu; & dicit Raba; un-

אמינא לה דכתיב ממושבותיכם תביאו
לחם תנופה ביכורים ליהוה מה ביכורים
כפני עצמן אף שתי הלחם בפני עצמן
ומינה מה ביכורים לאכילה אף שתי הלחם
נמי לאכילה תנו רבנן כבשי עצרת אין
מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד
שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן קדש
הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא
שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן
וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו
קדוש דברי רבי רבי אלעזר בר שמעון
אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן
ויזרוק דמן לשמן מאי טעמא דרבי דכתיב
ואת האיל יעשה זבח שלמים ליהוה על
סל המצית למימרא דשחיטה מקדשה ורבי
אלעזר בר שמעון יעשה עד שיעשה כל
עשיותיו ורבי נמי הכתיב יעשה אי כתיב
זבח יעשה כדקאמרת השתא דכתיב יעשה
זבח במה יעשה בזביחה ורבי אלעזר בר
שמעון הכתיב זבח ההוא מיבעי ליה
לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן הכל מודים
שצריך שיהא לחם בשעת שחיטה מאי
קדוש ואינו קדוש אביי אמר קדוש ואינו
נמור רבא אמר קדוש ואינו ניתר מאי
בינייהו איכא בינייהו למיתפס פריונו
לאביי לא תפיס פריונו לרבא תפיס
פריונו בשלמא לרבא היינו דאיכא בין
רבי לרבי אלעזר ברבי שמעון אלא לאביי
מאי איכא בין רבי לרבי אלעזר ברבי
שמעון איכא לאיפסולי ביוצא בעא מיניה
רבי שמואל בר רב יצחק מרבי חייא בר
אבא כבשי עצרת ששחטן לשמן וזרק
דמן שלא לשמן אותו הלחם מהו באכילה
אליבא דמאן אי אליבא דרבי אלעזר בר
שמעון האמר זריקה היא דמקדשה אי
אליבא דרבי בין לאביי בין לרבא קדוש
ואינו ניתר הוא אלא אליבא דהאי תנא

unde dicam? Scriptum est: *Ex habitaculis vestris adducetis panem ventilationis primitivorum Domino*. Sicut primitiva seorsim, ita pariter duo panes seorsim; & hinc sicut primitiva propter comestione, ita pariter duo panes propter comestionem. Tradiderunt sapientes: Agni Pentecostis non sanctificant panem nisi mactatione: Quomodo? Si illos mactet suo nomine, & spargat eorum sanguinem sine suo nomine, sanctificatur panis; si eos mactet sine suo nomine, & spargat eorum sanguinem sine suo nomine, non sanctificatur panis; Si illos mactet suo nomine, & spargat eorum sanguinem sine suo nomine, panis sanctificatur, & non sanctificatur; verba Rabi: R. Eliesér bar R. Simeonis dicit: Nunquam sanctificatur, nisi mactet suo nomine, & spargat eorum sanguinem suo nomine: Quænam est ratio Rabi? Scriptum est: *Et arietem faciet sacrificium pacificorum Domino cum canistro azymorum?* Consequitur, quo mactatio sanctificet: Et R. Eliesér bar R. Simeonis: *Faciet*: Donec fiant omnes ejus operationes: Et Rabi quoque: Scriptum est: *Faciet:* Non scriptum est: Sacrificium faciet; sicut dixisti. Jam vero scriptum est: *Faciet sacrificium:* In quo faciet? in ejus immolatione: Et R. Eliesér bar R. Simeonis: Scriptum est: *Sacrificium:* Hoc necesse est juxta mentem R. Jochanan: Etenim dicit R. Jochanan: Omnes conveniunt, quod requiratur panis tempore mactationis: Quid significat, sanctificatur, & non sanctificatur? Abaje dicit: Sanctificatur, & non est definitus: Raba dicit; sanctificatur, at non est residuum: In quo consistit controversia inter eos? In hoc consistit controversia inter eos, utrum apprehendatur ejus redemtio, necne; juxta mentem Abaje non apprehenditur ejus redemtio; juxta mentem Raba apprehenditur ejus redemtio: Concedatur juxta mentem Raba; Hoc est quod intercedit inter Rabi & Rabi Eliesér bar R. Simeonis; At juxta mentem Abaje quid intercedit inter Rabi & Rabi Eliesér bar R. Simeonis? Hoc intercedit, quod exitu fiant illegitimi: Quæsivit R. Samuel bar R. Isaach a R. Chijah bar Aba: Si agnos Pentecostis mactet suo nomine, & sparget eorum sanguinem sine suo nomine, num comedetur panis? Cujusnam hæc sententia est? Si R. Eliesér bar R. Simeonis; ipse dicit: Adspersio est quæ sanctificat; Si Rabi, sive juxta mentem Abaje, sive juxta mentem Raba; sanctus est, at non est residuum: At juxta mentem hujus doctoris docet pater Rabi Hieremia

דתני אבוה דרבי ירמיה בר אבא שתי
הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק
דמן של כבשים חוץ לזמנן רבי אליעזר
אומר אין בלחם משום פיגול רבי עקיבא
אומר יש בלחם משום פיגול ואמר רב
ששת הני תנאי כרבי סבירא להו דאמר
שחיטה מקדשא מיהו רבי אליעזר דטעמיה
דאמר אין זריקה מועלת ליוצא ורבי
עקיבא לטעמיה דאמר זריקה מועלת
ליוצא דתנן אימורי קדשים קלים שיצאו
לפני זריקת דמים רבי אליעזר אומר אין
מועלין בהן ואין חייבין עליהן משום פיגול
ונותר וטמא ורבי עקיבא אומר מועלין
בהן וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא
מאי מדזריקת פיגול קבעה ללחם בפיגול
ביוצא כבשר זריקה שלא לשמה נמי
שריא ליה ללחם או דילמא לחומרא
אמר לקולא לא אמרינן מתקיף לה רב
פפא וממאי דכי איתנהו אבראי פליגי
דילמא בדאיתנהו אבראי דכולי עלמא לא
פליגי דאין זריקה מועלת ליוצא ובהדר
עילינהו פליגי דרבי אלעזר סבר לה כרבי
דאמר שחיטה מקדשא ואיפסלו להו ביוצא
ורבי עקיבא כרבי אלעזר בר שמעון דאמר
שחיטה לא מקדשא ולא מיפסלי ביוצא
האי מאי אי אמרת בשלמא רבי עקיבא
כרבי סבירא ליה דאמר שחיטה מקדשא
להו היינו דקאמר רבי עקיבא דקדשי להו
בשחיטה ואתיא זריקה קבעה להו בפיגול
אלא אי אמרת כרבי אלעזר בר שמעון
סבירא ליה דאמר זביחה לא מקדשא
זריקת פיגול מי מקדשא והאמר רב גידל
אמר רב זריקת פיגול אינה מביאה לידי
מעילה ואינה מוציאה מידי מעילה אינה
מביאה לידי מעילה באימורי קדשים קלים
ואינה מוציאה מידי מעילה בבשר קדשי
קדשים לאו איתותב דרב גידל אמר רב
בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא כבשי
עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו
שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר בשר
באכילה אמר ליה יש לך דבר שאינו כשר
לשמו וכשר שלא לשמו ולא והרי פסח

bar Aba: Duo panes si educantur inter mactationem & adspersionem, & spargat sanguinem agnorum extra tempus suum, R. Eliefer dicit, non est in pane interdictum abominandi. R. Akiba dicit: Est in pane interdictum abominandi: Et Dicit R. Sesath: Isti doctores consentiunt cum Rabi, qui dicit: Mactatio illum sanctificat: Hinc Rabi Eliefer juxta opinionem illius qui dicit: Adspersio non imputatur educto: Rabi Akiba juxta opinionem illius, qui dicit: Adspersio imputatur educto: Etenim legimus: Si adipes sanctitatum levium educantur ante adspersionem sanguinum, Rabi Eliefer dicit: In iis non prævaricantur, neque eorum causa tenentur abominando residuo, & immundo: Et R. Akiba dicit: In iis prævaricantur, & eorum causa tenentur abominando, residuo, & immundo. Quid? Quando in adspersione fit abominandum, statuetur panis in abominando quando educitur erit, sicut caro: Si spargat sine suo nomine etiam permittet panem, aut fortasse ad aggravandum: Dixit: ad allevandum non dixerunt: Objecit R. Papa: Et unde probatur? Si ponatur foris, erit abominandum; Fortasse quando ponatur foris. Etenim omnes conveniunt, quod adspersio non imputetur educto: At est dissensio, quando iterum inferatur. Rabi Eliefer consentit cum Rabi, qui dicit: Mactatio sanctificat, & reprobat exitu: Et R. Akiba consentit cum R. Eliefer bar R. Simeonis; Mactatio non sanctificat, neque reprobat exitu: Quid erit? Si dicas: Concedatur, quod R. Akiba consentiat cum Rabi, qui dicit, quod mactatio sanctificet: Hoc est quod dicit R. Akiba, quod sanctificentur mactatione; & veniat adspersio, ut eos statuat in abominando; At si dicas quod consentiat cum R. Eliefer bar R. Simonis, qui dicit; Immolatio non sanctificat, adspersio abominandum num sanctificat? Et dicit R. Ghedal; dicit Rab: Adspersio abominandum non adducit in statum prævaricationis, neque educit ex statu prævaricationis; non adducit in statum prævaricationis in adipibus sanctitatum levium, neque educit ex statu prævaricationis in carne sanctitatum sanctitatum: Non hæc êst exceptio Rabi Ghedal. Dicit Rab: Quæsivit R. Hieremias a R. Zira: Agnos Pentecostis si mactet suo nomine, & amittatur panis, quid erit? Si spargat eorum sanguinem sine suo nomine, ut permittat carnem comestioni? Respondit: Estne tibi res, quæ non sit legitima suo nomine, & legitima sine suo nomine? Nonne? Ecce

קודם חצות דאינו כשר לשמו וכשר שלא
לשמו הכי קא אמינא יש לך דבר שנראה
לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר
שלא לשמו ולא והרי פסח אחר זמנו
בשאר ימות השנה קודם חצות הכי קאמינא
יש לך דבר שנראה לשמו ונשחט לשמו
ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא
לשמו ולא והרי תורה שאני תודה
דרחמנא קרייה שלמים תנו רבנן שחט
שני כבשים על ארבע חלות מושך שתים
מהן ומניפן והשאר נאכלת בפדיון אמרוה
רבנן קמיה דרב חסדא הא דלא כרבי
דאי רבי כיון דאמר שחיטה מקדשא דפריק
להו היכא אי דפריק להו מאבראי כיון
דכתיב לפני יהוה איפסול להו ביוצא אי
גוואי הא מעייל חולין לעזרה אמר להו
רב חסדא לעולם כרבי ופריק להו גוואי
וחולין ממילא קא הוויין אמר ליה רבינא
לרב אשי והתניא כשהוא פודן אין פודן
אלא בחוץ הא ודאי רבי אלעזר בר
שמעון היא דאי רבי הא איפסלו להו
ביוצא אמר ליה רב אחא בריה דרבא
לרב אשי לימא תיהוי תיובתיה דרבי
יוחנן מיהא דאיתמר תורה ששחטה על
שמונים חלות חזקיה אמר קדשו ארבעים
מתוך שמונים ורבי יוחנן אמר לא קדשו
ארבעים מתוך שמונים ולאו מי איתמר
עלה אמר רבי זירא הכל מודים היכא
דאמר לי קדשו ארבעים מתוך שמונים
דקדשה הכא נמי דאמר ליקדשה תרתי
מתוך ארבעים תני רבי חנינא טירתא
קמיה דרבי יוחנן שחט ארבעה כבשים על
שתי חלות מושך שנים מהן וזורק דמן
שלא לשמן שאם אי אתה אומר כך
הפסדת את האחרונים אמר לו רבי יוחנן
וכי אומר לו לאדם עמוד וחטא בשביל
שתזכה והתנן אברי חטאת שנתערבו
באיברי עולה רבי אליעזר אומר יתנו למעלה
ורואה אני את בשר חטאת ממעלה כאילו
היא עצים וחכמים אומרים תעובר צורתן
ויצאו לבית השריפה אמאי לימא עמוד

ce Paſcha ante meridiem, quod non eſt legitimum ſuo nomine, & eſt legitimum ſine ſuo nomine: Sic dicam: Eſtne tibi res, quæ ſit conveniens ſuo nomine, & pellatur ſuo nomine, & non ſit legitima ſuo nomine, & ſit legitima ſine ſuo nomine? Nonne? Ecce Paſcha poſt tempus ſuum in reliquis anni diebus ante meridiem: Sic dicam: Eſtne tibi res, quæ ſit conveniens ſuo nomine, & mactetur ſuo nomine, & pellatur ſuo nomine, & non ſit legitima ſuo nomine, & ſit legitima ſine ſuo nomine. Nonne? Ecce ſacrificium Euchariſticum: Diverſum eſt ſacrificium Euchariſticum, quod textus appellat pacifica: Tradiderunt ſapientes: Si mactet duos agnos ſuper quatuor placentis, ſi trahat duas ex iis, & ventilet, reliquum comedetur cum redemtione: Dixerunt ſapientes coram Rabi Chaſda; Hoc non eſt juxta mentem Rabi; Etenim Rabi, quoniam dicit, quod mactatio ſanctificet: Ipſos redimet; Quomodo? Si redimat foris; quoniam ſcriptum eſt: *Coram Domino:* Profanabit exitu: ſi intus; introducet profana in atrium: Reſpondit Rabi Chaſda; ſemper juxta mentem Rab: Et redimet illos intus: Et profani per ſe erant. Dicit Rabina τῷ R. Aſſe: Atqui extat traditio; Quando redimit, non redimit niſi foris: Ecce certum eſt quod dicit R. Elieſer bar R. Simeonis eſt illud quod dicit Rabi; quod exitu reprobentur: Dixit R. Acha bar Raba τῷ R. Aſſe: Dicendumne eſt quod ſint inſtantiæ R. Jochanan ex eo quod dictum eſt? Si mactet ſacrificium Euchariſticum ſuper octoginta placentis, Ezechias dicit, quod ſanctificentur quadraginta inter octoginta: Et R. Jochanan dicit: Non ſanctificantur quadraginta inter octoginta: Nonne? Quid de hoc dicetur? Dicit R. Zira: Omnes fatentur; ſi dicat, ut ſanctificentur quadraginta inter octoginta, quod ſanctificentur: Hic quoque ſi dicat, ut ſanctificentur duæ intra quatuor: Docuit R. Chanina Thirtha coram R. Jochanan; Si mactet quatuor agnos ſuper duabus placentis, trahet duos ex illis, & ſparget ſanguinem ſine ſuo nomine: Si ita tu dicas, perdes alios. Dixit illi R. Jochanan: Num dicet homini: Surge & pecca, ut merearis? Atqui legimus: Si membra ſacrificii pro peccato miſceantur cum membris holocauſti, R. Elieſer dicit; ſupra imponantur; & ego conſidero carnem ſacrificii pro peccato ſuperimpoſitam quaſi ligna. Et ſapientes dicunt: Mutetur eorum forma, & educantur in domum combuſtionis: Quade

חטא בשביל שתזכה עמוד וחטא בחטאת
בשביל שתזכה בחטאת אמרינן עמוד וחטא
בחטאת בשביל שתזכה בעולה לא אמרינן
ובחדא מילתא מי אמר והא תניא כבשי
עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן
בין לפני זמנן בין לאחר זמנן הדם יזרק
והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרוק
ואם זרק הורצה להקטיר אמורין לערב
ואמאי לימא עמוד חטא בשביל שתזכה
עמוד חטא בשבת כדי שתזכה בשבת
אמרינן עמוד חטא בשבת כדי שתזכה
בחול לא אמרינן ובתרתי מילי לא אמר
והתנן חבית של תרומה שנשברת בגת
העליונה ובתחתונה חולין טמאין מודה רבי
אליעזר ורבי יהושע שאם יכול להציל ממנה
רביעית בטהרה יציל ואם לאו רבי אלעזר
אומר תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד ורבי
יהושע אומר אף יטמאנה ביד שאני התם
דלטומאה קא אזלא כי אתא רב יצחק
תני כבשי עצרת ששחטן שלא כמצוותן
פסולין ותעבור צורתן ויצאו לבית השריפה
אמר רב נחמן מר דמקיש להו לחטאת
תני פסולין תנא דבי לוי דגמר שלמי
חובה משלמי נדבה תני כשרים דתני לוי
ושאר שלמי נזיר ששחטן שלא במצוותן
כשרים ולא עלו לבעלים לשם חובה
נאכלין ליום ולילה ואין טעונין לא לחם
ולא זרוע מיתיבי אשם בן שנה והביא
בן שתים בן שתים והביא בן שנה פסולין
ותעובר צורתן ויצאו לבית השריפה אבל
עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע
שהיו בני שתי שנים ושחטן כשרין כללו
של דבר כל הכשר בעולת נדבה כשר
בעולת חובה וכל הפסול בחטאת פסול
באשם חוץ משלא לשמו האי תנא תנא
דבי לוי תא שמע דתני לוי אשם נזיר

de causa? Dicendumne est: Surge & pecca, ut merearis: surge & pecca in sacrificio pro peccato, ut merearis in sacrificio pro peccato? Dicimus: Surge & pecca in sacrificio pro peccato, ut merearis: In holocausto non dicimus: Et in una re num dicit? Atqui extat traditio: Agnos Pentecostis si mactet sine suo nomine, aut si mactet sive ante sive post tempus suum, sanguis spargitur, & caro comeditur; si vero fuerit Sabbathum non sparget, si spargat, fit acceptabile, ut adoleantur adipes in vespera: Et qua de causa? Dicendumne est: Surge & pecca, ut merearis; Surge & pecca in Sabbatho, ut merearis in Sabbatho? Dicimus: Surge & pecca in Sabbatho, ut merearis in die profano: Non dicimus; & in duabus rebus non dicit: Atqui legimus: Si frangatur dolium separationis in torculari superiori, & inferiori profana polluantur: Consentit R. Elieser, & R. Jehosua; si possit salvare ex illo quartarium in puritate, quod salvet, si minus, R. Eliesér dicit: Descendet & polluetur, at non polluatur manu: R. Jehosua dicit: Vel si polluatur manu. Diversum est ibi, quod per immunditiem salvatur: Quando venit R. Isaach docuit: Agnos Pentecostis si mactet sine eorum præcepto, erunt illegitimi, & mutabitur eorum forma, & educentur in domum combustionis. Dicit R. Nachman; Mor illos æquiparat sacrificio pro peccato; Docet: Sunt illegitimi: Docuit discipulus Levi; Expliceantur pacifica ex debito ex pacificis spontaneis: Docet: Sunt legitima: Etenim docet Levi: Et reliqua pacifica Nazyræi si mactet sine eorum præcepto, sunt legitima, at non inserviunt dominis nomine debiti, & comedentur uno die & una nocte, & non requirent panem, neque brachium: Objectio: Sacrificium pro delicto anniculum, & adducat bienne, bienne, & adducat anniculum, sunt illegitima, & mutabitur eorum forma, & educentur in domum combustionis; At holocaustum Nazyræi & holocaustum puerperæ, & holocaustum leprosi si fuerint duorum annorum, & mactet, erunt legitima: Regula generalis: Quod legitimum est in holocausto spontaneo, erit legitimum in holocausto ex debito, & quod est illegitimum in sacrificio pro peccato, erit illegitimum in sacrificio pro delicto, excipitur si mactet sine suo nomine: Hic doctor qui docet est discipulus R. Levi: Veni & audi, quod docet Levi: Sacrificium pro delicto Nazyræi, & sacrificium pro delicto leprosi si mactet sine

suo

ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן כשירין
ולא עלו לבעלים לשום חובה שחטן מחוסר
זמן בבעלים או שהיו בן שתי שנים ושחטן
פסולין ואם איתא ליגמר משלמים שלמים
משלמים גמר אשם משלמים לא גמר ואי
גמר שלמים משלמים ליגמר נמי אשם
מאשם נזיר ואשם מצורע מאשם גזילות
ואשם מעילות או אשם גזילות ואשם
מעילות מאשם נזיר ואשם מצורע אמר רב
שימי בר אשי דנין דבר שלא בהיכשירו
מדבר שלא בהיכשירו ואין דנין דבר
שלא בהיכשירו מדבר שבהיכשירו ולא
והא תניא מנין ליוצא שאם עלה לא
ירד שהרי יוצא כשר בבמה תנא זאת
תורת העולה ריבה סמיך ליה תני רבה בר
בר חנה קמיה דרב כבשי עצרת ששחטן
לשום אילים כשירין ולא עלו לבעלים
לשום חובה אמר ליה רב עלו ועלו אמר
רב חסדא מסתברא מילתיה דרב בכסבור
אילים ושחטן לשום כבשים שהרי כבשים
לשום כבשים נשחטו אבל כסבור אילים
ושחטן לשום אילים לא עקירה בטעות
הויא עקירה ורבא אמר עקירה בטעות
לא הויא עקירה אמר רבא ומותבינן
אשמעתין הכהנים שפיגלו במקדש מזידין
חייבין הא שוגגין פטורין ותני עלה פיגולן
פיגול היכי דמי אילימא דידע דחטאת היא
וקא מחשב בה לשום שלמים האי שוגגין
מזידין הוו אלא לאו דכסבור שלמים הוא
וקא מחשב בה לשום שלמים וקתני פיגולן
פיגול אלמא עקירה בטעות הויא עקירה
אמר ליה אביי לעולם דידע דחטאת היא
וקא מחשב בה לשום שלמים ובאות מותר
מותיב רבי זירא רבי שמעון אומר כל
מנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות ועלו
לבעלים לשום חובה שאין המנחות דומות

ſuo nomine, ſunt legitima, at non inſerviunt dominis nomine debiti: Si mactet deficiens tempore in dominis, aut ſi fuerint duorum annorum, & mactet, erunt illegitima; At probanda ſunt ex pacificis pacifica; Pacifica ex pacificis probat; ſacrificium pro delicto ex pacificis non probat; & ſi probat pacifica ex pacificis, probandum quoque erat ſacrificium pro delicto ex ſacrificio pro delicto, ſacrificium pro delicto Nazyræi, & ſacrificium pro delicto leproſi ex ſacrificio pro delicto rapinæ, & ſacrificium pro delicto prævaricationis, aut ſacrificium pro delicto rapinæ, & ſacrificium pro delicto prævaricationis ex ſacrificio pro delicto Nazyræi, & ſacrificio pro delicto leproſi. Dicit R. Simai bar Aſſe: Doceatur res in qua non ſint rectificantia ab re in qua non ſint rectificantia; At non doceatur res in qua non ſint rectificantia ab re in qua ſint rectificantia: Nonne? Atqui extat traditio: Unde probatur, ſi eductum adſcendat, quod non deſcendat? Quia eductum eſt legitimum in excelſo. Traditio: *Hæc lex holocauſti:* Includit quod eſt ſibi proximum. Docuit Raba bar bar Channa coram Rab: Agnos Pentecoſtis ſi mactet nomine arietum, ſunt legitimi, at non inſerviunt dominis nomine debiti: Dixit Rab: Inſerviunt, & inſerviunt: Dicit R. Chaſda: Probabiliter ex mente Rab, quando putet eſſe arietes, & eos mactet nomine agnorum; quia agni nomine agnorum mactati ſunt; At quando putet eſſe arietes, & eos mactet nomine arietum; translatio in errore non eſt translatio; & Raba dicit: Translatio in errore non eſt translatio: Dicit Raba: Et ſtatuimus juxta noſtram lectionem: ſacerdotes ſi faciant abominandum in ſanctuario de induſtria, tenentur; ſi per errorem, abſolvuntur: Et de hoc docet: Eorum abominandum eſt abominandum: Quid putat? Fortaſſe norat quod eſſet ſacrificium pro peccato, & de eo cogitavit nomine pacificorum; Ecce de induſtria errant, at non quando putet eſſe pacifica, & de eo cogitet nomine pacificorum: & docet: Eorum abominandum eſt abominandum; Ergo translatio in errorem eſt translatio. Reſpondit Abaje: Semper norat quod eſſet ſacrificium pro peccato, & de eo cogitavit nomine pacificorum; & quando dicit quod ſit permiſſum, objicit R. Zira: R. Simeon dicit: Cuncta munera ſi pugillentur ſine ſuo nomine, ſunt legitima, & inſerviunt dominis nomine debiti, quia munera non ſunt ſimilia ſacrificiis, etenim ſi pugil-

לזבחים שהקומץ מחבת לשום מרחשת מעשיה מוכיחין עליה שהיא מחבת חרבה לשום בלולה מעשיה מוכיחין עליה שהיא חרבה אבל בזבחים אינו כן שחיטה אחת לכולן קבלה אחת לכולן זריקה אחת לכולן היכי דמי אלימא דידע דמחבת וקא קמיץ ליה לשום מרחשת כי מעשיה מוכיחין מאי הוי הא מעקר קא עקיר לה אלא לאו דכסבור מרחשת היא וקא קמיץ לו לשום מרחשת וטעם דהכא הוא דמעשיה מוכיחין עליה הא בעלמא עקירה בטעות הויא עקירה אמר ליה אביי לעולם דידע דמחבת היא וקא קמיץ לה לשום מרחשת ודקא אמרת כי מעשיה מוכיחין עליה מאי הוי רבא לטעמיה דאמר רבא מחשבה דלא מינכרא פסל רחמנא מחשבה דמינכרא לא פסל רחמנא.

מתניתא התמידין אין מעכבין את המוספין ולא המוספין מעכבין את התמידין ולא המוספין מעכבין זה את זה לא הקריבו כבש בבקר יקריבו בין הערבים אמר רבי שמעון אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין ולא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים לא הקטירו בבקר יקטירו בין הערבים . אמר רבי שמעון וכולה היתה קריבה בין הערבים שאין מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטורת הסמים ולא מזבח העולה אלא בתמיד של שחר ולא את השלחן אלא בלחם הפנים בשבת ולא את המנורה אלא בשבעה נירותיה בין הערבים.

גמרא בעא מיניה רבי חייא בר אבין מרב חסדא ציבור שאין להן תמידין ומוספין איזה מהן קודם היכי דמי אלימא תמידין דיומיה ומוספין דיומיה פשיטא תמידין עדיפי דהוו להו תדיר ומקודש לא תמידין דלמחר ומוספין דהאידנא תמידין עדיפי שכן תדיר או דילמא מוספין עדיפי דהוו להו מקודש אמר ליה תניתוה התמידין אין מעכבין את המוספין ולא המוספין מעכבין את התמידין ולא את המוספין מעכבין זה את זה היכי דמי אלימא דאית ליה ולקדם והתניא מנין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר

gillet sartaginem nomine clibani, ejus opera probent de illo, quod sit munus sartaginis; Siccum nomine misti, ejus opera de eo probent, quod sit siccum; At non ita se res habet in sacrificiis: Mactatio una est omnibus, acceptio una est omnibus, adspersio una est omnibus; Quomodo erunt similia? Fortasse norat, quod esset munus sartaginis, & pugillet nomine clibani; quia ejus opera probant, quænam sint: Ecce translatio est translatio: At non quando putet esse clibanum, & pugillet nomine clibani; & ratio est, quod hic ejus opera de illo probent: Ecce vulgo translatio in errore est translatio: Dicit Abaje: Semper cognoscit, quod sit sartago, & pugillat nomine clibani; & quoniam dixisti quod ejus opera de illo probant quænam sint: Raba juxta suam opinionem; etenim dicit Raba: Cogitationem, quæ non cognoscitur, reprobat textus, cogitationem, quæ cognoscitur, non reprobat textus.

Misna. Sacrificia jugia non impediunt additita, neque additita impediunt sacrificia jugia, neque additita inter se impediunt: Si non obtulerint agnum mane, offerent inter vesperas: Dicit Rabi Simeon: Quando? Quando fuerint coacti, aut errarint; aut si de industria non obtulerint agnum mane, non offerent inter vesperas: Si non adoluerint suffitum mane, adolebunt inter vesperas: Dicit R. Simeon: Et totum offeretur inter vesperas, quia non dedicant altare aureum nisi suffitu aromatum, neque altare holocausti nisi sacrificio jugi matutino, neque mensam nisi pane facierum in Sabbatho, neque candelabrum nisi septem ejus lucernis inter vesperas.

Gemara: Quæsivit R. Chijah bar Abin a R. Chasda: Si cœtus habeat sacrificia jugia & additita, quænam ex iis præcedunt? Quomodo intelligitur? Fortasse sacrificia jugia hodierna, & additita hodierna: certum est, quod sacrificia jugia præcellant, quia sunt jugiora, & sanctiora; At sacrificia jugia crastina, & additita hodierna, sacrificia jugia præcellunt, quia sunt jugiora, aut fortasse additita præcellent, quia sunt sanctiora: Respondit: Extat traditio: Sacrificia jugia non impediunt additita, neque additita impediunt sacrificia jugia, neque additita inter se impediunt; Quomodo intelligitur? Fortasse quando sunt, debent antecedere: Atqui extat traditio: Unde probatur, quod nihil debeat antecedere sacrificium juge matutinum? Ex eo quod dictum est: *Et dispo-*

תלמוד לומר וערך עליה העולה ואמר רבה
העולה עולה ראשונה . אלא פשיטא דלית
ליה ואי דיומיה אמאי תדיר ומקודש עדיף
אלא לאו דלמחר וקתני אין מעכבין זה
את זה אלמא כי הדדי נינהו אמר ליה
אביי לעולם דאית להו וקדם ודקא קשיא
לך שלא יהא דבר קודם מצוה בעלמא
הוא תא שמע אין פוחתין מששה טלאים
המבוקרים בלשכת טלאים כדי לשבת ולשני
ימים טובים של ראש השנה היכי דמי
אלימא דאית ליה תמידין ומוספין טובא
הוו אלא לאו דלית ליה ושמע מינה
תמידין עדיפי לא לעולם דאית ליה והכי
קא אמר אין פוחתין מששה טלאים
המבוקרין בלשכת הטלאים ארבעה ימים
קודם שחיטה ומני בן בג בג אומר מנין
לתמיד שטעון ביקור ארבעה ימים קודם
שחיטה תלמוד לומר תשמרו להקריב לי
במועדו ולהלן הוא אומר והיה לכם
למשמרת עד ארבעה עשר יום מה להלן
טעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה אף
כאן טעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה
אמר ליה רבינא לרב אשי הני ששה
שבעה הוו דהא איכא דצפרא דחלתא
בשבתא ולטעמיך תמניא הוו דהאיכא
דפניא דמעלי שבא הא לא קשיא
דלבתר דאקריב קאמר מכל מקום שבעה
הוו אלא תנא בעלמא קאי ומאי כדי
לשבת ושני ימים טובים של ראש השנה
סימנא בעלמא דייקא נמי דקתני כדי
לשבת ולא קתני לשבת ולשני ימים טובים
של ראש השנה שמע מינה. לא הקריבו
כבש בבוקר וכו׳ . אמר רבי שמעון וכולה
היתה קריבה בין הערבים שאין מחנכין
את מזבח הזהב אלא בקטרת הסמים ·
חינוך מאן דכר שמיה חסורי מיחסרא והכי
קתני לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו
בין הערבים במה דברים אמורים שלא
נתחנך המזבח אבל נתחנך המזבח יקריבו
בין הערבים אמר רבי שמעון אימתי בזמן
שהיו אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין
לא הקטירו קטרת בבקר יקטירו בין

sponet super illo holocaustum . Et dicit Raba : *Holocaustum* : Holocaustum erit primum . At certum est , quod non sint : Qua de causa ? Quod est jugius & sanctius præcellet; at non crastinum. Atqui docet: Non impediunt inter se . Fortasse quia simul sunt : Dixit Abaje : Semper juxta eorum sententiam quando sit , antecedet ; & quoniam est tibi oppositio, quod nihil antecedat; præceptum vulgare est : Veni & audi : Non erunt pauciores sex agnis exploratis in conclavi agnorum pro Sabbatho, & pro duobus diebus festis principii anni : Quomodo intelligitur ? Fortasse quando sacrificia jugia & addititia multa erant ; at non quando non erant ; Hinc eruitur : Sacrificia jugia præcellent; Non semper erant ; & sic dicit : Non erant pauciores sex agnis exploratis in conclavi agnorum quatuor diebus ante mactationem : Et cujus hæc sententia est ? Ben Bogbog : Etenim extat traditio: Bogbog dicit: Unde probatur, quod sacrificium juge sit explorandum quatuor diebus ante suam mactationem? Ex eo quod dictum est: *Custodire ad offerendum tempore suo :* Et ibi dictum est: *Et erit vobis in custodiam usque ad decimum quartum diem* . Sicut ibi erat explorandus quatuor diebus ante suam mactationem , ita pariter hoc loco erat explorandus quatuor diebus ante suam mactationem : Dixit Rabina τῷ R. Asse : Ecce sex septem erunt ; Ecce erat qui offerebatur mane in die tertia hebdomadæ : & juxta tuam opinionem erunt octo, quia erat , qui offerebatur vespera antecedente Sabbathum. At non est oppositio , quod postea offeratur , dicit : Nihilominus sunt septem . At docet simpliciter : Et quid significat pro Sabbatho , & duobus diebus festis principii anni ? Signum commune est : præcise etiam docet pro Sabbatho , at non doceat pro Sabbatho , & duobus diebus festis principii anni : Hinc eruitur. Si non obtulerint agnum mane &c. Dicit R. Simeon : Omne offeretur inter vesperas , quia non dedicant altare aureum nisi suffitu aromatum : Dedicatio , quæ memoratur suo nomine , est deficiens . Et sic docet : Si non obtulerint agnum mane , non offerent inter vesperas: De quo hæc dicta sunt? Quando non fuerit dedicatum altare , at si fuerit dedicatum altare , offerent inter vesperas . Dicit Rabi Simeon: Quando? Quando fuerint coacti, aut errarint, at si de industria non obtulerint agnum mane non offerent inter vesperas : Si non adoluerint suffitum ma-

הערבים מנא תני מילי דתנו רבנן אם
הכבש השני תעשה בין הערבים שני בין
הערבים ולא ראשון בין הערבים במה
דברים שלא נתחנך המזבח אבל נתחנך
המזבח אפילו ראשון אמר רבי שמעון
אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין אבל
אם היו מזידין לא הקריבו כבש בבקר לא
יקריבו בין הערבים לא הקטירו קטורת
בבקר יקטירו בין הערבים וכי כהנים חטאו
מזבח בטל אמר רבא הכי קאמר לא קירבו
הן אבל אחרים יקריבו לא הקטירו קטורת
בבקר יקטירו בין הערבים דכיון דלא
שכיחא ומעתרא חביבא להו ולא פשעי.
אמר רבי שמעון וכולה היתה קריבה בין
הערבים שאין מחנכין את מזבח הזהב לא
בקטרת הסמים של בין הערבים וכו׳
והתניא בקטרת הסמים של שחר תנאי
היא אמר אביי מסתברא כמאן דאמר
בקטרת הסמים של בין הערבים דכתיב
בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה
אי לאו דעבד הדלקה מאורתא הטבה
בצפרא מהיכא ולמאן דאמר בקטרת
הסמים של שחר נמור ממזבח העולה מה
להלן בתמיד של שחר אף כאן בקטרת
הסמים של שחר ולא את השלחן אלא
בלחם הפנים בשבת אלא בחול איחונכי
הוא דלא מחנך הא קרושי מיקדיש
היא ניפא קא משמע לן דחינוך וקדיש
דשולחן בשבת הוא כדקתני סיפא ולא
את המנורה אלא בשבעה נרותיה בין
הערבים . תנו רבנן זהו קטרת שעלתה
ליחיד על מזבח החיצון והוראת שעה היתה
היכא אמר רב פפא בנשיאים אלא יחיד
על מזבח החיצון הוא דלא הא על מזבח
הפנימי מקריב ותו על מזבח החיצון יחיד
הוא דלא הא ציבור מקרבו והתניא יכול
יהא יחיד מתנדב ומביא ביוצא בה נדבה
וקורא אני בה מוצא שפתיך תשמור
ועשית תלמוד לומר לא תעלו עליו קטרת
זרה יכול לא יהא יחיד מביא שאין מביא
חובתו ביוצא בה אבל ציבור יהא מביא
שמביא חובה ביוצא בה תלמוד לומר לא תעלו

mane adolebunt inter vesperas : Unde probatur ? Tradiderunt sapientes . *Si agnum secundum facies inter vesperas : secundum inter vesperas* , at non primum inter vesperas : De quo hæc dicta sunt? Quando non fuerit dedicatum altare , at si fuerit dedicatum altare , vel primum inter vesperas . Dicit Rabi Simeon : Quando? Quando fuerint coacti, aut errarint, at si de industria non obtulerint agnum mane , non afferent inter vesperas ; si non adoluerint suffitum mane , adolebunt inter vesperas ; num si peccant sacerdotes, otiabitur altare? Dicit Raba : Sic dicit : Si ipsi non obtulerint ; at alii obtulerunt : Si non adoluerint suffitum mane, adolebunt inter vesperas : Etenim quoniam non est oblitus , & ditescit, erit illis amabilius, & non prævaricabuntur. Dicit Rabi Simeon : Et omne offertur inter vesperas , quia non dedicant altare aureum nisi suffitu aromatum inter vesperas &c. Atqui extat traditio : Suffitu aromatum matutino. Hæc est sententia doctorum . Dicit Abaje: Probabiliter juxta mentem illius qui dicit : Suffitu aromatum inter vesperas: Scriptum est enim : *Mane mane , quando accendet lucernas adolebit illud :* Si minus, faciet accensionem ab vespera, aptabit mane. Undenam? Juxta mentem illius qui dicit: Suffitus aromatum matutinus doceatur ab altari holocausti ; sicut ibi sacrificio jugi matutino , ita pariter hic suffitu aromatum matutino ; Neque mensam nisi pane facierum in Sabbatho ; at in die profano si fuerit dedicata, non dedicabitur; Ecce ejus sanctificatio est sancta : Fundamentum nobis significavit ; quod dedicatio & sanctificatio mensæ fieret in Sabbatho : quando docet finem propositionis . Neque candelabrum nisi septem suis lucernis inter vesperas . Tradiderunt sapientes : Hic erat suffitus , quem obtulit pro privato super altare exterius; & hoc erat documentum pro eo tempore. Dicit R. Papa de principibus; at privatus super altare exterius offerebat , at non super altare interius : Et præterea super altare exterius privatus offerebat, at non offerebat cœtus: Atqui extat traditio : Crederem quod privatus posset sponte afferre illi similem oblatione spontanea , & ego de illo legerem : *Prolatum labiorum tuorum custodies, & facies?* Idcirco dictum est : *Non offeretis super illo suffitum alienum :* Crederem quod privatus non posset afferre, quia non affert ex debito illi similem , at cœtus , si afferat , cum afferat quod ex debito illi similem? Idcirco dictum est : *Non offeretis*

יכול לא יעלו על מזבח הפנימי אבל יעלו על מזבח החיצון תלמוד לומר את שמן המשחה ואת קטרת הסמים לקודש ככל אשר צויתיך יעשו אין לך אלא מה שאמור בענין אמר רב פפא לא מיבעיא קאמר לא מבעיא ציבור על מזבח החיצון דלא אשכחן לא אפילו יחיד על מזבח החיצון דאשכחן בנשיאים הוראת שעה היתה.

מתניתא חביתי כהן גדול לא היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוציחו מקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים כהן שמביא מחצה שחרית ומת ומינו כהן אחר תחתיו לא יביא חצי עשרון מביתו וחצי עשרונו של ראשון אלא מביא עשרון שלם מחצה וחוצהו מקריב מחצה ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין.

גמרא תנו רבנן אילו נאמר מנחה מחצית הייתי אומר מביא חצי עשרון מביתו שחרית ומקריב חצי עשרון מביתו ערבית ומקריב תלמוד לומר מחציתה בבקר ומחציתה בערב מחצה משלם הוא מקריב הא כיצד מביא עשרון שלם וחוציהו ומקריב מחצה בבקר ומחצה בין הערבים ניטמא מחצה של בין הערבים או שאבד יכול יביא חצי עשרון מביתו ערבית ויקריב תלמוד לומר מחציתה בבקר ומחציתה בערב מחצה משלם הוא מביא הא כיצד מביא עשרון שלם וחוציהו ומקריב מחצה ומחצה אבד נמצאו שני חצאין קריבין ושני חצאין אובדין כהן גדול שהקריב מחצה שחרית ומת ומינו אחר תחתיו יכול יביא חצי עשרון מביתו או חצי עשרונו של ראשון תלמוד לומר ומחציתה בערב מחצה משלם הוא מביא ומקריב הא כיצד מביא עשרון שלם וחוצהו ומקריב ומחצה אבד נמצאו שני חצאין אובדין ושני חצאין קריבין. תני תנא קמיה דרב נחמן מחצה ראשון ומחצה שני תעובר

retis super illo: Crederem quod non offerent super altare interius, at offerent super altare exterius? Idcirco dictum est: *Oleum unctionis, & suffitum aromatum pro sanctuario juxta omne, quod præcepi tibi facient:* Non est tibi, nisi quod dictum est in subjecto. Dicit R. Papa: Non est necesse: dicit; Non est necesse pro cœtu super altare exterius, quia non invenimus, neque est necesse pro privato super altare interius, quia non invenimus; at vel de privato super altare exterius, quod invenimus in principibus; tempus permissionis erar.

Misna: Sartagines summi sacerdotis non afferuntur dimidiatæ; sed adducet decimam integram, & dimidiabit, offeret dimidium mane, & dimidum inter vesperas: Si sacerdos qui attulit dimidium mane moriatur, & constituerint alium sacerdotem ejus loco, non adducet dimidiam decimam ex domo sua, & dimidiam decimam prioris, at adducet decimam integram, & dimidiabit, offeret dimidium, & dimidium perdetur, deprehenditur, quod duo dimidia offerantur, & duo dimidia perdantur.

Gemara. Tradiderunt sapientes: Si non dictum esset: *Munus dimidiatum:* Ego dicerem: Adducat dimidiam decimam ex domo sua mane, & offeret; dimidiam decimam ex domo sua vespera, & offeret: Idcirco dictum est: *Dimidium mane, & dimidium vespera:* Dimidiam ex integra offeret: Quomodo? Adducet integram decimam, & dimidiabit, & offeret dimidium mane, & dimidium inter vesperas: Si polluatur dimidium quod offerendum est inter vesperas, aut perdatur, crederem quod afferret dimidiam decimam ex domo sua vespera, & afferret? Idcirco dictum est: *Dimidium mane, & dimidium vespera:* Dimidiam ex integra adducet: Quomodo? Adducet decimam integram, & dimidiabit, & offeret dimidiam, & dimidia perdetur; Deprehenditur, quod duæ dimidiæ offerantur, & duæ dimidiæ perdantur: Summus sacerdos, qui obtulerit dimidiam mane, si moriatur, & constituerint ejus loco alium sacerdotem, crederem quod afferret dimidiam decimam ex domo sua, aut dimidiam decimam prioris? Idcirco dictum est: *Et dimidium vespera.* Dimidiam ex integra adducet, & offeret. Quomodo? Adducet decimam integram, & dimidiabit, & offeret, & dimidia perdetur; deprehenditur, quod duæ dimidiæ perdantur, & duæ dimidiæ offerantur. Docuit doctor coram R. Nachman: Dimidiæ prioris, & dimidiæ secundi mutetur forma,

צורתו ויצאו לבית השריפה אמר ליה רב
נחמן בשלמא ראשון איחזי להקרבה אלא
שני למה ליה צורה מעיקרא לאיבור קא
אתי דאמר לך מני תנא דבי רבה בר
אבוה הוא דאמר אפילו פינול טעון צורה
רב אשי אמר אפילו תימא רבנן כיון
דבעידנא דפלני בהו אי בעי האי מקריב
ואי בעי האי מקריב מיחזא חזו . איתמר
חביתי כהן גדול כיצד עושין אותן רבי
חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אופה ואחר
כך מטגנא רב אסי אמר רבי חנינא מטגנא
ואחר כך אופה אמר רבי חייא בר אבא
כוותיה דידי מסתברא תופיני תאפינה נאה
רב אסי כוותיה דידי מסתברא תופיני
תאפינה נא כתנאי תופיני תאפינה נא רבי
אומר תאפנה נאה רבי יוסי אומר תאפנה
רבה אית ליה נא ואית ליה נאה . תנן
התם חביתי כהן גדול לישתן ועריבתן בחוץ
ואפייתן בפנים ורוחות את השבת מנא
הני מילי אמר רב הונא תופיני תאפינה
נאה ואי אפי לה מאתמול אינשפא לא
מתקיף לה רב יוסף אימא דכביש ליה
בירקא דבי רבי ישמעאל תנא תעשה
ואפילו בשבת תעשה ואפילו בטומאה אביי
אמר אמר קרא סלת מנחה תמיד הרי
היא כמנחת תמידין רבא אמר על מחבת
מלמד שטעונה כלי ואי אפי לה מאיתמול
איפסל ליה בלינה תניא כוותיה דרבא על
מחבת מלמד שטעונה כלי בשמן להוסיף
לה שמן ואיני יודע כמה הריני דן נאמר
כאן שמן ונאמר להלן במנחת נסכים שמן
מה להלן שלשת לוגין לעשרון אף כאן
שלשת לוגין לעשרון או כלך לדרך זו
נאמר כאן שמן ונאמר במנחת נדבה שמן
מה להלן לוג אחד אף כאן לוג אחד נראה
למי דומה דנין תב״שט מתב״שט תדיר באה
חובה דוחה שבת דוחה טומאה ואין דנין
תב״שט משאינו תב״שט או כלך לדרך זו
דנין יג״ל מיג״ל מי׳ יחיד בגלל עצמה יין
ולבונה ואין דנין יג״ל משאינו יג״ל רבי
ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר

& educantur in domum combuſtionis. Reſpondit R. Nachman: Concedatur de priore, quod ea eſſet conveniens ut offeretur: At ſecundi quorſum forma? A principio ut perdatur, venit: Tibi dicit: Cujuſnam doctoris hæc ſententia eſt? Diſcipuli Raba bar Abua, qui dicit, quod vel abominandum requirat formam: Rabi Aſſe dicit: Vel ſi dicas: quod ſit ſententia ſapientum; Quando ſit in tempore, in eo contendat; ſi velit, offeratur illa; ſi velit, offeratur iſta, poſtquam conveniens eſt, conveniens erit. Dictum eſt: Sartagines ſummi ſacerdotis quomodo faciunt? Rabi Chijah bar Aba, dicit R. Jochanan: Coquet, & poſtea friget. R. Aſſe dicit R. Chanina: Friget, & poſtea coquet: Dicit R. Chijah bar Aba juxta meam ſententiam: Probabiliter תופני quod coquantur perfecte; R. Aſſe juxta meam ſententiam: Probabiliter תופני quod coquantur crudæ: Juxta hos doctores: תופני quod coquantur crudæ: Rabi dicit: Quod coquantur perfecte: Rabi Joſe dicit: Quod multo coquantur: Juxta hujus ſententiam crudæ, & juxta illius ſententiam perfecte. Ibi legimus: Sartagines ſummi ſacerdotes pinſebantur & miſcebantur foris, & coquebantur intus, & pellebant Sabbathum; Unde probatur? Dicit R. Huna: תופנו: Quod coquantur perfecte, vel ſi ab die heſterna ſufflata ſit; Non objicit R. Joſeph: Dicam: Subiget olere. Diſcipulus Rabi Iſmael docet: *Facies:* Vel in Sabbatho: *Facies:* vel in immunditie: Abaje dicit: Dicit textus: *Similam muneris jugiter*. Ecce erit ſicut munus ſacrificiorum jugium: Raba dicit: *Super ſartagine*: Docemur, quod requirant vas: Et ſi illud coquat ab die heſterna, profanatur pernoctatione. Traditio juxta mentem Raba; *Super ſartagine*: Docemur quod requirant vas: *Cum oleo*. Ad addendum illi oleum: At ignoro quantum: Ecce argumentum: Memoratur hic oleum, & memoratur ibi in munere libaminum oleum, ſicut ibi tres logi pro decima, ita pariter hic tres logi pro decima; Aut hoc modo; Memoratur hic oleum, & memoratur in munere ſpontaneo oleum, ſicut ibi unus logus, ita pariter hic unus logus; videamus cuinam ſit ſimilius: Explicetur תבש״ט ex תבש״ט quod adducitur jugiter ex debito, & pellit Sabbathum, & pellit immunditiem, at non explicetur תבש״ט, ex eo quod non ſit ותבש״ט. Aut hoc modo: Explicetur יג״ל ex יג״ל: Quod afferat privatus ſeorſim vinum, & thus, & non explicetur יג״ל ex eo quod non eſt יג״ל. R. Iſmael ben R. Jochanan

סלת מנחה תמיד הרי היא לך כמנחת
תמידין מה מנחה תמידין שלשת לוגין
לעשרון רבי שמעון אומר ריבה כאן שמן
וריבה במנחת כבשים שמן מה להלן שלשת
לוגין לעשרון אף כאן שלשת לוגין לעשרון
או כלך לדרך זו ריבה כאן שמן וריבה
במנחת פרים ואילים שמן מה להלן שני
לוגין לעשרון אף כאן שני לוגין לעשרון
נראה למי דומה דנין מנחה הבאה עשרון
ממנחה הבאה בעשרון ואין דנין מנחה
הבאה עשרון ממנחה הבאה שנים ושלשה
עשרונים הא גופא קשיא אמרת בשמן
להוסיף לה שמן והדר תני נאמר כאן שמן
ונאמר במנחת נדבה שמן אמר אביי מאן
תנא בשמן להוסיף רבי שמעון היא ואילו
לא נאמר קאמר ובדינא מאן קא מהדר
רבי ישמעאל רב הונא בריה דרב יהושע
אמר כולא רבן ישמעאל בנו של רבי
יוחנן בן ברוקא הוא והכי קאמר בשמן
להוסיף לה לשמן דאי לקבוע שמן לא
צריך כיון דכתיב בה על מחבת כמנחת
מחבת דמיא או אינו אלא לקבוע לה
שמן דאי לא כתב רחמנא בשמן הוה
אמינא תיהוי נמי לקבוע לה שמן תיתי
מדינא ודן דינא ולא אתיא ליה ואצרכא
קרא סולת מנחת תמיד כדמסיים רבי
ישמעאל מילתיה רבה אמר כולה רבי
שמעון והכי קאמר בשמן להוסיף לה שמן
דאי לקבוע לה שמן לא צריך כיון דכתיב
בה על מחבת כמחבת דמיא ועד שלא
יאמר בשמן יש לי בדין ודן דינא לא
אתיא ליה ואצרכה בשמן אמר תיהוי
כמנחת פרים ואילים חד אמר דנין מנחה
הבאה עשרון וכו'.

מתניתא לא מינו כהן אחר תחתיו
משל מי היתה קריבה רבי שמעון אומר
משל ציבור רבי יהודה אומר משל יורשין
ושלימה היתה קריבה.

גמרא תנו רבנן כהן גדול שמת ולא
מינו כהן אחר תחתיו מנין שתהא מנחתו
קריבה משל יורשין תלמוד לומר והכהן
המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה יכול

nan ben Beroka dicit : *Similam muneris jugiter :* Ecce erit tibi ficut munus facrificiorum jugium ; ficut in munere facrificiorum jugium erant tres logi pro decima , ita pariter hic tres logi pro decima . Aut hoc modo : Auget hic oleum , & auget in munere juvencorum , & arietum oleum , ficut ibi duo logi pro decima , ita pariter hic duo logi pro decima : Videamus cuinam fit fimilius : Explicetur munus quod affertur cum decima , ex munere quod affertur cum decima , at non explicetur munus , quod affertur cum decima , ex munere , quod affertur cum duabus , & tribus decimis : Ecce hoc eft fundamentum : Objectio : Dixifti : *Oleo :* Ad addendum illi oleum : Et rurfum docet : Memoratur hic oleum , & memoratur in munere fpontaneo oleum : Dicit Abaje : Qui docet : *Oleo* . Ad addendum ; eft Rabi Simeon : Et fi non dictum effet ratione , dicendum effet ; Et quid eft quod repetit R. Ifmael , R. Huna bar Rabi Jehofua dicit? Omnia includit Raban Ifmael ben Rabi Jochanan ben Beroka ; & fic dicit : *Oleo :* Ad addendum illi oleum ; Si ut ftatuat illi oleum , non eft neceffe , quoniam de illo fcriptum eft : *Super fartagine* ficut munus fartaginis erit , aut non nifi ut illi ftatuat oleum ; Si enim non fcripfiffet textus : *Oleo :* Dixiffem : Erit ficut munus peccatoris : Rurfus dicit : *Erit :* Ut ftatuat illi oleum : Probetur argumento , & explicetur argumento ; at non poteft explicari : & requiritur textus : *Similam muneris jugiter* . Sicut definit Rabi Ifmael : Includit totum R. Simeon , & fic dicit : *Oleo :* Ut addat illi oleum : Si ut ftatuat illi oleum , non eft neceffe , poftquam de illo fcriptum eft : *Super munere* ; Sicut munus erit : Si non dixiffet : *Oleo* . Erat mihi argumentum ; & poterat explicari , at non poterat explicari : Et neceffe eft : *Oleo* : Poftea dicit : *Erit* : ficut munus juvencorum , & arietum : Alter dicit : Explicetur munus , quod affertur cum decima &c.

Misna : Si non conftituerint ejus loco alium facerdotem ; ex cujus bonis offertur ? R. Simeon dicit : Ex bonis cœtus : R. Jehuda dicit : Ex bonis hæredum . Et integra offerebatur .

Gemara . Tradiderunt fapientes : Summus facerdos fi moriatur , & non conftituerint ejus loco alium facerdotem , unde probatur quod ejus munus offeratur ex bonis hæredum ? Ex eo quod dictum eft : *Et facerdos unctus ejus loco de filiis ejus faciet illud :* Crederem offerendum fuiffe dimidiatum ? Idcirco di-

יקריבנה חצאים תלמוד לומר אותה כולה
ולא חציה דברי רבי יהודה רבי שמעון
אומר חוק עולם משל עולם כליל תקטר
שתהא כולה בהקטרה והאי הכהן המשיח
להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא
זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה
ביום המשח אותו יכול יהו אהרן ובניו
מקריבין קרבן אחד תלמוד לומר אשר
יקריבו ליהוה אהרן בפני עצמו ובניו בפני
עצמו בניו אלו כהנים הדיוטות אתה אומר
כהנים הדיוטות או אינו אלא כהנים
גדולים כשהוא אומר והכהן המשיח תחתיו
מבניו הרי כהן גדול אמור הא מה אני
מקיים בניו אלו כהנים הדיוטות אם כן
ליכתוב קרא הכהן המשיח תחתיו מבניו
יעשה שמעת מינה תרתי ורבי שמעון האי
אותת מאי עביד ליה מיבעי ליה לכהן
גדול שמת ומינו כהן אחר תחתיו שלא
יביא חצי עשרון מביתו ולא חצי עשרון
של ראשון ותיפוק ליה מין ומחציתה ויו
לא דריש ורבי יהודה האי חק עולם מאי
עביד ליה חוקה לעולם תהא כליל תקטר
לי מיבעי ליה לכדתניא אין לי אלא
עליונה מנחת כהן גדול בכליל תקטר
ותחתונה מנחת כהן הדיוט בלא תאכל
מנין ליתן את האמור של זה בזה ואת
האמור של זה בזה תלמוד לומר כליל
כליל לגזירה שוה נאמר כאן כליל ונאמר
להלן כליל מה כאן בכליל תקטר אף להלן
בכליל תקטר ומה להלן ליתן לא תעשה
על אכילתו אף כאן ליתן לא תעשה על
אכילתה וסבר רבי שמעון משל ציבור
דאורייתא והתנן אמר רבי שמעון שבעה
דברים התקינו בית דין וזה אחד מהן נכרי
ששילח עולתו ממדינת הים שלח עמה
נסכיה קריבה משלו ואם לאו קריבין משל
ציבור וכן גר שמת והניח זבחים יש לו
נסכים קריבין משלו ואם לאו קריבין משל

dictum est: *Illud :* Totum, at non dimidium: Verba R. Jehuda. R. Simeon dicit: *Statutum perpetuum :* De bonis mundi. *Totum adolebitur :* Ut totum adoleatur: Et hic ubi dicitur *sacerdos unctus* hac de causa venit; hoc necesse est juxta traditionem *: Hæc est oblatio Aharon, & filiorum ejus, quam offerent Domino in die unctionis suæ :* Crederem quod Aharon, & ejus filii offerrent unam oblationem? Idcirco dictum est: *Quam offerent Domino :* Aharon seorsim, & ejus filii seorsim: *Filiorum ejus*. Isti sunt sacerdotes vulgares; Tu dicis, quod sint sacerdotes vulgares, aut non sunt nisi summi sacerdotes: Quando vero dicit: *Et sacerdos unctus ejus loco de filiis ejus :* Ecce summus sacerdos jam memoratus est; Quomodo ego explicabo: *Filiorum ejus ?* Isti sunt sacerdotes vulgares: Si ita est, scribendum fuisset: Sacerdos unctus ejus loco filii ejus faciet. Quid *de filiis ejus ?* Hinc duo eruuntur. Et R. Simeon τὸ *illud* quomodo explicat? Necesse est pro summo sacerdote, si moriatur, & constituerint alium ejus loco, quod non adducat dimidiam decimam ex domo sua, neque dimidiam decimam prioris: Et eruitur ex eo quod dictum est: *Et dimidium :* Vau non exponit: Et Rabi Jehuda: τὸ *statutum perpetuum* quomodo explicat? Statutum mundo erit: *Totum adolebitur :* Quorsum? Necesse est juxta traditionem: Non probo nisi si de superiori munere summi sacerdotis, quod totum adoleatur; & munus inferius sacerdotis vulgaris quod interdicatur præcepto: *Non comedetur* : unde probatur, ut explicetur, quod dictum est de hoc, quod sit explicandum de illo, atque ut explicetur quod dictum est de illo, quod sit de hoc explicandum? Ex eo quod dictum est: *Totum, totum*. A pari: Dictum est hic: *Totum adolebitur :* Et dictum est ibi: *Totum adolebitur :* Sicut ibi totum adolebitur, ita pariter hic totum adolebitur: Sicut ibi ut explicetur præceptum negativum de comestione, ita pariter hic ut explicetur præceptum negativum de comestione: Et putat R. Ismael, quod de bonis cœtus sit ex lege: Atqui legimus. Dicit Rabi Simeon: Septem constituit Synhedrium, & hoc est unum ex illis: Si alienigena mittat holocaustum suum ex provincia maritima, si mittat cum eo ejus libamina, de ejus bonis offertur, si minus, offerent de bonis cœtus: Et similiter si proselytus moriatur, & relinquat sacrificia, si illi sint libamina, offeruntur de ejus bonis, si minus, offeruntur de bonis

ציבור ותנאי בית דין הוא כהן גדול שמת
ולא מינו כהן אחר תחתיו שתהא מנחתו
קריבה משל ציבור אמר רבי אבהו שני
תקנות הוו דאורייתא מדציבור כיון דחזו
דקא פשעי בה אוקמוה אדאוריתא ועל
פרה שלא יהו מועלין באפרה דאוריתא
היא דתניא חטאת מלמד שמועלין בה
היא בה מועלין באפרה אין מועלין אמר
רב אשי שתי תקנות הואי דאוריתא בה
מועלין באפרה אין מועלין כיון דחזו דקא
מזלזלי בה וקא עבדי מיניה למכתן גזרו
ביה מעילה כיון דחזו דקא פרשי מספק
הזאות אוקמוה אדאוריתא . תנו רבנן פר
העלם דבר של ציבור ושעיר עבודה זרה
בתחילה מגבין להן דברי רבי יהודה רבי
שמעון אומר מתרומת הלשכה הן באין
והתניא אפכא הי מיניהו אחריתא אמרוה
רבנן קמיה דרב אשי לימא קמייתא
אחריתא דשמעינן ליה לרבי שמעון דחייש
לפשיעה אמר להו רב אשי אפילו תימא
בתרייתא אחריתא כי קא חייש רבי
שמעון לפשיעה במילתא דלית בהו כפרה
בגווה במילתא דאית להו כפרה בגווה לא
חייש רבי שמעון לפשיעה מאי הוי עלה
אמר ליה רבה זוטי לרב אשי תא שמע
דתניא את קרבני לחמי לאישי ריח ניחוחי
תשמרו להקריב לי במועדו לרבות פר
העלם דבר של ציבור ושעירי עבודה זרה
שבאין מתרומת הלשכה דברי רבי שמעון.
ושלימה היתה קריבה וכו׳. אמר רבי חייא
בר אבא בעי רבי יוחנן שלימה שחרית
ושלימה בין הערבים או דילמא שלימה
שחרית ובטילה בין הערבים אמר רבא תא
שמע שמיני בחביתין ואם איתא דבטילה
בין הערבים הא זימנין דלא משכח לה
שמיני בחביתין היכי דמי דמת כהן גדול
ולא מינו אחר תחתיו אמרוה קמיה דרבי
ירמיה אמר בבלאי טפשאי משום דיתבו
באתרא דחשוכא אמרי שמעתתא דמחשכן

nis cœtus: Et pactum eſt Synhedrium: Si moriatur ſummus ſacerdos, & non conſtituerint ejus loco alium ſacerdotem, quod ejus munus offeratur de bonis cœtus. Dicit R. Abau: Duæ conſtitutiones ſunt ex lege pro cœtu: quando viderunt abominationem conclavis, ſtatuerunt exigendum eſſe ab hæredibus; & quando viderunt prævaricationes confirmarunt ex lege; & de vacca, quod non prævaricentur in ejus cinere, ſit ex lege. Etenim extat traditio: *Sacrificium pro peccato*. Docet, quod in ea prævaricentur; in ea prævaricantur; in ejus cinere non prævaricantur. Dicit R. Aſſe: Duæ conſtitutiones ex lege: In ea prævaricantur, in ejus cinere non prævaricantur: Poſtquam viderunt quod deſpicerent, & ex ea mederentur ſtatuerunt in eo prævaricationem; Quando viderunt, quod ſe ſepararent ex dubio adſperſionum plagas: ſtatuerunt ex lege. Tradiderunt ſapientes: Juvencum ignorantiæ rei cœtus, & hircum Idololatriæ a principio exigebant; verba Rabi Jehuda: Rabi Simeon dicit: Ex ſeparatione conclavis afferebantur: Atqui extat traditio in contrarium: Quænam ex iis erat ultima? Dixerunt ſapientes coram Rabi Aſſe: Dicendumne eſt primam eſſe poſtremam? Sentimus juxta mentem R. Simeonis, qui ſolicitus erat de prævaricatione: Reſpondit illis Rabi Aſſe: Vel ſi dicas in ſecunda eſſe poſtremam; quando ſolicitus fuit R. Simeon de prævaricatione in re, in cujus corpore non eſt expiatio, in re cujus corpore eſt expiatio, non fuit ſolicitus R. Simeon de prævaricatione. Quid erit? De hoc dixit R. Zuthi τῷ R. Aſſe: Veni & audi: Etenim extat traditio: *Oblationem meam, panem meum, ignita mea in odorem gratum mihi: Cuſtodietis ei offerendum mihi in ſtato tempore ſuo*. Ad includendum juvencum ignorantiæ rei cœtus, & hircos Idololatriæ, quod adducantur ex ſeparatione conclavis: Verba Rabi Simeonis: Et integra offerebatur &c. Dicit Rabi Chijah bar Aba: Quæſivit R. Jochanan: Integra mane, & integra inter veſperas; aut fortaſſe integra mane, & ceſſabit inter veſperas: Dixit Raba: Veni & audi: *Octavo* in ſartaginibus; ſi vero ceſſet inter veſperas, aliquando non deprehendetur octavus in ſartaginibus: Quid intelligitur? Si moriatur ſummus ſacerdos, & non conſtitnerint alium ejus loco, dixerunt ſapientes coram R. Hieremia; dixit: Babylonii ſtulti ſunt, quia habitant in terra tenebroſa; dixerunt conſtitutionem, quam obliti ſumus: At do-

אלא דקתני שביעי בסלת תשיעי ביין הכי
נמי דלא בטלי מנחתם ונסכיהם בלילה
מנחתם ונסכיהם אפילו למחר אלא דאי
לא קתני הכא נמי דאי לא קתני אהדרוה
קמיה דרבא אמר מבישותין אמרי קמיהי
מטבותין לא אמרי קמיה והדר אמר רבא
הני נמי טבותין היא אמר קרא סלת
סנחה תמיד הרי היא לך כמנחת תמידין
מאי הוי עלה אמר רב נחמן בר יצחק תא
שמע דתניא שלימה שחרית ושלימה בין
הערבים אמר רבי יוחנן פליגי בה אבא
יוסי בן דוסתאי ורבנן אבא יוסי בן דוסתאי
אומר מפריש לה שני קמצים של לבונה
קומץ שחרית וקומץ בין הערבים ורבנן
אמרי מפריש לה קומץ אחד חצי קומץ
שחרית וחצי קומץ בין הערבים במאי קא
מיפלגי אבא יוסי בן דוסתאי סבר לא
אשכחן חצי קומץ דקריב ורבנן סברי לא
אשכחן עשרון דבעי שני קמצים בעי רבי
יוחנן כהן גדול שמת ולא מינו כהן אחר
תחתיו לרבנן הוכפלה לבונתו או לא מי
אמרינן מתוך שהוכפלה סלתו הוכפלה
לבונתו או דילמא מאי דגלי גלי מאי דלא
גלי לא גלי ושמן בין לאבא יוסי בן
דוסתאי ובין לרבנן מהו אמר רבא תא
שמע חמשה קמצין הן ואם איתא זימנין
דמשכחת לה שבעה דאי לא קתני יתיב
רב פפא וקאמר לה להא שמעתא אמר
ליה רב יוסף בר שמעיה לרב פפא והא
מעלת קומץ בחוץ דאי הוה וקתני מאי
הוי עלה אמר רב נחמן בר יצחק תא שמע
דתניא כהן גדול שמת ולא מנו כהן אחר
תחתיו שלימה שחרית ושלימה בין הערבים
ומפריש לה שני קמצין קומץ שחרית וקומץ
בין הערבים ומפריש לה שלשת לוגין לוג
ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערבים
מני אלימא רבנן מאי שנא לבונתה
דהוכפלה ומאי שנא שמנה דלא הוכפל
אלא אבא יוסי בן דוסאי היא דאמר
חביתי כהן גדול בעלמא שני קמצין בעיא
ולבונה לא הוכפלה ושמן לא הוכפל

docet septimum in simila, nonum in vino: Sic quoque non cessabit: *munus eorum*, *& libamina eorum* in nocte; *munus eorum*, *& libamina eorum* vel die crastino: At si hoc non docet; ne illud quidem docet: Et repeterunt coram Raba; dixit: De malis dixerunt coram eo; at de bonis non dixerunt coram eo: Et iterum dixit Raba: Hoc quoque erat bonum: dicit textus: *Similam muneris jugiter*: Ecce erit tibi sicut munus sacrificiorum jugium: Quid de hoc dicit R. Nachman bar Isaach? Veni & audi: Etenim extat traditio: Integra mane, & integra inter vesperas: Dicit R. Jochanan: In hoc dissentiunt Aba Jose ben Dosthai, & Rabina: Aba Jose ben Dosthai dicit: Dividet duos pugillos thuris, pugillum mane, & pugillum inter vesperas: Et sapientes dicunt; divìdet unum pugillum, dimidium pugilli mane, & dimidium pugilli inter vesperas. Ubinam est dissensio? Aba Jose ben Dosthai putat, quod non inveniatur dimidium pugilli, quod offeratur. Et sapientes putant, quod non inveniatur decima, quæ requirat duos pugillos. Quæsivit R. Jochanan: Si summus sacerdos moriatur, & non constituerint alium ejus loco juxta mentem sapientum duplicabiturne ejus thus, necne? Quid dicemus? Quoniam duplicatur ejus simila, duplicabitur quoque ejus thus; aut fortasse quod manifestum est, manifestum est, quod non est manifestum, non est manifestum? Et de oleo sive juxta mentem Aba Jose ben Dosthai, sive juxta mentem sapientum quid dicit Raba? Veni & audi: Quinque pugilli sunt; & si aliquando deprehendantur septem: Si hoc docet: Objecit Rabi Papa dicens: Juxta hanc constitutionem dixit R. Joseph bar Semajah רַבִּי R. Papa: Si offerat pugillum foris; hoc docuit: Quid erit? Dixit R. Nachman bar Isaach: Veni & audi: Etenim extat traditio. Si summus sacerdos moriatur, & non constituerint alium ejus loco, integra afferetur mane, & integra inter vesperas, & dividet in duos pugillos, pugillum mane, & pugillum inter vesperas, & separabit tres logos, locum cum dimidio mane, logum cum dimidio inter vesperas: Cujusnam hæc sententia est? Num forte sapientum? Quid variat, quod thus duplicetur? Et quid variat, quod oleum non duplicetur? At Aba Saul ben Dosthai dicit: Sartagines summi sacerdotis tritum est, quod duos pugillos requirant, & quod thus non duplicetur, & quod oleum non duplicetur: & ex de-

scri-

ומרשמא לאבא יוסי בן דוסאי לא הוכפלה לבונתה ושומנה לרבנן נמי לא הוכפלו אמר רבי יוחנן הלכה כאבא יוסי בן דוסתאי ומי אמר רבי יוחנן הכי והא אמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה ותנן חמשה קמצין הן אמור אי נינהו ואליבא דרבי יוחנן·

פרק חמישי

מתניתא כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתודה ושתי הלחם שהן באות חמץ רבי מאיר אומר השאור בודה להן מתוכן ומחמצין רבי יהודה אומר אף היא אינה מן המובחר אלא מביא את השאור ונותנו לתוך המדה וממלא את המדה אמרו לו אף היא היתה חסירה או יתירה·

גמרא בעא מיניה רבי פרידא מרבי אמי מנין לכל המנחות שהן באות מצה מנלן דכתיב בה כתיב בה דלא כתיב בה כתיב בה זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח והנותר ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל אמר ליה מצוה לא קא מיבעיא לי לעכב אמר ליה לעכב נמי כתיב לא תאפה חמץ אלא מצה מתקיף לה רב חסדא ואימא לא תאפה חמץ אלא שיאור דמאן אי דרבי מאיר לרבי יהודה מצה מעליא היא אי דרבי יהודה לרבי מאיר חמץ מעליא הוא אי דרבי מאיר לרבי מאיר מרלקי עליה חמץ הוא אלא דרבי יהודה לדרבי יהודה מתקיף לה רב נחמן בר יצחק ואימא לא תאפה חמץ אלא חלוט חלוט מאי ניהו רביכה אי דאיכא רביכה כתיב בה רביכה והא לא כתיב בה רביכה ואימא דכתיב בה רביכה מצות ברביכה ודלא כתיב בה רביכה אי בעי רביכה לתייה אי בעי מצה לתייה מתקיף לה רבינא ואימא לא תאפה חמץ למיקם גברא בלאו בעלמא ואיפסולי לא מיפסלא

ſcriptione juxta mentem Aba Saul ben Doſthai non duplicatur thus, & oleum juxta mentem ſapientum etiam non duplicatur. Dicit R. Jochanan: Conſtitutio eſt juxta mentem Aba Joſe ben Doſthai: Quid dicit R. Jochanan? Sic? Atqui dicit R. Jochanan: Conſtitutio quando abſolute ponitur eſt Miſna: Atqui legimus: Quinque pugilli ſunt; Dic, ſi ſunt, erit juxta mentem Rabi Jochanan.

CAPUT V.

MISNA. Cuncta munera afferuntur azyma, excepto fermentato ſacrificii Euchariſtici, & duobus panibus, qui afferuntur fermentati. R. Meir dicit: Fermentum diffindebat eos in medio, & fermentantur: R. Jehuda dicit: Hoc quoque non erit ex electo; At adducet fermentum, & indet in menſuram, & implebit menſuram: Dixerunt illi: Hoc quoque erit deficiens, aut redundans.

GEMARA. Quæſivit R. Perida ex R. Amme: Unde probatur quod cuncta munera afferrentur azyma, unde probatur, quod ſcriptum eſt de hoc ſcriptum ſit de illo, & quod non ſcriptum eſt de illo, de hoc ſcriptum ſit? *Hæc eſt lex muneris, offerre illud filios Aharon coram Domino ad faciem altaris, & reſiduum ex eo comedent Aharon, & filii ejus, azymum comedetur.* Dixit: De præcepto non quæritur, ſed quæritur ad impediendum; Ad impediendum quoque ſcriptum eſt: *Non coquetur fermentatum, ſed azymum:* Objecit R. Chaſda: Et dicam: *Non coquetur azymum ſed fermentatum.* At fermentatum: Cujuſnam hæc ſententia eſt? Si Rabi Meir juxta mentem Rabi Jehuda: Azymum erit præſtantius. Si Rabi Jehuda juxta mentem Rabi Meir, fermentatum erit præſtantius: Si R. Meir juxta mentem Rabi Meir: Comburetur ſuper eo fermentatum: At R. Jehuda juxta mentem R. Jehuda: Objecit R. Nachman bar Iſaach: Et dicam: *Non coquetur fermentatum:* Sed erit panis frixus; quid erit frixum? Si erat frixum, ſcribendum erat de illo frixum; at de illo non ſcriptum eſt frixum: Et dicam: Si ſcriptum eſſet de illo frixum, præceptum eſſet de frixo: Atqui non ſcriptum eſt frixum; Si vellet frixum, afferre poterat, ſi vellet azymum, afferre poterat. Objecit Rabina: Et dicam: *Non coquetur fermentatum:* Ut ſtatuatur vir in præcepto negativo communi, & ſi profanat, non profanatur.

At

אלא מנלן כדתניא מצה יכול מצוה תלמוד
לומר תהיה הכתוב קבעה חובה בעא מיניה
רבי פרידא מרבי אמי מנין לכל המנחות
שנילשות בפושרין ומשרן שלא יחמיצו
נלמדנה מפסח דכתיב ושמרתם את המצות
אמר ליה בגופה כתיב מצה תהיה והא
אפיקתיה לעכב אם כן ליכתוב קרא מצה
היא מאי תהיה שמעת מינה תרתי אמרי
ליה רבנן לרבי פרידא רבי עזרא בר בריה
דרבי אבטולם דהוא עשירי לרבי אלעזר
בן עזריא דהוה עשירי לעזרא קאי אבבא
אמר מאי כוליה האי בר אוריין הוא יאי
אי בר אוריין ובר אבהן יאי ואי בר אבהן
ולא בר אוריין איתא תיכליה אמרו ליה
בר אוריין הוא אמר להו ליעול וליתיה
חזייה דהוה עבירא דעתיה פתח ואמר
אמרתי ליהוה יהוה אתה טובתי בל עליך
אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך
הוא רבונו של עולם החזק לי טובה
שהודעתיך בעולם אמר לה טובתי בל עליך
איני מחזיק טובה אלא לאברהם יצחק
ויעקב שהודיעוני תחלה בעולם שנאמר
לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל
חפצי בם כיון דשמעיה דקאמר אדיר פתח
ואמר יבא אדיר ויפרע לאדירים מאדירים
באדירים יבא אדיר זה הקדוש ברוך הוא
דכתיב אדיר במרום יהוה ויפרע לאדירים
אלו ישראל שנאמר ואדירי כל חפצי בם
מאדירים אלו המצריים דכתיב צללו
כעופרת במים אדירים באדירים אלו מים
שנאמר מקולות מים רבים אדירים משברי
ים יבא ידיד בן ידיד ויבנה ידיד לידיד
בחלקו של ידיד ויתכפרו בו ידידים יבא
ידיד זה שלמה המלך דכתיב וישלח ביד
נתן הנביא ויקרא שמו ידידיה בעבור
יהוה בןידיד זה אברהם דכתיב מה לידידי
בביתי ויבנה ידיד זה בית המקדש דכתיב
מה ידידות משכנותיך לידיד זה הקדוש
ברוך הוא דכתיב אשירה נא לידידי

At unde probatur? Juxta traditionem : *Azymum*. Crederem ex præcepto ? Idcirco dictum est : *Erit :* Textus statuit ex debito : Quæsivit R. Perida ex Rabi Amme : Unde probatur , quod cuncta munera quando depsuntur sint calefacienda , & custodienda , ne fermentent ? Potest doceri ex Paschate, de quo scriptum est : *Et custodietis azyma* : Respondit : De ipso scriptum est : *Azymum erit*. Atqui educitur ad impediendum: Si ita est, scribendum fuisset azymum *illud* ; quid significat *erit* ? Hinc duo eruuntur . Dixerunt sapientes τῷ R. Perida: R. Ezra filius filii R. Abtulam, qui fuit decimus τῷ R. Eliezer ben Azaria , quis fuit decimus τῷ Ezra ; stetit ad portam : Dixit : Cur hoc omne ? Si filius doctrinæ , decet , si filius doctrinæ, & filius patrum suorum , decet , si vero filius patrum suorum , at non filius doctrinæ , veniat finis : Dixerunt illi . Filius doctrinæ est : Respondit: Introducatur, & afferat; vidit quod esset mente perturbatus: Incepit & dixit: *Dixi Domino Deus meus es tu* , *quoniam bonorum meorum non eges* . Dixit congregatio Israel coram Deo S. B. Domine mundi ; Confirma mihi bonum , quod te manifestavit in mundo . Respondit : *Bonorum meorum non eges* . Non confirmabo bonum , nisi Abraham , Isaach , & Jacob , quibus manifestatus sum a principio in mundo . Dictum est enim : *Sanctis qui sunt in terra ejus* , *mirificavit omnes voluntates meas in eis :* Post quam audiit , quod dixerit ; *Fortis*: incipiens dixit: Veniat fortis , & redimat fortes a fortibus in fortibus: Veniat fortis : Hic est Deus S. B. de quo scriptum est : *Fortis in altis Dominus :* Et redimat fortes : Isti sunt Israelitæ : Dictum est enim : *Mirificavit omnes voluntates meas in eis* : A fortibus : Isti sunt Ægyptii , de quibus scriptum est : *Immersi sunt quasi plumbum in aquis validis :* In fortibus ? Istæ sunt aquæ, de quibus dictum est : *A vocibus aquarum multarum fortes elationes maris* . Veniat dilectus filius dilecti, & ædificet dilectum dilecto in portione dilecti , atque in eo expientur dilecti. Dilectus hic est Salomon, de quo scriptum est: *Misitque in manu Nathan prophetæ*, *& vocavit nomen ejus ; amabilis Domino:* Filius dilecti : Hic est Abraham , de quo scriptum est : *Quid est quod dilectus meus in domo mea ?* Et ædificet dilectum : Hæc est domus Sanctuarii de qua scriptum est : *Quam dilecta tabernacula tua*. Dilectum: Hic est Deus S.B. de quo scriptum est : *Cantabo dilecto* *meo* .

בחלקו של ידיד זה בנימין שנאמר לבנימין
אמר ידיד יהוה ישכן לבטח עליו ויתכפרו
בו ידידים אלו ישראל דכתיב נתתי ארת
ידידות נפשי בכף אויבים ובא טוב וקבל
טוב מטוב לטובים יבא טוב זה משה
דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא וקבל
טוב זו תורה דכתיב כי לקח טוב נתתי
לכם מטוב זה הקדוש ברוך הוא שנאמר
טוב יהוה לכל לטובים אלו ישראל דכתיב
הטיבה יהוה לטובים יבא זה וקבל זארת
מזה לעם זו יבא זה זה משה דכתיב כי זה
האיש ויקבל זאת זו התורה דכתיב וזארת
התורה אשר שם משה מזה זה הקדוש
ברוך הוא דכתיב זה אלי ואנוהו לעם זו
אלו ישראל שנאמר עם זו קנית אמר רבי
יצחק בשעה שחרב בית המקדש מצאו
הקדוש ברוך הוא לאברהם שהיה עומד
בבית המקדש אמר לו מה לידידי בביתי
אמר לו על עיסקי בני באתי אמר לו בניך
חטאו וגלו אמר לו שמא בשוגג חטאו
אמר ליה עשותה המזמתה אמר לו שמא
מיעוטן חטאו אמר לו הרבים היה לך לזכור
ברית מילה אמר לו קודש יעברו מעליך
אמר לו שמא אם המתנת להם היו חוזרין
בתשובה אמר לו כי רעתיכי אז תעלוזי
מיד הניח ידיו על ראשו והיה צועק ובוכה
ואמר לו שמא חס ושלום אין להם תקנה
יצתה בת קול ואמרה לו זית רענן יפרה
פרי תאר קרא יהוה שמך מה זית זו
אחריתו בסופו אף ישראל אחריתן בסופן
לקול המולה גדולה הצית אש עליה ורעו
דליותיו אמר רבי חיננא בר פפא דבר
גדול דברו מרגלים באותה שעה כי חזק
הוא ממנו אל תיקרי ממנו אלא ממנו כביכול
שאפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו
משם מתקיף לה רבי חייא ברבי חיננא

meo. In portione dilecti: Hic est Benjamin, de quo dictum est: *Et Benjamin dixit: Et dilectus Domini habitabit juxta eum in securitate:* Et expientur in eo dilecti: Isti sunt Israelitæ, de quibus scriptum est: *Dedi dilectam animam meam in manum inimicorum meorum:* Et veniat bonus, & accipiat bonum ex bono pro bonis: Veniat bonus: Iste est Mose de quo scriptum est: *Et videns eum elegantem esse:* Et accipiat bonum: Hæc est lex, de qua scriptum est: *Et donum bonum tribuam vobis:* Ex bono; Hic est Deus S. B. de quo scriptum est. *Bonus Dominus universis*. Pro bonis: Isti sunt Israelitæ de quibus scriptum est: *Benefac Domine bonis:* Veniat hic, & accipiat hoc ex hoc pro populo hoc: Veniat hic: Iste est Mose, de quo scriptum est: *Nam hic Mose vir:* Et accipiat hoc: Hæc est lex de qua scriptum est: *Hæc est lex, quam posuit Mose:* Ex hoc: Hic est Deus S. B. de quo scriptum est: *Iste est Deus meus, & habitationem accipiam propter eum*. Pro populo hoc: Isti sunt Israelitæ, de quibus dictum est: *Populus iste quem acquisivisti*. Dicit R. Isaach; Quando diruta fuit domus sanctuarii, deprehendit Deus S. B. Abrahamum, quod staret in domo sanctuarii, & diceret: *Quid est quod dilectus meus in domo mea?* Dixit illi: Propter operam filiorum meorum veni: Dixit illi: Filii tui peccaverunt, & exularunt: Respondit illi: Fortasse per errorem peccarunt: Dixit illi: *Fecit scelera*. Respondit illi: Fortasse pauca sunt: Dixit illi: Multa sunt: Vade ad memorandum pactum circumcisionis: Dixit illi: *Nunquid carnes sanctas auferent a te?* Respondit illi: Forsitan si expectabis, revertentur ad pœnitentiam: Dixit illi: *Malitiis suis, in quibus gloriata es?* Statim posuit manum suam super caput ejus, & ipse clamans flevit dicens: Absit quod non sit reparatio: Exiit vox, & dicit: *Olivam arborem, pulchram fructiferam, speciosam vocavit Dominus nomen tuum:* Sicut in hac oliva ejus finis est in fine, ita pariter in Israelitis eorum finis est in fine. *Ad vocem loquelæ grandis exarsit ignis in ea, & combusta sunt fruteta ejus*. Dicit Rabi Chinna bar Papa: Ad vocem verborum exploratorum effractæ sunt situlæ Israelitarum: Etenim dicit R. Chinna bar Papa: Rem magnam dixerunt exploratores eo tempore: *Quia fortior est nobis:* Ne legas *nobis*; sed illo, si fas est dicere; vel pater familias non poterit inde educere sua vasa: Objecit Rabi Chijah bar R. Chinna: Hoc *ad vo-*

האי לקול המולה גדולה מיבעי ליה אלא אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם קולך שמעתי וחמלתי עליהם אני אמרתי ישתעבדו בארבע מלכיות כל אחת ואחת כשיעור ארבע מלכיות השתא כל חדא וחדא מאי דפסיק לה ואיכא דאמרי אני אמרתי בזה אחר זה עכשיו בבת אחת אמר רבי יהושע בן לוי למה נמשלו ישראל כזית לומר לך מה זית אין עליו נושרין לא בימות החמה ולא בימות הגשמים אף ישראל אין להם בטילה עולמית לא בעולם הזה ולא בעולם הבא ואמר רבי יוחנן למה נמשלו ישראל כזית לומר לך מה זית אינו מוציא שמנו אלא על ידי כתית אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא על ידי ייסורין. רבי מאיר אומר השאר בודה להן מתוכן ומחמיצין. מאי חסירה או יתירה אמר רב חסדא עיסת השאר עבה נמצאת יתירה מדת העשרון רכה נמצאת חסירה סוף סוף כי קא כייל לעשרון קא כייל רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו לכמות שהן היתה משערינן ולישקול פורתא מיניה וליחמציה מאבראי וליתיה ונילישיה בהדיה גזירה דלמא אתי לאיתויי מעלמא תנו רבנן אין החמיצין בתפוחים משום רבי חנינא בן גמליאל אמרו מחמיצין רב כהנא מתני לה בר רבי חנינא בן תרדיון כמאן אזלא הא דתניא תפוח שרסקו ונתנו בתוך העיסה והימצה הרי זו אסורה כמאן לימא רבי חנינא בן גמליאל היא ולא רבנן אפילו תימא רבנן נהי דהמץ גמור לא הוי נוקשה מיהא הוי אמר רבי אילא אין לך הקשה לקמיצה יותר ממנחת חוטא רב יצחק בר אבדימי אמר מנחת חוטא מנבלה במים וכשירה לימא בהא קא מיפלגי דמר סבר לכמות שהן משערינן ומר סבר כמות שהן משערינן לא דכולי עלמא כמות שהן ובהא קא מיפלגי דמר סבר מאי חריבה חריבה משמן ומר סבר חריבה מכל דבר . תנן התם בשר העגל שנתפח ובשר זקנה שנתמעך משתערין לכמות שהן רבי ורבי חייא ורבי יוחנן אמרי משתערין כמות שהן שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש אמרי משתערין

cem loquelæ grandis requiritur: At dixit Deus S. B. τῷ Abraham: Vocem tuam audivi, & illis peperci: Ego dixi: Servient in quatuor regnis, quorum singula erunt juxta æstimationem quatuor regnorum: nunc in singulis cur cessat? Et sunt qui dicunt: Ego dixi in altero post alterum, nunc simul: Dicit R. Isaach ben Levi: Cur assimilantur Israelitæ olivæ? Tibi dicit; Sicut ejus frondes non decidunt neque diebus æstivis, neque hyemalibus, ita pariter Israelitæ non cessabunt neque in hoc seculo, neque in seculo futuro: Dicit R. Jochanan: Cur Israelitæ assimilantur olivæ? Tibi dicit: Sicut oliva non educit oleum nisi per contusionem, ita pariter Israelitæ non revertentur ad bonum nisi per castigationes. Rabi Meir dicit: Fermentum diffindebat eos in medio, & fermentabat: Quid deficiens aut redundans? Dicit R. Chasda: Massa fermenti crassi deprehendetur redundans, mensura decimæ teneræ deprehendetur deficiens; tandem quando erat mensura pro decima erat mensura. Raba & Rabi Joseph dicunt ambo: Sicut erant, metiebantur, & poterat sumi parum ex eo, & fermentari foris, & adduci, & depsi simul; Non ita fiebat; fortasse adducuntur ex communi. Tradiderunt sapientes: Non fermentant in pomis: Nomine R. Chanina ben Gamaliel dixerunt: Fermentant. R. Channa docet: Bar R. Chanina ben Tardion cum illo sentit. Etenim extat traditio. Si pomum contundatur & indatur in massam, & fermentet, ecce erit vetita: Cujusnam hæc sententia est? Dicendumne est quod sit R. Chanina ben Gamaliel, & non sit sapientum? Vel si dicas, quod sit sapientum: Conveniens est, si perfecte fermentat, quod non deprimatur: Hinc dixit R. Ela: Nihil est difficilius ad fermentandum quam munus peccatoris: Rabi Isaach bar Abdimi dicit: Munus peccatoris si pinsatur in aquis, erit legitimum: Dicendumne est quod in hoc consistat controversia? Etenim Mor putat: Sicut sunt metimur; & Mor putat sicut sunt metimur: At non omnes conveniunt: sicut sunt. Et in hoc consistit controversia: Etenim Mor putat: Quid est siccum? Siccum ab oleo; & Mor putat: Siccum a quavis re: Etenim ibi legimus: Si caro vituli infletur, & si caro vetus comprimatur, metimur, sicut sunt. Rabi & R. Chijah, & Rabi Jochanan dixerunt; Metimur, sicut sunt: Samuel, & Rabi Simeon bar Rabi, & Risch Lakisch dixerunt: Metimur, sicut sunt; Ob-

לכמות שהן מיתיבי בשר העגל שלא חירה
בו כשיעור ותפח ועמד על כשיעור טהור
לשעבר וטמא מיכן ולהבא מדרבנן אי
הכי אימא סיפא וכן בפינול וכן בנותר
אי אמרת בשלמא דאוריתא היינו דאיכא
פינול ונותר אלא אי אמרת דרבנן פינול
ונותר בדרבנן מי איכא אימא בטומאת
פינול וכן בטומאת נותר סלקא דעתך
אמינא הואיל וטומאת פינול וטומאת נותר
דרבנן היא כולי האי בדרבנן לא עבוד
רבנן קא משמע לן. תא שמע בשר זקנה
שהיה בו כשיעור וצמק פחות מכשיעור
טמא לשעבר וטהור מיכאן ולהבא אמר
רבה כל היכא דמיעיקרא הוה ביה והשתא
לית ביה הא לית ביה וכל היכא דמעיקרא
לא הוה ביה והשתא הוה ביה מדרבנן
כי פליגי כגון שהיה בו כשיעור וצמק וחזר
ותפח דמר סבר יש דיחוי באיסורא ומר
סבר אין דיחוי באיסורא ומי איכא למאן
דאמר דיש דיחוי באיסורין והתנן כביצה
אוכלין שהניחה בחמה ונתמעטו וכן כזית
מן המת כזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ
וכזית פינול וכזית נותר וכזית חלב טהורין
ואין חייבין עליהן משום פינול ונותר הניחן
בגשמים ותפחו טמאין וחייבין עליהן משום
פיגול ונותר תיובתא למאן דאמר יש
דיחוי באסורין תיובתא תא שמע תורמין
תאנים על הגרוגרות במנין אי אמרת
בשלמא לכמות שהן משערין שפיר אלא
אי אמרת כמות שהן הוה ליה מרבה
במעשרות ותנן הרבה במעשרות פירותיו
מתוקנים ומעשרותיו מקולקלין אלא מאי
לכמות שתן אימא סיפא גרוגרות על
התאנים במידה אי אמרת בשלמא כמורת
שהן שפיר אלא אי אמרת לכמות שהן
מרבה במעשרות הוא אלא הכא בתרומה
גדולה עסיקנן ורישא בעין יפה וסיפא

Objectio : In carne vituli si non fuerit juxta mensuram, & infletur, & consistat juxta mensuram, pro tempore præterito erit pura, & impura hinc & ulterius ex verbis sapientum: Si ita est, dicam finem propositionis : Et similiter in abominando, & similiter in residuo : At si dicas : Concedatur ex lege: hoc est, quod sit abominandum, & residuum. At si dicas ex mente sapientum: Abominandum & residuum ex mente sapientum quid erit? Dicam : In immunditie abominandum, & similiter in immunditie residuum : Poteris dicere : Quoniam immundities est abominandum, & immundities est residuum ex mente sapientum, totum hoc erit juxta mentem sapientum: Non ita putant sapientes : nobis significat : Veni & audi : Si in carne veteri sit juxta mensuram, & effloreat, ut sit minus quam juxta mensuram, pro tempore præterito erit immunda, hinc & ulterius erit munda : Dicit Raba : Quando fuerit in ea a principio, & nunc non sit; Ecce in ea non est. Et quandocunque in ea non sit a principio, & nunc sit ex mente sapientum : Quia controversia est; quando in ea sit juxta mensuram, & effloreat, atque iterum infletur: Mor putat, quod sit depulsio in vetitis, & Mor putat quod non sit depulsio in vetitis : Et quid erit juxta mentem illius qui dicit, quod sit depulsio in vetitis? Atqui legimus : Si quantitatem ovi ciborum relinquat in sole, & diminuatur, & similiter in quantitate olivæ ex mortuo, in quantitate olivæ ex cadavere, & in quantitate lentis ex reptili, & in quantitate olivæ abominandi, & in quantitate olivæ residui, & in quantitate olivæ adipis, sunt pura, & eorum causa non tenentur abominando & residuo; si relinquat in pluviis, & inflentur, sunt immunda, & eorum causa tenentur abominando, & residuo: Objectio juxta mentem illius qui dicit : Est depulsio in vetitis; est insolubilis : Veni & audi : Separant ficus super caricis in numero : Si dicas : Concedatur quod sicut sunt, metiamur: Recte : At si dicas : Sicut sunt; multiplicabit in decimis: Atqui legimus : Si multiplicet in decimis, ejus fructus erunt dispositi, & ejus decimæ erunt depravatæ : At quid sicut illæ sunt? Dicam finem propositionis: Caricas super ficubus in mensura : Si dicas: Concedatur, sicut sunt; Recte : At si dicas, sicut sunt, multiplicabit in decimis; At hic de separatione magna agimus : Et principium in oculo bono, & finis in oculo bono;

כעין יפה היא אלא הכא אימא סיפא
אמר רבי אלעזר ברבי יוסי אבא היה
נוטל עשר גרוגרות שבמקצוע על תשעים
שבכלכלה ואי בתרומה גדולה עשר מאי
עבידתיה אלא הכא בתרומת מעשר
עסיקנן ואבא אלעזר בן גמליאל הוא
דתניא אלעזר בן גמליאל אומר ונחשב
לכם תרומתכם בשתי תרומות הכתוב מדבר
אחת תרומה גדולה ואחת תרומת מעשר
כשם שתרומה גדולה ניטלת באומר
ובמחשבה כך תרומת מעשר ניטלת
באומר ובמחשבה ומינה מה תרומה גדולה
בעין יפה אף תרומת מעשר בעין יפה
אמר רבי אלעזר בר רבי יוסי אבא היה
נוטל עשר גרוגרות שבמקצוע על תשעים
שבכלכלה אי אמרת בשלמא לכמות שהן
אמרינן שפיר אלא אי אמרת כמות שהן
בצד להו כי אתא רב דימי אמר רבי
אלעזר שאני גרוגרות הואיל ויכול לשולקן
ולהחזירן לכמות שהן . תנו רבנן תורמין
תאנים על הגרוגרות במקום שרגילין לעשות
תאנים גרינרות ולא גרוגרות על תאנים
ואפילו במקום שרגילין לעשות תאנים
גרוגרות אמר מר תורמין תאנים על
הגרוגרות במקום שרגילין לעשות תאנים
גרוגרות במקום שרגילין אין במקום שאין
רגילין לא היכי דמי אי דאיכא כהן
מקום שאינו רגיל אמאי לא והתנן מקום
שיש כהן תורם מן היפה אלא פשיטא
דליכא כהן אימא סיפא ולא גרוגרות על
התאנים ואפילו במקום שרגיל לעשות
תאנים גרוגרות ואי דליכא כהן אמאי לא
והתנן מקום שאין כהן תורם מן המתקיים
אלא פשיטא דאיכא כהן רישא דליכא כהן
סיפא דאיכא כהן אין רישא דליכא כהן
סיפא דאיכא כהן אמר רב פפא שמע
מינה דחקינן ומוקמינן מתניתין בתרי טעמי
ולא מוקמינן בתרי תנאי.

מתניתא כל המנחות נילשות בפושרין
ומשמרן שלא יחמיצו ואם החמיצו שיריה
עובר בלא תעשה שנאמר כל המנחה אשר
תקריבו ליהוה לא תעשה חמץ וחייב על
לישתה ועל עריכתה ועל אפייתה.

Si ita est, dicam finem propositionis: Dicit R. Eliеser bar R. Jose Aba: Si sumat decem caricas, quæ sunt in angulo, super nonaginta, quæ sunt in area; at si in separatione magna decem, quid erit ejus factum? At hic de separatione decimæ agimus. Et ibi Eliеser ben Gamaliel: Etenim extat traditio. Eliеser ben Gamaliel dicit: *Et reputabitur vobis separatio vestra:* De duabus separationibus textus loquitur, quarum altera est separatio magna, & altera separatio decimæ: Sicut separatio magna tollitur verbo, & cogitatione, ita pariter separatio decimæ tollitur verbo, & cogitatione. Et hinc probatur: Sicut separatio magna oculo liberali, ita pariter separatio decimæ oculo liberali: Dicit Rabi Eliеser bar R. Jose: Pater meus tollebat decem caricas, quæ erant in angulo, super nonaginta, quæ erant in area. Si dicas: Concedatur: Sicut sunt; dicimus; recte: At si dicas; Sicut sunt, in latere: Quando venit Rabi Dimi, dixit R. Eliеser: Diversum est in caricis; Quoniam possunt elixari, & restitui sicut erant. Tradiderunt sapientes: Separant ficus super caricis, in loco, ubi solent facere ficus caricas, at non caricas super ficubus, vel in loco ubi solent facere ficus caricis: Dicit Mor: Separant ficus super caricis, ubi solent facere ficus caricas; In loco ubi solent, utique, at non, ubi non solent: Quomodo intelligitur? Si fuerit sacerdos, in loco, ubi non solent, quare non? Atqui legimus: In loco, ubi non sit sacerdos, separabit ex optimo; at certum est quod non adsit sacerdos. Dicam finem propositionis: At non caricas super ficubus, vel ubi solet facere ficus caricas; & si non adsit sacerdos, cur non? Atqui legimus: In loco, ubi non adsit sacerdos, separabit ex conservato: At certum est, quod adsit sacerdos: Principium propositionis, quando non adsit sacerdos; finis quando adsit sacerdos; Non est principium propositionis, quando non adsit sacerdos, finis, quando adsit sacerdos; dicit Rabi Papa: Hinc eruitur; Quia constituimus, & confirmamus Misnam duabus rationibus, at non confirmamus duobus doctoribus.

MISNA: Omnia munera depsuntur aqua tepida, & custodiuntur ne fermentent; si vero fermentent eorum reliquiæ, transgreditur præceptum negativum: Dictum est enim: *Omnia munera; quæ offeretis Domino, non facies fermentatum;* Et tenetur pro depsione, & mixtione; & coctione.

נמרא מנא הני מילי אמר ריש לקיש
ראמר קרא לא תאפה חמץ אפילו חלקם
לא תאפה חמץ והאי להכי הוא דאתא
האי מבעי ליה לכדתניא לא תאפה חמץ
מה תלמוד לומר והלא כבר נאמר לא
תעשה חמץ לפי שנאמר לא תעשה חמץ
יכול לא יהא חייב אלא אחת על כולם
תלמוד לומר לא תאפה אפייה בכלל היתה
למה יצאת להקיש אליה מה אפייה
מיוחדת שהיא מעשה יחידי וחייבין עליה
בפני עצמה אף אני אביא לישתה ועריכתה
וכל מעשה יחידי שבה לאיתויי קיטוף שהוא
מעשה יחידי וחייבין עליה בפני עצמה אנן
מחלקם קא אמרינן ואימא כוליה להכי
הוא דאתא אם כן ליכתוב חלקם לא
תאפה חמץ מאי לא תאפה חמץ חלקם
שמעת מינה תרתי ואימא אפייה דפרט
בה רחמנא ליחייב חדא אינך ליחייב חדא
אכולהו משום דהוה דבר שהיה בכלל ויצא
מן הכלל ללמד ולא ללמד על עצמו יצא
אלא ללמד על הכלל כולו יצא ואימא לא
תעשה כלל לא תאפה פרט כלל ופרט אין
בכלל אלא מה שבפרט אפייה אין מידי
אחרינא לא אמר רבי אפטוריקי משום
דהוי כלל ופרט המרוחקין זה מזה וכל
כלל ופרט המרוחקין זה מזה אין דנין
אותן בכלל ופרט מתיב רב ארא בר אהבה
ואמרי לה כרי וכלל ופרט המרוחקין זה
מזה אין דנין אותן בכלל ופרט והתניא
ושחט אותו במקום אשר ישחט העולה
תשחט חטאת היכן עולה נשחטת בצפון
אף זה בצפון וכי אנו מכאן למידין והלא
כבר נאמר במקום אשר תשחט העולה
תשחט החטאת הא למה זה יצא לקובעו
שאם לא שחט אותו בצפון פסלו אתה
אומר לכך יצאת או אינו אלא שזה טעון
צפון ואין אחר טעון צפון תלמוד לומר
ושחט את החטאת במקום אשר ישחט
את העולה זה בנה אב לכל חטאות

GEMARA. Unde probatur? Dicit Risch Lakisch; dicit textus: *Non facies fermentatum:* Vel eorum pars non coquetur fermentata; Hac de causa adducitur, & hoc necesse juxta traditionem: *Non coquetur fermentatum*. Cur dictum est? Atqui dictum est: *Non facies fermentatum*. Quia dictum est: *Non facies fermentatum*. Crederem quod non teneretur nisi una pœna pro omnibus? Idcirco dictum est: *Non coquetur fermentatum*. Coctio erat in genere, cur exiit? Ad æquiparandum. Sicut coctio est peculiaris, & est opus peculiare, & ejus causa tenentur seorsim; ita pariter ego includam depsionem, & mixtionem, & omnia opera peculiaria, quæ in illo sunt, ad includendum abscissionem, quod est opus peculiare; ut ejus causa teneantur seorsim: Nos dissentimus, dicentes; At dicam: Omnia hæc includit: Si ita est; Scribendum fuisset; Pars eorum non coquetur fermentata: Itane est intelligendum: Non coquetur fertata eorum pars? Hinc duo eruuntur: Et dicam: Coctionem distinguit textus, ut teneatur semel, ut teneatur pro una in omnibus; Propterea quod res quæ sit in genere, & exeat ex genere, ad docendum de se ipsa non exit, sed exit ad docendum de toto genere: Et dicam: *Non facies*. Generale. *Non coquetur*. Particulare: Generale, & particulare, non est in generali, nisi quod est in particulari: At quid est in particulari? Coctio maxime, at nihil aliud. Dicit R. Apeteriki: Quia generale & particulare inter se sunt remota; & omne generale & particulare, quæ inter se sint remota, non explicantur in generali, & particulari: Objecit R. Ada bar Aba; & dixerunt: Propterea quod generale & particulare inter se remota sunt, non disseritur in generali & particulari: Atqui extat traditio: *Et mactabit illum in loco, ubi mactavit holocaustum, mactabitur sacrificium pro peccato:* Hinc probatur, quod holocaustum mactaretur in aquilone; ita hoc quoque in aquilone: Num hinc percipimus? Atqui jam dictum est: *In loco, ubi mactatum est holocaustum, mactabitur sacrificium pro peccato:* At cur exiit? Ad statuendum, si ipsum non mactet in aquilone, quod sit illegitimum: Tu dicis, quod hac de causa exierit; aut non exiit, nisi quod hoc, at non aliud requirat aquilonem: Idcirco dictum est: *Et mactabit illum in loco, ubi mactavit holocaustum*. Hæc est constitutio principii pro omnibus sacrificiis pro peccato, quod requirant aquilonem. Ratio, quare

שטעונות צפון טעמא דכתיב רחמנא ושחט
את החטאת הא לאו הכי הוה אמינא שזה
טעון צפון ואין אחר טעון צפון מאי טעמא
לאו משום דהוה כלל ופרט ואף על גב
דמרוחקין זה מזה דנין אותו בכלל ופרט
מתקיף לה רב אשי האי כלל ופרט הוא
פרט וכלל הוא ונעשה כלל מוסף על
הפרט ואיתרבי להו כל מילי אלא תנא
אותו קא קשיא ליה והכי קאמר או אינו
אלא שזה טעון צפון ואין אחר טעון צפון
דכתיב רחמנא אותו השתא דנפקא ליה
מושחט את החטאת אותו למעוטי מאי
למעוטי נח״ש וש״חט עו״ף בפ״ח סימן.
אותו בצפון ואין שעיר נחשון בצפון סלקא
דעתך אמינא הואיל ואיתרבי לענין סמיכה
לית רבי נמי לענין צפון קא משמע לן
וסמיכה גופא מנלן דתניא וסמך ידו על
ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה
דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר לרבות
שעירי עבודה זרה לסמיכה מתקיף לה
רבינא תינח לרבי יהודה לרבי שמעון
איכא למימר אמר ליה מר זוטרא בריה
דרב מרי לרבינא לרבי יהודה נמי מאי
דאיתרבי איתרבי מאי דלא אתרבי לא
איתרבי וכי תימא אי לא מעטיה קרא
הוה אמינא תיתי בבנין אב סמיכה גופה
לישתיק קרא מיניה ותיתי בבנין אב אלא
שעה מדורות לא ילפינן לא אותו טעון
צפון ואין השוחט שוחט בצפון מדרבי
אחייה נפקא דתניא רבי אחייה אומר
ושחט אותו על ירך המזבח צפונה מה
תלמוד לומר לפי שמצינו במקבל שעומד
בצפון ומקבל בצפון ואם עמד בדרום וקיבל
בצפון פסל יכול אף זה כן תלמוד לומר
אותו אותו בצפון ולא השוחט צריך להיות
עומד בצפון אלא אותו בצפון ואין בן
עוף בצפון סלקא דעתך אמינא ליתי בקל
וחומר מבן צאן ומה בן צאן שלא קבע
לו כהן קבע לו צפון בן עוף שקבע לו כהן

re textus scripserit : *Et mactabit sacrificium pro peccato ;* non ita est : Dicam , quod hoc requirat aquilonem , at aliud non requirat aquilonem : Qua de causa ? Non eo quod sit generale , & particulare , & licet inter se remota sint , tamen inter se explicantur in generali , & particulari : Objecit R. Asse : Hoc generale , & particulare est particulare , & generale , & fit generale additum super particulare , & includit hæc omnia : Atqui docet : *Illum ;* Objicit , & sic dicit ; Aut non est nisi hoc , quod requirat aquilonem , & aliud non requirit aquilonem ; Etenim scribit textus : *Illum .* Jam vero eruitur ex eo quod dictum est : *Et mactabit sacrificium pro peccato ; Illum* ad excludendum ; Quid ad excludendum ? נח״ש וש״חט עו״ף בפ״ח signum. *Illum* in aquilone , at non hircum Nachsion in aquilone : Potest dici , quod cum includat respectu impositionis manuum , non includat quoque respectu aquilonis : Nobis significat : Et de ipsa impositione manuum unde probatur ? Etenim extat traditio . *Et imponet manum suam super caput hirci :* Ad includendum hircum Nachsion ad impositionem manuum : Verba R. Jehuda : Rabi Simon dicit : Ad includendum hircos Idololatriæ ad impositionem manuum . Objecit Rabina : Concedatur juxta mentem R. Jehuda : Juxta mentem R. Simeonis quid erit dicendum ? Respondit Mor Zuthra bar R. Mari τῷ Rabina : Juxta mentem R. Jehuda quoque quid erit ? Quod includit , includit , quod non includit , non includit : Num dices si non ex ratione textus , ego dicam , probetur ex constitutione principii ? De impositione manuum tacet textus ; hinc probetur ex constitutione principii ; At tempus ex generationibus non addiscimus ; hic quoque tempus ex generationibus non addiscimus : At *illum :* requirit aquilonem , at non mactans in aquilone : Mactans in aquilone ex mente R. Achijah eruitur . Etenim extat traditio : R. Achijah dicit : *Et mactabit illum ad latus altaris aquilonare :* Cur dictum est ? Quia deprehendimus quod accipiens sanguinem consisteret in aquilone , & acciperet in aquilone ; si vero consistat in austro , & accipiat in aquilone , erit illegitimum ; Crederem de hoc quoque ? Idcirco dictum est : *Illum ; illum* in aquilone , at mactans non est necesse ut sit in aquilone : *Illum* in aquilone , at non filius volucris in aquilone : Potest dici , quod possit probari argumento a minori ad majus ex filio ovis . Si filio ovis , cui non statuit

אינו דין שנקבע לו צפון מה לבן צאן שכן
קבע לו כלי אלא אותו בצפון ואין פסח
בצפון פסח מדרבי אליעזר בן יעקב נפקא
דתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול
יהא הפסח טעון צפון ודין הוא ומה
עולה שלא קבע לה זמן בשחיטתה קבע
לו צפון פסח שקבע לו זמן לשחיטתו אינו
דין שקבע לו צפון מה לעולה שכן כליל
מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי
כריתות מאשם מה לאשם שכן קדשי
קדשים מכולהו נמי שכן קדשי קדשים קא
לעולם כדאמרינן מעיקרא אותו בצפון ואין
השוחט בצפון ודקא קשיא לך מדרבי
אחייה נפקא לאו למעוטי שוחט בצפון הוא
דאתא והכי קאמר אלא אין השוחט
בצפון אבל מקבל בצפון מקבל מלקח ולקח
נפקא לקח ולקח לא משמע ליה וחייב
על לישתה ועל עריכתה ועל אפייתה אמר
רב פפא אפאה לוקה שתים אחת על
עריכתה ואחת על אפייתה והא אמרה מה
אפייה מיוחדת שהיא מעשה יחידי וחייבין
עליה בפני עצמה לא קשיא הא דערך
הוא ואפה הוא הא דעריך חבריה ויהיב
ליה ואפה תנו רבנן בכור שאחזו דם
מקיזין אותו את הדם במוקם שאין עושין
בו מום ואין מקיזין את הדם במקום
שעושין בו מום דברי רבי מאיר וחכמים
אומרים יקיז אף במקים שעושין בו מום
ובלבד שלא ישחוט עליו רבי שמעון אומר
אף נשחט על אותו מום רבי יהודה אומר
אפילו מת אין מקיזין לו את הדם אמר
רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הכל
מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב
דכתיב לא תעשה חמץ ולא תאפה חמץ
במסרס אחר מסרס שהוא חייב דכתב
ומעוך וכתות ונתוק וכרות אם על כורת

tuit ſacerdotem, ſtatuit aquilonem, filio volucris, cui ſtatuit ſacerdotem, non erit æquum ut ſtatuatur plaga aquilonaris? Quid filius ovis, cui ſtatuit vas? At *illum* in aquilone, at non Paſcha in aquilone: Paſcha ex ſententia Rabi Elieſer ben Jacob eruitur: Etenim extat traditio: R. Elieſer ben Jacob dicit: Crederem quod Paſcha requireret aquilonem: Et ratio dictitat: Si holocauſto, cui non ſtatuit tempus in mactatione, ſtatuit aquilonem, Paſchati, cui ſtatuit tempus in mactatione, non erit æquum, ut ſtatuat aquilonem? Quid holocauſtum, quod requirit vaſa? Poteſt probari ex ſacrificio pro peccato? Quid ſacrificium pro peccato, quod expiat pro illis, qui tenentur excidiis? Poteſt probari ex ſacrificio pro delicto. Quid ſacrificium pro delicto, quod eſt ſanctitas ſanctitatum? Poteſt probari ex omnibus: Quid omnia, quæ ſunt ſanctitates ſanctitatum? At ſemper ſicut diximus ab initio: *Illum* in aquilone, at non mactans in aquilone: Et quoniam tibi eſt objectio ex mente Achijah, eruitur ad excludendum mactantem in aquilone: Ipſe veniens ſic dixit: At non mactans in aquilone; at accipiens in aquilone; Accipiens ex eo quod dictum eſt: *Accipiet*, & *accipiet*: Eruitur: *Accipiet*, & *accipiet*: Non docet: Et tenetur pro depſione, & pro mixtione, & pro coctione. Dicit Rabi Papa: Si coquat, bis vapulat, ſemel pro mixtione, & iterum pro coctione; Atqui dictum eſt: Sicut coctio eſt peculiaris, quia eſt opus peculiare, ejus cauſa tenentur ſeorſim: Non eſt oppoſitio: Hic agitur, quando ipſe diſponat, & coquat, ibi quando diſponat ejus ſocius, & illi det, & coquat: Tradiderunt ſapientes: In primogenito ſi fuerit retentio ſanguinis, extrahunt ab illo ſanguinem in loco, ubi non faciant vitium; etenim non extrahunt ſanguinem in loco, ubi faciant vitium: Verba Rabi Meir: Et ſapientes dicunt: Licet extrahere ſanguinem in loco, ubi faciant vitium, dummodo ejus cauſa non mactetur. R. Simeon dicit: Mactabitur propter ipſum vitium: R. Jehuda dicit; vel ſi moriatur, non extrahunt ab eo ſanguinem. Dicit R. Chijah bar Aba, dicit R. Jochanan: Omnes conveniunt quod in fermentato poſt fermentatum teneatur: Scriptum eſt enim: *Et facies fermentatum, non coquetur fermentatum:* Vel in caſtratione poſt caſtrationem tenetur: Scriptum eſt enim: *Non pertritum, & contuſum, & evulſum, & exciſum teſticulis:* Si pro exciſo teſticulis te-

הוא חייב על נותק לא כל שכן אלא
להביא נותק אחר כורת שהוא חייב לא
נחלקו אלא במטיל מום בבעל מום רבי
מאיר סבר וכל מום לא יהיה בו ורבנן
סברי תמים יהיה לרצון ורבי נמי הכתיב
תמים תהיה לרצון ההוא למעוטי בעל מום
מעיקרא בעל מום מעיקרא דקלא בעלמא
הוא אלא למעוטי פסולי המוקדשים
לאחר פדיונם סלקא דעתך אמינא הואיל
ואסירי בגיזה ועבודה במומא נמי ליתסרי
קא משמע לן ורבנן נמי הכתב וכל מום
לא יהיה בו ההוא מיבעי ליה לכדתניא
וכל מום לא יהיה בו אין לי אלא שלא
יהא בו מום מנין שלא יגרום לו על ידי
אחרים שלא יניח בצק או דבילה על גבי
האזן כדי שיבא הכלב ויטלנו תלמוד לומר
כל מום אמר מום ואמר כל מום אמר
רבי אמי הניח שאור על גבי עיסה והלך
וישב לו ונתחמצה מאליה חייב עליה
כמעשה שבת ומעשה שבת כי האי גונא
מי מיחייב והאמר רבה בר בר חנה אמר
רבי יוחנן הניח בשר על גבי גחלים הפך
בו חייב לא היפך בו פטור אמר רבא
מאי חייב נמי דקאמר במעשה צלי של
שבת גופה אמר רבה בר בר חנה אמר
רבי יוחנן הניח בשר על גבי נחלים הפך
בו חייב לא היפך בו פטור היכי דמי
אלימא דאי לא הפיך ביה לא בשיל
פשיטא אלא דאי לא מהפיך ליה נמי הוה
בשיל אמאי לא מיחייב לא צריכא דאי
לא הפיך ביה הוה בשיל מצד אחד
כמאכל בן דרוסאי וכי מהפיך ביה בשיל
משני צדדין כמאכל בן דרוסאי וקא משמע
לן דכל מצד אחד כמאכל בן דרוסאי לא
כלום הוא אמר רבא ואם גצלה בו
כגרוגרת מצד אחד במקום אחד חייב אמר
ליה רבינא לרב אשי במקום אחד אין
בשנים או שלשה מקומות לא והתנן
הקודח כל שהוא חייב היכי דמי אילימא
במקום אחד כל שהוא למאי חזי אלא
לאו בשנים או שלשה מקומות דחזו לצירוף
לא לעולם במקום אחד דחזו לבבא

tenetur, pro evulso nonne multo magis? At dicitur, at adducatur avulsus post excisum testiculis. Non dissentiunt nisi de eo, qui injiciat vitium in vitiatum; Rabi Meir putat: *Et omne vitium non erit in eo:* Et sapientes putant: *Perfectum erit in beneplacitum*: Rabi Meir quoque scriptum est: *Perfectum erit in beneplacitum illud*. Ad excludendum vitiatum a principio; vitiatum ab initio, quod non fuerit sanctificatum. At ad excludendum reprobata sanctificatorum post eorum redemtionem: Potest dici, quoniam in iis interdicta est tonsura & opus, propter vitia etiam erunt interdicenda: Nobis significat: Et sapientes quoque. Textus: *Et omne vitium non erit in eo;* necesse est juxta traditionem: *Et omne vitium non erit in eo:* Non probo, nisi quod in eo non sit vitium; unde probatur, quod non faciat per alios? Non ponet pastam, aut palatham ficuum super ejus aurem, ut veniens carnis eam auferat? Ex eo quod dictum: *Omne vitium*: Dictum est: *Vitium*; & dictum est: *Omne vitium*. Dicit R. Amme: Si quis relinquat fermentatum super massa, & abiens moretur, & sponte fermentescat, tenetur, sicut factum Sabbathi; & propter factum Sabbathi hoc modo cur tenetur? Et dicit Raba bar bar Channa. Dicit R. Jochanan: Si relinquat carnem super prunas, si invertat, tenetur; si non invertat, absolvitur: Dicit Raba: Qua de causa? Tenetur etiam: Quia dicit sicut opus assationis ipsius Sabbathi. Dicit Raba bar bar Chama, dicit R. Jochanan: Si ponat carnem super prunis, si invertat, tenetur, si non vertat, absolvitur: Quomodo consideratur? Fortasse si non vertat; non coquet, certum est; At si non vertat, etiam coquet: Quare non tenetur? Non est necesse; Si non vertat, coquet ab uno latere juxta cibum filii Derusai; Num si verterit, coquet ab duobus lateribus juxta cibum filii Derusai? Nobis dicit: quando sit ab uno latere juxta cibum filii Derusai; nihil erit: Dicit Raba; Si vero illam esset, sicut caricam ab uno latere, in uno loco tenetur. Dixit Rabina τῷ R. Asse: In uno loco utique, at non in duobus, aut in tribus locis; Atqui legimus: Si terebret quantuluncunque, tenetur: Quomodo intellitur? Fortasse in uno loco quantuluncunque: Qua de causa? Quia conveniens est; at non in duobus, aut tribus locis est conveniens, ut conjungatur: Nunquam in uno loco conveniens ostio clavis. Et juxta mentem illorum, qui di-

דאקלידא ואיכא דאמרי אמר רבא אפילו
בשנים ושלשה מקומות אמר ליה רבינא
לרב אשי אף אנן נמי תנינא הקודח כל
שהו חייב היכי דמי אילימא במקום אחד
כל שהו למאי חזי אלא לאו בשנים
ושלשה מקומות דחזי לצירוף לא לעולם
במקום אחד דחזו לבבא דאיקלידא תנו
רבנן אילו נאמר אשר תקריבו ליהוה לא
תעשה חמץ הייתי אומר אין לי אלא
בלא תעשה חמץ אלא קומץ בלבד
מנחה מנין תלמוד לומר מנחה שאר
מנחות מנין תלמוד לומר כל המנחה אשר
תקריבו ליהוה כשרה ולא פסולה מכאן
אמרו המחמיץ את הכשירה חייב ואת
הפסולה פטור בעי רב פפא חימצה ויצאת
וחזר וחמצה מהו כיון דיצאת איפסילה לה
ביוצא וכי הדר מחמיץ לה לא מיחייב
עלה משום מחמיץ אחר מחמיץ או דילמא
כיון דחומצה פסול יוצא לא מהני ביה
וכי הדר מחתיץ לה מיחייב עלה משום
מחמיץ אחר מחמיץ תיקו . בעי רב מרי
חמצה בראשו של מזבח מהו אשר תקריבו
אמר רחמנא והא אקרבה או דלמא
מחוסר הקטרה כמחוסר מעשה דמי תיקו.
והשתא דנפקא ליה מכל המנחה אשר
תקריבו ליהוה למה לי מיבעי ליה לכדתניא
אשר תקריבו לרבות מנחת לחמוץ דברי
רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר לרבות
לחם הפנים לחימוץ מנחת נסכים מי
פירותיהם ומי פירות אין מחמיצין אמר
ריש לקיש אומר היה רבי יוסי הגלילי
מנחת נסכים מנבלה במים וכשירה לחם
הפנים מידת יבש היא ושמענא ליה
לרבי עקיבא דאמר כידת יבש לא נתקרשה
שלח רבי ראובן משמיה דרבי יוחנן כך
היא הצעה של משנה ואיפוך אשר תקריבו
לרבות לחם הפנים להימוץ דברי רבי יוסי
הגלילי רבי עקיבא אומר לרבות מנחת
נסכים לחימוץ ואזדא רבי יוחנן לטעמיה

dicunt: Dicit Raba: Vel in duobus & tribus locis: Dixit Rabina τῷ Rabi Asse: Nos quoque legimus: Si terebret quantuluncunque, quod teneatur: Quomodo consideratur? Fortasse in uno loco quantuluncunque: Qua de caussa? Quia conveniens est? At non in duobus & tribus locis conveniens est ut conjungatur; Nunquam in uno loco conveniens est ostio clavis: Tradiderunt sapientes: Si non dictum esset: *Quod offeretis Domino; non facies fermentatum*; Dicerem non probo nisi de præcepto negativo de pugillo duntaxat, de munere unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Munus*. Reliqua munera unde probantur? Ex eo quod dictum est: *Omne munus, quod offeretis Domino*: Legitimum, at non illegitimum: Hinc dixerunt: Si fermentet legitimum, tenetur; si illegitimum, absolvitur; Quæsivit R. Papa. Si fermentet, & educatur, atque iterum fermentet, quid erit? Postquam educitur; Quæsivit Rabi Papa: Si fermentet, & educatur, atque iterum fermentet, quid erit? Postquam educitur, exitu profanatur; Num si iterum fermentet ejus causa non tenebitur propter fermentatum post fermentatum? Aut fortasse postquam fermentavit, exitu profanantur; nihil inservit; num si iterum fermentet tenebitur propter fermentatum post fermentatum? Quæstio non est soluta. Quæsivit R. Mare: Si fermentet in vertice altaris; Quid erit? *Quod offeretis*: Dicit textus; & ecce oblatum est: Aut fortasse deficiens adolitione sicut deficiens reputatur? Quæstio non est soluta. Jam vero eruitur ex eo quod dictum est: *Omne munus quod offeretis Domino*. Quorsum? Necesse est juxta traditionem: *Quod offeretis*: Ad includendum munus libaminum ad fermentandum; verba R. Jose Galilæi: Rabi Akiba dicit: Ad includendum panem facierum ad fermentandum: Munus libaminum: Munus libaminum est succus fructuum, & succus fructuum non fermentant: Dicit Risch Lakisch: Dicit R. Jose Galilæus: Munus libaminum si pinseretur in aquis, erat legitimum. Panis facierum erat mensura arida; & docetur juxta mentem R. Akiba, qui dicit: Mensura aridi non fuit sanctificata: Misit R. Ruben nomine R. Jochanan: Sic est propositio Misnæ; & convertit quod dictum est: *Quod offeretis*: Ad includendum panem facierum ad fermentandum. Verba R. Jose Galilæi. R. Akiba dicit: Ad includendum munus libaminum ad fermentandum: Et recessit

דאמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי ואחד
מתלמידי רבי ישמעאל אמרו דבר אחד
ומני רבי יאשיה דתניא וימשחם ויקדש
אותם רבי יאשיה אומר מדת הלח נמשח
בין מבפנים בין מבחוץ מירת יבש נמשחו
מבפנים ואין נמשחו מבחוץ רבי יונתן
אומר מירת הלח נמשחו מבפנים ואין
נמשחו מבחוץ מרת יבש לא נמשחו כל
עיקר תדע לך שהרי אין מקרשת דכתב
ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים שני
עשרונים סלת תהיינה חמץ תאפינה
ביכורים ליהוה אימתי הן ליהוה לאחר
שנאפו במאי קא מיפלגי באותם רבי
יאשיה סבר אותם למעוטי מרת יבש בחוץ
ורבי יוחנן סבר מרת יבש חול הוא ולא
איצטריך קרא למעוטי כי איצטריך קרא
למעוטי מרת לח מבחוץ לימא נמי רבי
עקיבא ואחד מתלמידי רבי ישמעאל אמרו
דבר ומנו רבי יונתן משום דלא שוו
במרת לח להרדי אמר ליה רב פפא לאביי
והא איכא ביסא דלחם הוא אמר ליה
כגון שלשה על גבי קטבליא אי הכי
דקאמר ליה רבי יונתן תרע לך שהרי אינה
מקרשת לימא ליה כגון דביילא בעשרון
דחול הכי השתא בשלמא ביסא לא
כתיבא רחמנא דלעביד ביסא למילש
ביה כי ליש לה על גבי קטבלא לית לן
בה אלא עשרון כיון דאמר רחמנא עביד
עשרון וכייל ביה שביק עשרון דקודש וכייל
בעשרון דחול תנו רבנן מניין למעלה מבשר
חטאת ומבשר אשם ומבשר קרשי הקרשים
ומקרשים קלים וממותר העומר וממותר
הלחם ומלחם הפנים ומשירי מנחות שהוא
בלא תעשה כי כל שאור וכל דבש לא
תקטירו ממנו ליהוה כל שהוא ממנו
לאישים הרי הוא בבל תקטירו ושתי לחם
ולחם הפנים יש מהן לאישים והתניא יצאו
שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים
אמר רב ששת אין מגופו לאישים איתמר

fit R. Jochanan ad opinionem suam: Etenim dicit R. Jochanan; R. Jose Galilæus, & unus ex discipulis R. Ismael idem dixerunt: Cujusnam sententia est? R. Josia: Etenim extat traditio: *Et unxit illa, & sanctificavit illa*. R. Josias dicit: Mensuram humidi uncta fuit tam intus quam foris; Mensuram aridi unxerunt intus, at non unxerunt foris: R. Jochanan dicit: Mensuram humidi unxerunt intus, at non unxerunt foris; Mensuram aridi nullo modo unxerunt: Scito quod non fuerit sanctificata: Scriptum est enim: *Ex habitaculis vestris afferetis panem ventilationis duos, duæ decimæ similæ erunt, fermentatæ coquentur primitiva Domino*: Quando erant Domino? Postquam cocti fuerint. In quo consistit controversia? In eo quod dictum est: *Illa*. R. Josias putat *illa* ad excludendum mensuram aridi foris; & R. Jochanan putat mensuram aridi esse profanam; Neque requiritur textus ad excludendum, sed requiritur textus ad excludendum mensuram humidi foris: Dicendumne est, quod etiam Rabi Akiba, & unus ex discipulis R. Ismael idem dicant? Cujusnam hæc sententia est? R. Jonathan, quia non conveniunt inter se in mensura humidi. Dixit Rabi Papa לְ Abaje. Atqui erat mensura humidi. Respondit: Quasi tria super culcitra coriacea; Si ita est: Quoniam dixit R. Jonathan: Scito quod jam non fuerit sanctificata; dicendumne est, quod quasi metiatur decima profana? Jam vero concedatur, quod mensuram non scribat textus, ut fiat mensura, in qua depsatur; quia potest depsi super culcitra coriacea. Nobis non est nisi decima; Postquam dixit textus; quod facienda sit decima, ut ea mensuretur, relinquatur decima sanctuarii, & mensuretur decima profana: Tradiderunt sapientes: Unde probatur, siquis efferat e carne sacrificii pro peccato, & ex carne sacrificii pro delicto, & ex carne sanctitatum sanctitatum, & ex sanctitatibus levibus, ex residuo manipuli, & ex residuo duorum panum, & ex pane facierum, & ex reliquiis munerum quod sit præceptum negativum? Ex eo quod dictum est: *Quia omne fermentum, & omne mel non adolebitis ex eo Domino*: Quantalacunque ex eo *in ignita*: Ecce interdicitur præcepto: *Non adolebitis*. Num in duobus panibus, & in pane facierum erat pars, quæ cedebat ignitis? Atqui extat traditio: Excluduntur duo panes, & panis facierum, ex quibus pars non cedebat ignitis: Dicit Rabi Sesath: Ex ipsis non est pars, quæ ce-

המעלה מכולם על גבי הכבש רבי יוחנן אמר חייב רבי אליעזר אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב דתניא מזבח אין לי אלא מזבח כבש מנין תלמוד לומר ואל המזבח לא יעלו לרצון ורבי אליעזר אמר פטור מאי טעמא דאמר קרא שאור ודבש קרבן ראשית תקריבו אותם אותם הוא דרבי לך כבש במזבח אבל מידי אחרינא לא ורבי יוחנן האי אותם מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא יכול יהא יחיד מתנדב ומביא כיוצא בה נדבה וקורא אני בה מוצא שפתיך תשמר ועשית תלמוד לומר קרבן ראשית תקריבו ציבור אמרתי לך ולא יחיד יכול לא יהא יחיד מביא שאינו מביא חובתו כיוצא בה אבל יהא ציבור מביא שמביא חובתו כיוצא בה תלמוד לומר אותם ומה יש לך להביא שתי הלחם מן השאור ובכורים מן הדבש ושתי הלחם לא יקרבו נדבה והתניא אם נאמר כל שאר למה נאמר כל דבש ואם נאמר כל דבש למה נאמר כל שאר מפני שיש בשאר מה שאין בדבש ויש בדבש מה שאין בשאר שאר הותר מכללו במקדש דבש לא הותר מכללו במקדש דבש הותר בשירי מנחות שאור לא הותר בשירי מנחות הא מפני שיש בשאור מה שאין בדבש ויש בדבש מה שאין בשאור הוצרך לומר כל שאר הוצרך לומר כל דבש שאר דהותר מכללו במקדש מאי נינהו לאו שתי הלחם דקרבן נדבה אמר רב עמרם לא ליקרב עמהם אי הכי בכורים נמי דתנן הגוזלות שעל גבי הסלין היו עולות והסלים שבידם ניתנין לכהנים הנהו לעטר בכורים הוא דאתא. בעי רמי בר חמא מרב חסדא המעלה מבשר חטאת העוף על גב המזבח מהו כל שממנו לאישים אמר רחמנא והאי אין ממנו לאישים או דילמא כל ששמו קרבן והאי נמי שמו קרבן אמר ליה כל

cedat ignitis: Dictum est: Si quis offerat ex omnibus super clivum; R. Jochanan dicit; tenetur; R. Eliesér dicit: Absolvitur: R. Jochanan dicit: Tenetur: Etenim extat traditio: *Altare*: Non probo nisi de altari; de clivo unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Et ad altare non adscendent in beneplacitum*. Et R. Eliesér dicit; Absolvitur. Qua de causa? Quia dicit textus: *Fermentum & mel; oblationem primitiarum offeretis ea Domino. Ea*: Tibi includit clivum in altari, at nihil aliud. Et Rabi Jochanan *ea* quomodo explicat? Requiritur juxta traditionem: Crederem, quod privatus posset sponte offerre, & adducere his similia; & ego legam de eo: *Prolatum labiorum tuorum custodies, & facies*? Idcirco dictum est: *Oblationem primitiarum offeretis*. De cœtu tibi dixi, at non de privato. Crederem, quod privatus his similia non adduceret, quia his similia ex debito non adducit, at cœtus posset adducere, quia his similia ex debito adducit? Idcirco dictum est: *Ea*. Quid tibi est, ut includas duos panes ex fermento, & primitiva ex melle, & duo panes non offeruntur sponte? Atqui extat traditio: Si dictum est: *Omne fermentum*; cur dicendum erat: *Omne mel*? Et si dictum est: *Omne mel*: Cur dicendum erat: *Omne fermentum*? Quia est in fermento, quod non est in melle; & in melle quod non est in fermento; Fermentum permittitur ab suo genere in sanctuario, at mel non permittitur ab suo genere in sanctuario; Mel permittitur in reliquiis munerum, fermentum non permittitur in reliquiis munerum: Ecce quoniam est in fermento quod non est in melle, & in melle, quod non est in fermento: Dicendum erat *omne fermentum*, & dicendum erat *omne mel*. Fermentum, quod permittebatur ab suo genere in sanctuario, quid erat? Non duo panes, quia erat oblatio spontanea: Dicit Rabi Amram: Non erat cum illis offerendum; si ita, vel primitiva: Etenim legimus: Pulli, qui erant super canistris, erant holocausta, & canistra, quæ erant in eorum manibus, dabantur sacerdotibus; Hæc propter coronamentum primitivorum afferebantur. Quæsivit Rame bar Chama ex R. Chasda. Si offerat de carne sacrificii pro peccato volucris super altare, quid erit? *Omne, quod ex eo erit in ignita*; dicit textus; At hoc non est ex eo in ignita; Aut fortasse omne quod vocatur oblatio; & hoc quoque vocatur oblatio. Respondit illi: Omne quod vocatur oblatio, & hoc

ששמו קרבן והאי נמי שמו קרבן כתנאי רבי אליעזר אומר כל שממנו לאישים רבי עקיבא אומר כל ששמו קרבן מאי ביניהו אמר רב חסדא בשר חטאת העוף איכא ביניהו רב אמר לוג שמן של מצורע איכא ביניהו דתני לוי לכל קרבנם לרבות שמן של מצורע תנו רבנן שאר בל תקטירו אין לי אלא כולו מקצתו מנין תלמוד לומר כל עירוב מנין תלמוד לומר כי כל מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר שאר בל תקטירו אין לי אלא כזית חצי זית מנין תלמוד לומר כל עירובו מנין תלמוד לומר כי כל רבא אמר הכי קאמר שאר בל תקטירו אין לי אלא קומץ חצי קומץ מנין תלמוד לומר כל עירובו מנין תלמוד לומר כי כל במאי קא מיפלגי אביי סבר יש קומץ פחות משני זיתים ויש הקטרה פחותה מכזית ורב אמר אין קומץ פחותה משני זיתים ואין הקטרה פחותה מכזית איתמר המעלה משאר ומדבש על גבי המזבח אמר רבא לוקה משום שאר ולוקה משום דבש לוקה משום עירובי דבש אביי אמר אין לוקין על לאו שבכללו איכא דאמרי חדא מיהא לקי ואיכא דאמרי חדא נמי לא לקי דהא לא מיחד לאויה כלאו דחסידה.

מתניתא יש טעונות שמן ולבונה שמן ולא לבונה לבונה ולא שמן לא לבונה ולא שמן ואלו טעונות שמן ולבונה מנחת הסלת והמחבת והמרחשת והחלות והרקיקין מנחת כהנים מנחת כהן משיח מנחת נכרים מנחת נשים מנחת העומר מנחת נסכים טעונה שמן ואין טעונה לבונה לחם הפנים טעון לבונה ואין טעון שמן שתי הלחם ומנחת חוטא ומנחת קנאות אין טעונין לא שמן ולא לבונה.

גמרא אמר רב פפא כל היכא דתנן

hoc quoque vocatur oblatio juxta mentem horum doctorum: R. Eliezer dicit: Omne quod ex eo cedit in ignita; Rabi Akiba dicit: Omne quod vocatur oblatio: In quo consistit controversia inter eos? Dicit R. Chasda: In carne sacrificii pro peccato volucris consistit controversia inter eos: Rab dicit: In logo olei leprosi consistit controversia inter eos: Docet Levi: *Pro omnibus oblationibus eorum*. Ad includendum oleum leprosi: Tradiderunt sapientes: *Fermentum non adolebitis*: Non probo nisi de toto, de ejus parte unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Omne*. De ejus mixtura unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Quia omne*: Quid dicit Abaje? Sic dicit: *Fermentum non adolebitis*: Non probo nisi in quantitate olivæ, in quantitate dimidiæ olivæ unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Omne*. De ejus mixtura unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Quia omne*: Raba dicit: Sic dicit: *Fermentum non adolebitis*: Non probo nisi de pugillo, de dimidio pugillo unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Omne*. De ejus mixtura unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Quia omne*. In quo consistit controversia? Abaje putat, quod sit pugillus minor duabus olivis, & sit adolitio minor quantitate olivæ; & Raba dicit: Non est pugillus minor duabus olivis, neque est adolitio minor quantitate olivæ: Dictum est: Si quis offerat de fermento, & de melle super altare; dicit Raba; vapulat propter fermentum, & vapulat propter mel; vapulat propter mixturam fermenti, & vapulat propter mixturam mellis. Abaje dicit: Non vapulant propter præceptum negativum, quod est in generalibus: Alii dicunt, quod inde propter unum vapulant, & alii dicunt, quod etiam propter unum non vapulant. Quia non conjungitur cum præcepto negativo occlusionis oculorum in judicio.

MISNA. Sunt quæ requirunt oleum & thus, oleum at non thus, thus at non oleum, neque thus neque oleum. Et ista sunt quæ requirunt oleum & thus, munus similæ, & sartaginis, & clibani, & placentæ, & lagana, munus sacerdotis uncti, & munus alienigenarum, munus mulierum, munus manipuli; munus libaminum requirit oleum, at non requirit thus; Panis facierum requirit thus, at non requirit oleum; duo panes, & munus peccatoris, & munus zelotypiarum non requirunt neque oleum neque thus.

GEMARA: Dicit R. Papa: Ubicunque le-

עשר תנן לאפוקי מדרבי שמעון דאמר
מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קמשמע
לן דלא תנו רבנן ונתת עליה שמן ולא
על לחם הפנים שמן שיכול והלא דין הוא
ומה מנחת נסכים שאינה טעונה לבונה
טעונה שמן . לחם הפנים שטעון לבונה
אינו דין שטעון שמן תלמוד לומר עליה
עליה שמן ולא על לחם הפנים שמן ושמת
עליה לבונה עליה לבונה ולא על מנחת
נסכים לבונה שיכול והלא דין הוא ומה
לחם הפנים שאינו טעון שמן טעון לבונה
מנחת נסכים שטעונה שמן אינו דין
שטעונה לבונה תלמוד לומר עליה עליה
לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה מנחה
לרבות מנחת שמיני ללבונה היא להוציא
שתי הלחם שלא יטענו לא שמן ולא
לבונה אמר מר עליה שמן ולא על לחם
הפנים שמן איטא עליה שמן ולא על
מנחת כהנים שמן מסתברא מנחת כהנים
הוה ליה לרבויי שכן עשרון כלי חוץ וצורה
הגשה ואישים אדרבא לחם הפנים הוה
ליה לרבויי שכן ציבורא חובה טמיא דאכיל
פיגלא בשבתא מסתברא נפש אמר מר
עליה לבונה ולא על מנחת נסכים לבונה
איטא עליה לבונה ולא על מנחת כהנים
לבונה מסתברא מנחת כהנים הוה ליה
לרבויי שכן עשרון בלול בלוג מוגש בגלד
עצם אלא אדרבא מנחת נסכים הוה ליה
לרבויי שכן ציבורא חובה ואיטמי בשבתא
מסתברא נפש מנחה לרבות מנחת שמיני
ללבונה ואימא להוציא האי מאי אי
אמרת בשלמא לרבות שפיר אלא אי
אמרת להוציא למה לי שעה מדורות לא
ילפינן . היא להוציא שתי הלחם שלא
יטענו לא שמן ולא לבונה ואימא להוציא
מנחת כהנים מסתברא מנחת כהנים הוה
ליה לרבויי שכן עשרון כלי . מצה ועצם
הנשה ואישים אדרבה שתי הלחם תוה ליה
לרבויי שכן ציבור חובה טמיא דאכל
פיגולא בשבתא מתיר תנופה בארץ

legimus decem; legimus ad excludendum ex mente R. Simeonis; qui dicit: dimidium placentas, & dimidium lagana adducet: Nobis non dicit: Tradiderunt sapientes: *Et dabit super illo oleum*. At non super pane facierum oleum: Crederem probari posse argumento: Si munus libaminum, quod non requirit thus, requirit oleum, panis facierum, qui requirit thus, non erit æquum ut requirat oleum? Idcirco dictum est: *Super illo, super illo oleum*. At non super pane facierum oleum: *Et ponet super illo thus*. Super illo thus; at non super munere libaminum thus. Crederem posse probari argumento: Si panis facierum, qui non requirit oleum, requirit thus, munus libaminum, quod requirit oleum, non erit æquum ut requirat thus? Idcirco dictum est: *Super illo thus:* At non super munere libaminum thus: *Munus:* Ad includendum munus diei octavi ad thus: Et ad excludendum duos panes, quod non requirant neque oleum neque thus: Dicit Mor: *Super illo oleum;* At non super pane facierum oleum; Dicam: *Super illo oleum;* At non super munere sacerdotum oleum: Probabiliter munus sacerdotum erit includendum, quod in eo sit decima, vas, foris, & forma, admotio, & ignita. Contra panis faciendum erit includendus, quod in eo sit cœtus, debitum, immundities comestionis, abominandum in Sabbatho: Probabiliter: *Anima*. Dicit Mor: *Super illo thus*. At non super munere libaminum thus: Dicam: *Super illo thus*. At non super munere sacerdotum thus; Probabiliter munus sacerdotum erit includendum, quia in eo erat decima, commixtio cum logo, admotio seorsim. At contra munus libaminum erit includendum, in quo erat cœtus, debitum, & immundities in Sabbatho. Probabiliter. *Anima*. Munus: Ad includendum munus diei octavi ad thus; & dicam ad excludendum: Quid? si dicas: Concedatur ad includendum; recte: At si dicas ad excludendum. Quorsum? Tempus ex generationibus non addiscimus. *Illud*. Ad excludendum duos panes, quod non requirant neque oleum, neque thus: At dicam ad excludendum munus sacerdotum: Probabiliter munus sacerdotum erit includendum; quia in eo erat decima, vas, azymum, & adductio seorsim, admotio, & ignita: Contra duo panes erunt includendi, in quibus erat cœtus, debitum, immundities comestionis, abominandum, in Sabbatho, permittens, ventilatio, in terra, in tempore, novum,

& ec-

בזמן חרש והני נפישן מסתמרא נפש.

מתניתא וחייב על השמן בפני עצמו וחייב על לבונה בפני עצמה נתן עליה שמן פסלן לבונה ילקטנה נתן שמן על שיריה אינו עובר בלא תעשה נתן כלי על גבי כלי לא פסלה.

גמרא חנו רבנן לא ישים עליה שמן ואם שם פסל יכול לא יתן עליה לבונה ואם נתן פסל תלמוד לומר כחטאת יכול אף בשמן תלמוד לומר היא ומה ראית לפסול בשמן ולהכשיר בלבונה פוסל אני בשמן שאי איפשר ללקטו ומכשיר אני בלבונה שאיפשר ללוקטה בעא רבה בר רב הונא מרבי יוחנן נתן עליה לבונה שחוקה מהו משום דאיפשר ללוקטה והא לא איפשר ללקטה או דילמא משום דלא מיבליעה והא נמי לא מיבלעה תא שמע ולבונה ילקטנה דילמא חדא ועוד קאמר חדא דלא מיבלעא ועוד ילקטנה תא שמע מכשיר אני בלבונה שאיפשר ללוקטה הבא נמי חדא ועוד קא אמר מאי הוי עלה אמר רב נחמן בר יצחק תניא מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה לבונה מלקט את הלבונה וכשירה ואם עד שלא ליקט לבונתה חישב עליה בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת ואם משליקט לבונתה מחשיב עליה הוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת ואמאי פסלה במחשבה דחוי הוא אמר אביי חטארת קרייה רחמנא רבא אמר הא מני חנן המצרי הוא דלית ליה דחויין דתניא חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס מביא חבירו שלא בגרלה ומזווג לו רב אשי אמר כל שבידו לא הוי דחוי אמר רב אדא כוותיה דרב אשי מסתברא דמאן שמעת ליה דאית ליה דחויין רבי יהודה היא דתנן ועוד אמר רבי יהודה נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם ואילו היכא דבידו תניא רבי יהודה אומר כוס היה ממלא מדם התערובות וזרקו זריקה

& ecce multa sunt: Probabiliter: *Anima*.

Misna: Et tenetur propter oleum seorsim, & tenetur propter thus seorsim: Si det super illud oleum, reprobat; si thus, colliget: Si det oleum super reliquias, non transgreditur præceptum negativum, si ponat vas super vas, non reprobat.

Gemara. Tradiderunt sapientes: *Non ponet super illo oleum:* Si vero ponat, reprobat. Crederem: *Non dabit super illo thus:* Si daret, quod reprobaret? Idcirco dictum est: *Sicut sacrificium pro peccato:* Crederem vel in oleo? Idcirco dictum est: היא: Quid vidisti, ut reprobares in oleo, & probares in thure? Reprobavi ego in oleo, quia non potest colligi: Probavi in thure, quia potest colligi: Quæsivit Raba bar Rabi Huna ex Rabi Jochanan: Si det super illo thus, quod est statutum; quid erit? Propterea quod potest colligi; atqui non potest colligi, aut fortasse quod non absorbeatur; Ecce etiam non absorbetur. Veni & audi: Thus colligetur: Fortasse unum: Et præterea dixit unum, quod non absorbeatur, & præterea colligetur. Veni & audi: Probo ego in thure, quia potest colligi; Hic quoque unum; & præterea dicit: Quid de hoc dicit R. Nachman bar Isaach? Extat traditio: Si in munus peccatoris, & in munus zelotypiarum det thus, si colligat thus, erit legitimum; si vero antequam colligat thus, de illo cogitet sive extra tempus suum, sive extra locum suum, erit illegitimum, & in eo non erit pœna excidii; si vero postquam collegerit thus, cogitet de illo extra locum suum, erit illegitimum, at in eo non erit pœna excidii; extra tempus suum, erit abominandum, & ejus causa tenentur excidio. Et qua de causa reprobatur cogitatione? Expulsio est. Dicit Abaje: Sacrificium pro peccato vocat textus: Raba dicit? Cujusnam hæc sententia est? Chanen Ægyptii, ex cujus mente non sunt expulsiones: Etenim extat traditio: Chanen Ægyptius dicit: Vel si sit sanguis in poculo, adducet ejus socium, in quo non facta fuerit sortitio, & miscebit. Rabi Asse dicit: Quod habet in manu sua, non pellitur: Dicit R. Ada juxta mentem R. Asse: Probabiliter, qui docuit, quod non sint expulsiones, est R. Jehuda: Etenim legimus: Et præterea dicit R. Jehuda: Funditur sanguis, morietur emissarius, moritur emissarius, effundetur sanguis: Et quando non sit in manu sua: Traditio: R. Jehuda dicit: Poculum si impletum fuerit ex sanguine

אחת כנגד היסוד אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן נתן משהו שמן על גבי כזית מנחה פסל מאי טעמא לא ישים שימה כל דהו עליה עד דאיכא שיעורא ואמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן נתן כזית לבונה על גבי משהו מנחה פסל מאי טעמא לא יתן כתב עד דאיכא נתינה עליה הוי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט ואיכא דאמרי אמר רב יצחק בר יוסף בעי רבי יוחנן נתן משהו שמן על גבי כזית מנחה מהו מי בעינן שימה כנתינה או לא תיקו. נתן שמן על שיריה תנו רבנן לא ישים עליה שמן ולא יתן יכול בשני כהנים תלמוד לומר עליה בגופה של מנחה הכתב מדבר ולא בכהן יכול לא יתן כלי על גבי כלי ואם נתן פסל תלמוד לומר עליה בגופה של מנחה הכתב מדבר.

מתניתא יש טעונות הגשה ואין טעונות תנופה הגשה ותנופה תנופה ולא הגשה לא תנופה ולא הגשה ואלו טעונות הגשה ואין טעונות תנופה מנחת הסולת והמחבת ומרחשת והחלות והרקיקין מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מנחת נכרים מנחת נשים ומנחת חוטא רבי שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן משיח אין בהן הגשה לפי שאין בהן קמיצה וכל שאין בהן קמיצה אין בהן הגשה.

גמרא אמר רב פפא כל היכא דתנן עשר תנן מאי קמשמע לן לאפוקי מדרבי שמעון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין יביא קמשמע לן דלא. מנא הני מילי דתנו רבנן אילו נאמר והבאת אשר יעשה מאלה ליהוה והקריבה אל הכהן והגישה הייתי אומר אין לי אלא שטעון הגשה אלא קומץ בלבד מנחה מנין תלמוד לומר מנחה מנחת חוטא מנין תלמוד לומר את המנחה ודין הוא נאמר הבא מנחת חובה ונאמר הביא מנחה נדבה מה מנחה נדבה

ne commixtorum, spargent una adspersione contra basim. Dicit R. Isaach bar Joseph; Dicit R. Jochanan: Si det quantuluncunque olei super quantitate olivæ muneris, reprobat: Qua de causa? *Non ponet oleum*. Quantuluncunque: *Super illo*: Donec sit mensura; & dicit Rabi Isaach bar Joseph; Dicit R. Jochanan: Si det quantitatem olivæ de thure super quantuluncunque muneris, reprobat. Qua de causa? *Non dabit*: Scriptum est: Donec sit datio super illo: Est inclusio post inclusionem; at non est inclusio post inclusionem nisi ad excludendum; Et sunt qui dicunt: Dicit R. Isaach bar Joseph: Quæsivit R. Jochanan: Si det quantuluncunque olei super quantitatem olivæ muneris quid erit? Num quæritur, ut ponatur juxta dationem, an non? Quæstio non est soluta. Si det oleum super ejus reliquias: Tradiderunt sapientes: *Non ponet super illo oleum, & non dabit*: Crederem in duobus sacerdotibus? Idcirco dictum est: *Super illo*: De ipso munere textus loquitur, at non de sacerdote: Crederem, quod non imponeret vas vasi, at si imponeret, quod reprobaret? Idcirco dictum est: *Super illo*: De ipso munere textus loquitur.

MISNA: Sunt, quæ requirunt admotionem, & sunt quæ non requirunt ventilationem, admotionem & ventilationem, ventilationem & non admotionem, neque ventilationem, neque admotionem; Et hæc requirunt admotionem, at non ventilationem, munus similæ, & sartaginis, & clibani, & placentæ, & lagana, munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus alienigenarum, & munus mulierum, & munus peccatoris: Rabi Simeon dicit: In munere sacerdotum, & in munere sacerdotis uncti non est admotio, quia non est pugillatio, & ubi non est pugillatio, non est admotio.

GEMARA. Dicit R. Papa: Ubicunque legimus decem, legimus; quid nobis dicit? Ad excludendum ex mente R. Simeonis qui dicit: Dimidium ex placentis, & dimidium ex laganis adducit: Nobis non dicit non: Unde probatur? Tradiderunt sapientes: Si non dictum est: *Et adducet munus quod fiet ex iis Domino, afferetque illud sacerdoti, qui admovebit illud.* Dicerem: Non probo, quod requirat admotionem nisi pugillus duntaxat, de munere unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Munus*. De munere peccatoris unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Munus ejus*. Et ratio dictitat: Dictum est: Affer munus ex debito; & dictum est: Affer munus spontaneum: Si-

טעונה הנשה אף מנחת חובה טעונה
הנשה מה למנחת נדבה שכן טעונה
שמן ולבונה מנחת סוטה תוכיח מה למנחת
סוטה שכן טעונה תנופה מנחת נדבה
תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא
ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו
לקמיצה ושוו להנשה אף אני אביא מנחת
חוטא ששוה להן לקמיצה השוה להן
להנשה מה להצד השוה שבהן שכן
הוכשרו לבא בעשיר כבעני תאמר במנחת
חוטא שלא הוכשרה לבא בעשיר כבעני
תלמוד לומר את המנחה רבי שמעון אומר
והבאת לרבות מנחת העומר להנשה וכן
הוא אומר והבאתם את העומר ראשית
קצירכם אל הכהן והקריבה לרבות מנחת
סוטה להנשה וכן הוא אומר והקריב אותה
אל המזבח ודין הוא ומה מנחת חוטא
שאינה טעונה תנופה טעונה הנשה מנחת
סוטה שטעונה תנופה אינו דין שטעונה
הנשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין
מנחת העומר תוכיח מה למנחת העומר
שכן טעונה שמן ולבונה מנחת חוטא
תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה
ולא ראי זה כראי זה הצד השוה
שבהן ששוו לקמיצה שוו להנשה
אף אני אביא מנחת סוטה ששותה
להן לקמיצה תשוו להן להנשה מה להצד
השוה שבהן שכן לא הוכשרו לבא קמח
תאמר במנחת סוטה שהוכשרה לבא קמח
תלמוד לומר והקריבה רבי יהודה אומר
והבאתה לרבות מנחת סוטה להנשה וכן
הוא אומר והביא את קרבנה עליה אבל
מנחת העומר לא צריכא קרא מאי טעמא
מדינא קא אתיא ומה מנחת חוטא שאינה

Sicut munus ſpontaneum requirit admotionem, ita pariter munus ex debito requiret admotionem: Quid munus ſpontaneum, quod requirit oleum & thus? Munus mulieris adulterio ſuſpectæ probet. Quid munus mulieris adulterio ſuſpectæ quod requirit ventilationem? Munus ſpontaneum probet; & repetatur argumentum: Non eſt hujus conditio, ſicut illius conditio, neque illius conditio ſicut hujus conditio; paritas quæ inter illa intercedit, hæc eſt, quod ſint æqualia in pugillatione, & ſint æqualia in admotione; ita pariter ego includam munus peccatoris, quod cum ſit illis æquale in pugillatione, erit illis etiam æquale in admotione: Quænam eſt paritas, quæ inter illa intercedit? Quod idonea ſint, ut poſſint afferri tam a divite, quam a paupere; dices de munere peccatoris, quod non eſt idoneum, ut poſſit afferri tam a divite quam a paupere? Idcirco dictum eſt: *Munus:* R. Simeon dicit: *Et admovebit*. Ad includendum munus manipuli ad admotionem; & ſic dictum eſt: *Et adducetis manipulum primitiarum meſſis veſtræ ad ſacerdotem, & admovebit illum:* Ad includendum munus mulieris adulterio ſuſpectæ ad admotionem: Et ſic dictum eſt: *Et offeret illud ad altare:* Et ratio dictitat: Si munus peccatoris, quod non requirit ventilationem, requirit admotionem, munus mulieris adulterio ſuſpectæ, quod requirit ventilationem, non erit æquum ut requirat admotionem? Quid munus peccatoris, quod affertur ex tritico? Munus manipuli probet; quid munus manipuli, quod requirit oleum, & thus? Munus peccatoris probet; & repetatur argumentum. Non eſt hujus conditio ſicut illius conditio, neque illius conditio, ſicut hujus conditio: Paritas quæ inter illa intercedit, hæc eſt, quod æqualia ſint in pugillatione, & æqualia ſint in admotione; ita pariter ego includam munus mulieris adulterio ſuſpectæ, quod cum æquale ſit illis in pugillatione, erit quoque illis æquale in admotione. Quænam eſt paritas, quæ inter illa intercedit? Quod non poſſint adduci ex farina; dices de munere mulieris adulterio ſuſpectæ, quod idoneum eſt, ut afferatur ex farina? Idcirco dictum eſt: *Et admovebit illud*. Rabi Jehuda dicit: *Et admovebit*. Ad includendnm munus mulieris adulterio ſuſpectæ ad admotionem: Et ſic dictum eſt: *Et afferet oblationem ejus pro ea*. At munus manipuli non obligat textus: Qua de cauſa? Argumento probatur: Si munus peccatoris, quod non

טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת העומר
שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה
מה למנחת חוטא שכן באה היטין מנחת
סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן באה
לברר עוז דמזכרת עוז היא מנחת חוטא
תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא
ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן
שוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא
מנחת העומר ששוותה להן לקמיצה תשוה
להן להגשה דמאי פרכת רבי שמעון פריך
הכי מה להצד השוה שבהן שכן מצויין
ורבי יהודה אדרבא הא מצוייה טפי הנך
זימנין דלא משכחת לה כלל או אינו אומר
והבאת אלא שיחיד מתנדב ומביא מנחה
אחרת חוץ מאלה שבענין ודין הוא ציבור
מביא מנחה מן ההיטין חובה ומביא מנחה
מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה
מן החיטין נדבה יכול יביא מנחה מן
השעורין נדבה תלמוד לומר אלה אין לי
אלא אלה או אינו אומר אלה לא לאומר
הרי עלי מנחה שמביא חמישתן תלמוד
לומר מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן
מביא רבי שמעון אומר את המנחה לרבות
שאר מנחות כגון מנחת נכרים מנחת נשים
להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם
ולחם הפנים תלמוד לומר מאלה ומה ראית
לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם
ולחם הפנים מרבה אני שאר מנחות שיש
מהן לאישים ומוציא אני שתי הלחם ולחם
הפנים שהן מהן לאישים והלא מנחת
נסכים כולה לאישים יכול תהא טעונה
הגשה תלמוד לומר והקריבה והא אפיקתיה
והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר
מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה אני
שאר מנחות שבאות בגלל עצמן ומוציא
אני מנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה

non requirit ventilationem, requirit admotionem, munus manipuli, quod requirit ventilationem, non erit æquum ut requirat admotionem? Quid munus peccatoris, quod adducitur ex tritico? Munus mulieris adulterio suspectæ probet; quid munus mulieris adulterio suspectæ, quod affertur propter purificationem delicti, quia memoriale delicti est? Munus peccatoris probet; & repetatur argumentum. Non est hujus conditio, sicut illius conditio, neque illius conditio sicut hujus conditio; paritas quæ inter illa intercedit, hæc est, quod æqualia sint in pugillatione, & æqualia sint in admotione; ita pariter ego includam munus manipuli, quod cum illis sit æquale in pugillatione, erit quoque illis æquale in admotione: Quænam est objectio? R. Simeon objicit: Quænam est paritas, quæ inter illa intercedit? Quod inveniantur: Et R. Jehuda contra; hoc invenitur plurimum; hæc aliquando nullo modo inveniuntur. Aut non dictum est: *Et adduces*. Nisi quod privatus possit sponte afferre, & adducere aliud munus exceptis istis, quæ memorantur in subjecto: Et ratio dictitat: Cœtus offert munus triticeum, ex debito, & adducit munus hordeaceum ex debito; ita pariter privatus, quoniam adducit munus triticeum spontaneum, crederem quod possit afferre munus hordeaceum spontaneum? Idcirco dictum est: *Ista*. Non probo nisi de istis: Aut non dictum est: *Ista*: Nisi quod si dicat: Ecce super me munus: Adducet hæc omnia quinque: Idcirco dictum est: *Ex iis*. Si velit, poterit unum adducere, si velit, poterit hæc quinque omnia adducere: Rabi Simeon dicit: *Munus*. Ad includendum reliqua munera, e. g. munus alienigenarum, munns mulierum ad admotionem; crederem posse includere vel duos panes, & panem facierum? Idcirco dictum est: *Ex iis*. Quid vidisti ut includeres reliqua munera, & excluderes duos panes, & panem facierum? Includam ego reliqua munera, ex quibus pars cedebat ignitis, & excludam ego duos panes, & panem facierum quorum nulla pars cedebat ignitis: Atqui munus libaminum, quod totum cedebat ignitis, crederem quod requireret admotionem? Idcirco dictum est: *Et offeret illud*: At ecce exclusio: *Offeretque, & offeret illud*. Et quid vidisti ut includeres reliqua munera, & excluderes munus libaminum? Includam ego reliqua munera, quæ seorsim afferuntur, & excludam ego munus libaminum, quod seorsim non adducitur: Munus

והלא מנחת כהנים ומנחת כהן משוח באות בגלל עצמן יכול יהו טעונות הגשה תלמוד לומר והגישה האי מיבעי ליה לגופה שטעונה הגשה מן והגיש ואגישה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגלל עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים והרים יכול בכלי תלמוד לומר והרים ממנו בקומצו מה הרמה האמור להלן בקומצו אף הרמה האמור כאן בקומצו.

מתניתא אלו טעונות ותנופה ואין טעונות הגשה לוג שמן של מצורע ואשמו והביכורים כדברי רבי אלעזר בן יעקב ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק שלהן אחת אנשים ואחד נשים בישראל ולא באחרים שתי הלחם ושני כבשי עצרת כיצד הוא עושה נותן שתי הלחם על גבי שני כבשים ומניח שתי ידיו למטה מוליך ומביא מעלה ומוריד שנאמר אשר הונף ואשר הורם תנופה היתה במזרח והגשה במערב תנופות קודמות להגשות מנחת העומר ומנחת קנאות טעונות הגשה ותנופה לחם הפנים ומנחת נסכים אין טעונות לא הגשה ולא תנופה רבי שמעון אומר שלשה מינין טעונין שלשה מצות שתים בכל אחת ואחת ושלשה אין בהן ואלו הן זבחי שלמי יחיד וזבחי שלמי ציבור ואשם מצורע זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה חיים ושחוטין ואשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט.

גמרא תנו רבנן והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד ומנין שאם הניף זה

nus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti seorsim adducuntur, crederem quod requirerent admotionem? Idcirco dictum est: *Et admovebit*. Hoc per se necesse est, ut requirat admotionem, ex eo quod dictum est: *Et admovebit*, & *admovebit*. Quid vidisti ut includeres reliqua munera, & excluderes munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti? Includam ego reliqua munera, quorum pars cedebat ignitis, & quæ seorsim afferebantur, & quorum pars cedebat sacerdotibus, & excludam ego duos panes, & panem facierum, quorum nulla pars cedebat ignitis, & munus libaminum, quod seorsim non afferebatur, & munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, quorum nulla pars cedebat sacerdotibus: *Et separabit*: Crederem vase? Idcirco dictum est: *Et separabit ex eo pugillo suo*: Sicut separatio ibi memorata fiebat pugillo, ita pariter hoc loco pugillo.

Misna. Ista requirebant ventilationem, at non requirebant admotionem, logus olei leprosi, & ejus sacrificium pro delicto, & primitiva, juxta verba R. Elieser ben Jacob, & adipes pacificorum privati, & eorum pectus & crus, tam in mulieribus, quam in Israelitis, at non in aliis, duo panes, & duo agni Pentecostis; Quomodo faciebat? Imponebat duos panes duobus agnis, & supponebat duas suas manus, adducebat, & deducebat, & elevabat, & demittebat. Dictum est enim: *Quod agitatum, & elevatum fuerit*. Ventilatio fiebat in oriente, & admotio in occidente: Ventilationes præcedebant admotiones: Munus manipuli, & munus zelotypiarum requirebant admotionem, & ventilationem; Panis facierum, & munus libaminum non requirebant neque admotionem, neque ventilationem. R. Simeon dicit: Tres species requirebant tria præcepta, duo erant in singulis, & tertiam in illis non erat; & ista erant: Sacrificia pacifica privati, & sacrificia pacifica cœtus, & sacrificium pro delicto leprosi, sacrificia pacifica privati requirebant impositionem manuum viva, & ventilationem mactata, & in vivis non erat ventilatio; Sacrificia pacifica cœtus requirebant ventilationem viva, & mactata, & sacrificium pro delicto leprosi requirebat impositionem manuum, & ventilationem vivam, at in mactato non erat ventilatio.

Gemara. Tradiderunt sapientes. *Et offerret illum in sacrificium pro delicto, & logum olei, & ventilabit illos ventilatione:* Docet, quod simul requirerent ven-

בעצמו וזה בעצמו יצא תלמוד לומר והקריב אותו לאשם והניף יכול יניף ויחזיר ויניף תלמוד לומר תנופה ולא תנופות לפני יהוה במזרח והא אמר לפני יהוה יכול במערב אמרי הני מילי מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד אבל הכא לפני יהוה קרינא ביה . והביכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב . מאי רבי אליעזר בן יעקב דתניא ולקח הכהן לימד על הביכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב גמר יד יד משלמים כתב הכא ולקח הכהן הטנא מידך וכתב התם ידיו תביאנה מה כאן כהן אף להלן כהן ומה להלן בעלים אף כאן בעלים הא כיצד כהן מניח ידו תחת ידי בעלים ומניף ולימא נמי כדברי רבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר והנחתו זו תנופה אתה אומר זו תנופה או אינו אלא הנחה כשהוא אומר והניחו הרי הנחה אמור הא מה אני מקיים והנחתו זו תנופה אמר רבא הואיל ופתח בו הכתוב תחלה רב נחמן בר יצחק אמר הואיל ורב גבריה . ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק שלהן אחד האנשים ואחד הנשים בישראל אבל לא בידי נשים . מאי קאמר אמר רב יהודה הכי קאמר אחד אנשים ואחד נשים קרבנן טעון תנופה ותנופה עצמה בישראל אבל לא בידי נשים תנו רבנן בני ישראל מניפין ואין הנכרים מניפין בני ישראל מניפין ואין הנשים מניפות אמר רבי יוסי מצינו שחלק הכתב בין קרבן ישראל לקרבן נכרים לקרבן נשים בסמיכה יכול נחלוק בתנופה לאו מה לי חלק בסמיכה שהסמיכה בבעלים נחלוק בתנופה שהתנופה בכהנים תלמוד לומר בני ישראל בני ישראל מניפין ואין

ventilationem: Et unde probatur, si hunc seorsim, & illum seorsim ventilaret, quod satisfaceret debito? Ex eo quod dictum est: *Et offeret illum in sacrificium pro delicto, & ventilabit*. Crederem quod ventilaret, atque iterum ventilaret? Idcirco dictum est: *Ventilatione:* At non ventilationibus: *Coram Domino:* In oriente. Et ecce dictum est: *Coram Domino:* Crederem in occidente? Hæc dixerunt: Munus vocatur sacrificium pro peccato, & sacrificium pro peccato requirit basim, & cornui australi orientali non erat basis; At hoc loco *coram Domino* de illo legam: & primitiva juxta verba R. Eliefer ben Jacob. Quid Rabi Eliefer ben Jacob? Etenim extat traditio: *Et accipiet sacerdos:* Docet, quod primitiva requirerent ventilationem, verba Rabi Eliefer ben Jacob: Quænam est ratio R. Eliefer ben Jacob? Doceatur manus manus ex pacificis; Hic scriptum est: *Et accipiet sacerdos canistrum de manu tua:* Et ibi scriptum est: *Manus ejus adducent*: Sicut hic sacerdos, ita pariter ibi sacerdos; sicut ibi domini, ita pariter hic domini: Quomodo? Sacerdos imponebat manus suas manibus dominorum, & ventilabat: Et dici potest juxta verba R. Jehuda: Etenim extat traditio: R. Jehuda dicit: *Et pones:* Hæc est ventilatio: Tu dicis quod hæc sit ventilatio, aut non erit nisi positio: Quando vero dicit: *Et pones:* Ecce positio jam dicta est: quomodo ego explicabo: *Et pones?* Hæc est ventilatio. Dicit Raba: Quoniam explicat textus principium; R. Nachman bar Isaach dicit: Quoniam vir doctissimus est? Et adipes pacificorum privati, & pectus eorum, & crus tam in viris quam mulieribus, at non in manu mulierum: Quid dicit? Dicit R. Jehuda; sic dicit: Sacrificium tam virorum quam mulierum requirit ventilationem, at ipsa ventilatio fiebat per Israelitas, at non per mulieres: Tradiderunt sapientes. Filii Israel ventilant, at alienigenæ non ventilant; Filii Israel ventilant, at mulieres non ventilant. Dicit R. Jose: Deprehendimus, quod distinguat textus inter oblationem Israelitarum, & oblationem alienigenarum, & oblationem mulierum in impositione manuum, crederem quod distingueret in ventilatione? Minime: Quid refert, quod distinguat in impositione manuum, cum impositio manuum fieret in dominis, distinguet in ventilatione, cum ventilatio fieret a sacerdotibus? Idcirco dictum est: *Filii Israel*. Filii Israel ventilant, at alienigenæ non

הנכרים מניפין בני ישראל מניפין ואין
הנשים מניפות תניא אידך בני ישראל אין
לי אלא בני ישראל גרים ועבדים משוחררין
מנין תלמוד לומר המקריב או אינו אלא
זה כהן המקריב כשהוא אומר ידיו תביאנה
הרי בעלים אמור הא כיצד כהן מניח ידיו
תחת ידי הבעלים ומניף כיצד עושה מניח
אמורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהם
וכל מקום שיש לחם הלחם מלמעלה היכא
אמר רב פפא במלואים מאי טעמא אילימא
משום דכתב שוק התרומה וחזה התנופה
על אשה החלבים יביאו להניף תנופה
והכתב את החלב על החזה יביאנו אמר
אביי הוא דמייתי ליה כהן מבית המטבחים
והכתב וישימו את החלבים על החזות ההוא
דיהב ליה לכהן אחרינא ואזיל ומקטר ליה
והא קמשמע לן דבעינן שלשת כהנים משום
דכתב ברב עם הדרת מלך . ושתי הלחם
ושני כבשי עצרת . תנו רבנן והניף הכהן
אותם על לחם הביכורים יכול יניח כבשים
על גבי הלחם תלמוד לומר על שני כבשים
אי על שני כבשים יכול לחם על גבי
כבשים תלמוד לומר על לחם הביכורים
נישתקל הכתב ואיני יודע אם לחם על
גבי כבשים ואם כבשים על גבי לחם מה
מצינו מכל מקום לחם למעלה אף כאן
לחם למעלה היכא אמר רב פפא במילואים
רבי יוסי בן המשולם אומר כבשים למעלה
ומה אני מקיים על שני כבשים להוציא
שבעה חנינא בן חכינאי אומר מניח שתי
הלחם בין יריכותיהן של כבשים ומניף
ונמצא מקיים שני מקראות הללו לחם על
גבי כבשים וכבשים על גבי הלחם אמר
רבי לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לפני
מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא עושין
כן אלא מניח זה בצר זה ומניף והא בענן
על אמר ליה רב חסדא לרב המנונא
ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא רבי
לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא ונתת על
המערכת לבונה זכה רבי אומר על בסמוך

ventilant; filii Israel ventilant, at mulieres non ventilant: Alia traditio: *Filii Israel*. Non probo nisi de filiis Israel, de proselytis, & servis manumissis unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Offerens*; non probo nisi quod iste sit sacerdos offerens; Quando vero dicit: *Manus ejus adducent*: Ecce domini memorantur. Quomodo? Sacerdos supponebat manus suas manibus dominorum, & ventilabat. Quomodo faciebat? Imponebat adipes super volam manus, & super illos pectus & crus, & ubicunque erat panis, panis superimponebatur? Unde? Dicit R. Papa: In implementis qua de causa? Num dicendum est, eo quod scriptum sit: *Crus separationis, & pectus ventilationis super ignitum adipum afferet ad ventilandum ventilatione?* Atqui scriptum est: *Adipem super pectus adducet*. Dicit Abaje: Quod afferat sacerdos ex domo mactationis: Atqui scriptum est: *Et posuerunt adipes super pectore*. Ut det ali sacerdoti, qui veniat, & adoleat: Ecce nobis dicit, quod requirerentur tres sacerdotes; quia scriptum est: *In multitudine populi honor regis:* Et duo panes, & duo agni Pentecostis. Tradiderunt sapientes. *Et ventilabit sacerdos illos super pane primitivorum:* Crederem quod imponeret agnos panibus? Idcirco dictum est: *Super duobus agnis:* Si super duobus agnis, crederem fuisse imponendum panem agnis? Idcirco dictum est: *Super pane primitivorum*: Æquilibratus est textus, & ignoratur, utrum panis esset imponendus agnis, an agni imponendi pani. Quid invenimus? Ubicunque panis erat superimpositus, ita pariter panis hoc loco erat imponendus: Inde dicit Rabi Papa: In implementis Rabi Jose ben Amesalam dicit agni erant superimpositi: Quomodo ego explicabo: *Super duobus agnis*? Ad excludendum septem: Chanina ben Chachinai dicit: Imponebat duos panes inter femora agnorum, & ventilabat; & deprehendentur confirmati isti duo textus, sc. panem super agnis, & agnos super panem: Dixit Rabi: Coram rege, qui est caro & sanguis non ita facimus, coram rege regum sancto benedicto ita faciemus? At ponebat hunc in latere illius, & ventilabat: Ecce requiritur propter id quod dixit Rabi Chasda τῷ R. Amenuna; & sunt qui dicunt, quod dixerit R. Amenuna τῷ R. Chasda; Rabi juxta suam opinionem dicit על prope; etenim extat traditio: *Dabisque super ordinem thus purum:* Rabi dicit על prope, tu dicis על pro-

אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על
ממש כשהוא אומר וסכת על הארון את
הפרוכת הוי אומר על בסמוך . מוליך ומביא
מעלה ומוריד . אמר רבי חייא בר אבא
אמר רבי יוחנן מוליך ומביא למי שהרוחות
שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ
שלו במערבא מתנו הכי אמר רב חמא בר
עוקבא אמר רבי יוסי בר רב חנינא מוליך
ומביא כדי לעצר רוחות רעות מעלה ומוריד
כדי לעצר טללים רעים אמר רבי יוסי בר
רב אבין זאת אומרת שירי מצוה מעכבים
את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה
היא ועוצרת רוחות רעות וטללים רעים
אמר רבה וכן לולב רב אחא בר יעקב
ממטי ליה ומייתי ליה ומחוי הכי ואמר
גירא בעינא דשטנא ולאו מילתא היא
משום דאתי לאתגרויי ביה תנו רבנן זבחי
שלמי ציבור טעונין תנופה לאחר שחיטה
ותנופתן כמות שהן דברי רבי וחכמים
אומרים בחזה ושוק אמאי קא מיפלגי אמר
ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב
המנונא לרב חסדא בדון מינה ומינה בדון
מינה ואוקי באתרא קא מיפלגי רבנן סברי
דון מינה ומינה מה זבחי שלמי יחיד
טעונין תנופה לאחר שחיטה אף
זבחי שלמי ציבור טעונין תנופה לאחר
שחיטה ומינה מה התם בחזה ושוק אף
הכא נמי בחזה ושוק ורבי סבר דון מינה
ואוקי באתרא מה זבחי שלמי יחיד טעונין
תנופה לאחר שחיטה אף זבחי שלמי ציבור
טעונין תנופה לאחר שחיטה ואוקי באתרא
התם הוא דחזה ושוק אבל הכא כמות שהן
כמו שהן בחיים רב פפא אמר דכולי עלמא
דון מינה ומינה הוא והיינו טעמא דרבי כי
התם מה התם דבר שמתנה לכהן אף הכא
דבר שמתנה לכהן רבינא אמר דכולי עלמא
דון מינה ואוקי באתרא והיינו טעמא
דרבנן שלמיהם ריבויא היא.

מתניתא רבי שמעון אומר שלשה מינין
טעונין שלש מצות שתים בכל אחד ושלישית

prope, aut non erit nisi על simpliciter: Quando vero dicit: *Et operies super arcam propitiatorium*; Ecce dicit על prope. Adducebat, & reducebat, elevabat, & demittebat. Dicit Rabi Chijah bar Aba: Dicit R. Jochanan: Adducebat, & reducebat illi, cui sunt venti; Elevabat, & demittebat illi, cui sunt cœli & terra; In occidente sic docent. Dicit R. Chama bar Achaba, dicit Rabi Jose bar R. Chanina; Adducebat, & reducebat ut cohiberet ventos malos; Elevabat & demittebat, ut cohiberet rores malos. Dicit Rabi Jose bar Rabi Abin; Quod dicis: reliquiæ præcepti impediunt pœnas; Ecce ventilatio quæ erat ex reliquiis præcepti cohibebat ventos malos, & rores malos: Dicit Raba: Et similiter palma: Rabi Acha bar Jacob admovebat, & adducebat, & percutiebat; dicens: Sagitta in oculis Satan; At non erat rectum, quia veniebat ad rixandum cum eo. Tradiderunt sapientes: Sacrificia pacifica cœtus requirunt ventilationem post mactationem, & eorum ventilatio sicut ipsa erat. Verba Rabi: Et sapientes dicunt: In pectore & crure qua de causa dissentiunt? Dixit R. Chasda τῷ Rabi Amenuna, & sunt quid dicunt, quod dixerit R. Amenuna τῷ R. Chasda: In differendo ex specie, & specie; in differendo ex specie, & in statuendo in loco, in hoc consistit controversia. Sapientes putant, differendum esse ex specie & specie; Sicut sacrificia pacifica privati requirunt ventilationem post mactationem, ita pariter sacrificia pacifica cœtus requirent ventilationem post mactationem; Et ex specie; sicut ibi in pectore & crure, ita pariter hic in pectore & crure; & Rabi putat differendum de specie, & statuendum in loco: sicut sacrificia pacifica privati requirunt ventilationem post mactationem, ita pariter sacrificia pacifica cœtus requirent ventilationem post mactationem; & contra ibi erat pectus & crus, at hoc loco sicut erant, sicut quando erant viva: R. Papa dicit: Omnes conveniunt, quod sit differendum ex specie & specie; & hæc est ratio Rabi; Quid ibi? Sicut ibi agitur de re, quæ sit donum sacerdoti, ita pariter hoc loco agitur de re, quæ sit donum sacerdoti: Rabina dicit: Omnes conveniunt, quod sit differendum de specie, & statuendum in loco: Et hæc est ratio sapientum: *Pacifica eorum*: Includit.

MISNA: R. Simeon dicit: Tres species requirunt tria præcepta, duo in singulis, & tertium in illis non est: Et

ista

אין בהן ואלו הן זבחי שלמי יחיד וזבחי
שלמי ציבור ואשם מצורע זבחי שלמי יחיד
טעונין סמיכה חיים ותנופה שחוטין ואין
בהן תנופה חיים זבחי שלמי ציבור טעונין
תנופה חיים ושוחטין ואין בהן סמיכה
אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חי ואין
בו תנופה שחוט .

גמרא ויהיו זבחי שלמי יחיד טעונין
תנופה חיים מקל וחומר ומה זבחי שלמי
ציבור שאין טעונין סמיכה חיים טעונין
תנופה חיים זבחי שלמי יחיד שטעונין
סמיכה חיים אינו דין שטעונין תנופה חיים
מיעט רחמנא גבי זבחי שלמי ציבור אותם
אותם למעוטי זבחי שלמי יחיד ויהיו זבחי
שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר ומה
זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים
טעונין סמיכה זבחי שלמי ציבור שטעונין
תנופה חיים אינו דין שטעונין סמיכה אמר
רבינא גמירי שתי סמיכות בציבור ויהא
אשם מצורע טעון תנופה שחוט מקל וחומר
מה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה
חיין טעונין תנופה שחוטין אשם מצורע
שטעון תנופה חי אינו דין שטעון תנופה
שחוט מיעט רחמנא גבי זבחי שלמי יחיד
אותו אותו למעוטי אשם מצורע תנו רבנן
חמשה שהביאו קרבן אחד אחד מניף על
ידי כולם והאשה כהן מניף על ידה וכן
השולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף
על ידו .

מתניתא האומר הרי עלי במחבת לא
יביא במרחשת במרחשת לא יביא
במחבת מה בין מחבת למרחשת מרחשת
יש לה כיסוי מחבת אין לה כיסוי דברי רבי
יוסי הגלילי רבי חנינא בן גמליאל אומר

ista sunt, sacrificia pacifica privati, & sacrificia pacifica cœtus, & sacrificium pro delicto leprosi; sacrificia pacifica privati requirebant impositionem manuum viva, & ventilationem mactata, at in iis vivis non erat ventilatio. Sacrificia pacifica cœtus requirebant ventilationem viva, & mactata, at in iis non erat impositio manuum. Sacrificium pro delicto leprosi requirebat impositionem manuum, & ventilationem vivum, at in illo mactato non erat ventilatio.

Gemara. Quod sacrificia pacifica privati requireret ventilationem viva, probatur argumento a minori ad majus: Si sacrificia pacifica cœtus, quæ non requirebant impositionem manuum viva, requirebant ventilationem viva, sacrificia pacifica privati, quæ requirebant impositionem manuum viva, non erit æquum, ut requirerent ventilationem viva? Excludit textus in sacrificiis pacificis cœtus dicendo: *Ipsa; Ipsa*. Ad excludendum sacrificia pacifica privati. Quod sacrificia pacifica cœtus requirerent impositionem manuum probari potest argumento a minori ad majus: Si sacrificia pacifica privati, quæ non requirunt ventilationem viva, requirunt impositionem manuum, sacrificia pacifica cœtus, quæ requirunt ventilationem viva, non erit æquum ut requirant impositionem manuum? Dicit Rabina: Docentur duæ impositiones manuum in cœtu. Quod sacrificium pro delicto leprosi requireret ventilationem mactatum, probari potest argumento a minori ad majus: Si sacrificia pacifica privati, quæ non requirunt ventilationem viva, requirunt ventilationem mactata, sacrificium pro delicto leprosi, quod requirit ventilationem vivum, non erit æquum ut requirat ventilationem mactatum? Excludit textus in sacrificiis pacificis privati, dicendo: *Ipsum, ipsum*. Ad excludendum sacrificium pro delicto leprosi: Tradiderunt sapientes: Si quinque adducant sacrificium, unus ventilabit pro omnibus; Si mulier, sacerdos pro illa ventilabit; Siquis mittat sacrificia sua ex provincia maritima, sacerdos pro illo ventilabit.

Misna. Si quis dicat: Ecce super me in sartagine; Non adducet in clibano; si in clibano, non adducet in sartagine: Quodnam est discrimen inter sartaginem, & clibanum? Clibano erat operculum, at sartagini non erat operculum. Verba Rabi Jose Galilæi: Rabi Chanina ben Gamaliel dicit: Clibanus erat profundus, & ejus opera se movebant & erant tenera. Sartago

מרחשת עמוקה ומעשיה רוחשין רכין מחבת צפה ומעשיה קשין.

נמרא מאי טעמא דרבי יוסי אילמא מרחשת דאתיא ארחושי הלב ברכתיב רחש לבי דבר טוב ומחבת דאתיא אמחבואי הפה כדאמרי אינשי מנבח נבוחי אימא איפכא מחבת דאתיא אמחבואי הלב דכתב למה נחבאת לברוח מרחשת דאתיא ארחושי כדאמרי אינשי הוה מרחשן שיפתותיה אלא נמרא גמירא לה. רבי חנינא בן נמליאל אומר כו'. מרחשת עמוקה דכתב וכל נעשה במרחשת מחבת צפה דכתב ועל מחבת תנו רבנן בית שמאי אומרים האומר עלי מרחשת יהא מונח עד שיבא אליהו מספקא להו אי על שום כלי נקראו או על שום מעשיה ובית הלל אומר כלי היה במקדש ומרחשת שמה ודומה במין בלבוס עמוק וכשבצק מונח בתוכו דומה במין תפוחי חברתים וכמין בלוטי היוונים ואומר וכל נעשה במרחשת ועל מחבת אלמא על שום הכלים נקראו ולא על שום מעשיהם.

מתניתא הרי עלי בתנור לא יביא מאפה כופח לא מאפה רעפים ומאפה יורות ערביים רבי יהודה אמר רצה מביא מאפה כופח הרי עלי מנחת מאפה לא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין רבי שמעון מתיר מפני שהיא קרבן אחד.

נמרא תנו רבנן מאפה תנור ולא מאפה כופח ולא מאפה רעפים ולא מאפה יורות הערביים רבי יהודה אומר תנור תנור שני פעמים להכשיר מאפה כופח רבי שמעון אומר תנור תנור שני פעמים אחד שתהא אפייתן בתנור ואחד שיהא הקדישן בתנור ומי אית ליה לרבי שמעון האי סברא והתנן רבי שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשירות בבית הפאגי אמר רבא אימא שיהא הקדישן לשום תנור. הרי עלי מנחת מאפה לא יביא מחצה. תנו רבנן וכי תקריב כשתקריב לעשות דבר רשות קרבן מנחה אמר רבי

go extensa erat, & ejus opera erant dura.

Gemara. Quænam est ratio R. Jose? Num clibanus adducitur pro motibus cordis, sicut scriptum est: *Produxit cor meum verbum bonum*? Et sartago, quod adducatur pro absconsione oris, sicuti dicunt homines: Latrando latrat. Dicam contra: sartago adducitur pro absconsione cordis; Scriptum est enim: *Quare clam te habuisti ad fugiendum*? Clibanus adducitur pro motibus cordis, sicut dicunt homines: Movebat labia sua: Doctrina absoluta est: R. Chanina ben Gamaliel dicit &c. Clibanus erat profundus. Dictum est enim: *Et omne præparatum in clibano*: Sartago erat extensa scriptum est enim: *Et in sartagine*. Tradiderunt sapientes: Schola Schammai dicit: Si quis dicat: Ecce super me clibanus: Reponet, donec veniat Elias: Quia dubium est, utrum hoc dixerit de vase, an de ejus operibus. Et schola Hillel dicit: Vas erat in sanctuario, quod vocabatur clibanus, similis bidenti, profundus, & quando pasta in eo ponitur, similis est pomis conjunctis, & similis castaneis Græcorum; & dictum est: *Et omne præparatum in clibano*. Igitur nomine vasorum vocavit, non autem nomine eorum operum.

Misna: Ecce super me in furno; non adducet coctum in Cupach; neque coctum in Reaphim, neque coctum in ollis Arabum. R. Jehuda dicit; si velit, poterit adducere coctum in Cupach: Ecce super me munus coctum; non adducet dimidium ex placentis, & dimidium ex laganis: R. Simeon permittit; quia est una oblatio.

Gemara. Tradiderunt sapientes: Coctum furni, non coctum Cupach, neque coctum Reaphim, neque coctum in ollis Arabum: R. Jehuda dicit: *In furno, in furno*. Duabus vicibus; ut fiat legitimum coctum in Cupach. Rabi Simeon dicit: *In furno, in furno* duabus vicibus: Semel, ut ejus coctio fiat in furno, & iterum, ut eorum sanctificatio fiat in furno: Quid putat Rabi Simeon? Hoc putat: Atqui legimus: Rabi Simeon dicit: Semper solitus erat dicere: Duo panes, & panis facierum erant legitimi in atrio, & legitimi in Beth-Phagi. Dicit Raba: Dicam, quod eorum sanctificatio fieret nomine furni. Ecce super me munus coctum: Non adducet dimidium: Tradiderunt sapientes: *Et quando offeres*. Quando offeres, ut facias rem arbitrii: *Sacrificium muneris*. Dicit R. Jehuda: Unde probatur; si dicat; Ecce super me munus

co-

יהודה מנין לאומר הרי עלי מנחת מאפה שלא יביא מחצה הלות ומחצה רקיקין תלמוד לומר קרבן מנחה קרבן אחד אמרתי לך ולא שנים ושלשה קרבנות אמר לו רבי שמעון וכי נאמר קרבן קרבן שני פעמים והלא לא נאמר אלא קרבן אחד ונאמר בו חלות ורקיקין מעתה רצה להביא חלות מביא רקיקין מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין מביא ובוללן וקומץ משניהם ואם קמץ ועלה בידו מאחד על שניהם יצא רבי יוסי בר רבי יהודה אומר מנין לאומר הרי עלי מנחת מאפה שלא יביא מחצה חלות ומחצה רקיקין תלמוד לומר וכל המנחה אשר תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אותה לו תהיה וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה מה וכל האמור למטה שני מינין חלוקין אף וכל האמור למעלה שני מינין חלוקין ורבי יהודה שפיר קאמר רבי שמעון אמר לך כיון דכתב בשמן בשמן כמאן דכתב קרבן קרבן דמי ורבי שמעון אי לא כתב בשמן בשמן הוה אמינא דווקא מחצה חלות ומחצה רקיקין אבל חלות לחודיהו ורקיקין לחודיהו אימא לא קמשמע לן רבי יוסי ברבי יהודה היינו אבוה איכא ביניהו דאיעבד.

פרק ששי

מתניתא רבי ישמעאל אומר עומר היה בא בשבת משלש סאין ובחול מחמש וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול משלש היה בא רבי חנינא סגן הכהנים אומר בשבת היה נקצר ביחיר ובמגל אחד ובקופה אחת ובחול בשלשה בשלש קופות ושלש מגלות וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות.

גמרא בשלמא רבנן קא סברי עשרון מובחר בשלשה סאין אתי ולא שנא בחול ולא שנא בשבת אלא רבי ישמעאל מאי קסבר. אי קסבר עשרון מובחר לא

coctum, quod non possit afferre dimidium ex placentis, & dimidium ex laganis? Ex eo quod dictum est: *Sacrificium muneris*. Sacrificium unum tibi dixi, non autem duo, & tria sacrificia: Respondit illi R. Simeon: Num dictum est: Sacrificium sacrificium duabus vicibus? Atqui non dictum est nisi sacrificium unum, & in eo memorantur placentæ & lagana; Hinc si velit, poterit addstcere placentas, & lagana, & poterit adducere dimidium ex placentis, & dimidium ex laganis; & ea miscebit, & pugillabit ex ambobus; si vero pugillet & offerat manu sua ex uno de ambobus, satisfacit debito. R. Jose bar R. Jehuda dicit; Unde probatur; si dicat: Ecce super me munus coctum; quod non debeat adducere dimidium ex placentis, & dimidium ex laganis? Ex eo quod dictum est: *Et omne munus, quod coctum fuerit in furno, & omne præparatum in clibano, & in sartagine sacerdoti offerenti illud ipsi erit; & omne munus mistum oleo, & siccum, omnibus filiis Aharon erit*: Sicut & *omne* quod infra memoratur, duæ species distinguuntur, ita pariter & *omne*, quod supra memoratur, duæ species distinguuntur: Et R. Jehuda recte dicit: Rabi Simeon tibi dicit: Quoniam scriptum est: *Oleo oleo*; quasi scriptum esset sacrificium sacrificium, reputatur: Et R. Simeon: Si non scriptum esset: *Oleo oleo*: Ego dicerem; præcise dimidium ex placentis, & dimidium ex laganis, at placentæ seorsim, & lagana seorsim; dicam; nobis non dicit R. Jose bar R. Jehuda, qui cum patre suo consentit: in hoc consistit controversia, quando faciat.

CAPUT VI.

MISNA: R. Ismael dicit: Manipulus offerebatur in Sabbatho ex tribus satis, & in die profano ex quinque. Et sapientes dicunt; Tam in Sabbatho, quam in die profano ex tribus afferebatur. R. Chanina Segen sacerdotum dicit: In Sabbatho metebatur ab uno, & una falce in uno canistro; At in die profano tribus canistris & tribus falcibus: Et sapientes dicunt: Tam in Sabbatho, quam in die profano tribus canistris & tribus falcibus.

GEMARA: Concedatur, quod sapientes putant, quod decima selecta tribus satis adduceretur; & non erat varietas neque in die profano, neque in Sabbatho; At R. Ismael quid putat? Si putat, quod decima selecta non adduceretur nisi ex quinque, vel in Sabbatho quo-

אתי אלא מחמש אפילו בשבת נמי אי
משלש אתי אפילו בחול נמי אמר רבא
קסבר רבי ישמעאל עשרון מובחר בלא
טירחא אתי מחמש בטירחא אתי משלש
בחול מייתינן מחמש דהכי שכיחא מילתא
בשבת מוטב שירבה במלאכה אחת בהרקדה
ואל ירבה במלאכות הרבה אמר רבה רבי
ישמעאל ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן
בן ברוקא אמרו דבר אחד דתניא ארבעה
עשר שחל להיות בשבת מפשיט את הפסח
עד החזה דברי רבי ישמעאל בנו של רבי
יוחנן בן ברוקא וחכמים אומרים עד
שיפשיט את כולו מי לא אמר רבי ישמעאל
בנו של רבי יוחנן בן ברוקא התם כל
היכא דאופשר לא טרחינן הכא נמי
כיון דאיפשר לא טרחינן ממאי דלמא עד
כאן לא קאמר רבי ישמעאל הכא אלא
דליכא ביזיון קדשים אבל התם דאיכא
בזיון קדשים אימא לך כרבנן סבירא ליה
אי נמי עד כאן לא קאמר רבי ישמעאל
בנו של רבי יוחנן בן ברוקא התם אלא
דאיתעביד ליה צורך גבוה ולא צריך
אחולי שבת אבל הכא דלא איתעביד ליה
צורך גבוה וצריך לאחולי שבת אימא כרבנן
סבירא ליה אלא אמר רבה רבי ישמעאל
ורבי חנינא סגן הכהנים אומרו דבר אחד
דתנן רבי חנינא סגן הכהנים אומר בשבת
נקצר כיחיד במגל אחד ובקופה אחת ובחול
בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות
וחכמים אומרים אחד שבת ואחד חול
בשלש קופות ובשלש מגלות מי לא קאמר
רבי חנינא סגן הכהנים התם כיון דאיפשר
לא טרחינן הכא נמי כיון דאיפשר לא
טרחינן ממאי דילמא עד כאן לא קאמר
רבי ישמעאל הכא אלא דליכא פרסומי
מילתא אבל התם דאיכא פרסומי מילתא
אימא כרבנן סבירא ליה אי נמי עד כאן
לא קאמר רבי חנינא סגן הכהנים התם
דאי בחד אי בשלשה צורך גבוה מיתעביד
כהילכתו אבל הכא דלא איתעביד כהילכתו
צורך גבוה אימא כרבנן סבירא ליה אלא
אמר רב אשי רבי ישמעאל ורבי יוסי אמרו
דבר אחד דתנן בית שנראה בעליל ובירה
שלא נראה בעליל מחללין עליו את השבת
רבי יוסי אומר אם נראה בעליל אין

quoque; si ex tribus adducebatur, vel in die profano quoque. Dicit Raba: Putat R. Ismael: Decima selecta sine labore afferebatur ex quinque, cum labore afferebatur ex tribus in die profano: Misna: Ex quinque: sic res deprehenditur in Sabbatho melius est ut multiplicet in uno opere in cribratione, quam ut multiplicet in multis operibus. Dicit Raba; R. Ismael, & R. Ismael ben R. Jochanan ben Beroka unum idemque dixerunt: Etenim extat traditio: Si dies decima quarta incidat in Sabbathum, excoriabit sacrificium Paschale usque ad pectus; verba R. Ismael ben R. Jochanan ben Beroka; & sapientes dicunt: Donec excoriet totum: Cur non? Dicit R. Ismael ben R. Jochanan ben Beroka; Ibi quando possibile est non laboramus; hic quoque quoniam est possibile, non laboramus: Quare? Fortasse usque huc non dixit R. Ismael; Hic ubi non est contemtus sanctitatum; at ibi ubi est contemtus sanctitatum, dicam tibi, sicut sapientes putant; Hic quoque usque huc non dicit R. Ismael ben R. Jochanan ben Beroka: Ibi nisi quando fiat quod necesse est Deo, & non sit necesse ut profanetur Sabbathum; At hoc loco, ubi non fit quod necesse est Deo, & necesse est ut profanetur Sabbathum, dicam sicut sapientes putant; At dicit Raba; R. Ismael & R. Chanina Segen sacerdotum unum idemque dixerunt: Etenim legimus: R. Chanina Segen sacerdotum dicit: In Sabbatho metetur ab uno una falce, & uno canistro, & in die profano ab tribus, tribus canistris, & tribus falcibus; Et sapientes dicunt: tam in Sabbatho quam in die profano tribus canistris, & tribus falcibus: Cur non? Dicit R. Chanina Segen sacerdotum; ibi quoniam possibile est, non laboramus, hic quoque quoniam possibile est, non laboramus? Quare? Fortasse usque huc non dixit R. Ismael: Hic non erat publica res, at ibi, quoniam res publica erat, dicam sunt sapientes putant; hic quoque usque huc non dixit Rabi Chanina Segen sacerdotum; Ibi tam ab uno quam a tribus si necesse est Deo, fit juxta ejus constitutionem, at hoc loco, quoniam non fit juxta suam constitutionem quod est necesse Deo, dicam sicut sapientes putant; At dicit Rabi Asse; R. Ismael & R. Jose unum idemque dixerunt: Etenim legimus. Domus sive videatur manifeste, sive non videatur manifeste, ejus causa profanant Sabbathum; R. Jose dicit, si manifeste videatus, ejus causa non profanant Sabbathum

מחללין עליו את השבת מי לא אמר רבי
יוסי התם כיון דאיפשר לא טרחינן הכא
נמי כיון דאיפשר לא טרחינן ממאי
דילמא עד כאן לא קאמר רבי ישמעאל
הכא אלא דליכא נמצאת אתה מבשלן
לעתיד לבא אבל התם דנמצאת אתה
מבשלן לעתיד לבא אימא כרבנן סבירא
ליה אי נמי עד כאן לא קאמר רבי יוסי
התם אלא דליכא צורך גבוה ולא נותנה
שבת לידחות אבל הכא דאיכא צורך גבוה
ונתנה שבת לידחות אימא כרבנן סבירא
ליה איתמר שחט שתי חטאות של ציבור
ואינו צריך אלא אחת אמר רבה ואיתימא
רבי אמי חייב על השנייה ופטור על
הראשונה ואפילו נתכפר לו בשנייה ואפילו
נמצאת ראשונה כחושה ומי אמר רבה הכי
והא אמר רבה היו לפניו שתי חטאות
אחת שמינה ואחת כחושה שחט שמינה
ואחר כך שחט כחושה חייב כחושה ואחר
כך שמינה פטור ולא עוד אלא שאמר לו
הבא שמינה לכתחלה ושחוט איבעית אימא
סמי כחושה מקמייתא ואיבעית אימא ההיא
רבי אמי אמרה אמר ליה רבינא לרב אשי
נמצאת הראשונה כחושה בבני מעיין מהו
בתר מחשבתו אזלינן ונברא לאיסורא קא
מיכוון או דילמא בתר מעשיו אזלינן אמר
ליה לאו היינו דרבא ורבה דאיתמר שמע
שטבע תינוק בים ופרש מצודה לעלות דגים
והעלה דגים חייב לעלות דגים והעלה דגים
ותינוק רבא אמר חייב ורבה אמר פטור
ועד כאן רבה לא קא פטר אלא כיון דשמע
אמרינן נמי דעתיה אתינוק אבל לא שמע
לא ואיכא דאמרי אמר ליה היינו פלוגתא
דרבה ורבא דאיתא לא שמע שטבע תינוק
בים ופרש מצודה להעלות דגים והעלה
דגים חייב להעלות דגים והעלה תינוק
ודגים רבה אמר פטור ורבא אמר חייב
רבה אמר פטור זיל בתר מעשיו ורבא
אמר חייב זיל בתר מחשבתו אמר רבא
חולה שאמדוהו לגרוגרת אחת ורצו עשרה
בני אדם והביאו עשרה גרוגרת בבת אחת
פטורין אפילו בזה אחר זה אפילו קדם

thum: Cur non? Dicit R. Jose: Ibi quoniam est possibile, non laboramus, hic quoque quoniam est possibile, non laboramus? Quare? Fortasse usque hoc non dixit R. Isaach: Hic nisi quod non deprehenderis quod coquas in tempus futurum, at ibi quoniam deprehenderis quod coquas in tempus futurum, dicam sicut sapientes putant; Hic quoque usque huc non dixit R. Jose: Ibi nisi quod non sit necesse Deo, & non datum est Sabbathum, ut pellatur; at hic ubi necesse est pro Deo, & datum est Sabbathum ut pellatur, dicam sicut sapientes putant: Dictum est: Si mactet duo sacrificia pro peccato cœtus, & non sit necessarium nisi unum; Dicit Rabi, & si velis dicam, R. Amme, tenetur pro secundo, & absolvitur pro primo; vel si expiatum fuerit cum secundo, vel si deprehendatur primum macilentum: Quid dicit Raba? Sic dicit Raba. Si fuerint in ejus conspectu duo sacrificia pro peccato, alterum pingue, & alterum macilentum, si mactet pingue, & postea mactet macilentum tenetur pro macilento, & pro pingui absolvitur: Et præterea si illi dicat; Affer pingue de industria, & macta; si velis dicam, quod prius deberet tollere macilentum; & si velis dicam; Rabi Amme dixit; dixit Rabina τῷ R. Asse, si deprehendatur primum macilentum in visceribus, quid erit? Post cogitationem incedimus, & vir ad interdictum intendit; Aut fortasse post ejus opera incedimus? Respondit; Non ita sentit Raba, & Raba; Dictum est enim: Si audat demersum fuisse puerum in mare, & extendat rete ad extollendum pisces, & extollat pisces, tenetur; Ad extollendum pisces, & extollat pisces & puerum; Raba dicit; tenetur; & Raba dicit: Absolvitur: Et usque huc Raba non absolvit, nisi quando audiat; Dicimus quoque, quod ejus mens sit de puero; At non, si non audiat; Et sunt qui dicunt: Dixit illi: Hæc est dissensio Raba, & Raba; Quando non audierit demersum fuisse puerum in mare, & extendat rete, ad elevandum pisces, & elevet pisces, tenetur; Ad elevandum pisces, & elevet puerum & pisces; Raba dicit: Absolvitur; & Raba dicit: tenetur: Raba dicit; absolvitur; Incedit post ejus opera; & Raba dicit: Tenetur; incedit post ejus cogitationem: Dicit Raba: Si pro ægroto metiantur unam caricam, & currant decem homines, & afferant simul decem caricas, absolvuntur, vel alteram post alteram, vel si anticipet, & conva-

והבריא בראשונה בעי רבא חולה שאמדוהו
לשתי גרוגרות ויש שתי גרוגרות כשתי
עוקצין ושלש בעוקץ אחת הי מינייהו
מייתיך שתים מייתינן דחזו ליה או דלמא
שלש מייתינן דקא ממעטא קצירה פשיטא
שלש מייתינן דעד כאן לא קאמר רבי
ישמעאל התם אלא דכי ממעטא באכילה
קא ממעטא קצירה אבל הכא דכי קא
ממעט באכילה קא מפשא קצירה ודאי
שלש מייתינן.

מתניתא מצות העומר להביא סן הקרוב
לא ביכר הקרוב לירושלים מביאין אותו
מכל מקום מעשה שבא מגנות צריפין
ושתי הלחם מבקעת עין סוכר.

גמרא מאי טעמא איבעית אימא משום
כרמל ואיבעית אימא משום דאין מעבירין
על המצות. מעשה שבא מגנות צריפין.
תנו רבנן כשצרו מלכי בית חשמנאי זה על
זה והיה הורקנוס מבחוץ וארסטובלוס
מבפנים בכל יום ויום היו משלשלין להן
דינרין בקופה ומעלין להן תמידין היה שם
זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יונית לעז
להם בחכמת יונית אמר להן כל זמן
שעסוקין בעבודה אין נמסרין בידכם למחר
שלשלו להם דינרין בקופה והעלו להן חזיר
כיון שהגיע לחצי חומה נעץ צפרניו בחומה
ונזדעזעה ארץ ישראל ארבעה מאות פרסה
על ארבע מאות פרסת באותה שעה אמרו
ארור שיגדל חזיר וארור שילמד בנו חכמת
יונית ועל אותה שעה שנינו מעשה שבא
עומר מגנות צריפין ושתי הלחם מבקעת
עין סוכר כי מטא עומר לא הוו ידעי
מהיכא אייתא עומר אכרזו אתא ההוא
חרשא אותיב ידה אאיגרא וחדא ידיה
אצריפה אמר להו מרדכי מי איכא דוכתא
ודשמה גנת צריפין או צריפין גנות בדקו
אשכחוה כי בעי לאתויי שתי הלחם לא
הוו ידעי מהיכא לאתויי אכרוז אתא ההוא
גברא חרשא איתיב ידיה אעיניה וחדא ידא
אסיכרא אמר להו מרדכי ומי איכא דוכתא
דשמה עין סוכר או סוכר עין בדקו
ואשכחוה הנהי שלש נשים דאייתי שלש
קינין חדא אמרה לזיבתי וחדא אמרה
לימתי וחדא אמרה לעונתי סבור מינה

valescat in prima. Quæsivit Raba; Si pro ægroto metiantur duas caricas, & sint duæ caricæ in duobus petiolis & tres in uno petiolo: Num adducemus illum in quo sint duæ, an illum fortasse in quo sint tres? Si præcisio fuerit minor, manifestum est, quod adducamus illum, in quo sint tres. Usque huc non dixit Rabi Ismael, ibi nisi quando minuitur cibus, minuitur præcisio, at hoc loco, ubi minuitur cibus, multiplicatur præcisio, certum est, quod tres adducamus.

Misna. Præceptum est ut manipulus afferatur ex proximo, si non inveniat ex loco proximo Hierusalem, adducetur ex omni loco: Narratur, quod fuerit adductus ex Gagoth Sariphim, & duo panes ex valle Ain Suchar.

Gemara: Qua de causa? Si velis dicam, propter spicam; & si velis dicam; quod non commisceant præcepta: Narratur quod fuerit adductus ex Gagoth Sariphin: Tradiderunt sapientes: Quando familia Chasmonæorum se mutuo obsederat, Hyrcanus foris, & intus Aristobulus; singulis diebus illis demittebant denarios in cista, & extollebant sacrificia jugia; Ibi erat quidam senex, qui norat sapientiam Græcam barbaram, in sapientia Græca dixit illis: Quandiu occupati erunt in ministerio, non tradentur in manus vestras; Postridie demiserunt illi denarios in cista, & illis elevarunt porcum, quando pervenit ad dimidium muri, infixa est ejus ungula in muro, & contremuit terra Israel quadraginta milliaria quaquaversum: Tum dixerunt: Maledictus, qui nutrit porcum; maledictus qui docet filium suum sapientiam Græcam: Et de illo tempore legimus historiam, quod allatus fuerit manipulus ex Gagoth Sariphim, & duo panes ex valle Ain Suchar. Quia contigit, ut ignorarent, unde adduceretur manipulus; Publicarunt: Venit quidam cœcus, qui porrexit alteram manum ad tectum, & alteram ad tuguriolum: Dixit illis Mardochæus: Quis est locus, qui vocatur צריפין גנות aut גנתו צריפין? & investigarunt, & invenerunt; Quæsierunt adducere duos panes, & ignorarunt, unde adducerentur; Publicatum est; & venit cœcus, qui porrexit alteram manum ad suos oculos, & alteram ad repagulum: Dixit illis Mardochæus: Qui est locus, qui vocatur עין סוכר, aut סוכר עין? Investigarunt & invenerunt: Istæ sunt tres mulieres, qui attulerunt tres nidos; Altera dixit: pro meo fluxu, & altera dixit pro meo mari, & altera dixit pro meo son-

זיבתי זבה ממש לימתי לימתי ממש לעונתי לעונתי דכולהו חדא חטאת וחדא עולה אמר להו מרדכי שמא בזוב סיכנה שמא בעינא סיכנה דכולהו עולות נינהו בדוק ואשכח והיינו דתנן פתחיה על הקינים זה מרדכי למה נקרא שמו פתחיה שפותח דברים ודורשן וידע בשבעים לשון כולהו סנהדרין נמי ידעי שבעים לשון דאמר רבי יוחנן אין מושיבין בסנהדרין אלא בעלי חכמה בעלי מראה בעלי קומה בעלי זקנה בעלי כשפים ויודעים שבעים לשון שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן אלא דהוה באיל לישני ודריש והיינו דכתיב במרדכי בלשן.

מתניתא כיצד הן עושין שלוחי בית דין יוצאין מערב יום טוב ועושין אותן כריכות במחובר לקרקע כדי שיהא נוח לקצר כל העיירות הסמוכות לשם מתכנסות לשם כדי שיהא נקצר בעסק גדול כיון שהחשיכה אמר להן בא השמש אומר הין בא השמש אומר הין מגל זו אומר הין מגל זו אומר הין קופה זו אומר הין קופה זו אומר הין בשבת אומר להן שבת זו אמר הין שבת זו אמר הין אקצור והם אומרים לו קצור אקצור והם אומרים לו קצור שלשה פעמים על כל דבר ודבר והן אומרים לו הין הין הין כל כך למה לי מפני הבייתוסין שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יום טוב.

גמרא תנו רבנן אילין יומיא דלא להתענאה בהון ומקצתהון דלא למספד בהון מריש ירחא דניסן עד תמניא ביה איתוקם תמידא דלא למספד ומתמניא ביה ועד סוף מועדא איתותב חגא דשבועיא דלא למספד מריש ירחא דניסן ועד תמניא ביה איתוקם תמידא דלא למספד שהיו צדוקים אומרים יחיד מתנדב ומביא תמיד מאי דרוש את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין

fonte: Hinc putat זיבתי pro fluxu simpliciter; pro meo mari, pro mari simpliciter; pro meo fonte, pro meo fonte: quod omnium sit unum sacrificium pro peccato, & alterum holocaustum: Dixit illis Mardochæus: Fortasse in fluxu fuit periculum, fortasse in mari fuit periculum, fortasse in fonte fuit periculum; omnia erunt holocausta; Investigavit, & invenit: Hoc est quod legimus: Petachias super nidis; Hic est Mardochæus. Cur vocabatur Petachias? Quia explicabat res, & exponebat, & callebat septuaginta linguas; omnes senatores Synhedrii quoque callebant septuaginta linguas: Etenim dicit R. Jochanan: Non faciebant assidere in Synhedrio nisi sapientes, & timentes Deum, proceros barbatos, callentes præstigias, & callentes septuaginta linguas, ne Synhedrii docerentur ex ore interpretis; sed ipse per se esset instructus & exponeret; & hoc est quod scriptum est de Mardochæo: *Bilsan*.

MISNA. Quomodo faciebant? Legati Synhedrii egrediebantur vespera diei festi, & faciebant fasciculos ex eo quod terræ infixum erat, ut facilius demeti posset: Omnibus vero in urbibus vicinis congregabantur, ut majori cum stadio demeteretur. Postquam obortæ essent tenebræ, dicebat illis: Occiditne sol? Respondebat: Sic: Occiditne sol? Respondebat: sic: Hac falce? Respondebat: sic: Hac falce? Respondebat: sic: Hoc canistro? Respondebat: sic: Hoc canistro? Respondebat: sic. In Sabbatho dicebat illis: In hoc Sabbatho? Respondebat: Sic: In hoc Sabbatho? Respondebat: sic. Metamne? Respondebant illi: Mete: Metamne? Respondebant illi: Mete: Tribus vicibus in singulis: Et illi respondebant: Sic, sic, sic. Hæc omnia qua de causa? Propter Baithusæos, qui dicebant, quod non demeteretu manipulus in exitu diei festi.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: Isti sunt dies, in quibus non est jejunandum, & in eorum parte non est lugendum ab initio mensis Nisan usque ad diem octavum; In eo instauratum est sacrificium juge, idcirco non est lugendum; & ab octavo usque ad finem solennitatis: Si respondeas, quod in festo septimanarum non sit lugendum ab initio mensis Nisan usque ad diem octavum, in eo instauratum est sacrificium juge, idcirco non est lugendum; quia dicebant Sadducæi; quod privatus possit sponte offerre, & adducere sacrificium juge: Quænam expositio? *Agnum unum facies mane, & agnum secundum fa-*

הערבים מאי אהדרו את קרבני לחמי לאישי
תשמרו שיהיו כולן באין מתרומת הלשכה
מתמניא ביה ועד סוף מועדא איתותב
חגא דשבועיא דלא למספד שהיו בייתוסין
אומרים עצרת אחר השבת ניטפל להם
רבן יוחנן בן זכאי ואומר להם שוטים
מנין לכם ולא היה אדם אחד שהיה
משיבו חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו
ואמר משה רבינו אוהב ישראל היה ויודע
שעצרת יום אחד הוא עמד ותקנה אחר
שבת כדי שיהו ישראל מתעננין שני ימים
קרא עליו מקרא זה אחד עשר יום
מחורב דרך הר שעיר ואם משה רבינו
אוהב ישראל היה למה איחרן במדבר
ארבעים שנה אמר לו רבי בכך אתה
פוטרני אמר לו שוטה ולא תהא
תורה שלימה שלנו כשיחה בטילה שלכם
כתוב אחד אומר תספרו חמשים יום וכתוב
אחד אומר שבע שבתות תמימות תהיינה
הא כיצד כאן ביום טוב שחל להיות
בשבת כאן ביום טוב שחל להיות באמצע
שבת . של רבי יהושע סופר מי ישמע
מעמד יהודה למטה סימן . רבי אליעזר
אומר אינו צריך הרי הוא אומר תספור
לך ספירה תלויה בבית דין שהם יודעים
לחדש ממחרת השבת מחרת יום טוב
יצאת שבת בראשית שספירתה בכל
אדם רבי יהושע אומר אמרה תורה מנה
ימים וקדש חדש מנה ימים וקדש עצרת
מה חדש סמוך לביאתו ניכר שהוא מפורש
מיום שלפניו שזה קדש וזה חול אף עצרת
סמוך לביאתה ניכרת ואם תאמר עצרת
לעולם אחר השבת היאך תהא ניכרת
משלפניה והלא זה קודש וזה קודש רבי
ישמעאל אומר אמרה תורה הבא עומר
בפסח ושתי הלחם בעצרת מה להלן רגל
ותחילת רגל אף כאן רגל ותחילת רגל
רבי יהודה בן בתירא אומר נאמר שבת
למעלה ונאמר שבת למטה מה להלן רגל
ותחילת רגל סמוך לה אף כאן רגל ותחילת
רגל סמוך לה תנו רבנן וספרתם לכם
שתהא ספירה לכל אחד ואחד ממחרת
השבת ממחרת יום טוב או אינו אלא

facies inter vesperas: Quid responderunt? *Oblationem meam, panem meum custodietis.* Ut omnia offerantur ex separatione conclavis: A die octavo usque ad finem solennitatis, respondisti in solennitate septimanarum non est lugendum; Etenim Baithusæi dicebant: Pentecostes post Sabbathum: Adjunxit se illis Raban Jochanan ben Zachai dicens: Stulti, unde vos probatis? Et nemo fuit ex illis, qui responderit excepto quodam sene, qui blateravit contra illum, dicens: Mose magister noster amavit Israel, & novit, quod festum septimanarum esset dies unus; ipse surgens constituit post Sabbathum, ut Israelitæ retardarentur duobus diebus; Legit de eo ex hoc textu: *Undecim dies ab Horeb via montis Sehir:* Et si Mose magister noster amavit Israel, cur eos moratus est in deserto quadraginta annis? Dixit illi: Sic tu me Rabi dimittis? Respondit illi: Stulte, nonne erit lex nostra perfecta, sicut meditationes vestræ sunt vanæ? Alter textus dicit: *Numerabitis quinquaginta dies.* Et alter dicit: *Septem hebdomadæ perfectæ erunt.* Quomodo? Hic intelligitur in die festo, qui incidat in Sabbathum, & ibi in die festo, qui incidat in medium hebdomadæ: של רבי יהושע סופר מי ישמע מעמד יהודה למטה סימן R. Elieser dicit: Non est necesse: Ecce dictum est: *Numerabis tibi:* Numeratione quæ dependeat in Synhedrio, qui norant mensem: *postridie Sabbathi.* Postridie diei festi; Excludatur Sabbathum creationis, cujus numeratio fit a quovis homine: R. Jehosua dicit. Lex dicit: Numera dies, & sanctifica mensem; numera dies, & sanctifica Pentecosten; Sicut mensis proximus ingressui cognoscitur, quia distinctus est ab die anteriori, quod iste sit sanctus, & ille profanus, ita pariter Pentecostes proxima ingressui cognoscitur: Si vero dicas: Pentecostes semper post Sabbathum, quomodo cognosces ab anteriori, quod iste sit sanctus, & ille sanctus? Rabi Ismael dicit. Lex dicit: Affer manipulum in Paschate, & duos panes in Pentecoste, sicut ibi est festum & principium festi, ita pariter hic est festum & principium festi. R. Jehuda ben Bethera dicit: memoratur supra Sabbathum, & memoratur infra Sabbathum, sicut ibi festum, & principium festi illi proximum, ita pariter hic festum, & principium festi illi proximum: Tradiderunt sapientes: *Et numerabitis vobis:* Ut numeratio fiat a singulis: *A postero die Sabbathi:* A postero de diei festi; aut non nisi a postero die Sabbathi creationis

למחרת שבת בראשית רבי יוסי בר יהודה
אומר הרי הוא אומר תספרו חמשים יום
כל ספירות שאתה סופר לא יהו אלא
חמשים יום ואם תאמר ממחרת שבת
בראשית פעמים שאתה מוצא חמשים
ואחד ופעמים שאתה מוצא חמשים ושנים
חמשים ושלשה חמשים וארבעה חמשים
וחמשה חמשים וששה רבי יהודה בן
בתירא אומר אינו צריך הרי הוא אומר
תספור לך ספירה תלויה בבית דין יצתה
שבת בראשית שספירתה בכל אדם רבי
יוסי אומר ממחרת השבת ממחרת יום טוב
אתה אומר ממחרת יום טוב או אינו אלא
ממחרת שבת בראשית אמרת וכי נאמר
ממחרת שבת פסח והלא לא נאמר אלא
ממחרת השבת דכל השנה כולה מלאה
שבתות צא ובדוק איזו שבת ועוד נאמרה
שבת למטה ונאמרה שבת למעלה מה
להלן רגל תחילת רגל אף כאן רגל ותחילת
רגל רבי שמעון בן אלעזר אומר כתוב
אחד אומר ששת ימים תאכל מצות וכתוב
אחר אומר שבעת ימים תאכלו מצות הא
כיצד מצה שאי אתה יכול לאוכלה שבעה
מן החדש אתה יכול לאוכלה ששה מן
החדש מיום הביאכם תספרו יכול יקצור
ויביא אימתי שירצה יספור תלמוד לומר
מהחל חרמש בקמה תחל לספור יכול יקצור
ויספור ואימתי שירצה יביא תלמוד לומר
מיום הביאכם אי מיום הביאכם יכול יקצור
ויספור ויביא ביום תלמוד לומר שבע
שבתות תמימות תהיינה אימתי אתה מוצא
שבע שבתות תמימות בזמן שאתה מתחיל
לימנות מבערב יכול יקצור ויביא ויספור
בלילה תלמוד לומר מיום הביאכם הא
כיצד קצירה וספירה בלילה והבאה ביום
אמר רבא כולהו אימא להו פירכא בר
מתרתי תנאי בתראי בין במתניתא קמייתא
בין במתניתא בתריתא דלית להו פירכא
אי מדרבן יוחנן בן זכאי דילמא כראביי
דאמר אביי מצוה למיניני יומי ומצוה
למיניני שבועי אי מדרבי אלעזר ורבי יהושע

nis. R. Jose bar Jehuda dicit: Ecce dictum est; *Numerabitis vobis quinquaginta dies:* Omnis numeratio, quam numerabis, non erit nisi quinquaginta dierum; Si vero dicas a postero die Sabbathi creationis, aliquando deprehendes unum & quinquaginta, aliquando deprehendes duos & quinquaginta, tres & quinquaginta, quatuor & quinquaginta, quinque & quinquaginta, sex & quinquaginta. R. Jehuda ben Bethera dicit: Non est necesse: Ecce dictum est: *Numerabis tibi*: numerationem dependentem a Synhedrio; Excluditur Sabbathum creationis, cujus numeratio potest fieri a cunctis hominibus. R. Jose dicit: *A postero die Sabbathi:* Postridie diei festi; Tu dicis postridie diei festi, aut non erit nisi postridie Sabbathi creationis. Dixisti? Num dictum est a postero die Sabbathi Paschatis? Atqui non dictum est nisi: *A postero die Sabbathi:* Totus annus plenus est Sabbathi. Egredere & investiga, quale hoc sit: Et præterea infra memoratur Sabbathum, & supra memoratur Sabbathum, sicut ibi festum, & principium festi, ita pariter hic festum & principium festi. R. Simeon ben Elieser dicit: Alter textus dicit: *Sex diebus comedes azyma:* Et alter dicit: *Septem diebus comedetis azyma*. Quomodo? Azymum, quod non possis comedere septem diebus ex novo, poteris comedere sex diebus ex novo: *Ab die adductionis vestræ numerabitis*. Crederem, quod meteret, & adduceret, & quando vellet, numeraret? Idcirco dictum est: *Ab inceptione falcis in segetem incipies numerare. Si ab inceptione falcis incipies numerare*, crederem quod meteret, & numeraret, & quando vellet adduceret? Idcirco dictum est: *Ab die adductionis vestræ: Si ab die adductionis vestræ*, crederem quod meteret, & numeraret, & adduceret interdiu? Idcirco dictum est: *Septem hebdomadæ perfectæ erunt*. Quando invenies septem hebdomadas perfectas? Quando incipies numerare ab vespera. Crederem quod meteret, & adduceret, & numeraret noctu? Idcirco dictum est: *Ab die adductionis vestræ*. Quomodo? Demessio, & numeratio noctu, & adductio interdiu: Dicit Raba: Cunctis est objectio, exceptis duobus doctoribus, in duobus sive in Misna priori, sive in posteriori non est illis objectio. Si ex mente Raban Jochanan ben Zachai fortasse consentit cum Abaje; etenim dicit Abaje: Præceptum est, ut numerentur dies, & præceptum est, ut numerentur hebdomadæ; si ex mente R. Eliefer & Rabi Je-

ממאי דיום טוב ראשון קאי דילמא ביום
טוב אחרון קאי דרבי ישמעאל ורבי יהושע
בן בתירה לית להו פירכא אי מדרבי יוסי
ברבי יהודה הוה אמינא דילמא חמשין
לבר מהני אי מדרבי יהודה בן בתירא
ממאי דביום טוב ראשון קאי דילמא ביום
טוב אחרון קאי רבי יוסי נמי חזי ליה
פירכא והיינו דקאמר ועוד גופא אמר
אביי מצות למימיני יומי ומצות למימיני
שבועי רבנן דבי רב אשי מני יומי ומני
שבועי אמימר מני יומי ולא מני שבועי
אמר זכר למקדש הוא.

מתניתא קצרוהו ונתנוהו בקופות
הביאוהו לעזרה והיו מהבהבין אותו באור
כדי לקיים בו מצות קלי דברי רבי מאיר
וחכמים אומרים בקנים ובקלבוס חובטין
אותו כדי שלא יתמעך נתנוהו לאבוב
ואבוב היה מנוקב כדי שיהא האור שליט
בכולהו שטחוהו בעזרה והרוח מנשבת בו
נתנוהו לריחים של גרוסת והוציאו ממנו
עשרון שהוא מנופה בשלש עשרה נפה
והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה
ופטור מן המעשר רבי עקיבא מחייב בחלה
ובמעשרות.

נמרא תנו רבנן אביב זה אביב קלוי
באש מלמד שהיו ישראל מהבהבין אותו
באש כדי לקיים בו מצות קלי דברי רבי
מאיר וחכמים אומרים אין אור לשון קלי
אלא דבר אחר הא כיצד וכו' אין לשון
קלי אלא דבר אחר קליל הא כיצד אביב
של קליות היה שם והיה מנוקב ככברה
כדי שתהא האור שולטת בכולו אביב קלוי
גרש איני יודע אם אביב קלוי אם גרש
קלוי כשהוא אומר באש הפסיק הענין
כרמל רך ומל וכן הוא אומר ואיש בא
מבעל שלישה ויבא לאיש האלהים לחם
ביכורים ועשרים לחם שעורים וכרמל
בצקלונו ויאמר תן לעם ויאכלו בא ויצק
לנו ואכלנוונה היה ואומר נעלסה באהבים
נשא ונתן ונעלה ונשמח באהבים ואומר
כנף רננים נעלסה נושא עולה ונתחטא
ואומר כי ירט הדרך לנגדי יראתה ראתה
נטתה דבי רבי ישמעאל תנא כרמל כר

Jehosua unde dies primus festus statuitur? Fortasse in die festo novissimo statuitur: τῷ R. Ismaeli, & τῷ R. Jehosua ben Bethera non est objectio; si ex mente R. Jose bar Jehuda, dicam, fortasse erunt quinquaginta exceptis istis; si ex mente R. Jehuda ben Bethera, unde in die primo festo statuitur? Fortasse in die festo novissimo statuitur: R. Jose quoque vidit objectionem; & hoc est quod dicit: Et præterea fundamentum: Dicit Abaje; præceptum est ut numerentur dies, & præceptum est, ut numerentur hebdomadæ: Sapientes; Schola R. Asse numerabat dies, & numerabat hebdomadas. Amimar numerabat dies, at non numerabat hebdomadas: Dicit: Memoriale sanctuario illud.

MISNA: Metebant ipsum, & immittebant in canistra, & adducebant in atrium, & torrebant ipsum ad ignem, ut in eo observaretur præceptum tosti. Verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Cannis, & baculis eum percutiebant ut comminueretur: Immittebant in sartaginem, & sartago erat perforata, ut undique invaderet ignis: Expandebant in atrio; & ventus illum perflabat: immittebant in molas fabarias, & ex eo educebant decimam, quæ cribrabatur tredecim cribris, & reliquum redimebatur, & poterat comedi a cunctis hominibus, & tenebatur placenta, & absolvebatur a decima; R. Akiba obligat ad placentam, & ad decimas.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: אביב: Hæc est spica tosta igne: Docet quod Israelitæ torrerent igne, ut observaretur præceptum tosti; verba R. Meir; & sapientes dicunt: Non est ignis ex phrasi tosti, sed res alia. Quomodo? &c. Non est ex phrasi tosti, sed res alia. Quomodò? &c. Sartago ad torrendum ibi erat, & erat perforata sicut cribrum, aut undique invaderet ignis. *Spica tosta igne*. Ignoratur, utrum sit spica tosta igne, an sartago tosta igne; Quando vero dicit: *Igne:* Desinit subjectum: כרמל *spica* tenera & friabilis: Et sic dictum est: *Et vir venit de Baal salisa deferens viro Deo panem primitiarum, viginti panes hordeaceos, spicam recentem in pera sua: Et dixit: Da populo ut comedat: Venit & posuit coram eis, & comederunt, & superfuit:* Pariterque dictum est: Et similiter dictum est: *Inebriemur uberibus, & fruamur mutuis amplexibus: Penna struthionis similis est pennis herodii & accipitris.* Et pariter dictum est: *Quia deflexit via coram me*. Timuit, & declinavit. Rabi Ismael docet: כרמל pulvinar plenum, i. e.

מלא. ורבי עקיבא מחייב בחלה ובמעשרות
אמר רב כהנא אומר היה רבי עקיבא
מירוח הקדש אינו פוטר מתיב רב ששת
מותר שלש סאין הללו מה היו עושין בו
נפרה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ובמעשרות
אמרו לו פודה מיד גזבר יוכיח שחייב
בחלה ופטור מן המעשרות ואם איתא
דמירוח הקדש אינו פוטר מאי קאמרי ליה
היא היא ועוד איתיביה רב כהנא בר
תחליפא לרב כהנא בר מתתיה רבי
עקיבא מחייב בחלה ובמעשרות לפי שלא
נתנו מעות אלא לצורך להן אלא אמר
רבי יוחנן למוד הוא ערוך בפיו של רבי
עקיבא שלא ניתנו מעות אלא לצורך
להן אלא אמר רבא פשיטא לי דמירוח
הקדש פוטר ואפילו רבי עקיבא לא קא
מחייב התם אלא שלא נתנו מעות אלא
לצורך להן אבל מירוח הקדש בעלמא
פוטר מירוח הנכרי תנאי היא דתניא
תורמין משל ישראל על של ישראל ומשל
נכרים על של נכרים ומשל כותיים על של
כותיים ומשל כל על של כל דברי רבי
מאיר ורבי יהודה רבי יוסי ורבי שמעון
אומר תורמין משל ישראל על של ישראל
ומשל נכרים על של כותיים ומשל כותיים
על של נכרים אבל לא משל ישראל על
של נכרים ושל כותיים ולא משל נכרים
ושל כותיים על ישראל נילגול הקדש פוטר
דתנן הקדישה עיסתה עד שלא נילגלה
ופראתה חייבת הקדישה משנילגלה ופראתה
פסולה הקדישה עד שלא גילגלה וגלגלה
הגזבר ואחר כך פראתה פטורה שבשעת
חובתה היתה פטורה בעי רבה גלגול הנכרי
מאי מיתנא תנן גר שנתגייר והיתה לו
עיסה נעשה עד שלא נתגייר פטור משנתגייר
חייב ספק חייב הא מאן קתני לה דברי
הכל היא ואפילו רבי מאיר ורבי יהודה
דקמחייבי התם פטרי הכא התם הוא
דכתיב דגנך דגנך יתירא הוי מיעוט אחר

i. e. ſpica plena granis : Et R. Akiba obligat ad placentam, & ad decimas. Dicit R. Channa, dicit Akiba: Complanatio ſanctuarii non liberat. Objecit R. Seſath : De reſiduo horum trium satorum quid facient? Redimetur, & comedetur a cunctis hominibus, & tenetur ad placentam, & abſolvitur a decimis : R. Akiba obligat ad placentam, & ad decimas : Dixerunt illi : Si redimet ex manu theſaurarii probat, quod teneatur ad placentam, & abſolvatur a decimis. Si vero ſit complanatio ſanctuarii non liberat : Quid dixerunt : היא היא : Et præterea objecit R. Channa bar Thachlipha bar Matathia; R. Akiba obligat ad placentam & ad decimas, quia non dant nummos niſi ad eorum utilitatem; At dixit R. Jochanan : Doctrina diſpoſita erat in ore R. Akiba, quod non dent nummos niſi ad eorum utilitatem: Dicit Raba : Conſtat mihi; quod complanatio ſanctitatis liberet; vel ipſe Rabi Akiba ibi non obligat, niſi quando non dederint nummos niſi ad eorum utilitatem; At complanatio ſanctitatis ex omnium conſenſu liberat: Complanatio alienigenæ; Hæc eſt ſententia doctorum : Etenim extat traditio: Separant de bonis Iſraelitarum ſuper bonis Iſraelitarum, & de bonis alienigenarum ſuper bonis alienigenarum, & de bonis Cuthæorum ſuper bonis Cuthæorum, & de bonis omnium ſuper bonis omnium: Verba R. Meir: Et R. Jehuda, R. Joſe, & Rabi Simeon dicit : Separant de bonis Iſraelitarum ſuper bonis Iſraelitarum, & de bonis alienigenarum ſuper bonis Cuthæorum, & de bonis Cuthæorum ſuper bonis alienigenarum, at non de bonis Iſraelitarum ſuper bonis alienigenarum, & Cuthæorum, at non de bonis alienigenarum, & Cuthæorum ſuper bonis Iſraelitarum: Convolutio ſanctitatis liberat : Etenim legimus. Si ſanctificet paſtam, priuſquam convoluta fuerit, & redimatur, tenetur ; Si ſanctificet poſtquam convoluta & redemta fuerit, erit illegitima ; Si ſanctificet priuſquam convolvat, & convolvat theſaurarius, & poſtea redimat, abſolvitur; quia tempore ſui debiti abſolvitur : Quæſivit Raba : Si convolvat alienigena, quid erit ? Miſna : Legimus : Si peregrinus fiat proſelytus, & ſit illi facta paſta priuſquam fiat proſelytus; abſolvitur; poſtquam factus ſit proſelytus, tenetur: Dubium obligat: Qui docet ex omnium conſenſu eſt : vel Rabi Meir, & Rabi Jehuda, qui ibi obligant, hic abſolvunt; Ibi ſcriptum eſt : *Tritici tui : Tritici tui* ſupefluum eſt : Excluſio poſt excluſio-

מיעוט ואין מיעט אחר מיעוט לרבות
אפילו נכרי אבל הכא תרי זימני עריסותיכם
כתב חד עריסותיכם כדי עיסתכם וחד
עריכותיכם ולא עיסת נכרים ולא עיסת
הקדש או דילמא רבי יוסי ורבי שמעון
קתני לה דקא פטרי אבל רבי מאיר ורבי
יהודה גמרי ראשית ראשית מהתם אמר
רבא יהא רעוא דאחזייה בחילמא הדר
אמר רבא מאן דאמר מירוח הנכרי פוטר
גלגול הנכרי פוטר מאן דאמר מירוח
הנכרי אינו פוטר גלגול הנכרי אינו פוטר
איתיביה רב פפא לרבא נכרי שהפריש
פטר חמור וחלה מודיעין אותו שהוא פטור
חלתו נאכלת לזרים ופטר חמור גוזז ועובד
בו הא תרומתו אסורה והא האי תנא
דאמר מירוח הנכרי אינו פוטר וגלגול נכרי
פוטר ועוד איתיביה רבינא לרבא חלת
נכרי בארץ ותרומתו בחוצה לארץ מודיעין
אותו שהוא פטור חלתו נאבלת לזרים
ותרומתו אינה מדמעת הא תרומתו בארץ
אסורה ומדמעת והא האי תנא דאמר
מירוח הנכרי אינו פוטר גלגול הנכרי פוטר
מדרבנן גזירה משום בעלי כיסין אי הכי
אפילו חלה נמי אפשר דאפי לה פחות
מחמשת רביעית קמח ועוד תרומה נמי
אפשר דעביד לה כדרבי אושעיא דאמר
רבי אושעיא מערים אדם על תבואתו
ומכניסה במוץ שלו כדי שתהא בהמתו
אוכלת ופטורה מן המעשר אינמי דעייל
לה דרך גגות ודרך קרפיפות התם בפרהסיא
זילה ביה מילתא הכא בצינעא לא זילא
ביה מילתא.

מתניתא באו לו לעשרון נתן עליו שמנו
ולבונתו יצק ובלל הניף והגיש קמץ והקטיר
והשאר נאבל לכהנים משקרב העומר יוצאין
ומוצאין שוק ירושלם שהוא מלא קמח
קלי שלא ברצון חכמים דברי רבי מאיר
רבי יהודה אומר ברצון חכמים היו עושין.

גמרא ולא גזר רבי יהודה דילמא אתי
למיכל מיניה ורמינהי רבי יהודה אומר
בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר

sionem, at exclusio post exclusionem non venit nisi ad includendum vel alienigenam; At hic bis *pastarum vestrarum* scriptum est; semel *pastarum vestrarum* satis ex vestris pastis, & iterum *pastarum vestrarum*, at non pastam alienigenæ, neque pastam sanctitatis; Aut fortasse R. Jose, & R. Simeon docent præcise, quod absolvantur; at R. Meir & R. Jehuda docent *principium principium*: Inde dicit Raba: Si sit voluntas quod videatur in somnio: Iterum dixit Raba: Qui dicit: Complanatio alienigenæ liberat, convolutio alienigenæ liberat; Qui dicit complanatio alienigenæ non liberat, convolutio alienigenæ non liberat: Objecit R. Papa τῷ Raba: Si alienigena separet aperturam asini, & placentam, significant, quod absolvatur: Ejus placenta comeditur ab alienis, apertura asini tondetur, & in eo operatur, ejus separatio erit interdicta: Ista doctor dicit, quod complanatio alienigenæ non liberet, & convolutio alienigenæ liberet & præterea objecit Rabina τῷ Raba: Placenta alienigenæ in terra, & ejus separatio extra terram: ostendunt, quod absolvatur; ejus placenta comedetur ab alienis, & ejus separatio non separatur; Ecce ejus separatio in terra est vetita, & separatur. Hic doctor dicit, quod complanatio alienigenæ non liberet, & quod convolutio alienigenæ liberet, ex mente sapientum, fortasse propter divites; Si ita est, vel placenta quoque poterit coqui minus quinque quartariis farinæ; & præterea separatio quoque poterit fieri juxta mentem R. Osajah; Etenim dicit R. Osajah: Callide aget homo super proventu suo, & introducet cum sua stipula ut ejus jumentum possit comedere, & liberet a decima; Ita pariter poteret introducere per tecta, & per septa; ibi publice erit contemptus, hic clam non erit contemptus.

Misna: Veniebat ad decimam; dabat super illam oleum suum, & thus suum, effundebat, & miscebat, ventilabat, & admovebat, & adolebat, & reliquum comedebatur a sacerdotibus; Postquam erat oblatus manipulus, egredientes inveniebant plateam Hierosolymæ plenam farina tosta, at hoc non erat ex beneplacito sapientum; verba R. Meir: R. Jehuda dicit: Ex beneplacito sapientum faciebant.

Gemara. Et non decrevit R. Jehuda: Fortasse veniet ad comedendum ex eo: Et objecerunt: R. Jehuda dicit: Explorabant ad lucem die decima quarta, & die decima quarta mane, & tempo-

שחרית ובשעת הביעור וחכמים אומרים לא
בדק כו׳ אמר רבה שאני חדש מתוך שלא
היתרתה לו אלא על ידי קיטוף זכור הוא
אמר ליה אביי תינח קצירה טחינה והרקדה
מאי איכא למימר הא לא קשיא טחינה
בריחיא דידא הרקדה על גבי נפה בירת
השלחין דשריא קצירה דתנן קוצרין בירת
השלחין שבעמקים אבל לא גורשין מאי
איכא למימר אלא אמר אביי חדש בדיל
מיניה חמץ לא בדיל מיניה אמר רבא
דרבי יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן
אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דרבי
יהודה אדרבי יהודה לא קשיא כדשנינן
דרבנן אדרבנן לא קשיא הוא עצמו
מחזר עליו לשורפו מיכל אכיל מיניה רב
אשי אמר דרבי יהודה אדרבי יהודה לא
קשיא קמח קלי תנן והא דרב אשי ברותא
היא תינח מקלי ואילך עד קלי מאי איכא
למימר וכי תימא הכא נמי על ידי קיטוף
וכררכה בית השלחין דשריא קצירה מאי
איכא למימר אלא הא דרב אשי ברותא
היא.

מתניתא משקרב העומר הותר חדש
מיד הרחוקין מותרין מחצות היום ולהלן
משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן
זכאי שיהא יום הנף כולו אסור אמר רבי
יהודה והלא מן התורה הוא אסור שנאמר
עד עצם היום הזה מפני מה הרחוקין
מותרין מחצית היום ולהלן מפני שהן יודעין
שאין בית דין מתעצלין בו.

גמרא רב ושמואל דאמרי תרויהו בזמן
שבית המקדש קיים עומר מתיר בזמן שאין
בית המקדש קיים האיר מזרח מתיר מאי
טעמא תרי קראי כתיבי כתב עד יום
הביאכם וכתב עד עצם היום הזה הא
כיצד בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן
שאין בית המקדש קיים רבי יוחנן וריש
לקיש דאמרי תרויהו אפילו בזמן שבירת
המקדש קיים האיר מזרח מתיר והכתב עד
הביאכם למצות משקרב העומר הותר חדש
מיד למצוה העומר היה מתיר במדינה
ושתי הלחם במקדש למצוה משחרב בירת

re remotionis; & ſapientes dicunt; non explorabat &c. Dicit Raba: Diverſum eſt in novo, quia non permittitur niſi per abſciſſionem; recordabitur: Reſpondit Abaje: Concedatur, quod ſit demeſſio molitio, & cribratio; quid erit dicendum? Non eſt oppoſitio: Molitio in ipſis molis, cribratio ſuper cribro: In agro ſiticuloſo permiſſa eſt demeſſio: Etenim legimus: Metebant agrum ſiticuloſum, qui ſit in locis profundis, at non coacervabant: Quid erit dicendum? Niſi quod dicit Abaje: Ex novo poterit ſeparare, at ex fermentato non ſeparabit: Dicit Raba: R. Jehuda contra R. Jehuda eſt objectio; Sapientem contra ſapientes non eſt objectio? At dicit Raba: R. Jehuda contra R. Jehuda non eſt objectio; ſicut legimus: Sapientum contra ſapientes non eſt objectio: Si iterum comburat, poterit ex eo comedere. R. Aſſe dicit: R. Jehuda contra Rabi Jehuda non eſt objectio: Farinam toſtam legimus: At opinio R. Aſſe falſa eſt. Concedatur ab toſto & ulterius, uſque ad toſtum: quid erit dicendum? Num dices hic quoque per abſciſſionem? Et juxta mentem Raba in agro ſiticuloſo permiſſa eſt demeſſio: Quod erit dicendum? Niſi quod opinio R. Aſſe ſit falſa.

MISNA: Poſtquam fuerat oblatus manipulus, permiſſus erat proventus novus ſtatim: Remotioribus permiſſus erat a meridie & ulterius: Poſt excidium domus ſanctuarii conſtituit Raban Jochanan ben Zachai, ut totus dies ventilationis eſſet interdictus: Dicit R. Jehuda: Atqui ex lege erat interdictus: Dictum eſt enim: *Uſque ad ipſum diem iſtum*. Cur remotioribus permiſſus erat a meridie, & ulterius? Quia norant, quod Synhedrium non eſſet negligens.

GEMARA. Rab & Samuel, ambo dicunt: Stante domo ſanctuarii manipulus permittebat; Poſt excidium domus ſanctuarii lux orientis permittit: Qua de cauſa? Duo textus ſcripti ſunt; alter dicit: *Uſque ad diem adductionis veſtræ*: Et alter dicit: *Uſque ad ipſum diem iſtum*: Quomodo? Hic agitur, quando ſtabat domus ſanctuarii, & ibi poſt excidium domus ſanctuarii. R. Jochanan, & Riſch Lakiſch, ambo dicunt: Vel ſtante domo ſanctuarii lux orientis permittebat: Et ſcriptum eſt: *Uſque ad adductionem veſtram*: Ad præceptum: Poſtquam erat oblatus manipulus, permiſſus erat proventus novus ſtatim juxta præceptum; manipulus permittebat in provincia, & duo panes in ſanctuario ad præceptum: Poſt excidium domus

המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור מאי טעמא מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו בהאי מזרח השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד לא הוה עומר האיר מזרח מהיר והשתא דאיכא עומר עומר מתיר ואי סלקא דעתך למצוה משום מצוה ליקום ולינזור אמר רב נחמן בר יצחק רבן יוחנן בן זכאי בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר מן התורה אסור שנאמר עד עצם היום הזה עד עיצומו של יום וקסבר עד ועד בכלל ומי סבר לה כוותיה והא מיפלג פליג עליה דתנן משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור אמר רבי יהודה והלא מן התורה הוא אסור דכתב עצם היום הזה רבי יהודה הוא דקא טעי הוא סבר רבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר ולא היה מדאורייתא קאמר והא התקין קתני מאי דתקין דרש והתקין רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אכלי חדש באורתה דשיתסר נגהי שבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דרבנן ולספיקא לא חיישינן ורבנן רבי רב אשי אכלי בצפרא דשבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דאורייתא ורבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר וכי תקין ליום הינף לספיקא לא תקין אמר רבינא אמרה לי אם אביך לא הוה אביל חדש אלא באורתא דשבסר נגהי תמניסר דסבר לה כרבי יהודה וחייש לספיקא.

מתניתא העומר היה מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש אין מביאין מנחת ביכורים ומנחת בהמה קודם לעומר אם הביא פסול קודם לשתי הלחם לא יביא אם הביא כשר.

נמרא יתיב רבי טרפון וקא קשיא ליה מה בין קודם לעומר לקודם שתי הלחם אמר לפניו יהודה בר נחמיה לא אם אמרת קודם לעומר שכן לא הותר מכללו אצל הדיוט תאמר קודם לשתי הלחם

mus sanctuarii constituit Raban Jochanan ben Zachai, quod totus dies ventilationis esset interdictus: Qua de causa? Cito ædificetur domus sanctuarii: Et dicent: Olim cur non comedimus ab luce orientis nunc vero poterimus comedere: & ignorarunt, quod olim non manipulus, sed lux orientis permittebat; Jam vero quando erat manipulus, manipulus permittebat; At si putas ad præceptum, causa præcepti ut confirmetur, & statuatur; Dicit Rabi Nachman bar Isaach: Raban Jochanan ben Zachai juxta sententiam Rabi Jehuda dixit; qui dicit ex lege esse interdictum: Dictum est enim: *Usque ad ipsum diem istum*: Usque ad ipsum diem. Et putat *usque* & *usque* in genere: Et quid putat? Juxta ejus mentem. Atqui in eo est dissensio. Etenim legimus: Post excidium domus sanctuarii constituit Raban Jochanan ben Zachai, ut totus dies ventilationis esset interdictus: Dicit R. Jehuda: Atqui ex lege erat interdictus: Scriptum est enim: *Ipsum diem istum*. R. Jehuda præcise errat, quod putet, quod Raban Jochanan ben Zachai, quod sit ex mente sapientum, dicat, & quod non sit ex lege, dicat; & ecce constituit: docet: Et quid constituit? Exposuit & constituit. R. Papa & R. Huna bar R. Jehosua: Comedebant ex novo in luce diei decimæ sextæ; quæ est decima septima, putant novum extra terram, quod sit ex mente sapientum; & de dubio non sumus colicit; & sapientes; Rabi, & R. Asse: Comedetur mane, diei decimæ septimæ, putant, novum extra terram, quod sit ex lege; & Raban Jochanan ben Zachai ex mente sapientum dicit: Et cur constituit ad diem ventilationis? Propter dubium non constituit: Dixit Rabina; dixerunt mihi; Si pater tuus non comedit novum nisi vespera decimæ septimæ, quæ erat decima octava, putat juxta mentem Rabi Jehuda, & solicitus est de dubio.

Misna: Manipulus permittebat in provincia, & duo panes in sanctuario: Non adducebant munus primitivorum, & munus animalis ante manipulum; si adduceretur, erat illegitimum: Ante duos panes non adducet; si vero adduceret, erat legitimum.

Gemara: Objecit R. Tarphon: Et est objectio: Quodnam est discrimen ante manipulum & ante duos panes? Dixit coram R. Jehuda bar Nehemia Minime; si dixisti ante manipulum,; quia non permittebatur ab suo genere penes privatum, dices ante duos panes, quod

שהותר מכללו אצל הדיוט שתק רבי טרפון
צהבו פניו של רבי יהודה בן נחמיה אמר
לו רבי עקיבא יהודה צהבו פניך שהישבתה
את זקן תמהני אם תאריך ימים אמר רב
יהודה ברבי אלעאי אותו הפרק פרס הפסח
היה כשעליתי לעצרת שאלתי אחריו יהודה
בן נחמיה היכן הוא ואמרו לי נפטר והלך
לו אמר רב נחמן בר יצחק לדברי יהודה
בן נחמיה נסכים ביכורים שהקריבם קודם
לעומר כשירין פשיטא מהו דתימא התם
הוא דהותר מכללו אצל הדיוט אבל הכא
דלא הותר מכללו לא קמשמע לן כל שכן
הכא דלא איתסר כלל . סר״ה הנצ״א גל״
פיל ס׳ . בעי רמי בר חמא שתי הלחם
מהו שיתירו שלא כסדרן הכי דמי כגון
דזרעינהו בין העומר לשתי הלחם וחליף
עליהו שתי הלחם ועומר מאי כסידרן שריין
שלא כסדרן לא שריין או דילמא שלא
כסדרן נמי שריין אמר רבה תא שמע אם
תקרב מנחת ביכורים במנחת העומר הכתוב
מדבר מהיכן באה מן השעורין אתה אומר
מן השעורין או אינו אלא מן החיטין רבי
אליעזר אומר נאמר אביב במצרים ונאמר
אביב לדורות מה אביב האמור במצרים
שעורין אף אביב האמור לדורות שעורין
ורבי עקיבא אומר מצינו יחיד שמביא
חובתו מן החיטים וחובתו מן השעורים
וציבור שמביאין חובתן מן החיטין מביאין
חובתן מן השעורין אם אתה אומר בא מן
החיטין לא מצינו ציבור שמביא חובתו
מן השעורין דבר אחר אם אתה אומר
עומר בא מן החיטין אין שתי הלחם
בכורים ואם איתא דשתי הלחם שלא
כסדרן שריין משכחת לה דמקריב עומר
מהנך דאשרוש קודם לשתי הלחם ובתר
העומר דאשתקד ושתי הלחם מהנך דאשרוש
קודם לעומר דהשתא ובתר שתי הלחם
דאשתקד מי סברת ביכורים לפירא קא
אמרינן למזבח קא אמרינן והא אכיל
ליה מזבח מפירי דהא שתא בעי רמי
בר חמא שתי הלחם הנצא שריא או

quod permittebatur ab suo genere penes privatum? Tacuit Rabi Tarphon; coroscavit facies R. Jehuda ben Nehemia: Dixit illi R. Akiba; Jehuda coroscavit facies tua; confudisti senem; mirabor si producas dies. Dicit R. Jehuda bar R. Elai: Eo tempore erat dimidium mensis ante Pascha quando adscendi ad festum septimanarum, quæsivi post Jehuda ben Nehemia ubi esset; & mihi dixerunt: Abiit, recessit. Dicit R. Nachman bar Isaach ad verba Jehuda bar Nehemia: Libamina primitivorum si offerantur ante manipulum sunt certe legitima; quid erit? Dices, quod ibi permittatur ab suo genere penes privatum; at hic non, ubi non permittitur ab suo genere: Dicit nobis: multo magis hic, ubi nullo modo prohibetur: . סר״ה הנצ״א פיל ס׳ Quæsivit Rame bar Chama. Duo panes num permittunt non juxta eorum ordinem? Sic putat, quando severit inter manipulum & duos panes, & traducat super illis duos panes, & manipulum. Quid? juxta eorum ordinem permittunt contra eorum ordinem non permittunt; aut fortasse contra eorum ordinem quoque permittunt? Dicit Raba: Veni & audi. *Si offeras munus primitivorum*: De munere manipuli, textus loquitur: unde adducetur? Ex hordeo, tu dicis ex hordeo, aut non nisi ex tritico? R. Elieser dicit: Memoratur spica in Ægypto, & memoratur spica in generationibus; sicut spica memorata in Ægypto erat ex hordeo, ita pariter spica memorata in generationibus erit ex hordeo. Et R. Akiba dicit: Deprehendimus quod privatus adduceret debitum suum ex tritico, & debitum suum ex hordeo, & quod cœtus, qui adducebat debitum suum ex tritico, quod adduceret debitum suum ex hordeo; Si vero dicas, quod adduceret ex tritico, non invenimus, quod cœtus adduceret debitum suum ex hordeo. Alia expositio: Si tu dicas, quod manipulus adducatur ex tritico, duo panes non erunt primitiva; Si vero quando adducantur duo panes contra suum ordinem, permittunt, deprehendetur, quod offerat manipulum ex isto, quod radices egerit ante duos panes, & post manipulum anni præteriti, & duos panes ex isto, quod radices egerit, ante manipulum: jam vero & post duos panes anni præteriti. Quid putas? De primitivis in fructibus dicimus; & de altari dicimus; & quando comedit altare de fructibus hujus anni. Quæsivit Rame bar Chama: Duos panes, quando

חנטה שריה מאי הנצא ומאי חנטה
אלימא הנצא דפירא וחנטה דפירא
השתא השרשה שריא הנצה וחנטה
מיבעיא אלא הנצה דעלה וחנטה דעלה
מי הוי כי השרשה או לא תיקו בעי רבא
בר רב חנן חטין שזרען בקרקע עומר
מתירן או אין עומר מתירן היכי דמי אי
דאשרוש תנינן אי דלא אשרוש תנינן
דתנן אם השרישו קודם לעומר עומר
מתירן ואם לאו אסורין עד שיבא עומר
הבא לא צריכא דחצרינהו וזרעינהו קודם
לעומר ואתא עומר וחליף עליהו וקא
מיבעיא ליה מהו לנקוטי ומיכל מיניהו
כמאן דשדייא בכדא דמיא ושרנהו עומר
או דילמא בטיל להו לגבי ארעא יש להן
אונאה או אין להן אונאה היכי דמי
אילימא דאמר ליה שדאי בה שיתא ואתו
סהדי ואמרי דלא שדא בה אלא חמשה
והאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל
ושבמניין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר
אלא דאמר ליה שדאי ביה כדבעי לה
יש להן אונאה דכמאן דשריא בכדא דמיא
ויש להן אונאה דכמאן דשריא בכדא
דמיא ויש להן אונאה או דלמא בטיל
להו לגבי ארעא נשבעין עליהן או אין
נשבעין עליהן כדשדייא בכדא דמיא וכמטלי
דמו ונשבעין עליהן או דלמא בטיל להו
אגב ארעא וכמקרקעי דמו ואין נשבעין
עליהן תיקו בעי רמי בר חמא חטין
שבגלגלי בקר ושעורין שבגלגלי בהמה מהו
למאי אילימא לטמויי טומאת אוכלין תניינא
חטין שברעי בקר ושעורים שבגלגלי בהמה
חישב עליהן לאכילה אין מטמא טומאת
אוכלין לקטן לאכילה מטמא טומאת אוכלין
אלא למנחות פשיטא דלא הקריבהו נא
לפחתך הירצך או הישא פניך לא צריכא

do floruerit, permittit, aut quando protruserit permittit? quid florens, & quid protrundens? Quando floruerit fructus, & protrusit fructus? Jam vero quando radices egerit permittit; quando floruerit, & protruserit, quæritur; quando germinaverit frons, & protruserit frons; quid erit? Num radices egit, an non? Quæstio non est soluta. Quæsivit Raba bar R. Chanen: Triticum, quod seminatum fuerit in terra, permittitne manipulus, an non permittit? Quomodo intelligitur? Num quando radices egerit, legimus, an quando radices non egerit, legimus? Etenim legimus: Si radices egerit ante manipulum, manipulus permittit, si minus, erant interdicta: Donec adducatur manipulus futurus. Hic non est necesse: Quando faciant gramen, & semen ante manipulum: Si adducatur manipulus, & traducat de iis, quæritur quid erit? Num accipiet, & de illis comedet? Aut fortasse abolebit super terra: Consideratur proinde ac projecerit in cadum; & illum permittet manipulus: Estne in illis defraudatio, an non est? Quomodo intelligitur? Dicendumne est, quod illi dicat: Si projiciat in illud sex partes, & veniant testes, & dicant, quod in illud non projecerit nisi quinque. Et dicit Raba: Omne quod est in mensura, & pondere, & numero, vel si fuerit minus quam satis sit, defraudatio revertitur: Nisi quod dicat: Si in illud projiciat quantum requiritur, & veniant testes, & dicant, quod non projecerit quantum requiritur, erit defraudatio; & consideratur projiciat in cadum, quasi eritne illis defraudatio, an abolebit super terra? Si de iis jurent, aut non jurent, reputantur perinde ac projecerit in cadum, & aboleverint; Si de iis jurent, aut fortasse non abolevit super terram, & quasi fundi reputentur, & de iis non jurent; Quæstio non est soluta. Quæsivit Rame bar Chama: Triticum, quod est in fimo bovis, & hordeum, quod est in fimo animalis, quid erit? Num dicendum est, quod polluant immunditie ciborum? Legimus: Triticum, quod est in pascuo bovis, & hordeum quod est in fimo animalis; si de iis cogitet ut comedat, non polluit immunditie ciborum; Si colligat ad comedendum, polluit immunditie ciborum; At pro muneribus certum est, quod non offerantur cruda: *Offer illud duci tuo; si placuerit ei, aut si acceperit faciem tuam*; Non est necesse, ut accipiantur, & seminentur; Quæritur, si ex iis adducantur munera, quid erit propter ejus

דנקטינהו וזרעינהו וקא בעי לאיתויי מנחות
מינייהו מאי משום דמאיסותא הוא וכיון
דזרעינהו אזדא למאיסותיהו או דילמא
משום כחישותא הוא והשתא נמי כחושה
תיקו בעי רמי בר חמא פיל שבלע כפיפה
מצרית והקיאה דרך בית הרעי מהו למאי
אילמא למבטל טומאתה תנינא כל הכלים
יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין
מטומאתן אלא בשינוי מעשה לא צריכא
דבלעה הוצין ועבדינהו כפיפה מצרית מי
הוי עיכול הוה ליה בכלי גללים בכלי אדמה
ואין מקבלין טומאה דאמר מר כלי אבנים
וכלי גללים וכלי אדמה אין מקבלין טומאה
לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים או
דילמא לא הוי עיכול תיפשוט ליה מיהא
דאמר עולא משום בר יהוצדק מעשה ובלעו
זאבים שני תינוקות בעבר הירדן ובא מעשה
לפני חכמים וטהרו את הבשר שני בשר
דרכיך וליפשוט מסיפא וטמאו את העצמות
שני עצמות דאקושי טפי בעי רבי זיבא
חיטין שירדו בעבים מהו למאי אי למנחות
אמאי לא לשתי הלחם מאי ממושבותכם
אמר רחמנא לאפוקי דחוצה לארץ דלא
אבל דעבים שפיר דמי או דילמא
ממושבותיכם דווקא ואפילו דעבים נמי לא
ומי איכא כי האי גונא אין בר עדי טייעא
נחיתא ליה רום כיזבא חיטי בתלתא פרסי
בעי רבי שמעון בן פזי שיבולת שהביאה
שליש קודם לעומר ועקרה ושתלה
לאחר העומר והוסיפה מהו בתר עיקר
אזלינן ושרייה עומר או דלמא בתר תוספת
אזלינן ועד שיבא עומר הבא תיפשוט ליה
מיהא דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן
ילדה שסבכת בזקינה ובה פירות אפילו
הוסיף במאתים אסור ואמר רבי שמואל בר
נחמני אמר רבי יונתן בצל ששתלו בכרם
ונעקר הכרם אפילו הוסיף במאתים אסור
היא גופה קא מיבעיא ליה מפשט פשיטא
להו לרבנן דבתר עיקר אזלינן לא שנא
לקולא ולא שנא לחומרא או דילמא ספוקי

ejus fœtorem? Postquam satum fuerit, recedet ejus fœtor; Aut fortasse propter corruptionem; jam vero quoque corruptum est: Quæstio non est soluta: Quæsivit Rame bar Chama: Si elephas absorbeat canistrum Ægyptiacum, & evomat per locum stercoris quid erit? Num dicendum est quod aboleatur ejus immundities? Legimus: Omnia vasa descendunt in statum eorum immunditiei cogitatione, & non adscendunt ab eorum immunditie nisi mutatione operis; Non est necesse: Si absorbuerit paleas & factæ sint canistrum Ægyptiacum; quid erit? consumtio illi erit; In vasis stercoreis in vasis terreis; neque accipiunt immunditiem; Dicit Mor: Vasa lapidea, & vasa stercorea, & vasa terrea non recipiunt immunditiem non ex verbis legis, neque ex verbis scribarum: Aut fortasse non erit consumtio; Certum est illi ex hoc, quod dicit Ela nomine bar Josedek: Narratur quod deglutiverint lupi duos pueros in transitu Jordanis; & allatum fuit factum coram sapientibus; & purificarunt carnem; Diversum est in carne, quæ est tenera; Et certum est ex fine. Et polluerunt ossa. Diversum est in ossibus, quæ valde sunt dura: Quæsivit R. Zira: Si triticum descendat in nubibus, num erit pro muneribus? Cur non? At pro duobus panibus, quid erit? *Ex habitaculis vestris*. Dicit textus: Ad excludendum extra terram: At ex nubibus; recte putat; aut fortasse: *Ex habitaculis vestris*. Precise: vel ex nubibus non permittitur: Num hoc ita contingere potest? Utique: Testatus est mercator quidam Arabs, quod sibi descenderit in altitudine duorum palmorum triticum in tribus milliariis. Quæsivit R. Simeon ben Pazi: Spica si germinaverit ad tertiam partem ante manipulum, & radices egerit & suspensa fuerit post manipulum, & crescat; quid erit? Post radicem incedimus, & permittit eam manipulus, aut fortasse post incrementum incedimus, donec afferatur manipulus futurus: certum est ex eo quod dicit Rabi Abau: Dicit Rabi Jochanan: Si arbor novella implicetur in veteri, & in ea sint fructus, vel si crescat in ducentis, erit interdicta: Et dicit Rabi Samuel bar Nachmani. Dicit Rabi Jochanan; Si cæpam appendat viti, & eradicetur vitis, vel si crescat in ducentis, erit interdictum: Hoc est fundamentum: Quæsitum est: Certo certius est juxta mentem sapientum, quod post radicem incedimus: Non variat ad allevandum, neque variat ad aggravandum; Fortasse du-

מספקא להו ולחומרא אמרינן לקולא לא אמרינן תיקו בעי רבה לענין מעשר מאי היכא דמי כגון דאמדינהו ועשרינהו ושתלינהו והוסיפינהו להו אם תמצא לומר לא אזלינן בתר עיקר ותוספת בעיא עשורי עיקר מאי א״ל אביי מאי שנא מכל חיטין ושערי דעלמא אמר ליה דבר שזרעו כלה לא מיבעיא לי אלא כי קמיבעיא לי דבר שאין זרעו כלה מאי תיפשוט ליה מיהא דאמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן ליטרא בצל שתיקנו וזרעו מתעשר לפי כולו התם היינו זריעתו הכא לאו היינו זריעתו אמר ליה רבי חנינא בר סניומי לאביי עציץ שאינו נקוב מהו אי לא נקוב הא לא נקוב דילמא חזר ונקבו קא אמרת התם חדא זריעה היא איחבורי הוא דקא מיחברא ועולה הכא שתי זריעות נינהו בעי רבי אבהו שיבולת שמרחה בכרי ושתלה וקרא עליה שם במחובר מהו כיון דמרחא טבלא לה כי קרא עליה שם קדשה לה או דילמא כיון דשתלה פקע ליה טבלא מיניה אמרי ליה רבנן לאביי אם כן מצינו תרומה במחובר לקרקע ותנן לא מצינו תרומה במחובר לקרקע אמר ליה כי תניא ההיא לענין איחיובי מיתה וחומש דאי תליש ואכיל תלוש הוא ואי נחין ואכיל בטלה דעתו אצל כל אדם ומאי שנא מדכתיב אפינקסא דאילפא ביצי נבלת העוף הטהור מקצתן בחוץ ומקצתן בפנים מבפנים מטמאין בגדים בבית הבליעה מבחוץ ואין מטמאין בגדים בבית הבליעה תלוש עבידי אינשי דאכלי הכי במחובר לא עבידי אינשי דאכלי אמר רב טביומי בר קיסנא אמר שמואל הזורע כלאים בעציץ שאינו נקוב אסור אמר אביי בשלמא אי אשמעית לוקה מכת מרדות מדרבנן שפיר אלא אסור מאי קמשמע לן דמדרבנן הויא זריעא תנינא תרם משאינו נקוב על הנקוב תרומה ויחזור ויתרום.

dubium ex dubio; & ad aggravandum dicimus, ad allevandum non dicimus: Quæstio non est soluta. Quæsivit Raba: Respectu decimæ quid dicendum? Si æstimemus, & decimemus, & plantemus, & addamus, si potes dicere: Non incedimus post principale; si additamentum sit decimandum principale quid erit? Dixit Abaje: Quid variat ab omnibus triticis & hordeis communibus? Respondit: De re, cujus semen consumitur, ab me non quæritur, sed quæritur de re, cujus semen non consumitur: Unde illi constat? Ex eo quod dicit R. Isaach: Dicit R. Jochanan: Libram cæpæ si præparasset, & decimatum esset ejus semen pro toto: ibi est ejus semen, hic non est ejus semen. Respondit R. Chanina bar Menumi τῷ Abaje: Vas hortense si non fuerit perforatum, quid erit? Si non fuerit perforatum, ecce non est perforatum; Fortasse iterum perforabitur: Dixisti, quod ibi sit unum semen conjunctum; Ibi conjungitur, & adscendit, hic sunt duo semina. Quæsivit Rabi Abau. Si spica æquetur super cumulo, & plantetur, & vocet eam nomine conjuncto, quid erit? Postquam æquata est, sit indecimatum, quando eam vocat nomine sanctitatis, aut fortasse, quando plantat, removetur ab eo indecimatum. Dixerunt sapientes τῷ Abaje: Si ita est, deprehendemus separationem adhærentem solo: Atqui legimus: Non deprehendimus separationem adhærentem solo: Respondit: Hæc traditio est pro iis qui sunt rei mortis, & obligantur ad quintam partem: Si evellat, & comedat, sum vocatur, at si se inclinabit, & comedat, abolebitur ejus mens penes omnes homines: Quid variat postquam scriptum est in tabella, quæ docet de ovis cadaveris volucris mundi? Si eorum pars fuerit foris, & eorum pars intus, ab parte interiori polluunt vestes in œsophago, ab exteriori parte non polluunt vestes in œsophago: Evulsum factum est pro hominibus ad comedendum, at adhærens non factum est pro hominibus ad comedendum. Dicit R. Tabimi bar Kisena, dicit Samuel; Si serat heterogenea in vase hortensi, quod non sit perforatum, erit interdictum: Dicit Abaje: Concedatur: Si intelligamus quod vapulet flagellatione rebellionis; ex verbis sapientum recte. At quod sit prohibitum, quid nobis dicit? Etenim ex verbis sapientum est hoc semen: Legimus: Si separet ex eo, quod non fuerit perforatum, pro eo quod fuerit perforatum erit separatio, atque iterum separabit.

מתניתא החיטין והשעורין והכוסמין והשיבולת שועל והשיפון הרי אלו חייבין בחלה ומצטרפין זה עם זה ואסורים בחדש מלפני הפסח ומלקצור מלפני העומר אם השרישו קודם לעומר העומר מתירן ואם לאו אסורין עד שיבא העומר הבא.

גמרא תנן כוסמין מן חיטין שיבולת שועל ושיפון מן שעורין כוסמין גולבא שיפון דישרא שיבולת שועל שבולי תעלא הני אין אורז ודוחן לא מנא הני מילי אמר ריש לקיש אתיא לחם לחם ממצה כתיב הכא והיתה באכלכם מלחם הארץ וכתיב התם לחם עוני והתם גופיה מנלן אמר ריש לקיש וכן תנא דבי רבי ישמעאל וכן תנא דבי רבי אליעזר בן יעקב אמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני דברים הבא לידי חימוץ אדם יוצא בהן ידי חובתו פסח יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון. ומצטרפין זה עם זה. תנא התבואה והקמחים והבציקות מצטרפין זה עם זה למאי הילכתא אמר רב כהנא לענין חמץ בפסח רב פפא אמר לענין מעשר שני דאי אכיל ליה חוץ לחומה לקי רבא אמר לענין טומאת אוכלין והא קא משמע לן דתבואה וקמחין דומיא דבצקת מה התם אוכלא בעיניה אף הכא נמי איכלא בעיניה והתניא חטה בין קלופה בין שאינה קלופה מצטרפת שעורה קלופה מצטרפת שאינה קלופה אין מצטרפת איני והא תנא דבי רבי ישמעאל על כל זרע זרוע אשר יזרע כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן לא קשיא הא בלחות הא ביבישות. אסורין בחדש מלפני הפסח. מנא הני מילי אמר ריש לקיש אתיא לחם לחם ממצה. ולקצור לפני העומר. מנא הני מילי אמר רבי יוחנן אתיא ראשית ראשית מחלה מאי קודם לעומר רבי יונה אמר קודם קצירת העומר רבי יוסי בר זבדא אמר קודם הבאת העומר תנן אסורין בחדש לפני פסח ולקצור לפני העומר

Misna. Triticum, & hordeum, & hordeum ſylveſtre, & ſpelta obligantur ad placentam: Ecce iſta obligantur ad placentam, & inter ſe coaleſcunt, & ſunt interdicta in novo ante Paſcha, & in demeſſione ante manipulum; ſi radices egerint ante manipulum, manipulus ea permittit, ſi minus, ſunt interdicta, donec adducatur manipulus futurus.

Gemara. Traditio: Legumina ſunt ſpecies tritici, triticum ſilveſtre, & ſpelta ſpecies hordei, legumina, ſpelta, ſecale, hordeum ſylveſtre, ſpica vulpis, avena: Traditio: At non oryza, neque millium: unde probatur? Dicit Riſch Lakiſch: Probetur panis panis ex azymo: Hic ſcriptum eſt: *Et erit, quando comederitis de pane terræ*. Et ibi ſcriptum eſt: *Panem pauperis*. De ipſo unde probatur? Dicit Riſch Lakiſch: Et ſic docuit ſchola R. Iſmael, & ſic docuit ſchola R. Elieſer ben Jacob: Dicit textus: *Non comedes ſuper illo fermentatum ſeptem diebus: Comedes ſuper illo azyma, panem pauperis*: Quod adducitur in ſtatum fermentationis, cum eo ſatisfacit homo debito ſuo in Paſchate; Excludantur iſta, quæ non adducantur in ſtatum fermentationis, ſed fœtoris: Et inter ſe coaleſcunt: Docet, quod proventus, & farinæ, & paſtæ inter ſe coaleſcant: Cur venit? Dicit R. Channa, propter novum; Rabi Joſeph dicit propter fermentatum in Paſchate; R. Papa dicit propter decimam ſecundam, quam ſi comedat extra murum, vapulabit. Raba dicit propter immunditiem ciborum: Ecce nobis ſignificat quod proventus & farinæ ſint ſimiles paſtæ; Sicut ibi cibus in ſuo ſtatu, ita pariter hoc loco cibus in ſuo ſtatu: Atqui extat traditio: Triticum ſive fuerit ſive non fuerit decorticatum, coaleſcit; Hordeum decorticatum, coaleſcit, ſi non fuerit decorticatum, non coaleſcit: Nonne? Atqui docet ſchola R. Iſmaelis: *Super omne ſemen & ſemen quod ſeminabitur*. Sicut homines educunt ad ſerendum triticum cum ſuo cortice, & hordeum cum ſuo cortice, & lentes cum ſuo cortice: Non eſt oppoſitio: Hic agitur de humidis, & ibi de aridis: Quo ſunt interdicta in novo ante Paſcha: Unde probatur? Dicit Riſch Lakiſch: Probetur panis panis ex azymo: & in demeſſione ante manipulum. Unde probatur? Dicit Rabi Jochanan: Probetur principium, principium ex placenta. Quid ante manipulum? R. Jonas dicit: Ante demeſſionem manipuli: Legimus: Sunt interdicta in novo ante Paſcha, & in demeſſione ante manipulum:

בשלמא למאן דאמר קודם הבאת העומר
היינו דלא קא עריב להו ותני להו אלא
למאן דאמר קודם קצירת העומר ליערבינהו
וליתנינהו אסורין בחדש ולקצור לפני הפסח
אלא אי איתמר אסיפא איתמר אם
השרישו קודם לעומר העומר מתירן מאי
קודם לעומר רבי יונה אמר קודם הבאת
העומר רבי יוסי בר זבדא אומר קודם
קצירת העומר אמר ליה רבי אלעזר לרבי
יאשיה דדריה לא תיתיב אכרעיך עד
דמפרשת לה להא מתניתין מנין לעומר
שמתיר בהשרשה מנלן דכתיב אביב לאו
מכלל דאיכא דלאו אביב דלאו אביב
ולעולם דעייל שליש אלא אמר שמואל
מהחל חרמש לאו מכלל דאיכא דלאו בר
חרמש דלאו בר חרמש ולעולם שחת אמר
רבי יצחק קמה לאו מכלל דלאו בר קמה
דלאו בר קמה ולעולם אגם אלא אמר
רבא אשר תזרע משעת זריעה אמר ליה
רב פפא לרבא אי הכי אף על גב דלא
השריש נמי אמר ליה סודני בשדה כתיב.

מתניתא קוצרין בית השלחין שבעמקים
אבל לא גודשין אנשי יריחו קוצרין ברצון
חכמים וגודשין שלא ברצון חכמים ולא
מיחו בידם קוצר לשחת מאכל לבהמה
אמר רבי יהודה אימתי בזמן שמתחיל עד
שלא הביא שליש רבי שמעון אומר
יקצור ויאכיל אף משהביא שליש וקוצרין
מפני נטיעות מפני בית האבל מפני ביטול
בית המדרש לא יעשה אותן כריכות אבל
מניחין צבתים מצות העומר לבא מן הקמה
לא מצא יביא מן העמרים מצותו לבא
מן הלח לא מצא יביא יבש מצותו
לקצור בלילה נקצר ביום כשר ודוחה את
השבת.

גמרא תניא רבי בנימין אומר כתוב
אחד אומר וקצרתם את קצירה והבאתם
את עומר וכתיב ראשית קצירכם אל הכהן
הא כיצד ממקום שאתה מביא אי אתה
קוצר ממקום שאי אתה מביא אתה קוצר
אימא ממין שאתה מביא אי אתה קוצר

lum: Concedatur juxta mentem illius qui dicit ante adductionem manipuli; id est ne misceatur cum illis; & docet de illis: At juxta mentem illius qui dicit ante demessionem manipuli sunt interdicta in novo, atque ut demetatur ante Pascha; At si dictum est, de fine dictum est; si radices egerint ante manipulum, manipulus ea permittet; quid ante manipulum? R. Jonas dicit ante adductionem manipuli; R. Jose bar Zebida dicit ante demessionem manipuli. Dixit τῷ R. Josia, qui erat in suo seculo: Non dimittam genua donec explices juxta hanc Misnam: Unde probatur quod manipulus permittat id quod radices egerit, unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Spica*: Consequitur, quod sit, quod non sit spica, quando non sit spica, & quod semper maturuerit tertiam partem. At dicit Samuel: *Ab inceptione falcis*. Consequitur, quod sit, quod non metatur falce, si sit quod non metatur falce, semper erit pabulum recens demessum pro jumentis: Dicit R. Isaach: *Segetem*; Consequitur quod sit quod non sit seges; quod non est seges, semper erit tritici primi gramen; At dicit Raba: *Quod seminabitur*: A tempore sationis. Respondit R. Papa τῷ Raba: Si ita est, vel si non radices egerit: Respondit illi: Sapienti: *In agro*: Scriptum est.

Misna. Metunt agrum siticulosum in vallibus at non accumulant: Viri Hiericho metebant ex beneplacito sapientum, & contra eorum beneplacitum accumulabant, & non cohibuerunt manus suas: Poterit demetere pro pabulo animalis. Dicit R. Jehuda: Quando? Quando incipit, donec produxerit tertiam partem. R. Simeon dicit: Metet & pabulum præbebit vel si maturuerit tertiam partem: Et metunt propter plantam, propter domum luctus, propter intermissionem academiæ, non faciet fasciculos ligatos, sed relinquet manipulos: Præceptum est, ut manipulus afferatur ex segete, si non inveniat, adducet ex manipulis: Præceptum ejus est ut afferatur ex humido, si non inveniat, afferet aridum; ejus præceptum est, ut metatur noctu, si metatur interdiu, erit legitimum, & pellit Sabbathum.

Gemara. Traditio: R. Benjamin dicit: Alter textus dicit: *Et messueritis messem ejus & adducetis manipulum*: Et alter dicit: *Principium messis vestræ ad sacerdotem*. Quomodo? Ab loco, unde adducis, tu non metes, ab loco, unde non adducis, tu metes. Dicam: Ex specie, quam adducis, non metes, ex specie,

מסין שאי אתה מביא אתה קוצר ההוא
לא מצית אמרת מדרבי יונתן. אנשי יריחו
קוצרין ברצון חכמים ונודשין שלא ברצון
חכמים. מאן שמעת ליה דאמר מיחו ולא
מיחו רבי יהודה וסבר רבי יהודה קצירה
דאנשי יריחו ברצון חכמים הוואי והא
תניא ששה דברים עשו אנשי יריחו שלשה
ברצון חכמים ושלשה שלא ברצון חכמים
ואלו שברצון חכמים מרכיבין דקלים כל
היום וכורכין את שמע וקוצרין את העומר
ברצון חכמים ואלו שלא ברצון חכמים
גודשין לפני העומר ומתירין גמזיות של
הקדש של חרוב ושל שקמה ופורצין פרצות
בגנותיהן ובפרדסותיהן להאכיל נשר לעניים
בשני בצרות בשבתות ובימים טובים דברי
רבי מאיר אמר לו רבי יהודה אם ברצון
חכמים הן עושין יהו כל אדם עושין כן אלא
אלו ואלו שלא ברצון חכמים ועל שלשה
מיחו בידם ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו
שלא מיחו בידם מרכיבין דקלים כל היום
וכורכין את שמע וקוצרין ונודשין לפני
העומר ואלו שמחו בידם מתירין גמזיות של
הקדש של חרוב ושל שקמה ופורצין פרצות
בגנותיהן ובפרדוסיהן כדי להאכיל בשר
לעניים בשני בצרות בשבתות ובימים טובים
ונותנין פיאה לירק ומיחו בידם וליטעמיך
ששה שבעה הוו אלא סמי מכאן קצירה.
קוצר לשחת ומאכיל לבהמה. תנן התם
ואלו מפסיקין לפיאה הנחל והשלולים ודרך
היחיד ודרך הרבים ושביל הרבים ושביל
היחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשמים
והבור והניר והזרע אחר וקוצר לשחת מפסיק
דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין מפסיק
אלא אם כן חרש אמר רבה בר בר חנה
אמר רבי יוחנן רבי מאיר בשיטת רבי
שמעון אמרה דאמר יקצור ויאכיל אף
משהביאה שליש אלמא קסבר כל לשחת
לא קצירה היא יתיב רבה וקאמר לה להא
שמעתא איתיביה רב אחא בר הונא לרבא

cie, quam non adducis, tu metes; Hoc non potes dicere ex mente Rabi Jonathan: Viri Hiericho metebant ex beneplacito ſapientum, & accumulabant contra beneplacitum ſapientum: Hæc traditio, qui dicit: Cohibuerunt & non cohibuerunt; eſt R. Jehuda: Et putat R. Jehuda, quod demeſſio virorum Jericho ex beneplacito ſapientum eſſet: Atqui extat traditio ſex fecerunt viri Hiericho, tria ex beneplacito ſapientum, & tria contra voluntatem ſapientum, & hæc ſunt ex beneplacito ſapientum: Inſeruerunt dactylos totum diem, & conjunxerunt *Audi*; Et meſſuerunt manipulum ex beneplacito ſapientum. Et hæc ſunt præter voluntatem ſapientum. Accumularunt ante manipulum, & permiſerunt ramos ſanctitatis ſiliquæ, & ſycomori, & perfringendo perfringebant in hortis, & viridariis ſuis, ut præberent comedendos fructus deciduos pauperibus annis penuriæ in Sabbathis, & in diebus feſtis. Verba R. Meir: Dixit illi R. Jehuda: Si ex beneplacito ſapientum faciebant unicuique ita facere licebat: Tam hæc quam illa præter voluntatem ſapientum; Et a tribus cohibuerunt manus ſuas, & a tribus non cohibuerunt manus ſuas: Et hæc ſunt, a quibus non cohibuerunt manus ſuas. Inſeverunt dactylos totum diem, & conjunxerunt *Audi*, & meſſuerunt, & accumularunt ante manipulum: Et hæc ſunt a quibus cohibuerunt manus tuas; Permiſerunt ramos ſanctitatis ſiliquæ, & ſycomori, & perfringendo perfringebant in hortis & viridariis ſuis, ut præberent comedendos fructus deciduos pauperibus, annis penuriæ & in Sabbathis, & diebus feſtis; & dederunt angulum ex olere: Ex cohibuerunt manus ſuas: juxta tuam opinionem ſex ſunt ſeptem. At putat, quod hinc probatur demeſſio: Metet pro pabulo, & comedendum præbebit animali. Ibi legimus: Et hæc ſunt, quæ diſterminant reſpectu anguli, flumen, & foſſa, & via privata, & via publica, & ſemita publica, & ſemita privata ſtabilis diebus æſtivis, & hybernis, & puteus, & novale, & ſemen aliud, & ſi metat pro pabulo, diſterminat: verba R. Meir: Et ſapientes dicunt: Non diſterminat, niſi quando aret; Dicit Raba bar bar Channa; dicit R. Jochanan, R. Meir ex ſententia R. Simeonis dicit, qui dicit; metet, & comedet, vel ſi non maturuerit tertiam partem: Fortaſſe putat; Quod inſervit pabulo non eſt demeſſio: Objecit Raba & dixit juxta hanc traditionem: Objecit Rabi Acha bar Huna לרבא

Ra-

אכלה חגב קרסמוה נמלים שברתהו הרוח
הכל מודים חרש מפסיק לא הרש אינו
מפסיק הכל מודים מאן רבי מאיר אי
אמרת בשלמא מתניתא בשלא חביא שליש
ברייתא דחרש אין לא חרת לא בשהביא
שליש אלא אי אמרת מתניתין נמי בשהביא
שליש חשתא ומה התם דקצירה דהתם
אמר רבי מאיר לא שמה קצירה הכא לא
כל שכן אלא רבי מאיר בשיטת רבי יהודה
אמרה האמר אימתי בזמן שהתחיל עד
שלא הביא שליש אבל אם התחיל עד
שהביא שליש אסור אימר דשמעת ליה
לרבי יהודה לבהמה לאדם מי שמעת ליה
ואם כן הוו להו תלתא תנאי אלא כי אתא
רב דימי אמר רבי מאיר בשיטת רבי
עקיבא רבו אמר אף לאדם נמי לא הויא
קצירה דתנן המנמר שדה ושייר בו קלחים
לחים רבי עקיבא אומר פיאה לכל אחד
ואחד וחכמים אומרים מאחד על הכל ואמר
רבי יהודה אמר שמואל לא חייב רבי עקיבא
אלא במעמר לקליות אבל במעמר לאוצר
לא איני והא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן
מחייב היה רבי עקיבא אף במנמר לאוצר
סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא.
קוצרין מפני הנטיעות ומפני בית האבל
ומפני בית המדרש . מאי טעמא קצירכם
אמר רחמנא ולא קציר מצות . ולא יעשה
כריכות אבל יניחן צבעונין . מאי טעמא
דכמה דאפשר לא טרחינן . מצות העומר
להביא מן הקמה . תנו רבנן אם תקריב
מנחת ביכורים מה תלמוד לומר לפי
שמצות העומר להביא מן הקמה מנין שאם
לא מצא מן הקמה יביא מן העומרין
תלמוד לומר תקריב דבר אחר תקריב לפי
שמצוה להביא מן הלח ומנין שאם לא
מצא מן הלח יביא מן היבש תלמוד
לומר תקריב דבר אחר תקריב לפי שמצותן
לקצור בלילה מנין שאם נקצר ביום כשר
תלמוד לומר תקריב ודוחה את השבת
תלמוד לומר תקריב כל שהוא תקריב

Raba : Si comedat locuſta , ſi abſciderint formicæ , ſi exciderit ventus ; omnes conveniunt , quod aratio diſterminet , ſi non ſit aratio non diſterminabit : Omnes conveniunt in eo quod dicit Rabi Meir : Si dicas : Concedatur , quod Miſna dicit ; Quando non maturaverit tertiam partem ; In Baraitha ; Quando aret , utique , at non quando non aret : Quando maturaverit tertiam partem : At ſi dicas ; Miſna quoque dicit : Quando maturaverit tertiam partem : Jam vero ſicut ibi ſit demeſſio : Ibi dicit Rabi Meir , non vocatur demeſſio , hic nonne multo magis ? At R. Meir juxta ſententiam R. Jehuda dicit ; dicit : Quando ? Quando incipiat , antequam maturaverit tertiam partem : At ſi incipiat , antequam maturaverit tertiam partem , erit vetitum . Dicam , quod conſentiat cum R. Jehuda pro animali ; pro homine cum quo conſentit ? Si ita eſt ; erunt tres doctores : At quando venit R. Dimi dixit : R. Meir juxta ſententiam Rabi Akiba magiſtri ſui dicit ; Vel pro homine non erit demeſſio : Etenim legimus : Si varieget agrum , & relinquat in eo partes virentes R. Akiba dicit : Erit angulus pro ſingulis ; & ſapientes dicunt ex uno pro omnibus : Et dicit R. Jehuda , dicit Samuel ; Non obligat R. Akiba niſi qui manipulos colligat pro toſtis , at non ſi manipulos colligat pro horreo : Nonne ? Ecce quando venit Rabina : Dicit R. Jochanan ; Obligat R. Akiba vel illum , qui varieget pro horreo. Conſentit cum eo in altero , & ab eo diſſentit in altero . Metunt propter plantas , & propter domum luctus , & propter academiam . Qua de cauſa ? *Meſſis veſtræ :* Dicit textus : At non meſſis ex præcepto ; neque faciet faſciculos ligatos , ſed relinquet manipulos . Qua de cauſa ? Quando fieri poteſt non defatigamur : Præceptum eſt , ut manipulus afferatur ex ſegete ; Tradiderunt ſapientes : *Si offeres munus primitivorum* . Cur dictum eſt ? Quia præceptum eſt , ut manipulus afferatur ex ſegete ; unde probatur , ſi non inveniat ex ſegete , quod poſſit afferre ex manipulis ? Ex eo quod dictum eſt : *Offeres :* Alia expoſitio : *Offeres :* Quia præceptum eſt , ut afferatur ex humido , unde probatur , ſi non inveniat ex humido , quod poſſit afferre ex arido ? Ex eo quod dictum eſt : *Offeres :* Alia expoſitio : *Offeres :* Quia præceptum eſt ut metat noctu ; unde probatur , ſi metatur interdiu , quod ſit legitimum ? Ex eo quod dictum eſt : *Offeres :* Et pellit Sabbathum : Ex eo quod dictum eſt : *Offe-*

מכל מקום תקריב ואפילו בשבת תקריב
ואפילו בטומאה . נקצר ביום כשר. והתנן
כל הלילה כשר לקצירת העומר ולהקטיר
חלבים ואיברים זה הכלל דבר שמצותו כל
היום כשר כל היום דבר שמצותו בלילה
כשר כל הלילה קתני לילה דומיא דיום
מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום נמי
לא אמר רבה לא קשיא הא רבי והא
רבי אלעזר בר שמעון דתניא היה עומר
ומקריב מנחת העומר ונטמאת אם יש
אחרת אומר לו הבא אחרת תחתיה ואם
לאו אומר הוי פקח ושתוק דברי רבי רבי
אלעזר בר שמעון אומר בין כך ובין כך
אומר לו הוי פקח ושתוק שכל העומר
שנקצר שלא במצותו פסול אמר רבה בר
בר חנה אמר רבי יוחנן רבי אלעזר בר
שמעון כשיטת רבי עקיבה רבו של אביו
אמרה דתנן כלל אמר רבי עקיבה כל
מלאכה שאפשר לו לעשות מערב שבת
אינו דוחה את השבת וסבר לה כרבי
ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה דתנן
רבי ישמעאל אומר מה חריש רשות אף
קציר רשות יצא קציר העומר שהיא
מצוה ואי סלקא דעתך נקצר שלא במצותו
כשר אמאי דחי שבת ניקצריה מערב שבת
אלא מדרחי שבת שמע מינה נקצר שלא
במצותו פסול ורבי לאו תלמידיה דרבי
שמעון הוא והתניא אמר רבי כשהיינו
למידין תורה אצל רבי שמעון בתקוע היינו
מעלין לו שמן ואלונטית מחצר לגג ומגג
לקרפיף ומקרפיף לקרפיף אחר עד שאנו
מגיעין למעיין שאנו רוחצין בו סבר לה
כאידך דרבי שמעון דתניא אמר רבי
שמעון בא וראה כמה חביבה מצות בשעתה
שהרי הקטר חלבים ואיברים כשרים כל
הלילה ולא היה ממתין להן עד שתחשך
ורבי אלעזר בר שמעון לא שמיע ליה לא
שאני התם שהרי דחתה שחיטה את השבת
ולרבי הכא נמי דחתה שחיטה את השבת

Offeres : Omne quod offeres : *Offeres* , vel in Sabbatho : *Offeres* , vel in immunditie . Si metatur interdiu erit legitimum . Atqui legimus : Tota nox erat legitima pro demessione manipuli , & pro adolitione adipum & membrorum : Hæc est regula generalis : Cujus præceptum est interdiu erit legitimum toto die ; cujus præceptum est tota noctu , erit legitima tota nox : Docet , quod nox sit similis diei : Sicut quod fit interdiu non potest fieri noctu , ita pariter quod fit noctu , non potest fieri interdiu : Dicit Raba : Non est oppositio : Hæc est opinio Rabi , & illa Rabi Eliefer bar R. Simeonis : Etenim extat traditio de manipulo : Si offerat munus manipuli & polluatur ; si fuerit aliud , dicet illi : Affer aliud ejus loco : Si minus dicet illi : Esto prudens , & tace . Verba Rabi : R. Eliefer bar Simeonis dicit : Sive hoc sive illo modo illi dicet : Esto prudens , & tace ; Etenim omnis manipulus, qui metatur non juxta suum præceptum , est illegitimus . Dicit Raba bar bar Channa . Dicit Rabi Jochanan , R. Eliefer bar R. Simeonis consentit cum Rabi Akiba magistro patris sui dicit : Etenim legimus : Regulam generalem dicit R. Akiba : Omne opus , quod potest fieri a vespera Sabbathi , non pellit Sabbathum ; & consentit cum R. Samuele , qui dicit : Demessio manipuli est ex præcepto ; Etenim legimus . R. Ismael dicit : Sicut aratio erat arbitraria , ita pariter demessio erit arbitraria ; Excludatur demessio manipuli , quæ erat ex præcepto ; Et si putas , si non metatur juxta præceptum , quod sit legitimus , cur pellit Sabbathum ? Metatur a vespera Sabbathi . At quod pellat Sabbathum , hinc eruitur : Si non metatur juxta præceptum suum , erit illegitimus ; & Rabi non erat ex discipulis R. Simeonis : Atqui extat traditio . Dicit Rabi : Quando discebamus legem penes R. Simeonem in Tekoa adducebamus illi oleum , & emplastrum ab atrio in tectum , & ex tecto in septum , & ex septo ad aliud septum , donec perveniremus ad fontem , in quo nos lavabamus : Putat juxta aliam opinionem R. Simeonis : Etenim extat traditio : Dicit R. Simeon : Veni & vide , quam amabile est præceptum in tempore suo , quod adolitio adipum & membrorum sit legitima tota nocte , neque expectant donec oboriantur tenebræ : Et R. Eliefer bar Rabi Simeonis cum eo non consentit : At ibi diversum est , quia pellit mactatio Sabbathum ; & juxta mentem Rabi hic quoque mactatio pellit

ﭏ קסבר רבי קצירת העומר לא דחיא
שבת ולא והתנן וחכמים אומרים אחד
שבת ואחד חול משלש היה בא דלא
דרבי וחכמים אומרים אחד שבת ואחד
חול בשלשה בשלש קופות ובשלש מגלות
דלא כרבי ובשבת יאמר להן בשבת זו
דלא כרבי . נקצר ביום כשר ודוחה את
השבת. מאן שמעת ליה דאמר נקצר ביום
כשר וקתני ודוחה את השבת מאי לאו
קצירה לא להקרבה אבל לקצירה לא
והתניא רבי אומר וידבר משה את מועדי
יהוה מה תלמוד לומר לפי שלא למדנו
אלא לתמיד ופסח שנאמר בהן במועדו
במועדו ואפילו בשבת במועדו ואפילו
בטומאה שאר קרבנות הציבור מנין תלמוד
לומר אלה תעשו ליהוה במועדיכם מנין
לרבות עומר והקרב עמו שתי הלחם
והקרב עמהן תלמוד לומר וידבר משה
את מועדי יהוה הכתוב קבע מועד
לכולן למאי אילימא להקרבה שתי
הלחם בני הקרבה נינהו אלא פשיטא
לטחינה והרקדה ורכותה גבי עומר לקצירה
וקא דחי את השבת אלא עומר להקרבה
ושתי הלחם לאפייה וקסבר רבי תנור מקדש
אי אפי לה מאתמל איפסילה לה בלינה
וסבר רבי תנור מקדש והתניא כבשי
עצרת אין מקדשין את הלחם ﭏ בשחיטה
כיצד שחטן לשמו זרק דמן לשמן קדש
הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא
לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק
דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש
דברי רבי רבי אלעזר בר שמעון אומר
לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן
ויזרוק דמן לשמן אמר רב נחמן בר יצחק
הובקעו ולא הובקעו קא אמר·

lit Sabbathum: At putat Rabi; quod demessio manipuli non pellat Sabbathum: Nonne? Atqui legimus: Et Sapientes dicunt: Tam in Sabbatho, quam in die profano ex tribus adducitur; At non est juxta mentem Rabi: Et sapientes dicunt: Tam in Sabbatho quam in die profano in tribus, in tribus cistis, & tribus falcibus; At hoc non est juxta mentem Rabi: Et in Sabbatho dicet illis: In hoc Sabbatho? At hoc non est juxta mentem Rabi: Si metatur interdiu, erit legitimus, & pellet Sabbathum: Qui consentit cum eo, qui dicit: Si metatur interdiu, erit legitimus: Et docet: pellit Sabbathum: Itane est intelligendum demessione? Ut offeratur maxime, at metatur, minime. Atqui extat traditio: Rabi dicit: *Et locutus est Mose solennitates Domini*. Cur dictum est? Quia non percepimus nisi de sacrificio jugi, & Paschate, de quibus dictum est: *In tempore suo; in tempore suo* vel in Sabbatho; *in tempore suo* vel in immunditie: De reliquis sacrificiis cœtus unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Hæc facietis Domino in solennitatibus vestris:* Unde probatur ad includendum manipulum, & quod cum illo offertur, & duo panes, & quod cum illis offertur? Ex eo quod dictum est: *Et locutus est Mose solennitates Domini:* Textus statuit statum tempus omnibus: Qua de causa? Dicendumne est propter oblationem duorum panum, qui erant offerendi? at certum est de molitione, & cribratione, & purificatione in manipulo, quod demessio pellat Sabbathum; At manipulus propter oblationem, & duo panes propter coctionem; & putat Rabi, quod furnus sanctificet; Si illos coxerit ab die hesterna, profanantur pernoctatione; & putat Rabi, quod furnus sanctificet: Atqui extat traditio: Agni Pentecostis non sanctificant panem nisi mactatione: Quomodo? Si eos mactet suo nomine, ut spargat eorum sanguinem suo nomine, sanctificatur panis; si eos mactet sine suo nomine, & spargat eorum sanguinem sine suo nomine, non sanctificatur panis: Si eos mactet suo nomine, & spargat eorum sanguinem sine suo nomine, panis sanctificatur, & non sanctificatur: Verba Rabi. R. Eliefer bar Simeonis dicit: Nunquam sanctificatur, nisi quando eos mactet suo nomine, & spargat eorum sanguinem suo nomine. Dicit R. Nachman bar R. Isaach: Constituerunt, & non constituerunt; dicit.

CA-

פרק שביעי

מתניתא ואלו מנחות נקמצות ושיריהן לכהנים מנחת הסלת והמחבת והמרחשת והחלות והרקיקין מנחת נכרים ומנחת נשים ומנחת העומר ומנחת חוטא ומנחת קנאות רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת וקומץ קרב לעצמו ושירים קריבין לעצמן.

גמרא אמר רב פפא כל היכא דתנן עשר מאי קא משמע לן לאפוקי מרבי שמעון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקי יביא קא משמע לן דלא. ושיריהן לכהנים. מנלן דכתיבה כתיבה ודלא כתיבא כתיב בה וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן וכו׳ והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו באה חיטין לא קמיבעיא לן כי קא מיבעיא לן באה שעורין נמי מדנקמצת שיריה לכהנים אליבא דרבנן לא קא מיבעיא לן כי קא מיבעיא לן אליבא דרבי שמעון דאמר איכא מנחה דמיקמצה ולא מיתכלא דתנן רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת הקומץ קרב בעצמו והשירים קריבין בעצמן מנלן אמר חזקיה דאמר קרא וכל מנחה בלולה בשמן וחריבה לכל בני אהרון תהיה אם אינו ענין לבלולה של חטין תנהו ענין לבלולה של שעורין ואם אינו ענין לחרבה של חיטין תנהו ענין לחרבה של שעורין והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה לכדתניא מנין שאין חולקין מנחות כנגד זבחים תלמוד לומר כל המנחה אשר תאפה בתנור לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו יכול לא יחלקו מנחות כנגד זבחים שלא קמו תחתיהן בדלות אבל יחלקו מנחות כנגד עופות שהרי קמו תחתיהן בדלות תלמוד לומר וכל נעשה במרחשת לכל בני אהרן תהיה יכול לא יחלקו מנחות כנגד עופות שהללו מיני דמים והללו מיני קמחין יחלקו עופות כנגד זבחים שהללו והללו

CAPUT VII.

Misna: Et iſta ſunt munera, quæ pugillantur, & eorum reliquiæ cedunt ſacerdotibus: Munus ſimilæ, & ſartaginis, & clibani, & placentæ, & lagana, munus alienigenarum, & munus mulierum, & munus manipuli, & munus peccatoris, & munus zelotypiarum; R. Simeon dicit: Munus peccatoris ſacerdotum pugillatur, & pugillus offertur ſeorſim, & reliquiæ offeruntur ſeorſim.

Gemara. Dicit R. Papa: Ubicunque legimus: Decem; Quid nobis ſignificat? Ad excludendum ex mente Rabi Simeonis; qui dicit: Dimidium ex placentis, & dimidium ex laganis adducit: Nobis ſignificat, quod non ita fiat; quod eorum reliquiæ cedant ſacerdotibus, unde probatur? Quod ſcriptum eſt, ſcriptum eſt, & quod non ſcriptum eſt, ſcriptum eſt: *Et hæc lex muneris, offerre illud filios Aharon &c. Et reliquum ex eo comedent Aharon & filii ejus.* Si adducatur ex tritico, a nobis non quæritur, ſed a nobis quæritur ſi afferatur ex hordeo; Si afferatur ex hordeo, ſimiliter poſtquam fuerit pugillatum, ejus reliquiæ cedent ſacerdotibus; Ex mente ſapientum a nobis non quæritur, ſed quæritur juxta mentem R. Simeonis qui dicit; Quando munus fuerit pugillatum, & non fuerit mixtum. Etenim legimus. R. Simeon dicit; Munus peccatoris ſacerdotum pugillatur, pugillus offertur ſeorſim, & reliquiæ offeruntur ſeorſim; unde probatur? Dicit Ezechias; dicit textus: *Et omne munus miſtum oleo, & ſiccum omnibus filiis Aharon erit:* Si non explicitur de commixtione tritici, explicetur de commixtione hordei: Et ſi non explicetur de ſicco tritici, explicetur de ſicco hordei. Et hac de cauſa adducitur; Hoc requiritur juxta traditionem; unde probatur, quod non partiantur munera contra ſacrificia? Ex eo quod dictum eſt: *Omne munus, quod coctum fuerit in furno, omnibus filiis Aharon erit; vir juxta fratrem ſuum.* Crederem quod non dividerent munera contra ſacrificia, quia non conſiſtunt eorum loco in paupere, at dividerent munera contra volucres, quia eorum loco conſiſtunt in paupere? Idcirco dictum eſt: *Et omne quod factum fuerit in clibano, omnibus filiis Aharon erit.* Crederem quod non dividerent munera contra volucres, quia iſti ſunt ſpecies ſanguinum, & illa ſpecies farinarum; ſed dividerent volucres contra ſacrificia, quia

מיני דמים תלמוד לומר ועל מחבת לכל
בני אהרן תהיה יכול לא יחלקו עופות
כנגד זבחים שהללו עשייתן ביד והללו
עשייתן בכלי אבל יחלקו מנחות כנגד
מנחות שאלו ואלו עשייתן ביד תלמוד
לומר כל מנחה בלולה בשמן לכל בני
אהרן תהיה יכול לא יחלקו מחבת כנגד
מרחשת ומרחשת כנגד מחבת שזו מעשיה
קשין וזו מעשיה רכין אבל יחלקו מחבת
כנגד מחבת ומרחשת כנגד מרחשת תלמוד
לומר וחרבה לכל בני אהרן תהיה יכול
לא יחלקו בקדשי קדשים אבל יחלקו
בקדשים קלים תלמוד לומר איש כאחיו
ואם על תודה כשם שאין חולקין בקדשי
קדשים כך אין חולקים בקדשים קלים איש
איש חולק ואפילו בעל מום ואין קטן חולק
ואפילו תם ההוא מכל נפקא והא
אפיקתיה לכדרבי יוסי ברבי יהודה אלא
ההוא מוכל רבינא אמר אתיא מדתני לוי
דתני לוי לכל קרבנם ולכל מנחתם ולכל
חטאתם ולכל אשמם כל קרבנם לרבות לוג
שמן של מצורע סלקא דעתך אמינא מן
האש כתב רחמנא קמשמע לן לכל מנחתם
לרבות מנחת העומר ומנחת קנאות סלקא
דעתך אמינא ואכלו אותם אשר כופר בהם
אמר רחמנא והאי להתיר קא אתיא
ואידך נמי לברר קא אתיא קמשמע לן
לכל חטאתם לרבות חטאת העוף סלקא
דעתך אמינא נבילה היא קמשמע לן לכל
אשמם לרבות אשם נזיר ואשם מצורע
אשם מצורע בהדיא כתב בי כי כחטאת
האשם הוא לכהן אלא לרבות אשם נזיר
כאשם מצורע סלקא דעתך אמינא להכשר
קא אתי קמשמע לן אשר ישיבו ליהוה
זה גזל הגר לך היא ולבניך שלך היא
ולבניך אפילו לקדש בו את האשה אמר

quia utraque erant species sanguinum? Idcirco dictum est: *Et super sartagine, omnibus filiis Aharon erit:* Crederem quod non dividerent volucres contra sacrificia, quia istorum opus perficiebatur manu, & illorum opus perficiebatur vase, sed dividerent munera contra munera, quod utrorumque opus perficeretur manu? Idcirco dictum est: *Omne munus mistum oleo omnibus filiis Aharon erit:* Crederem quod non dividerent sartaginem contra clibanum, & clibanum contra sartaginem, eo quod istius opus esset durum, & illius opus esset tenerum, sed dividerent sartaginem contra sartaginem, & clibanum contra clibanum? Idcirco dictum est: *Et siccum omnibus filiis Aharon erit.* Crederem quod non dividerent in sanctitatibus sanctitatum, sed dividerent in sanctitatibus levibus? Idcirco dictum est: *Vir juxta fratrem suum:* Si in sacrificio Eucharistico sicut non dividunt in sanctitatibus sanctitatum, ita pariter in sanctitatibus levibus non divident: *Vir*: Vir dividit vel vitiatus, at puer non dividet vel perfectus. Ex eo quod dictum est: *Omne*; probat; Et eruitur juxta mentem R. Akiba bar R. Jehuda: At ex eo quod dictum est: *Et omne:* Rabina dicit: probetur ex eo quod docet Levi: Etenim docet Levi: *De omnibus oblationibus eorum, & de omnibus muneribus eorum, & de omnibus sacrificiis pro peccato eorum, & de omnibus sacrificiis pro delicto eorum: De omnibus oblationibus eorum.* Ad includendum logum olei leprosi; Si putas dicam: *Ex igne:* Scribit textus: Nobis dicit: *De omnibus muneribus eorum:* Ad includendum munus manipuli, & munus zelotypiarum: Si putas, dicam: *Comedent illa, quibus expiatio facta fuit:* Dicit textus: Hic adducitur ad permittendum, & illud ad purificandum; nobis dicit: *De omnibus sacrificiis pro peccato eorum:* Ad includendum sacrificium pro peccato volucris: Si putas dicam: Cadaver illud: Dicit nobis: *De omnibus sacrificiis pro delicto eorum.* Ad includendum sacrificium pro delicto Nayræi, & sacrificium pro delicto leprosi. De sacrificio pro delicto leprosi perspicue scriptum est: *Quia sicut sacrificium pro peccato sacrificium pro delicto illud sacerdoti.* At ad includendum sacrificium pro delicto Nazyræi ut sit sicut sacrificium pro delicto leprosi: Si putas, dicam: Ad rectificandum adducitur: Dicitur nobis: *Quæ reddent Domino.* Hæc est rapina proselyti: *Tibi illud, & filiis tuis;* Tibi illud; & filiis tuis vel ad desponsandam mulie-

רב הו שלמי הנכרי עולות איבעית אימא
קרא ואיבעית אימא סברא איבעית אימא
סברא נכרי לבו לשמים ואיבעיא אמר קרא
אשר יקריבו ליהוה לעולה כל דמקרבי עולה
ליהוי מיתיב רב חמא בר גוריא נכרי
שהתנדב להביא שלמים נתנן לישרﭏ ישרﭏ
אוכלן נותנן לכהן הכהן אוכלן אמר רבא
הכי קא אמר על מנת שיתכפר בהן ישרﭏ
ישראל אוכלן על מנת שיתכפר בהן כהן כהן
אוכלן מיתיב רב שיזבי ﭏו מנחות נקמצות
ושיריהן לכהנים מנחת נכרים אמר רבי
יוחנן לא קשיא הא רבי יוסי הגלילי הא
רבי עקיבא דתניא איש מה תלמוד לומר
איש איש לרבות את הנכרים שנודרין
נדרים ונדבות כישרﭏ אשר יקריבו ליהוה
לעולה אין לי ﭏא עולה שלמים מנין תלמוד
לומר נדריהם תודה מנין תלמוד לומר
נדבותם מנין לרבות העופות והיין והלבונה
והעצים תלמוד לומר נדריהם לכל נדריהם
נדבותם לכל נדבותם אם כן מה תלמוד
לומר עולה עולה פרט לנזירות דברי רבי
יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר אשר יקריבו
ליהוה לעולה אין לי ﭏא עולה בלבד והאי
פרט לנזירות מהכא נפקא מהתם נפקא
דבר אל בני ישרﭏ ואמרת ﭏיהם איש כי
יפליא לנדר נדר נזיר להזיר בני ישראל
נודרין ואין הנכרים נודרין אי מהתם הוה
אמינא קרבן הוא דלא לייתי אבל נזירות
חלה עליהו קמשמע לן כמאן אלא הא
דתנן אמר רבי שמעון שבעה דברים התקינו
בית דין וזה אחד מהן נכרי ששלח עולתו
ממדינת הים ושילח עמה נסכיה קריבין
משלו ואם לאו קריבין משל ציבור לימא
רבי יוסי הגלילי ולא רבי עקיבא אפילו
תימא רבי עקיבא עולה וכל חבירתה מאן
תנא להא דתנו רבנן אזרח אזרח מביא

lierem. Dicit R. Huna: Pacifica alienigenæ ſunt holocauſta: Si velis dicam; Probatur textu: Si velis dicam; Probatur opinione: Si velis dicam; Alienigenæ cor directum eſt ad Deum; & ſi velis dicam; dicit textus: *Quod obtulerint Domino in holocauſtum*: Omnia quæ offerunt, erunt holocauſtum. Objecit R. Chama bar Guria: Si alienigena ſponte offerat pacifica, dabit Iſraelitæ, & Iſraelita ea comedet, ſi det ſacerdoti, ſacerdos ea comedet: Dicit Raba: Sic dicit: Si eo pacto ut iis expietur Iſraelita, Iſraelita comedes, ſi eo pacto, ut expietur ſacerdos, ſacerdos ea comedet: Objecti Rabi Scizibi: Iſta ſunt munera, quæ fuerint pugillata, & eorum reliquiæ cedent ſacerdotibus: Munus alienigenarum: Dicit Rabi Jochanan: Non eſt oppoſitio: Hæc eſt ſententia R. Joſe Galilæi, & illa R. Akiba. Etenim extat traditio: *Vir:* Cur dictum eſt: *Vir vir?* Ad includendum alienigenas, quod voveant vota, & ſpontanea ſicut Iſraelitæ: *Quod obtulerint Domino in holocauſtum:* Non probo niſi de holocauſto: De pacificis, unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Vota eorum:* De ſacrificio Euchariſtico unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Et ſpontanea eorum*. Unde probatur ad includendum volucres, & vinum, & thus, & ligna? Ex eo quod dictum eſt: *Vota eorum:* De omnibus votis eorum; *Spontanea eorum*. De omnibus ſpontaneis eorum: Si ita eſt, cur dictum eſt: *Holocauſtum, holocauſtum?* Excludit Nazyræatus: Verba R. Joſe Galilæi: R. Jacob dicit: *Quod obtulerit Domino in holocauſtum:* Non probo niſi de holocauſto duntaxat: Et illud excludit Nazyræatus: Unde probatur? Inde probatur: *Loquere ad filios Iſrael, & dices ad eos: Vir quum declaraverit votum*, votum Nazyræi, ad præmonendum: filii Iſrael voveant, at alienigenæ non voveant: Si inde dicerem, oblatio ipſa non erit includenda; at Nazyræatus ſuper illos cadit: Nobis dicit: Cujuſnam hæc ſententia eſt? Hoc eſt quod legimus. Dicit Rabi Simeon: Septem conſtituit Synhedrium, & hoc eſt unum ex illis: Si alienigena mittat holocauſtum ſuum ex provincia maritima, & cum eo mittat ejus libamina, offeruntur de ejus bonis; Si minus, offeruntur de bonis cœtus: Dicendumne eſt quod ſit R. Joſe Galilæus, & non R. Akiba? Vel ſi dicas, R. Akiba holocauſtum, & omnem ejus annexionem docet juxta id, quod tradiderunt ſapientes: *Civis; Civis* affert libamina, at alienigena non affert

נסכים ואין הנכרי מביא נסכים יכול לא
תהא עולתו טעונה נסכים תלמוד לומר
ככה מני לא רבי יוסי הגלילי ולא רבי
עקיבא אי רבי יוסי הגלילי הא אמר אפילו
יין נמי אי רבי עקיבא הא אמר עולה אין
מידי אחרינא לא איבעית אימא רבי יוסי
הגלילי סמי מהניא יין ואיבעית אימא רבי
עקיבא עולה וכל חבירתה . רבי שמעון
אומר מנחת חוטא של כהנים . מנא הני
מילי דתנו רבנן והיתה לכהן כמנחה
שתהא עבודתה כשירה בו אתה אומר
שתהא עבודתה כשירה בו או אינו אלא
להתיר מנחת חוטא של כהנים ומה אני
מקיים וכל מנחת כהן כליל תהיה לא
תאכל מנחת נדבתו אבל חובתו תהא
נאכלת תלמוד לומר והיתה לכהן כמנחה
מקיש חובתו לנדבתו מה נדבתו אינה
נאכלת אף חובתו אינה נאכלת אמר רבי
שמעון וכי נאמר והיתה לכהן כמנחתו
והלא לא נאמר אלא במנחה אלא להקיש
מנחת חוטא של כהנים כמנחת חוטא של
ישראל מה מנחת חוטא של ישראל
נקמצת אף מנחת חוטא של כהנים נקמצת
אי מה מנחת חוטא של ישראל נקמצת
ושיריה נאכלין אף מנחת חוטא של כהנים
נקמצת ושיריה נאכלין תלמוד לומר לכהן
כמנחה לכהן כמנחה ולא לאישים כמנחה
הא כיצד קומץ קרב בעצמו ושירים קריבין
בעצמן הא שתהא עבודתה כשירה בו
מהכא נפקא מהתם נפקא מנין לכהן שבא
ומקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה
שירצה תלמוד לומר ובא בכל אות נפשו
ושרת אי מהתם הוה אמינא הני מילי
דבר שאין בא על חטא אבל דבר שבא
על חטא אימא לא והא נמי מהכא נפקא
מהתם נפקא וכפר הכהן על הנפש השוגגת
בחטאה בשגגה מלמד שהכהן מתכפר על
ידי עצמו אי מהתם הוה אמינא הני מילי
בשוגג אבל במזיד לא קמשמע לן במזיד

affert libamina; Crederem quod ejus holocaustum non requireret libamina? Idcirco dictum est: *Sic*. Cujusnam hæc sententia est? Non est R. Jose Galilæi, neque R. Akiba; Si est R. Jose Galilæi, ecce dicit: Vel vinum: Si R. Akiba, ecce dicit: Holocaustum, non aliud; Si velis dicam; est R. Jose Galilæi; & si velis dicam, R. Jose Galilæus probat ex hoc vinum, & si velis dicam, Rabi Akiba, holocaustum & omnem ejus annexionem: Rabi Simeon dicit: Munus peccatoris sacerdotum unde probatur? Ex eo quod tradiderunt sapientes: *Et erit sacerdoti sicut munus;* ut ejus ministerium in eo sit legitimum: Tu dicis, quod ejus ministerium in eo sit legitimum, aut non erit nisi ad permittendum munus peccatoris sacerdotum; Quomodo ego explicabo: *Et omne munus sacerdotis integrum erit, non comedetur;* munus spontaneum, at munus ex debito erat comedendum: Idcirco dictum est: *Et erit sacerdoti sicut munus:* Æquiparat ejus debitum ejus spontaneo; sicut ejus spontaneum non comedebatur, ita pariter ejus debitum non comedebatur: Dicit R. Simeon: Num dictum est: Et erit sacerdoti sicut munus ejus? Atqui non dictum est nisi *sicut munus*: At venit ad æquiparandum munus peccatoris sacerdotum ut sit sicut munus peccatoris Israelitarum. Sicut munus peccatoris Israelitarum pugillabatur, ita pariter munus peccatoris sacerdotum pugillabatur; aut sicut munus peccatoris Israelitarum pugillabatur, & ejus reliquiæ comedebantur, ita pariter munus peccatoris sacerdotum pugillabitur, & ejus reliquiæ comedentur: Idcirco dictum est: *Sacerdoti sicut munus*: At non ignito sicut munus. Quomodo? Pugillus offerebatur seorsim, & reliquiæ offerebantur seorsim: Quod ejus ministerium in eo esset legitimum unde probatur? Inde probatur: Unde probatur, quod sacerdos posset venire & offerre sacrificia sua omni momento, & omni hora, qua libuerit? Ex eo quod dictum est: *Et veniet cum omni desiderio animæ, & ministrabit*. Si inde, ego dicam, hoc intelligitur de re, quæ non adducitur propter peccatum, at non dicam de re, quæ adducitur propter peccatum: Et similiter unde probatur? Inde probatur: *Et expiabit sacerdos pro anima errante in peccato per errorem*. Docet quod sacerdos per seipsum expietur; Si hinc, ego dicam; Hoc intelligitur de eo, qui operatur per errorem, at de eo, qui operatur de industria, nobis non significat: Qui operatur de in-

היכי משכחת לה בזרון שבועה תניא אידך רבי שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת והקומץ קרב בפני עצמו והשירים קריבין בפני עצמן רבי אלעזר ברבי שמעון אומר הקומץ קרב בעצמו והשירים מתפזרין על בית הדשן אמר רבי חייא בר אבא הוי בה רבי יוחנן בית הדשן דהיכא אי דלמעלה היינו אבוה אי דלמטה יש לך דבר שקרב למטה אמר ליה רבי אבא דילמא לאיבוד אחיכו עליה וכי יש לך דבר שקרב לאיבוד תני אבוה דרבי אבין כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל לאכילה הקשתיו ולא לדבר אחר מאי קא אמר אמר אביי הכי קא אמר כל מנחת כהן לא תאכל חובתו כליל תהיה נדבתו אמר ליה רבא סכינא חריפא מפסקא קראי אלא אמר רבא כל מנחת כהן כליל תהיה נדבתו לא תאכל חובתו ואיפוך אנא מסתברא נדבתו הוה ליה לרבוי שכן תדירא לא חטי בסים ריחיה אדרבה חובתו הוה ליה לרבויי שכן עשרון חובה הנך נפישן ורבנן האי כל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל מאי עבדי ליה מיבעי להו לכדתניא אין לי אלא עליונה בכליל תקטר ותחתונה בלא תאכל מנין ליתן את האמור של זה בזה ואת האמור של זה בזה תלמוד לומר כליל כליל לגזירה שוה נאמר כאן כליל ונאמר להלן כליל מה להלן בכליל תקטר אף כאן בכליל תקטר ומה כאן ליתן לא תעשה על אכילתו אף להלן ליתן לא תעשה על אכילתו בעי רבינא כהן שאכל מן האמורין מה הוא ללאו דורות לא קא מיבעיא לי כי קא מבעיא לי לאו דכליל תהיה מאי אמר רב אהרן לרבינא תא שמע דתניא רבי אלעזר אומר כל שהוא בכליל תהיה ליתן לא תעשה על אכילתו.

מתניתא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים למזבח ואין בהן

industria ubi deprehenditur? Quando de industria juret. Alia traditio: R. Simeon dicit: Munus peccatoris sacerdotum pugillabatur, & pugillus offerebatur seorsim, & reliquiæ offerebantur seorsim: R. Eliesér bar R. Simeonis dicit: Pugillus offerebatur seorsim, & reliquiæ spargebantur in domo cineris. Dicit Rabi Chijah bar Aba consentit cum R. Jochanan: Domus cineris ubi erat? Si supra, hæc est opinio sui patris, si infra, estne tibi res, quæ infra offeratur? Respondit illi R. Aba; Fortasse ut perderetur: Illudunt: Estne tibi res quæ eo pacto offertur, ut perdatur? Docet pater R. Abin: *Omne munus sacerdotis integrum erit, non comedetur;* Comestioni, at non rei alii illud comparavi. Quid dicit? Dicit Abaje; sic dicit: *Omne munus sacerdotis non comedetur.* Munus ex debito: *Integrum erit*: Ejus munus spontaneum. Dicit Raba: Cultrum acutum præcidit textus: At dicit Raba: *Omne munus sacerdotis integrum erit*: Ejus munus spontaneum: *Non comedetur*: Ejus munus ex debito: At contra ego conjicio; ejus munus spontaneum erat includendum, quia erat jugius; Si non peccabit, suavis erit ejus odor. Contra ejus munus ex debito erat includendum, quia decima ex debito: Hæc multa sunt: Et sapientes: *Omne munus sacerdotis integrum erit, non comedetur.* Quomodo explicant? Requiritur juxta traditionem: Non probo nisi superius, quod integrum adoleretur, & inferius de quo dictum est: *Non comedetur:* Unde probatur, ut explicandum sit de hoc, quod dictum est de illo, & explicandum sit de illo, quod de hoc dictum est? Ex eo quod dictum est *integrum*, *integrum* a pari: Dictum est hic *integrum*, & dictum est ibi *integrum*; Sicut ibi integrum adolebatur, ita pariter hic integrum adolebatur: Et hic explicandum est præceptum negativum respectu comestionis, ita pariter illic explicandum erit præceptum negativum respectu comestionis: Quæsivit Rabina: Si sacerdos comedat de adipibus, num erit præceptum negativum respectu alieni? Non hoc quæsitum est a me, sed quæsitum est a me de præcepto negativo: *Integrum erit.* Quid dixit R. Aharon לְ Rabina? Veni & audi: Etenim extat traditio: R. Eliesér dicit: Quod deprehenditur in eo quod dictum est: *Integrum erit*, explicandum erit præceptum negativum respectu comestionis.

Misna: Munus sacerdotum, & munus sacerdotis uncti, & munus libaminum cedebat altari, & nulla in iis erat

pars

לכהנים ובזה יפה כח מזבח מכח הכהנים ושתי הלחם ולחם הפנים נאבלין לכהנים ואין בהם למזבח ובזה יפה כח הכהנים מכח המזבח.

נמרא ותו ליכא והא איכא עולה איכא עורה לכהנים והא איכא עולת העוף איכא מוראה ונוצה והא איכא נסכים לשיתין אזלי ומאי בזו לאפוקי מרשמוא דאמר שמוא המתנדב יין מביאו ומזלפו על גב אישים קמשמע לן דלשיתין אזלי מסייע ליה לשמוא דאמר שמוא המתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלון. שתי הלחם ולחם הפנים. ותו ליכא והא איכא חטאת העוף איכא דמה והאיכא לוג שמן של מצורע איכא מתנותיו ומאי בזו לאפוקי ממאן דאמר שתי הלחם באות בפני עצמן ולשריפת את יין קמשמע לן רבזו יפה כח כהנים לעולם.

מתניתא כלו המנחות הנעשות בכלי טעונות שלשה מתנות שמן יציקה ובלילה ומתן שמן בכלי קודם לעשיתן חלות בוללין דברי רבי וחכמים אומרים סולת החלות טעונות בלילה ורקיקין משיחה כיצד מושחין כמין כי והשאר נאבלין לכהנים.

נמרא למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי מנחת מאפה תנו רבנן ואם מנחת מרחשת קרבניך סלת בשמן תעשה מלמד שטעונה מתן שמן בכלי קרבנך קרבנך לגזירה שוה מה כאן מתן שמן בכלי אף להלן מתן שמן בכלי ומה להלן יציקה ובלילה אף כאן יציקה ובלילה. חלות בוללן דברי רבי וחכמים אומרים סלת. תנו רבנן סלת בלולה מלמד שנבללת סלת רבי אומר חלות בוללן שנאמר חלות בלולות אמרו לו ולא לחמי תודה נאמר בהן חלות ואי איפשר לבוללן כשהן חלות לא סולת כיצד עושה נותן מתן שמן בכלי קודם לעשייתן ונותן שמן עליה ובוללה

pars sacerdotibus; & in hoc melior una conditio altaris quam conditio sacerdotum: Et duo panes, & panis facierum comedebantur a sacerdotibus, & nulla in iis pars erat altari, & in hoc melior erat conditio sacerdotum, quam conditio altaris.

GEMARA. Et præterea non erat? Atqui erat holocaustum; at erat ejus pellis sacerdotibus: Erat holocaustum volucris: Erat œsophagus, & pennæ. Atqui erant libamina, in Sitin ibant: Quid in hoc? Ad excludendum ex mente Samuelis; Etenim dicit Samuel; Si sponte offerat vinum, adducet, & stillabit super ignita; nobis significat, quod in Sitin afferrentur, faveat Samueli; Etenim dicit Samuel: Si sponte offerat oleum; ejus pugillus & reliquiæ comeduntur. Duo panes, & panis facierum: Et præterea nihil erat? Atqui erat sacrificium pro peccato volucris; erat ejus sanguis, & erat logus olei leprosi, erant ejus adspersiones: Et quid in hoc? Ad excludendum ex eo quod dicit: Duo panes seorsim adducuntur; & quod spectat combustionem vini, nobis significat quod semper esset melior conditio sacerdotum.

MISNA. Omnia munera, quæ sunt in vase, requirunt tres adspersiones olei, infusionem, & commixtionem, & immissionem olei in vas ante eorum opus. Placentæ miscentur: Verba Rabi; & sapientes dicunt: Similæ placentarum requirunt commixtionem & lagana unctionem: Quomodo ungebantur? Instar Chi & reliquum comedebatur a sacerdotibus.

GEMARA: Ad excludendum quid dicit R. Papa? Ad excludendum munus coctum: Tradiderunt sapientes: *Si vero fuerit munus clibani oblatio tua, similam in oleo facies:* Docet, quod requireret immissionem olei in vas: *Oblatio tua, oblatio tua*; a pari: Sicut hic requirebatur immissio olei in vas, ita pariter ibi requirebatur immissio olei in vas; sicut ibi erat infusio & commixtio, ita pariter hic infusio, & commixtio: *Placentas commixtas*; verba Rabi; & sapientes dicunt: *Similam*: Tradiderunt sapientes: *Similam mixtam*. Docet, quod commisceretur simila: Rabi dicit: *Placentæ miscentur*: Dictum est enim: *Placentas mixtas*. Dixerunt illi: Nonne erant panes sacrificii Eucharistici? Memorantur hic placentæ, quæ non poterant commisceri dum erant placentæ, sed simila: Quomodo faciebant? Immittebat oleum in vas, antequam perficerentur, & indebat oleum in illam, & com-

ולשה ואופה ופותתה ונותן עליה שמן
וקומץ רבי אומר חלות בולנן שנאמר חלות
בלולות בשמן כיצד עושה נותן שמן בבלי
קודם לעשייתה ונותנה ולשה ואופה ופותתה
ונותן עליה שמן ובוללה וחוזר ונותן עליה
שמן וקומץ אי איפשר דקאמרי ליה רבנן
לרבי מאי היא אמר רבי שמואל בר רב
יצחק רביעית שמן היא היאך מתחלקת
לכמה חלות. החלות טעונות בלילה ורקיקן
משיחה . תנו רבנן חלות בלולות ולא
רקיקין בלולין שיכול והלא דין הוא ומה
חלות שאינן טעונות משיחה טעונות בלילה
רקיקין שטעונין משיחה אינו דין שטעונין
בלילה תלמוד לומר חלות בלולות ולא
רקיקין בלולין רקיקין משוחין ולא חלות
משוחות שיכול והלא דין הוא ומה רקיקין
שאינן טעונין בלילה טעונין משיחה חלות
שטעונות בלילה אינו דין שטעונות משיחה
תלמוד לומר רקיקין משוחים ולא חלות
משוחות מאי תלמודא אמר רבא לא
לשתמיט וליכתוב חלות משוחות ורקיקין
בלולין. כיצד מושחן כמין כי והשאר נאכל
וכו׳. מאי כמין כי אמר רב כהנא כמין כי
יווני. תנו רבנן מנחה הבאה מחצה חלות
ומחצה רקיקין מביא לוג שמן וחוצהו
חציו לחלות וחציו לרקיקין וחלות בוללם
ורקיקין מושחם ומושח את הרקיק על פני
כולו ושאר השמן מחזירו לחלות רבי שמעון
בן יהודה משם רבי שמעון אומר מושחן
כמין כי ושאר השמן נאכל לכהנים. תניא
אידך רקיקים הבאים בפני עצמם מביא לוג
שמן ומושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל
שמן שבלוג רבי שמעון בן יהודה אומר
משום רבי שמעון מושחן כמין כי ושאר
השמן נאכל לכהנים. כל המנחות הנעשות
בכלי טעונות פתיתה . למעוטי מאי אמר
רב פפא למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים

& commiſcebat, & depſebat, & coquebat, & in fruſta dividebat ſuper illam oleum, & pugillabat: Rabi dicit: Placentæ miſcebantur: Dictum eſt enim: *Placentas mixtas oleo*. Quomodo faciebat? Indebat oleum in vas antequam perficerentur, & indebat oleum ſuper illam, & depſebat, & coquebat, & in fruſtra dividebant, & indebat ſuper illam oleum, & miſcebat, atque iterum indebat ſuper illam oleum, & pugillabat; Impoſſibile eſt; dixerunt ſapientes τῷ Rabi: Quid dicit Rabi Samuel bar Iſaach? *Quartarium olei* quomodo dividetur in tot placentas? Placentæ requirebant commixtionem, & lagana unctionem. Tradiderunt ſapientes: *Placentas mixtas*, at non lagana commixta: Crederem poſſe probare argumento. Si placentæ quæ non requirunt unctionem, requirunt commixtionem, lagana quæ requirunt unctionem, non erit æquum ut requirant commixtionem? Idcirco dictum eſt: *Placentas mixtas*, at non lagana commixta; Lagana ungebantur, at placentæ non ungebantur: Crederem poſſe probare argumento. Si lagana quæ non requirunt commixtionem, requirant unctionem, placentæ quæ requirunt commixtionem, non erit æquum ut requirant unctionem? Idcirco dictum eſt: *Lagana uncta*, at non placentæ unctæ. Quænam eſt doctrina? Dicit Raba: Non erat intermittendum: ſcribendum fuit: Placentæ unctæ, & lagana commixta? Quomodo ungebantur? Inſtar Chi, & reliquum comedebatur &c. Quid inſtar Chi? Dicit R. Chama: Inſtar Chi Græci. Tradiderunt ſapientes: Quando de munere adducebatur dimidium in placentas, & dimidium in lagana, adducebat logum olei, & dividebat dimidium pro placentis, & dimidium pro laganis; & placentæ miſcebantur, & lagana ungebantur: Et ungebantur lagana ſuper totam faciem, & reliquum oleum reſtituebat in placentas. R. Simeon ben Jehuda nomine Rabi Simeonis dicit: Ungebat illa inſtar Chi, & reliquum oleum comedebatur a ſacerdotibus. Alia traditio: Quando lagana afferebantur ſeorſim, adducebat logum olei, & ea ungebat, atque iterum ungebat, donec abſumeretur totum oleum, quod erat in logo. R. Simeon ben Jehuda dicit nomine R. Simeonis: Et ungebat inſtar Chi, & reliquum olei comedebatur a ſacerdotibcs: Omnia munera, quæ perficiebantur in vaſe, requirebant diviſionem in fruſta: Ad excludendum; quid dicit Rabi Papa? Ad excludendum duos panes, & panem facie-

תנו רבנן פתות אותה פתים מנחה לרבות
כל המנחות לפתיתה יכול שאני מרבה אף
שתי הלחם ולחם הפנים תלמוד לומר אותה
ויצקת שמן מנחה לרבות כל המנחות
ליציקה יכול שאני מרבה אף מנחת מאפה
תלמוד לומר עליה שמן אוציא את החלות
ולא אוציא את הרקיקין תלמוד לומר
היא מאי תלמודא אימא להוציא מנחת
כהנים אמר רבה איזהו דבר שצריך שני
מיעוטין הוי אומר זו מנחת מאפה.

מתניתא מנחת ישרא׳ קופל אחד לשנים
ושנים לארבע ומבדיל מנחת כהנים כופל
אחד לשנים ושנים לארבע ואינו מבדיל
מנחת כהן משיח לא היה מקפלה רבי
שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת כהן
משיח אין בהם פתיתה מפני שאין בהם
קמיצה וכל שאין בהם קמיצה אין בהם
פתיתה וכולן פתתן כזיתים.

גמרא תנו רבנן פתות יכול לשנים
תלמוד לומר פתים אי פתים יכול יעשנה
פירורין תלמוד לומר אותה אותה לפתיתים
ולא פתיתה לפתתים הא כיצד מנחת
ישרא׳ קופל אחד לשנים ושנים לארבעה
ואינו מבדיל מנחת כהן משיח היה מקפלה
והא אנן תנן לא היה מקפלה אמר רבה
אינו מקפלה לארבעה אבל מקפלה לשנים.
רבי שמעון אומר מנחת כהנים ומנחת
כהן משיח אין בהן פתיתה. אמר רב יוסף
האי חביצה דאית בה פירורין כיצד מברכינן
עליה המוציא לחם מן הארץ אי לית בה
פירורין כזית מברכינן עליה בורא מיני
מזונות אמר רב יוסף מנא אמינא לה
דתניא היה עומד ומקריב מנחות בירושלם
אומר ברוך שהחיינו וקיימנו נטלן לאכלן
אומר המוציא לחם מן הארץ ותנן וכולן
פתיתים בכזית אמר ליה אביי ולתנא רבי
ישמעא׳ מאמר מפרכן עד שמחזירן לסלתן
הכי נמי דלא מברך המוציא וכי תימא
הכי נמי והתניא ליקט מכולן כזית ואכלו

cierum. Tradiderunt sapientes: *Bucellando eam in bucellas, munus;* Ad includendum omnia munera ad divisionem in frusta. Crederem posse includere etiam duos panes, & panem facierum? Idcirco dictum est: *Bucellando eam in bucellas, & fundes oleum; munus.* Ad includendum omnia munera ad infusionem: Crederem posse includere etiam munus coctum? Idcirco dictum est: *Super illud oleum:* Excludam placentas, at non excludam lagana. Idcirco dictum est: *Illud*. Quænam doctrina est? Dicam ad excludendum munus sacerdotum: Dicit Raba. Quidnam est, quod requirit duas exclusiones? Respondit: Hoc est munus coctum.

MISNA. Munus Israelitæ duplicabatur unum in duo, & duo in quatuor, & dividebat; Munus sacerdotum duplicabat unum in duo, & duo in quatuor, at non dividebat: In munere sacerdotis uncti non erat duplicatio. R. Simeon dicit: In munere sacerdotum, & in munere sacerdotis uncti non erat divisio in frusta, quia in illis non erat pugillatio; & ubi non erat pugillatio, non erat divisio in frusta: Et omnis bucella continebat quantitatem olivæ.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Bucellas*. Crederem in duas? Idcirco dictum est: *Bucellas*. Si bucellas. Crederem quod faceret minutissimas? Idcirco dictum est: *Eam; Eam* in bucellas, at non bucellas in bucellas. Quomodo? Munus Israelitæ duplicabit unum in duo, & duo in quatuor, at non dividebat: In munere sacerdotis uncti erat duplicatio: Atqui nos legimus: Non erat duplicatio: Dicit Rab: Non erat duplicatio in quatuor, sed erat duplicatio in duo. R. Simeon dicit: In munere sacerdotum, & in munere sacerdotis uncti non erat divisio in frusta. Dicit R. Joseph: Si esset pulmentum, in quo essent partes minutissimæ quomodo super illo benedicimus? Producens panem ex terra. Si in illo non fuerint bucellæ sicut est oliva, benedicimus super illo: Creans species alimentorum. Dicit R. Joseph. Unde dicam? Extat traditio: Si stans offerat munera Hierosolymis dicet; Benedictus, qui fecit non vivere, & conservavit nos. Quando ea sumat ut comedat dicet: Producens panem de terra. Atqui legimus: Et omnis bucella in quantitate olivæ. Respondit Abaje juxta traditionem Rabi Ismael, qui dicit: Franget donec reducatus ad eorum similam; hic quoque non benedicet: Producens: Num dices hic quoque? Atqui extat traditio:

Si

אם המץ הוא עונש כרת אם מצה הוא
אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח הכא
במאי עסקינן במעירסן אי הכי היינו
דקתני עלה והוא שאכלן בכדי אכילת
פרס ואי בשעירסן שאכלו מיבעי ליה אלא
הכא במאי עסיקנן בבא מלחם גדול מאי
הוי עלה רב ששת אמר אפילו פירורין
שאין בהם כזית אמר רבא והוא דאיכא
תוריתא דנהמא עליהו:

מתניתא כל המנחות טעונות שלש
מאות שיפא וחמש מאות בעיטה שיפה
ובעיטה בחיטין ורבי יוסי אומר בבצק כל
המנחות באות עשר עשר חוץ מלחם
הפנים וחביתי כהן גדול שהם באות שתים
עשרה דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר
כולם באות שתים עשרה חוץ מחלות תורה
ונזירות שהן באות עשר עשר.

גמרא חנא שף אחת בועט שתים שף
שתים בועט שלש. בעי רבי ירמיה אמטויי
ואתויי תרי מאי תיקו. שיפה ובעיטה
בחיטין רבי יוסי אומר בבצק. איבעיא להו
בבצק ולא בחיטין או דלמא אף בבצק
תא שמע דתניא שיפה ובעיטה בחיטין
רבי יוסי אומר שיפה בחיטין ובעיטה בבצק
כל המנחות באות שתים עשר. לחם הפנים
בהדיא כתב ביה חביתי כהן גדול אתיא
חוקה חוקה מלחם הפנים כל המנחות
דבאות עשר עשר מנלן גמר מלחמי תודה
מה להלן עשר אף כאן עשר ולילף מלחם
הפנים מה להלן שתים עשרה אף כאן
שתים עשרה מסתברא מלחמי תודה הוה
ליה למילף שכן יחיד המותנדב שמן נפסל
שלא בשבת ושלא בטומאה אדרבה
מלחם הפנים הוה ליה למילף שכן הקדש
ולבונה מצה ועצם הנך נפישן ואי סבירא
לן דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד
בבנין אב מליף מחביתי כהן גדול מה להלן

Si colligat ex omnibus in quantitate olivæ & comedat, si erit fermentatum, punietur excidio, si azymum, poterit iis satisfacere debito suo in Paschate. Hic de quo agimus? Quando sint contusa, & commixta. Si ita est; Hoc est quod de illo docet; Quando de iis comedat, quantum satis sit comestioni dimidii: Et hic, quando sint contusa quando comederit, quæritur; At hic de quo agimus? Quando adducatur de pane magno. Qui de hoc dicit R. Sesath? Vel si fuerint partes minutissimæ in quibus non sit quantitas olivæ. Dicit Raba: Quando in iis sit formas panis.

MISNA: Omnia munera requirunt trecentas contritiones, & quingentas calcationes; Contritio, & calcatio in tritico: Et R. Jose dicit in pasta: Omnia munera adducuntur numero denario excepto pane facierum, & sartaginibus summi sacerdotis, quæ adducuntur numero duodenario. Verba R. Jehuda: Rabi Meir dicit: Omnia munera adducuntur numero duodenario, exceptis placentis sacrificii Eucharistici, & Nazyræatus, quæ numero denario afferebantur.

GEMARA: Docet: Conteret semel, & calcabit bis, conteret bis, & calcabit ter: Quæsivit R. Hieremias: Adductio, & reductio semel; una fortasse si fiat adductio & reductio bis quid erit? Quæstio non est soluta. Contritio & calcatio in tritico: R. Jose dicit in pasta. Quæritur in pasta, at non in tritico, aut fortasse etiam in pasta? Veni & audi: Etenim extat traditio: Contritio & calcatio in tritico. R. Jose dicit: Contritio & calcatio in pasta: Omnia munera adducuntur numero duodenario. De panibus facierum perscripue scriptum est; Sartagines summi sacerdotis, de quibus dictum est *statutum statutum* probetur ex pane facierum. Quod omnia munera afferantur numero denario, unde probatur? Doceatur ex panibus sacrificii Eucharistici; sicut ibi decem, ita pariter hic decem; Atqui docendum erat ex pane facierum; sicut ibi duodecim, ita pariter hic duodecim: Probabiliter ex pane sacrificii Eucharistici est docendum, quia erat privatum, spontaneum, oleum, profanabatur, non pellebat Sabbathum, neque immunditiem: Contra ex pane facierum erit docendum, in quo est sanctitas, & thus, azymum, & seorsim afferebatur: Hæc multa sunt: num putamus quod res, quæ discit a pari, iterum doceat constitutione principii? Doceatur ex sartaginibus summi sacerdotis, sicut ibi erant duodecim,

שתים עשרה אף כאן שתים עשרה מסתברא מלחמי תודה הוה ליה למילף שכן הדיוט שנתנדב חצאין לפיגול שלא בשבת ושלא בטומאה ארדבה מחביתי כהן גדול הוה ליה למילף שכן עשרון כלי הקדש ולבונה מצה ועצם הגשה ואישים והני נפישן הדיוט מהדיוט עדיף ליה רבי מאיר אומר כולן באות שתים עשרה מאי קסבר אי סבירא ליה דדבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בבנין אב יליף מחביתי דכהן גדול דהני נפישן אי סבירא ליה דדבר הלמד בגזירה שוה אינו חוזר ומלמד בבנין אב יליף מלחם הפנים הקדש מהקדש עדיף ליה. חוץ מלחמי תודה ונזירות שהן באות עשר עשר. לחמי תודה בהדיא כתב בהו נזירות דאמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר אמר רב טובי בר קסנא אמר שמואל לחמי תודה שאפאן ארבע חלות יצא והא בענן ארבעים למצות והא בעי אפרושי תרומה מיניהו וכי תימא דמפריש מכל וחדא אחת אמר רחמנא שלא יטול פרוס דאפרשינהו בלישה מיתיבי כל המנחות שריבה במידת חלתן או שמיעט במידת חלתן כשירות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול ולחמי תודה ונזירות הוא דאמר כי האי תנא דתניא כל המנחות שריבה במירת חלתן או שמיעט במידת חלתן כשירות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול ויש אומרים אף לחמי תודה ונזירות אמר רב הונא מנחת מאפה שאפה חלה אחת יצא מאי טעמא מצות מצת כתב מתקיף לה רב פפא טעמא דכתב מצת הא כתב מצות לא והא גבי לחמי תודה דכתב מצות ואמר רב טובי בר קסנא אמר שמואל לחמי תודה שאפאן ארבע חלות יצא ההיא פליגא.

מתניתא העומר היה בא עשרון משלש סאין שתי הלחם שתי עשרונות משלש סאין לחם הפנים עשרים וארבע עשרונים מעשרים וארבע סאין.

גמרא מאי טעמא כיון דמחדש אתי ומשעורין אתי עשרון מובחר לא אתי אלא

decim, ita pariter hic duodecim: Probabiliter ex panibus sacrificii Eucharistici erit docendum; eo quod esset privatum, spontaneum, si educeretur, fiebat abominandum, non pellebat Sabbathum, neque immunditiem: Contra ex sartaginibus summi sacerdotis erit docendum, ubi erat decima, vas sanctum, & thus, & azymum, & seorsim afferuntur, & erat admotio, & ignita; & hæc multa sunt: Privatus præ privato excellit. R. Meir dicit: Omnia numero duodenario afferebantur. Quid putat? si putat, quod res, quæ addiscit a pari iterum doceat constitutione principii, doceatur ex pane facierum; Sanctum præ sancto excellit: Exceptis panibus sacrificii Eucharistici, & Nazyræatus, qui numero denario afferebantur: De panibus sacrificii Eucharistici perspicue scriptum est: De panibus Nazyræi dicit Mor: *Pacificorum suorum:* Ad includendum pacifica Nazyræi. Dicit R. Tobias bar Kisena: dicit Samuel: De panibus sacrificii Eucharistici si coquat quatuor placentas, satisfacit debito suo: Atqui requiruntur quadraginta ad præceptum: Quæsivit: Si separet separationem ex illis, num dices, quam separetur ab omnibus? Unum dicit textus; Ne sumat dimidium, ut separet in ejus depsione: Objectio: Omnia munera, si augeat, aut diminuat in mensura placentarum, sunt legitima, excepto pane facierum, & sartaginibus summi sacerdotis, & panibus sacrificii Eucharistici, & Nazyræatus. Dicit, quod iste doctor doceat: Omnia munera, si augeat, aut diminuat in mensura placentarum, sunt legitima, excepto pane facierum, & sartaginibus summi sacerdotis; & sunt qui dicunt; etiam exceptis panibus sacrificii Eucharistici, & Nazyræatus. Dicit R. Huna: Ex munere cocto si coquat unam placentam, satisfacit debito suo. Qua de causa? *Azyma; Azymum* scribit textus: Objecit R. Papa: Ratio est quia hoc scriptum est מצת; Ecce non scriptum est מצות: Et de panibus sacrificii Eucharistici scriptum est: מצות. Et dicit R. Tobai bar Kisena, dicit Samuel: Si de panibus facierum coquat quatuor placentas, satisfacit debito suo: Hæc est dissensio.

Misna: Manipulus afferebatur decima ex tribus satis, duo panes duobus decimis ex tribus satis; Panis facierum viginti quatuor decimis ex viginti quatuor satis.

Gemara. Qua de causa? Quoniam ex novo adducitur, & ex decimis adducitur, decima selecta non adducitur nisi

משלש סאין שתי הלחם שתי עשרונות משלש סאין כיון דמחטין אתיין אף על גב דמחיטין דמהדש אתיין שני עשרונות אתו משלש סאין לחם הפנים עשרים וארבעה עשרונות מעשרים וארבעה סאין מט כיון דמחיטין אתו ומישן אתו עשרון מובחר אתי מסאה תנו רבנן כל המנחות שריבה במידת עשרונן או שמיעט במירת עשורן פסולות ריבה במירת סאין שלהן או שמיעט במידת סאין שלהן כשירות.

מתניתא העומר היה מנופה בשלש עשרה נפה שתי הלחם בשתים עשרה לחם הפנים בי״א רבי שמעון אומר לא היה להן קיצבה אלא סולת מנופה כל צרכה היה מראשונה שנאמר ולקחת סולת ואפית אותה שהתם מנופה כל צרכה.

גמרא תנו רבנן בדקה בגסה בדקה בגסה רבי שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפות היה במקדש זו למעלה מזו וזו למעלה מזו עליונה קולטת סובין התחתונה קולטת סולת. רבי שמעון אומר לא היה להם קצבה. תנו רבנן סלת ואפית אופה מלמד שניקחת סלת ומנין שאפילו חיטין תלמוד לומר ולקחת יכול בשאר מנחות תלמוד לומר אותה מפני התיסחון אמר רבי אלעזר התורה חסה על ממונן של ישראל היכא רמיזא דכתב והשקית את העדה ואת בעירה.

פרק שמיני

מתניתא התודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות שתי איפות האיפה שלש סאין עשרים עשרון עשרה לחמץ ועשרה למצה עשרה לחמץ עשרון לחלה ועשרון למצה ובמצה שלש מינין חלות רקיקין ורביכה נמצאו שלשה עשרונים ושליש לכל מין ומין ושלש חלות לעשרון ובמידה ירושלמית היו שלשים קב חמשה עשר לחמץ וחששה עשר למצה חמשה עשר לחמץ קב ומחצה לחלה חמשה עשר למצה ובמצה שלש מינין חלות ורקיקין

nisi ex tribus satis; Duo panes duabus decimis ex tribus satis: Quoniam ex tritico adducuntur, vel ex novo, adducuntur duæ decimæ, adducuntur ex tribus satis: Panis facierum viginti quatuor decimis ex viginti quatuor satis: Qua de causa? Quoniam ex tritico adducuntur, & ex veteri adducuntur, decima selecta adducitur ex sato. Tradiderunt sapientes: Omnia munera, si augeat in mensura decimæ, aut si diminuat in mensura decimæ, sunt illegitima; si augeat in mensura suorum satorum, ant si diminuat in mensura suorum satorum, erunt legitima.

Misna: Manipulus cribrabatur in tredecim cribris, duo panes in viginti quatuor, & panis facierum in undecim: R. Simeon dicit: Non erat illis definitio; sed simila cribrabratur quantum necesse erat a principio. Dictum est enim: *Et sumes similam, & coques eam*: Ut sit cribrata quantum est necesse.

Gemara. Tradiderunt sapientes: Tenui crasso, tenui crasso. R. Simeon ben Eliéser dicit: Tredecim cribra erant in sanctuario, alterum alteri impositum, & alterum alteri impositum: Superius colligebat furfures, & inferius colligebat similam. R. Simeon dicit: Non erat illis definitio: Tradiderunt sapientes: *Similam & coques*. Coctio docet, quod sumatur simila. Unde probatur vel in tritico? Ex eo quod dictum est: *Et sumes*. Crederem vel in ceteris muneribus? Idcirco dictum est: *Eam*: Propter furfures. Dicit R. Eliéser: quid propter furfures? Respondit Rabi Eliéser: Lex curam habet de facultatibus Israel: Est indicium. Scriptum est enim: *Et aquam dabis cœtui, & quadrupedibus eorum*.

CAPUT VIII.

Misna: Eucharisticum afferebatur ex quinque satis Hierosolymitanis, quæ sunt sex deserti, duabus Ephis, Epha tribus satis, viginti decimis, decem pro fermentato, & decem pro azymo, decem pro fermentato, decima pro placenta, & decima pro azymo, & in azymo erant tres species, placentæ, lagana, & frixa, deprehenduntur tres decimæ cum triente in singulis speciebus, & tres placentæ pro decima: Et in mensura Hierosolymitana erant triginta Cabi, quindecim pro fermentato, & quindecim pro azymo; quindecim pro fermentato, cabus cum dimidio in singulis placentis, quindecim pro azymo, & in azymo erant tres species placentarum,

ורביכה נמצאו חמשת קבין לכל מין ומין
ושתי חלות לקב.

גמרא התודה היה באה חמש סאין
ירושלמיות מנא הני מילי אמר רב חסדא
דאמר קרא האיפה והבת תוכן אחד יהיה
לכם מה בת שלש סאין אף איפה שלש
סאין ובת גופה מנלן אילימא מדכתב
לשאת את מעשר החומה הבת איפה נמי
הכתב עשירית החומר האיפה אלא חומר
לא ידענא כמה הבא נמי לא ידענא
כמה לא מהכא וחק השמן הבת השמן
ומעשר הבת מן הכור עשרה הבתים חומר
כי עשרת הבתים חומר אמר שמואל אין
מוסיפין על המידות יותר משתות ולא על
המטבע יותר משתות והמשתכר לא ישתכר
יותר משתות מאי טעמא אילימא משום
אפקועי תרעא אי הכי שתות נמי לא
אלא משום אונאה כי היכי דלא ליהו'
ביטול מקח והא אמר רבא כל
דבר שבמדה ושבמשקל ושבמינין אפילו
פחות מכדי אונאה חוזר אלא משום
תגרא כי היכי דלא למטייה דיאנא היא
דלא לימטייה רוחא לא בעי זבין וזבין
תגרא איקרו אלא אמר רב הסדא שמוא
קרא אשכח ודרש השקל עשרים גרה
עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים
עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם מנה
מאתן וארבעין הוו אלא שמע מינה מנה
של קודש כפול היה ושמע מינה
מוסיפין על המידות ואין מוסיפין
יותר משתות ושמע מינה שתותא
מלבר אמר רבינא מתניתא נמי דיקא
דקתני התודה היה באה חמש סאין
ירושלמיות שהן שש מדבריות שמע מינה.

מתניתא מכולם היה נוטל אחר מעשרה
תרומה שנאמר והקריב ממנו אחד מכל
קרבן תרומה ליהוה אחד שלא יטול פרוס
מכל קרבן שיהו כל הקרבנות שוות שלא
יטול מקרבן על חברו לכהן הזורק את דם
השלמים לו יהיה והשאר נאכל לבעלים.

גמרא תנו רבנן והקריב מן המובחר
אחד שלא יטול פרוס מכל קרבן שיהו כל
הקרבנות שוות שלא יטול מן הקרבן על

tarum, placentæ, lagana, & frixa: Deprehenduntur quinque cabi in omnibus speciebus, & duæ placentæ pro cabo.

GEMARA. Eucharisticum afferebatur ex quinque satis Hierosolymitani: Unde probatur? Dicit R. Chasda; dicit textus: *Epha, & batus æqualia unius mensuræ erunt vobis*. Sicut batus constabat tribus satis, ita pariter Epha constabat tribus satis; Et de ipso bato unde probatur? Dicendumne est ex eo quod scriptum est: *Ut capiat decimam partem Chori batus*? De Epha quoque scriptum est: *Et decimam partem Cori Epha*: At Chomer ignoramus quantum sit, hic quoque ignoramus quantum sit; At hinc probari potest: *Mensura quoque olei batus olei, decima pars cori est, & decem bati Chomer faciunt, quia decem bati implent Chomer*. Dicit Samuel: Non addunt mensuris plus sextario, neque repetet plus sextario, & qui mercede conducitur, non conducetur mercede plus sextario: Qua de causa? Num dicendum pretium aggravetur? Si ita est; ne quidem sextario; At propter fraudolentiam; ne aboleatur emtio: Atqui dicit Raba; Omne quod est in mensura, pondere, & numero, vel si fuerit minus, quam satis sit pro fraudolentia, restituet: At propter controversiam; quando eveniat fraudolentia; si non adveniat lucrum, nolet vendere, & si vendat, continget controversia. At dicit R. Chisda: Samuel textum invenit, & exponit: *Siclus aureus viginti obolos habet: Porro viginti sicli, & viginti quinque sicli, & quindecim sicli mina erunt vobis*: Mina continet 240. Zusas. At hinc tria eruuntur: Hinc eruitur, quod Mina sanctuarii esset duplo major: Et hinc eruitur quod addant ad mensuras, at non addant plus sextario; & hinc eruitur sextarium exterius. Dicit Rabina: Misna quoque præcise docet: Eucharisticum afferebatur ex quinque satis Hierosolymitanis, quæ sunt sex deserti: Hinc eruitur.

MISNA: Ex his omnibus sumebatur una decima pro separatione: Dictum est enim: *Et offeret inde unam de qualibet oblatione in separationem Domino; Unam*; ne sumat dimidium. *De qualibet oblatione*: Ut omnes oblationes sint æquales, & non una pro altera sumatur: *Sacerdoti spargenti sanguinem pacificorum illi erit*: Et reliquum comedetur a dominis.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Et offeret inde*: Ex conjuncto: *Unam*: Ne sumat dimidium: *De qualibet oblatione*: Ut omnes oblationes sint æquales: Ne tollat ex altera oblatione pro altera: Se-

חבירו תרומה ליהוה איני יורע מכמה היא הריני דן נאמר כאן תרומה ונאמר בתרומה מעשר תרומה מה להלן אחד מעשרה אף כאן אחד מעשרה או כלך לדרך זו נאמר כאן תרומה ונאמר בבכורים תרומה מה להלן אין לה שיעור אף כאן אין לה שיעור נראה למי דומה דנין תרומה שאין אחריה תרומה מתרומה שאין אחריה תרומה ואל יוכיח בכורים שיש אחריהן תרומה או כלך לדרך זו דנין תרומה הנאכלת במקום קדוש מתרומה הנאכלת במקום קדוש ואל תוכיח תרומת מעשר שנאכלת בכל מקום תלמוד לומר ממנו תרומה ליהוה ממנו תרומה לגזירה שוה למרנו לתרומה שהיא אחד מעשרה אבל איני יורע מכמה היא חלה הריני דן נאמר כאן לחם ונאמר להלן בשתי הלחם לחם מה להלן עשרון לחלה אף כאן עשרון לחלה או כלך לדרך זו נאמר כאן לחם ונאמר בלחם הפנים לחם מה להלן שני עשרונות אף כאן שני עשרונות נראה למי דומה דנין מנחה הבאה חמץ עם הזבח ממנחההבאה חמץ עם הזבח ואל יוכיחו לחם הפנים שאינו בא חמץ עם הזבח או כלך לדרך זו דנין מנחה הבאה מארץ וחוצה לארץ מן החדש ומן הישן ממנחה הבאה מארץ וחוצה לארץ מן החדש ומן הישן ואל יוכיחו שתי הלחם שאין באות אלא מן החדש ומן הארץ תלמוד לומר ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתים שאין תלמוד לומר תביאו ומה תלמוד לומר תביאו שכל מה שאתה מביא ממקום אחר הרי הוא כזה מה להלן עשרון לחלה אף כאן עשרון לחלה אי מה להלן שני עשרונות אף כאן שני עשרונות תלמוד לומר תהיינה למרנו עשרה לחמץ ועשרה למצה מנין תלמוד לומר על חלות לחם חמץ כנגד חמץ הביא מצה נמצאו עשרים עשרונות לחמי תודה עשרה לחמץ ועשרה למצה יכול עשרה שבמצה לא יהו כולו אלא ממין אחד תלמוד לומר אם על

Separationem Domino. At nescio quot: Ecce argumentum: Memoratur hic separatio, & memoratur in separatione decimæ separatio, sicut ibi una ex decem, ita pariter hic una ex decem; Aut hoc modo: Memoratur hic separatio, & memoratur in primitivis separatio, sicut ibi non est mensura, ita pariter hic non erit mensura: Videamus cuinam sit similius; Explicetur separatio, post quam non sit alia separatio, a separatione post quam non sit alia separatio, & non probent primitiva, post quæ est alia separatio: Aut hoc modo: Explicetur separatio, quæ comeditur in loco sancto, a separatione quæ comeditur in loco sancto, & non probet separatio decimæ quæ comeditur in omni loco: Idcirco dictum est: *Inde separationem Domino: Inde separationem* a pari addiscimus quod sit una ex decem: At nescio quanta sit placenta: Ecce argumentum: Memoratur hic panis, & memoratur ibi in duobus panibus, sicut ibi decima pro placenta, ita pariter hic decima pro placenta. Aut hoc modo: Memoratur hic panis, & memoratur in pane facierum panis, sicut ibi duæ decimæ, ita pariter hic duæ decimæ; Videamus cuinam sit similius: Doceatur munus, quod adducitur fermentatum cum sacrificio, ex munere, quod adducitur fermentatum cum sacrificio, & non probet panis facierum, qui non adducitur fermentatus cum sacrificio. Aut hoc modo. Doceatur munus quod adducitur ex terra, atque ex locis extra terram, ex novo, & ex veteri, ex munere quod adducitur ex terra, atque ex locis extra terram ex novo, & ex veteri, & non probent duo panes, qui non adducuntur nisi ex terra, & ex novo. Idcirco dictum est: *Ex habitaculis vestris adducetis panes ventilationis duos;* Neque erat dicendum: *Adducetis;* Et cur dictum est: *Adducetis*? Ut omne, quod tu adducis ex alio loco, sit huic simile; Sicut ibi decima pro placenta, ita pariter hic decima pro placenta; Aut sicut ibi duæ decimæ, ita pariter hic duæ decimæ: Idcirco dictum est: *Erunt:* Percepimus decem pro fermentato, & decem pro azymo unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Super placentis panis fermentati:* Contra fermentatum affer azymum; Deprehenduntur viginti decimæ pro panibus sacrificii Eucharistici, decem pro fermentato, & decem pro azymo; Crederem, quod decem, quæ erant in azymo, omnes non essent nisi ex una specie? Idcirco dictum est: *Si in sacrificium Eucha-*

תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה
חלות מצות בלולות בשמן ורקיקי מצות
משחים בשמן סלת מרבכת וגומר נמצאו
שלשה עשרונים ושליש דכל מין ומין ושלש
חלות לעשרון ונמצאו לחמי תודה ארבעים
נוטל מהן ארבע ונותן לכהן והשאר נאכלין
לבעלים אמר מר והקריב ממנו מן המובחר
אלא מעתה דכתב ואת כל חלבו ירים
ממנו התם מאי מובחר איכא כדרב חסדא
אמר אבימי דאמר רב חסדא אמר אבימי
שלא ינחת בשר קודם שיטול אימורין
אמר מר נאמר כאן תרומה ונאמר בתרומת
מעשר תרומה ונילף מתרומת מדין דנין
תרומה הנוהגת לדורות מתרומה הנוהגת
לדורות ואל תוכיח תרומת מדין שאינה
נוהגת לדורות ונילף מתרומת חלה תנא
רבי רבי ישמעאל דנין דבר שנאמר בו
ממנו תרומות ליהוה מדבר שנאמר בו
תרומה ליהוה לאפוקי תרומת חלה דלא
נאמר בו ממנו תרומה ליהוה בעי רבא
תרומה לחמי תודה חייבין עליה מיתה
וחומש או אין חייבין עליהן מיתה וחומש
כיון דאיתקש לתרומת מעשר כתרומת
מעשר דמי או דילמא בו וחמישתו מיעט
רחמנא מדמעת או אינה מדמעת תיקו
אמר מר תלמוד לומר תהיינה מאי תלמודא
אמר רב יצחק אבדימי תהיינה כתב אימא
עשרה קפיזי אמר רבא בעשרונות דבר
הכתב למדנו עשרה לחמץ עשרה למצה
מנין תלמוד לומר על חלות לחם חמץ
כנגד חמץ הביא מצה וכי דבר הלמד
בהיקש חוזר ומלמד בהיקש הימנו ודבר
אחר הוא וכל הימנו ודבר אחר לא הוי
היקש הניחא למאן דאמר לא הוי היקש
אלא למאן דאמר הוי היקש מאי איכא
למימר תביאו ריבויא היא.

מתניתא המילואים היו באין במצה
שבתודה חלות ורקיקין ורביכה נזירות היתה
באה שתי ידות במצה של תודה חלות

charisticum obtulerit eam, tum offeret super sacrificio Eucharistico placentas azymas mistas oleo, & lagana azyma uncta oleo, similam calefactam &c. Deprehenduntur tres decimæ cum dimidia in singulis speciebus & tres placentæ pro decima, & deprehenduntur panes sacrificii Eucharistici quadraginta; sumebat ex iis quatuor & dabat sacerdoti, & reliqui comedebantur a dominis: Dicit Mor: *Et afferet inde*: Ex conjuncto. At hinc scriptum est: *Et omnem adipem ejus separabit ex eo*: Ibi quomodo erit conjunctum? Erit juxta mentem Rabi Chasda: Dicit Abimi; dicit Rabi Chasda, dicit Abimi; Ne dissecet carnem, antequam auferat adipes: Dicit Mor: Memoratur hic separatio, & memoratur in separatione decimæ separatio, & doceatur ex separatione Midian; Doceatur separatio quæ observata est in generationibus a separatione quæ observata est in generationibus, & non probet separatio Midian, quæ non observata est in generationibus; & docebitur ex separatione placentæ: Docet schola R. Ismael: Doceatur res, in qua dictum est *inde separationem Domino*, ex re, in qua dictum sit *inde separationem Domino*: Ad excludendum separationem placentæ, in qua non dictum est *inde separationem Domino*: Quæsivit Raba: Pro separatione panum sacrificii Eucharistici tenentur morte & quinta parte: Quando æquiparatur separationi decimæ, erit sicut separatio decimæ; Aut fortasse cum dictum sit: *Et quintam ejus partem*: Excludit textus commixtum separatione aut non erit commixtum separatione: Quæstio non est soluta. Dicit Mor: Dictum est: *Erunt*. Quid docet? Dicit R. Isaach Abdimi: *Erunt*. Scriptum est: Dicam decem modios. Dicit Raba: De decimis textus loquitur: Percepimus decem pro fermentato, decem pro azymo unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Super placentis panis fermentati*: Contra fermentatum adducet azymum: Num quod addiscit a pari, iterum docebit a pari? Dictum est: *Ex eo erit*: Et alia expositio: *Ipsum, & omne ex eo*: Et alia expositio: הוי non comparat: Concedatur juxta mentem illius qui dicit: הוי non comparat; At juxta mentem illius qui dicit, הוי comparat, quid erit dicendum? *Adducetis*: Est inclusio.

Misna: Complementa afferebantur ut azymis, quæ erant in sacrificio Eucharistico, sc. placentæ, & lagana, & frixa: Nazyræatus offerebatur in duabus partibus, sicut azymum sacrificii Eucharistici,

ורקיקין ואין בה רביכה נמצא עשרה
קבין ירושלמית שהן ששה עשרונות.

גמרא מנא הני מילי אמר רב חסדא
אמר רב חמא בר גוריא דאמר קרא
ומסל המצות אשר לפני יהוה לקח חלת
מצה אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק
אחד בשלמא חלות חלות רקיק ורקיק שמן
מאי נינהו לאו רביכה מתקיף לה רב אויא
אימא אנתא דמשחא אלא כדדרש רב
נחמן בר רב חסדא משמיה דרבי טבלא
זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה
ביום המשח אותו וכי מה למדנו לבניו
ביום המשחו אלא מקיש חינוכו להמשחו
מה המשחו רביכה אף חינוכו רביכה אמר
רב חסדא כהן גדול המתקרב לעבודה
צריך שתי עשרונית האיפה אחת להמשחו
ואחת לחינוכו מר בר רב אשי אמר שלש
ולא פליגי הא דעבד עבודה כשהוא כהן
הדיוט הא דלא עביד עבודה כשהוא כהן
הדיוט. נזירות היתה באה שתי ידות
במצה שבתודה. תנו רבנן שלמיו לרבות
שלמי נזיר לעשרת קבין ירושלמיות
ולרביעית שמן יכול לכל מה שאמור בענין
תלמוד לומר מצות מאי תלמודא אמר רב
פפא דבר שנאמר בו מצות לאפוקי רביכה
דלא נאמר בו מצות דבי רבי ישמעאל
תנא מצות כלל חלות ורקיקין פרט כלל
ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט חלות
ורקיקין אין מידי אחרינא לא.

מתניתא השוחט את התודה לפנים
ולחומה חוץ לחומה לא קדש הלחם
שחטה עד שלא קרמו פניה בתנור ואפילו
קרמו כולן חוץ מאחד מהן לא קדש
הלחם.

גמרא מאי חוץ לחומה רבי יוחנן אמר
חוץ לחומה בית פאגי וריש לקיש אמר
חוץ לחומת העזרה בעינן על בסמוך ורבי
יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי אבל חוץ
לעזרה קדוש ולא בענן על בסמוך והא

ſtici, ſc. placentæ, & lagana, at in eo non erant frixa; Deprehenduntur decem Cabi Hieroſolymitani, qui ſunt ſex deſerti.

Gemara. Unde probatur? Dicit Rabi Chaſda; dicit R. Chama bar Guria, dicit textus: *Et ex caniſtro azymorum, quod eſt coram Domino tulit placentam azymam unam, & placentam panis oleati unam, & laganum unum:* Recte placentas, placentas, laganum, laganum oleatum quid erit? Non erunt frixa. Objecit Rabi Hujah. Dicam: Traditio pro Meſſiah. At At juxta expoſitionem R. Nachman bar R. Chaſda nomine R. Tabla: *Hæc eſt oblatio Aharon, & filiorum ejus quam offerent Domino in die unctionis ſuæ.* Num docemur pro filiis ejus in die unctionis ſuæ? At æquiparat ejus conſecrationem ejus unctionis; ſicut in unctione erant frixa, ita pariter in conſecratione erant frixa: Dicit R. Chaſda: Si ſummus ſacerdos moriatur quando accedit ad miniſtrandum, requiruntur duæ decimæ Ephæ, altera pro ejus unctione, & altera pro ejus conſecratione: Mor bar R. Aſſe dicit: Tres: Et non eſt diſſenſio: Hic agitur, quando faciat miniſterium quando eſt ſacerdos vulgaris, & ibi, quando non fecerit miniſterium, quando erat ſacerdos vulgaris. Nazyræatus offerebatur in duabus partibus, ſicut azymum, quod erat in ſacrificio Euchariſtico. Tradiderunt ſapientes: *Pacificorum ſuorum:* Ad includendum pacifica Nazyræi ad decem cabos Hieroſolymitanos, & ad quartarium olei; Crederem in omnibus, quæ memorantur in ſubjecto? Idcirco dictum eſt: *Azyma.* Ad exciudendum frixa, in quibus non dictum eſt: *Azyma.* Schola R. Iſmael docet: *Azyma:* Generale: *Placentas, & lagana:* Particulare; Generale, & particulare; Non eſt in generali, niſi quod eſt in particulari: *Placentas, & lagana:* At nihil aliud.

Misna. Si mactaverit ſacrificium Euchariſticum intus, & panem extra mœnia illius, non ſanctificatur panis; Si mactaverit, antequam incruſtatæ fuerint ejus facies in furno, vel ſi omnes incruſtati fuerint, excepto uno ex illis, non ſanctificatur panis.

Gemara. Quid extra mœnia illius? R. Jochanan dicit: Extra murum Beth-Phage. Et Riſch Lakiſch dicit: Extra murum atrii: Riſch Lakiſch dicit: Extra murum atrii; Requiritur *ſuper* ſc. prope; & Rabi Jochanan dicit: Extra murum Beth-Phage; At extra atrium ſanctificatur; & non requiritur *ſuper* ſc. prope: Atqui in hoc diſſentiunt: Quando

איפלינו בה חדא זימנא דתנא השוחט
את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה
רבי יהודה אומר אף התמיד ואמר ריש
לקיש לעולם אינו חייב עד שיהא או
לשוחט או לזורק או לאחד מבני חבורה
עמו בעזרה ורבי יוחנן אומר אף על פי
שאין עמו בעזרה צריכא דאי איתמר
בההיא בההיא קא אמר רבי יוחנן דכל
היכא דאיתיה באיסורא קאי אבל לענין
מקדש לחם אימא מודי ליה לריש לקיש
דאי איתיה בפנים קדוש אבראי לא קדוש
ואי איתמר בהא בהא קאמר ריש לקיש
אבל בהך אימא מודה ליה לרבי יוחנן
צריכא תניא כוותיה דרבי יוחנן השוחט
את התודה לפנים ולחומה חוץ לחומת בית
פאגי לא קדש הלחם . שחטה עד שלא
קרמו פניה בתנור . מנא הני מילי דתנו
רבנן על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו על
זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא אם
כן קרמו פניה בתנור יקריב קרבנו על זבח
מלמד שאין חלחם קדוש אלא בשחיטת
הזבח זבח תודת מלמד שאם שחטן שלא
לשמן לא קדש הלחם תנו רבנן יוצאין
במצה נא ובמצה העשויה באילפס מאי
מצה נא אמר רב יהודה אמר שמואל כל
שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה אמר
רבא וכן לענין לחמי הודה פשיטא הכא
לחם כתב והכא לחם כתב מהו דתימא
אחד אמר רחמנא שלא יטול פרוס והא
כמאן דפריסא דמיא קמשמע לן. איתמר
תודה ששחטה על שמונים חלות חזקיה
אמר קדשו ארבעים מתוך שמונים ורבי
יוחנן לא קדשו ארבעים מתוך שמונים
אמר רבי זירא הכל מודים היכא דאמר
ליקדשו ארבעים מתוך שמונים קדשו אל
יקדשו ארבעים אלא אם כן יקדשו שמונים
לא קדשו כי פליגי בסתמא מר סבר
לאחריות קא מיכוין ומר סבר לקרבן
גדול קא מיכוין אביי אמר דכולי עלמא
לאחריות קא מיכוין ובכלי שרת מקדשין

do extat traditio: Si mactet Pascha super fermentato, transgreditur præceptum negativum: R. Jehuda dicit: Etiam sacrificium juge. Et dicit Risch Lakisch: Non tenetur, donec sit aliquis cui aut mactet, aut spargat, aut alicui ex filiis societatis qui cum eo in atrio: Et Rabi Jochanan dicit, vel si cum eo non fuerit in atrio: Necesse est; Si dicatur de hoc; de hoc dicit Rabi Jochanan; omne, quod est in interdicto, subsistit. At respectu sanctificationis panis dicam; Consentit cum Risch Lakisch; si fuerit intus sanctificatur, si foris non sanctificatur: Et si dicatur de hoc: de hoc dicit Risch Lakisch; At in hoc dicam; consentit cum Rabi Jochanan: Necesse est: Traditio juxta mentem R. Jochanan; Si mactaverit sacrificium Eucharisticum intus, & panis ejus fuerit extra murum Beth-Phage, non sanctificatur panis: Si mactaverit, antequam incrustatæ fuerint ejus facies in furno: Unde probatur? Tradiderunt sapientes: *Super placentas panis fermentati offeret oblationem suam super sacrificio Eucharistico:* Docet, quod panis non sanctificetur, nisi quando incrustatæ fuerint ejus facies in furno: *Offeret oblationem suam super sacrificio Eucharistico.* Docet quod non sanctificetur panis nisi mactatione sacrificii: *Sacrificio Eucharistico:* Docet, quod si mactet sine suo nomine, non sanctificetur panis: Tradlderunt sapientes: Satisfaciunt debito azymo crudo, & placenta facta in sartagine: Quid azymum crudum? Dicit R. Jehuda: dicit Samuel: Omne quod dividitur, atque ex eo fila non trahuntur. Dicit Raba: Et similiter respectu panum sacrificii Eucharistici manifestum est: Hic scriptum est *panis*, & ibi scriptum est *panis:* Quid dices? *Unam* dicit textus: Ne sumat dimidium; Ecce juxta ejus sententiam sicut dimidium reputabitur: Nobis significat. Dictum est: Si mactet sacrificium Eucharisticum super octoginta placentis; Ezechias dicit; Sanctificantur quadraginta in octoginta; & R. Jochanan dicit: Non sanctificatur quadraginta in octoginta. Dicit R. Zira: Omnes conveniunt, quando dicat; sanctificentur quadraginta in octoginta; tum sanctificantur, non sanctificentur quadraginta, nisi sanctificentur octoginta, non sanctificantur. Quia est dissensio in absoluto: Mor putat ad cautionem futuri damni intendit: Et Mor putat ad sacrificium magnum intendit: Abaje dicit: Omnes conveniunt, quod ad cautionem futuri damni intendat: Et in vase ministerii san-

שלא מדעת קא מיפלגי מר סבר כלי שרת מקדשין שלא מדעת ומר סבר כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת מקדשין שלא מדעת והכא בסכין קא מיפלגי מר סבר סכין מקדשת בכלי שרת ואיכא דאמרי רב פפא אמר דכולי עלמא כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת והכא בסכין קא מיפלגי מר סבר סכין אלימא מכלי שרת דאף על גב דלית ליה תוך מיקדשא ומר סבר סכין לא אלימא ליה מכלי שרת.

מתניתא שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה ונמצאת בעל מום רבי אליעזר אומר קידש וחכמים אומרים לא קידש שחטה שלא לשמה וכן איל המילואים וכן שני כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן לא קדש הלחם.

גמרא מתניתא מני רבי מאיר דתניא זה הכלל כל שפיסולו קודם שחיטה לא קדש הלחם פיסולו אחר שחיטה קדש הלחם שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם שחטה ונמצאת בעלת מום רבי אליעזר אומר קידש רבי יהושע אומר לא קידש דברי רבי מאיר אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על ששחטה ונמצאת טריפה שלא קידש ועל חוץ לזמנו שקידש ועל בעל מום שלא קידש ועל מה נחלקו על חוץ למקומו שרבי אליעזר אומר קידש ורבי יהושע אומר לא קידש אמר רבי אליעזר הואיל וחוץ לזמנו פסול וחוץ למקומו פסול מה חוץ לזמנו קדש אף חוץ למקומו קדש אמר רבי יהושע הואיל וחוץ למקומו פסול ובעל מום פסול [מה

sanctificantur præter intentionem: Dissentiunt: Mor putat, quod vasa ministerii sanctificent præter intentionem; & Mor putat, quod vasa ministerii non sanctificent præter intentionem: R. Papa dicit: Omnes conveniunt, quod vasa ministerii sanctificent præter intentionem: Et hic de cultro dissentiunt: Mor putat, quod cultrum sanctificet, sicut vas ministerii; & sunt qui dicunt, quod R. Papa dicat, quod omnes conveniant, quod vasa ministerii non sanctificent nisi cum intentione. Et hic de cultro dissentiunt: Mor putat dicendum de cultro ex vase ministerii, in quo licet non sit spatium interius, tamen sanctificat; Et Mor putat non posse probari de cultro ex vase ministerii.

Misna. Si mactaverit illud extra tempus suum, & extra locum suum, sanctificatur panis; Si mactaverit illud, & deprehendatur discerptum, non sanctificatur panis; Si mactaverit, & deprehendatur vitiatum; R. Eliezer dicit: sanctificatur; & sapientes dicunt: Non sanctificatur: Si mactaverit sine suo nomine, & similiter arietem implementorum, pariterque duos agnos Pentecostis si mactaverit sine suo nomine, non sanctificatur panis.

Gemara. Traditio: Cujusnam hæc sententia est? Rabi Meir: Etenim extat traditio: Hæc est regula generalis: Quando ejus profanatio antecesserit ejus mactationem, non sanctificatur panis; si ejus profanatio fuerit post ejus mactationem, sanctificatur panis; si mactaverit illud extra tempus suum, atque extra locum suum, sanctificatur panis; si mactaverit, & deprehendatur discerptum, non sanctificatur panis; Si mactaverit, & deprehendavitiatum. Rabi Eliezer dicit: Sanctificatur: Rabi Jehosua dicit: Non sanctificatur: Verba Rabi Meir. Dicit Rabi Jehuda: Non dissentiunt Rabi Eliezer, & R. Jehosua, nisi quando mactaverit, & deprehendatur discerptum, quod non sanctificetur; & quando mactaverit extra tempus suum, quod sanctificetur, & quando deprehendatur vitiatum, quod non sanctificetur: In quo dissentiunt? Quando mactaverit extra locum suum; R. Eliezer dicit: Sanctificatur, & R. Jehosua dicit: Non sanctificatur: Dicit R. Eliezer: Quoniam extra tempus suum erat illegitimum, & extra locum suum erat illegitimum; sicut extra tempus suum sanctificat, ita pariter extra locum suum sanctificabit: Respondit R. Jehosua: Quoniam extra locum suum erat illegitimum, & vitiatum

בעל מום לא קדש אף חוץ למקומו לא
קדש אמר לו רבי אליעזר אני דמיתיהו
לחוץ לזמנו ואתא דמיתו לבעל מום נלאה
למי דומה אם דומה חוץ לזמנו נדוננו
מחוץ לזמנו אם דומה לבעל מום נדוננו
מבעל מום התחיל רבי אליעזר לדון דנין
פסול מחשבה מפסול מחשבה ואין דנין
פסול מחשבה מפסול הגוף התחיל רבי
יהושע לדון דנין פסול שאין בו כרת
מפסול שאין בו כרת ואל יוכיח חוץ לזמנו
שפסול שיש בו כרת ועוד נדוננו משלא
לשמו שפסול מחשבה ואין בו כרת ושתק
רבי אליעזר ורבי מאיר מאי שנא שחטה
ונמצאת טרפה דהוי פסולו קודם שחיטה
ומאי שנא שחטה ונמצאת בעלת מום
דלא הוי פסולו קודם שחיטה בדוקין
שבעין ואליבא דרבי עקיבה דאמר אם
עלו לא ירדו ורבי יהושע כי אמר רבי
עקיבא אם עלו לא ירדו בפסולא דגופיה
אבל לקדושי לחם לא איתמר חטאת
ששחטה חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד
חוץ למקומה רבא אמר תרד רבה אמר
לא תרד רבא כרבי יהושע ורבה כרבי
אליעז והדר בי רבה לגביה דרבא מהדר
ביה רבי אליעזר לגבי דרבי יהושע ואיכא
דאמרי אף על גב דהדר ביה רבי אליעזר
לגביה דרבי יהושע רבה לגביה דרבא לא
הדר ביה התם הוא דקאמר ליה נדוננו
משלא לשמו אבל הכא אי דיינת ליה
משלא לשמו אם עלתה לא תרד. שחטה
שלא לשמה. אמר רב פפא שבק תנא
דידן איל נזיר דשביח ונקיט איל המילואים
ותנא דידן עיקר מילתא נקט.

מתניתא הנסכים שקדשו בכלי ונמצא
זבח פסול אם יש זבח אחר יקריבו עמו
ואם לאו יפסלו בלינה.

גמרא אמר זעירי אין הנסכים מתקדשין
אלא בשחיטת הזבח מאי טעמא אמר
קרא זבח ונסכים תנן הנסכים שקדשו

tum erat illegitimum; Sicut vitiatum non sanctificabat, ita pariter extra locum suum non sanctificabit: Respondit Rabi Elieser: Ego assimilavi τῷ extra tempus suum, & tu assimilasti vitiato; videamus cuinam sit similius; Si fuerit similius τῷ extra tempus suum, explicabimus ab extra tempus suum, si fuerit similius vitiato, explicabimus ex vitiato. Incepit Rabi Elieser disserere: Explicetur illegitimum cogitatione ex illegitimo cogitatione, at non explicetur illegitimum cogitationis ex illegitimo corporis. Incepit R. Jehosua disserere: Explicetur illegitimum in quo sit excidium, ex illegitimo in quo non sit excidium, & non probet extra tempus suum, quod est illegitimum in quo est excidium: Et præterea explicabimus ex eo quod affertur sine suo nomine, quod reprobatur cogitatione, & in eo non est excidium: Tacuit R. Elieser: Et Rabi Meir: Quid variat? Si mactaverit, & deprehendatur discerptum, quia ejus profanatio antecessit ejus mactationem: Et quid variat? Si mactaverit, & deprehendatur vitiatum, quia ejus profanatio non antecessit ejus mactationem: in tela oculi: Et juxta mentem R. Akiba qui dicit: Si adscendant, non descendent: Et R. Jehosua; Quia dicit Rabi Akiba; si adscendant non descendent; Hoc intelligitur de profanatione, at non propter sanctificationem panis: Dictum est: Sacrificium pro peccato si mactaverit extra tempus suum, si adscenderit, non descendet. Si extra locum suum; Raba dicit: Descendet; Raba dicit: Non descendet: Raba consentit cum R. Jehosua, & Raba cum R. Elieser; & repetit Raba juxta Raba, unde repetit R. Elieser juxta R. Jehosua, & sunt qui dicunt: Et si repetat Rabi Elieser juxta Rabi Jehosua. Raba juxta Raba non repetit: Ibi quando dicit: Explicabimus ex sine suo nomine; at hic si differas ex sine suo nomine, si adscendit, non descendet. Si mactaverit sine suo nomine: Dicit Rabi Papa: Deseruit doctor noster arietem Nazyræi, cujus oblitus est, & accepit arietem implementorum; & doctor noster fundamentum rei accepit.

Misna. Libamina si in vase sanctificentur, & deprehendatur sacrificium reprobatum, si ibi fuerit aliud sacrificium, offerunt cum ipso, si minus, profanabuntur pernoctatione.

Gemara. Dicit Zehiri: Libamina non sanctificantur nisi mactatione sacrificii: Qua de causa? Dicit textus: *Sacrificium, & libamina ejus*. Legimus: Si

בכלי ונמצא זבח פסול אם יש זבח אחר יקרבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה מאי לאו דאיפסיל בשחיטה לא דאיפסיל בזריקה כמאן כרבי דאמר שני דברים המתירין מעלין זה בלא זה אפילו תימא רבי אליעזר ברבי שמעון כגון שקיבל דמן בכוס ונשפך דרבי אליעזר ברבי שמעון סבר לה כוותיה דאבוה דאמר כל העומד ליזרק כזרוק דמי אמר מר אם יש זבח אחר יקרבו עמו והא אמר רב חסדא שמן שהפרישו לשום מנחה זה פסול לשום מנחה אחרת אמר רבי ינאי לב בית דין מתנה עליהם אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יהו לזבח אחר אי הכי שמן נמי שמן גופה דמנחה הוא וליתני עליהן דניפקו לחולים גזירה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול השתא נמי גזירה שמא יאמרו נסכים שהפרישן לשום זבח זה כשרים לשום זבח אחר התני מתתיה בן יהודה כגון שהיה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה מאי נפסל בלינה אדתני סיפא אם לאו יפסלו בלינה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים שהיתה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה לא הכי נמי קא אמר במה דברים אמורים שהיה זבח זבוח באותה שעה אבל אין זבח זבוח באותה שעה נמי שנפסלו בלילה ופסולין ומי אית ליה לרבי שמעון בן אלעזר לב בית דין מתנה עליהן והא אמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן תמידין שלא הוצרכו לציבור לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימים לדברי חכמים נפדין תמימים שאני התם דאירי להו תקנתא ברעייה.

מתניתא ולד תורה ותמורתה הפריש תודתן ואבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם שנאמר והקריב על זבח התודה

Si libamina sanctificentur in vase, & deprehendatur sacrificium reprobatum, si ibi aliud fuerit sacrificium, offerent cum eo, si minus, profanabuntur pernoctatione. Itane est intelligendum? Quod fuerit profanatum mactatione, at non quod fuerit profanatum adspersione: Hoc juxta mentem Rabi, qui dicit: Duo permittunt adscendentia, alterum sine altero. Vel si dicas: R. Elieser bar R. Simeonis: Quando accipiat eorum sanguinem poculo, & effundatur: Rabi Eliefer bar R. Simeonis consentit cum patre suo, qui dicit: Qui stat, ut adspergens reputatur: Dicit Mor: Si ibi aliud fuerit sacrificium, offerent cum eo: Atqui dicit R. Chasda: Si oleum separaverint pro hoc munere, est illegitimum pro alio munere: Dicit Rabi Inai; Mens Synhedrii de hoc pacta est; Si sint necessaria, sint necessaria, si minus, erunt pro alio sacrificio: Si ita, metiam oleum: Oleum est essentiale muneris: Et docendum erat, quod educerentur in profana: Ne forte dicant; educunt de vase ministerii in profanum: Jam vero pariter ne forte dicant: Libamina, quæ separant pro hoc munere sunt legitima pro alio munere; Docet Matathia ben Jehuda: Quando sacrificium ipso tempore immolabitur, at quando sacrificium ipso tempore non immoletur, quomodo profanabitur pernoctatione? Docet finem propositionis: Si minus, profanabuntur pernoctatione: Debebat simul disputare, & docere: De quo hæc dicta sunt? Quando sacrificium ipso tempore immoletur, at non quando sit sacrificium ipso tempore non immoletur: Hic quoque dicit: De quo hæc dicta sunt? Quando sacrificium ipso tempore immoletur, at quando sacrificium ipso tempore non immoletur, considerantur quasi fuerint profanata pernoctatione, & profanantur: Quid docet R. Simeon ben Eliefer, quod de iis mens Synhedrii pacta fuerit? Atqui dicit R. Idi bar Abin, dicit R. Amram, dicit R. Isaach, dicit R. Jochanan; Sacrificia jugia, quæ non sint necessaria cœtui, R. Simeon dicit, non redimuntur perfecta: Juxta verba sapientum: Redimuntur perfecta: Diversum est ibi, quod iis sit correctio in cogitatione.

Misna: Proles sacrificii Eucharistici, & ejus commutatio; si quis separaverit sacrificium suum Eucharisticum, & perdiderit, & aliud ejus loco separaverit, non requirit panem; Dictum est enim: *Et offeret super sacrificio Eucharistico*. Sacrificium Eucharisticum requirit panem, ut ejus proles, & ejus mutatio, & ejus

התודה טעונה לחם ולא ולדה ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם.

נמרא תנו רבנן מהו אומר תודה יקריב אם על תודה יקריב מנין למפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות מנין שאיזה מהן שורצה יקריב ולחמה עמה תלמוד לומר התודה יקריב יכול שתהא שניה טעונה לחם תלמוד לומר יקריבנו אחד ולא שנים אחד שריבה הכתב מיעט מניין לרבות ולדות ותמורות להקרבה תלמוד לומר אם על תודה יכול יהו טעונות לחם תלמוד לומר והקריב על זבח התודה תודה טעונה לחם ולא וולדה ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם. שלח רב חנינה משמיה דרבי יוחנן לא שנו לא לאחר כפרה אבל לפני כפרה טעונין לחם. הוי בה רב עמרם אהייא אלימא אחליפי תודה חובה אי לפני כפרה תנינא אי לאחר כפרה תנינא אלא אחלופי תודה נרבה בין לפני כפרה בין לאחר כפרה טעונות לחם מרבה בתודות הוא לא אולד תודה נדבה בין לפני כפרה בין לאחר כפרה אין טעונין לחם מותר דתודה היא לא אולד תודה חובה לפני כפרה טעון לחם לאחר כפרה אין טעון לחם מאי קמשמע לן דקסבר רבי יוחנן אדם מתכפר בשבח הקדש. הוי בה נמי אביי כי האי גוונא. איתמר נמי אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן חילופי תודה נדבה בין לפני כפרה בין לאחר כפרה טעונה לחם מרבה בתודות הוא ולד תודה נדבה בין לפני כפרה בין לאחר כפרה אין טעון לחם מותר דתודה הוא וולד תודה חובה לפני כפרה טעונין לחם לאחר כפרה אין טעונין לחם אמר שמואל כל שבחטאת מתה בתודה אין טעונה לחם כל שבחטאת רועה בתודה טעונה לחם מיתיב רב עמרם מהו אומר התודה יקריב מנין למפריש

& ejus commutatio non requirunt panem.

Gemara. Tradiderunt sapientes: Quid dicit? *Sacrificium Eucharisticum afferet: Si super sacrificio Eucharistico obtulerit*. Unde probatur, si separaverit sacrificium suum Eucharisticum, & perdiderit, & ejus loco aliud separaverit, & inventum fuerit primum, & ambo adstent, unde probatur, quod possit offerre quod magis libuerit, & panem ejus cum eo? Ex eo quod dictum est: *Scrificium Eucharisticum offerret*. Crederem quod secundum requireret panem? Idcirco dictum est: *Obtulerit eam*. Unam, non duas: Postquam inclusit textus, excludit: Unde probatur ad includendum natos, & commutationes ad oblationem? Ex eo quod dictum est: *Si super sacrificio Eucharistico:* Crederem quod requirerent panem? Idcirco dictum est: *Et offerret super sacrificio Eucharistico:* Sacrificium Eucharisticum requirit panem; at ejus proles, & ejus mutatio, & commutatio non requirunt panem: Misit R. Chanina nomine R. Jochanan: Non agitur nisi post expiationem, at ante expiationem requirunt panem: De hoc R. Amram dixit: Fortasse commutationes sacrificii Eucharistici ex debito; Si ante expiationem, legimus; si post expiationem, legimus: At commutationes sacrificii Eucharistici spontanei tam ante quam post expiationem requirunt panem: Includam ipsum sacrificium Eucharisticum; at proles sacrificii Eucharistici ex debito ante expiationem requirit panem, post expiationem non requirit panem: Quid nobis dicit? Putat R. Jochanan: quod homo expietur incremento sanctitatis. Et de hoc etiam dixit Abaje hoc modo. Et dictum est, quod etiam dixerit Rabi Isaach bar Joseph; dicit R. Jochanan: Commutationes sacrificii Eucharistici spontanei sive ante sive post expiationem requirunt panem: Includam sacrificium ipsum Eucharisticum; proles sacrificii Eucharistici spontanei sive ante sive post expiationem non requirit panem: Residuum sacrificii Eucharistici, & proles sacrificii Eucharistici ex debito ante expiationem requirunt panem, post expiationem non requirunt panem: Dicit Samuel: Quod in sacrificio pro peccato moritur, in sacrificio Eucharistico non requirit panem; Quod in sacrificio pro peccato pascit, in sacrificio Eucharistico requirit panem: Objecit R. Amram: Quid dicit? *Sacrificium Eucharisticum offeret*. Unde probatur, si separaverit sacrificium suum Eucharisticum,

תורתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה
ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות
מנין שאיזו מהן שירצה יקריב ולחמה
עמה תלמוד לומר התודה יקריב יכול תהא
שנייה טעונה לחם תלמוד לומר יקריבנו
אחד ולא שנים ואלו גבי חטאת בי האי
גונא רועה דתנן הפריש חטאתו ואבדה
והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה
והרי שתיהן עומדות מתכפר באחת מהן
ושניה תמות דברי רבי וחכמים אומרים
אין חטאת מתה אלא שנמצאת לאחר
שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו
בעלים רועה שמו׳ כרבי סבירא ליה דאמר
אבדה בשעת הפרשה מתה אלא רועה
לרבי היכי משכחת לה כדרבי אושעיא
דאמר רבי אושעיא הפריש שתי חטאות
לאחריות מתכפר באיזה מהן שירצה
והשנייה תרעה והא גבי תודה כי האי
גונא אין טעונה לחם אלא שמואל כרבי
שמעון סבירא ליה דאמר חמש חטאות
מתות והא רועה לרבי שמעון לית ליה
כלל שמו׳ נמי חדא קאמר כל שבחטאת
מתה בתודה אין טעונה לחם מאי קמשמע
לן לאפוקי מדרבי יוחנן דאמר אדם מתכפר
בשבח הקדש קמשמע לן דלא אמר רבי
אבא זו תודה וזו לחמה אבד הלחם מביא
לחם אחר אבדה תודה אינו מביא תודה
אחרת מאי טעמא לחם לגלל תודה ואין
תודה לגלל לחם ואמר רבא הפריש מעות
לתודתו וניתותרו מביא בהן לחם ללחמי
תודה ונתותרו אין מביא בהן תודה מאי
טעמא אילימא משום דרב כהנא דאמר
רב כהנא מנין ללחמי תודה שנקראו תודה
שנאמר והקריב על זבח התודה חלות מצות
אי הכי איפכא נמי לחם איקרי תודה

cum, & perdiderit, & ejus loco separaverit aliud, & inventum fuerit primum, & ambo adstent, unde probatur quod possit offerre, quod magis ex iis libuerit, & ejus panem cum eo? Ex eo quod dictum est: *Sacrificium Eucharisticum offerret*: Crederem quod secundum requireret panem? Idcirco dictum est: *Obtulerit eam*. Unam, non duas: Et hæc de sacrificio pro peccato quia hoc modo pascet: Etenim legimus: Si separet sacrificium suum pro peccato, & perdiderit, & separet aliud ejus loco, & inveniatur primum, & ambo adstent, poterit expiari uno ex iis, & aliud morietur: Verba Rabi; Et sapientes dicunt: Sacrificium pro peccato non moritur, nisi quando inveniatur, postquam expiati fuerint domini; At si ante quam expiati fuerint domini, pascet: Samuel consentit cum Rabi, qui dicit; si amissum fuerit tempore separationis, morietur; At quod pasceret juxta mentem Rabi ubi deprehendis? Juxta mentem R. Osajah; etenim dicit R. Osajah: Si separet duo sacrificia pro peccato pro cautione futuri damni, poterit expiari uno ex iis, quod sibi magis libuerit; & secundum pascet; & sic sacrificium Eucharisticum hoc modo non requirit panem: At Samuel cum R. Simeone consentit, qui dicit: Quinque sacrificia pro peccato moriuntur: Atqui pascit: Juxta mentem R. Simeonis non est regula generalis: Samuel quoque unum dicit: Quod in sacrificio pro peccato moritur, in sacrificio Eucharistico non requirit panem: Quid nobis dicit? Ad excludendum ex mente R. Jochanan, qui dicit: Homo expiatur incremento sanctitatis, nobis significat; Quod non dicit R. Aba: Hoc sacrificium Eucharisticum; & hic panis: Si amittatur panis, afferet alium panem, si amittatur sacrificium Eucharisticum, non afferet aliud sacrificium Eucharisticum: Qua de causa? Panis propter sacrificium Eucharisticum, at non sacrificium Eucharisticum propter panem: Et dicit Raba: Si separet nummos pro sacrificio suo Eucharistico, & ex iis fit residuum, ex iis adducet panem: Si pro panibus sacrificii Eucharistici, & ex iis fit residuum, ex iis non adducet sacrificium Eucharisticum: Qua de causa? Dicendumne est nomine R. Channa? Etenim dicit R. Channa; unde probatur; quod panes sacrificii Eucharistici vocentur sacrificium Eucharisticum? Ex eo quod dictum est: *Et offeret super sacrificio Eucharistico placentas azymas*: Si ita, e contrario etiam panes vocabuntur sacri-

תורה לא איקרי לחם ואמר רבא הפריש
תודתו ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתיה
ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתיה ונמצאו
הראשונות והרי שלשתן עומדות נתכפר
בראשונה שניה אינה טעונה לחם שלישית
טעונה לחם נתכפר בשלישית שניה אינה
טעונה לחם ראשונה טעונה לחם באמצעית
שתיהן אין טעונות לחם אביי אמר אפילו
נתכפר באחת מהן שתיהן אין טעונות
לחם כולהו חליפין דהדדי נינהו אמר רבי
זירא וכן ,לענין חטאות הפריש חטאתו
ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואבדה
והפריש אחרת תחתיה ונמצאו הראשונות
והרי שלשתן עומדות נתכפר בראשונה
שניה תמות שלישית תרעה נתכפר
בשלישית שניה תמות וראשונה תרעה
נתכפר באמצעית שתיהן ימותו אביי אמר
אפילו נתכפר באחת מהן שתיהן ימותו
כולהו חליפין דהדדי נינהו מאי וכן מהו
דתימא התם הוא דאיכא למימר מרבת
בתודות הוא אבל הכא דליכא למימר
מרבה בחטאות הוא אימא לא קא
משמע לן תני רבי חייא תודה שנתערבה
בתמורתה ומתה אחת מהן חברתה אין לה
תקנה היכי נעביד ניקריב לחם בהדה
דילמא תמורה היא לא נקריב לחם
בהדה דילמא תודה היא היכי דמי אי
דאמר עלי לא סגיא דלא מייתי ליה
בהמה אחרינא ולחם ולימא אי הך
דקיימה תמורה היא הא תודה והא
לחמה אי הך דקיימה תודה היא הא
לחמה והא תיהוי אחריות לא צריכא
דאמר הרי זו . ס״ למו״דים מי״דת על״ה
שי״ש שכ״ן רד״מה דא״ חל״ש מו״תר תמו״רה
בחו״ץ חזקי״ה הפרי״ש חט״את לא״חר יו״תר
אמרו למדין לפני רבי וליתי לחם ולימא
אי הכא דקיימה תודה היא הא לחמה

crificium Eucharisticum; sacrificium Eucharisticum non vocatur panis. Et dicit Raba: Si separat sacrificium suum Eucharisticum, & amittatur, & separet aliud ejus loco, & amittatur, atque iterum separet aliud ejus loco, & inveniantur priora, & tria omnia adstent, si expietur primum, secundum non requiret panem, tertium requiret panem: Si expietur tertio, secundum non requiret panem, primum requiret panem; Si medio expietur, ambo non requirent panem. Abaje dicit: Etiamsi aliquo ex iis expietur, ambo non requirent panem; Omnia inter se commutantur. Dicit Rabi Zira: Et similiter in sacrificiis pro peccato; Si separet sacrificium suum pro peccato, & amittatur, & separet aliud ejus loco, & amittatur, & separet aliud ejus loco, & inveniantur priora, & hæc tria omnia adstent, si expietur primo, secundum morietur, tertium pascet; Si expietur tertio, secundum morietur, & primum pascet; Si expietur medio, ambo morientur: Abaje dicit: Etiamsi aliquo ex iis expietur, ambo morientur; Omnia sunt inter se commutationes: Quid erit? Et similiter, quid dices? Ibi potest dici quod sit ex mente Raba in sacrificiis Eucharisticis; at hoc loco non potest dici quod sit ex mente Raba in sacrificiis pro peccato: Dicam: Nobis non dicit: Docet R. Chijah: Si sacrificium Eucharisticum misceatur cum sua commutatione, & unum ex iis moriatur, alteri non est correctio: Quomodo erit faciendum? Offeratur panis simul; Fortasse illud est ejus commutatio, non offeretur panis simul: fortasse sacrificium Eucharisticum illud est: Quomodo intelligitur? Si dicat: Super me: Non satis est ut non adducat aliud animal, & panem; & potest dici; Si hoc confirmatur, commutatio erit; Ecce sacrificium Eucharisticum, ecce panis; Si hoc confirmatur, sacrificium Eucharisticum illud erit: Ecce panis, & ecce erit cautio pro futuro damno; Non est necesse; si dicat: Ecce hoc: ס״ למו״דים מי״דת על״ה שי״ש שכ״ן רד״מה דא״ חל״ש מו״תר תמו״רה בחו״ץ . חזקי״ה הפרי״ש חט״את לא״חר יו״תר. Dixerunt: Docuerunt coram Rabi: At adducatur panis, num dicendum, si hoc confirmetur; sacrificium Eucharisticum illud erit? Ecce panis; si minus, educatur in profana. Respondit illis: Num introducunt profana in atrium? Si adducatur animal, & panis; Num dicendum, si hoc confirmetur, commutatio erit? Ecce sacrificium Eucharisticum, ecce panis; Si hoc confir-

אי לא ליפוק לחולי אמר להו וכי מכניסין
חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי
הך דקיימה תמורה היא הא תודה והא
לחמה אי הך דקיימה תודה היא הא
לחמה והא תיהוי שלמים אמר להו משום
דקא ממעט באכילה דשלמים אמר לוי
לרבי ולית בהמה ולימא אי הך דקיימה
תמורה היא הא תודה והא לחמה ואי
האי דקיימה תודה היא הא לחמה והא
תיהוי מותר דתודה אמר ליה במרומה אני
שאין לו מוח בקדקדו וכי מפרישין תחלה
למותרות יתיב רבי יצחק בר שמואל בר
מרתא קמיה דרב נחמן ויתיב וקאמר
וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימה
תמורה היא הא תודה והא לחמה ואי
הך דקיימה תודה היא הא לחמה והא
תהוי תמורה אמר ליה עני מרי ארבעין
בכתפיה וכשר רב עילא חלש על לגביה
אביי ורבנן ויתבי וקא אמרי אם איתא
לדרבי יוחנן דאמר חוץ לחומת העזרה
קדוש לייתי לחם ולותבה חוץ לחומת
העזרה ולימא אי הך דקיימא תודה היא
הא לחמה ואי לא ליפוק לחול משום
דאיכא ארבע להניף היכי ליעביד לנפינהו
ואבראי לפני יהוה כתיב גוואי קא מעייל
חולין לעזרה הילכך לא אפשר מתקיף לה
רב שישא בריה דרב אידי אם איתיה
לדחזקיה דאמר קדשו ארבעים מתוך שמנים
ליתי בהמה וליתי שמונים בהדה ולימא אי
הך דקיימא תודה היא הא נמי תיהוי
תודה והא שמונים דתרוייהו אי הך
דקיימא תמורה היא הא תודה והא
לחמה וליקדשו להו ארבעים מתוך שמונים
משום דקא ממעט באכילה וארבעים אמר
ליה רב אשי לרב כהנא אם איתיה לרבי
יוחנן דאמר הפריש חטאת מעוברת וילדה
רצה בה מתכפר רצה בוולדה מתכפר
ליתי בהמה מעוברת וימתין לה עד שתלד
וליתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקימא
תמורה היא הא וולדה תודה היא והא

firmetur, sacrificium Eucharisticum erit, ecce panis; & hoc erit sacrificium pacificum. Respondit illis: Propterea quod diminuitur comestio pacificorum. Dicit Levi τῷ Rabi: At adducetur animal, num dicendum, si hoc confirmetur, commutatio erit? Ecce sacrificium Eucharisticum, & ecce panis, & si hoc confirmetur, erit sacrificium Eucharisticum: Ecce ejus panis, & hoc erit residuum sacrificii Eucharistici. Mihi videtur quod non sit cerebrum in ejus capite. Num separant de industria pro commutationibus? Objecit R. Isaach bar Samuel bar Martha coram R. Nachman, & objiciens dixit: Si non sit animal, & panis, num dicendum, si hoc confirmetur, commutatio erit? Ecce sacrificium Eucharisticum, & ecce ejus panis; & si hoc confirmetur, erit sacrificium Eucharisticum; Ecce ejus panis, & hæc erit ejus commutatio: Dixit illi: Responde Domine: Quadraginta verbera super ejus humeris, & erit legitimum. Rabi Ela cum ægrotaret adscendit ad eum Abaje, & sapientes, & objecerunt dicentes: Si adducatur juxta mentem Rabi Jochanan, qui dicit: Extra murum atrii sanctificatur: Adducatur panis, & ponatur extra murum atrii, num dicendum, si hoc confirmetur, sacrificium Eucharistium illud erit? ecce ejus panis; si minus, educatur in profanum; quia quatuor placentæ erant ventilandæ; quomodo faciendum erat? Ventilentur foris. *Coram Domino*: scriptum est: Intus: Introducet profana in atrium: Idcirco non est possibile. Objecit R. Sissa bar R. Idi; Si probetur juxta mentem Ezechia, qui dicit: Sanctificantur quadraginta in octoginta; Non erit animal, neque erunt octoginta simul. Num dicendum, si hoc confirmetur, sacrificium Eucharisticum erit? Ecce sacrificium Eucharisticum; ecce octoginta ex ambobus, si hoc confirmetur commutatio erit: Ecce sacrificium Eucharisticum, & ecce ejus panis, ut sanctificentur quadraginta in octoginta; propterea quod diminuitur comestio: Et quadraginta: Dixit Rabi Asse τῷ Rabi Channa; si probetur juxta mentem Rabi Jochanan, qui dicit: Si separet fœminam in sacrificium pro peccato gravidam, & pariat; si velit, gravida poterit expiari, & si velit, ejus prole poterit expiari: Si non sit bestia gravida, & expectant, donec pariat; at non sunt octoginta simul. Num dicendum si hoc confirmatur, commutatio erit? ecce proles sacrificii Eucharistici erit; & ecce octoginta ambo-

rum:

שמנים דתרויהו ואי הך דקיימא תודה היא
והא שמנים דתרויהו הוא והאי ליהוי מותר
דתודה אמר ליה מאן לימא לן דאמר רבי
יוחנן אם שיירו משוייר דילמא אם שיירו
אינו משוייר והיינו טעמא דרבי יוחנן
דאמר אדם מתכפר בשבח הקדש רבינא
איקלע לדמהוריא אמר ליה רב דימי בריה
דרב הונא מדמהורית לרבינא וליתי בהמה
ולימא הרי עלי וליתי בהמה אחריתי
וליתי שמונים בהדה ולימא אי הך דקיימא
תמורה היא הני תרתי תודות והא שמנים
דתרויהו ואי הך דקיימא תודה היא והא
דאמרי עלי נמי ליהוי תודה והא שמנים
דתרוייהו ואידך תיהוי לאחריות אמר ליה
התורה אמרה טוב אשר לא תדור
משתדור ולא תשלם ואת אמרת ליקום
ולינדור בתחילה.

מתניתא האומר הרי עלי תודה יביא
היא ולחמה מן החולין תודה עלי מן
החולין ולחמה מן המעשר יביא היא
ולחמה מן החולין תודה מן המעשר
ולחמה מן החולין יביא היא ולחמה מן
המעשר יביא ולא יביא מחיטי מעשר שני
לא ממעות מעשר שני.

גמרא אמר רב הונא האומר הרי עלי
לחמי תודה מביא תודה ולחמה מאי
טעמא מידע ידע האי גברא דלחם בלא
תודה לא איקריב והאי תודה ולחמה
קאמר והאי דקאמר לחמי תודה סוף
מילתא נקט תנן תודה מן המעשר ולחמה
מן החולין יביא כמה שנדר ואמאי כיון
דאמר לחמה מן החולין יביא היא ולחמה
מן החולין שני התם דכיון דאמר תודה
מן המעשר נעשה כאומר הרי עלי לחם
לפטור תודתו של פלוני אי הכי רישא
דקתני תודה מן החולין ולחמה מן המעשר
יביא היא ולחמה מן החולין הכא נמי

rum: Et si hoc confirmatur, sacrificium Eucharisticum erit, ecce quoque sacrificium Eucharisticum erit, & ecce octoginta amborum, & hoc ut sit residuum sacrificii Eucharistici: Dixit: Quid nobis erit dicendum? Dixit R. Jochanan: Si residuum ex residuo; Fortasse si sit residuum non erit ex residuo; & hæc est ratio R. Jochanan, qui dicit, quod homo expietur incremento sanctitatis: Rabina venit Demarjah: dixit R. Dimi bar R. Huna ex Demarjah τῷ Rabina; At adducatur animal; Num dicendum: Ecce super me; ut adducatur animal pro mea cautione futuri damni, & adducantur octoginta simul? Num dicendum si hoc confirmetur, commutatio erit? Hæc sunt duo sacrificia Eucharistica, & ecce octoginta amborum, & si hoc confirmetur, erit sacrificium Eucharisticum; & hoc est quod dicunt: Super me: Erit quoque sacrificium Eucharisticum; & ecce octoginta amborum: & juxta aliam expositionem; sit pro cautione futuri damni. Respondit: Dicit lex: *Multoque melius est non vovere, quam post votum promissa non reddere*. Et si dicas ad confirmandum, & ad vovendum de industria.

MISNA: Si dicat: Ecce super me sacrificium Eucharisticum, illud adducet, & panem ex profanis: Si dicat: Sacrificium Eucharisticum super me ex profanis, & ejus panem ex decimis; Illud adducet, & ejus panem ex profanis; Sacrificium Eucharisticum ex decimis, & ejus panem ex profanis: Illud adducet, & ejus panem ex decima adducet, at non adducet ex tritico decimæ secundæ, sed ex nummis decimæ secundæ.

GEMARA. Dicit R. Huna: Si dicat: Ecce super me panes sacrificii Eucharistici: Adducet sacrificium Eucharisticum, & ejus panem: Qua de causa? Quia scit iste vir, quod panis sine sacrificio Eucharistico non offertur: Et hoc sacrificium Eucharisticum, & ejus panis, dicit: & hoc dicit: Panes sacrificii Eucharistici; finem rei accipit. Legimus: Sacrificium Eucharisticum ex decima, & ejus panem ex profanis; adducet sicut vovit: Et qua de causa? Postquam dixit: Panem ex profanis; adducet illud, & ejus panem ex profanis: Diversum est ibi: Etenim postquam dixerit: Sacrificium Eucharisticum ex decima; consideratur quasi dixerit: Ecce super panis ad permittendum sacrificium Eucharisticum N. N. Si ita, principium propositionis docet: Sacrificium Eucharisticum ex profanis, & ejus panem ex decima, adducet illud, & ejus

נעשה כאומר הרי עלי תודה לפטור
לחמו של פלוני הכי השתא בשלמא לחם
למיפטר תודה אתי תודה למיפטר לחם
מי אתיא תא שמע האומר הרי עלי תודה
בלא לחם וזבח בלא נסכים כופין אותו
ומביא תורה ולחמה זבח ונסכים טעמא
דאמר אבל לא אמר תורה לא ה״ה אף
על גב דלא אומר תודה ואיידי דקא בעי
למיתנא זבח בלא נסכים דלא ניתני ליה
נסכים בלא זבח תנא נמי תודה אמאי נדר
ופתחו עמו הוא אמר חזקיה הא מיני בית
שמאי הוא דאמרי תפוש לשון הראשון
דתנן הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבלה
בית שמאי אומרים נזיר ובית הלל אומר
אינו נזיר רבי יוחנן אמר אפילו תימא
בית הלל באומר אילו הייתי יודע שאין
נודרין כך לא הייתי נודר כך א״א כך ומאי
כופין דקא בעי הדר ביה תא שמע האומר
הרי עלי תודה בלא לחם וזבח בלא נסכים
ואמרו לו הביא תורה ולחמה וזבח ונסכים
ואומר אילו הייתי יודע שכן לא הייתי
נודר כופין אותו ואומר לו שמור ושמעת
בשלמא לחזקיה ניחא ליה א״א לרבי יוחנן
קשיא אמר לך רבי יוחנן הא ודאי בית
שמאי היא מאי שמור ושמעת אמר אביי
שמור הבא תורה ושמעת הוי לחמה רבא
אמר שמור הביא תודה ולחמה ושמעת
שלא תהא רגיל לעשות כן תודה היא
ולחמה מן המעשר יביא יביא לא סגיא
דלא מיתי רב נחמן ורב חסדא אמרי רצה
מביא לא רצה לא יביא ולא יביא מחיטי
מעשר שני א״א ממעות מעשר שני רב
נחמן ורב חסרא דאמרי תרויהו לא שנו
א״א מחיטי מעשר שני אבל מחיטין מעשר

ejus panem ex profanis: Hic quoque consideratur quasi dixerit: Ecce super me sacrificium Eucharisticum ad permittendum panem N. N. Hic jam concedatur de pane quod ad permittendum sacrificium Eucharisticum adducatur, sacrificium Eucharisticum ad permittendum panem num adducitur? Veni, & audi: Si dicat: Ecce super me sacrificium Eucharisticum sine pane, & sacrificium sine libaminibus. Cogunt illum, ut adducat sacrificium Eucharisticum, & panem, sacrificium & libamina: Ratio est quod dicat; At non si non dicat: sacrificium Eucharisticum; Si ita est, licet non dixerit sacrificium Eucharisticum; & iste voluit offerre sacrificium sine libaminibus; quia non offeruntur libamina sine sacrificio: Docet etiam: Sacrificium Eucharisticum: cur? Votum, & dissolutio cum eo. Dicit Ezechias: Cujusnam hæc sententia est? Scholæ Schammai, quæ dicit: Comprehendit phrasia priorem: Etenim legimus: Ecce ego abstinebo a caricis, & a palatha ficorum: Schola Schammai dicit: erit Nazyræus; & schola Hillel dicit: non erit Nazyræus: R. Jochan dicit: vel si dicas: schola Schammai agit de eo qui dicit: Si nossem, quod ita non voverent, non vovissem ita, sed ita: Et cur cogunt? Quia repetendum est: Veni, & audi: Si dicat: Ecce super me sacrificium Eucharisticum sine pane, & sacrificium sine libaminibus; illi dicunt: Affer sacrificium Eucharisticum, & ejus panem, & sacrificium, & libamina; si dicat: Si nossem quod ita voverent, non ita, sed ita vovissem; & cogunt illum eique dicunt: Observa, & audi: Concedatur, quod placeat ליה Ezechia; at juxta mentem R. Jochanan est oppositio: Tibi dicit R. Jochanan: Hoc certum est juxta mentem scholæ Schammai: Quid significat observa, & audi? Dicit Abaje: Observa: Hic agitur de sacrificio Eucharistico; & audi: Ibi agitur de ejus pane: Raba dicit: Observa: Affer sacrificium Eucharisticum, & ejus panem; & audi: Ne ita facere assuescas: Sacrificium Eucharisticum & ejus panem ex decima, adducet, adducet; non satis est quod non adducatur: Rabi Nachman, & R. Chasda dixerunt: Si velit, adducet, si nolit, non adducet; & non adducet ex tritico decimæ secundæ, sc. non adducet ex tritico decimæ secundæ, at ex nummis decimæ secundæ adducet: R. Nachman, & Rabi Chasda ambo dixerunt: Non agitur nisi de tritico decimæ secundæ, at ex tritico decimæ secundæ, & ex nummis decimæ

שני ממעות מעשר שני יביא יתיב רבי ירמיה קמיה דרבי זירא ויתיב וקאמר לא שנא לא מחטי מעשר שני אבל מחטין הלקוחות במעות מעשר שני יביא אמר ליה רבי אתה אומר כן אני אומר אפילו מחיטין הלקוחות במעות מעשר שני לא יביא ואימא טעמא דידי ואימא טעמא דידך תודה מהיכא קא ילפת לה משלמים ושלמים שם שם ממעשר מה שלמים אין גופן מעשר אף תודה נמי אין גופה מעשר והני חיטי הלקוחות במעות מעשר שני נמי אין גופן מעשר אימא טעמא דידי תודה מהיכא קא ילפינא לה משלמים ושלמים שם שם ממעשר מה שלמים אין מין מעשר אף תודה אין מין מעשר לאפוקי חיטין הלקוחה במעות מעשר שני דמין מעשר נינהו אמר רבי אמי המתפיס מעות מעשר שני לשלמים לא קנו שלמים מאי טעמא לא אילימא קדושת השלמים למיחל אקדושה מעשר שני מיתיבי הלוקח חיה לזבחי שלמים ובהמה לבשר תאוה לא יצא העור לחולין לאו למימרא דקני שלמים הא איתמר עלה אמר רב לא קני שלמים הא איתמר עלה אמר רב לא קני שלמים ומאי לא יצא העור לחולי הכי קאמר אינו בתורת לצאת העור לחולין מאי טעמא אמר רבה נעשה כלוקח שור לחרישה איתמר תמתפיס מעות מעשר שני לשלמים רבי יוחנן אמר קני רבי אלעזר לא קני ואליבא דרבי יהודה דאמר מעשר ממון הדיוט הוא דכולי עלמא לא פליני דקני כי פליני אליבא דרבי מאיר דאמר מעשר ממון גבוה הוא מאן דאמר לא קני כרבי מאיר ומאן דאמר קני כיון דמעשר קרי ליה שלמים כי מיתפסת ליה נמי תפיס מיתיבי המתפיס מעות מעשר שני לשלמים כשהוא פודן מוסיף עליהם שני חומשין אחד לקדש ואחד למעשר מי סברת דברי הכל היא הא מני רבי יהודה היא.

מתניתא מנין לאומר הרי עלי תודה שלא יביא לא מן החולין תלמוד לומר

cimæ ſecundæ adducet: Objecit R. Hieremias coram R. Zira, & objiciens dixit: Non variat niſi ex tritico decimæ ſecundæ; at ex tritico emto nummis decimæ ſecundæ adducet: Dixit Rabi: Tu ita dicis; ego dicam: vel ex tritico emto nummis decimæ ſecundæ non adducet; & dicam meam opinionem, & dicam opinionem tuam; & dicam opinionem meam; Sacrificium Euchariſticum unde docetur? Ex pacificis: & de pacificis, de quibus dictum eſt שם שם ſc. *ibi*, *ibi* docetur ex decima, ſicut ipſa pacifica non ſunt ex decima, ita pariter ipſum ſacrificium Euchariſticum non erit ex decima; & triticum emtum nummis decimæ ſecundæ pariter non erit ex decima. Dicam opinionem meam: Sacrificium Euchariſticum unde docebitur? Ex pacificis, & pacifica de quibus dictum eſt שם שם *ibi ibi* ex decima, ſicut pacifica non ſunt ſpecies decimæ, ita pariter ſacrificium Euchariſticum non eſt ſpecies decimæ, ad excludendum triticum emtum nummis decimæ ſecundæ, quod eſt ſpecies decimæ. R. Amme: Si comprehendat nummos decimæ ſecundæ in pacificis, non acquirunt pacifica; Qua de cauſa? Non ſi dicatur, quod ſanctitas pacificorum cadat ſuper ſanctitatem decimæ ſecundæ: Objectio. Si emat pro ſacrificiis pacificis, & animal pro carne deſiderii, pellis non educitur in profana: Non conſequitur, quod acquirat pacifica: Ecce de hoc dictum eſt; Dicit Rab: Non acquirit pacifica; & cur non educitur pellis in profana? Sic dicit: Non eſt in lege, ut educatur pellis in profana: Qua de cauſa? Dicit Raba: Conſideratur quaſi emerit bovem ad arandum: Dictum eſt: Comprehendat nummos decimæ ſecundæ pro pacificis: Rabi Jochanan dicit: Acquirit: Rabi Elieſer dicit: Non acquirit: Et juxta mentem R. Jehuda qui dicit: Decima eſt facultas idiotæ: Omnes conveniunt, quod acquirat; at eſt diſſenſio juxta mentem R. Meir, qui dicit: Decima eſt facultas Dei. Qui dicit, quod non acquirat, conſentit cum R. Meir: Et qui dicit, quod acquirat, poſtquam decimam vocavit pacifica; Quando apprehendit, comprehendet: Objectio: Si apprehendat nummos decimæ ſecundæ pacificis, quando redimit, eddet duas quintas partes, alteram pro ſancto, & alteram pro decima; quid putas? In hoc omnes conſentiunt: Cujuſnam hæc ſententia eſt? R. Jehuda eſt.

MISNA: Unde probatur; ſi dicat: Ecce ſuper me ſacrificium Euchariſticum;

וזבחת פסח ליהוה צאן ובקר ולא פסח אין
בא ﭏא מן הכבשים ומן העזים אם כן
מה תלמוד לומר צאן ובקר להקיש כל
הבא מן הצאן ומן הבקר לפסח מה פסח
דבר שבחובה ואין בא אלא מן החולין
אף כל דבר שבחובה אינו בא ﭏא מן החולין
לפיכך האומר הרי עלי תודה הרי עלי
שלמים הואיל ובאין חובה לא יביאו אלא
מן החולין ונסכים בכל מקום לא יביאו
ﭏא מן החולין.

גמרא ופסח גופיה מנא לן דתניא
רבי אליעזר אומר נאמר פסח במצרים
ונאמר פסח לדורות מה פסח האמור
במצרים לא בא ﭏא מן החולין אף פסח
האמור לדורות לא בא ﭏא מן החולין
אמר לו רבי עקיבא וכי דנין איפשר משאי
איפשר אמר לו אף על פי שאי איפשר
ראייה גדולה היא ונלמוד הימנה חזר רבי
עקיבא ודנו דין אחר מה לפסח מצרים
שכן אין טעון מתן דמים ואימורין לגבי
מזבח תאמר בפסח דורות שטעון מתן
דמים ואימורין לגבי מזבח אמר לו הרי
הוא אומר ועבדת את העבודה הזאת
בחודש הזה שיהו כל עבודות של חדש
הזה כזה ורבי עקיבא אי סבר לה דאין
דנין איפשר משאי איפשר ליקו במילתיה
אי הדר ביה והאי דלאו גמר מפסח מצרים
משום האי פירכא הוא פסח מדבר יוכיח
לדבריו דרבי ﭏיעזר קאמר לדידי אין דנין
איפשר משאי איפשר לדידך דאמרת דנין
איפשר משאי איפשר מה לפסח מצרים
שכן אינו טעון מתן דמים ואימורין לגבי
מזבח תאמר בפסח דורות שטעון מתן
דמים ואימורין לגבי מזבח ואמר ליה רבי
ﭏיעזר לימא ליה פסח מדבר יוכיח לדבריו
דרבי עקיבא קא אמר ליה לדידי דנין
איפשר משאי איפשר ומשום האי פירכא
פסח מדבר יוכיח לדידך דאמרת אין דנין
איפשר משאי איפשר ועבדת והשתא נמי

cum; quod non adducet nisi ex profanis? Ex eo quod dictum est: *Et immolabis Pascha Domino Deo tuo oves, & boves*. Atqui Pascha non adducitur nisi ex agnis, & capris; Si ita, cur dictum est; *Ex oves, & boves*? Ad comparandum omne quod adducitur ex ovibus & bobus pro Paschate: Sicut Pascha est ex debito, & non adducitur nisi ex profanis, ita pariter omne, quod adducitur ex debito non adducitur nisi ex profanis: Idcirco si dicat: Ecce super me sacrificium Eucharisticum; ecce super me pacifica: Quoniam ex debito adducuntur, non adducentur nisi ex profanis; & libamina ubique non adducuntur, nisi ex profanis.

GEMARA: Et ipsum Pascha unde probatur? Etenim extat traditio: Rabi Eliefer dicit: Memoratur Pascha in Ægypto, & memoratur Pascha in generationibus; Sicut Pascha memoratum in Ægypto non adducebatur nisi ex profanis, ita pariter Pascha memoratum in generationibus, non adduceabtur nisi ex profanis. Dixit illi R. Akiba: Num docendum est possibile ex impossibili? Respondit: Licet impossibile non sit magna demonstratio, tamen ex eo potest doceri: Iterum R. Akiba disseruit alio argumento: Quid Pascha Ægypti, quod non requisivit adspersionem sanguinum, & adipes super altare? Dices de Paschate generationum, quod requisivit adspersionem sanguinum, & adipes super altare? Respondit: Ecce dictum est: *Et ministrabis ministerium istud in mense isto*. Ut sint omnia ministeria mens hujus sicut hoc: Et R. Akiba; si putat quod non sit docendum possibile ab impossibili: In re ipsa statuendum erat, si repetit, & hoc non docet ex Paschate generationum propter hanc objectionem: Pascha deserti probet juxta verba R. Eliefer, qui dicit: Juxta meam opinionem non est docendum possibile ab impossibili; juxta tuam opinionem dicis, quod sit docendum possibile ab impossibili; Quid Pascha Ægypti, quod non requisivit adspersionem sanguinum, & adipes super altare? Dices de Paschate generationum, quod requisivit adspersionem sanguinum, & adipes super altare? At respondit illi R. Eliefer: *Et ministrabis*. Et R. Eliefer illi dicit: Pascha deserti probet juxta verba Rabi Akiba, qui dicit: Juxta meam opinionem docendum est possibile ab impossibili; & propter hanc objectionem Pascha deserti probet juxta tuam opinionem, qui dicis; Non est docendum possibile ab impossibili: *Et ministrabis*: Jam vero

ליפרוך אמר רב ששת זאת אומרת אין משיבין על ההקש ובתרביצרה אמור ובי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש בכללה איתמר פסח כולית חדא מילתא היא ורבי עקיבא פסח דאינו בא אלא מן החולין מנא ליה נפקא ליה מיהא דאמר שמואל משום רבי אליעזר זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים עולה מה עולה טעונה כלי אף כל טעון כלי מאי היא אילימא מזרק גבי זבחי שלמי ציבור נמי כתיב וישם באגנות אלא סכין ועולה גופה מנלן דכתיב וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו והתם עולה הוא דכתיב ויעלהו לעולה תחת בנו מנחה מה מנחה אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף כל אין נאכלין אלא לזכרי כהונה מאי אי חטאת ואשם בהדיא כתיב אי זבחי שלמי ציבור מרבויא דקראי אתי בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר בכהנים יאכל ליחד על זבחי שלמי ציבור שאין נאכלים אלא לזכרי כהונה תנאי היא איכא דמייתי לה מהכא ואיכא דמייתי לה מהכא חטאת מה חטאת מקדשה בבלוע אף כל מקדשה בבלוע אשם מה אשם אין שפיר ושיליא קדוש בו אף כל אין שפיר ושיליא קדוש בו קסבר ולדות קדשים בהווייתן הן קדשים ודנין אפשר משאי אפשר מילואים מה מילואים מותרין בשרפה ואין בעלי חיים מותריהן בשריפה אף כל מותריהן בשריפה ואין בעלי חיים מותריהן בשריפה שלמים מה שלמים מפגלין ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין במתניתא תנא משמיה דרבי עקיבא זאת התורה כו׳ מנחה מה מנחה מקדשת בבלוע אף כל מקדשת בבלוע ואיצטריך למיכתב בחטאת ואיצטריך למיכתב במנחה דאי כתב רחמנא במנחה משום דרכיבא בלעה אבל חטאת אימא

vero potest objici: Dixit R. Sesath: Quod dicis, non potest reduci ad argumentum a pari; Et in accademia: dic: Num quod docetur a pari, iterum docebit a pari? In generali dictum est: Pascha totum una res erat; & R. Akiba, quod Pascha non adducatur nisi ex profanis, unde probat? Probat ex eo quod dicit Samuel nomine R. Elieser: *Hæc est lex holocausto, & muneri, & sacrificio pro peccato, & sacrificio pro delicto, & implementis, & sacrificio pacificorum: Holocausto*. Sicut holocaustum requirit vas, ita pariter omne requirit vas: Quid erit? Dicendumne est fuisse craterem? In sacrificiis pacificis cœtus, similiter scriptum est: *Et posuit in pelves*. At de cultro, & de ipso holocausto unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Extenditque manum suam, & accepit cultrum, ut mactaret filium suum:* Et ibi erat holocaustum: Scriptum est enim: *Et obtulit illum in holocaustum pro filio suo: Muneri:* Sicut munus non comedebatur nisi a maribus sacerdotii, ita pariter omnia, quæ non comedebantur nisi a maribus sacerdotii: Quid erit sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto? Perspicue scriptum est: Si sacrificia pacifica cœtus includantur, quia textus illa includit: *In sancto sanctorum comedetur: omnis masculus in sacerdotibus comedet illud*. Docet, quod sacrificia pacifica cœtus non comederentur nisi a maribus sacerdotii: Doctores: Sunt qui hinc probant, & sunt qui inde probant: *Sacrificio pro peccato*: Sicut sacrificium pro peccato sanctificat absorptione, ita pariter omne, quod sanctificat absorptione: *Sacrificio pro delicto*: Sicut in sacrificio pro delicto abortus, & secundina non sanctificatur, ita pariter omne, in quo abortus, & secundina non sanctificatur: Putat, quod partus sanctitatum in sua essentia sint sancti: Et potest doceri possibile ex impossibili: *Implementis*: Sicut in implementis & residua comburebantur; at in vivis residua non comburebantur; ita pariter omnia, in quibus residua comburebantur: & in vivis residua non comburebantur: *Sacrificio pacificorum*: Sicut pacifica faciebant, & fiebant abominandum; ita pariter omnia quæ faciebant & fiebant abominandum: In Misna docet nomine R. Akiba: *Hæc est lex &c. Muneri*: Sicut munus sanctificat absorptione, ita pariter omne, quod sanctificat absorptione: Et scribendum fuit de sacrificio pro peccato, & scribendum fuit de munere; Etenim si scriptum fuisset de munere, propterea quod frixum absorbet; At de sacri-

לא ואי כתב רחמנא בחטאת משום דבשר
אגב דשמין קריר אבל מנחה אימא לא
צריכא חטאת מה חטאת אינה באה אלא
מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל אינו
בא אלא מן החולין וביום ובידו הימנית
וחטאת גופה מנלן אמר רב חסדא אמר
קרא והקריב אהרן את פר החטאת אשר
לו לו משלו ולא משל מעשר ביום מביום
צותו נפקא כדי נסבא בידו הימנית מדרבה
בר בר חנה נפקא דאמר רבה בר בר חנה
אמר ריש לקיש כל מקום שנאמר אצבע
וכהונה אינו אלא ימין כדי נסבה אשם מה
אשם עצמותיו מותרין אף כל עצמותיו
מותרין ורבי עקיבא האי וזבחת פסח מאי
עביד ליה מיבעי ליה לכדרב נחמן דאמר
רב נחמן אמר רבה בר אבוה מנין למותר
הפסח שקרב שלמים שנאמר וזבחת פסח
ליהוה אלהיך צאן ובקר ולא אין פסח בא
אלא מן הכבשים ומן העיזים אלא מותר
הפסח והא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר
והא מהכא נפקא מדאבוה דשמואל נפקא
דכתיב אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים
ואמר אבוה דשמואל דבר הבא מן הצאן
יהא לזבח שלמים ואכתי מהכא נפקא
מהתם נפקא והתניא כבש לרבות ארת
הפסח לאליה כשהוא אומר אם כבש להביא
פסח שעיברה שנתו ושלמים הבאים מחמת
פסח לכל מצות שלמים שיטענו סמיכה
ונסכים ותנופת חזה ושוק כשהוא אומר
ואם עז הפסיק הענין לימד על העז שאינה
טעונה אליה תלתא קראי כתיב חד לעברה
זמנו ועברה שנתו וחד לעברה זמנו ולא
עברה שנתו וחד ללא עברה זמנו ולא
עברה שנתו וצריכי דאי אשמעה עברה
זמנו ועברה שנתו משום ואידחיה ליה

ſacrificio pro peccato dicerem; non; & ſi ſcriptum fuiſſet de ſacrificio pro peccato; quia caro juxta pinguedinem magis abſorbit, at de munere dicerem: Non eſt neceſſe: *Sacrificio pro peccato*: Sicut ſacrificium pro peccato non adducebatur niſi ex profanis, & interdiu, & manu dextra; ita pariter omni quo non adducebatur niſi ex profanis & interdiu, & manu dextra: At de ipſo ſacrificio pro peccato unde probatur? Dicit R. Chaſda: Dicit textus: *Et offeret Aharon juvencum ſacrificium pro peccato, qui ſuus eſt:* De bonis ſuis, non autem ex decima: Interdiu, ex eo quod dictum eſt: *In die quo præcepit*: Probatur: ut accipiet manu ſua dextra, ex ſententia Raba bar bar Channa eruitur; Etenim dicit Raba bar bar Channa, dicit Riſch Lakiſch: Ubicunque memoratur digitus & ſacerdotium, non erit niſi dexter, ut accipiat: *Sacrificio pro delicto*. Sicut in ſacrificio pro delicto oſſa erant permiſſa, ita pariter omnia, in quibus oſſa erant permiſſa: Et R. Akiba: *Et immolabis Paſcha*: Quomodo explicat? Requiritur juxta mentem R. Nachman; Etenim dicit R. Nachman; dicit Raba bar Abua; unde probatur, quod reſiduum Paſchatis offeratur in pacifica? Ex eo quod dictum eſt: *Et immolabis Paſcha Domino Deo tuo oves & boves:* Atqui Paſcha non adducebatur niſi ex agnis, & capris: At reſiduum Paſchatis; & hoc pro re, quæ adducitur ex ovibus, & bobus; & qui inde eruit, ex ſententia patris Samuelis eruit: Scriptum eſt enim: *Si ex ovibus erit oblatio ejus in ſacrificium pacificorum:* Et dicit pater Samuelis: Quod adducitur ex ovibus, ſit in ſacrificium pacificorum, & adhuc qui hinc eruit inde eruit. Nonne extat traditio? *Agnum:* Ad includendum Paſcha ad caudam; Quando vero dicit: *Si agnum*. Ad includendum Paſcha, cujus annus præterierit, & pacifica, quæ adducuntur propter Paſcha in cunctis præceptis pacificorum, quod requirant impoſitionem manuum, & libamina, & ventilationem pectoris, & cruris; Quando vero dicit: *Et ſi vero hœdum*. Interrumpit ſubjectum: Docet de hœdo, quod non requirat caudam. Tres textus ſcripti ſunt; alter, quando præterierit ejus tempus, & præterierit ejus annus; & alter, quando præterierit ejus tempus, at non præterierit ejus annus, & alter quando non præterierit ejus tempus, neque præterierit ejus annus; & neceſſe eſt; etenim ſi hoc docuiſſet, quando præterierit ejus tempus, & præterierit ejus annus, omnino pel-

len-

לגמרי אבל עברה זמנו ולא עברה שנתו רחזי לפסח שני אימא לא ואי אשמעינן עברה זמנו ולא עברה שנתו דאידחי ליה מפסח שני אבל לא עברה זמנו ולא עברה שנתו דאפילו לפסח ראשון נמי חזי אימא לא צריכא.

פרק תשיעי

מתניתא כל קרבנות הציבור והיחיד באין מן הארץ ומחוצה לארץ מן החרש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאינן באין ﭏ מן החדש ומן הארץ וכולן אינן באין ﭏ מן המובחר ואיזהו מובחר שלהם מכנים וזטחא ﭏפא לסלת שניה להן עפוריים בבקעה כל הארצות היו כשירות ﭏ מכאן היו מביאין:

גמרא מתניתא הלא כי האי תנא דתניא עומר חבה מן הישן כשר שתי הלחם הבאות מן הישן כשרות ﭏ שחיסר מצות עומר דכתיב תקריב את מנחת בכוריך ואפילו מן העליה שתי הלחם דכתיב ממושבותיכם תביאו ולא מחוצה לארץ ממושבותיכם ואפילו מן העלייה הא אפיקתיה אמר קרא תביאו ואפילו מן העלייה והאי מיבעי ליה שכל שאתה מביא ממקום אחר הרי היא כזה אם כן ליכתוב קרא תביא מאי תביאו שמע מינה תרתי והכתיב ראשית למצוה הכתיב חדשה האי מיבעי ליה לכדתניא רבי נחן ורבי עקיבא אמרו שתי הלחם חבאות מן הישן כשרות ומה אני מקיים חדשה שתהא חדשה לכל המנחות עד כאן לא פליגי ﭏ בחדש אבל בארץ לא פליגי דעומר ושתי הלחם מארץ אין מחוצה לארץ לא כמאן דלא כי האי תנא דתניא רבי יוסי בר רבי יהודה אומר עומר בא מחוצה לארץ ומה אני מקיים כי תבאו ﭏ הארץ שלא נתחייבו בעומר קודם שנכנסו לארץ וקסבר חדש בחוצה לארץ דאוריתא תיא דכתיב וממושבותיכם כל מקום שאתם יושבין משמע וכי תבאו זמן ביאה היא וכיון

lentur; at si præterierit ejus tempus, & non præterierit ejus annus, erat conveniens Paschati secundo; dicam non: Si nos docuisset; si præterierit ejus tempus, at non præterierit ejus annus, pelletur ad Pascha secundum; at si non præterierit ejus tempus, neque præterierit ejus annus; vel Paschati primo erit conveniens: Dicam; Non est necesse.

CAPUT IX.

MISNA: Omnes oblationes cœtus, & privati adducebantur ex terra, & ex locis extra terram, ex novo & ex veteri, excepto manipulo & duobus panibus, qui non adducebantur nisi ex novo, & ex terra; & omnia afferebantur ex optimo: Quodnam erat optimum? Mechmas, & Mezonicha primas tenet partes in simila, secundas vero Chaphariim in valle; omnes terræ sunt idoneæ, at inde non afferebant.

GEMARA: Traditio non juxta mentem hujus doctoris: Etenim extat traditio: Si manipulus afferatur ex veteri, erit legitimus; Si duo panes afferantur ex veteri, erunt legitimi; At erit defectus præcepti: De manipulo scriptum est: *Offeres munus primitivorum tuorum:* Vel ex horreo: De duobus panibus scriptum est: *Ex habitaculis vestris afferetis:* At non ex locis extra terram: *Ex habitaculis vestris*: Vel ex horreo: Ecce excludit: Dicit textus: *Afferetis:* Vel ex horreo; & hoc necesse est: Quod tu adduces ex alio loco, erit huic simile; si ita est, scribendum fuisset: Afferes: Quid significat: *Afferetis?* Hinc duo eruuntur: Et scriptum est: *Principium*. Propter præceptum; & scriptum est: *Novum:* Hoc necesse est juxta traditionem. R. Nathan, & R. Akiba dixerunt: Duo panes si afferantur ex veteri, sunt legitimi; Quomodo ego confirmabo *novum*? Ut sit novum cunctis muneribus: Omnes conveniunt, quod non sit dissensio, nisi in novo; at in terra non est dissensio, quod manipulus & duo panes sint afferendi ex terra, at non ex locis extra terram; At non est juxta mentem hujus doctoris: Etenim extat traditio: R. Jose bar R. Jehuda dicit: Manipulus poterat afferri ex locis extra terram: Quomodo ego explicabo: *Quando veneritis in terram?* Quod non fuerint obligati ad manipulum, priusquam ingressi essent in terram: Et putat, quod novum in locis extra terram sit ex lege: Scriptum est enim: *Et ex habitaculis vestris*. In omni loco, ubi habitabitis: Docet: *Et quando veneritis*

דאוריתא היא אקרובי נמי מקריבין. תנן
התם שומרי ספיחין בשביעית נוטלין שכרן
מתרומת הלשכה רמי ליה רמי בר חמא
לרב חסדא תנן שומרי ספיחין בשביעית
נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ורמינה
לאכלה ולא לשריפה אמר ליה רחמנא
אמר לך לדורותיכם ואת אמרת תיבטל
אמר ליה ומי קאמינא תיבטל לייתי
מדאשתקד בעינא כרמל וליכא וליתי
מכרמל דאשתקד אמר קרא כרמל תקריב
בעינא כרמל בשעת הקרבה וליכא איתמר
רבי יוחנן אמר כרמל תקריב רבי אלעזר
אומר ראשית קצירך ראשית קצירך ולא
סוף קצירך מותיב רבה תקריב מנחת
ביכורים במנחת העומר הכתוב מדבר
מהיכן היא באה מן השעורים אתה אומר
מן השעורים או אינו ﭏ מן החיטים
רבי ﭏיעזר אומר נאמר אביב במצרים
ונאמר אביב לדורות מה אביב האמור
במצרים שעורים אף אביב האמור לדורות
אינו בא ﭏ מן השעורים רבי עקיבא
אומר מצינו יחיד שמביא חובתו מן החיטין
ומביא חובתו מן השעורין ואף ציבור מביא
חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן
השעורין אם אתה אומר מן החיטין לא
מצינו ציבור שמביא חובתו מן השעורין
דבר אחר אם אתה אומר עומר בא מן
החיטין אין שתי הלחם ביכורים ﭏמא
משום ביכורים הוא תיובתא תנן התם
אין מביאין ביכורים חוץ משבעה המינין
ולא מתמרים שבהרים ולא מפירות
שבעמקים אמר עולא אם הביא לא קידש
יתיב רבה וקא אמר לה להא שמעתא
איתיביה רבי אחא בר אבא לרבה קרבן
ראשית שתהא לכל המנחות וכן הוא
אומר בהקריבכם מנחה חדשה ליהוה
בשבעותיכם אין לי ﭏ חדשה של חיטים
חדשה של שעורים מנין תלמוד לומר
חדשה חדשה אם אינו ענין לחדשה של
חיטין תנהו ענין לחדשה של שעורים ומנין
שתהא קודמת לביכורים תלמוד לומר חג

Tempus adventus hoc est: & quoniam ex lege est ut offeratur, offeretur: Ibi legimus: Custodes sponte natorum in anno septimo sumebant eorum mercedem ex separatione conclavis: Objecit Rame bar Chama τῷ R. Chasda: Legimus: Custodes sponte natorum in anno septimo, sumebant eorum mercedem ex separatione conclavis; & objicimus: Ad comestionem, non autem ad combustionem. Respondit illi: Tibi dicit textus: *In generationibus vestris:* Et tu dicis: Aboleatur? Respondit: Num ego dico: Aboleatur? ut afferatur ex anno præterito: requiritur spica, si non sit; afferatur ex spica anni præteriti. Dicit textus: *Spicam offeres:* Requiritur spica quando offertur. Dictum est: R. Jochanan dicit: *Spicam offeres:* R. Eliefer dicit: *Principium messis tuæ; Principium messis tuæ,* at non finem messis tuæ: Objecit Raba: *Offeres munus primitivorum:* De munere manipuli loquitur textus: Unde afferebatur? Ex hordeo; tu dicis ex hordeo, aut non nisi ex tritico: R. Eliefer dicit: Memoratur spica in Ægypto, & memoratur spica in generationibus; Sicut spica memorata in Ægypto erat hordeum, ita pariter spica memorata in generationibus non afferebatur nisi ex hordeo: R. Akiba dicit: Invenimus, quod privatus adduceret debitum suum ex tritico, & adduceret debitum suum ex hordeo, ita pariter cœtus afferet debitum suum ex tritico, & afferet debitum suum ex hordeo; Si dicas ex tritico, non invenimus quod cœtus afferret debitum suum ex hordeo. Alia expositio; Si dicas, quod manipulus adduceretur ex tritico, duo panes non erunt primitivi: Itaque quoniam sunt primitivi; est objectio: Ibi legimus: Non adducebant primitiva nisi ex septem speciebus, at non ex palmis quæ erant in montibus, neque ex fructibus qui erant in vallibus. Dicit Ela: Si adducat, non sanctificantur: Objecit Raba, & dixit; juxta hanc traditionem objecit Rabi Acha bar Aba τῷ Raba: *Oblationem primitiarum:* Ut sit principium omnibus muneribus: Et similiter dictum est: *Quando obtuleritis munus novum Domino in hebdomadis vestris:* Non probo nisi de novo triticeo, de novo hordeaceo unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Novum; Novum* si non explicetur respectu novi triticei, explicetur respectu novi hordeacei: Et unde probatur quod antecedat primitiva? Ex eo quod dictum est: *Solennitatem hebdomadarum facies tibi primis fructibus messis triticeæ:* Non probo nisi de primitivis,

שבעות תעשה לך ביכורי קציר חיטים
קציר שעורים מנין תלמוד לומר וחג
הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע השדה
ואין לי אלא שתזרע עלו מאליהן מנין
תלמוד לומר בשדה ואין לי אלא בשדה
מנין לרבות שבגג ושבחורבה ושבעציץ
ושבספינה תלמוד לומר בכורי כל אשר
בארצם מנין שהוא קודמת לנסכים ופירות
האילן נאמר כאן בכורי מעשיך ונאמר
להלן באספך את מעשיך מן השדה מה
להלן נסכים ופירות אילן אף כאן נסכים
ופירות אילן קתני מיהא שבגג שבחורבה
שבעציץ ושבספינה סיפא אתאן למנחות
מתקיף לה רב אדא בר אהבא אי הכי
היינו דכתיב כל טהור בביתך יאכל אותו
ואי מנחות לזכרי כהונה הוא דמיתכלן
אמר רב משרשיא תרי קראי כתיבי לך
יהיה וכתיב כל טהור בביתך יאכל אותו
הא כיצד בביכורים כאן במנחות רב אשי
אמר כולי במנחות רב אשי אמר כולי
במנחות וסיפיה דקרא אתאן ללחמי תודה
בפלוגתא רבי יוחנן אמר אם הביא לא
קידש ריש לקיש אמר אם הביא קידש
נעשה ככוחש בקדשים בשלמא ריש לקיש
כדאמר טעמא אלא רבי יוחנן מאי טעמא
אמר רבי אלעזר רבי יוחנן חזאי בחלום
מילתא מעליתא אמינא אמר קרא
מראשית ולא כל ראשית מארצך ולא כל
ארצך וריש לקיש האי ארצך מאי עביד
ליה מיבעי ליה לכדתניא רבן גמליאל בר
רבי אומר נאמר כאן ארץ ונאמר להלן
ארץ מה להלן שבח ארץ אף כאן שבח
ארץ ואידך ארץ מארץ לא משמע ליה
תני חדא שבגג ושבחורבה שבעציץ
ושבספינה מביא וקורא ותניא אידך
מביא ואינו קורא בשלמא ריש לקיש גג
אגג לא קשיא הא בגג דמערה הא
בגג דבית חורבה אחורבה לא קשיא כאן

vis, de messe tritici, & de messe hordei unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Et solennitatem messis primitivorum operis tui, quæ seminaveris in agro*. Non probo nisi de eo quod factum fuerit in agro, de sponte natis unde probatur? Ex eo quod dictum est: *In agro*: Non probo nisi de agro; unde probatur ad includendum illa, quæ nascuntur in tecto, in loco desolato, & in vase hortensi, & in navi? Ex eo quod dictum est: *Primitiva omnium, quæ in terra eorum*: unde probatur, quod antecedat libamina, & fructus arboris? Dictum est hic *primitivorum operis tui*, & dictum est ibi: *Quum collegeris opera tua ex agro*. Sicut ibi agitur de libaminibus & fructibus arboris, ita pariter hoc loco agitur de libaminibus & fructibus arboris: Hinc docet de eo quod nascitur in tecto, & in hoc desolato, & in vase hortensi, & in navi, ex fine propositionis quod afferatur pro muneribus. Objecit R. Ada bar Aba; Si ita, hoc est quod scriptum est: *Omnis mundus in domo tua comedet eam*; Si vero de muneribus: A maribus sacerdotii comedebantur. Dicit R. Misarscia: Duo textus scripti sunt: *Tibi erit*: Et scriptum est: *Omnis mundus in domo tua comedet eam*. Quomodo? Hic agitur de primitivis, & ibi de muneribus: R. Asse dicit: Omnino agitur de muneribus; Et finis textus adducitur pro panibus sacrificii Eucharistici de quibus est dissensio: R. Jochanan dicit: Si adducat, non sanctificatur: Risch Lakisch dicit; Si adducat sanctificatur; Consideratur quasi macilentum in sanctitatibus: Concedatur: Risch Lakisch reputatur quasi dicat rationem: At R. Jochanan quænam est ratio? Dicit R. Eliezer: R. Jochanan vidit in somnio rem excellentem: Dicam; dicit textus: *Ex principio*. At non omne principium: *Ex terra tua*: At non omnis terra tua: Et Risch Lakisch τὸ *terra tua* quomodo explicat? Necesse est juxta traditionem. Raban Gamaliel bar Rabi dicit: Memoratur hic terra, & memoratur ibi terra; sicut ibi agitur de laude terræ, ita pariter hoc loco de laude terræ: & alias terram ex terra non docet: Una traditio dicit: Quod nascitur in tecto, in loco desolato, in vase hortensi, & in navi, adducet, & leget: Et alia traditio dicit: Adducet, at non leget: Concedatur: Risch Lakisch: De tecto ad tectum non est objectio: Hic agitur de tecto specus, & ibi de tecto domus: De loco desolato ad locum desolatum non est objectio; Hic agitur de loco desolato,

בחורבה עבורה כאן בהורבה שאינה עבורה
עציץ אעציץ לא קשיא כאן בנקוב כאן
בשאינו נקוב ספינה אספינה לא קשיא
כאן בספינה של עץ כאן בספינה של חרס
אלא לרבי יוחנן קשיא תנאי היא דתניא
שבגג ושבחרבה מביא וקורא שבעציץ
ושבספינה אינו מביא כל עיקר . וכולן
אינו באות אלא מן המובחר . אמרי ליה
יוחנא וממרא למשה תבן אתה מכניס
לעפריים אמר להו אמרי אינשאי למתא
ירקא ירקא שקול .

מתניתא אין מביאין לא מבית הזבלים
ולא מבית השלחים ולא מבית האילן
ואם הביא כשר כיצד הוא עושה נרה
שנה ראשונה ובשנה שנייה נזרע קודם
לפסח שבעים יום והוא עושה סולת מרובה
כיצד בודק הגיזבר מכניס ידו לתוכן עלה
בה אבק פסולה עד שינפנה ואם התליעה
פסולה.

גמרא ביצד עושה נרה שנה ראשונה
איבעיא להו הכי קאמר נרה שנה ראשונה
ושניה נרה וזורעה או דלמא נרה שנה
ראשונה ושניה זורעה בלא נרה תא שמע
דתניא אמר רבי יוסי אף חיטי כרזיים
וכפר אחים אלמלא סומכות לירושלים היו
מביאין מהן לפי שאין מביאין את העומר
אלא מן השדות המודרמות והמנגרות לכך
שבהן חמה זורחה ומהן חמה שוקעת כיצד
עושה נרה שנה ראשונה ושניה חורש
ושונה וזורעה קודם לפסח שבעים יום כדי
שתהא סמוכה לחמה ועושה קנה זרת
ושיבולת זרתיים וקוצר ומעמר ודש וזורה
ובורר וטחון ומרקיד ומביא אצל גזבר
נגזבר מכניס ידו לתוכה אם עלתה בה
אבק אומר לו חזור ונפה אותה שניה
משום רבי נתן אמרו גזבר סך ידו שמן
ומכניס לתוכה עד שמעלה כל אבקה קתני
מיהת חורש ושונה ולטעמיך מתניתין לא
קתני שונה ברייתא קתני שונה לא קשיא

to, ubi fit opus, & ibi de loco desolato ubi non sit opus. De vase hortensi ad vas hortense non est objectio, hic agitur de perforato, & ibi quando non sit perforatum; De navi ad navim non est objectio; Hic agitur de navi lignea, & ibi de navi testacea. At juxta mentem R. Jochanan est objectio: Sententia doctorum. Etenim extat traditio: Quod natum est in tecto, & in loco desolato adducet, & benedicet; Quod natum est in vase hortensi, & in navi, nullo modo adducet. Et omnia non adducebantur nisi ex optimo. Dixerunt Jochana, & Mamre Mosi: Paleam tu introducis in Apharaim? Respondit illis: Dicunt viri: In locum olerum, olera adducis.

Misna: Non adducunt ex agro stercorato, neque ex agro siticuloso, neque ex agro arboribus culto, si autem adducat, erit legitimum: Quomodo faciebat? Anno primo novellabit, & anno secundo seret ante Pascha septuaginta dies, & faciet multam similam: Quomodo inquiret? Quæstor in eam immittet manum suam, si in ea adscenderit pulvis, erit illegitima, donec eam cribraverit, & si vermes produxerit, erit illegitima.

Gemara. Quomodo faciet? Novellabit anno primo. Necesse est; sic dicit: Novellabit anno primo, & secundo novellabit, & seret; aut fortasse novellabit anno primo, & secundo seret sine novellatione: Veni & audi: Etenim extat traditio: Dicit R. Jose: Vel frumenta Karsitarum, & villæ Achim si non essent proxima Hierosolymis, inde afferebant, quia non afferebant manipulum nisi ex agris australibus, & optime aratis: Quia in iis sol oriebatur, & inde sol occidebat. Quomodo faciebat? Novellabat anno primo, & secundo arabat, atque iterabat, & serebat ante Pascha septuaginta dies, ut esset prope æstum, & faceret cannam instar spithamæ, & spicam instar duarum spithamarum, & metebat, & colligebat, & triturabat, & ventilabat, & purificabat, & molebat, & cribrabat, & adducebat ad quæstorem, & quæstor immittebat in eam manum suam; si adscenderet pulvis; Dicebat illi: Iterum cribra. Nomine R. Nathan dixerunt: Quæstor ungebat manum suam oleo, & in eam immittebat, donec adscenderet totus ejus pulvis: Hinc docet: Arabat, atque iterabat; & juxta tuam opinionem: In Misna non docetur, quod iteraret: Beraitha docet, quod iteraret: Non est objectio: Hic agitur de

כאן בעבודה כאן בשאינה עבודה מאי הוי עלה תא שמע דתניא ניר חציה וזורע חציה ניר חציה וזורע חציה אמר רבי יוחנן אין מביאין את העומר אלא מן השדות המדורמות שבארץ ישראל שבהן חמה זורחת ומהן חמה שוקעת תניא נמי הכי אבא שאול אומר עומר היה בא מבקעת בית מקלה כבת שלשה סאין היתה ושדה מודרמת היתה ובה חמה זורחת ומםנה חמה שוקעת נר חציה וזורע חציה נר חציה וזורע חציה רב חלקיה בר טובי הוה ליה קרנא דארעא ניר חציה וזורע חצוה ניר חציה וזרע חציה ועבדה על חד תרי ומזבין להו לחיטי לסמידא. ואם התליעה פסולה. תנו רבנן סלת שהתליעה רובה פסולה וחיטין שהתליעו רובן פסולות בעי רבי ירמיה ברוב חטה או ברוב סאה תיקו. בעי רבא הקדישן מהו שילקה עליהן משום בעל מום כיון דפסיל כבעל מום דמי או דילמא אין בעל מום אלא בבהמה תיקו. תנן התם כל עץ שנמצא בו תולעת פסול לגבי מזבח אמר שמואל לא שנו אלא לח אבל יבש גוררו ובשר בעי רבא הקדישו מהו שילקה עליו משום בעל מום כיון דפסול כבעל מום דמי או דלמא אין בעל מום אלא בבהמה תיקו.

מתניתא תקוע אלפא לשמן אבא שאול אומר שניה לה רגב בעבר הירדן. כל הארצות היה כשירות אלא מיכן היו מביאין אין מביאין לא מבית הזבלים ולא מבית השלחים ולא מן מה שנזרע ביניהם ואם הביא כשר אין מביאין מן הנרנרין שנשרו המים ולא מן הכבשים ולא מן השלוקים ואם הביא פסול.

גמרא וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה מאי שנא תקועה אמר רבי יוחנן מתוך שרגילין בשמן זית חכמה

de opere, & ibi agitur quando non sit opus: Quid de hoc dictum est? Veni, & audi: Etenim extat traditio: Novellabat dimidium, & serebat dimidium; Novellabat dimidium, & serebat dimidium: Dicit R. Jochanan: Non adducebant manipulum nisi ex agnis australibus qui erant in terra Israel, quod in iis sol orirentur, & ab iis occideret: Ita quoque extat traditio: Aba Saul dicit: Manipulus non adducebatur nisi ex valle Beth-Milka in quantitate trium satorum erat, & ager erat australis, ubi sol oriebatur, & occidebat; Novellabat dimidium, & serebat dimidium, novellabat dimidium & serebat dimidium: R. Chalkia bar Tobia habebat angulum terræ, novellabat dimidium, & serebat dimidium, novellabat dimidium, & serebat dimidium, & faciebat pro uno duo, & emebant hæc frumenta pro farina. Et si vermes produxerit, erit illegitima. Tradiderunt sapientes: Si simila in majori parte vermes producat, erit illegitima; triticum si in majori parte vermes producat erit illegitimum: Quæsivit R. Hieremias: Num in majori parte tritici, at in majori parte satorum? Quæstio non est soluta. Quæsivit Raba: Si ea sanctificet, num vapulabit eorum causa propter vitiatum? Quando profanatur, sicut vitiatum consideratur, aut fortasse non est vitiatum nisi in animali: Quæstio non est soluta: Ibi legimus. Omne lignum, in quo deprehendatur vermis erit illegitimum, ut comburatur super altare: Dicit Samuel; Non agitur nisi quando fuerit viride, si vero fuerit siccum, abradunt, & erit legitimum: Quæsivit Raba: Si illud sanctificet, num vapulabit ejus causa propter vitiatum? Quando profanatur, sicut vitiatum consideratur; aut fortasse non est vitiatum, nisi in animali. Quæstio non est soluta.

Misna: Tekoa primas tenet partes in oleo: Aba Saul dicit secundas Regheb in transitu Jordanis: Omnes terræ erant legitimæ, at hinc adducebant: Non adducebant ex agro stercorato, neque ex agro siticuloso, neque inde, ubi satum sit inter eas; si adducat erit legitimum: Non adducebant oleum omphacinum, si adduceret, erat legitimum; Non adducebant e granis in aqua maceratis, neque e conditis, neque ex elixis; Si adduceret, erat illegitimum.

Gemara. *Et misit Joab Tekoa, & accepit inde uxorem sapientem:* Quid docet Tekoa? Dixit R. Jochanan: Quia assueti erant in oleo olivæ, sapientia deprehendebatur in illis. Tradiderunt sapien-

מצווייה בהן . תנו רבנן וטבל בשמן רגלו
זה חלקו של אשר שמושך שמן כמעיין
אמרו פעם אחת נצרכו אנשי לודיקיא
בשמן מינו להן פולמוסטוס אחד אמרו לו
לך והבא לנו שמן במאה ריבוא הלך
לירושלים אמרו לו לך לצור אמרו לו לך
לגוש חלב הלך לגוש חלב אמרו לו לך
אצל פלוני לשדה הלז ומצאו שהיה עוזק
תחת זיתיו אמר לו יש לך שמן במאה
ריבוא שאני צריך אמר לו המתן לי עד
שאסיים מלאכתי המתין עד שסיים מלאכתו
לאחר שסיים מלאכתו הפשיל כליו לאחוריו
והיה מסקל ובא בדרך אמר לו יש לך
שמן במאה ריבוא כמדומה אני ששחוק
שחקו בי היהודים כיון שהגיע לעירו
הוציאה לו שפחתו קומקמוס של חמין
ורחץ בו ידיו ורגליו הוציאה לו ספל של
זהב מליאה שמן וטבל בו ידיו ורגליו לקיים
מה שנאמר וטובל בשמן רגלו לאחר
שאכלו ושתו מדד לו שמן במאה ריבוא
אמר לו כלום אתה צריך ליותר אמר לו
הן אלא שאין לי דמים אמר לו אם אתה
רוצה ליקח קח ואני הלך עמך ואטול דמיו
מדד לו שמן בשמנה עשר ריבוא אמרו
לו לא הניח אותה האיש לא סוס ולא
פרד ולא גמל ולא חמור בארץ ישראל
שלא שכרו כיון שהגיע לעירו יצאו אנשי
עירו לקלסו אמר להם לא לי קלסוני אלא
לזה שבא עמי שמדד לי שמן במאה
ריבוא והרי נושה בי בשמונה עשרה
ריבוא לקיים מה שנאמר יש מתעשר ואין
כל מתרושש והון רב . אין מביאין לא
מבית הזבלים. והתניא אין מביאין אנפקטין
ואם הביא פסול והתניא ואם הביא כשר
מפני שהוא שרף אמר רב יוסף לא
קאמר הא רבי חייא הא רבי שמעון בר
רבי דרבי חייא זריק ליה ורבי שמעון בר
רבי מטבל ליה וסימניך עשירית מקמצין.
ששה חדשים בשמן המור מאי שמן המור
רב הונא בר חייא אמר סטכתא רבי

pientes: *Et lavabit in oleo pedem suum*. Hæc est portio Asser, qui trahebat oleum sicut fontem: Dixerunt: Aliquando opus habuerunt incolæ Laodicææ oleo; Constituerunt sibi legatum, dixerunt illi: Abi, & affer nobis centum myriades olei; Venit Hierusalem; dixerunt illi: Vade Tyrum; Cum venisset Tyrum; dixerunt illi: Vade Gusch-Chalabh: Cum venisset Gusch-Chalabh dixerunt illi: Confer te penes N. N. in agrum; ivit, eumque deprehendit fodientem sub ejus oleis: Dixit illi: Habesne centum myriades, quibus ego opus habeo? Respondit: Expecta dum perficiam opus meum: Expectavit dum perficeret opus suum, postquam perfecit opus suum, appendit vasa humeris suis, removit lapides, & incessit per viam; Dixit illi: Habesne olei centum myriadas? Videtur mihi quod me irrideant Judæi: Quando venit in suam civitatem, eduxit illi ejus ancilla cucumam aquæ calidæ, & lavit manus & pedes suos, eique eduxit labrum aureum plenum oleo, in quo lavit manus, & pedes suos ad confirmandum quod dictum est: *Et lavabit in oleo pedem suum*. Postquam comederunt, & biberunt; metitus est illi olei centum myriadas, dicens: Num amplius tibi necesse est? Respondit: Sic; ut mihi non sunt nummi; Dixit: Si velis emere, eme; & ego tecum veniam, & accipiam ejus pretium; & metitus est illi olei octodecim myriadas: Dixerunt illi: Non reliquit iste vir equum, neque mulum, neque camelum, neque asinum in terra Israel, quem non conduxerit: Quando pervenit ad suam civitatem, egressi incolæ suæ civitatis eum collaudarunt; Dixit in illis: Nolite me laudare, sed hunc qui venit mecum, qui mihi metitus est centum myriadas olei; & ecce mecum porto octodecim myriadas ad confirmandum quod dictum est: *Est quasi dives, qui nihil habeat, & est quasi pauper cum in multis divitiis sit*. Non adducebant de agro stercorato: Atqui extat traditio: Non adducebant oleum omphacinum; & si adducat, erit illegitimum: Atqui extat traditio: Si adducat: Erit legitimum; quia est succus: Dicit Rabi Joseph: Non est dissensio: Hæc est sententia R. Chijah, & illa R. Simeonis bar-Rabi: Etenim R. Chijah adspergit; & R. Simeon bar Rabi abolet. Et sit tibi signum: Viginti pugilli: Sex novitates dictæ sunt de oleo myrrhæ: Quid oleum המור? Rabi Huna bar Chijah dicit: Balsamum. Rabi Hieremia bar Aba dicit: Oleum olivæ,

ירמיה בר אבא אמר שמן זית שלא הביא שליש . תניא נמי הכי רבי יהודה אומר אנפקנון שמן זית שלא הביא שליש למה סכין אותו שמשיר את השיער ומערן את הבשר . אין מביאין מן הגרגרין שנשרו במים . תנו רבנן שמן זית כבוש שלוק שרוי ושל שמרים ושל ריח רע לא יביא ואם הביא פסול. בעי רבה הקרישו מהו שליקה עליו משום בעל מום כיון דפסול בבעל מום דמי או דילמא אין בעל מום אלא בבהמה תיקו.

מתניתא שלשה זתים הן ובהן שלשה שלשה שמנים הזית הראשון מגרגרן בראש הזית וכותש ונותן לתוך הסל רבי יהודה אומר סביבות הסל זה ראשון טוען בקורה רבי יהודה אומר סביבות הסל זה ראשון טוען בקורה רבי יהודה אומר באבנים זה שני חזר וטחן וטען זה שלישי הראשון למנורה והשאר למנחות השני מגרגרו בראש הגג וכותש ונותן לתוך הסל רבי יהודה אומר סביבות הסל זה ראשון טוען בקורה ורבי יהודה אומר באבנים זה שני חזר וטען דטחן זה שלישי הראשון למנורה והשאר למנחות . שלישי עוטנו בבית הבד עד שליקה ומעלהו ומנגבו בראש הגג כותש ונותן לתוך הסל רבי יהודה אומר סביבות הסל זה ראשון טען בקורה רבי יהודה אומר באבנים זה שני חזר וטחן וטען זה שלישי הראשון למנורה והשאר למנחות.

גמרא איבעיא להו מגרגרו תנן או מגלגלו תנן תא שמע דתניא שמן זית מזיתו מכאן אמרו זית ראשון מגלגלו בראש הזית וכונסו לבית הבד וטוחנו ברחים ונותנו בסלין שמן היוצא ממנו זה היה ראשון טען בקורה שמן היוצא ממנו זה היה שני פרק חזר וטחן וטען זה היה שלישי ראשון למנורה והשאר למנחות וכן זית שני. וזית שלישי טוענו בבית הבד עד

væ, quæ non maturuerit tertiam partem. Traditio: Barajtha ita se habet: R. Jehuda dicit: Oleum onphacinum, & oleum olivæ, quæ non maturuerit tertiam partem; se illo ungunt, quia humnectat comam, & oblectat carnem: Non adducebant ex granis in aqua maceratis. Tradiderunt sapientes: *Oleum olivæ*: Conditum, elixum, maceratum, & oleum fœcum non adducet; si adducat, erit illegitimum: Quæsivit Raba; Si illud sanctificet, num vapulabit propter vitiatum? Postquam fuerit profanatum, consideratur sicut vitiatum, aut fortasse non erit vitiatum nisi in animali. Quæstio non est soluta.

MISNA. Tres erant olearum species, & in singulis erant tres oleorum species. Prima colligebatur in summitate oleæ, & contundebat, & immittebat in canistrum. Rabi Jehuda dicit: Circa canistrum; Hæc erat prima species: Onerabat trabe; R. Jehuda dicit: Lapidibus: Hæc erat secunda species. Iterum molebat, & onerabat: Hæc erat tertia species: Prima pro candelabro, & reliquæ pro muneribus: Secunda species colligebatur in summitate tecti, & contundebat, & immittebat in canistrum; R. Jehuda dicit: Circa canistrum: Hæc erat prima: Onerabat trabe; & Rabi Jehuda dicit: Lapidibus: Hæc erat secunda: Iterum contundebat & onerabat. Hæc erat tertia: Prima pro candelabro, & reliquæ pro muneribus: Tertiam speciem intra domum reponebat, donec putrefacta fuerit, & exsiccabat in summitate tecti, contundebat & immittebat in canistrum: R. Jehuda dicit: Circa canistrum: Hæc erat prima; onerabat trabe; & R. Jehuda dicit; lapidibus: Hæc erat secunda; Iterum molebat, & onerabat; Hæc erat tertia: Prima pro candelabro, & reliquæ pro muneribus.

GEMARA. Quæsitum est: Colligebatur: Legimus: At convoluebatur. Legimus: Veni & audi: Iterum extat traditio: *Oleum olivæ*. Ex sua oliva: Hinc dixerunt: Primam speciem olivæ convoluebant in summitate oleæ, & immittebant in torcular, & molebant molis, & immittebant in canistra: Oleum, quod inde diffluebat, erat ex prima specie: Onerabat trabe; Oleum quod inde effluebat, erat ex secunda specie; Atque iterum contundebat, molebat, & onerabat; Hæc erat tertia species: Prima pro candelabro, & reliquæ pro muneribus: Et similiter secunda species olivæ: Et tertiam speciem olivæ reponebant in torculari, donec ma-

שילקה ומעלה לראש הגג ועושה אותו
כמין תמרה עד שיזובו מימיו ובונסו לבית
הבד וטוחנו בריחים ונותנו בסלין ושמן
היוצא ממנו זה היה ראשון טען בקורה
שמן היוצא ממנו זה היה שני פרק חזר
וטחן וטען זה היה שלישי הראשון למנורה
והשאר למנחות רבי יהודה אומר לא היה
טוחנו בריחים לא כותשו במכתשת ולא
היה טוען בקורה לא באבנים ולא היה
נותנו בסלין לא לתוך סביבות הסל . הא
גופא קשיא כותש מני רבי יהודה היא
תוך הסל אתאן לרבנן האי תנא סבר לה
כותיה בחדא ופליג עליה בחדא .

מתניתא הראשון שבראשון אין למעלה
הימנו השני שבראשון והראשון שבשני
שוין השלישי שבראשון והשני שבשני
והראשון שבשלישי שוין השלישי שבשני
והשני מבשלישי שוין השלישי שבשלישי
אין למטה הימנו . אף כל המנחות היו
בדין שיטענו שמן זית זך מה מנורה
שאינה לאכילה טעונה שמן זית זך מנחות
שהן לאכילה אינו דין שיטענו שמן זית
זך תלמוד לומר זך כתית למאור ואין זך
כתית למנחות.

גמרא שוין והא אמרת ראשון למנורה
והשאר למנחות אמר רב נחמן בר יצחק
מאי שוין שוין למנחות . אף החנחות היו
כדין . תנו רבנן זך אין זך אלא נקי רבי
יהודה אומר כתית אין כתית אלא כתוש
יכול יהא זה כתוש פסול למנחות תלמוד
לומר ועשרון סולת בלול בשמן כתית אם
כן מה תלמוד לומר למאור אלא מפני
החיסכון מאי חיסכון אמר רבי אליעזר התורה
חסה על ממונן של ישראל צו את בני
ישראל ויקחו אליך שמן זית זך אמר רבי
שמואל בר רב נחמני אליך ולא לי לא לאורה
אני צריך . שלחן בצפון ומנורה בדרום
אמר רבי זריקא אמר רבי אליעזר לא לאכילה
אני צריך ולא לאורה אני צריך ויעש לבית

maturesceret, & adducebat in summitatem tecti, & faciebat instar dactyli donec effluant ejus aquæ, & introducebat in torcular, & molet molis, & immittebat in canistra; & oleum, quod inde effluebat, erat ex prima specie: Onerabat trabe: Oleum quod inde effluebat, erat ex secunda specie; Contundebat, iterum molebat, & onerabat; hæc erat tertia species: Prima pro candelabro, & reliquæ pro muneribus; R. Jehuda dicit: Non molebat molis, at contundebat in mortario; neque onerabat trabe, sed lapidibus; neque immittebat in canistra, sed intra circuitum canistri. Ecce fundamentum: Objectio: Contundebat: Cujusnam hæc sententia est? R. Jehuda: Intra canistrum ex mente sapientum: Iste doctor consentit cum eo in uno, & dissentit in altero.

MISNA. Prima specie, quæ erat in prima, nulla erat præstantior. Secunda quæ erat in prima, & prima quæ erat in secunda, erant æquales: Tertia quæ erat in prima, & secunda quæ erat in secunda, & prima, quæ erat in tertia, erant æquales; Tertia quæ erat in secunda, & secunda quæ erat in tertia, erant æquales; Tertia quæ erat in tertia, nulla erat deterior. Similiter omnia munera æquum est ut requirant oleum olivæ purum. Sicut candelabrum, quod non erat pro cibo, requirebat oleum olivæ purum, munera, quæ erant pro cibo non erit æquum, ut requirant oleum olivæ purum? Idcirco dictum est: *Purum contusum pro lucerna*; at non purum contusum pro muneribus.

GEMARA. Æquales; Et ecce dicis: Prima pro candelabro; & reliquæ pro muneribus. Dicit Rabi Nachman bar Isaach; quid æquales? Æquales pro muneribus; Etiam de muneribus potest differi. Tradiderunt sapientes: *Purum*: Non est זך nisi purum. R. Jehuda dicit: כתית non est כתית nisi contusum: Crederem quod hoc contusum esset illegitimum pro muneribus? Idcirco dictum est: *Et decimam similæ mistam oleo contuso*: Si ita est cur dictum est: *Pro lucerna*? Propter exilitatem: Quid חיסכון? Dicit R. Elieser: Lex curam habuit de facultatibus Israel: *Præcipe filiis Israel, & accipiant tibi oleum olivæ purum*. Dicit Samuel bar R. Nachman; *Tibi*, non mihi; Ego luce non indigeo: Mensa in aquilone, & candelabrum in austro: Dicit R. Zerika; dicit R. Elieser. Ego cibo non indigeo, neque luce ego opus habeo: *Et fecit domui fenestras obliquas, & ob-*

חלוני שקופין ואטומים תנא שקופין מבחוץ ואטומים מבפנים לא לאורה אני צריך מחוץ לפרכת העדות באהל מועד עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל ואם תאמר לאורה אני צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו אלא עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל מאי עדותה אמר רבא זה נר מערבי שנותנין בה שמן כנגד חברתיה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים.

מתניתא מאין היו מביאין את היין קרותים ועטולין אלפא לייך שנייה להן בית רימה ובית לבן בהר וכפר סיגנא בבקעה כל ארצות היו כשירות אלא מיכן היו מביאין אין מביאין לא מבית הזבלים ולא מבית השלחים ולא ממה שנזרע בינוהן ואם הביא כשר אין מביאין הליסטיון ואם הביא כשר אין מביאין ישן דברי רבי וחכמים מכשירין אין מביאין לא מתוק ולא מעושן ולא מבושל ואם הביא פסול ואין מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ומן הכרמים העובדין ולא כונסין אותו בחצבין גדולים אלא בחביות קטנות ואינו ממלא את החבית עד פיה כדי שיהא ריחו נודף אינו מביא לא מפני הקמחין ולא משוליה מפני שמרים אלא מביא משלישה מאמצעה כיצד הוא בדוק הגזבר יושב והקנה בידו זרק הגיר והקיש בקנה רבי יוסי ברבי יהודה אומר שיש בו קמחין פסול שנאמר תמימים יהיו לכם ומנחתם תמימים יהיו לכם ונסכיהם.

גמרא אין מביאין לא מבית הזבלים אין מביאין לא מתוק ולא מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול והא קתני רישא אין מביאין את הליסטיון ואם הביא כשר. אמר רבינא כרוך ותני. רב אשי אמר חוליא דפיר' לא מאיס חוליא דשימשא מאיס. אין מביאין ישן דברי רבי וחכמים מכשירין. אמר חזקיה מאי טעמא דרבי אמר קרא לכבש יין מה כבש בן שנתו אף יין בן שנתו אי מה כבש בן שתי

& obstructas. Docet: *Obliquas* extrinsecus: *Obstructas* intrinsecus. Ego luce non opus habeo: *Extra velum testimonii in tentorio conventus*; Testimonium sit omnibus venientibus in mundum, quod Divinitas habitet in Israel; Et si dicas; quod luce ego opus habeam; Atqui quadraginta annis, quibus Israelitæ incesserunt in deserto, non incesserunt nisi ad ejus lucem; At testimonium sit omnibus venientibus in mundum, quod Divinitas habitet in Israel. Quid testimonium? Dicit Raba: Hæc est lucerna occidentalis, in quam indebant oleum contra alteram, & ex ea accendebat, & in ea cessabat.

Misna: Unde vinum adducebant? E Kerotim & Tolim, quæ primæ sunt pro vino; ipsis secunda est Bet-Rima, & Bet-Laban in monte, & pagus Signa in valle. Omnes terræ erant idoneæ, sed illinc potissimum adducebant: Non adducebant ex agro stercorato, neque e siticuloso, neque ex iis locis, inter quos seminatum fuerit, si vero adducat, erit legitimum. Non adducunt ἡλίσον sc. sole adustum, si vero adducat, erit legitimum: Non adducunt vetus: Verba Rabi: Et sapientes probant: Non adducunt dulce, nec fumatum, nec coctum; Si adducet erit illegitimum: Non adducunt e vitibus altis, sed depressis, & e vitibus arte excultis. Non colligebant in dolia magna, sed in parva, neque dolium usque ad os implebatur, ut odor ipsorum abundaret; Non adducebant ex ore dolii ob flores, neque ex fundo illius ob fœces, sed e tertia parte, & media adducebant: Quomodo explorabat? Quæstor sedebat cum calamo in manu sua, & si fœces sparsisset, ponebat eas in calamo: R. Meir bar Jehuda dicit: Vinum, de quo flores adscenderint, est illegitimum: Dictum est enim: *Perfecta erunt vobis & munera eorum, perfecta erunt vobis & libamina eorum*.

Gemara. Non adducebant ex agro stercorato, neque adducebant ex dulci, neque ex cocto, neque ex fumato; & si adducat, erit illegitimum; Atqui docet in principio propositionis: Non adducunt sole siccatum, & adustum, & si adducat, erit illegitimum: Dicit Rabina; Involvit, & docet: R. Asse dicit. Dulcedinem fructum non respuit, dulcedinem solis respuit: Non adducebant dulce: Verba Rabi. Et sapientes probant. Dicit Ezechias: Quænam est ratio Rabi? Dicit textus: *Pro agno vinum*. Sicut agnus erat anniculus, ita pariter vinum erit anniculum, sicut agnus biennis

שנים פסול אף יין בן שתי שנים פסול וכי
תימא הכי נמי והתניא יין בן שתי שנים
לא יביא ואם הביא כשר מאן שמעת
ליה דאמר לא יביא רבי וקאמר ואם
הביא כשר אלא אמר רבא היינו טעמא
דרבי דכתיב אל תרא יין כי יתאדם אין
מביאין לא מן הרליות . תנא כרמים
העבודים פעמים בשנה . רבי יוסף הוה ליה
קרנא דפרדים דרפיק ביה טפי ריפקא
ועבד חמרא דדרי מיא על חד תרין.
לא היו כונסין אותן בחצבין גדולים . תנא
חביות בריות לודייות בינוניות אין מניחין אותן
שתים שתים אלא אחת אחת ביצד בודק
גזבר יושב וקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה
תנא זרק הגיר של שמרים גזבר הקיש
בקנה ולימא ליה מימר מסייע ליה לרבי
יוחנן דאמר רבי יוחנן בשם שהדיבור יפה
לבשמים כך דבור רע ליין רבי יוסי בר
רבי יהודה אומר . בעי רבי יוחנן הקדיש
מהו שילקה עליו משום בעל מום כיון
דפסול בבעל מום דמי או דילמא אין בעל
מום אלא בבהמה תיקו . תנו רבנן אלים
ממואב כבשים מחברון עגלים משרון
גוזלות מהר המלך רבי יהודה אומר מביאין
כבשים שגבהן בקחבן אמר רבא בר רב
שילא מאי טעמא דרבי יהודה דכתיב
ירעה מקנך ביום ההוא כר נרחב .
כתיב על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים
כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו
המזכירים את יהוה אל דמי לכם מאי אמרי
הכי אמר רבא בר רב שילא אתה תקום
תרחם ציון רב נחמן בר יצחק אמר בונה
ירושלם יהוה . ומעיקרא מאי הוו אמרי
אמר רבא בר רב שילא כי בחר יהוה
בציון הוא למושב לו.

פרק עשירי

מתניתא שתי מידות של יבש היו
במקדש עשרון וחצי עשרון רבי מאיר אומר
עשרון עשרון וחצי עשרון מה היה
משמש שבו היה מודד לכל המנחות לא
היה מודד לא בשלשה לפר ולא בשל
ולא בשל שנים לאיל אלא מודדן עשרונות
חצי עשרון מה היה משמש שבו היה

nis erat illegitimum, ita pariter vinum bienne erit illegitimum. Num ita dices? Atqui extat traditio: Vinum bienne non adducet; & si adducat, erit legitimum: Hæc traditio dicentis, quod non adducat, est Rabi, & dicit: Si adducat erit legitimum. At dicit Raba: Hæc est ratio Rabi: Scriptum est enim: *Ne intuearis vinum, quando flavescit*. Non adducunt ex vitibus altis: Traditio: Vineæ excultæ duabus vicibus in anno. R. Joseph habebat angulum horti, quem valde fodiendo fodiebat, & producebat vinum, quod portabat duas partes aquæ præ una vini: Non reponebant in hydriis magnis. Traditio: Dolia, cadi Laodicææ mediocres: Non collocabant bina bina, sed sigillatim: Quomodo inquirebat quæstor? Sedens tenebat calamum in manu sua, si sparsisset fœces ponebat in calamo. Traditio: Si sparsisset fœces, quæstor ponebat in calamo. Dicendumne est quod verbum adjuvaret juxta sententiam R. Jochanan? Etenim dicit R. Jochanan, sicut allocutio conveniebat aromatibus, ita pariter allocutio mala vino; R. Jose bar Rabi Jehuda dicit. Quæsivit R. Jochanan: Si sanctificet, num vapulabit ejus causa, propter vitiatum? Quando profanatur sicut vitiatum reputatur; aut fortasse, non est vitiatum nisi in animali? Quæstio non est soluta. Tradiderunt sapientes. Arietes ex Moab, agni ex Hebron, vituli ex Sarhon, pulli ex monte regio: R. Jehuda dicit: Adducebant agnos, quorum altitudo erat sicut eorum latitudo. Dicit Raba bar R. Scila: Quænam est ratio R. Jehuda? Scriptum est: *Pascetur in possessione tua die illo agnus spatiose*. Scriptum est: *Super muros tuos Hierusalem constitui custodes tota die, & tota nocte in perpetuum non tacebunt: Qui reminiscimini Domini, ne taceatis*. Quid dicunt? Sic dicit Raba bar R. Scila: *Tu exsurgens misereberis Sion*. R. Nachman bar Isaach dicit: *Ædificans Hierusalem Dominus*. A principio quid dicebant? Dicit Raba bar R. Scila: *Quoniam elegit Dominus Sion, elegit eam in habitationem sibi*.

CAPUT X.

MISNA. Duæ mensuræ aridorum erant in sanctuario, decima, & dimidium decimæ. R. Meir dicit, decima decima, & dimidium decimæ: Decima ad quid inserviebat? Illa metiebatur omnia munera; Non metiebatur neque decimis pro juvenco neque duabus pro ariete, sed metiebatur decimis: Dimidium

מודד מנחת כהן גדול מחצה בבקר ומחצה בין הערבים.

גמרא תניא היה רבי מאיר אומר מה תלמוד לומר עשרון עשרון לכבש האחד מלמד ששתי עשרונות היו במקדש אחד גדוש ואחד מחוק גדוש שבו היה מודד לכל המנחות מחוק שבו היה מודד לחביתי כהן גדול וחכמים אומרים לא היה שם אלא עשרון אחד שנאמר ועשרון אחד לכבש האחד אם כן מה תלמוד לומר עשרון עשרון לרבות חצי עשרון ורבי מאיר חצי עשרון מנא ליה נפקא ליה מועשרון ורבנן ואי לא דרשי ורבי מאיר האי ועשרון אחד לכבש האחד מאי עביד ליה ההוא שלא ימדוד לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל ורבנן נפקא להו מנקודי דתניא אמר רבי יוסי למה נקוד ויו׳ שבאמצע עשרון של עשרון ראשון של יום טוב הראשון של חג שלא ימדוד לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל ורבי מאיר נקודי לא דריש . חצי עשרון מה היה משמש שבו היה מודד לחביתי כהן גדול מודד ורמינהי חביתי כהן גדול לא היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו אמר רב ששת מאי מודד נמי דקתני מחלק בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא חצי עשרון לרבי מאי גדוש היה או מחוק היה. סימן חצי חביתי שלחן . ותבעי לך לרבנן לרבנן עשרון גופיה קא מיבעיא להו גדוש היה או מחוק היה אמר ליה מדרבי מאיר נשמע לרבי מאיר ומדרבי מאיר נשמע לרבנן מדאמר רבי מאיר עשרון מחוק חצי עשרון נמי מחוק מדרבי מאיר מחוק לרבנן נמי מחוק בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא חביתי כהן גדול במה מחלקן לחלות ביד או בכלי פשיטא דביד דאי בכלי טורטני יכניס ויכניס כיון דבקלקלה כתיב לאו אורח ארעא בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא שלחן מהו שיקדש קמצים בגודש שלו מדמקדש לחם קמצים נמי מקדיש או דלמא דחזי ליה מקדיש

dium decimæ ad quid inserviebat? Metiebatur munus summi sacerdotis, dimidium mane, & dimidium inter vespera.

Gemara. Traditio: R. Meir dicit: Cur dictum est. *Decimam decimam pro agno uno*? Docet duas fuisse decimas in sanctuario, alteram accumulatam, & alteram abrasam; accumulata metiebatur omnia munera: Abrasa metiebatur sartagines summi sacerdotis. Et sapientes dicunt: Ibi non erat nisi una decima: Dictum est enim: *Et decimam unam pro agno uno*: Si ita est, cur dictum est: *Decimam, decimam*? Ad includendum dimidium decimæ: Et R. Meir dimidium decimæ unde probat? Probat ex eo quod dictum est: *Et decimam*. At sapientes *vau* non exponunt; Et R. Meir τὸ *& decimam unam pro agno uno* quomodo explicat? Ne metiatur mensura trium decimarum pro juvenco, neque mensura duarum decimarum pro ariete. Et sapientes probant ex punctatione: Etenim extat traditio: Dicit R. Jose; Cur punctatum est *vau* quod est in medio עשרון decimæ primæ? Sc. quod pro die primo festi Tabernaculorum non metiatur mensura trium decimarum pro juvenco, neque mensura duarum decimarum pro ariete; & R. Meir punctationem non exponit: Dimidium decimæ ad quid inserviebat? Illa metiebatur sartagines summi sacerdotis: At objiciunt: Sartagines summi sacerdotis non afferebantur dimidiatæ; at afferebat decimam integram, & dividebat: Dicit Rabi Sesath: Quid metiebatur? Docet: Dividebat: Quæsivit Rame bar Chama a R. Chasda: Dimidia decima juxta mentem R. Meir estne accumulata an abrasa? Signum חצ׳ חב׳תי שלח׳: Si quæras juxta mentem sapientum; juxta mentem sapientum, de decima ipsa quæritur, eratne accumulata an abrasa? Respondit: Et R. Meir docetur juxta mentem R. Meir, & ex R. Meir docetur juxta mentem sapientum: Ex eo quod dixit R. Meir: Decima abrasa, dimidia decima quoque abrasa: Ex mente Rabi Meir abrasa, juxta mentem sapientum etiam abrasa. Quæsivit Rame bar Chama ex R. Chasda: Sartagines summi sacerdotis quomodo dividebat? Manune, an vase? Certum est manu; Etenim si vase, trutina introducet, atque introducet: Postquam de vasculo scriptum est; non juxta consuetudinem terræ: Quæsivit Rame bar Chama a R. Chasda: Mensa num sanctificabat pugillos in cumulo suo? Postquam sanctificavit panem, pugillos quoque sanctificat, aut fortasse quod sibi conveniens est sanctificat,

דלא חזי ליה לא מקדיש אמר ליה אינו מקדיש איני והאמר רבי יוחנן לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל נמצא שלחן מקדיש חמשה עשר טפח למעלה לדברי האומר טפחיים קופל נמצא שלחן מקדש שנים עשר טפח למעלה אמר ליה אינו מקדיש ליקרב אבל מקדיש ליפסל.

מתניתא שבע מידות של לח היו במקדש הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורבועית לוג רבי אליעזר בר רבי צדוק אומר שנתות היו בהין עד כאן לפר ועד כאן לאיל עד כאן לכבש רבי שמעון אומר לא היו שם הין וכי מה היה הין משמש אלא מדה יתירה של לוג ומחצה היתה שם שבה היתה מודד למנחת כהן גדול לוג ומחצה בין הערבים.

גמרא תנו רבנן שבע מידות של לח היו במקדש רביעית לוג וחצי לוג ולוג ושלישית ההין ורביעית ההין וחצי הין והין דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית לוג רבי שמעון אומר לא היה שם הין וכי מה היה הין משמש את מי אביא תחתיו אלא מידה יתירה של לוג ומחצה היתה שם שבו היה מודד לחביתי כהן גדול לוג ומחצה בבוקר לוג ומחצה בין הערבים אמרו לו חצי לוג היתה שם ואיפשר לשער בחצי לוג אמר להם אף לדבריהם חצי לוג לא יעשה רביעית היתה שם ואיפשר לשער ברביעית אלא זה הכלל היה במקדש כלי שמשמש מירה זו אינו משמש מידה אחרת. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר שנתות היו בהין וכו׳. מאי איכא בין רבי מאיר לרבי יהודה אמר רבי יוחנן בירוצי מידות איכא ביניהו למאן דאמר ממטה למעלה קסבר בירוצי המידות נתקדשו ורביעית יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער דקא עיילי להו בירוצין למאן דאמר ממעלה למטה

fica; quod sibi non est conveniens, non sanctificat? Respondit: Itane? Atqui dicit R. Jochanan juxta verba illius qui dicit: Duos palmos cum dimidio duplicabat; Deprehenditur, quod mensa sanctificaret quindecim palmos ad superiorem partem: juxta verba illius qui dicit; Duos palmos duplicabat; deprehenditur, quod mensa duodecim palmos sanctificaret: Respondit: Non sanctificabat ad offerendum, sed sanctificabat ad profanandum.

MISNA: Septem mensuræ liquidorum erant in sanctuario, Hin, & dimidium Hin, & triens Hin, & quadrans Hin, logus, & dimidinm logi, & quadrans logi. R. Elieser bar R. Zadok dicit; Dentes, sive signa erant in Hin: Usque huc pro juvenco, usque huc pro ariete, usque huc pro agno. R. Simeon dicit: Ibi non erat Hin: At quid Hin inserviebat? At superflua erat mensura Logi, & dimidium logi ibi erat, quo metiebatur munus summi sacerdotis, logum cum dimidio inter vesperas.

GEMARA: Tradiderunt sapientes: Septem mensuræ liquidorum erant in sanctuario, quadrans logi, & dimidium logi, & logus, & triens Hin, & quadrans Hin, & dimidium Hin, & Hin; verba Rabi Jehuda; Rabi Meir dicit: Hin, & dimidium Hin, & triens Hin, & quadrans Hin, & logus, & dimidium logi, & quadrans logi: R. Simeon dicit: Ibi non erat Hin: At quid Hin inserviebat? Num adducet ejus loco? At erat mensura superflua logi, & dimidii logi ibi erat, qua metiebatur sartagines summi sacerdotis, logum cum dimidio mane, & logum cum dimidio inter vesperas. Dixerunt illi: Dimidium logi ibi erat; & fieri potest, quod metiretur dimidio logo: Dixit illis: Etiam juxta eorum verba: Dimidio logo non faciet: Quadrans ibi erat; & fieri potest, ut metiretur quadranti: At hæc est regula generalis in sanctuario: Vas quod inserviebat pro hujus mensura, non inserviebat pro alterius mensura. Rabi Elieser bar Rabi Zadok: Dentes seu signa erant in Hin &c. In quo consistit controversia inter R. Meir & R. Jehuda? Respondit R. Jochanan: De cumulis mensurarum est controversia inter eos. Juxta mentem illius qui dicit; ad inferiori ad superiorem partem, putat quod cumuli mensurarum fuerint sanctificati; & quartarium dedit Deus Mosi, dicens: Mensura, in qua ingrediantur cumuli: Juxta mentem illius qui dicit a superiori ad inferiorem partem, putat quod cumu-

li

קסבר ב׳ריצי מידות לא נתקדשו והין יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער בהא דקא נפקי בירוצין אביי אמר דכולי עלמא בירוצי המידות איכא למימר נתקדשו ואיכא למימר לא נתקדשו והכא במלאים קא מיפלגי מאן דאמר מלמעלה למטה קא סבר מלאים שלא יחסר ושלא יותיר ומאן דאמר ממטה למעלה מלאים שלא יחסר אבל יותיר מלאים קרינא ביה אמר מר רבי שמעון אומר לא ה׳ה שם הין שפיר קאמר להו רבי שמעון לרבנן ורבנן הוה הין דעבד משה לשמן המשחה דכתיב ושמן זית הין מר סבר כיון דלדורות לא הוה צריך לפי שעה הוא דעבדיה ואיגנז ואידך כיון דהוה הוה אמר מר ואת מי אביא תחתיו לא סניא דלא מעייל כדאמר רבינא נמירי שתי סמיכות בציבור הכא נמי נמירי דשבע מידות של לח היו במקדש רבי אליעזר ברב, צדוק אומר שנתות היו בהין ולית ליה שבע מידות לית ליה ואי בעית אימא מאי שבע מידות שבע מדידות.

מתניתא רביעית מה היתה משמשת רביעית מים למצורע ורביעית שמן לנזיר חצי לוג מה היה משמש חצי לוג מים מסוטה וחצי לוג שמן לתורה ובלוג היה מודד לכל המנחות אפילו מנחת של ששים עשרון נותן לה ששים לוג רבי אליעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של ששים עשרון אין לה אלא לוגה שמן למנחה ולוג שמן ששה לפר וארב׳ע לאיל ושלשה ללבש שלשה ומחצה למנורה מחצי לוג לכל נר.

גמרא יתיב רבי וקא קשיא ליה רביעית למה נמשחה א׳י מצורע חוץ הוא ואי נזיר לחם נזיר בשחיטה איל הוא דקדיש אמר ליה רבי חייא שבה היה מודד לחביתי כהן גדול רביעית שמן לכל חלה וחלה קרי עליה מארץ מרחק איש עצתי . חצי לוג מה היה משמש. יתיב רבי וקא קשיא ליה חצי לוג למה נמשח אי סוטה וכי חולין הוא דצריכי לקדושי מים קדושים כתיב אי

li menſurarum non fuerint ſanctificati ; & Hin dedit Deus Moſi, dicens : Menſura, ex qui egrediantur cumuli: Abaje dicit: Omnes conveniunt de cumulis menſurarum ; Poteſt dici, quod fuerint ſanctificati , & poteſt dici quod non fuerint ſanctificati ; & hic de plenis eſt controverſia ; Qui dicit a ſuperiori ad inferiorem partem , putat de plenis , quando non fuerit defectus , neque redundantia ; & qui dicit ab inferiori adſuperiorem partem, de plenis intelligit, quando non ſit defectus, ſed redundantia , vocantur pleni ; dicit Mor : Rabi Simeon dicit: Ibi non erat Hin: Recte dixit R. Simeon ſapientibus ; & ſapientes : Erat Hin , quem fecit Moſe pro oleo unctionis : Scriptum eſt enim : *Et olei olivæ Hin*. Mor putat ; quoniam generationibus non erat neceſſe; pro eo momento fecit , & abſcondit : Et alia opinio: Quoniam erat, dicit Mor: Quid adducet ejus loco? Non ſatis erat quod non induceret ſicut dicit Rabina : Conſtat duas fuiſſe manuum impoſitiones in cœtu , hic quoque conſtat fuiſſe ſeptem menſuras aridorum in ſanctuario : Rabi Elieſer bar R. Zadoch dicit : Dentes ſeu ſigna erant in Hin ; at non erant ſeptem menſuræ: Non erant ; & ſi velis dicam : Quid ſeptem menſuræ ? Septem dimenſiones.

Misna : Quadrans ad quid inſerviebat ? Quadrans aquæ pro leproſo , & quadrans olei pro Nazyræo ; Dimidius logus ad quid inſerviebat? Dimidius logus aquæ pro muliere adulterii ſuſpecta, & dimidius logus olei pro ſacrificio Euchariſtico , & logo metiebatur in cunctis muneribus, vel in munus ſexaginta decimarum indet ſexaginta logos . Rabi Elieſer ben Jacob dicit: Vel muneri ſexaginta decimarum non erit niſi logus: Dictum eſt enim : *Pro munere , & logo olei* : Sex pro juvenco , & quatuor pro ariete , & tres pro agno , tres cum dimidio pro candelabro, & dimidius logus pro ſingulis lucernis .

Gemara . Objecit Rabi ; & eſt illi objectio : Quadrans cur unctus fuit? Si pro leproſo , ejus opera foris peragebantur ; ſi pro Nazyræo , panis Nazyræi mactatione arietis ſanctificabatur . Reſpondit R. Chijah : Illo metiebatur pro ſartaginibus ſummi ſacerdotis , quartarium olei pro ſingulis placentis: De eo legit : *Et de terra longinqua virum voluntatis meæ ;* Objecit Rabi : Et eſt illi objectio: Dimidius logus cur unctus eſt? Si pro muliere adulterii ſuſpecta: Num in profano ſanctificandæ erant aquæ ? *Aquas ſanctas* : ſcriptum eſt . Si pro

ſa-

תודה לחמי תודה בשחיטת תודה הוא
דקדשי אמר ליה רבי שמעון ברבי שבו
היה מחליק חצי לוג שמן לכל נר ונר
אמר לו נר ישראל כך היה אמר רבי יוחנן
אמר רבי נר שכבתה נידשן השמן נידשנה
הפתילה כיצד עושה מטיבה ונותן בה
שמן ומדליקה יתיב רבי זריקא וקא מיבעיא
ליה בשהוא נתן בה שמן במידה ראשונה
או כמו שחסרה אמר רבי ירמיה פשיטא
דכמידה הראשונה דאי כמה שחסרה מנא
ידעינן מאי חיסר וכי תימא דמשער ליה
אם כן שבע מידות נפיש להו מידות טובא
קרי עליה והדרך צלח רכב על דבר אמת
וענוה צדק איתמר נמי אמר רבי אבהו
אמר רבי יוחנן ואמרי לה אמר רבי אבא
אמר רבי חנינא אמר רבי נר שכבתה
נידשן השמן נידשנה הפתילה כיצד עושה
מטיבה ונותן בה שמן כמידה ראשונה
ומדליקה אמר רב הונא בריה דרבי יהודה
אמר רב ששת נר שבמקדש של פרקים
הוה קסבר כי כתיב ככר ומקשה המנורה
ונרותיה כתיב כיון דמיבעיא הטבה אי לאו
דפרקים הוי לא הוה מטייבא ליה מיתיבי
כיצד עושה מסלקן ומניחן באהל ומקנחן
בספוג ונותן בהן שמן ומדליקן הוא דאמר
כי האי תנא דתניא חכמים אומרים לא
היו מזיזין אותה ממקומה מכלל דאיבעי
ליה לאוזוזה מצי מזיז לה אלא אימא לא
היתה זזה ממקומה ומאן חכמים רבי אלעזר
הוא דתניא רבי אלעזר ברבי צדוק אומר
כמין של זהב טס היה לה על גבה כשהוא
מטיבה דוחקו כלפי פיה כשהוא נותן בה
שמן דוחקו כלפי ראשה ובפלוגתא דהני
תנאי דתניא מנורה ונרותיה באות מן
הככר ואין מלקחיה ומחתותיה מן הככר
רבי נחמיה אומר מנורה היתה באה מן
הככר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה
באות מן הככר במאי קא מיפלגי בהאי
קרא דתניא ככר זהב טהור יעשה אותה

ſacrificio Euchariſtico; panes ſacrificii Euchariſtici mactatione ſacrificii Euchariſtici ſanctificabantur. Reſpondit R. Simeon bar Rabi: Illo dividebat dimidium logum olei pro ſingulis lucernis. Dixit: Lucerna Iſrael ſic erat. Dicit R. Jochanan, dicit Rabi: Si lucerna exſtingueretur decinerabat oleum, & decinerabat ellychnium. Quomodo faciebat? Concinnabat, & indebat oleum, & accendebat. Objecit R. Serika, & quæſivit; Quando indit oleum, inditne juxta primam menſuram, aut juxta defectum? Dicit R. Hieremias; Certum eſt juxta primam menſuram; Quando ſit deficiens unde cognoſcimus quantum ſit deficiens? Num dices, quod metiretur? Si ita eſt; ſeptem menſuræ creſcebant: menſuræ multæ erunt, & de hoc legi- & dixerunt; dixit Rabi Aba, dixit tur. *Intende proſpere, procede, & regna propter veritatem, manſuetudinem, & juſtitiam*. Dictum eſt etiam. Dicit Rabi Abau, dicit Rabi Jochanan; Rabi Chanina, dixit Rabi: Si lucerna exſtingueretur, decinerabat oleum, & decinerabat ellychnium: Quomodo faciebat? Concinnabat, & indebat in ea oleum juxta primam menſuram, & accendebat: Dicit R. Huna bar R. Jehuda, dicit Rabi Seſath: Lucerna, quæ erat in ſanctuario, conſtabat articulis; Putat quia ſcriptum eſt: *Talentum, & una maſſa, candelabrum & lucernæ ejus* ſcriptum eſt: Quando oportebat concinnare, ſi non eſſent articuli, non poterat concinnare: Objectio: Quomodo faciebat? Tollebat, & reponebat in templo, & abſtergebat ſpongia, & indebat in illas oleum, & accendebat: Hoc eſt quod dicit, ſicut iſte doctor. Etenim extat traditio: Sapientes dicunt: Non movebant a loco ſuo; Conſequitur, quod ſi eſſet movendum, poterat moveri: At dicam; non movebatur a loco ſuo. Et quinam ſunt iſti ſapientes? R. Elieſer: Etenim extat traditio: Rabi Elieſer bar R. Zadok dicit: Sicut lamina aurea erat in ejus ſummitate, quando concinnabat, repellebat verſus ejus os, quando indebat oleum repellebat verſus ejus verticem: At eſt diſſenſio horum doctorum: Etenim extat traditio: Candelabrum & lucernæ ejus afferuntur ex talento; at ejus forcipes, & thuribula non afferebantur ex talento: R. Nehemias dicit: Candelabrum afferebatur ex talento, at ejus lucernæ, & forcipes, & thuribula non afferebantur ex talento: In quo eſt diſſenſio? In hoc textu: Etenim extat traditio: *Ex talento auri puri faciet illud*: Percepimus,

למדנו למנורה שבאה מן הככר מנין
לרבות נרותיה תלמוד לומר את כל הכלים
הﭏה יכול שאני מרבה אף מלקחיה
ומחתותיה תלמוד לומר אותה דברי רבי
נחמיה אדרבי נחמיה תרי תנאי ואיבא
דרבי נחמיה רבי יהושע בן קרחה אומר
מנורה באה מן הככר ואין מלקחיה
ומחתותיה ונרותיה באה מן הככר וﭏ מה
אני מקיים את כל הכלים הﭏה שהיו כלים
של זהב זהב בהדיא כתיב בו ועשית את
נרותיה שבעה והעלה את נרותיה והאיר
על עבר פניה ומלקחיה ומחתותיה זהב
טהור לא נצרכא ﭏ לפי נרות סלקא
דעתך אמינא הואיל ופי נרות אשחורי
משחר התורה חסה על ממונן של ישראל
וליעביד זהב כל דהו קמשמע לן. חצי לוג
שמן לתודה. תניא רבי עקיבא אומר מה
תלמוד לומר בשמן בשמן שני פעמים אילו
ולא נאמר אלא בשמן אחד הייתי אומר
הרי הוא ככל המנחות ללוג עכשיו שכתב
בשמן בשמן הוי ריבוי אחר ריבוי ואין
ריבוי אחר ריבוי ﭏ למעט מיעטו הכתב
לחצי לוג ריבוי אחר ריבוי חד ריבוי הוא
ﭏ אילו לא נאמר בשמן כל עיקר הייתי
אומר הרי הוא ככל המנחות ללוג עכשיו
שנאמר בשמן בשמן הוי ריבוי אחר ריבוי
ואין ריבוי אחר ריבוי ﭏ למעט מיעטו
הכתב לחצי לוג יכול יהא חצי לוג זה
מתחלק לשלשת מינין לחלות ולרקיקין
ולרביכה כשהוא אומר בשמן ברביכה שאין
תלמוד לומר ריבה שמן לרביכה הא כיצד
מביא חצי לוג שמן והוציהו לחלות
ולרקיקין וחציו לרביכה אמר לו רבי ﭏיעזר
בן עזריה עקיבא אם אתה מרבה כל היום
כולו בשמן בשמן איני שומע לך ﭏ חצי
לוג שמן לתודה ורביעית שמן לנזיר ואחד
עשר יום שבין נידה לנידה הלכה למשה
מסיני. בלוג היה מודד. תנו רבנן במצורע
עני כתב עשרון בלול ולוג לימד על עשרון
שטעון לוג דברי חכמים רבי נחמיה ורבי
אליעזר אומר אפילו מנחה של ששים
עשרונים אין לה אלא לוגה שנאמר
למנחה ולוג שמן ורבי נחמיה ורבי ﭏיעזר
בן יעקב האי עשרון בלול ולוג מאי עבדי
ניה ההוא לנופיה מי קא אמר רחמנא
ליתי חד עשרון ואידך לנופיה לא צריך
מדגלי רחמנא גבי מצורע שלשה קירבנות

mus, quod candelabrum adduceretur ex talento; unde probatur ad includendum ejus lucernas? Ex eo quod dictum est: *Et omnia vasa ista*: Crederem posse etiam includere ejus forcipes, & thuribula? Idcirco dictum est: *Illud*. Verba R. Nehemia: Objectio R. Nehemia contra R. Nehemia: Duo doctores: Et juxta mentem R. Nehemia R. Jehosua ben Korcha dicit: Candelabrum afferebatur ex talento, at ejus forcipes, thuribula, & lucernæ non afferebantur ex talento: At quomodo explicabo: *Omnia vasa ista*? Ut vasa sint aurea: De auro perspicue scriptum est: *Et facies lucernas ejus septem, & accendes lucernas ejus, & luceant contra faciem ejus; & forcipes ejus, & thuribula ejus ex auro puro*: Non est necesse nisi pro ore lucernarum: Potes dicere, quoniam ora lucernarum nigrescebant, quod lex pepercerit facultatibus Israelitarum, ut fieri possent ex auro, quantuluncunque; dicit nobis: Dimidius logus olei pro sacrificio Eucharistico: Traditio: R. Akiba dicit: Cur dictum est *oleo*, *oleo* duabus vicibus? Si non dictum esset oleo nisi semel, dicerem; Ecce erit sicut cuncta munera juxta logum: Nunc scriptum est: *Oleo*, *oleo*: Inclusio post inclusionem; at non est inclusio post inclusionem nisi ad excludendum; Excludit textus dimidium logum; Crederem quod iste dimidius logus divideretur in tres species, sc. in placentas, & lagana, & siccum; Quando vero dicit: *Oleo* in sicco, quod non erat dicendum; includit oleum pro sicco: Quomodo? Adducet dimidium logum, & dimidium erit pro placentis, & laganis, & dimidium pro sicco. Dixit illi R. Eliesar ben Azaria: Akiba vel si includas toto die *oleo oleo*; Ego tibi non assentiar nisi, quod sit dimidius logus olei pro sacrificio Eucharistico, & quadrans olei pro Nazyræo, & undecim dies inter menstruum & menstruum; Constitutio Mosis ex monte Sinai. Logo metiebatur. Tradiderunt sapientes: De leproso paupere scriptum est: *Decimam mistam, & logum*. Docet quod decima requirent logum; verba sapientum: R. Hieremias, & R. Eliesar dicit; Vel munus sexaginta decimam non habebit nisi logum. Dictum est enim: *Pro munere, & logo olei*. Et R. Hieremias, & R. Eliesar ben Jacob: *Decimam mistam, & logum*. Quomodo explicant? Per se necesse est. Quid dicit textus? Ut adducatur una decima: Et alia opinio: Per se non est necesse; postquam manifestavit textus in leproso tres oblationes, & tres decimas;

ושלשה עשרונות הבא דחד קרבן חד
עשרון ואידך איצטריך סלקא דעתך אמינא
הואיל וחס רחמנא עליה לאתויי בדלות
אימא לא ליבעי מינה כלל ואמר לגמרי
לא אשכחן ורבנן האי למנחה ולוג שמן
מאי עבדי ליה ההוא למתנדב מנחה שלא
יפחות מדבר הטעון לוג ומאי ניהו עשרון
ואידך תרתי שמעת מינה . ששה לפר
ארבעה לאיל שלשה לכבש . מנלן דכתב
ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר הין תריסר
לוגי הוויין דכתב שמן זית הין וכתב שמן
משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם זה
בגימטריא תריסר הויין . שלשה ומחצה
למנורה חצי לוג לכל נר . מנא הני מילי
דתנו רבנן מערב עד בקר תן לה מדתה
שתהא דולקת והולכת מערב עד בקר
דבר אחר מערב עד בקר אין לך עבודה
שכשירה מערב עד בקר אלא זו בלבד
ושיערו חכמים חצי לוג מאורתא ועד
צפרא איכא דאמרי מלמעלה למטה
שיערו ואיכא דאמרי ממטה למעלה שערו
מאן דאמר ממטה למעלה שערו התורה
חסה על ממונן של ישראל ומאן דאמר
ממעלה למטה שערו אין עניות במקום
עשירות.

מתניתא מערבין נסכי פרים בנסכי
אלים נסכי כבשים בנסכי כבשים של יחיד
של ציבור של יום כשל אמש אבל אין
מערבין ניסכי כבשים בניסכי פרים ואלים
ואם בוללם אלו בפני עצמן ואלו בפני
עצמן ונתערבו כשירים אם עד שלא בלל
פסל הכבש הבא עם העומר אף על פי
שמנחתו כפולה לא היו נסכיו כפולים.

גמרא ורמינהי והקטירו שלא יערב
חלבים בחלבים אמר רבי יוחנן אם נתערבו
קא אמר ואין מערבין נסכי כבשים בנסכי
פרים ואילים ואפילו נתערבו נמי לא והא
מדקתני סיפא בללן אלו בפני עצמן ואלו
בפני עצמן ונתערבו כשרים מכלל דרישא
לכתחלה קא אמר אמר אביי הכי קאמר

hic una oblatio, & una decima: Et alia opinio: Necesse est; Si putas, dicam; quoniam propitius est textus, ut possit afferri in paupertate dicam, nullo modo requiritur: Et dicit: Omnino non invenimus: Et sapientes: *Pro munere*, *&* *logo olei* quomodo explicant? Si sponte offerat munus, ne diminuat de re, quæ requirit logum & quid est? Decima: Et alia opinio: Duo hinc eruuntur. Sex pro juvenco, quatuor pro ariete, tres pro agno; unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Et libamina eorum dimidium Hin, erit pro juvenco:* Hin continebat duodecim logos: Scriptum est enim: *Olei olivæ Hin:* Et scriptum est: *Oleum unctionis sanctum erit hoc mihi in generationibus vestris:* זה in Gematria sunt duodecim. Tres cum dimidio pro candelabro, dimidius logus pro singulis lucernis: Unde probatur? Tradiderunt sapientes: *A vespera usque ad mane*: Inde illi mensuram, ut ardeat a vespera usque ad mane: Alia expositio: *A vespera usque ad mane*; Non est tibi ministerium, quod sit legitimum a vespera usque ad mane, nisi hoc duntaxat; & metiti sunt sapientes dimidium logum a vespera usque ad mane; Alii dicunt: A superiori ad inferiorem partem metiebantur; & alii dicunt ab inferiori ad superiorem partem metiebantur; Qui dicunt: Ab inferiori ad superiorem partem metiebantur; Lx pepercit facultatibus Israel; & qui dicunt; A superiori ad inferiorem partem metiebantur; Non erat paupertas in loco divitiarum.

MISNA: Miscebant libamina juvencorum cum libaminibus arietum, libamina agnorum cum libaminibus agnorum, libamina privati cum libaminibus cœtus, libamina hodierna cum hesternis; At non miscebant libamina agnorum cum libaminibus juvencorum, & arietum; si vero miscerentur, illa seorsim, & ista seorsim; si misceantur erunt legitima; si antequam misceatur reprobatur: In agno, qui adducitur cum manipulo, licet ejus munus duplicatur, ejus libamina non duplicantur.

GEMARA. At objiciunt: *Et adolebunt*. Ne misceat adipes cum adipibus: Dicit R. Jochanan: Si misceantur; dicit; At non miscebant libamina agnorum cum libaminibus juvencorum, & arietum; non etiamsi misceantur: Quoniam docuit finem propositionis: Miscentur illa seorsim, & ista seorsim; & simisceantur, erunt legitima; Consequitur quod in principio propositionis agatur, quando fiat de industria; dicit. Dici Aba-

היכא דהוקטר סלתן ושמנן מערבין יין לכתחלה היכא דלא הוקטר אם נתערב סלתן ושמנן מערבין נמי יינן ואם לאו אין מערבין דלמא אתי לאיערובי סלתן ושמן לכתחלה . כבש הבא עם העומר. תנו רבנן ומנחתו שני עשרונים לימד על כבש הבא עם העומר שמנחו כפולה יכול כשם שמנחתו כפולה כך יינו כפול תלמוד לומר ונסכו יין רביעית ההין יכול לא יהא יינו כפול שאינו נבלל עם מנחתו אבל יהא שמנו כפול שנבלל עם מנחתו תלמוד לומר ונסכו כל נסכיו לא יהו אלא רביעית מאי תלמודא אמר רבי אלעזר כתב ונסכה וקרינן ונסכו כיצד נסכה דמנחה כנסכו דיין מה יין רביעית אף שמן נמי רביעית אמר רבי יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמן טעון נסכים שאם אי אתה אומר כן פסלתו מתקיף לה רב מנשיא בר גדא אלא מעתה כבש הבא עם העומר ששחטו שלא לשמו תהא מנחתו כפולה שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בכהן אחד שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של בין הערבום ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזירין בשני כהנים שאם אי אתה אומר כן פסלתו אין הכי נמי אלא אמר אביי חדא מיניהו נקט רבי אבא אמר בשלמא הנך עולות נינהו אי לא חזי לעולת חובה קרבי לעילת נרבה אלא הכא אי לא מוקמית ליה במילתיה אשם נדבה מי איכא תניא כוותיה דרבי יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות הרי זו עולה לגבי מזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להתירו.

Abaje : Hic agitur , quando miſceatur eorum vinum , at non , quando de induſtria miſceatur eorum ſimila , & oleum , & vinum : Atqui extat traditio : De quo hæc dicta ſunt? De ſimila & oleo. At vinum miſcebant : At dicit Abaje : Hic agitur , quando adoleat eorum ſimilam & oleum , miſcebant vinum de induſtria ; ibi quando non adoleat , ſi miſceatur eorum ſimila & oleum , miſcebant etiam vinum ; ſi minus , non miſcebant ; Fortaſſe adducitur , ut miſceatur ſimila , & oleum de induſtria. In agno , qui adducitur cum manipulo : Tradiderunt ſapientes : *Et munus ejus duas decimas*. Docet de agno, qui adducitur cum manipulo, quod ejus munus duplicaretur ; Crederem ſicut ejus munus duplicabatur, quod etiam ejus vinum duplicaretur ? Idcirco dictum eſt : *Et libamen ejus vini quadrans Hin* : Crederem quod vinum non duplicaretur , quia non miſcebatur cum ejus munere , at duplicaretur ejus oleum , quia miſcebatur cum ejus munere ? Idcirco dictum eſt : *Et libamen ejus* : Omnia ejus libamina non erunt niſi quadrans : Quid docet ? Dicit Rabi Elieſer : Scriptum eſt ונסכה & legimus ונסכו. Quomodo ? Libamen muneris ſicut libamen vini ; ſicut vinum erat quadrans , ita pariter oleum quadrans : Dicit R. Jochanan : Sacrificium pro delicto leproſi ſi mactet ſine ſuo nomine , requirit libamina ; Si non ita dicis , reprobabis : Objecit R. Menaſcia bar Gada : At hinc agnum , qui adducitur cum manipulo , ſi mactet ſine ſuo nomine , ejus munus erit duplicatum; ſi ita non dicas, reprobabis . Et ſacrificium juge matutinum ſi mactet ſine ſuo nomine, requiret duo ligni ſegmenta per unum ſacerdotem, ſi ita non dicas , reprobabis : Et ſacrificium juge veſpertinum ſi mactet ſine ſuo nomine, requiret duo ligna ſegmenta afferenda per duos ſacerdotes , ſi ita non dicas , reprobabis ; Si ita , hæc quoque : At dicit Abaje : Unum ex iis accepit : Rabi Aba dicit : Concedatur; Iſta ſunt holocauſta : Si non ſunt convenientia holocauſto ex debito , offerantur in holocauſtum ſpontaneum ; At hic non potes illud ſtatuere : Sacrificium pro delicto ſpontaneum , quid erit ? Traditio juxta mentem R. Jochanan : Sacrificium pro delicto leproſi ſi mactet ſine ſuo nomine , aut adſpergat de ejus ſanguinem ſuper pollicibus : Ecce hoc erit holocauſtum offerendum ſuper altare, & requirit libamina , & requiritur aliud ſacrificium pro delicto , ut ei permittatur.

מתניתא כל מידות שבמקדש היו נגרשות חוץ משל כהן גדול שהיה גרשה לתוכה מידת הלח בירוציהן קדש ומדרת היבש בירוציהן חול רבי עקיבא אומר מדת הלח קודש לפיכך בירוציהן קדש מדת היבש חול לפיכך בירוציהן חול רבי יוסי אומר לא משום זה אלא שהלח נעקר והיבש אינו נעקר.

גמרא מני אי רבי מאיר חד גדוש היה אי רבנן חד מתוק הוה אמר רב הסדא לעולם רבי מאיר ומאי כל מידורת כל מדירות . הלה בירוציהן קודש . במאי קא מיפלגי תנא קמא סבר מידות הלח נמשחו בין מבפנים בין מבחוץ מידת יבש נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ ורבי עקיבא סבר מידת הלח נמשחו בין מבפנים בין מבחוץ מידת יבש לא נמשחה כלי עיקר ורבי יוסי סבר אידי ואידי נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ והכא היינו טעמא דלח נעקר ומנווה דמנא קא אתי והיבש אינו נעקר וכי נעקר מאי הוי נברא למאי דצריך קא מכוין אמר רב רימי בר שישנא משמיה דרב זאת אומרת כלי שרת מקדשין שלא מדעת רבינא אמר לעולם אימא לך כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת וגזרה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול מותיב רבי זירא סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת כיצד יעשה יניחנו לשבת הבאה שאפילו היא על שלחן ימים רבים אין בכך כלום ואמאי התם נמי לימא גזירה שמא יאמרו מפקידין בכלי שרת פנים אחוץ קא רמית פנים לאו כולי עלמא ידעי חוץ כולי עלמא ידעי תנן התם מותר נסכים לקיץ המזבח מאי מותר נסכים רבי חייא בר יוסף אמר בירוצי מידות רבי יוחנן אומר כאותה ששנינו המקבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו משלש ועמדו מארבע מספק מארבע שיד הקדש על העליונה תניא כוותיה דרבי חייא בר יוסף תניא כוותיה דרבי יוחנן

Misna: Omnes menſuræ, quæ erant in ſanctuario erant accumulatæ, excepta menſura ſummi ſacerdotis, quæ erat in ſe accumulata. In menſuris humidorum cumuli erant ſancti; In menſuris aridorum cumuli erant profani. R. Akiba dicit: Menſuræ humidorum erant ſanctæ ideoque earum cumuli erant ſancti, menſuræ aridorum erant profanæ, ideoque eorum cumuli erant profani: R. Joſe dicit: Non hac de cauſa, at quia humida fiunt turbida, & arida non fiunt turbida.

Gemara. Cujuſnam ſententia eſt? Si R. Meir: Una erat accumulata: Si ſapientum: Una erat abraſa. Dicit Rabi Chaſda: Semper juxta mentem Rabi Meir. Quid omnes menſuræ? Omnes dimenſiones: menſuræ humidorum, eorum cumuli ſunt ſancti. In quo conſiſtit controverſia? Primus doctor putat, quod menſuræ humidorum unctæ fuerint intus & foris, & menſuræ aridorum unctæ fuerint intus, at non foris. Et R. Akiba putat, quod menſuræ humidorum unctæ fuerint tam intus quam foris; & menſuræ aridorum nullo modo unctæ fuerint; Et R. Joſe putat; quod ambæ intus, & non foris unctæ fuerint: Et hæc eſt ratio, quod humidum evelluntur, & ab interiori parte adducitur, & humidum non fit turbidum: Si fiat turbidum, quid erit? Si turbidum faciat homo, cur neceſſe eſt, ut habeat intentionem? Poſtquam dixit Rabi Dimi bar Siſena nomine Rab: Hoc dixiſti: Vaſa miniſterii ſanctificant præter intentionem. Rabina dicit: Semper dicam, quod non ſanctificent niſi cum intentione: Ne forte dicant: Educunt de vaſe miniſterii in profanum: Objecit R. Zira: Si ordinet panem, & acerras poſt Sabbathum, & adoleat acerras in Sabbatho, quomodo faciet? Relinquantur in Sabbathum futurum; vel ſi fuerint ſuper menſa multis diebus, hujuſmodi nihil eſt: Et cur? Ibi quoque dicendum erit; Ne forte dicant: Deponent in vaſis miniſterii: Intus foris injicis: Intus omnes non cognoſcunt, foris omnes cognoſcunt: Ibi legimus: Reſiduum libaminum ad æſtivandum altare: Quid reſiduum libaminum? R. Chijah bar Joſeph dicit: Sunt cumuli menſurarum. R. Jochanan dicit: Sicut legimus: Siquis ſuper ſe aſſumat, ut præbeat pro ſiclo quatuor ſata ſimilæ, & ſtatuatur in tribus, ſi a tribus ſtatuatur in quatuor, præbebit quatuor; quia manus ſanctuarii prævalet: Traditio juxta mentem R. Chijah bar Joſeph: Traditio juxta mentem R. Jocha-

תניא כוותיה דרבי חייא בר יוסף בירוצי
מידות הללו מה היו עושין בהן אם יש
זבח אחד יקרבו עמו ואם לנו יפסלו בלינה
ואם לאו מקיצין בהן את המזבח וקייץ זה
מהו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים
תניא כוותיה דרבי יוחנן המקבל עליו
סלתות מארבע ועמדו משלש מספק מארבע
שיר הקדש על העליונה וזהו ששנינו מותר
נסכים לקיץ המזבח.

מתניתא כל קרבנות הציבור והיחיד
טעונים נסכים חוץ מן הבכור והמעשר
והפסח וחטאת והאשם אלא שחטאתו של
מצורע ואשמו טעונין נסכים.

גמרא תנו רבנן ועשיתם אשה ליהוה
יכול כל העולה לאישים יהא טעון נסכים
אפילו מנחה תלמוד לומר עולה שלמים
מנין תלמוד לומר זבח תודה מנין תלמוד
לומר או זבח יכול שאני מרבה אף בכור
ומעשר ופסח חטאת ואשם תלמוד לומר
לפלא נדר או לנדבה בא בנדר ונדבה
טעון נסכים שאינו בא בנדר ונדבה אין
טעון נסכים משמע להוציא את אלו אוציא
את חובות הבאות מחמת הרגל ברגל ומאי
נינהו עולת ראייה ושלמי חגיגה תלמוד
לומר או במועדיכם כל הבא במועדיכם
טעון נסכים משמע להביא את אלו אביא
שעירי חטאת הואיל ובאין חובה ברגל
תלמוד לומר וכי תעשה בן בקר בן בקר
בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו מה
בן בקר מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל
בא בנדר ונדבה לעשות ריח ניחוח ליהוה
מן הבקר או מן הצאן מה תלמוד לומר
לפי שנאמר עולה שומע אני אפילו עולת
העוף במשמע תלמוד לומר מן הבקר או

chanan: Traditio juxta mentem Rabi Chijiah bar Joſeph: Cumulis harum menſurarum quid faciunt? Si fuerit aliquod ſacrificium cum eo offerent; ſi pernoctant, pernoctatione profanantur; ſi minus, iis æſtiabunt altare: Et hæc æſtuatio quid erit? Holocauſta; Caro erit Domino, & pelles ſacerdotibus: Traditio juxta mentem R. Jochanan: Si ſuper ſe aſſumat, ut præbeat quatuor ſata ſimilæ pro ſiclo, & ſtatuatur in tribus, præbebit quatuor; Si in tribus, & ſtatuatur in quatuor, præbebit quatuor, quia manus ſanctuarii prævalet. Et hoc eſt quod legimus: Reſiduum libaminum ad æſtivandum altare.

MISNA: Cuncta ſacrificia publica & privata requirunt libamina, excepto primogenito, & decimo, & Paſchate, & ſacrificio pro peccato, & ſacrificio pro delicto, at ſacrificium pro peccato leproſi, & ejus ſacrificium pro delicto requirunt libamina.

GEMARA: Tradiderunt ſapientes: *Et facietis ignitum Domino*. Crederem, omne quod offertur in ignita quod requireret libamina, vel munus? Idcirco dictum eſt: *Holocauſtum*. Pacifica unde probantur? Ex eo quod dictum eſt: *Sacrificium*. Sacrificium Euchariſticum unde probatur? Ex eo quod dictum eſt: *Aut ſacrificium*: Crederem poſſe includere etiam primogenitum, & decimum, & Paſcha, & ſacrificium pro peccato, & ſacrificium pro delicto? Idcirco dictum eſt: *Ad declarandum votum aut in ſpontaneum*: Quod adducitur ex voto, & ſponte requirit libamina quod non adducitur ex voto, & ſponte non requirit libamina: Ex ſenſu literali hæc excluduntur; excludam ſacrificia ex debito, quæ afferuntur propter ſolennitatem in ſolennitate: Et quænam ſunt? Holocauſtum comparitionis, & pacifica Chagigah: Idcirco dictum eſt: *Aut in ſolennitatibus veſtris*: Omne quod adducitur in ſolennitatibus veſtris requirit libamina: Ex ſenſu literali hæc includuntur; Includam hircos ſacrificii pro peccato, quoniam adducuntur ex debito in ſolennitate: Idcirco dictum eſt: *Cum vero feceris filium bovis*: Filius bovis erat in genere; cur exiit? Ut his æquiparetur: Sicut filius bovis eſt peculiaris, & adducitur ex debito & ſponte, ita pariter omne quod adducitur ex debito & ſponte: *Ad faciendum odorem gratum Domino*: *Ex bobus, aut ex ovibus*: Cur dictum eſt? Quia dictum eſt: *Holocauſtum*: Crederem ſubaudiendum vel holocauſtum volucris? Id-

מן הצאן דברי רבי יאשיה רבי יוחנן אומר
אינו צריך הרי הוא אומר זבח ועוף אינו
זבח אם כן מה תלמוד לומר מן הבקר או
מן הצאן לפי שנאמר אדם כי יקריב מכם
קרבן ליהוה מן הבקר ומן הצאן יכול
האומר הרי עלי עולה יביא משניהם
תלמוד לומר מן הבקר או מן הצאן רצה
אחד מביא רצה שנים מביא ורבי יונתן
למה לי קרא האמר עד שיפרט לך הכתוב
יחדיו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל
וכתב ומן הצאן כמאן דכתב יחדיו דמי
ולרבי יאשיה דאמר אף על דלא כתב
יחדיו כמאן דכתב יחדו דמי הכתב אם
עולה קרבנו מן הבקר אם מן הצאן קרבנו
ואידך איצטריך סלקא דעתך אמינא הני
מילי במפרש אבל בסתמא ליתי מתרוויהו
קמשמע לן אמר מר תודה מנין תלמוד
לומר או זבח אטו תודה לאו זבח הוא
איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל
ואיכא לחם בהדה לא תיבעי נסכים ומאי
שנא מאיל נזיר דאיכא בהדי לחם ובעי
נסכי סלקא דעתך אמינא התם שני מינין
הכא ארבעת מינין קמשמע לן ולכתוב
רחמנא לפלא נדר או לנדבה ולא בעי
עולה אי לא כתב רחמנא עולה הוה
אמינא ועשיתם אשה ליהוה כלל לפלא
נדר או לנדבה פרט לריח ניחוח חזר וכלל
כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין
הפרט מה הפרט מפורש דבר שאינו בא
על חטא אף כל שאין בא על חטא
אוציא חטאת ואשם שהן באין על חטא
אביא בכור ומעשר ופסח שאין באין על
חטא תלמוד לומר עולה השתא דכתב
עולה כלל ופרט מה מרבי' ביה מה הפרט
מפורש שאינו מחוייב ועומד אף כל שאינו
מחוייב ועומד להביא ולדורת קדשים

Idcirco dictum est: *Ex bobus*, *aut ex ovibus*. Verba R. Josia: R. Jochanan dicit: Non est necesse: Ecce dictum est: *Sacrificium*: At volucris non est sacrificium: Si ita est, cur dictum est: *Ex bobus*, *aut ex ovibus*? Quia dictum est: *Homo quando offeret ex vobis oblationem Domino ex jumento ex bobus & ovibus*: Crederem, si dicat: Ecce super me holocaustum, quod adduceret ex ambobus? Idcirco dictum est: *Ex bobus aut ex ovibus*. Si velit, unum adducet, si duos velit, duos adducet: Rabi Jochanan dicit: Quorsum textus? Dicit: Donec tibi definiat textus singulariter: Necesse est: Si velis, dicam: Quoniam scriptum est: *Et ex ovibus*: Videtur quasi scriptum sit singulariter: Et juxta mentem R. Josia, qui dicit: Licet non scriptum sit singulariter, videtur quasi scriptum sit singulariter: Scriptum est: *Si holocaustum fuerit oblatio ejus ex bobus*, *si ex ovibus fuerit oblatio ejus*: Et alia opinio: Necesse est: Si putas, dicam: Hæc intelliguntur explicite, at si absolute; afferendum erit ex ambobus: Hoc nobis dicit. Dicit Mor: De sacrificio Eucharistico unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Aut sacrificium*: Ergo sacrificium Eucharisticum non est sacrificium: Hoc necesse est: Si putas, dicam: Quoniam simul erat panis, non requiret libamina. Cur variat ab ariete Nazyræi? Quia erat simul panis, & requirebat libamina; Si putas, dicam; ibi sunt duæ species panis, hic quatuor species; Dicit nobis: Scribendum fuit: *Ad declarandum votum aut in spontaneum*. Et non erat scribendum *holocaustum*: Si non scriptum esset *holocaustum*, ego dixissem: *Et facietis ignitum Domino*: Generale. *Ad declarandum votum*, *aut in spontaneum*. Particulare: *In odorem gratum*. Iterum generale; generale, & particulare, & generale, tu non potes disserere juxta particulare; Sicut particulare non definit nisi quod non adducitur propter peccatum, ita pariter omnia, quæ non adducuntur propter peccatum; excludam sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto, quæ adducuntur propter peccatum, includam primogenitum, & decimum, & Pascha, quæ non adducuntur propter peccatum: Idcirco dictum est: *Holocaustum*: Jam vero scriptum est: *Holocaustum*: Generale & particulare. Quid includam? Sicut particulare definit, quod non est ex debito, & est permanens, ita pariter omne, quod non sit ex debito, & permanens. Ad includendum partus sanctitatum, & eorum commutationes, & holo-

ותמורתן ועולה הבאה מן המותרות ואשם שניתק לרעיה וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן והשתא דאמרת או לדרשא לפלא נדר או לנדבה למה לי לחלקם איצטריך סלקא דעתך אמינא עד דמייתי נדר ונדבה לא ליבעי נסכים קמשמע לן דאייתי נדר לחודיה ליבעי נסכים ואי אייתי נדבה לחודה לייתי נסכים הניחא לרבי יאשיה אלא לרבי יונתן למה לי סלקא דעתך אמינא אייתי נדר לחודיה ליבעי נסכים אייתי נדבה לחודיה לבעי נסכים אייתי נדר ונדבה תיסגי בנסכים דחד קמשמע לן או במועדיכם למה לי סלקא דעתך אמינא הני מילי דקא מייתי עולה בנדר ושלמים בנדבה אי נמי איפכא אבל היכא דקא מייתי עולה ושלמים בנדר אי נמי עולה ושלמים בנדבה שם נדר אחד ושם נדבה אחת היא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמשמע לן או במועדיכם. וכי תעשה בן בקר . עולה או זבח למה לי איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי דאיכא קא מייתי עולה ושלמים בנדר אי נמי עולה ושלמים בנדבה אבל היכא דקא מייתי שתי עולות חדא בנדר וחדא בנדבה אי נמי שני שלמים אחד בנדר ואחר בנדבה אימא שם שלמים אחת היא שם עולה אחת היא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמשמע לן לפלא נדר או שלמים למה לי סלקא דעתך אמינא הני מילי היכא דמייתי שתי עולות חדא בנדר וחדא בנדבה אי נמי שני שלמים חדא בנדר וחדא בנדבה אבל היכא דקא מייתי שתי עולות בנדר ושתי עולות בנדבה אי נמי שני שלמים בנדר ושני שלמים בנדבה שם עולה אחד הוא ושם נדר אחד הוא ותיסגי ליה בנסכים דחד קמשמע לן רבי יאשיה האי מן הבקר או מן הצאן למה לי סלקא דעתך אמינא הני מילי בזה אחר זה אבל בבת אחת תיסגי ליה בנסכים דחד קמשמע לן . אלא שחטאתו של מצורע ואשמו טעון נסכים . מנא הני מילי דתנו רבנן ושלשה עשרונים סלת

locaustum, quod adducitur ex commutationibus, & sacrificium pro delicto, quod avellitur ad pascendum, & omnia sacrificia quæ offeruntur sine suo nomine; Et nunc quoniam dixisti, ad exponendum: *Ad declarandum votum aut in spontaneum*. Quorsum erit dividendum? Necesse est: Si putas dicam; Donec afferantur ex voto, & sponte, non requirent libamina; Dicit nobis. Si afferantur ex voto seorsim, requirent libamina, & si sponte seorsim afferantur, afferenda erant libamina: Recte juxta mentem R. Josia; at juxta mentem R. Jochanan; quorsum? Si putas, dicam; Si afferantur ex voto seorsim, requirent libamina; Si afferantur sponte seorsim, requirent libamina; Si afferantur ex voto, & sponte, satis erunt libamina unius: Nobis dicit: *Aut in solennitatibus vestris*. Quorsum? Si putas, dicam: Hoc intelligitur, quando adducatur holocaustum ex debito, & pacifica sponte; Aut contra: At quando afferatur holocaustum, & pacifica sponte, aut quando etiam afferatur holocaustum, & pacifica, nomen votivum unum est, & nomen spontaneum unum est; & satis erunt libamina unius; Hoc nobis dicit: *Aut in solennitatibus vestris: Et quando facies filium bovis, holocaustum, aut sacrificium*; Quorsum necesse est? Si putas dicam: Hoc intelligitur, quando adducitur holocaustum, & sacrificia ex voto, aut etiam holocaustum & pacifica sponte, at quando adducantur duo holocausta, alterum ex voto, & alterum sponte, aut etiam duo pacifica, alterum ex voto, & alterum sponte, dicam nomen pacificorum unum est, nomen holocausti unum est, & satis erunt libamina unius: Hoc nobis dicit: *Ad declarandum votum, aut pacifica*: Quorsum? Si putas dicam: Hoc intelligitur, quando adducuntur duo holocausta, alterum ex voto, & alterum sponte, aut etiam duo pacifica, alterum ex voto, & alterum sponte; At quando adducuntur duo holocausta ex voto, & duo holocausta sponte, aut etiam duo pacifica ex voto, & duo pacifica sponte, nomen holocausti unum est, & nomen votivum unum est; & satis erunt libamina unius: Nobis dicit: Et Rabi Josias dicit: *Et bobus, aut ex ovibus*? Quorsum? Si putas, dicam: Hoc intelligitur de altero post alterum; At una vice, satis erunt libamina unius: Hoc nobis dicit: At sacrificium pro peccato leprosi, & ejus sacrificium pro delicto requirit libamina. Unde probatur? Tradiderunt sapientes: *Et tres decimas simi-*

מנחה במנחה הבאה עם הזבח הכתוב
מדבר אתה אומר במנחה הבאה עם הזבח
הכתוב מדבר או אינו אלא במנחה הבאה בפני
עצמה כשהוא אומר והעלה הכהן את
העולה ואת המנחה הוי במנחה הבאה עם
הזבח הכתוב מדבר ועדין איני יודע אם
טעונה נסכים ואם לאו תלמוד לומר ויין
לנסך רביעית ההין תעשה על העולה או
לזבח לכבש האחד עולה זו עולת מצורע
זבח זו חטאת מצורע או לזבח זו אשם
מצורע ותיפוק לי תרוייהו מזבח דאמר מר
חטאת ואשם מנין תלמוד לומר זבח הני
מילי היכא התרוייהו כי הדדי נינהו אבל
היכא דאשם להכשיר וחטאת לכפר בעינן
תרי קראי זבח זו חטאת מצורע ואימא
זו חטאת דנזיר לא סלקא דעתך דתניא
ומנחתם ונסכיהם בעולתו ובשלמיו הכתוב
מדבר אתה אומר בעולתו ובשלמיו או
אינו אלא אפילו חטאת תלמוד לומר ואת
האיל יעשה זבח שלמים ומנחתו ונסכו
איל בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו מה
איל מיוחד בא בנדר ונדבה אף כל בא
בנדר ונדבה עולה זו עולת מצורע ואימא
זו עולת יולדת אמר אביי עולת יולדת
מכופיה דקרא נפקא דתניא רבי נתן אומר
לכבש זו עולת יולדת האחד זה אחד עשר
של מעשר שלא מצינו לה בכל התורה
שקרב שלמים שיהא טפל חמור מן העיקר
רבא אמר איזהו דבר שצריך שלשה רבוין
הוי אומר זו מצורע לאיל למה לי אמר רב
ששת לרבות אילו של אהרן אילו של
אהרן מבמועדיכם נפקא סלקא דעתך
אמינא הני מילי דציבור אבל דיחיד לא
ומאי שנא מעולת יולדת סלקא דעתך
אמינא הני מילי דבר שאין קבוע לו זמן

ſimilæ in munus. De munere quod adducitur cum ſacrificio, textus loquitur; tu dicis, quod de munere, quod adducitur cum ſacrificio, aut non agitur niſi de munere, quod affertur ſeorſim: Quando vero dicit: *Et offeret ſacerdos holocauſtum, & munus*. De munere, quod affertur cum ſacrificio, textus loquitur; At nondum ſcio, utrum requirat libamina, an non. Idcirco dictum eſt: *Et vini ad libandum quartarium Hin facies ſuper holocauſto, aut ſacrificio pro agno uno: Holocauſto*. Hoc eſt holocauſtum leproſi: *Sacrificio*. Hoc eſt ſacrificium pro peccato leproſi: *Aut pro ſacrificio:* Hoc eſt ſacrificium pro delicto leproſi. Et mihi probantur ambo ex eo quod dictum eſt: *Sacrificium:* Dicit Mor: De ſacrificio pro peccato, & de ſacrificio pro delicto, unde probatur? Ex eo quod quod dictum eſt: *Sacrificium*. Hoc intelligitur, quando ambo ſimul ſint: At hoc loco ubi ſacrificium pro delicto adducitur ad rectificandum, & ſacrificium pro peccato ad expiandum, requiruntur duo textus: *Sacrificium:* Hoc eſt ſacrificium pro peccato leproſi: Et dicam; hoc eſt ſacrificium pro peccato Nazyræi: Si non putas; extat traditio: *Et munus eorum, & libamina eorum:* De ejus holocauſto, & de ejus ſacrificiis pacificis textus loquitur, tu dicis de ejus holocauſto, & de ejus pacificis, aut non eſt intelligendum niſi de ſacrificio pro peccato: Idcirco dictum eſt: *Et arietem faciet ſacrificium pacificorum, & munus ejus, & libamen ejus:* Aries erat in genere, cur exiit? Ut iis comparetur; Sicut aries, qui eſt peculiaris, & adducitur ex voto & ſponte, ita pariter omne, quod adducitur ex voto & ſponte: *Holocauſtum*. Hoc eſt holocauſtum leproſi: At dicam: Hoc eſt holocauſtum puerperæ: Dicit Abajè: Holocauſtum puerperæ ex fine textus eruitur: Etenim extat traditio: R. Nathan dicit: *Aut pro agno*. Hoc eſt holocauſtum puerperæ: *Uno*. Hic eſt undecimus decimi: At hoc non invenimus in tota lege quod offeratur in pacifica; Etenim acceſſorium eſſet gravius principali: Raba dicit: Quodnam eſt, quod requirat tres incluſiones? Dicit: Eſt leproſus: *Pro ariete*. Quorſum? Dicit Rabi Seſath: Ad includendum arietem Aharon: Aries Aharon, ex eo quod dictum eſt: *In ſolennitatibus veſtris:* Eruitur. Si putas, dicam: Hoc intelligitur de cœtu, at non de privato: Et cur variat ab holocauſto puerperæ? Si putas, dicam; Hic agitur de re, cui non ſit ſtatutum tempus, at non dicam de

אבל דבר שקבוע לו זמן אימא לא קמשמע
לן או לאיל למה לי לרבות את הפלגס
הניחא לרבי יוחנן דאמר ברייה הוא דתנן
הקריבו מביא עליו נסכי איל ואינו עולה
לו מזבחו ואמר רבי יוחנן או לאיל לרבות
את הפלגס אלא לבר פדא דאמר מייתי
ומתני דספיקא הוא איצטריך קרא לרבויי
ספיקא לבר פדא קשיא ככה יעשה לשור
האחד או לאיל האחד ושלשה או לשה
בכשבים או בעזים לשור האחד מה
תלמוד לומר לפי שמצינו שחלק הכתב
בין נסכי בין שנה לנסכי בן שתים יכול
נחלק בין נסכי שתים לנסכי בן שלש
תלמוד לומר או לאיל האחד או לשה
בכבשים מה תלמוד לומר לפי שמצינו
שחלק בין נסכי כבש לנסכי איל יכול נחלק
בין נסכי כבשה לנסכי רחלה תלמוד לומר
או לשה בכבשים או בעזים מה תלמוד
לומר לפי שמצינו שחלק הכתב בין נסכי
כבש לנסכי איל יכול נחלק בין נסכי גדי
לנסכי שעיר תלמוד לומר או בעזים אמר
רב פפא בדיק לן רבא נסכי רחלה בכמה
ופשטינא ליה ממתניתא גדי משמש נסכי
צאן של גדולים ושל קטנים של זכרים ושל
נקבות חוץ משל אילים.

מתניתא כל קרבנות הציבור אין בהן
סמיכה חוץ מן הפר על כל המצות ושעיר
המשתלח רבי שמעון אומר אף שעיר
עבודה זרה כל קרבנות הנזיר טעונין סמיכה
חוץ מן הבכור והמעשר והפסח והיורש
סומך ומביא נסכים ומימר.

גמרא תנו רבנן כל קרבנות הציבור
אין בהן סמיכה חוץ מפר הבא על כל
המצות ושעירי עבודה זרה דברי רבי שמעון
רבי יהודה אומר שעירי עבודה אין בהן
סמיכה ואת מי אביא תחתיהם שעיר
המשתלח לא סגיא דלא מעייל אמר
רבינא גמירי שתי סמיכות בציבור אמר
לו רבי שמעון והלא אין סמיכה לא
בבעלים וזה אהרן ובניו סומכין בו אמר לו
אף זה אהרן ובניו מתכפרין בו אמר רבי
ירמיה ואזדו לטעמיהו דתניא וכפר את
מקדש הקדש זה לפני לפנים את אהל

de re, cui sit statutum tempus: Hoc nobis dicit: *Aut pro ariete*. Quorsum? Ad includendum vervecem: Concedatur juxta mentem R. Jochanan qui dicit: Inclusio est: Etenim legimus: *Offeret*. Adducet pro eo libamina arietis, & non erit holocaustum ejus: Ex sacrificio ejus: Et R. Jochanan dicit: *Aut pro ariete:* Ad includendum vervecem: At juxta mentem filii Pedah, qui dicit; Adducatur; Et docet quod sit dubium, & necesse est, ut textus includat dubium: Juxta mentem filii Pedah est objectio: *Sic fiet pro bove uno aut pro ariete uno &c. aut pro ove in agnis, & in capris: Pro bove uno*. Cur dictum est? Quia invenimus, quod dividat textus inter libamina anniculi & libamina biennis. Idcirco dictum est: *Aut pro ariete uno; Aut pro agno in agnis*. Cur dictum est? Quia invenimus, quod dividat inter libamina agnæ, & libamina ovis. Idcirco dictum est: *Aut pro ove in agnis; aut in capris*, cur dictum est? Quia invenimus, quod dividat textus inter libamina agni & libamina arietis: Crederem quod divideret inter libamina hœdi & libamina hirci? Idcirco dictum est: *Aut in capris*. Dicit R. Papa: Inquirit nobis Raba libamina ovis in multis locis, & manifestum est illi ex Misna: Libamina hœdi inserviunt pro ovibus tam magnis quam parvis, tam masculis, quam fœminas, exceptis libaminibus arietum.

MISNA: In cunctis sacrificiis cœtus non est impositio manuum excepto juvenco, qui adducitur pro omnibus præceptis, & hirco emissario: R. Simeon dicit: Vel hirco Idololatriæ: Cuncta sacrificia Nazyræi requirunt impositionem manuum, excepto primogenito, & decimo, & Paschate, & hæres imponit manus, & adducit libamina, & separat.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: In cunctis sacrificiis cœtus non est impositio manuum excepto juvenco qui adducitur pro omnibus præceptis, & hircis Idololatriæ: Verba R. Simeonis: R. Jehuda dicit: In hircis Idololatriæ non erat impositio manuum: Et tu eorum loco quem includes? Hircum emissarium; non satis est ut non introducatur. Dicit Rabina: Docentur duæ impositiones manuum in cœtu. Respondit Simeon: Atqui non erat impositio manuum nisi in dominis; & in hoc Aharon & ejus filii imponebant manus. Dixit: In hoc quoque Aharon, & ejus filii expiabantur. Dixit R. Hieremias: Et recesserunt ad rationes suas: Etenim extat traditio: *Et expiabit pro Sanctuario*. Sanctuarium hoc erat adytum: Pro ten-

מועד זה היכל מזבח כמשמעו יכפר אלו
העזרות כהנים כמשמעו על כל עם הקהל
אלו ישראל יכפר אלו הלוים השוו כולן
לכפרה אחר שמתכפרין בשעיר המשתלח
דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר כשם
שדם שעיר נעשה בפנים מכפר על ישראל
על טומאת מקדש וקדשיו כך דם הפר
מכפר על הכהנים על טומאת מקדש
וקדשיו כשם שוידוי של שעיר המשתלח
מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידוי
של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות
ורבי שמעון הא וודאי הושוו דבני כפרה
נינהו דכל חד וחד מכפר ברנפשיה לרבי
יהודה טומאת מקדש וקדשיו ישראל מכפרי
בדם שעיר הנעשה בפנים וכהנים בפר של
אהרן בשאר עבירות אלו ואלו מכפרי
בוידוי שעיר המשתלח ולרבי שמעון בשאר
עבירות נמי כהנים בוידוי דפר מתכפרי
כרקתני אחד ישראל ואחד כהנים ואחד
כהן משיח מה בין ישראל לכהנים ולכהן
משיח אלא שדם הפר מכפר על הכהנים
על טומאת מקדש וקדשיו ורבי שמעון
אומר כשם שדם השעיר הנעשה בפנים
מכפר על ישראל כך דם הפר מכפר על
הכהנים כשם שוידויו של שעיר המשתלח
מכפר על ישראל כך וידויו של פר מכפר
על הכהנים תנו רבנן וסמכו זקני העדה
את ידיהם על ראש הפר פר טעון סמיכה
ואין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה
דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר פר
טעון סמיכה בזקנים ואין שעירי עבודה
זרה טעונין סמיכה דברי רבי יהודה רבי
שמעון אומר חי טעון סמיכה באהרן ואין
שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה בהארן אלא
בזקנים אמר רב ששת ותסברא דהך
קמייתא מתרצתא היא הא אמר רבי

tentorio conventus: Hoc erat templum: *Pro altari:* Juxta ſenſum literalem: *Expiabit*. Iſta ſunt atria: *Pro ſacerdotibus:* Juxta ſenſum literalem: *Pro univerſo populo congregationis*. Iſti ſunt Iſraelitæ. *Expiabit:* Iſti ſunt Levitæ: Omnes ſunt æquales in una expiatione, cum expientur in hirco emiſſario. Verba R. Jehuda. R. Simeon dicit: Sicut ſanguis hirci, qui intus immolatur, expiat pro Iſrael ab immunditie ſanctuarii, & ejus ſanctitatum, ita pariter ſanguis juvenci expiat pro ſacerdotibus ab immunditie ſanctuarii & ejus ſanctitatum; Sicut confeſſio hirci emiſſarii expiat pro Iſrael ab reliquiis transgreſſionibus, ita pariter confeſſio juvenci expiabat pro ſacerdotibus ab reliquiis transgreſſionibus: Rabi Simeon dicit: Certe erant æquales, quia erant filii expiationis; Etenim ſinguli per ſe expiabantur. Juxta mentem Rabi Jehuda: Ab immunditie ſanctuarii, & ejus ſanctitatum Iſraelitæ expiabuntur ſanguine hirci, qui intus immolabatur, & ſacerdotes juvenco Aharon; & ab reliquis transgreſſionibus tam illi quam iſti expiabantur confeſſione hirci emiſſarii: Et juxta mentem R. Simeonis: Ab reliquis transgreſſionibus quoque ſacerdotes expiabantur confeſſione juvenci: Sicut docet: Tam Iſraelitæ quam ſacerdotes, & ſacerdos unctus: Quodnam eſt diſcrimen inter Iſraelitas, & ſacerdotes, & ſacerdotem unctum? Niſi quod ſanguis juvenci expiet pro ſacerdotibus ab immunditie ſanctuarii, & ejus ſanctitatum; & R. Simeon dicit: Sicut ſanguis hirci, qui intus immolabatur, expiabat pro Iſraelitis, ita pariter ſanguis juvenci expiabat pro ſacerdotibus: Sicut confeſſio hirci emiſſarii expiabat pro Iſrael, ita pariter confeſſio juvenci expiabat pro ſacerdotibus: Tradiderunt ſapientes: *Et imponent ſeniores congregationis manus ſuas ſuper caput juvenci;* Juvencus requirebat impoſitionem manuum, at hirci Idololatriæ non requirebant impoſitionem manuum: Verba R. Jehuda: Rabi Simeon dicit: Juvencus requirebat impoſitionem manuum ſeniorum, at hirci Idololatriæ non requirebant impoſitionem manuum ſeniorum, ſed Aharon: At objiciunt: *Vivus:* Vivus requirebat impoſitionem manuum; at hirci Idololatriæ non requirebant impoſitionem manuum. Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: Vivus requirebat impoſitionem manuum Aharon: At hirci Idololatriæ non requirebant impoſitionem manuum niſi ſeniorum. Dicit R. Seſath: Et videtur, quod iſta prima ſententia recta ſit: Di-

שמעון סמיכה בבעלים בענן אלא תריץ הכי הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר החי חי טעון סמיכה באהרן ואין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים והכי קאמר ליה רבי שמעון לרבי יהודה שעירי עבודה זרה בעי סמיכה ואי שמיע לך דלא בעי סמיכה באהרן היא דשמיע לך ומיעוטא מחחי הוא ורבי יהודה למה לי מעטניהו מקרא והא אמר רבינא גמירי שתי סמיכות בציבור נירסא בעלמא ורבי שמעון שעירי עבודה זרה דבעיא סמיכה מנלן נפקא לן מדתניא וסמך ידו על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר לרבות שעירי עבודה זרה לסמיכה שהיה רבי שמעון אומר כל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה למה לי למימרא שהיה סימנא בעלמא ואימא שעיר הנעשה בפנים דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה ולרבינא דאמר גמירי שתי סמיכות בציבור קראי למה לי איצטריך הילכתא ואיצטריך קראי דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי ציבור כי קשיא אמתניה דהך פירקא דכל המנחות אמר רבי שמעון שהמינין טעונין שלש מצות ליתי בקל וחומר ויהו זבחי שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר מה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה חיים וכו׳ איצטריך הילכתא ואי מהילכתא הוה אמינא לא ידעינן הי נינהו קמשמע לן דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירית מצוה ידועה. כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח· תנו רבנן קורבנו ולא הבכור שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין קדושתן מרחם טעונין סמיכה בבוח

Dicit R. Simeon: De impositione manuum dominorum quærimus: At sic solvitur quæstio: *Juvenci*. Juvencus requirit impositionem manuum, at hirci Idololatriæ non requirunt impositionem manuum: Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: *Vivus*. Vivus requirit impositionem manuum Aharon, at hirci Idololatriæ non requirunt impositionem manuum Aharon sed seniorum: Et sic dixit R. Simeon τῷ R. Jehuda: Hirci Idololatriæ requirunt impositionem manuum: Si tibi non videtur, quod requirat impositionem manuum Aharon, videbitur tibi; & excluditur ex eo quod dictum est: *Vivus*: Et R. Jehuda; quorsum? Excludit ex textu: Et dicit Rabina: Doceant duæ impositiones manuum in cœtu doctrinam communem; Et Rabi Simeon; quod hirci Idololatriæ requirant impositionem manuum, unde probat? Ex traditione probat: *Et imponet manum suam super caput hirci*: Ad includendum hircum Nachsion, ad impositionem manuum: Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: Ad includendum hircos Idololatriæ ad impositionem manuum: Etenim dicit R. Simeon: Omne sacrificium pro peccato, cujus sanguis inferebatur in adytum, requirebat impositionem manuum: Quorsum? Ut dicatur, quod sit signum commune, & dicam: Hircus qui intus immolabatur, erat similis hirco principis, eo quod expiaret pro transgressionibus præcepti cogniti; At juxta mentem Rabina, qui dicit: Doceant duæ impositiones manuum in cœtu: Textus quorsum? Requiritur constitutio, & requiruntur textus; Etenim si non essent textus, dicerem pacifica cœtus; Quia est objectio contra Misnam hujus capitis: De cunctis omnia muneribus, quæ afferuntur, dicit R. Simeon, sunt species quæ requirunt tria præcepta; Probetur argumento a minori ad majus; & quod sacrificia pacifica requirant impositionem manuum, probari potest argumento a minori ad majus: Sicut pacifica privati, quæ non requirunt ventilationem viva, requirunt impositionem manuum viva &c. Et requiritur constitutio: Si vero ex constitutione, dicerem, ignoramus quænam sit; nobis significat, quod hircus principis expiet pro transgressione præcepti cogniti. Omnia sacrificia privati requirunt impositionem manuum, excepto primogenito, & decimo, & Paschate: Tradiderunt sapientes: *Oblatio ejus*: At non primogenitum. Crederem posse probare argumento. Si pacifica, quorum sanctitas non est ab utero, requirunt impositio-

שקרושתו מרחם אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא הבכור קרבנו ולא מעשר שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין מקדשין לפניהם ולאחריהם טעונין סמיכה מעשר שמקדש לפניו ולאחריו אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא מעשר קרבנו ולא פסח שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאינו בעמוד והבא טעונין סמיכה פסח שהוא בעמוד והבא אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא פסח איכא למיפרך מה לשלמים שכן טעונין נסכים ותנופה חזה ושוק קראי אסמכתא בעלמא אלא קראי למה לי קרבנו ולא קרבן חבירו קרבנו ולא קרבן נכרי קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה. היורש סומך. תני רב חנניא קמיה הרבא יורש אינו סומך יורש אינו מימר והא אנן תנן היורש סומך ומביא את נסכיו ומימר אמר ליה איפכאי אמר ליה לא מתניתין מני רבי יהודה היא דתניא יורש סומך יורש מימר רבי יהודה אומר יורש אינו סומך יורש אינו מימר מאי טעמא דרבי יהודה קרבנו ולא קרבן אביו ויליף תחלת הקרש מסוף הקרש מה סוף הקרש יורש אינו סומך אף תחילת הקרש יורש אינו מימר ורבנן המר ימיר לרבות את היורש ויליף סוף הקרש מתהילת הקרש מה תחלת הקרש יורש מימר אף סוף הקרש יורש סומך ורבנן האי קרבנו מאי עבדי ליה קרבנו ולא קרבן נכרי קרבנו ולא קרבן חבירו קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה לית ליה ואי נמי אית ליה נכרי וחבירו מחד קרא נפקא איתרו ליה תרי קראי

nem manuum, primogenitum, cujus sanctitas est ab utero, non erit æquum ut requirat impositionem manuum? Idcirco dictum est: *Oblatio ejus:* At non primogenitum: *Oblatio ejus*: At non decimum. At crederem posse probare argumento: Si pacifica, quæ ante & postea non sanctificantur, requirunt impositionem manuum, decimum quod antea, & postea sanctificatur, non erit æquum ut requirat impositionem manuum? Idcirco dictum est: *Oblatio ejus:* Non decimum: *Oblatio ejus*. At non Pascha: Crederem posse probare argumento: Si pacifica in quibus non est præceptum: Surge, & affer; requirunt impositionem manuum, Pascha, in quo est præceptum: Surge, & affer, non erit æquum, ut requirat impositionem manuum? Idcirco dictum est: *Oblatio ejus:* At non Pascha: Potest objici: Quid pacifica, quæ requirunt impositionem manuum, & ventilationem pectoris, & cruris? Textus sunt levis probatio: At textus quorsum? *Oblatio ejus:* Dictum est: At non oblatio socii sui: *Oblatio ejus:* At non oblatio alienigenæ: *Oblatio ejus:* Ad includendum omnes dominos oblationis ad impositionem manuum. Hæres imponit manus: Docuit R. Chananjah coram Raba: Hæres non imponit manus; Hæres non commutat: At ecce legimus: Hæres imponit manus, & adducit ejus libamina, & commutat: Contra respondit; Dixit: non est Misna: Cujusnam sententia est? Rabi Jehuda: Etenim extat traditio; Hæres imponit manus; hæres commutat: R. Jehuda dicit: Hæres non imponit manus, hæres non commutat: Quænam est ratio Rabi Jehuda: *Oblatio ejus:* Non autem oblatio patris sui: At doceatur principium sanctitatis a fine sanctitatis; Sicut in fine sanctitatis hæres non imponit manus, ita pariter in principio sanctitatis hæres non commutat: Et Rabina: *Commutando commutabit*. Ad includendum hæredem: Et doceatur finis sanctitatis a principio sanctitatis: Sicut in principio sanctitatis hæres commutabat, ita pariter in fine sanctitatis hæres imponebat manus: Et Rabina: *Oblatio ejus* quomodo explicat? *Oblatio ejus*: At non oblatio alienigenæ. *Oblatio ejus*: At non oblatio socii sui: *Oblatio ejus:* Ad includendum omnes dominos oblationis ad impositionem manuum: Et R. Jehuda: Ad includendum omnes dominos oblationis ad impositionem manuum, non putat, vel si putet de alienigena, & ejus socio ex uno textu probare potest; Duo sunt

חד קרבנו ולא קרבן אביו ואידך לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה האי המר ימיר מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות את האשה דתניא לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בלשון זכר מה סופינו לרבות את האשה תלמוד לומר המר ימיר ורבנן דרשי מואם ורבי יהודה ואם לא דריש.

מתניתא הכל סומכין חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ונכרי העבד והשליח והאשה וסמיכה שירי מצוה על הראש בשתי ידים במקום שסומכין שוחטין ותכף לסמיכה שחיטה.

גמרא בשלמא חרש שוטה וקטן דלאו בני דעה נינהו נכרי נמי בני ישראל סומכין ואין נכרים סומכין אלא סומא מאי טעמא לא רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר אתיא סמיכה סמיכה מזקני עדה וחד אמר אתיא סמיכה סמיכה מעולה ראייה ולמאן דאמר מעולה ראייה מאי טעמא לא יליף מן זקני עדה דנין יחיד מיחיד ואין דנין יחיד מציבור ולמאן דיליף מזקני עדה מאי טעמא לא יליף מעולה ראייה דנין מידי דכתב ביה סמיכה בגופיה ממידי דכתב ביה סמיכה בגופיה לאפוקי עולה ראייה דהיא גופה מעולה נדבה גמרא דתני תנא קמיה דרב יצחק בר אבא ויקרב את העולה ויעשה כמשפט כמשפט עולה נדבה לימד על עולת חובה שטעונה סמיכה. והעבד והשליח והאשה. תנו רבנן ידו ולא יד עבדו ידו ולא יד שלוחו ידו ולא יד אשתו כל הני למה לי צריכא אי כתב רחמנא חד הוה אמינא למעוטי עבד דלאו בר מצות אבל שליח דבר מצוה הוא ושלוחו של אדם כמותו אימא ליסמוך

sunt superflui textus; Unus: *Oblatio ejus:* At non oblatio patri sui: Et juxta aliam opinionem: Ad includendum omnes dominos oblationis ad impositionem manuum: Et R. Jehuda: *Commutando commutabit;* quomodo explicat? Requiritur ad includendum fœminam: Etenim extat traditio; quia omne subjectum non loquitur nisi genere masculino; Quinam est ejus finis? Ad includendum fœminam: Idcirco dictum est: *Commutando commutabit*: Et sapientes exponunt ex eo quod dictum est: *Et si*. Et R. Jehuda: *Et si* non exponit.

MISNA. Omnes imponunt manus, excepto surdo, stulto, puero, & cœco, & alienigena, servo, legato, & fœmina; & impositio manuum erat residuum præcepti, & fiebat super caput ambabus manibus; Ubi imponebant manus, ibi mactabant, quia conjungebatur cum impositione manuum mactatio.

GEMARA. Concedatur de surdo, stulto, & puero, quibus non est scientia, de alienigena quoque; Filii Israel imponent manus, at alienigenæ non imponent manus; At cœcus cur non Rabi Chasda, & Rabi Isaach bar Abdimi; alter dicit: Probetur impositio, impositio manuum ex senioribus congregationis; & alter dicit: Probetur impositio, impositio manuum ex holocausto comparitionis; & juxta mentem illius, qui dicit, ex holocausto comparitionis, qua de causa non docet ex senioribus congregationis? Doceatur privatus ex privato, at non doceatur privatus ex cœtu. Et juxta mentem illius, qui docet ex senioribus congregationis, qua de causa non docet ex holocausto comparitionis? Doceatur res, in qua ipsa scripta sit impositio manuum, ab re, in qua ipsa scripta sit impositio manuum; ad excludendum holocaustum comparitionis, quod per se ab holocausto spontaneo docetur: Docuit doctor coram R. Isaach bar Aba: *Et offeret holocaustum, & faciet juxta institutum*. Juxta institutum holocausti spontanei: Docet de holocausto ex debito, quod requirat impositionem manuum. Excepto servo, & legato, & fœmina: Tradiderunt sapientes: *Manum suam*. At non manum servi sui; neque manum legati sui, neque manum uxoris suæ: Hæc omnia quorsum? Necessaria sunt: Si de uno scriptum esset, ego dixissem ad excludendum servum, quia non est filius præcepti; At legatus, qui est filius præcepti, & legatus hominis qui est sicut ipsemet, dixissem, quod imponeret manus: Et si non subaudirentur isti duo, qui

ואי אשמעינן חני תרתי דלאו כנופיה דמי אבל אשתו דכנופיה דמיא אימא תיסמך צריכא. סמיכה שירי מצוה. תנו רבנן וסמך ונרצה וכי סמיכה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומר לך שאם עשאה לסמיכה שירי מצוה מעלה עליו הכתב כאילו לא כיפר וכיפר ותניא גבי תנופה כי האי גונא לתנופה לכפר וכי תנופה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אלא לומר לך שאם עשאה לתנופה שירי מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר על הראש. תנו רבנן ידו על הראש ולא ידו על הגביים ידו על הראש ולא ידו על החזה כל הני למה לי צריכי דאי כתב רחמנא חד למעוטי צואר דלא קאי בהדי ראשו אבל גבו דקאי להדי ראשו אימא לא צריכה ואי אשמעינן חני תרי משום דלא איתרבי לתנופה אבל חזה דאיתרבי לתנופה אימא לא צריכא איבעיא להו ידו על הצדדין מהו תא שמע דתניא אבא ביראה ברבי אליעזר בן יעקב אומר ידו על ראשו ולא ידו על הצדדין בעי רבי ירמיה מטלית מהו שתחוץ תא שמע ובלבד שלא תהא דבר חוצץ בינו לבין הזבח. ובשתי ידים. מנא הני מילי אמר ריש לקיש דאמר קרא וסמך אהרן את שתי ידיו כתב ידו וכתב שתי זה בנה אב כל מקום שנאמר ידו הרי כאן שתים עד שיפרט לך הכתוב אחת אזל רבי אלעזר אמרה להא שמעתה בבי מדרשא ולא אמרה משמיה דריש לקיש שמע ריש לקיש ואיקפד אמר ליה אי סלקא דעתך כל היכא דכתב ידו תרתי נינהו למה לי למכתב ידיו ידיו אקשי ליה עשרים וארבע ידיו ידיו תביאנה ידיו רב לו שבל את

qui ipsimet non sunt similes ; at ejus uxor, quæ est sicut ipsemet, dixissem, quod imponeret manus : Necesse est : Impositio manuum erat residuum præcepti : Tradiderunt sapientes : *Et imponet manus, & erit acceptabile* : Num impositio manuum expiat? Atqui non est expiatio nisi in sanguine: Dictum est enim: *Quia sanguis ipse in anima expiabit :* At tibi dicit : Si consideret impositionem manuum reliquias præcepti, imputatur illi ab textu perinde at non expiet, atque expiet: Atqui extat traditio de ventilatione; quod hoc modo ventilatio debeat expiare : Num ventilatio expiat ? Atqui non est expiatio nisi in sanguine: Dictum est enim: *Quia sanguis ipse in anima expiabit :* At tibi dicit : Si consideret ventilationem reliquias præcepti , imputatur illi ab textu perinde at expiet , & non expiet. Super caput : Tradiderunt sapientes: *Manum suam super caput*. At non manum suam super collum ; *manum suam super caput ;* at non manum suam super dorsum : *Manum suam super caput ;* at non manum suam super pectus: Hæc omnia quorsum? Sunt necessaria : Etenim si de uno scriptum esset ad excludendum collum, quod non est prope caput; at de dorso, quod est juxta caput, dicerem non est necesse ; & si hæc duo subaudiantur, eo quod non includantur in ventilatione ; ad de pectore, quod includitur in ventilatione, dicam non est necesse : Quæsitum est ; Si ejus manus sit super latera, quid erit? Veni & audi : Etenim extat traditio: Aba Biraah bar R. Eliefer ben Jacob dicit: *Manum suam super caput ejus:* At non manum suam super latera: Quæsivit R. Hieremias: Orbiculi frœni num discriminant? Veni & audi : Dummodo non sit res, quæ discriminet inter ipsum & sacrificium : Et ambabus manibus: Unde probatur? Dicit Risch Lakisch; dicit textus: *Et imponet Aharon ambas manus suas :* Scriptum est : *Manum suam :* Et scriptum est: *Ambas :* Hæc est constitutio principii : Ubicunque dicitur: *Manum suam :* Erit perinde ac dictum sit: *Ambas;* donec tibi definiat alter textus : Veniens R. Eliefer dixit, dixit juxta hanc constitutionem in Academia, & non dixit nomine Risch Lakisch : Quod cum audisset Risch Lakisch, iratus dixit : Si putas, quod ubicunque scriptum est, *manum suam* quod duæ sint ; Quorsum scribendum fuit *manus suas*, *manus suas*? Objecit illi quatuor & decem loca, ubi dictum est *manus suas ; manus ejus adducent : Manus ejus :* Collegit omnia lo-

ידיו אישתיק לבתר דנח דעתיה אמר ליה מאי טעמא לא תימא לי ידיו דסמיכה קאמרינן בסמיכה נמי כתב ויסמך את ידו עליו ויצוהו סמיכה דבהמה קאמרי . ובמקום שסומכין שוחטין תכף לסמיכה שחיטה. מאי קאמר הכי קאמר במקום שסומכין שוחטין שתכף לסמיכה שחיטה.

מתניתא חומר בסמיכה מבתנופה ותנופה מבסמיכה שאחד מניף לכל החברים ואין אחד סומך לכל החוברים חומר בתנופה שהתנופה נוהגת בקרבנות היחיד ובקרבנות הצבור בחיים ובשחוטין ובדבר שיש בו רוח חיים ובדבר שאין בו רוח חיים מה שאין כן בסמיכה.

גמרא תנו רבנן קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה שיכול והלא דין הוא ומה תנופה שנתרבה בשחוטין נתמעטה בחוברין סמיכה שלא נתרבה בשחוטין אינו דין שתתמעט בחוברין תלמוד לומר קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ותתרבה תנופה בחוברין מקל וחומר ומה סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין נתרבתה בחוברין תנופה שנתרבתה בשחוטין אינו דין שנתרבתה בחוברין משום דלא איפשר היכי ליעביד לנפו כולהו בהדי הרדי קא הויא חציצה ליניף וליהדה וליניף תנופה אמר רחמנא ולא תנופות וסמיכה בשחוטין ליתה והתנן בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר היה עולה בכבש והסגן בימינו הגיע למחצית הכבש אחז סגן בימינו והעלהו והושיט לו הראשון הראש והרגל סומך עליהן וזורקן הושיטה השני לראשון שתי ידים נותנו לכהן גדול סומך עליהן וזורקן

loca, ubi dictum est *manus suas*. Tacuit, postquam acquievit ejus mens, dixit illi: Cur non dixisti mihi; quod in impositione manuum dictum sit *manus suas*? In impositione manuum similiter dictum est: *Et imponet manum suam super illo, & educet*: De impositione manuum animalis dicunt: Et ubi imponebant manus, ibi mactabant; quia conjungebatur cum impositione manuum mactatio. Quid dicit? Sic dicit: Ubi imponebant manus, ibi mactabant; quia conjungebatur cum impositione manuum mactatio.

MISNA. Gravior erat conditio in impositione manuum, quam in ventilatione, & gravior conditio in ventilatione, quam in impositione manuum; Etenim unus ventilabat pro omnibus sociis, at unus non imponebat manus pro omnibus sociis; Gravior erat conditio in ventilatione, quia ventilatio observabatur in oblationibus privatis, & in oblationibus publicis, in vivis, & in mactatis, & in re, in qua est spiritus vitæ, & in re in qua non est spiritus vitæ, quod non observatur in impositione manuum.

GEMARA. Tradiderunt sapientes: *Oblatio ejus*. Ad includendum omnes dominos oblationis ad impositionem manuum; Crederem posse probare argumento: Si ventilatio quæ includitur in mactatis, excluditur in sociis, impositio manuum, quæ non includitur in mactatis non erit æquum ut excludatur in sociis? Idcirco dictum est: *Oblatio ejus*. Ad includendum omnes dominos oblationis ad impositionem manuum. Et quod includenda esset ventilatio in sociis probari posset argumento a minori ad majus: Si impositio manuum, quæ non includitur in mactatis, includitur in sociis, ventilatio, quæ includitur in mactatis, non erit æquum ut includatur in sociis? Postquam ita fieri non potest, ut omnes simul ventilent; erit discrimen; ventilabit, atque iterum ventilabit: *Ventilationem* dicit textus, at non ventilationes: Et impositio manuum in mactatis non erat; Atqui legimus: Quando summus sacerdos volebat adolere, adscendebat clivum, & Segen erat ad ejus dextram; quando pervenerat ad medium clivi, apprehendebat Segen manu sua dextra, & faciebat adscendere; & porrigebat illi primus caput, & pedem, imponebat illi manus, & spargebat; porrigebat secundus primo duas manus, dabat summo sacerdoti, imponebat illis manus, & spargebat, dimittebatur secundus, & abi-

נשמט השני והלך לו וכך היו מושיטין לו
שאר כל האיברים סומך עליהן וזורקין
ובזמן שהוא רוצה הוא סומך ואחרים
זורקין אמר אביי התם משום כבודו דכהן
גדול.

פרק אחד עשר

מתניתא שתי הלחם נילושות אחת
אחת ונאפות אחת אחת לחם הפנים
נילושת אחת אחת ונאפת שתים שתים
ובדפוס היה עושה אותן כשהוא רודן נותנן
לדפוס כדי שלא יתקלקלו.

גמרא מנא הני מילי דתנו רבנן שני
עשרונים יהיה החלה האחת מלמד
שנילשות אחת אחת מנין שאף שתי הלחם
כך תלמוד לומר יהיה ומנין שאפייתן שתים
שתים תלמוד לומר ושמת אותם יכול אף
שתי הלחם כן תלמוד לומר אותם האי
אותם הא אפיקתיה אם כן לימא קרא
ושמת מאי ושמת אותם שמעת מינה
תרתי. תנו רבנן ושמת אותם בדפוס
שלשה דפסין הם נותנה לדפוס ועדין היא
בצק וכמין דפוס היה לה בתנור וכשהוא
רודה נותנה בדפוס כדי שלא תתקלקל
ולהדרה לדפוס קמא כיון דאפי לה נפחה.
איתמר לחם הפנים כיצד עושין אותו. רבי
חנינא אמר כמין תיבה פרוצה רבי יוחנן
אמר כמין ספינה רוקדת בשלמא למאן
דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי
בזיכין אלא למאן דאמר כמין ספינה
רוקדת היכי הוו יתבי בזיכין מקום עביד
להו בשלמא למאן דאמר כמין תיבה
פרוצה היינו דהוו יתבי קנים אלא כמין
ספינה רוקדת קנים היכי הוו יתבי מורשה
עביד להו בשלמא למאן דאמר כמין תיבה
פרוצה היינו דסמכה ליה סניפין ללחם אלא
למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי סמכי
ליה סניפין ללחם דעגיל להו מיעגל בשלמא
למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היינו
דבעינן סניפין אלא למאן דאמר כמין
תיבה פרוצה סניפין למה לי אגב יוקרא
דלחם תלח בשלמא למאן דאמר כמין

abibat; & ſic porrigebant illi reliqua omnia membra, imponebat illis manus, & ſpargebat; & quando volebat, imponebat manus, & alii ſpargebant: Dicit Abaje: Ibi agitur propter decorem ſummi ſacerdotis.

CAPUT XI.

MISNA: Duo panes depſuntur ſigillatim, & ſigillatim coquuntur. Panis facierum depſitur ſigillatim, & coquuntur bini bini; & in forma illos faciebat, quando illos extrahebat indebat in formam, ne corrumperentur.

GEMARA. Unde probatur? Tradiderunt ſapientes: *Duarum decimarum erit placenta una*. Docet quod ſigillatim depſantur. Unde probatur ita fieri in duobus panibus? Ex eo quod dictum eſt: *Erit:* Unde probatur, quod bini bini coquantur? Ex eo quod dictum eſt: *Et pones eas*. Crederem vel duos panes? Idcirco dictum eſt: *Eas:* Si *eas*: Ecce excluſio: Si ita eſt, dicendum fuerat in textu: *Et pones eas*; quid *pones eas*? Hinc duo eruuntur. Tradiderunt ſapientes: *Et pones eas:* in forma: Tres erant formæ: Ponebat in forma, quando erat paſta, & inſtar formæ erat in furno, & quando extrahebat, indebat in forma, ne corrumperetur, & cur non reſtituebat in formam primam? Quia dum coquebatur inflabatur: Dictum eſt: Panem facierum quomodo faciebant? R. Chanina dicit: Inſtar arcæ perruptæ. R. Jochanan dicit: Inſtar cymbæ exſilientis: Concedatur juxta mentem illius qui dicit inſtar arcæ perruptæ; Etenim erat locus, ubi ponebantur acerræ; at juxta mentem illius, qui dicit, inſtar cymbæ exſilientis, ubi ponentur acerræ? Spatium illis faciet. Concedatur juxta mentem illius qui dicit inſtar arcæ perruptæ; quia erat locus, ubi ponebantur cannæ. At juxta mentem illius qui dicit inſtar cymbæ exſilientis, cannæ ubi ponebantur? Loculum pro illis faciebat: Concedatur juxta mentem illius qui dicit inſtar arcæ perruptæ; erat locus, ubi furculæ ſuſtentabant panem: At juxta mentem illius qui dicit inſtar cymbæ exſilientis, quomodo furculæ ſuſtentabant panem? Erat circumcirca circulus: Concedatur juxta mentem illius qui dicit inſtar cymbæ exſilientis, ſc. furculæ erant neceſſariæ; At juxta mentem illius qui dicit inſtar arcæ perruptæ, furculæ ad quid inſerviebant? Propter pondus panis poterat diſfringi. Concedatur juxta mentem illius qui dicit inſtar cymbæ exſilientis, furcu-

ספינה רוקדת סניפין על גבי שלחן מונחין
אלא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה
סניפין היכא מנח להו אארעא מנח להו
אין דאמר רבי אבא בר ממל לדברי
האומר כמין ספינה רוקדת סניפין על גבי
שלחן מונחין לדברי האומר כמין תיבה
פרוצה סניפין על גבי קרקע מונחין כמאן
אזלא הא דאמר רב יהודה הלחם מעמיד
את הסניפין והסניפין מעמידין את הלחם
כמאן דאמר כמין ספינה רוקדת מיתיבי
במין כוורת הירה לה בתנור ודומה כמין
טבלה מרובעת אימא ופיה דומה כמין
טבלה מרובעת תניא כמאן כמין ספינה
רוקדת דתניא ארבעה סניפין של זהב היו
שם מופצלין מראשיהם כמין דקרנים
היו שסומכין בהן את הלחם שהוא דומה
במין ספינה רוקדת איבעיא להו לחם
הפנים נפסל במסעות או אינו נפסל במסעות
רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר פסל
וחד אמר אינו נפסל מאן דאמר נפסל
דכתב כאשר יחנו כן יסעו מה בחנייתו
נפסל ביוצא אף בנסיעותו נפסל ביוצא
מאן דאמר אינו נפסל דכתב ולחם התמיד
עליו יהיה ואידך נמי הא כתב כאשר יחנו
כן יסעו לאידך ניסא מה בהנחו כי לא
יצא ממקומו לא מיפסיל אף בנסיעותו
כי לא יצא ממקומו לא מיפסיל ואידך
נמי הא כתב ולחם התמיד עליו יהיה ﭏ
כי אתא רב דימי אמר במסודר דכולי
עלמא לא פליגי אלא כי פליגי במסולק
מאן דאמר נפסל דכתב כאשר יחנו כן
יסעו מה בחנייתו נפסל ביוצא אף
בנסיעתו מיפסל ביוצא למאן דאמר אינו
נפסל דכתב ונסע אהל מועד אף על פי
שנסע אהל מועד הוא ואידך נמי הכתב
כאשר יחנו כן יסעו לאידך ניסא מה
בחנייתו כי לא מפיק ליה לא מיפסיל
אף בנסיעתו כי לא מפיק ליה לא מיפסל
ואידך נמי הא כתב ונסע אהל מועד
ההוא לרגלים הוא דאתא ואידך ממתנה

culæ ſuper menſa ponebantur; At juxta mentem illius qui dicit, inſtar arcæ perruptæ, furculæ ubi ponebantur? In terra ponet: Sic eſt quod dicit R. Aba bar Mimal juxta verba qui dicit inſtar cymbæ exſilientis, furculæ ſuper menſa ponebantur; juxta verba illius qui dicit inſtar arcæ perruptæ, furculæ ſuper terra ponebantur. Cujuſnam ſententia eſt? Ecce dicit R. Jehuda; Panis ſtatuebat furculas, & furculæ ſtatuebant panem: Juxta mentem illius qui dicit inſtar cymbæ exſilientis; Objicitur inſtar alvearii erat illi in furno, & ſimile erat tabulæ quadratæ: Dicam, quod ejus os eſſet ſimile tabulæ quadratæ: Traditio juxta mentem illius qui dicit, inſtar cymbæ exſilientis: Etenim extat traditio: Quatuor furculæ aureæ ibi erant bifurcatæ, in eorum capitibus erant inſtar cornuum, quibus ſuſtentabant panem, qui erat ſimilis cymbæ exſilientis: Quæſitum eſt: Panis facierum in itineribus profanabaturne, an non? R. Jochanan, & Rabi Jehoſua ben Levi; Alter dicit profanabatur, & alter dicit; non profanabatur; Qui dicit quod profanabatur: Scriptum eſt: *Sicut caſtrametabuntur, ita proficiſcentur:* Sicut in ejus caſtrametatione exitu profanabatur, ita pariter in profectione exitu profanabatur: Qui dicit, quod non profanabatur; Scriptum eſt: *Et panis jugiter ſuper illa erit:* Et juxta aliam opinionem pariter ſcriptum eſt: *Sicut caſtrametabuntur, ita proficiſcentur;* Alio modo; Sicut in caſtrametatione ſi non educeretur e loco ſuo, non profanabatur, ita pariter in itinere, ſi non educeretur e loco ſuo, non profanabatur; Et juxta aliam opinionem quoque ſcriptum eſt: *Et panis jugiter ſuper illa erit:* Quando venit R. Dimi dixit: In ordinatione omnes conveniunt, quod non ſit diſſenſio, at eſt diſſenſio in efferendo; Qui dicit; profanatur: Scriptum eſt: *Sicut caſtrametabuntur, ita proficiſcentur.* Sicut in caſtrametando exitu profanabatur, ita pariter in proficiſcendo exitu profanabatur: Juxta mentem illius qui dicit: Non profanabatur: Scriptum eſt: *Et proficiſcetur tentorium conventus;* Vel ſi proficiſcatur tentorium conventus: Et juxta aliam opinionem pariter ſcriptum eſt: *Sicut caſtrametabuntur, ita proficiſcentur:* Alio modo; Sicut in caſtrametando, quando non educebatur, non profanabatur, ita pariter in proficiſcendo, quando non educebatur, non profanabatur: Et juxta aliam opinionem pariter ſcriptum eſt: *Et quando proficiſcetur tentorium conventus:* Quando vexilla veniebant;

הלויה בתוך המחנות נפקא מיתיבי בשעת
סילוק מסעות קדשים נפסלין ביוצא וזבין
ומצורעין משתלחין חוץ למחיצתן מאי לאו
אפילו לחם הפנים לא בר מלחם הפנים
מה נפשך אי אהל מועד לאו דוקא הוא
אפילו לחם הפנים נמי אלא כי אתא
רבין אמר מר אמר במסודר ומר אמר
במסולק ולא פליגי אמר אביי שמע מינה
יש סילוק מסעות בלילה דאי סלקא דעתך
אין סילוק מסעות בלילה אימא מדלי לצפרא
מאי איריא משום יוצא תיפוק לי דאיפסיל
ליה בלינה פשיטא ללכת יומם ולילה כתב
מהו דתימא הני מילי היכא דעקור ביממא
אבל היכא דלא עקור ביממא בליליא לא
מצו עקרי קמשמע לן ורמינהי הוגללו
הפרכות הותרו הזבין ומצורעין ליכנס לשם
אמר רב אשי לא קשיא הא רבי אליעזר
הא רבנן דתנא רבי אליעזר אומר יכול
רחקן זבין ומצורעין ונכנסו לעזרה בפסח
הבא בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר
וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל
טמא לנפש בשעה שטמאי מתים משתלחין
זבין ומצורעין משתלחין אין טמאי מתים
משתלחין אין זבין ומצורעין משתלחין.

מתניתא אחת שתי הלחם ואחת לחם
הפנים לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן
בפנים ואינן דוחות את השבת רבי יהודה
אומר כל מעשיהם בפנים רבי שמעון אומר
לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם
הפנים כשירות בעזרה וכשירות בבית פגי.

גמרא הא גופא קשיא אמרת לישתן
ועריכתן בחוץ אלמא מדת יבש לא
נתקדשה ואפייתן בפנים אלמא מדת יבש
נתקדשה אמר רבה הקשה אדם קשה
שהוא קשה כברזל ומני רב ששת מאי
קשיא דילמא עשרון לא מקדש תנור מקדש
אלא אי קשיא הא קשיא ואפייתן בפנים

bant: juxta aliam opinionem: *Ab castris Levitarum;* intra castra, eruitur: Objectio: Tempore discessus itinerum, sanctitates exitu profanabantur, & seminiflui, & leprosi emittebantur extra sua sepimenta; Itane est intelligendum? Vel panis facierum? Non; excepto pane facierum: Quid putas? Si de tentorio conventus præcise, vel sanctitates; si non præcise de tentorio conventus, vel panes facierum: At quando venit Rabin, dixit: Mor dicit in ordinando: Etenim Mor dicit in efferendo; & non est dissensio: Dicit Abaje: Hinc eruitur, quod sit discessus itinerum in nocte: Si putas, quod non sit discessio itinerum in nocte, dicam; quando extrahat mane, quid docet? Quia educitur, certum est mihi quod profanetur pernoctatione: Manifestum est: *Ad proficiscendum die & nocte:* Scriptum est: Quid dices? Hæc quando evellantur interdiu, at quando non evellantur interdiu, noctu non possunt evelli: Nobis dicit: At objiciunt: Quando fuerint convoluta vela, permittitur seminifluis, & leprosis illuc ingredi: Dicit R. Asse: Non est oppositio: Hæc est opinio Rabi Eliezer, & illa sapientum: Etenim extat traditio: R. Eliezer dicit: Crederem, si per vim seminiflui, & leprosi ingrediantur in atrium in Paschate, quod adducitur in immunditie, quod teneantur? Idcirco dictum est: *Et emittent ex castris omnem leprosum, & omnem seminifluum, & omnem immundum pro anima.* Quando immundi mortuis emittuntur, seminiflui & leprosi emittuntur; si immundi mortuis non emittantur, seminiflui & leprosi non emittuntur.

MISNA: Tam in duobus panibus, quam in pane facierum eorum depsio, & commixtio fiebat foris, & eorum coctio intus; at non pellunt Sabbathum: R. Jehuda dicit: Omnes eorum operationes fiebant intus; R. Simeon dicit: Semper sis solitus dicere; Duo panes, & panis facierum sunt legitimi in atrio, & sunt legitimi in Beth-Phagi.

GEMARA. Ecce fundamentum: Objectio: Dixisti, quod eorum depsio & commixtio fiat foris: Fortasse mensura aridorum non fuit sanctificata: Et eorum coctio intus: Fortasse mensura aridorum fuit sanctificata: Dicit Raba: Objecit homo objectionem, quæ est dura sicut ferrum: Et quinam est? Rabi Sesath: Quænam est objectio? Fortasse decima non sanctificabat, furnus sanctificabat: At si sit oppositio, hæc est oppositio: Et eorum coctio intus: Fortasse furnus sanctificabat: At non pellunt Sab-

אלמא תנור מקרש ואין דוחות את השבת איפסלה בלינה אלא אמר רבא הוקשה אדם קשה שהוא קשה כברזל ומני רב ששת אמר רב אשי מאי קושיא דילמא מאי מבפנים במקום זריזין והא דרב אשי ברותא הוא מה נפשך אי אפייה בענן זריזין לישה ועריכה נמי זריזין ואי לישה לא בענן זריזין אפיי נמי לא בענן זריזין אלא דרב אשי ברותא היא . רבי יהודה אומר כל מעשיהם בפנים . אמר רבי אבהו בר כהנא ושניהם מקרא אחד דרשו והוא דרך חול אף כי היום יקדש בכלי רבי יהודה סבר בחול אשכחינהו דקא אפו ליה אמר ליה דרך חול קא אפיתו ליה אף כי היום יקדש בכלים איפסיל ליה בלינה רבי שמעון סבר בשבת אשכחינהו דקא אפו ליה אמר ליה לא דרך חול בעיתו למיבעדיה מידי תנור מקדש שלחן הוא דמקדש ומי אמרת דבשעת אפייה אשכחיניה והכתב ויתן לו הכהן קודש כי לא היה שם לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני יהוה אלא מאי דרך חול דקא אמר להו הכי קא אמרו לי ליכא לחם כי אם לחם הפנים המוסרים לפני יהוה אמר להו לא מי בעיא האי דכיון דנפק ליה ממעילה דרך חול הוא יקדש אלא אפילו האיך נמי דהיום יקדש בכלי הבו ליה דליכול מסוכן הוא ורבי יהודה ורבי שמעון בגמרא פליג דייקא נמי דקתני רבי שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשירות בעזרה וכשירות בבית פאגי שמע מיוה .

מתניתא חביתי כהן גדול לישתן ואפייתן בפנים ודוחות את השבת כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאיפשר לעשותן מערב שבת אינו דוחה את השבת ושאי אפשר לה לעשות מערב שבת דוחה את השבת כל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ואין בהן מעשה כלי בחוץ שתי הלחם ארכה שבעה טפחים ורחבה ארבעה טפחים וקרנותיה ארבע אצבעות לחם הפנים ארכו עשרה טפחים ורחבו חמשה

Sabbathum; profanabuntur pernoctatione: Dicit Raba: Objecit objectionem homo, quæ est dura sicut ferrum: Et quinam est? Rabi Sesath. Dicit Rabi Asse: Quænam est oppositio: Fortasse quid intus? in loco ubi sunt diligentes: At opinio Rabi Asse est aliena: Quid putas? Si in coctione requiruntur diligentes, in depsione & commixtione quoque requiruntur diligentes; Si vero in depsione non requiruntur diligentes, ne in coctione quidem requiruntur diligentes: At opinio R. Asse est aliena: R. Jehuda dicit: Omnes eorum operationes intus: Dicit Rabi Abau bar Channa: Et ambo eundem textum exponunt: *Modo profano, licet hodie sanctificabitur in vase:* R. Jehuda putat; quod in die profano eos deprehenderit, quod coquerent: Dixit: modo profano coquitis? *Licet hodie sanctificabitur in vase;* profanabitur pernoctatione: R. Simeon putat, quod eos deprehenderit quod coquerent in Sabbatho: Dixit: Nonne facere poteris modo profano? Num furnus sanctificat? Mensa sanctificat: Num potes dicere, quod in tempore coctionis eos deprehenderit? Atqui scriptum est: *Et dedit illi sacerdos sanctum, quia non erat ibi panis, nisi panis facierum, qui sublatus fuerat a conspectu Domini:* Dixit illis: Quid significat *modo profano?* Quoniam dixit: Sic dixerunt: *Non est nobis panis, nisi panis facierum, qui sublatus fuerat a conspectu Domini:* Dixit: Non est hoc necesse; postquam eductus est ex prævaricatione modo profano: *Sanctificabitur;* Vel illam, qui hodie sanctificabitur in vase, poteritis dare ad manducandum; periculum vitæ est propter famem. Et R. Jehuda, & Rabi Simeon in Gemara dissentiunt: Præcise docet Rabi Simeon dicens: Semper soleas dicere: Duo panes, & panis facierum sunt legitimi in atrio, & sunt legitimi in Beth-Phagi: Hinc eruitur.

Misna: In sartaginibus summi sacerdotis earum depsio & coctio fiebat intus, & pellebant Sabbathum: Regulam generalem dixit R. Akiba: Omne opus, quod fieri potest in vespera Sabbathi, non pellit Sabbathum, & quod fieri non potest ab vespera Sabbathi, pellit Sabbathum: In cunctis muneribus erat opus vasis intus, at non erat in iis opus vasis foris: Duorum panum longitudo erat septem palmorum, & latitudo quatuor palmorum, & cornua quatuor digitorum; Panis facierum longitudo erat decem palmum, & latitudo quinque palmorum, & cor-

טפחים וקרנותיו שבע אצבעות רבי יהודה אומר שלא תטעה זר"ד יהו' בן זומא אומר ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד לחם פנים שיהו לו פנים השולחן ארכו עשרה ורחבו חמשה לחם הפנים ארכה עשרה ורחבה חמשה נותן ארכו כנגד רחבו של שולחן וכופל טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן נמצא ארכו ממלא רחבו של שלחן דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר השלחן ארכו שנים עשר ורחבו ששה לחם הפנים ארכו עשרה ורחבה חמשה נותן ארכו כנגד רחבו של שולחן כופל טפחיים מכאן וטפחיים מכאן ריוח באמצע כדי שתהא הרוח מנשבת בהם אבא שאול אומר שם היו נותנין שתי בזיכי של לחם הפנים אמרו לו והרי כבר נאמר ונתת על המערכת לבונה זכה אמר להם הרי כבר נאמר ועליו מטה מנשה וארבעה סניפין של זהב היו שם מפוצלין מראשיהן שהיו סומכין בהם שנים לסדר זה ושנים לסדר זה ועשרים ושמנה קנים בחצי קנה חלול ארבע עשר לסדר זה וארבע עשר לסדר זה לא סדור קנים ולא נטילתם דוחה את השבת אלא נכנס מערב שבת ושומטו ונותנו לארכו של שלחן כל הכלים שהיו במקדש ארכן לארכן של בית.

גמרא כל המנחות יש בהן מעשה כלי כלי מבפנים. שאלו את רבי זו מנין אמר להם הרי הוא אומר ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים את החטאת ואת האשם אשר יאפה את המנחה לבלתי אוציא את החצר הראשונה מנחה דומיא דאשם מה אשם וחטאת טעונין כלי אף מנחה נמי טעונה כלי. השלחן ארכו עשרה אמר רבי יוחנן לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפחים למעלה לדברי האומר טפחים קופל נמצא שלחן מקדש חמש עשר טפחים למעלה והאיכא קנים קנים שקועי משקע להו מאי טעמא משום איפעושי

& cornua septem digitorum: R. Jehuda dicit: Ne erres זר"ד יהו' ben Zoma dicit: *Et pones super mensam panem facierum coram me semper*. *Panem* פנים ut illi sint facies: Mensæ longitudo erat decem palmorum, & latitudo quinque; Panis facierum longitudo erat decem palmorum, & latitudo quinque; Statuet longitudinem contra latitudinem mensæ, & duplicabit duos palmos cum dimidio hinc, & totidem inde, deprehendetur ejus longitudo implere latitudinem mensæ; Verba R. Jehuda: R. Meir dicit: Mensæ longitudo erat duodecim palmorum, & latitudo sex; Panis facierum longitudo decem palmorum, & latitudo quinque; statuet longitudinem contra latitudinem mensæ; duplicabit duos palmos hinc, & totidem inde, & spatium duorum palmorum erat in medio, ut ventus perflare posset in eos. Aba Saul dicit: Ibi ponebant duas acerras panis facierum: Dixerunt illi. Atqui dictum est: *Et impones ordini thus purum*. Respondit illis: Ecce jam dictum est: *Et super ipso tribus Manasse*; Et ibi erant quatuor furculæ aureæ bifurcatæ in suis summitatibus, quibus sustentabant panem, duæ pro hoc ordine, & duæ pro illo ordine; & octo & viginti cannæ erant, quasi dimidiæ cannæ vacuæ quatuordecim pro hoc ordine, totidemque pro illo ordine; Dispositio cannarum, & earum remotio non pellebat Sabbathum; At ingrediebatur vespera Sabbathi, demittebat, & statuebat ad longitudinem mensæ: Omnium vasorum, quæ erant in sanctuario, longitudo sita erat ad longitudinem domus.

GEMARA. In cunctis muneribus erat opus vasis intus. Quæsierunt a Rabi; hoc unde probatur? Respondit: Dictum est: *Et dixit ad me: Iste est locus, ubi coquent sacerdotes sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto, ubi coquetur munus, ut ne efferant in atrium primum*. Munus assimilatur sacrificio pro delicto, sicut sacrificium pro delicto, & sacrificium pro peccato requirunt vas, ita pariter munus requiret vas. Mensæ longitudo decem palmorum. Dixit Rabi Jochanan ad verba illius qui dicit: Duos palmos cum dimidio duplicabat; deprehendetur quod mensa sanctificaret quindecim palmos ad superiorem partem: Ad verba illius qui dicit: Duos palmos duplicabat, deprehendetur quod mensa sanctificaret quindecim palmos ad superiorem partem: Atqui erant cannæ: Cannæ in illis immergebantur: Qua de causa? Ne mucesceret pa-

לחם סוף סוף קא מיעפש לחם דמנכה ליה פורתא והאיכא ההוא פורתא כיון דלא הוי טפח לא חשיב ליה והאיכא בזיכין בגוויה דלחם הוו יתבי ולבהדי לחם הוו קיימי והאיכא קרנות קרנות לגוויה דלחם כייף להו ולחם עליהו נח ליה והאיכא מסגרתו למאן דאמר מסגרתו למטה היתה ולמאן דאמר מסגרתו למעלה היתה פרקודי הוה מפרקדא ולחם בגוויה דשלחן הוה יתיב כדתניא רבי יוסי אומר לא היה שם סניפין אלא מסגרתו של שלחן מעמדת את הלחם אמרו לו מסגרתו למטה היתה אמר רבי יוחנן לדברי האומר מסגרתו למטה היתה טבלא המתהפכת טמאה לדברי האומר מסגרתו למעלה היתה טבלא המתהפכת תיבעי לך מכלל דשלחן בר קבולי טומאה הוא כלי עץ העשוי לנחות הוא וכל כלי עץ העשוי לנחת אין מקבל טומאה מאי טעמא דומיא דשק בענן מה שק מטלטל מלא וריקן אף כל מטלטל מלא וריקן שלחן נמי מטלטל מלא וריקן כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתב על השלחן הטהור טהור מכלל דאיכא טמא אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ומראין בו לחם ואומר להם ראו חיבתכם לפני המקום כדברי רבי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים סילוקו כסידורו שנאמר לשום לחם חם ביום הלקחו ותיפוק לי משום ציפוי מי לא תנן השלחן והדולבקי שנפחתו או שחיפן בשייש ושייר בהן מקום הנחת כוסות טמאים רבי יהודה אומר מקום הנחת חתיכות שייר אין לא שייר לא וכי תימא כאן בציפוי עומד כאן בציפוי שאינו עומד והא בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן בציפוי עומד או בציפוי שאינו עומד בשחיפה את לבזיכין או בשלא חיפה את לבזיכין ואמר ליה לא שנא ציפוי עומד

panis. Tandem mucescebat panis: Parum extollet; atqui erat hoc parum; quando non erat palmus, non computabat: Atqui erant acerræ: Acerræ sitæ erant intra spatium panis, & simul cum pane considerabantur: Atqui erant cornua: Cornua intra panem duplicata erant, & panis in illis statuebatur. Atqui erat clausura: Juxta mentem illius qui dicit: Clausura sita erat ad inferiorem partem; & juxta mentem illius qui dicit: Clausura sita erat ad superiorem partem: Supinus omnino posita erat, & panis intra mensam positus erat juxta traditionem R. Jose qui dicit: Ibi non erant furculæ, sed clausura mensæ statuebat panem: Responderunt illi: Clausura ad inferiorem partem sita erat: Dicit Rabi Jochanan ad verba illius qui dicit: Clausura ad inferiorem partem posita erat: Tabula inversa est immunda. Juxta verba illius, qui dicit: Clausura erat ad superiorem partem: Si de tabula inversa abs te quæratur, consequitur, quod mensa sine manubrio esset immunda: Vas ligneum fiebat ad quiescendum, at omne vas ligneum, quod fit ad quiescendum, non recipit immunditiem: Qua de causa? Ut sit similis sacco, quærimus; Sicut saccus transfertur plenus, & vacuus, ita pariter omne, quod transfertur plenum, & vacuum; Mensa quoque transferebatur plena, & vacua; juxta mentem Risch Lakisch: Etenim dicit Risch Lakisch: Quid scriptum est: *Super mensam puram? Puram*; Consequitur quod esset immunda: Nisi quod doceat, quod eam extollerent adscendentibus ad solennitates, & in ea ostendebant panem, dicentes: Videte amorem vestrum coram Deo; juxta verba R. Jehosua ben Levi: Etenim dicit Rabi Jehosua ben Levi: Miraculum magnum factum est in pane facierum: Ejus elatio fuit sicut ejus ordinatio: Dictum est enim: *Ut ponerentur panes calidi in die quo acceperunt*. Atqui mihi probatur propter obductionem: Cur non legimus? Mensa, & abacus si diminuantur, aut evellatur cum marmore, & relinquatur iis locus reponendi, calices sunt immundi: R. Jehuda dicit: Spatium ubi reponuntur frusta, si relinquatur, maxime, at non, si non relinquatur: Num dices: Hic in obductione consistit, ibi in obductione non consistit? Atqui quæsivit Risch Lakisch ab R. Jochanan; Aut in obductione consistit, aut in obductione non consistit, quando tegit acerras, aut quando non tegit acerras: Et respondit: Non est diversa obductio, quæ consistit,

ולא שנא ציפוי שאינו עומד לא שנא
חיפה את לבזיכין ולא שנא לא חיפה
לבזיכין וכי תימא עצי שיטין חשיבי ולא
בטלי הניחא לריש לקיש דאמר לא שנו
אלא בכלי אכסלנוס הבאים ממדינת הים
אבל כלי מסמס חשיבי ולא בטלו שפיר
אלא לרבי יוחנן דאמר כלי מסמס נמי
בטלי מאי איכא למימר שאני שולחן
דרחמנא קרייה עץ שנאמר המזבח עץ
שלש אמות גבוה ארכו שתים אמות
ומקצועות לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי
זה השלחן אשר לפני יהוה פתח במזבח
וסיים בשלחן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי
תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים מזבח
מכפר על אדם ועכשיו שאין בית המקדש
קיים שולחנו של אדם מכפר עליו . ארבע
סניפין של זהב היו שם . מנא הני מילי
אמר רב קטינא אמר קרא ועשית
קערותיו וכפותיו וקשותיו ומנקיותיו קערותיו
אלו דפוסין כפותיו אלו בזיכין קשותיו אלו
סניפין ומנקיותיו אלו קנים אשר יסך בהן
שמסככין בהן את הלחם מותיב רבא לא
סידור הקנים ולא נטילתן דוחות את
השבת ואי סלקא דעתך דאורייתא אמאי
אין דוחות את השבת הדר אמר רבא
לאו מילתא הוא דאמרי דתנן כלל אמר
רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לה
לעשותה מערב שבת אינו דוחה את
השבת והני נמי אפשר דלא דחי שבת
עלייהו טעמא מאי דלא ליעפש לחם
בכי האי שיעורא לא מיעפש כדתניא
כיצד נכנס מערב שבת ושמטן ומניחן
לארכו של שלחן ומוצאי שבת נכנס מגביה
ראשה של חלה ומכניס קנה תחתיה
ארבעה חלות צריכות שלשה שלשה קנים
העליונה אינה צריכה אלא שנים לפי
שאין עליה משאוי התחתונה אינה צריכה
כל עיקר לפי שמונחת על טהרו של שלחן
תנן התם רבי מאיר אומר כל אמות שהיו
במקדש בינוניות חוץ ממזבח הזהב והקרן
והסובב והיסוד רבי יהודה אומר אמת בנין
ששה טפחים ושל כלים חמשה אמר רבי

fistit, neque est diversa obductio, quæ non consistit: Non est diversum, si obducat acerras, neque est diversum, si non obducat acerras: Num dices, quod ligna Scitim computentur, & non aboleantur? Concedatur juxta mentem Risch Lakisch, qui dicit: Non agitur nisi de vasis ligneis, quæ adducantur ex provincia maritima: Et vasa ligni pretiosi computantur, at non abolentur: Recte: At juxta mentem R. Jochanan, qui dicit: Vasa ligni pretiosi etiam abolentur; Quid erit dicendum? Diersum est in mensa, quam textus vocat ligneam: Dictum est enim: *Altaris lignei trium cubitorum altitudo, & longitudo ejus, duorum cubitorum, & anguli ejus, & longitudo ejus, & parietes ejus lignei, & locutus ad me: Hæc est mensa coram Domino*. Incipit ab altari, & desinit in mensa: R. Jochanan, & R. Eliеser ambo dicunt: Quando stabat domus sanctuarii, altare expiabat pro homine; at nunc cum non sit domus sanctuarii, mensa hominis pro illo expiat: Quatuor furculæ aureæ ibi erant: Unde probatur? Dicit R. Katina: Dicit textus: *Et faciet pateras ejus, & cochlearia ejus, cyathos ejus, & obolos ejus, quibus tegetur:* קערותיו sunt formæ; קשותיו sunt acerræ, כפותיו sunt furculæ, & מנקיותיו sunt cannæ; *quibus tegetur*. Quibus sepiant panem facierum: Objecit Raba: Dispositio cannarum, & earum ablatio non pellit Sabbathum; Si putas ex lege, cur non pellit Sabbathum? Iterum dicit Raba: Non est hoc quod dixerunt: Etenim legimus: Regulam generalem dixit Rabi Akiba: Omne opus quod fieri potest a vespera Sabbathi, non pellit Sabbathum; Et hoc quoque quod fieri potest, ejus causa non pellet Sabbathum: Qua de causa? Ne mucescat panis; Quia extat conjectura, quod non mucesceret juxta traditionem: Quomodo? Ingrediebatur a vespera Sabbathi, & demittebat, & reponebat ad longitudinem mensæ; & in exitu Sabbathi ingrediens sublevabat summitatem placentæ, eique supponebat cannam; quatuor placentæ, tres requirebant tres cannas, superior non requirebat nisi duas, quia illi non imponebatur onus; Inferior nullam omnino requirebat, quia posita erat super puritate mensæ: Ibi legimus: R. Meir dicit: Omnes cubiti, qui erant in sanctuario, erant mediocres, excepto altari aureo, & cornu, & ambitu, & basi: R. Jehuda dicit: Cubitus ædificii erat sex palmorum, & vasorum erat quinque palmorum. Dicit R. Jochanan: Et ambo eundem

יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו ואלה
מדות המזבח באמות אמה אמה וטפח
וחיק האמה ואמה רוחב וגבולה אל שפתה
סביב זרת האחד וזה גב המזבח חיק
האמה זה יסוד אמה רוחב זה סובב
וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד אלו
קרנות זה גב המזבח זה מזבח הזהב רבי
מאיר סבר זהו באמה בת חמשה הא כל
אמות כלים באמה בת שש ורבי יהודה
סבר כזה יהו כל אמות כלים קא סלקא
דעתך מיסוד ועד סובב באמה בת חמשה
בגובה ומאי חיק האמה ואמה רוחב הכי
קא אמר מחיק האמה ועד רוחב באמה
בת חמשה גובה המזבח כמה הוי עשר
אמות שית בני חמשה חמשה וארבעי בני
שיתא מזבח כמה הוה חמשין
וארבעה פלגיה דמזבח כמה הוי עשרין
ושבעה מקרנות ועד סובב כמה הוי עשרין
וארבעה כמה בציר לפלגיה דמזבח תלתא
ותנן חוט של סקרא חוגרו באמצע כדי
להבדיל בין הדמים העליונים לדמים
התחתונים אלא הא דתניא גבי עולת
העוף היה עולה בכבש ופנה לסובב ובא לו
לקרן דרומית ומולק את ראשה ממול ערפה
ומבדיל ומוצה את דמה על קיר המזבח
ואם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה
אחת כשירה הא קא יהיב עליונה למטה
משני טפחים אלא חיק האמה כנסה
אמה רחב כנסה גבולה אל שפתה סביב
כנסה מזבח כמה הוה ליה שיתין פלגיה
דמזבח כמה הוי תלתין מקרנות ועד סובב
כמה הוי עשרין וארבע כמה בציר לפלגיה
דמזבח ששה ותנן אם עשאה למטה מרגליו
אפילו אמה אחת כשירה במאי אוקימתא
בכונסה ומי מצית מוקמת לה בכנסה והא
תנן מזבח היה שלשים ושתים על שלשים

dem textum exponunt: *Et istæ mensuræ altaris in cubitis, cubito, & palmo, & in sinu ejus erat cubitus, & cubitus in latitudine, & definitio ejus usque ad labrum ejus, & in circuitu palmus unus: Hæc erat altitudo altaris: Et in sinu ejus erat cubitus*. Ista est basis: *Et cubitus in latitudine:* Hic est ambitus: *Et definitio ejus usque ad labium ejus & in circuitu palmus unus*. Ista sunt cornua: *Hæc erat altitudo altaris*: Hoc est altare aureum. Rabi Meir putat hoc esse in cubito quinque palmorum: Ecce omnes cubiti vasorum erant in cubito sex palmorum: Et R. Jehuda juxta istum erant omnes cubiti vasorum: Si putas a basi usque ambitum in cubito quinque palmorum in altitudine; quid erit: *In sinu erat ejus cubitus, & cubitus in latitudine*. Sic dicit: Ab sinu cubitus, & usque ad latitudinem in cubito quinque palmorum: Altitudo altaris quanta erat? Decem cubitorum; quorsum sex erant quinque palmorum, & quatuor sex palmorum. Altare quantum erat? Quinquaginta & quatuor palmorum? Dimidium altaris quantum erat? Viginti & septem palmorum: Ab cornibus usque ad ambitum quantum erat? Viginti & quatuor palmorum. Quantum deerat ad medium altaris? Tres atqui legimus: Filum coccineum cingebat in medio ad dividendum inter sanguines superiores, & sanguines inferiores: Atqui extat traditio: Propter holocaustum volucris adscendebat clivum, & se convertebat ad ambitum, & veniebat ad cornu australe, & unguesecabat caput e regione cervicis, & separabat, & exprimebat ejus sanguinem super parietem altaris; si vero, faceret infra suos pedes, vel in spatio unius cubiti erat legitimum: Ecce spargebat superiorem infra duos palmos: At *in sinu ejus erat cubitus*. Coarctatio cubiti: *In latitudine*. Coarctatio cubiti: *Et definitio ejus usque ad labium ejus & in circuitu*: Coarctatio cubiti erat. Altare quantum erat? Sexaginta palmorum. Dimidium altaris quantum erat? Triginta palmorum? Ab cornibus usque ad ambitum quantum erat? Viginti quatuor palmorum: Quantum deerat ad medium altaris? Sex: Atqui legimus: Si faceret infra pedes suos, vel in spatio unius cubiti erat legitimum. In quo statuebatur? In ejus coarctatione. Quomodo potes statuere in ejus coarctatione? Atqui legimus: Altare patebat circumquaque duos & triginta cubitos; Adscendebat cubitum, & coarctabatur cubitum: Hic erat ambitus: Deprehenditur patuisse cir-

ושתים עלה אמה וכנס אמה זהו סובב
נמצא שלשים על שלשים שלשים ושני
טפחים הוי ותו עלה חמש וכנס אמה זהו
סובב נמצא עשרים ושמונה על עשרים
ושמנה עשרים ושמנה וארבע טפחים הוי
וכי תימא כיון דלא הוי אמה לא חשיב
ליה מקום קרנות אמה מזה ואמה מזה
נמצא עשרים ושש על עשרים ושש
עשרין ושבע הוו לא דק מקום הילוך רגלי
הכהנים אמה מזה ואמה מזה נמצא עשרים
וארבע על עשרים וארבע מקום המערכה
עשרים וחמשה הואי וכי תימא הכא נמי
לא דק והא כתיב וההריאל שתים עשרה
אורך בשתים עשרה רחב רבוע יכול שאינו
לא שתים עשרה על שתים עשרה כשהוא
אומר על ארבעת רבעיו מלמד שבאמצע
הוא מודד שתים עשרה אמה לכל רוח
ורוח וכי תימא שית מיניהו מעיקרא
באמה בת חמשה מייתי להו אם כן רוחא
לה עזרה היתה ארך מאה ושמנים ושבע
על רוחב מאה ושלשים וחמש ממזרח
למערב מאה שמונים ושבע מקום דריסת
רגלי ישראל אחת עשרה אמה ומקום
דריסת רגלי הכהנים אחת עשרה אמה
המזבח שלשים ושתים בין אולם ולמזבח
עשרים ושתים אמה ההיכל מאה אמה
אחת עשרה אמה רוחב כנסה גבולה אל
שפתה סביב לא שנא הכי ולא שנא
הכי מזבח כמה הוי חמשין ותמניא פלניה
דהזבח כמה הוי עשרין ותשעה מקרנות
ועד סובב כמה הוו עשרין ותלתא כמה
בציר לפלניה דמזבח שיתא ותנן אם
עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת
כשירה דיקא נמי דכתיב חיק האמה
ואמה רוחב שמע מינה וכמה אמה בינונית
אמר רבי יוחנן ששה טפחים אמר רבי
יוסי בר אבין אף אנן נמי תנינא רב'
מאיר אמר השולחן אורכו שנים עשר
ורחבו ששה מכלל דהויא אמה דנפישא

circumquaque triginta cubitos: Triginta cubiti & duo palmi erant; & prætera adſcendebat quinque cubitos, & coarctabatur cubitum; Hic erat ambitus: Deprehenditur circumquaque patuiſſe octo & viginti cubitos; Octo & viginti cubiti, & quatuor palmi erant: Num dices, quoniam non erat cubitus, non computabatur? Locus cornuum cubitus hinc, & inde cubitus; deprehenditur circumquaque patuiſſe ſex, & viginti cubitos: Septem & viginti erant. Non ſubtiliter inquirit: Locus ambulacri ſacerdotum hinc cubitus, & inde cubitus; deprehenditur circumquaque, patuiſſe quatuor & viginti cubitos: Locus ſtruis erat quinque & viginti cubitorum: Num dices, quod hic quoque non ſubtiliter inquirat? Atqui ſcriptum eſt: *Et Ariel duodecim cubitorum in longitudine per duodecim cubitos latitudinis quadratum*. Crederem non patuiſſe niſi duodecim cubitos circumquaque? Quando vero dicit: *Ad quatuor ejus quadraturas*: Docet, quod ab medio metitus ſit duodecim cubitos ad ſingula latera: Num dices, quod ſex ex iis ſint a principio in cubito quinque palmorum? Si ita eſt eſſet ſpatium: Atrii longitudo patebat cubitos centum, & octoginta ſeptem ad latitudinem centum & triginta quinque: ab oriente ad occidentem centum & octoginta ſeptem cubiti; ſpatium ambulacri Iſraelitarum patebat undecim cubitos, & ſpatium ambulacri ſacerdotum patebat undecim cubitos, altare duos & triginta cubitos, ſpatium inter veſtibulum & altare duos & viginti cubitos, templum centum cubitos, ſpatium poſt domum propitiatorii undecim cubitos: At *in ſinu ejus erat cubitus*: In altitudine: *Et cubitus in latitudine*. Coarctatio: *Et definitio ejus uſque ad labium ejus in circuitu*. Hic non variat, & ibi non variat: Altare, quantum erat? Octo & quinquaginta palmorum: Dìmidium altaris quantum erat? Novem & viginti palmorum. Quantum deerat ad medium altaris? Sex palmi: Ab cornibus ad ambitum quantum erat? Trium & viginti palmorum: Quantum deerat ad medium altaris? Sex: Atqui legimus: Si faceret infra pedes ſuos vel in ſpatio unius cubiti erat legitimum: Præciſe etiam ſcriptum eſt: *In ſinu ejus erat cubitus*, & *cubitus in latitudine*: Hinc eruitur. Quantus erat cubitus ædificii? Rabi Jochanan dicit: Sex palmorum. Dicit R. Joſe bar Abin: Nos quoque legimus. R. Meir dicit: Menſa patebat duodecim palmos, & ejus latitudo erat ſex palmorum: Conſequitur, quod cubitus ex ea ſupereſſet. Itane?

מינה אין והא חנן שתי אמות היו בשושן
הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית ואחת
על קרן מזרחית דרומית שעל קרן מזרחית
צפונית יתירה על של משה חצי אצבע
שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה
עליה חצי אצבע נמצאת יתירה על של
משה אצבע ולמה אמרו אחת גדולה
ואחת קטנה כדי שיהו האומנין נוטלין
בקטנה ומחזירין בגדולה כדי שלא יבואו
לידי מעילה ותרתי למה לי חדא לכספא
ודהבא וחדא לבניינא תנן התם שער
המזרח עליו שושן הבירה צורה מאי טעמא
רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר
כדי שידעו מהיכן באו וחד אמר כדי שתהא
אימת מלכות עליהן אמר רבי ינאי לעולם
תהא אימת מלכות עליך שנאמר וירדו
כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר
אלו לדידיה לא קאמר ליה רבי יוחנן
אמר מהכא שנאמר ויד יהוה היתה אל
אליהו וישנס מתניו וירץ לפני אחאב עד
באכה יזרעאל ועלהו לתרופה רב חסדא
ורב יצחק בר אבדימי חד אמר להתיר פה
שלמעלה וחד אמר להתיר פה שלמטה
איתמר חזקיה אמר להתיר פה אלמים בר
קפרא להתיר פה עקרות תנו רבנן אילו
נאמר ולקחת סלת ואפית אותה שתים
עשרה ושמת אותם שתים מערכות ולא
נאמר שש הייתי אומר אחת של ארבע
ואחת של שמנה לכך נאמר שש ואילו
נאמר שתים מערכות שש המערכת ולא
נאמר שתים עשרה הייתי אומר שלש של
שש שש לכך נאמר שתים עשרה ואילו
נאמר שתים עשרה חלות ומערכות ולא
נאמר שתים ושש הייתי אומר שלש של
ארבע ארבע לכך נאמר שתים ושש הא
עד שלא יאמרו שלש מקראות הללו לא
למדנו הא כיצד נותן שתים מערכות של
שש שש ואם נתן אחת של ארבע ואחת
של שמנה לא יצא שתים של שבע שבע
רבי אומר רואין את העליונה כאלו אינה
והא בעינן ונתת על אמר ליה רב חסדא

ne? Atqui legimus: Duo cubiti erant in Susan palatii, alter super angulo orientali aquilonari, & alter super angulo orientali australi: Cubitus qui erat super angulo orientali aquilonari superabat Mosaicum dimidio digito, qui erat super angulo orientali australi superabat hunc dimidio digito; deprehenditur, quod digito Mosaicum superaret: Et cur dixerunt alterum parvum, & alterum magnum? Ut artifices sumerent parvo, & restituerent magno, ne devenirent in statum prævaricationis: Et duo qua de causa? Alter pro argento, & auro, & alter pro ædificio: Ibi legimus: Ad portam orientalem Susan palatii forma erat? Qua de causa? R. Chasda, & R. Isaach bar Abdimi; alter dicit, ut cognoscerent, unde venissent; & alter dicit: Ut esset timor regis super illos. Dicit Rabi Inai: Semper sit timor regis super te: Dictum est enim: *Et descendent omnes servi tui ad me, & reverentiam exhibebunt mihi:* Dicendo; & illi ad ipsum; nobis non dicit: R. Jochanan dicit: Probatur hinc ubi dictum est: *Et manus Domini facta est super Eliam, accinctusque lumbis cucurrit ante Achab, donec veniret in Jezrahel: & folium ejus ad sanationem.* R. Chasda, & R. Isaach bar Abdimi: Alter dicit ad laxandum os superius, & alter dicit ad laxandum os inferius. Dicitur: Ezechias dicit: Ad laxandum os mutorum: Bar Kaphra dicit ad laxandum os sterilium. Tradiderunt sapientes: Si dictum esset: *Et sumes similam & coques ex ea duodecim placentas, & pones eas duobus ordinibus.* Si non dictum esset *sex:* Dicerem alterum quatuor, & alterum octo. Idcirco dictum est: *Sex:* Si dictum esset *duobus ordinibus, sex pro ordine*, & non dictum esset *duodecim;* dicerem tres, quorum singuli comprehenderent sex: Idcirco dictum est: *Duodecim:* Et si dictum esset *duodecim placentas, & ordinibus:* Et non dictum est *duobus & sex;* ego dicerem tres, quorum singuli comprehenderent quatuor: Idcirco dictum est *duobus, & sex:* Ecce priusquam memorati essent isti tres textus, non perceperamus: Quomodo? Statuebat duos ordines, quorum singuli comprehendebant sex; At si statueret alterum, qui comprehenderet quatuor, & alterum qui comprehenderet octo, non satisfaciebat debito suo: Si duos, quorum singuli comprehenderent septem; Rabi dicit: Considerabant superiorem quasi non esset: Et hoc quærimus: Et acquievit ad id quod dixit R. Chasda ad Rabi Amenuna; & dixit R. Amenuna τῷ R. Chasda; Rabi juxta

לרב המנונא ואמר לה רב המנונה לרב
חסדא רבי לטעמיה דאמר על בסמוך
דתניא רבי אומר ונתת על המערכת
לבונה זכה על בסמוך אתה אומר על
בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא
אומר וסכות על אהרן את הפרכת הוי
אומר על בסמוך. כל הכלים שבמקדש וכו'.
תנו רבנן כל הכלים שבמקדש ארכן לארכו
של בית חוץ מארון שארכו לרחבו של בית
וכך היה מונח וכך היה בדיו מונחין מאי
קאמר הכי קאמר כך היה מונח מדבריו
כך היו מונחין ובדיו מנלן דתניא ויאריכו
הבדים יכול לא היו נוגעין בפרכות
תלמוד לומר ויראו אי ויראו יכול יהו
מקרעין בפרכות ויוצאין תלמוד לומר לא
יראו החוצה הא כיצד דוחקין ובולטין
בפרוכת ודומין כמין שני דדי אשה שנאמר
צרור המור דודי לי בין שדי ילין ומנלן
דבריו לפותיא דארון הוו יתבי דילמא
לארכו דארון הוו יתבי אמר רבי יהודה
תרי גברי באמתא ופלגא לא מסתני להו
ומנא לן דבארבעה הוו דרו להו דכתיב
ונסעו הקהתים תרי נושאי המקדש נמי
תרי תנו רבנן עשרה שלחנות עשה שלמה
המלך שנאמר ויעש שולחנות עשרה וינח
בהיכל חמשה מימין וחמשה משמאל ואם
תאמר חמשה מימין הפתח וחמשה משמאל
הפתח אם כן מצינו ששלחן בדרום והתורה
אומרה והשלחן תתן על צלע צפון אלא
של משה באמצע חמשה מימינו וחמשה
משמאלו תנו רבנן עשר מנורות עשה
שלמה שנאמר ויעש את המנורות עשר
כמשפט ויתן בהיכל חמשה מימין וחמשה
משמאל ואם תאמר חמשה מימין
הפתח וחמשה משמאל הפתח אם
כן מצינו מנורה בצפון והתורה אמרה
את המנורה נכח השולחן אלא של משה
באמצע חמשה מימינה וחמשה משמאלה
תני חדא מחצי בית ולפנים היו מונחין
מונחין ולא קשיא מר קא חשיב בית
קדשי הקדשים בהדי היכל ומר לא קא
חשיב בית קדשי הקדשים בהדי היכל תנו

ta opinionem illius qui dicit, quod על significet prope: Etenim extat traditio: Rabi dicit: *Et dabis super ordine thus purum* על prope: Tu dicis quod על significet prope, aut non sumetur על nisi simpliciter: Quando vero dicit: *Et operies super arcam velo*. Ecce dictum est על prope: Omnia vasa quæ erant in sanctuario &c. Tradiderunt sapientes: Omnium vasorum quæ erant in sanctuario longitudo erat ad longitudinem domus excepta arca, cujus longitudo erat ad latitudinem domus: Et sic posita erat, & sic vectes positi erant. Quid dicit? Sic dicit: Sic posita erat ex ejus verbis; quod ita siti essent vectes, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Cumque apparerent vectes*. Crederem quod non attingerent velum? Idcirco dictum est: *Cumque apparerent*. Si apparerent, crederem quod lacerarent velum, & exirent: Idcirco dictum est: *Et non apparebant foris*. Quomodo? Impellebant, & prominebant in velo sicut duo ubera mulieris: Dictum est enim: *Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur*. Unde probatur, quod vectes siti essent ad latitudinem arcæ? Fortasse ad longitudinem arcæ positi erant: Dicit R. Jehuda: Duo homines in cubito cum dimidio non erant sufficientes: Et unde probatur, quod quatuor essent sufficientes? Ex eo quod scriptum est: *Cehathitæ*: duo: *portantes sanctuarium*; duo quoque. Tradiderunt sapientes: Decem mensas fecit Salomon rex: Dictum est enim: *Et fecit mensas decem, & posuit in templo, quinque ad dextram, & quinque ad sinistram*: Si dicas quinque ad dextram, & quinque ad sinistram portæ; Si ita esset, deprehenderemus mensam in austro: Et lex dicit: *Et mensam posuit ad latus aquilonis*. At Mosaica erat in medio: quinque ad ejus dextram, & quinque ad ejus sinistram. Tradiderunt sapientes: Decem candelabra fecit Salomon: Dictum est enim: *Et fecit candelabra decem juxta eorum institutum, & posuit in templo, quinque ad dextram, & quinque ad sinistram*: Si dicas quinque ad dextram, & quinque ad sinistram portæ; Si ita esset, deprehenderemus candelabrum in aquilone: At lex dicit: *Candelabrum e regione mensæ*. At Mosaicum erat in medio, quinque ad ejus dextram, & quinque ad ejus sinistram: Alia traditio: Ab dimidia domo ad interiorem partem sita erant: At non est oppositio: Mor computat domum sancti sanctorum cum templo, & Mor non computat domum sancti sanctorum cum templo: Tra-

רבנן מזרח ומערב היו מונחין דברי רבי
אלעזר בר שמעון אומר צפון ודרום מאי
טעמא דרבי גמרה ממנורה מה מנורה
מזרח ומערב אף הני נמי מזרח ומערב
ומנורה גופה מנלן מדכתיב בנר מערבי
יערוך אותו לכני יהוה מכלל דכולהו לאו
לפני יהוה ואי סלקא דעתך צפון ודרום
כולהו נמי לפני יהוה נינהו ורבי אלעזר בר
שמעון מאי טעמא גמר מארון מה ארון
צפון ודרום אף הני נמי צפון ודרום ורבי
נמי ליגמר מארון דנין חוץ מחוץ ואין
דנין חוץ מכפנים ורבי אלעזר בר שמעון
לינמר ממנורה אמר לך מנורה גופה צפון
ודרום הוה מנחה אלא הכתיב יערך אותו
אהרן ובניו דמצדד להו אצורי דתניא אל
מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות
מלמד שהיו מצדדין פניהם כלפי נר אמצעי
אמר רבי נתן מכאן שאמצעי משובח
בשלמא למאן דאמר מזרח ומערב היינו
דהוו יתיבי עשרה בעשרין אלא למאן
דאמר צפון ודרום עשרה בעשרין היכי הוו
יתבי ותו כהנים היכי הוו עיילי ותו מצינו
חמשה שלחן בדרום ותו שלחן דמשה
היכא מנח ליה וליטעמיך למאן דאמר
מזרח ומערב נמי שלחן דמשה היכא הוה
מנח ליה אלא מי סברת חד דרא הוה
תרי דרי נינהו בשלמא למאן דאמר צפון
ודרום שפיר אלא למאן דאמר מזרח ומערב
מכדי שולחן כמה משוך מן הכותל שתי
אמות ומחצה ואמה דידיה ושתי אמות
ומחצה דביני ביני ואמה ושתי אמות
ומחצה דביני ביני ואמה דידיה אישתכח
דקאכיל שולחן פלגא דאמתא בדרום מי
סברת שלחן דמשה בהדייהו הוה יתיב לא
דמידלי ליה ומנח ליה ומיתתיי להו לדידהו
פורתא כתלמיד היושב לפני רבו תנו

Tradiderunt sapientes: Ab oriente ad occidentem sitæ erant; Verba Rabi: Rabi Eliesser bar R. Simeonis dicit: Ab aquilone ad orientem: Quænam est ratio Rabi? Docet a candelabro. Sicut candelabrum situm erat ab oriente ad occidentem, hæ quoque ab oriente ad occidentem; & de ipso candelabro unde probatur? Ex eo quod scriptum est de lucerna occidentali: *Disponet eam coram Domino:* Consequitur, quod omnes non essent coram Domino. Si putas in aquilone & in austro, similiter omnes erant coram Domino: Et Rabi Eliesser bar Simeonis quænam est ratio? Docet ex arca: Sicut arca sita erat in aquilone & in austro, ita pariter hæ sitæ erant in aquilone & in austro. Rabi quoque docere debebat ex arca: Explicetur exterius ab exteriori, at non explicetur exterius ab interiori; & Rabi Eliesser bar Simeonis docere debebat ex candelabro; Tibi dicit: Candelabrum ipsum situm erat in aquilone & in austro; At scriptum est: *Et disponet illud Aharon & filii ejus*. Respiciebat ad latus: Etenim extat traditio: *E regione faciei candelabri lucebunt septem lucernæ:* Docet quod conversæ essent earum facies ad lucernam mediam: Dicit Rabi Nathan: Hinc probatur, quod media esset præstantior. Concedatur juxta mentem illius qui dicit in oriente, & in occidente; sic statuebantur decem in viginti cubitis; At juxta mentem illius qui dicit in aquilone & in austro, quomodo decem in viginti cubitis poterunt collocari? Et præterea sacerdotes quomodo ingredi poterant? Et præterea deprehendemus quinque mensas in austro: Et præterea mensa Mosaica ubi collocabitur? Juxta tuam opinionem juxta mentem illius qui dicit in oriente & occidente, similiter mensa Mosaica ubi collocabatur? Quid putas unum fuisse ordinem? Duo erant ordines: Concedatur juxta mentem illius qui dicit in aquilone, & in austro; Recte; at juxta mentem illius qui dicit in oriente & occidente: Quantum mensa protrahebatur a pariete? Duos cubitos cum dimidio, & cubitum ipsa patebat, & spatium duorum cubitorum cum dimidio inter ipsam & alteram; & cubitum ipsa patebat, & spatium duorum cubitorum inter ipsam & alteram, & cubitum ipsa patebat, deprehendetur quod mensa absumeret dimidium cubiti in austro: Num putas, quod mensa Mosaica simul cum ipsis statueretur? Non est verum; sed erecta erat & posita, & adducta parum inter eas, sicut discipulus, qui sedet co-

רבנן עשרה שלחנות עשה שלמה ולא היו
מסדרין אלא על של משה שנאמר ואת
השלחן אשר עליו לחם הפנים זהב עשר
מנורות עשה שלמה ולא היו מדליקין
אלא בשל משה שנאמר את מנורת הזהב
ונרותיה לבער בערב רבי אלעזר בן שמוע
אומר על בולם היו מסדרין שנאמר את
השולחנות ועליהן לחם הפנים ובכולן היו
מדליקין שנאמר את המנורות ונרותיהם
לבער כמשפט לפני הדביר זהב סגור רבי
יוסי בר יהודה אומר לא היו מסדרין אלא
על של משה אלא מה אני מקיים ואת
השלחנות אשר עליהם לחם הפנים זהב אלו
שלשה שולחנות שהיו במקדש שנים שהיה
באולם מבפנים לפתח הבית אחד של כסף
ואחד של זהב על של כסף נותן לחם
הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו
שמעלין בקודש ולא מורידין אחד של
זהב בפנים שעליו לחם הפנים תמיד ומנא
לן דאין מורידין אמר רבי דאמר קרא
ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו
וישם את קרשיו ויתן את בריחיו ויקם את
עמודיו ומנלן דמעלין אמר רבי אחא בר
יעקב דאמר קרא את מחתות החטאים
האלה בנפשותם ועשו אותם רקועי פחים
ציפוי למזבח כי הקריבום לפני יהוה ויקדשו
ויהיו לאות לבני ישראל בתחילה תשמישי
מזבח ועכשיו גופו של מזבח אשר שברת
ושמתם בארון תני רב יוסף מלמד שהלחות
ושברי לוחות מונחין בארון מכאן לתלמיד
חכם ששכח תלמודו מחמת אונסו שאין
נוהגין בו מנהג ביזיון . סימן בי׳טל סר׳ח
ושכ׳ח . אמר ריש לקיש פעמים שבטלה
של תורה זהו יסודה דכתיב אשר שברת
אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה יישר
כחך ששברת ואמר ריש לקיש תלמיד
חכם שסרח אין מבזין אותו בפרהסיא
שנאמר וכשלת היום וכשל גם נביא עמך
לילה כסהו בלילה ואמר ריש לקיש כל
המשכח דבר אחד מתלמודו עובר בלאו
שנאמר השמר לך ושמור נפשך מאד פן

ram magiſtro: Tradiderunt ſapientes: Decem menſas fecit Salomon; at non diſponebant panem niſi ſuper Moſaica; Dictum eſt enim: *Et menſam, ſuper qua erat panis facierum, auream*. Decem candelabra fecit Salomon, at non accendebant niſi in Moſaico: Dictum eſt enim: *Candelabrum aureum, & lucernas ejus, ut accendantur veſpera*. R. Elieſer ben Simeon dicit: Super omnibus ordinabant panem: Dictum eſt enim: *Menſas, in quibus erant panes facierum*: Et in omnibus accendebant: Dictum eſt enim: *Candelabra, & lucernas eorum ut accendantur juxta inſtitutum coram oraculo, ex auro puro*. R. Joſe bar Jehuda dicit: Non ordinabant panem niſi ſuper Moſaica: Quomodo ego explicabo: *Et menſas, ſuper quibus panis facierum, aureas*? Iſtæ ſunt tres menſæ, quæ erant in ſanctuario, duæ erant in interiore parte veſtibuli ad portam domus, altera erat argentea, & altera aurea; Argenteæ imponebat panem facierum in ejus ingreſſu, & aureæ in ejus egreſſu; etenim adſcendunt in ſancto, at non deſcendunt: Et altera aurea in interiori parte, ſuper qua imponebatur panis facierum jugiter: Et unde probatur quod non deſcenderent? Dicit Rabi: Dicit textus: *Et erexit Moſe tabernaculum, & dedit ſtylobatas ejus, poſuit aſſeres ejus, dedit vectes ejus, & erexit columnas ejus*. Et unde probatur, quod adſcenderent? Dicit R. Acha bar Jacob: dicit textus: *Thuribula peccatorum iſtorum in animas, & faciant ea tenuia reticula in incruſtationem altaris, quia attulerunt ea coram Domino, & ſanctificata ſunt coram Domino, & erunt in ſignum filiis Iſrael*. In principio inſerviebant altari; Nunc pro ipſo altari: *Quas fregiſti, & pones eas in arca*. Traditio R. Joſeph: Docet quod tabulæ, & fragmenta tabularum repoſita fuerint in arca: Hinc probatur de diſcipulo, qui obliviſcatur doctrinam ſuam propter violentiam, ut in eo non obſervent conſuetudinem contemtus. Signum בי׳טל סר׳ח ושכ׳ח. Dicit Riſch Lakiſch: Aliquando abolitio legis eſt ejus fundamentum: Scriptum eſt enim: *Quas fregiſti*. Dixit Deus S. B. Moſi: Probata eſt virtus tua, qua fregiſti. Et dicit Riſch Lakiſch: Diſcipulus ſapiens ſi peccat, non contemnunt in publico: Dictum eſt enim: *Et corrues hodie, & corruet propheta tecum nocte*. Arguet illum in nocte: Et dicit Riſch Lakiſch: Qui obliviſcitur aliquid ex eo quod didicit, tranſgreditur præceptum negativum: Dictum eſt enim: *Cave ſis tibi, & cuſtodi animam tuam valde ne oblivi*ſca-

תשכח את הדברים וכדרבי אבין אמר רבי אילעא דאמר רבי אבין אמר רבי אילעא כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו לא לא תעשה רבינא אמר השמר ופן שני לאוין נינהו רב נחמן בר יצחק אמר בשלשה לאוין שנאמר השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים יכול אפילו מחמת אונסו תלמוד לומר ופן יסורו מלבבך במסירם מלבו הכתוב מדבר רבי דוסתאי בר ינאי אמר יכול אפילו תקפה עליו משנתו תלמוד לומר רק רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו תורה נתנה בארבעים ונשמה נוצרה בארבעים כל השמר תורתו נשמתו משתמרת וכל שאינו משמר את התורה אין נשמתו משתמרת תנא דבי רבי ישמעאל משל לאדם שמסר צפור דרור לעברו אמר כמדומה אתה שאם אתה מאבדה שאני נוטל ממך איסר ברמיך נשמתך אני נוטל ממך.

מתניתא שני שולחנות היו באולם מפנים על פתח הבית אחד של שייש ואחד של זהב על של שייש נותנים לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקודש ולא מורידין ואחד של זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד וארבע כהנים נכנסין שנים בידם שני סדרים ושנים בידם שני בזיכין וארבעה מקרימין לפניהם שנים ליטול שני סדרים ושנים ליטול שני בזיכין המכניסים עומדים בצפון ופניהן לדרום והמוציאין עומדים בדרום ופניהם בצפון אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה כנגד טפחו של זה שנאמר לפני תמיד רבי יוסי אומר אפילו אלו נוטלין ואלו מניחין אף היא היתה תמיד יצאו ונתנוה על שלחן הזהב שהיה באולם הקטירו הבזיכין והחלות מתחלקות לכהנים חל יום כיפורים להיות בשבת החלות מתחלקות לערב חל להיות בערב שבת שעיר של יום הכפורים נאכל לערב והבבליים אוכלין אותו כשהוא חי מפני שרעתן יפה.

נמרא תניא רבי יוסי אומר אפילו סילק את הישנה שחרית וסירר את החדשה

scaris verborum: Et juxta mentem Abin dicit R. Ela, dicit R. Abin, dicit Rabi Ela: Ubicunque dictum est: השמר פן ואל non est nisi præceptum negativum: Rabina dicit: השמר ופן sunt duo præcepta negativa: R. Nachman bar Isaach dicit: Tria præcepta negativa sunt: Dictum est enim: *Cautus sis tibi & custodi animam tuam valde ne oblivi-scaris verborum*. Crederem vel propter violentiam? Idcirco dictum est: *Neve recedant a corde tuo;* de recessionibus sui cordis textus loquitur. R. Dosthai bar Inai dicit: Crederem vel si augeatur super eo ejus doctrina? Idcirco dictum est: *Veruntamen:* R. Jochanan & R. Eliefer dicunt ambo; Lex data est quadraginta diebus, & anima formatur quadraginta diebus; Qui custodit legem, ejus anima custoditur, & qui non observat legem, ejus anima non custoditur: Docet schola R. Ismael: Simile est homini, qui tradiderit hirundinem servo suo, dicens: Mihi videtur, si tu amittas, non auferam ex te castigationem in facultatibus tuis; animam tuam abs te ego auferam.

Misna: Duæ mensæ erant in interiori parte vestibuli ad portam domus, altera marmorea, & altera aurea: Marmoreæ imponebant panem facierum in ejus ingressu, & aureæ in ejus exitu; quia adscendunt in sancto, & non descendunt; & altera aurea in interiori loco, cui imponebatur panis facierum jugiter: Et quatuor sacerdotes ingrediebantur, duo habentes manibus suis duos ordines, & duo habentes manibus suis duas acerras; & quatuor præcedebant, duo ad removendum duos ordines, & duo ad tollendum duas acerras, qui introibant, consistebant in aquilone, & facies eorum conversæ erant ad austrum, & qui exibant consistebant in austro, & facies eorum conversæ erant ad aquilonem; Isti trahebant, & illi ponebant; & palmus hujus e regione palmi illius: Dictum est enim: *In conspectu meo semper*. R. Jose dicit: Vel si isti tollerent, & illi ponerent, etiam erat semper: Exeuntes imponebant mensæ aureæ, quæ erat in vestibulo: Adolebant acerras, & placentæ dividebantur sacerdotibus: Si dies expiationum incideret in Sabbathum, placentæ dividebantur vespera, si incideret in vesperam Sabbathi, hircus diei expiationum comedebatur vespera, & Babylonii comedebant ipsum crudum, quia eorum appetitus fortis erat.

Gemara. Traditio: R. Jose dicit: Vel si tollat veterem mane, & ordietn no-

ערבית אין בכך כלום אלא מה אני מקיים
לפני תמיד שלא ילין שלחן בלא לחם
אמר רבי אמי מדבריו של רבי יוסי נלמוד
אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד
שחרית ופרק אחד ערבית קיים מצות לא
ימיש את ספר התורה הזה מפיך אמר
רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי אפילו
לא קרא אדם אלא קרית שמע שחרית
וערבית קיים לא ימיש ודבר זה אסור
לאומרו בפני עמי הארץ ורבא אמר מצוה
לאומרו בפני עמי הארץ שאל בן דמה בן
אחותו של רבי ישמעאל את רבי ישמעאל
כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו
ללמוד חכמת יוונית קרא עליו המקרא
הזה לא ימוש ספר התורה הזה מפיך
והגית בו יומם ולילה צא ובדוק שעה
שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד
בה חכמת יוונית ופליגא דרבי שמואל
בר נחמני דאמר שמואל בר נחמני אמר
רבי יונתן פסוק זה אינו לא חובה ולא
מצוה אלא ברכה ראה הקדוש ברוך הוא
את יהושע שדברי תורה חביבי עליו ביותר
שנאמר ומשרתו יהושע בן נון נער לא
ימיש מתוך האהל אמר לו הקדוש ברוך
הוא יהושע כל כך חביבין עליך דברי
תורה לא ימיש ספר התורה הזה מפיך
תנא דבי רבי ישמעאל דברי תורה לא
יהו עליך חובה ואי אתה רשאי לפטור
עצמך מהן אמר חזקיה מאי דכתיב אף
הסיתך מפי צר רחב לא מוצק תחתיה
בוא וראה שלא כמידת הקדוש ברוך
הוא מידת בשר ודם מידת בשר ודם אדם
מסית את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתה
והקדוש ברוך הוא מסית את האדם
מדרכי מיתה לדרכי חיים שנאמר ואף
הסיתך מפי צר מגיהנם שפיה צר שעשנה
צבור בתוכה ושמא תאמר כשם שפיה צר
כולה צרה תלמוד לומר העמיק הרחיב
ושמא תאמר למלך לא הוכנה תלמוד
לומר גם הוא למלך הוכן ושמא תאמר
אין בה עצים תלמוד לומר מדורתה אש
ועצים הרבה ושמא תאמר זה הוא שכרה
תלמוד לומר ונחת שלחנך מלא דשן .
חל יום הכיפורים להיות בשבת . אמר רבה
בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא בבליים

novum vespera, nihil erat: At quomodo ego explicabo: *Coram me semper*? Ne pernoctet mensa sine pane: Dicit R. Amme: Ex verbis R. Jose docetur, vel si homo non legat nisi caput unum mane, & caput alterum vespera, quod observet præceptum: *Non recedet liber legis hujus ex ore tuo*. Dicit R. Jochanan nomine R. Simeonis ben Jochai: Vel si homo non legat nisi lectionem *Audi* mane; & vespera, observat præceptum: *Non recedet*. Et hoc vetitum est dicere coram populis terræ; & Raba dicit; Præceptum est ut dicatur coram populis terræ: Quæsivit filius Dama filii sororis R. Ismael a R. Ismael: Postquam ego didici totam legem, num addiscam sapientiam Græcam? Legit de eo hunc textum: *Non recedet liber legis hujus ex ore tuo, & meditaberis in eo die ac nocte*: Exi & inquire horam, quæ non sit neque de die neque de nocte; & in ea addisce sapientiam Græcam: At est dissensio R. Samuelis bar Nachman; dicit R. Jonathan: Iste textus non ex debito, neque ex præcepto, sed propter benedictionem; vidit Deus S. B. quod Josue verba legis essent valde amabilia; Dictum est enim: *At minister ejus Josue filius Nun non recedet e medio tentorii*. Dixit illi Deus S. B. Josue: Tantopere tibi sunt amabilia verba legit: *Non recedet liber legis hujus ex ore tuo*. Traditio scholæ R. Ismael: Verba legis ne sint super te debitum; neque sit tibi potestas ut ab iis te liberos: Dicit Ezechias: Cur scriptum est: *Igitur salvabit te ab ore angusto latissime, & non habente fundamentum subter te*. Veni, & vide, quod non sit proprietas Dei S. B. sicut proprietas carnis & sanguinis. Proprietas carnis, & sanguinis hæc est, ut educat socium suum a via vitæ ad viam mortis; & Deus S. B. educit hominem a via mortis ad viam vitæ: Dictum est enim: *Igitur salvabit te ab ore angusto*. Ex Gehenna, cujus os est angustam; quia ejus fumus colligitur in eo: & ne dicas: Sicut ejus os est angustum, ita pariter totum erit angustum: Idcirco dictum est: *Profunda, & dilatata*. Fortasse dices: Regi non præparata est: Idcirco dictum est: *Et a rege præparata*. Et ne dicas: Ibi non sunt ligna: Idcirco dictum est: *Nutrimenta ejus ignis, & ligna multa*. Et ne dicas: Hæc est merces: Idcirco dictum est: *Et requies mensæ tuæ erit plena pinguedine*. Si dies expiationum incidat in Sabbathum: Dicit Raba bar bar Channa, dicit R. Jochanan: Non erant Babylonii, sed Alexan-

הם אלא אלכסנדריים הם ומתוך ששונאין את בבליים קורין אותן על שם בבליים תניא נמי הכי רבי יוסי אומר לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם ומתיך ששונאין את בבליים קורין אותן על שם בבליים אמר לו רבי יהודה תנוח דעתך שהנחת דעתי.

מתניתא סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסול אין חייבין עליה משום פיגול נותר וטמא סידר את הלחם ואת הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין לאחר השבת פסולה ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת כיצד יעשה יניחנה לשבת הבאה שאפילו היא על השולחן ימים אין בכך כלום.

גמרא תנן התם אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן שחיטה אם הגיע הרואה אומר ברק ברקאי מתיא בן שמואל אומר האיר פני כל המזרח עד שבחברון והוא אומר הן ולמה הוצרכו לכך שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודימו שהאיר מזרח שחטו את התמיד והוציאוהו לבית השריפה והורידו כהן גדול לבית הטבילה זה הכלל היה במקדש כל המסיך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים תני אבוה דרבי אבין לא זו בלבד אלא אפילו עולת העוף שנמלקה בלילה ומנחה שנקמצה בלילה תצא לבית השריפה בשלמא עולת העוף משום דלא אפשר לאהדוריה אלא מנחה אפשר דמהדר קומץ לדוכתיה וקמיץ ביממא הוא תני לה והוא אמר לה כלי שרת מקדשין שלא בזמנן מיתיבי כל הקרב ביום קדוש ביום בלילה קדוש בלילה בין ביום ובין בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה כל הקרב ביום קדוש ביום אין בלילה לא אינו קדוש ליקרב אבל קדוש ליפסל מותיב רבי זירא סידר את הלחם ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת כיצד יעשה יניחנה לשבת הבאה שאפילו היא על השלחן ימים רבים אין בכך כלום ואי סלקא דעתך כלי שרת

xandrini, & quia oderant Babylonios, vocabant Babylonios: Extat ſic quoque traditio: R. Joſe dicit: Non erant Babylonii, ſed Alexandrini; ſed quia eos oderant, vocabant Babylonios: Reſpondit R. Jehuda: Acquieſcat mens tua, cum acquieverit mens mea.

MISNA: Si ordinet panem in Sabbatho, & acerras poſt Sabbathum, & adoleat acerras in Sabbatho; eſt illegitimum; at ejus cauſa non tenentur abominando reſiduo, & immundo; Si ordinet panem & acerras in Sabbatho, & adoleat acerras poſt Sabbathum, eſt illegitimum, at ejus cauſa non tenentur abominando, reſiduo, & immundo: Si ordinet panem & acerras poſt Sabbathum, & adoleat acerras in Sabbatho; quomodo faciet? Relinquat in Sabbathum futurum, vel ſi fuere ſuper menſa multos dies, nihil erit.

GEMARA. Ibi legimus: Dicebat illis præfectus: Exite & videte an advenerit tempus mactationis: Si adveniſſet; ſpeculator dicebat: Coruſcat coruſcatio: Mathias ben Samuel dicebat: Illuminavit facies totius orientis uſque ad Hebron? Reſpondebat: ſic: Cur hoc neceſſe erat? Quia aliquando adſcendit lumen lunæ, & putarunt, quod illuminaſſet facies orientis, mactarunt ſacrificium juge, & eduxerunt in domum combuſtionis; & fecerunt deſcendere ſummum ſacerdotem in domum lotionis: Hæc eſt regula generalis in ſanctuario: Qui ungit, obligatur ad lotionem, qui emittit aquas, debet ſanctificare manus & pedes. Docet pater R. Abin: Non ſolum hoc; vel holocauſtum volucris ſi ungueſectum fuerit noctu, & munus ſi pugillatum fuerit noctu, educetur in domum combuſtionis: Concedatur de holocauſto volucris, quia non poteſt reſtitui; at munus, quia poteſt reſtituere pugillum in locum ſuum, pugillabit interdiu: Traditio: Et ipſe dixit: Vaſa miniſterii ſanctificant vel non ſuo tempore. Objecit: Quod interdiu offertur, interdiu ſanctificatur, quod noctu offertur, noctu ſanctificatur: Quod offertur tam interdiu quam noctu, ſanctificatur tam interdiu quam noctu: Quod offertur interdiu ſanctificatur, interdiu utique, at non noctu; non ſanctificatur ut offeratur, ſed ſanctificatur ut profanetur: Objecit Rabi Zira. Si ordinet panem, & acerras poſt Sabbathum, & adoleat acerras in Sabbatho, quomodo faciet? Relinquet in Sabbathum futurum; vel ſi fuerit ſuper menſa multos dies, nihil erit. Si putas quod vaſa miniſterii ſanctificent non in ſuo tempore,

מקרשין שלא בזמנן ליפסל ליקרוש וליפסול אמר רבה מאן קא מותיב שפיר קא מותיב אבוה דרבי אבין נמי מתניתא קאמר קסבר לילה אין מחוסר זמן הא ימים מחוסרין זמן סוף סוף כי מטי ליליא דבי שימשי ליקדוש וליפסול אמר רבא בשקדם וסילק מר זוטרא ואיתימא רב אשי אמר אפילו תימא בשלא קדם וסילק כיון שסידרו שלא במצותו נעשה כמי שסדרו הקוף.

מתניתא שתי הלחם נאכלות אין פחות משנים ולא יותר על שלש כיצד נאפות מערב יום טוב נאכלות ביום טוב לשנים חל יום טוב להיות אחר שבת נאכלות לשלשה לחם הפנים נאכל אין פחות מתשעה ולא יותר על אחד עשר כיצד נאפה מערב שבת ונאכל בשבת לתשעה חל יום טוב להיות ערב שבת נאכל לעשרה ימים של ראש השנה נאכל לאחד עשר ואינו דוחה לא השבת ולא את יום טוב רבן שמעון בן גמליאל אומר משום שמעון בן הסגן דוחה את יום טוב ואינו דוחה את יום צום.

נמרא אמר רבינא לדברי האומר נדרים ונדבות אין קריבין ביום טוב לא תימא מדאורייתא מיחזא חזו ורבנן הוא דגזור שלא ישהא אלא מדאורייתא נמי לא חזו דהא שתי הלחם דחובה היום הוא וליכא למימר שמא ישהא וקתני אינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

פרק שנים עשר

מתניתא המנחות והנסכים שניטמאו עד שלא קדשו בכלי יש להם פריון משיקדשו בכלי אין להן פריון העופות והעצים והלבונה וכלי שרת משנטמאו אין להן פריון שלא נאמר פריון לא בבהמה.

נמרא אמר שמואל ואפילו הן טהורין נפדין מאי טעמא כמה דלא קרשי בכלי קרושת דמים נינהו וקרושת דמים נפדין והא נטהאו תנן הוא הדין דאף על גב

pore, ut profanent; ut prius sit sanctum, ut postea fiat profanum. Dicit Raba. Qui objicit, recte objicit: Pater R. Abin: Misna dicit & putat: In noctu non est deficiens tempore, ecce in die sunt deficientes tempore: Tandem quando advenit nox, & occidit sol, deberet sanctificare & profanare. Dicit Raba: Quando anticipet & removeat: Mor Zutra, & si velis dicam, R. Asi dicit; vel si dicas; quando non anticipet, & removeat, postquam disposuerit præter suum præceptum, consideratur, quasi disposuerit simia.

MISNA: Duo panes non comeduntur paucioribus, quam duobus, neque a pluribus quam tribus diebus. Quomodo? Si coquantur a vespera diei festi, comedentur in festo a duobus diebus: Si dies festus incidat in diem post Sabbathum comeduntur a tribus diebus: Panis facierum non comeditur priusquam nono die, nec posterius undecimo. Quomodo? Si coquatur a vespera Sabbathi, comedetur in Sabbatho die nono: Si incidat dies festus in vesperam Sabbathi, comedetur die decimo; Si duobus diebus principii anni, comedetur die undecimo; & non pellit Sabbathum, neque diem festum: Raban Simeon ben Gamaliel dicit nomine Simeonis ben Segen: Pellit diem festum, at non pellit diem jejunii.

GEMARA. Dicit Rabina ad verba qui dicit: Vota & spontanea non offeruntur die festo: Non dices ex lege, quod sit conveniens: Et sapientes decreverunt, quod non retardet: At ex lege similiter non considerant, quod duo panes sint ex debito; & non potest dici: fortasse retardabit; Et docet: Non pellit neque Sabbathum, neque diem festum.

CAPUT XII.

MISNA: Munera & libamina si polluantur antequam sanctificentur in vase, est illis redemtio; postquam fuerint sanctificata in vase, non est illis redemtio: Volucres, & ligna, & thus, & vasa ministerii, postquam fuerint sanctificata, non est illis redemtio, quia non memoratur redemtio nisi in animali.

GEMARA. Dicit Samuel: Vel si fuerint munda, redimuntur: Qua de causa? Quando non fuerint sanctificata in vase, sanctitas nummorum sunt, & sanctitas nummorum redimitur: Si vero polluta fuerint: Legimus; ratio dictitat, vel

דלא נטמאו ואיידי דקא בעי מיתנא
סיפא משקידשן בכלי אין להן פדיון
דאפילו נמי לא הנא נמי רישא שנטמאו
עד שלא קדשו בכלי פשיטא קדושת
הגוף נינהו איצטריך סלקא דעתך אמינא
הואיל ובעל מום איקרי טמא טמא נמי
כבעל מום דמי ואף על גב דקדיש קדושת
הגוף כי נפיל ביה מומם מפריק הני נמי
ליפרוק קא משמע לן דלאו כי האי טמא
קרייה רחמנא לבעל מום דמכלי שרת
לא אשכחן דמפריק ובעל מום היכא
איקרי טמא דתניא אם כל בהמה טמאה
אשר לא יקריבו ממנה קרבן ליהוה בבעל
מומין שנפרין הכתוב מדבר אתה אומר
בבעלי טומין שיפרו או אינו אלא בהמה
טמאה ממש כשהוא אומר אם בבהמה
טמאה ופדה בערכך הרי בהמה טמאה
אמורה הא מה אני מקיים אם כל בהמה
טמאה בבעלי מומין שיפרו הכתוב מדבר
יכול יפרו על מום עובר תלמוד לומר אשר
לא יקריבו ממנה קרבן ליהוה מי שאינה
קריבה ליהוה כל עיקר יצאתה זו שאינה
קריבה היום וקריבה למחר מותיב רב הונא
בר מנוח העופות והעצים והלבונה וכלי
שרת שניטמאו אין להן פדיון שלא נאמר
פדיון אלא בבהמה בשלמא עופות קדושת
הגוף נינהו ולא נאמר אלא בבהמה אלא
עצים ולבונה וכלי שרת ליפרקו אלא לאו
משום דטהורין בעלמא אין נפרין והני
נמי אף על גב דנטמאו כטהורים דמו
ועצים ולבונה לאו בני אשוי נינהו אלא
הקודש משוה להו אוכלא דעצים כמה
דלא משפי להו ליגזיריו לא מיתכשרי
לבונה נמי כסה דלא קידשה בכלי שרת
לא מיתכשרא כלי שרת נמי הואיל ואית
להו טהרה במקוה לא לעולם אימא לך
טהורין בעלמא נפדין והני משום דלא
שכיחי הוא בשלמא לבונה וכלי שרת
לא שכיחי אלא עצים מישכח שכיחי עצים
נמי כיון דאמר מר כל עץ שנמצא בו

vel si non fuerint polluta, postquam quæsivit ab doctore finem propositionis, postquam fuerint sanctificata in vase, non est illis redemtio; licet etiam polluantur, non docet etiam principium, si polluantur, antequam sanctificentur in vase, certum est, quod sit sanctificatio corporis; necesse est, si velis dicam, quoniam vitiatum vocatur immundum, immundum quoque vitiato assimilabitur; licet sanctificetur sanctitate corporis, quando in illud cadat vitium, redimetur; hoc quoque erit redimendum; Nobis significat quod hoc immundum non vocet textus vitjatum, eo quod ex vase ministerii non deprehendimus, quod redimatur: Et vitiatum ubi vocatur immundum? Extat traditio: *Si omne animal immundum, ex quo non offerant oblationem Domino:* Quod vitiatum redimatur textus loquitur, tu dicis de vitiatis, quod redimantur, aut non loquitur nisi absolute de jumento immundo: Quando vero dicit: *Si omne animal immundum, de quo non offerant oblationem Domino.* Ecce animal immundum jam memoratum est; Quomodo ego explicabo: *Quod si fuerit ex animalibus immundis redimet juxta æstimationem tuam?* De vitiatis, quæ redimantur, textus loquitur; Crederem quod redimantur propter vitium instabile? Idcirco dictum est: *De quo non offerant oblationem Domino:* Quod nullo modo potest offerri Domino; excluditur hoc, quod licet hodie non possit offerri, poterit die crastino offerri: Objecit R. Huna bar Manne: Si volucris, & ligna, & thus, & vasa ministerii polluantur, non est illis redemtio; non memorantur redemtio nisi in animali. Concedatur de volucribus, in quibus est sanctitas corporis, & non dictum est nisi in animali; At ligna, & thus, & vasa ministerii redimenda erant; nisi quod quando non essent pura; illis non erat communiter redemtio; hæc quoque licet polluerentur, tamen sicut pura reputabantur; & ligna & thus non sunt æqualia, at textus ea æquiparat: Etenim absumtio lignorum, quando non atterantur in suis segmentis, non est legitima, thus quoque quando non sanctificetur in vase ministerii, non est legitimum: Similiter vas ministerii. Quoniam est illis purificatio in lavacro, nunquam tibi dicam, quod munda communiter redimantur; & hæc quia non inveniuntur; Concedatur de thure & vasis sanctuarii quod non inveniantur, at ligna quoniam possunt inveniri; ligna quoque, sicut dicit Mor: Omne lignum in quo deprehendatur vermis, est illegitimum ut offera-

תולעת פסול לגבי מזבח הילכך לא שכיחי
אמר רב פפא אי שמיעא ליה לשמואל
הא דתניא המתפיס תמימים לבדק הבית
אין פודין אותן אלא למזבח שכל הראוי
למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם דאף
על גב דקדושת דמים נינהו אין נפרין
הואיל וטהורים הוא הדר ביה ולא היא
שמיעא ליה ולא הדר ביה לאו אטרות
התם כיון דלא שכיחי לא מיפרקי הכא
נמי כיון דשכיחי מומין דפסלי בבהמה
דאפילו בדוקים שבעין נמי פסלי הילכך
לא שכיחא רב כהנא אמר טמאין נפרין
טהורין אין נפדין וכן אמר רבי אושעיא
טמאין נפדין טהורין אין נפרין איכא
דאמרי אמר רבי אושעיא אפילו טהורין
נפדין רבי אלעזר אמר כולן טמאין נפדין
טהורין אין נפדין חוץ מעשירית האיפה
של מנחת חוטא שהרי אמרה תורה
מחטאתו על חטאתו אמר רבי אושעיא
שמעתי פיגול במנחה לרבי שמעון אינו
מטמא טומאת אוכלין התנן הערלה וכלאי
הכרם ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפרי
מצורע ופטר חמור ובשר בחלב כולם
מטמאין טומאת אוכלים רבי שמעון אומר
כולן אין מטמאין טומאת אוכלים ומודה
רבי שמעון בבשר בחלב שמטמא טומאת
אוכלין הואיל והיתה לו שעת הכושר
ואמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מאי טעמא
דרבי שמעון מכל האוכל אשר יאכל אוכל
שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל
אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים
אינו קרוי אוכל והא פיגול במנחה נמי
אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים
הוא אי הכי בשר בחלב נמי תיפוק לי
דאוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הוא
דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום
רבי שמעון בשר בחלב אסור באכילה
ומותר בהנאה שנאמר כי עם קדוש אתה
ליהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו
ולהלן הוא אומר ואנשי קדש תהיון לי
ובשר בשדה טריפה לא תאכלו מה להלן
אסור באכילה ומותר בהנאה אף כאן
אסור באכילה ומותר בהנאה חדא ועוד
קאמר חדא דאוכל שאתה יכול להאכילו
לאחרים הוא ועוד לדידיה נמי היתה לו
שעת הכושר מיתיבי רבי שמעון אומר יש

feratur super altare; Idcirco non inveniuntur. Dicit R. Papa: Si consentit cum Samuele; Ecce extat traditio: Si apprehendat perfecta instaurationi domus, non redimunt, nisi pro altari: quod est conveniens altari, non egredietur de potestate altaris: Nunquam licet sint sanctitas nummorum, redimuntur: Quoniam pura sunt, repetit, & non dicet neque repetit, non ibi dices, quoniam non invenitur, non redimetur: Hic quoque, quando inveniantur vitia, erunt illegitima in animali, vel in tela oculi erunt illegitima; Idcirco non invenitur: R. Channa dicit: Immunda redimuntur, munda non redimuntur; Et sic dicit R. Osajah; Immunda redimuntur, munda non redimuntur: Nonnulli dicunt: Dicit Rabi Osajah; vel munda redimuntur: R. Eliefer dicit: Omnia immunda redimuntur, munda non redimuntur, excepta decima Ephæ muneris peccatoris; Quia dicit lex: *Ex sacrificio suo pro peccato* pro sacrificio suo pro peccato. Dicit R. Osajah: Audivi quod abominandum in munere juxta mentem R. Simeonis non polluat immunditie ciborum: Etenim legimus: Præputium arborum, atque heterogenea vineæ, & bos lapidandus, & vitula decollanda, & aves leprosi, & apertura asini, & caro cum lacte, omnia polluunt immunditie ciborum. R. Simeon dicit: Omnia non polluunt immunditie ciborum: Et consentit R. Simeon in carne cum lacte, quod polluat immunditie ciborum, quoniam illi fui tempus permissionis: Et dicit Rabi Asse, dicit R. Jochanan: Quænam est ratio R. Simeonis? *Ex omni cibo, qui comedetur:* Cibus, quo potes alios cibare, vocatur cibus: At cibus, quo non potes alios cibare, non vocatur cibus: Et ecce abominandum in munere similiter est cibus, quo non potes alios cibare; Si ita est, caro quoque cum lacte mihi eruitur, quod sit cibus, quo possis alios cibare: Etenim extat traditio. R. Simeon ben Jehuda dicit nomine R. Simeonis: Caro cum lacte interdicta est esu, & usu licita: Dictum est enim: *Quia populus sanctus tu Domino Deo tuo non coques hœdum cum lacte matris suæ:* Et ibi dictum est: *Et viri sanctitatis eritis mihi, & carnem in agro discerptam non comedetis:* Sicut ibi erat esu interdicta, & usu licita, ita pariter hic erat esu interdicta, & usu licita: Unum: Et præterea dicit unum, quod sit cibus quo potes alios cibare; & præterea ipsi quoque fuit tempus permissionis: Objecit Rabi Simeon dicens: Est residuum, quod polluit

נותר שהוא מטמא טומאת אוכלין ויש
נותר שאינו מטמא טומאת אוכלין כיצד
לן לפני זריקה אינו מטמא טומאת אוכלין
לאחר זריקה מטמא טומאת אוכלין
ופינול בין בקדשי קדשים בין בקדשים
קלים אינו מטמא טומאת אוכלין פינול
במנחה מטמא טומאת אוכלין לא קשיא
כאן שהיתה לה שעת הכושר כאן שלא
היתה לה שעת הכושר היכי דמי דלא
היתה לה שעת הכושר דאקדשינהו במחובר
וליפרקינהו הניחא להך לישנא דאמר
רבי אושעיא טמאין נפדין טהורין אין
נפדין שפיר אלא להך לישנא דאמר אפילו
טהורין נפדין ליפרקינהו השתא מיהא
מיהא לא פריק וכיון דאיבעי פריק שמעינן
ליה לרבי שמעון דאמר כל העומד לפדות
כפדוי דמי דתניא רבי שמעון אומר פרה
מטמאה טומאת אוכלין הואיל והיתה לה
שעת הכושר ואמר ריש לקיש אומר היה
רבי שמעון פרה נפדת על גב מערכתה
הכי השתא בשלמא פרה עומדת לפדות
הוא שאם מצא אחרת נאה הימנה מצוה
לפדותה אלא הני מנחות מצוה לפדותן והא
לן לפני זריקה דמצוה למיזרקיה ואי בעי
זרקי קתני דאין מטמא טומאת אוכלין הכא
במאי עסיקינן שלא היתה שהות ביום
למיזרקיה אבל היתה לו שהות ביום מאי
מטמא טומאת אוכלין אדתני לן לאחר
זריקה מטמא טומאת אוכלין ליפלוג בדידה
במה דברים אמורים שלא היתה לו שהות
ביום אבל היתה שהות ביום מטמא
טומאת אוכלין הכי נמי קאמר לן קודם
שיראה לזריקה אינו מטמאה טומאת
אוכלין לאחר שיראה לזריקה מטמא טומאת
אוכלין והא פיגל בין בקדשי קדשים בין
בקדשים קלים מצוה למיזרקיה ואי בעי
זריק וקתני דאינו מטמא טומאת אוכלין
מאי לאו דפיגול בזריקה לא דפיגל בשחיטה
אבל פיגל בזריקה מאי הכי נמי דמטמא

luit immunditie ciborum, & est residuum quod non polluit immunditie ciborum: Quomodo? Pernoctans ante adspersionem non polluit immunditie ciborum, post adspersionem polluit immunditie ciborum; & abominandum tam in sanctitatibus sanctitatum quam in sanctitatibus levibus non polluit immunditie ciborum; Abominandum in munere polluit immunditie ciborum. Non est oppositio: Hic agitur; quando illi fuerit tempus permissionis, ibi quando non fuerit tempus permissionis: Quomodo intelligitur? Quando non fuerit tempus permissionis, si sanctificentur in optimo, redimenda erunt. Concedatur juxta hunc sensum, quo dicit R. Osajah; Immunda redimuntur, at munda non redimuntur: Recte; at juxta sensum, quo dicit: Vel munda redimuntur: Redimenda erunt: Jam vero hinc non redimuntur: Et quoniam non sunt redimenda, consentimus cum R. Simeone dicente: Quod consistit ad redimendum, quasi redemtum reputatur: Etenim extat traditio: R. Simeon dicit: Vacca polluit immunditie ciborum, quoniam illi fuit tempus permissionis; & dicit Risch Lakisch; Dicit R. Simeon: Vacca redimitur super strue; Hic jam concedatur, quod vacca consistat, ut redimatur, si enim inveniatur alia, quæ sit ipsa elegantior, præceptum est ut redimatur; At hæc munera præceptum est ut redimantur: Atqui pernoctans ante adspersionem, præceptum est ut adspergatur, & si adspergendum est, docet, quod non polluat immunditie ciborum: Hic de quo agimus? Quando non fuerit mora in die ad ejus adspersionem, at si fuerit mora in die, quomodo polluet immunditie ciborum? Contra docet: Pernoctans post adspersionem polluit immunditie ciborum ut sibi contradicat: De quo hæc dicta sunt? Quando illi non fuerit mora in die, at si fuerit mora in die, polluit immunditie ciborum. Hic quoque dicit: Pernoctans antequam fuerit conveniens adspersioni, non polluit immunditie ciborum; Postquam fuerit conveniens adspersioni, polluit immunditie ciborum. Atqui abominandum tam in sanctitatibus sanctitatum, quam in sanctitatibus levibus, præceptum est ut adspergatur: Et non est spargendum. Et docet, quod non polluat immunditie ciborum: Itane est intelligendum? Quando fit abominandum in adspersione, non quando fiat abominandum in mactatione: At abominandum in adspersione quid erit? Hic quoque polluet immunditie ciborum? Contra

טומאת אוכלין ארתני פיגל במנחה מטמא
טומאת אוכלין ליפלוג בדירה במה דברים
אמורים דפיגל בשחיטה אבל פיגל בזריקה
מטמא טומאת אוכלין פיגל במנחה
איצטריכא ליה דאף על גב דפיגל בקמיצת
דקומץ במנחה בשחיטה דמי אפילו הכי
מטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לו
שעת הכושר מעיקרו אמר רב אשי
אמריתה לשמעתא קמיה דרב נחמן אפילו
תימא לן ממש ואפילו תימא דפגיל
בזריקה דאיבעי פריק אמר אי בעי הורה
זריק לא אמרינן מיתיבי כלל אמר רבי
ירושע כל שהיתה לו שעת היותר לכהנים
אין מועלין בה וכל שלא היתה לו שעת
היתר לכהנים מועלין בה ואיזהו שעת
היתר לכהנים שלנה ושניטמאת ושיצאת
ואיזו היא שלא היתה לו שעת היתר
לכהנים שנשחטה חוץ לזמנה והוץ למקומה
ושקבלה פסולין וזרקו את דמו קתני מיהא
רישא שלנה ושניטמאת ושיצאת מאי לאו
לנה ממש והכא דאיבעי הוה זריק הוא
וקתני דאין מועלין לא ראויה לצאת
וראויה לטמא וראויה ללין אבל לינה ממש
מאי הכי נמי דמועלין האי כל שהיה לו
שעת היתר לכהנים וכל שלא היתה לו
שעת היתר לכהנים כל שיש לו שעת
היתר לכהנים אין מועלין בה וכל שאין לה
שעת היתר לכהנים מועלין בה מיבעי ליה
אלא אמר רב אשי מעילה הטומאה קא
רמית מעילה משום קדושה ולאו קדושה
היא לבתר דפקעה לה קדושתיה במאי
הדכא רכבא לה טומאה משום אוכלא
ולאו משום אוכלא היא כל היכא דאי בעי
זריק מצי זריק משוי ליה אוכלא ומטמא
טומאת אוכלים היכא דאי בעי מצי זריק
לא מצי זריק לא משוי ליה אוכלא ומטמא
טומאת אוכלין מיתיבי המביא אשם תלוי
ונודע שלא חטא אם עד שלא נשחט
נודע לו יצא וירעה בעדר דברי רבי מאיר
וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאב וימכר

tra docet: Abominandum in munere polluit immunditie ciborum, ut sibi contradicat: De quo hæc dicta sunt? Quando fiat abominandum in mactatione, at abominandum in adspersione polluit immunditie ciborum; Abominandum in munere quæritur, quod licet fiat abominandum in pugillatione, pugillus in munere sicut mactatio reputatur; vel sic polluet immunditie ciborum, quoniam illi fuit tempus permissionis a principio. Dicit R. Asse. Dixisti juxta lectionem coram R. Nachman; vel si dicas pernoctans simpliciter, vel si dicas quod in adspersione non sit redimendum: Respondit: Non est adspergendum; non dicimus: Objectio. Regulam generalem dixit R. Jehosua: Ubi fuerit tempus permissionis pro sacerdotibus, in eo non prævaricantur, & ubi non fuit tempus permissionis pro sacerdotibus, in eo prævaricantur: Et quodnam est tempus permissionibus pro sacerdotibus? Quando pernoctet, & polluatur, & educatur: Et quodnam est ubi non fuerit tempus permissionis pro sacerdotibus? Quando mactetur extra tempus suum, atque extra locum suum; & quando acceperint illegitimi, & adsperserint ejus sanguinem: Hinc docet principium propositionis, quando pernoctet, & polluatur & educatur; Itane est intelligendum? Pernoctans simpliciter: Et hic erat adspergendum: Et docet quod non prævaricentur, quando non sit conveniens ut educatur, & sit conveniens, ut polluatur, & sit conveniens ut pernoctet; At pernoctans simpliciter quid erit? Hic quoque prævaricantur, quando fuerit tempus permissionis pro sacerdotibus, & quando non fuerit tempus permissionis pro sacerdotibus? Quando fuerit tempus permissionis pro sacerdotibus, in eo non prævaricantur; ubi non fuit tempus permissionis pro sacerdotibus, in eo prævaricantur: Quæsitum est: At dicit R. Asse: prævaricatio similis est immunditiei: accedit prævaricatio propter sanctitatem, & sanctitas non est postquam abolita fuerit ejus sanctitas; conjungitur cum ea immundities propter cibum: At non propter cibum quando si velit spargere possit spargere, æquiparat cibo & polluit immunditie ciborum; Si ubi velit spargere, & non possit spargere non æquiparat cibo & polluit immunditie ciborum: Objectio: Si afferat sacrificium pro delicto dubio, & innotescat, quod non peccaverit, si innotescat antequam mactetur, egredietur & pascet in grege, verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Pascet, donec vitie-

ויפלו דמים לנדבה רבי אליעזר אומר יקרב שאם אינו בא על חטא זה הרי הוא בא על חטא אחר משנשחט נודע לו הדם ישפך והבשר ישרף נזרק הדם הבשר יאכל ורבי יוסי אומר אפילו הדם בכוס יזרק והבשר יאכל ואמר רבא רבי יוסי בשיטת רבי שמעון אמר דאמר כל העומד לזרוק כזרוק דמי מירי הוא טעמא אמרי במערבה משמיה דרבי יוסי בר חנינא היינו טעמא דרבי יוסי דקסבר כלי שרת מקדשין את הפסולין לכתחילה ליקרב אמר ליה רב אשי לרב כהנא מדאמר רבי שמעון כל העומד לזרוק כזרוק דמי כל העומד לשרוף נמי כשרוף דמי נותר ופרה אמאי טומאת אוכלין עפרא בעלמא נינהו אמר ליה חובת הקודש מכשרתן אמר ליה רבינא לרב אשי נהי דמהניא להו חיבת הקודש לאיפסולי דגופיה ליקריי טמא נמי למימני ביה ראשון ושני תיפשוט דבעי ריש לקיש צריד של מנחות מונין בו ראשון ושני או אין מונין בו ראשון ושני כי מיבעיא ליה לריש לקיש דאורייתא כי קאמרי דרבנן׃

מתניתא האומר הרי עלי במחבת והביא במרחשת במרחשת והביא במחבת מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא זו להביא במחבת והביא במרחשת במרחשת והביא במחבת הרי זו פסולה האומר הרי עלי עשרונות להביא בכלי אחד והביא בשני כלים בשני כלים והביא בכלי אחד מה שהביא הביא וידי חובתו לא יצא אלו בכלי אחד והביא בשני כלים בשני כלים והביא בכלי אחד הרי אלו פסולין הרי עלי שני עשרונות להביא בכלי אחד והביא בשני כלים אמרו לו בכלי אחד נדרת והקריבן בשני כלים פסולין בכלי אחד כשרין הרי עלי שני עשרונות להביא בשני כלים והביא בכלי אחד אמרו לו בשני כלים נדרת הקריבן בשני כלים כשרין נתנו לכלי אחד כשתי מנחות שנתערבו׃

גמרא וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא

tietur, & vendetur, & ejus nummi cedent in oblationem ſpontaneam: Et Rabi Elieſer dicit: Offeratur, ſi non adducitur pro hoc peccato, adducetur pro alio peccato. Si innoteſcat poſtquam fuerit mactatum, effundetur ſanguis, & caro comburetur, ſi ſparſus fuerit ſanguis, caro comedetur, & R. Joſe dicit; vel ſi ſanguis fuerit in poculo, adſpergetur, & caro comedetur. Et dicit Raba: R. Joſe juxta ſententiam R. Simeonis dicit, qui dicit: Quod conſiſtit, ut adſpergatur, ſicut adſperſum reputatur. Rame non conſentit: Dixerunt in occidente nomine Rabi Joſe bar Chanina; Hæc eſt ratio R. Joſe, qui putat, quod vaſa miniſterii ſanctificent profanata, de induſtria ut offerantur. Dixit R. Aſſe לר׳ R. Chama ex eo quod dicit R. Simeon: Quod conſiſtit ut adſpergatur, ſicut adſperſum reputatur; Similiter quod conſiſtit ut comburatur, ſicut combuſtum reputatur: Reſiduum & vacca cur polluunt immunditie ciborum? Pulvis ſimpliciter ſunt. Dixit: Amor ſanctitatis ea rectificat. Dixit Rabina לר׳ R. Aſſe; Conveniens eſt ut proſit amor ſanctitatis, ut reprobetur, ut vocetur immundum, & ſimiliter ut in eo numeretur gradus primus & ſecundus; Certum eſt, quod quæſierit Riſch Lakiſch; utrum in grano numerum numerent primum & ſecundum gradum, an non: At quæſitum eſt juxta mentem Riſch Lakiſch quod eſſet ex lege; & dixerunt quod ſit ea mente ſapientum.

Misna. Si dicat: Ecce ſuper me in ſartagine; & adducat in clibano, in clibano, & adducat in ſartagine; Quod adduxit, adduxit; at debito ſuo non ſatisfecit: Hoc ut adducam in ſartagine, & adducat in clibano, in clibano; & adducat in ſartagine. Ecce hoc erit illegitimum. Si dicat: Ecce ſuper me duæ decimæ, ut adducam uno vaſe: & adducat duobus; Si duobus; & adducat uno; Quod adduxit, adduxit: At debito ſuo non ſatisfecit: Si hoc in uno vaſe; & adducat duobus vaſis: Si duobus, & adducat uno; Ecce iſta erunt illegitima; Ecce ſuper me duæ decimæ, ut adducam uno vaſe: Et adducat duobus vaſis: Dicunt illi: In uno vaſe voviſti: Si offerat duobus vaſis, erunt illegitimæ; ſi uno vaſe, erunt legitimæ: Ecce ſuper me duæ decimæ ut adducam duobus vaſis: & adducat uno vaſe: dicunt illi: In duobus vaſis voviſti; Si offerat duobus vaſis ſunt legitimæ; Si det in uno vaſe, erunt ſicut duo munera, quæ ſint commixta.

Gemara. Et neceſſe eſt, ut explicamus

משום דאמר במחבת וקא מייתי במרחשת אבל הכא דאידי ואידי במחבת ואידי במרחשת אימא ידי נדרו נמי יצא ואי אשמעינן הך משום דקא פליג להו אבל התם דלא פליג ביה אימא לא צריכא תנו רבנן מה שהביא הביא וידי נדרו לא יצא רבי שמעון אומר אף ידי נדרו נמי יצא . זו להביא במחבת . והא תניא לא קידשום כלי שרת אמר אביי לא קידשום ליקרב אבל קידשום ליפסל ואמר אביי לא שנו ﭏא שקבען בשעת נדר אבל בשעת הפרשה לא כאשר נדרת ולא כאשר הפרשת איתמר נמי אמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן לא שנו ﭏא שקבען בשעת נדר אבל בשעת הפרשה לא כאשר נדרת ולא כאשר פירשת.

מתניתא האומר הרי עלי מנחה מן השעורים יביא מן החטים קמח יביא סולת בלא שמן ובלא לבונה יביא שמן ולבונה חצי עשרון יביא עשרון שלם עשרון ומחצה יביא שנים רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין.

גמרא אמאי נדר ופתחו עמו הוא אמר חזקיה הא מני בית שמאי הוא דאמרי תפוס לשון ראשון דתנן הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה בית שמאי אומרים נזיר ובית הלל אומרים אינו נזיר רבי יוחנן אמר אפילו תימא בית הלל באומר ﭏו הייתי יודע שאין נודרין כך לא הייתי נודר כך ﭏא כך אמר חזקיה לא שנו ﭏא דאמר מנחה מן השעורים אבל אומר מנחה מן העדשים לא מכרי חזקיה כמאן אמר לשמעתיה כבית שמאי ובית שמאי משום תפוס לשון ראשון הוא מה לי מן השעורין מה לי מן העדשים הדר ביה ומאי טעמא הדר ביה אמר רבא מתניתא קשתיה מאי איריא דתני מנחה מן השעורים ליתני מן העדשים אלא ממע מינה משום דטעי הוא בשעורים טעי בעדשים לא טעי ורבי יוחנן אומר אפילו מן העדשים מכדי רבי יוחנן כמאן אמרה לשמעתיה כבית הלל ובית הלל משום דטעי הוא בשעורין טעי בעדשים לא טעי לדבריו דחזקיה קאמר ליה ארת

mus hoc primum ; quia dicit in sartagine ; & adducatur in clibano. At hic si utrumque in sartagine , & istud in clibano , dicerem quod debito voti sui pariter satisfaciat : Si hoc explicemus ; quoniam dividit ; at ibi quoniam non dividit , dicam non est necesse : Tradiderunt sapientes : Quod adduxit , adduxit ; at debito voti sui non satisfacit . R. Simeon dicit : Debito voti sui etiam satisfacit : Hoc ut adducam in sartagine : Atqui extat traditio : Non sanctificat vas ministerii : Dicit Abaje : Non sanctificat ad offerendum , sed sanctificat ad profanandum : Et dicit Abaje : Non agitur , nisi quando statuerit tempore voti ; at tempore separationis , non erit sicut vovisti , neque sicut separasti : Dicit R. Acha bar Chanina ; dicit R. Asse : Dicit R. Jochanan : Non agitur nisi quando statuerit tempore voti , at tempore separationis , non erit sicut vovisti , neque sicut separasti .

MISNA. Si dicat : Ecce super munus ex hordeo ; Afferet ex tritico ; Si ex farina ; afferet ex simila : Si sine oleo , & sine thure : Afferet oleum & thus : Si dimidiam decimam : Afferet integram : Si decimam cum dimidia ; Afferet duas : R. Simeon absolvit ; Quia non sponte obtulit ; sicut solent sponte offerre .

GEMARA . Cur votum , & cum eo absolutio ? Dicit Ezechias : Cujusnam hæc sententia est ? Scholæ Schammai est , quæ dicit : Apprehendet primo sensu ; etenim legimus : Ecce ego abstinebo excaricis , & ex palatha ; Schola Schammai dicit : Erit Nazyræus ; & schola Hillel dicit ; Non erit Nazyræus : Rabi Jochanan dicit ; Vel si dicas ; Schola Hillel ; si dicat : Si nossem , quod non ita voveant , non ita vovissem : At sic dicit Ezechias : Non agitur nisi quando dicat munus ex hordeo ; at non si dicat munus ex lentibus , Ezechias consentit cum eo qui docet juxta mentem scholæ Schammai ; & schola Schammai quia apprehendit priori sensu ; Quorsum ex hordeo , quorsum ex lentibus ? Repetit : Et qua de causa repetit ? Dicit Raba : Misna difficilis est , quid docet ? Etenim extat traditio : Munus ex hordeo , & ex lentibus ; At hinc eruitur ; quia erravit ; In hordeo erravit , at in lentibus non erravit . Et R. Jochanan dicit ; Vel ex lentibus non erravit ; quia Rabi Jochanan consentit cum sententia scholæ Hillel ; & schola Hillel dicit ; propterea quod erravit , in hordeo erravit , at in lentibus non erravit , juxta verba Ezechia , qui

מאי טעמא הררת בך משום דלא קתני
מן הערשים דילמא לא מיבעיא קאמר
מיבעיא מן הערשים דאיכא למימר מהדר
הוא דהדר ביה ותפוס לשון ראשון לא
אפילו מן השעורין נמי דאיכא למימר
מיטעא הוא דקא טעי אפילו הכי תפוס
לשון ראשון אמר זעירי לא שנו אלא
דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא
יתיב רב נחמן וקאמר לה להא שמעתא
איתיבי רבא לרב נחמן קמח יבא סולת
לאו דלא אמר מנחה לא דאמר מנחה
בלא שמן ולבונה יביא שמן ולבונה מאי
לאו דלא אמר מנחה חצי עשרון יביא
עשרון שלם מאי לאו דלא אמר מנחה אי
הכי אימא סיפא עשרון ומחצה יביא שנים
כיון דאמר מנחה איחייב ליה בעשקון כי
אמר חצי עשרון לא כלום קאמר הוא לא
צריכא דאמר הרי עלי מנחה חצי עשרון
ועשרון דכיון דאמר מנחה איחייב ליה
בעשרון כי אמר חצי עשרון ולא כלום
קאמר כי הדר אמר עשרון מייתי עשרון
אחרינא אי הכי רבי שמעון פוטר שלא
התנדב כדרך המיתנדבין אמאי אמר רבא
רבי שמעון בשיטת רבי ייסי אמרה דאמר
בגמר דבריו אדם טתפיס.

מתניתא מתנדב אדם מנחת ששים
עשרון ומביא בכלי אחד אם אמר הרי עלי
ששים עשרון מביא בכלי אחד אם אמר
הרי עלי ששים ואחד מביא ששים בכלי
אחד ואחד בכלי אחר שכן הציבור מביא
ביום הראשון של חג שחל להיות בשבת
ששים ואחד דיו ליחיד שהוא פחות מן
הציבור אחד אמר רבי שמעון והלא לו
לפרים ולו לכבשים אינן נבללים זה עם זה
לא עד ששים יכולין ליבלל אמרו לו ששים
נבללין וששים ואחד אין נבללין אמר להן
כל מדות חכמים כן ארבעים הוא טובל
ובארבעים סאה חסר קרטוב אינו יכול
לטבול בהן.

גמרא שאיל שאילה למעלה מרבי
יהודה בר אילעי מנין לאומר הרי עלי
ששים ואחד מביא ששים בכלי אחד ואחד
בכלי אחר פתח רבי יהודה בר אילעאי

qui dicit: Qua de causa repetis? Quia non docuit ex levibus: fortasse non erat necesse dicit; Non erat necesse ex lentibus; Poterat dici; postquam repetit, de eo repetit; & apprehendit priori sensu; at etiam ex hordeo erat dicendum, propter errorem quem erravit; vel ita, priori sensu apprehendit. Dicit Zehiri: Non agitur nisi quando dicat munus; at non si non dicat munus: Objiciens R. Nachman dixit: Juxta hanc lectionem objecit Raba contra R. Nachman: Farinam, adducet at non similam: Minime: Num dixit munus? Quia non dixit munus sine oleo & thure; adducet oleum & thus: Itane est intelligendum? Quando non dixit munus: dimidium decimæ, adducet decimam integram: Itane est intelligendum? Quando non dixit munus; si ita est; dicam finem propositionis; Si decimam cum dimidio, adducet duas; Quando dicit munus, obligatur ad decimam: Quando dicit dimidium decimæ; nihil dicit: Non est necesse: Si dicat: Super me munus dimidiæ decimæ, & decimæ; quando dicit munus, obligatur ad decimam; Quando dicit dimidium decimæ; nihil dicit: Quando iterum dicat decimam; adducet aliam decimam; si ita est; R. Simeon absolvit; quia non sponte offert, sicut solent sponte offerre: Cur? Dicit Raba: Rabi Simeon juxta sententiam R. Jose dicit; qui dicit: In absoluto verba hominis comprehenduntur.

Misna: Potest homo offerre munus sexaginta decimarum, & afferre in uno vase; Si dicat: Ecce super me sexaginta decimæ: Afferet in uno vase; Si dicat: Ecce super me una & sexaginta decimæ: Afferet sexaginta in uno vase, & unam in altero vase; Quia sic affert cœtus in die primo Tabernaculorum, qui incidit in Sabbathum unam & sexaginta; satis est ut privatus offerat unam, minus quam offert cœtus. Dicit R. Simeon: Atqui istæ quæ erant pro juvencis, & illæ quæ erant pro agnis, inter se non miscebantur; usque ad sexaginta poterant misceri; Dixerunt illi: Sexaginta poterant misceri, una & sexaginta non poterant misceri? Respondit illis: Omnes mensuræ sapientum ita erant: In quadraginta satis lavabat; in quadraginta satis, si deesset octava pars logi, non poterat lavare.

Gemara. Quæsivit quæstionem supra a R. Jehuda bar Elai: Unde probatur, si dicat: Ecce super me una & sexaginta decimæ; quod adducat sexaginta in uno vase, & unam in altero vase? Expicavit Rabi Jehuda bar Elai prin-

ראש המדברים בכל מקום ואמר שכן
מצינו ציבור מבואין יום טוב הראשון של
חג שחל להיות בשבת ששים ואחד דיו
ליחיד שיפחות מן הציבור אחד אמר לו
רבי שמעון והלא אלו פרים ואלו כבשים
אלו בלילתן עבה ואלו בלילתן רכה אלו
בלילתן שחרית ואלו בלילתן בין הערבים
ואין נבללין מזה על זה אמרו לו אמור
אתה אמר להם הרי הוא אומר כל מנחה
בלולה בשמן וחרבה כבר אמרה תורה
הבא מנחה שיכולה להיבלל אמר לו בששים
נבללין בששים ואחד אין נבללין אמר כל
מדת חכמים כן הוא בארבעים סאה היא
טובל בארבעים סאה חסר קרטוב אינו
יכול לטבול כביצה מטמא טומאת אוכלין
כביצה חסר שמשום אין מטמא טומאת
אוכלין שלשה על שלשה מטמא מדרס
שלשה על שלשה חסר נימא אחת אינו
מטמא מדרס וכי אין נבללין מאי הוי והא
תנן אם לא בלל כשר אמר רבי זירא כל
הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל
שאינו ראוי לבילה אין בילה מעכבת בו אמר
רבי ביבי אמר רבי יהושע בן לוי מעשה
בפרדה אחת של בית רבי שמתא ושערו
חכמים את דמה ברביעית מיתיב רבי יצחק
בר ביסנא העיד רבי יהושע ורבי יהושע
בן בתירא על דם נבילות שהוא טהור
ואמר רבי יהושע בן בתירה מעשה
והיו נוחרין ערודיאות לאריות באיסטריא
של מלך והיו עולי רגלים שוקעין
עד רכובותיהן בדם ולא אמרו להם דבר
אישתיק אמר ליה רבי זריקא מאי טעמא
לא קא מהדר מר אמר ליה היכי אהדר
ליה דאמר רבי חנין והיו חייך תלואים לך
מנגד זה הלוקח תבואה משנה לשנה
ופחדת לילה ויומם זה הלוקח תבואה
מערב שבת לערב שבת ולא תאמין בחייך
זה הסומך על הפלטר וההוא נברא על
פלטר סמיך מאי הוי עלה אמר רב יוסף
רבי יהודה מורינא דבי נשיאה הוה ואורי
ליה כשמעתיה דתניא רבי יהודה אומר
ששה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי

princeps oratorum in omni loco, & dixit: Sic invenimus, quod cœtus adduceret in die festo primo Tabernaculorum; quando incidit in Sabbathum, unam & sexaginta; satis est ut privatus offerat unam minus quam cœtus. Dixit illi R. Simeon; Atqui istæ sunt pro juvencis, & arietibus, & illæ pro agnis; Istæ commiscentur crasse, & illæ commiscentur tenere: Istæ commiscentur mane, & illæ commiscentur inter vesperas; at non commiscentur ex hac in illam: Dixerunt illi: Dic illis dixit; Ecce dictum est: *Omne munus mixtum oleo, & siccum:* Jam dixit textus: Affer munus, quod potest commisceri: Dixit illi: In sexaginta miscentur, in una & sexaginta non miscentur? Dicit: Omnis mensura sapientum ita est in quadraginta satis; Si lavet in quadraginta satis, & desit octava pars logi, non poterit lavare; in quantitate ovi polluit immunditie ciborum; in quantitate ovi si desit quantitas sesami, non polluit immunditie ciborum: Si tres palmos pateat quaquaversum, polluit calcatione, in tribus palmis quaquaversum si desit filum unum, non polluit calcatione: Si non misceantur, quid erit? Atqui legimus; si non misceantur, erit legitimum. Dicit R. Zira: Quod conveniens est, ut misceatur, si non misceatur, impedit, quod non est conveniens est ut misceatur, si non misceatur, non impedit. Dicit Rabi Bibi, dicit R. Jehosua ben Levi. Narratur: Cum mortua esset mula familiæ Rabi, metiti sunt sapientes ejus sanguinem in quartario: Objecit Rabi Isaach bar Bisna: Testatus est R. Jehosua, & R. Jehosua ben Bethera de sanguine cadaverum, quod sit purus; & dicit R. Jehosua ben Bethera. Narratur: Fremebat serpentes contra leones in via regis, & adscendentes ad solennitates se immergebant in sanguine usque ad genua in sanguine; at nihil illi dixerunt: Tacuit: Dixit R. Zerika: Cur non respondit Mor? Dixit: Quomodo poterat respondere? Etenim dicit R. Chanen: *Et erunt vitæ tuæ appensæ tibi ex adverso.* Hic est qui emit proventus de anno in annum; & pavebis nocte & die; hic est qui emit proventum a vespera Sabbathi, ad vesperam Sabbathi: *Nec tutus eris in vita tua.* Hic est qui confidit in proxeneta panis; si homo confidat in proxeneta pani, quid proderit? Dixit Rabi Jose: Rabi Jehuda doctor familiæ principis docuit juxta suam constitutionem. Etenim extat traditio: R. Jehuda dicit: Sex in allevationibus scholæ Schammai, & ex ag-

בית הלל דם נבילות בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין אמר רבי יוסי בר יהודה אף כשטמאו בית הילל לא טמאו אלא ברביעית הואיל ויכול לקרוש ולעמוד על כזית.

מתניתא אין מתנדבין לוג שנים וחמשה אבל מתנדבין שלשה וארבעה וששה ומששה ולמעלה.

גמרא איבעיא להו יש קבע לנסכים או אין קבע לנסכים היכי דמי כגון דאייתי חמשה אי אמרת אין קבע לנסכים משיך ומקריב ארבעה מינייהו דחזי לאיל ואידך הוי נדבה ואי אמרת יש קבע לנסכים עד דמטלי להו לא קרבי מאי אמר אביי תא שמע ששה לנדבה ואמרינן כנגד מי כנגד מותר חטאת ומותר אשמות ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע ומותר קינין ומותר מנחת חוטא ואם איתא ליתקין שופר אחרינא כנגד מותר נסכים הנך לנדבת צבור אולי הני שכיחי אפשר דמצטרפי דמר ודמר בהדי הדדי וקרבי אמר רבא תא שמע אזרח מלמד שמתנדבין נסכים וכמה שלשת לוגין ומנין שאם רצה להוסיף יוסיף תלמוד לומר יהיה יכול יפחות תלמוד לומר ככה מאי יוסיף אילמא ארבעה וששה מאי שנא שלשה דחזו לכבש ארבעה וששה נמי חזו לאיל ופר אלא לאו חמשה ושמע מינה אין קבע לנסכים שמע מינה אמר רב אשי והא אנן לא תנן הכי אין מתנדבין לוג שנים וחמשה קתני חמשה דומיא דשנים מה שנים דלא חזו כלל אף חמשה נמי דלא חזו כלל מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא אמר אביי אם תמצא לומר אין קבע לנסכים הא אין קבע לנסכים אם תמצא לומר יש קבע לנסכים עד עשרה פשיטא לי אחד עשר מיבעיא לי מאי

aggravationibus ſcholæ Hillel: Sanguinem cadaverum ſchola Schammai purum facit, & ſchola Hillel immundum facit: Dicit R. Joſe bar Jehuda: Vel ſi immundum faciat ſchola Hillel, non facit immundum niſi in quartario; quoniam poteſt ſanctificari, & ſtatui in quantitate olivæ.

MISNA: Non ſponte offerunt duos logos, neque quinque; at ſponte offerunt tres, quatuor, ſex, & ab ſex & ultra.

GEMARA. Quæſitum eſt: Eſtne deſinitio libaminibus, an non eſt? Quomodo intelligitur? Sicut quando afferat quinque; Si dicas: Non eſt definitio libaminibus; retrahet, & ex iis offerret quatuor, qui ſunt convenientes pro ariete: Et juxta aliam opinionem; quando ſit oblatio ſpontanea: Si dicas quod ſit definitio libaminibus; donec impleat, non offeret. Quid dicit Abaje? Veni & audi: Sex in oblationem ſpontaneam: At dicimus: Contra quid? Contra reſiduum ſacrificii pro peccato, & reſiduum ſacrificiorum pro delicto, & reſiduum ſacrificii pro delicto Nazyræi, & reſiduum ſacrificii pro delicto leproſi, & reſiduum nidorum, & reſiduum muneris peccatoris: Si veniat ad diſponendum aliud cornu, contra reſiduum libaminum; hæc in oblationem ſpontaneam cœtus veniunt: Hæc poterant eſſe; & poteſt fieri, ut ex mente hujus, & ex mente illius doctoris inte ſe coaleſcant, & offerantur: Dicit Raba: Veni & audi: Dictum eſt: *Civis*. Docet quod ſponte offerant libamina; Quantum? Tres logos; & unde probatur; ſi velit, quod poſſit addere? Ex eo quod dictum eſt: *Erit*: Crederem quod poſſet minuere? Idcirco dictum eſt: *Sic*. Quid addet? Si dicendum eſt quatuor & ſex: Quid variat? tres qui ſunt convenientes agno, quatuor & ſex quoque ſunt convenientes arieti, & juvenco; at non quinque: Et hic eruitur, quod non ſit definitio libaminibus; Hinc eruitur. Dicit R. Aſſe: Atqui non ita legimus: Non ſponte offerunt duos logos, & quinque: Docet quod quinque ſint ſimiles duobus; ſicut duo nullo modo ſunt convenientes, ita pariter quinque nullo modo ſunt convenientes: Poſtquam docuit: Hoc ſicut adducitur, & illud ſicut adducitur. Dicit Abaje: Si potes dicere, quod non ſit definitio libaminibus, ecce non erit definitio libaminibus; ſi potes dicere quod ſit definitio libaminibus; uſque ad decem eſt mihi certum, de undecim a me quæritur. Quid doces? pro duobus juvencis, ha-

גברא לשני פרים קא מיכוין ועד דממלי להו לא קרבי או דילמא לשני אילים וכבש אחר קמכווין תרי מחד מינא וחד מחד מינא אמרינן או לא מאי תיקו.

מתניתא מתנדבין יין ואין מתנדבין שמן דברי רבי עקיבא רבי טרפון אומר מתנדבין שמן אמר רבי טרפון מה מצינו ביין שהוא בא חובה ובא נדבה אף שמן שהוא בא חובה ובא נדבה אמר לו רבי עקיבא לא אם אמרת ביין שכן קרב עם חובתו בפני עצמו תאמר בשמן שאינו קרב עם חובתו בפני עצמו אין שנים מתנדבין עשרון אחד אבל מתנדבין עולה ושלמים ועוף אפילו פרידה אחת.

גמרא אמר רבא מדברי שניהם נלמוד מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום פשיטא מהו דתימא מנחת נדבה גלי בה רחמנא הני חמשה מנחות אין טפי לא קא משמע לן הני מילי בסתמא אבל היכא דפריש פריש. אין שנים מתנדבין. מאי טעמא אילמא משום דכתיב ל תקרב עולה נמי הא כתיב יקריב אלא עולה מאי טעמא דכתיב לעולותיכם מנחה נמי הא כתיב למנחתכם אלא משום דכתיב בה נפש תניא נמי הכי רבי אומר אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו ליהוה הכל באין בשותפות לא סילק הכתוב אלא מנחה שנאמר נפש אמר רבי יצחק מפני מה נישתנית מנחה שנאמר בה נפש אמר הקדוש ברוך הוא מי דרכו להביא מנחה עני מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו לפני אמר רבי יצחק מה נשתנית מנחה שנאמר בה חמשת מיני טינן הללו משל למלך בשר ודם שעשה לו אוהבו סעודה ויודע בו שהוא עני אמר לו עשה לי מן חמשה מיני טינן כדי שאהנה ממך.

פרק שלשה עשר

מתניתא הרי עלי עשרון יביא אחד עשרונות יביא שנים פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא ששים עשרון הרי עלי

bet intentionem, donec impleat, non offerat, aut fortasse pro duobus arietibus, & uno agno, postquam duos disponit ex una specie, & unum ex alia specie, dicimus, an non; quid erit? Quæstio non est soluta.

Misna: Sponte offerunt vinum, at non sponte offerunt oleum: Verba Rabi Akiba: R. Tarphon dicit: Sponte offerunt oleum: Dicit R. Tarphon: Quid invenimus in vino? Quod afferatur ex debito, & afferatur sponte: Respondit illi R. Akiba: Minime: Si dixisti de vino, ratio est, quod offerat cum debito suo seorsim, dices de oleo, quod non offerat cum debito suo seorsim? Duo non sponte offerent decimam unam, at sponte offerent holocaustum, & pacifica, & volucres, vel unum pullum.

Gemara. Dicit Raba: Ex amborum verbis docemur, quod possit homo offerre munus libaminum spontaneum singulis diebus; certum est: Quid dices? Munus spontaneum declarat textus; hæc quinque munera, utique; at non amplius; nobis significat: Hoc intelligitur, quando offerat simpliciter, at quando explicet, explicat: Duo non sponte offerunt: Qua de causa? Si dicatur, eo quod scriptum sit: *Non offeres holocaustum:* Scriptum est etiam: *Offeret:* At holocaustum qua de causa? Quia scriptum est: *Pro holocaustis vestris munus*. Scriptum est etiam: *Pro muneribus vestris*: At quia ibi scriptum est: *Anima:* Extat etiam traditio: Sic Rabi dicit: *Quando obtulerit oblationem suam pro cunctis votis eorum, & pro spontaneis oblationibus eorum, quæ offerant Domino:* Ex omnibus quæ adducuntur in societate, non subducit textus nisi munus: Dictum est enim: *Anima*: Dicit R. Isaach: Cur diversum est munus, in quo dictum est: *Anima*? Dicit Deus S. B. qui solet adducere munus pauperis, ego illi imputabo perinde ac offerat animam suam coram me: Dicit Rabi Isaach: Cur diversum est munus, in quo dictæ sunt quinque species frixionis? Simile est regi, qui est caro & sanguis, qui fecit amico suo concivium, & cognoscat quod sit pauper: Dicit illi: Fac mihi quinque species frixionis, ut voluptatem percipiam ex te.

CAPUT XIII.

Misna: Ecce super me decima: Adducet unam: Si duæ; adducet duas: Separavi; at ignoro, quod separavi; Adducet sexaginta decimas: Ecce super me munus: Adducet quod libue-

מנחה יביא איזו שירצה רבי יהודה אומר
יביא מנחת הסולת שהיא מיוחדת
שבמנחות מנחה או מין המנחה יביא
אחת מנחות או מין מנחות יביא שתים
פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא
חמשתן פירשתי מנחה של עשרונים ואיני
יודע מה פירשתי יביא ששים עשרון רבי
אומר יביא מנחות של עשרונות מאחד ועד
ששים.

נמרא פשיטא עשרונות יביא שתים
איצטריכא ליה הא נמי פשיטא מיעוט
עשרונות שתים איצטריכא ליה. פירשתי
ואיני יודע מה פירשתי יביא ששים עשרון
מאן תנא אמר חזקיה דלא כרבי דאי רבי
האמר יביא מנחות של עשרונות מאחד
ועד ששים ורבי יוחנן אמר אפילו תימא
רבי באומר פירשתי עשרונות אבל לא
קבעתים בכלי דמייתי שיתין עשרונות
בשיתין מאני. הרי עלי מנחה יביא איזהו
שירצה. תנא הואיל ופתח בו הכתוב תחילה
אלא מעתה האומר הרי עלי עולה יביא בן
בקר הואיל ופתח בו הכתוב תחלה מן
הצאן יביא כבש הואיל ופתח בו הכתוב
תחלה מן העוף יביא תורים הואיל ופתח
בו הכתוב תחלה אלמא תנן הרי עלי עולה
יביא כבש רבי אלעזר בן עזריה אומר תור
או בן יונה ולא פליג רבי יהודה אלא מאי
מיוחדת שבמנחות דלית ליה שם לווי והא
תנא הואיל ופתח בו הכתוב תחלה קאמר
הכי קאמר איזהו מנחה מיוחדת שבמנחות
דלית שם לווי זו שפתח בו הכתוב תחלה
פשיטא מנחת הסולת קאמר סימנא בעלמא
מנחה מן המנחה. בעי רב פפא מיני
מנחה מהו כיון דאמר מיני תרתי קאמר
ומאי מנחה דכולה מנחות נמי מנחה
מיקריין דכתיב וזאת תורת המנחה או
דילמא כיון דאמר מנחה חדא מנחה קאמר
ומאי מיני מנחה הכי קאמר ממיני מנחה
חדא מנחה עלי תא שמע מנחה מין מנחה
יביא אחת הא מיני מנחה שתים אימא
סיפא מנחות מן מנחות יביא שתים הא
מיני מנחה חדא אלא מהא ליכא למשמע
מינה. תא שמע מין מנחות עלי יביא
שתי מנחות ממין אחד הא ממיני מנחה

buerit: R. Jehuda dicit: Adducet munus similæ, quod erat præstantius in muneribus: Munus, aut species muneris; Adducet unum: Munus aut species numerum: Adducet duo: Separavi, & ignoro quid separavi; Adducet hæc omnia quinque: Separavi munus decimarum; & ignoro quod separavi: Adducet sexaginta decimas. Rabi dicit: Adducet munera decimarum ab una usque ad sexaginta.

GEMARA. Certum est: Si dicat decimas, quod adducat duas, necesse est: Ecce similiter certum est, quod ad minimum decimæ sint duæ: necesse est: Separavi; & ignoro quod separavi: Adducet sexaginta decimas: Iste doctor, dicit Ezechias, non consentit cum Rabi: Etenim Rabi dicit: Adducet munera decimarum ab una usque ad sexaginta; & R. Jochanan dicit: Vel si dicas; Rabi: Si dicit: Separavi decimas; at non constitui in vase; adducet sexaginta decimas in sexaginta vasis: Ecce super me munus: Adducet quod sibi libuerit: Docet; quoniam declarat textus de industria; At hinc dicit: Ecce super me holocaustum; Adducet filium bovis; quoniam textus declarat de industria. Si ex ovibus; adducet agnum; quoniam textus de industria declarat: Si ex volucribus: Adducet turtures, quoniam textus de industria declarat: Itaque legimus: Ecce super me holocaustum: Adducet agnum: R. Eliesер ben Azaria dicit: Turturem, aut filium columbæ. At non dissentit R. Jehuda. At quodnam est præstantius in muneribus? Quod non habeat epitheton: Et ecce docet: Quoniam de industria textus declarat, cetum est quod sit munus similæ; dicit; sic dicit: Quodnam est munus præstantius in muneribus? Quod non habeat epitheton signum commune est: Munus, species muneris: Quæsivit R. Papa: Species muneris quid? Quoniam est species, erunt duæ: Quid munus? Omnia munera similiter munus vocantur. Scriptum est enim: *Et hæc lex muneris:* Aut fortasse postquam dicit munus, unum munus dicit: Quid species muneris? Sic dicit: Ex specie muneris unum munus adscendit. Veni & audi: Munus, species muneris; adducet unum; Ecce species muneris, sunt duo: Dicam finem propositionis; munera, species munerum; adducet duo, ecce species muneris unum est; At hinc non potest probari: Veni & audi; Species munerum super me; Adducet duo munera, ex una specie, ecce ex specie unius muneris; Fortasse species muneris, adducet duo munera

חדא דלמא הא מיני מנחה מביא שתי
מנחות משני מינין והא לא תני הכי מין
מנחות עלי מביא שתי מנחות ממין אחר
מיני מנחות עלי מביא שתי מנחות משני
מינין הא מיני מנחה חדא דילמא הא מני
רבי שמעון היא דאמר מחצה חלות ומחצה
רקיקין יביא ומאי מיני מנחה מנחה דאית
בה תרי מינו אבל רבנן דאמרי מחצה
חלות ומחצה רקיקין לא יביא מביא שתי
מנחות משני מינין . פירשתי ואיני יודע
מה פירשתי יביא חמישתן . מאן תנא
אמר רבי ירמיה דלא כרבי שמעון דאי
רבי שמעון כיון דאמר מחצה חלות ומחצה
רקיקין יביא אי נמי סבר לה כרבי יהודה
דאמר כל המנחות באות עשר איכא
לספוקה בארבע עשרה מנחות . אביי אמר
אפילו תימא רבי שמעון שמעינן ליה לרבי
שמעון דאמר מייתי ומתני דתניא רבי
שמעון אומר למחרת מביא אשמו ולוגו
עמו ואומר אם מצורע הוא זהו אשמו
וזה לוגו ואם לאו אשם זה יהא שלמי
נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון
ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה ואף
על גב דקא מפריק מר בשחיטת קדשים
אימר דאמר רבי שמעון מייתי ומתני
לכתחלה לתקוני גברא אבל בעלמא
דיעבד אין לכתחלה לא הני מילי גבי
שלמים דקא ממעט באכילתן דהוו להו
קדשים לבית הפסול אבל מנחות אפילו
לכתחלה אמר ליה רב פפא לאביי רבי
שמעון דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין
יביא הא קא מייתי עשרון אחד משני
עשרון ולוג אחד משני לוגין שמעינן ליה
לרבי שמעון דאמר אם הביא עשרון אחד
משני עשרונות ולוג אחד משני לוגין יצא
ומיקמץ היכי קמץ דמתני ואמר אי חלות
לחודיהו ורקיקין לחודיהו אמרי דקא
קמיצנא מחלות ליהוי החלות דקא
קמיצנא מרקיקין ליהוי ארקיקין אי מחצה
רקיקין ומחצה חלות אמרי דקא קמיצנא

ex duabus ſpeciebus; At ita non docet; Species muneris ſuper me, adducet duo munera ex una ſpecie: Species munerum ſuper me, adducet duo munera ex duabus ſpeciebus; At ſpecies muneris erit una: Cujuſnam hæc ſententia eſt? Rabi Simeonis, qui dicit; dimidium placentarum, & dimidium laganorum adducet: Quid ſpecies muneris? Munus, in qua ſint duæ ſpecies: At ſapientes dicunt: Dimidium placentarum & dimidium laganorum non adducet, at adducet duo munera ex duabus ſpeciebus: Separavi, at ignoro quod ſeparavi: Iſte doctor, dicit Rabi Hieremias non conſentit cum R. Simeone; Etenim Rabi Simeon dicit; poſtquam dixit dimidium placentarum & dimidium laganorum adducet; ſi ita eſt, conſentit cum Rabi Jehuda qui dicit; omnia munera dena adducuntur: Poterit eſſe dubium in quatuordecim muneribus: Abaje dicit: Vel ſi dicas, quod R. Simeon nobis ſignificet juxta mentem Rabi Simeonis qui dicit; Adducatur; & docet: Etenim extat traditio: R. Simeon dicit: Poſtridie adducet ſacrificium ſuum pro delicto, & ejus logum cum illo; & dicit: Si ſit leproſus; Hoc erit ejus ſacrificium pro delicto, & ejus logus, ſi minus; hoc ſacrificium pro delicto offeratur in pacifica ſpontanea; & ipſum ſacrificium pro peccato requirit mactationem in aquilone, & adſperſionem in pollicibus, & impoſitionem manuum, & libamina, & ventilationem, pectus & crus, & comeditur a maribus ſacerdotii uno die, & una nocte; vel ſi præciſe objiciat Mor in mactatione ſanctitatum, dicam, quod dicat R. Simeon: Adducatur, & docet de induſtria, diſponendum virum; at ſi vulgo faciat, utique; at non de induſtria: Hæc intelliguntur de pacificis, ut præciſe diminuat in eorum comeſtione, quia ſunt ſanctitates in domo profanationis; at munera vel ſi de induſtria, dixit Rabi Papa τῷ Abaje; R. Simeon, qui dicit dimidium placentarum, & dimidium laganorum; adducet unam decimam ex duabus decimis, & unum logum ex duobus logis; Conſentimus cum R. Simeone, qui dicit: Si adducat decimam unam ex duabus decimis, & logum unum ex duobus logis, ſatisfacit debito: Et quando pugillat, quomodo pugillabit? Docet & dicit: Pro placentis ſeparatim, & laganis ſeparatim, dixerunt: Præciſe pugillavi ex placentis, ut ſint placentæ; præciſi pugillavi ex laganis, ut ſint lagana: Si dimidium laganorum, & dimidium placentarum; dixerunt: Præ-

מחלות ליהוי אמחצה חלות ומחצה רקיקין ודקא קמיצנא מרקיקין ליהוי אמחצה רקיקין ומחצה חלות והזא כעי מיקמץ חר קומץ מחלות ומרקיקין וקא קמיץ מחלות הרקיקין ומרקיקין החלות שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר אם קמץ ועלה בידיו מאחד על שניהם יצא והא איכא מותר שמן דאי מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר מותר השמן מחזירו לחלות אי כולהו רקיקין אמר מותר השמן נאכל לכהנים כרבי שמעון בן יהודה דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון מושחן כמין כי ומותר השמן נאכל לכהנים אמר ליה רב כהנא לרב אשי והא איכא לספוקה במנחת נסכים דאמר רבא מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום כי קא מסתפקא ליה . סימן יה״ר בנ״ל לבנ״ה במ״נ מקמ״צה. באה בנלל יחיד באה בנלל ציבור לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה באה בנלל עצמה באה בנלל זבח לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה טעונה לבונה שאינה טעונה לבונה לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה באת בלוג באה בשלשת לוגין לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה טעונה קמיצה שאינה טעונה קמיצת לא קא מסתפקא ליה . פירשתי מנחה של עשרונים . תנו רבנן פירשתי מנחה וקבעתי בכלי אחר של עשרונים ואיני יודע מה פירשתי יבא מנחה של ששים עשרונים דברי חכמים רבי אומר יביא מנחות של עשרונים מאחד ועד ששים שהן א״ף ושמונה מאות ושלשים פירשתי ואוני יודע מה פירשתי ואיזו מהן פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי יביא חמש מנחות של ששים ששים עשרונים שהן שלש מאות דברי חכמים רבי אומר יביא חמש מנחות של ששים עשרונים מאחד ועד ששים שהן תשעה אלפים ומאה וחמשים במאי קא מיפלגי אמר רב חסדא במותר להכניס חולין לעזרה קא מיפלגי רבי סבר אסור להכניס חולין לעזרה ורבנן סברי מותר להכניס חולין לעזרה רבא אמר דכולי עלמא אסור להכניס חולין לעזרה והכא במותר לערב חובה בנדבה קא מיפלגי רבנן סברי

Præciſe pugillavi ex laganis, ut ſit dimidium laganorum, & dimidium placentarum: Atqui pugillandus eſt unus pugillus ex placentis, & ex laganis; at pugillat ex placentis pro laganis, & ex laganis pro placentis, convenimus cum R. Simeone, qui dicit; Si pugillet, & adſcendat in ejus manum de uno ex duobus, ſatisfacit debito: Atqui erat reſiduum olei; ſi erit dimidium placentæ, & dimidium lagana; dicit: Reſiduum olei reſtituatur in placentas: Si cuncta ſint lagana; dicit: Reſiduum olei comedetur a ſacerdotibus juxta mentem R. Simeonis ben Jehuda: Etenim extat traditio: R. Simeon ben Jehuda dicit nomine R. Simeonis: Ungebant ad inſtar כי & reſiduum olei comedebatur a ſacerdotibus. Dixit Rabi Chama τῷ R. Aſſe: Atqui poterat eſſe dubium in munere libaminum: Etenim dicit Raba: Poterat homo ſponte offerre ſingulis diebus munus libaminum, quando erat dubium. Signum יה״ר בנ״ל לבנ״ה במ״נ מקמ״צ: Si adducitur propter privatum, ſi adducitur propter cœtum, non erat dubium; ſed erat dubium, ſi adducat ſeorſim, & ſi adducatur propter ſacrificium, non erit dubium; ſi dubium erit, requiret thus; ſi non requiret thus, non erit dubium; ſed erit dubium, quando adducatur cum logo, ſi adducatur in tribus logis, non erit dubium; ſi dubium erit, requiret pugillationem, at ſi non requirat pugillationem, non erit dubium: Separavi munus decimarum. Tradiderunt ſapientes: Separavi munus, & conſtitui in uno vaſe decimarum; & ignoro quod ſeparavi, adducet munus ſexaginta decimarum; verba ſapientum: Rabi dicit: Adducet munus decimarum ab una uſque ad ſexaginta, quæ ſunt 1830. Separavi; at ignoro quod ſeparavi; & quodnam ſit ex iis quod ſeparavi, & ignoro quantum ſeparavi: Adducet quinque munera, quorum ſingula comprehendant ſexaginta decimas, quæ ſunt 300. Verba ſapientum: Rabi dicit: Adducet quinque munera ſexaginta decimarum ex una uſque ad ſexaginta, quæ ſunt 9150. In quo conſiſtit controverſia? Dicit R. Chaſda? Utrum permittatur inferre profana in atrium, in hoc conſiſtit controverſia: Rabi dicit, quod ſit vetitum inferre profana in atrium; & ſapientes putant licitum eſſe inferre profana in atrium: Raba dicit: Omnes conveniunt vetitum eſſe inferre profana in atrium; & hic utrum licitum ſit miſcere debitum cum ſpontaneo, conſiſtit controverſia: Sapientes putant licitum

eſſe

מותר לערב חובה בנדבה ורבי סבר אסור
לערב חובה בנדבה אמר ליה אביי לרבא
לרבנן דאמרי מותר לערב חובה בנדבה הא
בעינן שני קמצים דקמיץ והדר קמיץ והא
קא קמיץ מחובה הנדבה ומנדבה החובה
דתלי ליה בדעת כהן דאמר כל היכא
דמטיה ידא דכהן השתא חובה ולבסוף
נדבה ואקטורי היכא מקטר ליקטר נדבה
ברישא דחובה היכי מקטר לה דילמא
כולה חובה היא וחסרו להו שירים ואמר
מר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה
אין מקטיר קומץ עליהן ליקטר חובה
חובה ברישא דנדבה היכי מקטר לה
ודילמא כולה חובה היא וכל שהוא ממנו
לאישים הרי הוא בבל תקטירו אמר רבי
יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי דמסיק
להו לשום עצים וכרבי אליעזר דתניא רבי
אליעזר אומר לריח ניחוח אי אתה מעלה
אבל אתה מעלה לשום עצים אמר ליה
רב אחא בריה דרבא לרב אשי ודילמא
דכולי עלמא מותר לערב חובה בנדבה
והכא בדרבי אליעזר קא מיפלגי דרבנן
אית להו דרבי אליעזר ורבי לית ליה דרבי
אליעזר אמר ליה אי סלקא דעתך לרבי
מותר לערב חובה בנדבה ודרבי אליעזר לית
ליה איפשר דמייתי שיתין בחד מנא
וחד בחד מנא ומנע להו וקמיץ רבא
אמר דכולי עלמא מותר לערב חובה
בנדבה ודכולי עלמא אית להו דרבי אליעזר
והכא בפלוגתא דרבי אליעזר בן יעקב
ורבנן קא מיפלגי דתנן אפילו מנחה של
ששים עשרון נותן לה ששים לוג רבי
אליעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של
ששים עשרון אין לה אלא לוגה שנאמר
ולמנחה ולוג שמן רבנן סברי דאמרי ששים
לוג וכל חד וחד עשרון לונה קא שקיל
ורבי סבר כרבי אליעזר בן יעקב דאמר אין
לה אלא לונה ולא ידעינן אי חדא מנחה
היא דסגי לה בחד לוג אי שתי מנחות
נינהו דבעינן שני לוגין רב אשי אמר
בקטן והביא גדול קמיפלגי רבנן סברי קטן

esse miscere debitum cum spontaneo; & Rabi putat vetitum esse miscere debitum cum spontaneo. Dixit Abaje τῷ Raba: Juxta mentem sapientum, qui dicunt licitum esse miscere debitum cum spontaneo, requiruntur duo pugilli; etenim pugillabit, atque iterum pugillabit, pugillabit ex debito pro spontaneo, & ex spontaneo pro debito; quod pendet ex mente sacerdotis: dicit: Omne quod pertingit manus sacerdotis; jam erit debitum, & in fine spontaneum; & adolebit; Quomodo adolebit? Adolendum erit spontaneum in principio; Debitum quomodo adolebit? Fortasse totum erit debitum; & deerunt illi reliquiæ: At dicit Mor: Si reliquiæ deficiant inter pugillationem & adolitionem, non adolebit super illis pugillum; si adolendum sit debitum in principio; spontaneum quomodo adolebit? Fortasse totum erit debitum; & omne quod erit ex eo in ignita, interdicetur præcepto: *Non adolebitis*. Dicit R. Jehuda bar R. Simeonis ben Pazi: Adolebit nomine lignorum; at juxta mentem R. Eliefer: Etenim extat traditio: R. Eliefer dicit: In odorem gratum tu non offeres, at offeres nomine lignorum. Dixit R. Acha bar Raba τῷ R. Asse: Fortasse omnes conveniunt licitum esse miscere debitum cum spontaneo; At hic juxta mentem R. Eliefer est controversia; etenim sapientes conveniunt cum R. Eliefer; at Rabi non consentit cum R. Eliefer. Dixit: Si putas juxta mentem Rabi licitum esse miscere debitum cum spontaneo, at R. Eliefer cum illo non consentit, quia potest fieri ut adducat sexaginta in uno, & unam in altero vase, & admoveat, & pugillet. Rabi dicit: Omnes conveniunt licitum esse miscere debitum cum spontaneo; & omnes non consentiunt cum R. Eliefer: Et hic est controversia R. Eliefer ben Jacob, & sapientum: Etenim legimus: Vel si fuerit munus sexaginta decimarum, indet in illud sexaginta logos: R. Eliefer ben Jacob dicit: Vel si fuerit munus sexaginta decimarum, non erit illi nisi logus: Dictum est enim. *Et pro munere & logo olei*. Sapientes putant, quod dixerint sexaginta logos, & pro singulis decimis logum portabit: Et Rabi consentit cum R. Eliefer ben Jacob, qui dicit; Non est illi nisi logus: At ignoramus, utrum uni muneri satis sit unus logus, an cum sint duo munera, requirant duos logos. R. Asse dicit: Si fuerit parvum, & adducat magnum; dissentiunt: Sapientes putant; si fuerit parvum, & adducat magnum, satisfacit de-

והביא גדול יצא ורבי סבר לא יצא והא
איפלגו בה חדא זמנא דתנן קטן והביא
גדול יצא רבי אומר לא יצא צריכא דאי
איתמר בהא בהא קא אמרו רבנן משום
דאידי ואידי קומץ הוא אבל התם דקא
נפישי אימורין אימא מודו ליה לרבי ואי
איתמר בההיא בההיא קאמר רבי אבל
בהא אימא מודו להו לרבנן צריכא.
סימן עצ״ים זה״ב יש״ן עולה תודה שור.

מתניתא הרי עלי עצים לא יפחות
משני גזרין לבונה לא יפחות מקומץ
חמשה קמצים הם אומר עלי לבונה לא
יפחות מקומץ המתנדב מנחה יביא עמה
קומץ לבונה המעלה את הקומץ בחוץ
חייב שני בזיכין טעונין שני קמצים הרי
עלי זהב לא יפחות מדינר זהב כסף לא
יפחות מדינר כסף פרשתי ואיני יודע מה
פרשתי יהא מביא עד שיאמר לא לכך
נתכוונתי.

גמרא תנו רבנן קרבן מלמד שמתנדבין
עצים וכמה שני גזרין וכן הוא אומר
והגורלות הפלנו על קרבן העצים רבי
אומר עצים קרבן הם טעונין מלח וטעונין
הגשה אמר רבא ולדברי רבי עצים טעונין
קמיצה אמר רב פפא לדברי רבי עצים
צריכין עצים. לבונה לא יפחות מן הקומץ
מנלן דכתיב והרים ממנו בקומצו מסלת
המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה מקיש
לבונה להרמה דמנחה מה הרמה דמנחה
קומץ אף לבונה נמי קומץ. תנו רבנן הרי
עלי למזבח יביא לבונה שאין לך דבר
שקרב לגבי מזבח אלא לבונה פירשתי
ואיני יודע מה פירשתי יביא מכל דבר
שקרב למזבח ותו ליכא והא איכא עולה
איכא עורה לכהנים והא איכא עולת
העוף איכא מוראה ונוצה והאיכא נסכים
לשיתין אזלי והאיכא מנחת נסכים כיון
דאיכא מנחה דאכלי כהנים מינה לא
פסיקא ליה. הרי עלי זהב לא יפחות
מדינר זהב. ודילמא נסכא אמר רבי
אלעזר דאמר מטבע ודילמא פריטי אמר
רב פפא פריטי דדהבא לא עברי אינשי.
כסף לא יפחות מדינר. ודילמא נסכא

debito; & Rabi putat: Non satisfacit debito: Et in hoc dissentiunt una vice: Etenim legimus: Si fuerit parvum, & adducat magnum, satisfacit debito: Rabi dicit: Non satisfacit debito: Necesse est ut dicatur de eo: de eo dixerunt sapientes; quia in utroque erat pugillus, at ibi quoniam erant multi adipes; dicam: consentiunt cum Rabi; & si dicatur de eo, de eo dicit Rabi; at in hoc dicam; consentiunt cum sapientibus: Necesse est: Signum עצ״ים זה״ב יש״ן עולה תודה שור.

Misna: Ecce super me ligna: Non adducet minus duobus segmentis; Si thus: Non diminuet de pugillo: Quinque pugilli sunt: Si dicat: Super me thus; Non diminuet de pugillo: Si sponte offerat munus: Adducet cum eo pugillum thuris; Si offerat pugillum foris, tenetur: Duæ acerræ requirunt duos pugillos: Ecce super me aurum: Non diminuet de denario aureo: Si argentum: Non diminuet de denario argenteo: Separavi; at ignoro, quid separavi: Adducet donec dicat: Sic cogitavi.

Gemara. Tradiderunt sapientes: *Oblationem*. Docet quod sponte offerant ligna: Et quanta erant? Duo segmenta: Et sic dictum est: *Et sortes projecimus pro oblatione lignorum*. Rabi dicit: Ligna sunt oblatio, & requirunt sal, & requirunt admotionem: Dicit Raba: Juxta verba Rabi ligna requirunt pugillationem. Dicit R. Papa: Juxta verba Rabi ligna requirunt ligna: Si thus: Non diminuet de pugillo; unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Et separabit ex eo pugillo suo de simila muneris, & de ejus oleo, & omne thus ejus*: Æquiparat thus separationi muneris; sicut in separatione muneris erat pugillus, ita pariter in thure erit pugillus: Tradiderunt sapientes: Ecce super me pro altari: Adducet thus, quia tibi non est, quod offeratur super altare, nisi thus: Separavi, at ignoro quid separavi; Adducet ex cunctis, quæ offeruntur super altare: Et præterea non est: Atqui erat holocaustum, erat pellis pro sacerdotibus; atqui erat holocaustum volucris, erat ingluvies, & pennæ, & erant libamina, quæ in Sithim profluebant; & erat munus libaminum; quando erat munus quod comedebatur a sacerdotibus, inde nihil supererat. Ecce super me aurum; non diminuet de denario aureo: Et fortasse erat lamina; dicit R. Elieser, qui dicit: Ex moneta: Et fortasse erat nummulus. Dicit Rabi Papa: Nummulos aureos non faciunt homines: Argentum: Non diminuet de denario: Et fortasse erat lamina: Dicit R. Elie-

אמר רבי אליעזר דאמר מטבע ודילמא פריטי אמר רב ששת באתרא דלא סנו פריטי דכספא. נחושת לא יפחות ממעה כסף תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר לא יפחות מצינורא קטנה של נחושת למאי חזיא אמר אביי שמחטטין בה פתילות ומקנחין בה באות ברזל תניא אחרים אומרים לא יפחות מכוליה עורב וכמה אמר רב יוסף אמה על אמה איכא דאמרי לא יפחות מאמה על אמה למאי חזיא אמר רב יוסף לכוליה עורב.

מתניתא הרי עלי יין לא יפחות משלשה לוגין שמן לא יפחות מלוג רבי אומר שלשה לוגין פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא כיום מרובה.

גמרא תנו רבנן אזרח מלמד שמתנדבין יין וכמה שלשת לוגין ומנין שאם רצה להוסיף יוסיף תלמוד לומר יהיה יכול יפחות תלמוד לומר ככה. שמן לא יפחות מן הלוג רבי אומר שלשת לוגין. במאי קא מיפלגי אמרוה רבנן קמיה דרב פפא ברון מינה ומינה ברון מינה ואוקים באתרא קא מיפלגי רבנן סברי דון מינה ומינה מה מנחה מתנדבין אף שמן נמי מתנדבין ומינה מה מנחה בלוג אף שמן בלוג ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרא מה מנחה מתנדבין אף שמן נמי מתנדבין ואוקי באתרא כנסכים מה נסכים שלשת לוגין אף שמן נמי שלשת לוגין אמר להו רב פפא אי ממנחה גמר לה רבי דכולי עלמא לא פליגי דון מינה ומינה אלא רבי מאזרח גמיר לה אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא ומי מצית אמרת הכי והתניא קרבן מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלשת לוגין מאן שמעת ליה דאמר שלשת לוגין וקא מייתי לה מקרבן אמר ליה אי תניא תניא. פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא כיום מרובה. תנא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת.

מתניתא הרי עלי עולה יביא כבש

R. Eliefer, qui dicit: Ex moneta: Et fortaffe erat nummulus: Dicit Rabi Sefath: In loco in quo non multiplicant prutas argenti: Æs: Ne diminuat de mina argentea. Traditio. R. Eliefer ben Jacob dicit: Ne diminuat de fufcinula parva ærea. Ad quid erat conveniens? Dicit Abaje: Ut emungant ellychnia, & abftergant lucernas candelabri: Ferrum. Traditio: Alii dicunt: Ne diminuat de abfumente cervos, & quantum erat? Dicit R. Jofeph: Cubitum quaquaverfum: Alii dicunt: Non diminuant de cubito ad cubitum: Ad quid erat conveniens? Dicit R. Jofeph: Ad abfumendum corvos.

Misna. Ecce fuper me vinum: Non diminuet de tribus logis: Oleum; non diminuet de logo. Rabi dicit tres logos: Separavi, & ignoro quid feparavi: Adducet ficut in die multiplicationis.

Gemara. Tradiderunt fapientes: *Civis*. Docet quod fponte offerant vinum: Et quantum erit? Tres logi; Et unde probatur fi velit addere, quod poffit addere? Ex eo quod dictum eft: *Erit*. Crederem quod poffet diminuere? Idcirco dictum eft: *Sic*. Oleum. Non diminuet de logo. Rabi dicit tres logos: In quo confiftit controverfia? Dixerunt fapientes coram Rabi Papa: Utrum expliciter fpecies, & fpecies; utrum explicetur fpecies, & confirmetur in loco; in hoc confiftit controverfia: Sapientes putant, quod explicanda fit fpecies, & fpecies: Sicut munus fponte offerunt, ita pariter oleum fponte offerunt; & fpecies; Sicut munus in logo, ita pariter oleum in logo: Et Rabi putat, quod explicanda fit fpecies, & confirmanda in loco: Sicut munus fponte offerunt, ita pariter oleum fponte offerunt: & confirmatur in loco, ficut libamina: Sicut libamina requirunt tres logos, ita pariter oleum tres logos: Dixit illis R. Papa. Si ex munere docet Rabi; omnes conveniunt, quod non fit controverfia; quod explicetur fpecies, & fpecies: At Rabi ex eo quod dictum eft: *Civis*. Docet: Dixit R. Huna bar R. Nathan תַּ R. Papa: Num ita potes dicere? Atqui extat traditio: *Sacrificium*: Docet quod fponte offerant oleum; & quantum erat? Tres logi: Qui docet dicens tres logos probat ex eo quod dictum eft: *Sacrificium*: Dixit illi: Si eft traditio, fit traditio: Separavi; at ignoro quid feparavi; Adducet ficut in die multiplicationis. Traditio: In die primo fefto Tabernaculorum, qui incidat in Sabbathum.

Misna. Ecce fuper me holocauftum: Ad-

רבי אלעזר בן עזריה אומר או תור או בן יונה. פירשתי מן הבקר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל מן הבהמה ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל איל שעיר גדי וטלה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי מוסיף עליהן תור ובן יונה הרי עלי תודה ושלמים יביא כבש פרשתי מין בקר ואיני יודע מה פרשתי יביא פר ופרה עגל ועגלה איל ורחלה שעיר ושעירה גדי וגדייה טלה וטלייה הרי עלי שור יביא הוא ונסכיו במנה עגל יביא הוא ונסכיו בחמש איל יביא הוא ונסיכיו בשתים כבש יביא הוא ונסיכיו בסלע שור במנה יביא במנה חוץ מנסכיו עגל בחמש יביא בחמש חוץ מנסכיו איל בשתים יביא בשתים חוץ מנסכיו כבש בסלע יביא בסלע חוץ מנסכיו שור במנה והביא שנים במנה לא יצא ואפילו זה במנה חסר דינר וזה במנה חסר דינר שחור והביא לבן לבן והביא שחור גדול והביא קטן לא יצא קטן והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא.

גמרא ולא פליגי מר כי אתריה ומר כי אתריה. תנו רבנן הרי עלי עולה בסלע למזבח יביא כבש שאין לך דבר שקרב בסלע לגבי מזבח לא כבש שקרב בסלע פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא מכל דבר שקרב בסלע לגבי מזבח. פירשתי מן הבקר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל. אמאי וליתי פר ממה נפשך הא מני רבי היא דאמר קטן והביא גדול לא יצא אי רבי אימא סיפא שור במנה והביא שנים במנה לא יצא ואפילו זה במנה חסר

Adducet agnum : R. Elieſer ben Azaria dicit: Aut turturem, aut filium columbæ: Separavi ex armento: Et ignoro, quid ſeparavi : Adducet juvencum , & vitulum : Si ex animali : At ignoro , quid ſeparavi : Adducet juvencum , & vitulum, arietem, hircum, hœdum, & agnum: Separavi; at ignoro quid ſeparavi ; Addet illis turturem , & filium columbæ : Ecce ſuper me ſacrificium Euchariſticum , & pacifica : Adducet agnum: Separavi ex armento; at ignoro quid ſeparavi ; Adducet juvencum , & vaccam, vitulum, & vitulam: Ex animali , & ignoro , quid ſeparavi : Adducet juvencum , & vaccam , & vitulum & vitulam , arietem , & ovem , caprum, & capram , hœdum , & capellam , agnum , & agnam : Ecce ſuper me bos : Adducet ipſum , & ejus libamina pretio minæ : Vitulus : Adducet ipſum , & ejus libamina pretio minæ : Aries : Adducet ipſum & ejus libamina pretio minæ : Agnus : Adducet ipſum , & ejus libamina ſiclo : Bos mina : Adducet mina , exceptis ejus libaminibus : Vitulus quinque ſiclis; Adducet quinque ſiclis, exceptis ejus libaminibus : Aries duobus ſiclis: Adducet duobus ſiclis, exceptis ejus libaminibus : Agnus ſiclo : Adducet ſiclo , exceptis ejus libaminibus : Bos mina : Si adducat duos mina , non ſatisfacit debito ; vel ſi iſte valuerit minam minus denario , & ille valuerit minam minus denario ; Si nigrum , & adducat album , ſi album , & adducat nigrum , ſi magnum , & adducat parvum , non ſatisfacit debito . Si parvum , & adducat magnum ; ſatisfacit debito : Rabi dicit : Non ſatisfacit debito.

Gemara . Et non diſſentit Mor , quia putat, quod agnus ſit minor volucri: & Mor quia putat, quod volucris ſit minor agno: Tradiderunt ſapientes: Ecce ſuper me holocauſtum in ſiclo ſuper altare : Adducet agnum ; Quia non eſt tibi quod offeratur in ſiclo ſuper altare niſi agnus, qui offertur ſiclo. Separavi & ignoro quid ſeparavi: Afferet ex cunctis, quæ offeruntur ſiclo ſuper altare . Separavi ex armento, & ignoro quid ſeparavi : Adducet juvencum & vitulum: Cur adducendus erit juvencus ex eo quod tibi libuerit? Cujuſnam hæc ſententia eſt? Rabi, qui dicit: Si parvum, & adducat magnum , non ſatisfacit debito: Si eſt ſententia Rabi, dicam finem propoſitionis: Bos pretio minæ , & adducat duos mina , non ſatisfacit debito , vel ſi iſte valuerit minam minus denario , & ille valuerit minam minus de-

דינר וזה במנה חסר דינר שחור והביא
לבן לבן והביא שחור גדול והביא קטן לא יצא
קטן והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא רישא
וסיפא רבי ומציעעא רבנן אין רישא וסיפא
רבי ומציעתא רבנן והכי קאמר דבר זה
מחלוקת רבי ורבנן . תנן התם ששה
לנדבה כנגד מי סימן קטף ש״ע אמר
חזקיה כנגד ששה בתי אבות הכהנים
שתקנו להם חכמים שיהא שלום זה עם
זה רבי יוחנן אמר מתוך שהנדבה מרובה
תיקנו להם שופרות מרובין כדי שלא
יתעפשו המעות וזעירי אמר כנגד פר ועגל
איל וכבש גדי ושעיר ורבי היא דאמר קטן
והביא גדול לא יצא ובר פדא אמר כנגד
הפרים והאילים והכבשים והשעירים
והמותרות והמעה כולהו כחזקיה לא אמר
לאנצויי לא חיישינן דכל חד וחד יומיה
קא עביד כרבי יוחנן לא אמרי לאיעפושי
לא חיישינן כזעירי לא אמרי כיחידאה
לא מוקמי כבר פדא נמי לא אמרי
מותרות כולהו נמי מותרות מעה נמי
לשקלים אזלא דתניא להיכן קלבון זה
הולך לשקלים דברי רבי מאיר רבי א״יעזר
אומר לנדבה ושמואל אמר כנגד מותר
חטאת ומותר אשם ומותר אשם נזיר
ומותר אשם מצורע ומותר מנחת חוטא
ומותר עשירית האיפה של כהן גדול ורבי
אושעיא אמר כנגד מותר חטאת ומותר
אשם ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע
ומותר קינין ומותר מנחת חוטא ושמואל
מאי טעמא לא אמר כרבי אושעיא
קינין תנא ליה רישא ורבי אושעיא תני
ולא תני קינין והתני רבי אושעיא ותני
קינין חד לקינין וחד למותר קינין ורבי
אושעיא מאי טעמא לא אמר כשמואל
סבר לה כמאן דאמר מותר של עשירית

nario: Si nigrum, & adducat album. Si album, & adducat nigrum, si magnum & adducat parvum, non satisfacit debito: Si parvum & adducat magnum, satisfacit debito. Rabi dicit: Non satisfacit debito. Principium & finis propositionis est Rabi, & medium sapientum; Non est principium & finis propositionis Rabi, & medium sapientum: Et sic dicit: Dissentiunt Rabi & sapientes: Ibi legimus: Sex in oblationem spontaneam. Contra quod est signum: קטף ש״ע: Dicit Ezechias: Contra sex domos patrum sacerdotum, quibus statuerunt sapientes, ut esset inter illas pax: Rabi Jochanan dicit: Quia multæ erant oblationes spontaneæ, statuerunt illis multa cornua, ne mucescere nummi: Zehiri dicit: Contra juvencum, & vitulum arietem, & agnum, hœdum, & hircum: Et Rabi dicit: Si parvum, & adducat magnum, non satisfacit debito; & bar Pedah dicit: Contra juvencos, & arietes, & agnos, & hircos, & commutationes, & obolum, omnia juxta mentem Ezechia non dicit: At de contentionibus non sumus soliciti; quia singulis erat suus dies, in quo operabantur; Juxta mentem Rabi Jochanan non dicimus; propter mucorem non sumus soliciti: Juxta mentem Zehiri non dicitur: Juxta opinionem peculiarem non statuitur; Juxta mentem bar Pedah quoque non dicimus residua cuncta quoque erant residua: Meah quoque siclis cedebat: Etenim extat traditio: Cui cedit collybus? Siclis: Verba R. Meir. R. Elieser dicit: Oblationi spontaneæ: Et Samuel dicit: Contra residuum sacrificii pro peccato, & residuum sacrificii pro delicto, & residuum sacrificii pro delicto Nazyræi, & residuum sacrificii pro delicto leprosi, & residuum muneris peccatoris, & residuum decimæ Ephæ summi sacerdotis. Et R. Osajah dicit: Contra residuum sacrificii pro peccato, & residuum sacrificii pro delicto, & residuum sacrificii pro delicto Nazyræi, & residuum sacrificii pro delicto leprosi, & residuum nidorum, & residuum muneris peccatoris. Et Samuel qua de causa non dicit juxta mentem R. Osajah nidos? Docet principium propositionis; Et R. Osajah docet, & non docet nidos: Atqui docet R. Osajah, & docet nidos, alterum pro nidis, & alterum pro residuo nidorum: Et R. Osajah qua de causa non dicit juxta mentem Samuelis? Putat juxta mentem illius qui dicit: Residuum decimæ Ephæ summi sacerdotis putrescet. Etenim extat traditio: Residuum

האיפה של כהן גדול ירקב דתניא מותר
מנחת נדבה מותר מנחה ירקב מאי קאמר
אמר רב חסדא הכי קאמר מותר מנחת
חוטא נדבה מותר עשירית האיפה של
כהן גדול ירקב רבה אמר אפילו מותר
עשירית האיפה של כהן גדול נמי נדבה
אלא מותר לחמי תודה ירקב בפלוגתא
מותר עשירית האיפה של כהן גדול רבי
יוחנן אמר נדבה רבי אליעזר אומר ירקב
מיתיבי מותר שקלים חולין ומותר עשירית
האיפה ומותר קיני זבין וקיני זבות וקיני
יולדות וחטאות ואשמות מותריהן נדבה
מאי לאו מותר עשירית האיפה של כהן
גדול מותר מנחת חוטא אמר רב נחמן
בר רבי יצחק מסתברא כמאן דאמר מותר
עשירית האיפה של כהן גדול ירקב דתניא
לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה
לבונה כי חטאת היא אמר רבי יהודה
היא קרויה חטאת ואין אחרת קרויה
חטאת לימד על עשירית האיפה של כהן
גדול שאינה קרויה חטאת וטעונה
לבונה ומראינה קרויה חטאת מותרת
ירקב.

מתניתא שור זה עולה ונסתאב אם
רצה יביא בדמיו שנים שני שוורים אלו
עולה ונסתאבו רצה יביא בדמיהן אחד
ורבי אוסר איל זה עולה ונסתאב אם רצה
יביא בדמיו כבש כבש זה עולה ונסתאב
אם רצה יביא בדמיו איל ורבי אסר.

גמרא והא אמרת רישא שור במנה
והביא שנים במנה לא יצא שור זה
ונסתאב שאני של שני שוורין אלו עולה
ונסתאבו רצה יביא בדמיהן אחד ורבי
אוסר מאי טעמא משום דהוה ליה גדול
והביא קטן ואף על גב דנסתאב לכתחילה
לא שרי רבי ולפלוג נמי ברישא רבי
אבולה מילתא פליג ונטר להו לרבנן עד
דמסקי מילתיהו והדר מיפליג עליהו תרע
דקתני איל זה עולה ונסתאב רצה יביא

duum muneris ſpontanei, reſiduum muneris putreſcet. Quid dicit? Dicit Rabi Chaſda; ſic dicit: Reſiduum muneris peccatoris erit in oblationem ſpontaneam, reſiduum decimæ Ephæ ſummi ſacerdotis putreſcet. Raba dicit: Vel reſiduum decimæ Ephæ ſummi ſacerdotis erit in oblationem ſpontaneam; at reſiduum panis ſacrificii Euchariſtici putreſcet. Eſt controverſia: Reſiduum decimæ Ephæ ſummi ſacerdotis, R. Jochanan dicit, quoque erit in oblationem ſpontaneam; Rabi Elieſer dicit: Putreſcet: Objiciunt: Reſiduum ſiclorum eſt profanum, & reſiduum decimæ Ephæ, & reſiduum nidorum ſeminifluorum, & reſiduum nidorum ſeminifluarum, & reſiduum nidorum puerperarum, & commutationes ſacrificiorum pro peccato, & ſacrificiorum pro delicto in oblationem ſpontaneam: Itane eſt intelligendum? Reſiduum decimæ Ephæ ſummi ſacerdotis, reſiduum muneris peccatoris dicit R. Nachman bar R. Iſaach probabiliter juxta mentem illius qui dicit; Reſiduum decimæ Ephæ ſummi ſacerdotis putreſcet. Etenim extat traditio: *Non ponet ſuper illo oleum, neque dabis ſuper illo thus, quia ſacrificium pro peccato illud.* Dicit R. Jehuda: Illud vocatur ſacrificium pro peccato, at aliud non vocatur ſacrificium pro peccato: Docet, quod decima Ephæ ſummi ſacerdotis non vocetur ſacrificium pro peccato, & requirat oleum; & quoniam non vocatur ſacrificium pro peccato, ejus reſiduum putreſcet.

Misna: Bos iſte in holocauſtum: ſi vitietur, ſi velit poterit adducere ejus nummis duos: Duo boves iſti in holocauſtum; & vitientur; ſi velit, poterit eorum nummis adducere unum: At Rabi prohibet: Aries iſte in holocauſtum; & vitietur: Si velit, poterit adducere ejus nummis arietem: At Rabi prohibet.

Gemara. Et ecce dixiſti principium propoſitionis: Bos mina: Si adducat duos mina, non ſatisfacit debito: Bos iſte; & vitietur; Diverſum eſt: Duo iſti boves in holocauſtum, & vitientur; ſi velit, poterit adducere eorum nummis unum: At Rabi prohibet: Qua de cauſa? Quia erat magnus, & adducet parvum: Vel ſi vitietur de induſtria, non permittit Rabi: Et diſſentire etiam debebat in principio: in toto diſſentit, & obſervat juxta mentem ſapientum, donec producatur res, ut iterum diſſentiat: Scito quod doceat: Aries iſte in holocauſtum, & vitietur; ſi velit poterit adducere ejus nummis

ברמיו איל ורבי אוסר שמע מינה. איבעיא להו ממינה למינה מאי תא שמע שור זה עולה ונסתאב לא יביא ברמיו איל אבל מביא ברמיו שנים אלים ורבי אוסר לפי שאין בילה שמע מינה אי הכי מאי איריא תרי אפילו חד נמי דהא בנסתאב לרבנן לא שני להו בין גדול לקטן תרי תנאי ואליבא דרבנן. רבי אוסר לפי שאין בילה טעמא דאין בילה הא יש בילה שרי והתנן איל זה עולה ונסתאב רצה יביא ברמיו כבש כבש זה עולה ונסתאב יביא ברמיו איל ורבי אוסר תרי תנאי ואליבא דרבי ובטהרין ענל והביא פר כבש והביא איל יצא סתמא כרבנן. רצה יביא ברמיו שנים. אמר רב מנשיא בר זביד אמר רב לא שנו אלא דאמר שור זה עולה אבל אמר שור זה עלי עולה הוקבע ודילמא עלי להביאו קאמר אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב מנשיא בר זביד אמר רב לא שנו אלא דאמר שור זה עולה אי נמי אמר שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה ודמיו עלי עולה הוקבע.

מתניתא האומר אחד מכבשי הקדש ואחד משורי הקדש והיו לו שנים הגדול שבהן הקדש שלשה בינוני שבהם הקדש פירשתי ואיני יודע מה פירשתי או שאמר לו אבא ואיני יודע מה הגדול שבהן הקדש.

גמרא אלמא מקדיש בעין יפה מקדיש אימא סיפא בינוני שבהן הקדש אלמא מקדיש בעין רעה מקדיש אמר שמואל חוששין אף לבינוני דלגבי קטן עין יפה הוא היכי עביד אמר רבי חייא בר רב ממתין לו עד שיומם ומחיל ליה לקדושתיה בגדל אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא דאמר אחד משוורי הקדש אבל אמר שור בשורי הקדש הגדול שבהן

agnum: Agnus iste in holocaustum; & vitietur; si velit, poterit adducere ejus nummis arietem: At Rabi prohibet: Hinc eruitur: Quæsitum est: Ex specie ad speciem quid erit? Veni & audi: Bos iste in holocaustum, & vitietur, non adducet ejus nummis arietem; at adducet ejus nummis duos arietes; & Rabi prohibet; quia non est commixtio: Hinc eruitur: Si ita est, quid docet duos? Vel unus quando vitietur juxta mentem sapientum, non est discrimen inter magnum & parvum: Duo sunt doctores, & juxta mentem sapientum: Rabi prohibet, quia non est commixtio; Ratio est quia non est commixtio; si fuerit commixtio, permittit: Atqui legimus: Aries iste in holocaustum, & vitietur, si velit, poterit adducere ejus nummis agnum: Agnus iste in holocaustum; & vitietur, poterit adducere ejus nummis arietem: Et Rabi prohibet: Duo sunt doctores, & juxta mentem Rabi: Et de mundis agitur: vitulum, & adducat juvencum, agnum, & adducat arietem satisfacit debito: Absolute juxta mentem sapientum: Si velit poterit adducere ejus nummis duos: Dicit Rabi Manasia bar Zabid: Dicit Rab: Non agitur, nisi quando dicat: Bos iste in holocaustum; at si dicat: Bos iste super me holocaustum: Constituit: Et fortasse super me ut illum adducam; dicit: At potest hoc & illo modo dici: Dicit Rabi Manasia bar Zabid: Dicit Rab: Non agitur, nisi quando dicat: Bos iste in holocaustum. Si etiam dicat: Bos iste super me in holocaustum; At si dicat: Bos iste, & ejus pretium super me in holocaustum: Constituit.

Misna: Si dicat: Unus ex agnis meis sanctus sit, & unus ex bobus meis sanctus sit; & sint illi duo, maximus inter illos erit sanctus; si tres, mediocris inter illos erit sanctus. Separavi; & ignoro, quid separavi: Aut si illi dicat pater: Et ignoret quid dixerit: maximus inter illos erit sanctus.

Gemara. Itaque qui sanctificat, oculo bono sanctificabit: Dicam finem propositionis: Mediocris, qui est inter illos, sanctus erit: Itaque sanctificans, oculo malo sanctificabit: Dicit Samuel: Curant etiam de mediocri; quando super parvo fuerit oculus bonus, quomodo faciet? Dicit R. Chijah bar Rab: Expectant usque ad auroram & profanatur, ut sanctificetur in magno. Dicit Rabi Nachman: dicit Raba bar Abua: Non agitur, nisi quando dicat: Unus ex meis bobus sit sanctus. At si dicas: Bos in bobus meis

הקרש תורא בחוראי קאמר איני והאמר
רב הונא אמר רבי חייא משמיה דעולא
האומר לחבירו בית בביתי אני מוכר לך
מראהו עלייה לאו משום דגריע לא מעולה
שבביהי. מתיבי שור בשוורי הקרש וכן שור
של הקרש שנתערב באחרים הגרול שבהן
הקרש וכולם ימכרו לצרכי עולות ודמיהן
חולין תרגומא אשור של הקרש שנתערב
באחרים והא וכן קאמר תרגומא אגרול.
מיתיבי ביות בביתי אני מוכר לך ונפל
מראהו נפל עבד בעברי אני מוכר לך ומת
מראהו מת ואמאי ליחזי הידין נפל היידן
מת לוקח קא אמר שאני לוקח דיד בעל
השטר לע התחתונה חשתא ראתירת להכי
אפילו תימא עלייה דגריעה יד בעל השטר
על התחתונה.

מתניתא הרי עלי עולה יקריבנה
במקרש ואם הקריבה בבית חוניו לא יצא
הרי עלי עולה שאקרבנה בבית חוניו
יקריבנה במקרש ואם הקריבה בבית חוניו
יצא רבי שמעון אומר אין זו עולה הריני
נזיר ינלח במקרש ואם נלח בבית חוניו
לא יצא הריני נזיר שאגלח בבית חוניו
ינלח במקרש ואם גלח בבית חוניו יצא
רבי שמעון אמר אין זה נזיר.

גמרא יצא הא קא מקטל קטלה אמר
רב חנינא נעשה כאומר הרי עלי עולה על
מנת שלא אתחייב באחריותה אמר ליה
רבא אלא מעתה סיפא דקתני הריני נזיר
שאגלח בבית נחוניו יגלח במקרש ואם
נילח בבית נחוניו יצא הכי נמי רנעשה
כאומר הריני נזיר על מנת שלא אתחייב
באחריות קרבנותיו נזיר כמה דלא מייתי
קרבנותיו לא מתכשר אלא אמר רבא ארם
זה לרורון נתכוון אמר אי סניא בבית

meis sit sanctus: Maximus inter illos erit sanctus: Bos in bobus meis dicit: Itane? Atqui dicit R. Huna, dicit Rabi Chijah nomine Ela: Si dicat socio suo: Domum in domibus meis ego tibi vendam; ostendam cœnaculum, non eo quod sit vilius, neque præstantius quod sit in meis domibus: Objectio: Bos in bobus meis sit sanctus: Et similiter bos sanctuarii si misceatur cum aliis, maximus inter illos erit sanctus, & omnes vendentur illis, qui opus habent holocaustis; & eorum nummi sunt profani. Targum: Bos sanctuarii si misceatur cum aliis: Et ecce sic dicit: Targum: Magnus: Objectio: Domum ex domibus meis tibi vendam: & ostendit quæ cecidit. Servum ex servis meis tibi vendam; & moriatur; ostendit mortuum: Cur ostendit quod cecidit? & quinam est mortuus? Emtor dicit: Diversum est in emtore; quia deterior est conditio illius, qui habet chirographum: Nunc vero quando ita sit, vel si dicas, quod cœnaculum sit infimum, conditio illius, qui habet chirographum, erit deterior.

Misna. Ecce super me holocaustum: Offerat in sanctuario si vero offerat in domo Oniæ non satisfacit debito: Ecce super me holocaustum, quod offeram in domo Oniæ; offeret in sanctuario; si offerat in domo Oniæ satisfacit debito. R. Simeon dicit: Non est hoc holocaustum: Ecce ego ero Nazyræus: se tondebit in sanctuario: Si se tondeat in domo Oniæ; non satisfacit debito: Ecce ego Nazyræus, ut me tondeam in domo Oniæ; se tondebit in sanctuario; si vero se tondeat in domo Oniæ, satisfacit debito: Rabi Simeon dicit: Hic non est Nazyræus.

Gemara. Satisfacit debito: Ecce occidendo occidebat. Dicit R. Chanina: Considerabitur quasi dicat: Ecce super me holocaustum, eo pacto, ut non obliger cautione futuri damni. Dixit Raba: At jam finem propositionis docuit: Ecce ego Nazyræus, ut me tondeam in domo Oniæ: Se tondebit in sanctuario; si vero se tondeat in domo Oniæ satisfacit debito: Sic etiam considerabitur quasi dicat: Ecce ego Nazyræus eo pacto, ut non obliger cautione futuri damni pro sacrificiis Nazyræi, quando non adducat ejus sacrificia, non fiet legitimum: At dicit Raba: Homo iste ad donum attendit: Si satis sit in domo Oniæ, onus magnum non invenio, ut affligatur Nazyræus; ita pariter iste vir ad afflictionem animarum attendit: Dicit: si satis est in domo Oniæ, onus magnum non invenio

ad

נחוניו טרחנא טפי לא מצינא לאיצטעורי ורב המנונא אמר נזיר דקאמר עולה על מנת שלא איחייב באחריותה קאמר ואף רבי יוחנן סבר לה להא דרב המנונא האמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הרי עלי עולה שאקריבנה בבית נחוניו והקריבה בארץ ישראל יצא וענוש כרת תניא נמי הכי הרי עלי עולה שאקריבנה במדבר והקריבה בעבר הירדן יצא וענוש כרת .

מתניתא הכהנים ששמשו בבית חוניו לא ישמשו במקדש שבירושלם ואין צריך לומר לדבר אחר שנאמר אך לא יעלו כהני הבמות אל מזבח יהוה בירושלם כי אם אכלו מצות בקרב אחיהם הרי אלו כבעלי מומין חולקין ואוכלין ולא מקריבין.

גמרא אמר רב יהודה כהן ששחט לעבודה זרה קרבנו ריח ניחוח . אמר רב יצחק בר אבדימי מאי קראה יען אשר ישרתו אתם לפני גילוליהם והיו לבית ישראל למכשול עון על כן נשאתי ידי עליהם נאם יהוה אלהים ונשאו עונם וכתיב בתריה ולא יגשו אלי לכהן לי עבד שירות אין שחיטה לאו שירות הוא . איתמר שגג בזריקה רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח רב ששת אמר אין קרבנו ריח ניחוח אמר רב ששת מנא אמינא לה דכתיב והיו לבית ישראל למכשול עון לאו או מכשול או עון ומכשול שוגג ועון מזיד ורב נחמן מכשול דעון . אמר רב נחמן מנא אמינא לה דתניא וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאת בשגגה מלמד שכהן מתכפר על ידי עצמו במאי אלימא בשחיטה מאי איריא שוגג אפילו מזיד נמי אלא לאו בזריקה ורב ששת אמר לך לעולם בשחיטה ובמזיד לא נעשה משרת לעבודה זרה ואזדו לטעמיהו דאיתמר הזיר בשחיטה רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח ורב ששת אמר אין קרבנו ריח

ad affligendum: Et R. Amenuna dicit: Nazyræus qui dicit: Holocaustum super me, eo pacto ut non obliger cautione futuri damni; dicit: Atque etiam Rabi Jochanan putat juxta sententiam Rabi Amenuna, qui dicit: Raba bar bar Channa dicit R. Jochanan: Ecce super me holocaustum, ut offeram in domo Oniæ; & offerat in terra Israel, satisfacit debito; at punitur excidio: Traditio: Hic quoque: Ecce super me holocaustum ut offeram in deserto; & offerat trans Jordanem; satisfacit debito: at punitur excidio.

MISNA: Si sacerdotes ministrent in domo Oniæ, non ministrabunt in sanctuario Hierosolymæ: Neque dicendum est propter rem aliam: Dictum est enim: *Tantummodo non adscendent sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Hierusalem, sed tantum comedent azyma in medio fratrum suorum:* Ecce isti sunt sicut vitiati, qui dividunt & comedunt, at non offerunt.

GEMARA. Dicit R. Jehuda: Sacerdos si mactet Idololatriæ ejus sacrificium est in odorem gratum: Dicit R. Isaach bar Abdimi: Cur scriptum est: *Pro eo quod ministraverunt illis in conspectu Idolorum suorum, facti sunt domui Israel in offendiculum iniquitatis: Idcirco levavi manus meas super eos, dicit Dominus Deus: Et portabunt iniquitatem:* Et postea scriptum est: *Et non appropinquabunt ad me, ut sacerdotio fungantur mihi:* Si faciat ministerium; at mactatio non est ministerium: Dictum est; Si per errorem in adspersione: R. Nachman dicit: Ejus oblatio erit in odorem gratum: R. Sesath dicit: Ejus oblatio non erit in odorem gratum: Dicit Rabi Sesath; Unde probatur? Ex eo quod scriptum est: *Facti sunt domui Israel in offendiculum iniquitatis:* Minime, aut iniquitas, & offendiculum per errorem, & iniquitas de industria. Et R. Nachman: *Offendiculum iniquitatis*. Dicit R. Nachman: Unde probatur? Ex eo, quod extat traditio: *Et expiabit sacerdos pro anima errante in peccato per errorem*. Docet, quod sacerdos per seipsum expietur: In quo? Num mactatione? Quid docet? Per errorem; vel de industria; At non in adspersione: Et R. Sesath tibi dicit: Semper in mactatione, & de industria, non considerabitur ministrare Idololatriæ: Et recessit ad opinionem suam; Quia dictum de industria est in mactatione: R. Nachman dicit; Ejus oblatio erit in odorem gratum; & R. Sesath dicit: Ejus oblatio non erit in odorem gratum; & Rabi Sesath dicit: Ejus oblatio non erit in odorem gra-

ניחוח רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח
דלא עבד שירות רב ששת אמר אין
קרבנו ריח ניחוח נעשה משרת לעבודה
זרה אמר רב נחמן מנא אמינא לה דתניא
כהן שעבד עבודה זרה ושב קרבנו ריח
ניחוח במאי אילימא בשוגג מאי ושב שב
ועומד הוא לא פשיטא במזיד ואי בזריקה
כי שב מאי הוי עבד לה שירות אלא לאו
בשחיטה ורב ששת אמר לך לעולם בשוגג
והכי קאמר אם שב מעיקרו דכי עבד
בשוגג עבד קרבנו ריח ניחוח ואם לאו
אין קרבנו ריח ניחוח השתחוה לעבודה
זרה רב נחמן אמר קרבנו ריח ניחוח ורב
ששת אמר אין קרבנו ריח ניחוח הודה
לעבודה זרה רב נחמן אמר קרבנו ריח
ניחוח ורב ששת אמר אין קרבנו ריח
ניחוח וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא
בההיא קאמר רב ששת משום דעבד ליה
שירות אבל שחיטה דלא עבד ליה שירות
אימא מודה ליה לרב נחמן ואי אשמעינן
שחיטה משום דעבד ליה עבודה אבל
השתחוה דלא עבד ליה עבודה אימא לא
צריכא ואי אשמעינן השתחואה משום
דעבד ליה מעשה אבל הודה דדיבורא
בעלמא אימא לא צריכא . ואין צריך לומר
דבר אחר מדקאמר אין צריך לומר דבר
אחר מכלל דבית חוניו לא עבודה זרה
הוא תניא כמאן דאמר בית חוניו לאו
עבודה זרה הוא דתניא אותה שנה מת
שמעון הצדיק אמר להן שנה זו הוא מת
אמרו לו מנין אתה יודע אמר להן כל
יום הכיפורים נזדמן לי זקן אחר בלבוש
לבנים ונתעטף לבנים ונכנס עמי ויצא עמי
שנה זו נזדמן לי זקן אחר לבוש שחורים
ונתעטף שחורים ונכנס עמי ולא יצא עמי
לאחר הרגל חלה שבעת ימים ומת ונמנעו
אחריו הכהנים מלברך בשם בשעת פטירתו
אמר להם חוניו בני ישתמש תחתי נתקנא
בו שמעי אחיו שהיה גדול ממנו שתי
שנים ומחצה אמר לו בא ואלמדך סדר
עבודה הלבישו באונקלי וחגרו בצילצול
העמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו

gratum. R. Nachman dicit: Ejus oblatio erit in odorem gratum; quia non fecit ministerium. R. Sesath dicit: Ejus oblatio non erit in odorem gratum, quia consideratur ministrans Idololatriæ: Dicit R. Nachman: Unde probatur? Ex eo quod extat traditio: Sacerdos si ministret Idololatriæ, & sedeat; ejus oblatio erit in odorem gratum. In quo? Fortasse per errorem: Quid sedens? Sedens & stans: At certum est de industria: At si in adspersione, quia est sedens, quid erit? Si faciat ministerium; at non in mactatione: Et Rabi Sesath tibi dicit semper per errorem: Et sic dicit: Si sedens a principio sic faciat, per errorem facit; ejus oblatio erit in odorem gratum; si minus ejus oblatio non erit in odorem gratum: Si adoret Idololatriam; Rabi Nachman dicit: Ejus oblatio erit in odorem gratum: Et R. Sesath dicit: Ejus oblatio non erit in odorem gratum: Si confiteatur Idololatriam; R. Nachman dicit ejus oblatio erit in odorem gratum; & R. Sesath dicit: Ejus oblatio non erit in odorem gratum: Et necesse est quod nos doceat primum quod dicit R. Sesath; propterea quod fecit ministerium; at in mactatione, in qua non fecit ministerium, dicam, quod consentiat cum R. Nachman: Si non intelligatur de mactatione, in qua fecit opus; At si confiteatur, quoniam est verbum vulgare, dicam; non est necesse. Neque dicendum est propter rem aliam: Postquam dixit: Non est dicendum propter rem aliam; consequitur quod domus Oniæ non sit Idololatria: Traditio juxta mentem illius, qui dicit: Domus Oniæ non est Idololatria: Etenim extat traditio: Eo anno, quo mortuus est Simeon justus; dixit illis: Hoc anno moriar: Dixerunt illi: Unde tibi innotuit? Respondit: Singulis diebus expiationum apparuit mihi senex indutus vestibus albis, & albis velatus, & mecum ingrediebatur, & mecum egrediebatur: Hoc anno mihi apparuit senex indutus vestibus nigris, & nigris velatus, & ingressus est mecum, at mecum non est egressus: Post solennitatem ægrotavit septem diebus, & mortuus est: Et cessarunt post eum sacerdotes benedicere in nomine Domini: Tempore decessus sui dixit illis: Onias filius meus ministrabit loco meo: Invidit illi Simei ejus frater, qui erat illo natu major biennio cum dimidio. Dixit illi: Veni, & te docebo ordinem ministerii; Induit illum subucula, & præcinxit cingulo, & statuit illum prope altare: Dixit fratribus suis sacerdotibus; videte quid iste

הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שאשתמש כהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו רץ מפניהם ורצו אחריו הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשום עבודה זרה וכששמעו חכמים בדבר אמרו מה זה שלא ירד לה כך היורד לה על אחת כמה וכמה דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה לא כך היה מעשה אלא לא קיבל עליו חוני שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצה ואף על פי כן נתקנא בו חוניו בשמעי אחיו אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה והלבישו באונקלי וחגרו בצילצול והעמידו אצל המזבח אמר להם לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום שישתמש בכהונה גדולה אלבוש באונקלי שליכי ואחגור בצילצול שליכי בקשו אחיו הכהנים להרג סח להם כל המאורה בקשו להרוג את חוניו רץ מפניהם ורצו אחריו רץ לבית המלך ורצו אחריו כל הרואה אותו אומר זה הוא זה הוא הלך לאלכסנדרוא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשום שמים שנאמר והיה ביום יהיה מזבח ליהוה בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה ליהוה וכששמעו חכמים בדבר אמרו ומה זה שברח ממנה כך המבקש לירד לה על אחת כמה וכמה . תניא אמר רבי יהושע בן פרחיה בתחילה כל האומר לירד לה אני כופתו ונותנו לפני הארי עתה כל האומר לי עלה ממנה אני מטיל עליו קומקום של חמין שהרי שאול ברח ממנה וכשעלה בקש להרוג את דוד אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לאביי רבי מאיר האי קרא דרבי יהודה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא לאחר מפלתו של סנחריב יצא חזקיה ומצא בני מלכים שהיו יושבין בקרונות של זהב הידירן שלא לעבוד עבודה זרה שנאמר ביום ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים מדברות שפת כנען ונשבעת ליהוה צבאות הלכו לאלכסנדריא של מצרים ובנו מזבח והעלו עליו לשום שמים שנאמר ביום ההוא יהיה מזבח ליהוה בתוך ארץ מצרים עיר ההרס יאמר לאחת מאי עיר ההרס יאמר לאחת כדמתרגם רב יוסף קרתא דבית

voverit, & juraverit amicæ suæ: Quæsierunt sacerdotes eum occidere; Cucurrit ante eos; insecuti sunt post eum; Profectus est Alexandriam Ægypti; & ibi ædificavit altare, & super illo obtulit nomine Idololatriæ; & quando hoc audierunt sapientes, dixerunt; Sicut isti, qui non descendit, sic contigit, qui descendit, quanto magis? Verba R. Meir: Dixit illi R. Jehuda: Non ita fuit factum; An non suscepit super se, quod Simei ejus frater se natu major esset duobus annis cum dimidio; Vel si ita esset, tamen invidit Onias τῷ Simei fratri sui, dicens illi; Veni, & te docebo ordinem ministerii; & induit illum subucula, & præcinxit cingulo, & statuit illum prope altare; dicens fratribus suis sacerdotibus: Videte quid voverit & juraverit suæ amicæ: Quo die ego ministrabo in summo sacerdotio, induam subuculam amicæ meæ, & me præcingam cingulo amicæ meæ. Quæsierunt fratres ejus sacerdotes eum occidere: Narravit totam historiam. Quæsierunt occidere Oniam; cucurrit ante eos, & insecuti sunt illum: Cucurrit in domum regis; & insecuti sunt illum; & omnis, qui videbat, dicebat: Iste est, iste est: Abiit Alexandriam Ægypti, & ibi ædificavit altare, & obtulit super illo nomine Dei: Dictum est enim: *Et erit in die illo, erit altare Domino in medio terræ Ægypti; & titulus ejus Domini juxta terminum ejus.* Et quando hoc audierunt sapientes dixerunt: Sicut isti, qui hinc aufugit, ita contigit; Qui quærat descendere, quanto magis? Traditio: Dicit R. Jehosua ben Perachia: In principio, qui quærebat illuc descendere, ego vinciebam illum, & statuebam coram eo leones; Nunc si quis mihi dicat, quod inde adscendat: projiciam super eum cucumam aquarum calidarum; etenim Saul inde aufugit, & quæsivit occidere David: Dixit Mor Kasisa bar R. Chasda τῷ Abaje: Rabi Meir hunc textum R. Jehuda quomodo explicat? Necesse est juxta traditionem: Post casum Senacherib egressus Ezechias invenit filios regis sedentes in curribus aureis; Fecit eos descendere, ne facerent Idololatriam. Dictum est enim; *In die illa erunt quinque urbes in terra Ægypti loquentes lingua Chanaan, & jurantes per Dominum exercituum.* Abierunt Alexandriam Ægypti, & ædificarunt altare, & obtulerunt super illo nomine Dei. Dictum est enim: *In die illo erit altare Domino in medio terræ Ægypti civitas Solis vocabitur una:* Quid *civitas Solis vocabitur una*? Sicut interpretatur R. Jo-

שמש דעתיד למיחרב איתאמר דהי חדא מנהון וממאי דעיר ההרס לישנא דשימשא היא דכתיב האומר לחרס ולא יזרח הביאו בניך מרחוק ובנותיך מקצה הארץ הביאי בניך מרחוק אמר רב הונא אלו גליות של בבל שדעתן מיושבת עליהם כבנים ובנותיך מקצה הארץ אלו גליות של שאר ארצות שאין דעתן מיושבת עליהן כבנות אמר רבי אבא בר רבי יצחק בר חסדא ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב מצור ועד קרטיגני מכירין את ישראל ואת אביהם שבשמים ומצור בלפי מערב ומקרטיגני כלפי מזרח אין מכירין את ישראל ולא את אביהן שבשמים איתיביה רבי שימי בר חייא לרב ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה אמר ליה שימי את דקרו ליה אלה דאלהא בכל מקום מוקטר מוגש לשמי בכל מקום סלקא דעתך אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום מעלה אני עליהם כאילו מקטירין ומגישין לשמי מנחה טהורה זה הלומד תורה בטהרה נושא אשה ואם כן לומר שיר המעלות הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה העומדים בבית יהוה בלילות מאי בלילות אמר רבי יוחנן אלו הלמידי חכמים העוסקים בתורה בלילה מעלח עליהן הכתוב כאילו עסוקין בעבודה לעולת זאת על ישראל אמר רב גדל אמר רב זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן ורבי יוחנן אמר אלו תלמידי חכמים העוסקין בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה מקדש בימיהם אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת התורה לעולה ולמנחה לחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה חטאת ואשם אמר רבא האי לעולה ומנחה עולה ומנחה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא

R. Joseph: Civitas domus solis, quæ erat excidenda: Dictum est, quod esset una ex illis: Et cur civitas החרס. Juxta phrasin solis vocatur: Scriptum est enim: *Qui præcepit soli, & non oritur; affer filios tuos de longinquo, & filias tuas de medio terræ: Affer filios tuos de longinquo*. Dicit R. Huna: Ista est captivitas Babel, quod eorum mens non acquieverit super illis, sicut filii: *Et filias tuas de medio terræ*. Ista est captivitas reliquarum regionum; quia eorum non acquievit in illis, sicut filiæ. Dicit Rabi Abua bar R. Isaach: Dicit R. Chasda; & dixerunt: Dicit R. Jehuda; dicit Rab: A Tyro usque ad Chartaginem cognoscebant Israelitas, & eorum patrem, qui est in cœlis; & a Tyro versus occidentem, & a Chartagine versus orientem, non cognoscebant Israelitas, neque eorum patrem, qui in cœlis est. Objecit R. Simi bar Chijah τῷ Rab: *Ab ortu solis usque ad occasum magnum nomen meum in gentibus, & in omni loco sanctificatur, & offertur nomini meo oblatio munda*. Dixit illi: Esne tu Simi? Et vocabant illum Deum Deorum: *In omni loco sanctificatur, & offertur nomini meo. In omni loco*: putas. Dicit R. Samuel bar Nachman, dicit R. Jonathan: Isti sunt discipuli sapientum, qui operam dant legi in omni loco, imputabo illis perinde ac adoleant & offerant nomini meo: *Et oblatio munda:* Hic est qui dicit legem in puritate ducit uxorem: Si ita est: Siquis discat legem: *Canticum graduum: Ecce benedicite Domino omnes servi Domino, stantes in domo Domini in noctibus:* Quid *in noctibus*? Dicit R. Jochanan: Isti sunt discipuli sapientum, qui operam dant legi in nocte, imputat illis textus perinde ac occupati sint in ministerio super Israel. Dicit R. Ghedal. Dicit Rab: Hoc est altare ædificatum, & Michael princeps magnus stans offert super illo sacrificium: Et R. Jochanan dicit: Isti sunt discipuli sapientum, qui occupati sunt in constitutionibus ministerii; imputat illis textus, perinde ac ædificetur sanctuarium in eorum diebus. Dicit Risch Lakisch: Cur scriptum est: *Hæc lex holocausto, & muneri, & sacrificio pro peccato, & sacrificio pro delicto?* Qui operam dat legi, imputatur illi perinde ac offerat holocaustum, munus, sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto. Dicit Raba: Si holocausto, & muneri, holocaustum & munus requiritur. At dicit Raba: Qui operam dat legi non est illi necesse neque holocaustum, neque sacrificium pro peccato, neque mu-

חטאת ולא מנחה ולא אשם אמר רבי יצחק מאי דכתיב זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל הוועסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם.

מתניתא נאמר בעולת בהמה אשה ריח ניחוח ובעולת עוף אשה ריח ניחוח ובמנחה אשה ריח ניחוח לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים.

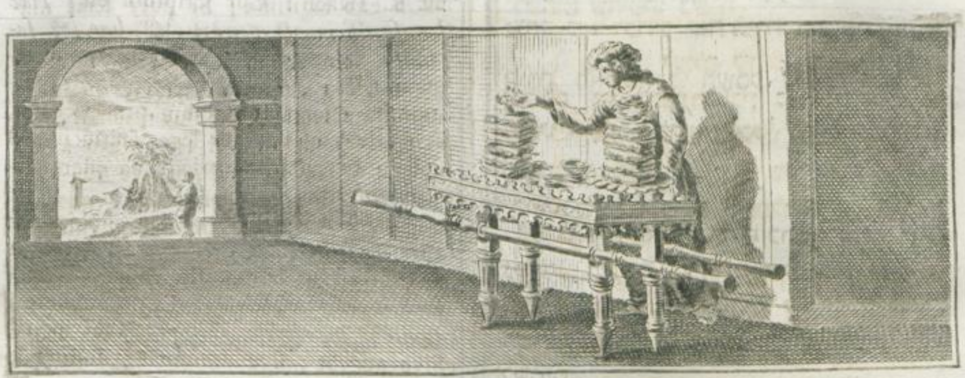
גמרא אמר רבי זירא מאי קראה מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל רב אדא בר אהבא אמר מהכא ברבות הטובה רבו אוכליה ומה כשרון לבעליו . תניא אמר רבי שמעון בן עזאי בוא וראה מה כתיב בפרשת קרבנות שלא נאמר בהן לא אל ולא אלים לא יהוה שלא ליתן פתחון פת לבעל דין ונאמר בשור הגס אשה ריח ניחוח ובעוף הדק אשה ריח ניחוח ובמנחה אשה ריח ניחוח לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים ושמא תאמר לאכילה הוא צריך תלמוד לומר אם ארעב לא אומר לך כי לי תבל ומלואה ונאמר כי מי כל חיתו יער בהמות בהררי אלף ידעתי כל עוף הרים וזיז שדי עמדי האוכל בשר אבירים ודם עתודים אשתה לא אמרתי אליכם זבחו אלא כדי שתאמר אעשה רצונו ויעשה רצונו ולא לרצונו אתם זובחים אלא לרצונכם אתם זובחים שנאמר לרצנכם תזבחו דבר אחר לרצונכם תזבחו לרצונכם זבחו לדעתכם זבחו כדבעא מיניה שמואל מרב הונא מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשום בן בקר אמר לו זו בידינו מוא לעכב מנין תלמוד לומר לרצונכם תזבחו לרצונכם זבחו לדעתכם זבחו.

nus, neque sacrificium pro delicto. Dicit R. Isaach: Cur scriptum est: *Hæc lex sacrificii pro peccato, & hæc lex sacrificii pro delicto*? Qui occupatur in lege sacrificii pro peccato, reputatur perinde ac offerat sacrificium pro peccato, & qui occupatur in lege sacrificii pro delicto, reputatur perinde ac offerat sacrificium pro delicto.

Misna: Dictum est in holocausto animalis: *In odorem gratum*. Pariterque dictum est in holocausto volucris: *Ignitum in odorem gratum:* Et in munere: *Ignitum in odorem gratum*. Tibi dicit: Sive augeat, sive diminuat; dummodo dirigat cor suum ad Deum.

Gemara: Dicit R. Zira: Cur dicit textus: *Dulcis est somnus operanti, sive parum, sive multum comedat*. R. Ada bar Aba dicit: *Ubi multi sunt opes, multi & qui comedunt eas; & quid prodest possessori suo*? Traditio: Dicit R. Simeon ben Azai: Veni & vide quid scriptum sit in sectione sacrificiorum, in quibus non dictum est אל neque אלים sed *Domino:* Ne daretur facultas obloquandi domino litis ad dividendum: Et dictum est in bove crasso: *Ignitum in odorem gratum:* Et in volucri minuto: *Ignitum in odorem gratum:* Et in munere: *Ignitum in odorem gratum:* Tibi dicit: Sive augeat, sive diminuat, dummodo dirigat cor suum ad Deum: Ne dicas: Cibo ille indiget: Idcirco dictum est: *Si esuriero non dicam tibi; meus est enim orbis terræ, & plenitudo ejus:* Pariterque dictum est: *Quoniam meæ sunt omnes feræ sylvarum, jumenta in montibus, & boves, cognovi omnia volatilia cœli, & pulchritudo agri mecum est; nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo*? Jam vero non dixi vobis sacrificate: Sed tantum ut diceres. Faciam voluntatem ejus, ut faciam voluntatem ejus; At non ad ejus voluntatem vos sacrificatis, sed ad voluntatem vestram vos sacrificatis: Dictum est enim: *Ad beneplacitum vestrum sacrificabitis:* Alia expositio: *Ad beneplacitum vestrum sacrificabitis: Ad beneplacitum vestrum sacrificabitis:* Juxta mentem vestram sacrificabitis: Sicut quæsivit Samuel ex R. Huna: Unde probatur, siquis sit occupatus in sanctitatibus, quod sit illegitimum? Ex eo quod dictum est: *Et mactabit filium bovis:* Ut mactatio sit nomine filii bovis: Dixit illi: Quod sit in nostra potestate ad impediendum, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Ad beneplacitum vestrum sacrificabitis: Ad beneplacitum vestrum sacrificabitis:* Sacrificabitis juxta mentem vestram.

AD-

ADDITAMENTA AD TRACTATUM

De Profanis:

NUNC PRIMUM

A BLASIO UGOLINO

Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א הכל כשרין לשחוט אפילו כותי אפילו ערל ואפילו ישראל מומר שחיטת עבודה זרה ושחיטת גוי הרי זו פסולה ושחיטת הקוף הרי זו פסולה שנאמר וזבחת ואכלת לא שזבח הגוי ולא שזבח הקוף ולא שנזבחה מאליה ישראל ששחט ומירק גוי שחיטה על ידיו שחיטתו פסולה.

ב שחט בה שנים או רוב שנים שחיטתו כשרה גוי ששחט ומירק ישראל שחיטה על ידיו שחיטתו כשרה. שחט בה דבר שאינו עושה אותו טרפ הוישראל בא וגומרה מותרת באכילה ישראל וגוי שהיו אוחזין בסכין ושוחטין אפילו אחד מלמעלה ואחד מלמטה שחיטתן כשרה. וכן סומא

CAPUT PRIMUM.

I. Omnes legitimi ſunt ad mactandum, vel Cuthæus, vel præputiatus, vel Iſraelita apoſtata: Animal mactatum Idololatriæ, & mactatum a gentili, ecce eſt interdictum; Si fuerit mactatum a ſimia, erit interdictum: Dictum eſt enim: *Immolabis, & comedes:* Non quod mactatum fuerit a gentili, neque quod fuerit mactatum a ſimia, neque quod per ſe fuerit mactatum; Si mactet Iſraelita, & perficiat gentilis mactationem pro illo, mactatio eſt interdicta.

II. Si mactet duas cannas gutturis, aut majorem partem cannarum, mactatio erit legitima: Si mactet gentilis, & perficiat pro illo Iſraelita mactationem, ejus mactatio erit legitima. Si in eo mactet, quod non facit diſcerptum, & Iſraelita veniens perficiat mactationem, licita eſt ejus comeſtio. Si Iſraelita & gentilis apprehenſo cultro mactent, vel ſi alter mactet ſupra, & infra alter, eorum mactatio erit legitima. Et ſimiliter

שיודע לשחוט שחיטתו כשרה . עני שיודע לשחוט שחיטתו כשרה.

ג לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה בין בספינה ובין בראש הגג בכל שוחטין אפילו בצור אפילו בזכוכית אפילו בקרומית של קנה בכל שוחטין בין בדבר המחובר בקרקע ובין בתלוש מן הקרקע בין שהעביר סכין על גבי צואר ובין שהעביר צואר על גבי סכין ושחט שחיטתו כשרה . המרגיל לעור ושחט שחיטתו כשרה שן תלושה או צפורן תלושה שוחטין בה מגל קציר כדרך הליכתה בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין אם החליקו שניה הרי זו כסכין.

ד תחב סכין בארץ באטלס ושחט בה שחיטתו פסולה סכין שיש בה פגימות פגומות הרי זו כמגרה אם יש בין פגימה לאברתה כמלוא שנים בצואר שחיטתו כשרה אין בה אלא פגימה אחת אם היתה משוכשכת ושוחטת כשרה אם חונקת פסולה. זרק את הסכין ואת הפגיון ושחט שחיטתו כשרה משום רבי נתן אמרו כדרך הליכתה כשרה ושלא כדרך הליכתה פסולה.

ה מצות שחיטה מוליך ומביא הוליך ולא הביא או הביא ולא הוליך כשרה ובלבד שיהא בסכין כדי הולכה והובאה אם הולך והביא אף על פי שאין בסכין מלא שנים בצואר שחיטתו כשרה- מצות שחיטה מן הטבעת ועד הריאה מוגרמת פסולה רבי חנניא בין אנטיגנס מכשיר שייר בה כחוט השערה סמוך לראש מוקף את כולה כשרה רבי יוסי ברבי יהודה אומר אם היה רובה מוקף כלבנה כשרה-

ו כל הצואר כשר לשחיטה שחטה מלמעלה שחיטתו כשרה מלמטה ומן הצדדין שחיטתו פסולה ומן העורף כשר למליקה מלק מלמעלה מליקתו כשרה מלמטה ומן הצדדין מליקתו פסולה שחיטה בכלי מליקה ביד נמצאת אומר כשר

liter cœcus si sciat mactare, ejus mactatio erit legitima; Si puer sciat mactare, ejus mactatio erit legitima.

III. Semper mactant tam interdiu quam noctu, tam in navi, quam in summitate tecti: Omnibus mactant, vel saxo, vel vitro, vel fragmento acuto cannæ: Omnibus mactant sive re, quæ sit terræ adhærens, sive re, quæ sit avulsa a terra; sive traduxerit cultrum super collum, sive traduxerit collum super cultrum; si mactet ejus mactatio erit legitima: Si excoriet a pedibus, & mactet ejus mactatio erit legitima: Dente avulso, & ungue avulsa licet mactare: Falce messoria per deductionem schola Schammai reprobat, & schola Hillel probat; si læviget ejus dentes, reputabitur cultrum.

IV. Si infigat cultrum in terra in macello, & mactet ejus mactatio erit illegitima. Si in cultro fuerint multæ crenæ, ecce erit sicut sera; si inter unam & alteram crenam fuerit spatium duplo majus latitudine colli, ejus mactatio erit legitima; si vero non fuerit nisi una crena, si sit lævis, & mactet, ejus mactatio erit legitima: Si projiciat cultrum & pugionem, & mactet ejus mactatio erit legitima: Si strangulet, erit illegitima: Nomine Rabi Nathan dixerunt: Sicut si deducat, erit legitima, ita pariter si non deducat erit illegitima.

V. Præceptum mactationis est ut deducat, & reducat; si deducat, & non reducat, aut reducat, & non deducat, erit legitima, dummodo cultrum sit hujusmodi, ut possit deduci, & reduci; si deducat, & reducat, vel si cultrum non fuerit duplo longius collo, ejus mactatio erit legitima: Præceptum mactationis est ut fiat ab annulo usque ad pulmonem, si sursum, aut deorsum nimis aberret, erit illegitima. R. Chananjah ben Antigoni probat, si in eo relinquat sicut filum capilli prope caput, quod circundet totum, erit legitimum. R. Jose bar R. Jehuda dicit; si major pars circundet sicut luna, erit legitima.

VI. Totum collum erat legitimum pro mactatione, si supra mactet, ejus mactatio erit legitima, si infra & ab lateribus ejus mactatio erit illegitima: Et ab cervice erit legitima: Si in unguesectione unguesecet ad superiorem partem erit legitima, si ad inferiorem partem, & ab lateribus, erit illegitima: Mactatio fit instrumento, & unguesectio manu; Deprehenditur quod dicas: quod est legitimum in mactatione,

בשחיטה פסול במליקה כשר במליקה פסול בשחיטה שחיטת העוף בפנים פסולה ומליקה בפנים כשרה מליק׳ העוף בחוץ פסולה ושחיטה כשרה נמצאת אומר מקום כשר בשחיטה פסול במליקה מקום כשר במליקה פסול בשחיטה:

ז דם חטאת בהמה למעלה ודם כל הזבחים למטה נמצאת אומר כשר בחטאת פסול בכל הזבחים כשר בכל הזבחים פסול בחטאת כשר במזבח החיצון פסול במזבח פנימי כשר במזבח פנימי פסול במזבח חיצון כשר באילים פסול בכבשים כשר בכבשים פסול באילים הפלגים בזה ובזה פסול.

ח כשר בפרה פסול בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה עבודה פוסלת בזה ובזה. בני יונה משיצהיבו או עד שיעלעלו משיפריחו אפילו הן זקנים נמצאת אומר כשר בתורין פסול בבני יונה כשר בבני יונה פסול בתורין.

ט כהנים משיביאו שתי שערות ואפילו הן זקנים כשרים והמום פוסל בהן הלוים מבן שלשים שנה ועד בן חמשים שנה כשרים ואין המום פוסל בהן נמצאת אומר כשר בכהנים פסול בלוים כשר בלוים פסול בכהנים במה דברים אמורים באהל מועד שבמדבר אבל בית עולמים אין הלוים נפסלין אלא בקול. כשר בכהן גדול פסול בכהן הדיוט כשר בכהן הדיוט פסול בכהן גדול כשר בבגדי זהב פסול בבגדי לבן כשר בבגדי לבן פסול בבגדי זהב מנורה

ne, quod ſit illegitimum in ungueſectione, & quod eſt legitimum in ungueſectionẽ, ſit illegitimum in mactatione; ſi mactet volucrem intus, erit illegitimum, ſi ungueſecet, erit legitimum; Si ungueſecet volucrem foris, erit illegitimum, ſi mactet, erit legitimum; Deprehenditur, quod dicas: quod locus, qui erat legitimus pro mactatione, ſit illegitimus pro ungueſectione, & locus, qui eſt legitimus pro ungueſectione, ſit illegitimus pro mactatione.

VII. Sanguis ſacrificii pro peccato animalis ſpargebatur ſupra, & ſanguis omnium ſacrificiorum infra ſpargebatur. Deprehenditur, quod dicas, quod eſt legitimum in ſacrificio pro peccato, quod ſit illegitimum in reliquis omnibus ſacrificiis, & quod eſt legitimum in reliquis omnibus ſacrificiis, quod ſit illegitimum in ſacrificio pro peccato: quod eſt legitimum in altari exteriori, quod ſit illegitimum in altari interiori; quod eſt illegitimum in altari interiori, quod ſit illegitimum in altari exteriori; quod eſt legitimum in arietibus, quod ſit leillegitimum in agnis, & quod eſt legitimum in agnis, quod ſit illegitimum in arietibus. Vervex tam in his, quam in illis erat illegitimus.

VIII. Quod erat legitimum in vacca, erat illegitimum in vitula, & quod erat legitimum in vitula, erat illegitimum in vacca: Opus reprobat ambas. Filii columbæ donec exſiliant aut donec flaveſcat eorum pluma: Turtures donec avolent, vel ſi fuerint ſenes; Deprehenditur quod dicas, quod eſt legitimum in turturibus, quod ſit illegitimum in filiis columbæ; & quod eſt legitimum in filiis columbæ, quod ſit illegitimum in turturibus.

IX. Sacerdotes poſtquam eduxerint duos pilos, vel ſi fuerint ſenes, ſunt legitimi; & vitium eos reprobat: Levitæ ab anno triceſimo uſque ad quinquageſimum ſunt legitimi, & vitium eos non reprobat; Deprehenditur quod dicas, quod eſt legitimum in ſacerdotibus, quod ſit illegitimum in Levitis; & quod eſt legitimum in Levitis, quod ſit illegitimum in ſacerdotibus: De quo hæc dicta ſunt? De tentorio conventus in deſerto; At in domo ſeculorum Levitæ non fiebant illegitimi niſi voce. Quod erat legitimum in ſummo ſacerdote, erat illegitimum in ſacerdote vulgari, & quod erat legitimum in ſacerdote vulgari, erat illegitimum in ſummo ſacerdote: Quod erat legitimum in veſtibus aureis, erat illegitimum in veſtibus albis, & quod erat legitimum in ve-

אין כשרה אלא מן העשת עשאה מן הגרוטאות פסולה ומשאר מיני מתכות כשרה חצוצרות אינה בשרה אלא מן הכסף עשאה מן הגרוטאות כשרה משאר מיני מתכות פסולה נמצאת אומר פסול במנורה כשרה בחצוצרות פסול בחצוצרות כשר במנורה.

י אויר כלי חרש טמא וגבו טהור אויר כל הכלים טהור וגבו טמא נמצאת אומר טהור בכלי חרש טמא בכל הכלים טמא בכל הכלים טהור בכלי חרש פשוטי כלי עץ טהורין וגולמיהן טמאין פשוטי כלי מתכות טמאין וגולמיהן טהורין נמצאת אומר טהור בכלי עץ טמא בכלי מתכות טהור בכלי מתכות טמא בכלי עץ.

יא והמביא ארונות ותנורין ספלין וכלי חרש מחוצה לארץ עד שלא הוסקו טמאין משם ארץ העמים וטהורין משם כלי חרס משהוסקו טמטין משם כלי חרש וטהורין משם ארץ העמים נמצאת אומר בשעה שטמאין משם ארץ העמים טהורין משם כלי חרש ובשעה שטמאין משם כלי חרש טהורין משם ארץ העמים טמא ביבשה טהור ברוטב גרעינא טומאה ברוטב וטהורה ביבישה נמצאת אומר טהור ביבישה טמא ברוטב טהור ברוטב טמא ביבישה.

יב שקדים המרים קטנים חייבין גדולים פטורין ומתוקין גדולים חייבין קטנים פטורין נמצאת אומר חייב בשקדים המרים פטור במתוקין חייב במתוקין פטור במרים כשר בגט פסול בפרוזבול כשר בפרוזבול פסול בגט כשר באשה פסול ביבמה כשר ביבמה פסול באשה כשר

vestibus albis erat illegitimum in vestibus aureis; Candelabrum non erat legitimum nisi ex massa, si faciat ex scrutis erat illegitimum; at ex reliquis metallorum speciebus erat legitimum: Tubæ non erant legitimæ nisi ex argento, si faciat ex scrutis, erunt legitimæ; si ex reliquis metallorum speciebus erunt illegitimæ; Deprehenditur quod dicas, quod est illegitimum in candelabro, quod sit illegitimum in tubis, & quod est illegitimum in tubis, quod sit legitimum in candelabro.

X. Aer vasis testacei est immundus, & ejus pars posterior non est immunda; aer omnium vasorum est mundus, & eorum pars posterior est immunda; Deprehenditur quod dicas, quod est mundum in vase testaceo, esse immundum in reliquis vasis, & quod est immundum in reliquis vasis, esse mundum in vase testaceo: Extensiones vasis lignei sunt mundæ, at eorum materia informis est immunda; extensiones vasis ænei sunt immundæ, & eorum materia informis est munda: Deprehenditur, quod dicas quod est immundum in vase ligneo, esse mundum in vase æneo, & quod est immundum in vase æneo, esse mundum in vase ligneo.

XI. Si adducat arcas, furnos, pelves, & vasa testacea ex locis extra terram, priusquam incedantur in fornace immunda propter terram populorum; & munda propter vas testaceum; postquam incensa sint in fornace immunda propter vas testaceum, & munda propter terram populorum. Deprehenditur quod dicas, quando sunt immunda propter terram populorum, esse munda propter vas testaceum, & quando sunt immunda propter vas testaceum, esse munda propter terram populorum: Quod est immundum in arido, est mundum in humido; Grana sunt immunda in humido, & munda in arido; Deprehenditur quod dicas, quod est mundum in arido, esse immundum in humido, & quod est mundum in humido, esse immundum in arido.

XII. Amygdalæ amaræ parvæ obligantur, magnæ absolvuntur, dulces magnæ obligantur, parvæ absolvuntur; Deprehenditur quod dicas, quod obligatur in amygdalis amaris, absolvi in dulcibus, quod obligatur in dulcibus absolvi in amaris: Quod est legitimum in libello repudii, est illegitimum in Prosbol, & quod est legitimum in Prosbol, est illegitimum in libello repudii: Quod est legitimum in uxore, est illegitimum in levira, & quod est legitimum in levi-

בגרושה פסול בחלוגה כשר בחלוגה פסול בגרושה בכל מקום שיש תקיעה אין הבדלה וכל מקום שיש הבדלה אין תקיעה ביום טוב שחל להיות ערב שבת תוקעין ולא מבדילין אחר שבת מבדילין ולא תוקעין ביצד תוקע תוקע פשוטה אחת ואין מריע.

פרק שני

א השוחט שני חצאין בעוף שחיטתו פסולה אין צריך לומר שני חצאין בבהמה רבי יהודה פוסל לעולם עד שישחוט את הוושט ושני הורידין שחט חצי גרגרת בעוף ושהא כדי שחיטה ואחר כך שחט את כולה שחיטתו כשרה אחד או רוב אחד בעוף אף על פי שהיא לזמן מרובה שחיטתו כשרה היה שוחט וחותך את הראש בבת אחת אם נתכוון לכן שחיטתו פסולה ואם לאו שחיטתו כשרה. שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת שחיטתו כשרה נשמטה הגרגרת ואחר כך שחט את הוושט שחיטתו פסולה שחט את הושט ונמצאת גרגרת שמוטה ספק עד שלא נשמטה ספק משנשחטה זה היה מעשה ובאו ושאלו חכמים ואמרו כל ספק שחיטה פסולה.

ב נגנבה תרנגולתו ובא ומצאה שחוטה נגנבה בהמתו ובא ומצא שחוטה רבי חנניא בנו של רבי יוסי הגלילי פוסל ורבי יהודה מכשיר אמר רבי נראין דברי רבי חנניה בנו של רבי יוסי הגלילי כשמצאה בתוך הבית ודברי רבי יהודה כשמצאה באשפה המוצא תרנגולת שחוטה בשוק וכן מי שנתן תרנגולתו לאחד מן השוק לשחוט ואין יודע מה טיבו הולכין אחר הרוב.

ג נפלה סכין ושחטה או שדרס עליה ושחטה או שטבחה מאיליה נבלה ומטמא במשא. היה שוחט והרתית או שדחה חברו או שדחתו הרוח או

vira, est illegitimum in uxore: Quod est legitimum in repudiata, est illegitimum in discalceante, & quod est legitimum in discalceante, est illegitimum in repudiata: Ubicunque est clangor, non est separatio, & ubicunque est separatio, non est clangor: in die festo, qui incidit in vesperam Sabbathi, clangunt, at non separant. Post Sabbathum separant, at non clangunt. Quomodo clanget? Clanget clangorem extensum, at non tremulum.

CAPUT II.

I. SI mactet duas dimidias partes cannarum in volucri, ejus mactatio est illegitima; & non est necesse ut dicatur de duabus dimidiis partibus cannarum in animali. Rabi Jehuda semper reprobat, donec mactet œsophagum, & duas venas: Si mactet dimidium gutturis in volucri, & moretur tandiu ut possit mactare, & deinde mactet totum, ejus mactatio est legitima: Si mactet unam cannam, aut majorem partem unius cannæ in volucri, vel si fuerit multo tempore, ejus mactatio erit legitima: Si mactet, & præcidat caput una vice, si ita cogitet, ejus mactatio est illegitima, si minus, ejus mactatio erit legitima: Si mactet guttur & posthæc excidat œsophagus, ejus mactatio est legitima; Si excidat guttur & posthæc mactet œsophagum, ejus mactatio erit illegitima. Si mactet œsophagum, & deprehendatur guttur excidisse; dubium est utrum ante mactationem, an post mactationem: Hoc contigit; venientes petierunt a sapientibus; & dixerunt: Omne dubium in mactatione est illegitimum.

II. Si furto surripiatur gallina, & veniens inveniat mactatam; si furto surripiatur animal, & veniens inveniat mactatum; R. Chananjah ben R. Jose Galilæi reprobat, & R. Jehuda probat. Dicit Rabi: Probabilia videntur verba R. Chananjah ben R. Jose Galilæi, quando inveniat intra domum, & verba R. Jehuda quando in sterquilinio: Si inveniat gallinam mactatam in platea; & similiter si quis dederit gallinam suam alicui ex foro mactandam, & ignoret qua de causa, incedunt post majorem partem.

III. Si cadat cultrum, & mactet, aut si super illo conculcet, & mactet, aut per se mactetur, erit cadaver, & polluet onere. Si mactans, contremiscat, aut eum impellat socius, aut impellat ventus, aut cadat cultrum ex ejus

שנפלה סכין מידו והגביהה או שנפלה קרן טליתו והגביהה ושהה כדי שחיטה אחרת פסולת רבי שמעון אומר כדי ביקור בהמה אחרת. שחט את הוושט ושהה כדי שחיטה ואחר כך פסק את הוושט או שהחליד את הסכין תחת הושט ופסקו או שהחליד את הסכין תחת הגרגרת ופסקה או שהחליד את הסכין תחת שתיהן ופסקן רבי ישבב אומר נבלה ומטמא במשא רבי עקיבה אומר טרפה ושחיטתה מטהרתה אמר לו רבי ישבב אי אתה זכור שהיה רבי יהושע שונה כל שנתנבלה בשחיטתה נבלה ומטמא במשא קודם לשחיטתה טרפה ושחיטתה מטהרתה חזר רבי עקיבא להיות שונה כדברי רבי ישבב.

ד שחט מיעוטו של וושט ישהה כדי שחיטה ואחר כך שחט את שניהם או שניקב הוושט ואחר כך שחט את שניהם טרפה ושחיטתה מטהרתה רבי שמעון אומר משום רבי אליעזר השוחט בלילה ובשחר עמד ומצא כתלים מלאים דם כשרה בירוע שזינקה רבי יוסי אומר רבי מאיר היה אומר אם הגיעה בשעת שחיטה כשרה. רבי אליעזר בר יוסי אומר משמו הרופפת בעיניה והמוציאה רעי בשעת שחיטה כשרה פשטה ידיה ולא החזירה פסולה שאינה אלא כהוצאת נפש וברגל פשטה ולא החזירה החזירה ולא פשטה כשרה במה דברים אמורים ברקה אבל בגסה בין ביד ובין ברגל פשטה ולא החזירה החזירה ולא פשטה כשרה במה דברים אמורים בבהמה אבל בעוף אפילו לא כישכשה אלא בראש גפה ובראש זנבה כשרה.

ה השוחט את הבהמה לזרוק את דמה לעבודה זרה ולהקטיר חלבה לעבודה זרה הרי זה בשר זבחי מתים אם משחט וזרק את דמה לעבודה זרה והקטיר חלבה לעבודה זרה זה היה מעשה בקיסרי ובאו ושאלו את חכמים ולא אמרו לא אסור ולא התר השוחט בעזרה בהמה חיה

ejus manu; & extollat, aut decidat angulus sui pallii, & extollat, & moretur, quando possit alterum mactare, erit illegitimum. R. Simeon dicit; quamdiu possit perscrutari alterum animal. Si mactet œsophagum, & moretur, quandiu possit mactare; & postea abscindat œsophagum; aut recondat cultrum sub gutture: & abscindat, aut recondat cultrum sub utroque, & abscindat: R. Isbab dicit: Erit cadaver, & polluet onere: R. Akiba dicit: Erit discerptum, & mactatione purificabitur: Respondit illi R. Isbab: Non recordaris, quod R. Jehosua docuit? Omne animal, quod fit cadaver in mactatione, est cadaver, & polluit onere; Ante mactationem est discerptum, & mactatione purificatur: Iterum R. Akiba legit juxta verba R. Isbab.

IV. Si mactet minorem partem œsophagi, at moretur quandiu possit mactare, & postea ambo mactet; aut perforet œsophagum, & postea ambo mactet, erit discerptum, & mactatione purificabitur. R. Simeon dicit nomine R. Eliefer: Si mactet noctu, & mane consistens inveniat parietes plenos sanguine, erit legitimum; Certum est quod sanguis effluxerit. R. Jose dicit: R. Meir dicebat: Si tetigerit tempore mactationis erit legitimum: R. Eliefer bar Jose dicit suo nomine: Si mactet oculos suos, & emittat stercus tempore mactationis, erit legitimum: Si extendat manus suas, at non reducat, erit illegitimum, quia nihil aliud est nisi exitus animæ; At si pedem extendat, & non reducat, si reducat at non extendat, erit legitimum: De quo hæc dicta sunt? De animali tenui, at in crasso, tam in manu quam in pede, si extendat & non reducat, si reducat & non extendat, erit legitimum: De quo hæc dicta sunt? De animali; at in volucri, vel si non se motitarit nisi in extremitate alarum, & in extremitate caudæ, erit legitimum.

V. Si mactet animal eo pacto ut adspergat ejus sanguinem Idololatriæ, atque ut adoleat ejus adipes Idololatriæ, erit caro sacrificiorum mortuorum: Si post mactationem adspergat ejus sanguinem Idololatriæ, & adoleat ejus adipes Idololatriæ: Hoc contigit Cæsareæ, & venientes consuluerunt sapientes; & non dixerunt: Non est vetitum, neque licitum; Si mactet in atrio animal, feram, & volucres immundos, sunt usu interdicti; neque est necesse ut dicatur, quod sint esu interdicti. Si mactet animal, feram, & vo-

ועופות טמאין אסורין בהנאה ואין צריך
לומר באכילה בהמה חיה ועופות טהורים
מותרין בהנאה השוחט את הטרפה וכן
השוחט ונמצאת טרפה רבי מאיר אוסר
בהנאה ורבי שמעון מתיר בהנאה. השוחט
לרפואה לאכילת גוים ולאכילת כלבים
אסור בהנאה השוחט ונתבלה בידו והנוחר
והמעקר שחיטת נכרי מותר בהנאה.

ו השוחט בעזרת נשים בהמה
היה ועופות טמאין מותרין באכילה ואין
צריך לומר בהנאה רבי מאיר אומר טוב
אשר לא תדור משתדור ולא תשלם
טוב מזה ומזה שלא תדור כל עיקר
רבי יהודה אומר טוב אשר לא תדור
משתדור ולא טוב מזה ומזה מביא כבשתו
לעזרה וסומך עליה ושוחט. השוחט לשם
חמה לשם לבנה לשם כוכבים לשם מזלות
לשם מיכאל שר צבא הגדול ולשום
שילשול קטן הרי זה בשר זבחי מתים.
אין שוחטין לא לתוך ימים ולא לתוך
נהרות ולא לתוך מים [עוברין אבל שוחט
לתוך אנך של מים ובספינה על גבי כלים
ואם אין לו מקום בספינה שוחט לתוך הים
ואם אין רוצה לטנף את ביתו שוחט לתוך
כלי או לתוך גומא ובשוק לא יעשה כן
מפני שעושה את חוקי אם עשה כן צריך
בריקה. בשר שנמצא ביד גוי מותר
בהנאה ביד אסור בהנאה. היוצא מבית
עבודה זרה הרי זה בשר זבחי מתים מפני
שאמרו שחיטת עבודה זרה ופתן פת כותי
יינם יין נסך ופירותיהן טבלים וסיפריהן
ספרי קוסמין ובניהן אין מוכרין להן ואין
לוקחין מהן ואין נושאין מהן ואין נותנין
להן ואין מלמדין את בניהן אומנות ואין
מתרפאין מהן לא רפוי ממון ולא ריפוי
נפשות מעשה ברבי אלעזר בן דמה שנשכו
נחש ובא איש כפר סמא לרפאותו ולא
הניחו רבי ישמעאל אמר לו אי אתה רשאי
בן דמה אמר לו אני אביא לך ראיה
שירפאני ולא הספיק להביא ראיה עד
שמת אמר רבי ישמעאל אשריך בן דמה

volucres mundos, ſunt uſu liciti. Si mactet diſcerptum, & ſimiliter ſi mactet, & inveniat diſcerptum: R. Meir prohibet uſum, & Rabi Simeon permittit uſum: Si mactet pro medicina, pro cibo gentilium, & pro cibo canum, eſt uſu interdictum; ſi mactet & fiat cadaver in manu ſua: Si perforet, & ſi evellat, & ſi mactet pro alieno, eſt uſu permiſſum.

VI. Si mactet in atrio mulierum animal, feram, & volucres immundos, ſunt eſu permiſſi, & non eſt neceſſe ut dicatur, quod ſint uſu permiſſi. Rabi Meir dicit: *Multoque melius eſt non vovere, quam poſt votum promiſſa non reddere*. Melius eſt utroque nullo modo vovere: R. Jehuda dicit: *Multoque melius eſt non vovere, quam poſt votum promiſſa non reddere*. Melius eſt utroque, ut adducat agnum in atrium, & illi imponat manus. Si mactet nomine ſolis, nomine lunæ, nomine ſtellarum, nomine planetarum, nomine Michael principis exercitus magni, nomine minimæ ex ſecundis cauſis, erit caro ſacrificiorum mortuorum: Non mactant intra maria neque intra fluvios, neque intra aquas fluentes; at licet mactare intra pelvim aquarum, & in navi, & ſuper vaſis; & ſi non fuerit locus in navi, licet mactare in mari; Si nolit fœdare domum, poterit mactare intra vas aut intra foſſam; At in foro non ita facere licet, ne fiat juxta conſuetudinem gentilium; ſi faciat, inquirendum eſt: Caro, quæ invenitur in manu gentilis, eſt uſu permiſſa; at ſi fuerit in manu Idololatræ, eſt uſu interdicta: Si educatur ex domo Idololatriæ, erit caro ſacrificiorum mortuorum; quia dixerunt, quod mactatio ſit Idololatria, & eorum panis ſit panis Cuthæorum, & eorum vinum vinum libaminis, & eorum fructus ſint indecimati, & eorum libri, libri divinorum, & eorum filii, filii ſpurii: Neque divertunt ad eos, neque emunt ab eis, neque uxores ducunt ab eis, neque illis donant, neque docent eorum filios artificia; neque ſumunt medicinam ab eis, ſive medicinam facultatum, ſive medicinam animarum; Narratur de R. Elieſer ben Dama, quem momordit ſerpens; venit vir de vico Sama ut ei mederetur; at non permiſerunt: Rabi Iſmael illi dixit: Tibi non licet ben Dama: Reſpondit illi: Ego tibi afferam argumentum, quod poſſit mihi mederi: At non fuit ſatis temporis ut adduceret argumentum priuſquam moreretur: Dixit R. Iſmael: Beatus tu ben Dama, qui

שיצאת בשלום מן העולם ולא פירצת גדירן של חכמים שכל הפורץ גדירן של חכמים סוף פורענות באה עליו שנאמר ופורץ גדר ישכנו נחש.

ז מעשה ברבי אליעזר שנתפס על דברי עבודה זרה והעלו אותו לבמה לדון אמר לו אותו הגמון זקן כמותך יעסוק בדברים הללו אמר לו נאמן דיין עלי כסבור אותו הגמון שלא אמר רבי אליעזר אלא לו ולא נתכוון רבי אליעזר אלא נגד אביו שבשמים אמר לו הואיל והאמינתני עליך אף אני כך אמרתי איפשר שהסיבות הללו טועים בדברים הללו דימוס הרי אתה פטור וכשנפטר מן הבמה היה מצטער שנתפס על דברי עבודה זרה נכנסו תלמידיו לנחמו ולא קבל נכנס רבי עקיבא ואמר לו רבי אומר לפניך דבר שמא אין אתה מיצר אמר לו אמור אמר לו שמא אחר מן עבודה זרה אמר לך דבר עבודה זרה והנאך אמר לו הן אמר ליה השמים הזכרתני פעם אחת הייתי מהלך דאסתרטיא של צפורי מצאתי איש כפר סכניא ואמר דבר של עבודה זרה ותנאני ונתפסתי על דברי עבודה זרה שעברתי על דברי תורה הרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה כי רבים חללים הפילה ונומר שהיה רבי אליעזר אומר לעולם יהא אדם בורח מן הביעור ומן הרומה לביעור.

ח השוחט לשם עולה לשם שולמים לשם אשם תלוי לשם פסח לשם תודה שחיטתו פסולה רבי שמעון מכשיר לפי שאין כיוצא בהן מתנדבין רבי שמעון אומר השוחט לשם עולה הרי זו אינה עולה אמר רבי שמעון מה אם אמר הרי עלי עולה שאקריבנה בעבר הירדן שמא עולה הוא לפיכך השוחט לשום עולה הרי זו אינה עולה השוחט לשום חטאת לשום אשם ודאי לשום בכור לשום מעשר ולשום תמורה שחיטתו בשרה זה הכלל

qui egressus es in pace ex mundo, & non fregisti sepem sapientum; Etenim qui frangit sepem sapientum, tandem pœna venit super illum: Dictum est enim: *Et qui dissipat sepem, mordebit eum coluber*.

VII. Narratur de R. Elieser qui captus fuit propter Idololatriam, & fecerunt eum adscendere ad tribunal, ut judicaretur; Dixit illi præfectus; Senex sicut tu, operam dat his rebus? Respondit: Confido in judice super me: Putavit ipse præfectus, quod R. Elieser non diceret nisi de ipso; At R. Elieser sibi non proposuit nisi patrem suum, qui in cœlis est: Dixit illi: Quoniam fidem habui in te; ego quoque sic dixi: Potest fieri ut hæ causæ te faciant errare in his rebus: Per Dimos Ecce tu liber es: Quando dimissus est ex tribunali, mœrebat, quod captus esset propter Idololatriam: Ingressi sunt ejus discipuli ad consolandum, & non accepit; Ingressus R. Akiba illi dixit: Dicam Rabi rem coram te; Fortasse amplius non mœrebis. Respondit: Dic: Num aliquis ex Idololatris tibi aliquid dixit de Idololatria, ex qua voluptatem percepisti? Respondit; maxime: Dixit illi: Per cœlos mihi memoras: Aliquando incedens per viam Tsippori inveni virum ex vico Sacanjah; & locutus est de Idololatria, ex qua voluptatem percepi; & captus sum propter Idololatriam; quia transgressus sum verba legis: Dictum est enim: *Longe fac ab ea viam tuam; & non appropinques foribus domus ejus &c. Multos enim vulneratos dejecit &c.* Etenim dicebat Rabi Elieser: Homo debet semper fugere a transgressione, atque ab eo, quod est simile transgressioni.

VIII. Si mactet nomine holocausti, nomine pacificorum, nomine sacrificii pro delicto dubio, nomine Paschatis, nomine sacrificii Eucharistici; ejus mactatio erit illegitima. R. Simeon probat; quia his similia sponte non offerebantur. R. Simeon dicit: Si mactet nomine holocausti, ecce hoc non erit holocaustum. Dicit R. Simeon: Quid? Si dicat: Ecce super me holocaustum, quod offeram in transitu Jordanis, num erit holocaustum? Idcirco si mactet nomine holocausti, ecce hoc non erit holocaustum; Si mactet nomine sacrificii pro peccato, nomine sacrificii pro delicto certo, nomine primogeniti, nomine decimi, & nomine commutati, ejus mactatio erit legitima: Hæc est regula generalis: Quod vovetur, & sponte offertur, si mactet suo nomine, est interdictum; & quod non vovetur, neque spon-

דבר שנדר ונדב השוחט לשמו פסול ודבר שאין נדר ונדב השוחט לשמו כשר.

פרק שלישי

א ואלו טרפות בבהמה נקובת הושט ופסוקת הגרגרת לרחבה הרי פסולה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף שנתמזמו מוחה פסולה נשברה שדרה ונחתך רובו של חוט פסולה נימוקה הריאה ואין חוט השדרה קיים פסולה רבי יעקב אומר אפילו ניקב ניטלה כבד ולא נשתייר בה כדי להעלות ארוכה פסולה כרם הפנימי שניקב או שנקרע רוב החיצונה רבי יהודה אומר בגדולה טפח ובקטנה ברובה וכמה היא גדולה טפחיים הרי זו גדולה פחות מכן הרי זו קטנה איזו היא כרם הפנימי העיד בן שילא ראש שבעים בציפורי משום רבי נתן זו סניא דיבי.

ב דרוסת הזאב לבית החלל פסולה דרוסת הנץ לבית החלל פסולה רבי יהודה אומר דרוסת הזאב בדקה דרוסת ארי בגסה דרוסת הנץ בעוף הדק ודרוסת הנס בעוף הגס נפלה מן הגג ונתרסקו איבריה או רצנתה חברתה ונתרסקו איבריה או שהתה מעת לעת ושחטה כשרה אם עמדה מיד בין כך ובין כך כשרה. נשתברו רוב צלעותיה פסולה וכמה הן רוב צלעותיה אחת עשרה צלעות בשדרה מכאן ואחת עשרה צלעות בשדרה מכאן נשברו בה שנים עשר הצדדין פסולה נשתיירו בה אחת עשרה מן הצדדין כשרה נתחתכה ירך שלה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה.

ג נשבר העצם וניטל צומת הגידים שלה פסולה רבי שמעון בן אליעזר מכשיר מפני שיכולה ליכוות ולחיות חרותה בידי ארם פסולה רבי שמעון בן אליעזר אומר בידי כל הבריות. הגולדה רבי מאיר מכשיר וחכמים פוסלין אמר רבי

sponte offertur, si mactet suo nomine, erit legitimum.

CAPUT III.

I. HÆC sunt discerpta in animali; Si fuerit perforatus œsophagus, & guttur abscissum ad ejus latitudinem; ecce erit illegitimum: R. Simeon ben Eliefer dicit: Etiam si diffluat ejus cerebrum, erit illegitimum: Si fracta sit spina dorsi, si abscissa sit major pars fili, erit interdictum; si liquefactus sit pulmo, & filum spinæ dorsi non consistat, erit interdictum: R. Jacob dicit; Vel si fuerit perforatum, si jecur fuerit ablatum, & non super sit, quantum possit adscendere ad ejus longitudinem; erit illegitimum; Si ventriculus inferior fuerit perforatus, aut fuerit perforata major pars exterioris. R. Jehuda dicit: In magno in quantitate palmi; & in parvo in majori parte: Quinam est magnus? Qui sit duorum palmorum; Ecce hic est magnus; si fuerit hoc minor, erit parvus: Quinam est ventriculus interior? Testatus est ben Scila princeps septuaginta in Tsippori, nomine R. Nathan: Hic est Sanja Divi.

II. Si fuerit conculcatum a lupo, juxta mentem scholæ Hillel erit illegitimum; Si fuerit conculcatum ab accipitre juxta mentem scholæ Hillel est illegitimum: R. Jehuda dicit: Conculcatio lupi in minuto, & conculcatio leonis in crasso: Conculcatio accipitris in volucri minuto, & conculcatio vulturis in volucri crasso. Si ceciderit ex tecto, & fracta sint ejus membra, aut si ejus socius impulerit; & fracta sint ejus membra, aut moratus sit a tempore ad tempus, & mactaverit, erit legitimum, si statim steterit, tam hoc quam illo modo erit legitimum: Si fracta sit major pars costarum, erit illegitimum: Et quanta erat major pars costarum? Undecim costæ in spina dorsi ab altera, totidemque ab altera parte: Si fractæ fuerint duodecim costæ ab lateribus, erit interdictum: Si supererint undecim ab lateribus, erit legitimum. Si fractum sit ejus femur ab genu & infra, erit legitimum, ab genu & supra, erit illegitimum.

III. Si fractum sit os, & auferatur conjunctio nervorum, erit illegitimum. R. Simeon ben Eliefer probat; quia potest aduri, & vivere. Arefactum per manum hominis est illegitimum. Rabi Simeon ben Eliefer dicit per manum omnium creaturarum. Pelle nudatum R. Meir probat; & sapientes reprobant.

שמעון בן אליעזר לא נחלק רבי מאיר על הגלודה שהיא פסולה העיד יהודה בן ישעיה הבסם לפני רבי עקיבא שאמר משם רבי טרפון על הגלודה שהיא פסולה איזו היא הגלודא כל שהפשיט את העור ולא שייר בה כדי להעלות ארוכה ואם שייר בה כדי להעלות ארוכה הכל מודים שהיא כשרה ובמה היא כדי להעלות ארוכה רבן שמעון בן גמליאל אומר עד כאיסר האיטלקי מבית חללה ולא משאר איבריה.

ד יש מן האיברין שהן פסולין אבר מדולדל בבהמה אין בו להעלות ארוכה בשר מדולדל בבהמה אין בו להעלות ארוכה נשבר העצם ויצא לחוץ ואין רוב עור ובשר מקיפין אותו כיצד הוא עושה נוטלו ומשלים והשאר הרי זה מותר . יש מן עוברין שהן פסולין בן ארבעה בדקה ובן שמנה בגסה יצאו לו שני גבין ולו שתי שדראות הואיל ואין כיוצא בו להתקיים בו פסול.

ה ואלו כשרות בבהמה נקובת הגרגרת וסדוקת הגרגרת לארכה הרי זו כשרה נשברה שדרה ולא נחתך רובה של חוט כשרה נטלה כבר ונשתייר בה כדי להעלות ארוכה כשרה נימוקה הריאה וקרום שלה קיים כשרה ניטלה שלפוחית שלה כשרה התליעה כבר שלה כשרה הלכה זו עלו עליה בני אסיא שלשה רגלים ליבנה ברגל שלישי הכשירו להן. רבן שמעון בן גמליאל אומר הדקין שניקבו והלחם סותמתן כשרה מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות בזמן שנראית מצד אחד כשרה משני צדדין פסולה אם יש במקומה קורט דם בידוע שלפני שחיטה אין במקומה קורט דם בידוע שלאחר שחיטה הגליד פי המכה בידוע לפני שחיטה שלשה ימים לא הגליד פי המכה המוציא מחברו עליו הראייה.

ו חרותה בידי שמים כשרה איזו היא חרותה כל שצימקה הריאה

Dicit R. Simeon ben Elieser: Non dissentit R. Meir de pelle nudato, quod sit illegitimum: Testatus est Jehuda ben Isaia aromatarii coram Rabi Akiba, qui dixit nomine R. Tarphon de pelle nudato, quod sit illegitimum: Quodnam erat pelle nudatum? Quando fuerit nudatum tota pelle; & in eo non supersit, ut possit adscendere ad ejus longitudinem; si supersit, ut adscendere possit ad ejus longitudinem, omnes conveniunt, quod sit legitimum: Et quantum erit, ut possit adscendere ad ejus longitudinem? Raban Simeon ben Gamaliel dicit usque ad assarium Italicum ex concavo at non ex reliquis membris.

IV. Sunt membra, quæ sunt illegitima; membrum pendulum in animali, in quo non possit ascendere ejus longitudo; caro pendula in animali, in quo non possit adscendere ejus longitudo; si fractum sit os, & eductum sit, & non sit major pars pellis, & carnis, quæ illud circumdet. Quomodo faciet? Auferet omnino, & reliquum erit licitum. Sunt fœtus, qui sunt illegitimi, filius quatuor mensium in animali minuto; & filius octo in crasso: Si illi promineant duo dorsa, & duæ spinæ dorsi, quoniam his similia non conservantur, erit illegitimum.

V. Et hæc sunt legitima in animali; si guttur sit perforatum, & discissum guttur ad ejus longitudinem, ecce hoc erit legitimum: Si fracta sit spina dorsi, & non sit abscissa major pars fili, erit legitimum: Si jecur remotum sit; & supersit, ut possit adscendere ejus longitudo, erit legitimum: Si pulmo sit liquefactus, at ejus pellicula conservetur, erit legitimum. Si fuerit ablata ejus matrix, erit legitimum: Si jecur vermibus infectum sit, erit legitimum: Propter hanc constitutionem adscenderunt incolæ Assia ter in Jabne, & tertia vice illis permiserunt. Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Si viscera minuta fuerint perforata, & ea tabes obturet, erit legitimum: Si acus inveniatur in crassitie fistulæ, quo tempore conspicitur ab uno latere, erit legitimum, si ex duobus lateribus erit illegitimum: Si fuerit in ejus loco gutta sanguinis; certum est quod non fuerit ante mactationem in ejus loco gutta sanguinis, certum est post mactationem: Si condensatum fuerit os vulneris: Certum est, tribus diebus ante mactationem: Si non condensatum fuerit os vulneris: qui vult educere ab socio suo, sibi incumbit probatio.

VI. Arefactum per manum Dei est legitimum. Quodnam est arefactum? Cu-

שלה . יש מן איברין שהן כשרין אבר מדולדל בבהמה יש בו להעלות ארוכה בשר מדולדל בבהמה יש בו להעלות ארוכה נשבר העצם ויצא לחוץ ורוב עור ובשר מקיפין אותו כשר . יש כאן עוברין שהן כשרין בן חמשה בדקה ובן תשעה בגסה יצאו לו חמש עינים ולו שלש רגלים הואיל וכיוצא בו ראוי להתקיים כשר.

ז ואלו טרפות בעוף נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת לרחבה הרי זו פסולה הכתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טרפה פסולה נקובת המוח שניקב קרום שלה פסולה נקובת הלב לבית חללו פסולה כיצד בודקין אותה רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי יהודה בודקין אותה ביד ואין בודקין במחט אם ניקב העצם פסולה אם לאו כשרה נפלה לאור ונחמרו בני מיעיה פסולה באילו בני מעים אמרו בקרקבנין בכבד ובלב.

ח אילו כשרות בעוף נקובת הגרגרת ופסוקת הגרגרת לארכה הרי זו כשרה הכתה חולדה על מקום שאינה עושה טרפה כשרה ניקב הלב שלא לבית חללה כשרה נפלה מן הגג נתרסקו איבריה או רצנתה חברתה ונתרסקו איבריה ושחטה כשרה אם עמדה מיד בין כך ובין כך כשרה ניקב הזפק רבי אומר אפילו ניטל ולא הורו לו חכמים. נשתברו גפיה נשתברו רגליה נמרטו כנפיה רבי יהודה אומר אם ניטלה פסולה. אחוזת הדם המעושנת והמצוננת הלעיטה חלתית תיאה הרדפני שם המות צואת תרנגולים כשרה נשוכת נחש נשוכת כלב שוטה משום טרפה מותרת ואסורה משום סכנת נפשות.

ט סימן לטרפה כל שאינה מלדת רבן שמעון בן גמליאל אומר אם לא

Cujus pulmo aruerit. Sunt ex membris, quæ sunt legitima: Membrum pendulum in animali, potest in eo adscendere ejus altitudo: In carne pendula in animali potest adscendere ejus altitudo; Si frangatur os, & promineat; & major pars carnis, & pellis illud circumdet, erit legitimum. Sunt ex fœtibus, qui sunt legitimi; filius quinque mensium in animali minuto, & filius novem mensium in animali crasso; Si promineant illi quinque oculi, & tres pedes, quoniam his similia possunt conservari; erit legitimum.

VII. Hæc sunt discerpta in volucribus, si œsophagus fuerit perforatus, si guttur fuerit excisum ad ejus latitudinem, ecce hic erit illegitimus: Si a mustela fuerit vulneratus in capite, in loco ubi facit discerptum, erit illegitimus: Si cerebrum fuerit perforatum; si ejus pellicula fuerit perforata, erit illegitimus: Si fuerit perforatum cor versus concavum, erit illegitimus. Quomodo illum perscrutantur? R. Simeon ben Eliesер dicit nomine R. Jehuda: Perscrutantur illum manu, at non perscrutantur acu: Si fuerit os perforatum, erit illegitimus; Si minus, erit legitimus. Si cadat in ignem, & ejus viscera adusta fuerint; erit illegitimus: De quibus visceribus dixerunt? De visceribus jecoris & cordis.

VIII. Hæc sunt legitima in volucribus, si perforatum sit guttur, si abscissum fuerit guttur ad ejus longitudinem, ecce hoc erit legitimum; Si vulneratus sit a mustela in loco ubi non faciat discerptum, erit legitimus; si perforatum sit cor at non in concavo, erit legitimus; Si ceciderit ex tecto, & fracta sint ejus membra, aut si illum impulerit ejus socius, & fracta sint ejus membra, & mactaverit, erit legitimus: Si statim surgat, tam hoc quam illo modo erit legitimus, si perforatus fuerit œsophagus. Rabi dicit; vel si fuerit ablatus: At illi non sunt assensi sapientes. Si fractæ fuerint ejus alæ, si fracti fuerint ejus pedes, si deplumatæ fuerint ejus alæ; Rabi Jehuda dicit; si auferantur, est illegitimus. Si sanguine correptus fuerit vel fumo affectus, vel frigefactus fuerit, & comederit aromata mortifera vel gallinarum excrementa, erit legitimus. Si mordeatur a serpente, si mordeatur a cane rabido, propter discerptum erit permissus, at erit interdictus propter periculum animarum.

IX. Signum discerpti est quando non pariat. Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Si non macescat, certum est quod

non

היתה מכחשת והולכה בידוע שאינה טרפה אם היתה מכחשת והולכת בידוע שהיא טרפה רבי אומר אם נתקיימה שלשים יום בידוע שאינה טרפה לא נתקיימה שלשים יום בידוע שהיא טרפה אמרו לו פעמים שמתקיימת שתים שלש שנים.

י אלו הן סימני בהמה לכל הבהמה אשר היא מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסות מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו כל מעלת גרה אין לה שינים שלמעלה איזה שור שקדמו קרניו לטלפיו זה פרו של אדם הראשון שנאמר ותיטב ליהוה משור פר מקרין ומפריס. אלו הן סימני חיה כל שיש לה קרנים וטלפים רבי דוסא אומר יש לה קרנים אי אתה צריך לשאל על הטלפים ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר ותיטב ליהוה משור פר מקרין ומפריס.

יא רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שיש לו אצבע יתירה בעוף טהור כל העוף הדורס טמא רבי שמעון בן אלעזר אומר כל הקולט באויר ואין קרקבנו נקלף רבי אלעזר ברבי צדוק אומר כל הנותנו על גבי משיחה החולק שתים לפניו ושתים לאהריו טמא אחרים אומרים השוכן בין הטמאין ודומה לטמאין טמא השוכן בין הטהורים ודומה לטהורין טהור. אנשי איש כפר תמרתא שביהודה היו אוכלין את הרזירין מפני שיש להן זפק אנשי שוק העליון שבירושלם היו אוכלים את סינונית לבנה מפני שקרקבנה נקלף.

יב ובבצים כל שכודרת ונולגלת בידוע של עוף טמא וכל שאינה כודרת ונולגלת בידוע של עוף טהור היא לוקחין ביצים מכל מקום ואין חוששין שמא של נבלות ושל טרפות הן אין מוכרין ביצים של נבלות ושל טרפות לגוי אלא אם כן היו נקופות לקערה לפיכך אמרו אין לוקחין מן הגוי ביצים נקופות לקערה.

יג אלו סימני חגבים כל שיש לו ארבע רגלים וארבע סניפים וקרסוליו וכנפיו חופין את רובו רבי יוסי אומר ושמו חגב ולא כנצרין שיש בהן סימנין הללו סומכוס אומר אף המורד רבי אליעזר

non ſit diſcerptum ; Si maceſcat, certum eſt quod ſit diſcerptum : Si conſervetur triginta diebus, certum eſt quod non ſit diſcerptum : Si non conſervetur triginta diebus, certum eſt quod ſit diſcerptum. Dixerunt illi : Aliquando conſervatur duobus & tribus annis.

X. Hæc ſunt ſigna in animali : *Omne animal, habens ungulam, & habens fiſſuram, educens ruminationem inter quadrupedes illud comedetis*. Quod educit ruminationem, non ſunt illi dentes ad ſuperiorem partem : Quinam eſt bos, cui cornua præceſſerint ejus ungulas ? Hic eſt bos primi hominis. Dictum eſt enim : *Placebit Domino ſuper vitulum novellum cornua producentem & ungulas*. Hæc ſunt ſigna feræ : Signa habeat cornua & ungulas : R. Doſa dicit : Si habeat cornua, tibi non eſt neceſſe, ut inquiras de ungulis. Licet non ſit rei demonſtratio, tamen eſt rei monimentum : Dictum eſt enim ? *Et placebit Domino ſuper vitulum novellum cornua producentem, & ungulas*.

XI. Raban Simeon ben Gamaliel dicit : Si ſit digitus ſuperfluus in volucri, eſt legitimus : Omnis volucer, qui conculcat, eſt immundus. R. Simeon ben Elieſer dicit : omnis qui recipit aerem, neque ejus ingluvies decorticatur. Rabi Elieſer bar Zadoch dicit : Omnis, qui ſtatuatur ſuper funiculo, ſi duas ungulas antea, & duas poſtea dividat, erit immundus : Alii dicunt : Qui ſolet habitare cum immundis, & eſt ſimilis immundis, erit immundus : Qui habitat cum mundis, & eſt ſimilis mundis, erit mundus : Incolæ vici Tamartha, qui erat in Judæa, comedebant ſturnos, quia illis erat ingluvies : Incolæ plateæ ſuperioris Hieroſolymæ comedebant hirundines albas, quia earum ingluvies decorticabatur.

XII. Ova ſi fuerint ſphærica, & rotunda, certum eſt quod ſint ex volucri immundo; ſi non fuerint ſphærica & rotunda, certum eſt quod ſint ex volucri mundo : Sumunt ova ex quovis loco, neque habetur utrum unum ſint cadaverum, & diſcerptorum : Non licet vendere ova cadaverum, & diſcerptorum gentili, niſi contuſa fuerint in ſcutella : Idcirco dixerunt ; non licet emere a gentili ova contuſa in ſcutella.

XIII. Hæc ſunt ſigna locuſtarum : Si habeat quatuor pedes, & quatuor alas ; & crura, & alæ tegant majorem ſui partem : R. Joſe dicit : Ejus nomen eſt Chagab, at non Canzerin : & cui ſunt hæc ſigna. Somcos dicit : Etiam Marad. R. Elieſer bar R. Joſe dicit : Si modo non

non

כרבי יוסי אומר אין לו עכשיו ועתיד לגדל לאחר זמן כגון הוחלחזה כשר.

יד אלו הן סימני דגים כל שיש לו סנפיר וקשקשת יש לו קשקשת אי אתה צריך לשאל על סנפיר יש לו סנפיר ואין לו קשקשת טמא אלו הן קשקשין שמלובש בהן וסנפירין ששט בהן וכמה קשקשין יהו בו אפילו אחת תחת לחיו ואחת תחת זנבו ואחת תחת סנפיר שלו רבי יהודה אומר שנים קשקשת אין לו עכשיו אבל עתיד לגדל לאחר זמן כגון הסולתנות ונפיא כשר יש לו עכשיו אבל עתיד להשירה כשעולה מן הים כגון הקוללוס והפליטים הספתיאס ואנתינוס רבי יוסי בן דורמסקיתא אומר לויתן דג טהור הוא שנאמר נאוה אפיקי מגינים סגור חותם צר אחד באחד יגשו ונומר תחתיו חדודי חרס וגומר נאוה אפיקי מגינים אלו קשקשין שלו תחתיו חדוד' חרס אלו סנפירין שלו.

פרק רביעי

א בהמה המקשה לילד הוציא את ראשו והחזירו ואחר כך שחטה שחטה ואחר כך מחזירו אסור חתכו ואחר כך שחטה היא מותרת באכילה והעובר אסור הוציא ראשו ורובו והחזירו הרי הוא כילוד הוציא ידו וחתכה ואחר כך שחטה מה שיצא אסור ושבפנים מותר.

ב חומר באיברין מה שאין בעוברין ובעוברין שאין באיברין שהעובר הוציא ראשו והחזירו אסור הוציא ידו והחזירה מותר חומר באיברין שהמחתך את העובר במעי אמו מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור. בהמה המקשה לילך והוציא העובר את ירו והחזירה ואחר כך שחטה מותר שחטה ואחר כך החזירה אסור חתכה ואחר כך שחטה מה שיוצא אסור ושבפנים מותר שחטה ואחר כך חותכה מה שיוצא אסור ושבפנים מותר בשר במגע נבלה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים מגע טרפה שחוטה אמר להן

non habeat, & debeant crescere in posterum, e. g. limax, erit legitimum.

XIV. Ista sunt signa in piscibus: Si quis habeat alam & squamam; Si habeat squamam, tibi non est necesse ut inquiras de ala; Si habeat alam, at non squamam, erit immundus: Squamæ sunt, quibus tegitur, & alæ, quibus natat: Et quot squamæ in illo esse debent? Vel una sub maxilla, & altera sub cauda, & altera sub alis: R. Jehuda dicit duas squamas: Si modo non habeat; at potest habere, postquam creverit in aliud tempus; e. g. Tunina, & Naphia sunt legitimi; Si in illis modo sint, at debeant cadere, postquam adscendant ex mari, e.g. Colias, & Philmis, & Spatiam, & Ansinos. R. Jose ben Dormaschita dicit: Leviathan est piscis mundus: Dictum est enim: *Corpus illius quasi scuta fusilia compactum squamis se prementibus, una uni conjungitur &c. Sub eo frusta testacea; Scuta fusilia:* Istæ sunt squamæ. *Sub eo frusta testacea.* Istæ sunt ejus alæ.

CAPUT IV.

I. Si bestia difficulter pariat, si fœtus eduxerit suum caput, & reduxerit, & postea mactaverit; si mactaverit, & postea reduxerit, erit interdictum: Si inciderit, & postea mactarit, ipsa est esu licita, & fœtus est interdictus: Si eduxerit caput suum, & majorem sui partem, & reduxerit, consideratur sicut natus; Si eduxerit suam manum, & inciderit, & postea mactaverit; quod exiit est interdictum, & quod intus est, est licitum.

II. Gravior est conditio in membris quam in fœtibus, & gravior est conditio in fœtibus, quam in membris; Etenim si fœtus educat caput suum, & reducat, est interdictus, si educat manum suam, & reducat, est licitus: Gravior est conditio in membris: Etenim si incidat fœtum in visceribus matris suæ, est esu licitus, ab splene, & ab renibus est interdictus: Si bestia difficulter pariat, & educat fœtus manum suam, & reducat, & postea mactet, est licitus; si mactet, & postea reducat, est interdictus: Si incidat, & postea mactet, quod exiit, est interdictum, & quod intus est, est licitum: Si mactet & postea incidat; quod exiit est interdictum, & quod intus est, est licitum: Caro tactu fit cadaver: Verba R. Meir: Et sapientes dicunt; tactu fit discerptum mactatum. Dixit illis R. Meir: Quid pu-

רבי מאיר מי טיהר את העובר הזה מן המגע אמרו לו שהיטת אמו מטהרתו אמר להן אם טיהרתו שחיטתו מן המגע לא תטהרנו לאכילה אמרו לו טרפה טיהרתה מן המגע ולא תטהרנו לאכילה אמר להן רבי מאיר לא אם טיהרה שחיטה אותה דבר שגופה תטהר את העובר שאינו גופה אמרו לו מצינו שיפה כחה להציל מדבר שאינו גופה על דבר שגופה שמחתך את העובר במעי אמו מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה.

ג השוחט את הבהמה ומצא בה בן תשע חי טעון שחיטה וחייב במתנות ואסור משם אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין אסור משם אותו ואת בנו שנאמר אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד את שטעון שחיטה אסור משום אותו ואת בנו ואת שאין טעון שחיטה מותר משום אותו ואת בנו ופטור מן המתנות שנאמר מאת זובחי הזבח את שטעון זביחה חייב במתנות ואת שאין טעון זביחה פטור מן המתנות רבי שמעון שזורי אמר אפילו עומד וחורש על גבי מענה קורעו ומוציא את דמו חותך ואוכל בשר רבי שמעון בן אליעזר אומר משם רבי יוסי הגלילי טמא טומאת אוכלין ומטמא טומאת אוכלין וצריך הכשר רבי אומר אין מטמא טומאת אוכלין מפני שהוא חי וחי אין מטמא טומאת אוכלין.

ד בהמה שמתה וקרעה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה וחייב במתנות פסול לגבי מזבח מפני שבן פקועה השוחט את הטרפה ומצא בה בן תשעה חי טעון שחיטה וחייב במתנות ואם מת טהור מלטמא במשא מפני ששחיטת אמו מטהרתו. השוחט את החטאת ומצא בה בן ארבע חי אפילו לאחר שלשה ואפילו יצא חוץ לקלעים מותר באכילה המבכרת שהפילה שלא ישליכנה לכלבים ובמוקדשין תיקבר מפני שגדולה קדש שליא אין

purificavit hunc fœtum ex tactu? Responderunt: mactatio matris illum purificavit. Dixit illis. Si ejus mactatio eum purificavit ab tactu, non purificabimus ad comedendum? Responderunt illi: Discerptum purificat ab tactu, at non purificat ad comedendum: Dixit illis R. Meir: Minime: Si ipsam purificabit mactatio, quæ ipsamet res est, purificabit fœtum, qui ipsamet res non est? Responderunt: Deprehendimus meliorem esse conditionem, ut salvet ab re, quæ ipsa non est, præ re quæ ipsa est: Si incidat fœtum in visceribus matris suæ, est esu licitus, ab splene, & renibus est esu interdictus.

III. Si mactans bestiam inveniat fœtum novem mensium vivum, requirit mactationem, & obligatur ad dona, & prohibetur præcepto: *Ipsum, & filium ejus non mactabitis die uno:* Et sapientes dicunt: Non prohibantur præcepto: *Ipsum, & filium ejus:* Dictum est enim: *Ipsum & filium ejus non mactabitis die uno:* Quod requirit mactationem, interdicitur præcepto: *Ipsum & filium ejus:* Et quod non requirit mactationem, non interdicitur præcepto: *Ipsum & filium ejus:* Et absolvitur a donis. Dictum est enim: *Ab immolantibus victimas*. Quod obligatur ad immolationem, obligatur ad dona, & quod non obligatur ad immolationem, non obligatur ad dona. R. Simeon Scezori dicit: Vel si stans araret super sulco, licet lacerare, & educere sanguinem, & incidere, & comedere de ejus carne. Rabi Elieser ben Eliezer dicit nomine R. Jose Galilæi: Est immundum immunditie ciborum, & polluit immunditie ciborum, & necesse est ut disponatur: Rabi dicit: Non polluit immunditie ciborum, quia est vivus, & vivus non polluit immunditie ciborum.

IV. Si bestia moriatur, & incidatur, & in ea inveniatur fœtus novem mensium vivus, requirit mactationem, & obligatur ad dona, & est illegitimus, ut offeratur super altare, quia filius discissæ est: Si mactet discerptum, & in eo inveniat filium novem mensium vivum, obligatur ad mactationem, & obligatur ad dona, & si moriatur, est mundus, ut possit polluere onere, qui mactatio suæ matris illum purificavit. Si mactet sacrificium pro peccato, & inveniat in eo filium quatuor mensium vivum vel post tres dies, vel si educatur extra vela, erit esu permissus. Si pariat secundinam, projicienda erit canibus; & in sanctitatibus sepelienda erit, quia crevit in sancto: Secundina non fa-

מפגלת את הזבח לא חוץ לזמנו ולא חוץ למקומו אין מחשבה פוסלת בה משום פסול והמעלה אותו בחוץ פטור.

פרק חמישי

א אותו ואת בנו נוהג בכלאים ובכוי רבי אליעזר אומר הכלאים מן הרחל ומן הגדי נוהגין בו ומן הכוי אין נוהגין בו השוחט אותו ואת בנו חולין בפנים וקדשים בחוץ. השוחט את הטרפה וכן השוחט ונמצאת טרפה רבי מאיר אוסר משם אותו ואת בנו רבי שמעון מתיר משם אותו ואת בנו השוחט לרפואה לאכילת גוים ולאכילת כלבים אסור משם אותו ואת בנו. השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר ושחיטת נכרי מותר משום אותו ואת בנו.

ב חרש שוטה וקטן ששחטו בזמן שאחרים רואין אותן אסור משום אותו ואת בנו אין אחרים רואין אותן מותר משום אותו ואת בנו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בין כך ובין כך לא ישחוט ואם שחט פטור. הלוקח מבעל הבית הוא קודם לבעל הבית שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן. שנים שלקחו פרה איזה שלקח ראשון ישחט ראשון ואם קדם השני ושחט הרי זה זריז ונשכר.

ג שחטה ואת אמה אפילו עד חמשה דורות אינו חייב אלא אחת שחטה ואת בנה ואת בת בתה אפילו עד חמשה דורות חייב על האחרונה שחטה ובא אחר ושחט את בתה שנים האחרונים חייבין והאמצעי פטור שחט את חמשה בניה חייב משם חמשה לאוין. שחט חמשה בניה ואחר כך שחטה סומכוס אומר משם רבי מאיר חייב משם חמשה לאוין וחכמים אומרים אין חייב אלא משם לאו אחד בלבד. שחט את בתה ואחר כך שחטה ואחר כך שחט את אמה השוחט את האם חייב ואת הבת פטור שחטה עד שלא חשיכה מותר לשחוט את בתה

facit abominandum sacrificium, neque extra tempus suum, neque extra locum suum; neque cogitatio illam reprobat, eo quod sit illegitima; Si illam offerat foris, absolvitur.

CAPUT V.

I. Ipse & ejus filius observatur in heterogeneis, & in Cavi. R. Elieser dicit: In heterogeneis ex ove & hœdo natis observatur; ex Cavi non observantur. Si mactet ipsum, & filium ejus profanos intus, & sanctos foris. Si mactet discerptum, & similiter si mactet, & deprehendatur discerptum, Rabi Meir prohibet propter præceptum: *Ipsum, & filium ejus*: R. Simeon permittit propter præceptum: *Ipsum, & filium ejus*: Si mactet pro medicina, & pro cibo gentilium, & pro cibo canum est interdictum propter præceptum: *Ipsum, & filium ejus*: Si mactet & fiat cadaver in ejus manu: Si perforaverit guttur, si evulserit œsophagum, si mactet alienus, est licitum propter præceptum: *Ipsum & filium ejus*.

II. Surdus, stultus, & puer si mactent, quo tempore alii eos inspiciant, est interdictum propter præceptum: *Ipsum, & filium ejus*: Si illos alii non inspiciant, est licitum propter præceptum: *Ipsum, & filius ejus*: Verba Rabi Meir: Et sapientes dicunt: Tam hoc quam illo modo non mactabit, & si mactet absolvitur: Qui emit a patrefamilias, antecedit patrem familias, quia a principio non emit nisi hac conditione: Si duo emant vaccam, & filium, qui emit primus primus mactabit, si præcedat secundus, & mactet, is est diligens, & habebit mercedem.

III. Si mactet filium & matrem ejus, vel usque ad quinque generationes non tenetur nisi semel. Si mactet cum filio filiam filiæ vel usque ad quinque generationes, non tenetur nisi pro novissimo: Si dum mactat, veniat alius, & mactet ejus filiam; duo novissimi tenentur, & medius absolvitur: Si mactet quinque ejus filios, & postea ipsam mactet, Somcos dicit nomine R. Meir, tenetur quinque præceptis negativis; & sapientes dicunt; non tenetur nisi uno præcepto negativo duntaxat: Si mactet ejus filiam, & postea ipsam mactet, & postea mactet ejus matrem qui mactat matrem tenetur, & qui mactat filiam absolvitur; si mactet ipsam antequam oboriantur tenebræ, licitum est mactare ejus filiam, post obortas tenebras est

משחשיכה אסור לשחוט את בתה כל היום וכל הלילה.

ד בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחברו צריך להודיעו אמה מכרתי לשחוט ובתה מכרתי לשחוט אלו הן ערב יוט טוב האחרון של חג והאחרון של פסח ערב עצרת וערב ראש השנה וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום הכיפורים בגליל מפני שהוא יום טוב אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בזמן שחל יום הכיפורים להיות בשני בשבת אבל אם חל להיות כאחר מכל ימות השבת אין צריך להודיעו מפני שזה יכול לשחוט היום הזה וזה יכול לשחוט למחר.

פרק ששי

א כיסוי הדם נוהג בכלאים ובכוי רבי אליעזר אומר כלאים מן הנרי ומן הכחל נוהגין בו מן הכוי אין נוהגין בו רבי יוסי אומר אין שוחטין אותו ביום טוב מפני שספק ואם שחטו אין מכסין את דמו אמר רבי יוסי ומה אם מילה שודאה דוחה את השבת אין ספיקה דוחה את יום טוב כיסוי הדם שאין ודאי דוחה את השבת דין הוא שלא יהא ספיקו דוחה את יום טוב אמרו לו שופרות שבגבולין יוכיחו שאין ודאן דוחה את השבת וספיקן דוחה את יום טוב הן יוכיחו לכיסוי הדם שאף על פי שאין ודאן דוחה את השבת שלא יהא ספיקו דוחה את יום טוב השיב רבי אליעור בנו של רבי אליעזר הקפר ומה למילה שאין ספיקה דוחה את יום טוב אין ודאה דוחה את לילי יום טוב תאמר בכיסוי הדם שודאה דוחה את לילי יום טוב הואיל וודאו דוחה את לילי יום טוב דין הוא שיהא ספיקו דוחה את יום טוב אמר רבי אבאי זה אחד מן הדברים שהיה רבי אחייה אומר אין להן תשובה והשיב רבי אלעזר.

ב השוחט לרפואה לאכילת גוים לאכילת כלבים חייב לכסות השוחט ונתנבלת בירו הנוחר והמעקר פטור מלכסות. השוחט בשבת וביום הכפורים אף על פי שמתחייב בנפשו כיון שחשיכה אם היה הדם קיים חייב לכסות השוחט בספינה

interdictum mactare ejus filiam toto die & tota nocte.

IV. Quatuor anni temporibus, qui vendit bestiam socio suo, necesse est ut illi significet: Matrem vendidi, ut possit mactari, & ejus filiam vendidi ut possit mactari: Et ista tempora sunt, vespera diei festi novissimi Tabernaculorum, & diei novissimi Paschatis, vespera Pentecostis, & vespera principii anni: & juxta verba R. Jose Galilæi, etiam vespera diei expiationum in Galilæa: quia erat dies festus: Dicit R. Jehuda: De quo hæc dicta sunt? Quando incidat dies expiationum in diem secundum Sabbathi, at si incidat in aliquem ex cunctis diebus Sabbathi, non est necesse ut significetur; quia alter potest mactare hoc die, & postridie.

CAPUT VI.

I. Tectio sanguinis observatur in heterogeneis, & in Cavi. R. Eliesér dicit in heterogeneis natis ex hœdo, & caprea observatur; ex Cavi non observatur: R. Jose dicit: Non mactant illum die festo propter dubium; at si mactant, non tegunt ejus sanguinem: Dicit R. Jose: Si circumcisio quando certus sit dies, pellit Sabbathum, quando sit incerta non pellit diem festum, tectio sanguinis, quando sit certa non pellit Sabbathum, æquum erit, ut ejus dubium non pellat diem festum. Responderunt illi: Buccinæ in terminis probent, quarum certitudo non pellit Sabbathum, & earum dubium pellit diem festum, probent pro tectione sanguinis, cujus certitudo licet non pellat Sabbathum, tamen ejus dubium pellit diem festum: Objecit R. Eliesér ben R. Eliesér Kaphar: Quid probat circumcisio, cujus dubium non pellit diem festum, cum ejus certitudo non pellat vesperas diei festi? Dices de tectione sanguinis, cujus certitudo pellit vesperas diei festi? Quoniam pellit vesperas diei festi, æquum erit, ut ejus dubium pellat diem festum: Dicit R. Abai: Hoc est unum ex iis, de quibus dicebat R. Achijah, quod iis non sit responsio, de quibus objecit R. Eliesér.

II. Si mactet pro medicina, & pro cibo gentilium, & pro cibo canum debet tegere: Si dum mactat, fiat cadaver in ejus manu; si perforet, si evellat cannas gutturis, absolvitur a tegendo sanguine. Si mactet in Sabbatho, & in die expiationum, licet teneatur sua anima, post obortas tenebras, si sanguis adhuc conservetur, debet tegere. Si mactet in

כיון שהגיע ליבשה אם היה הדם קיים חייב לכסות אף על פי שאמרו לא ישחוט אדם בספינה אלא אם כן היה לו עפר מוכן השוחט וצריך לדם לא ישחוט כדרך ששוחטין אלא כיצד עושה או נוחרו או מולקו.

ג השוחט והקדיש את הדם חייב לכסות מפני שקדמה מצות כיסוי להקדש השוחט ובלעתו הארץ פטור מלכסות כיסתו הרוח חייב לכסות. השוחט דם שעל הסכין ודם שעל הכנפים חייב לכסות רבן שמעון בן גמליאל אומר הואיל ונתכסה דם הזבח פטור מלכסות רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל השוחט צריך ברכה לעצמו שחט ולא כיסהו וראהו אחר חייב לכסותו אפילו ביום טוב המכסה את הדם יכסנו ביד ואל יכסנו ברגל שאין עושין את המצות עראי. במה מכסין ובמה אין מכסין אין מכסין לא בתבן ולא בקש ולא בנבבה לא בעצה ולא בנוצה ולא בכנפי יונה ולא בנסורת של חרשין ולא בנעורת של פשתן ולא בנדרות ולא בקצוצות ולא בקמחין ולא בסלתות ולא יתן אבן על גבי הדם ויכסה אבל מכסה בסיד בגפסים ובחרסים שכתשן ועשאן עפר זה הכלל כל שהוא מין עפר בולע ומצמיח ואין מכסין בו.

פרק שביעי

א גיד הנשה נוהג בכלאים ובבוי נוהג בשתי ירכות בירך של ימין בירך של שמאל רבי יהודה אומר אין נוהג אלא באחת ודעת מכרעת שהיא של ימין זה הכלל כל שיש לו כף ירך גיד הנשה נוהג בו כל שאין לו כף ירך אין גיד הנשה נוהג בו נוהג בשליל וחלבו אסור דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אין נוהג בשליל וחלבו מותר ואין הטבחין נאמנין על גיד הנשה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלב.

ב השולח ירך מחותכת לחברו

in navi, quando pervenit ad terram, si adhuc conservetur sanguis, debet tegere: Licet dixerunt: Non mactabit homo in navi, nisi prius illi fuerit pulvis præparatus: Si mactans opus habeat sanguine, non mactabit juxta morem mactantium: Quomodo faciet? Aut perforabit, aut unguesecabit.

III. Si mactans sanctificet sanguinem, debet tegere, quia præcessit præceptum tectionis sanctificationem: Si mactet, & absorbeat ejus sanguinem terra, absolvitur a tegendo: Si illum tegat ventus, debeat tegere: Qui mactat, sanguinem, qui est super cultro, & sanguinem, qui est in alis, debet tegere. Raban Simeon ben Gamaliel dicit; quoniam tectus est sanguis immolationis, absolvitur a tegendo reliquo sanguine: R. Jehuda dicit nomine Raban Gamaliel: Qui mactat, debet benedicere seorsim; Si mactet & non tegat, si alius videat, debet tegere vel in die festo: Qui tegit sanguinem, debet tegere manu, at non pede; quia non faciunt præcepta accidentaliter: Quo tegunt, & quo non tegunt? Non tegunt palea, neque stipula, neque herba, neque lignis, neque floribus, neque pennis columbæ, neque serraturis fabrorum lignariorum, neque stupis lini, neque cannabe, neque rebus succisis, neque farinis, neque similis, neque imponet lapidem sanguini, ut illum tegat; at teget calce, & gypso, & luto tenui, quæ contuderit, & fecit pulverem: Hæc est regula generalis: Omni specie pulveris, quæ absorbet, & germinat, non tegunt.

CAPUT VII.

I. Nervus luxatus observatur in heterogeneis, & in Cavi, & observatur in duobus femoribus, tam in dextro quam in sinistro; R. Jehuda dicit: Non observatur nisi in uno, & ratio dictitat, quod sit dextrum; Hæc est regula generalis: Quod habet curvaturam femoris, præceptum femoris luxati in eo observatur: Et quod non habet curvaturam femoris, præceptum nervi luxati in eo non observatur, observatur in embryone, & ejus adeps est interdictus: Verba R. Meir. R. Jehuda dicit: Non observatur in embryone, & ejus adeps est licitus; Et lanii non sunt fide digni de nervo luxato; verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Fide digni sunt de eo, & de adipe.

II. Siquis mittat femur abscissum socio

צריך להפריש ממנה גיר הנשה שלמה אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה הלוקח ירך מחותכת מן הטבח אין צריך להפריש ממנה גיר הנשה שלמה צריך להפריש ממנה גיד הנשה המוכר ירך מחותכה לגוי אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה ובלבד שלא ימכרנה לו בפני ישראל מפני שחוזר ולוקחה הימנו ומשום שני דברים אמרו אין מוכרין בשר של נבלות ושל טרפות לגוי מפני שחוזר ומאכילן לישראל דבר אחר שאין מאכילין את הדם בטעות ומשם שני דברים אמרו לא יאמר אדם ישראל לגוי קח לי בשר משום נבלות ומשום טרפות דבר אחר משום אונסין.

ג ניד הנשה מחטט אחריו כל מקום שהוא ינוטלו השומן שלו הרי זה מותר רבי יהודה אומר נוטלו מן השוק של ירך שני גידים הן החיצון סמוך אל בשר אסור וחייבין עליו הפנימי סמוך אסור ואין חייבין עליו. האוכל מגיד הנשה כזית הרי זה חייב רבי יהודה פוטר עד שאכל משניהם אכלו ואין בו כזית הרי זה חייב רבי יהודה פוטר עד שיהא בו כזית אכל שני גידים משתי ירכות משתי בהמות סופג שמונים רבי יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים.

ד ירך שבישלה בגיד הנשה שלה אם בישלה בנותן טעם הרי זו אסורה כיצד משערין אותה כבשר בלפת נתבשה עם הנירם הרי זה בנותן טעם רבי יותנן בן ברוקה אומר אין בגיד בנותן טעם חתיכה אסורה שנתערבה בחתיכות אפילו הן אלף כולן אסורות הרוטב בנותן טעם נימחה הרי זה בנותן טעם. נוהג בטהורה ואין נוהג בטמאה רבי יהודה אומר אף בטמאה מפני שאסורן קודם למתן תורה אמרו לו לרבי יהודה אינו אומר על כן לא יאכלו בני יעקב ראובן ושמעון את גיד הנשה אלא בני ישראל אלו שעומדין לפני הר סיני אלא למה כתבו שם להודיע במה נאסר.

ה אבר מן החי נוהג בבהמה

cio suo, necesse est ut ab eo separet nervum luxatum; si integrum, non est necesse ut ab eo separet nervum luxatum: Si emat femur abscissum ab lanione, non est necesse ut ab eo separet nervum laxatum; Si integrum, necesse est ut ab eo separet nervum luxatum. Si vendat femur abscissum gentili, non est necesse ut ab eo separet nervum luxatum, dummodo non vendat coram Israelita; quia poterit ex eo emere: Et duarum rerum causa dixerunt: Non licet vendere carnem cadaverum, & discerptorum gentili quia potest reddere Israelitæ comedendam: Alia ratio. Non licet cibare hominem per errorem; & rerum duarum causa dixerunt: Non dicet Israelita gentili: Sume mihi carnem propter cadavera, & discerpta: Alia ratio: propter violentos.

III. Si nervus luxatus effodiatur ubicunque sit, & removeatur, ejus pinguedo erit permissa. R. Jehuda dicit: Removebit ex crure femoris; duo sunt nervi, exterior proximus carni est vetitus, & ejus causa tenentur, & interior proximus ossi, est vetitus, at ejus causa non tenentur. Siquis comedat de nervo luxato in quantitate olivæ, reus est; R. Jehuda absolvit, donec comedat de utroque; Si comedat, at in eo non sit quantitas olivæ, reus est; Rabi Jehuda absolvit, donec in eo sit quantitas olivæ: Si comedat duos nervos ex duobus femoribus ex duobus animalibus, vapulat octoginta verberibus: Rabi Jehuda dicit: Non vapulat nisi quadraginta.

IV. Si coquat femur cum nervo luxato, si decoctum præbeat gustum, erit interdictum. Quomodo? Metiuntur illum sicut carnem cum rapa, si coquatur cum nervis; si præbeat saporem: R. Jochanan ben Beroka dicit: In nervo non observatur, utrum præbeat saporem. Frustum est vetitum si misceatur cum aliis frustis, vel si fuerint mille, omnia sunt vetita: In jusculo observatur, utrum præbeat saporem: si liquefiat, ecce præbet saporem. Observatur in animali mundo, at non observatur in immundo. Rabi Jehuda dicit: Vel in immundo; quia eorum interdictum præcessit promulgationem legis. Dixit τῷ R. Jehuda; Non dictum est. Idcirco non comedunt filii Jacob Ruben & Simeon nervum luxatum: At filii Israel, qui steterunt coram monte Sinai: Cur igitur ibi scriptum est? Ut nobis significetur, qua de causa vetitum sit.

V. Membrum ex vivo observatur in ani-

טמאה בטהורה מפני שאסורו נוהג בבני נח בישראל וחייב עליו משום אבר מן החי ומשום בהמה דברי רבי יהודה רבי אלעזר וחכמים אומרים אינו חייב אלא משם אבר מן החי בלבד שנאמר לא תאכל הנפש עם הבשר את שאיסורו משם כל תאכל הנפש עם הבשר חייבין עליו יצאת בהמה טמאה שכולה אסורה. האוכל אבר מן החי עובר בלא תעשה.

ו חלב מן החי חייבין עליו מן החי חייב משם שני לאוין משם חלב ומשם חי דם מן החי חייב משם שני לאוין משם דם ומשם חי אבר מן החי חייב משום נבלה דם. מן המוקדשין חייב משם שני לאוין משם דם ומשם מוקדשין דברי רבי יהודה וחכמים אומרים אין חייב אלא משם לאו אחד בלבד אליה מן המוקדשין חייב משם שני לאוין משם אליה ומשם מוקדשין חלב מן המוקדשין חייב משם שני לאוין משם חלב ומשם מוקדשין רבי יהודה מחייב שלש משם חלב ומשם מוקדשין ומשם חלב של מוקדשין.

פרק שמיני

א בשר בחלב נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשין הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר ומותר בבשר דגים וחגבים העוף לא עולה ולא נאכל אמר רבי יוסי זה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל בית שמאי אומרים עולה ואין נאכל ובית הלל אומרים לא עולה ולא נאכל רבי אליעזר ברבי צדוק אומר העוף עולה עם הגבינה על השולחן אפקולוס אומר אין נאכל אחרים אומרים משמו אף נאכל במה דברים אמורים בשלחן שהוא של מאכל אבל בשלחן שאינו של מאכל נותן אדם חתיכה בצד זה ונבינה בצד זה.

ב נותנין בקפוף ובמחזק ומפשיליך

animali immundo, & in mundo, quia ejus interdictum observatur a filiis Noe, & ab Israelitas, & ejus causa tenentur propter membrum ex vivo, & propter animal: Verba R. Jehuda. R. Eliesér & sapientes dicunt: Non tenetur nisi propter membrum ex vivo duntaxat. Dictum est enim: *Non comedes animam cum carne:* Quod prohibetur præcepto: *Non comedes animam cum carne:* Ejus causa tenentur: Excluditur animal immundum, quod totum est prohibitum: Qui comedit membrum ex vivo, transgreditur præceptum negativum.

VI. Si comedat adipem ex vivo, ejus causa tenetur duobus præceptis negativis propter adipem, & propter vivum: Si sanguinem ex vivo, tenetur duobus præceptis negativis, propter sanguinem, & propter vivum: Si membrum ex vivo, tenetur propter cadaver: Si sanguinem ex rebus sanctificatis, tenetur duobus præceptis negativis, propter sanguinem, & propter res sanctificatas. Verba R. Jehuda: Et sapientes dicunt: Non tenetur nisi uno præcepto negativo duntaxat: Si caudam ex rebus sanctificatis, tenetur duobus præceptis negativis, propter caudam, & propter res sanctificatas: Si adipem ex rebus sanctificatis, tenetur duobus præceptis negativis, propter adipem, & propter res sanctificatas: Rabi Jehuda reum facit in tribus, propter adipem, & propter res sanctificatas, & propter adipem rerum sanctificatarum.

CAPUT VIII.

I. PRæceptum carnis cum lacte observatur tam in terra, quam in locis extra terram, tam stante, quam diruta domo, in profanis, & in sanctificatis: Siquis voveat a carne, est sibi interdicta omnis species carnis, & licita est caro piscium, & locustarum; Volucer non adscendet in mensam, neque comedetur. Dixit R. Jose: Hoc est ex allevationibus scholæ Schammai, & ex aggravationibus scholæ Hillel: Schola Schammai dicit: Adscendet, at non comedetur: Et schola Hillel dicit: Neque adscendet, neque comedetur: R. Eliesér bar R. Zadok dicit: Volucer adscendet cum caseo super mensam: Apkolis dicit: Non comedetur: Alii dicunt ejus nomine: Etiam comedetur: De quo hæc dicta sunt? De mensa ciborum, at si non fuerit mensa ciborum, poterit homo ponere frustum carnis in altero, & caseum in altero latere.

II. Licet ponere in canistro, & in hosto-

לאחוריו הרי לא אסרו אלא בשלחן שהיא
של מאכל רבן שמעון בן גמליאל אומר
אף שולחן של מאכל שנים שנכנסו לפונדוק
זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום זה
אוכל בחתיכתו וזה אוכל בגבינתו ואין
חוששין הרי לא אסרו אלא בזמן שכולו
תפיסה אחת.

ג טיפת חלב שנפלה על החתיכה
רבי יהודה אומר אם יש בנותן טעם
באותה חתיכה וחכמים אומרים מאותו
הקדירה אמר רבי נראין דברי רבי יהודה
בזמן שלא ניער ושלא כיסה ודברי חכמים
בזמן שניער וכסה חם לתוך חם וצונן
לתוך חם אסור חם לתוך צונן מדיחו
ואוכלו כחל של מניקה קורעו ומוציא את
חלבו לא קרעו אין עובר עליו הלב קורעו
ומוציא את דמו אם בשלו קרעו לאחר
בישולו כחל שבישלו בחלבו מותר קיבה
שבישלה חייב המבשל בשר בחלב הרי זה
חייב כמה יבשלם ויהא חייב כחצי זית
בשר וכחצי זית חלב כדי שיהו זה בכזית
כשם שחייב על בישולו כך חייב על אכילתו
כמה יאכל ויהא חייב כדי שיהא נאכל
משום בשול.

ד המבשל במי חלב פטור בחלב
זכר פטור דם שבישלו בחלב פטור העצמות
והגידים וחקרנים והטלפים שבישלן בחלב
פטור הפגול והנותר והטמא שבישלו בחלב
חייב עליהן משם פינול נותר וטמא בשר
בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור
ברפואה ובהנאה רבי שמעון מתיר בהנאה
בשר בהמה טהורה בחלב חיה טמאה בשר
חיה ועופות טהורין בחלב בהמה טמאה
רבי עקיבא פוטר על בישולו שנאמר גדי
גדי שלשה פעמים. קיבה של נכרי
ושל נבלה הרי זו אסורה חזרו לומר
מעמידין בקיבת נכרי ובקיבת נבלה ואין
חוששין רבי יוסי אומר כשרה שינקה מן
הטרפה קיבתה אסורה וטרפה שינקה מן
הכשרה קיבתה מותרת מפני שכנוס מותרה
במעיה.

hostorio, & dorso appendere; ecce non prohibuerunt, nisi in mensa ciborum: Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Etiam in mensa ciborum: Si duo ingrediantur cauponam, si alter veniat ab aquilone, & alter ab austro, iste comedet frustum suum, & ille comedet caseum suum; neque erunt soliciti; Ecce illis non est vetitum, nisi quando in una societate comedant.

III. Si gutta lactis cadat in frustum, R. Jehuda dicit, si præbeat saporem in ipso frusto, est vetitum, & sapientes dicunt ab ipsa olla: Dicit Rabi: Probabilia videntur verba R. Jehuda, quando non sit dejecta, & tecta, & verba sapientum, quando sit dejecta, & tecta: Calidum intra calidum, & frigidum intra calidum, est interdictum; Calidum intra frigidum, lavabit, & comedet: Uber animalis lactantis poterit evellere, & educere ejus lac; si non incidat, ejus causa non transgreditur. Cor poterit incidere, & educere sanguinem, si coxerit, educet post ejus coctionem: Si coxerit uber cum ejus lacte, est licitum: Si coagulum coxerit, tenetur: Qui coquit carnem cum lacte, ecce tenetur; Quantum coquet, ut teneatur? Quantitatem dimidiæ olivæ de carne, & quantitatem dimidiæ olivæ de lacte, ut sit quantitas olivæ: Sicut tenetur pro ejus comestione, ita pariter tenetur pro ejus coctione: Quantum comedet, ut teneatur? Quantum possit comedere propter coctionem.

IV. Qui coquit aquis lactis; absolvitur; cum lacte masculi absolvitur: Si coquat sanguinem cum lacte, absolvitur; si coquat ossa, & nervos, & cornua, & ungulas cum lacte, absolvitur: Si coquat abominandum, residuum, & immundum cum lacte, eorum causa tenetur abominando, residuo, & immundo: Caro animalis mundi cum lacte animalis mundi, est vetita medicina, & usu; R. Simeon permittit usum: Caro animalis mundi cum lacte feræ immundæ, caro feræ & volucrum mundorum cum lacte animalis immundi; R. Akiba permittit coctionem: Dictum est enim ter *hœdum*, *hœdum*, *hœdum*. Coagulum alieni, & cadaveris est interdictum. Iterum dixerunt: Licet coagulare cum coagulo alieni, & coagulo cadaveris; & non erunt solliciti: R. Jose dicit: Si animal legitimum lactaverit ex discerpto, ejus coagulum erit interdictum; & si discerptum lactaverit ex animali legitimo, ejus coagulum erit permissum, quia collectum est licitum in ejus visceribus.

V. Gra-

ה חלב חומר מבדם ובדם מבחלב שהחלב נוהג בחי וקרב על גבי האישים ומועלין בו וחייבין עליו משם פגול ונותר וטמא מה שאין כן בדם חומר בדם שהדם מתיר מכשיר ומפגל מה שאין כן בחלב רבי יהודה אומר האלל שכינסו ויש בו כזית הרי זה חייב עור פרסות בהמה דקה חרי הוא כבשרה וכולן שעיבדה או שהילך בהן כדי עבודה טהורין משם עור וטמאין משם בשר חוץ מעור האדם מפני שמטמאתו לעולם מכן אמרו לגיון עובר ממקום למקום המאהיל עליו טמא אין לך לגיון שאין בו קרקפלין וכולן שנמלחו הרי אלו כעובדין רבי יהודה אומר הלטאה אין לה עור רבי יוחנן בן נורי אמר שמונה שרצים יש להן עורות הצדן וההורגן והחובל בהן ועושה בהן חבורה הרי זה חייב וחכמים אומרים אין עור אלא מה שמנו חכמים.

ו המפשיט בבהמה ובחיה ובטמאה ובדקה ובגסה לשטוח כדי אחוזה וכמה הוא כדי אחוזה מלא טפח כפול המפשיט כשעור הזה הנוגע במופשט טהור בעור של צואר טמא רבי יוחנן בן נורי אומר הנוגע בעור של צואר טהור שאינו אלא נותקו רבי דוסתאי בן יהודה אומר משם רבי שמעון המפשיט בשרצים כולו חבור אחד הוא רבי יהודה אומר עור שיש לו כזית בשר הנוגע בעור שכנגד הבשר מאחריו טמא.

ז ביצת השרץ מרוקמת טהורה וכמה היא ריקומה כדי שיראה שרץ מתוכה ניקבה כל שהוא טמאה וכמה יהא הנקב מלא השערה האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמאין טומאת אוכלין רבי שמעון אומר אין מטמאין טומאת אוכלין.

V. Gravior est conditio in adipe, quam in sanguine, & in sanguine, quam in adipe: quia adeps observatur in vivo, & offertur super ignita, & in eo prævaricantur; & ejus causa tenentur abominando, residuo, & immundo, quod non deprehenditur in sanguine: Gravior est conditio in sanguine, quia sanguis permittit, disponit, & facit abominandum; quod non deprehenditur in adipe; R. Jehuda dicit: Particula carnis inter mactandum abscissa si colligatur, quando in ea sit quantitas olivæ, tenetur: Pellis ungulæ animalis minuti consideratur sicut ejus caro; Si hæc præparet, aut si super illa incedat, ut præparentur, sunt munda propter pellem, & immunda propter carnem, excepta pelle hominis, quia semper polluit: Hinc dixerunt: Si legio gentilium transeat de loco ad locum, quod facit super illam tentorium, est immundum; non est tibi legio in qua non sint cutes ex capite humano detractæ; & omnes pelles quando salitæ fuerint, reputantur sicut præparatæ. R. Jehuda dicit: Lucerta non habet pellem; R. Jochanan ben Nuri dicit: Septem reptilia habent pelles; Siquis venetur, & occidat, & faciat in iis plagam, tenetur: Et sapientes dicunt: Non est pellis, nisi illa, quam numerarunt sapientes.

VI. Qui excoriat in animali, & fera, & immundo, & minuto, quantum apprehendi potest; & quantum est quod apprehendi possit? Juxta plenitudinem palmi duplicis: Siquis excoriet juxta hanc mensuram; Si tangat excoriatum, est mundus, si pellem colli, est immundus. R. Jochanan, ben Nuri dicit: Si tangat pellem colli, est mundus, quia non est nisi ejus evulsio. Rabi Dostai ben Jehuda dicit nomine Rabi Simeonis: Si excoriet reptilia, tota est una conjunctio: R. Jehuda dicit: Si in pelle sit quantitas olivæ ex carne, si tangat pellem, quæ est e regione carnis a posteriori parte, est immunda.

VII. Ovum reptilis delineatum est mundum: Et quanta erit ejus delineatio? Ut videri possit: Reptile intra illud, si fuerit perforatum, quantuluncunque, est immundum; & quantum erit ejus foramen? Plenitudo capilli. Membrum & caro pendula in animali polluunt immunditie ciborum: Rabi Simeon dicit: Non polluunt immunditie ciborum.

פרק תשיעי

א הזרוע והלחיים והקיבה נוהגין בכלאים ובכוי רבי אלעזר אומר הכלאים מן הרחל ומן הגדי נוהגין בו מן הכוי המוציא מחברו עליו הראייה . השוחט לרפואה לאכילת גוים ולאכילת כלבים חייב במתנות. השוחט ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר ושחיטת נכרי פטור מן המתנות :

ב כהן וגוי שמכרו בהמתן לישראל לשחוט חייב במתנות נשחטה ברשותן ואחר כך מכרוה לו פטור מן המתנות ישראל שמכר בהמתו לכהן לשחוט פטור מן המתנות נשחטה ברשותו ואחר כך מכרה לו חייב במתנות כהן פטור והמשתתף עם הכהן פטור גוי פטור והמשתתף עם הגוי פטור המשתתף עם הכהן צריך לרשום עם הגוי אינו צריך לרשום ופסולי המוקדשין אין צריך לרשום.

ג אמר לו כהן כולה שלך והיד שלי אפילו אחד ממאה ביד פטור מן הזרוע כלה שלך והראש שלו אפילו אחד ממאה פטור מן הלחי כולה שלך ובני מעים שלי אפילו אחד ממאה בבני מעים פטור מן הקיבה מקום שנהגו להפשיט את הראש אינו רשאי להפשיט את הלחי למלוג את העגלים אינו רשאי למלוג את הזרוע ואם יש כהן נותנן לכהן ואם לאו מעלה אותן דמים מכר לו יד כמות שהיא וראש כמות שהוא ובני מעים כמות שהן נותנן לכהן ואין מנכה לו מן הטבח את הדמים לקח הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה מן הטבח את הדמים מתנות אין בהן משם קדושה אפילו מוכרן לגוי אפילו נותנן לפני כלבו אין בהן אלא מצות כהנה בלבד.

ד המשלח בשר לחברו והיו בו בו מתנות אין חוששין שמא מתנות כהנה הן . איזה הוא הזרוע נוטלו מבירת הפרק וכל הפרק עמו בזרוע של מוקדשין בזרוע של גבולין איזה הוא לחי נוטלו מבית השחיטה וכל בית השחיטה עמה

CAPUT IX.

I. Armus, maxillæ, & cogalum observantur in heterogeneis, & in Cavi: R. Eliefer dicit: In heterogeneis ex ove, & ex hœdo natis obfervatur; ex Cavi; Qui vult educere ab focio fuo, illi incumbit probatio. Qui mactat pro medicina, & pro cibo gentilium, & pro cibo canum, obligatur ad dona. Si mactet, & fiat cadaver in ejus manu, fi perfore, & eradicet, & fi mactetur ab alieno, abfolvitur a donis.

II. Sacerdos & gentilis fi vendant fuas beftias Ifraelitæ ad mactandum, obligatur ad dona; Si mactetur in eorum poteftate, & poftea illi vendiderit, abfolvitur a donis: Si Ifraelita vendat beftiam fuam facerdoti ad mactandum, abfolvitur a donis; Si mactetur in fua poteftate, & poftea illi vendiderit, obligatur ad dona; Sacerdos abfolvitur: Si focietatem faciat cum facerdote, abfolvitur; Gentilis abfolvitur; fi focietatem faciat cum gentili, abfolvitur; fi focietatem faciat cum facerdote, neceffe eft ut fignet; Si cum gentili, non eft neceffe ut fignet: In reprobatis fanctificatorum non eft neceffe ut fignet.

III. Si illi dicat facerdos: Sit totum tuum, & manus fit mea; Vel unum ex centum cum manu abfolvitur ab armo: Sit totum tuum, & caput meum; vel unum ex centum, abfolvitur a maxilla: Sit totum tuum, & vifcera fint mea; vel unum ex centum in vifceribus, abfolvitur a coagulo: Ubi folet excoriari caput, non poteft excoriari maxilla; ubi folent depilari vituli, non poteft depilari armus; & fi adfit facerdos, dabit ea facerdoti, fi minus, conficiet ea in nummos: Si vendiderit illi manum ficut eft, & caput ficut eft, & vifcera ficut funt, dabit ea facerdoti; & non fubtrahet illi a lanio nummos: Si emat ab eo pondere, dabit facerdoti, & fubtrahet a lanio nummos: In donis non erat fanctitas; poterat ea etiam vendere gentili, poterit etiam ftatuere coram fuo cane; & in his non eft nifi præceptum facerdotii duntaxat.

IV. Si mittat carnem focio fuo, & in ea fint dona, non habetur cura, quod in ea fortaffe fint dona facerdotii: Quinam eft armus? Auferet ab loco juncturæ, & totam juncturam cum eo in armo fanctificatorum, ficut armo terminorum: Quænam eft maxilla? Auferet ex loco mactationis, & totum locum mactationis: Coagulum juxta fenfum litera-

קיבה כמשמעה חלב שעל הקיבה נותנו
לכהן אמר רבי יהודה נהגו כהנים עין
יפה שיהו נותנין אותו לבעלים.

ה זרוע זה זרוע של ימין אתה
אומר זה זרוע של ימין או אינו אלא
שמאל הרי אתה דן הואיל ושוק מתנה
לכהן וזרוע מתנה לכהן מה שוק אינו
נוהג אלא בימין אף זרוע לא ינהוג אלא
בימין שוק מארכובה ולמעלם איזה הוא
חזה כל שרואה את הארץ מלמעלה ועל
שמגיע לצואר מלמטה עד שמגיע לכרס
הותכו ונוטלו מבין שתי דפנות מיכן ומיכן
ואיזהו אליה חותך ויורד עד שמגיע לעצה
נכנס לפנים מן העצה עד שמגיע לפרק
חותך ונוטל את כולה ואלו הן אמורין
שתי כליות ויותרת הכבד ואליה ואלו הן
החלבים החלב המכסה את הקרב זה הוא
חלב החיפה את הכרס ואת כל החלב
אשר על הקרב זה חלב שעל הדקין דברי
רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר חלב שעל
הקיבה וחכמים לא הודו לו שעל הכסלים
שבין פקוקרות שהוא מחטט אחריו כל
מקום שהוא ונוטל דברי רבי יוסי הגלילי
רבי ישמעאל אומר חלב שעל הקבה תותב
קרום נקלף רבי עקיבא אומר קרום ונקלף
אסורין רבי יהודה אומר קרום שעל
הכוליא אסור וחייבין עליו נידים שבכליות
ובמוקדשין אסורין ואין חייבין עליהן.

פרק עשירי

א ראשית הגז נוהג בטרפה ואין
נוהג במתה ונוהג בכלאים ובכוי רבי
אליעזר אומר כלאים מן הרחל ומן הגדי
נוהגין בו מן הכוי אין נוהגין בו כהן וגוי
שנתנו בהמתן לישראל פטור מראשית הגז
זה חומר בלחיים ובקיבה מראשית הגז כל
הקדשים שקדם מומן קבוע להקדישן
וניפדו חייבין בראשית הגז אבל אם קדם

teralem : Adipem ſuper coagulo dabit ſacerdotio : Dicit R. Jehuda : Solebant eſſe liberales ſacerdotes, & illum dabant dominis.

V. Armus, hic eſt armus dexter ; Tu dicis : Hic eſt armus dexter, aut non erit niſi ſiniſter; Ecce tu differis : Quoniam crus erat donum ſacerdoti, & armus erat donum ſacerdoti ; Sicut crus non obſervabatur niſi in dextro, ita pariter armus non obſervabitur niſi in dextro : Crus ab genu ad inferiorem partem : Verba R. Jehuda : Et ſapientes dicunt : Ab genu ad ſuperiorem partem ; Quodnam erat pectus ? Omne quod adſpiciebat terram ad ſuperiorem partem donec perveniret ad collum, ad inferiorem partem, donec perveniret ad ventrem : Præcidebat, & auferebat, ex inter duo latera hinc inde. Quænam erat cauda? Præcidebat, & deſcendebat donec perveniret ad ſpinam dorſi, penetrabat dorſum, donec perveniret ad juncturam ; Præcidebat, & auferebat totam : Et iſtæ erant oblationes comburendæ ſuper altare, duo renes, & reticulum hepatis, & cauda : Et iſti erant adipes; *adipem qui operit inteſtina* ; hic eſt adeps qui tegit ventrem: *Et omnem adipem, qui eſt ſuper inteſtinis* : Hic eſt adeps, qui eſt ſuper inteſtinis minutis : Verba R. Akiba : Rabi Iſmael dicit : Adeps qui eſt ſuper coagulo: Et ſapientes non aſſenſi ſunt illi de adipe, qui eſt ſuper ilia, inter vertebras, quod debet effodi ex quocunque loco ſit, & auferri ; verba R. *Joſe Galilæi* : R. Iſmael dicit : Adeps qui eſt ſuper coagulo, habet pellem, condenſatur, & decorticatur : R. Akiba dicit : Qui condenſatur, & decorticatur, eſt interdictus: R. Jehuda dicit: Qui condenſatur ſuper renibus, eſt interdictus, & ejus cauſa tenentur; Nervi, qui ſunt in illis, & in ſanctificatis ſunt interdicti, at eorum cauſa non tenentur.

CAPUT X.

I. PRimitiæ tonſuræ obſervantur in diſcerpto ; at non obſervantur in mortuo, & obſervantur in heterogeneis, & in Cavi : R.klieſer dicit : In heterogeneis natis ex ove, & hœdo obſervantur, in Cavi non obſervantur. Sacerdos & gentilis ſi dederint beſtias ſuas Iſraelitæ, abſolvitur a primitiis tonſuræ: Gravior eſt conditio in maxillis, & in coagulo, quam in primitiis tonſuræ. Omnes ſanctitates, ſi vitium ſtabile præceſſerit earum ſanctificationem, & redimantur, abſolvuntur a primitiis lanæ ;

הקדישן את מומן או מום עובר לחקדישן
לאחר מיכן נולד להן מום וניפדו פטורין
מראשית הגז.

ב הגוזז עזיו פטור מראשית הגז
השוטף רחליו חייב בראשית הגז הלוקח
מבעל דבית חייב ורבי אלעאי פוטר
השותפין חייבין רבי עקיבה פוטר רבי
אלעאי אומר אין ראשית אלא שיש
אחריה אחרית גז צאנך ארבע תתן לו
חמש חמש רחלות גוזזות מנה מנה ופרס
שהן שבעים וחמש סלעים חייבות בראשית
הגז דברי רבי דוסא וחכמים אומרים חמש
רחלות גוזזות כל שהן כמה נותן לו משקל
חמש סלעים ביהודה שהן עשר סלעים
בגליל מלובן ולא צאוי ולא שילבננו ויתננו
לו אלא נותן לו צמר צאוי כדי שילבננו
ויעמד בידו משקל המשה סלעים ביהודה
שהן עשרה בגליל שנאמר תתן לו שיהא
בו כדי מתנה.

ג היו לו שתי צאן גוזז ומניח
גוזז ומניח אף על פי שעתיד להוסיף
עליהן אין מצטרפות היו לו חמש גוזז
ומניח אפילו שתים ושלשה שנים הרי אלו
מצטרפות צבען טואן ומכרן אין מצטרפות
רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי
שמעון צבען הרי אלו מצטרפות המפריש
גז צאנו ואבד חייב באחריות ראשית הגז
מצותה בתחלה אם נתן בין בתחלה ובין
באמצע ובין בסוף יצא.

ד כמה שיעורה אחד מששים
בתרומה הלוקח גז צאנו של חבר ו ולא
הפריש המינו [ראשית הגז הלוקח פטור
חומר בזרוע ובלחיים ובקבה מבראשית הגז.

ה אווזין ותרנגולין ויונין הדרסיות
שמרדו או שקיננו בפרדס חייבין בשלוח
זכר פטור מלשלח קורא זכר רבי אליעזר
מחייב וחכמים פוטרין עוף טמא פטור
מלשלח עוף טהור רובץ על בצי עוף שאינו
מינו פטור מלשלח היתה עומדת ביניהן
פטור מלשלח היתה יושבת על גביהן חייב

at si earum sanctificatio præcesserit vitium, aut vitium instabile præcesserit earum sanctificationem, & postea oriatur illis vitium, at redimantur, absolvuntur a primitiis tonsuræ.

II. Qui tondet suas capras, absolvitur a primitiis tonsuræ: Qui lavat suos oves, obligatur ad primitias tonsuræ: Si emat a patrefamilias, obligatur: Et R. Elieser absolvit: Socii obligantur: R. Akiba absolvit. R. Elai dicit: Non est principium, nisi quando post illud sit finis: *Tonsuram ovium tuarum*. Quatuor: *Dabis illi: Quinque oves detonsæ:* pro singulis mina, mina cum dimidio; quæ sunt quinque & septuaginta sicli, obligantur ad primitias tonsuræ: verba R. Dosa; & sapientes dicunt: *Quinque oves detonsæ*; quantulæcunque fuerint: Quantum dabit? Pondus quinque siclorum in Judæa, qui sunt decem sicli in Galilæa: Lana erit dealbata, & non erit polluta: At non debet dealbare, ut illi det, at illi dabit lanam pollutam, ita ut si dealbatur, remaneat in ejus manu pondus quinque siclorum in Judæa, qui sunt decem in Galilæa: Dictum est enim: *Dabit illi:* Ut si illi satis in donum.

III. Siquis haberet duas oves tondeat, & relinquat, tondeat, & relinquat, vel si sit additurus illis, non conjunguntur: Si habeat quinque, tondeat, & relinquat vel duobus & tribus annis, ecce istæ conjunguntur: Si coloret, & neat, & vendat, non conjunguntur. R. Simeon ben Jehuda dicit nomine R. Simeonis: Si coloret, conjunguntur; Si separet tonsuram suarum ovium, & amittat, obligatur cautione futuri damni: De primitiis tonsuræ præceptum est in principio, si det sive in principio sive in medio, sive in fine, satisfacit debito.

IV. Quanta erit ejus mensura? Una pars ex sexaginta in separatione: Si emat tonsuram ovium socii sui, & non separavit ex ea primitias tonsuræ emtor absolvitur. Gravior est conditio in armo, maxillis, & coagulo, quam in primitiis tonsuræ.

V. Anseres, & gallinæ, & columbæ domesticæ quæ habitant, aut nidificent in horto, dimittendæ sunt; Masculus absolvitur a dimissione: Perdicem masculum R. Elieser obligat, & sapientes absolvunt. Volucer immundus absolvitur a dimissione: Volucer mundus si recumbat super ovis, quæ non sunt de sua specie, absolvitur a dimissione; Si stet inter illa, absolvitur a dimissione; si stet super illis, erit dimittendus: Si volaret,

לשלח היתה מעופפת בזמן שכנפיה נוגעות בהן חייב לשלח אין כנפיה נוגעות בהן פטור מלשלח אם אפרוחים הטרפה פטורה מלשלח ביצין פטור מלשלח.

ה אפרוחים שפרחו ואין צריכין לאומן פטור מלשלח נטל את האם ולא הספיק ליטול את הבנים עד שמתו או עד שנעשו טרפה פטור מלשלח נטל את האם ואחר כך נטל את הבנים חייב לשלח את הבנים ואחר כך נטל את האם פטור מלשלח אחר נוטל את האם ואחר נוטל את הבנים הנוטל את האם חייב המוצא קן כבורות בשיחין ובמערות מותרות משם גזל וחייבות בשילוח ואם מקושרות אסורות משום גזל ופטורות מן השילוח.

ו יוני שובך ויוני עלייה חייבות בשילוח ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום המוצא קן לא יטהר בה את המצורע שנאמר ולקח הנוטל אם מעל הבנים רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליו.

ז לא יטול אדם אם מעל הבנים ואפילו לטהר בה את המצורע מפני שנעברה בה עבירה רבי יעקב אומר אין לך מצוה בתורה שאין מתן שכרה בצדה ותחיית המתים כתובה בה שנאמר שלח תשלח את האם וגומר עלה זה לראש האילן ונפלה ומת או לראש הבניין ונפלה ומת היכן טובו של זה אמור מעתה למען ייטב לך בעולם הטוב והארכת ימים בעולם ארוך:

laret, quando ejus alæ illa tangerent, erit dimittendus; si illa ejus alæ non tangant, absolvitur a dimissione: si fuerit mater pullorum discerpta, absolvitur a dimissione; In ovis, absolvitur a dimissione.

VI. Si pulli avolent, & non habeant opus matre, absolvitur a dimissione; Si capiat matrem, & priusquam capiat filios, moriantur, aut fiant discerpti, absolvitur a dimissione: Si capiat matrem, & postea capiat filios, obligatur ad dimissionem: Si capiat filios, & postea matrem, absolvitur a dimissione: Si alter capiat matrem, & alter filios; qui capit matrem, tenetur: Si inveniat nidum in puteis, in cisternis, & in specubus, sunt liciti respectu rapinæ, & debent dimitti; Si fuerint ligati, sunt vetiti respectu rapinæ, & absolvuntur a dimissione.

VII. Columbæ columbarii, & columbæ horrei dimittendæ sunt; si fuerint ligatæ, sunt vetitæ respectu rapinæ, propter pacem: Si inveniat nidum, non debet cum eo purificare leprosum: Dictum est enim: *Et accipiet*: Qui capit matrem ex desuper filiis, R. Jehuda dicit: Vapulat, at non dimittit: Et sapientes dicunt: Dimittet, at non vapulabit: Hæc est regula generalis: Propter præceptum negativum, in qua sit executio, non tenentur.

VIII. Non capiet matrem cum filiis, vel ad purificandum leprosum, quia in eo facit transgressionem: R. Jacob dicit: Non est tibi præceptum in lege, in quo non sit merces in ejus latere: Et resurrectio mortuorum in eo describitur: Dictum est enim: *Dimittendo dimittes matrem &c.* Si iste adscendat verticem arboris, & cadat, & moriatur, aut summitatem ædificii, & cadat, & moriatur, ubi est hujus bonum? Dic igitur: *Ut bene tibi sit:* In mundo bono; *Et producas dies:* In mundo diuturno.

ADDITAMENTA AD TRACTATUM

De Primogenitis.

NUNC PRIMUM
A BLASIO UGOLINO

Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א הלוקח עובר חמורו של נכרי והאוכלו אף על פי שאינו רשאי והמשתתף לו הנותן לו בשותפות והמקבל הימנו והנותן לו בקבלה פטור מן הבכורה שנאמר בישראל ולא באחרים וכן אתה אומר בכהנים ובלוים מפני שהכהנים והלוים חייבין בבכור בהמה טהורה יכול יהו חייבין בבכור בהמה טמאה תלמוד לומר באדם ובבהמה את שיש לו באדם יש לך בבהמה את שאין לך בו באדם אין לך בו בבהמה יצאו לוים מבכור בהמה טמאה אבל אין נותנין פריון הבן ופריון פטר חמור אלא לכהנים בלבד.

ב בכל בהמה טמאה אין לך שחייב בבכורה אלא חמור בלבד בכל

CAPUT PRIMUM.

I. QUI emit fœtum asinæ ab alieno, & qui illi vendit, quamvis non liceat, & qui societatem cum illo facit, & qui ab ipso receperit, & qui ei per receptionem quicquam dederit, absolvitur a primogenitura: Dictum est enim: *In Israel*: At non in aliis: Et idem tibi dicendum est de sacerdotibus & Levitis: Etenim sacerdotes & Levitæ obligantur ad primogenitum animalis mundi: Crederem fuisse obligatos ad primogenitum animalis immundi? Idcirco dictum est: *In homine, & in animali*: Qui tenetur pro homine, tenetur pro animali, qui non tenetur pro homine, non tenetur pro animali: Excluduntur Levitæ a primogenito animalis immundi; at non dant redemtionem filii, & redemtionem aperturæ asinæ, nisi sacerdotibus duntaxat.

II. In cunctis animalibus immundis tibi non est, quod obligetur ad primogenituram nisi asinus duntaxat; In cunctis

חיה אין לך שאסור משום מחיר אלא כלב בלבד היה רבי מאיר אומר כל המקיים מצות פטר חמור מעלין עליו כאילו קיים מצות בהמה טמאה כולה וכל המבטל מצות פטר חמור מעלין עליו כאלו ביטל מצות בהמה טמאה כולה.

ג רבי יוסי הגלילי אומר הרי הוא אומר אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם בכור שור עד שיהא הוולד והנולד שור בכור כשב עד שיהא היולד והנולד כשב בכור עז עד שיהא היולד והנולד עז ואם יש בו מקצת סימנים דומה לאמו חייב בבכורה בהמה טהורה שילדה מן בהמה טמאה מותר באכילה ואם יש בו מקצת סימנין דומה לאמו חייב בבכורה וטמאה שילדה מחמרה טהורה אסור באכילה שחיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור.

ד דג טמא שבלע דג טהור מותר באכילה וטהור שבלע דג טמא אסור באכילה לפי שאין גידוליו מפני מה אמרו רבש דבורים מותר שאין מוציאות אותו אלא מכנסות אותו דבש הזיזין אסור שאינו אלא ריר רבי שמעון אומר מה תלמוד לומר גמל גמל שני פעמים לרבות את הגמל הנולד מן הפרה כנולד מן הגמלה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה וחכמים אומרים והיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טהור שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה ולא טהורה יולדת מן הטמאה ולא גסה מרקה ולא דקה מנסה ולא אדם מכולן ולא כולן מאדם.

ה אף על פי שאמרו בהמה טהורה דקה יולדת לחמשה חדשים בהמה טהורה גסה לתשעה חדשים בהמה טמאה גסה לשנים עשר חדש הכלב לחמשים יום חתול לחמשים ושנים חזיר לששים יום שועל וכל שרצים לששה חדשים הזאב והארי והדוב והצמר והברדלס והפיל והקוף והקפוד לשלש שנים והנחש לשבע שנים הדולפינין מולידין ומגדלין

ctis feris tibi non est, quæ prohibeatur, ut sit ejus pretium, nisi canis duntaxat: Dicit R. Meir: Qui observat præceptum aperturæ asini, imputatur illi perinde ac observaverit præceptum omnium animalium immundorum; & qui abolet præceptum aperturæ asini, imputatur illi perinde ac aboleverit præceptum omnium animalium immundorum.

III. R. Jose Galilæus dicit: Textus dicit: *Primogenitum bovis*, *primogenitum agni*, *& primogenitum capræ redimetur*, *sanctitas sunt*. *Primogenitum bovis*; ut pariens, & partus sit bos: *Primogenitum agni*; Ut pariens, & partus sit agnus: *Primogenitum capræ*: Ut pariens & partus sit capra: Si in eo sit pars signorum similium matri tenetur ad primogenituram. Si animal mundum pariat speciem animalis immundi, licet comedere; & si in eo sit pars signorum similium matri, tenetur ad primogenituram; Si immundum pariat speciem animalis mundi, vetitum est comedere; quia quod egreditur ex immundo, est immundum, & quod egreditur ex mundo, est mundum.

IV. Si piscis immundus absorbeat piscem mundum, licet comedere; si piscis mundus absorbeat piscem immundum, vetitum est comedere, quia ab eo non oritur. Cur dixerunt de melle apum, quod sit licitum? Quia ipsæ illud non producunt, sed colligunt in suo ventre: Mel vesparum est vetitum, quia non est nisi spuma: R. Simeon dicit: Cur dictum est bis: *Camelum*? Ad includendum camelum, qui nascitur ex vacca, qui consideratur perinde at natus sit ex camela; Si habeat caput & majorem sui partem similem matri, licet comedere: Et sapientes dicunt: Quod egreditur ex immundo, est immundum, & quod egreditur ex mundo, est mundum; Quia animal immundum non concipit ex mundo, neque mundum concipit ex immundo; neque crassum ex minuto, neque minutum ex crasso, neque homo ex omnibus, neque omnia ex homine.

V. Licet dixerint: Animal mundum minutum parit quinto mense, animal mundum crassum nono mense, animal immundum crassum duodecimo mense, canis parit quinquagesimo die, feles secundo & quinquagesimo die, sus sexagesimo die, vulpis, & cuncta reptilia sexto mense, lupus, leo, & ursus, & leopardus, elephantus, & simia, & testudo tertio anno, & serpens septimo anno, delphines generant & propagant instar hominis: Piscis immundus procreat in-

כאדם דג טמא משריץ דג טהור מטיל ביצים קירבי דגים ועובר אין נאכלין אלא מן המומחה העוף נאכל במסורת נאמן צייד לומר עוף זה טהור.

ו פרה שילדה מן שה אין פורין בו פטר חמור שבל מקום שנאמר שה תופס כבשים ועזים גדולים וקטנים זכרים ונקבות תמימים ובעלי מומין פורה בו שונה ימשלש ומביאו בנדר ונדבה לחטאתו ולאשמו וחייב בבכוה ובמתנות רבי א֗עזר אומר הבלאים מן הרחל ומן הגדי פודין בו מן חמי אין פודין בו כשם שאין פודין בשחיטה כך אין פודין בפטר חמור שמת פטר חמור מצותו לקיימו ושלשים יום מכאן ואילך או פודו או עורפו מכמה לא יפחות רבי יוסי בר רבי יהודה אומר לא יפחות משוה שקל איזה הוא פריון פטר חמור הנכנס לדיר להתעשר.

ז ישראל שהיו לו ספיקות ועמד ופראן ובן כהן שירש את אביו ואת אמו ישראל או שניתן לו במתנה פטר חמור לפרותו איזה הוא פדיון פטר המור הנכנס לדיר להתעשר הרי שיש לו פטר חמור אין לו לפרותו אמר לו כהן תנהו לי ואני פודה אותו הרי זה לא יתננו לו אלא אם כן יורע שהוא פורה אותו עורפו בקופיץ מאחריו וקוברו ואסור בהנאה לא ימיתנו לו לא במקל ולא בקנה ולא ינעול דלת בפניו בשביל שימות ואם עשה כן הרי זה יצא בחיין אסור בגזה ובעבודה ורבי שמעון מתיר ובבור אדם מותר בכולן.

ח חמורה שלא ביכרה וילדה שני זכרים נותן טלה אחד לכהן זכר ונקבה מפריש טלה והוא לעצמו שהיו חמור וטלה בכרו וילדו שני זכרים נותן שני טלאים לכהן זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה נותן טלה אחד לכהן שתי נקבות

instar reptilium; piscis mundus projicit ova; Intestina piscium & fœtus non sunt comedenda nisi ex dicto periti, & volucer per traditionem comeditur. Habetur fides venatori dicenti: Hic volucet est mundus; & ex ejus testimonio comeditur.

VI. Si vacca pariat speciem agni, non potest cum eo redimi apertura asinæ: Ubicunque deprehenditur agnus, comprehendit agnos, & capras magnas, & parvas, masculos & fœminas, perfectos, & vitiatos; poterit cum his redimere semel, bis, & ter; & poterit afferre ex voto, & sponte, in sacrificium pro peccato, & in sacrificium pro delicto, & obligatur ad primogenituram, & ad dona sacerdotum. R. Eliеser dicit: Animali heterogeneo nato ex ove, & hœdo potest redimi, Cavi non potest redimi: Sicut non potest redimi mactato, ita pariter non redimitur apertura asinæ, quæ mortua fuerit: Præceptum est, ut conservetur apertura asinæ usque ad tricesimum diem, hinc & ulterius, aut redimet, aut decollabit: Quantum non debet esse minus? R. Jose ben R. Jehuda dicit: Non sumet agnum, qui valeat minus siclo: Quænam erat redemtio aperturæ asinæ? Quod introducitur in caulam, ut decimetur.

VII. Si Israelita dubitet, surget, & redimet; & similiter sacerdos, ex patre hæreditatem assequatur & ex matre Israelitide, aut si fuerit illi donata apertura asinæ, debet redimere: Quænam erat redemtio aperturæ asinæ, quod ingreditur in caulam, ut decimetur. Si habeat aperturam asinæ, & non habeat potestatem redimendi; si illi dicat sacerdos: Da mihi; ego illam redimam; non dabit nisi quando sciat, quod illam redimat: decollabit malleo ad sinciput, & sepeliet, & ejus usus est vetitus: Non debet interficere baculo, neque hasta; neque contra illam occludet portam, ut moriatur; si vero ita faciat, satisfacit debito: Dum vivit, vetitum est uti ejus pilo, & vetitum est ejus opus: Rabi Simeon permittit: Et in primogenito hominis cuncta sunt permissa.

VIII. Si asina, quæ nunquam peperit, pariat duos masculos, dabit agnum unum sacerdoti; si masculum & fœminam, separabit agnum, quem pro se retinet. Si duæ asinæ pariant in primo partu duos masculos, dabit duos agnos sacerdoti; si masculum & fœminam, aut duos masculos, & unam fœminam, dabit unum agnum sacerdoti; si duas fœmi-

וזכר או שני זכרים ושתי נקבות ואין יודע אין כאן לכהן כלום אלא מפריש טלה אחד ופודה בו כל אחד ואחד לעצמו.

פרק שני

א הלוקח עובר פרתו של נכרי והמוכר לו אף על פי שאינו רשאי והמשתתף לו והנותן לו בשותפות והמקבל הימנו והנותן לו בקבלה פטור מן הבכורה רבי יהודה אומר אף המקבל מן הגוי אף על פי שאינו רשאי הרי זה מעלה בשוו ונותן חצי דמיו לכהן והנותן לו בקבלה אף על פי שאינו רשאי הרי זה מעלה אותו ואפילו עשרה בשוו וליתן דמיו לכהן וחכמים אומרים הואיל ואצבע הגוי באמצע פטור מן הבכורה בהמת המדבר ובהמת הקדש ובהמת הגר שמת ואין לו יורשים פטורה מן הבכורה ובהמת ארנונה חייבת בבכורה.

ב כל הקדשים שקבע מומן קבוע להקדישן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות חול וניפדין תמימין ומביאן לכל זבח שירצה לפני פדיונם ומועלין בהן לאחר פדיונם ובין לפני פדיונם ובין לאחר פדיונם אין עושין תמורה בין לפני פדיונם בין לאחר פדיונם הגוזז והעובד בהן אין לוקה ארבעים כללו של דבר הרי הן כחולין לכל דבר ואין בהן אלא עילוי מצות בלבד אבל אם קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ולאחר מכן נולד להן מום קבוע ונפדו פטורים מן הבכורה ומן המתנות ולדותיהן קדש ואין נפדין תמימים ואין מביאין לכל זבח שירצה ולפני פדיונם מועלין בהן ולאחר פדיונם אין מועלין בהן ובין לפני פדיונם ובין לאחר פדיונם עושין תמורה ובין לפני פדיונם ובין לאחר פדיונם הגוזז והעובד בהן הרי זה לוקה את הארבעים כללו של דבר הרי הן

minas & unum masculum, at duos masculos, & duas fœminas, & ignoret sacerdoti in his nihil cedit; sed separabit agnum, & illo redimet singulos ex iis pro se ipso.

CAPUT II.

I. QUI emit fœtum vaccæ alieni, aut si illi vendat, quamvis non liceat, aut cum illo societatem faciat, vel ab ipso recipiat, vel ei receptione dederit, absolvitur a primogenitura: R. Jehuda dicit: Vel ille qui recipit a gentili, quamvis non liceat, reputabit ejus pretium, & dabit dimidium nummorum sacerdoti: Si ei receptione dederit quamvis non liceat reputabit ejus pretium, vel si valeat decem siclos, & dabit nummos sacerdoti: Et sapientes dicunt; Cum digitus alieni sit in medio absolvitur a primogenitura: Animal sylvæ, & animal sanctuarii, & animal proselyti, qui moriatur sine hæredibus, absolvitur a primogenitura: & animal decimationis, obligatur ad primogenituram.

II. Omnes sanctitates, in quibus vitium stabile præcesserit earum sanctificationem, & redemtæ fuerint, obligantur ad primogenituram, & ad dona sacerdotum, & earum nati sunt profani, & redimuntur perfecti; potest illos afferre pro quovis sacrificio; priusquam redimantur, in iis prævaricantur post eorum redemtionem non prævaricantur; tam ante quam post eorum redemtionem non faciunt commutationem; Tam ante quam post eorum redemtionem, si quis illos tondeat, aut in illis opus faciat, non vapulat quadraginta verberibus: Regula generalis est: Sunt sicut profani in cunctis rebus, & in iis non est nisi præstantia præcepti duntaxat. Si vero earum sanctificatio præcesserit earum vitium, aut vitium instabile earum sanctificationem, & deinde oriatur vitium stabile, & redimantur, absolvuntur a primogenitura, & a donis. Earum nati sunt sancti, neque possunt redimi, quando sunt perfecti, neque possunt afferri pro quovis sacrificio; & ante earum redemtionem in iis prævaricantur; at post earum redemtionem in iis non prævaricantur. Tam ante quam post redemtionem faciunt commutationem; & tam ante quam post earum redemtionem, siquis illos tondeat, aut in iis opus faciat, vapulat quadraginta verberibus: Regula generalis hujus rei hæc est: Sicut sancti sunt in quavis re; & non est in illis,

כקרשים לכל דבר ואין בהן אלא שהותרו בשחיטה בלבר.

ג המקבל צאן ברזל מן הגוים ולדות פטורין ולדי ולדות חייבין מתו אימהות והעמיד ולדות תחת איפותיהן ולדות פטורין ולדי ולדות חייבין רבן שמעון בן גמליאל אומר הן וולדותיהן ולדי ולדותיהן פטורים מן הברורה ומן המתנות אפילו עד סוף העולם רחל שילדה מן עז ועז שילדה מין רחל פטור מן חבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב בבכורה רחילה שלא ביכרה וילדה שני זכרים ויצאו ראשיהן באחד רבי יוסי הגלילי אומר שניהן לכהן שנאמר הזכרים ליהוה וחכמים אומרים אי אפשר אלא אחד לו ואחה לכהן רבי טרפון אומר היפה שבהן רבי עקיבא אומר הכושל שבהן השני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות ורבי יוסי פוטר מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו רבי עקיבא אומר המוציא מחברו עליו הראייה זכר ונקבה ואין ידוע אין כאן לכהן כלום אלא זכר ירעה עד שיסתאב וימכר ויאכל במומו לבעלים שני רחלים שלא בכרו וילדו שני זכרים ונקבה אחד לו ואחר לכהן רבי טרפון אומר היפה שבהן רבי עקיבא אומר הכושל שבהן השני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות ורבי יוסי פוטר מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו רבי עקיבא אומר המוציא מחברו עליו הראייה.

ד שתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות ואין ידוע אין כאן לכהן כלום אלא הזכרים ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במומן לבעלים אחת ביכרה ואחת שלא ביכרה וילדו שני זכרים אחד לו ואחה לכהן רבי טרפון אומר חיפה שבהן רבי עקיבא אומר הכושל שבהן השני ירעה עד שיסתאב וחייב במתנות ורבי יוסי פוטר שהיה רבי יוסי אומר כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות ורבי מאיר מחייב שהיה אומר אם בכור תניהו לי ואם לאו תן לי מתנותיו מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו רבי עקיבא אומר המוציא מחבר•

lis, nisi quod permittantur mactatione duntaxat.

III. Si quis accipiat gregem ferreum ab gentili, partus absolvuntur, & partus partuum obligantur; si mortuæ essent matres, & iis substituisset partus, partus absolvuntur, & partus partuum obligantur: Raban Simeon bar Gamaliel dicit: Ipsæ & earum partus, & partus partuum absolvuntur a primogenitura & a donis vel usque ad finem seculorum. Si ovis pariat speciem capræ, & capra si pariat speciem agni absolvitur a primogenitura; & si habeat partem signorum similium matri obligatur ad primogenituram: Si ovis primo partu pariat duos masculos, si educant una simul caput, R. Jose Galilæus dicit; ambo erunt sacerdoti: Dictum est enim: *Masculi Domino*. Et sapientes dicunt: Fieri non potest; at alter illi erit, & alter sacerdoti. R. Tarphon dicit: Ex iis præstantior; R. Akiba dicit: Macilentior; & secundus pascet, donec vitietur, & obligatur ad dona. Et R. Jose absolvit; si moriatur alter ex iis: R. Tarphon dicit: Divident: Et R. Akiba dicit: Qui petit ab socio suo, illi incumbit probatio. Si masculum & fœminam, & ignoretur, nihil cedit sacerdoti; at masculus pascet donec vitietur, & comedetur cum suo vitio a dominis: Duæ oves primiparæ si pariant duos masculos, & fœminam, alter sibi erit, & alter sacerdoti. R. Tarphon dicit: Ex iis præstantior; & R. Akiba dicit macilentior; & secundus pascet donec vitietur, & obligatur ad dona. Et R. Jose absolvit unum ex illis: R. Tarphon dicit: Divident; R. Akiba dicit: Qui petit ab socio suo, illi incumbit probatio.

IV. Si duas fœminas, & unum masculum, aut duos masculos, & duas fœminas; & ignoretur; nihil cedit sacerdoti; At masculi pascent, donec vitientur, & comedentur cum vitiis suis a dominis. Si altera sit primipara, & altera non sit primipara, & pariant duos masculos, alter sibi erit, & alter sacerdoti: Rabi Tarphon dicit: Qui fuerit ex iis præstantior: Rabi Akiba: Macilentior; & secundus pascet, donec vitietur, & obligatur ad dona: Et Rabi Jose absolvit. Etenim R. Jose dicit: Omne, cujus commutatio est in potestate sacerdotis, absolvitur a donis. Et R. Meir obligat: Etenim dicit R. Meir: Si est primogenitum, da mihi, si minus, da mihi ejus dona. Si alter ex iis moriatur: R. Tarphon dicit: Divident: R. Akiba dicit: Qui petit ab socio suo,

עליו הראייה זכר ונקבה ואין ידוע אין כאן לכהן כלום אלא הזכר ירעה עד שיסתאב ויאכל במומו לבעלים.

ח הלוקח בהמה מן הגוי ואין ידוע אם ביכרה או לא ביכרה עז בת שנתה ודאי לכהן מכאן ואילך ספק רחל בת שנתים ודאי לכהן מכאן ואילך ספק פרה בת שלש ודאי לכהן מכאן ואילך ספק וחמורה כפרה רבי יוסי בר רבי יהודה אמר חמורה בת ארבע עד כאן דברי רבי ישמעאל וכשנאמרו הדברים לפני רבי יהושע אמר צאו ואמרו לו לישמעאל טעית אילו בולד בלבד הייתה פוטר בבהמה יפה הייתה אומר אלא אמרו סימן ולד בבהמה דקה טינוף ובגסה שליא ובאשה שפיר ושלייה ואני אומר עז שטינפה בת ששה יולדת בת שנתה רחל שטינפה בת שנתה יולדת בת ששים רבי עקיבא אומר אינה באה למדה זאת אלא כל שידוע שביכרה אין כאן לכהן כלום ושלא ביכרה הרי זה לכהן ספק יאכלו במומן לבעלים רבי אליעזר בן יעקב אומר בהמה גסה ששפעה חררת דם טעונה קבורה ואין מטמא במשא והבא אחריה פטור מן הבכורה.

ו הלוקח בהמה מניקה מן הגוי הבא אחריה בכור מספק שמרחמת את שאינה יולדת רבן שמעון בן גמליאל אומר הרי הוא בחזקתו וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הנכנס לתוך עדרו בלילה וראה בעשר כחמש עשרה מבכורות שילדו ולשחרית בא ומצא זכרים תלואים בזקנות ונקבות במבכירות אינו חושש שמא בנה של זו בא אצל זו ושמא בנה של זו בא אצל זו וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר המוסר בהמתו לגוי לרעות אף על פי שאינו רשאי ולשחרית בא ומצא זכרים בזקינות ונקבות במבכירות אינו חושש שמא הביא גוי את בנה של זו אצל זו ואת בנה של זו אצל זו.

ז התולש צמר מבכור תם והניח

suo, illi incumbit probatio; Si pariat masculum & fœminam, & ignoretur sacerdos nihil cedit; sed masculus pascet, donec vitietur, & comedetur cum suo vitio a dominis.

V. Si quis emat bestiam gentili, & ignoret utrum sit primipara necne; Capra annicula certum est quod sit sacerdoti; hinc & ulterius dubium est; Ovis biennis certum est, quod sit sacerdoti, hinc & ulterius est dubium; Vacca triennis certum est, quod sit sacerdoti, hinc & ulterius est dubium; & asina est similis vaccæ: R. Jose ben R. Jehuda dicit: Asina quadriennis: Usque huc verba R. Ismael; At quando hæc dicta fuerunt coram R. Jehosua, dixit: Egredimini & dicite R. Ismaeli; Errasti: si pro partu duntaxat absolvis, in animali optimo dices, quod obligetur? At dixerunt, quod signum partus animalis mundi sit inquinamentum & in crasso sit secundina, & in muliere pellicula & secundina: At ego dico, donec inquinetur; & ego dico; si capra inquinetur sexto mense, annicula parit; si ovis annicula inquinatur, biennis parit. Rabi Akiba dicit: Non devenitur ad hanc notitiam; at quando certum sit, quod pepererit primum partum, sacerdoti nihil cedit: & quando ignoratur utrum pepererit necne, dubium est pro sacerdote, & comedentur cum eorum vitio a dominis: Rabi Elieser ben Jacob dicit: Si animal crassum abortierit magnam copiam sanguinis, hic erit sepeliendus, & non polluit onere, & qui post illum nascitur, absolvitur a primogenitura.

VI. Qui emit animal lactans a gentili, quod deinde nascitur, est dubie primogenitum; etenim solet amare, quod non parit. Raban Simeon ben Gamaliel; est in sua præsuntione; pariterque dicebat Raban Simeon ben Gamaliel: Siquis ingrediatur noctu ad suum gregem, & videat decem, aut quindecim primiparas peperisse; & mane veniens videat masculos adhærentes veteribus, & fœminas primiparis; non putabit, quod filius alterius ad alteram accesserit, neque filius alterius ad alteram accesserit: Et similiter dicebat Raban Simeon ben Gamaliel: Siquis tradat animal gentili ut pascat, quamvis non liceat, & mane veniens inveniat masculos cum veteribus, & fœminas cum primiparis, non dubitandum est, quod gentilis adduxerit filios alterius prope alteram, & filios alterius prope alteram.

VII. Siquis evellat pilum primogeni-

בחלוץ אף על פי שנולד לאחר מכן ושהטו
הרי זה יקבר בכור בעל מום שתלש הימנו
ואחר כך מת עקביא בן מהללאל מתיר
וחכמים אוסרין אמר רבי יהודה מודה
עקיבא בזה שהוא אסור על מה נחלקו על
שניטמא שתלש הימנו ואחר כך שחטו
שעקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין
אמר רבי יוסי מודה רבי חלפתא בזה
שהוא מותר אבל בייחוד אמרו חכמים
יניחנו בחלון שמא יש תקוה שאם יהא
אסור ואם שחטו יהא מותר על מה נחלקו
על שניטמא שתלש הימנו ואחר כך מרת
שעקביא בן מהללאל מתיר וחכמים
אוסרין.

פרק שלישי

א עד כמה ישראל חייבין ליטפל
בבכור בבהמה דקה שלשים יום ובגסה
חמשים יום רבי יוסי אומר בדקה שלשה
חדשים מפני שטיפולה מרובה בכור תם
בזמן הזה רשאי לקיימו שנים ושלש שנים
עד שלא הראהו למומחה משהראהו
למומחה נולד בו מום בתוך שנתו רשאי
לקיימו כל שנים עשר חדש לאחר שנים
עשר חדש אין רשאי לקיימו שלשים יום
כל קרשים שהוקדשו בבטן ויצאו בדופן
קרושה חלה עליהן הבכור והמעשר אין
קרושה חלה עליהן.

ב כל קרשים שכתוב עליהן שנה
שנה כיון שעברה שנתן הרי אלו פסולין
הבכור והמעשר אפילו שתים ושלש שנים
הרי אלו כשרין אחד הבכור והמעשר ואחד
כל הקרשים שהקרישן שנה של רגלים
ורגלים של שנה עובר עליהן משום בל
תאחר השוחט את הבכור בחזקת בעל
מום ונמצא תמים מומין שבעין אין מבקרין
אותם מפני שמשתנין לאחר מיתה ושבגוף
מבקרין אותם דברי רבי מאיר רבי יהודה
אומר אף שבגוף אין מבקרין.

ג אלא הרי זה יבקר מי שאינו
מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו זה
היה מעשה ובא ושאל אלעזר בן תדאי

ti perfecti, & reponat in fenestra, licet hinc nascatur vitium, debet sepelire; Si evellat lanam ex primogenito vitiato, & moriatur, R. Akiba ben Mahalel permittit, & sapientes prohibent. Dixit R. Jehuda: Consentit in hoc Rabi Akibia, quod sit vetitum; In quo consistit controversia? In illo, quod fuerit pollutum, ex quo avulserit lanam, & postea mactaverit; etenim R. Akabia ben Malhalel permittit, & sapientes prohibent: Dixit R. Jose: Fatetur Rabi Chalaphata in hoc quod sit licitum; at præcise dixerunt sapientes, quod debeat relinquere in fenestra; etenim forsitan erit reparatio; etenim si retineatur erit vetitum, & si mactetur, erit licitum: In quo consistit controversia? In illo primogenito, quod pollueretur, & ab eo avellat lanam, & deinde moriatur, Akabia ben Mahalel permittit, & sapientes prohibent.

CAPUT III.

I. Quandiu Israelita adhærere debet primogenito? In animali minuto triginta dies, & in crasso quinquaginta: R. Jose dicit: In minuto tres menses, quia ejus molestia est magna: Primogenitum perfectum hoc tempore poterit retinere biennium, aut triennium, priusquam inspiciendum præbeat perito, postquam inspexerit peritus, si oriatur vitium intra annum, poterit retinere cunctos duodecim menses, post duodecim menses non poterit retinere triginta dies: In cunctis sanctitatibus, quæ sanctificatæ fuerint in utero, si e latere educantur, sanctitas in illas cadit: In primogenitum & decimum sanctitas non cadit.

II. Omnes sanctitates, de quibus scriptum est; *anniculum*, si præterierit annus, sunt interdictæ; Primogenitum & decimum vel biennia, & triennia sunt legitima: Tam primogenitum & decimum, quam reliquas omnes sanctitates si sanctificasset pro anno festorum, aut pro festis anni, in iis transgreditur præceptum: *Non tardabis:* Qui mactat primogenitum, putans esse vitiatum, & deprehenditur perfectum: Vitia oculi non investigantur, quia post mortem immutantur, & vitia corporis investigantur; verba R. Meir; R. Jehuda dicit: Ne vitia quidem corporis investigantur.

III. Si non fuerit peritus, & inspiciat primogenitum, & ejus dicto mactetur, erit investigandum: Hoc contigit; & veniens quæsivit Eleasar ben Thadei a sapientibus; & dixerunt: Solvet

לחכמים ואמרו משלם מחצה בדקה ורבעי בגסה החשוד להיות נוטל שכרו ודן שכרו ומעיד כל הדינין שדן וכל עריות שהעיד הרי אלו בטלים אבל נות לדיין שכר דינו ולעד שכר עדותו.

ד אף על פי תאמרו כשר לדיין שיטול שכר ולעד שיטול שכר עדותו החשוד להיות נוטל שכרו להזות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה ואם היה כהן מטמאתו מתרומתו ומאכילו ומשקו וסכו ואם היה זקן מרכיבו על חחמור ונותן לו שכרו כפועל בטל אף על פי שאמרו כעור הדיין שנוטל שכרו החשוד על הבכורות אין לוקחין ממנו עורות צבאים ולא עורות שאין עבודין רבי אלעזר אומר לוקחין הימנו עורות של נקבה שלא בא לכלל קדושה מעולם רבי שמעון אומר החשוד להיות מוכר תרומה לשם חולין אין לוקחין הימנו דבר שיש בו זיקת תרומה ומעשרות וחשוד הוא על הטהרות ועל הטמאות שבתורה.

ה החשוד להיות מטמא למתים נאמן הוא על ציון קברות החשוד על השביעית חשוד על המעשרות ואין חשוד על השביעית חשוד על זה ועל זה חשוד על הטהרות ישראל חשוד על הטהרות ואין חשוד לא על המעשרות ולא על השביעית חשוד על עבודה זרה חשוד על כל מצות שבתורה ולא למפרע אלא מכאן ולהבא תנאמר למן היום אשר צוה יהודה והלאה לדורותיכם.

ו כל פסולי מוקדשין נמכרין באטלין ונשחטין באטלין ונמכרין בליטרא חוץ הבכור ומן המעשר שהנאתן לבעלים רבן שמעון בן גמליאל אומר מפייס אדם את עצמו בליטרא בבכור לידע מה רגיעו רבי יהודה אומר מצא אדם את חברו בירושלם אמר לו אכלת היום אמר לו מן

vet dimidium in animali minuto, & quartam partem in craſſo. Si ſit ſuſpectus, quod ſumat mercedem pro judicio, & ſumat mercedem pro teſtando, cuncta judicia quæ judicat, & cuncta teſtimonia, quæ teſtatur ſunt irrita; at dandum eſt judici, quod illi convenit pro ſuo judicio, & teſti merces ſui teſtimonii.

IV. Licet dixerunt quod poſſit judex ſumere mercedem pro judicio, & teſtis pro teſtificando. Si ſit ſuſpectus quod accipiat mercedem pro ſpargendis aquis expiatoriis, & pro ſanctificandis, ejus aquæ ſunt aquæ foſſarum, & ejus cinis eſt cinis combuſtus: Si vero fuerit ſacerdos & polluatur, quo minus poſſit comedere ſuam ſeparationem dabit illi, ut comedat, & bibat, & ſe ungat, & ſi fuerit ſenex, faciet illum equitare ſuper aſino, & dabit illi mercedem ſicut operario, qui ſit otioſus; quamvis dixerunt, quod ſit turpe judici, ut accipiat mercedem. Si ſit ſuſpectus de primogenitis, non emendæ ſunt ab eo pelles cervorum, neque pelles, quæ non ſint præparatæ: R. Elieſer dicit: Poteſt ab eo emi pellis fœminæ, quæ nunquam fuerit in genere ſanctitatis: Si ſit ſuſpectus, quod vendat ſeparationem nomine profani, non emendum eſt ab eo, quod obligetur ad ſeparationem, & decimam: & eſt ſuſpectos pro munditiis, & immunditiis legis.

V. Si ſit ſuſpectus, quod ſe polluat mortuis, fides illi habetur in ſignandis ſepulchris: Si ſit ſuſpectus de fructibus anni ſeptimi, erit ſuſpectus in decimis; & ſi fuerit ſuſpectus de decimis, non erit ſuſpectus de fructibus anni ſeptimi. Si fuerit ſuſpectus in utroque, erit ſuſpectus de puritatibus: Iſraelita eſt ſuſpectus de puritate, at non eſt ſuſpectus in decimis & in fructibus anni ſeptimi: Si ſit ſuſpectus pro Idololatria, erit ſuſpectus pro omnibus præceptis legis: At non punitur niſi hinc & ulterius; Dictum eſt enim: *Ab die quo præcepit Dominus in poſterum generationibus veſtris*.

VI. Omnes ſanctitates interdictæ poſſunt vendi in macello, & poſſunt mactari in macello; & poſſunt vendi libra, excepto primogenito, & decimo, quia eorum lucrum erat pro dominis. Raban Simeon ben Gamaliel: Poteſt quis ſumere ſuam partem primogeniti libra, ut ſciat, quanta ſit ſua pars. Rabi Jehuda dicit: Inveniens quis ſocium ſuum in Hieruſalem, illi dicebat; Comediſtine hodie? Si reſponderet Mana,

יורע שהמעשר אכל מה המן אין לו דמים
אף מעשר אין לו דמים אמר לו קייץ
יודע שהבכור אכל מה הקייץ נמכר בזול
אף הבכור נמכר בזול.

ז בית שמאי אומרים אין נמנית
על הבכורות אלא הכהנים בלבד ובית הלל
אומרים אף ישראל רבי עקיבא מתיר
אפילו גוי שנאמר כצבי וכאיל בשר בכור
בית שמאי אומרים אין מאכילין אותו
לנדות ובית הלל אומרים מאכילין אותו
לנדות בכור שאחזו דם אין מקיזין לו את
הדם במקום שעושה בו מום אבל מקיזין
לו את הדם במקום שאין עושה בו מום
דברי רבי רבי יהודה אומר אף נשחט על
אותו המום רבי שמעון אומר אפילו מת
אין מקיזין לו את הדם היה בכור בעטו
ועשה בו מום אם נתכוון לכך אסור ואם
לאו מותר.

ח בל המומין הראויין לבא בידי
אדם רועי ישראל נאמנין רועי כהנים אין
נאמנין חזרו לומר נאמן הוא על של חברו
ואין נאמן על של עצמו רבי יהושע בן
קפוסאי אומר אין שוחטין את הבכור אלא
על פי שנים רבן שמעון בן גמליאל אומר
אפילו בנו ואפילו בתו רבי אומר אפילו
עשרה בתוך הבית אין נאמנין שהחשוד על
הדבר לא דנו ולא מעידו.

ט אין שמים בכורות תמימין
לישראל אבל שמים להן בכורות בעלי
מומין שמין בכורות תמימין לכהנים ואין
צריך לומר בעלי מומין אין רואין את
הבכורות לישראל ואם אמר לו כהן שלחני
אצלך או שירש את אבי אמו כהן רואין
כהן כשר שהיה רועה צאנו של ישראל
לא יאמר לו תן לי את הבכורות הללו
אלא אומר לו ארבעה טמאים שבעדרך
תנם לי כל הבכורות אדם מתיר חוץ
מבכור עצמו רואה הוא את קדשיו

na, certum erat quod comedisset decimarum; Sicut Mana non valebat nummos, ita pariter decima non valebat nummos: Si responderet: Fructus æstivos: sciebat quod comedisset primogenitum; Sicut fructus æstatis emebantur vili pretio, ita pariter primogenitum emebatur vili pretio.

VII. Schola Schammai dicit: Non enumerabantur in primogenitis, nisi uni sacerdotes duntaxat: & schola Hillel dicit: Etiam Israelitæ: Et R. Akiba permittit etiam gentiles: Dictum est enim: *Sicut capream, & sicut cervum*: Caro primogeniti, Schola Schammai dicit: Non dabitur comedenda mulieribus menstruatis: Et schola Hillel dicit: Dabitur comedenda mulieribus menstruatis: Si primogenitum sanguine correptum fit non est illi vena secanda in loco, ubi possit illi fieri vitium, at vena secabitur in loco, ubi illi fieri non possit vitium: Verba Rabi; R. Jehuda dicit; Etiam mactatur cum ipso vitio: R. Simeon dicit; Vel si moriatur, non est illi secanda vena; Si calceo læsissent primogenitum; & fecisset vitium, si ad hoc attenderit, est vetitum, si minus erat licitum.

VIII. De cunctis vitiis, quæ possunt contingere per manum hominum fides habetur pastoribus Israelitis, at pastoribus sacerdotibus non est habenda fides. Deinde iterum dixerunt: Fides habetur de vitiis primogeniti sui socii, at fides non habetur de vitiis sui primogeniti. R. Jehosua ben Caposai: Non erit mactandum primogenitum nisi ex dicto duorum, Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Vel si fuerit ejus filius, vel si fuerit ejus filia; R. Meir dicit: Vel si fuerint decem in una domo, fides illis non habetur; Etenim illæ, qui sit suspectus in re, non potest illam judicare, neque de illa potest testari.

IX. Non sunt æstimanda primogenita perfecta Israelitæ, at possunt æstimari primogenita vitiata; æstimantur primogenita perfecta sacerdotibus; neque est necesse ut dicatur de vitiatis: Non sunt inspicienda primogenita Israelitæ; & siquis dicat: Sacerdos N. N. me ad te misit; aut si hæreditatem consecutus sit a patre matris sacerdotis possunt inspici: Si sacerdos legitimus pascat oves Israelitæ, illi non dicet: da mihi hæc primogenita; sed potest dicere: Da mihi hæc quatuor immunda, quæ sunt in tuo grege; Cuncta primogenita homo potest permittere excepto suo primogenito; Potest inspicere suas sanctitates, & suas decimas; & ipse interroga-

ומעשרותיו של עצמו ונשאל הוא על הטמאות ועל הטהורות של עצמו .

י העושה מום בבעל מום הרי זה לוקה את הארבעים המחמץ את המחומץ הרי זה לוקה את הארבעים המסרס את המסורס הרי זה לוקה את הארבעים מים שבגלוי הרי זה ישחט על פי שלשה בני הכנסת דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר אפילו רגלו קטועה ועינו סמויה לא ישחט אלא על פי מומחה.

פרק רביעי

א כל המומים פוסלין במוקדשין ופוסלין בבכור הסרק כל שהוא פוגמת האוזן בין בידי אדם ובין בידי שמים איזו היא פגימה כל שנותן אצבעות עליה והיא חוגרת עד כמה תינקב עד כרשינה רבי יוסי ברבי יהודה אומר תייבש עד כעדשה עד כמה רבי יוסי בן המשולם אומר עד ברי שתיפרך וקרובים דבריהם להיות שוין איזה הוא דוק שצף על גבי העין ולא המשוקע בקרקע העין חלזון כמשמעו נחש כמשמעו עינב כמשמעו היתה בו יבלת וחתכה אם יש בו עצם ישחט ואם לאו לא ישחט וריר קבוע ארבעים יום מים קבועים שמונים יום דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ריר קבוע שמונים מים קבועים שמונים אכל לח ויבש של בית הבעל ולא לח ויבש של בית השלחין אכל לח ואחר כך יבש עולים לו יבש ואחר כך אכל לח אין עולים לעולם אין עולים לו עד שיאכל יבש אחר לח רבי חנניה בן אנטיגנוס אומר וריר בודקים אותו שלשה פעמים בתוך שמונים יום שמא יהלוך ויחזור רבי שמעון בן אלעזר אומר אם היתה עינו דומעת בידוע שהמים עוברים פסקה מלהיות דומעת בידוע שהמים קבועים.

ב נקבו חוטמיו זה לתוך זה מבפנים לא ישחוט מבחוץ ישחט איזו היא תיימת מן התיימת ולפנים או מן התיימת שלפנים רבי יהושע בן קפוסאי אומר אין שוחטים את הבכור אלא על החיצונות רבי חנניא בן אנטיגנס אומר אין משגיחין

rogatur de suis immunditiis & puritatibus.

X. Qui vitiat vitiatum, vapulat quadraginta verberibus; qui fermentat fermentatum, vapulat quadraginta verberibus; qui castrat castratum, vapulat quadraginta verberibus: Propter vitium, quod sit in loco aperto, potest mactari dicto trium ex cœtu; verba Rabi Meir: Rabi Jose dicit: Vel si habeat pedem abscissum, & oculum excœcatum, non erit mactandum nisi ex dicto periti.

CAPUT IV.

I. Cuncta vitia reprobant sanctitates, & reprobant primogenitum: Incisura quantulacunque, scissura auris tam per manum Dei quam per manum hominis: Quænam est scissum? Si introducat digitum, & non adstringat. Quantum erit perforatio? Usque ad granum viciæ: R. Jose ben R. Jehuda: Exsiccatio usque ad granum lentis: Rabi Jose ben Messulam dicit: Donec conteri possit: Ambæ opiniones quasi inter se conveniunt: Quænam erat suffusio? Quæ natat super oculo, non autem immergitur in fundo oculi: Suffusio juxta sensum literalem: Lippitudo juxta sensum literalem: Uva juxta sensum literalem. Si in eo sit verruca, & eam incidat, quando in ea sit os, potest mactari, si minus, non poterit mactari. Albugo stabilis est quadraginta dierum, & aquæ fixæ octoginta dierum: Verba R. Meir: Et sapientes dicunt: Albugo stabilis est octoginta dierum, & aquæ fixæ sunt octoginta dierum: Si comedat humidum & siccum ex agro culto, at non humidum & siccum ex agro siticuloso; Si comedat humidum, & deinde siccum, illi non proderit, si siccum & postea humidum, proderit, nunquam proderit, si prius non comedat humidum, & postea siccum. R. Chananjah ben Antigoni dicit: Albuginem inquirunt ter intra octoginta dies, etenim potest abire, & redire: Si illi sit oculus distillans, certum est, quod sint aquæ instabiles, si cessasset a distillatione, certum est quod sint aquæ fixæ.

II. Si foramina naricum fuerint alterum intra alterum, intus non potest mactari, foris poterit mactari. Quinam est dens geminatus? Ab dente gemino ad interiorem partem, aut ab dente gemino qui est in interiori parte: R. Jehosua ben Caposai; Non mactabatur primogenitum nisi pro exterioribus. Rabi Chanina ben Antigoni; De interioribus nul-

על הפנימיות כל עיקר נפגמת סירת אליה
במוקרשים הרי זה מום נפגם הזובן כל
שהוא הרי זה ישחט איזהו זובן כיס ולא
הזכר אמר רבי יוסי בן המשולם מעשה
באחר שנטלו זאב וחזר למקומו.

ג נחתכה זנב מן העצם ולא מן
הפרק או שהיה ראש הזנב מופגה לשני
עצמות או שיש בשר בין חוליה לחוליה
כמלוא חוליה הרי זה ישחט או אין לו
אלא בצה אחת הרי זה ישחט היו לו שנים
אף על פי שאין בשנייה אלא כפול הרי
זה לא ישחט אמר רבי יוסי מעשה בפרה
של בית מנחה שהושיבוהו על עוביו
ומיעכוהו בביצים ולא יצאת אלא אחת
ונשחטה ונמצאת שנים דביקה על הככל
ובא מעשה לפני רבי עקיבא והכשיר
וכשנאמרו דברים לפני רבי יוהנן בן נורי
אמר האכילכם עקיבא נבלות.

ד ניטלו קרבים וטלפים והזכר עמהם
הרי זה ישחט איזה יתיר כל שיש לו שלש
עינים וחמש רגלים החסר שלש רגלים
עוין אחת איזהו פסול כל שהכסלים יוצאין
נשתברו רוב צלעותיו או שהיה בו מום
מבפנים אינו מום שנאמר עור ופסח מה
עור ופסח המיוחדין מום שבגלוי ואין חוזר
אמר רבי יוסי בן המשולם אמלה היה
מונה מומין ביבנה ואמרו לפני חכמים
והודו לו ועוד שלש הוסיף אמרו לו לא
שמענו אלא אחת שגלגל עינו ענול כשל
אדם ופיו דומה כשל חזיר ושנטל רוב
הלשון ורבי חנניא בן אנטיגנס אמר רוב
המדבר בלשון בית דין שאחריהם אמרו
הרי אלו מומים.

ה שפתו התחתונה עודפת על
העליונה הרי זה מום רבן שמעון בן גמליאל
אומר אם היתה עליונה עודפת על התחתונה
כשל חזיר הרי זה מום פיו בלום ורגליו
מוהלמות מחמת עצמו ישחט מחמת הרוח
לא ישחט אזניו מנופפות בחסיסה אחת
לא ישחט בשתי חסיסות ישחט רבי חנניה

nulla habetur ratio: Si deficeret extremitas caudæ in animalibus sanctificatis, est vitium, si deficeret pellis pudendi quantuluncunque poterit mactari: Quænam erat hæc pellicula? Sacculus, at non ipsum pudendum: Dicit Rabi Jose ben Messulam: Contigit, ut lupus abstulerit, atque iterum in priorem statum restitutus est.

III. Si cauda ex osse, & non e vertebra abscissa fuerit, vel extremitas caudæ divisa fuerit in duo ossa, aut esset caro inter vertebram, & vertebram ad quantitatem ipsius vertebræ poterit mactari. Si unus sit testiculus, poterit mactari; si duo sint testiculi, at alter esset quantus est faba, non erit mactandum: Dicit R. Jose; Narratur de vacca familiæ Menachem; Vitulum statuerunt super ramo, compresserunt testiculos, & non est inventus nisi unus; tamen mactatus est, & inventus est alter appensus lateri; & adductum est factum coram R. Akiba, & permisit; & quando hæc narrata fuerunt coram R. Jochanan ben Nuri, dixit: Permisit vobis comedendum Akiba cadavera.

IV. Si ablata fuerint cornua, & ungulæ, & pudendum cum illis, poterit mactari: Quodnam est superfluum? Quod habet tres oculos, & quinque pedes: Quodnam est deficiens? Quod habet tres pedes, & unum oculum: Quodnam est illegitimum? Cujus ilia promineant: Si fracta sit major pars costarum, aut si fuerit vitium interius, non est vitium; Etenim dictum est: *Claudum, vel cœcum*: Sicut quando sit claudum & cœcum, sunt vitia peculiaria, & manifesta, & non restituuntur, ita pariter reliqua omnia vitia. Dicit R. Jose ben Messulam: Amela numerabat vitia in Jabne coram sapientibus, eique assensi sunt; & præterea tria addidit: Dixerunt non audivimus nisi unum, nempe si sphæra sui oculi sit rotunda ut hominis, & os simile ori porci, & quando maxima pars linguæ sublata sit: Et Rabi Chananjah ben Antigoni dicit: Maxima pars locutionis in lingua: Et Synhedrium, quod consecutum est, dixit esse vitia.

V. Si labium inferius fuerit majus superiori, erit vitium; Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Si superius sit majus inferiori, ut in porco, erit vitium. Si os fuerit obstructum, si pedes ne collidant: Si per se faciat, poterit mactari, si propter aerem, non erit mactandum; Si auris occlusa sit cum una cartilagine non potest mactari, cum duabus poterit mactari. R. Chanan-

בן גמליאל אומר זנב הרחל שיש בה שלש חליות לא ישחט שתים ישחט זנב העגל שאינה מגעת לערקוב הרי זה ישחט באיזה ערקוב אמרו רבי חנניה בן אנטיגנס אומר בערקוב שבאמצע ירך עד קבץ העליון ולא עד קבץ התחתון.

ו יש דברים שהם כמומים ושוחטים עליהם במקדש ואין שוחטים עליהם בגבולין ואלו הם דגומים הצומת והצומים ונקבה איזה הוא גמום כל שאין לו קרנים צומת כל שאין לו אזנים צומם שאזניו מגופפות רבי אלעאי אמר משם רבי ישמעאל אנדרוגינס בכור הוא ומומו בו ישחט עליו וחכמים אומרים אין קדושה חלה עליו אלא יצא יורעה בעדר רבי שמעון אומר הרי הוא אומר כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש ליהוה אלהיך שכל מקום שנאמר זכר מוציא טומטום ואנדרוגינס מן חכלל.

פרק חמישי

א מומים אלו בין קבועים ובין עוברים פסולים בארם יתר עליה אדם צוארו שמוט ושקוט הזבלנים והקרחנים ושאין להם שניים בעלי חטרון כשרים אבל פסולים מפני מראית העין סריס אדם וסריס חמה פצוע דכא וכרות שפכה השכניה והסנריס איזה הוא שכניה שגביניו אחד שחור ואחד לבן איזה הוא סכי שמש שרואה את החדר ואת העלייה באחת לראות אחד ורואה שנים הא כיצד רואה את חברו והוא אומר לא רואה.

ב חוטמו בלוד וסולד ונוטף אזניו רצומות ואזניו רצועות ועיניו מצודניות ועיניו גדולות בשל ענל קטנות בשל אווז ובעל בוהקות רוח קצרות באה עליו ובין הנפלים באה עליו נכפה אפילו לזמן מרובה איזה הוא מרוח אשך זה הקליטים שנכנסת

nanjah ben Gamaliel dicit: Si cauda ovis habeat tres vertebras, non poterit mactari, si duas, poterit mactari. Si cauda vituli non pertingat ad poplitem, poterit mactari: De qua vertebra dixerunt? R. Chananjah ben Antigoni dicit de poplite qui est in medio femore, ubi sursum conjungitur, at non ubi deorsum conjungitur.

VI. Sunt quædam quæ sunt sicut vitia, & his mactabatur in Sanctuario, at non mactabatur in provincia, sc. נמים צומח צומם. Quidnam erat נומם? Quod non habet cornua: Quidnam erat צומח? Quod non habet aures: Quidnam erat צומם? Quod habet aures occlusas. Rabi Elai dicit nomine Rabi Ismael. Androgynus est primogenitum & in ipso est vitium, & potest mactari. Et sapientes dicit: Sanctitas in illum non cadit; sed educetur ad pascendum in grege. R. Simeon dicit: Dictum est: *Omne primogenitum quod nascetur in bobus tuis, & in ovibus tuis, masculum sanctificabis Domino Deo tuo:* Ubicunque memoratur masculum, excludit obstructum & androgynum ab genere.

CAPUT V.

I. HÆC vitia tam stabilia quam instabilia reprobant hominem; præterea in homine hæc sunt, sc. sicui sit collum declive antrorsum, & prælongum, & lippi, & calvi, & qui non habent dentes, & gibbi essent legitimi, sed excluduntur propter adspectum, eunuchus per manum hominis, & eunuchus naturaliter pertritus, & contusus, & evulsus, & excisus testiculus, & שכניה & סנריס. Quinam est שכניה? Cujus supercilia ita sint prolita, ut tegant oculos: Et סנריס, cujus altera palpebra sit nigra, & altera alba: Quinam dicitur, qui adspicit solem? Qui videt conclave & horreum eodem tempore; Ut videat unum duos videt; quomodo? Si inspiciens socium suum, dicat se illum non vidisse.

III. Qui habet obstructum, contractum, & distillantem; qui habet aures ruptas, aut aures perforatas, oculos rotundos, & sitos extra locum suum, & oculos magnos, & parvos, magnos at vituli, & parvos at anxeris; Si laboret impetigine, si spiritus angustiæ, & spiritus dementiæ illum invadat epilepticus vel raro. Quinam est מרוח אשך? Hic est qui habet testiculos inflatos, cui ventus est in testiculis: Verba Rabi

רוח באשכיו דברי רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר זה השחוף.

ג פרסתו חלולה עמוקה דומה למגל שוקו נתון באמצע רגלו מכים מלמעלה ומפסיע מלמטה בעל הקיפון והשיופנד אצבעותיו גרוסות אצבעותיו מרוכבות זו על זו או שהיתה אצבע גדולה עקומה פסול.

ד היתת בו שומא אם יש בה שיער פסול אין בה שיער כשר גדולה פסול קטנה כשר וכמה היא גדולה רבן שמעון בן גמליאל אמר עד כאיסר האיטלקי יתרת אם יש בה עצם פסול אם לאו כשר יתיר כגון שהוא אמר אצבעות ידיו ואצבעות רגליו שש ושש רבי יהודה מכשיר ורבי פוסל אמר רבי יהודה מעשה בא לפני רבי טרפון ואמר כמותו ירבו כהנים גדולים בישראל אמר לו רבי יוסי כך אמר כמותו יתמעטו נתינין וממזרין בישראל איטר בין בידיו ובין ברגליו פסול השולט בשתי ידיו כאחת רבי פוסל וחכמים מכשירין הזויה והליפיז והתימיז והלימיז ולויקן ועקלן ועקשן וקלבן והיקשן פסולין באדם ובשרין בבהמה.

פרק ששי

א הבא אחר הנפלים אף על פי שיצא בן שמונה ובן תשעה שיצא ראשו מת בכור לנחלה ואין בכור לכהן שנאמר לא יוכל לבכר את בן האהובה וגומר זה הכלל כל שיצא ראשו ורובו בחיים פוטר את הבא אחריו מן הבכורה אבל לא חמש סלעים של בן שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא מת אחד מהם שני בכור לנחלה ואין בכור לכהן ילדה היא וכהנת היא ולויה היא האשה שכבר ילדה שני זכרים בכור לכהן ואין בכור לנחלה מת אחד מהם או שהיה זכר ונקבה אינו בכור לא לנחלה ולא לכהן.

bi Akiba : Rabi Ismael dicit : Hic est contusus.

III. Cui sit planta pedis perforata, tortuosa similis falci, crus sublatum in medio, si pes cum altero conjungatur ad superiorem partem, & ad inferiorem magnopere dilatentur. Si pica prodierit ex ejus pollice, aut si desit digitus, aut si sint digiti sursum erecti; aut si digiti sibi insideant, aut si digitus maximus sit tortuosus, erit illegitimus.

IV. Si fuerit in ejus facie verruca si sit in ea pilus, est illegitimum, si minus erit legitimum : Si sit magna ; erit illegitimum, si parva, erit legitimum; at quanta erat magna ? Raban Simeon ben Gamaliel : Usque ad Assarium Italicum : At quis est superfluus ? Si digiti manuum, & pedum fuerint seni, seni : Rabi Jehuda probat. Et Rab reprobat : Dicit Rabi Jehuda : Adductum fuit factum coram R. Tarphon, qui dicit: Huic similes possint esse summi sacerdotes in Israel : Respondit Rabi Jose : Ita dixit : Sicut isti diminuantur Nethinæi & spurii in Israel. Qui ambabus dominatur manibus, & pedibus ; Rabi reprobat, & sapientes probant: Æthiops, rufus, & albissinus, gigas, nanus, & minutissimus, surdus, & stultus sunt illegitimi in homine, & legitimi in animalibus.

CAPUT VI.

I. QUI nascitur post abortus, licet egrediatur octavo mense, & nono eduxerit caput, est primogenitus respectu hæreditatis, & non est primogenitus respectu sacerdotiis : Dictum est enim : *Non poterit primogenitum facere filium dilectæ &c.* Hæc est regula generalis : Siquis eduxerit caput & majorem sui partem vivus, absolvit, qui postea nascitur, a primogenitura, neque cedunt sacerdoti quinque sicli : Duæ uxores duorum virorum, quæ nunquam pepererint, si pariant duos masculos in loco abscondito, si unus ex iis moriatur; secundus est primogenitus respectu hæreditatis, at non est primogenitus respectu sacerdotii : Si pariat ipsa, & fœmina sacerdos, ipsa & Levitis, ipsa, & mulier, quæ jam pepererit duos masculos est primogenitus respectu sacerdotiis, at non est primogenitus respectu hæreditatis; si unus ex iis moriatur, aut si fuerit androgynus non est primogenitus respectu sacerdotiis, neque respectu hæreditatis.

II. De-

ב יש שנותן על ידי עצמו יש שאביו נותן על ידיו יש שהוא ואביו נותן על ידיו יש שהוא ואביו נותנין לא הוא ולא אביו נותנין איזה הוא שנותן על ידי עצמו הורתו שלא בקדושה ולידתו שלא בקדושה נותן על ידי עצמו ספק בן תשעה לראשון ובן שבעה לאחרון נותן על ידי עצמו שתי נשים של אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא ומת אחד מהם השני נותן על ידי עצמו איזהו שאביו נותן על ידיו שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נותן חמש סלעים וזה נותן חמש סלעים לכהן נתן האב חמש סלעים ומת האב השני חייב והבנים פטורין.

ג ילדה היא וכהנת היא ולויה היא והאשה שכבר ילדה שני אביו נותן על ידיו מת אחד מהן או שהיה זכר ונקבה לא הוא ולא אביו נותנין איזה הוא שהוא ואביו נותנין שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נותן חמש סלעים לכהן וזה נותן חמש סלעים לכהן נתן האב חמש סלעים ומת האב השני חייב והבנים פטורין מת אחד מן הבנים הבן השני חייב והאבות פטורין נתן האב חמש סלעים ומת אחד מן הבנים הרי כולם פטורין.

ד אחת בכרה ואחת שלא בכרה של שני אנשים וילדו שני זכרים מת אחד מהם בתוך שלשים הרי כולם פטורין שתי נשים של שני אנשים שלא ביכרו וילדו שני זכרים במחבא זה נותן חמש סלעים לכהן וזה נותן חמש סלעים לכהן נתן האב חמש סלעים לכהן ומתו הבנים עד שלא חלקו בנכסי אביהן חייבין משחלקו בנכסי אביהם פטורין רבי יהודה אומר אף משחלקו בנכסי אביהם אם יש לזה שנים עשר דינרין משל אביהן חייבין ואם לאו פטורין שתי נשים שלא בכרו וילדו שני זכרים במחבה נותנות עשר סלעים לכהן מת אחד מהם בתוך שלשים יום מוציאות מידם רבי יהודה אומר אם

II. Deprehenditur, quod dat pro seipso, & deprehenditur, quod pater det pro ipso, & deprehenditur, quod ipse & pater dent, & deprehenditur, quod neque ipse, neque pater dent: Quis est qui dat pro seipso? Qui non concipitur in sanctitate, neque nascitur in sanctitate, dat pro seipso: Si dubium sit utrum filius, qui natus sit nono mense primo marito, an filius septimo mense natus sit secundo marito, dabit pro seipso: Duæ uxores duorum virorum, quæ nunquam pepererint, si pariant duos masculos in loco abscondito, & unus ex iis moriatur, secundus dabit pro seipso: Quinam est, pro quo dat pater? Duæ uxores duorum virorum, quæ nunquam pepererint, si pariant duos masculos in loco abscondito, singuli dabunt quinque siclos sacerdoti; si pater dederit quinque siclos sacerdoti, & moriatur pater, secundus tenetur, & filii absolvuntur.

III. Si pepererit ipsa, & sacerdos fœmina, ipsa & Levitis, ipsa & fœmina, quæ jam pepererit, pater dabit pro pro ipso, si unus ex iis moriatur, aut si fuerit androgynus, nec ipse, nec pater dabit: Quinam est, qui ipse, & pater dant? Duæ uxores duorum virorum, quæ nunquam pepererint, si pariant duos masculos in loco abscondito; singuli dabunt quinque siclos sacerdoti; Si unus ex patribus dedisset quinque siclos sacerdoti, & mortuus esset, secundus pater tenetur, & filii absolvuntur: Si unus ex filiis moriatur, secundus filius tenetur, & patres absolvuntur; si dedisset pater quinque siclos, & moriatur unus ex filiis, omnes absolvuntur.

IV. Duæ uxores, quarum altera pepererit, & altera non pepererit, duorum virorum, si pariant duos masculos, si unus ex iis moriatur intra tricesimum diem, omnes absolvuntur; Duæ uxores duorum virorum, quæ nunquam pepererint; si pariant duos masculos in loco abscondito, singuli dabunt quinque siclos sacerdoti: Si unus ex patribus dedisset quinque siclos, & moriantur filii, priusquam diviserint facultates patris, tenentur, postquam diviserint facultates patris, absolvuntur. R. Jehuda dicit: Vel postquam diviserint; si singuli habeant duodecim denarios ex facultatibus patris, tenentur, si minus, absolvuntur: Duæ uxores, quæ nondum peperissent, si pariant in primo partu duos masculos in loco abscondito, dabunt decem siclos sacerdoti, si unus ex iis moriatur intra tricesimum diem, auferentur ex eorum ma-

לכהן אחד נתנו מוציאות מידו אם לשנים כהנים נתנו אין יהולין להוציא מידו מהוציא מחברו עליו הראיה.

ה לפרות את עצמו ולעלות לרגל פורה את עצמו ואחר כך עולה לרגל רבי יהודה אומר עולה לרגל ואחר כך פודה את עצמו שזו מצוה עוברת ללמוד תורה ולישא אשה ואחר כך נושא אשה רבי יהודה אומר אם אין יכול לישב בלא אשה נושא אשה ואחר כך לומד תורה הוא ללמוד תורה ובנו ללמוד תורה הוא לושא אשה ובנו לישא אשה הוא קודם את בנו רבי יהודה אומר אם היה בנו זריז ותורה מתקיימת בידו בנו קודמו מעשה באחד שהרצה את בנו ללמוד תורה הדירו מלעשות מלאכה והתיר לו רבי יוסי למלאת לו חבית מים ולהדליק לו את הנר.

ו חמש סלעים של בן שלשים של עבד חמשים של אונס ושל מפתה ומאה של מוציא שם רע כולם בשקל הקודש ובמנה צורי וכולם נפרין בכסף ובשוה כסף ממותר שקלים הראוין ופדיון מעשר שני שאין באים אלא מן המטבע ענל זה לפדיון בנו אין בנו פדוי אבל אם אמר ענל זה בחמשה סלעים לפדיון בנ, וטלית זה בחמש סלעים לפריון בני בנו פדוי אבל אין פודים לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות ואפילו אמר עבד זה בחמש סלעים לפדיון בני וקרקע זו בחמש סלעים לפריון בני אין בנו פדוי.

ז נתן האב חמש סלעים לחמשה כהנים בנו פדוי נתנן לו זו אחר זו בנו פדוי נתנן לו חזר ונטלן הימנו בנו פדוי כך היה רבי טרפון עושה נוטלן הימנו והוזר ונותנו לו אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביח ונכסים לאחר מיתת אביהם רבי

manu: R. Jehuda dicit: Si dederint uni ſacerdoti, repetunt quod dederunt ex ejus manu; ſi vero duobus ſacerdotibus dediſſent, non licet repetere ex ejus manu; Etenim qui repetit a ſocio ſuo, ſibi incumbit probatio.

V. Siquis debeat ſe redimere, & adſcendere Hieroſolymam ad ſolennitatem; debet prius ſe redimere, & poſtea adſcendet Hieroſolymam ad ſolennitatem: R. Jehuda dicit: Prius adſcendet Hieroſolymam ad ſolennitatem, & deinde ſe redimet: Quia hoc eſt præceptum, cujus tempus præterit, & illud eſt præceptum cujus tempus non præterit: Si debeat addiſcere legem, & deinde nubere, debet prius addiſcere legem & deinde nubere. Rabi Jehuda dicit: Si ſine uxore non poſſit acquieſcere, prius nubet, & deinde addiſcet legem; ſi ipſe debeat addiſcere legem, & ejus filius debeat addiſcere legem; aut ſi ipſe debeat nubere, pariterque ejus filius debeat nubere, ipſe præcedit filium: R. Jehuda dicit; ſi filius ſit aptior ad addiſcendam & lex confirmetur in ejus manu filius præcedit: Narratur, quod quidam voluerit, ut filius addiſceret legem; Fecit eum vovere, ne pro ſe ipſo faceret opus; at permiſit R. Joſe, ut ei poſſet implere vas aquarum, & accendere lucernam.

VI. Quinque ſicli filii, triginta ſervi, quinquaginta illius, qui cogit, & ſeducit juvenem deſponſatam, & centum illius, qui producit famam malam contra virginem, omnes ponderabantur ſiclo ſanctuarii, & Mina Tyri; & omnes poterant redimi argento, & eo quod æquivalet argento, exceptis ſiclis comparitionis, & redemtione ſecundæ decimæ, qui non adducebantur niſi ex moneta. Siquis dicat: Hic vitulus ſit pro redemtione mei filii, filius non eſt redemtus: Si vero dicat: Hic vitulus pro quinque ſiclis pro redemtione mei filii, & hæc veſtis pro quinque ſiclis pro redemtione mei filii; filius redimitur; At non licet redimere ſervis, neque contractibus, neque agris. Vel ſi dicat: Hic ſervus pro quinque ſiclis ob redemtionem mei filii, & hic ager pro quinque ſiclis ob redemtionem mei filii; filius non redimitur.

VII. Si det pater quinque ſiclos quinque ſacerdotibus, filius redimitur; ſi det alterum poſt alterum, filius redimitur; Si det, & poſtea ab eo recipiat, filius redimitur: R. Tarphon accipiebat, & deinde reſtituebat: Primogenitus non ſumit partem duplicatam ex incremento quod increvit ex facultatibus poſt mortem

אומר אומר אני שהבכור נוטל פי שנים
בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהם
שאף שלא השביחו בשלהם כיצד היתה
לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים
רועה באפר בכור נוטל פי שנים בזרוע
בלחיים ובקבה רבי אומר כל דבר שלא
פילפלו בו יתומים לאחר מיתת אביהם
בכור נוטל פי שנים ואין נוטל פי שנים
אלא בכל אשר ימצא לו אבל בנו בניין
ונטעו נטיעה הכל שוין שנוטל פי שנים
אם אמר אי איפשי בשלא ליטול ושלא
ליתן הרשות בידו.

ח כיצד נוטל בראוי כבמחוזק
מת אביו בחיי אביו נוטל פי שנים מנכסי
אביו ואין נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו
ואם היה בכור נוטל פי שנים אף מנכסי
אבי אביו הבכורה והיורש את אשתו
והמיבם את אשת אחיו והמתנה נזק וחצי
נזק ותשלומי כפל ותשלומי ארבעה כולם
אין נוטלים בראוי כבמחוזק אבל נותן להם
משדה החוזר ביובל רבי יוחנן בן ברוקה
אומר היורש את אשתו בני משפחה
נותנין לו מעות ומוציאים מידו שנאמר
לא תסוב נחלה ממטה למטה אחר וגומר.

פרק שביעי

א מעשר בהמה נוהג בגדולים
ובקטנים בזכרים ובנקבות בתמימים ובבעלי
מומים ומעשרין אותם משנה לחברתה
שנאמר עשר תעשר בשני מעשרות הכתוב
מדבר אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה
דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים שנה
שנה של שנה אתה מעשר ואי אתה
מעשר משנה לחברתה גדיה שילדה שלש
בנות ובנות שלש שלש נכנסות לדיר
להתעשר אמר רבי שמעון אני ראיתי
גדייה שמתעשרת בת שנתה היתה לו
בהמה של שתים ושלש שנים אם מכיר
בה של שנה שנה בפני עצמה נכנסת לדיר

tem patris. Rabi dicit: Ego dico, quod primogenitus ſumat partem duplicatam ex incremento, quod increvit ex facultatibus poſt mortem patris; licet non increverit in eorum facultatibus. Quomodo? Si det in ſocietatem animal, & locet apud alios paſcet in prato: Primogenitus ſumit partem duplicem armi, maxillæ, & coaguli. Rabi dicit: In cunctis, de quibus non diſputant pupilli poſt mortem patris, primogenitus ſumit duplicem partem; & non ſumit duplicem partem niſi in re, quæ exiſtit: At ſi ædificaverint ædificium, & plantaverint plantam, omnes conveniunt, quod ſumat duplicem partem: Si dicat: Nolo ſumere duplicem partem, aut nolo dare; Licet hoc dicere.

VIII. Quomodo intelligitur, quod ſumat in rebus quæ videatur, quam in iis, quæ ſunt in præſumtione? Si moriatur pater, dum vivit ejus pater, ſumit duplicem partem ex facultatibus patris, at non ſumat duplicem partem ex facultatibus avi: Si vero fuerit primogenitus ſumit duplicem partem vel ex facultatibus avi: Primogenitura, & hæreditas uxoris, & leviratus uxoris fratris, & donum, damnum, & dimidium damni, & ſolutiones dupli, & ſolutiones quadrupli, hæc omnia non ſumuntur rebus, quæ videatur ſicut ex iis, quæ ſunt in præſumtione, at poteſt dari pro illis ex agro qui reſtituitur in Jubilæo. R. Jochanan dicit: Si quis hæres eſt uxoris, filii familiæ poſſunt ei dare nummos, & repetere facultates ex ejus manibus: Dictum eſt enim: *Ne gyretur hæreditas de tribum ad aliud tribum &c.*

CAPUT VII.

I. Decima animalis obſervatur in magnis, & in parvis, in maſculis & in fœminis, in perfectis, & in vitiatis, & decimantur de anno in annum: Dictum eſt enim: *Decimando decimabis*. De duabus decimis textus loquitur: Altera eſt decima tritici: Et altera eſt decima animalis: Verba Rabi Akiba: Et ſapientes dicunt: Textus dicit: *De anno in annum:* Ex eo anno tu decimabis; at non debes decimare de anno pro altero anno. Si capella pariat tres filias, & tres filiæ tres filias, omnes inducuntur in caulam, ut decimentur: Dicit R. Simeon: Ego vidi capellam, quæ annicula decimata fuit. Si illi fuerit beſtia biennis, aut triennis; ſi ſibi innoteſcat; Quæ nata eſt eodem anno, inducetur in caulam, ut de-

להתעשר אם לאו אין נכנסת לדיר להתעשר.

ב מעשר בהמה מצטרף מלא רגל רועה ולא מלא רגל בהמה מהלכת כמה רגל בהמה שנים ושלשים מיל ביצד היו לו חמש בספר חנניה וחמש בספר עותני וחמש בספר בציפורי הרי אלו מצטרפות חמש בספר חנניה וחמש בצפורי עד שיהו לו אפילו אחת בצפורי היו לו בעבר הירדן מיכאן ומיכאן כגון השולמי ומנרי ושתי אבטינות אין מצטרפות זו עם זו ואין צריך לומר בארץ וחוצה לארץ נהר היוצא ממערת פמיים ועובר בימה של סופני ובימה של טבריה אף על פי ששמו ירדן אין מתחשב עם הירדן איזהו ירדן מבית ירחו ולמטה.

ג איזהו ליקוח כל שמכרו לו וחוזר ולקחו הימנו או שנתנו לו במתנה וחזר ולקחו הימנו אבל הלוקח עובר פרתו של חברו אף על פי שילדה אצל בעלים נכנסה לדיר להתעשר הכל נכנס להתעשר חוץ מן כלאים והטרפה דברי רבי אליעזר בן יהודה איש ברתותא שאמר משום רבי יהושע אמר רבי עקיבא אני שמעתי משמו אף יוצא דופן ומחוסר זמן והיתום אבל איזה הוא כלאים רחל שילדה מן נדי אפילו כמן כבש ועז שילדה מן הכבש אפילו כמן נדי טרפה כמשמעה יוצא דופן כמשמעו אין פחות משמונת ימים רבי שמעון אומר מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר.

ד הנרבע והמוקצה והנעבד אתנן ומחיר וטומטום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון טומטום ואנדרוגינוס אין נכנסין לדיר להתעשר כל מקום שנאמר זכר מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל איזהו אתנן כל שנתן לה עובר פרתו והוזר ולקחו הימנה איזה הוא מחיר כל שהחליף לו עובר פרתו וחזר ולקחו הימנו.

decimetur, ſi minus, non inducet, ut decimetur.

II. Decima animalis conjungitur, ad plenitudinem pedis paſcentis, at non plenitudinem pedis beſtiæ incedentis: Quantus eſt pes animalis? Duorum & triginta milliarium: Quomodo? ſi ſibi fuerint quinque in termino Cananjah, & quinque in termino Gantani, & quinque in termino Tſippori, conjunguntur; ſi quinque in termino Cananjah, & quinque in termino Tſippori, non conjunguntur; niſi quando vel unum fuerit in termino Tſippori. Si ſibi fuerint in tranſitu Jordanis hinc inde, e. g. in Sulami, & Menari, & in duobus Abtiniot, inter ſe non conjunguntur: Et non eſt neceſſe ut dicatur in terra & in locis extra terram. Flumen quod profluit ex ſpecu Panias, & tranſit per mare Soſni, & per mare Tiberiadis, licet vocetur Jordanis tamen non reputatur Jordanes: Quinem eſt Jordanes? Ab ſitu Jericho ad inferiorem partem.

III. Quodnam habet jus emtionis? Quod prius vendiderit, & deinde iterum emerit; aut dono dederit, & deinde ab eo iterum emerit: At qui emit fœtum vaccæ ſui ſocii, licet pariat prope dominos, ingreditur in caulam, ut decimetur: Cuncta animalia ingrediuntur, ut decimentur, excepto heterogeneo, & diſcerpto; verba R. Elieſer ben Jehuda viri ex Bartota, qui dicit nomine R. Jehoſua. Dixit R. Akiba: Ego audivi ejus nomine: vel quod egreditur ex latere, & quod eſt deficiens tempore, & orphanum: At quid eſt heterogeneum? Si ovis pariat ex hœdo, licet ſit ſimilis agno, & capra ſi pariat ex agno, licet fuerit ſimilis hœdo: Diſcerptum juxta ſenſum literalem: Deficiens tempore; quod non ſit natum minus octiduo. R. Simeon dicit: Deficiens tempore ingreditur in caulam, ut decimetur.

IV. Animal initum, & iniens, deſtinatum Idololatriæ, adoratum cultu Idololatrico, donum meretricis, & pretium canis, obſtructum, & androgynus non ingrediuntur in caulam, ut decimentur: R. Simeon ben R. Jehuda dicit nomine R. Simeonis: Obſtructum & androgynus non ingrediuntur in caulam ut decimentur: Etenim ubicunque dicitur *maſculum* excluditur obſtructum & androgynus ex genere. Quodnam eſt donum meretricis? Quando ei donaverit fœtum ſuæ vaccæ, & deinde ab ea redimat: Quodnam eſt pretium canis? Si cum eo comutaverit fœtum ſuæ vaccæ, & deinde redimat.

ה שלש גרנות למעשר בהמה בפרס הפסח ובפרס עצרת ובפרס החג אין להם קצבה דברי רבי עקיבא רבי יוסי בר רבי יהודה אומר אין פחות מחמשה עשר יום קודם לרגל אמר רבי שמעון בן עזאי הואיל ואילו אומר באחד באלול ואלו אומר באחד בתשרי האלוליין מתעשרין בעצמן כיצד נולדו לו חמשה באב וחמשה באלול חמשה באלול וחמשה בתשרי וחמשה באב וחמשה בתשרי אין מצטרפין חמשה בתשרי וחמשה באב הרי אלו מצטרפין.

ו כיצד מעשרין מעמיד אימהות מבחוץ והם גועות והבנים יוצאים לקראתם יצאו שמיני ותשיעי כאחד הרי זה משלם עליהם התשיעי ועשירי ירעו עד שיסתאבו עשירי ואחד עשר כולם ימותו היה מונה ראשון ראשון מת ראשון ראשון הרי זה משלם עליהם היה מונה וקראו חברו לדבר עמו הרי זה משלם עליהם היה מונה וחשיכה לילי שבת הרי זה משלם עליהם היה מונה והוציא ראשו ורובו מן הדיר וחזר כמניין לכל דבר מצאם רבוצים או עומדים הרי זה משלם עליהם היה מונה וקפץ מן המנויין לשאין מנויין אם מכירו פטור והם חייבין ואם לאו הרי כולם פטורין.

ז נתערב בהם יתום או לקוח הרי כולם פטורין היו לו עשרה ומנה חמשה ומת אחד מן המנויין הרי זה משלם עליהם משאינן מן המנויין אלו שמנו פטורין והשאר יצטרפו לגורן הבא היו לו חמשה עשר לא יאמר הריני מכניס עשרה מהם לדיר אלא מכניס את כולם ומונה מהם עשרה והשאר יתעשרו לשנה הבאה מצאם למפרע עשירי שבכולם מקודש קרא לתשיעי תשיעי לעשירי עשירי לאחד עשר אחד עשר תשיעי לחולין עשירי מעשר אחד עשר חולין קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר אחד עשר תשיעי נאכל במומו עשירי מעשר ואחד עשר חולין.

ח קרא לתשיעי תשיעי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי תשיעי חולין

V. Tres areæ pro decimatione animalis, tempore Paschatis, tempore Pentecostis, & tempore festi Tabernaculorum, & illis non est definitio: Verba R. Akiba. R. Jose ben R. Jehuda dicit: Tempus non erit minus quindecim diebus ante solennitatem. Dicit R. Simeon ben Azai: Alii dicunt: primo die Ellul, & alii dicunt; primo die Tisri: Animalia Ellul decimantur seorsim: Quomodo? Si quinque sibi nascantur in mense Ab, & quinque in mense Ellul, quinque in Ellul, & quinque in Tisri, quinque in Ab, & quinque in Tisri non conjunguntur, quinque in Tisri, & quinque in Ab conjunguntur.

VI. Quomodo decimabatur? Statuebantur matres extrinsecus, & mugiebant, & filii obviam egrediebantur: Si egrediantur simul octavus & nonus, in ipsis complebit, si nonus & decimus; pascent donec vitientur; si decimus & undecimus, omnes morientur: Si numeret primum primum, si moriatur primus in iis complebit: Si inter numerandum vocaretur a socio, ut cum ipso colloquatur, complebit in illis; Si inter numerandum adveniret vespera Sabbathi, in illis complebit: Si inter numerandum, unus ex iis eduxisset caput & majorem sui partem extra caulam, & reducat omnino reputatur numeratus; Si inveniat recubantes, aut stantes, in illis complebit; Si inter numerandum exsiliret unus numeratorum inter illos, qui nondum sunt enumerati, si innotescat, absolvitur, & illi obligantur, si minus, omnes absolvuntur.

VII. Si inter illos misceatur orphanus, aut emtus, omnes absolvuntur: Si sibi sint decem, & numerasset quinque, si moriatur unus ex iis, qui jam fuerunt enumerati, in illis complebit; Si mortuus esset ex iis, qui nondum fuerint numerati; qui sunt numerati, absolvuntur, & reliqui conjunguntur in area futura: Si fuerint quindecim; non dicet: Introducam decem ex illis in caulam; sed introducet omnes, & numerabit ex iis decem, & reliqui decimabuntur anno futuro. Si numerasset inverso ordine decimus omnium est sanctus; si vocasset nonum nonum, decimum decimum, undecimum undecimum, nonus erit profanus, decimus erit decima, & undecimus erit profanus: Si vocasset nonum decimum, & decimum nonum, & undecimum undecimum, nonus comeditur cum suo vitio, decimus erit decima, & undecimus erit profanus.

VIII. Si vocasset nonum nonum, & decimum nonum, & undecimum decimum,

עשירי מעשר ואחד עשר קרב שלמים קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין תשיעי נאכל במומו עשירי מעשר אחד עשר קרב שלמים ועושה תמורה קרא לתשיעי תשיעי ולעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר מקודש זה הכלל כל זמן שלא נעקר שם עשירי הימנו אין אחד עשר מקודש עד שישתוק בתשיעי ויקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי.

ט בהמה שנתערב בהספק מעשר בזמן הזה ירעו עד שיסתאבו ספק אחד עשר הרי כולם ימותו מעשר בהמה של יתומים מוכרים אותו מפני השב אבדה לבעלים מעשר בהמה ששחטו גידיו ורקניו ועצמיו וטלפיו וחלבו ועורו וגיזתי הרי אלו מיתרין.

mum, nonus erit profanus, & decimus erit decima, & undecimus offeretur in pacifica: Si vocasset nonum decimum, & decimum nonum, & undecimum decimum; tres omnes erunt sancti; Nonus comedetur cum suo vitio, decimus erit decima, & undecimus offeretur in pacifica, & facit commutationem: Si vocasset nonum nonum, & decimum decimum, & undecimum decimum, undecimus non erit sanctus: Regula generalis hæc est; Quotiescunque nomen decimi non fuit ab eo ablatum, undecimus non est sanctus, donec taceat in nono, & vocet decimum nonum, & undecimum decimum.

IX. Si cum animali misceatur decima dubia hoc tempore, pascent, donec vitientur; Si undecimus sit dubius, omnes morientur: Decima animalis pupillorum venditur, ut restituatur res amissa, dominis: Si mactasset decimam animalis, ejus nervi, cornua, ungulæ, & adeps, & pellis, & tonsura sunt licita.

AD-

ADDITAMENTA AD TRACTATUM
De Sacrificiorum commutatione
NUNC PRIMUM
A BLASIO UGOLINO
Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א הממיר אפילו בשבת הרי זה מומר׃ וסופג את הארבעים כהנים אין ממרין בקדש ישראל ישראל אין ממרין בקדשי כהנים שאין אדם עושה תמורה בזבח שאינו שלו בכור אצל ישראל עושה תמורה אצל הכהנים אין עושה תמורה דברי רבי עקיבא רבי שמעון בן אלעזר אומר כיון שבאו לידי כהן זה וזה אין אין עושין בו תמורה זו מה יעשה לה תרעה עד שתסתאב ותיאכל לבעלים במום.

ב אחד קדשי קדשים ואחד קדשים קלים אין רשאי להמיר בין בחול בין בשבת אין משנין אותם מקרושתם אפילו מקדושה קלה לקדושה חמורה ואין צריך לומר מקדושה חמורה לקדושה קלה אמר על הבכור על השלמים הרי אלו

CAPUT PRIMUM.

I. QUI commutat vel in Sabbatho, ecce erit commutatio; sed vapulat quadraginta verberibus. Sacerdotes non commutant res sanctificatas ab Israelitis, neque Israelita commutant in sanctitatibus sacerdotum, quia nemo potest commutare sacrificium quod suum non sit. Primogenitum penes Israelitam facit commutationem, at penes sacerdotes non facit commutationem; Verba R. Akiba: R. Simeon ben Eliezer dicit: Postquam pervenerunt in manus sacerdotis, neutrum facit commutationem: Quid faciendum erit? Pascet, donec vitietur, & comedetur a dominis cum vitio.

II. Tam sanctitates sanctitatum, quam sanctitates leves non licet commutare sive in die profano sive in Sabbatho; non sunt commutandæ ab sua sanctitate, vel a sanctitate levi ad sanctitatem gravem; neque necesse est ut dicatur a sanctitate gravi ad sanctitatem levem: Si dicat in primogenito & in pacificis, hæc

עולה לא אמר כלום ואין צריך לומר לעולה הרי זה בכור והרי זה שלמים.

ג מחרימים אותם ומקדישים אותם הקדש עילוי אלו הם חרמים האומר חרם זה לכהן אלו הם הקדשות האומר הקדש זה לבדק הבית מן כמה הוא נותן קדשים שחייב באחריותם כגון חטאת ואשם האומר הרי זו עלי עולה הרי זו עלי שלמים נותן דמי כולם קדשים שאין חייב באחריותן כגון הבכור והמעשר והאומר הרי אלו עולה הרי אלו שלמים נותן טובת הנאתן וכמה טובת הנאתן אומר כמה אדם רוצה ליתן בעולה שאין צריך לה ליקח בכור ליתנו לבן בתי.

ד עושים תמורה באחרים עושים תמורה זה בזה עושים תמורה אחד בשנים ושנים באחד אחד במאה ומאה באחד רבי שמעון אומר אין עושים תמורה אלא אחד באחד שנאמר בהמה בבהמה אמרתי ולא בהמות בבהמה אמרו לו כשם שהבהמה יחידה קרויה בהמה כך בהמות הרבה קרויות בהמה שנאמר ובהמה רבה.

ה אמר רגלה של זו עולה אין כולה עולה אלא אותה הרגל בלבד מה יעשה לה תמכר לחיים עולות חוץ מרגלה ודמיה חולין דברי רבי מאיר רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אומרים אין כולה עולה אמר רבי נראים דברי רבי יהודה בדבר שאין הנשמה תלויה בו ודברי רבי יוסי ורבי שמעון בדבר שהנשמה תלויה בו.

ו רבי יוסי אומר עושים תמורה שלימים באברים עושים תמורה ברובע ונרבע במוקצה ובנעבד באתנן ובמחיר וכלאים ובטרפה וביוצא דופן רבי אלעזר אומר הכלאים והטרפה ויוצא דופן וטומטום

hæc sint holocaustum; nihil dixit: Et non est necesse ut dicatur, de holocausto: Ecce hoc sit primogenitum, & sacrificium pacificorum.

III. Si illa devoveat, & sanctificet, sanctificatio in ea cadit: Hæc sunt anathemata: Si dicat: Sit hoc pro anathemate sacerdoti: Hæ sunt sanctificationes: Si dicat: Sit hoc sanctificatum pro instauratione domus, quantum dabit? In sanctitatibus, in quibus tenetur cautione futuri damni, e. g. in sacrificio pro peccato, & in sacrificio pro delicto; Si dicat: Ecce hoc super me holocaustum; ecce hoc super me sacrificium pacificorum; dabit pretium omnium. In sanctitatibus, pro quibus non tenetur cautione futuri damni, e. g. in primogenito, & in decima; si dicat: Hæc sint holocaustum, hæc sint pacifica; Dabit prætium satisfactionis; & quantum erit pretium satisfactionis? Dicit: quantum aliquis daret de holocausto, quo non opus habet, ut emat primogenitum, ut det filio filiæ suæ.

IV. Faciunt commutationem cum aliis, faciunt commutationem inter se, & faciunt commutationem unum cum duobus, & duo cum uno, unum cum centum, & centum cum uno: R. Simeon dicit: Non facit commutationem nisi unum cum uno: Dictum est enim: *Animal cum animali: Animal cum animali* dixi, at non animalia cum animali: Responderunt: Sicut animal unum dicitur animal, ita pariter multa animalia vocantur animal: Dictum est enim: *Et animal multum*.

V. Si dicat: Pes hujus sit holocaustum, non erit totum holocaustum, sed ille pes duntaxat: Quid de hoc erit faciendum? Vendetur illi, qui opus habet holocausto, excepto pede, & quod exigitur, erit profanum; verba R. Meir: R. Jehuda, & R. Jose, & R. Simeon dicunt: Totum non erit in holocaustum: Dixit Rabi: Probabilia videntur verba R. Meir, quando agatur de re, ex qua non pendet vita; & verba Rabi Jose & R. Simeonis quando agatur de re, ex qua pendet vita.

VI. R. Jose dicit: Faciunt commutationem cum animali iniente, & inito, cum destinato Idololatriæ, & cultu Idololatrico adorato, cum dono meretricis, & cum pretio canis, & cum heterogeneo, & cum discerpto, & cum educto ex latere, & obstructo, & androgyno: Rabi Eliezer dicit: Heterogeneum, & discerptum, & eductum ex latere, & obstructum, & androgynus non

ואנדרונינוס לא קרישין ולא מקדישין המקדיש בעל מום למזבח עובר בחמשה לאוי בל תקדיש בל תשחט בל תזרק את הדם ובל תקטיר חלבו ובל תקטיר מקצתו שנאמר תמים יהיה לרצון כל מום וגומר רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף משום בל תקבל את דמו.

ז הקדישו ולא שחטו אינו חייב אלא אחת תקדישו ושחטו וזרק את דמו חייב על כל אחת ואחת המקדיש רובע ונרבע מוקצה ונעבד אתנן ומחיר שרובע וקלוט עובר משום שמות הללו והרי הם כבעלי מומים שקדם הקדישם את מומם ואין יוצאים לחולין אלא על מום קבוע בלבד המקדיש תמימים לבעל חבית חייב בעשה ולא תעשה דברי רבי יהודה וחכמים אומרים אין חייב אלא משם אחד בלבד המקדיש תמימים לבדק הבית אין פודים אותו אלא למזבח בלבד המקדיש בעל מום למזבח רצה לפרותו להקרש בדק הבית חרשות בידו.

ח הולד אין עושה תמורה ואין צריך לומר ולד הולד רבי יהודה אומר הולד עושה תמורה הצבור אין עושה תמורה בהמת צבור אין עושים תמורה השותפין אין עושים תמורה ובהמת השותפין אין עושים תמורה בהמה שחצייה קדש וחצייה חול לא עושה ולא נעשית ולא הזכח הבא מחמת תמורה עושה תמורה.

ט קרבנות צבור דוחה את השבת ואת הטומאה קרבנות יחיד אינם דוחים לא השבת ולא הטומאה דברי רבי יהודה אמר לו רבי יעקב מצינו בחביתי כהן משיח ופר יום הכיפורים והפסח שהם קרבנות יחיד ודוחים את השבת ואת הטומאה מצינו בפר הבא על כל המצות ושעירי עבודה זרה וחגיגה שקרבנות ציבור ואינם דוחים לא את השבת ולא את הטומאה כלל אמר רבי

on sanctificant, neque sanctificantur. Si sanctificet vitiatum altari, transgreditur quinque præcepta negativa; sc. non sanctificabitur, non mactabitur, non spargetur sanguis, non adolebitur adeps; non adolebitur ejus pars: Dictum est enim: *Perfectum erit in beneplacitum; nullum vitium erit in eo &c.* R. Jose bar Rabi Jehuda dicit: Transgreditur etiam præceptum: Non accipietur ejus sanguis.

VII. Si sanctificet, at non mactet, non transgreditur nisi unum ex his præceptis; Si sanctificet, & mactet, & spargat ejus sanguinem, pro singulis tenetur: Si sanctificet animal iniens, & initum, & Idololatriæ destinatum, & cultu Idololatrico adoratum, donum meretricis, & pretium canis, superfluum, & solidas habens ungulas: his cunctis nominibus transgreditur; & reputantur sicut animalia vitiata, quorum sanctificatio præcesserit eorum vitium, & non educuntur in profana, nisi propter vitium stabile duntaxat: Siquis sanctificet animalia perfecta pro instauratione domus transgreditur præceptum affirmativum, & præceptum negativum. Rabi Jehuda, & sapientes dicunt, non tenetur nisi uno ex his duntaxat: Si quis sanctificet animalia perfecta instaurationi domus, non redimet nisi pro altari duntaxat; Si sanctificet vitiatum altari, si velit, poterit redimere pro instauratione domus.

VIII. Fœtus non facit commutationem; & non est necesse ut dicatur fœtus nati: R. Jehuda dicit: Natus facit commutationem; cœtus non facit commutationem; animal cœtus non facit commutationem; socii non faciunt commutationem; Animalia sociorum non faciunt commutationem; Animal cujus pars sit sancta; & pars profana, non facit commutationem, neque commutatur; neque sacrificium, quod adducitur propter commutationem, non facit commutationem.

IX. Sacrificia cœtus pellunt Sabbathum, & immunditiem: Sacrificia privati non pellunt Sabbathum, neque immunditiem: Verba R. Jehuda: Dixit illi R. Jacob: Deprehendimus in sartaginibus sacerdotis uncti, & in juvenco diei expiationis, & in sacrificio Paschali, quæ licet sint sacrificia privati, tamen pellebant Sabbathum & immunditiem. Deprehendimus in juvenco, qui afferebatur pro cunctis præceptis, & in sacrificio solennitatis, quæ licet sint sacrificia cœtus, tamen non pellunt Sabbathum neque immunditiem: Regulam generalem dicebat R. Jacob, Omne sa-

יעקב כל שיש לו זמן קבוע מן התורה ואין יכול ליעשות מערב שבת דוחה את השבת וכל שאין לו זמן קבוע מן התורה ויכול ליעשות מערב שבת ואין דוחה את השבת.

י אלו דברים שבין קרבנות צבור לקרבנות יחיד שקרבנות ציבור תחילת הקדישן מועלים בהם קרבנות יש מהם שמועלים בהם ויש מהם שאין מועלים בהן יש מהם חטאת מן הצאן הבא על לא הורה וכולם קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים ונאכלים לזכרי כהונה ונאכלים ביום ובלילה מה שאין בן בקרבנות יחיד קרבנות יחיד עושים תמורה ובאים בשותפות יש מהם חטאת מיתה וחטאת נקבה אשם ודאי ואשם תלוי ובאים מן המעשר וטעונין סמיכה מה שאין בקרבנות ציבור.

יא אלו דברים שבין בהמה לעופות שהבהמה דוחה את השבת ודוחה את הטומאה ונוהגת בציבור ביחיד ויש בה חטאת מיתה וחטאת נקבה ואשם ודאי ואשם תלוי ותודה ושלמים ובאה מן המעשר וקרבה בבמה וטעונה סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק וטעונה מתן ארבע ויש מדמה נכנס לפנים ולפני לפנים מה שאין כן בעופות אלו דברים שבין עופות לבהמה שהעופות תחילת הקדישם מועלים בהם ובהמה יש הימנה שמועלים בה ויש הימנה שאין מועלים בה והוכשרו להביא נקבות כזכרים לעולות ובעלי מומים כנקבות לגבי מזבח ויש מהם חטאת העוף הבאה על הספק וכולם קדשי קדשים ונאכלים לפנים מן הקלעים ונאכלים לזכרי כהונה ונאכלים ליום ולילה מה שאין כן בבהמה.

יב אלו דברים שבין מנחות

crificium, cui tempus ſtatuitur a lege, & fieri non poterat in veſpera Sabbathi pellit Sabbathum; & omne ſacrificium, cui non ſtatuitur tempus a lege, & fieri poterat in veſpera Sabbathi, non pellit Sabbathum.

X. Hæc ſunt quæ intercedunt inter ſacrificia cœtus, & ſacrificia privati; In ſacrificiis cœtus in principio eorum ſanctificationis obtinet prævaricatio: In ſacrificiis privati, in aliquibus obtinet prævaricatio, & in aliquibus non obtinet prævaricatio: Nonnulla ex iis afferuntur in ſacrificium pro peccato ex ovibus, quando non innotuerit, & omnia ſunt ſanctitates ſanctitatum: comedebantur intra vela, & comedebantur a maribus ſacerdotii, & comedebantur uno die, & una nocte; quod non deprehenditur in ſacrificiis privati. Sacrificia privati faciunt commutationem, & afferuntur in ſocietate, & nonnulla ex iis ſunt ſacrificium pro peccato, quod debet mori & ſacrificium pro peccato fœmina, ſacrificium pro delicto certo, ſacrificium pro delicto dubio, & adducuntur ex decima, & obligantur ad impoſitionem manuum; quod non deprehenditur in ſacrificiis cœtus.

XI. Hæc ſunt quæ intercedunt inter animal, & volucres: Etenim animal pellit Sabbathum & immunditiem, & obſervatur tam a cœtu, quam a privato, & in illo eſt ſacrificium pro peccato, quod debet mori, & ſacrificium pro peccato fœmina, & ſacrificium pro delicto certo, & ſacrificium pro delicto dubio, & ſacrificium Euchariſticum, & ſacrificium pacificorum, & adducitur ex decima, & offertur ſuper excelſo, & obligatur ad impoſitionem manuum, & ad libamina, & ad ventilationem pectoris, & cruris, & obligatur ad quatuor adſperſiones; & ex ejus ſanguine inferebatur in adytum; Quæ non deprehenduntur in volucribus. Hæc ſunt quæ intercedunt inter volucres, & animalia: Etenim in volucribus in principio eorum ſanctificationis obtinebat prævaricatio; at in animalibus, in aliis erat prævaricatio, & in aliis non erat prævaricatio; & legitimi ſunt, ut adducantur maſculi & fœminæ, in holocauſta, & vitiata ſicut fœminæ ſuper altare: & erat ex iis ſacrificium pro peccato volucris, quod afferebatur propter dubium; & cuncta erant ſanctitates ſanctitatum, & comedebantur intra vela, & comedebantur a maribus ſacerdotii, & comedebantur uno die, & una nocte; Quæ non deprehenduntur in animali.

XII. Et hæc ſunt, quæ intercedunt in-

לעופות שהמנחות נוהגות בציבור כיחיד ודוחות את השבת ואת הטומאה וטעונות כלי ודברים אחרים הבאים חובה להם מה שאין כן בעופות ואלו דברים שבין עופות למנחות שהעופות באים בשותפות ומתירין מחוסרי כפרה והותר מכלל אסורים בקדש וחייבים עליה בחוץ מה שאין כן במנחות.

יג ולד חטאת ותמורת חטאת שמתו בעליה עושה תמורה ושאבדה ושנמצאת עד שלא כפרו הבעלים עושה תמורה משכפרו הבעלים אין עושה תמורה רבי שמעון אומר אף שכיפרו הבעלים ושעיברה שנתה יהו מיתות ובציבור מצינו בולד חטאת ובתמורת חטאת ובחטאת שמתו בעליה ביחיד דברים אמורים ולא בציבור אף אלו ביחיד דברים אמורים ולא בציבור חומר בזבח שאין בתמורה ובתמורה שאין בזבח שהזבח דוחה את השבת ואת הטומאה ונוהג בצבור כיחיד ועושה תמורה מה שאין כן בתמורה חומר בתמורה שהתמורה קדושה חלה עליה בעולת מום קבוע מה שאין כן בזבח רבי יוסי בר יהודה אומר שגגה בזרון.

פרק שני

א המפריש נקבה לעולה ירעה עד שיסתאב ותימכר ויפלו דמיה לנדבה רבי שמעון אומר אמר על בהמה טמאה ועל בעלת מום הרי אלו לעולה לא אמר כלום הרי אלו לעולה אפילו זבל אפילו אבנים ימכרו ויביא בדמיהם עולה המפריש נקבה לאשם תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה המפריש נקבה לפסח

inter munera & volucres; Etenim munera obſervantur tam in cœtu quam in privato, & pellunt Sabbathum, & immunditiem, & requirebant vas, & obligantur ad ventilationem, & obligabuntur ad vas; & alia ea debito eorum cauſa afferebantur; Quæ non deprehenduntur in volucribus. Et hæc ſunt quæ intercedunt inter volucres & munera: Volucres adducebantur in ſocietate, & rectificabant indigentes expiationes, & permittebantur ex genere interdicti in ſanctitatibus, & pro iis tenebantur, ſi foris offerrentur: Quæ non deprehenduntur in muneribus.

XIII. Natus ſacrificii pro peccato, & commutatio ſacrificii pro peccato, ſi mortui eſſent eorum domini, faciunt commutationem: Quod amiſſum eſt ſi inveniatur priuſquam expientur domini, facit commutationem; Si poſtquam expiati fuerint domini, non facit commutationem. R. Simeon dicit; vel ſi fuerint expiati domini, & præterierit ejus annus, moriebantur: At non in cœtu: Quid invenimus? In nato ſacrificii pro peccato, & in commutato ſacrificio pro peccato, & in ſacrificio pro peccato, cujus domini mortui eſſent; Etenim de privato hæc dicta ſunt, at non de cœtu; Hæc quoque dicta ſunt de privato, at non de cœtu: Gravior eſt conditio in ſacrificio, quam in commutato, & in commutato quam in ſacrificio; Etenim ſacrificium pellit Sabbathum & immunditiem, & obſervatur tam a cœtu, quam a privato, & facit commutationem; quod non deprehenditur in commutato. Gravior eſt conditio in commutato; Etenim in commutatum cadit ſanctitas, vel ſi fuerit vitiatum vitio ſtabili; quod non deprehenditur in ſacrificio. Rabi Joſe ben Jehuda dicit: Error conſideratur ſicut ſi fiat de induſtria.

CAPUT II.

I. Si ſeparet fœminam in holocauſtum, paſcet donec vitietur, & comedetur, & impendetur ejus pretium in ſacrificium ſpontaneum: R. Simeon dicit: Si dicat: In animali immundo, & in animali vitiato hæc ſint in holocauſtum, nihil dixit: Hæc ſint in holocauſtum; vel ſtercus, vel lapides vendentur, & ex eorum pretio adducet holocauſtum. Si ſeparet fœminam in ſacrificium pro delicto, paſcet donec vitietur, & impendetur pretium in ſacrificium ſpontaneum; Si ſeparet fœminam in ſacrificium Paſchale, paſcet donec vitie-

תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה פסח
רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי
שמעון תמכר שלא במום ילדה זכר ירעה
עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו פסח רבי
אליעזר אומר הוא עצמו יקרב פסח.

ב תמורת הפסח ולד תמורת פסח
ולדן ולד ולדן עד סוף העולם ירעו עד
שיסתאבו וימכרו ויביא בדמיהם שלמים
רבי אליעזר אומר ולדורת עצמם יקרבו
שלמים ולד תמורות שלמים. ולדן ולד
ולדן עד סוף העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו
ויביא בדמיהם שלמים רבי אלעזר אומר לדות
עצמם יקרבו שלמים המקריב נקבה לעולתו
ולפסחו ולאשמו עושה תמורה רבי שמעון
אומר לעולתו עושה תמורה לפסחו ולאשמו
אין עושה תמורה אין לך דבר שהוא
עושה תמורה אלא דבר הרועה ומסתאב
אמר רבי רואה אני דברי רבי שמעון
בפסח שמא הקריש הפסח באו שלמים.

ג המפריש אשמו ואבד והפריש
אחר תחתיו ולא הספיק להקריבו עד
שנמצא הראשון והרי שניהם עומדים יביא
את איזה מהם שירצה והשני ירעה עד
שיסתאב וימכרו ויפלו דמיו לנדבה.
המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש
מעות תחתיהם ולא הספיק ליקח בהם
אשם עד שנמצאו מעות הראשונות יביא
מאלו ומאלו אשם ויקרב והשאר יפולו
לנדבה המפריש מעות לאשמו ואבדו
והפריש מעות תחתיהם ולא הספיק ליקח
בהם אשם עד שנמצאו מעות המעות יביא
בהם אשם ויקרב ואשם ירעה עד שיסתאב
וימכר ויפלו דמיו לנדבה.

ד המפריש אשמו ואבד והפריש
מעות תחתיו ולא הספיק ליקח בהם עד
שנמצא אשם אשם יקרב והמעות יפלו
לנדבה המפריש אשמו ואבד והפריש אחר

tietur, & vendetur, & ex ejus pretio adducet sacrificium Paschale. R. Simeon ben Jehuda dicit nomine R. Simeonis: Vendetur sive vitio: Si pariat masculum; pascet donec vitietur; & vendetur; & ex ejus pretio adducet sacrificium Paschale. R. Eliezer dicit: Idipsum offeretur in sacrificium Paschale.

II. Commutatum sacrificii Paschalis, natus commutati Paschatis, & nati natorum usque ad finem seculorum pascent donec vitientur, & vendentur, & ex eorum pretio adducentur pacifica: R. Eliezer dicit: Ipsi nati offerentur in pacifica & partus commutati in pacifica, & nati natorum usque ad finem seculorum pascent donec vitientur, & vendentur, & ex eorum pretio pacifica. R. Eliezer dicit: Partus ipsi in pacifica offerentur. Si offerat fœminam in holocaustum, & in sacrificium Paschale, & in sacrificium pro delicto, commutatur: R. Simeon dicit: Si offerat in suum holocaustum, commutatur; Si in suum sacrificium Paschale, & in sacrificium suum pro delicto, non commutatur: Tibi non est, quod commutatur, nisi id quod pascit & vitiatur: Dixit Rabi: Probabilia mihi videntur verba R. Simeonis in Paschate; Etenim si forte sanctificet sacrificium Paschale, adducentur pacifica.

III. Si separet sacrificium suum pro delicto, & amittatur, & separet aliud ejus loco, & priusquam offeratur primum inveniatur, si ambo adstent, adducet quod sibi magis libuerit, & alterum pascet donec vitietur, & vendetur, & ejus pretium impendetur in sacrificium spontaneum. Si separet nummos pro suo sacrificio pro delicto, & amittantur, & separet alios eorum loco, & priusquam comparet sacrificium suum pro delicto, priores inveniantur, ex ambobus adducet sacrificium pro delicto, & offeret, & residuum impendetur in sacrificium spontaneum. Si separet nummos in sacrificium suum pro delicto, & amittantur; si separet alios nummos eorum vice, & priusquam comparet sacrificium pro delicto, & priusquam offeratur, reperiantur priores nummi; adducet his sacrificium pro delicto, & offeretur, & sacrificium pro delicto pascet, donec vitietur; & pretium impendetur in sacrificia spontanea.

IV. Si separet sacrificium suum pro delicto, & amittatur, & separet nummos ejus loco, & priusquam emat sacrificium pro delicto, inveniatur primum sacrificium pro delicto, sacrificium pro delicto offeretur, & nummi impendentur in sacrificium spontaneum. Si se-

תחתיו והקריבו ואחר כן נמצא הראשון ירעה עד שיסתאב ויסכר ויפלו דמיו לנדבה רבי אליעזר אומר יביא בדמיו עולה המפריש מעות לאשמו ואבדו והפריש מעות תחתיהם ולקח בהם אשם והקריבו ואחר כן נמצאו מעות הראשונות יפלו לנדבה רבי אומר ילכו לים המלח רבי אלעזר אומר יביא בהם עולה והלא אף הנדבה עולה היא מה בין דרבי אליעזר לדברי חכמים רבי אליעזר אומר עושה תמורה והחכמים אומרים אין עושה תמורה.

ה המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאה הראשונה והרי שתיהם עומדות ראשונה תקרב ושנייה תמות דברי רבי אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב ובעלת מום תשחט נשחטה בעלת מום עד שלא נזרק דמה של תמימה מותרת משנזרק דמה של תמימה אסורה רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אפילו בשר בקדרה הוי פסול ותיקבר המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ולא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות יביא את איזה מהם שירצה שנייה תרעה עד שתסתאב ותמכר ויפלו דמיה לנדבה או תמות.

ו המפריש מעותיו לחטאתו ואבדו והפריש חטאת תחתיהם ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו רבי אומר ילכו לים המלח ומודים חכמים לרבי במפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה והקריבה ואחר כן נמצאת הראשונה שתמות המפריש מעות לחטאתו ואבדו ומפריש חטאתו והקריב חטאת ואחר כך נמצאו מעות שילכו לים המלח שרבי אומר אין המעות נופלות לנדבה אלא אם כן לקח בהן חטאת והותיר והחכמים אומרים אין חטאת

separet sacrificium suum pro delicto, & amittatur, & separet alterum ejus loco, & offerat; & deinde reperiatur primum, pascet donec vitietur, & vendetur, & ejus pretium impendetur in sacrificium spontaneum. R. Eliezer dicit: Adducet suis nummus holocaustum. Si separet nummos in sacrificium suum pro delicto, & amittantur, & separet alios nummos eorum loco, & his comparet sacrificium pro delicto, & offerat, & deinde inveniantur priores nummi, impendentur in sacrificium spontaneum: Rabi dicit: Projicientur in mare salsum. R. Eliefer dicit: His adducet holocaustum: Atqui spontaneum quoque erat holocaustum: In quo consistit controversia inter Rabi Eleasar, & sapientes? R. Eliefer dicit: Commutatur; & sapientes dicunt: Non commutatur.

V. Si separet sacrificium suum pro peccato, & amittatur, & separet alterum ejus loco, & priusquam offeratur, reperiatur primum, & ambo adstent prius offeretur, & secundum morietur: Verba Rabi. Si alterum sit perfectum, & alterum vitiatum, perfectum offeretur & vitiatum mactabitur; Si mactetur vitiatum, priusquam spargatur sanguis perfecti, erit licitum; si postquam sparsus fuerit sanguis perfecti, est interdictum. R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Vel si esset caro in olla, est interdictum, & erit sepeliendum. Si separet sacrificium suum pro peccato, & amittatur, & separet alterum ejus loco, & priusquam offeratur, inveniatur prius, & ambo adstent, adducet quod sibi magis libuerit; & alterum pascet donec vitietur, & vendetur, & ejus pretium impendetur in sacrificium spontaneum, aut morietur.

VI. Si separet suos nummos in sacrificium suum pro peccato, & amittantur, & separet sacrificium pro peccato eorum loco, & priusquam offeratur, inveniatur nummi; Rabi dicit: Projicientur in mare salsum; & conveniunt sapientes cum Rabi; si separet sacrificium suum pro peccato, & amittatur, & separet alterum ejus loco, & offerat, & deinde inveniatur prius, quod moriatur: Si separet nummos in sacrificium suum pro peccato, & amittantur, & separet sacrificium pro peccato, & offerat, & deinde inveniantur nummi; projicientur in mare salsum. Rabi dicit: Nummi non impenduntur in sacrificium spontaneum, nisi quando iis emerit sacrificium pro peccato, & ex iis residuum esset: Et sapientes dicunt: Nec sacrificium pro peccato moritur, nec nummi projiciuntur

in

מתה ואין חמעות ילכו לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו הבעלים.

ז תמורת הבכור והמעשר ולדן ולד ולדן עד סוף העולם הרי אלו כבכור וכמעשר ויאכלו במומן לבעלים מה בין בכור ומעשר לכל הקדשים שכל הקדשים חייב באחריותן וישפל בהם להביא מחוצה לארץ לארץ מה שאין כן בבכור ובמעשר.

פרק שלישי

א האומר מה שבמעי בהמה זו הקדש מותרת בגיזה ואסורה בעבודה מפני שמכחיש את הקדשים שחטה העובר אסור באכילה מתה העובר אסור בהנאה שור זה הקדש לאחר שלשים יום שחטו בתוך שלשים יום מותר באכילה מת מותר בהנאה הקדישו לשם שלמים הרי זה מוקדש מעכשיו לאחר שלשים יום ושחטו בתוך שלשים יום אסור באכילה מת אסור בהנאה הקדישו לשם שלמים הרי זה אינו מוקדש.

ב בהמה זו תודה מה שתלד עולה בהמה זו שלמים מה שתלד חטאת הרי זו ולד תודה ולד שלמים דברי רבי מאיר וחכמים אומרים דבריו קיימים רבי יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחד דבריו קיימים אם אמר מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דברים אחרונים כלום מודה רבי מאיר לחכמים מה שתלד בהמה זו עולה והיא תודה מה שתלד בהמה זו חטאת והיא שלמים דבריו קיימים מודים חכמים לדברי רבי מאיר באומר בהמה זו תחת שני זבחים אלו תחת שני זבחים שני חייב אין דבריו אחרונים כלום בהמה זו תמורת עולה תמורת שלמים הכל תמורת עולה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים דבריו קיימים רבי יוסי אומר יבדק אם אמר לכך

in mare salsum, nisi quando inveniantur postquam fuerint expiati domini.

VII. Commutatum primogeniti, & decimi, & natus ex iis & nati natorum usque ad finem seculorum, sunt sicut primogenitum, & decimum, & comeduntur cum suo vitio a dominis: Quod discrimen intercedit inter primogenitum & decimum & reliquas sanctitates? In ceteris sanctitatibus tenetur cautione futuri damni; & adhæret iis, ut adducat ex locis extra terram in terram; quod non deprehenditur in primogenito, & in decimo.

CAPUT III.

I. Si dicat; Quod est in visceribus hujus animalis, sit sanctum; Erit licita ejus tonsura, at erit vetitum ejus opus; quia facit macescere bestias sanctificatas: Si mactet, fœtus erit esu interdictus: Si moriatur, fœtus est usu interdictus: Si dicat: Hic bos sit sanctus post triginta dies; Si mactet intra tricesimum diem; erit esu permissus; si moriatur, erit usu permissus; Si sanctificet nomine pacificorum, sanctificatur: Hinc post tricesimum diem, si mactet intra tricesimum diem, erit esu interdictus; si moriatur, erit usu interdictus: si sanctificet nomine pacificorum, non erit sanctificatus.

II. Hoc animal sacrificium Eucharisticum; & filius holocaustum. Hoc animal sacrificium pacificorum, & filius sacrificium pro peccato. Ecce filius sit sacrificium Eucharisticum, & filius sacrificium pacificorum: Verba R. Meir: Et sapientes dicunt; Ejus verba confirmantur: R. Jose dicit: Inquiritur an dicat: Hanc habui intentionem; At quia non potest simul pronuntiare duo nomina, ejus verba confirmantur: si dicat: Quod prius appellavi, me pœnituit secundum appellavi; Ejus verba novissima nihil inserviunt: Consentit R. Meir cum sapientibus; Si dicat: Quod pariet hoc animal, sit holocaustum; & est sacrificium Eucharisticum: Quod pariet hoc animal, sit sacrificium pro peccato, & est sacrificium Eucharisticum; ejus verba confirmantur: Consentiunt sapientes cum R. Meir: Si dicat; Hoc animal sit pro duobus sacrificiis, at in secundo sacrificio, ad quod se obligat, ejus verba novissima nihil inserviunt. Hoc animal sit commutatio holocausti, & commutatio pacificorum; totum erit commutatio holocausti; Verba R. Meir; & sapientes dicunt; ejus verba confirmantur: R. Jose dicit: Inquiritur utrum dicat: Hanc ha-

נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שתי שמות כאחד דבריו קיימים מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום.

ג בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים הכל עולה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים ורבי יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות כאחד דבריו קיימים אם אמר מה שקריתי שם לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום בהמה זו תחת עולה תחת שלמים הכל תחת עולה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים דבריו קיימים רבי יוסי אומר יבדק אם אמר לכך נתכוונתי אלא שאין יכול להוציא שני שמות באחת דבריו קיימים אם אמר מה שקריתי לראשון וחזרתי וקריתי שם לשני אין דבריו אחרונים כלום.

ד בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים והמיר בה תמורתה כיוצא בה חציה עולה וחציה שלמים בהמה זו חציה תחת עולה וחציה תחת חטאת הכל עולה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים תמורה חציה תחת חטאת וחציה תחת עולה הכל מודים שתמות חמשה שהביאו זבח אחד סומך לשום עולה וכולם סמכו לשום שלמים ירעה עד שיסתאב וימכר בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים שחטו תעבר צורתו ויצא לבית השרפה אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בזמן שמתכוין לכך מתחילתו אבל סמוך לשם עולה ונמלך ואמר לשום שלמים הרי זה בקדושתה ראשונה.

ה הרי זה תמורה זו חליפה זו הרי תמורה זו מחולל על זו לא אמר כלום

habui intentionem; At quando non possit compellare duobus nominibus simul illud verba confirmantur: Si dicat: Quod prius nomine compellavi, me pœnituit nomine compellavi secundum, ejus verba novissima nihil inserviunt.

III. Hoc animal; dimidium holocaustum, & dimidium sacrificium pacificorum; totum erit holocaustum; verba R. Meir; & sapientes dicunt; Pascet donec vitietur, & vendetur; & dimidium ejus pretium erit in holocaustum, & dimidium in pacifica: Et Rabi Jose dicit: Inquiritur utrum dicat: Hanc habui intentionem; At quando non liceat simul compellare duobus nominibus, ejus verba confirmantur: Si dicat: Quod prius nomine compellavi, me pœnituit secundum nomine compellavi; ejus verba novissima nihil inserviunt. Hoc animal sit pro holocausto pro pacificis; totum erit pro holocausto: Verba R. Meir; & sapientes dicunt: Ejus verba confirmantur: Et R. Jose dicit; inquiritur utrum dixerit: Hanc habui intentionem; At quando non licet simul pronunciare duo nomina; ejus verba confirmantur; si dicat; Quod compellavi prius nomine, me pœnituit compellavi secundum nomine; ejus verba novissima nihil inserviunt.

IV. Si dicat: Hoc animal; sit dimidium in holocaustum, & dimidium in pacifica; si in iis commutet; ejus commutatio erit illi similis, & erit dimidium in holocaustum, & dimidium in pacifica: Hoc animal; sit dimidium pro holocausto, & dimidium pro sacrificio pro peccato; totum erit pro holocausto: Verba R. Meir: Et sapientes dicant: Morietur: Dimidium pro sacrificio pro peccato, & dimidium pro holocausto; omnes conveniunt, quod moriatur: Si quinque adducant unum sacrificium; si unus imponat manus nomine holocausti, & reliqui omnes imponant manus nomine pacificorum; pascet donec vitietur; & vendetur; & ex ejus pretio impendetur dimidium in holocaustum, & dimidium in pacifica; Si mactasset; mutetur ejus forma, & educetur in domum combustionis. Dicit Rabi Jose: De quo hæc dicta sunt? Quando hanc habuerint intentionem a principio: At si imponat manus nomine holocausti, & pœniteat, & dicat nomine pacificorum; ecce hoc erit juxta ejus primam sanctificationem.

V. Ecce hoc sit pro illo commutatio hujus vicissitudo illius; hæc est commutatio: hoc profanetur super illo: Nihil di-

בהקדש ברק הבית זה מחוללת עליו דבריו קיימים תמורה זו חליפה זו לא אמר כלום הרי זו חטאת והרי זו אשם אף על פי שחייב לא אמר כלום הרי זו לחטאתי והרי אלו לאשמי אם היה חייב דבריו קיימים ואם לאו לא אמר כלום הרי עלי חטאתו ועולתו של פלוני מדעתו יצא ושלא מדעתו לא יצא הלך אחר והביא לעצמו הרי הם כחטאת ואשם שכפרו הבעלים.

ו עולה שנתערבה בזבחים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי יפה שבהן זבח ובדמי יפה שבהן עולה המיר באחת מהם ואין יודע באיזו מהם המיר הרי זה מבוא מעות או זבח מתוך ביתו אומר אם תמורת עולה היא הרי זה שלמים אם תמורת שלמים הוא זה הרי זו עולה והרי הם כשני זבחים שנתערבו זה בזה חזר והמיר באחד מהם ואין יודע באיזה מהם המיר הרי זו מביא מעות או זבח מתוך ביתו ואומר אם תמורת תמורה הוא זו חולין הוא זו עולה היא שלמים אם תמורת שלמים היא זו הרי זו עולה והרי הם כזבח וכתמורה שנתערבה זה בזה.

ז תודה שנתערבה בתמורתה שניהם יקרבו ויניף הלחם עמהם מת אחד מהם לא יקרב שני חזר והמיר באחד מהן הרי זה לא יקרב וכן שלמים שנתערבו בבכור שניהם ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור מת אחד מהם לא יקרב שני חזר המיר באחד מהם הרי זה לא יקרב.

פרק רביעי

א הנרבע בין משלו ובין משל חברו בין לפני הקדישו ובין לאחר הקדישו

dixit: In animali consecrato instaurationi domus hoc profanetur super illo; ejus verba confirmantur: Commutatio hujus vicissitudo illius: Nihil dixit: Ecce hoc erit pro sacrificio pro peccato; & ecce hoc sit pro sacrificio pro delicto; vel si obligetur; nihil dixit: Ecce hoc pro sacrificio meo pro peccato; ecce hoc pro sacrificio meo pro delicto: si obligetur; ejus verba confirmantur; si minus nihil dixit: Ecce super me sacrificium pro peccato, & holocaustum N. N. Si hæc sit ejus intentio, satisfacit debito; si præter ejus intentionem, non satisfacit debito; si alius abiens adducat pro se ipso, ecce erunt sicut sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto, quibus jam expiati essent domini.

VI. Si holocaustum commixtum fuerit cum sacrificiis, pascent, donec vitientur; & vendentur; & ex pretio optimi, quod fuerit inter illa, adducet sacrificium, & ex pretio optimi, quod fuerit inter illa adducet holocaustum. Si commutasset cum aliquo ex iis, & ignoret, quonam ex illis commutarit; ecce adducet nummos, aut sacrificium ex domo sua: Si dicat: Si commutatio sit holocaustum, hoc erit in pacifica; si commutatio pacifica, ecce hoc erit in holocaustum, & erunt sicut duo sacrificia inter se commixta: Si iterum commutet cum aliquo ex illis, & ignoret quonam ex illis commutarit, ecce adducet nummos aut sacrificium ex domo sua, & dicet: Si commutatio sit commutatio hujus, illa erunt profana; si hoc holocaustum, illa erunt pacifica; Si commutatio erit sacrificium pacificorum, ecce hoc erit holocaustum; & ecce illa erunt sicut sacrificium, & sicut commutatio, quæ inter se mixta fuerint.

VII. Si sacrificium Eucharisticum misceatur cum suo commutato, ambo offerentur, & ventilabitur panis cum illis; Si unum ex iis moriatur, non offertur secundum. Si iterum commutet cum aliquo ex iis, ecce non offeretur; & similiter si pacifica misceantur cum primogenito, ambo pascent, donec vitientur, & comedentur sicut primogenitum; si unum ex iis moriatur, non offeretur secundum; Si iterum commutet cum aliquo ex iis, ecce hoc non offeretur.

CAPUT IV.

I. Animal initum ab homine, sive suum sit, sive socii sui, sive ante sive post ejus sanctificationem, sive per

בין בשוגג ובין במזיד ובין באונס ובין ברצון פסול לגבי מזבח מוקצה שלו אסור ושל חברו מותר מאימתי נקרא מוקצה משעת מעשה שעבד בין משלו ובין משל חבירו בין לפני הקדישו ובין לאחר הקדישו בין בשוגג ובין במזיד פסול לגבי מזבח באונס כשר ברצון פסול איזה הוא נעבד כל שעובדים אותו בין באונס ובין ברצון זה הוא מוקצה לעבודה זרה אבל אמר שור זה לעבודה זרה ובית זה לעבודה זרה לא אמר כלום שאין הקדש לעבודה זרה.

ב איזה הוא מחיר כלב אלו חלופי כלב שנאמר תמכר עמך בלא הון וגומר החליף עמו פרכילי ענבים ועטרות של שבולים יינות שמנים וסלתות כל דבר שהוא כיוצא בו קרב לגבי מזבח אסורה האחין שהיו להם תשע בהמות וכלב חלקו ארבע כנגד ארבע ואחד כנגד כלב שכנגד הכלב אסורה טעם הכלב מותרת. איזהו זה שכרה של זונה שנאמר לכל זונות יתנו וגו׳ שכר זכר הרי זה אסור.

ג האומר לחברו הילך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי רבי אומר אתנן רבי יוסי ברבי יהודה אומר אין אתנן שאין אתנן אלא מן עריות ביאתם בעבירה נתן לה חטים לעשות סולת ענבים לעשות יין זתים לעשות שמן בהמה מעוברת וילדה אצלו הרי אלו אסורין אבל נתן לה מעות לקחה בהם יינות שמנים וסלתות בהמה ונתעברה אצלו וילדה הרי אלו מותרים וכשם שאסורין באהל מועד שבמדבר כך אסורין באהל מועד שבגלגל וכשרין להקדש בדק הבית.

ד נתן לה זהב רבי יוסי ברבי יהודה אומר אין עושים אותו רקועים אפילו אחורי בית הכפורת נתן לה ולא בא עליה הרי אלו מותרים בא עליה אפילו לאחר שלש שנים הרי אלו אסורים בא עליה ולא נתן לה אפילו לאחר שלש שנים נתן לה הרי אלו אסורים וזה הוא אתנן

per errorem, sive de industria, sive per vim, sive sponte est illegitimum, ut offeratur super altare: Animal Idololatriæ destinatum, si suum sit, est interdictum, si socii sui, est permissum: stria, illegitimum est ut offeratur super altare; si per vim erit legitimum, si de industria erit illegitimum: Quodnam vocatur cultu Idololatrico adoratum? Quod cultu Idololatrico adoratum est sive per vim, sive sponte; Hoc est Idololatriæ destinatum; At si dicat: Bos iste pro Idololatria; & domus ista pro Idololatria; nihil dixit; Quia non est sanctificatio pro Idololatria.

II. Quodnam est pretium canis? Istæ sunt commutationes pro cane: Dictum est enim: *Vendidisti populum tuum pretio, & non fuit multitudo in commutationibus eorum*. Si commutet cum uvis, & cum coronis spicarum, vinis, oleis, & similis, & his similibus, quæ offerri poterant super altare, erant interdicta: Si fratres habeant novem animalia, & canem, si quatuor dividant contra quatuor, & unus canem contra animal, quod divisum fuerit contra canem, erit interdictum, & quod est cum cane, est licitum: Quodnam est donum meretricis? Hæc est merces meretricis: Dictum est enim: *Cunctis meretricibus dabunt donum &c.* Merces masculi erit interdicta.

III. Si dicat socio suo: Tibi sit hic agnus, ut dormiat ancilla tua cum meo servo: Rabi dicit: Est donum meretricis: R. Jose bar R. Jehuda dicit: Non est donum meretricis: Etenim donum meretricis non est nisi ex congressibus interdictis: Si det illi triticum, ut faciat similam, uvas ut faciat vinum, oleas ut faciat oleum, & bestiam gravidam, ut penes illum pariat; ecce hæc sunt interdicta: At si det illi nummos ut emat vina, olea, & similas, bestiam, quæ gravida facta esset penes illum, & pariat; ecce hæc sunt permissa; & sicut erant interdicta in tentorio conventus, quod erat in deserto, ita pariter fuerunt interdicta in tentorio conventus, quod erat in Gilgal, & sunt interdicta si sanctificentur pro instauratione domus.

IV. Si det illi aurum; R. Jose bar Rabi Jehuda dicit: Non facient ex eo laminas diductas vel in situ posteriori domus expiationis; Si det illi, & cum ea non concumbat: Ecce erunt permissa; Si cum ea concumbat vel post triennium, ecce erunt interdicta; si illi non det nisi post tres annos, ecce erunt interdicta; & vocatur donum meretricis. Rabi dicit: Ex congressibus, quorum con-

רבי אומר מן עריות שביאתם עברה אבל
הנותן לאשתו בנידתה או שנתנה לו היא
או שנתן לה שכר פקעתה הרי אלו מותרין
אף על פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר
ובתתך אתנן ואתנן לא נתן לך וגומר.

ה נתן לה מוקדשין הרי אלו
מותרים והדין נותן שיהו אסורים ומה אם
העוף שאין המום פוסל בו אתנן ומחיר
חל עליו קדשים שהמום פוסל בהם אינו
דין שיהא אתנן ומחיר חל עליהם תלמוד
לומר לכל נדר פרט לדבר הנדור כל
אסורים לגבי מזבח ולדותיהם מותרים רבי
אלעזר אוסר ולד טרפה רבי אלעזר אומר
לא יקרב לגבי מזבח וחכמים אומרים יקרב
ומודה רבי אלעזר באפרוח שיצא מביצה
טרפה שיקרב לגבי מזבח רבי חנניה בן
אנטיגנס אומר משם רבי אליעזר חסמא
בהמה כשרה שינקה מן הטרפה אסורה
לגבי מזבח.

ו כל הקדשים שנעשו טרפה לפני
הקדישם ואחר כך מתו יש להם פריון
אחר הקדישם ומתו אין להם פריון שאין
פודים את הקדשים להאכילם לכלבים הבכור
והמעשר יש להם פריון. חומר בהקדש
מזבח מה שאין בהקדש בדק הבית וחומר
בהקדש בדק הבית מה שאין בהקדש מזבח
ונותנין הימנו להקדש הבית את הראוי לו
מאילך ושלא מאילך והקדש בדק הבית
אינו אלא מאילך. חומר בהקדש בדק
הבית תחילת הקדישו מועלים בו והקדש
המזבח שהימנו שמועלים בו ויש הימנו
שאין מועלים בו לא הותרו לאבילה אלא
בפריון אם מתו בין תמימים ובין בעלי
מומים לא יפדו רבי שמעון אומר יפדו
בהקדש המזבח תמימים לא יפדו ובעלי
מומים יפדו.

ז אחר קדשי מזבח ואחר קדשי
בדק הבית שאם מתו או שהפילו או
שנטמאו הרי אלו ישרפו חטאת העוף
הבאה על הספק ואשם תלוי וחולין

concubitus est peccatum; At si det uxori suæ menstruatæ, aut ipsa illi det, aut ipse illi det mercedem colligatam, hæc erunt permissa; Licet non sit rei demonstratio, est tamen rei monimentum: Dictum est enim: *In eo enim quod dedisti mercedes, & mercedes non accepisti &c.*

V. Si det illi res sanctificatas; ecce erunt permissæ; Et ratio dictitat, quod sint interdictæ: Si in volucri, quem vitium non reprobat, donum meretricis, & pretium canis in illum cadit; In sanctitatibus, quas vitium reprobat, non erit æquum ut donum meretricis, & pretium canis in illas cadat? Idcirco dictum est: *Pro omni voto*: Excludit rem votam. Quæ sunt interdicta altari, eorum nati sunt permissi: R. Eliefer prohibet natum discerpti: R. Eliefer dicit: Non offerentur super altare: Et sapientes dicunt: Possunt offerri: Et consentit Rabi Eliefer de volucri, qui educatur ex ovo discerpti, quod possit offerri super altare. R. Chananjah ben Antigoni dicit nomine R. Eliefer Chisma: Bestia legitima, quæ lactaverit ex discerpto, est illegitima, ut offeratur super altare.

VI. Omnes sanctitates, quæ discerptæ factæ sint ante earum sanctificationem, & deinde mortuæ fuerint, possunt redimi; si post eorum sanctificationem, & moriantur, non est illis redemtio: Quia non redimunt sanctitates, ut eas præbeant canibus comedendas; Primogenito & decimo est redemtio. Gravior est conditio in re sanctificata altari, quam in re sanctificata instaurationi domus, & gravior est conditio in re sanctificata instaurationi domus, quam in re sanctificata altari; Etenim ex ea dant pro sanctificatione instaurationis domus quod est illi conveniens ex illa, & quod non sit ex illa: At in re sanctificata instaurationi domus non nisi ex illa. Gravior est conditio in re sanctificata instaurationi domus, quia in principio in ea prævaricantur; at in re sanctificata altari, sunt alia, in quibus prævaricantur, & alia in quibus non prævaricantur, non sunt esu permissa, nisi redentione: si moriantur, sive fuerint perfecta, sive vitiata non redimuntur: Rabi Simeon dicit. Redimuntur: in re sanctificata altari, perfecta non redimuntur, at vitiata redimuntur.

VII. Tam sanctitates altaris, quam sanctitates instaurationis domus, si moriantur, aut profanentur, aut polluantur, comburentur: Sacrificium pro peccato volucris, si afferatur propter dubium, & sacrificium pro delicto dubio,

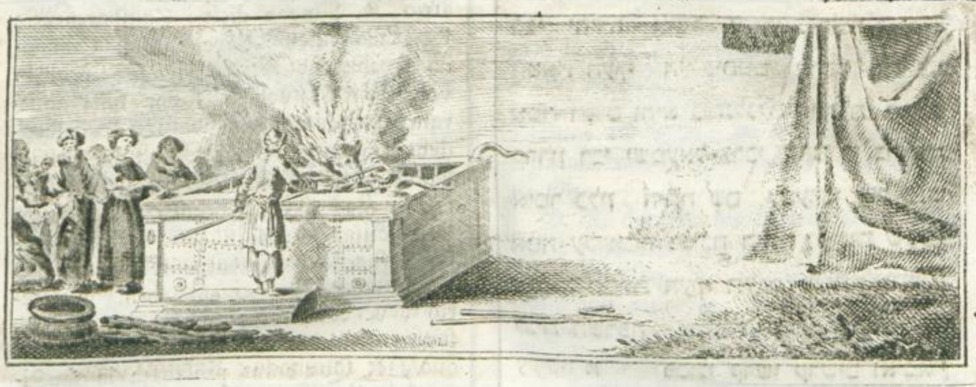
שנשחטו בעזרה רבי שמעון אומר ישרפו רבי יהודה אומר יקברו . כיצד קוברים חטאת העוף היו נותנים אותה על גבי אמת המים והיא מתגלגלת ויורדת לנחל קדרון רבי ישמעאל ברבי יוחנן בן ברוקה אומר כלין היתה שם למערבו של כבש אמה על אמה רבוכה היתה נקראת ששם נותנים חטאת העוף תעכר צורתה ותצא לבית השרפה ·

ח פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים וקדשי קדשים שנטמאו בפנים ומנחות והסלת והיין והשמן הרי אלו ישרפו כיצד שורפין יין ושמן היו נותנים אותם על גבי מדורה כסות שהם פסולי קדשים קלים ואימורי קדשים שנטמאו בחוץ והפסח שיצא רובו שורפים אותם לפני הבירה מעצי המערכה ·

bio, & profana, quæ polluantur in atrio, R. Simeon dicit: Comburentur; R. Jehuda dicit: Sepelientur: Quomodo ſepeliebant ſacrificium pro peccato volucris? Statuebant ſuper foſſa aquarum, & ipſum involuebatur, & deſcendebat in torrentem Kedron, R. Iſmael bar R. Jochanan ben Beroka dicit: Concavum erat ad occidentem collis cubitum patens quaquaverſum, & vocabatur Rabucha; & ibi ſtatuebatur ſacrificium pro peccato volucris, ut ejus forma mutaretur, & educeretur in domum combuſtionis.

VIII. Quæ erant profanata in ſanctitatibus ſanctitatum, & adipes ſanctitatum levium, & ſanctitates ſanctitatum, quæ pollutæ eſſent intus, & munera, & ſimilæ, & olea comburebantur. Quomodo comburebatur vinum, & oleum? Imponebant pyræ, ſicut erant: Quæ erant profanata in ſanctitatibus levibus, & adipes ſanctitatum ſanctitatum, ſi foris polluantur, & ſacrificium Paſchale, cujus pars maxima educta fuerit, comburebantur coram Birah ex lignis ſtruis.

ADDITAMENTA AD TRACTATUM

De Prævaricatione

NUNC PRIMUM

A BLASIO UGOLINO

Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א רבי יהושע אומר קדשי קדשים ששחטן בדרום מועלים בהם שחטן בדרום וקבל דמם בצפון בצפון וקבל דמם בדרום שחט ביום וזרק בלילה בלילה וזרק ביום נתן את הנתנים למטה למעלה ואת הנתנים למעלה למטה ואת הנתנים בפנים בחוץ ואת הנתנים בחוץ בפנים או ששחטן חוץ לזמנם וחוץ למקומם מועלים בהם כלל אמר רבי יהושע כל שהיה לה שעת התר לכהנים מועלים וכל שלא היה לה שעת התר לכהנים אין מועלים בה.

ב פינול בקדשי קדשים מועלים בו ובקדשים קלים אין מועלים בו יש נותר

CAPUT PRIMUM.

I. Rabi Jehoſua dicit: Si ſanctitates ſanctitatum mactentur in auſtro, in iis prævaricantur; ſi mactet in auſtro, & accipiat earum ſanguinem in aquilone, ſi mactet in aquilone, & accipiat earum ſanguinem in auſtro; ſi mactet interdiu, & ſpargat ſanguinem noctu; ſi mactet noctu, & ſpargat ſanguinem interdiu; ſi ſanguines deorſum adſpergendos ſurſum ſpargat, & ſurſum adſpergendos deorſum ſpargat, & intus adſpergendos foris ſpargat, & foris adſpergendos intus ſpargat, aut ſi mactet extra tempus ſuum, & extra locum ſuum, in iis prævaricantur: Regulam generalem dixit R. Jehoſua; Quando in eo fuerit tempus permiſſionis pro ſacerdotibus, in eo prævaricantur; at quando in illo non fuerit tempus permiſſionis pro ſacerdotibus in eo non prævaricantur.

II. In abominando in ſanctitatibus ſanctitatum prævaricantur, at in ſanctitatibus levibus non prævaricantur: Eſt reſiduum,

שמועלים בו ויש נותר שאין מועלים בו כיצד לן לפני זריקות דמים מועלים בו לאחר זריקות דמים אין מועלים בו. אבל טמא שנטמא בין לפני זריקות דמים ובין לאחר זריקות דמים אין מועלים בו מפני שהציץ מרצה עליו. בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקות דמים ונזרק את הדם עליו רבי אלעזר אומר מועלים בו ואין חייבים עליו משם פיגול נותר וטמא רבי עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא אין מועלים בו אבל חייבים עליו משום פגול נותר וטמא.

ג אמר רבי שמעון כששבתתי בספר עכו מצאני תלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא ואמר לי בשר שיצא חוץ לקלעים ונזרק את הדם עליו הורצה וכשבאתי והרצתי הדברים לפני חברי בגליל אמרו לי והלא פסול הוא היאך מרצה על הפסול ובאתי והרצתי הדברים לפני רבי עקיבא ואמר לי הרי המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחר תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה והרי שתיהם עומדות מועלים בשתיהם שחטה והרי דמה מונח בכוסות מועלים בשתיהם נזרק דמה של אחת מהם הציל את הבשר חברתה מן המעילה אם הציל את בשר חברתה מן המעילה אף על פי שפסול דין הוא שיציל את בשרה.

ד אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקות דמים ונזרק את הדם עליהם רבי אליעזר אומר אין מועלים בהם ואין חייבים עליהם משם פגול נותר וטמא רבי עקיבא אומר הורצה הציץ על היוצא מועלים בהם וחייבים עליהם משם פיגול נותר וטמא פרים הנשרפים כיון ששחטן וזרק דמם מועלים בהם וחייבים עליהם משם פיגול נותר וטמא דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין פיגול בפנים כל חטאות המתות הדמים ילכו לים המלח לא נהנין ולא מועלים חטאת שמתה

ſiduum, in quo prævaricantur, & eſt reſiduum in quo non prævaricantur. Quomodo? Si pernoctet an : adſperſionem ſanguinum, in eo prævaricantur, poſt adſperſionem ſanguinum in eo non prævaricantur; At immundo, ſive ante ſive poſt adſperſionem ſanguinum polluatur, non prævaricantur, quia lamina illud fecit acceptabile: Si caro ſanctitatum ſanctitatum educatur ante adſperſionem ſanguinum, & adſpergatur ſanguis ejus cauſa; R. Elieſer dicit: In ea prævaricantur; at ejus cauſa non tenentur abominando reſiduo, & immundo; Rabi Akiba dicit, quod lamina faciat acceptabile eductum; & in eo non prævaricantur; at ejus cauſa tenentur abominando, reſiduo, & immundo.

III. Dixit R. Simeon: Quando conſedi in vico Acho inveni quendam diſcipulum ex diſcipulis R. Akiba, qui mihi dixit; ſi caro educatur extra vela, & pro illa adſpergatur ſanguis, erit acceptabilis: Quando veni, & explicavi hæc coram meis ſociis in Galilæa, dixerunt mihi; Quum ſit illegitimum, quomodo expiat pro illegitimo? Et veniens expoſui hæc coram R. Akiba, qui mihi dixit: Ecce ſiquis ſeparet ſacrificium ſuum pro peccato, & amittat, & ſeparet aliud ejus loco, & deinde reperiatur primum, & ambo adſtent, in ambobus prævaricantur; ſi mactet, & reponatur ſanguis in calicibus, in eo prævaricantur; ſi alterius ſanguis ſpargatur, ſalvat carnem alterius a prævaricatione; ſi ſalvat carnem alterius a prævaricatione, licet ſit illegitimus, æquum erit, ut ſalvet ejus carnem.

IV. Si adipes ſanctitatum levium educantur ante adſperſionem ſanguinum, & adſpergatur pro illis ſanguis, R. Elieſer dicit: In illis non prævaricantur; neque earum cauſa tenentur abominando, reſiduo, & immundo: R. Akiba dicit: Facit acceptabile lamina eductum: Prævaricantur in illis, & eorum cauſa tenentur abominando, reſiduo, & immundo: In juvencis comburendis, poſtquam eos mactaverit, & adſperſerit eorum ſanguinem, prævaricantur, & eorum cauſa tenentur abominando, reſiduo, & immundo: Verba R. Meir: Et ſapientes dicunt: Non eſt intus abominandum: Omnium ſacrificiorum pro peccato, quæ debent mori, nummi projicientur in mare ſalſum; ex iis nullam utilitatem licet percipere, neque in iis prævaricantur. Si ſacrificium pro peccato per ſe moriatur, pariterque ſi holocauſtum

per

מעצמה ועולה שמתה מעצמה אין מועלים בהם עולת העוף שמצה את דמה יצא ידי מעילה הנוצה והמוראה מועלים בה עד שתצא לבית הדשן.

ה המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלים מפני שהם ראויין להביא בכולם שלמים במה דברים אמורים בזמן שהיו סתומים אבל אם מפורשים מועלים בדמי חטאת ובדמי עולה ואין מועלים בדמי שלמים אם היתה בהמה מועלים בחטאת ובעולה ואין מועלים בשלמים מת היו סתומים יפלו לנדבה אם היו מפורשים דמי חטאת ילכו לים המלח דמי עולה ודמי שלמים יקרבו אם היתה חטאת תמות עולה ושלמים יקרבו.

ו אלו לעולתי והשאר לשאר נזירתי ומת דמי עולה יביא עולה מועלים בהם והשאר יפלו נדבה ומועלים בהם אלו לשלמי והשאר לשאר נזירותו ומתו דמי שלמים יביא שלמים ואין מועלים בהם והשאר יפלו לנדבה ומועלים בהם אלו לחטאת והשאר לשאר נזירותו ומת דמי חטאת ילכו לים המלח ולא נהנין ולא מועלים והשאר רוצה להביא בהם עולה יביא שלמים יביא ומועלים בכולם ואין מועלים במקצתם היה חייב חטאת העוף ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהם חטאת העוף לא יביא עולת העוף מועלים בכולם ומועלים במקצתם מת הדמים ילכו לים המלח מפני שדמי חטאת מעורבים בהם.

ז אלו לחטאתו ואלו לעולתו ואלו לשלמים ונתערבו בו הרי זה לוקח בהם שלש בהמות בין ממקום אחד ובין משלשה

per se moriatur; in iis non prævaricantur: Holocaustum volucris, cujus sanguis fuerit expressus, satisfacit debito prævaricationis: In pennis, & in ingluvie prævaricantur, donec educatur in domum cineris.

V. Si separet nummos pro suo Nazyræatu; ex iis nullam utilitatem percipiunt, neque in illis prævaricantur, quia sunt convenientes omnes, ut adducantur pacifica: De quo hæc dicta sunt? Quando fuerint indefiniti, at non si fuerint definiti; prævaricantur in nummis sacrificii pro peccato, & in nummis holocausti, at non prævaricantur in nummis pacificorum; Si fuerit animal, prævaricantur in sacrificio pro peccato, & in holocausto, at non prævaricantur in pacificis; Si moriatur, & illi fuerint nummi indefiniti, cedent oblationi spontaneæ, si fuerint definiti, nummi sacrificii pro peccato projicientur in mare salsum, nummi holocausti, & nummi pacificorum offerentur; Si fuerit sacrificium pro peccato morietur, holocaustum & pacifica offerentur.

VI. Sint isti nummi pro meo holocausto, & residuum pro reliquo meo Nazyræatu; si moriatur; ex nummis holocausti adducet holocaustum; & in iis prævaricantur, & reliqui cedent oblationi spontaneæ, & in iis prævaricantur: Isti sint pro pacificis, & residuum pro reliquo meo Nazyreatu; & moriatur; ex nummis pacificorum adducet pacifica; at in iis non prævaricantur; & reliquum cedet oblationi spontaneæ, & in iis prævaricantur: Sint isti nummi in sacrificium pro peccato, & residuum pro reliquo Nazyræatu; si moriatur; nummi sacrificii pro peccato projicientur in mare salsum; & ex iis nullam utilitatem percipiunt, neque prævaricantur. Et ex reliquo, si velit adducere holocaustum, adducet, si pacifica, adducet; & in toto prævaricantur, at in eorum parte non prævaricantur: Si obligetur ad sacrificium pro peccato volucris, & dicat: Ecce super me holocaustum; & separet nummos, & dicat: Ecce isti sint pro meo debito; Si velit poterit ex iis adducere sacrificium pro peccato volucris; non adducet holocaustum volucris; prævaricatur in toto, at non prævaricantur in eorum parte; Si moriatur; nummi projicientur in mare salsum, quia nummi sacrificii pro peccato cum illis commixti sunt.

VII. Sint nummi isti in sacrificium pro peccato, & illi in holocaustum, & isti in pacifica; si misceantur; emet illis tria animalia, sive ex uno, sive ex tri-

מקומות מחלל דמי חטאת על חטאת דמי עולה על עולה דמי שלמים על שלמים מועלים בכולם ומועלים במקצתם . הזב והזבה והיולדת והמצורע וכל חייבי קינים שבתורה שהפריש מעות יאמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהם חטאת העוף יביא עולת העוף מועלים בכולם ומועלים במקצתם מת יפלו לנדבה ומועלים בהם.

ח כיס מכיסי הקדש ושור משורי הקדש מועלים בכולם ומועלים במקצתם כיצד היה עושה מביא את הגדול שבהם ואומר אם הקדש הוא והרי הוא הקדש אם לאו הקדש בכל מקום ומחולל זה עלי העצמות והגידים והטלפים שפרשו מקדשין לפני זריקות דמים מועלים בהם לאחר זריקת דמים אין מועלים בהם אבל חגלת שפקעה מעל המזבח בין לפני חצות בין לאחר חצות הרי זה לא יחזיר אין נהנין ולא מועלים בהם .

ט רבי שמעון אומר הדם קל בתחלתו חמור בסופו מתערב באמה מתגלגל ויורד לנחל קדרון ונמכרים לגננין ומועלים בהם דברי רבי מאיר רבי שמעון וחכמים אומרים אין מעילה בדמים וכן היה רבי שמעון אומר המקדש דמים לבדק הבית מועלים ונסכים חומר בתחלתן וקל בסופם רבי אלעזר ברבי צדוק אומר לול קטן היה בין האולם למזבח למערבו של כבש אחר לששים ושבעים שנה פרחי כהונה יורדים לשם ומלקטים משם יין קרוש כעינולי דבלה מעלים ושורפים אותן בקדושה שנאמר בקדש הסך נסך שכר ליהוה כשם שנסיכתו בקדושה כך שריפתו בקדושה ואומר ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויבן מגדל זה היכל יקב חצב בו זה מזבח וגם יקב חצב בו זה השית.

י כל הראוי למזבח ולא לבדק

tribus locis; profanabit nummos sacrificii pro peccato super sacrificio pro peccato, nummos holocausti super holocausto, & nummos pacificorum super pacificis: Prævaricantur in toto, & prævaricantur in eorum parte: Seminifluus, & seminiflua, & puerpera, & leprosus, & omnes qui obligantur ad nidos, qui memorantur in lege, si separet nummos, & dicat: Ecce isti sint pro meo debito; si velit poterit ex iis adducere sacrificium pro peccato volucris, & poterit adducere holocaustum volucris; Prævaricantur in toto, & prævaricantur in eorum parte; si moriatur; cedent oblationi spontaneæ, & in iis prævaricantur.

VIII. In marsupio ex marsupiis sanctuarii, & in bove ex bobus sanctuarii, prævaricantur in toto, & prævaricantur in eorum parte. Quomodo faciet? Adducet maximum inter illos; & dicet: Si est sanctus; Ecce hic erit sanctus; si minus sanctificetur in omni loco, & profanetur: In ossibus, & nervis, & ungulis si separentur a rebus sanctificatis ante adspersionem sanguinum, prævaricantur post adspersionem sanguinum, in illis non prævaricantur: At prunam, si exsiliat ex altari, sive ante sive post mediam noctem, non restituet; Ex ea nullam utilitatem percipiunt, neque in ea prævaricantur.

IX. R. Simeon dicit: Sanguis levis est in principio, & gravis in fine: miscetur in fossa, & devolvitur, & descendit in torrentem Kedron, & vendunt olitoribus, & in eo prævaricantur: Verba R. Meir: R. Simeon & sapientes dicunt: Non prævaricantur in sanguinibus; & sic dicebat R. Simeon: Si quis sanctificet sanguines instaurationi domus, in eo prævaricantur: Et libamina sunt gravia in principio, & levia in fine: R. Eliefer bar R. Zadok dicit: Foramen parvum erat inter vestibulum & altare ad occidentem collis; septimo & sexagesimo quoque anno juvenes sacerdotii illuc descendentes, indes colligebant vinum condensatum, instar massæ conglobatæ ficuum, efferentes comburebant in sanctitate: Dictum est enim: *Et libabitur libamine inebriamenti Domino*. Sicut ejus libatio fiebat in sanctitate, ita pariter ejus combustio facienda erat in sanctitate. Pariterque dictum est: *Et ædificavit turrim; & torcular extruxit in ea: Et ædificavit turrim:* Hoc est templum; *& torcular extruxit in ea*. Hoc est altare: *Atque etiam torcular extruxit in ea*: Hæc est Scith.

X. Si quid fuerit conveniens altari, at

הבית לבדק הבית ולא למזבח אפילו חלב ואפילו גבינה ואפילו מורייס מועלים בהם הקדיש את הפרה מועלים מועלים בהם וולדה וחלבה חמור מועלים בו וחלבו ותרנגולת מועלים בה ובביצה. ביצי תורים ומוראה העוף וקרבנות לא נהנין ולא מועלים המקדיש תורים לבדק הבית מועלום בביציהם . אישפה מועלים בה ובזיבלה בור מועלים בו ובמימיו שובך מועלים בו וביוניו הקדישם ריקנים ואחר כך נתמלא מועלים בהם ואין מועלים במה שבתוכם דברי רבי מאיר רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אף מועלים במה שבתוכה אמר רבי יוסי רואה אני בכולם דברי רבי מאיר חוץ מן השדה ומן האילן מפני שדרכם להתמלאות.

יא פועלים שהם עושים בהקדש לא יאכלו מגרונרות של הקדש אבל אחרים מתנדבים להם וכן פרה שהיה עושה בהקדש לא תאכל מכרשני הקדש אבל אחרים מתנדבים להם הקדיש את הפרה ואת הכרשינין ואת העמיר אין אומרים תאכל פרה זו את הכרשינין ואת העמיר אבל אחרים מתנדבים לה פועל שעשה מלאכה בין במנה בין במאתים לא יאמר תנו לי פרה זו במנה וטלית זו בחמשים זוז שאין הקדש מתחלל על מלאכה אלא על המעות בלבד כיצד הם עושים מפרישין שכר האומנין מחללין אותן על מעות האומנין ונותנים אותם לאומנין בשכרם וחוזרים ולוקחים אותם מתרומת הלשכה.

יב הזבל והפרש של מקודשים הרי אלו אסורים ויפלו דמיהם ללשכה. הדר בצלו של שובך ובצלו של מערה לא נהנין ולא מועלים ושבקרקעות מועלים בהם מים שבחבית אין מועלים בהם נותנים לצלוחתם מועלים בהם אבל חבית וצלוחית עצמה ומועלים בהם מפני שגופם הקדש הקדיש חרס לקורות מועלים בקורות ומועלים בשפוד ובנסוייה אבל גזברין שלקחו חרס לעצים מועלים בעצים ואין מועלים לא בשפוד ולא במנוייה.

יג המפריש שקלו והוציאו הרי

at non instaurationi domus, instaurationi domus, at non altari, vel lac, vel caseus, vel tignum, in iis prævaricantur. Si sanctificet vaccam, prævaricantur in ea, in ejus partu, & in ejus lacte; si asinam prævaricantur in ea & in ejus lacte; si gallinam prævaricantur in ea, & in ejus ovo. Ex ovis turturum, ex œsophago volucris, & visceribus nullam utilitatem percipiunt, neque in illis prævaricantur: Si sanctificet turtures instaurationi domus, in earum ovis prævaricantur: In fimeto prævaricantur, & in ejus fimo, in puteo prævaricantur, & in ejus aquis: In columbario prævaricantur, & in ejus columbis; Si sanctificet vacua, & deinde impleat, in iis prævaricantur, at non prævaricantur in eo, quod intra illa fuerit: Verba R. Meir: R. Eliefer bar R. Simeonis dicit: Prævaricantur quoque in eo, quod intra illa fuerit. Dicit R. Jose: Probabilia mihi videntur verba Rabi Jose in omnibus, excepto agro, & arbore, quia solent impleri.

XI. Operarii, qui operantur in sanctuario, non comedent ex scrutis sanctitatis, at alii illis sponte offerunt; & similiter vacca, si operetur in sanctuario, non comedet ex viciis sanctuarii, at alii illas sponte offerunt: Si sanctificet vaccam & vicias, & gramen; non dicent: Comedat hæc vacca vicias, & gramen; sed alii sponte offerunt: Si operarius opus faciat sive in mina, sive in centum. Zusis; non dicet: Date mihi hanc vaccam in mina, & hoc pallium centum Zusis, quia sanctitas non profanatur super opere, sed super nummis duntaxat. Quomodo faciunt? Separabunt mercedem artificum, & profanabant super nummis artificum, & dabunt illos artificibus in eorum mercedem, atque iterum illos ement ex separatione conclavis.

XII. Fimus & stercus rerum sanctificatarum sunt vetita, & eorum pretium cedit conclavi. Ex fimo columbarii, nullam utilitatem percipiunt, neque prævaricantur; si fuerit in fundis, in eo prævaricantur; in aquis, quæ sint in dolio, non prævaricantur; Si ponant in amphoris, in iis prævaricantur: At in dolio, & in amphora, in iis prævaricantur; quia eorum corpus est sanctum. Si sanctificet testam pro tignis, prævaricantur in tignis, & prævaricantur in solo, & in deciduis: At si quæstor emat testam pro lignis, prævaricantur in lignis, at non prævaricantur in solo, neque in deciduis.

XIII. Si separet siclum suum, & impen-

זה מעל המפריש שיקלו לחברו הרי זה מעל לקח בו קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות . המביא חטאתו ואשמו ופסחו מן הקדש השוקל שיקולי מן הקדש כיון שלקח מעל דברי רבי שמעון וחכמים אומרים לא מעל עד שיזרקו דמים מכאן אמרו אין מביאים מנחות ונסכים ומנחת בהמה ולחמה של תודה מן הטבל ומן התרומה ממעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ממעשר שני והקדש שלא נפדו מן המדומע ומן החדש מפירות שביעית ואם הביא לא מעל ואין צריך לומר מערלה וכלאי הכרם.

יד כחצי פרוטה מקדשי מזבח וכחצי פרוטה מקדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה למעלה עולה ואימורים מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ לחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא עולה ונסכים מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ ולחייבן עליהם משום פיגול נותר וטמא תודה ולחמה מצטרפין זה עם זה למעלן בחוץ ולחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא כחצי זית בשר וכחצי זית לחם מצטרפין זה עם זה לפגל בלחם אבל לא כבשר פגול בקרשי קדשים מצטרפין זה עם זה נותר בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים אין מצטרפין זה עם זה.

טו כל המשקין מצטרפין זה עם זה לרביעית ולשפיכת שברת השרץ דמו בשרו ואמוריו מצטרפין לכעדשה כל האיסורין בנזיר מצטרפין זה עם זה לכזית כחצי זית מן בהמה טהורה בחייה וכחצי זית במיתתה הרי אלו מצטרפין כחצי זית מן בהמה טמאה בחייה וכחצי זית במיתתה אין מצטרפין כחצי זית מן בהמה טהורה וכחצי זית מן בהמה טמאה בין בחייהם

pendat; Ecce prævaricatur; Si separet siclum pro socio suo, ecce prævaricatur, si illo emat nidos seminifluorum, & seminifluarum, & nidos leprosorum: Si afferat sacrificium suum pro peccato, & sacrificium suum pro delicto, & sacrificium suum Paschale ex sancto, si solvat siclum suum ex sancto, postquam emit, prævaricantur: Verba R. Simeonis; & sapientes dicunt: Non prævaricatur, nisi postquam adspersi fuerint sanguines: Hinc dixerunt: Non adducunt munera, & libamina, & munus animalis, & panem sacrificii Eucharistici ex indecimato, & ex separatione, & ex decima prima, ex qua non fuerit ablata ejus separatio, ex decima secunda, & ex sanctitate, quæ non fuerit redemta, & ex eo, quod fuerit commixtum separatione, & ex sanctitate, & ex fructibus anni septimi, & si adducat, non prævaricatur; neque necesse est ut dicatur ex arbore præputiata, atque ex heterogeneis vineæ.

XIV. Quantitas dimidiæ prutæ ex sanctitatibus altaris, & quantitas dimidiæ prutæ ex sanctitatibus instaurationis domus, inter se coalescunt, ut in iis sit prævaricætio; Holocaustum & adipes inter se coalescunt; Si offerat foris eorum causa tenetur abominando, residuo, & immundo; Holocaustum & libamina inter se coalescunt, ut si offerat foris, teneatur eorum causa abominando, residuo, & immundo: Sacrificium Eucharisticum & ejus panis inter se coalescunt, ut si offerat foris, teneatur eorum causa abominando, residuo, & immundo: Quantitas dimidiæ olivæ de carne, & quantitas dimidiæ olivæ de pane inter se coalescunt, ut fiat abominandum in pane, at non in carne: Abominanda in sanctitatibus sanctitatum inter se coalescunt: residua tam in sanctitatibus sanctitatum, quam in sanctitatibus levibus inter se coalescunt.

XV. Omnes potus inter se coalescunt pro quartario, & pro effusione Sabbathi: In reptili ejus sanguis, & caro, & adipes inter se coalescunt pro quantitate lentis. Omnia interdicta in Nazyræo alter se coalescunt pro quantitate olivæ. Quantitas dimidiæ olivæ animalis mundi in sua vita, & quantitas dimidiæ olivæ in sua morte, inter se coalescunt: Quantitas dimidiæ olivæ animalis immundi in sua vita, & quantitas dimidiæ olivæ in sua morte inter se non coalescunt: Quantitas dimidiæ olivæ ex animali mundo, & quantitas dimidiæ olivæ ex animali immundo sive in vi-

ובין במיתתן אין מצטרפין . כל המתים
מצטרפין זה עם זה לכזית כחצי זית בשר
וכחצי זית מצל מצטרפין זה עם זה ושאר
כל הטמאות שבמת אין מצטרפות זו עם
זו מפני שלא שוו בשעורים כחצי זית בשר
וכחצי זית חלב מצטרפין זה עם זה לחייב
עליהם משם אוכל ומשם מבשל אבני בית
מנוגע ועציו ועפרו מצטרפין זה עם זה
רבי שמעון אומר שבגד והשק והעור
והמפע הצטרפין זה עם זה מפני ששוה
טפח על טפח משם קציע.

פרק שני

א . הנהנה והפגום בשוה פרוטה
מן הקדש מועל נהנה ולא פגם פגם ולא
נהנה הרי זה לא מעל עד שיהנה ויתכוון
ליהנות עד שתהא הנאתו ופגמתו כאחת
בדבר שדרכו ליפגם ובשעה שנהנה
פגם ובשליח שעשה שליחותו רבי עקיבא
אומר אם נהנה אף על פי שלא פגם מעל
מודה רבי עקיבא לחכמים בדברים שאין
בהם פגם כגון השירים ונזמים קטלאות
וטבעות שאם נהנה אף על פי שלא פגם
מעל מודים חכמים לרבי עקיבא בדברים
שיש בהם פגם שאם נהנה ולא פגם שלא
מעל .

ב נטל קרדום של הקדש וביקע
בו אם נהנה ופגם בשוה פרוטה מעל אם
לאו לא מעל בא חברו ובקע בו כולם מעלו
נטלו הראשון ונתנו לשני הראשון מעל
והשני לא מעל נטל חמור של הקדש ורכב
עליה אם נהנה ופגם בשוה פרוטה מעל
ואם לאו לא מעל בא חברו ורכב כולם
מעלו נטלו הראשון ונתנו לשני הראשון
מעל והשני לא מעל נטל אבן של הקדש-

ta, ſive in morte, inter ſe non coaleſcunt. Omnes mortui inter ſe coaleſcunt in quantitate olivæ; Quantitas dimidiæ olivæ ex carne, & quantitas dimidiæ olivæ ex tabe, inter ſe coaleſcunt; & reliquæ omnes immunditiés, quæ ſunt in mortuo, inter ſe non coaleſcunt, quia non ſunt æquales in menſuris: Quantitas dimidiæ olivæ ex carne, & quantitas dimidiæ olivæ ex lacte, inter ſe coaleſcunt, ut teneantur propter cibum, & coctionem. Lapides domus lepra affectæ, & ejus ligna, & pulvis inter ſe coaleſcunt: R. Simeon dicit: Veſtis, & ſaccus, & pellis, & ſtorea inter ſe coaleſcunt, quia æquales ſunt in palmo quaquaverſum propter diſciſſionem.

CAPUT II.

I. QUI utilitatem percipit, & damnum infert ex eo quod æquivaleat prutæ, ex ſancto, prævaricatur; Si utilitatem percipiat, at non inferat damnum, ſi inferat damnum at non percipiat utilitatem, non prævaricatur, niſi quando utilitatem percipiat, & cogitet utilitatem percipere, donec ſit ſimul ejus utilitas, & damnum in re, ubi ſolent lædi, & quo tempore utilitatem percipit, damnum inferat, & per legatum, qui faciat ſuam legationem. R. Akiba dicit: Si utilitatem percipiat, vel ſi non inferat damnum, prævaricatur: Conſentit Rabi Akiba cum ſapientibus in rebus, in quibus non ſit damnum; e. g. in catellis, & inauribus torquibus, & annulis; ex quibus ſi utilitatem percipiat, licet non damnum inferat tamen prævaricatur: Conſentiunt ſapientes cum R. Akiba in rebus, in quibus ſit damnum ſi utilitatem percipiat, & non inferat damnum quod non prævaricatur.

II. Si ſumat ſecurim ex ſancto, & ea findat, ſi utilitatem percipiat, & damnum inferat quantum æquivaleat prutæ, prævaricatur, ſi minus non prævaricatur: Si veniat ejus ſocius, atque ea findat, omnes prævaricantur: Si ſumat primus, & det ſecundo, primus prævaricatur, & ſecundus non prævaricatur: Si accipiat aſinum ſanctuarii, & ſuper illo equitet, ſi utilitatem percipiat, & damnum inferat quantum æquivaleat prutæ, prævaricatur, ſi minus, non prævaricatur; ſi veniat ejus ſocius, & ſuper illo equitet, omnes prævaricantur: Si accipiat primus, & det ſecundo, primus prævaricatur, & ſecundus non prævaricatur: Si ſumat lapidem ſanctuarii,

ובנאה בתוך ביתו קורה וקורה בתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה.

ג נטל פרוטה של הקדש ואמר הרי היא שלו לא אמר כלום עד שיוציאנה לחולין נתנו לספר אף על פי שלא ספר מעל ובעולה נתנו לחברו וחברו לחברו וחברו כולם מעלו. אין המועל אחר המועל במוקדשין אלא בהמה רבי נחמיה אומר בהמה וכלי שרת הנהנה מחטאת כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום כשהיא מתה כיון שנהנה מעל שאין פגם למיתה נהנה ולא פגם פגם ולא נהנה הרי זה לא מעל עד שיהנה ויפגום ויתכוון ליהנות עד שתהא הנאתו ופגמתו כאחד ובתלוש מן הקרקע ובשליח בשעת שליחותו.

ד הקדש בשר לאורחין ואמר לו תן להם חתיכה חתיכה והוא אומר טלו שתים שתים והן נטלו שלש כולם מעלו ובעולה לא מעלו אלא אוכלים בלבד. פרוטה של הקדש יש לי בחלון והלך הבן והוציאה הבן מעל והאב לא מעל אם אמר לו אביו צא וטלה האב מעל והבן לא מעל נתן לו פרוטה ואמר לו צא וקח לי מקח מן השוק ונזכר בעל הבית שהיא של הקדש ולא נזכר השליח שליח מעל נזכרו שניהן לא מעלו והנווני מעל כשיוצא נזכרו שלשתן לא מעלו והמקח תפוס להקדש.

ה כיצד יעשה יוציא את חברו ידי מעילה נטל פרוטה או כלי אומר פרוטה של הקדש בכל מקום שהיא מתחללת על סלע זו ועל קיתון זה ועל עלית זה שהקדש חל על הכל אין חל לא על העבדים ולא על שטרות ולא על קרקעות. נתן לו פרוטה ואמר הבא לי בחצייה נרות ובחצייה פתילות והלך והביא לו בכולה נרות בכולה פתילות שניהם לא מעלו בעל הבית שלא נעשה שליחותו

rii, & ædificet in domo ſua; ſi tignum, & contignet in domo ſua; iſte non prævaricatur, donec ſub ea habitet, juxta prætium, quod æquivaleat prutæ.

III. Si ſumat prutam ſanctitatis, & dicat quod ſua ſit; nihil dixit, donec educat in profana: Si det tonſori, licet ſe non totonderit, prævaricatur; & in holocauſto ſi det ſocio ſuo, & ſocius ſocio ſuo, omnes prævaricantur: Non eſt prævaricatio poſt prævaricationem in rebus ſanctificatis niſi in animali. R. Nehemia dicit in animali, & vaſis miniſterii: Si utilitatem percipiat ex ſacrificio pro peccato, quando eſt vivum, non prævaricatur, donec inferat damnum, quando eſt mortuum, poſtquam percepit utilitatem, prævaricatur, quia non eſt damnum mortuo. Si utilitatem percipiat, at non inferat damnum, ſi inferat damnum, at non percipiat utilitatem, ecce iſte non prævaricatur, donec utilitatem percipiat, at damnum inferat & cogitet utilitatem percipere, donec ſint ſimul ejus utilitas, & ejus damnum, & in evulſo ex ſolo, & in legato tempore ſuæ legationis.

IV. Si ſanctificet carnem pro hoſpitibus, & illi dicat: Da ſingulis fruſtum; & ille dicat: Sumite ſinguli bina; & ſinguli tria ſumant: Omnes prævaricantur; & in holocauſto non prævaricantur, niſi comedentes duntaxat: Pruta ſanctuarii eſt mihi in feneſtra; & abiens filius impendat; filius prævaricatur, at pater non prævaricatur: Si illi dicat pater: Vade & ſume: Pater prævaricatur, at filius non prævaricatur: Si det illi prutam, & illi dicat: Vade, & eme mihi ex foro; & recordetur paterfamilias, quod ſit ſanctuarii; & non recordetur legatus; legatus prævaricatur; ſi recordentur ambo, ambo non prævaricantur, & tabernarius prævaricatur; Si quando impendatur, tres omnes recordentur, non prævaricantur; & emtio apprehenditur ſanctuario.

V. Quomodo faciet, ut liberet ſocium ſuum a prævaricatione? Sumet prutam, aut vas dicens. Pruta ſanctuarii ubicunque ſit, profanetur ſuper hoc ſiclo, & ſuper hoc poculo, & ſuper hoc pallio; Etenim ſanctitas cadit ſuper omnia, at non cadit ſuper ſervos, neque ſuper contractus, neque ſuper fundos: Si illi det prutam, eique dicat: Affer mihi cum hujus dimidio lucernas, & dimidio ellychnia; & abiens, afferat cum integro nummo lucernas, aut cum integro ellychnia; nemo ex iis prævaricatur, non paterfamilias, quia non fuit obſervatum ejus mandatum, neque legatus,

ושליח שלא שינה שליחתו בשוה פרוטה אבל נתן לו מאה כסף ואמר לו הבא לי בכולה נרות בכולה פתילות והלך והביא לו בחצייה נרות ובחצייה פתילות שניהם מעלו בעל הבית שנעשה שליחותו בשוה פרוטה ושליח ששינה אליהותו בשוה פרוטה אבל אמר לו הבא לי מיוסף והביא לו משמעון משיחין והביא מציפורי השליח מעל.

ו נתן לו שתי פרוטות ואמר לו הבא לי אתרוג והלך והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה רימון שניהן מעלו רבי יהודה אומר בעל הבית לא מעל שאומר אתרוג גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע נתן לו דינר זהב ואמר לו הבא לי חלוק והלך והביא לו בשליש חלוק ובשליש טלית שניהן מעלו רבי יהודה אומר בעל הבית לא מעל שהוא אומר לו לחלוק גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע ומודה רבי יהודה בקיטנית ששניהן מעלו שקיטנית של סלע בקיטנית של פרוטה.

ז המפקיד מעות אצל שולחני אם צרורין לא ישתמש בהם לפיכך אם הוציא לא מעל אם מותרין ישתמש בהן לפיכך אם הוציא מעל אצל בעל הבית בין כך ובין כך לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא מעל חנוני כבעל הבית דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בשולחני.

פרק שלישי

א פרוטה של הקדש שנפל לתוך הכיס או שאומר פרוטה מן הכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מביא אשם תלוי ואת השניה מביא אשם ודאי דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים אין מביא אשם תלוי ואת [השנייה כרת ושגגתו חטאת להיכן מעילה זו נופלת הנהנה מחטאת ומאשם הרי זה מוסיף מביא חטאת ואשם

tus, quia non mutavit suam legationem in eo quod æquivalet prutæ: At si det illi centum denarios argenteos, eique dicat: Ex cunctis affer mihi lucernas; aut ex cunctis ellychnia; & abiens afferat ex dimidio lucernas, atque ex dimidio ellychnia; ambo prævaricantur, paterfamilias, quia observatu fuit ejus mandatum in pretio nummorum; & legatus, quia immutavit suam legationem in eo quod æquivalet in pretium nummorum. At si dicat: Affer mihi ex Joseph; & afferat ex Simeone; Aut si dicat: Affer mihi ex Sichin, & afferat ex Tsippori; legatus prævaricatur.

VI. Si det illi duas prutas, eique dicat; Affer mihi citreum; & abiens sibi afferat pruta citreum, & pruta malogranatum; ambo prævaricantur: Rabi Jehuda dicit: Paterfamilias non prævaricatur quia dixit citreum magnum pretii; & attulisti parvum, & malum: Si det illi nummum aureum, eique dicat: Affer mihi subuculam; & abiens afferat triente subuculam, & triente pallium; ambo prævaricantur. R. Jehuda dicit: Paterfamilias non prævaricatur: Quia dixit: Ego desideravi subuculam magnam; & tu mihi attulisti parvam, & malam: Et consentit R. Jehuda in vase parvo, quod ambo prævaricentur; quia vas parvum quod æquivaleat siclo, est sicut vas quod æquivalet prutæ.

VII. Si quis deponat nummos apud mensarium; si fuerint colligati, illis uti non debet: Idcirco si impendat, prævaricatur; si fuerint soluti, licet illis uti; idcirco si illos impendat, non prævaricatur: Si apud patremfamilias, utroque modo non debet illis uti; ideoque si illos impendat, prævaricatur: Tabernarius consideratur sicut paterfamilias: Verba R. Meir: R. Jehuda dicit: Sicut mensarius.

CAPUT III.

I. SI pruta sanctuarii cadat in marsupium; aut dicat; Pruta ex hoc marsupio sit sancta; Quando impendit primam, afferet sacrificium pro delicto dubio; & quando impendit secundam, afferet sacrificium pro delicto certo; verba R. Akiba; & sapientes dicunt: Non adducet sacrificium pro delicto dubio; At pro secunda, tenetur excidio; si per errorem sacrificio pro peccato: Cui cedet prævaricatio? Si utilitatem percipiat ex sacrificio pro peccato, & ex sacrificio pro delicto; tum addens afferat aliud sacrificium pro peccato, & aliud sacrificium pro delicto; Si fuerit ob-

אחר כבר קרבה חטאתו ילך לים המלח כבר קרב אשמו יפול לנדבה.

ב מקדשי קדשים לפני זריקת דמים מקדשים קלים לאחר זריקת דמים מן העולה ומן האמורין מן קומץ ולבונה ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים יפלו ללשכה מקרבנות צבור יפלו לנדבה מהקדש מזבח יפלו להקדש המזבח מהקדש בדק הבית יפלו להקדש בדק הבית.

oblatum ejus ſacrificium pro peccato, projicietur in mare ſalſum, ſi fuerit oblatum ejus ſacrificium pro delicto, cedet oblationi ſpontaneæ.

II. Si utilitatem percipiat ex ſanctitatibus ſanctitatum ante adſperſionem ſanguinum, atque ex ſanctitatibus levibus poſt adſperſionem ſanguinum, atque ex holocauſto, atque ex adipibus, ex pugillo, & thure, & munere ſacerdotis uncti, & ex munere ſacerdotum, cedent conclavi: Si ex oblationibus cœtus, cedent oblationi ſpontaneæ; Si ex ſanctitate altaris, cedent ſanctitati altaris, ſi ex ſanctitate inſtaurationis domus, cedent ſanctitati inſtaurationis domus.

AD-

ADDITAMENTA AD TRACTATUM

De Excidiis

NUNC PRIMUM

A BLASIO UGOLINO

Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א המגדף רבי עקיבה מתיר קרבן שנאמר בו כרת ונאמר חטאו ישא האיש ההיא . כך שמן המשחה שעשה משה במדבר הרי זה חייב כרת הפסח והמילה אף על פי שחייבין על זדונו כרת אין בהן קרבן לפי שהן בקום עשה טמא שאכל את הקדש והבא למקדש טמא אף על פי שחייבין על זדונן כרת ועל שגגתן חטאת אין בהן אשם תלוי לפי שהן בעלה ויורד :

ב המקלל אביו ואמו והאומר לחברו לך ועבוד עבודה זרה והמסית והמדיח ונביאי השקר ועדין זוממין אף על פי שיש בהן מיתת בית דין אין בהן קרבן

CAPUT PRIMUM.

I. Blasphemum R. Akiba absolvit a sacrificio: Dictum est enim: *In eo excisio*: Pariterque dictum est. *Et peccatum suum portabit vir ille*: Similiter propter oleum unctionis, quod fecit Mose in deserto, tenetur excidio; Propter Pascha, & circumcisionem, etiamsi teneantur de industria, excidio, in illis non est sacrificium, quia jubentur præcepto: Surge, & fac. Si immundus comedat sanctitatem, & ingrediatur in sanctuarium immundus, etiamsi teneantur si faciant de industria, excidio, & per errorem, sacrificio pro peccato, in illis non est sacrificium pro delicto dubio, quia sunt in sacrificio adscendenti, & descendenti.

II. Maledicens patri, & matri, & qui dicit socio suo; Vade, & cole Idololatriam, & seductor, & qui ad apostasiam impellit, & pseudoprophetæ, & testes falsi licet in iis sit mors per Synhedrium, tamen in iis non est sacri-

שאין בהם מעשה המכה אביו ואמו וגנב
נפש מבני ישראל וזקן ממרא על פי בית
דין ובן סורר ומורה והרוצח אף על פי
שיש בהן מעשה ויש בהן מיתת בית דין
אין בהן קרבן לפי שהן בהיכרת.

ג אלו הם שבמיתה האוכל טבל
וזר שאכל תרומה טהורה וכהן טמא שאכל
תרומה וזר וטבול יום ומחוסר בגדים
ומחוסר כפורים ופרועי ראש ושתויי יין
ששימשו כולם במיתה אבל חערל והאונן
והיושב הרי אלו באזהרה בעל מום במיתה
דברי רבי וחכמים אומרים בלא תעשה
זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בהם
מעשה לוקין עליה את הארבעים ושאין
בהם מעשה אין לוקין עליה את הארבעים
ושאר לא תעשה שבתורה הרי לו באזהרה
העובר על גזרת מלך.

ד המפלת לאחר מלאות והמפלת
בן שמנה חי או מורת ועד שנתגייר מהול
ותינוק שעובר זמנו וחרש שוטה וקטן
שהיו מחוסרי כפרה מביאים קרבן ונאכל
ספק הפילה ספק לא הפילה ספק בן
קיימא ספק שאין בן קיימא ספק יש בו
מצורת אדם ספק אין בו מצורת אדם
מביאה קרבן ואין נאכל המפלת בתוך
מלאה פטורה מכולם. מודים בית שמאי
ובית הלל ברואה אור שמונים ואחד
שדמיה טמאים והמפלת שמונים ואחד
תהא חייבת בקרבן מה לי בין יום
ולילה ובין דם ללידה אמרו להם בית
שמאי לא אם אמרתם ביום שראוי להבאת
קרבן תאמרו בלילה שאין ראוי להבאת
קרבן כלפי דמים שאמרתם הפריש בין דם
ללידה שהרואה בתוך מלאות דמיה טמאין
והמפלת בתוך מלאות דמיה טמאין והמפלת
בתוך מלאות פטורה מכלום אמרו להם

crificium, quia in illis non est opus: Si percutiat patrem, & matrem, & qui furatur animam ex filiis Israel, & senex rebellis ex dicto Synhedrii, & filius contumax & rebellis & homicida licet in illis sit opus, & in iis sit mors per Synhedrium, tamen in iis non est sacrificium, quia puniuntur excidio.

III. Isti sunt rei mortis; qui comedit indecimatum, & alienus qui comedit separationem puram, & sacerdos immundus, qui comedat separationem; & alienus, & eo die lavandus, & indigens vestibus, & indigens expiationis, & capite detecti, & bibens vinum, si ministrent, omnes sunt rei mortis; At præputiatus, & lugens & sedens præmonentur; Vitiatus reus est mortis; Verba Rabi; & sapientes dicunt; tenentur propter præceptum negativum; Hæc est regula generalis: Propter omne præceptum negativum, in quo sit opus, vapulant quadraginta verberibus; si in eo non sit opus, non vapulant quadraginta verberibus: Et in reliquis præceptis negativis quæ memorantur in lege, præmonentur; perinde ac transgrediatur decretum regis.

IV. Qui abortit post complementum, & qui abortit filium octo mensium vivum aut mortuum, & priusquam fiat proselytus, circumcidatur, & puer, cujus tempus præterierit, & surdus, & stultus, & minorennis, qui sint indigentes expiationis, adducent sacrificium, & comedetur; si dubium sit utrum abortierit necne; si dubium sit utrum filius sit consistens necne, si dubium sit utrum in eo sit forma hominis necne adducet sacrificium, at non comedetur. Si abortiat intra complementum, absolvitur ab omnibus. Consentiunt schola Schammai & schola Hillel in ea, quæ videat vespera diei unius & octogesimi, quod ejus sanguines sint immundi, & in ea, quæ abortiat die uno & octogesimo, quod obligetur ad sacrificium: Quidnam interest inter diem & noctem, & inter sanguinem & partum? Dixerunt illis schola Schammai: Minime: Si dixistis in die, in quo conveniens est afferre sacrificium, dicetis de nocte, in qua non est conveniens afferre sacrificium? Respectu sanguinis, quod dixistis: Discrimen est inter sanguinem & partum; Etenim quæ vidit intra complementum, ejus sanguines sunt immundi, & si abortiat intra complementum, ejus sanguines sunt immundi, & si abortiat intra complementum, absolvitur ab omnibus. Respondit illis schola Hillel: Ec-

בית הלל הרי המפלת ליום שמונים ואחד
שחל להיות בשבת תוכיח שלא יצאת
בשעה שראויה להביא בה קרבן והוא
יוכיח המפלת לאור שמונים ואחד של כל
ימות השנה שכן יצאת בשעה שראויה
להביא בה קרבן חייבת קרבן אמרו להם
בית שמאי לא אם אמרתם במפלת ליום
שמונים ואחד של כל ימות השנה שהוא
מצטרף עם היום הבא אחריו שאף על
פי שאין ראוי לקרבן יחיד ראוי לקרבן
צבור ותאמר במפלת לאור שמונים ואחד
של כל ימות השנה שאין הלילה ראוי לא
לקרבן יחיד ולא לקרבן צבור אמרו להם
בית הלל הרי אמרתם הלילה מצטרף עם
היום הרי אמרתם הלילה מצטרף עם היום
הבא אחריו כשם שחייבת ליום שמונים
ואחד כך תהא חייבת לאור שמונים ואחד
ואל יוכיח יום שמונים ושנים שיצאת בשעה
שראויה להביא בה קרבן.

ה האשה שיש עליה לידה ולידה
זיבה וזיבה מביאה קרבן אחר לידה וזיבה
מביאה שני קרבנות לידה ספק ולידה
ודאי זיבה ספק וזיבה ודאי מביאה קרבן
על ודאי שבהן יצאת לידה ודאי לידה
ספק זיבה ודאי זיבה ספק מביאה קרבן
אחר ואומרת אם היא ודאי הוא עליו
אם לאו הרי הוא על ודאי שבהם דברי
רבי יוחנן בן נורי רבי עקיבא אומר מביאה
על ודאי שבהן יצאת.

ו רבי שמעון אומר נזיר מחוסר
כפרה לשתות יין רבי אליעזר בן יעקב
אומר גר מחוסר כפרה לאכל בזבחים כל
חייבי קינים שבתורה חצין חטאות וחצין
עולות חוץ מקינו של גר שאף על פי שהן
חובה שתיהם היו עולות רצה להביא חובתן
מן בהמה יביא הביא עולות בהמה
לכפורים יצא מנחות ונסכים לא יצא לא
אמרו קן אלא להקל עליו הביא לצרעתו

Ecce quæ abortit die uno & octogesimo, qui incidit in Sabbathum, probat, quod non satisfacit debito tempore, in quo sit conveniens, ut afferat sacrificium, & probet pro illa, quæ abortit vespera diei unius & octogesimi reliquorum anni dierum, quod satisfacit debito tempore in quo sit conveniens, ut afferat sacrificium, quod obligetur ad sacrificium. Respondit illis schola Schammai. Minime; si dixistis de illa, quæ abortit die uno & octogesimo reliquorum anni dierum, qui conjungitur cum die consequenti, qui licet non sit conveniens sacrificio privati, est tamen conveniens sacrificio cœtus, dicetis de illa quæ abortit vespera diei unius & octogesimi reliquorum anni dierum, cum nox non est conveniens sacrificio privati, neque sacrificio cœtus? Respondit illi schola Hillel: Dixistis, quod nox conjungatur cum die, dixistis, quod nox conjungatur cum die consequenti; sicut obligatur die uno & octogesimo, ita pariter obligabitur vespera diei unius & octogesimi; neque probet dies secundus & octogesimus; quia satisfacit debito tempore, quod est conveniens, ut afferat sacrificium.

V. Si mulier obligetur pro partu, & partu, pro fluxu, & fluxu, adducet unum sacrificium; Si pro partu, & fluxu, adducet duo sacrificia; si dubius sit partus, si certus sit partus, si dubius sit fluxus, si certus sit fluxus, si adducet sacrificium pro certo, satisfacit debito; Si sit certus partus, si sit dubius partus, si sit fluxus certus, si sit fluxus dubius, adducet unum sacrificium, & dicet: Si sit certus; hoc sit pro illo, si minus, hoc erit pro certo, qui sit inter illos. Verba R. Jochanan ben Nuri. R. Akiba dicit: Si adducat pro certo, qui est inter illos satisfacit debito.

VI. R. Simeon dicit: Nazyræus indiget expiationis, propter potum vini; R. Elieser ben Jacob dicit: Proselytus indiget expiationis, ut comedat de sacrificiis. Qui debent nidos, qui memorantur in lege, dimidius offertur in sacrificium pro peccato, & dimidius in holocaustum, excepto nido proselyti, qui licet sit ex debito, ambo offerentur in holocaustum; Si velit adducere debitum suum ex animali, poterit adducere; si adducat holocausta animalis pro expiatione, satisfacit debito; si munera & libamina, non satisfacit debito: Non dixerunt nidum nisi ad allevandum; Si adducat pro sua lepra, iterum adducet pro sua expiatione, si pro suo Nazyræa-

יחזור ויביא לכפרתו לנזירותו יחזור ויביא לכפרתו.

ז ארבעה מביאין על זדון בשגגה כולם באונס פטורים חוץ מן הנזיר חמשה מביאין קרבן עולה ויורד יש בהם דל ועשיר יש בהן דל דלים מצורע ויולדת דל ועשיר מביא אחד תחת אחד מטמא מקדש דל דלים מביא שנים תחת אחד מכאן אתה מחשב לעשירית האיפה בשוה פרוטה.

ח מצורע שנתנגע חזר ונתנגע חזר ונתנגע מביא קרבן אחד על הכל הביא צפריו ונתנגע הביא צפריו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים קרבן אחד על הכל עד שיביא אשמו הביא אשמו ונתנגע הביא אשמו ונתנגע מביא קרבן על כל אחד ואחד רבי שמעון אומר קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו נזיר שניטמא וחזר ונטמא מביא קרבן אחד על הכל נטמא יום שביעי שלו וחזר ונטמא יום שביעי שלו מביא קרבן אחד על כל אחד ואחד דברי רבי וחכמים אומרים קרבן אחד על הכל עד שיביא חטאתו.

ט האשה שילדה ולדות הרבה הפילה בתוך שמונים נקבה וחזרה והפילה בתוך שמונים נקבה המפלת תיומין מביאה קרבן אחד על הכל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מביאה לראשון ואין מביאה לשני מביאה לשלישי ואין מביאה לרביעי.

י אלו דברים שבין שפחה חרופה לכל עריות כל עריות שבתורה הרי אלו חייבין על זדונו כרת ועל שגגתן חטאת ועל לא הודעו אשם תלוי מה שאין בשפחה חרופה כל עריות שבתורה עושה אונס כרצון שאין מתכוין כמתכוין מערה כגומר ושנה כררכה ושלא כררכה חייבת

rætatu, iterum adducet pro sua expiatione.

VII. Quatuor afferunt sacrificium de industria æque ac per errorem; omnes si coacti faciant, absolvuntur, excepto Nazyræo. Quinque afferunt holocaustum adscendens, & descendens; In his est pauper & dives, pauper, & pauperimus; In leproso & in puerpera est pauper & dives, adducit unum pro uno: Qui polluit sanctuarium, pauperrimus adducit duos pro uno: Hinc tu supputas decimam partem Ephæ, quod æquivaleat prutæ.

VIII. Leprosus si semel iterum, ac tertio lepra afficiatur, adducit sacrificium unum pro omnibus: Si afferat aves, & lepra afficiatur, si afferat aves, atque iternm lepra afficiatur, adducet sacrificium unum pro singulis: Verba R. Elieser: Et sapientes dicunt: Sacrificium unum pro omnibus, donec adducat sacrificium suum pro delicto: Si adduxerit sacrificium suum pro delicto, & lepra afficiatur; si iterum adduxerit sacrificium suum pro delicto, atque iterum lepra officiatur; Adducet sacrificium unum pro singulis. R. Simeon dicit: Sacrificium unum pro omnibus; donec afferat sacrificium suum pro peccato. Nazyræus si polluatur, atque iterum polluatur, adducet sacrificium suum pro omnibus: Si suo die septimo polluatur, atque iterum suo die septimo polluatur, adducet sacrificium unum pro singulis: Verba Rabi: Et sapientes dicunt: Sacrificium unum pro omnibus, donec adducat sacrificium suum pro peccato.

IX. Mulier si pepererit multos partus, & abortierit intra diem octavum fœminam, atque iterum intra diem octavum abortierit fœminam, si abortierit gemellos, adducet sacrificium unum pro omnibus; Verba R. Meir; R. Jehuda dicit: Adducet pro primo, at non adducet pro secundo; adducet pro tertio, at non adducet pro quarto.

X. Hæc sunt quæ intercedunt inter ancillam desponsatam & reliquas scortationes; Pro ceteris scortationibus, quæ in lege memorantur, si de industria faciant, tenentur excidio, si per errorem sacrificio pro peccato; si per ignorantiam, sacrificio pro delicto dubio: Quod non deprehenditur in ancilla desponsata: In ceteris scortationibus, quæ in lege memorantur, consideratur invitus æque ac qui sponte faciat, & qui intentionem habet, æque ac qui intentionem non habeat, incipiens æque ac perficiens, & qui congreditur naturaliter, æque

על כל ביאה וביאה מה שאין כן בשפחה חרופה כל עריות עשה קטן כגדול לחייב על הגדול ובשפחה אם היה קטן הרי אלו פטורים כל עריות שניהם לוקין ובשפחה היא לוקה והוא אינו לוקה כל עריות שניהם מביאין קרבן ובשפחה הוא מביא והיא אינה מביאה כל עריות בחטאת בשפחה באשם כל עריות בנקבה ושפחה בזכר כל עריות חייב על כל ביאה וביאה בשפחה אחת על ביאות הרבה.

יא כל עריות שבתורה בית דין חייב על הוראתן מה שאין כן בשפחה חרופה כל עריות כהן משיח שהורה ועשה חייב ובשפחה עשה אף על פי שלא הורה מביא אשם ודאי רבי ישמעאל אומר בשפחה כנענית הכתוב מדבר נשואה לעבד כנעני אחרים אומרים משמו נשואה לבן חורין רבי עקיבא אומר מן התורה חצייה שפחה וחצייה בת חורין נשואה לבן חורין.

יב הבא על אחת מכל עריות האמורה בתורה הוא בהעלם אחד והיא בחמשה העלמות הוא מביא חטאת אחת והיא מביאה חמש חטאות כל עריות אחד גדול ואחד קטן הקטן פטור אחד נוער ואחד ישן הישן פטור אחד שוגג ואחד מזיד השוגג בחטאת והמזיד בהכרת.

יג חמשה אשמות הן אשם גזילה אשם מעילה אשם שפחה חרופה אשם נזיר ואשם מצורע רבי אלעזר אומר אשם תלוי שתויי יין פוסל בעבודה וחייב במיתה איזהו שתוי יין כל ששתה רביעית יין בן ארבעים יום הימנו למעלה שתה מגיתו

æque ac qui contra naturam congreditur, & tenetur pro singulis congressibus; quod non deprehenditur in ancilla desponsata: In ceteris scortationibus consideratur minorennis æque ac majorennis, ut teneatur pro majorenni; at in ancilla desponsata, si fuerit puer, absolvuntur; In ceteris scortationibus ambo vapulant; at in ancilla desponsata, ipsa vapulat, & ille non vapulat: In ceteris scortationibus ambo afferunt sacrificium; at in ancilla desponsata, ipse affert, & illa non affert: In ceteris scortationibus tenentur sacrificio pro peccato, at in ancilla desponsata, sacrificio pro delicto: In ceteris scortationibus affertur in sacrificium fœmina, & in ancilla desponsata masculum; In ceteris scortationibus tenetur sacrificio pro singulis congressibus; at in ancilla desponsata tenetur uno sacrificio pro multis congressibus.

XI. In cunctis scortationibus, quæ in lege memorantur, Synhedrium tenetur propter doctrinam; Quod non deprehenditur in ancilla desponsata: In cunctis scortationibus sacerdos unctus si doceat & faciat, tenetur; at in ancilla desponsata si faciat, vel si non doceat, adducet sacrificium pro delicto certo. Rabi Ismael dicit: De ancilla Chananæa textus loquitur, quæ nupta sit servo Chananæo; Alii dicunt suo nomine; si nupta sit ingenuo; R. Akiba dicit ex lege; quod sit partim ancilla, & partim libera, & quæ nupta sit libero.

XII. Si congrediatur cum aliqua, cujus scortationes memorantur in lege, si ipse in una ignorantia, & illa in quinque ignorantiis, ipse adducet sacrificium unum pro peccato, & illa adducet quinque sacrificia pro peccato: In cunctis scortationibus si alter sit majorennis, & alter minorennis, minorennis absolvitur; si alter vigilet, & alter dormiat; dormiens absolvitur; si alter per errorem, & alter de industria: Qui facit per errorem, tenetur sacrificio pro peccato, & qui facit de industria, tenetur excidio.

XIII. Quinque sunt sacrificia pro delicto, sacrificium pro delicto rapinæ, sacrificium pro delicto prævaricationis, sacrificium pro delicto ancillæ desponsatæ, sacrificium pro delicto Nazyræi; & sacrificium pro delicto leprosi; R. Elieser dicit: Sacrificium pro delicto dubio: Si bibat vinum, fit illegitimus ministerio, & tenetur morte: Quinam est qui bibit vinum? Qui bibit quartarium vini quadraginta dierum, & amplius; Si bibat vinum ex torculari plus quartario,

יתיר מרביעית פטור שתה פחות מרביעית בן ארבע בן חמש שנים חייב בין שמזגו ובין ששתאו חצאין רבי אליעזר אומר שתאו כולו כאחד חייב מזגו ושתאו או שתאו חצאין פטור רבי יהודה אומר על היין במיתה ועל המשכרין באזהרה לפיכך אם אכל דבלה קעילות או ששתה חלב ודבש הרי זו לוקה ארבעים ועובר בלא תעשה וכשם שאם היה כהן פסול בעבודה וחייבת בה מיתה כך אם היה חכם או תלמיד חכם אסור ללמד ולהורות רבי יוסי ברבי יהודה אומר אם היה חכם מותר ללמד.

יד הבא על אמו חייב משם שני לאוין הבא על אחי אביו חייב משם שני לאוין אמר רבי יוחנן בן נורי יש לו עוד בהן תשע כיצד נשא את האשה וחזר ונשא את בת אחיה חזר ונשא את בת אחותה חזר ובא על הזקנה חייב משם אותו השם וכלתו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ואשת איש והנדה אמרו לו אחרים שקרו לפניך לא אמרו חמותו ואם חמותו ואם חמיו בעניין הזה.

טו אמר רבי שמעון וכי מה היה עניין שחיטה אצל אכילה שרבי עקיבא שאל שחיטה והן משיבין אותו אכילה לא שרבי יהושע שאל אכילה בפני עצמה והשיבוהו אכילה מתוך אכילה אמר לו רבי עקיבא בהמה בשבת לא שקיפחתנו בשעת הדין׳

פרק שני

א עד אומר חלב אכל ועד אומר שומן אכל עד אומר חלב אכל ואשה אומרת שומן אכל אשה אומרת חלב אכל ואשה אומרת שומן אכל מביא אשם תלוי עד אומר לו חלב אכלת והוא אומר שומן אכלתי פטור שנים אומרים לו חלב אכלת והוא אומר שומן אכלתי הן נאמנין דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה היאך אתה אומר לזה עמוד והתודה והוא אומר כל

tario, absolvitur; Si bibat minus quartario quatrienne, & bienne, tenetur: Si sive misceat aqua, dimidium bibat, R. Elieser dicit: Si bibat totum una vice, tenetur, misceat, & bibat, aut bibat dimidium, absolvitur: R. Jehuda dicit: Pro vino tenetur morte; pro reliquis inebriantibus præmonetur. Ideoque si edat palatham ficuum, aut si bibat lac, & mel, ecce iste vapulat quadraginta verberibus, & transgreditur præceptum negativum; & sicut si fuerit sacerdos fit illegitimus ministerio, & tenetur morte, ita pariter si fuerit sapiens, aut discipulus sapientis, prohibetur, & docere, & disserere: R. Jose bar R. Jehuda dicit: Si fuerit sapiens, permittitur docere.

XIV. Si congrediatur cum matre, tenetur propter duo præcepta negativa; Si congrediatur cum sorore patris sui, tenetur propter duo præcepta negativa: Dicit R. Jochanan ben Nuri. Sunt præterea in illo novem. Quomodo? Si nubat mulieri, & nubat filiæ ejus fratris, & nubat filiæ sororis, congrediatur cum ava, tenetur ipsius caussa, & propter nurum, & propter uxorem sui fratris, & propter uxorem fratris sui patris, & propter uxorem viri, & propter mulierem menstruatam. Dixerunt illi; alii mentiti sunt coram te, non dixerunt socrum, & matrem socrus, & matrem socrus in hoc subjecto.

XV. Dicit R. Simeon: Ad quid ratio mactationis prope comestionem? Etenim R. Akiba quæsivit de mactatione; & illi responderunt de comestione. At R. Jehosua quæsivit de comestione seorsim; & illi responderunt de comestione in alia comestione. Dixit illi R. Akiba: Animal in Sabbatho: At præcisisti me tempore argumenti.

C A P U T II.

I. Si alter testis dicat: Adipem comedit; & alter testis dicat: Pinguedinem comedit: Si testis dicat: Adipem comedit: Et mulier dicat: Pinguedinem comedit; Si mulier dicat: Adipem comedit: Et mulier altera dicat pinguedinem comedit: Adducet sacrificium pro delicto dubio; donec illi dicat; Adipem comedisti: Si ipse respondeat: Pinguedinem comedi; absolvitur: Si ut illi dicant: Adipem comedisti; & ipse respondeat: Pinguedinem comedi; sunt fide digni; verba Rabi Meir: Dixit illi R. Jehuda: Quomodo tu isti dices: Surge & confitere? & ipse di-

עצמי לא חטאתי מה אם ירצה ויאמר מזיד אני אין נאמן אמר רבי שמעון אימתי בזמן שהודו לכן מתחלה אבל אם אמר לו חלב אכלת והוא אומר שומן אכלתי חזר ואמר מזיד אני אין נאמן.

ב אחד האוכל ואחד מסתה ושותה ואחד הסך אכל וחזר ואכל אם יש מתחילת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין שתה וחזר ושתה אם יש מתחלת שתייה ראשונה ועד סוף שתייה אחרונה כדי שתייה רביעית מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין כשם שאכילתה בכזית ואכילה ושתייה אין מצטרפין האוכל כזית אפילו מחמשת המינין הרי אלו מצטרפין אכל כחצי זית ונודע לו וחזר ואכל כחצי זית ממין אחר אין מצטרפין.

ג ספק חטא ספק לא חטא מביא אשם תלוי חטא ואין ידוע באיזה חטא חטא מביא חטאת חטא ונודע לו חטאתו ושכח באיזה חטא חטא הרי זה מביא חטאת ותישחט לשום מה שהוא ותיאכל.

ד המביא חטאת על שני חטאים תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמיה חצייה לזה ובדמי חצייה לזה שתי חטאות על חטא אחד יביא את איזו מהן שירצה שנייה תרעה עד שתסתאב ותימכר ויפלו דמיה לנדבה שני חטאות על שני חטאים זו תשחט לשום מה שהיא וזו תשחט לשום מה שהיא.

ה שנים שהביאו חטאת על שני חטאים תרעה עד שתסתאב ותימכר ויביא בדמי חצייה לזה ובדמי חצייה לזה שתי חטאות על חטא אחד יביא את איזו מהן שירצה שנייה תרעה עד שתסתאב ותימכר ויפלו דמיה לנדבה שתי חטאות

dicat: Omnino non peccavi: Quid? Si velit & dicat: De industria ego feci, non habetur illi fides? Dicit Rabi Simeon: Quando? Quando ita fateatur a principio; At si illi dicat: Adipem comedisti, & ipse respondeat: Pinguedinem comedi: Si iterum dicat: De industria ego feci: Illi fides non habetur.

II. Sive comedat, sive liquefaciat, sive bibat, sive ungat: Si comedat atque iterum comedat, si tantum fuerit temporis a principio primæ comestionis, usque ad finem ultimæ comestionis, ut possit comedere dimidium, coalescunt, si minus, non coalescunt: Si bibat, atque iterum bibat, si tantum fuerit temporis a principio primæ potationis usque ad finem ultimæ potationis, ut possit bibere quartarium, coalescunt, si minus, non coalescunt: Sicut comestio est in quantitate olivæ, & comestio, & potus inter se non coalescunt; Si comedat in quantitate olivæ vel ex quinque speciebus, ecce coalescunt; Si in quantitate dimidiæ olivæ ex alia specie, non coalescunt.

III. Si dubium sit utrum peccaverit necne; adducet sacrificium pro delicto dubio: Si peccarit & ignoret, in quo peccarit; adducet sacrificium pro peccato: Si peccat, & innotescat sibi peccatum, & obliviscatur, in quo peccaverit, afferet sacrificium pro peccato; & mactabitur nomine illius quod erit, & comedetur: Atque iterum adducet sacrificium pro peccato pro notitia, & mactabitur nomine illius, quod erit, & comedetur.

IV. Si afferat sacrificium pro peccato pro duobus peccatis, pascet donec vitietur, & vendetur; atque adducet ex pretio dimidium pro altero, & pro altero dimidium: Si offerat duo sacrificia pro peccato pro uno peccato; adducet ex iis quod sibi maxime libuerit; & secundum pascet, donec vitietur, & vendetur; & ejus nummi cedent oblationi spontaneæ: Si afferat duo sacrificia pro peccato pro duobus peccatis; alterum mactabitur nomine illius, quod erit, & alterum mactabitur nomine illius, quod erit.

V. Si duo afferant sacrificium pro peccato pro duobus peccatis; pascet donec vitietur, & vendetur; & adducet ex ejus pretio dimidium pro altero, & pro altero dimidium. Si duo sacrificia pro peccato pro uno peccato; adducet ex iis quod sibi magis placuerit; secundum pascet, donec vitietur, & vendetur; & ejus nummi cedent oblationi spontaneæ; Si duo sacrificia pro peccato pro

על שתי חטאים זו תשחט לשום מה שהיא וזו תשחט לשום מה תהיא.

ו שנים שנתערבו חטאותיהם חטאת יחיד וחטאת יחיד חטאת צבור וחטאת צבור חטאת יחיד בחטאת צבור אפילו הן משני מינין זו תשחט לשום מה שהיא וזו תשחט לשום מה שהיא. המביא חטאתו ושחטה ספק נזרק הדם ספק לא נזרק הדם יצא אם היה מחוסר כפרה ספק חשיכה ספק לא חשיכה הרי זה מביא חטאת העוף ספק.

ז שנים שחטא אחד מהן ואין ידוע איזה יביאו חטאת בשותפות יתנו עליה ותיאכל דברי רבי שמעון ורבי יוסי פטר מודה רבי יוסי שזה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי ומודה רבי יוסי בשנים שהיה אחד מהן מחוסר כפרה ואין ידוע איזהו יביאו חטאת בשותפות יתנו עליה ותיאכל.

ח שכח את התורה ועבר עברות הרבה חייב על כל אחת ואחת כיצד היה יודע שיש חלב ואמר אין זה חלב שחייבנו עליו היה יודע שיש דם ואמר אין זה דם שחייבנו עליו חייב על כל אחת ואחת האוכל כזית חלב כזית פיגול כזית נותר וכזית טמא בהיעלם אחד מביא חטאת ספק אכל ספק לא אכל מביא אשם תלוי הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה מביא חטאת ספק בא ספק לא בא מביא אשם תלוי.

ט אשתו ואחותו בא על אחת מהן ואין ידוע על איזו בא שתי נשיו אחת נדה ואחת שאינה נדה בא על אחת מהן ואין ידוע על איזו בא חלב ונותר

pro duobus peccatis; alterum mactabitur nomine illius quod erit, & alterum mactabitur nomine illius quod erit.

VI. Si duorum ſacrificia pro peccato miſceantur, ſi ſacrificium pro peccato privati cum ſacrificio pro peccato privati, ſi ſacrificium pro peccato cœtus cum ſacrificio pro peccato cœtus, ſi ſacrificium pro peccato privati cum ſacrificio pro peccato cœtus, licet ſint ex duabus ſpeciebus, alterum mactabitur nomine illius, quod eſt, & alterum mactabitur nomine illius quod eſt. Si afferat ſacrificium ſuum pro peccato, & mactet, & dubium ſit utrum adſperſus ſit ſanguis necne, ſatisfacit debito: Si fuerit indigens expiationis, & ſi dubium ſit utrum obortæ ſint tenebræ necne; afferet ſacrificium pro peccato volucris propter dubium.

VII. Si ex duobus alter peccet, & ignoretur qui ſit, adducunt ſacrificium pro peccato in ſocietate, & de illo paciſcentur; & comedetur: Verba R. Simeonis: At R. Joſe abſolvit: Conſentit R. Joſe, quod iſte afferat ſacrificium pro delicto dubio, & ille afferat ſacrificium pro delicto dubio; & conſentit R. Joſe in duobus, quorum alter ſit indigens expiationis, & ignoretur, quinam ſit, quod adducant ſacrificium pro peccato in ſocietate, & de illo paciſcantur, & comedatur.

VIII. Si obliviſcatur legem, & peccet multa peccata, tenetur pro ſingulis. Quomodo? Si ſciat ibi eſſe adipem; & dicat: Hic non eſt adeps, cujus cauſa rei ſimus: Si ſciat ibi eſſe ſanguinem; & dicat: Hic non eſt ſanguis, cujus cauſa rei ſimus: tenetur pro ſingulis: Si comedat quantitatem olivæ de adipe, quantitatem olivæ de abominando, quantitatem olivæ de reſiduo, quantitatem olivæ de immundo in una ignorantia, adducet ſacrificium pro peccato; ſi dubium ſit utrum comederit necne; afferet ſacrificium pro delicto dubio: Si congrediatur cum ſua ſorore, & cum ſorore patris ſui, & cum ſorore matris ſuæ, & cum ſorore uxoris ſuæ, & cum uxore fratris ſui, & cum uxore fratris ſui patris, & cum menſtruata; adducet ſacrificium pro peccato; Si dubium ſit, utrum concubuerit necne, adducet ſacrificium pro delicto dubio.

IX. Si fuerit uxor & ſoror; & cum altera ex iis congrediatur, & ignoret cum qua concubuerit; ſi fuerint duæ uxores, quarum altera fuerit menſtruata, & altera non fuerit menſtruata, & ignoret cum qua concubuerit: Si fuerit in ſuo conſpectu adeps & reſiduum,

& al-

לפניו אכל מאחר מהן ואין ידוע באיזה
מהן אבל שבת ויום הכיפורים עשה מלאכה
באחד מהם ואין ידוע באיזה מהן עשה
רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע
פוטר רבי אליעזר אומר חטאתו אשר
חטא זה מכל מקום א״ר לו רבי יהושע
או הודע אליו חטאתו אשר חטא לכשיודע
לו חטאו. אמר רבי יוסי אף על פי שהיה
רבי יהושע פוטר מן החטאת מחייבו היה
אשם תלוי רבי יהודה אומר רבי אליעזר
מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר רבי שמעון
אומר רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי
יהושע אשם תלוי אמר לו רבי יהודה ולא
בזה חייב רבי יהושע אשם תלוי אלא ספק
חטא ספק לא חטא אבל זה שחטא
ודאי היאך מביא אשם תלוי אמר לו רבי
שמעון כל עצמו בזה דבר הכתוב ולא ידע
ואשם ונשא עונו והביא איל תמים מן
הצאן אמר רבי יהודה לא נחלק רבי
יהושע על המתכוין לעשות מלאכה ועשה
כיוצא בה כיצד אשתו ואחותו נתכוון
לבוא על זו ובא על זו שתי נשיו אחת
נדה ואחת שאינה נדה נתכוון לבוא על
זו ובא על זו תאנים וענבים לפניו נתכוון
ללקט תאנים וליקט ענבים ענבים וליקט
תאנים שחורות וליקט לבנות לבנות וליקט
שחורות רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי
יהושע פוטרו היה רבי יהושע אומר אף
אשם תלוי.

י רבי שמעון שיזורי אומר לא
נחלקו על דבר שמשום שני שמות שרבי
אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר
יום הכפורים שחל להיות ערב שבת עשה
מלאכה בין השמשות רבי אליעזר מחייב
חטאת ורבי יהושע פוטר אמר רבי יוסי
איני רואה דברי רבי אליעזר בזו שאני
אומר כתב שתי אותיות אחת בשבת
ואחת ביום הכיפורים פטור שאין שני ימים
מצטרפין למלאכה אחת אמרו לו מכה
בפטיש יוכיח אמר להם הגבהה היתה
בשבת והורדה ביום הכיפורים עשה מלאכה

& alterum ex iis comedat, & ignoret ex quo comederit: Si fuerit Sabbathum & dies expiationum, & fecerit opus in uno ex iis; & ignoret in quo die fecerit: R. Eliefer obligat ad facrificium pro peccato; & R. Jehofua abfolvit: Rabi Eliefer dicit: *Peccatum quod peccavit*: Quando illi fuerit fignificatum fuum peccatum. Dicit R. Jofe: Licet R. Jehofua abfolvat a facrificio pro peccato, tamen illum obligat ad facrificium pro delicto dubio: R. Jehuda dicit: R. Eliefer illum obligat ad facrificium pro peccato; & R. Jehofua abfolvit. R. Simeon dicit: R. Eliefer obligat ad facrificium pro peccato, & R. Jehofua ad facrificium pro delicto dubio: Dixit R. Jehuda: At iftum non obligat R. Jehofua ad facrificium pro delicto dubio, nifi quando dubium fit utrum peccaverit necne; At ifte qui certo peccarit, quomodo afferet facrificium pro delicto dubio? Refpondit illi R. Simeon: De hoc ipfo tantum loquitur textus: *Et non cognoverit, & deliquerit; & portabit iniquitatem fuam, & afferet arietem perfectum ex ovibus*: Dicit R. Jehuda: Non diffentiunt R. Eliefer, & R. Jehofua, de illo qui fibi propofuit facere opus, & fecit his fimilia. Quomodo? Si fuerit uxor, & foror, & fibi proponat cum hac concumbere, & cum illa concumbat; fi duæ fint uxores, quarum altera fit menftruata, & altera non fit menftruata, fi fibi proponat cum hac concumbere, & cum illa concumbat: Si fint ficus, & uvæ in fuo confpectu, & fibi proponat colligere ficus; & colligat uvas, uvas, & colligat ficus, nigras, & colligat albas, albas & colligat nigras; R. Eliefer obligat ad facrificium pro peccato, & R. Jehofua abfolvit: Etenim R. Jehofua dicit: Etiam ad facrificium pro delicto dubio.

X. R. Simeon Scezori dicit: Non diffentiunt de re, quæ habeat duo nomina; etenim R. Eliefer obligat ad facrificium pro peccato, & R. Jehofua abfolvit: Si dies expiationum incidat in vefperam Sabbathi, & faciat opus inter foles, R. Eliefer obligat ad facrificium pro peccato, & R. Jehofua abfolvit: Dicit R. Jofe: Non probo verba Rabi Eliefer: Etenim in hoc dico: Si fcribat duas literas, alteram in Sabbatho, & alteram in die expiationum, abfolvitur quia duo dies non conjunguntur in uno opere: Dixerunt illi: Percutiens malleo probat. Refpondit illis: Sublatio fuit in Sabbatho, & demiffio in die expiationum; fi faciat opus inter foles diei expiationum five antea five poftea, ab-

בין השמשות של יום הכיפורים בין מלפניו ובין מאחריו פטור מאשם תלוי שכל היום מכפר עשה מלאכה בין השמשות של שבת בין מלפניו ובין מאחריו הרי זה חייב יום הכפורים שחל להיות בשבת ועשה מלאכה בין מלפניו בין מאחריו פטור מאשם תלוי שכל היום מכפר עשה מלאכה בחצי היום רבי ישמעאל מחייב שתי חטאות ורבי עקיבא פוטר שרבי ישמעאל אומר שבת היא לחייב על שבת בפני עצמה יום הכפורים בפני עצמו.

יא האוכל כזית דם מן בהמה מן חיה מן עופות טהורים מביא חטאת ספק אכל ספק לא אכל מביא אשם תלוי ואינו חייב אלא דם שחיטה בלבד. דם נחירה ודם העיקור ודם הקזה שהנפש יוצאה בו חייבין עליו דם התמצית באזהרה רבי יהודה אומר בהיכרת דם הטחול ודם הלב דם כליות ודם אברים הרי זו בלא תעשה דם מהלכי שתים דם ביצים ודם שרצים אסור ואין חייבין עליו דם דגים ודם חגבים הרי זה מותר.

יב הימחה את החלב ונמאו הקפה את הדם ואכלו אם יש בו כזית חייב נתערב עם אחרים אם יש בו כזית הרי זה חייב נתבשל עם אחרים הרי זה בנותן טעם אכל כחצי זית ושתה כחצי זית ממין אחד הרי זה חייב.

יג המביא אשם תלוי על ספק מעילה כדברי רבי עקיבא ונודע לו שחיטה שממין שמביא על לא הודע מביא על לא הודע. האשה שהביאה חטאת העוף על ספק לידתה ונודע לה שלא ילדה הרי זה חולי תתננה לחברתה ושילדה ודאי תעשנה ודאי שממין שמביאה על לא הודע מביאה על הודע ממלקתה ונודע לו שמצה דמה כפרה אסור באכילה משמוצה דמה כפרה אסור בהנאה שעל הספק באה מתחילת כיפרה ספיקה והלכה לה.

absolvitur a sacrificio pro delicto dubio. Etenim totus dies expiat: Si faciat opus inter soles in Sabbatho sive antea sive postea, tenetur: Si dies expiationum incidat in Sabbathum, & faciat opus sive antea sive postea, absolvitur a sacrificio pro delicto dubio, quia totus dies expiat: Si faciat opus in medio die: R. Ismael obligat ad duo sacrificia pro peccato; & R. Akiba absolvit; Etenim R. Ismael dicit: Sabbathum est ut obligetur propter Sabbathum seorsim; & propter diem expiationum seorsim.

XI. Si comedat quantitatem olivæ de sanguine animalis, feræ, volucris mundi adducet sacrificium pro peccato: Si dubium sit utrum comederit necne, adducet sacrificium pro delicto dubio, & non tenetur nisi propter sanguinem mactationis duntaxat: Propter sanguinem perforationis, & sanguinem evulsionis, & sanguinem venæ sectionis, propter quem anima egreditur, tenentur; Propter sanguinem expressionis præmonetur; R. Jehuda dicit: tenetur excidio: Sanguis splenis, & sanguis cordis, & sanguis renum, & sanguis membrorum prohibentur præcepto negativo: Sanguis incedentium duobus pedibus, sanguis ovorum, & sanguis reptilium prohibetur, & ejus causa non tenentur: sanguis piscium, & sanguis locustarum est licitus.

XII. Si liquefaciat adipem, & absorbeat, si coagulet sanguinem, & comedat; si in eo sit quantitas olivæ tenetur; si cum aliis rebus misceatur, si in eo sit quantitas olivæ, tenetur: Si cum aliis rebus coquatur; si in eo satis sit ut præbeat saporem, si comedat quantitatem dimidiæ olivæ, & bibat quantitatem dimidiæ olivæ ex una specie, tenetur.

XIII. Qui affert sacrificium pro delicto dubio pro dubio prævaricationis, juxta verba R. Akiba: Et innotuerit quod peccarit, ex specie, ex qua adducit pro incerto, adducet pro incerto. Si mulier adducat sacrificium pro peccato volucris pro dubio partus, & innotuerit, quod non pepererit, sed fuerit morbus, dabit sociæ suæ; si vero certo pepererit, & certo faciet; ex specie, ex qua pro incerto adducit, pro certo adducet: Si fiat unguesectio, & innotescat, si antequam exprimatur se, expiatur, & esu interdicitur, si postquam fuerit expressus sanguis, usu interdicitur; quia adducta fuit a principio propter dubium, pro dubio expiatur, & inservit.

GA-

פרק שלישי

א חתיכה של חלב קדש וחתיכה של חולין אכל את אחת מהן ואין זו ידוע איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי רבי עקיבא מביא שני אשמות תלויין אכל שנייה מביא חטאת ואשם ודאי אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה הן הן כדברי רבי שמעון הן הן כדברי רבי יוסי.

ב חתיכה קדש וחתיכה חולין אכל את הראשונה וחזר ואכל את השנייה בהעלם אחד מביא חטאת ואשם ודאי בשני העלמות מביא שתי חטאות ואשם ודאי. חתיכה של פינול וחתיכה של הולין אכל את אחד מהן ואין ידוע איזו מהן אכל מביא אשם תלוי אכל שנייה מביא חטאת אשם אכל את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה יביא חטאת בשותפות יתנה עליה ותיאכל דברי רבי שמעון ורבי יוסי פוטר מודה רבי יוסי שזה מביא אשם תלוי וזה מביא אשם תלוי.

ג חתיכה של חלב פינול וחתיכה של חולין אכל את אחת מהם ואין יודע איזו מהם אכל מביא שני אשמות תלויין אכל שניה מביא שני חטאות אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל את השנייה הן הן דברי רבי שמעון הן הן דברי רבי יוסי. חתיכה של חלב פינול וחתיכה של נותר אכל את אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל מביא שני אשמות תלויין רבי אליעזר אומר מביא חטאת ואשם תלוי אכל שנייה מביא שלש חטאות אכל אחד את הראשונה ובא אחר ואכל שנייה הן הן דברי רבי שמעון הן הן דברי רבי יוסי.

ד חתיכה של פינול וחתיכה של נותר אכל את אחד מהן ואין ידוע איזו מהן אכל רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי

CAPUT III.

I. Si sit frustum adipis sancti, & frustum profani, si alterum ex iis comedat, & ignoretur, qui sit ex illis, quod comedit, afferet sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto dubio; & juxta verba R. Akiba adducet duo sacrificia pro delicto dubio; Si comedat secundum; adducet sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto certo: Si alter comedat de primo, & veniens alter comedat de secundo in utroque consistit differentia inter verba R. Simeonis, & verba R. Jose.

II. Si sit frustum sanctum, & frustum profanum; si comedat primum, atque iterum comedat secundum in una ignorantia, adducet sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto certo: Si in duabus ignorantiis, adducet duo sacrificia pro peccato, & sacrificium pro delicto certo. Si sit frustum abominandi, & frustum profani, si alterum ex iis comedat, & ignoret quodnam ex iis comederit, adducet sacrificium pro delicto dubio; Si comedat secundum, adducet sacrificium pro peccato; Si comedat primum, & veniat alter, & comedat secundum, adducet sacrificium pro peccato in societate, & de illo paciscetur, & comedetur; verba R. Simeonis; At R. Jose absolvit: Consentit R. Jose, quod iste adducat sacrificium pro delicto dubio, & ille adducat sacrificium pro delicto dubio.

III. Si fuerit frustum adipis abominandi, & frustum profani: Si alterum ex iis comedat, & ignoret quodnam ex iis comederit, adducet duo sacrificia pro delicto dubio; Si comedat secundum, addudet duo sacrificia pro peccato: Si alter comedat primum, & veniens alter comedat secundum; Hæc sunt verba R. Simeonis, & hæc sunt verba Rabi Jose. Si fuerit frustum adipis abominandi, & frustum residui, si comedat alterum ex iis, & ignoret quidnam comederit, adducet duo sacrificia pro delicto dubio; R. Elieser dicit: Adducet sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto dubio; Si comedat secundum; adducet tria sacrificia pro peccato; si alter comedat primum, & veniens alter comedat secundum; Hæc sunt verba R. Simeonis, & hæc sunt verba R. Jose.

IV. Si fuerit frustum abominandi, & frustum residui; si comedat unum ex iis, & ignoret quidnam sit quod comederit, R. Eliser obligat ad sacrificium pro

יהושע פוטר אכל שנייה מביא שתי חטאות . חתיכה של חלב פיגול וחתיכה של חלב נותר אכל את אחרת מהן ואין ידוע את איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי רבי אליעזר מביא שתי חטאות אכל שנייה בהיעלם אחר מביא שתי חטאות ואשם ודאי בשני העלמות מביא שלש חטאות ואשם ודאי.

ה חתיכה של חלב פיגול קדש וחתיכה של נותר אכל את אחד מהן ואין ידוע את איזו מהן אכל מביא חטאת ואשם תלוי וכדברי רבי עקיבא מביא חטאת ושני אשמות תלויין וכדברי רבי אליעזר מביא שלש חטאות אכל שנייה בהעלם אחר מביא שלש חטאות ואשם ודאי בשני העלמות מביא ארבע חטאות ואשם ודאי.

פרק רביעי

א האוכל חמש חתיכות מזבח אחד בחמשה תמחוין בהעלם אחד אין מביא אלא חטאת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחד בחמשה העלמות מביא חמש חטאות ועל ספיקן מביא חמשה אשמות תלויין רבי יוסי ברבי יהודה אומר ורבי אליעזר ברבי שמעון אומר אפילו אכל חמש חתיכות [מחמשה זבחים בהעלם אחד אין מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחד זה הכלל כל המביא על הודעו חטאת מביא על לא הודעו אשם תלוי וכל שאין מביא על הודעו חטאת אין מביא על לא הודעו אשם אבל אם אכל חתיכות מזבח אחד לפני זריקית דמים אפילו בהעלם אחד מביא חתיכה על כל אחת ואחת .

ב המביא חטאת ואשם על חטא ונודע לו שלא חטא עד שלא נשחט

pro peccato; & R. Jehosua absolvit: Si comedat secundum, adducet duo sacrificia pro peccato: Si fuerit frustum adipis abominandi, & frustum adipis residui; si comedat unum ex iis, & ignoret quidnam sit quod comederit, adducet sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto dubio; at juxta verba Rabi Elieser adducet duo sacrificia pro peccato; si comedat secundum in una ignorantia, adducet duo sacrificia pro peccato, & sacrificium pro delicto certo; si in duabus ignorantiis, adducet tria sacrificia pro peccato, & sacrificium pro delicto certo.

V. Si fuerit frustum adipis abominandi sancti, & frustum residui; si comedat alterum ex iis, & ignoret, quidnam ex iis comederit, adducet sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto dubio; & juxta verba R. Akiba, adducet sacrificium pro peccato, & duo sacrificia pro delicto dubio; & juxta verba R. Elieser adducet tria sacrificia pro peccato; si comedat secundum in una ignorantia adducet tria sacrificia pro peccato, & sacrificium pro delicto certo; si in duabus ignorantiis adducet quatuor sacrificia pro peccato, & sacrificium pro delicto certo.

CAPUT IV.

I. Si comedat quinque frusta ex uno sacrificio in quinque vasis in una ignorantia, non affert nisi unum sacrificium pro peccato; & propter dubium non affert nisi unum sacrificium pro delicto dubio; Si in quinque ignorantiis afferet quinque sacrificia pro delicto dubio. R. Jose ben R. Jehuda dicit: Rabi Elieser ben R. Simeonis dicit; vel si comederit quinque frusta ex quinque sacrificiis in una ignorantia, non affert nisi unum sacrificio pro peccato, & propter dubium non affert nisi unum sacrificium pro delicto dubio: Hæc est regula generalis: Qui affert quando sibi innotescat, sacrificium pro peccato, affert, quando sibi non innotescat, sacrificium pro delicto dubio; & qui non affert sacrificium pro peccato, quando sibi innotescat, non affert, quando sibi non innotescat, sacrificium pro delicto dubio: At si comedat multa frusta ex uno sacrificio ante adspersionem sanguinum, vel in una ignorantia, afferet sacrificium pro peccato pro singulis frustis.

II. Si quis afferat sacrificium pro peccato, & sacrificium pro delicto propter peccatum, & sibi innotescat, quod non peccarit; antequam mactetur, egreditur

יצא וירעה בעדר משנשחט תעכר צורתו ויצא לבית השרפה שור הנסקל נמצאו עדיו זוממין מותר בהנאה ענלה ערופה נמצאו עדיה זוממין מותרת בהנאה חייבי ענלה ערופה שעבר עליהן יום הכיפורים חייבין להביא לאחר יום הכיפורים מצאו את ההורג בין כך ובין כך הורגין אותו שנאמר ולארץ לא יכופר לדם אשר שופך בה כי אם בדם שופכו.

ג רבי אליעזר אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל שעה שירצה היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן ביטי שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום ויום חוץ מאחר יום הכיפורים יום אחד אמר המעון אלו היו מניחים לי אלא אומר המתן עד שתכנס לבית הספק וחכמים אומרים אין מביאים אשם תלוי אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת.

ד אשם גזילה אשם מעילה אשם שפחה חרופה שהביאה פחות משלשה עשר חדש ויום אחד שלא בכסף שקלים פסולין הביאן יתיר על שלשה עשר חדש ויום אחד אפילו הן זקנים כשרים אשם נזיר ואשם מצורע שהביאן יתיר על שנים עשר חדש פסולים הביאם פחות משנים עשר חדש אפילו ליום השמיני כשרים הביאן בסלע הביאם בשקל הביאן בחמשה דינרים כשרים.

ה המפריש שתי סלעים לאשם לקח באחת מהם איל לאשם אם היה יפה שתי סלעים יקרב אשמו ושנייה תפול לנדבה אם לאו ירעה עד שיסתאב וימכל ויביא בדמיו אשם יפה שתי סלעים ושנייה תפול לנדבה לקח בהם שני אילים לאשם אם היה אחד מהם יפה סלעים יקרב אשמו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו

& pascit; si postquam fuerit mactatum, mutabitur ejus forma, & educetur in domum combustionis. Ex bove lapidando, cujus testes falsi deprehenderentur, licet percipere utilitatem; Ex vitula decollanda, si homicidæ deprehendantur, licet utilitatem percipere: Qui obligantur ad decollandam vitulam, super quibus præterierit dies expiationum, debent adducere post diem expiationum; si deprehenderetur homicida, sive hoc sive illo modo erat occidendus: Dictum est enim: *Neque terræ expiatio fiet propter sanguinem, qui effusus est in ea, nisi per sanguinem effundentis illum.*

III. R. Elieser dicit: Potest quis offerre sacrificium pro delicto dubio singulis diebus, & singulis horis, quando libuerit; & vocabatur sacrificium pro delicto piorum: Dixerunt de Baba ben Biti, quod sponte offerret sacrificium pro delicto dubio singulis diebus, excepto die, qui consequebatur diem expiationum: Aliquando dixit: Per templum hoc si mihi permisissent; vel hoc die obtulissem; At dixerunt: Expecta, donec sis in dubio: At sapientes dicunt: Non adducunt sacrificium pro delicto dubio, nisi pro re, cujus causa, si faciat de industria, tenetur excidio, & per errorem sacrificio pro peccato.

IV. Sacrificium pro delicto rapinæ, sacrificium pro delicto prævaricationis, sacrificium pro delicto ancillæ desponsatæ si adducat natum minus mense decimo tertio & die uno, & non ex argento siclorum, sunt illegitima; Si adducat quod excedat mensem decimum tertium, & diem unum, vel si fuerint senes, erunt legitima: Sacrificium pro delicto Nazyræi, & sacrificium pro delicto leprosi si excedant mensem duodecimum, sunt illegitima; si ante duodecimum mensem, vel die octavo, erunt legitima; Si adducat Selah, si adducat siclo, si adducat quinque denariis, erunt legitima.

V. Si separet duos siclos pro sacrificio pro delicto, & emat altero ex iis arietem in sacrificium pro delicto, si æquivalet duobus siclis, offeretur ejus sacrificium pro delicto, & secundum cedet oblationi spontaneæ; si minus pascet, donec vitietur, & vendetur, & ex ejus pretio adducet sacrificium pro delicto æquivalens duobus siclis, & secundum cedet oblationi spontaneæ: Si iis emat duos arietes in sacrificium pro delicto, si eorum alter æquivaleat duobus siclis, offeretur sacrificium suum pro delicto; & secundum pascet donec vitietur, & vendetur, & ejus pretium cedet

לנדבה אם לאו שניהם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא מהם אשם היפה שתי סלעים והשאר יפלו לנדבה לקח בהם שני אלים לחולים אחד יפה שתי סלעים ואחד יפה עשרה זוז היפה שני סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו אחד לאשם ואחד לחולין אם היה של אשם יפה סלעים יקרב לאשמו והשני למעילתו יביא סלע וחומשה מביתו.

ו לקח איל אחד בסלע ופיטמו והרי הוא יפה שתים כשר יביא סלע מביתו הפריש איל אחד מעדרו בשעת הפרשתו יפה סלע ובשעת הקרבתו יפה סלע פסול.

ז המביא אשם תלוי על ספק חלב ועל ספק דם ונודע לו שלא חטא עד שלא נשחט יצאו ירעה בעדר משנשחט תעבר צורתו ויצא לבית השרפה הפריש חטאת לחלב והביא לדם לדם והביאה לחלב הרי זה מעל ולא כיפר הפריש מעות לחטאת החלב והביאן לחטאת דם לחטאת דם והביאן לחטאת חלב בשוגג מעל לפיכך כיפר במזיד לא מעל לפיכך לא כיפר הפריש עשירית האיפה והעשיר עד שלא קדשה בכלי הרי הוא ככל המנחות תיפדה ותיאכל משקרשה בכלי תעבר צורתה ותצא לבית השרפה הפריש מעות לעשירית האיפה והעשיר יוסיף ויקח בה תורין ובני יונה.

ח הפריש תורין ובני יונה והעשיר סמומים ימותו שאין פריון לעוף מפורשים חטאת תמות ועולה תקרב עולה הפריש מעות תורין ובני יונה והעשיר יוסיף ויקח בהן כשבה ושעירה.

det oblationi spontaneæ; si minus, ambo pascent donec vitientur, & vendentur, & ex iis adducet sacrificium pro delicto æquivalens duobus siclis, & reliquum cedet oblationi spontaneæ: Si iis emat duos arietes pro profanis, quorum alter valeret duos siclos, & alter decem zusas; Qui valet duos siclos, offeretur in sacrificium pro delicto, & alter in suam prævaricationem: Si emat alterum in sacrificium pro delicto, & alterum in profana, si qui est in sacrificium pro delicto, valeat duos siclos, offeretur in sacrificium pro delicto, & alter in suam prævaricationem, & adducet siclum, & quintam partem ex sua domo.

VI. Si emat arietem siclo, & illum saginet, & ecce valeat duos siclos, erit legitimus, adducet siclum ex domo sua: Si separet arietem ex grege suo, & tempore separationis valeat siclum, & tempore oblationis valeat duos siclos, erit legitimus, si tempore separationis valeat duos siclos, & tempore oblationis unum siclum, erit illegitimus.

VII. Si adducat sacrificium pro delicto dubio pro dubio adipis, & pro dubio sanguinis, & sibi innotescat, quod non peccarit; si priusquam fuerit mactatum, egrediatur, & pascat in grege, si postquam fuerit mactatum, mutetur ejus forma, & educatur in domum combustionis: Si separet sacrificium pro peccato pro adipe, & adducat pro sanguine, si pro sanguine, & adducat pro adipe, ecce prævaricatur, & non expiat: Si separet nummos in sacrificium pro peccato adipis, & adducat in sacrificium pro peccato sanguinis, si in sacrificium pro peccato sanguinis, & adducat in sacrificium pro peccato adipis per errorem, prævaricatur, idcirco expiat, si de industria, non prævaricatur, idcirco non expiat: Si separet decimam partem Ephæ, & ditescat, priusquam sanctificetur in vase, reputabitur sicut reliqua munera, redimetur, & comedetur: Si postquam fuerit sanctificata in vase, mutabitur ejus forma, & educetur in domum combustionis. Si separet nummos pro decima parte Ephæ, & ditescat, addet, & ex eo emet turtures, & filios columbæ.

VIII. Si separet turtures, & filios columbæ, & ditescat; si fuerint indefiniti, morientur, quia non est redemtio in volucri; si fuerint definiti, sacrificium pro peccato morietur, & holocaustum offeretur in holocaustum: Si separet nummos pro turturibus & filiis columbæ, & ditescat, addet illis, & ex iis emet agnam, & capellam.

ט רבי שמעון אומר בכל מקום הקדים בריאת שמים לארץ במקום אחד הוא אומר ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים מלמד ששקולין זה כזה. בכל מקום הקדים אברהם לאבות במקום אחד הוא אומר וזכרתי את בריתי יעקב ונומר מלמד ששקולים זה כזה שלשתם. בכל מקום הקדים משה לאהרן במקום אחד הוא אומר הוא אהרן ומשה מלמד ששקולים זה כזה. בכל מקום הקדים יהושע לכלב במקום אחד הוא אומר בלתי כלב בן יפונה הקנזי ויהושע בן נון מלמד ששניהם שקולים זה כזה.

IX. R. Simeon dicit: Ubique anteponitur creatio cœlorum terræ; in uno loco dictum est: *In die in quo fecit Dominus Deus terram & cœlos:* Docemur, quod inter se sint æquales: Ubique anteponitur Abraham reliquis patribus: In uno loco dictum est: *Et recordabor fœderis mei cum Jacob &c.* Docemur quod tres omnes inter se sint æquales: Ubique anteponit Mosen τῷ Aharon: In uno loco dictum est: *Aharon, & Mose:* Docemur quod inter se sint æquales: Ubique anteponitur Josue τῷ Caleb; in uno loco dictum est: *Excepto Caleb filio Jephune Kenisi, & Josue filio Nun.* Docemur, quod inter se sint æquales.

ADDITAMENTA AD TRACTATUM

De rerum votarum æstimatione

NUNC PRIMUM

A BLASIO UGOLINO

Ex Hebraico Latine reddita.

פרק ראשון

א רבי מאיר אומר מרובה מדרת מעריכין ממדת נערכין שחרש שוטה וקטן נערכין אבל לא מעריכין רבי יהודה אומר מרובה מידת מעריכין ממדת נערכין טומטום ואנדרוגינוס מעריכין ולא נערכין אף הגוי יהא מעריך ולא נערך נשים ועבדים נודרים ונידרין נערכין ומעריכין אם יש להם בזמן הזה גובין מהם אם לאו כותבים עליהם וגובין מהם לאחר זמן.

ב הגוים נודרים ומדירין הקיטעין ומוכי שחין ואף על פי שאין להם יש להם ערכין הנוסס וכן שמונה לא נידר ולא נערך והיוצא ליהרג לא נידר ולא נערך דברי רבי מאיר רבי חנניא בן עקיבא אומר נערך מפני שדמיו קצובים

CAPUT PRIMUM.

I. Rabi Meir dicit: Major est numerus æstimantium, quam æstimatorum; Etenim surdus, stultus, & minorennis æstimantur, at non æstimant. R. Jehuda dicit: Major est numerus æstimantium, quam æstimatorum; etenim obstructus & androgynus æstimant, at non æstimantur; Atque etiam gentilis æstimat, at non æstimatur; mulieres & servi vovent, & voventur, æstimantur, atque æstimant; Si sit illis hoc tempore, exigunt ab illis, si minus, scribunt super illis, & exigunt ab illis in aliud tempus.

II. Gentiles voventur, & vovent: Mutili, & ulcere percussi, licet in iis non sit pretium, tamen in illis est æstimatio: Qui est in articulo mortis constitutus, & puer octiduus non vovetur, neque æstimatur: Occidendus, non vovetur, neque æstimatur; verba Rabi Meir; Rabi Chananjah ben Akiba dicit: Æstimatur, quia ejus pretium

אבל אין נידר מפני שאין דמיו קצובים רבי יוסי אומר נודר מעריך ומקריש ואם הזיק חייב בתשלומים.

ג האשה שיוצא ליהרג הוציא עובר את ידו ממתינין לו עד שתלד שאו ולדה היא ולרותיה נסקלין האשה שיוצא ליהרג אמרה תנו שערי לבתי נותנים לה מתה כתם אין נותנים לה שהמתים אסורין בהנאה ערך עני סלע ערך עשיר כתוב בתורה היו בידו סלע ונתן הימנו שלשה דינרים ולא הספיק ליתן דינר האחרון עד שהעשיר מגלגלים עליו את הכל שאילו מתחלה נתנו פטור היה בידו שלשים סלע ונתן מהם עשרים ותשע ולא הספיק ליתן את האחרונה עד שהעשיר מגלגלים עליו את הכל.

ד פרים של חג אין פחות משבעה ולא יותר על ארבעה עשר אין פתח בטועה פחות משבעה ולא יתיר על שבעה עשר אין בנגעים פחות משבוע אחד ולא יתיר על שלשה שבועות אין פוחתין מארבעה חדשים המעוברים בשנה לא נראה להוסיף יתיר על שמונה מעולם לא נראו ששה חדשים המעוברים בשנה זו אחר זו במקום שאין מכירים זמנו של חדש נוהגים אחד מעובר ואחד שאינו מעובר וכן בגליות נוהגים אחד מעובר ואחר שאינו מעובר היו נוהגים תמוז בזמנו והאב מעובר ואחר כך נודע להם שאב בזמנו מניחים אותו ומונין מכאן ואילך אחד מעובר ואחד שאינו מעובר.

ה עצרת פעמים שחל להיות בחמשה ובששה ובשבעה לא פחות ולא יתר רבי יהודה אומר חל להיות בחמשה סימן רע לעולם בששה סימן בינוני בשבעה סימן יפה לעולם וכן מצינו שהיו ישרא עומדים לפני הר סיני נמשכין לאחוריהם שנים עשר מיל באין לפנים שנים עשר מיל על כל דיבור ודיבור עשרים וארבעה מיל היה היום ברור והיו ישרא משתלחים מפני האש אמר להם הקדוש ברוך הוא לעננו כבוד רבצו טל לפני בני שנאמר יהוה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום והקדוש ברוך הוא מרביץ לפניהם טללים

tium est definitum, at non vovetur, quia ejus pretium non est definitum. R. Jose dicit; vovet, æstimat, & sanctificat, & si lædat, tenetur ad compensationem.

III. Si mulier sit occidenda, & si fœtus eduxerit manum expectant, donec pariat: Si sit gravida, lapidabitur cum fœtu: mulier occidenda, si dicat: Date comam meam filiæ meæ; Dant illi: Si moriatur simpliciter, illi non dant; Etenim in mortuis vetitum est utilitatem percipere: Si dicat; Æstimatio pauperis super me; est siclus; æstimatio divitis est illa, quæ describitur in lege. Si fuerit in ejus manu siclus & dederit ex eo tres denarios, & priusquam det ultimum denarium, ditescat, devolvitur super illo totum, at si det ab initio, absolvitur; Si fuerint in ejus manu triginta sicli, & dederit ex iis novem & viginti, & priusquam det ultimum, ditescat, involvitur in eo totum.

IV. Juvenci festi Tabernaculorum non erant pauciores septem, neque plures quatuordecim: Non est porta in errante minus septem, neque plus septem: In plagis spatium non erit minus hebdomada, neque amplius tribus hebdomadis: Non diminuunt de quatuor mensibus intercalatis in anno; neque videtur addendum super octo; Nunquam videbuntur sex menses intercalati in anno, alter post alterum; Ubi non innotescit tempus novilunii, solent alterum intercalare, & alterum non intercalare; & similiter in captivitatibus alterum solent intercalare, & & alterum non intercalare: Si sit Tamuz in tempore suo, & Ab intercalatur; & deinde illis innotescit, quod Ab sit in tempore suo; Relinquunt illum; & hinc & ulterius numerant alterum intercalatum, & alterum non intercalatum.

V. Pentecostes aliquando cadit in quintum, aliquando in sextum, aliquando in septimum, non minus, nec amplius: R. Jehuda dicit: Si caderet in quintum, erat malum signum pro mundo, si in sextum, erat signum mediocre, si in septimum, erat signum optimum mundo; & sic deprehendimus, quod Israelitæ stantes coram Sinai recederent, & accederent duodecim milliaria; ad singulas allocutiones 24. milliaria: erat dies serenus; & Israelitæ affligebantur propter ignem; Dixit Deus S. B. nubibus gloriæ: Adspergantur rores coram meis filiis: Dictum est enim: *Domine cum exires de Sebir, & transires per regiones Edom, cœlique & nubes distillaverunt* *aquis*

ונשמים שנאמר גשם נרבות תניף אלהים וגומר.

ו אין עצרת חל להיות אלא ביום הנף אין ראש השנה חל להיות אלא ביום הנף וביום עבורו אחרים אומרים אין בין עצרת לעצרת ואין בין ראש השנה לראש השנה אלא ארבע ימים בלבד ואם היתה שנה מעוברת חמשה.

ז אין בערכין פחות משלשים יום ומוסיפין עד עולם ואין בנזירות פחות משלשים יום ומוסיפין עד עולם החליל אין דוחה את השבת רבי יוסי ברבי יהודה אומר דוחה לא היה מכה בשנים חלילין אלא בחליל אחד לא היה מחלק אלא בשל קנה שמחלק יפה רבן שמעון בן גמליאל אומר הרדבולוס לא היה במקדש מפני שמערבב את הקול ומקלקל את הנעימה אלו הם מכין לפני מזבח עברי כהונה היו דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר עבדי לויה רבי יוסי אומר משפחת בית הפגרים בית צפרייא מימאים משיאין לכהונה רבי חנניא בן אנטיגנס אומר מכירים הייתי ולוים היו.

פרק שני

א אין פוחתין מתשעה כנורות ומוסיפין עד עולם אין פוחתין משנים עשר לוים העומדים על הדוכן ומוסיפים עד עולם כנגד תשעה כנורות ושני נבלים וצלצל אחד שנאמר הוא ובניו ואחיו שנים עשר כשר כשהוא אומר יהושע מלמד שאף עמהם מן המנין מעולה.

ב לא נראית אשה בעזרה אלא בשעת קרבנה בלבד ולא נראה קטן בעזרה אלא בשעה שהלוים אומרים בשיר לא היו אומרים בנבל ובכנור אלא בפה רבי אליעזר בן יעקב אומר צוערי לויה בני יקרי ירושלם היו בעזרת נשים ראשיהם בין רגלי הלוים כדי ליתן תבל בנעימה שנאמר ויעמד יהושע ובניו קדמיאל ובניו ובני יהודה וגומר.

ג חליל שבמקדש של קנה היה

aquis &c. Et Deus coram illis adspergebat rores, & pluvias: Dictum est enim: *Pluviam voluntariam agitabis Deus &c.*

VI. Dies Pentecostis non cadebat nisi in ipsum diem ventilationis manipuli, & principium anni non cadebat nisi in ipsum diem ventilationis manipuli, & in die intercalationis; Nonnulli dicunt: Non est amplius intervallum inter alteram & alteram Pentecosten, & inter alterum & alterum principium anni quatuor diebus, & in anno intercalari non est majus spatium quinque diebus.

VII. Non erat in æstimationibus minus triginta diebus, at poterat semper addi; neque votum Nazyræi erat minus triginta diebus, at poterat semper addi: Tibia non pellebat Sabbathum: R. Jose ben R. Jehuda pellebat Sabbathum: At non clangebat duabus tibiis, sed una tantum: Non dividebat nisi fistula e calamis confecta, quia ita præstabat. Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Non erat in Sanctuario Ordobalos, qui perturbabat sonitus, & depravabat melodiam. Isti erant, qui tibia cantabant coram altari, servi sacerdotii; verba R. Meir: R. Jehuda, dicit: Erant servi Levitarum: Rabi Jose dicit: Familia Bet-Apegarim, familia Ziparajah, & Mahamahom nubebant cum sacerdotio: R. Chanina ben Antigoni dicit: Ego noram; & erant Levitæ.

CAPUT II.

I. NON erant pauciora novem nabliis, & semper poterat addi; Non erant pauciores duodecim Levitis stantibus in suggestu, & semper poterat addi contra novem cytharas, & duo nablia, & unum cymbalum; Dictum est enim: *Ipse & filii ejus, & fratres duodecim:* Quando vero dicitur*: Josue.* Docemur, quod ipse quoque annumeraretur.

II. Nunquam conspiciebatur fœmina in atrio, nisi tempore sui sacrificii duntaxat; neque conspiciebatur puer in atrio, nisi quo tempore Levitæ recitabant canticum, non nablio & cythara, sed tantum oretenus. R. Eliezer ben Rabi Jacob dicit: Vexatores Levitarum filii nobilium Hierusalem stabant in atrio mulierum, & eorum capita erant inter pedes Levitarum, ut dulcedinem melodiæ inderent: Dictum est enim: *Et stetit Josue & filii ejus, Kadmuel & filii ejus, & filii Jehuda &c.*

III. Tibia quæ erat in sanctuario facta

ומימות משה היה פעם אחת ציפוהו זהב
ולא היה קולו ערב כמות שהיה נטלו
ציפויו וחזר קולו להיות ערב לכמות שהיה
צלצל שבמקדש של נחושת היה ומימות
משה היה נפגם שלחו חכמים והביאו
אומנים מאליכסנדריא שתקנוהו ולא היה
קולו ערב כמות שהיה מכתשת שבמקדש
של נחשת היתה ומימות משה היתה
נפגמה ושלחו חכמים והביאו אומנים
מאליכסנדריא ותקנוה ולא היתה מפטמת
כראשונה נטלו את פגימתה חזרה לתחלתה
אלו הכלים שנפגמו בבית הראשון ולא
עלתה להם ארוכה ועליהם הוא אומר
נחושת ממורט ועליהם הוא אומר כלי
נחשת מוצהב טובה שנים חמודות כזהב
מלמד שהיתה יפה כשנים כזהב רבי נתן
אומר שני כלים היו שנאמר שנים.

ד רבן שמעון בן גמליאל אומר
שילוח היה מוציא מים באיסר אמרו
נרחיבנו כדי שירבו מימו והרחיבוהו ונתמעטו
מימיו וסתמוהו וחזר לתחלתו רבי יהודה
אומר שבע נימין בכנור היה שנאמר שבע
שמחות את פניך לימות המשיח שמונה
שנאמר למנצח על השמינית על נימא
שמונה לעתיד לבוא שנאמר הודו ליהוה
בכנור בנבל עשור זמרו לו.

ה שדה אחזה להקל ולהחמיר
כיצד אחד המקדיש בפרדסות ספוסטי
ובחולית של מחוזא נותן חמשים סלע
לבית כור רבי יהודה אומר אף המקדיש
בפרדסות של ירחו ובחולית של יבנה נותן
חמשים סלע לבית כור שדה מקנה נותן
שויו שנאמר וחשב לו הכהן את מכסת
ערכך אין מכסת אלא שויה דברי רבי
יהודה אמר לו רבי אלעזר אין כל שויה
הוא נותן מה תלמוד לומר וחשב נאמר
כאן וחשב ונאמר להלן וחשב מה וחשב

facta erat ex calamo, & erat a diebus Mosis; aliquando auro obducta fuit; & ejus sonitus non erat suavis sicut antea, removerunt obductionem, eique restitutus est sonitus suavis sicut erat: Organum quod erat in sanctuario erat æneum, & erat a diebus Mosis, cum aliquando læsum esset, miserunt sapientes, & conduxerunt artifices Alexandria, qui illud repararunt, at sonitus non fuit suavis, æque ut antea: Mortarium quod erat in Sanctuario, erat æneum & a diebus Mosis erat, cum aliquando læsum esset, sapientes miserunt, & adduxerunt artifices Alexandria, qui illud repararunt, at non condibat sicut antea. Removerunt ejus fracturam, & in pristinum statum restitutum est: His vasis, quæ læsa fuerunt in primo sanctuario, non fuit correctio: Et de his dictum est: *Ex ære fulgenti*. Pariterque de his dictum est: *Vase ex ære fulgenti optimo duo, desiderabilia sicut aurum:* Docemur, quod esset bonum sicut duo: *Sicut aurum*: R. Nathan dicit: Duo vasa erant; quia dictum est: *Duo*.

IV. Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Siloah emittebat aquas per os instar Assarii: Dixerunt: Dilatemus; ut aquæ sint uberiores; dilatarunt, & diminutæ sunt aquæ, iterum obstruxerunt, & in pristinum statum restitutus est. Rabi Jehuda dicit: Septem chordæ erant in cythara: Dictum est enim: *Septem lætitiæ coram te:* Diebus Messiæ erunt octo: Dictum est enim: *Superiori super octava:* Id est octava chorda: Hinc & ulterius erunt decem: Dictum est enim: *Confitemini Domino in cithara, in psalterio decem chordarum psallite ei*.

V. In agro possessionis allevandum, & aggravandum est: Quomodo? Si sanctificet in hortis Sebathe, & in circuitu Mahusa dabit quinquaginta siclos pro spatio, quod continet Cor: R. Jehuda dicit: Ille quoque qui sanctificat in hortis Jericho, & in circuitu Jabne dabit quinquaginta siclos pro spatio, quod continet Cor. Pro agro emtionis dabit suum pretium: Dictum est enim: *Tum computabit ei sacerdos numerum æstimationis suæ:* Non intelligitur hæc computatio nisi ejus pretium. Verba R. Jehuda: Dixit illi R. Eliezer: Non dabit illi in totum pretium. Cur dictum est: *Et computabit*: Hic dictum est: *Et computabit*; & ibi dictum est: *Et computabit*. Sicut *& computabit* ibi dictum, designat quinquaginta siclos pro spatio quod continet Cor, ita pariter *& compu-*

האמור להלן חמשים סלע לבית כור אף
וחשב האמור כאן חמשים סלע לבית כור.

ו ראה כמה החמירה תורה בין
חומסי חמס לאומרי לשון הרע שאונס
ומפתה וחומס חמס נותן חמשים סלעים
ואינו לוקה המוציא שם רע לוקה ונותן
מאה סלע החמירה תורה דברים מן
המעשה נאמן ומכה אביו ואמו מות יומת
ונאמר ומקלל אביו ואמו מות יומת זה
בסקילה וזה בחניקה החמירה תורה מן
דברים המעשה רבי אליעזר בן פרטא
אומר הרי הוא אומר וימותו האנשים
מוציאי דבת הארץ וגומר על מה הוציאו
שם רע על עצים ועל אבנים והלא דברים
קל וחומר ומה אם אלו שלא הוציאו שם
רע אלא על עצים ועל אבנים נענשו ולא
עונש מועט אלא עונש מרובה ולא עונש
לשעה אלא עונש לדורות המוציא שם
רע על חברו כיוצא בו על אחת כמה
וכמה.

ז עני ועשיר שהעריכו את עני
ועשיר זה נותן לפי משהו וזה נותן לפי
משהו הרי עלי ערך סתם זה מביא ארך
המועט שבערכין וכמה הוא מועט שבערכין
חמש סלעים האומר ערכן של עשרה עלי
אם היה עני נותן על ידי כולם ערך עני
עשיר נותן על ידי כולם ערך עשיר עני
והעשיר נותן על ידי כולם ערך עשיר עשיר
והעני והעני נותן על ידי כולם ערך עני
רבי יהודה אומר ערך עשיר הואיל ובא
לכלל עושה שעה אחת האומר ערך פלוני
זה עלי הרי זה נותן סלע דברי רבי מאיר
שנאמר וכל ערכך יהיה בשקל הקדש
וחכמים אומרים אין נותן אלא לפי השג
יד שנאמר על פי אשר תשיג יד הנודר
יעריכנו.

ח עני שהעריך את עצמו אין אומרים
לו לך לוה לך עשה מלאכה והבא ערך
עשיר אלא מוטב שיביא ערך עני עכשיו
ואל יביא ערך עשיר אלא לאחר זמן
רבי יהודה אומר היה אביו חולה או מסוכן

putabit hoc loco dictum designat quinquaginta siclos pro spatio, quod continet Cor.

VI. Vide quantum aggravet lex inter illos qui adhibent violentiam, & illos, qui proferunt infamiam; etenim qui cogit, & seducit, & adhibet violentiam, solvit quinquaginta siclos, at non vapulat quadraginta verberibus; At qui profert infamiam, vapulat quadraginta verberibus, & solvit centum siclos: Aggravat lex plus dicta quam opera: Etenim dictum est: *Et percutiens patrem suum & matrem suam interficiendo interficietur; & maledicens patri suo, & matri suæ interficiendo interficietur:* Hic lapidatur, & ille strangulatur: Ecce aggravat lex plus dicta, quam opera: Rabi Eliefer ben Parta dicit: Dictum est: *Mortui sunt homines proferentes infamiam terræ malam &c.* De quo protulerunt infamiam? De lignis, & lapidibus. Argumentum a minori ad majus: Si isti qui non protulerunt infamiam nisi de lignis, & lapidibus, puniti fuerunt non levi sed gravi supplicio, non pœna momentanea, sed pœna pro generationibus, qui proferat infamiam huic similam contra socium suum, quanto magis?

VII. Si pauper, & dives æstiment pauperem & divitem; alter dabit juxta conditionem suam, & alter juxta conditionem suam dabit: Siquis dicat: Super me æstimatio absoluta: Adducet minimam æstimationem. Et quanta erat minima æstimationum? Quinque sicli. Si dicat: Æstimatio decem super me; Si sit pauper, dabit pro omnibus æstimationem pauperis; si dives, dabit æstimationem divitis pro omnibus; si sit pauper, & ditescat, dabit pro omnibus æstimationem divitis; si dives, & fiat pauper, dabit pro omnibus æstimationem pauperis: R. Jehuda dicit: Æstimationem divitis, quoniam aliquo tempore fuit dives. Si dicat: Æstimatio N. N. super me: Dabit siclum: Verba R. Meir: Dictum est enim: *Omnis autem æstimatio tua erit secundum siclum sanctuarii;* Et sapientes dicunt: Non dabit nisi juxta suam facultatem: Dictum est enim: *Juxta valorem ejus, quod attigerit manus voventis æstimabit eum.*

VIII. Si pauper æstimet seipsum: Non erit illi dicendum: Vade, & mutuare, vade & labora, & affer æstimationem divitis, sed melius est, ut modo afferat suam æstimationem pauperis, quam in posterum afferat æstimationem divitis. R. Jehuda dicit: Si illi sit pater ægrotus; aut in periculo, aut ejus na-

או שהיתה ספינתו במדינת הים ויביא ערך עשיר אלא מוטב שיביא ערך עני עכשיו ואל יביא ערך עשיר לאחר זמן רבי אליעזר אומר היה חייב קרבן עולה ויורד אין אומרים לו לך לוה לך עשה מלאכה והבא קרבן עשיר אלא מוטב שיביא קרבן עני עכשיו ואל יביא קרבן עשיר לאחר זמן רבי שמעון אומר הקטר חלבים כשרים למוצאי שבת אמרה תורה ידחו את השבת בזמנן ואל יקרבו למוצאי שבת.

פרק שלישי

א האומר הרי עלי שרביט מלא קומתו מביא שרביט שאינו נכפף מעשה באימה של רימטיא שהיתה בתה חולה ואמרה אם תעמוד בתי מחולייה אתן משקלה זהב עמדה מחולייה עלתה לירושלם ושקלתה זהב. משקל ידי עלי נותן עד האציל משקל רגלי עלי נותן עד הארכובה כיצד הוא עושה מביא חבית מלאה מים מכניס ידו לתוכה עד האציל מכניס רגלו לתוכה ומביא בשר חמור גידים ועצמות שוקל ונותן לתוכה בשר כנגד בשר ועצמות כנגד עצמות ואף שאין ראיה לדבר זכר לדבר אשר בשר חמורים בשרם דברי רבי יהודה אמר לו רבי יוסי היאך איפשר לכוין בשר כנגד בשר בשר ועצמות כנגד עצמות אמר לו רבי יהודה אומדים אותן אמר לו לרבי יוסי עד שאומרים אותו יאמר את היד כמה היא שוקלת ואת הרגל כמה היא שוקלת.

ב חצי ערכי עלי נותן חצי ערכו רבי יהודה אומר קונסין אותו ונותן ערך כולו חצי דמי עלי נותן חצי דמו רבי יוסי בר רבי יהודה אומר קונסין אותו ונותן דמי כולו האומר ערכו של פלוני עלי מת הנערך המעריך חייב חומר בדמים שאין בערכין ובערכין שאין בדמים שהדמים נוהגים באדם ובבהמה בחיים ובשחוטים בשלמים ובאיברים ובאים שלא מן השג

vis sit in provincia maritima, non expectatur dum moriatur, aut dum perveniat navis, ut afferat æstimationem divitis; sed melius est, ut statim afferat æstimationem pauperis, quam in posterum afferat æstimationem divitis: Rabi Eliesér dicit: Si debeat afferre sacrificium adscendens & descendens; non erit illi dicendum: Vade, & mutuare, aut labora, & affer sacrificium divitis: Sed melius est, ut statim afferat sacrificium pauperis, quam in posterum offerat sacrificum divitis: R. Simeon dicit: Adolitiones adipum legitimæ sunt in exitu Sabbathi: At lex dicit, quod pellant Sabbathum in tempore suo; Ne offerantur in exitu Sabbathi.

CAPUT III.

I. SI dicat: Ego me obligo ad virgam juxta meam staturam: Dabit virgam suæ staturæ, quæ non inclinetur: Narratur de matre R. Mathia; cujus filia cum ægrotaret, dixit: Si convaluerit mea filia, dabo ejus pondus de auro; Convaluit, & adscendens Hierosolymam, & contra illam ponderavit pondus auri: Si dicat: Pondus manus meæ super me: Dabit usque ad cubitum: Si dicat: Pondus mei pedis super me: Dabit usque ad genu: Quomodo faciet? Afferet vas plenum aqua; introducet in illud manum usque ad cubitum, & introducet pedem usque ad genu, & afferet carnem asini, nervos, & ossa, & librabit, & dabit contra illam carnem contra carnem, & ossa contra ossa; Licet non sit rei demonstratio, tamen est rei monimentum: Dictum est enim: *Quia sicut caro asini caro eorum*. Verba R. Jehuda: Dixit illi R. Jose: Quomodo potest librari caro contra carnem, & ossa contra ossa? Respondit illi R. Jehuda. Mente judicatur: Dixit illi Rabi Jose: Priusquam fiat hæc supputatio, dicet: Manus, quantum sit ejus pondus, & pes quantum sit ejus pondus.

II. Dimidium meæ manus super me: Dabit dimidium suæ æstimationis. Rabi Jehuda dicit: Infligitur pœna; & dabit integram æstimationem: Dimidium meæ pecuniæ super me: Dabit dimidium sui pretii: R. Jose ben R. Jehuda dicit: Infligitur pœna, & dabit integrum pretium. Gravior est conditio in nummis, quam in æstimationibus, & in æstimationibus, quam in nummis; quia nummi considerantur in hominibus, & in animalibus, & in vivis, & in mortuis, in integris, & in membris, & non

יד מה שאין כן בערכין חומר בערכין שערכין יש להם קיצבה מן התורה מה שאין כן בדמים.

ג האומר ערך פלוני עלי ומת חייב דמי בהמה זו עלי ומת חייב דמי בהמה זו עלי ומת חייב דמי בהמה זו עלי ומתה בהמה הנודר חייב חומר באדם שאין בבהמה ובבהמה שאין באדם שהאומר דמי בהמה זו עלי מתה חייב דמי פלוני זה עלי ומת פטור חומר בערכין שנוהגין באדם ואין נוהגים בבהמה המקדיש מעשה ידי אשתו הרי זה מעלה לה פרנסה מתוכם והשאר הקדיש המקדיש מעשה ידי עבדו הרי זה מעלה לו פרנסה מתוכם והשאר הקדיש המקדיש את עצמו הרי זה עושה ואוכל לא הקדיש אלא דמיו:

ד ראשו של עבד זה הקדיש הוא הקדיש שותפין בו ראשו של חמור זה הקדיש הוא דקדש שותפין בו ראשו של עבד מכור לך משלימים ביניהם ראשו של חמור זה מכור לך משלימים ביניהם ראשו של פרה זו מכור לך לא מכר אלא ראשה ולא עוד אלא אפילו אמר ראשה של פרה זו הקדיש לא הקדיש אלא ראשה שור זה עולה השור עולה ומועלין בו ואין חייבין באחריותו שור זה עלי עולה השור עולה ומועלין בו וחייבים באחריותו.

ה רמי שור זה עולה השור חולין ואין מועלים ואין חייבים באחריותו דמי שור זה עלי עולה השור חולין ואין מועלין בו בית זה הקדש הבית ומועלין בו ואין חייב באחריותו בית זה עלי הקדש הבית הקדש ומועלים בו וחייבים באחריותו דמי בית זה הקדש הבית חולים ואין חייבים

& non adducuntur juxta facultatem; quod non deprehenditur in æstimationibus; Gravior est conditio in æstimationibus, quia æstimationes definiuntur a lege; quod non deprehenditur in nummis.

III. Si dicat: Æstimatio N. N. super me; & moriatur; Pretium hujus animalis super me, & moriatur; tenetur; Pretium hujus animalis super me; & moriatur; qui vovet tenetur. Gravior est conditio in homine, quam in animali, & in animali quam in homine; Etenim si dicat: Pretium hujus animalis super me, si moriatur animal, tenetur; pretium N. N. super me; si moriatur devotus, vovens absolvitur. Gravior est conditio in æstimationibus; Etenim considerantur in hominibus, at non considerantur in animalibus: Siquis sanctificet opera manum uxoris, poterit ex iis illi dare suum alimentum, & reliquum erit sanctificatum: Siquis sanctificet opera manuum sui servi, poterit ex iis illi dare alimentum, & reliquum erit sanctificatum; Siquis sanctificet opera sui ipsius, poterit operam impendere, & comedere; Etenim non sanctificavit nisi nummos.

IV. Si dicat: Caput hujus servi sit sanctum; sanctificavit ipsum caput, & quod cum illo conjunctum est: Caput hujus asini; sanctificavit ipsum caput, & quod cum illo conjungitur: Caput hujus servi tibi sit venditum; Inter se convenient; Caput hujus asini tibi sit venditum; Inter se convenient; Caput hujus vaccæ tibi sit venditum; Non vendidit nisi caput: Et præterea etiam si dicat: Caput hujus vaccæ sit sanctificatum; non sanctificavit nisi unum caput: Caput hujus bovis holocaustum; Bos erit holocaustum; & in eo prævaricantur, & ejus causa tenetur cautione futuri damni; Hic bos super me holocaustum. Bos erit holocaustum; in eo prævaricatur, & ejus causa tenetur cautione futuri damni.

V. Pretium hujus bovis in holocaustum, bos est profanus, & in eo non prævaricatur, neque ejus causa tenetur cautione futuri damni: Pretium hujus bovis super me in holocaustum; bos est profanus, & in eo non prævaricatur; Hæc domus sit sancta; domus est sancta, & in ea prævaricatur; at ejus causa non tenetur cautione futuri damni: Hæc domus super me sit sancta: Domus erit sancta, & in ea prævaricatur, & ejus causa tenetur cautione futuri damni: Pretium hujus domi sit sanctum; domus erit profana; & ejus causa non te-

באחריותו דמי בית זה עלי הקדש הבית הולים ואין מועלים בו אבל חייבים באחריותו.

ו חייבי נדרים ונדבות והערכין והרמים והקדשות בית דין ממשכנין אותם ואם מתו היורשים להביא חייבי חטאות ואשמות והרמים אין בית דין ממשכנין אותם ואם מתו אין היורשין חייבין להביא והרמים שנישומו הרי הם כערכין עולות הבאות עם חטאות בית דין ממשכנין אותם ואם מתו היורשים חייבים להביא הביא חטאתו ולא הביא עולתו בית דין ממשכנין עליה ואם מתו על היורשים להביא ראיה הביא עולתו ולא הביא חטאתו אין בית דין ממשכנין עליה ואם מתו אין היורשים חייבים להביא.

ז חייבי עולות והרמים ושלמים וערכין וחרמים והקדשות ונדרים ונדבות וחטאות ואשמות וצדקות ומעשרות ולקט שכחה ופאה ובכור ומעשר בהמה והפסח כיון שעברו עליהם שלשה רגלים עובר עליהם משום בל תאחר רבי שמעון אומר שלשה רגלים כסדרן וחג המצות ראשון רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כיון שעבר עליו חג הסוכות עובר עליהם משום בל תאחר אחד הבכור והמעשר ואחר כך מקדשין שהקדישן שנה של רגלים ורגלים של שנה עובר עליהם משום בל תאחר.

פרק רביעי

א שום היתומים שלשים יום ושום הקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב בהכנסת פועלים ובהוצאת פועלים אומרים כמה סימניה כמה היתה יפה וכמה היא רוצה לפדות על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב את חובו כשם שהריוט

tenetur cautione futuri damni; Nummi hujus domus super me ſint ſancti; domus erit profana; & in ea non prævaricatur, at ejus cauſa tenetur cautione futuri damni.

VI. Qui obligantur ad vota, oblationes ſpontaneas, & æſtimationes, & nummos, & ſanctificationes, Synhedrium illos oppignerabat, ſi mortui eſſent, hæredes cogebantur ut afferrent: Qui tenebantur ſacrificiis pro peccato, & ſacrificiis pro delicto, & nummis Synhedrium illos non oppignerabat, & ſi morerentur, hæredes non cogebantur, ut afferrent; & nummi, qui æſtimati eſſent, reputantur ſicut æſtimationes. In holocauſtis, quæ adducebantur cum ſacrificiis pro peccato, Synhedrium oppignerabat, & ſi moriantur, hæredes cogebantur, ut afferrent; Si adduxiſſet ſacrificium ſuum pro peccato, & non adduxiſſet ſuum holocauſtum, Synhedrium illos oppignerabat, & ſi moriantur, hæredes cogebantur, ut afferrent; ſi adduxiſſet ſuum holocauſtum, & non adduxiſſet ſacrificium ſuum pro peccato, Synhedrium non oppignerabat, & ſi moriantur hæredes non cogebantur, ut afferrent.

VII. Qui debebant afferre holocauſta, & nummos, & pacifica, & æſtimationes, & anathemata, & ſanctificationes, & vota, & oblationes ſpontaneas, & ſacrificia pro peccato, & ſacricia pro delicto, & eleemoſynas, & decimas, & ſpicilegium, & manipulum oblivione relictum, & angulum, primogenitum, & decimam animalis, & ſacrificium Paſchale, ſi ſuper iis præterierint tres ſolennitates, tranſgreditur præceptum: *Non tardabis*. R. Simeon dicit: Tres ſolennitates juxta ordinem, & feſtum azymorum primum. R. Elieſer ben R. Simeonis dicit: Quando præterierit feſtum Tabernaculorum, tranſgreditur præceptum: *Non tardabis*: Tam in primogenito, & decima quam in ſanctitatibus, quarum ſanctificatio ſit annus ſolennitatum, aut ſolennitas anni, tranſgreditur præceptum: *Non tardabis*.

CAPUT IV.

I. ÆStimatio pupillorum eſt triginta dierum, & æſtimatio ſanctitatis ſexaginta dierum; & proclamatur mane & veſperi, quando ingrediuntur, & egrediuntur operarii: Indicabatur, quænam eſſent ejus ſigna, quantum valebat, & quantum dare volebat, ſi volebat redimere cum pacto, ut daretur dos mulieri, & creditori creditum. Sicut ſi privatus præcedat privatum, ſem-

קדם את הדיוט הרי זו קדימה לעולם כך הדיוט קדם את הגבור הרי זו קדימה לעולם מטלטלין של הקדש ונטע ארבע ומעשר שני דמיו ידועים נפדים על פי שלשה לקוחות ולא על פי שלשה שאינן לקוחות מום שבגלוי הרי זה ישחט על פי הכנסת דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר אפילו רגלו קטועה ועינו סמויה לא ישחט אלא על פי מומחה.

ב המקדיש את הבהמה ומתה יש לה פריון המקדיש את המתה אין לה פריון הפודה מיד הקדש שלא ביקורת הקדש פדוי שיד הקדש על העליונה פרה זו תחת פרה של הקדש וטלית זו תחת טלית של הקדש הקדש פדוי שיד הקדש על העליונה פרה זו בחמשים סלעים תחת פרה של הקדש טלית זו בחמש סלעים תחת טלית של הקדש ראשונה טעונה חומש ושניה אין טעונה חומש משכו ולא הספיק לפדותו עד שעמד במאתים הרי זה נותן מאתים שנאמר ונתן את הכסף וקם לו אם נתן הכסף הרי אלו שלו ואם לאו אינו שלו משכו בית דין ולא הספיק לפדותו עד שעמד במנה הרי זה נותן מאתים שאמירתן לגבוה כמסירתן להדיוט פדאו במנה ולא הספיק למושכו עד שעמד קמאתים מה שפדה פדוי פדאו במאתים ולא הספיק למשכו עד שעמד במנה מה שפדה פדוי שהקדש פדייתו היא משיכתו רבן שמעון בן גמליאל ורבי יוחנן בן ברוקה אומר אף מעשר שני פדייתו היא משיכתו.

ג המקדיש את נכסיו ונתן עיניו לגרש את אשתו רבי אליעזר אומר ידירינה הנאה וגובה כתובתה מן הקדש ואם רצה להחזיר יחזיר ורבי יהושע אומר אם רצה להחזיר לא יחזיר ובית הלל אומרים אם רצה להחזיר לא יחזיר רבי אליעזר אומר כדברי בית שמאי ורבי יהושע אומר כדברי בית הלל הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה מוסיף את דינר ופודה מיד הקדש אפילו בדינר שאין הקדש יוצא ידי פריון רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היה חובו מרובה על הקדשו לא הקדיש כלום אף על פי שאמרו חייבי הקדשות בית דין ממשכנין אותו

semper recte præcedat, ita pariter si privatus præcedit cœtum, semper recte præcedit. In bonis mobilibus sanctitatis, & in planta anni quarti, & in decima si nummi noti sunt, redimebatur dicto trium emtorum, at non dicto trium, qui non essent emtores. Propter vitium manifestum mactabatur dicto trium ex cœtu: Verba R. Meir: R. Jose dicit: Vel si ejus pes fractus esset, & oculus excæcatus, non mactabatur nisi dicto periti.

II. Si sanctificet animal, & moriatur, est illi emtio: Si sanctificet animal mortuum, non redimitur: Qui redimit ex manu sancti, quod non sit investigatum a sancto, redimitur, quia manus sancti est superior: Hæc vacca pro vacca sanctuarii; hæc vestis pro veste sanctuarii, sanctitas redimitur, quia manus sanctitatis est superior; Hæc vacca quinquaginta siclis pro vacca sancti, hæc vestis quinque siclis pro veste sancti; prima obligatur ad quintam partem, & secunda non obligatur ad quintam partem; Si ad se attrahat, & priusquam redemerit, valeat ducentum, dabit ducentum: Dictum est enim: *Dabit argentum, & ratum erit illi:* Si dederit argentum, suum erit, si minus, suum non erit. Si ad se attraxerit Synhedrium, & priusquam redimatur, valeat minam, dabit ducentum; quia affirmatio sancto reputatur sicut traditio privato: Si redimat minam, & priusquam ad se attrahat, valeat ducentum, quod redemtum est, optime redemtum est, quia in sancto ejus redemtio est attractio. Raban Simeon ben Gamaliel, & R. Jochanan ben Beroka dicunt: Vel in secunda decima ejus redemtio est ejus attractio.

III. Siquis sanctificans suas facultates, intendat repudiare uxorem; Rabi Eliesер dicit: vovebit ab ejus utilitate atque exiget suam dotem ex sancto; si velit repetere, poterit repetere; verba scholæ Schammai; Et R. Jehosua dicit: Si velit repetere, non poterit repetere; & schola Hillel dicit: Si velit repetere, non poterit repetere. R. Eliesеr dicit juxta sententiam scholæ Schammai; & R. Jehosua dicit juxta sententiam scholæ Hillel: Siquis sanctificet nonaginta minas, & debeat centum, addet denarium, & redimet ex sancto vel denario, quia sanctum non absolvitur a redemtione. Raban Simeon ben Gamaliel; Si debeat plusquam sanctificavit nihil sanctificavit: Licet dixerunt, quod illos, qui debent sancto, oppignerет Synhedrium, tamen illis relinquitur ali-

ונותנים לו מזון שלשים יום וכסות שנים
עשר חדש במה דברים אמורים בזמן שבית
דין נזקקין להם נותנים מטה מוצע סנדליו
ותפיליו רבי אליעזר אומר אם היה אבר
נותנים לו צמדו רבי אליעזר אומר חמר
נותנים לו שני חמורים.

ד המקדיש את נכסיו והיו בהם
עבדים אין אומרים להאביל את העבדים
ולהלבישן שיביאו דמים הרבה ולא עוד
אלא אפילו מרגליות בכפר קטן אין
להקדיש אלא מקומו ושעתו אין מקדישין
לפני יובל פחות משתי שנים של תבואה
שנאמר וחשב לו הכהן את הכסף על פי
שנים הא לא הקדישה ביובל הרי זו
מקודשת שנים אין פחות משתים לא
כשם שאין מקדישין פחות משתים כך
אין גואלין פחות משתים תלמוד לומר
ונגרע מערכך אפילו שנה נמצאת אומר
'ובל ארבעים ותשע שנה ארבעים ותשע
סלעים ארבעים ותשע פונדיונית אכלה
הקרש בעשר וכחמש עשרה שנים נותן
סלע ופנדיון לשנה.

ה המקדיש שדה בשנת היובל
ניתן בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל
כסף בית זרע חומר שעורים אבל לא
במדה אחר שדה ואחד שדה אילן ואחד
שדה קנים במדה הזאת פחות מכן או
יותר על כן נותן לפי חשבון היו שם
בקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים
גבוהים עשרה טפחים הרי הן אין מקודשין
ונמדדין עמה פחות מכן נמדדין עמה
ומוקדשין הבית והבורגין והמגדל והשובך
שבתוכה הרי הם נמדדין עמה כשהם
נפדין נפדין כבתי חצרים.

ו הקדיש את השדה וחוזר
והקדיש את האילן כשהוא פודה את האילן
בפני עצמו ואת השדה כשדה אחוזה
הקדישה ונאלה אין יוצא מידו ביובל נאלה
יוצא לאביו ביובל גאלה אחר או אחד
מן הקרובים גאלה מידו אינו יוצא לו
ביובל אין לך קם תחת האב ליעידה
ולעבד עברי ולשדה אחוזה אלא הבן בלבד
הגיע היובל ולא נגאלה הכהנים נכנסים

alimentum in triginta dies, & tegumentum in duodecim menſes; De quo hæc dicta ſunt? quando illos obligant ſynhedrium; & præterea dant illis lectum ſtratum, ſuos calceos, & Thephilin. R. Elieſer dicit; Si ſit bubulcus conceditur illi par boum. R. Elieſer quoque dicit: Si ſit agaſo, conceduntur illi duo aſini.

IV. Siquis ſanctificet ſuas facultates, in quibus ſint ſervi; non dicetur, quod alantur ſervi, & induantur, ut præſtantiores fiant. Et præterea lapis pretioſus in vico parvo non ſanctificatur niſi juxta locum, & tempus ſuum: non ſanctificant ante Jubilæum minus biennio proventus: Dictum eſt enim: *Tum computabit ſacerdos argentum juxta annos:* Igitur ſi non ſanctificavit in Jubilæo, ſanctificatur: *Annos*: Maxime; at non pauciores duobus. Sicut non licet ſanctificare minus biennio, ita pariter non poterat redimi minus biennio: Idcirco dictum eſt: *Et diminuatur de æſtimatione tua*: Vel annum: Deprehenditur quod dicas: Jubilæus quum ſit poſt novem & quadraginta annos, requirebantur novem & quadraginta ſicli, totidemque pondioli; Si utilitatem perceperit ſanctum decem aut quindecim annos circiter, dabit ſiclum & pondiolum pro ſingulis annis.

V. Qui ſanctificat agrum in Jubilæo, pro ſemine Homer hordei dabit quinquaginta ſiclos argenteos, & non juxta menſuram, ſive ſit ager ſegetis, ſive ſit ager arborum, aut ager cannarum juxta hanc menſuram, minus aut plus hoc, dabit juxta hanc ſupputationem: Si ibi ſint foveæ profundæ decem palmos, vel petræ totidem palmos altæ non ſanctificantur neque menſurantur cum ipſo agro, ſi fuerit minus, cum ipſo menſurantur, & ſanctificantur; Domus, porticus, columbarium, & turris, quæ in illo fuerint, cum ipſo menſurantur; quando redimuntur, reputantur ſicut domus villarum.

VI. Si ſanctificaſſet agrum, & deinde ſanctificaſſet arborem, quando redimit, redimit arborem ſeorſim, & agrum ſeorſim, & ager ſicut ager poſſeſſionis reputatur: Si ſanctificaſſet, & redemiſſet, non exit de poteſtate in Jubilæo; Si redemiſſet filius, egreditur patri in Jubilæo, ſi alius redemiſſet, aut aliquis ex propinquis, & redemiſſet ex ejus poteſtate, non revertitur in Jubilæo. Non habes, qui ſuccedat patri pro deſponſatione ancillæ, & pro ſervo Hebræo, & pro agro poſſeſſionis, niſi filius duntaxat: Quando advenerat Jubilæus; & non fuiſ-

לתוכה ונותנים לו את דמיה דברי רבי
יהודה רבי שמעון אומר נכנסים ולא
נותנים אלא נקראת שדה רטושין עד
יובל שני הגיע יובל שני ולא ננאלה
נקראת שדה רטושי רטושין עד יובל
שלישי לעולם אין הכהנים נכנסים לתוכה
עד שינאלנה אחר במה דברים אמורים
בשדה אחוזה של ישראל אבל בשדה
מקנה של ישראל מקדישין בכל שעה
שירצו וגואלים בכל שעה שירצו גאלה אחר
יוצא לבעלים ביובל.

ז שדה היוצא מיד הקדש לכהנים
ביובל הרי היא כשדה אחוזה של ישראל
הכהנים ולוים כשדה בערי מגרשיהם
מקדשין בכל שעה שירצו וגואלים בכל
שעה שירצו גאלה אחר יוצא לבעלים
ביובל שדה היוצא מיד הקדש לכהנים הרי
הוא כשדה אחוזה של ישראל הכהנים
ולוים כשדה אחוזתם בערי מגרשיהם
מקדשין בכל שעה שירצו וגואלין בכל
שעה שירצו גאלה אחר יוצא לבעלים
ביובל כהן שירש את אבי אמו וכן בן לוי
נתין וממזר בשדה אבותיו הרי הוא כשדה
אחוזה של ישראל.

ח המקדיש שדהו בשעה שאינו
יובל אומרים לו פדה אתה ראשון
שהבעלים נותנים חומש וכל אדם אין
נותן חומש מעשה באחד שהקדיש שדהו
מפני רעתה אמרו לו פדה אתה ראשון
הרי שלי באיסר אמר רבי יוסי אפילו לא
אמר זה אלא בביצה אמר לו הגעתהו
שהקדש נפדה בכסף ובשוה כסף אמר
אחד הרי שלי בעשר סלעים ואחד אומר
בעשרים ואחד אומר בשלשים ואחד אומר
בארבעים ואחד אומר בחמשים חזר בו של
חמשים נוטלים הימנו עשר סלעים
ומחזירין את המקח שלפניו חזר בו של
ארבעים נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין
את המקח שלפניו חזר בו של שלשים
נוטלין הימנו עשר סלעים ומחזירין את
המקח שלפניו חזר בו של עשרים נוטלין
הימנו עשר סלעים ומחזירין את המקח
שלפניו חזרו בהם כולם אם נטלו מכולם
עשר המקח תפוס לראשו.

ſuiſſet redemtus, ſacerdotes in illum ingrediebantur, & dabant ejus pretium: Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: Ingrediebantur & nihil dabant: R. Elieſer dicit: Non ingrediebantur neque dabant; ſed vocabatur ager deſertus uſque ad ſecundum Jubilæum; quando adveniebat ſecundus Jubilæus, & non fuerat redemtus, vocabatur ager relictus de relicto uſque ad tertium Jubilæum; Nunquam in illum ingrediebantur ſacerdotes niſi alius redemiſſet. De quo hæc dicta ſunt? De agro poſſeſſionis Iſraelitis, at agrum emtionis Iſraelitæ ſanctificabant quo tempore libuerit, & redimebant quo tempore libuerit; ſi alius redemiſſet, cedebat dominis in Jubilæo.

VII. Ager qui educebatur de ſancto ſacerdotibus in Jubilæo, erat ſicut ager poſſeſſionis Iſraelitæ; Sacerdotes, & Levitæ in agris ſuarum urbium & ſuburbiorum ſanctificabant quando placebat, & redimebant quando placebat; ſi alius redemiſſet, reſtituebatur dominis in Jubilæo; ager qui cedebat ſacerdotibus ex ſancto, reputabatur ſicut ager poſſeſſionis Iſraelitæ: Sacerdotes & Levitæ ſicut agrum poſſeſſionis ſuæ in urbibus ſuburbiorum ſuorum ſanctificabant quando libebat, & redimebant quando libebat; Si alius redimat, revertebatur dominis in Jubilæo. Si ſacerdos hæreditatem conſequatur ex patre ſuæ matris, & ſimiliter filius Levitæ, Nethinæus, & ſpurius in agro ſuorum patrum, conſideratur ſicut ager poſſeſſionis Iſraelitæ.

VIII. Siquis ſanctificet ſuum agrum extra Jubilæum; dicunt ei: Redime tu prius; quia domini, at non alii dant quintam partem: Contigit, ut aliquis ſanctificaverit ſuum agrum, eo quod eſſet malus; ei dixerunt: Redime tu prius: Ipſe reſpondit: Meus eſt pro aſſario: Dixit R. Joſe; Vel ſi iſte non dixerit niſi ovo, poterat eſſe ſuus, quia ſanctum redimitur argento, & eo quod æquivalet argento: Si unus dixerit: Meus eſt pro decem ſiclis; & alter dixerit pro viginti, & alter pro triginta; & alter pro quadraginta, & alter pro quinquaginta: Si pœniteat, qui dixit quinquaginta, ſumunt ab eo decem ſiclos, & aboletur emtio; ſi pœniteat qui dicit quadraginta; ſumunt ab eo decem ſiclos, & aboletur emtio; Si pœniteat qui dixit triginta; ſumunt ab eo decem ſiclos, & aboletur emtio; Si pœniteat qui dixit viginti; ſumunt ab eo decem ſiclos, & aboletur emtio; & ſi omnes pœnituerit, ſumunt a ſingulis decem ſiclos, & emtio priori apprehenditur.

ט המקדיש שדה אחוזתו שלא בשעת היובל ביתו ומטלטלין בין בשעת היובל ובין שלא בשעת היובל כופין את הבעלים לפתוח ראשון אמר אחד הרי שלי בעשרים ואחד כופין את הבעלים ליתן עשרים ושש עשרים ושבע כופין את הבעלים ליתן עשרים ושבע בעשרים ושלש כופין את הבעלים ליתן עשרים ושמנה בעשרים וארבע כופין את הבעלים ליתן עשרים ותשע בעשרים וחמש כופין את הבעלים ליתן שלשים פחות מכן אין כופין את הבעלים שאין כופין את הבעלים לא כנגד חומש רצו הבעלים לגאול הרשות בידם נותנין שלשים ואחד דינר בית שמאי אומרים יש חומש לתוספת ובית הלל אומרים אין חומש לתוספת.

י אין לאדם להקדיש את כל נכסיו אם הקדיש את כולם הרי הם מוקדשין אין אדם רשאי להחרים את כל נכסיו ואם החרים את כולם הרי הם מוחרמים רבי אליעזר אומר מאדם ולא כל אדם מבהמה ולא כל בהמה משדה אחוזתו ולא כל שדה אחוזתו לפיכך אם הקדיש את כולם הרי הם מקודשים ואם החרים את כולם אין מוחרמים אמר רבי אלעזר בן עזריה אם לגבוה אין אדם רשאי להחרים את נכסיו שחס המקום עליו על אחת כמה וכמה אדם חייב להיות חס על נכסיו.

יא רבי אלעזר בן עזריה אומר הרי הוא אומר כי ירחיב יהוה אלהיך את גבולך כאשר דבר לך וגו׳ אי אפשר שהבשר מבאיש בקדרה והלא תאכלו הא אינו אומר ואמרת אוכלה בשר אלא לתיאבון יכול הוא לוקח מן השוק ואוכל תלמוד לומר וזבחת מבקרך ומצאנך ואכלת יכול יכנס בהם וישחטם כולם ויעלם תלמוד לומר מבקרך ולא כל בקרך מצאנך ולא כל צאנך וכן היה רבי אלעזר בן עזריה אומר מי שיש לו עשרה מנה מתעסק בירק בקדרה בכל יום עשרים מנה מתעסק ירק בקדרה ואלפס חמשים מנה ליטרא בשר מערב שבת לערב שבת מאה מנה ליטרא בשר בכל יום אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר

IX. Si quis sanctificet agrum suæ possessionis quo tempore non observatur Jubilæus, & domum suam, & bona mobilia tam in Jubilæo quam extra Jubilæum, coguntur domini, ut sint primi, qui offerant; Si quis dicat: Meus est pro uno & viginti; coguntur domini, ut dent sex & viginti; Si pro duobus & viginti: coguntur domini, ut dent septem & viginti; Si pro tribus & viginti; coguntur domini ut dent octo & viginti: Si pro quatuor & viginti: Coguntur domini ut dent novem & viginti: Si quinque & viginti: coguntur domini dare triginta; minus hoc non obligantur domini, quia domini non non obligantur nisi contra quintam partem; Si velint domini redimere, licet, & dabunt unum & triginta denarios: Schola Schammai: Datur quinta pars in incremento; at schola Hillel dicit: Non datur quinta pars in incremento.

X. Nemo debet sanctificare omnes suas facultates, & si sanctificet, omnes sanctificantur; Nemo potest vovere omnes suas facultates, & si omnes devoveat, devoventur: Rabi Eliesér dicit: Dictum est: *De homine*: Non totum hominem: *De animali*: Non totum animal: *De agro suæ possessionis*: Non totum agrum suæ possessionis: Idcirco si totum sanctificasset, erit sanctificatum; at si totum devovisset, non erit devotum. Dicit R. Eliesér ben Azaria: Si homini non licet devovere Deo omnes suas facultates, quanto magis tenetur parcere bonis suis?

XI. R. Eliesér ben Azaria dicit: Dictum est: *Quum dilataverit Dominus Deus tuus terminum tuum, sicut tibi locutus est*. Fieri non potest ut caro foeteat in olla, & de ea comedatis: Hinc igitur non dictum est: Et dices & comedam carnem nisi propter desiderium: Crederem quod emeret ex foro, ut comederet? Idcirco dictum est: *Et mactabis de bobus tuis, & de ovibus tuis &c.* Crederem quod ingrediens mactaret omnes, & offerret? Idcirco dictum est: *De bobus tuis*: Non omnes boves tuos: *De ovibus tuis*: At non omnes oves tuas: Et similiter dicit Rabi Eliesér ben Azaria: Si sibi sint decem minæ; poterit coquere herbam in olla singulis diebus; si viginti minæ, poterit coquere olus in olla, & in sartagine; Si quinquaginta minæ, poterit comedere libram carnis a vespera Sabbathi ad vesperam Sabbathi; Si centum minæ, poterit comedere libram carnis singulis diebus: Licet non sit rei demonstratio, tamen est rei monimentum: Di-

ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן והיה מרוב עשות חלב יאכל חמאה ממאה לוג חלב יוציא לוג חמאה רבי אומר הרי הוא אומר אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל וגומר והלא סופנו לרבות שירש ושלקח ושנתן לו במתנה הא אינו אומר ואמרת אוכלה בשר אלא בחזמנה הזאת׃

יב המקריש חצי עברו וחצי שפחתו הוא וכהן שותפין בו חרמי כהנים שהקרישן להקריש המזבח או להקריש ברק הבית לא עשה כלום הקריש המזבח שהקרישו לחרמי כהנים או להקרש ברק הבית לא עשה כלום אבל הקרש ברק הבית שהקרישו לחרמי כהנים או להקרש המזבח מה שעשה עשוי חרמי כהנים אין להם פריון ואין יוצאין ביובל חרמי ישראל רצו הבעלים לגאל הרשות ביד כהן חרם, ישראל ביון שבאו ליד כהן הרי הן כחולין לכל דבר סתם חרמים להריוט ומפורש לגבוה שנאמר כל חרם קרשי קרשים הוא ליהוה רבי יהורה בן בתירא אומר סתם חרמים לגבוה ומפורש להריוט שנאמר כשרה החרם.

יג כהנים ולוים אין מחרימין דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר כהנים אין מחרימין שחרמים שלהם לוים מחרימין שאין חרמים שלהם אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בקרקעות כי אחוזת עולם הוא להם דברי רבי שמעון במטלטלין שאין חרמים שלהם שלשה חרמים הם אך כל חרם אשר יחרים איש ליהוה וגומר אלו חרמי כהנים כל חרם קרש קרשים הוא ליהוה אלו חרמי גבוה כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה אלו חייבי מיתות בית רין.

פרק חמישי

א המוכר שרהו בשעת היובל אין מותר לגאל פחות משתי שנים של תבואה שנאמר במספר שני תבואות ימכר לך היתה שנת שביעית או שנים בשני אליהו אין עולה לו מן המנין נרה שנה

Dictum est enim: *Et erit in die illa: Nutriet homo vitulam bovis, & duas oves, & præ ubertate lactis comedet butyrum:* Ex centum logis lactis educet logum butyri: Rabi dicit: Dictum est: *Qui venatus fuerit venationem animalis, vel avis, quæ comedantur &c.* Quomodo intelligitur? Ad includendum illum, qui hæreditate acceperit, aut emerit, aut dono datum sit: Hinc non dictum est: *Et dices; manducabo carnem;* nisi his præparationibus.

XII. Si sanctificet dimidium servi, & dimidium ancillæ, ipse & sacerdotes sunt in hoc socii: Anathemata sacerdotum si sanctificet pro sanctitate altaris, aut pro sanctitate instaurationis domus, nihil inserviunt; At sanctificationes instaurationis domus si sanctificet pro anathematis sacerdotum, aut pro sanctificationibus altaris, quod factum est, factum est: Anathemata sacerdotum non redimuntur, & non exeunt in Jubilæo, quando pervenerint in potestatem sacerdotis, sunt omnino sicut profana: Si velint domini redimere, permittitur sacerdoti: Anathemata non definita sunt pro privato, & definita Deo: Dictum est enim: *Omne anathema sanctitas sanctitatum Domino:* R. Jehuda ben Bethera dicit: Anathemata indefinita cedebant Deo, & definita privato: Dictum est enim: *Sicut ager anathematis.*

XIII. Sacerdotes, & Levitæ non devovent; Verba R. Jehuda: R. Simeon dicit: Sacerdotes non devovent, quia anathemata ipsorum erant; Levitæ devovent, quia anathemata ipsorum non erant. Dicit Rabi: Probabilia sunt verba R. Jehuda in fundis, quia sunt illis possessio perpetua, & verba R. Simeonis in bonis mobilibus, in quibus anathemata ipsorum non sunt: Tres erant species anathematum: Dictum est enim: *Tantummodo omne anathema, quod devovit vir Domino.* Hæc sunt anathemata sacerdotum: *Omne anathema sanctitas sanctitatum illud Domino:* Hæc sunt anathemata Deo: *Omne anathema quod devovebitur ab homine, non redimetur:* Isti sunt, qui sunt rei mortis ex decreto Synhedrii.

CAPUT V.

I. Si quis vendiderit agrum suum intra Jubilæum, non licet ei redimere minus biennio proventus: Dictum est enim: *Secundum numerum annorum proventuum vendet tibi:* Si fuerit annus Sabbathicus, aut anni similes annis Eliæ, non computantur; Si annum no-

אכלה שנה והבירה שנה עולה לו מן המנין רבי אליעזר אומר פעמים שיוכל לאכול הימנה שלש תבואות בשתי שנים כיצד הניחה ויצא היה בה תבואה לקצור וזתים לבצור וענבים למסוק לא יאמר לו הניחה לפני מלאה כמה שהנחתיה לפניך מלאה אלא אוכל שנה אחת ומסתלק הקנים והזמורות ופירות שקמה בתוכה הרי הן בפירות.

ב אילן שנקצץ או שיבש שניהן אסורין בו כיצד יעשה ימכר וילקח בהם קרקע ויאכל פירות מכרם לראשון במנה מכר לראשון ולשני במאתים אין מחשב אלא עם הראשון שנאמר לאשר מכר לו לראשון במאתים ומכר לראשון ולשני במנה אין מחשב אלא עם האחרון שנאמר לאיש אשר בתוכה רצה אביו או אחיו או אחד מן הקרובים ראשון לגאל הרשות בידו ושל שני אין שומעין לו לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב ברע ויגאל ביפה לא ילוה ויגאל לחצאין ובהקדש מותר בכולם זה חומר בהדיוט כבהקדש אמר רבי שמעון מפני מה בהדיוט לא דחק הכתוב שאם הגיע יובל ולא נגאלה יוצא הוא לבעלים ביובל מפני מה בהקדש דחק עליו הכתוב שאם הגיע ולא נגאלה חלוט היא שדה להקדיש.

נ אין אדם רשאי למכור שדה אחוזתו ולהניחה בפונדתו ליקח בהם בהמה ליקח בהם כלים ליקח בהם עבדים ולגדל בהם בהמה דקה אפילו לעשות בהם סחורה אלא אם כן יעני אם מכר הרי זה מכור אין אדם רשאי למכור את בתו ולהניחה בפונרתו וליקח בהם בהמה וליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל בהם בהמה דקה אפילו לעשות בה בהם סחורה אלא אם כן העני אם מכר הרי זה מוכר אין אדם רשאי למכור את עצמו ולהניח בפונדתו וליקח בהם בהמה וליקח בהם כלים וליקח בהם עבדים ולגדל בהם בהמה דקה ואפילו לעשות בהם סחורה אלא אם כן העני ואם מכר הרי זה מכור.

ד אמר רבי יוסי ברבי חנינא בא וראה כמה קשות אבקת של שבועות

novellarit, & annum ex eo comederit, ſi eum incultum reliquerit annum, computatur: R. Elieſer dicit: Aliquando ex eo comedit tres proventus biennio. Quomodo? Si reliquerit, aut exierit, & in eo fuerit proventus demetendus, & olivæ colligendæ, & uvæ vindemiandæ; non debet illi dicere: Relinque coram me plenum ſicut tibi reliqui plenum: Sed comedet ex eo annum; & poterit educere cannas, & palmites & ſycomoris, qui in illo ſunt reputantur ſicut fructus.

II. Arbor ſi cæſa, aut exſiccata fuerit, utrique erit interdicta. Quid faciet? Vendetur, & emet fundum, & comedet fructus: Si primo vendiderit mina, ſi primo & ſecundo vendiderit ducentis zuſis, non computabit niſi cum primo: Dictum eſt enim: *Et ille cui vendiderit*: Si vendiderit primo ducentis zuſis, & vendiderit primo & ſecundo mina, non computabit niſi cum noviſſimo: Dictum eſt enim: *Viro*. Viro qui in illo eſt. Si velit pater, aut frater, aut aliquis ex propinquis primus redimere, facere licebit, & de ſecundo non habetur ratio: Non vendet procul diſſitum ut redimat proximum, nec malum ut redimat bonum; nec ſumet mutuo, ut redimat, neque per dimidia redimet; at in ſanctitate hæc omnia permittuntur: In his gravior eſt conditio in privato, quam in ſancto: Dicit Rabi Simeon: Qua de cauſa? In privato non urget textus; ſi adveniat Jubilæus, & non redimat, cedit dominis in Jubilæo. Qua de cauſa? Quia in ſancto urget illum textus; etenim ſi advenerit Jubilæus, & non fuerit redemtus definitur ager pro ſancto.

III. Nemini licet vendere agrum poſſeſſionis ſuæ, ut reponat pretium in ſuo marſupio ut emat jumenta, & vaſa, & ſervos, ut nutriat beſtias minuas, ne quidem ut faciat mercaturam; at ſi pauper factus ſit, & vendiderit, ecce vendidit: Nemini licet vendere filiam, ut reponat pretium in marſupio, ut emat jumenta, & vaſa, & ſervos, atque ut nutriat beſtias minutas, ne quidem ut faciat mercaturam; niſi quando pauper factus ſit, & ſi vendiderit, ecce vendidit. Nemini licet vendere ſeipſum, ut reponat pretium in marſupio, ut emat jumenta, & vaſa, & ſervos, atque ut nutriat beſtias minutas, ne quidem ut faciat mercaturam; niſi quando pauper factus ſit; & ſi vendiderit, ecce vendidit.

IV. Dicit R. Joſe bar R. Chanina: Veni & vide, quam ſit detrimentoſus pul-

כיצד אדם עושה סלאכה בפירות עברה: התחיל מוכר במטלטלין שנאמר וכי תמכרו ממכר לעמיתך לא הרגיש התחיל מוכר שדה אחוזתו שנאמר כי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו לא באת לידו עד שמכר את ביתו שנאמר ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה לא באת לידו עד שמכר את בתו שנאמר איש כי ימכור את בתו לאמה לא באת לידו עד שלוה ברבית שנאמר כי ימוך אחיך ומטה ידו ונאמר לא תקח מאתו נשך ותרבית לא באת לידו עד שמוכר את עצמו שנאמר כי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ולך לך אלא לגר שנאמר ונמכר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר ונמכר לגר תושב אלא לעבוד עבודה זרה שנאמר או לעקר משפחת גר נעשה כומר לעבודה זרה.

ה המקדיש בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל לעולם לא גאלו צמת להקדש המוכר בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד והולך כל שנים עשר חדש לא גאלו כל שנים עשר חדש צמת ללוקח מכרה לראשון ועמד הראשון ומכרה לשני הרי זה גואל מיד גואל והולך כל שנים עשר חדש לא גאלו כל שנים עשר חדש צמת לשני.

ו המקדיש בית בבתי חצרים הרי זה גואל מיד גואל והולך לעולם גאלה אחר יוצא לבעלים ביובל המוכר בית בבתי חצרים הרי זה גואל מיד גואל והולך לעולם שאם הגיע יובל ולא גאלה יוצא לבעלים ביובל בתי חצרים אף על פי שיש להם חומת גג אינו כבתי ערי חומה עיר שנפלה חומתה כל המצוה הזאת נוהגת בה בנה בית חוצה לה נידון כבתי חצרים

pulvis (*quæstus*) anni ſeptimi. Quomodo? Homo facit opus fructibus tranſgreſſionis; incipit vendere bona ſua mobilia: Dictum eſt enim: *Quumque vendideritis venditionem populari tuo*. Non animadvertit; incipit vendere agrum poſſeſſionis ſuæ: Dictum eſt enim: *Quumque depauperatus fuerit frater tuus, vendideritque de poſſeſſione ſua:* Nondum pervenit in ſuam manum, quum jam vendit domum ſuam: Dictum eſt enim: *Vir quum vendiderit domum habitationis ſuæ in civitate caſtellata*: Nondum pervenit pretium in ſuam manum, quum jam vendit filiam ſuam: Dictum eſt enim: *Vir quum vendiderit filiam ſuam in ancillam:* Nondum pervenit pretium in manum ſuam, quum fœnerat: Dictum eſt enim: *Quum depauperatus fuerit frater tuus, & declinaverit manus ejus &c.* Pariterque dictum eſt: *Non accipies ab eo lucrum, & anteceſſum:* Nondum pervenit in manum ſuam, quum ſe vendit: Dictum eſt enim: *Quumque depauperatus fuerit frater tuus, & vendiderit ſe tibi:* Non tibi, ſed peregrino: Dictum eſt enim: *Et vendiderit ſe:* Non proſelyto juſtitiæ, ſed proſelyto inquilino: Dictum eſt enim: *Et vendiderit ſe:* Non proſelyto inquilino, ſed Idololatræ: Dictum eſt enim: *Aut ſtirpi familiæ peregrini;* Fit ſacrificulus Idololatriæ.

V. Si quis ſanctificet domum in domibus urbium muro cinctarum ſtatim poterit redimere, & poterit redimere ad quinquageſimum annum. Si non redimat, definitur ſancto. Si vendat domum in domibus urbium muro cinctarum, ſtatim redimat, & poteſt redimere omnes duodecim menſes; ſi non redimat omnes duodecim menſes, definitur emtori; ſi vendat primo, & ſurgens primus vendat ſecundo, ecce redimet ſtatim, & poteſt redimere omnes duodecim menſes, & ſi non redimat omnes duodecim menſes, definitur ſecundo.

VI. Si ſanctificet domum in domibus villarum, redimat ſtatim, & poterit redimere ad quinquageſimum annum, ſi redimat alius, revertitur ad dominos in Jubilæo: Si vendat domum in domibus villarum, redimat ſtatim, & poterit redimere ad quinquageſimum annum; ſi advenerit Jubilæus, & non redemerit, revertitur ad dominos in Jubilæo; Domus villarum, licet fuerint illis mænia & tectum, non reputantur ſicut urbes mænibus circumdatæ. Si urbis mænia ceciderint, hæc omnia præcepta in ea obſervantur: Si ædificet domum extra illa, non conſideratur ſicut do-

בתי ערי חומה וחוצה לארץ הכל הולך
אחר העוקר ירושלם וערי מקלט ומעשר
שני הכל הולך אחר הנוף הבורגנין והמגדל
והשובך שבתוכה הרי הם כבתי ערי חומה
והדירייס והגנות והפרדסות שבתוכה רבי
מאיר אומר הרי הם כבתי ערי חומה
וחכמים אומרים הרי הם כשרות.

ז בית בנוי בחומה רבי יהודה
אומר כאילו הוא בחוץ רבי שמעון אומר
כאילו הוא בפנים בתי בית דין שפתחיהם
לפנים והחלל לחוץ והחלל לפנים בית
שמאי אומרים אין פודין בהם מעשר שני
כאילו הם בפנים אין אוכלים בהם קדשים
קלים כאלו הם בחוץ בית הלל אומרים
מכנגד החומה ולפנים כלפנים מכנגד
החומה ולחוץ כלחוץ אמר רבי יוסי זו
משנת רבי עקיבא משנה הראשונה בית
שמאי אומרים אין פודין בהם מעשר שני
כאלו הם בחוץ ואין אוכלים בהם קדשים
קלים כאלו הם בפנים בית הלל אומרים
בלשכות את שפתחה לפנים כלפנים
את שפתחה לחוץ כלחוץ.

ח אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי
וכי אין לנו מוקפות חומה אלא אלו בלבד
הרי הוא אומר ששים עיר כל חבל ארגוב
ונומר כל אלה ערים בצורות חומה
גבוהה ונומר אלא כיון שגלו ישראל לבבל
בטלה בהם מצות ערי חומה וכשעלו מן
הגולה מצאו אלו שמוקפות חומה מימות
יהושע בן נון וקדשום ולא אלו בלבד לא
כל שתבא לך במסורת שמוקפות חומה
מימות יהושע בן נון כל המצוה הזאת
נוהגת בה ושקדשום מכאן ואילך כל
המצוה הזאת נוהגת בה.

ט חומר בבתי ערי חומה שאין
בשדה אחוזה ובשדה אחוזה שאין בבתי
ערי חומה שבתי ערי חומה אין יוצאים
ביובל אם לא גאלה כל שנים עשר הדש

domus villarum: In urbibus mænibus circumdatis, & extra terram, cuncta incedunt post fundamentum: In Hierusalem, & in urbibus refugii, & in decima secunda cuncta incedunt post ramum. Taguria, & turris, & columbarium, quæ in illa sunt, reputantur sicut domus urbium mænibus cinctarum, & caulæ, & horti, & viridaria, quæ sunt in illa, R. Meir dicit, reputantur sicut domus urbium mænibus cinctarum; & sapientes dicunt: reputantur sicut agri.

VII. Domus ædificata in mænibus, R. Jehuda dicit, reputatur sicut foris ædificata. R. Simeon dicit, reputatur sicut intus ædificata. Si Synhedrio sint portæ intus, & vacuum foris, & vacuum intus, & portæ foris, schola Schammai dicit, non redimunt in illo decimam secundam, quia reputantur perinde ac sint intus: non comedunt in illis sanctitates leves, quia reputantur, perinde ac sint foris; schola Hillel dicit; Quod est contra murum ad interiorem partem, reputatur sicut interius, quod est contra murum ad exteriorem partem, reputatur sicut exterius. Dicit R. Jose: Hæc traditio R. Akiba est prima traditio. Schola Schammai dicit: Non redimunt in illis decimam secundam, quasi fuerint sitæ foris, neque in iis comedunt sanctitates leves, perinde ac sitæ sint intus: Schola Hillel dicit: Conclavia, quibus sit porta intus, sicut interiora reputantur, quibus sit porta foris, sicut exteriora reputantur.

VIII. Dicit R. Ismael bar R. Jose: Num nobis non sunt urbes muro circundatæ nisi istæ duntaxat? Atqui dictum est: *Sexaginta urbes omnem portionem Argob &c. Omnes istæ erant urbes castellatæ, turribus altis &c.* At postquam Israelitæ exularunt Babylonem, abolitum est ab illis præceptum urbium mænibus circumdatarum; & quando adscenderunt de captivitate, invenerunt istas, quæ erant mænibus circundatæ a diebus Josuæ filii Nun, easque sanctificarunt; & non solum in istis, sed etiam illis, de quibus esset traditio, quod mænibus circundatæ essent a diebus Josue filii Nun, observabuntur hæc omnia præcepta urbium mænibus cinctarum; & in illis, quas sanctificarunt hinc & ulterius, hæc omnia præcepta observabuntur.

IX. Gravior est conditio in urbibus mænibus cinctis, quam in agro possessionis, & in agro possessionis quam in urbibus mænibus cinctis; etenim domus urbium muro cinctarum non egredientur in Jubilæo: si non redemisset cun-

צמות ללוקח מה שאין כן בשדה אחוזה שהמקדיש שדה אחוזתו שלא בשעת היובל אין מותר לינאל פחות משתי שנים יוצאין ביובל ובגרעון מה שאין כן בבתי ערי חומה.

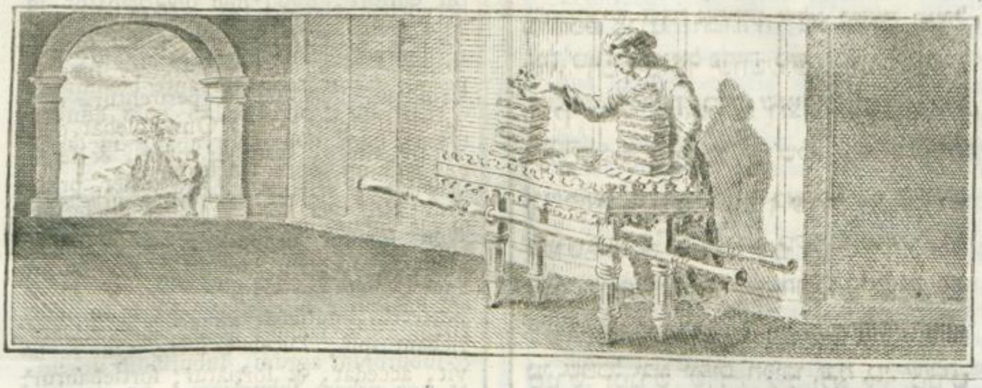
י אין עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה מגרש עיר ולא עיר מגרש רבי אליעזר אומר במה דברים אמורים בערי הלוים אבל בערי ישראל עושין שדה מגרש ומגרש שדה עיר ולא עיר מגרש כדי שלא יחריבו את ערי ישראל [לא יסתיק אדם את ביתו לעשותו גנה לא יטע אדם את חורבתו גנה מפני שהוא כמחרים את ארץ ישראל רבן שמעון בן גמליאל אומר נוטע אדם את חורבתו גנה שכך היא יישובה רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אלפים אמה תחום ערי הלוים צא מהם אלף אמה מגרש נמצא מגרש והשאר שדות וכרמים.

cunctis duodecim mensibus, definiebantur emtori, quod non observabatur in agro possessionis; etenim si sanctificasset agrum possessionis extra Jubilæum, non permittebatur redimere ante biennium: egrediebantur in Jubilæo cum diminutione, quod non observabatur in domibus urbium muro cinctarum.

X. Non faciunt agrum suburbium, neque suburbium agrum, neque suburbium urbem, neque urbem suburbium; R. Eliesér dicit: De quo hæc dicta sunt? De urbibus Levitarum; At in urbibus Israelitarum faciunt agrum suburbium, & suburbium agrum, suburbium urbem, at non urbem suburbium, ne desolentur urbes Israelitarum: Nemo diruet suam domum, ut ex ea faciat hortum; non plantabit locum dirutum in hortum, quia reputatur perinde ac diruat terram Israel. Raban Simeon ben Gamaliel dicit: Licet plantare locum dirutum in hortum, quia sic habitabitur; R. Eliesér ben R. Jose Galilæi dicit: Duo millia cubitorum erant terminus urbium Levitarum: Remove ex iis mille cubitos ex suburbio; deprehendetur suburbium, & reliquum esse agri, & vineæ.

TRA-

TRACTATUS MISNICUS

De Sacrificio Jugi

NUNC PRIMUM

A BLASIO UGOLINO

Notis Philologicis illustratus.

פרק ראשון

בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש בבית אבטינס ובבית הניצוץ ובבית המוקד בבית אבטינס ובבית הנצוץ היו עליות והרובים שומרים שם בית המוקד כיפה ובית גרול היה מוקף רובדין של אבן וזקני בית אב ישנים שם ומפתחות העזרה בידם ופרחי כהונה איש כסותו בארץ לא היו ישנים בבגדי קדש אלא פושטין ומקפלין ומניחים אותם תחת ראשיהם ומתכסין בכסות עצמם אירע קרי לאחד מהם יוצא והולך לו במסיבה ההולכת תחת הבירה והנרות דולקים מכאן ומכאן עד שהוא מגיע לבית הטבילה ומדורה היתה שם ובית כסא של כבוד וזה היה כבודו מצאו געול יודע שיש שם אדם פתוח

CAPUT PRIMUM.

(1) IN tribus locis sacerdotes custodias agebant, in domo Sanctuarii, (2) in domo Abtines, (3) in domo Nitzotz, & in domo foci: In domo Abtines, & Nitzotz erant cœnacula, ubi juvenes custodias agebant; (4) domus erat concamerata, & erat domus magna circundata stratis lapideis, ubi seniores domus patris dormiebant, & claves atrii erant in manibus eorum, (5) & juvenes sacerdotii unusquisque habebat tegumentum suum in terra; non dormiebant in vestibus sanctus, sed illas exuentes, duplicatas supponebant capitibus suis, & suis tegumentis se tegebant: (6) Si accideret alicui ex iis seminis fluxus egrediebatur, & incedebat per circuitum, qui ducebat eum (7) sub Biram, lucernis hinc inde accensis, donec perveniret ad domum lotionis, ubi ignis erat, & locus secretus honoris; hic autem honor ejus fuit, ut quando inveniebat clausum, sciverit aliquem ibi esse, quando aper-

יורע שאין שם אדם ירד וטבל עלה ונסתפג ונתחמם כנגד המדורה בא וישב אצל אחיו הכהנים עד שהשערים נפתחים יוצא והולך לו · מי שהוא רוצה לתרום את המזבח משכים וטובל עד שלא יבא הממונה וכי באיזו שעה הממונה בא לא כל העתים שוות פעמים שהוא בא מקריאת הגבר או סמוך לו מלפניו או מלאחריו הממונה בא ודופק עליהם והם פתחו לו אמר להם מי שטבל יבא ויפיס הפיסו זכה מי שזכה. נטל את המפתח ופתח את הפשפש ונכנס מבית המוקד לעזרה ונכנסו אחריו הכהנים ושתי אבוקות של אור בידם ונחלקו, לשתי כיתות אלו הולכין באכסדרה דרך המזרח ואלו הולכין באכסדרה דרך מערב היו בודקין והולכין עד שמגיעים למקום בית עושי חביתין הגיעו אלו ואלו אמרו שלום הכל שלום העמידו עושי חביתין לעשות חביתין. מי שזכה לתרום את המזבח הוא יתרום את המזבח והם אמרו לו הזהר שמא תגיע בכלי עד שתקדש ידיך ורגליך מן הכיור והרי המחתה נתונה במקצוע בין הכבש למזבח במערבו של כבש אין אדם נכנס עמו ולא נר בידו אלא מהלך לאור המערכה לא היו רואין אותו ולא שומעים את קולו עד ששומעים קול העץ שעשה בן קטין לכיור והם אומרים הגיע עת קידוש ידיו ורגליו מן הכיור נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח ופנה את הגחלים הילך והילך וחתה מן המאוכלות הפנימיות וירד הגיע לרצפה הפך פניו לצפון והלך למזרחו של כבש בשנים עשר אמות צבר את הגחלים על גבי הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים מקום שנותנים מוראת העוף ודישון מזבח הפנימי והמנורה.

apertum, norat, quod nullus esset, descendebat, lavabat se, adscendebat, & abstergebatur, calefaciebat se ante ignem; accedens sedebat apud fratres suos sacerdotes, donec portæ aperirentur, tunc egressus abibat: (8) Qui volebat decinerare altare, surgebat mane, & se lavabat, antequam (9) venisset præfectus: Sed qua hora veniebat præfectus? Non semper eadem hora; aliquando veniebat ad galli cantum, aut parum ante, vel post eum; Cum accederet præfectus, pulsabat ad eos; & illi aperiebant ipsi; Dicebat illis; Qui se lavit, accedat, & sortiatur; sortiebantur; & dignus habebatur, qui dignus habebatur. Sumebat clavem, & aperiebat ostium, (10) & ex domo foci intrabat atrium, & ingrediebantur post eum sacerdotes, in quorum manibus erant duæ faces accensæ, & dividebantur in duas turmas; hi incedebant per porticum orientem versus, & illi incedebant per porticum occidentem versus, explorantes incedebant, donec pervenirent ad domum facientium sartagines, cum accessissent hi & illi dicebant; pax, & omnia pax; statuebant, qui faciebant sartagines, ut facerent sartagines: Qui dignus habebatur ad decinerandum altare, decinerabat altare; & illi ipsi dicebant; caveto ne forte attingas vas, donec sanctifices manus, & pedes tuos ex labro; & ecce thuribulum positum erat in angulo inter collem, & altare in occidente collis; nemo cum illo ingrediebatur; non erat lucerna in ejus manu, sed incedebat ad lumen struis; non videbant eum, neque audiebant vocem ejus, donec audirent sonitum machinæ ligneæ, quam labro fecerat (11) ben Katin; & illi dicebant: Advenit tempus sanctificationis manuum & pedum ex labro: (12) Sumebat thuribulum argenteum, & adscendebat in summitatem altaris, & agitabat prunas hinc inde, sumebat (13) ex interioribus consumtis, & descendens perveniebat ad pavimentum, convertebat faciem suam ad aquilonem, & incedebat ad orientem collis duodecim cubitos; coacervabat prunas super pavimento procul a colle tres palmos, ubi ponebant ingluviem volucris, (14) & cinerem altaris interioris & candelabri.

NOTÆ IN CAPUT PRIMUM.

(1) IN tribus locis &c. *Middoth* I. I. In tribus locis sacerdotes custodias agebant in domo sanctuarii, in domo Abtines, in domo Nitzotz, & in domo foci: Judæi interpretes probant ex *Num.* III. 38. שומרים משמרת למשמרת.

(2) In domo Abtines &c. In hoc loco componebatur suffitus, qui mane & vesperi adolebatur in altari aureo: Familia Abtines docta erat in componendo suffitu: Tosaphta *Joma* II. 5. Familia domus Abtines perita erat in compositione suffitus, & in herba fumum adscendere faciente, & noluerunt docere; miserunt sapientes, & conduxerunt opifices Alexandria Ægypti, qui componebant sicut ipsi, at non erant periti in herba fumum adscendere faciente. Suffitus domus Abtines instar columnæ adscendebat usque ad contignationem, & diffundebatur, & deorsum descendebat: At suffitus Alexandrinorum statim dispergebatur. Quando hoc cognoverunt sapientes, dixerunt; Non creavit Deus mundum nisi in gloriam suam: Dictum est enim: *Omnia operatus est Dominus propter seipsum*. Miserunt ad eos sapientes, at non venerunt, nisi postquam duplicarunt eorum mercedem: Duodecim minas singulis diebus accipiebant, at postquam redierunt, quatuor & viginti acceperunt; verba Rabi Meir; R. Jehuda dicit: Quatuor & viginti singulis diebus accipiebant; at postquam redierunt, octo & quadraginta acceperunt: Dixerunt eis sapientes: Quid vidistis, ut nolueritis docere? Responderunt eis: Sciebat domus patris nostri, quod domus sanctuarii foret diruenda; idcirco voluerunt docere, ne componerent suffitum coram Idololatria sicut componunt coram Deo. Et hac de causa memorarunt ipsos in laudem, quod nunquam ex iis egressa sit mulier, quæ oleret: & præterea quando despondebant mulieres ex alio loco, paciscebantur cum iis ne olerent; ne Israelitæ dicerent: Ex compositione suffitus olent: Ad confirmandum quod dictum est: *Et sitis puri coram Deo & Israel*. Dicit R. Akiba: Dixit mihi Simeon ben Luga: Ego & puer quidam de posteris domus Abtines colligebamus herbas in agro; eumque vidi ridentem, & flentem: Illi dixi: Cur flevisti? Respondit: Quia gloria patris nostri transmigravit: Cur risisti? Respondit: Quia tandem Deus S. B. lætificaturus est filios Israel: Illi dixi: Quid vidisti? Respondit: Herbam fumum adscendere facientem in meo conspectu: Ei dixi: Ostende mihi: Respondit mihi: Juramentum est in manibus nostris, ut nemini ostendamus: Dicit R. Jochanan ben Nuri: Aliquando incedens per viam, offendi senem quendam, qui mihi dixit: De familia Abtines ego sum: In principio quando domus patris nostri erat modesta, tradebant volumina sua alter alteri: Nunc ecce tibi volumen hoc, & præmonearis, quod sit volumen aromatum: Et quando veni, & exposui verba coram R. Akiba, dixit mihi: Nunc interdictum est loqui in eorum ignominiam. Hinc dixit ben Azai: *De bonis tuis dabunt tibi, nomine tuo vocabunt te, in loco tuo facient te consistere*. Non est oblivio coram Deo in eo quod paratum est socio suo: In conclavi Abtines adjurabatur summus sacerdos vespera diei expiationum: *Babyl. Joma* 18. 2. Tradebant eum seniores Synhedrii senioribus sacerdotii, qui faciebant eum adscendere in domum Abtines, eumque adjurabant &c. Dicit R. Papa: Duo erant conclavia summo sacerdoti, alterum conclave Parhedrin, & alterum conclave domus Abtines, alterum in austro, & alterum in aquilone.

(3) In domo Nitzotz &c. *Middoth* I. 7. Ad aquilonem erat porta Nitzotz, instar exedræ erat; super quam ædificatum erat cœnaculum, ubi sacerdotes in superiori parte custodias agebant, Levitæ vero in inferiori: Et porta erat illi ad spatium intermurale.

(4) Domus foci &c. *Middoth* ibid. Domus foci erat concamerata, & magna, & stratis lapideis circumdata, ubi seniores domus patris dormiebant, & atrii magni claves in manibus suis habebant.

(5) Et juvenes &c. *Middoth* ibid. Et juvenes sacerdotii, unusquisque habebat tegumentum suum in terra.

(6) Si accideret &c. *Middoth* ibid. Si casus nocturnus alicui ipsorum obtingeret, egrediens incedebat per porticum, quæ deducebatur sub Bira; facesque hinc inde ardebant donec perveniret ad balneum. R. Elieser ben Jacob dicit: Per porticum, quæ sub intermurali permeat, egrediens ibat ad portam Tedi.

(7) Sub Biram &c. *Babyl. Joma* 2. Quid est Bira? Dicit Raba bar bar Channa; dicit R. Jochanan: Locus erat in monte domus, qui vocabatur Bira: At R. Levi dicit: Totum sanctuarium vocabatur Bira: Dictum est enim: *Ædem, cujus impensas paravi*.

(8) Qui volebat &c. Olim altare sine sortitione decinerabatur: *Gemara Hierosolymitana Jomæ* cap. II. R. Mena quæsivit: Cur non statuerunt sortem decinerationi? Veni & vide. Mactatio erat legitima per alienum, & tu dicis in ea fuisse sortitionem? Decineratio erat interdicta alieno, & tu dicis in ea non fuisse sortitionem? *Gemara Babyl. Joma* 22. Et hoc a principio: Qua de causa non statuerunt illi sapientes sortitionem a principio? Quoniam ministerium nocturnum erat, non æstimabatur, neque veniebant; postquam viderunt, quod venirent, & venirent in periculum, statuerunt illi sortitionem. *Gemara Tamid*. Ecce hæc est oppositio: Dicis: Omnis qui vult decinerare: Ergo ex sorte non pendet: Atqui iterum extat traditio. Accedat, & sortiatur: Ergo a sorte res pendet: Dicit Abaje: Non est oppositio: Hic ante institutionem, & ibi post institutionem.

(9) Præfectus &c. איש הר הבית vir montis domus, & præfectus omnibus custodum excubiis vocabatur.

(10) Et ex domo foci &c. *Joma* ibid. Duæ erant portæ domui foci; una aperta versus spatium intermurale, altera quæ atrium respiciebat: Dicit R. Jehuda: Quæ aperta erat in atrium, erat illi ostiolum parvum, per quod ingrediebantur ad lustrandum atrium.

(11) Ben Katin &c. Ben Katin, ita vocabatur pontifex maximus, qui: מוכני fecit pro labro, cujus ope aquam haurire poterant e puteo labri, quando quis accederet ad lavandum, ne aqua pernoctando pollueretur; nam quicquid in vase ministerii consecratum est, pernoctando polluitur, & dum labrum demissum erat in puteum, ea non polluebatur. Ita *Bartenora* ad h. l. *Gemara Hierosol. Joma* cap. II. Dicit R. Jochanan: Decineratio erat principium ministerii temporis matutini, & debebat sanctificare manus & pedes ex labro, quod immersum esset in aquas. *Joma* cap. III. Ben Katin fecit duodecim epistomia labro, cui antea non erant nisi duo; fecit etiam machinam labro, ne ejus aquæ noctu profanarentur: *Babyl. Joma* 37. Quid מוכני? Rota, quæ immergebat.

(12) Sumebat thuribulum &c. *Joma* III. 3. Arripuit thuribulum, atque adscendebat in verticem altaris, & scalpebat prunas hinc inde, & sumebat de interioribus consumtis, & descendebat.

(13) Ex interioribus consumtis &c. *Hierosol. Joma* cap. III. *Et decinerabit*: Non decinerabit, nisi fuerint reliquiæ: *Quod absumserit ignis*: Non est absumtio nisi in quantitate olivæ: Si fuerit in toto quantitas olivæ ad auferendum, pugillare tu non potes, quia non est in eo quantitas olivæ: Ad auferendum totum, tu non potes, quia non sunt hoc loco reliquiæ: *Et decinerabit, quod absumserit ignis*: Crederem ligna? Idcirco dictum est: *Holocaustum*: Si holocaustum, crederem membra holocausti? Idcirco dictum est: *Quod aasumserit ignis*. Quomodo? Sumebat ex interioribus consmtis, & descendebat.

(14) Et cinerem &c. *Hierosol. Joma* cap. II. *Et projiciet illum prope altare ad orientem in locum cineris*: Non erat necesse: Si ad statuendum illi locum; jam scriptum est: *Prope altare*: Si ad te docendum, reponendum fuisse in oriente collis: Jam scriptum est: *Ad orientem*. Ipse quoque exponit: *Prope altare, prope altare*: Sicut hoc loco in oriente collis, ita pariter ibi in oriente collis.

CA-

פרק שני

ראוהו אחיו שירד והם רצו ובאו מהרו וקדשו ידיהם ורגליהם מן הכיור נטלו את המגריפות ואת הצינורות ועלו לראש המזבח האברין והפדרים שלא נתאכלו מבערב סונקין אותם לצדדי המזבח אם אין הצדדין מחזיקין סודרין אותם בסובב על הכבש . החלו מעלין באפר על גב התפוח ותפוח היה באמצר המזבח פעמים שהיו עליו כשלש מאות כור וברגלים לא היו מדשנין אותם מפני שהוא נוי למזבח ומימיו לא נתעצל הכהן מלהוציא את הדשן . החלו מעלים בנזרין לסדר את המערכה וכי כל העצים כשרים למערכה הן כל העצים כשרים למערכה חוץ משל גפן ושל זית אבל באלו היו רגילין במורביות של תאנה של אגוז ושל עץ שמן . סדר המערכה גדולה מזרחה וחזיתה מזרחה וראשי הגזרין הפנימיים היו נוגעים בתפוח וריוח היה בין הגזרין שהיו מציתין את האליתא משם . בררו משם עצי תאנה יפין לסדר המערכה שניה לקטורת מכנגד קרן מערבית דרומית משוך מן הקרן כלפי צפון ארבע אמות בעומד חמש סאים גחלים ובשבת בעומד שמונה סאים גחלים ששם היו נותנים שני בזיכי לבונה של לחם הפנים האיברים והפדרים שלא נתאכלו מבערב מחזירין אותן למערכה הציתו שתי המערכות באש וירדו ובאו להם ללשכת הגזית.

CAPUT II.

Quando viderunt fratres ejus sacerdotes, quod descendisset, accurrebant & illi, & veniebant, properabant, & (1) sanctificabant manus & pedes suos ex labro; sumebant everricula, & fuscinas, & adscendentes verticem altaris (2), membra & adipes, quæ nondum consumta essent a vespera, removebant ad latera altaris, si latera non caperent, disponebant ea circa collem. Incipiebant colligere cinerem (3) in cumulum; Cumulus erat in medio altaris; aliquando in eo erant trecentæ mensuræ Cor, & in diebus festis non decinerabant, quia erat ornatus altari; & (4) ab eo tempore sacerdos non erat negligens in educendo cinere. Incipiebant adferre ligna ad disponendum struem: Num cuncta ligna erant legitima pro strue? Cuncta ligna erant legitima pro strue exceptis lignis vitis, & oleæ, sed ex illis solent uti ramis ficus, nucis, & arboris oleaginosæ. (5) Disponebat (6) struem magnam (7) orientem versus, faciemque ejus ad ortum, & summitates segmentorum interiorum attingebant cumulum, & spatium erat inter segmenta, quia inde segmenta tenuia incendebant. (8) Sumebant inde ligna ficulnea, quæ apta essent componendæ (9) strui secundæ pro suffitu e regione cornu occidentalis australis, & patebat a cornu versus aquilonem quatuor cubitos, prout conjectura erat quinque sata singulis diebus, & in Sabbatho juxta æstimationem octo sata prunarum, quia illic deponebant duas acerras thuris panis facierum: membra, & adipes, qui non absumti essent a vespera, restituebant in struem; & incendebant duas strues igne, & descendentes veniebant in conclave Gazith.

NOTÆ IN CAPUT SECUNDUM.

(1) ET ſanctificabant &c. *Toſaphtha Joma* 11. Sacerdotes ſi non laviſſent, neque ſanctificaſſent manus & pedes, & ſimiliter ſummus ſacerdos ſi non laviſſet, neque ſanctificaſſet manus & pedes inter miniſterium, & miniſterium, & inter veſtes & veſtes, & miniſtraſſent, eorum miniſterium erat legitimum: At ſacerdotes ſi non laviſſent, neque ſanctificaſſent manus & pedes, & ſimiliter ſummus ſacerdos ſi non laviſſet, neque ſanctificaſſet manus & pedes ex labro, ejus miniſterium erat illegitimum: Tam ſummus ſacerdos quam ſacerdos vulgaris ſi mane miniſtraſſent, & non laviſſent manus, & pedes, rei erant mortis: Dictum eſt enim: *Quando ingredientur in tentorium conventus &c.* Si ſtans miniſtret tota nocte, debet ſanctificare manus & pedes: Rabi dicit: Pernoctatio profanat ſanctificationem manuum & pedum: R. Elieſer bar R. Simeonis dicit: Vel ſi fuerit occupatus in miniſterio toto ſeptiduo, pernoctatio non profanat ſanctificationem manuum, & pedum.

(2) Membra, & adipes &c. *Babyl. Joma* 45. 1. Et Rabi Meir, membra, & adipes, quæ nondum conſumta eſſent a veſpera, unde probat? Probat ex eo quod dictum eſt: *Et ignis*. At ſapientes vau non exponunt; Et ſapientes de membris, & adipibus quæ nondum a veſpera abſumta eſſent, quid docent? Ut reſtituantur in ſtruem magnam: Etenim extat traditio: Unde probatur, membra & adipes, quæ nondum abſumta eſſent a veſpera, diſponenda fuiſſe ſuper altare, & ſi ea non capiat altare, ſuper collem, aut ſuper ambitum, donec perficiatur ſtrues magna, fuiſſe diſponenda? Ex eo quod dictum eſt: *Quod abſumſerit ignis holocauſtum ſuper altare*: & Rabi Meir dicit: Partes abſumtas holocauſti tu reſtitues, at non reſtitues partes abſumtas ſuffitus: Etenim extat traditio: R. Chananjah bar Moniomi bar Rabi Elieſer ben Jacob: *Quod abſumſerit ignis, holocauſtum ſuper altare*: Partes abſumtas holocauſti tu reſtitues, at non reſtitues partes abſumtas ſuffitus.

(3) In cumulum &c. *Mechiltha* 9. Et reliquum cinerem, qui erat ſuper altare, colligebant ſuper altare; & erat ſimilis colli; & ſapientes in Miſna vocant cumulum, quia erat cumulus ſuper altare inſtar collis excelſi.

(4) Ab illo tempore &c. *Mechiltha* ibid. Et legimus: Ab eo tempore non erat negligens ſacerdos in educendo cinere; Educebant illum extra caſtra.

(5) Diſponebant &c. Ordo miniſterii quotidiani ſic deſcribitur *Babyl. Joma* 33. Et juxta mentem Aba Saul: Strues magna antecedebat ſtruem ſecundam ſuffitus, & ſtrues ſecunda ſuffitus antecedebat diſpoſitionem duorum ligni ſegmentorum, & diſpoſitio duorum ligni ſegmentorum antecedebat decinerationem altaris interioris, & decineratio altaris interioris antecedebat concinnationem quinque lucernarum, & concinnatio quinque lucernarum antecedebat ſanguinem ſacrificii jugis, & ſanguis ſacrificii jugis antecedebat concinnationem duarum lucernarum, & concinnatio duarum lucernarum antecedebat adolitionem ſuffitus, & adolitio ſuffitus antecedebat membra, & membra munus, & munus ſartagines, & ſartagines libamina, & libamina ſacrificia addititia, & ſacrificia addititia acerras, & acerræ ſacrificium juge. Dictum eſt enim: *Et adolebit ſuper illo adipes pacificorum: Super illo* abſolvet cunctas oblationes. Dicit Mor: Strues magna antecedebat ſtruem ſecundam ſuffitus; unde probatur? Ex eo quod extat traditio: *Illud holocauſtum ſuper incendio ſuper altare tota nocte*: Hæc eſt ſtrues magna: *Et ignis altaris accendetur in eo*. Hæc eſt ſtrues ſecunda ſuffitus; Contra ego puto, quod ſtrues magna ſit præſtantior, quia multiplicior eſt ejus expiatio; Contra ſtrues ſecunda erit præſtantior, eo quod ex ea inferant in locum interiorem; Licet ita ſit, illa, cujus multiplicior ſit expiatio, erit præſtantior; & ſi velis, dicam; ſi non deprehendantur ligna pro ſtrue ſecunda; unde inferentur? Ex ſtrue magna; Quod ſtrues ſecunda ſuffitus antecedat diſpoſitionem duorum ligni ſegmentorum, unde probatur? Ex eo quod ſcriptum eſt: *Et accendet ſuper ea ſacerdos ligna mane mane*: Super ea; non ſuper altera; Conſequitur quod eſſet altera; & τὸ *ſuper ea* per ſe requiritur: Bis *ſuper ea* ſcriptum eſt: Diſpoſitio duorum ligni ſegmentorum antecedit decinerationem altaris interioris; licet hic ſcriptum eſt: *mane mane*, & ibi *mane mane*, diſponens præcedit? Quodnam erat diſponens? Duo ligni ſegmenta: Et ecce dicit: Duo ligni ſegmenta in ſtruem magnam adducuntur: Dicit R. Hieremias: Poſitio lignorum: Rabina dicit; Quoniam incepit in ſtrue, abſolvet: R. Aſſe dicit: Si non inveniantur ligna pro ſtrue ſecunda, unde inducentur? Ex ſtrue magna: & decineratio altaris interioris antecedit concinnationem quinque lucernarum; Qua de cauſa? Dicit Abaje. Conſtat ex traditione; ex conjectura non percipitur: Et Raba dicit juxta mentem Riſch Lakiſch; Etenim dicit Riſch Lakiſch: Non commiſcentur præcepta: Num ingredienti in templum primo occurrit? Etenim extat traditio: Menſa ſita erat in aquilone protracta ab pariete duos cubitos cum dimidio; & candelabrum in auſtro protractum ab pariete duos cubitos dimidio, altare erat intermedium, in medio poſitum, paulo protractum verſus partem exteriorem, & ſitum inter ea; quoniam ſcriptum eſt: *Et candelabrum e regione menſæ*; Neceſſe eſt, ut inter ſe mutuo reſpicerent. Dicit Raba: Eruitur ex mente Riſch Lakiſch: Si quis prætereat Thephilin brachii, ut induat Thephilin capitis; eſt vetitum: Quomodo faciet? Induet Thephilin brachii, & deinde Thephilin capitis: Concinnatio quinque lucernarum antecedit ſanguinem ſacrificii jugis, & ſanguis ſacrificii jugis antecedit concinnationem duarum lucernarum: qua de cauſa? Dicit Abaje: τὸ *mane mane* duorum ligni ſegmentorum non eſt neceſſe: ſic explicemus, alterum explicetur pro concinnatione quinque lucernarum, quæ antecedet ſanguinem ſacrificii jugis, & alterum pro ſanguine ſacrificii jugis, qui antecedit concinnationem duarum lucernarum. Hic ter, & ibi bis *mane* memoratur, alterum explicetur pro ſanguine ſacrificii jugis, qui antecedit concinnationem duarum lucernarum; Licet hic bis, & ibi bis mane memoretur, tamen expians præſtabit: Dixit Rabi Papa τῷ Abaje: Et dicam; Alterum explicetur pro decineratione altaris interioris, qui antecedit ſanguinem ſacrificii jugis; Hic ter, & ibi bis *mane* memoratur; Alterum explicetur pro ſanguine ſacrificii jugis, qui antecedit concinnationem duarum lucernarum; licet hic bis, & ibi bis mane memoretur, tamen expians præſtabit; Si ita eſt, interrumpet; ubi interrumpet? Concedatur juxta mentem Riſch Lakiſch, qui dicit: Cur concinnant, atque iterum concinnant? Ut perſonet totum atricum: Recte: At juxta mentem R. Jochanan qui dicit: *Mane*, *mane*: Dividatur in duo tempora matutina: Quid erit dicendum? Dixit Rabina τῷ Rabi Aſſe: τὸ *mane mane* lignorum num eſt ſuperfluum? Hoc per ſe requiritur; etenim dicit textus: Antecedant ſtruem ſecundam ſuffitus: Reſpondit illi: Nonne? Quomodo ſtatuetur: *Super ea* dictum eſt: Non ſuper altera: Conſequitur quod eſſet altera: Quid docet, ut fiat concinnatio quinque lucernarum in principio, an ut fiat concinnatio duarum lucernarum in principio? Quoniam incepit, concinnabimus majorem partem; concinnabimus ſex: Dicit textus: *Quando concinnabit lucernas, adolebit illum*: At lucernæ non ſunt pauciores duabus; & concinnatio duarum lucernarum antecedit ſuffitum: Dictum eſt enim: *Quando concinnabit lucernas*: Et poſtea: *Adolebit illum*. Et ſuffitus antecedit membra: Etenim extat traditio: Antecedat res, in qua dictum eſt *mane mane* rem

in

in qua non dictum est nisi semel *mane* duntaxat; & membra præcedunt munus; Unde probatur, quod antecedit sacrificium juge matutinum? Ex eo quod dictum est: *Et disponet super ea holocaustum.* Et dicit Raba: *Holocaustum illud:* Holocaustum in principio: Et munus antecedit sartagines: Holocaustum, & munus, sartagines antecedunt libamina: Munus & libamina antecedunt sacrificia addititia; sacrificium & libamina, & sacrificia addititia antecedunt acerras. Atqui extat traditio: Acerræ antecedunt sacrificia addititia: Duo sunt doctores: Dicit Abaje probabiliter juxta mentem illius qui dicit: Sacrificia addititia antecedunt acerras: Quid dicit? *Mane, mane:* Ad anticipandum: Hic quoque *in die in die*, ad postponendum: Quænam est ratio illius, qui dicit: Acerræ antecedunt sacrificia addititia? Docet ex eo quod dictum est: *Statutum, statutum* ex sartaginibus; Si inde docet, docere debebat de tota re; idcirco inservit *in die in die* ad postponendum.

(6) Struem magnam &c. *Hierosol. Joma c.* IV. Quænam est ratio R. Meir? *Et ignis super altare ardebit in eo; non extinguetur:* Hæc est strues ad conservandum ignem: *Et accendet in eo sacerdos:* Hæc est strues, quæ absumebat membra & adipes: *Et ordinabit super eo holocaustum:* Hæc est strues magna: *Et adolebit super eo adipes pacificorum.* Hæc est adolitio. At juxta mentem R. Jose non erat strues pro absumendis membris; & juxta mentem R. Jehuda, non erat strues pro conservando igne: Quomodo explicat R. Jehuda: *Ignis perpetuus?* Ignis, de quo dixi, sit perpetuus, & non sit nisi super altari exteriori: Dicit R. Eliezer: Pro membris & adipibus, quæ nondum a vespera consumta essent, faciebant pyram, & seorsim comburebat, & pro iis pellebat Sabbathum.

(7) Orientem versus &c. *Mechiltha* ibid. Disponebat struem magnam ad orientem, & ejus faciem ad ortum, summitates segmentorum interiorum attingebant cumulum, & spatium erat inter segmenta, quia inde accendebant ignem.

(8) Sumebant inde &c. *Mechiltha* ibid. Sumebant inde ligna ficulnea, quæ apta essent strui secundæ suffitus contra cornu occidentale australe.

(9) Strui secundæ &c. *Babyl. Joma* ibid. Omnes conveniunt, quod addant in die: Unde probant? Probant ex eo quod dictum est: *Et ignis:* Vel juxta sententiam illius, qui non exponit vau, vau, tamen exponit: *Ignis perpetuus.* Qua de causa adducitur? Requiritur juxta traditionem: *Ignis perpetuus ardebit super altare; non exstinguetur.* Docet de strue secunda suffitus, quod non statueretur nisi super altari exteriori; Ignis thuribuli, & candelabri unde probatur? Argumento: Memoratur ignis in suffitu, & memoratur ignis in thuribulo, & in candelabro, sicut ibi super altari exteriori, ita pariter hic super altari exteriori: Aut hoc modo: Memoratur ignis in suffitu, & memoratur ignis in thuribulo, & in candelabro; sicut ibi ex loco sibi proximo, ita pariter in thuribulo, & candelabro ex loco sibi proximo: Idcirco dictum est: *Ignis perpetuus ardebit super altare, non exstinguetur: Ignis perpetuus*, de quo tibi dixi, non erit nisi in vertice altaris exterioris.

פרק שלישי

אמר להם הממונה בואו והפיסו מי שוחט מי זורק מי מדשן מזבח הפנימי מי מדשן את המנורה מי מעלה אברים לכבש הראש והרגל ושתי הידים העוקץ והרגל החזה והגרה ושתי הדפנות והחביתין הקרבים והסולת והיין הפיסו זכה מי שזכה. אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה אם הגיע הרואה אומר ברקאי מתיא בן שמואל אומר האיר פני כל המזרה עד שהוא בחברון והוא אומר הן. אמר להם צאו והביאו טלה מלשכת הטלאים וחרי לשכת הטלאים היתה במקצוע צפונית מערבית וארבע לשכות היו שם אחת לשכת הטלאים ואחת לשכת החותמות ואחת לשכת בית המוקד ואחת לשכה שהיו עושין בה לחם הפנים. נכנסו ללשכת הכלים והוציאו משם תשעים ושלשה כלי כסף וכלי זהב השקו את התמיד בכוס של זהב אף על פי שהוא מבוקר מבערב מבקרין אותו לאור האבוקות מי שזכה בתמיד מושכו ותולך לבית המטבחיים ומי שזכו באיברין הולכין אחריו בית המטבחיים היה לצפונו של מזבח

CAPUT III.

Dicebat illis (1) præfectus, (2) venite & sortimini, (3) quis sit mactaturus, (4) quis sparsurus sanguinem, quis decineraturus altare interius; quis purgaturus lucernas, quis portaturus membra ad collem; (5) caput, & pedem, & duas manus, spinam dorsi, & pedem, pectus, & gulam; duas costas & intestina, similam & frixa, & vinum: sortiebantur, & dignus habebatur, qui dignus habebatur. Dicebat illis præfectus (6) exite, & videte, an instet tempus mactationis; si instaret, clamabat speculator; Coruscationes: Matthia bar Samuelis dicit: Illuminavit facies orientis usque ad Hebron? Respondebat: ita: Dicebat illis: Ite & adducite agnum ex conclavi in quo sunt agni; illud autem conclave (7) erat in angulo aquilonari occidentali: (8) Et quatuor illic erant conclavia, unum agnorum, (9) alterum sigillorum, conclave domus foci, & conclave in quo præparabant (10) panem facierum. Ingredientes conclave vasorum, educebant inde (11) tria & nonaginta vasa aurea & argentea; Potabant sacrificium juge poculo aureo; quamvis vesperi exploratum fuisset, perscrutabantur ipsum ad lucem candelarum; Qui designabatur ad sacrificium juge, attrahebat & adducebat in domum laniorum; at qui designabantur ad membra, incedebant post eum: domus laniorum erat ad aqui-

ועליו שמונה עמודים ננסין ורביעין של
ארז על נביהן ואונקליות של ברזל היו
קבועין בהם ושלשה סררים היה לכל אחד
ואחד שבהן תולין ומפשיטין ושלחנות של
שיש בין העמודים. מי שזכו ברישון מזבח
הפנימי והמנורה היו מקרימין וארבעה
כלים בידם הטני והכוז ושתי מפתחות
הטני דומה לתרקב נדול של זהב מחזיק
קבין וחצי והכוו דומה לקיתון נדול של
זהב זהב ושתי מפתחות אחד יורד לאמת
השחי ואחד פותח כיון . בא לו לפשפש
הצפוני ושני פשפשין היו לו לשער הגדול
אחד בצפון ואחד ברום שבדרום לא נכנס
בו אדם מעולם ועליו הוא מפורש על ידי
יחזקאל ויאמר: אלי יהוה השער הזה סגור
יהיה לא יפתח ואיש לא יבא בו כי יהוה
אלהי ישראל בא בו והיה סגור נטל את
המפתח ופתח את הפשפש נכנס לתא
ומן התא אל ההיכל עד שהוא מגיע
לשער הגדול הגיע לשער הגדול העביר
את הנגר ואת הפותחות ופתחו לא היה
שוחט השוחט עד ששומע קול שער הגדול
שנפתח . מיריחו היו שומעים קול שער
הגדול שנפתח מיריכו היו שומעים קול
המגריפה מיריחו היו שומעים קול העץ
שעשה בן קטין מוכני לכיור מיריחו היו
שומעים קול נביני כרוז היריחו היו שומעים
קול החליל מיריחו היו שומעים קול הצלצל
מיריחו היו שומעים קול השיר מיריחו היו
שומעים קול השופר ויש אומרים אף קול
של כהן גדול בשעה שהוא מזכיר את
השם ביום הכפורים מיריחו היו מריחים
ריח פטום הקטרת אמר רבי אלעזר בן
דגלאי עזים היו לבית אבא בהר מקוור
והיו מתעטשות מריח פטום הקטורת . מי
מי שזכה ברישון מזבח הפנימי נטל את
הטני והניחו לפניו היה חופן ונותן לתוכו
ובאחרונה כיבד את השאר לתוכו והניחו
ויצא מי שזכה בדישון המנורה נכנס
ומצא שתי נרות מזרחיים דולקין במקומם
מצאן שכבו מרשנן ומדליקן מן הדולקין
ואחר כך מרשן את השאר ואבן היתה
לפני המנורה ובה שלש מעלות שעליה
הכהן עומד ומטיב את הנרות והניח את
הכוז על מעלה שניה ויצא.

lonem altaris, & in ea erant (12) octo columnæ breves, super quibus erant asseres cedri quadrati, uncique ferrei illis affixi erant, quorum singuli tres habebant ordines, quibus suspendebat ad detrahendum pellem; & mensæ marmoreæ erant inter columnas: Veniebat ad januam aquilonarem; (13) Duæ enim erant januæ in porta magna, quarum altera erat ad aquilonem, & altera ad austrum; per illam quæ erat ad austrum, nemo ingrediebatur: Et de illa exponitur per Ezechielem: *Dixit autem mihi Dominus, porta hæc clausa erit, & non aperietur, nemo ingredietur per eam, quia Dominus Deus Israel venit per eam, ideo clausa erit:* (14) Sumebat clavem & aperiebat ostium, veniebat in conclave, & ex conclavi in templum, donec accederet ad portam magnam, removebat vectem, & pessulos, & aperiebat eam; qui mactabat, non mactabat antequam audiret sonitum portæ magnæ, quando aperiebat: Ab urbe Jericho (15) audiebant strepitum portæ magnæ quando aperiebatur; ab urbe Hiericho audiebant sonitum Migrepha: Ab Hiericho audiebant strepitum machinæ lignariæ fabricæ, quam fecit ben Katin machinam fabro. Ab Hiericho audiebant (16) vocem Gabini præconis; Ab Hiericho audiebant sonitum tibiæ; ab Hiericho audiebant sonitum organi; Ab Hiericho audiebant sonitum cantici; Ab Hiericho audiebant sonitum tubæ; & nonnulli dicunt; (17) etiam vocem summi sacerdotis, quando memorabat nomen Divinum in die expiationum; Ab Hiericho (18) odorabant odorem compositionis suffitus. Dicit Rabi Eliesser ben Daglai: Capras habebat familia Aba in monte Micvor, quæ sternutabant ab odore compositionis suffitus: Qui designabatur ad decinerationem altaris interioris, ingrediens (19) sumebat vas, & deponebat coram facie sua, & pugillo in illud imponebat, & postea everriculo purgabat reliquum cinerem, quo deposito egrediebatur: Qui designabatur ad decinerationem candelabri, ingrediebatur, quando inveniebat duas lucernas, quæ erant ad orientem, ardentes, reliquas decinerabat, & in loco suo deponebat, quando inveniebat extinctas, eas decinerabat, & accendebat ex ardentibus, & postea reliquas decinerabat; (20) & lapis erat coram candelabro, in quo erant tres gradus, in quo stabat sacerdos, quando aptabat lucernas, & deposito vase in secundo gradu abibat.

NOTÆ IN CAPUT TERTIUM.

(1) PRæfectus &c. Hic erat præfectus sortibus: *Gemara Hierosol. Sekalim* cap. v. Isti præfecti fuerunt in sanctuario: Jochanan ben Pinchas præfectus sigillorum fuit, Achias libaminum, Mathias ben Samuelis sortium.

(2) Venite, & sortimini Quomodo fieret sortitio docetur *Babyl. Joma* 25. 1. Conlave cæsi lapidis erat instar basilicæ magnæ, & sortitio fiebat in oriente & senex sedebat in occidente & sacerdotes cōglobati stabant in forma circulari & præfectus veniens sumebat mitram ex capite alicujus ex iis & norant, quod ab eo inciperet sortitio. Si putas quod sortirentur in vestibus profanis: num mitra erat in vestibus profanis? Utique sicut docet R. Jehuda, & alii dicunt, R. Samuel bar Jehuda dicit: sacerdos, si sua mater sibi faciat tunicam potest in ea ministrare ministerium peculiare. Dicit Abaje: Hinc eruitur: Conclave cæsi lapidis dimidium erat in sancto, & dimidium in profano. Hinc eruitur; Duæ erant illi portæ, altera aperta in sanctum, & altera aperta in profanum; si putas totum fuisse in sancto, senex sedebat in occidente; atqui dicit Mor; non erat sessio in atrio nisi regibus domus David duntaxat. Si putas totum fuisse in profano, sortitio fiebant in oriente. Atqui requiritur; *In domum Dei ibimus in consessu:* Et non est: At hinc eruitur; dimidium erat in sancto, & dimididium in profano; & si putas quod una porta illi fuerit, & aperta in sanctum, senex sedebat in occidente: Atqui legimus. Conclavia si ædificata sint in profano, & aperta in sanctum, eorum spatium interius est sanctum; si putas fuisse apertum in profanum, sortitio fiebat in oriente; atqui legimus. Si ædificata sint in sancto, & aperta in profanum, eorum spatium interius erit profanum. Et hinc non eruitur: Duæ portæ illi erant, altera aperta in sanctum, & altera in profanum.

(3) Quis sit mactaturus &c. *Tosaphta Joma* 11. 10. Dicebat illis præfectus: Venite, & sortimini, quis sit mactaturus, quis sit adspersurus sanguinem, quis sit decineraturus altare interius, quis sit decineraturus candelabrum, quis sit allataturus membra ad collem, caput & pedum & duas manus, spinam dorsi, & pedem, pectus & guttur, & duo femora, intestina, & similam, & sartagines, & vinum: Hæc sunt verba R. Simeonis viri Mitspha. R. Jose dicit: Caput, & pedem, & duas manus, pectus & guttur, & duo femora, & spinam dorsi, & pedem. Dixit ben Azai τῷ R. Akiba nomine R. Jehosua: Juxta modum incessus sui offerebat: caput & pedem, pectus & guttur, & duo femora, spinam dorsi & pedem: *Babyl. Joma* ibid. Quæsitum est, quando sortiebantur, pro uno ministerio sortiebantur, an sortiebantur pro omnibus ministeriis? Veni & audi: Quatuor ibi erunt sortitiones: Si putas, quod pro cunctis ministeriis sortientur, plures erunt: Dicit R. Nachman bar Isaach: Sic dicit: Quater ingrediebantur: Veni & audi: R. Jehuda dicit: Non erat sortitio pro thuribulo; at sacerdos, qui designabatur ad thuribulum, dicebat illi, qui secum erat: Designeris mecum ad thuribulum. Diversum est thuribulum & suffitus, quia sunt unum ministerium: Nonnulli dicunt: Præcise thuribulum & suffitus sunt unum ministerium. At reliqua ministeria requirunt sortitionem; thuribulum est illi necesse; si velis, dicam quoniam deprehenditur quod a principio statuerunt illi sortem seorsim; nobis significat: Veni & audi, quod docet R. Chijah: non sortiuntur pro singulis ministeriis; at cum sacerdote, qui designatur ad sacrificium juge, duodecim fratres ejus sacerdotes, attrahuntur; Hinc eruitur: Sortitio secunda.

(4) Quis sparsurus sanguinem &c. *Babyl. Joma* ibid.: Quæsitum est: Quis accipiebat sanguinem? Mactans accipiebat: Si dicas, quod adspergens acciperet, totum accipiebat sanguinem, aut fortasse adspergens accipiebat: Si dicas, quod mactans acciperet, aliquando mactans erat alienus: Veni & audi: Ben Katin fecit duodecim epistonia labro, ut duodecim fratres ejus sacerdotes operantes in sacrificio jugi simul sanctificarent manus & pedes suos; Si putas quod mactans acciperet, tredecim erunt; At hinc non eruitur: Aspergens accipiebat; Hinc eruitur: Dicit R. Acha bar Raba τῷ R. Asse: Nos quoque legimus; mactabat mactator, & recipiebat acceptor, & ibat ad spargendum: Hinc eruitur:

(5) Caput & pedem &c. *Babyl. Joma* ibid. Tradiderunt sapientes: Quomodo juxta incessum suum? Caput & pedem, pectus & guttur, & duas manus, & duo latera, spinam dorsi, & pedem: R. Jose dicit: Juxta ejus excoriationem offeretur: Quomodo juxta ejus excoriationem. Caput, & pedem, spinam dorsi, & pedem, & duo latera, & duas manus, pectus, & guttur. R. Jacob dicit: Juxta ejus demembratione offerebantur, Quomodo juxta ejus demembrationem? Caput & pedem, & duas manus, & pectus, & guttur, & duo latera, & spinam dorsi, & pedem, R. Jose Galilæus dicit: Juxta ejus præstantiam offerebatur: Quomodo juxta ejus præstantiam? Caput & pedem, pectus & guttur, & duo latera, spinam dorsi, & pedem, & duas manus: Atqui scriptum est. *Omnem partem bonam, femur & armum electa ex ossibus plena*. Hoc intelligitur de macilento. Dicit Raba, Hoc est discrimen inter doctorem nostrum, & R. Jose: Post præstantiam carnis incedimus: Mor incedit post ossa carnis, & Mor incedit post pinguedinem carnis: Qua de causa offertur pes cum capite? Quia cum multa sint in capite ossa, offeratur pes cum illo: Omnes conveniunt: Quod caput offeratur in principio; unde nobis probatur? Extat traditio: Unde probatur, quod caput & adeps antecedant omnia membra? Ex eo quod dictum est: *Caput ejus, & adipes ejus*: Alia expositio: Adeps erit ultimus: Qua de causa adducitur? Juxta traditionem: Quomodo faciebant? Imponebat adipem loco mactationis, & offerebat.

(6) Exite, & vidite &c. *Tosaphta Joma* cap. 11. Quid dicebat super faciem orientis usque ad Hebron? Quando columna solis adscendebat juxta consuetudinem suam, columna lunæ crescebat super faciem totius orientis: Aba Jose ben Chanan dicit: Coruscat coruscatio: *Hierosol. Joma* cap. III. Quid significat בורקי בורקת? Ibi dixerunt: Quando coruscat coruscatio, illuminando illuminat &c. Et cur dictum est: *Usque ad Hebron*? Dicit: Sic venit ad memorandum merita patrum: Lux lunæ instar palmæ assurgit, & adscendit: Lux solis diffunditur super facies totius orientis: Hactenus quando erat finis lunæ; quando erat principium, dicit R. Chanina: Cerua amoræ priusquam illuminaret orientem, homo incedete poterat quatuor milliaria, & postquam illuminavit orientem, priusquam illucescat sol, homo poterat incedere quatuor milliaria & unde probatur quod cerua amoræ, priusquam illuminet orientem, homo possit incedere quatuor milliaria? Ex eo quod dictum est: *Cum autem aurora adscendisset, instabat Angelus Lot dicendo*: Ex Sodoma usque ad Segor est spatium quatuor milliarium: Amplius est spatium: Dicit R. Zehera: Angelus persanbat coram eo viam: Et unde probatur postquam illuminavit orientem, priusquam illucescat sol, quod homo possit incedere quatuor milliaria? Quam multa inter se sunt similia. *Babyl. Joma* 28. Traditio: R. Ismael dicit: Coruscat coruscatio. R. Akiba dicit: Adscendit coruscatio: Nachuma ben Apekasiun dicit: Etiam coruscationes in Hebron: Matthias ben Samuelis dicit: Præfectus sortitionibus dicebat: Illuminavit facies totius orientis usque ad Hebron? R. Jehuda ben Bethera dicit: Illuminavit facies totius orientis usque ad Hebron?

(7) Erat in angulo &c. *Babyl. Joma* 17. R. Ada bar R. Isaach dicit; Hoc conclave in angulis

lis ſitum erat & venienti ex aquilone videbatur ſitum fuiſſe in auſtro, & venienti ab auſtro, videbatur ſitum fuiſſe in aquilone; & probabilirer occidentale auſtrale erat: Unde probatur? Ex eo quod objicitur panis facierum pani facierum: Et reſpondetur: Dicit R. Huna bar R. Jehoſua; Mor putat ad dexteram, & Mor putat ad ſiniſtram: Si dicas: Concedatur in occidentali auſtrali; tum poterit explicari panis facierum ex pane facierum; at ſi dicas in aquilonari occidentali, qui tandem poterit explicari ex panem facierum? At hinc non eruitur: Converſiones, quæ tibi faciendæ ſunt, non eruit niſi ad dexteram orientem verſus: Hoc intelligitur in miniſterio, ut hoc loco juxta rationem communem.

(8) Et quatuor erant conclavia &c. *Middoth* II. 6. Quatuor conclavia erant in domo foci ut cubicula aperta verſus baſilicam, duo in ſancto, & duo in profano, & capita trabium ſeparabant inter ſanctum & profanum: Illa ad quid inſerviebant? In angulo occidentali aquilonari erat conclave agnorum oblationis; auſtrale orientale erat conclave facientium panem facierum, orientale aquilonare erat in quo Chaſmonæi abſcenderunt lapides altaris, quos profanarunt reges Græciæ; per aquilonare occidentale deſcendebant in domum lotionis. *Maimonides*, cum conclave agnorum cap. 3. *Tamid* in angulo aquilonari occidentali, & in *Middoth* in occidentali meridionali ſtatuatur, hanc controverſiam ita conciliat. Cæterum (*inquit*) quod Miſna dicit conclave agnorum eſſe ad angulum occidentalem meridionalem, & tertio capite *Tamid* dicit eum fuiſſe ad aquilonarem occidentalem, id in Gemara jure conciliatum eſt, nempe ipſum eſſe in aquilone, & de auſtro participare, in auſtro, & participare de aquilone, hinc apparet quod occidentalis meridionalis erat: Caſus vero ita accipiendus eſt; Conclave illud erat in ipſa domo foci occidentali meridionali, uti dicitur in tractatu *Tamid*: Cum ita ſe re habeat; conclave eorum qui faciebant panem, quod eſt quartum conclave agnorum ſecundum computum codicis *Tamid*, meridionale occidentale erit a domo foci, uti hic dicitur: *Gemara Babyl.* ſic explicat דקאי בצפון ומחזיא בדרום דקאי בדרום ומחזיא בצפון. Quum conſiſtit, qui aſpicit in aquilone, tum conclave in auſtro eſſe videtur; cum vero conſiſtit ad auſtrum, videtur eſſe in aquilone.

(9) Alterum ſigillorum &c. *Gemara Hieroſol. Sekalim* cap. v. Quatuor ſpecies ſigillorum erant in ſanctuario: In iis inſcriptum erat *Vitulus Maſculus*, *Hircus*, *Peccator*. Ben Azai dicit: Quinque fuerunt: Et Syriace illis inſcriptum erat: *Vitulus*, *Maſculus*, *Hircus*, ſacrificium pro peccato pauperis, & ſacrificium pro peccato divitis. Vitulus offerebatur cum libaminibus bovis, ſive fuerint majores, ſive minores, ſive mares, ſive fœminæ, exceptis libaminibus arietum: Maſculo adhibebantur libamina arietum duntaxat: Sacrificium pro peccato offerebatur cum libaminibus trium animantium leproſi. Qui ſibi libamina comparare vult, adit Jochanan præfectum ſigillorum, & ipſi pecunias numerat; ſumit deinde ab ipſo ſigillum, & illud fert ad Achinam præfectum libaminum, & ab ipſo libamina ſumit; ſub veſperam alter alterum convenit. Achias profert ſua ſigilla, & loco ipſorum pecuniam ſumit; Si aliquid in his redundat, conferunt id ad ſanctum; ſi vero deficit, id reſtituit Jochanan ex domo ſua, quia manus ſancti ſuperior eſt: Si aliquis ſigillum ſuum amittit, expectant uſque ad veſperam, ſi aliquid reperierit, quod ſit ut ſigillum ejus dant ipſi, ſi minus nihil dant: Nomen deinde diei illis inſcriptum erat propter deceptores, & juxta mentem ben Azai: Peccator pauper, cur ſecum offerebat hœdum? Libamina ovis quid? Ex eo quod legimus: Hœdus ſimpliciter: Libamina ovium; ſive ſint magnæ, ſive parvæ, ſive ſint mares, ſive fœminæ; hoc dicit: Libamina ovis ſicut libamina hœdi. Scriptum eſt enim: *Sic facies bovi uni, aut arieti uni, aut ovi in agnis, aut in capris*: Oſtendit quod non diſcriminet inter libamina vituli & libamina bovis. Hoc erat argumentum. Filius ovis requirit libamina, & filius bovis requirit libamina; ſi deprehendimus quod ſit diſcrimen inter libamina agni, & libamina arietis, diſcrimen erit inter libamina vituli, & libamina bovis: Idcirco dictum eſt: *Sic facies bovi uni*. Oſtendit quod non ſit diſcrimen inter libamina vituli, & libamina bovis: *Aut arieti*: Cur dictum eſt? Quia erat argumentum: Si deprehendimus quod ſit diſcrimen inter libamina anniculi, & libamina biennis, diſcrimen quoque erit inter libamina biennis, & libamina triennis. Idcirco dictum eſt: *Aut arieti uni*. *Aut ovi in agnis*. Cur dictum eſt? Quia erat argumentum: Si deprehendimus, quod diſcriminet inter libamina agni, & libamina arietis, diſcrimen quoque erit inter libamina agnæ & libamina ovis. Idcirco dictum eſt: *Aut ovi in agnis*. *Aut in capris*. Cur dictum eſt? Si deprehendimus quod diſcriminet inter libamina agni, & libamina arietis diſcrimen quoque erit inter libamina hædi, & hirci Idcirco dictum eſt: *Aut in capris*: Æquiparat minimum in capris maximo in hircis: Sicut in iſto erant tres logi, ita pariter in illo erant tres logi. *Toſapta Sekalim* II. 14. Quatuor ſigilla erant in ſanctuario: *Peccator* afferebat ſecum logum ſuum; *Peccator pauper* juxta verba ben Azai afferebat ſecum logum ſuum.

(10) Panem facierum &c. Familia Garmu præparabat panem facierum: *Gemara Hieroſol. Sekalim* cap. v. Familia Garmu perita erat in faciendis panibus facierum, & in iis ſubigendis, at noluit docere: Miſerunt & adduxerunr opifices Alexandria, qui periti erant in faciendis panibus facierum, at in ſubigendis non erant periti: Familia Garmu accendebant intrinſecus, & ſubigebant extrinſecus, & non muceſcebat: At iſti accendebant intrinſecus, & ſubigebant extrinſceus, & muceſcebat: Poſtquam hoc cognoverunt ſapientes dixerunt: Omnia quæ creavit Dens S. B. in gloriam ſuam creavit: Dictum eſt enim: *Omnia operatus eſt Dominus propter ſeipſum*. Miſerunt poſt eos, & noluerunt redire, niſi quando duplicarunt eis mercedem: Duodecim minas accipiebant, & dederunt eis quatuor & viginti: R. Jehuda dicit: Quatuor & viginti accipiebant & dederunt eis octo & quadraginta: Dixerunt eis. Cur noluiſtis docere? Reſponderunt eis: Traditio extat in omnibus noſtris a patribus noſtris, quod domus ſit diruenda, ne alii addiſcant, atque ita operentur coram ſua Idololatria: Propter hæc memorant eos in laudem, quod numquam ex eorum filiis exierit panis mundus, ne dicerent: De opere panis facierum iſti comedunt.

(11) Tria & nonaginta &c. *Hieroſ. Chagigah*. Non explicatur, qua de cauſa requirerentur hæc vaſa: Dixerunt; contra tria, & nonaginta nomina Dei memorata in prophetiis Hagæi, Zachariæ, & Malachiæ,

(12) Octo columnæ &c. *Middoth* III. 5. Domus laniorum erat ad aquilonem altaris, & in ea erant octo columnæ humiles, quibus impoſita erant quadrata ex cedro, his vero nuci ferrei infixi erant, quibus ſingulis erant tres ordines, in quibus ſuſpendebant, & excoriabant ad menſas marmoreas, quæ erant inter columnas.

(13) Duo enim erant &c. *Middoth* IV. 2. Duæ januæ erant in porta magna, altera ad aquilonem, & altera ad auſtrum, per illam, quæ erat ad auſtrum nemo ingrediebatur: Et de ea exponitur per Ezechielem: *Dixit autem mihi Dominus; porta hæc clauſa erit, & non aperietur, nemo ingredietur per eam; quia Dominus Deus Iſrael venit per eam; ideo clauſa erit*.

(14) Sumebat clavem &c. *Middoth* IV. 2. Sumebat clavem, & aperiebat oſtium, & ingrediebatur in thalamum, & ex thalamo in templum. R. Jehuda dicit: Incedebat per medium denſitatis muri, donec conſiſtat inter binas vulvas, & aperiebat exteriores intrinſecus, & interiores extrinſecus.

(15) Audiebant ſtrepitum &c. *Babyl. Joma* ibid. Et cardo portarum templi audiebatur uſque ad octavum terminum Sabbathi.

(16) Vocem Gabini &c. *Babyl. Joma* 20. 21. Gabini præco. Quid dicebat? Sacerdotes conſiſtite miniſterius veſtris, & Levitæ, in pulpito veſtro

& Iſ-

& Iſraelitæ in ſtationibus veſtris & ejus vox exaudiebatur per tria milliaria: Narratur: Agrippa rex audivit ejus vocem per tria milliaria, & rediens domum, dedit illi dona: *Hieroſol. Sekalim* v. Gabini præco, ſc. quod proclamaret in ſanctuario: Quid dicebat? Sacerdotes ad miniſterium, & Levitæ ad pulpitum, & Iſraelitæ ad ſtationem: Agrippa rex audivit ejus vocem uſque ad octo milliaria, eique dedit multa dona.

(17) Etiam vocem &c. *Babyl. Joma* ibid. Et ſimiliter ſummus ſacerdos licet eſſet illo præſtantior: Etenim dicit Mor: Quando pronunciabat nomen Dei, audiebatur ejus vox uſque ad Hiericho: Et dicit Raba bar bar Channa, & dicit Rabi Jochanan: Ab Hieruſalem uſque ad Hiericho erant decem milliaria: *Babyl. Joma* 39. 2. Tradiderunt ſapientes: Decies memorabat ſummus ſacerdos nomen Dei illo die, ter in confeſſione prima, & ter in confeſſione ſecunda, ter in capro emiſſario, & ſemel in ſortibus, & quando pronunciabat nomen Dei, audiebatur ejus vox in Jericho. Dicit Raba bar bar Channa; ab Hieruſalem uſque ad Jericho erant deeem milliaria.

(18) Odorabant &c. *Babyl. Joma* ibid. Capræ quæ erant in Hiericho ſternutabant ab odore ſuffitus. Mulieres quæ erant in Hiericho, non opus habebant condimantis ab odorem ſuffitus: univerſa Hieruſalem non opus habebat condimentis ob odorem ſuffitus: Dicit R. Joſe ben Daglai: Capras habebat Aba in monte Micvor, quæ ſternutabant ab odore ſuffitus. Dicit Rabi Chijah bar Abin, dicit R. Jehoſua ben Korcha; Narravit mihi quidam ſenex; Aliquando veni in Siloh, & odoravi odorem ſuffitus inter ejus parietes.

(19) Sumebat vas &c. *Hieroſol. Joma* 11. Dicit R. Jochanan: Ut fieret rei pompa: Dicit Rabi: Atqui ſacerdos, qui decinerat altare interius poterit etiam decinerare candelabrum: Ut fieret rei ſolennitas. Ibi legimus: Deponebat urceum ſuper gradu ſecundo, & egrediebatur, & ſumebat urceum de gradu ſecundo, & egrediebatur. Dicit R. Jochanan. Cur ingrediebatur bis ad adolendum ſuffitum? Ut fieret rei pompa.

(20) Et lapis erat &c. *Peſichta* 43. 2. *Quando facies adſcendere lucernas:* Fac illi gradus. Hinc dixerunt: Lapis erat coram candelabro, & ibi erant tres gradus, quibus inſiſtebat ſacerdos, quando accendebat, & concinnabat lucernas.

פרק רביעי

לא היו כופתין את הטלה אלא מעקדין אותו מי שזכו באברין אוחזים בו וכך היתה עקידתו ראשו לדרום ופניו למערב השוחט עומד במזרח ופניו למערב של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שנייה ושל בין הערבים היה נשחט על קרן מזרחית צפונית על טבעת שנייה שחט השוחט וקבל המקבל בא לו לקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחית צפונית מערבית דרומית ונותן מערבית דרומית שיור הדם היה שופך על יסוד דרומית. לא היה שובר בו את הרגל אלא ניקבו מתוך ערכובו ותולה בו היה מפשיט ויורד עד שהוא מגיע להזה הגיע לחזה חתך את הראש ונותנו למי שזכה בו חתך את הכרעים ונתנן למי שזכה בהן מירק את ההפשט קרע את הלב והוציא את דמו חתך את הידים ונתנן למי שזכה בהן עלה לרגל הימנית חתכה ונתנה למי שזכה בה ושתי ביצים עמה קרעו ונמצא כולו גלוי לפניו נטל את הפדר ונתנו על בית שחיטת הראש מלמעלן נטל את הקרבים ונתנם למי שזכה בהם להדיחן והכרס מדיחין אותה בבית המדיחין כל צרכה והקרבין

CAPUT IV.

NON vinciebant agnum, ſed ligabant eum; qui deſignabatur ad membra, apprehendebat eum; ſic autem erat ejus ligatio: Caput ejus erat ad auſtrum, & facies ejus ad occidentem; mactans ſtabat in oriente, & facies ejus verſa ad occidentem; qui mactabatur mane, ad cornu aquilonare occidentale mactabatur ad annulum ſecundum; qui inter duas veſperas offerebatur, ad cornu orientale ſeptentrionale mactabatur ad annulum ſecundum, mactabat mactator, (1) & recipiebat acceptor; (2) veniebat ad cornu orientale aquilonare, deponebat ad cornu orientale aquilonare, veniebat ad cornu occidentale auſtrale, deponebat ad cornu occidentale auſtrale, reliquum ſanguinem effundebat ad baſim auſtralem. Non frangebat pedem, ſed perforabat eum in medio curvaturæ pedis, & ſuſpendebat eum, (3) & excoriabat, & deſcendens uſque dum perveniret ad pectus quando pervenit ad pectus, (4) abſcindebat caput, & dabat ei, qui deſignatus erat, abſcindebat genua, & dabat ei, cui obtigerant; perfecta excoriatione findebat cor, & educebat ejus ſanguinem, abſcindebat manus, & dabat ei, cui obtigerant, adſcendens ad pedem dextrum, abſcindebat illum, & dabat ei, cui obtigerat, & cum eo duo ova diffindebat, & omnia erant manifeſta coram eo; ſumebat (5) adipem, & imponebat loco mactationis, capite ſuper impoſito; ſumebat inteſtina, & dabat ei cui obtigerant, ad lavandum, & ventrem lavabant in domo lotionum quantum neceſſe erat, (6) & inteſtina ter lavabant ad mi-

מדיחין אותם שלשה פעמים במעוטה של שלחנות של שיש שבין העהודים. נטל את הסכין והפריש את הריאה מן הכבר ואצבע הכבר מן הכבר ולא היה מזיזה ממקומה נקב את החזה ונתנו למי שזכה בו עלה לרפן הימנית היה חתך ויורד עד השררה ולא היה נוגע בשדרה עד שהוא מגיע לשתי צלעות רכות חתכה ונתנה למי שזכה בה והכבר תלוית בה בא לו לגרה והניח בה שתי צלעות מכאן ושתי צלעות מכאן חתכה ונתנה למי שזכה בה והקנה והלב והריאה תלויים בה בא לו לרופן השמאלית והניח בה שתי צלעות רכות מלמעלן בא לו לרופן השמאלית והניח בה שתי צלעות רכות מלמטן וכך היה מניח בחברתה נמצא מניח בשניהם שתים שתים מלמעלן ושתים שתים מלמטן חתכה ונתנה למי שזכה בה והשדרה עמה והטחול תלוי בה היא היתה גדולה אלא של ימין קורין גדולה שהכבד תלויה בה בא לו לעוקץ חותכו ונותנו למי שזכה בו והאליה ואצבע הכבד ושתי כליות עמו נטל רגל השמאלי ונתנה למי שזכה בה נמצאו כולם ועומדין בשורה והאברין בידם הראשון בראש וברגל הראש בימינו וחטמו כלפי זרועו וקרניו בין אצבעותיו ובית שחיטתו מלמעלן והפדר נתון עליה והרגל של ימין בשמאלו ובית עורו לחוץ השני בשני ידים של ימין בימינו של שמאל בשמאלו ובית עורו לחוץ השלישי בעוקץ וברגל העוקץ בימינו והאליה מדולדלת בין אצבעותיו ואצבע הכבד ושתי הכליות עמו הרגל של שמאל בשמאלו ובית עורו לחוץ הרביעי בחזה ובגרה החזה בימינו והגרה בשמאלו וצלעותיה בין אצבעותיו החמישי בשתי דפנות של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורו לחוץ הששי בקרבים הנתונים בבזך וכרעים על גביהם מלמעלה השביעי בסולת השמיני בחביתין התשיעי ביין הלכו ונתנום מחצי הכבש ולמטה כמערבו ומלחום וירדו ובאו להם ללשכת הגזית לקרות את שמע.

minimum super mensis marmoreis, quæ erant inter columnas. Sumebat cultrum, & separabat pulmonem ab hepate, & reticulum hepatis ab hepate, non autem removebat illud ex loco suo, perforabat pectus, & dabat ei, cui obtigerat; adscendens ad latus dextrum, abscindebat, & descendens usque ad spinam dorsi, non attingebat eam, donec perveniret ad duas costas tenues, abscindebat, & dabat ei cui obtigerant, cum jecore ipsi appendente: accedens ad collum, relinquebat hinc inde duas costas, abscindebat illud dabat ei cui obtigerat, appendebatur ipsi aspera arteria, cor & pulmo. Accedens ad latus sinistrum, relinquebat duas tenues costas superne, & inferne, ita etiam cum latere dextro fiebat, binæ & binæ superne, & binæ & binæ inferne, abscindebat illud, & dabat ei, cui obtigerat simul cum spina dorsi & liene ipsi appendente; hoc erat quidem magnum, sed dextrum vocant magnum, quia jecur ipsi appendebatur. Accedens ad cuspidem spinæ dorsi, abscindebat eam, dabatque ei cui obtingebat, simul cum cauda, reticulo hepatis, & duobus renibus sumebat pedem sinistrum, dabatque ei cui obtingebat; omnes ordine stabant cum membris in manibus suis; (7) Primus cum capite & pede, caput dextra tenebat, conversis ad brachium naribus, & cornibus inter digitos positis, pars ea colli, qua mactabatur, sursum erat, & adeps ipsi erat superimpositus; dextrum pedem sinistra tenebat, pars ea, qua pellis extrahebatur, exterius collocata erat; secundus cum duabus manibus, dextram dextra, sinistram sinistra tenebat, & pars ea qua pellis extrahebatur exterius collocata erat: Tertius cum spina dorsi, & pede, spinam dorsi dextra tenebat, cauda inter digitos pendente, ipsique reticulum hepatis, & renes adjungebantur; pedem sinistrum sinistra tenebat, & pars ea qua pellis extrahebatur, exterius collocata erat; quartus cum pectore & gutture, pectus dextra tenebat, & guttur sinistra, duabus costis inter digitos positis; quintus cum duobus lateribus, dextrum dextra tenebat, sinistrum sinistra, & pars ea, qua pellis extrahebatur, exterius collocata erat; sextus cum interioribus patera reconditis, & ipsis crura superimposita erant, septimus cum simila, octavus cum sartaginibus; Nonus cum vino; (8) incedentes ponebant (9) in medio collis ad occidentem ad inferiorem partem: ea (10) saliebant; & descendentes veniebant ad conclave Gazit ad legendum Audi.

NO-

NOTÆ IN CAPUT QUARTUM.

(1) ET recipiebat acceptor &c. *Babyl. Joma* 24. 2. Quæsierunt: Quis accipiebat? Mactans accipiebat: Si dicas, quod spargens acciperet, non accipiebat totum sanguinem; aut fortasse spargens accipiebat; Si dicas, quod mactans acciperet; aliquando mactabat alienus: Veni & audi: Ben Katin fecit duodecim epistomia labro, ut duodecim fratres ejus sacerdotes, qui occupati erant in sacrificio jugi, sanctificarent simul manus & pedes suos: si putas, quod mactans acciperet; tredecim erunt: At hinc non eruitur: spargens accipiebat; hinc eruitur; Dixit R. Acha bar Raba τῷ R. Asse; Nos quoque legimus: Mactabat mactator, & recipiebat acceptor: & ibat ad spargendum: Hinc eruitur.

(2) Veniebat ad cornu &c. *Babyl. Joma* 14. R. Simeon vir Mitspha est; at contra illum sentimus: Etenim legimus: Venit ad cornu orientale aquilonare, spargit ad cornu orientale aquilonare, (venit) ad cornu occidentale australe, spargit ad cornu occidentale australe; & docet R. Simeon vir Mitpha in tractatu *Tamid*. Venit ad cornu orientale aquilonare, spargit ad cornu orientale aquilonare; venit ad cornu occidentale australe, spargit ad occidentale; & postea spargit ad australe; At dicit R. Jochanan: Iste doctor ordinis *Joma* est R. Simeon vir Mistpha, & opponit ordinem *Joma* ordini *Joma*.

(3) Excoriabat &c. *Siphra* 4. 3. *Et excoriabit, & dimembrabit*. Crederem, quod excoriaret membratim, & dimembraret? Idcirco dictum est: *Holocaustum*? Excoriabit totum, & deinde dimembrabit: Crederem non fuisse excoriandum nisi holocaustum spontaneum; de holocausto ex debito unde probatur? Argumento: Dictum est: Affer holocaustum spontaneum, & dictum est affer holocaustum ex voto; sicut holocaustum spontaneum requirebat excoriationem, ita pariter holocaustum ex voto requirebat excoriationem: Non probo nisi de holocausto bovis, de holocausto ovis unde probatur? Argumento: Dictum est: Affer holocaustum ex bobus, & affer holocaustum ex ovibus: Sicut holocaustum bovis requirit excoriationem, ita pariter holocaustum ovis requirit excoriationem. Non probo nisi de holocausto virorum, de holocausto mulierum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Excoriabit*. Non probo nisi de holocausto Israelitarum, de holocausto gentilium & servorum unde probatur, donec includam holocaustum gentilium; unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Holocaustum*. Quod est holocaustum, requirit excoriationem; Quid vidisti ut eos includeres in excoriatione, & dissectione, & eos excluderes ab impositione manuum? Postquam inclusit textus, excludit: Qua de causa eos includo in excoriatione, & dissectione? Quia excoriatio & dissectio est legitima per omnes homines, & excludam ab impositione manuum, quia impositio manuum non fiebat nisi a dominis. Rabi dicit: Egredere & vide, quid excludit textus, oblatane an offerentes? Ecce dicit offerentes; ita pariter ego excludam ab impositione manuum; quia ego exclusi offerentes, non excludam ab excoriatione, & dissectione, quia ego exclusi opus ipsum holocausti: Non probo nisi quando mactet suo nomine, si sine suo nomine, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Holocaustum*: Quod est holocaustum, requirit excoriationem.

(4) Abscindebat &c. *Siphra* ibid. *Et dimembrabit*: Crederem *& dimembrabit*, quod dimembraret membra in membra? Idcirco dictum est: *Ipsum*: *Ipsum* in membra, at non membra in membra. Crederem, quod etiam illegitimum requireret excoriationem, & dissectionem? Idcirco dictum est: *Ipsum* legitimum, at non illegitimum; & illegitimum, si adscenderit super altare, offertur sicuti est.

(5) Adipem &c. *Siphra* ibid. *Et disponent filii Aharon sacerdotes membra*. Cur dictum est: *Caput & adipem*? Docemur, quod caput & adeps non dissecaretur: Alia expositio: Extendebat adipem super loco mactationis, quod erat decoris gratia: Et unde probatur quod caput & adeps præcederent cuncta membra? Ex eo quod dictum est; *Caput ejus, & adipem ejus: Et disponet sacerdos illa*: Docemur, quod caput & adipes antecederent omnia membra:

(6) Intestina autem &c. *Siphra* 5. 1. *Et intestina lavabit, & crura lavabit*: Vel si misceantur intestina holocausti cum intestinis holocausti, intestina holocausti cum intestinis commutationis: Crederem vel si misceantur cum illegitimis? Idcirco dictum est; *Et intestina*: Excludam, si misceantur cum sanctitatibus sanctitatum, & cum sanctitatibus levibus: Idcirco dictum est: *Et intestina ejus, & crura ejus. Lavabit*: Crederem lotione ibi memorata in quadraginta satis, ita pariter hoc loco? Idcirco dictum est: *Aqua*: *Aqua* quantalucunque; *aqua* non vino, *aqua* non aqua mixta, *aqua*; ut fiant legitimæ omnes aquæ, multo magis aquæ labri.

(7) Primus cum capite &c. *Tosaphta Joma* cap. 1. Caput & pedem, & duas manus, spinam dorsi & pedem, pectus, & guttur, & duo latera, intestina, & similam, & frixa & vinum: Hæc sunt verba R. Simeonis viri Mitspha: R. Jose dicit: Caput & pedem, & duas manus, pectus & guttur, & duo latera, spinam dorsi & pedem. Dixit ben Azai τῷ R. Akiba nomine R. Jehosua: Juxta modum incessus sui offerebatur; Caput & pedem, pectus, & guttur, duas manus & duo latera, spinam dorsi & pedem: Tredecim in eo designabantur, aliquando quatuordecim, aliquando quindecim; Aries offerebatur ab undecim agni cœtus ab octo, quia cum illis non erant frixa; Juvencus offerebatur a quatuor, & viginti: Caput & pedem, duo apprehendebant pedem & elevabant super collem, tres apprehendebant & offerebant super altare: De quo hæc dicta sunt? De sacrificiis cœtus; at in sacrificiis privatis, qui volebat offerre, poterat offerre. *Babyl. Joma* 27. 2. Sacrificium juge offerebatur a novem, decem, undecim, duodecim, non a pluribus, neque a paucioribus. Quomodo? Ipsumet a novem; in festo tabernaculorum erat ampulla aquarum in manibus unius; ecce decem: Inter vesperas offerebatur ab undecim; ipsumet a novem, & duo in manibus suis habebant duo ligni segmenta; In Sabbatho ab undecim; ipsumet a novem, & duo habebant in manibus suis duas acerras thuris panis facierum; & in Sabbatho, quod erat in medio festi Tabernaculorum, in manu unius erat ampulla aquarum. Dicit R. Aba: Et sunt qui dicunt, Rame bar Chama, & sunt qui dicunt R. Jochanan; non inferebant aquas in festo Tabernaculorum nisi in sacrificio juge matutino; unde docet? Et in Sabbatho, quod est in medio festi Tabernaculorum, in manus unius erat ampulla aquarum; at si putas, quod in sacrificio jugi vespertino inferrent, in die profano quoque deprehendetur: Dicit R. Asse: Nos quoque legimus: Et libanti dicebat: Tolle manum tuam, Etenim aliquando libavit super pedes suos, & lapidavit eum universus populus: Hinc eruitur.

(8) incedentes &c. *Babyl. Joma* 27. *Et admovebit sacerdos ad altare*. Hæc est adductio membrorum ad collem: Adductio membrorum ad collem requirebat sacerdotium; adductio lignorum non requirebat sacerdotium: *Et ordinabunt*: Quorsum? Ad excludendum excoriantem, & dimembrantem: Et dicam propter id ipsum; Sic quoque: At: *Et adolebit sacerdos omnia*: Cur adducitur? Ad excludendum excoriantem, & dimembrantem: *Et admovebit sacerdos omnia ad altare*: Hæc est adductio membrorum ad collem; Adductio membrorum ad collem requirebat sacerdotium.

(9) In medio collis &c. *Hierosol. Sekalim* VII. Membra sacrificii jugis imponuntur a medio colle & inferius in occidente, membra sacrificiorum ad-

addititiorum imponuntur a medio colle & inferius in oriente ; membra sacrificiorum noviluniorum imponuntur in ambitu altaris in superiori parte : *Tosaphta Sekalim* III. Membra sacrificii jugis de quibus dixerunt quod infra reponuntur, reponebantur a dimidio colle & inferius in oriente. Et addititia de quibus dixerunt, quod supra reponerentur, reponebantur a dimidio colle & superius in occidente. R. Chananjah ben Akascin dicit: Tam hæc quam illa reponebantur a dimidio colle & inferius ; at sacrificia jugia reponebantur in occidente, & addititia in oriente. Et membra sacrificiorum noviluniorum reponebantur sub circuitu altaris ad inferiorem partem ; Quinam erat circuitus altaris? Spatium inter cornu, & cornu, sc. situs ambulacri sacerdotum & ulterius.

(10) Saliebant &c. *Siphra* 7.4. *Et super omnem oblationem tuam offeres salem*. Crederem vel super ligna, & sanguinem? Idcirco dictum est. *Oblationem muneris tui*: Sicut oblatio muneris tui est res, cujus causa alia afferunt ex debito ; excluduntur ligna, & sanguis, cujus causa alia non offeruntur ex debito : Aut sicut oblatio muneris tui est res, quæ permittit ; ita pariter ego includam sanguinem, qui permittit? Idcirco dictum est: *Et desuper munere tuo* ; Crederem totum munus fuisse saliendum? Idcirco dictum est : *Oblationem*: Pugillus erat saliendus, at totum munus non erat saliendum: Non probo nisi de pugillo, unde probatur ad includendum thus? Ex eo quod dictum est: *Super omnem oblationem tuam offeres salem*. Includam ego thus, quod affertur cum munere, unde probatur ad includendum thus, quod affertur seorsim, & thus, quod affertur cum pane facierum & adipes sacrificiorum pro peccato, & adipes sacrificiorum pro delicto, & adipes sanctitatum sanctitatem, & adipes sanctitatum levium, munus sacerdotum, & munus libaminum, & membra holocausti, & holocaustum volucris, unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Ex omnem oblationem*.

פרק חמישי

אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת והם ברכו וקראו עשרת הדברים שמע והיה אם שמוע ויאמר ברכו את העם שלשה ברכות אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים ובשבת מוסיפין ברכה אחת למשמר היוצא . אמר להם חדשים לקטרת בואו והפיסו הפיסו זכה מי שזכה חדשים עם ישנים באו והפיסו מי מעלה אברים מן הכבש למזבח רבי אליעזר בן יעקב אומר המעלה אברים לכבש הוא מעלה אותם על גבי המזבח . מסרום לחזנים היו מפשיטין אותם את בגדיהם לא היו מניחים עליהם אלא מכנסים בלבד והלונות היו שם וכתוב עליהם תשמישי הכלים . מי שזכה בקטורת היה נוטל את הכף והכף דמה לתרקב גדול של זהב מחזיק שלשת קבין והבזך היה בתוכו מלא וגדוש קטורת וכסוי היה לו וכמין מטוטלת היה עליו מלמעלן . מי שזכה במחתה נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח ופנה את הגחלים הילך והילך וחתה ירד ועירן לתוך של זהב נתפזר ממנו כקב גחלים והיה מכבדן לאמה ובשבת היה כופה עליהם פסכתר ופסכתר היתה כלי גדול מחזקת להך ושתי שרשרות היו בה אחת שהוא מושך בה ויורד ואחת שהוא אוחז בה מלמעלן בשביל שלא תתגלגל ושלשה דברים היתה משמשת כופין

CAPUT V.

Dicebat illis præfectus : Benedicite (1) benedictionem unam ; & ipsi benedicebant, & legebant decalogum : *Audi, & erit si audieritis, & dixit*. Benedicebant cum populo tres benedictiones, verum & firmum ministerium, & benedictionem sacerdotum, (2) in Sabbatho addebant benedictionem unam pro vigilia abeunte. Dicebat eis : (3) Novi accedant, & sortiantur pro suffitu ; sortiebantur ; designabatur, qui designabatur ; (4) novi cum veteribus venientes sortiebantur, qui portaret membra a colle ad altare: R. Eliefer ben Jacob dicit : Qui portat membra ad collem, ille imponit altari. Tradebant se ministris, qui exuebant illis vestes suas, non relinquebat super eis, nisi femoralia duntaxat; (5) arcæ autem erant illic, ubi inscriptum erat ; usus vestium. Qui designabatur ad suffitum, (6) sumebat acerram acerra erat similis modio magno aureo continenti tres cabos & patera erat in medio ejus impleta, & accumulata suffitu, operculum habebat, & linteum quoddam super impositum erat. Qui designatus erat (7) ad thuribulum, (8) sumebat thuribulum argenteum, adscendebat ad verticem altaris, & prunas hinc inde accipiens descendebat, & effundebat in medium thuribuli aurei, dispergebatur ex illo tanquam cabus prunarum, purgabat autem illa in fossa, & in Sabbatho operiebat super eas ollam; (9) pesachtar erat vas magnum, quod continebat dimidium Chomer, (10) duas habebat catenas, unam qua trahebat, qui descendebat, alteram qua tenebat, qui erat in superiori parte, ne circumvolveretur, & tribus usibus inserviebat; (11) te-

אותרה על גב הנחלים ועל השרץ בשבת ומורידין בה את הדשן מעל גבי המזבח. הגיעו בין האולם ולמזבח נטל אחד את המגריפה וזרקה בין האולם ולמזבח אין אדם שומע קול חברו בירושלם מקול המגריפה ושלשה דברים היתה משמשת בהן ששומע את קולה יודע שאחיו הכהנים נכנסים להשתחות והוא רץ ובא ובן לוי שהוא שומע את קולה יודע שאחיו הלוים נכנסים לדבר בשיר והוא רץ ובא וראש המעמד היה מעמיד את הטמאים בשערי מזרח.

tegebant ea prunas, reptilia in Sabbatho, & removebant cum ea cinerem ab altari: Ubi venerunt inter veſtibulum, & altare, aliquis ſumebat (12) magrepham, & adſpergebat illud inter veſtibulum, & altare; alter alterum non audiebat Hieroſolymæ propter vocem magrephæ, quæ tribus uſibus inſerviebat; ſacerdos qui audiebat ejus vocem, ſciebat, quod fratres ejus ſacerdotes ingrederentor ad adorandum, currebat, & veniebat: Levita quando ejus vocem audiebat, ſcivit, quod fratres ejus Levitæ convenerint ad canendum, currebat & veniebat; & princeps cuſtodiæ ſtatuebat immundos in portis orientalibus.

NOTÆ IN CAPUT QUINTUM.

(1) BEnedictionem unam &c. *Hieroſol. Berachoth* 3. 1. Ibi legimus: Dicebat illis præfectus: Benedicite benedictionem unam; & ipſi benedicebant: Quid benedicebant? R. Mitena dicit nomine Samuelis: Hæc eſt benedictio legis: & legebant decalogum: *Audi, & erit ſi audieritis*. Dicit R. Amme nomine R. Levi: Hoc dicis, quod benedictiones non impediant: Dicit R. Ba: Hinc nihil eruitur, etenim decalogus erat fundamentum *Audi*. Ex mente R. Mitena: & R. Samuel bar Nachman dicit; ambo dicunt, quod hac ratione deberent legere decalogum ſingulis diebus: Et cur non legebant? Propter errorem hæreticorum, ne dicerent: ipſe duntaxat datus eſt Moſi in Sinai. R. Samuel bar Nachman nomine R. Jehuda bar Zabuda; Hac ratione deberent legere ſectionem Balak & Balaam ſingulis diebus. Et cur non legebant? Ne moleſtia exhiberentur cœtui: R. Huna dicit, cur ibi ſcripta eſt ſeſſio & ſtatio? R. Joſe diſcipulus R. Bon dicit: Cur ibi ſcriptus eſt exitus & regnum? Reſpondit R. Elieſer: Quia ſcriptum eſt in lege, in prophetis, & in Hagiographis. Dicebat illis præfectus: Benedicite benedictionem unam; & ipſi benedicebant: Quid benedicebant? Docet R. Mitena nomine Samuelis: Hæc erat benedictio legis: Atqui non benedicebant: *Formans luminaria*: R. Samuel frater R. Berachia dicit: Cum nondum formata eſſent luminaria, & tu dicis: *Formans luminaria*?

(2) *In Sabbatho* &c. *Hieroſol. Berachoth*. Et in Sabbatho addebant benedictionem unam propter vigiliam abeuntem: Et quænam erat benedictio? Dicit R. Cholbo: Hæc erat: Qui habitat in hac domo, plantet inter vos fraternitatem, & dilectionem, & pacem & amicitiam: *Babyl. Beracoth* ad h. l. Cujus nomen in hac domo habitat, is efficiat inter vos amorem, dilectionem, pacem, & amicitiam.

(3) Novi accedant &c. *Hieroſol. Joma* 11. Dicit R. Chanina: Et diebus ſuis nemo ſortitus eſt adolitionem ſuffitus; atque iteravit: Dicit R. Joſe. Miſna ita dicit: Novi ad ſuffitum veniant, & ſortiantur: Dicit R. Chanina: Et ſimiliter ad thuribulum: Dicit R. Joſe: Miſna ita dicit: Qui deſignatus erat ad ſuffitum, dicebat illi, qui erat ad ejus dexteram. Tu quoque ad thuribulum. Deprehenditur, quod dicas: Duo ſacerdotes ſingulis vicibus benedicebantur. Rab dicit: *Benedic Domine fortitudini ejus, & in opere manuum ejus tibi complaceat*: Narratur de quodam, cujus brachium aruit & non permiſit quod obſervaretur, quod dictum eſt: *Benedic Domine fortitudini ejus, & in opere manuum ejus tibi complaceat*: *Babyl. Joma* 27. Sors tertia: Novi ad ſuffitum; veniebant & ſortiebantur &c. Traditio: Nemo in eo inſervit: Qua de cauſa? Dicit R. Chanina: Quia diteſcebat. Dixit R. Papa τῶ Abaje: Qua de cauſa? Si dicendum eſt, quod ſcriptum ſit: *Et ponent incenſum in conſpectu tuo*: Scriptum eſt infra: *Benedic Domine fortitudini ejus*: Si ita eſt; vel holocauſtum, de quo ſcriptum eſt: *Et perfectum ſuper altare tuum*. Reſpondit. Hoc invenitur, & illud non invenitur.

(4) Novi cum veteribus &c. *Babyl. Joma* 27. Non docet juxta mentem R. Elieſer ben Jacob: Etenim legimus: R. Elieſer ben Jacob dicit: Qui affert membra ad collem, ille offerebat ſuper altare. In quo conſiſtit controverſiam? Mor putat: *In multitudine populis decor regis*. Et Mor putat: In loco Divinitatis non fit juxta conſuetudinem terræ: Dicit Raba: R. Elieſer ben Jacob non conſentit cum R. Jehuda, neque R. Jehuda conſentit cum R. Elieſer ben Jacob; Etenim ſi diminuit ſortitiones; & ecce deprehenditur, quod doctor doceat quinque: Hoc non eſt juxta mentem R. Elieſer ben Jacob, neque juxta mentem R. Jehuda. *Babyl. Joma* ibid. legimus nullam fuiſſe factam ſortitionem in ſacrificio jugi veſpertino. Dicit R. Jochanan: Non ſortiebantur in ſacrificio jugi veſpertino; at ſacerdos qui deſignatus erat in matutino, ita pariter deſignabantur in veſpertino. Objectio: Sicut ſortiebantur in matutino, ita pariter ſortiebantur in veſpertino: Etenim extat traditio de ſuffitu: Atqui extat traditio: Sicut de illo ſortiebantur mane, ita pariter de illo ſortiebantur veſpera: Dicam: Atqui extat traditio: Sicut ſortiebantur de illo mane, ita pariter de illo ſortiebantur veſpera, & ſicut de illo (*ſc. de ſacrificio jugi*) ſortiebantur mane, ita pariter de illo ſortiebantur veſpera. Dicit R. Samuel bar R. Iſaach: Hic in Sabbatho agitur, quando cuſtodiæ innovabantur; Et cur putaſti a principio multas fuiſſe ſortitiones? Hinc diminuuntur. Qui deſignabatur mane, deſignabatur veſpera. *Hieroſol. Joma* 11. Dicit R. Jochanan: Non ſtatuerunt ſortitionem ſacrificio jugi inter veſperas; ſed dixerunt; Quoniam deſignatus eſt in matutino, deſignetur quoque in veſpertino. Atqui extat traditio: Sicut erat ſortitio mane, ita pariter erat ſortitio inter veſperas; qui deſignatus erat deſignabatur: R. Ezechias nomine R. Bon bar Chana. Poteſt explicari quod ſit Sabbathum, in quo altera claſſis ingrediebatur: Dicit R. Jochanan. Non decreverunt ſortitionem de duobus ſegmentis mane. Dicit R. Joſe: Miſna ita dicit: Singulis diebus aries offerebatur inter veſperas ab undecim; at nihil dicit de tempore matutino.

(5) Arcæ autem erant &c. *Toſaphta Succah* cap. ulti. Quatuor & viginti annuli ibi erant contra quatuor & viginti claſſes ſacerdotii: Quatuor & viginti arcæ ibi erant contra quatuor, & viginti claſſes: Bilga ſemper dividebat in auſtro & ejus annulus erat fixus & ejus arca clauſa propter Mi-

tiam filiam Bilga apostatam, quæ nupsit præfecto cuidam ex regibus Græciæ, & cum ingressi essent gentiles in templum, percussit super tectum altaris dicens: Lupe lupe tu absumis facultates Israel, & non opitularis tempore tribulationis: Et alii dicunt, quod ex classibus tardavit, & ingressus Isbab stetit ejus loco, ideoque Bilga semper videtur egrediens, & Isbab videtur ingrediens: Omnes qui sunt proximi malis non recipiunt mercedem, excepto Isbab, qui licet esset vicinus τῷ Bilga, accepit mercedem.

(6) Sumebat acerram &c. *Hierosol. Joma* v. Educebant illi acerram &c. Nonne legimus? Accipiebat thuribulum, & adscendebant in summitatem altaris: Ita se habet Misna: Accipiebat acerram, & thuribulum: Quid כף? Scutella: Dicit R. Jose: Hoc dicit. Vas profanum erat: Si dicas fuisse vas sanctum; res quæ sanctificatur in vase, expiat.

(7) Ad thuribulum &c. *Tosaphta Joma* 11. Quotidie duo sacerdotes ingrediebantur, alter cum acerra, & alter cum thuribulo, at hodie sumebat thuribulum dextra, & acerram sinistra: De quo hæc dicta sunt? De suffitu adyti, at in suffitu altaris aurei observabatur idem ritus, ac in suffitu reliquorum anni dierum.

(8) Sumebat thuribulum &c. *Babyl. Joma* 43. 2. Sumebat thuribulum & adscendebat in verticem altaris, & agitabat prunas hinc inde, & sumebat de interioribus absumtis, & descendens deponebat in strato quarto, quod erat in atrio: Singulis diebus accipiebat thuribulo argenteo, & effundebat in aureum, hodie accipiebat aureo & cum eo ingrediebatur; singulis diebus accipiebat thuribulo, quod continebat quatuor Kabos, & effundebat in thuribulum, quod continebat tres Kabos; & hodie accipiebat thuribulo, quod continebat tres Kabos & effundebat in thuribulum, quod continebat tres Kabos, & cum eo ingrediebatur. R. Jose dicit: Singulis diebus accipiebat thuribulo, quod continebat satum, & effundebat in illud quod continebat tres Kabos; & hodie accipiebat thuribulo, quod continebat tres Kabos, & cum eo ingrediebatur.

(9) Tanquam cabus &c. *Babyl. Joma* 44. 2. Traditio: Dispurgebatur Kabus prunarum, purgabat eas in fossa: Altera traditio dicit Kabum & altera duos Kabos: Concedatur, quod qui doceant Kabum sint sapientes; At qui docet duos Kabos, quis est? Non sapientes, neque R. Jose: Dicit R. Chasda; & R. Ismael bar R. Jochanan ben Beroka dicit; thuribulo quod continebat duos Kabos ingrediebatur. R. Asse dicit, vel si dicas, quod continebat satum, & effundebat in illud, quod continebat tres Kabos Hierosolymitanos.

(10) Pesachtar &c. *Pesiktha* 9. 2. Pesachtar erat vas magnum, continens dimidium chomer.

(11) Duas habebat &c. *Pesiktha* ibid. Et duas catenas habebat, unam, qua trahebat, qui descendebat, & alteram, quam apprehendebat, qui adscendebat, ne circumvolueretur:

(12) Tegebant &c. *Pesiktha* ibid. *Non extinguetur*. Vel in itineribus: Quomodo faciebant? Tegebant Pesachtar: *Erubhin* in fine: Tegunt Pesachtar. Vide *Erachin* 10. 2.

(13) Magrepham &c. *Hierosol. Succha* cap. ult. *Magrepha*: Rab, & Samuel; alter dicit: decem foramina in ea erant, & singula emittebant decem species melodiæ; & alter dicit: Centum foramina in ea erant, & singula emittebant decem species melodiæ; ex utriusque verbis emittebat mille species melodiæ.

פרק ששי

החלו עולים במעלות האולם מי שזכו בראשון מזבח הפנימי והמנורה היו מקדימין לפניהם מי שזכה בראשון מזבח הפנימי נכנס ונטל את הטני והשתחוה ויצא מי שזכה בראשון המנורה נכנס ומצא שתי נרות מזרחיים דולקין מדשן את המזרחי ומניח את המערבי דולק ששמנו היה מדליק את המנורה בין הערבים מצאו שכבה מדשנו ומדליקו ממזבח העולה נטל את הכוז ממעלה שניה והשתחוה ויצא. מי שזכה במחתה צבר את הגחלים על גב המזבח מרדדן בשולי המחתה והשתחוה ויצא. מי שזכה בקטרת היה נוטל את הבזך מתוך הכף ונותנו לאוהבו או לקרובו נתפזר ממנו לתוכו נותנו לו בחפניו ומלמדים אותו הוי זהיר שמא התחיל לפניך שלא תכוה התחיל מרדד ויוצא לא היה המקטיר מקטיר עד שהממונה אומר לו הקטר ואם היה כהן גדול הממונה אומר אישי כהן גדול הקטר פרשו העם והקטיר והשתחוה ויצא.

CAPUT VI.

Incipiebant adscendere gradus vestibuli, (1) qui designati erant ad decinerationem altaris interioris, & candelabri præcedebant coram facie eorum; cui obtigerat decineratio altaris interioris, ingrediebatur, & sumebat Teni, incurvabat se, & exibat: Cui obtigerat decineratio candelabri, ingrediebatur, quando inveniebat (2) duas lucernas orientales ardentes, decinerabat illam, quæ erat ad orientem, & sinebat, occidentalem ardere: quia (3) ex illa accendebat candelabrum inter vesperas; quando inveniebat (4) extinctam accendit eam in altari holocausti, deinde sumens Cos (5) e gradu secundo, & se incurvans egrediebatur: Qui designatus (6) erat ad suffitum, sumebat pateram e medio cupæ, dabatque eam amico aut socio suo, si sparsus esset suffitus in medium cupæ, pugillo ipsius imponebat; docebant eum: Cautus esto; fortasse incipies coram facie tua, ne aduraris: Incipiens expandebat, & abibat; qui adolebat non adolebat antequam præfectus ipsi diceret: Adole: Si autem esset sacerdos magnus: Præfectus dicebat: Domine sacerdos magne adole: (7) Discedebat populus; adolebat, & incurvans se abibat.

NO-

NOTÆ IN CAPUT SEXTUM.

(1) QUid designati erant &c. *Pesiktha* 9. Et sic dixerunt sapientes nostri f. m. Qui designati erant ad decinerationem altaris interioris, & candelabri, præcedebant coram facie eorum; & quatuor erant vasa in eius manu &c. Interdiu concinnabat, & inter vesperas accendebat.

(2) Duas lucernas &c. *Pesiktha* 30. 4. Ingrediebatur; quando inveniebat duas lucernas orientales ardentes, decinerabat orientales, & sinebat occidentalem ardere, quia ex illa accendebat candelabrum inter vesperas.

(3) Ex illa &c. *Pesiktha* ibid. Quia ex illa incipiebat, & in ea desinebat.

(4) Exstinctam &c. *Pesiktha* ibid. Quando inveniebat exstinctam, eam decinerabat, & accendebat ex altari holocausti.

(5) Gradu secundo &c. *Hierosol. Joma* 11. Dicit Rabi. Atqui sacerdos qui decinerat altare interius, poterit etiam decinerare candelabrum: Ut fieret rei solennitas: Ibi legimus: Deponebat urceum in gradu secundo, & egrediebatur, & sumebat urceum de gradu secundo; & egrediebatur. Dicit R. Jochanan: Cur ingrediebatur bis ad adolendum suffitum? Ut fieret rei pompa.

(6) Ad suffitum &c. Inter accendendas lucernas adolebatur suffitus. *Babyl. Joma* 14. 2. Et adolebat suffitum, & concinnabat lucernas: Fortasse suffitus erat in principio, & postea lucernæ: At abjiciunt: Quis designaretur ad decinerationem altaris interioris, & quis designaretur ad candelabrum, & quis designaretur ad suffitum. Dicit R. Huna: Iste docet in tractatu *Tamid* est R. Simeon vir Mitspha; At contra illum sentimus: Etenim legimus: Venit ad angulum orientalem aquilonarem, spargit super cornu orientale aquilonare venit ad angulum occidentalem australem, spargit ad cornu occidentale australe: Et docet R. Simeon vir Mitspha Misnam *Tamid*: Venit ad angulum orientalem aquilonarem, spargit ad cornu orientale aquilonare; venit ad angulum occidentalem australem spargit ad cornu occidentale: & postea spargit ad australe. At dicit R. Jochanan: Iste doctor ordinis *Joma* est R. Simeon vir Mitspha, & opponit ordinem *Joma* ordini *Joma*: Etenim legimus: Sortitio secunda: Quis mactaret, quis spargeret sanguinem, quis decineraret altare interius, & quis decineraret candelabrum; quis portaret membra ad collem: Sortitio tertia: Novi accedant ad suffitum. Venientes sortiebantur: Dicit Abaje: Non est oppositio: Disponebat struem, & postquam perfecerat; in sanguine sacrificii jugis interumpebat: Dixerunt: Non est oppositio τῷ Aba Saul: Ecce juxta mentem sapientum: Etenim extat traditio: Non concinnabit lucernas, & postea adolebit, at adolebit & postea concinnabit: Aba Saul dicit: Concinnabit & postea adolebit: Quænam est ratio Aba Saul? Scriptum est: *Mane mane quando concinnabit lucernas*: Et postea. *Adolebit illum*. Et sapientes. Quid dicit textus? Tempore concinnationis, adolebit suffitum: Nisi dicas: Hic agitur de ministerio vespertino: Scriptum est enim: *Et quando faciet adscendere Aharon lucernas inter vesperas adolebit illum*: Hic quoque in principio accendet lucernas, & postea adolebit suffitum vespertinum: Num dices hic quoque? Atqui extat traditio: *A vespera usque ad mane*: Inde mensuram ut ardeat tota nocte a vespera usque ad mane: Alia expositio: *A vespera usque ad mane*: Non erit tibi ministerium, quod sit legitimum a vespera usque ad mane, nisi hoc duntaxat: Et quid dicit textus? Tempore accensionis adolebit suffitum: Hic quoque tempore concinnationis adolebit suffitum: Et Aba Saul tibi dicit: Diversum est ibi, ubi scriptum est: *Ipsum*. R. Papa dicit. Non est oppositio: Hæc est sententia sapientum, & illa Aba Saul: Quid statuisti, quod hæc Misna sit juxta mentem sapientum, & sortitio juxta mentem Aba Saul? Dicam finem propositionis: Adducebant ei sacrificium juge mactabat, & alius perficiebat mactationem per manum ejus: Ingrediebatur ad adolendum suffitum & ad concinnandum lucernas. Dicemus ne principium & finem propositionis esse juxta mentem sapientum, & medium Aba Saul? Tibi dicit R. Papa: Non est principium & finis sapientum & medium Aba Saul: Concedatur quod Abaje non dicat juxta mentem R. Papa; principium & finis sapientum & medium Aba Saul non statuitur: At quænam est ratio R. Papa? Non dicit juxta mentem Abaje; Tibi dicit doctor: In principio concinnabat duas lucernas, & postea concinnabat quinque lucernas.

(7) Discedebat populus &c. *Babyl. Joma* 43. 2. Et scriptum est: *Et omnis homo non erit in tentorio conventus*. Dicit R. Jehuda: Docet de suffitu templi: Tradiderunt sapientes: *Et omnis homo non erit in tentorio conventus*. Crederem vel in atrio? Idcirco dictum est: *In tentorio conventus*: Non probo nisi de tentorio convenuus quod erat in deserto. de tentorio conventns quod erat in Siloh; & de domo seculorum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *In sanctuario*. Non probo nisi de tempore adolitionis suffitus, de tempore adspersionis sanguinum unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Quando veniet ad expiandum*. Non probo nisi de ejus ingressu, de ejus exitu unde probatur? Ex eo quod dictum est: *Donec egrediatur: Et expiabit pro se, & pro domo sua, & pro universo cœtu Israel*: Ejus expiatio antecedebat expiationem domus suæ, & expiatio domus suæ antecedebat expiationem fratrum suorum sacerdotum, & expiatio fratrum suorum sacerdotum antecedebat expiationem universi cœtus Israel &c. Ibi legimus: Discendebant inter vestibulum, & altare tempore adolitionis suffitus. Dicit R. Eliefer: Non legimus nisi tempore adolitionis suffitus templi, at tempore adolitionis suffitus in adyto, a templo discedebant, inter vestibulum, & altare non discedebant: Objecit R. Ada bar Aba & dixerunt illi; quando R. Jose dicit: Sicut discedebant inter vestibulum & altare tempore adolitionis suffitus, ita pariter discedebant tempore adspersionis ad velum juvenci uncti, & juvenci ignorantiæ rei cœtus, & in hircis Idololatriæ: Atqui gradus erat inter templum, atque inter vestibulum & altare: nisi quod in templo discedebant tam tempore adolitionis suffitus, quam extra tempus adolitionis suffitus; at inter vestibulum & altare non discedebant nisi tempore adolitionis suffitus: inde discedebant: Itane est intelligendum? Tempore adolitionis suffitus in adyto, at non tempore adolitionis suffitus in templo: Si ita est, quinam erat gradus? A templo discedebant tam tempore adolitionis ipsius suffitus, quam extra tempus adolitionis suffitus in adyto, & inter vestibulum & altare non discedebant nisi tempore adolitionis suffitus in templo; ecce docet: At in templo discedebant tam tempore adolitionis suffitus, quam extra tempus adolitionis suffitus; at inter vestibulum & altar non discedebant nisi tempore adolitionis suffitus: Ecce erat gradus. Etenim in suffitu templi discedebant sive in ipsa sanctitate, sive in sanctitate adyti, & inter vestibulum & altare non discedebant nisi in sanctitate templi. Dicit Raba: Ibi una separatio erat: *Ita* dicit Mor. Quod discederent tempore adspersionis sanguinum juvenci sacerdotis uncti, & juvenci ignorantiæ rei cœtus, & hircorum Idololatriæ, unde probatur? Dicit R. Acha bar Aba; Hinc eruuntur gradus legis: Et sic constat ex traditione; Si putas esse ex sententia sapientum: Quid variat inter vestibulum, & altare? Fortasse qui semen nocturnum passi erunt ingredietur; ex toto atrio quoque discedent. Fortasse qui semen nocturnum passi sunt ingredientur inter vestibulum & altare. Quoniam nihil interrumpebat, non erat res nota: in atrio quoniam interrumpebat altare exterius, res nota erat; Dicit Raba. Hinc eruitur sanctitatem vestibuli & templi unam eandemque esse. Si putas duas fuisse sanctitates: de ipso vestibulo statuitur decretum, & decretum non aeditur ad decretnm pro vestibulo; & inter vestibulum & altare una erat sanctitas; templum & vestibulum duæ erant sanctitates.

CA-

פרק שביעי

בזמן שכהן גדול נכנס להשתחוות שלשה אוחזין בו אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים טובות וכיון ששמע הממונה קול רגליו של כהן גדול שהוא יוצא הגביה לו את הפרוכת נכנס והשתחוה ויצא ונכנסו אחיו הכהנים והשתחוו ויצאו . באו ועמדו על מעלות האולם עמדו הראשונים לדרום אחיהם הכהנים וחמשה כלים בידם הטני ביד אחד והכוז ביד אחד והמחתה ביד אחד והבזך ביד אחד וכף וכסויה ביד אחד וברכו את העם ברכה אחת אלא שבמדינה אומרים אותה שלש ברכות ובמקדש ברכה אחת במקדש היו אומרים את השם ככתבו ובמדינה בכנויו במדינה הכהנים נושאים את ידיהם כנגד תפוחיהם ובמקדש על גבי ראשיהם חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את ידיו למעלה מן הציץ רבי יהודה אומר אף כהן גדול מגביה את ידיו למעלה מן הציץ שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם . בזמן שכהן גדול רוצה להקטיר היה עולה בכבש והסגן בימינו הגיע למחצה הכבש הכבש אחז הסגן בימינו והעלהו הושיט לו הראשון הראש והרגל וסמך עליהם וזרקן הושיט השני לראשון שתי הידים נותנן לכהן גדול וכמך עליהם וזרקן נשמט השני והלך לו וכך היו מושיטין לו שאר כל האברין והוא סומך עליהם וזורקן ובזמן שהוא רוצה הוא סומך ואחרים זורקים בא לו להקיף את המזבח מהיכן הוא מתחיל מקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית מערבית דרומית נתנו לו יין לנסך הסגן עומד על הקרן והסודרים בידו ושני כהנים עומדים על שלחן המלכים ושתי חצוצרות של כסף בידם תקעו והרעו ותקעו באו ועמדו אצל בן ארזא אחד מימינו ואחד משמאלו שחה לנסך והניף הסגן בסודרים והקיש בן ארזא בצלצל ודברו

CAPUT VII.

QUO tempore ingrediebatur summus sacerdos ad adorandum, tres apprehendebant illum, unus ad dextram, alter ad sinistram, tertius ad lapides pretiosos, & postquam audisset præfectus strepitum pedum summi sacerdotis, quando egrediebatur, elevabat ipsi velum ingrediebatur & incurvans se exibat: ingrediebantur fratres ejus sacerdotes, & adorantes exibant: Venerunt & steterunt super gradibus vestibuli, stabant priores ad austrum; fratres eorum sacerdotes, quinque instrumenta in manibus habentes, unus corbem, alter poculum, tertius thuribulum, quartus pateram, quintus cupam, & operculum, (1) benedicentes populo benedictione una, sed qui erant in provincia, benedicebant benedictiones tres; In sanctuario pronuntiabat nomen sicut scriptum est, sed in provincia per cognomen ejus; in provincia elevabant manus usque ad humeros, sed in sanctuario supra caput, excepto summo sacerdote, qui non extollebat manus suas supra frontale: Dicit R. Jehuda: Etiam sacerdos magnus elevabat manus suas supra frontale; Dictum est enim: *Et elevabans Aharon manus suas supra populum, benedixit eis*. Quando summus sacerdos volebat adolere, adscendebat per collem; erat autem Segen ad ejus dextram; ubi venerat ad medium collem, (2) apprehendebat Segen ejus dextram, & eum faciebat adscendere; tum primus præsentabat ipsi caput & pedem, & imponebat manus, adspergebat, porrigebat secundus primo duas manus, qui porrigebat eas summo sacerdoti, demittebatur secundus & abibat; hoc modo reliqua membra ipsi porrigebat, quæ impositis manibus adspergebat; quando volebat, imponebat tantum manus, & alii adspergebant; quando circumibat altare, unde incipiebat? Ab cornu australi orientali, orientali aquilonari, aquilonari occidentali, occidentali australi, & dabatur ipsi vinum ad libandum; Segen stabat ad cornu, & vela erant in manu ejus; duo etiam sacerdotes stabant (3) ad mensam adipum, & duæ tubæ argenteæ erant in manibus eorum, clangebant sono æquali, & fracto, postea iterum fixo, & æquali; veniebant & stabant apud filium Arsæ; unus ad dextram, & alter ad ejus sinistram quando incurvabat se ad libandum, Segen agitabat sudaria; filius Arsæ cymbalum pulsabat, (4) & Levitæ dicebant

הלוים בשיר הניעו לפרק תקעו והשתחוו העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה זה הוא סדר התמיד לעבודת בית אלהינו יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן . השיר שהיו הלוים אומרים במקדש ביום הראשון היו אומרים ליהוה הארץ ומלואה תבל ויושבי בה בשני היו אומרים גדול יהוה ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו בשלישי היו אומרים אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט ברביעי היו אומרים אל נקמות יהוה אל נקמות הופיע וגומר בחמישי היו אומרים הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי יעקב בששי היו אומרים יהוה מלך גאות לבש וגומר בשבת היו אומרים מזמור שיר ליום השבת מזמור שיר לעתיד לבא שכלו שבת ושנוחה לחיי העולמים.

bant canticum, ubi absolverunt versum, clangebant, & populus se incurvabat, ad omnem sectionem clangor, ad omnem clangorem incurvatio: Hic est ordo sacrificii jugis juxta ministerium domus Dei nostri; sit beneplacitum ejus est cito ædificetur in diebus nostris: Amen. (5) Canticum quod recitabant Levitæ in sanctuario; primo die dicebant: *Domino est terra, & plenitudo ejus; orbis, & incolæ ejus*: secundo die dicebant: *Magnus est Dominus, & laudatus valde in urbe Dei nostri, in monte sanctitatis ejus*: Tertio die dicebant: *Deus adstans in cœtu Deorum, fortis inter Deos judicat*: Quarto die dicebant: *Deus ultionum, dominus ultionis illucescat*. Quinto die dicebant: *Cantate Deo fortitudini nostræ, clangite Deo Jacob*; Sexto die dicebant: *Dominus regnat, decorem indutus &c.* In Sabbatho dicebant: *Psalmus canticum diei Sabbathi*. Psalmus, canticum in seculum; in diem ubi totum erit Sabbathum, & quies ad vitam seculorum.

NOTÆ IN CAPUT SEPTIMUM.

(1) BEnedicentes &c. *Sotah* VII. Benedictio sacerdotum quomodo? In provincia recitabant tres benedictiones, & in sanctuario unam benedictionem; In sanctuario pronunciabant nomen, sicuti scriptum erat, at in provincia cognomen: In provincia sacerdotes elevabant manus suas super capita sua, excepto summo sacerdote, qui non elevabat manus suas supra laminam. R. Jehuda dicit: Vel summus sacerdos elevabat manus suas supra laminam: Dictum est enim: *Et elevans Aharon manus sua supra populum, benedixit eis*.

(2) Apprehendebat &c. *Hierosol. Joma* IV. In quinque rebus Segen inserviebat: Segen dicebat ei: Domine sacerdos summe, eleva dextram tuam; Segen ad ejus dextram, & præfectus domus patris ad ejus sinistram: Ventilabat Segen sudarium: Apprehendebat eum Segen, & faciebat adscendere: Sacerdos summus non præficiebatur, ut esset sacerdos summus, nisi prius creatus fuisset Segen.

(3) Ad mensam &c. *Maimonides Tamidium* cap. 6. Cum daretur vinum libanti, stabant sacerdotes duo ad mensam adipum, hi duas habebant manibus buccinas; stabat ad cornu altaris Segen, & sudaria præ manu tenebat; tum buccinabant clangorem rectum, fractum, & rectum, veniebant, & adstabant ad præfectum cymbalo, unus ad ejus dextram, & alter ad ejus sinistram: Remorabatur parumper libationem, qui eam facturus erat; agitabat sudaria Segen, hic cymbalo, illi buccina cantabant.

(4) Et Levitæ &c. *Maimonides* ibid. Et Levitæ canebant carmen; ad singulos versus clangor edebatur, & populus omnis, qui in atrio aderat, se incurvabat: Atque ad singulos versus edebatur clangor, ad clangores singulos populus se incurvabat; Jam inter sacrificium juge faciendum omnino clangores edebantur novem, ut ante diximus.

(5) Canticum &c. *Maimonides* ibid. Hæc sunt igitur a Levitis cantata carmina: Primo hebdomadæ die canebant: *Domino est terra, & plenitudo ejus*: Secundo die canebant: *Magnus Dominus, & laudatus valde in urbe Dei nostri, in monte sanctitatis ejus*: Tertio die canebant: *Deus adstans in cœtu Deorum, fortis inter Deos judicat*: In quarto dicebant: *Deus ultionum, Dominus ultionis illucescat*: In quinto dicebant: *Cantate Deo fortitudini nostræ, clangite Deo Jacob*. Sexto canebant: *Dominus regnat decorem indutus est, indutus est Dominus fortitudinem, & præcinxit se*: In Sabbatho dicebant: *Psalmus canticum diei Sabbathi*: Canebant ad sacrificia addititia Sabbathi hoc carmen: *Audite cœli*; & id dividebant in sex capita; quorum initia sunt: *Audite; memento; constituit; vidit; utinam; Levabo*; sic ut per sex homines prælegi solet in Synagogis. Singulis igitur Sabbathis recitabant caput unum: Itaque Psalmum illum totum absolvebant sex Sabbathis, tum redibant ad principium; Sabbatho ad vesperam cavebant: *Tunc cecinit Mose &c. Quis similis tibi &c.* Ad sacrificium addititium principii anni canebant; *Exultate Deo adjutori nostro*. Quod si principium anni incideret in diem quintum hebdomadæ canebant; *Divertit ab oneribus dorsum ejus &c.* Tum principio anni ad vesperam canebant; *Vox Domini concutientis desertum &c.*

HERM.

HERM. GID. CLEMENS
DISSERTATIO
DE LABRO ÆNEO.

שמות ל׳ יז כא

יז וידבר יהוה אל משה לאמר:

יח ועשית כיור נחשת וכנו נחשת
לרחצה ונתת אותו בין אהל מועד ובין
המזבח ונתת שמה מים:

יט ורחצו אהרן ובניו ממנו את
ידיהם ואת רגליהם:
כ בבאם אל אהל מועד ירחצו במים
ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשרת
להקטיר אשה ליהוה:
כא ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו
והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם:

פרק שלשים ושמונה ח׳

ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת
במראת הצבאת אשר צבאו פתח אהל
מועד.

EXOD. CAP. XXX. 17. 21.

17. *Locutusque est Dominus ad Moysem, dicens.*

18. *Facies & Labrum Æneum cum basi sua ad lavandum: ponesque illud inter Tabernaculum Testimonii, & Altare.*

19. *Et missa aqua lavabunt in ea Aharon, & filii ejus manus suas ac pedes.*

20. *Quando ingressuri sunt Tabernaculum Testimonii, & quando accessuri sunt ad Altare, ut offerant in eo thymiama Domino.*

21. *Ne forte moriantur: Legitimum sempiternum erit ipsi & semini ejus per successiones.*

CAP. XXXVIII. 8.

Fecit & Labrum Æneum cum basi sua de speculis mulierum, quæ excubabant in ostio Tabernaculi.

CA-

CAPUT PRIMUM.

De Nomine Labri.

SUMMARIUM.

§. I. *Variæ Eruditorum de nominis* כיור *derivatione, & ſignificatione ſententiæ.* §. II. *Oſtenditur, derivandum illud eſſe a* כור, *vel* כרה. *Variæ illius ſignificationes.*

§. I.

LAbrum quod juſſu Divino in Tabernaculi Atrio erexit Moſes, כיר vel כיור vocatur Exod. 30. 18. 38. 8. *&c.* Quod nomen non tantum huic vaſi, ſed & decem illis Salomonis *Luteribus* 1. Reg. 7. 30. 2. Chron. 4. 6. atque illi etiam, quod loco *Maris Ænei*, in Templo II. collocatum fuit, proprium erat, uti ex collatione eorum, quæ *Cap.* III. dicentur, cuique patere poteſt. Non tantum in ſingulari, ſed & in duali כיורים *vas* aliquod *fictile*, cujus uſus ſemper eſt cum *Operculo* (quod dualis forma indicat) ſecundum Eruditos, denotans.

Undenam vox derivanda ſit, quidque ſignificet, non una Doctorum eſt ſententia: cum Nonnullis ſit ipſa Radix; Alii a כיר, Hebræis ignota radice; Alii vero a כור vel כרה deducant. LXX. in verſione ſua variant. Plerumque reddunt λύτηρ: at vero 1. Reg. 7. 40. λέβης, & vſ. 38. χυτροκαύλος, 2. Chron. 6. 13. βάσις, Zach. 12. 6. δαλος. *Joſephus* Antiquit. Lib. III. Cap. 5. p. m. 81. Edit. Colon. περιρραντήριον, quod a Gelenio *Adſperſorium* vertitur, ab uſu: quia in eo manus ſuas pedeſque *Lavare* debebant Sacerdotes. Eodem modo *Vulgatus* Exod. 38. 8. *Labrum*: at Cap. 30. 18. *Labium*; niſi ſit mendum in mea Editione. *Pelvim* (Gies oder Handbeḩeḩen) eſſe *Buxtorfio* in Lex. Thalmud. ad h. v. p. m. 1033. ex verbis ejus exſculpit, atque idcirco eum notat, ad Codicem Jomah, *Sheringhamus*. Sed plane quid aliud Viri Clar. indicare verba, eumque non ex ſua, ſed Hebræorum id aſſerere ſententia, oſtendit, Buxtorfium vindicans, *Cl. Mel* in Tract. de Mari Æneo p. m. 25. ſubjuncto Antiq. ejus Sacr.

Singularem fovet ſententiam *Cl. de Dieu*, in Crit. S. ad h. l. *A figura ſcilicet rotunda, nomen hoc hauſiſſe, quia Arabibus, quicquid rotundum eſt,* כור *dicitur.* Quod nimis longe petitum eſſe, cuivis ſatis apparet, cum rotunditas non ſit vaſis hujus differentia ſpecifica, qua diſtinguitur ab aliis; neque definiri poſſit, an ita perfecte fuerit rotundum, ut ab ea nomen haurire potuerit. Uſum magis, quam propriam vocis ſignificationem reſpexit *Ainſwvorthus* in h. l. dum, *nonnunquam pro lebete, ſed plerumque pro Labro ſumi*, aſſerit. *Concham* vertit *Aben Melech* in Michlal Jophi ad h. l. dum ita ſcribit. בלי שהיו בו מים תמיד דומה כעין אותו הכלי שקורין לו קונקא כלעז: i.e. *Vas in quo ſemper erant aquæ, ſimile illi Vaſi, quod in lingua noſtra populari vocant* CONCHA.

§. II.

Non inconcinne ſtatui poteſt vocem hanc originem ſuam debere obſoleto כור, quod idem eſt cum כרה, uti probat *Cl. Vitringa* Obſ. Sac. Lib. II. Cap. 9. §. 9. p. m. 389. 390. quodque *perforationem majorem* denotat, uti idem vir Clar. loco cit. oſtendit. Hinc כיור optime *receptaculum excavatum* deſignabit, quod aliquid ſua cavitate continet, vel continere poteſt. Unde apte ad *Labrum*, ſeu *vas lotioni deſtinatum*, quod *aquam*; *Focum*, *qui continet ignem* Zach. 12. 6. quin & ad *Suggeſtum* 2. Chron. 6. 13. transfertur: cum omnia hæc in eo conveniant, quod excavata, & ad aliquid recipiendum ſint idonea. Cæteras, quæ ei dantur ſignificationes (qualis eſt illa *Cl. Bocharti* Phalegh Part. II. Lib. II. Cap. 6. qua *Tabulam pictam* denotat; quo ſenſu etiam occurrit in *Miſna Midd.* Cap. 4. ſect. 6. ubi a *R. Obadia de Bartenora* explicatur: הקורה התחתונה של תקרה לפי שהיתה טוחה בזהב ומצויירת ציורים נאים נקראת כיור: i.e. *Trabs inferior contignationis, & quia fuit auro obducta, atque elegantibus figurata figuris, vocatur* כיור; atque etiam *de Aſſeribus Tabernaculi* uſurpatur) non moramur: cum vel per permutationem תו׳ כ & צ, ſic ut כיור loco ציור ipſo *Cl. Bocharto* teſte, dicatur, vel ex Chaldaiſmo, reliquiſque affinibus linguis ſint repetendæ.

CAPUT II.

De Materia Labri.

SUMMARIUM.

§. I. *In genere de Materia Labri disseritur, atque* נחשת *non* Chalybem *vel* Ferrum, *sed* æs *denotare ostenditur*. §. II. *In specie Exod.* 38. 8. *qui a plurimis V.V. D.D. hic refertur, proponitur. Eorumque de eo cogitata, præcipue de voce* הצבאת, *exhibentur*. §. III. *De voce* מראת Cl. Clerici *&* Aliorum *sententia*. §. IV. Aben Esræ *verba cogitatis recensitis ansam dedisse ostenditur*. §. V. *Difficultates in iis obviæ*. §. VI. *Objectioni ex Exod.* 33. 7. *occurritur*. §. VII. צבא *hic* congregandi *significatum obtinere non posse tribus rationibus probatur*. §. VIII. *Aliæ objectiones solvuntur*. §. IX. מראת *non notat* specula, *sed* imagines. §. X. XI. *In nativam* צבא דּ *significationem inquiritur, illudque sæpe cum* צבת *permutari, atque hinc* Ornandi *notionem admittere, demonstratur*. §. XII. XIII. *Vera loci Interpretatio. Eam hic admittendam esse tribus rationibus ostenditur, atque objectioni occurritur*.

§. I.

VIdimus Nomen, sequitur *Materia Labri*. Illam Sacer Historiographus locis citatis appellat נחשת, quod *in genere*, omne metallum, quod opponitur auro & argento, *in specie* vero *æs*, *Cuprum* denotat, a verbo נחש *curiose & callide observavit, auguratus est*: forte quod aeris tinnitu ad ea opus esset; aut ipso ære itidem varie uterentur; aut a splendore, quem *æs* possidet, uti *Auctori Anonymo* visum fuit *Freyvvil. Hebos.* Tom. II. XIII. Beitr. p. m. 224. seqq. qui ipsam Radicem significatione sua formali vult denotare *Splendere*, eamque derivatis convenire haud inconcinne ostendit. Nonnullis vero *Ferrum* vel *Chalybem* designat. Ita enim *Auctor incertus* in Annot. ad V. T. ex Edit. Cl. Renferdii, in Exod. 38. 8. Chalybeum. Rectius *quam Æneum, neque enim fiunt specula ex ære*. Existimarunt chalybem ad polienda specula fuisse aptiorem. Sed illud inde refutat *Cl. Wichmashuisen* de Armat. Goliathi §. IV. quod נחשת & ברזל sæpius a se invicem distinguantur, & plurima loca per *duritiem* & *soliditatem* explicari queant. Adde, quod *chalybs*, materia, quæ facile rubiginem contrahit, maxime si aqua in ea asservetur, apta non fuerit, ad Labrum illud, quod lotionibus destinabatur. Confer *Rivetum* in Exod. 38. 8. Operum Tom. I. p. m. 1213.

Æs illud *Corinthiacum* fuisse *Villalpandus* de Templo Ezech. Tom. II. Part. II. Lib. V. Diss. III. Cap. 36. p. m. 484. seqq. ex quo & reliqua Tabernaculi & Templi vasa Ænea conflata fuisse, adserit. Addit Rivetus, *auro* illud *præstantius fuisse*, quod testimonio *Josephi* Antiq. Lib. VII. Cap. 6. p. m. 222. Edit. Col. probat, licet *Doct. D. Outreinius* in Tract. de Tabern. p. m. 554. *se illud ibi non invenire* dicat. Sed fallitur Rivetus, cum non de Tabernaculo, sed de Templo Josephus mentionem faciat, & Æs illud paulo ante a Davide tanquam spolium, ab hostibus reportatum fuisse, ibidem legatur.

§. II.

Quamvis sic satis de *Materia* constare videatur, specialius tamen eam a Mose describi, multis perquam eruditis placet: dum Exod. 38. 8. hæc habet: ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראת הצובאת אשר צבאו פתח אהל מועד: *Vulgatus* hæc ita transtulit: *Fecit & Labrum Æneum cum basi sua, de speculis mulierum, quæ excubabant in ostio Tabernaculi*. LXX. Οὗτος ἐποίησε τὸν λουτῆρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσασῶν, αἳ ἐνήστευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. i. e. *Ipse fecit Labrum Æneum & basin ejus æneam ex speculis jejunanatium, quæ jejunabant ad ostium Tabernaculi Testimonii*; legentes צמות. Unde *Cl. Capellus* Cr. Sac. pag. 264. locum hunc dixit in Textu Hebræo esse corruptum, & loco צבאת, uti nunc exstat, in Textu צמות legendum, quem refutavit *Cl. Buxtorfius* Vind. Crit. V. T. Part. II. Cap. 8. p. m. 637. *Onkelos* במחזית נשיא ראתין לצלאה בתרע משכן זמנא: i. e. *Ex speculis mulierum, quæ veniebant ad orandum ad ostium Tentorii conventus*. Eodem modo *Targum Hierosolymitanum*.

Nec minus apud Eruditos de sensu horum verborum sententiarum divortium, cum sint, qui ullam hic fieri mulierum mentionem, negant. Inter hos *Frantzius* de Interpret. S. S. p. 40. verba hoc modo reddens: *Fecit Concham & basin ejus æneam, ut in ea se contueri possent Levitæ. Non vero*, uti statim addit, *e speculis mulierum, quæ convenie-*

niebant ad oſtium Tabernaculi, *quia nec ad oſtium erat ſingularis conventus mulierum*, & *in textu vocabulum mulierum plane abeſt*. Sed refutarunt hanc ſententiam *Glaſſius* Gramm. Sac. Tract. I. Obſ. V. p. m. 860. 861. & ex eo *Habikhorſtius* Diſſert. de mulieribus Zobeoth inſerta Th. Phil. Theol. Part. 1. b. m. 318. ſeq. inter alia etiam ex eo, quod צבאת, ut nomen fœminini generis, neutiquam de Levitis dici queat.

Idem negat *Vatablus* ad h. l. ſed alio inſtituens modo: צבאת enim vult eſſe Adjectivum conveniens cum Subſtantivo מראת. Unde hoc modo locum vertendum ducit: *Ex ſpeculis magno numero congregatis*. Sed & hanc *Habikhorſtius* opinionem l. c. refutat.

Plurima hinc Eruditorum pars ne quidem dubitant, *mulieres* hic eſſe intelligendas; ſed quare dicantur צבאת, nullatenus inter ſe conveniunt. *Moniales*, a mundo ad ſervitium Tabernaculi ſegregatas, deſignari vellent Romano-Catholici unde *Vulgatus* vertit, *Mulieres excubantes*, quos ex inſtituto refutavit *Caſaubonus* Exercit. I. adverſus Baron. p. m. 105. ſeqq. quem tamen ex parte iterum caſtigat *Cl. Wagenſeilius* Sotah p. m. 430. quod omnem illam multitudinem Cantorum, Janitorum &c. Templum incoluiſſe dicat, cum conſtet pauciſſimos fixum (quanquam & hoc ad tempus definitum) in eo habuiſſe domicilium. Alii *miniſtrantes*, ac ſi mulieribus, licet a mundo ad hoc miniſterium non ſejunctis, quædam tamen in Tabernaculo eſſent præſtanda officia. Alii vero *Turmatim convenientes*, ut nempe ſpecula ſua ad uſum Tabernaculi offerrent. Ita vellent *Cl. Pfeifferus* Operum Tom. I. p. m. 134. 135. & *Habikhorſtius* Diſſert. ſupra cit. cujus verba non pigebit adſcribere, quia ipſe maxime patrocinium hujus ſententiæ videtur ſuſcipere voluiſſe. Ita ergo ille Sect. I. Memb. 1. §. IV. p. m. 319. *Scilicet*, *dicimus iterum* צבא *teſtibus tot S. S. locis inferre primo notionem militarem ſive exercitationem*, *neque locum dari*, *in quo non habet hunc reſpectum*, *ſi non proprie*, *tamen Analogice*. *Igitur Analogice* & *hanc notionem militarem* & *exercitualem hic retinendam eſſe cenſemus*, *ſiquidem citra abſurditatem fieri poteſt*. *h. ſ. quod mulieres illæ inſtar exercitus*, *vel more turmarum militarium magno convenerint numero*, & *oſtium Tabernaculi obſederint*. Eandem amplectuntur ſententiam *Ligfootus* in Luc. 2. 37. *Philò Judæus* Lib. III. de Vita Moſis Cap 6. cujus verba *Habikhorſtius* adduxit, & *Cl. Witſius* Miſcell. Lib. II. Diſſ. I. p. m. 406. Statuunt nempe hi Viri Docti, mulieres pias in Iſraele ex devotione & pietate ſpecula ſua, nullius nunc amplius uſus futura, libere ad uſum Tabernaculi obtuliſſe, ut quemadmodum luxus antea ipſis fuerant inſtrumenta, ad meliorem nunc uſum, *Lotionem* videlicet *Sacerdotum*, adhiberentur.

§. III.

Non minorem invenies diſcrepantiam de ſenſu vocis במראת: Nonnulli enim eam vertunt. *Ex ſpeculis*, ac ſi Labrum iis extrinſecus fuiſſet ornatum, ut maculas & ſordes corporis in iis poſſent contueri ſeſe lavantes Levitæ. Alii *Ex ſpeculis*, tanquam materia. *Specula* enim *Ænea* Antiquis maxime fuiſſe in uſu, demonſtrarunt *Dougtæus* in Analect. Part. I. Excurſ. 44. & *Villalpandus* de Templo Ezech. Tom. II. Part. II. Lib. 5. Diſp. 3. Cap. 36. p. m. 484. ſeqq. & ב eo ſenſu ſæpe accipi. *Glaſſius* Gramm. Sac. Lib. IV. Tract. I. Obſer. v. p. m. 860. 861. loco ſupra cit.

Ulterius progreditur *Cl. Clericus* in Annotat. ad Pentat. ad h. l. atque ſententiam hanc porro ex eo probare allaborat, quia mulieribus religioſis apud Ægyptios maxime talia ſpecula in uſu eſſent, idque teſtimonio *Cyrilli* confirmat, de Adorat. in Sp. & Verit. Lib. II. pag. 64. dicentis; *Ægyptias mulieres*, *ſi Templum adirent*, *linea veſte ornari*, *κατόπτρῳ τὴν ἀριστερὰν*, ſpecuio ſiniſtram, & *ſiſtro dexteram religioſe decorari*. Quod ex hypotheſi *Cl. Clerici* (Spencerum hic ſequentis) in tota ejus explicationi Pentateuchi regnante, de mutuatione Legum Ceremonialium ab Ægyptiis aliiſque gentibus, profluxit; cui immorari non erit neceſſe, cum hujus hypotheſeos falſitas a *Cl. Witzio* in Ægypt. *D. Outreinio*, aliiſque Viris Doctis invicte ſit demonſtrata, & ex iis, quæ infra dicenda erunt, ad oculum patebit, neque hic eam ullatenus procedere poſſe.

Communi huic ſententiæ adſtipulatur etiam *Ainſvvorthus* in h. l. cum dicit: *Horum* (ſpeculorum) *meminit Spiritus Sanctus in Eccleſia Chriſti myſtico modo*, *cum verba facit de* Mari Vitreo *coram Throno ejus Apoc.* 4. 6. & Mari Vitreo *igne mixto Apoc.* 5. 2.

§. IV.

Omnes has interpretationes primam

ſuam

ſuam originem Judæis, Fabularum Summis Architectis, debere, ſi verba ipſorum conferantur, liquido conſtabit. Eum in finem *Aben Eſræ* explicationem, licet longiorem, allegare opus erit. Ita ille in Comment. ad h. l. כי מישפט כל הנשים להתיפות לראות פניהם ככל בקר במראת נחשות או זכוכית לתקן הפארים שעל ראשיהם הם הנזכרים בספר ישעיהו כי מנהג ישראל היה כמנהג ישמעאל עד היום והנה היו בישראל נשים עובדות השם שכרו מראות זה העולם ונתנו מראותיהם נדבה כי אין להם צורך עוד להתיפות רק באות יום יום פתח אהל מועד להתפלל ולשמוע דברי המצות וזהו אשר צבאו פתח אהל מועד כי היו רבות. id eſt *Nam mos erat omnium mulierum decorare, ut videre faciem ſuam ſingulo mane in ſpeculo Æneo vel Vitreo, ut ita adaptarent tiaras* (ornamenta), *quas in capitibus ſuis habebant. Hæ ſunt, quarum mentio fit in libro Iſaiæ* Cap. 3. 23.) *Nam mos Iſraelitarum eſt, ut mos Iſmaelitarum, ad huncuſque diem. Ecce vero in Iſraele erant mulieres Deum timentes, quæ recedebant ab hujus mundi cupiditate, quæque ſua tradidere ſpecula in donum ſpontaneum: Non enim amplius indigebant illis, ut ſe exornarent; ſed de die in diem veniebant ad orandum & audiendum verba præceptorum, & hoc eſt quod dicitur*: quæ congregabant ad oſtium Tentorii conventus, *nam erant multæ*. Egregie hanc ſententiam *Aben Eſra* illuſtravit, modo vera eſſent, quæ affert, cujus contrarium infra patebit. Cæterum eam hauſiſſe videtur ex *Jalkut Rubeni* ad h. l. fol 111. ubi Magiſtri rationes afferunt, quare in Ægyptiaca ſervitute ſpecula fuerant neceſſaria, nunc iis non indigerent.

§. V.

Tanta animorum ſententiarumque diſcrepantiam, cum ſolum præjudicium, *Mulieres* hic ad Tabernaculum congregantes, eſſe intelligendas, pepererit, neminem ægre laturum confido, ſi modeſte, & ea cum reverentia, quam Doctorum doctrinæ doctiſque meditationibus debemus, hæc illorum cogitata examinemus: ita tamen, ut appareat non ſtudio contradicendi, ſed inveſtigandi verum illud fieri, nobiſque magis eſſe volupe, Doctorum erudiri doctrina, quam inſulſe obniti. Eum in finem hanc ſequi lubet methodum, ut poſt difficultates, remoram injicientes, propoſitas, deſpiciamus, num verba eam, quam iis dant Eruditi, Verſionem admittere poſſint; tum eam, quæ ſe nobis maxime probat, ſuis ſtabilitam rationibus proponamus.

§. VI.

Difficultates quod attinet, I. eſto. Duriorem videri omnino eorum verſionem, licet maxime communem multis, qui vertunt: *Ex ſpeculis mulierum congregantium, quæ congregabant:* dum non tantum ב loco מ ſit poſitum, ſed & integra vox נשים ſit ſubaudienda. Fateor multa exempla congeſſit *Glaſſius* Grammat. Sac. Lib. III. Tract. I. Can. 12. & *Kimchius* in Amos *6.* 4. ubi ſubſtantivum, adjectivo expreſſo, ſubauditur. Sed exempla hæc nequaquam ſunt parallela: cum ex horum Eruditorum ſententia a voce נשים totus ſenſus dependeat, quale neſcio, an ullum poſſit ſimile adferri exemplum; cum ipſa verba ſubauditum nomen in allegatis ſub ſe comprehendant, cujus tamen hic conſpicimus contrarium. Hinc ipſe *Kimchius*: וחסר התאר כי הענין מובן id eſt *Et deficit nomen denominatum, quia materia clara eſt*, loc. cit. Eadem habet fere in 2. Sam. 21. *16.*

Sed leve id alicui videri poſſet. Alia niſi me omnia fallunt, magis ſtrigentia addam: ſcilicet II. Tabernaculum ad quod hæ mulieres congregaſſe dicuntur, tum nondum erat exſtructum, cum illius erectio demum Cap. 40. 1. ſeqq. narretur. Ubinam ergo devotæ hæ, & piæ in Iſraele mulieres congregarunt, nondum exſtructo Tabernaculo? Ubinam oſtium Taberuaculi, dum ipſum Tentorium nullibi conſpiciebatur? Concedit illud Doctiſſimus B. *Lamy* de Tabern. & templo Lib. III. Cap. *6.* Sect. 7. col. 462. ſeqq. Sed verba Moſis ita vult intelligenda eſſe: *Quod quidem non excubabant ad oſtium Tabernaculi, ſed poſtea pio huic muneri ſe addixerint, quo tum defungebantur, cum Moſes hoc ſcriberet*. Quod ſolummodo in gratiam ſententiæ communis a Viro docto excogitatum eſt: cum hujus anticipationis nulla poſſit dari ratio alia, quam præjudicium illud, *Mulieres*, ad Templum congregantes, hic eſſe intelligendas; & verba Moſis non de re futura, ſed quæ in *præſenti*, cum ædificaretur Tabernaculum, obtinebat (ſi vel verba eam admitterent verſionem) capienda eſſe cuivis appareat.

§. VII.

Cum vero haud abſque abſurditate dici

dici queat, mulieres has vel convenisse per πρόληψιν, vel illud a Mose ita narrari: hinc facile perspicio, quidnam hic opponi possit; Scilicet, Negari tamen non posse, jam ante exstructum Tabernaculum, Tentorium aliquod commemorari, quod אהל מועד *Tentorium conventus* vocatur, cum Moses Exod. 33. 7. dicat: ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה ויקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש יהוה יצא אל אהל מועד מחוץ למחנה: id est *Et Moses accepit Tentorium illud, & expandit* illud *sibi extra castra, elongando extra castra, & vocavit illud Tentorium conventus extra castra*. Vide *Hermkhuisen* in Libro Doct. cui Titulus Lex Umbrarum, p. m. 159. Sed & gratis illud dici, ac sine fundamento, liquido satis constabit, si ipsa verba considerentur attentius. Tentorium illud (quod ipsius Mosis fuisse, cujus Cap. 18. 7. mentio fit, *Grotius*, *Drusius*, *Cartwrigthus*, & *alii*, volunt) eum in finem erat erectum, ut ibi Moses cum Deo, jam amplius inter illum duræ cervicis populum, ob fœdissimum peccatum in *Vitulum Aureum* commissum, habitare, & se præsentem sistere renuente, colloqueretur, & de cultu, Ipsi in futuro præstando, consultaret: Non ut aliquis Deo in eo exhiberetur cultus, vel populus dona sua ibi offerret, cum Deus hanc domum non ad habitandum elegisset, neque etiam semper ibi præsens esset; sed cum Moses illud intraret, descenderet ad illud cum eo collocuturus. Vide vs. 9. & *Aben Esra* ad h. l. Unde etiam illud מבקש יהוה non de piis & religiosis, ejusque causa ad offerenda dona convenientibus; sed de iis, qui per Mosis ministerium a Deo consilium expetebant, accipiendum est: cum Tentorium hoc loco illius, de quo cap. 18. 7. mentio injicitur, esset erectum, populusque, qui ad Mosem, ut causas illorum cognosceret, conveniebat, congregasse dicitur לדרש אלהים. Confer Exod. 18. 13.

Alio modo, aliud agens, hanc difficultatem solvit *T. De Bruin* in libro docto de Emendandis Temporum Hebr. Linguæ Anom. pag. 154. seqq. Ostendit nempe Vir Doctus omnia, quæ hic dicuntur, in *futuro* tempore esse vertenda. Expresse profecto ומשה יקח in futuro occurit: *Et acciperet Moses*. *Præterita* vero, quæ occurrunt, ob Vau *conversum*, futuri induere significationem statuit: *Et acciperet Moses tentorium, ut tenderet sibi extra castra, procul recedendo a castris, & vocant illud tentorium conventus, essetque omnis quærens Jehovam, exiret extra tentorium conventus*, quod extra castra. Ac hæc nunquam facta vult, non tetendisse extra castra tentorium illud Mosem: sed comminationem fuisse, ita acturum Deum, nisi se a Mose exorari passus fuisset, ut in medio populi iret, confractumque fœdus iterum erigeret. Vide quæ addit p. 162. seqq. Nimis enim longa sunt, quam ut omnia addi possinr, Hoc modo profecto omnes omnino evanescerent difficultates, quæ ex hoc loco contra nostram sententiam texunt. Interim tamen, cum non omnia ex asse mihi satisfaciant, quæ Vir Doctus attulit, atque συνάφεια textus Mosaici difficultatem injiciat, ipse Lector judicet, quamquam ipsi eligere libuerit explicationem.

§. VIII.

Sed plures nos morabuntur difficultates, si ipsa verba consideremus. Primo occurrit verbum צבא, Habere illud significatum *Congregandi*, *Turmatim conveniendi*, negari nequit, Sed, num ea hic quadret notio, dispiciendum erit. Illorum saltem sententiam, qui vertunt in significatione passiva, *Ex speculis congregatis*, neutiquam procedere *Habikorstius* loco supra citato demonstravit; cui addi potest, quod צבא non passivam, sed *Activam* habeat significationem, adeoque הצבאות non *congregatis*, sed *congregantibus*, quod nullum funderet sensum, vertendum esset,

Sed nec Illorum versio, quibus, addita voce נשים, est *congregantes*, *ministrantes*, sequentes ob rationes ullo modo convenire potest.

I. Quia repugnare videtur scopo Mosis, fuse hic, in enumeratione Tabernaculi vasorum, *Materiam Labri*, secus quam in aliis præcedentibus vel sequentibus fit, exhibere. Non enim ea hic commemorantur, quæ ad fabricam Tabernaculi obtulerunt Israelitæ: fuse satis illud exsecutus fuerat Moses Exod. 35. 20. 30. & Virorum & Mulierum exhibens dona. Ubi & horum donorum, si ulla fuissent, non oblitus fuisset mentionem injicere: cum maximæ mulierum piarum laudi cessisset eum in finem convenire, ut luxus instrumenta Tabernaculo, & ita Deo consecrarent: non minor sane laus ac illa, quam commemorat Moses, quod *nendo* Opus Tabernaculi promoverint.

Capite vero hoc 38. ut ex comparatione cæterorum Tabernaculi vasorum, ibi-

ibidem enumeratorum, liquet, alium plane sibi scopum præfixit: *Formam* nempe *Vasorum*, & quomodo elaboraverit ea Artifex Bezaliel, exhibere. Liquet illud ex *Mensa propositionis* vs. 10. seqq. *Candelabro aureo* vs. 17. seqq. &c. Quare & hæc verba de *Forma Labri* accipi debent.

II. Adde, quod nullibi de *Forma Labri*, nisi hæc de ea capiantur, aliquid extaret, quod mihi certe haudquaquam verosimile fit.

III. Sed nec demonstrari potest, ullum vel *Ministerium*, vel *Congregationem* Sacram *Mulieres* ad ostium Tabernaculi habuisse, Negat ilud, ut supra visum, *Frantzius*. Negant, teste *Pfeiffero* & *Habikhorstio*, omnes Hebræi. Unicum enim 2. Reg. 23. 7. qui hic adfertur, locum nihil probare, cum dubia sit vocis קדשים significatio, satis demonstravit *Cl. Wagenseilius* Sotah p. m. 431. qui etiam de loco Neh. 7. 67. *Lipmanni* commentum refutans in Additionibus p. m. 119. videri potest, Confer ea, quæ paulo ante dicta sunt.

§. IX.

Non est ergo, ut de famosa verbi צבא significatione, qua *militare*, *congregare*, designat, heic servanda, tantum sibi glorientur *Cl. Pfeifferus* & *Habikhorstius*. Contrarium satis, ut puto, apparet. Objiciunt quidem, aliquam tamen Sacram statui debere fuisse ad ostium Tabernaculi *Congregationem*: cum 1. Sam. 2. 22. de filiis Heli dicatur, ואת אשר ישכבון את הנשים הצבאות פתח אהל מועד: id est *Et quod concumberent cum Mulieribus Congregantibus ad ostium Tentorii Conventus*. Ex quibus verbis, vel *ministerium* aliquod, vel saltem aliquem *conventum*, ex devotione factum, elici posse, eruditi volunt. At vero neutrum locum habere posse, facile demonstrari potes. Prius refutant *Ligtfootus* in Luc. 2. 37. *Rivetus* loc. supra cit. & *Wagenseilius*.

Multo minus adstrui potest, ex devotione eas convenisse: licet *Josephus* eo inclinet Antiq. Lib. V. Cap. XI. pag. 165. Edit. Coloniens. Egregia enim pietas & devotio, mulieres has, loco ministerii, Deo præstandi, concubuisse cum filiis Heli! Oportet sane Religionis curam, Legisque verba non alte pectoribus earum fuisse infixa: cum eorum tam cito oblitæ fuerint, in omnem ruentes impietatem. Potior ergo illa mihi videtur sententia. Vel *Mulieres* has ab Heli filiis *ad ostium Tabernaculi* fuisse *pellectas*, ut suam cum illis explerent libidinem, quod & peccati, & pœnæ gravitati, a Propheta illis denunciatæ 1. Sam. 2. 30. seqq. magis convenit. Unde apud LXX. in Codice Alexandrino, teste *Cl. Bosch*, legitur: Καὶ ὡς ἐκόμιζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεστώσας παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. i. e. *Et quod concumberent cum Mulieribus stantibus ad ostium Tabernaculi Testimonii*. Quod clarum est, si Παρίστημι eo sensu, quo ἵστημι apud Græcos sumitur, accipiatur *de meretricibus*, nempe, *se cuivis prostituentibus*. Ita occurrit sane ἵστημι in *Tabula Cebetis* Editionis Novissimæ Schroderi p. m. 179. Ὁρᾷς οὖν, ὡς ἂν παρέλθοις τὴν πύλην ταύτην, ἀνώτερον ἄλλον περίβολον, καὶ γυναῖκας ἔξω τοῦ περιβόλου ἑστηκυίας κεκοσμημένας ὥσπερ ἑταῖραι εἰώθασι. id est *Vides igitur, ubi portam istam præterieris, aliud septum altius, & Mulieres extra septum stantes meretricum instar ornatas*. Quomodo *prostare* etiam apud Latinos accipitur. Hinc *Ovidius*, ex Ponto, Lib. II. Eleg. III. vs. 19.

> *Illud amicitiæ quondam venerabile nomen*
>
> PROSTAT, *& in quæstu pro meretrice sedet*.

Et *Juvenalis* Sat. III. versu 65.

> *- - - Nec non gentilia tympana secum*
>
> *Vexit, & ad circum jussas* PROSTARE *puellas*.

Vel sensu plane diverso cum *Aben Melecho* in Michlal Jophi ad h. l. cui adsentitur *Lundius* in Veteri Judæorum Sanctuario Lib. I. Cap. 31. p. m. 170. & *Habikhorstius* Dissertat. supra cit. Sect. memb- 5. §. 5. accipi potest de *puerperis* ad Tabernaculum ad offerenda dona secundum legem *congregantibus*: dum inquit, הנשים היולדות הבאות לשילה בקרבן כמו שכתוב בתורה: id est *mulieres puerperæ erant, venientes Schiluntem cum dono, uti scriptum est in lege*. Quicquid sit, in præjudicium saltem nostræ sententiæ locus hic allegari nequit, si vel Viris Doctis concederetur, quod in eo quærunt: cum ob rationes, supra allegatas, luce meridiana clarius appareat, notionem *Congregandi* τῷ צבא in nostro loco dari non posse.

Cætera loca, quæ ab *Ainsvvortho* & *Habikhorstio* allegantur, nempe Luc. 2. 37. & 1. Tim. 5. 5. hic non quadrare,

re, inspicienti cuivis clare patebit. Consuli potest *Ligtfootus* in Luc. 2 37. demonstrans Annam hanc ideo dici *a Templo non recedere*, quia sedulo statis precum horis, Deum allocutura, aderat.

Addit loca alia *B. Lamy* de Tabernac. & Tem. Lib. V Cap. II. Sect. I. col. 874. 875. sed hypotesi, τὸ צבא *jejunare*, vel λειτεργεῖν reddendum esse innitentia, quod supra refutavimus. Quæ *de cellis numero infinitis, ut inhabitarentur a mulieribus & viris*, addit, nihil probant: cum illis in locis Jer. 35. 4. Esr. 10. 6. nulla mulierum, quod nobis hic sufficit, mentio fiat. Neque etiam *Virgines conclusæ*, quas *Auctor* Lib. 2. Macab. cap. 3. 19. memorat, *tales sunt, quæ prope Templum custodiebantur inclusæ usque quo nuptui traderentur*, uti *Baronius* exponit: cum ex *Glossa Ordinaria*, quam exhibet *Lamy*, verba illa exponi queant *de virginibus, quæ de domibus parentum non exibant ratione verecundiæ & pudicitiæ virginalis, & in illa turbatione exibant præter morem solitum, currentes ad Oniam.*

Alio adhuc argumento pugnat *Cl. Pfeifferus* & *Habikhorstius*; *quod optime sic cohæreat textus, cum tempore constructionis Tabernaculi ipsæ mulieres, pietatis zelo viris non secundæ, turmatim instar exercitus convenerint, ut etiam specula sua, post* (vel *inter*) *alia luxus instrumenta*, *Exod.* 35. 22. *memorata, ad Labrum illud Æneum, ex illis conficiendum, offerrent.* Sed si quid aliud, illud profecto, quod ex cohærentia petitur, argumentum V. V. D. D. sententiam subruere, & maxime pro me militare, supra demonstravi; nec opus est ea repetere, cum neutiquam Caput hoc cum Capite 35. connecti hac ratione possit.

§. X.

Sed aliud adhuc est, quod monitum velim: מראות non notare *Specula*, uti Viri Docti supponunt; sed *Aspectum*, *Visionem*, *imaginem*, Gen. 46. 2. Num. 8. 4. cum *speculum* per ראי Job. 37. 18. Nah. 3. 6. exprimatur. Hinc *Cl. Goussetus* in Com. Ling. S. ad vocem מראה ita scribit: *Per Kametz videtur significare speciem, sub qua quid se ostendit, quasi sub imagine & symbolo, in eo adspectus modo, quem Theologi visionem vocant.* Addit vero: *Speculum autem multa habet cum ejusmodi imaginibus communia, unde id quoque* מראה, *plur.* מראות *dicitur*. Quod ultimum in gratiam tantum hujus loci dictum videtur: cum nullo alio exemplo probari possit; nec ulla ratio sit, cur a communi ratione, ut postea probabimus, discedamus. Probare tamen eam allaborat *Cl. Ainsvvorthus*, *quia mystice ad illud alluditur a Sp. S. dum loquitur de Mari Vitreo, Apoc.* 4. 6. 15. 2. Sed quam elumbe hoc sit argumentum, ex eo patet: quod ne quidem hic ad *Labrum*, nec *Mare Æneum* Salomonis ex sententia *Cl. Vitringæ*, contra Grotium illud probantis, Anacris. Apoc. 4. 6. p. m. 182. edition. ult. alludatur. Hinc *Luth.*, licet alias communi sententiæ pollicem premat, *in adspectu*, & *Villapandus* Tom. II. Part. II. Lib. III. Cap. 4. p. m. 159. *in visione*, reddidere.

§. XI.

Dum ergo nulla harum sententiarum ad verum accedit, illud solummodo restat, ut in verborum significatum inquirentes sedulo, despiciamus, anne sensus alius, omnibus satisfaciens objectionibus, sese nobis oggerat. Eandem tenebimus methodum, ut primo in nativam τȣ̃ צבא significationem inquiramus. Solet ea Radix plerumque distingui a צבה *intumescere*; cum nostri צבא significatus formalis tantum non apud omnes sit, *turmatim convenire in ordine stare*. Sed forte ea de re non absque ratione quis dubitare posset: præterquam enim quod permutatio τȣ̃ א & ה frequens sit, nec probatione indigeat operosa, derivata omnino innuere videntur, non duas, sed unam esse Radicem; vel saltem eas persæpe secum invicem permutari. Ita enim a צבה derivatur צבאות *capreæ* cum א Cant. 2. 7. 3. 5. צבאת *ornamenta* Jer. 3. 19. צבאים *capreoli* 1. Chron. 12. 8. & vice versa צבא *exercitus* Zach. 9. 8. cum ה צבה scribitur, quemadmodum & in plurali צביה *militantes contra eam* Jes. 29. 7. legitur. Quod eo magis notandum est, quia & altera forma צבאים proxime præcedit. Cogitandi illud ansam dat, hæc omnia derivata forsan ad unam Radicem referri posse, eamque & per א & per ה scribi, quod in pluribus aliis verbis locum Grammatici observant. Ita pro צמאון צמרון legitur Ruth. 2. 9. מלו loco מלאו Ezech. 28. 16. בוטה loco בוטא Prov. 12. 18. & in pluribus aliis. Cum vero negari nequeat צבה significatum *ornandi* obtinere, uti ex derivatis liquet, quidni ergo eandem τῷ צבא demus? præsertim cum צבי *Decus*, *Ornamentum*, locis supra cit.

ma-

manifestissima ad צבא allusione, in plurali cum א legatur. Hinc LXX. Gen. 2. 1. וכל צבאם vertunt: Καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. Vulgatus: *Et omnis ornatus eorum*. Conferatur de hoc loco *Del Rio* Adag. V. T. Part. 1. p. m. 1. 2. Adde Deut. 4. 19. 17. 3. Jes. 24. 21. 40. 26. ubi eadem LXX. habent.

§. XII.

Nec errabit forsitan, qui primam, & maxime propriam verbi hujus significationem illam *ornandi* dicat, unde cæteræ omnes profluxerunt: licet ob paucas illas Linguæ Sanctæ reliquias in Codice V. T. ea notione non occurrat. (*a*) Nullam enim obtinet significationem, quæ non apte ad hanc *Ornatus* reduci possit. Ab ea enim derivatur, quod notet, *Militare*, *Pugnare*, Num. 21. 7. quia nempe milites in ordine collocati elegantem & ornatum oculis præbent adspectum 1. Reg. 27. 16. Notat & *intumuit*, quod (uti *Stockius* in Lex. ad h. v.) decus animum hominis reddit tumidum; *Capream*, vel quia multitudine & fæcunditate sua ornat agrum, vel quia decorum maxime & venustum est animal, uti fuse demonstravit Eruditissimus *Bochartus* Hieroz. Part. I. Lib. III. Cap. 25. p. m. 925. seq. (*b*) Quidni ergo & hoc loco retinemus? cum ex supra dictis liquido constet, nec *ministrandi*, nec *turmatim conveniendi* notionem hic ullo modo quadrare, eamque, quam hic damus, nullis laboret, ut statim videbimus, difficultatibus.

§. XIII.

Sed quid tum vox מראות indicabit? Sæpius illa, ut supra visum, *speciem*, *sub qua quid se ostendit*, *quasi sub imagine & symbolo*, *imaginem*, *figuram*, designat, Num. 12. 16. 1. Sam. 3. 15. quem significatum & heic commode obtinere potest. Atque ita cum eo, tanquam substantivo, conveniet adjectivum צבאות, quod *Vatablo*, ut supra diximus, vero simile visum fuit. Sic ut verba hoc modo vertantur: *Et fecit Labrum Æneum*, *& ejus* כן (de cujus significatione infra) *æneum* cum figuris ornantibus, quæ ornabant ostium Tentorii Conventus. (*c*) Ut ita indicet Sacer *Historiographus*, quod, quemadmodum illud *Aulæum*, quod vicem *Januæ* in Tabernaculo præstabat, *Cherubinis*, aliisque *figuris*, quæ ornatui erant, secundum Exod. 36. 35. condecoratum erat; ita & in hoc *Labro*, juxta illud, tanquam exemplar, *easdem* fuisse sculptas *imagines*. Sic omnis statim evanescet difficultas. Sic opus non erit, *Mulieres* quærere; ubi nullæ sunt. Sic necesse non erit, & *conventus sacros*, & *specula* hic adfuisse, in animum inducere suum. Veram hanc esse loci hujus interpretationem nullus dubito, his adductus argumentis.

I. Quia omnibus omnino difficultatibus satisfacit, quæ in altera Versione supersunt: cum nulla etiam, quocunque modo capias, dari possit ratio repetitionis illius אשר צבאו, *quæ conveniebant*; cum suffecisset dicere, *Labrum* esse conflatum *ex speculis mulierum congregantium ad ostium Tentorii Conventus*; nec Moses soleat verba absque necessitate repetere, quæ tamen hic sufficiens adest, ut nempe indicetur, elegantissimas non tantum, sed & *easdem* fuisse *figuras*, quæ *Velum* Tabernaculi ornabant.

II. Scopo Mosis convenit, de quo confer ea, quæ §. VIII. diximus.

III. Adde quod & *Mare Æneum*, quod in hujus *Labri* locum successit, Templo exstructo, & decem *Labra Salomonæa* talibus *figuris* ornata erant 1. Reg. 7. 24. coll. 2. Chron. 4. 3. & 1. Reg. 7. 29. & 36.

Nec est, quod quisquam cum *Habikhorstio* veterum Interpretum auctoritatem hic objiciat: præterquam enim quod a nullo modo V. C. faveat, sic & LXX. Viralis Versio hic nullius plane momenti est, cum plurima habeat, quæ Hebræa veritas ignorat: ita enim his verbis addit, ἐν ἡ ἡμέρᾳ ἔπηξεν αὐτήν, exhibens porro ea, quæ de usu Labri Ex. 30. 20. seq. exstant. Unde & de LXX. & Chaldæo ita *Cl. Pfeifferus*: *Sed nec de jejunio, nec de oratione in textu exstat vocabulum. Addiderunt illud, ut sua opinione sensum commodius exprimerent*.

(*a*) Monuit me tamen Clarissimus, neque unquam, ob multa in me collata beneficia, sine honoris præfamine memorandus Præceptor ALPHENUS, primum & generalem τῷ צבא significatum optime statui posse ILLUSTREM ESSE, utpote qui talis fit, ex quo cæteri omnes commode deduci possunt. Hinc enim notat *Excercitum*, quod quo quis majori exercitu instructus est, eo est illustrior; *Ornatum*, qui maxime illustriores comitari solet; *Fastum*, qui plerumque ex illustriori statu sequi. *Stellis* tribuitur, quia sunt illustrissimæ. *Capream* designat, vel quia fœcunditate sua illustris est; vel etiam, quia maxima pars divitiarum in re pecuaria, & præcipue in multitudine caprearum sita erat.

(*b*) An vero præter has notiones designet etiam *Tempus determinatum*, *& definitum*, a nonnullis dubitatur. Loca Dan. 8. 12. 10. 1. illud non necessario requirere vult *Gejerus* ad h. l. & Job. 7. 1. 10. 17. 14. 14. Per *Pugnam* verti posse contra Schmi-

Schmidium adſeruit *Habikhorſtius*. Inter ea tamen nihil obſta, cum צבא *militare* notet, quo minus & ejus derivatum *ſtationem moleſtam laarioſam*, a militia deſumta phraſi, deſignet. Probavit illud *Cl. Vitringa* in Jeſ. 40. 1. Tom. 11. p. 3511 cujus verba ea propter adſcribere placet: „ Vox צבא „ ut *agmen*, *exercitum*, *catervam inſtructam ſtationis moleſtæ labrioſæ*, functionis ordinatæ & „ adſtrictæ, certo tempore circumſcriptæ, cujuſ„ modi eſt ſtatio millitaris: eſtque ea ratio, qua„ re *ſtationes & functiones Sacerdotales*, tempore „ certo definitæ, quibus Sacerdotes ſinguli, mole„ ſto & labrioſo opere occupati, militum inſtar „ ſuo ornine poſiti, in Sanctuario defungebantur, „ hac ipſa notione deſignentur. Inde translata eſt „ ſignificatio ad omnem ſtatum humanæ vitæ la„ borioſum, definito tempore limitarum, quo quis „ ordine ſuo inter alios agit & ſubſiſtit, ſuamque „ vitam ſupplet „ Allegat tum Vir Cl. Job. 7. 1. quem vertit: „ *Nonne eſt ſtatio definita, la„ brioſa moleſta homini vivere ſuper terram?* Eodem modo cap. 14. 14. & Dan. 10. 1.

(c) Eædem fere jam fuere *Cl. Hulſii* de hoc loco cogitationes in Diſſertat. ſubjunctis Comment. De Prærog. Iſraelis Priſci Diſſ. XVI. p. m. 685. Paulo tamen aliter rem concepit. Jta enim inquit: „ Neſcio, quid ſibi velint Interpretes, quum ex „ *ſpeculis mulierum* allatis, hoc *Æneum Receptaculum* fabricatum eſſe volunt, decepti detorſione „ loci Exod. 38. 8. quum tamen illo loco ne „ gry reperias de *mulieribus* ad Atrii oſtium con„ gregatis, nihil item de allatis ab hiſce *ſpeculis*. „ ſed tantum de מוראות הצבאות *Moreoth Zebaoth* „ (*Maroth Hattzobheoth*) id eſt *vultibus* ſeu *figuris decoris & circuitus, quæ decorarunt oſtium* „ *Tentorii Conventus*. Significat enim צבי *decus*, „ *decorationem*, *ornamentum*. Unde & Canaan „ *Terra Zebbi*, *Terra decoris*. Confirmat expoſi„ tionem hanc, tum quod *Mare Æneum in* Tem„ plo vere ſtabat *ſuper figuris Boum* aut *Cheru„ bim* 1. Reg. 7. 25. tum quod in janua vere „ erant picti *Cherubim* Exod. 36. 37, & *palmæ* „ Ezech. 41. 25. tum quod & legitur ב *in* & „ *ſuper* his fuiſſe collocatum *Malluvium* hoc „ Colligi poſſe ex his verbis videtur, ſenſiſſe *Virum Cl.* Baſeos locum has figuras occupaſſe, iiſque Labrum incubuiſſe. At vero ſimilius videtur, in ipſo Labro eas fuiſſe; tum quia illa ſignificatio τȣ̃ ב rara omnino eſt; tum quia nulla convenientia inter Boves Maris Ænei & Cherubinos. Vide *Cl. A. W. Melchioris* Diſſ. de Cherub. Gloriæ p. m. 24. in notis; tum etiam, licet Baſeos S. S., de quo poſtea, non meminerit, plura tranſeat, & nihil impediat aliam ei tribuere.

CAPUT III.

De Forma Labri.

SUMMARIUM.

§. I. L. De Dieu *ſententiam de voce* כן *qua* Operculum *eam ſignificare vult*, *proponitur & approbatur*. §. II. כן *non a* כון *ſed Arabico* כנן *derivari debet*. §. III. כנן *quid notet:* כנים pediculi *quare ita dicti* §. IV. *Quid* כנה Pſal. 80. 16. §. V. כן Operculi *ſignificatum admittere*, *ex reliquis ejus ſignificationibus aſſeritur*. §. VI. *Habuiſſe Labrum* Operculum *duabus probatur rationibus*. §. VII. VIII. *Figura Labri*. *Num habuerit Epiſtomia*. §. IX. *Locus ejus*. §. X. *Samaritani & Græci Codicis additamentum de obtectione Labri, cum caſtra moveret Iſrael*. §. XI. *De Labro Templi II. quædam adjiciuntur*.

§ I.

Ex iis, quæ hactenus diximus, dilucide ſatis, ni fallor, patet, verba hæc Exod. 38. 8. non de Materia, ſed *Forma* Labri agere, adeoque hic proprie tractanda fuiſſe, niſi aliter ſuaſiſſent Virorum Doctorum cogitata, quæ modeſte confutanda erant. Pergimus ad ea, quæ porro de ea S. S. refert, ubi ſtatim occurrit illud כן Exod. 30. 18. quod ei adſcribitur, quodque toties memoratur, quoties *Labri* mentio injicitur. Derivant vocem hanc Præſtantiſſimi Philologi a כון *ſtabilire*, reddentes *Baſin* vel *Pedem* LXX. Βάσις. Conveniunt *Onkelos* & *Jonathan*. In dubium tamen eam vocavit Vir plurium Linguarum peritia clarus *L. De Dieu* Crit. Sac. ad h. l. his verbis, quæ, licet prolixiora ſint, adſcribere tamen non pigebit. *Pagninus ſecutus* τȣ̀ς LXX. Et Baſin ejus, *uti &*, 1. Reg. 7. 19. ועל השלבים כן Et ſuper prominentias erat Baſis deſuper. *Malim in utroque loco Tegmen*, *Operculum reddere; nam 1, Reg. 7. 27. Baſis*, מכונה *dicitur*, *& plane erat aliud quam* כן, *ut inſpicienti patebit: fuit enim* מכונה *infra*, *at* כן *fuit* ממעל. *Eſt ubi* כן כנו *pro Dignitate ſumitur*, *in qua quis conſtitutus*, *tegumento eſt*, *& protectioni aliis*. *Sic ſumitur* Gen. 40. 13. 41. 13. *& Dan.* 11. 7. 20. 21. 38. *nam & apud Arabes verbum* כנן (*ad quod nemo negabit formam* כנו *melius quam ad* בון *referri*) *metaphorice* protegere *&* defendere *ſignificat*. Paradoxa omnino videntur hæc Viri Celeb. verba, cum non parum a *Baſi* differat *Operculum*: vera tamen, quod clare patebit, ſi ea, quæ Vir Cl. tribus, quod ajunt verbis propoſuit, quantum parvæ mihi permittunt vires, additis aliis argumentis, ſpectanda dilucidius proponam.

§. II.

Cum proprie a כון *forma* כנו derivari nequeat (uti *Cl. De Dieu*, licet dubitanter illud adſeruerit, negavit): utpote quod maxime in Lingua Sancta eſt anomalum, cum verba Cava, vel Quieſcentia media Vau nec habeant, nec indigeant, loco litteræ alicujus abjectæ. Dages Compenſativum. Atque ita non כנו *Kanno*, ſed כנו *Keno* dicendum eſſet: uti a זד *zed* זדים *zedim*; a לץ *lets*

לצים *letzim*, non לצים *lattzim* derivatur. Quemadmodum & hoc nostrum כן, quando a כון originem suam habet, in plurali כנים *Kenim* occurrit Gen. 42. *19.* 31. 33. 34. Hinc & viri φιλόλογοι ad ipsum hoc כנן refugere necessum habent, ita enim *Cl. Bochartus* Hieroz. Part. 1. Lib. 1. Cap. *9.* p. m. 70. licet כן ad Pihel כונן referat, tandem tamen & huc descendit, Part. 2. Lib. 4. Cap. 18. p. m. 574. Confer *Cl. Coccejum* in Lex. h. v. & *Stockium* p. m. 582. cujus hæc sunt verba: *Dages forte literæ* נ *impressum arguit Radicem* כנן. (*a*)

§. III.

Illud ergo inquirendum maxime, quemnam habet significatum illud כנן. *Bocharto*, loco supra cit. notat *stabilire*, dum ita scribit: *Et eadem notione* (stabiliendi) כנן *olim in usu fuisse, docet, quod nomen* כן *pro basi cum Affixo habeat Dages*. At vero, quod pace manium Viri Summi dictum velim, neutiquam hoc ex eo concludi potest: cum adhuc sub judice lis sit, an כן *Baseos*, an vero *Operculi* significatum obtineat? præsertim cum Derivata hujus verbi reliqua, ceteræque τῶ כן significationes posterius omnino suadere videantur. Robur inesset huic argumento, si clarus adferri posset locus, ex quo liqueret כן notionem *Baseos* habere, quod tantum abest, ut, quemadmodum ex iis, quæ dicturi sumus, patebit, contrarium appareat.

Radix ipsa in S. Literis non occurrit, saltem non ita, ut de ejus significatu judicium formari queat. Ad eam tamen non inconcinne referre possumus nomina propria כנניהו 1. Chron. 15. 22. & 1. Chron. *26. 29.* atque illius Levitæ nomen כנני, cujus fit mentio Neh. *9.* 4. Prius saltem *Hillerus* in Onom. p. m. 311. ad Radicem כנן refert (*b*), quanquam perperam illam ejusdem formæ, atque, ut illius explicatio docet, significationis, cum כון statuat, sed ex his nihil de significatione nostri כנן statui potest. Confugiendum ergo est ad hujus radicis Derivata, atque despiciendum, an non ex illis erui possit, significatu *Obtegendi*, quem teste *Cl. De Dieu* apud Arabes habet, hoc verbum antiquitus apud ipsos Hebræos in usu fuisse. Occurrit hic nobis primo vox כנים, quæ etiam exstat in singulari כן Jes. 51. *6.* secundum *Cl. De Dieu* in h. l. cui adsentitur *Cl. Goussetus* in Comm. Ling. Heb. Rad. כנן p. m. 390. quamque *Pediculos* notare *Cl. Bochartus* docuit. Sed, quænam hujus significationis ratio, non recte *Vir Cl.* adsecutus videtur, dum dicit: *Ut* כן ceu *Basis*, *ita* & כנים kinnim, *pediculi*, nomen habent *a verbo* כנן conen, *quod* firmare & stabilire *est*, *quia* pediculus *firmum & stabile est animal*, & *quod a corporibus* δυςαφαίρετον *non facile eximitur*. Cuivis enim facile liquet, a stabili & firmo corpore pediculos apte denominari non posse, & quid, si illud de pediculis negetur? quod tamen jam non ingredior.

Magis ad rem ita dici queunt, quia corpus humanum obtegunt, & soli in commissuris ejus nidificant. Hinc Arabes eas vocant בנאת אלוזן *filiæ suturarum*, teste *Cl. Bocharto*, non quia a suturis difficile eximuntur; sed quia in iis nidificant, & (ipsius *Bocharti* verbis utor) *firmissime adhærent, quasi capiti & corpori per suturas, & commissuras conjuncti*.

Clarius patebit illud, si verbum maxime affine קנן, quod *nidificare* notat, hic conferamus: cum satis sit demonstratum ק & כ, ut litreras ejusdem Organi, sæpius inter se permutari. Confer *Cl. Vitringæ* Obs. Sac. Lib. 2. Cap. *9.* p. m. 38*9.* 390. Hinc קן, quod in plur. קנים *kinnim* Gen. *6.* 14. 14. occurrit, *nidum*, *mansionem* denotat. Ex quo concludi posse videtur, & primam hujus vocis כן significationem eandem esse, hinc vero translatam ad *pediculos*, quod illi, & quidem soli sint, qui in corpore humano *nidum* suum ponunt.

§. IV.

Non inconcinne forsitan huc referri posset, quod occurrit Psal. 80. 15. *16.* *O Deus Exercituum, revertere quæso, vide de cœlo & adspice, & visita vineam hanc*; וכנה אשר נטעה ימינך. Variæ sunt de voce כנה eruditorum sententiæ. LXX. καὶ κατάρτισαι αὐτήν. *Vulgatus* eodem modo & *perfice eam*, legentes forsan וכלה *Chaldæus* עוברה *planta*, *surculus*, quem plurimi eruditorum sequuntur, conferentes Dan. 11.7. ועמד מנצר שרשיה כנו: *Et stabit ex surculo radicum ejus* planta *ejus*. Alii וגנה & hortum. Kimchi: ויש לפרש כנה כמו מכון והדגש תמורת הנח i. e. *Potest etiam* כנה *interpretari per* habitaculum, *Dages vero est loco Quiescentis*, quem sequuntur *Aben Melech* in Michlal Jophi ad h. l. & *Grejerus*. *L. De Dieu* legendum putat וכלה & *nurus*. Plura qui cupit, adeat *S. De Muis* & *Gejerum* in h. l. At vero liceat mihi pace tantorum virorum dicere, neutram harum sententia-

tiarum apte hic quadrare. Quid enim opus est lectionem sollicitare, cum suppetunt alia? *Surculum* notare nondum liquet, cum nihil impediat, quo minus verti possit locus Danielis: Aliquis de surculo *radicum ejus stabit* (in) *dignitate sua*, id est, regnum, quod occupavit semel, tuebitur strenue, nec dimovebitur illinc a quoquam, ut ita cum *Cl. Gejero* Ellipsis תּוֹ ב, quæ frequens est in S. S. statuatur. Nec apposite satis hic de *sede* cogitatur, cum dura admodum sit Grammatica hæc derivatio, neque exempla a *Gejero* allata id evincant, utpote a כן *Basi*, pro quo dicitur כנו *kanno*, desumta, quod supra refutavimus. Adde, non convenire cum נטעה, quod sequitur, *cum sedes* dici nequeat *plantari*.

Concinne ergo ad hoc nostrum כנה refertur, a quo & derivari debere *Cl. De Dieu* in h. l. fatetur, atque id ita quidem, ut ejus sit *Imperativum* cum *Affixo* tertiæ personæ. Commode sane illud fieri potest. Convenit enim ratio Grammatica, cum *Dages* hic litteræ defectivæ locum suppleat, quæ forma, accedente incremento, his verbis maxime propria est, uti Grammatici observant: quemadmodum eo modo (licet Dages compensatum sit productione vocalis brevis) קבה *Maledic* Num. 22. 17. occurrit. Atque hoc modo tum verti poterit: *Et obtege eam* (vineam), *quam plantavit dextra tua*. Convenit etiam Scopo Psalmi, in quo orant fideles, ut Deus oculo benigno suam velit adspicere Ecclesiam, eamque non amplius hostium exponere furori, sed potentia sua eam *obtegere* & conservare, idque *ob Filium, quem firmavit sibi*. Atque hæc interpretatio eo magis sese commendabit, si observetur, *Obtegere* sæpe pro *Defendere* accipi. Confer Psal. 140. 8. Deut. 33. 12. &c.

§. V.

Sed ad ipsum כן, quo Moses vocabulo utitur, nos conferamus, quod & ipsum etiam pro *Tegmine* vel *Operculo* sumitur. Ita occurrit 1. Reg. 7. 29. ubi sacer Historiographus ועל השלבים כן ממעל: *Et super Prominentias* (vel *Juncturas*, uti *Cl. Majo* placet) *Tegmen desuper*, cum *Basis* vs. 30. מכונה dicatur, hocque כן distinguatur ab ea, ut quod fuit מתחת לכיר *sub Labro*. Quod infert, illud non *Basin*, sed *Operculum* esse reddendum. Eadem notione videtur occurrere versu 31. ejusdem cap. כן ופיהו ענול העשה i. e. *Et os ipsius erat rotundum opus Operculi*, eo modo nempe, quo *Operculum* construitur, sic ut *Bases* hæ, licet ex quadratis partibus constructæ, in rotundum nihilominus desinerent; ita tamen, ut rotunditas illa ubique non æque late pateret, sed superne paulatim inflecteretur, atque sic *Operculi formam* exhiberet. Ad quod indicandum verba hæc ab Historico Sacro addita videntur, cum alias sola vox ענול suffecisset.

Ab hac *Obtegendi* significatione deducendum etiam videtur, quod *Thecam*, in qua aliquid conditur, designet Dan. 11. 38. ולאלה מעזים על כנו יכבר Vulg. *Et Deum fortalitiorum in loco suo honorabit*. Alii *in dignitate sua*. Gejerus *in sede sua Regia*. Apposite ad rem *Cl. Coccejus* in Lex. ad h. v. *Deum Arcium in Theca sua honorabit* i. e. *in tegumento, loculamento suo*. Confer *Cl. Vitringa* in Jes. 23. 23. p. m. 264.

Confirmatur porro hæc significatio ex altera illa, qua *Dignitatem*, *Eminentiam* designat, Gen. 40. 13. &c. quia is, qui in Dignitate est constitutus, obtegit, & defendit alios. De quo vide *L. De Dieu* & *Gejerum* in Dan. 11. 7.

§. VI.

Satis superque liquet ex his, quæ dicta sunt, vocem hanc Operculi significatum commode admittere. Probandum restat, ita necessario in hoc, quem tractamus, loco verti debere. Docent id sequentes rationes.

I. Quia omnino necessarium fuisse *Operculum* videtur: cum enim hoc Labrum, & Holocaustorum Altare Æneum sub dio non procul ab invicem collocata essent, hinc ob pulverem & cineres, quos excitabant holocausta, necessarium fuisse videtur *Operculo* Labrum tegere, ne aquæ hæ, quæ leviter, imo juxta Rabbinos, per pernoctationem impurari poterant, inquinarentur, & ita ad lotionem ineptæ redderentur. Alia plane ratio erat Templi Salomonæi, cujus Mare tale habuisse *Operculum* non legitur, cum Atrium non tantum esse majus, atque adeo hæc impuratio non ita timenda; sed & semper nova aquæ copia afflueret, quæ per tubulos illud ingrediebatur, de quo confer *Dissertat.* meam de Mari Æneo §. XVI.

II. Nec illud absque ratione est, quod Moses, quotiescunque, *Labri* hujus meminit, semper hujus כן mentionem

nem addat; præsertim quando de initiatione & sanctificatione ejus verba facit את כיור ואת כנו *Labrum & operculum ejus* Exod. 30. 28. 31. 9. 35. 16. 38. 6. 39. 39. 40. 11. Levit. 11. 8. Si jam כן *Basin* vel *Scapum* notaret, nulla poterit dari ratio, cur ejus semper distinctam addat Moses mentionem, cum tum non duas, sed unam cum Labro partem effecisset. Adde quod in sanctificatione *Labri* & ejus *Basis*, tanquam ipsi adhærens, sanctificata fuisset. At vero *Operculum*, utpote a Labro distinctum & divisum, & seorsim commemorari, & initiari debuit.

Cujusnam vero illud *Figuræ* fuerit, determinari nequit, cum de eo plane Historia Sacra sileat, addens solummodo, illud ex *eadem materia*, qua *Labrum* נחשת nempe, constitisse, unde nihil prorsus de eo affirmari potest.

Sed non ita, ea quæ diximus, capienda sunt, ac si omne prorsus fundamentum huic Labro denegaremus: Nequamquam, sed illud Sacra Scriptura non commemorat, cum plurima alia, ad illud spectantia, silentio involvat. Quemadmodum nihil de *Figura* & *Capacitate*, ita & nihil de hac *Basi* meminit.

§. VII.

Habes B. L. quæ de *Forma* Labri annotari voluerit Israelis legislator. Non tamen hic subsistunt Rabbini, quibus scilicet nihil debet obscurum esse, vel latere. Describunt illi nobis porro *Figuram* Labri ut *Ollæ* alicujus. *Jarchi* in Exod. 30. 18. הכיור כמין דוד גדולה ולה דדים המריקים בפיהם מים: id est: *Erat Labrum instar* Ollæ *alicujus magnæ, erantque illi Epistomia, aquam ore suo emittentia*. Eadem habet *Aben Melech* in h. l. De *Magnitudine* observant, ad minimum fuisse tantum, ut quatuor Sacerdotes simul possent lavare manus & pedes, *Maimon.* de Ratione Adeundi Templum Cap. 5. 6. XIII. ex versione *L. G. Du Veil* in Fascic. Roterod. p. m. 201. *Quantum igitur aquæ in Labro requirebatur? Non minus, quam unde Sacerdotes quatuor manus & pedes consecrarent: scriptum est enim, Aaron* & *Filii ejus* (*Exod.* 30. 19.), *hi autem erant Eleasar, & Itamar; & cum his etiam fuerat Pinees. En igitur numero quatuor.*

§. VIII.

Rotundum fuisse non tantum ex iis, quæ supra de Opere Operculi diximus, sed etiam ex Figura *Maris Ænei*, quæ rotunda fuit 1. Reg. 7. 23. colligi potest, cum illud, ad hujus Labri Formam, quantum fieri potuit, exstructum sit.

Sed & Labro *Epistomia* adscribunt, uti supra ex *R. Salomone* audivimus, ex quibus aquæ in subjectum aliqnod *vas ambiens* defluebant, idque non sine ratione: cum prorsus incommodum sit statuete, Sacerdotes in ipso Labro manus pedesque lavasse, quia ex unius lotione aquæ impuræ, atque sic ad cæterorum lotionem ineptæ redderentur. Et non obscure illud ipsa S. Scriptura indicare videtur, cum dicit ורחצו ממנו *Et lavabunt ex eo*, non *in eo*. Confer *Aben Melech* in h. l. Nisi quis statuat vase alio Sanctuarii ex Labro fuisse haustam aquam ad lavandum, uti *Ainsvvorthus* iu h. l. rem concipit, cui favent *Maimonidis* verba l. c. §. 10. Quod &, ut verum fatear, simplicius, & verbi S. Historici maxime conveniens videtur: cum in genere dicatur ממנו *ex eo*, id est, *aqua*, ex eo, alio Vase hausta, *lavandum esse*. Quando nec *Epistomia*, nec *Cupa* talis erunt necessaria.

§. IX.

Quod ad *Locum* Labri, collocavit illud Moses, uti Exod 30. 18. dicitur בין אהל מועד ובין המזבח *Inter Tentorium Conventus & Altare*. Quod tamen non ita capiendum est, ac si medium inter illa locum occuparet, sed ut paululum ad meridiem protraheretur. Docet id *R. Salemo* Exod. 30. 19. ובין מזבח העולה שכתוב בו שהיה לפני פתח אהל מועד והיה הכיור משוך קטעא ועומד בנגד אויר שבין המזבח והמשכן ואינו מפסיק כלל בינתים משום שנאמר ואת מזבח העולה שם פתח משכן אהל מועד כלומר מזבח לפני אהל מועד ואת כוור לפני אהל מועד הא כיצד משוך קטעא כלפי דרום כן שנויה בזבחים! *id est* Et inter Altare. *Intellige Altare Holocausti de quo scriptum est*, fuisse illud ante ostium Tabernaculi Conventus (Exod. 40. 6.). *Fuit autem Labrum pauo protractum, atque stabat e regione spatii quod est inter Altare & Tabernaculum non tamen omnino distinguebat inter duo illa, quia dicitur, & Altare Holocausti posuit ante ostium Tentorii Conventus* (*Exod.* 40. 29.). *Ac si diceret, Altare fuit ante Tabernaculum Conventus, non vero ante Tabernaculum Conventus Labrum erat, quomodo ergo stabat? paulisper*

per fuit protractum versus meridiem . Ita traditur in (Tract. Talm. qui agit de) *Sacrificiis* . Eodem modo nempe quo Labrum Templi II. fuit collocatum , de quo Midd. Cap. III. §. VI. traditur, quod *esset inter Porticum & Altare , ac protraheretur versus meridiem.*

§. X.

Cum vero nihil S. S. addat , quomodo , cum castra moverent Israelitæ , Labrum hoc , loco suo dimotum , a Levitis portaretur , hinc mirari subit unde hauserint LXX. & *Cod. Samar.* cum Num. 4. 19. modum portandi ita describunt : Καὶ λήψονται ἱμάτιον πορφυροῦν καὶ συγκαλύψουσι τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὰ εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον , καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπ᾽ ἀναφορεῖς : id est , *Et accipient* (Levitæ) *vestem purpuream , & obtegent Labrum & Basin ejus , & involvent ea Operculo polliceo hyacinthino , & imponent super vectem .*

Unde hanc hauserint additionem non liquet . Fortassis , cum nullum vestigium appareat illi traditioni , laciniam hanc addiderunt , quod omnia Tabernaculi Vasa , minimis non exclusis , *Operculum* tale jussu Divino habuisse , viderent , neque adeo illud *Labro* huic , quod & inter instrumenta sancta reputatur , denegari posse existimarent , licet Critici profani , *Capellus* in Crit. Lib. 3. Cap. 20. §. 16. & *Whisthonus* in Tentamine Restaurandi Text. Heb. *Anglice edit. pag.* 63. locum hunc in Hebræo Textu omissum , & ex Cod. Samarit. & LXX. restituendum , velint . Sed recte eos refutarunt *Cl. Buxtorfius* Vind. Crit. V. T. Part. 2. Cap. 7. p. m. 518. & *J. G. Carpzovius* in Vind. Crit. Cod. Heb. contra Whisthonum p. m. 46. 47. cum nec *Onkelos* , nec *Latinus* , vel *Veterum* aliquis eum legat . Num veto & illud conveniat , quod uterque V. Cl. adferunt , *Labrum* subintelligi posse , quando Moses vs. 12. summatim את כל כלי השרת אשר ישרתו בם בקדש: *Omnia vasa ministerii , quibus ministrant* Sacerdotes *in Sanctuario , uno velut complexu nominat , ne minutatim singula persequi , & ordine percensere , quod nimis fuisset prolixum , necesse haberet* , non video : cum כל non in genere totum complexum , sed etiam *maximam partem* sæpe exprimat Exod. 9. 25. coll. 10. 5. 2. Sam. 16. 22. 17. 14. idque eo magis , quia mox vs. 13. *Altare* . quod proximum locum Labri in Atrio occupabat , cum instrumentis suis , etiam minimis , *acerris* & *fuscinis* , tantum velamento tectum , legatur.

Ad verum ergo propius mihi accedere videtur , Labrum *sine obtectione* semper oculis populi conspicuum mansisse , rationemque (licet & aliæ , cum *Buxtorfio* , nobis ignotæ adesse potuisse haud negemus) ejus mysticam esse , ut esset viva imago gratiæ Divinæ , semper instar salientis fontis apertæ , ut per lotionem novæ generationis in sanguine Christi , manus suas pedesque lavarent fideles.

§. XI.

Lubet nunc pauca quoque de Labro *Templi II.* , antequam ad usum me confero , addere . Describunt illud Magistri ; ut , quod cum antea *duo* haberet *Epistomia* , a filio Catini *decem* auctum , *duodecim* possidebat . Ita enim Joma Cap. 3. §. 10. בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור שלא היו לו אלא שנים . id est (vertente Sheringhamo) *Catini filius fecit* duodecim Epistomia *labro , cum antea* duo *tantum habuerat* . Ratio in *Gemara* datur : כדי שיהיו שנים עשר אחיו הכהנים העוסקים בתמיד מקדשין ידיהם ורגליהם בבת אחת: id est *Ut duodecim ipsius fratres operantes sacrificio jugi sanctificare possent manus & pedes simul* . Confer *Wagens.* Sotha p. m. 357. 358. Idem Catini filius *Machinam* ad aquarum conservationem Labro addidit , uti statim in *Misna* cit. loc. subjicitur . Hinc *Maim.* Beth. Habb. C. 3. §. 18. *Labro conjunctum erat aliud vasis genus , in quo perpetua contineretur aqua , idque vas erat profanum , ut in eo pernoctans aqua non vitiaretur . Labrum enim erat e vasis sacris unum , & sanctum efficiebat , quidquid recipiebat , quod autem sanctum efficeretur in aliquo vase sacro , hoc idem , si in eodem vase pernoctasset , vitiaretu .* De hoc מוכני *Machina* variant maxime sententiæ , quas collegerunt *Lundius* in veteri Judæorum Sanctuario Lib. 2. Cap. 15. p. m. 312. 313 & *Sheringhamus* ad l. Jomæ cit. p. m. 36. *Abrh. Ben Dior* in כסף משנה ad Maim. loc. cit. *Maimonidis* verba innuere videntur *fabricam* fuisse , & quidem *ligneam* (uti loco alio etiam Magistri dicunt) , in qua de nocte condebanr aquam , ut a pollutione maneret libera . In cœteris , cum nihil de eo Rabbini (quod novi) scriptum reliquerint , cum *Labro* Mosaico conspirasse videtur ; uti quoque eundem cum Mosaico *locum* occupavit *Midd.* Cap. 3. §. 6. כיור

6. כיור היה בין האולם ולמזבח ומשוך כלפי הדרום: *Labrum erat inter Porticum & Altare, ac protrahebatur versus meridiem*. Spatium vero, quod inter utrumque erat, ita l. c. describunt: בין האולם ולמזבח שתים ועשרים אמה היו: i. e. *Inter Propylæum & altare XXII. duorum cubitorum* spatium *fuit*.

(*a*) Si tamen quis (licet ἀνομάλως) derivationem ejus a כון tueri vellet, nec illud nostræ oberit sententiæ, cum *Operculi* forte aptius, quam *Baseos* notio ex illa deduci queat, siquidem prima sua significatione notat *Aptare*, *Disponere*. Unde ad significandum *Operculum* transfertur, quod illud vasi, cui imponitur, aptatur.

(*b*) In Hierophytico tamen omnia hæc nomina ad hanc Radicem refert, atque illius λείψανα judicat P. 1. p. m. 272. Nihil tamen de significatione addit.

CAPUT IV.

De Usu Labri.

SUMMARIUM.

§. I. *Usus Labri. Aqua qualis requireretur*. §. II. III. *Lotionis ritus ex* Maimonide *&* aliis *fuse exhibetur*. §. IV. *Institutum hoc de lotione ad Turcas & Gentes transivisse ostenditur*. Spencerus *notatus*. §. V. *Alius Labri usus in exploratione Sotæh*. §. VI. *Num duo fuerint Labra, alterum Sacerdotum lotioni, alterum carnium sacrificalium ablutioni destinata?* §. VII. *De sensu mystico quædam adjiciuntur*.

§. I.

USum hunc Moses Exod. 30. 19. 21. proponit. Erat is, ut immissa aqua Sacerdotes lavarent manus & pedes. Juvat hoc illustrare verbis *Maimonidis*, licet plerisque jam ab aliis citatis. Ita ipse de Aqua hac in Tract. de Ingressu Sanctuarii Cap. V. §. 12. ex versione *L. C. de Veil.* in Fascic. Roterod. p. m. 200. seqq. *Ad istam vero consecrationem quævis aqua apta erat, jugis, & conclusa, modo non esset hujus immutata species, sed faciem haberet aquæ, qua ad lustrandum corpus uti licet. Minutum illud luti genus, unde bos inclinata aquam fere sorbet, requisitam in labro mensuram aquæ complebat. In summa quidquid aquæ modum conceptaculo præfinitum replebat, idem explebat & mensuram aquæ labro constitutam.*

Quantum *Aquæ* in Labro hoc ad lotionem Sacerdotum requireretur, supra visum est: sed aquam, si pernoctet in eo, impuram fieri Judæi volunt. Hinc Maimonides: *Quæ Labro continebatur aqua, ea nocte, sicut ante dictum est, profana fiebat, horum igitur alterutrum fiebat, aut singulis noctibus vel in aquæ Receptaculo, vel in fonte submergebatur, & postero die mane extrahebatur, aut hoc idem, aqua singulis diebus primo diluculo complebatur* loc. cit. §. 14. Huc pertinet מוכני *Machina* illa, de qua supra cap. 3. §. 11. pag. 72.

§. II.

Aqua hac *Lavare* se debebant אהרון ובניו *Aharon & filii ejus*, quo nomine non tantum ipse, vel successores, aut filii stricte sic dicti, sed & omnes Sacerdotes, sunt intelligendi: uti sæpius in S. S. accipitur. Confer Exod. 28. 35. 40. 29. 5. 8. Et dilucide illud indicatur 2. Chron. 13. 10. 11. *Sacerdotes autem ministrantes Jehovah, sunt Filii Aharonis &c.* Personæ hæ aqua hac *Lavare* debebant ידיהם ורגליהם *manus & pedes suos*: siquidem *manus* de nocte omnino impuræ, & ad sacrum peragendum ministerium ineptæ reddebantur *Maim.* l. c. §. 8. *Pedes* vero, cum discalceati & nudipedes sua præstabant in Sanctuario officia Sacerdotes, ob pulverem, quo conspergebantur, & inquinabantur, necessario indigebant *Lotione*. Optime hic iterum Maimonides l. c. §. 3. 5. *Ut sacerdos inter unamquamque lotionem lavaret, opus non erat, mane semel lavabat, & tota deinde die, totaque nocte operabatur, siquidem nec e Templo exierat, neque somno se dederat, neque urinam fecerat, neque porro a re divina cogitationem averterat, qui si quid horum fecisset, rursum lavaret, oportuisset. Sin e Templo exiisset, atque redisset, & omissa lavatione operaretur, modo cogitationem a re divina non avocasset, operatio ejus bona fuisset. Nam hæc Templi cautio generalis erat. Nemo quamvis mundus ingrediebatur atrium operaturus, quin prius corpus totum in aquam immersisset, &c.* Confer ea, quæ porro ibi, & præcipue §. 8. & 16. addit (neque enim omnia exscribere lubet, & *Sheringhamum* ad Joma p. m. 29. & 84. Hausit hæc *Maimon.* ex Joma Cap. 3. §. 2. זה כלל היה במקדש כל המיסך את רגליו טעון טבילה וכל המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים: i. e. *Hæc generalis fuit regula in sanctuario, ut quisquis texerat pedes suos, lavaret; qui etiam aquas ejecerat, manus & pedes sanctificaret*. Tam rigide hanc *Lotionem* exigebant, ut idem *Maimonides* asserere haud vereatur: קדש

ידיו

ידיו היום צריך לחזור ולקדש למחר אף על פי שלא ישן כל הלילה שהידים נפזלות בלינה קדש בלילה והקטיר החלבים כל הלילה צריך לחזור ולקדש ביום לעבודת היום: i. e. *Si quis hodie manus ſuas conſecraverat, craſtina die neceſſe habet, ut conſecret iterum, quanquam tota nocte non dormiverit; pernoctatione enim creduntur manus pollutæ. Si conſecraſſet nocte, totaque illa nocte adoleviſſet adipes, neceſſe habet, die facto, ut conſecret denuo ad miniſterium diei*. Et iterum §. 3. אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפילו טהור עד שיטבול: i. e. *Nemo atrium intrabat ad miniſterium peragendum, tametſi mundus, antequam laverat*.

Quomodo hæc *Lotio* perageretur oſtendit *R. Salomon* in Exod. 30. 19. בבת אחת היה מקדש ידיו ורגליו וכך שנינו בזבחים כיצד קדוש ידים ורגלים מניח ידו הימינית על רגלו הימינית וידו השמאלית על רגלו השמאלית ומקדש: i. e. *Simul ſanctificabat manus & pedes ſuos. Atque ita didicimus in* (Tractatu qui agit de) *ſacrificiis* (Cap. 2.) *Quomodo ſanctificabat manus & pedes ſuos? Imponebat manum dextram pedi dextro, & manum ſiniſtram pedi ſiniſtro, atque ita ſanctificabat*. Addit Maimonides l. c. §. 16. & 17. *Non conſecrabat autem manus ſedens: quia & conſecratio illa erat quaſi ſacrificium, quod utique ſtantem facere oportebat, ſcriptum eſt enim:* Ut ſtet & miniſtret (Deut. 18. 5.). *Nam ſi quis ſedens rem divinam feciſſet, utique profanaſſet, ejuſque operatio tota nulla haberetur*.

Patet ex his, quod *Lotio* hæc *manuum pedumque*, cum Templum ad S. miniſterium ingrederentur Sacerdotes, peragenda fuerit, ut opus non ſit plura adjicere. Confer *J. Hammium* Exercit. Philol. de Ara Interiori. Part. 2. p. m. 131. ſeq.

Ritus hic erat ſacerdotibus injunctus לחק עולם *in ſtatutum æternum*, per totam ſuam vitam, quandiu externæ illæ Ceremoniæ eſſent duraturæ, & quidem *Ne morerentur*, cum Deus nullam cum impuris exercere poterat communionem. *Maimonides* l. c. Cap. 4. §. 1. 2. *Sacerdos immundus, ſi in Templo operaretur, profana fuiſſet Operatio; & meruiſſet, ut de Operatione divina vis eum morte multaret, idque etiam tum, cum omnino moram in Templo feciſſet nullam. Nam quod in lege eſt* (ut caveant ab his, quæ conſecrata ſunt filiorum Iſrael, & non contaminent nomen ſanctificatorum mihi Lev. 22. 2.), *id admonet, ne quis immundus ſacris operetur. Porro autem a lege dicitur:* Et moriantur in Sanctuario, cum polluerint illud (ibidem vſ. 9.) *Ut igitur hac, item & ſuperiori illa profanatione Sacerdos meruiſſet, ut divina vis eum morte multaret. Jam quoſcunque rei vetitæ ſontes divina vis morte, eoſdem & judices verberibus etiam multabant uſque. Ita res erat, etiamſi Sacerdos immundus ſacra fecerat, tamen a ſenatu quidem verberibus duntaxat coercebatur. Verum enim fratres Sacerdotes hominem in jus non deducebant, ſed ex Templo foras protracto cerebrum diminuebant, nec eos impediebat quiſquam*.

§. III.

Manavit *Inſtitutum* hoc Divinum ad *Turcas*, quin ad ipſas *Gentes*, quæ & illud fuere ſecuti. Immane hinc eſt apud *Turcas* piaculum illotis pedibus & veretro templum ingredi: frequenti enim corporis *lotione* animi ſordes elui arbitrabantur. Confer *Dilberrum* in Farrag. Rit. Sacr. & Secul. Lib. I. Cap. 11. in Faſcic. Roterod. tom. 8. p. m. 7. *Thevenotium* Itin. Part. I. Cap. 23.

Simili *Gentiles* ſuperſtitione faſcinabantur. Hinc illud *Plauti* in Aulul. Act. 3. Sc. 6. vſ. 46.

> *Ego, niſi quid me vis, eo lavatum, ut ſacrificem.*

Et Act. 4. Sc. 2. vſ. 5.

> *Nunc lavabo, ut rem divinam faciam.*

Analogum maxime huic Hebræorum ſtatuto eſt, quod de Ægyptiorum Sacerdotibus refert *Herodotus* Lib. 2. 37. λοῦνται δὶς τῆς ἡμέρας ἑκάστης ὕδατι ψυχρῷ, καὶ δὶς ἑκάστης νυκτός. i. e. *Lavantur bis ſingulo die, & bis noctu*. Hinc & ipſi Gentiles ad fores Templi *Aquiminale* quoddam magnum habebant, quales fere tinctorum cortinæ, in quod mergebant titionem ardentem ab ara ſumtum, quando victima adoletur, eaque aqua omnes, qui Templum ingrediebantur, ſeſe adſpergebant ipſi, aut a Sacrificulis adſpergebantur, ut docet *Caſaubonus* ad Theophraſti Charact. p. m. 287. 288. Quin ulterius progrediebantur, ut non ſolum in Templis talia eſſent *Aquiminalia:* ſed etiam ad fori introitum, & ad fores privatarum ædium, tantiſper dum illæ funeſtæ eſſent; & dum efferretur, qui obierat, vas magnum ſtatueretur, *aqua luſtrali* plenum, quæ eſſet e domo non funeſta allata, qua ſe quiſque exiens adſpergeret, ut idem Vir Clar. docet. Hinc *Heſiodus* Ἐργ. καὶ Ἡμ. vſ. 724.

Μή

Μήδε ποτ' ἐξ ἠῶς Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
Χέρσιν ἀνίπτοισιν μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν,
Οὐ γὰρ τοίγε κλύουσιν ἀποπτύουσι δὲ τ' ἀράς.

Id eſt;

Neque unquam mane Jovi libato nigrum vinum
Manibus illotis, neque aliis immortalibus,
Neque enim illi exaudiunt, reſpuunt vero etiam preces.

Hinc arcebantur a Templis, qui manus impuras habebant. Huc ſpectat, quod *Ælianus* Lib. 3. Variar. Hiſt. cap. 44. narrat. Adoleſcens, poſtquam ſocium interemerat, Pythiam conſulens, hoc reſponſum tulit:

Ἐκτείνας τὸν ἑταῖρον ἀμύνων, οὐ σε μιαίνει
Αἷμα πέλεις δὲ χεροῖν καθαρώτερος, ἢ πάρος ἦσθα.

Id eſt:

Adjutans ſocium perimis, nil polluit iſta
Te cædes, manibus mage purum, ac ante ſolebas.

Tibullus Lib. 2. Eleg. 1. verſu 13.

Caſta placent Superis, pura cum veſte venite,
Et manibus puram ſumite fontis aquam.

Hinc factum eſt, ut crederent, Deos nullos adſpicere, nullis apparere, niſi qui puri probique eſſent: uti probant *Pricæus* & *Elſnerus* in Matt. 5. 8.

Plura de ritu hoc Gentilium dabunt *Dougtæus* Anal. S. Part. I. Excurſ. 128. p. m. 218. ſeqq. *Broekhuſius* ad Tibullum l. c. p. m. 211. 212. & Lib. 4. Eleg. 4. vſ. 24. p. m. 393. 394. *Junius* Animad. pag. 193. præcipue *Feithius* Antiq. Hom. Lib. 1. Cap. 6. pag. 31. ſeq. Edit. II. quæ jam prælum exercet.

Sed non eo uſque illud erit extendendum, ut cum *Spencero* harum purgationum originem a Gentilibus, Deum diaboli ſimium facientibus, repetamus: cum jam mature admodum in Hebræorum familia *lotionis ritus* viguerit, jam a Jacobo adhibitus Gen. 35. 3. Unde vero ſimilius videtur, primitus hanc טהורה *mundationem* apud eos fuiſſe uſitatam, hinc vero ad Ægyptios cæteraſque Gentes eſſe translatam. Confer fuſe illud demonſtrantes *Cl. Witſium* in Ægyptiacis, & *D' Outreinium* Diſſert. ſubjunct. Tom. 3. Comm. in Epiſt. ad Heb.

§. IV.

Ac vero ad *Lotionem* non tantum hoc Labrum adhibebatur; ſed & ejus uſus erat in exploratione *Sotah*, ſive mulieris adulterii ſuſpectæ. Tum enim Sacerdos *Phialam* adducens, eam ex hoc Labro aqua complebat, ſi fides Rabbinis in Miſchna Sotah Cap. II. §. II. היה מביא פיילי של חרש חרשה ונתן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור וגו׳: i. e. *Attulit* (Sacerdos) *Phialam fictilem novam, atque in eam e Labro ſemiſextarium aquæ infundebat*. Ubi confer quæ *Cl. Wagenſeilius* ad h. l. p. m. 355. ſeqq. annotavit.

§. V.

Magis etiam quam vero ſimile videtur, in hujus *Labri* aquis, illas *Sacrificiorum partes*, quas Lev. I. 13. lavari juſſerat Legislator, ablutas fuiſſe. Eorum enim haudquaquam ſeſe commendat nobis ſententia, qui *duo* in Tabernaculi Atrio *Labra* concipiunt, quorum alterum *Sacerdotum* lotioni, alterum *Carnium Sacrificalium* ablutioni deſtinatum erat. Neque loca Exod. 30. 18. 31. 9. Lev. 8. 8. 1. Sam. 2. 14. eum in finem citata, illud evincunt: cum priora *tria* de *noſtro* hoc *Labro* agere cuivis pateat inſpicienti; *ultimus* vero non de Labro, ſed de *Lebete*, in quo aliquid coquitur, in genere mentionem faciat. Confer *Lundium* in Veteri Judæorum Sanctuario Lib. I. Cap. 31. p. m. 170. 171. *Ablutio* autem hæc *non in ipſo Labro*, ſed in aqua, vaſe alio Sanctuarii ex eo hauſta, facta videtur, ne omnis copia profanaretur, & ad lavandum inepta redderetur. Confer ſupra Cap. 3. §. 8. pag. 65. 66.

§. VI.

Reſtaret ut de *myſtico* Labri *ſignificatu* quædam adjicerentur: ſed cum illud jam fuſe ſatis a V. V. D. D. præſtitum ſit, & huic nos ſuperſedemus labori. Conſuli poteſt Clariſſimus & maxime Venerandus Præceptor *F. A. Lampe* de Fœd. Grat. Part. 3. Tom. 2. cap. 26. §. 21. p. m. 1225. ſeq. *Bierman* Moſes & Chriſtus, *Hermkuiſen* in Libro ſupra cit. de Lege Umbrar. *Theop. Amelius* Libro German. Grötzerung der ſchwerſten ſchriftſtellen im A. T. P. I. p. m. 1044. ſeqq.

LEONH.

LEONH· CHRIST· STURMII
DISSERTATIO
DE MARI ÆNEO.

I.

DE Labro Æneo Salomonis, stupendo illo, nec minus ob magnitudinem quam artificium & elegantiam incomparabili, salientium fontium archetypo acturi, forte non paucis videbimus Iliada post Homerum canere, vastumque Oceanum affusa pateræ lympha augere velle. Præsto nobis sunt Vilsalpandi, Reyheri, Lundii, Meli, o qnanta eruditi orbis lumina, quam omnis generis eruditione ornatissimi, quam multis nominibus suspiciendi, judiciique & ingenii laude celebratissimi Viri, quorum in scriptis, de hac re uberrimis, neque eruditionem neque doctrinam requiras, & sive copiam sive selectum, sive perspicuitatem sive elegantiam spectes, omnia deprehendas elimatissima. Id quod sine dubio reliquorum interpretum plerosque securos, non paucos etiam oscitantes reddidit, ut in quovis alio scripturæ loco enodando majus operæ pretium statuentes, locorum, qui de *Mari Æneo* agunt, difficultates, repetitis saltem modo laudatorum virorum cogitatis penitus solutas esse considerent.

II.

Nihilominus pro libertate in his rebus sentiendi, quam sola sacrarum literarum auctoritas & non fucata erga Deum pietas coercet, nulla vero hominis auctoritas constringere jure potest, fateor difficultates, quas duorum locorum 1. Reg. VII. 23. sequ. & 2 paral. IV. 2. sequ. ἐναντιοφανία parit, per omnes illos auctores anxium me, sed Theseum frustra in hoc Labyrintho, Palinurum in hoc Oceano exoptantem, circumegisse. Equidem memor in ejusmodi angustiis esse soleo, verbum Dei scriptum hypostatici quandam quasi imaginem esse, & verborum involucris, carnali homini despicubilibus, eximios veritatis ac sapientiæ thesaurcs abscondere, quemadmodum hoc divinam majestatem vilissimi hominis specie obvelavit. Ea propter jamdudum e castris eorum aufugi, qui, nescio an non ausu parum verecnndo, statuunt, sphal-

mata amanuensium incuria in textum originalem irrepsisse, multo minus temeritatem eorum plane abominandam tolerare possum, qui rem aliquam falsam esse, ex eo satis pueriliter argutantur, quia angusta ratione sua, quæ tantum non indies in rebus minimi momenti terrenis hallucinatur, metiri nequeunt. Quibus, nisi frontem perfricuissent, vel sola Mathesis incomprehensibilibus suis pudorem incutere deberet. Ex adverso autem ob tantas difficultates id animum inducere non potui, ut pietate illa adquiescens, ab ulteriori scrutinio desisterem, quin potius vel in hisce aliquid audere pulcrum duxerim. Siue enin ad Deum, quo præcipue decet, animum attollo, cur dubitarem ejus gratia, quæ neque personæ nec tempori, nec loco sese unquam adstringit, in hac re aliquid mihi luminis allabi posse; sive ad heroes illos literarios defecto, cur iter aggredi metuerem, postquam illi tanto labore viam straverunt.

III.

Hæc ita cogitanti animum addiderunt icones, quibus hi ipsi figuram maris æneis alius aliter expresserunt. Cum enim universi Templi omniumque reliquorum vasorum decus ac splendor, qui omnia omnium retro ac porro memoria extructa ædificiorum prodigia longis intervallis post se reliquit, in illo stupendæ magnitudinis vase sine dubio peculiariter eminuerit, nihil contra nescio quid humile & agreste, nec loci tantum & conditoris majestate, sed erogatis etiam sumtibus pene immensis, adhibitoque artificio plane admirando dignum deprehendimus. Cum mare æneum eo in loco, quem occupavit, procul dubio egregium & divini aliquid undique præ se ferentem operum dispositionem non parum auxerit, in his nihil reperio, quod cum ulla Templi supellectili secundum symmetriæ regulas conferri possit. Cum denique usus illius capedini non congruus esse non potuerit in his potius animadverto, quod ne soli quidem usui, quem Auctores eorum allegant, idoneos sese præstent.

IV.

Quo minus vero linguarum orientalium imperitia ab instituto deterrerer, Ebraicæ nimirum cognitione obiter saltem instructus, Syriaca vero, Arabica & similibus penitus destitutus, animum eorundem virorum celeberrimorum solertia obfirmavit. Quid enim per tuam gratiam, Bone Deus, e reconditissimis linguarum illarum thesauris non eruerunt? quid ex abditissima, immo cimmeriis quasi tenebris damnata judaicarum rerum antiquitate intentatum reliquerunt, quin vel obtorto collo in lucem protraherent? quæ rudera punicæ etiam & Barbaricæ eruditionis non perreptarunt, ut amissas radices ab istis ruinis liberatas suis linguis restituerent. Nos in eorum bona, tanto sudore parta, læti succedimus, quæque multorum annorum lucubratione congesserunt, communi quodam jure, sine labore, omnia vel unius diei spatio arripimus.

V.

Horum vero exemplum æquum est ut in posterorum quoque gratiam imitemur, & ad instar frugalium patrum familias, non solum majorum providentia nobis comparata, sobria dispensatione tueamur, sed nostra etiam, quisque pro virili conferamus. Adeo in præsenti quoque instituto, quod avidæ veritatis posteritati totis horreis admetiri nequeo, vel spicilegiis accumulasse non erit pudori. Forte methodo eclectica nonnihil lucis rei nondum satis declaratæ fœnerabimur. Neque dubito Mathesin cum e sua penu, tum e subordinatis mechanicorum, sculptorum & hydraulicorum, nec non eorum officinis, qui mettallorum conflatura occupantur, non pauca nobis subministraturam esse, quæ alibi frustra quæras. Age igitur, jure merito jam excusso pudore, ad rem ipsam accingar, ante omnia, quæ circa mare æneum observanda sunt, enarraturus, deinde supra laudatorum auctorum aliorumque hypotheses breviter, perspicue, & qua fieri decet fide in scenam producturus, e quibus postea, quæ optima videbuntur, seligemus, reliqua modesta epicrisi dimittemus, ut tandem nostra qualicunque symbola collata, certam denique, suisque numeris quodammodo absolutam, Maris ænei ideam eliciamus.

SECTIO I.

Phænomena Maris æneí breviter recensens.

I.

Textus 1. *Reg. VII.* 23. *ſequ. cum inſertis textus* 2. *Chron. IV.* 2. *ſequ. ab eo differentiis*,

ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו
עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו
וקוה שלשים באמה יסוב אותו סביב ,
{ ופקעים מתחת לשפתו / ודמות בקרים תחת לו } סביב סובבים
אותו עשר באמה מקיפים את הים סביב
שני טורים { הפקעים / הבקר } יצקים ביצקתו ,
עומד על שני עשר בקר שלשה פונים
צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים
נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם
מלמעלה וכל אחוריהם ביתה . ועביו
טפח ושפתו כמעשה שפת כוס פרח שושן
{ ואלפים בת - - - - / מחזיק בתים שלשת אלפים } יכיל ,

Verſio interlin. Pagnini.

Et fecit mare fuſum , decem in cubito a labio ejus uſque ad labium ejus , rotundum circum : & quinque in cubito altitudo ejus , & linea triginta in cubito ambiebat illud circumquaque : Et colocyntæ (imago boum) *deſubter labium ejus , circum circumdantes illud , decem in cubito ambientes mare circum : duo ordines colocyntarum* (bovis) *fuſarum in fuſione ejus . Stans ſuper duodecim bobus : tres reſpicientes ad aquilonem , & tres reſpicientes ad mare , & tres reſpicientes ad meridiem , & tres reſpicientes ad orientem : & mare ſuper eos deſuper : & omnia poſteriora eorum intrinſecus : Et denſitas ejus palmus , & labium ejus ſecundum opus labii calicis floris lilii : duo millia batorum* (comprehendens batos tria millia) *comprehendebat .*

Latina Vulgata .

III. Reg. VII.

Fecit quoque mare fuſile decem cubitorum a labio uſque ad labium rotundum in circuitu : quinque cubitorum altitudo ejus , & reſticula triginta cubitorum cingebat illud per circuitum . Et ſculptura ſubter labium circuibat illud decem cubitis ambiens mare : duo ordines ſculpturarum hiſtriatarum erant fuſiles . Et ſtabant ſuper duodecim boves , e quibus tres reſpiciebant ad aquilonem , & tres ad occidentem , & tres ad meridiem , & tres ad orientem : & mare ſuper eos deſuper erat : quorum poſteriora univerſa intrinſecus latitabant . Groſſitudo autem luteris trium unciarum erat , labiumque ejus quaſi labium calicis & folium repandi lilii : duo millia batos capiebat , & tria millia metretas .

II. Paral. IV.

Mare etiam fuſile decem cubitis a labio uſque ad labium , rotundum per circuitum : quinque cubitos habebat altitudinis , & funiculus triginta cubitorum ambiebat gyrum ejus . Similitudo quoque boum erat ſubter illud : & decem cubitis quædam extrinſecus cælaturæ , quaſi duobus verſibus alvum maris circuibant . Boves autem erant fuſiles , & ipſum mare ſuper duodecim boves impoſitum erat , quorum tres reſpiciebant ad aquilonem , & alii tres ad occidentem , porro tres alii ad meridiem , & tres , qui reliqui erant , orientem , habentes mare ſuperpoſitum : poſteriora autem erant intrinſecus ſub mari . Porro vaſtitas ejus habebat menſuram palmi , & labium illius erat , quaſi labium calicis vel repandi lilii : capiebatque tria millia metretas .

Germanica Lutheri.

Und er machete ein meer gegoſſen , zehen ellen weit , von einem rande zum andern , rund umher , und funff ellen hoc , und eine ſchnur dreiſſig ellen lang war das maas rings um. { und umb daſſelbe meer , das zehen el- / und ochſenbilde varen unter ihm um- } { len weit war , giengen knoten an ſei- / her , und es waren zwo riegen knoten } { nem rande rings ums meer her , der / um das meer her (das zehen ellen weit } knoten aber waren zwo riegen gegoſſen { war) die mit angegoſſen waren - - - }. Und es ſtund auff zwolff rindern , welcher drey gegen mitternacht gewandt waren , drey gegen abend , drey gegen mittag , und drey gegen morgen , und das meer oben darauff , daſs all ihr hintertheil inwendig war . Seine dicke aber war einer hand breit , und ſein rand war wie eines bechers rand , wie eine aufgegangene roſe , und gieng darein { zwey / drey } tauſend bath .

II.

En tibi exactam ænei vaſis enarrationem , quod , quantum Tabernaculo Tem-

Templum, tantum Labro illi æneo præstitit, cujus descriptionem Exod. XXX. 18. 21. exhibet. Cumque non in allegatis tantum locis fusius de eo, quam de reliquo fere Templi apparatu agatur, sed quinque aliis in locis, nempe 2. Reg. XVI. 17. XXV. 13. 1. Paral. XVIII. 8. Jerem. XXVII. 19. & LII. 20. insuper ejus mentio fiat, argumento id nobis est, cum magnitudine, tum artificio & ornatu, magis autem typica significatione plane mirabilem molem fuisse.

III.

Primum vero in ea nobis spectanda obviam fit materia, quam ei cum duabus columnis Jachin & Boas, nec non decem fulcimentis sive labris vectilibus, reliquoque apparatu, quorum in eodem capite mentio fit, imo sine dubio cum ipso Labro Tabernaculi eandem fuisse, nemo in discrimen vocabit, cum prius disertis verbis testentur 1. Reg. VII. 45. 2. Reg. XXV. 13. Vocatur autem נחשת ממרט *æs politum* vel 2. Paral. IV. 16. מרוק *lævigatum*. In specie materia Labri Tabernaculi audit נחשת במראת quod reddunt *æs in speculis* vel *ex speculis*, de quo vide prolixe agentem Gottfr. Thymum *de Labro æneo* p. 85. sqq. Tametsi vero de his vocibus præsertim de ultima Exod. XXXVIII. 8. (qui locus sub contentiosa philologorum serra adhuc valde suspirat) mihi litem moveri nolim, id tamen extra aleam positum esse persuasus sum, materiam illam fuisse æs purissimum, ut politionem admitteret, ac sacerdotibus, ex holocaustorum præparatione sordibus perquam expositis, ex adverso autem divino jussu munditiei studiosissimis, speculi usum undique exhiberet. Chalybem vero æri cum Junio & Tremellio hic vel eam ob causam præferre nolim, quia cum aqua, frigore & aere libero ei haut optime convenit, ut taceam, quod tantum non naturæ vires excedere videtur, insignem molem Labri Mosaici, ne dum plane stupendam Maris Salomonei e chalybe conflare, cujus vix minuta frusta artifices nostri liquefaciunt. Mare autem fusum esse, textus noster expresse docet, nisi enim fallor vocem מוצק id significare, omnes existimant Interpretes. Verum eo ipso jam satis mirabile opus fuit, quippe nostri artifices, qui culmen artis sibi attigisse videntur, nihil forsan tale moliri audebunt, quod ei, velut Mantua illa Virgilii Romæ comparari mereatur. Neque obstat, quod celeb. Reyherus Math. Mos. pag. 716. seq. Campanam, quæ olim Erfurti visebatur, Mari Salomonis ferme æquiparat. Infra enim patebit, campanam ibi justo multo majorem, contra Mare justo minus assumi, ceu Sectione III. amplius demonstrabo.

IV.

A materia proxime nobis sese offert mensura, quæ cubitis exprimitur. Ubi sepositis Rabbinorum sententiis, e quibus multi multa magis erudite quam vere disceptant, operam dabimus, ut veram cubiti Templo adhibiti mensuram quam simplicissima via eruamus, cumque nostro comparatum nobis quasi ante oculos collocemus. Spero autem mihi lubenter veniam datum iri, ut pedes, quorum Herodotus subinde, præcipue vero Lib. II. sive in Euterpe mentionem facit, antiquis Babylonicis adeoque Hebraicis etiam æquiparem. Quo posito, cum ille loco citato cap. 124. maximæ Pyramidis Memphiticæ basin per singula latera 750. pedibus, Thevenotius autem in itinerario suo 682. pedd. regiis gallicis definiat, quorum proportio ad Rhenolandicos est ut 1050. ad 1000. patet $716\frac{1}{16}$ p. Rhenol. æquare 750. pedes antiquos. Ex Ezech. XLI. 8. vero colligimus, non cubitos in mensuris Templi intelligi, qui, unum cum dimidio pede exhaurientes, ab extremo medii digiti ad cubitum usque extendi solent, sed ulnas a manu compressa usque ad axillam pertingentes, adeoque duobus pedibus æstimari solitas, quales etiam apud omnes fere gentes in usu esse solent, cum cubiti proprie dicti in praxi & extra libros raro occurrant. Sed ulna ista vulgaris, quam imposterum cubiti etiam voce indigitabimus, palmo minor erat cubito sacro, qui ædificio Templi adhibitus est, juxta Ezech. XL. 5. & XLIII. 13. Unde sequitur 750. pedes sacros $796\frac{7}{8}$ vulgaribus, adeoque $760\frac{17}{20}$ Rhen. pedd. geminos esse, adeoque diametrum Maris ænei 10. Cubb. sacrorum adæquare pedes Rh. 20. poll. 3. Scrup. $4\frac{18}{25}$ altitudinem vero 10. pedd. 1. poll. $7\frac{9}{25}$ Scr. Sed majus secundum celeb. Bernardi hypothesin resultat, dum pedis Hebraici ad Rhenl. rationem esse contendit, veluti 6000. ad 6198. ex quo cubitus sacer ad eundem pedem rationem 13500. ad 6198. sortitur, adeoque diameter Maris 21. pedd. 9. poll. & 3. scr. altitudo 10. pedd. 7. poll. 4. scr. conficit.

V.

V.

Verum neminem credo tam hoſpitem in ſacris literis eſſe, ut neſciat, Auctorem earum, Spiritum S. ubique, præſertim vero in hiſtoria ſacra, brevitatis ſervantiſſimum eſſe, ideoque illas circumſtantias plerumque ſilentio preteriri, quæ ſive per ſe conſtant, ſive e contextu vel locis parallelis facile derivari queunt. Mirum ergo non eſt, ſi plures Maris ænei menſuræ identidem ſilentio involvuntur, v. g. altitudo Taurorum Mare geſtantium, diameter, qua intra labia patuit, &c. Id vero occaſionem nobis præbebit, ut infra eo majori ſolicitudine in univerſam vaſorum templi diſpoſitionem ac ſitum inquiramus, ſpe freti fore, ut e mutua eorum ſymmetria, non contemnendam reliquarum menſurarum partem colligamus. Etenim inter omnes Architectos, omni ævo ea decoris regula ſancte quaſi cuſtodita eſt, ne quidquam ſive dextrorſum ſive ſiniſtrorſum a medio ædificii recederet, quin ex adverſa parte ei aliquid reſponderet, forma & menſura ſi non penitus æquale, certe ſimile, nec nimis impar. Ac in iis quidem, quæ partem ædificii conſtituunt, exactam æqualitatem & ſimilitudinem exigunt, e. g. in feneſtris ac earum ſuperliminaribus. Contra in ſculptilibus, picturis & in ſupellectili aliqualem diſſimilitudinem imparitatemque aliquando, tanquam peculiare decus, admittunt, Italique illud voce *contraſto* innuunt. Cœterum maris ænei locus a ſacris literis 2. Paral. IV. 10. exerto quaſi digito monſtratur, nempe ſtetiſſe *ab humero* ſive angulo *dextro ad orientem e regione ad meridiem*, hoc eſt, verſus angulum, quem Atrii latus orientale cum meridionali format, quique e templo recta prodeuntibus dexter eſt.

VI.

Expreſſæ vero magnitudines ſua quoque difficultate ſcatent, ſiquidem diameter & altitudo vaſis ſatis diſtincte & clare determinantur, circumferentia vero ita, ut ſi ejuſdem circuli eſſet, cujus diameter illa, numerus minus recte ſe haberet. Nam diameter 10. cubit. neceſſario peripheriam circularem 31. cubit. & amplius ſecum fert, in ſacro textu autem 30. ſaltem cubiti narrantur: unde variæ quæſtiones oriuntur, an forte neglectis minutiis numerus tantum rotundus exprimatur, an ſphalma potius in numeros irrepſerit, an alius diametri alius peripheriæ circulus, an præter circularem alia figura ſit & ſic porro. Quamobrem celeb. Mel, Vir hebraice doctiſſimus, in Diſſertatione Regiomonti A. 1702. edita de Mari æneo cap. II. §. 3. arbitratur, vocem קו, in verbis קו יסב אתו סביב communi quidem opinione, pro linea aut filo Mare æneum ambiente, ſed perperam haberi, & potius per cupam reddi debuiſſe, id quod e fonte Hebraico non minus atque e Rabbinorum notatis, itemque Arabicis & Æthiopicis loquendi formulis prolixe, ſuoque more docte, deducit. Imo ſententiam ſuam pluribus aliis rationibus perquam ingenioſe fulcit, de quibus infra in enarrandis hypotheſibus plura.

VII.

Alia porro menſura, nempe Batorum expendenda eſt, qua Maris ænei capacitas determinatur, verum hic etiam lubrica & incerta omnia. Inter quam plurimas eaſdemque diverſiſſimas opiniones potiores ſunt, quarum alia Bato tribuit, quantum 432. ova gallinacea mediocris magnitudinis capiunt, ceu Jeh. Leo cum potiori Rabbinorum parte. Tanchumus, citante Bernardo de menſuris antiquis, eundem ex adverſo $3110\frac{2}{5}$ poll. ſolidis circumſcribit. (vid. Lib. I. p. m. 64.) Alia hypotheſis, quam in Briani Waltoni app. Bibl. Polygl. allegatam reperies, eundem pedi cubico Romano vel veteri etiam parem conſtituit. Modo laudatus 76. 079. libr. fontanæ aquæ capacem aſſerit. Quod ſi vero omnes haſce menſuras ad poll. cubicos Rhenol. reducas, Bone Deus, quanta undique diſcordia? Eadem opera cum leonibus vulpes congreges, quam iſtas inter ſe concilies. Ova non mediocria ſed maxima elegi, ne quis exciperet, tum temporis, cum Rabbini iſta ſcriberent, aut in iis locis, notabiliter majora fuiſſe, ſperans maxima mea cum medioribus illis paria eſſe factura. Verum 432. haud amplius quam $1312\frac{11}{64}$ poll. Cub. Rh. quorum 1728. pedem Rhenol. 1567. Anglicum, & juxta Bernardi ſententiam, veterem etiam Hebraicum, 1504. eundem veterem ex deductione ſupra num. IV. facta conſtituunt. Tandem 76. libræ aquæ fontanæ limpidiſſimæ, ceu experimento aliquoties inſtituto certo comperi 2210. poll. ſolidos quam proxime adæquant. En vero tibi animi gratia menſuras iſtas in ſynopſi.

Ba-

Batus conficit	*poll. cub.*	*differ.*
Rabbinis - .	1312	——
in ped.cub.meo	1504	192
Waltono	1567	255
Bernardo	2210	898
Tanchumo	3110	1798

Quid quæso inde demum colligemus, nisi nos Bati mensuram plane ignorare, eamque citius ex ipso mari æneo derivari, quam illa hujus capacitatem mensurari, aut secundum illam, hujus magnitudinem sub examen vocari posse.

VIII.

Sed demus de mensura Bati nobis certo constare, ingens tamen insuper nos vexat difficultas, dum sacræ literæ secum e diametro pugnare videntur, eidem vasi alibi bis, alibi ter mille batorum capacitatem tribuendo. Facile autem est, hic duplicis generis batos, alium profanum alium sacrum, eosque sesquialtera ratione impares confingere, sed, rationibus in utramque partem allatis, dubia fere redditur hæc hypothesis, ut neutri parti sententiam meam addicere ausim. Siclum & cubitum sacrum a vulgari diversum esse, ipsa S. Scriptura monet, si cum bato similiter sese res habuit, quare id tacuisset? Illius diversitatis ratio erat, quia siclus communis non pondere, sed materiæ pretio, a sacro diversus fuisse videtur. Cubitus autem sacer antiquus ille a procerioribus primi ævi hominibus desumtus, in venerandæ antiquitatis memoriam a sacerdotibus custodiebatur, cum vulgaris una cum hominum statura sensim decrevisset. Nihil hujusmodi in Bato reperias. Quare autem Ezech. cap. XLV. 11. cum Bati & Ephæ paritatem & in minores mensuras distributionem recenseret, data tam egregia occasione, nullam differentiæ illius mentionem fecit? At si omnino largiamur, diversitatem illam obtinuisse, cur hic solum sacri Auctores eandem templi partem duplicis generis mensura metiuntur, cum omnem reliquam templi structuram ad easdem mensuras redigant? His vero adversæ sententiæ proci regerant: Diversitatem batorum sua ratione neutiquam destitui, nam mensuras liquidorum & aridorum communiter per mensuras longimetricas, sc. cubitos, pedes aut pollices determinari, ne temere a quoquam violari vel corrumpi queant. Mirum ergo non esse, si cum cubito sacro batus etiam conservatus sit, vulgari bato una cum cubito decrescente. Neque S. Scripturam diversitatem illam penitus silentio præteriisse. Eam enim ipsam ob rationem Ezechielem loco citato Bati mensuras enumerare, quia de Bato non vulgari agit. Vulgaris enim mensuræ & divisiones jam in vulgus notæ erant, quas adeo in prophetia, ad vulgus pariter petinente, recensere absonum plane, & indignum tam sacro instituto fuisset. Reliquam Templi structuram ubique eodem mensuræ genere describi, quia ex aliis locis Scripturæ diversitatem vulgaris & sacræ mensuræ quivis non poterat non addiscere. Batos autem ideo de eodem vase diverso numero recenseri, ut admoneremur, alibi in sacro Codice investigandum esse, annon duplicis generis & diversæ magnitudinis bati in usu fuerint, id quod seduli scrutatores in supra citato Ezechielis loco reperturi sint, una vero proportionem vulgaris bati ad sacrum insinuari, quæ apud Ezechielem non exprimatur. Adeoque vis istius explicationis huc redit. Apud Ezechielem sine dubio sermo est de Bato non vulgari. E comparatione autem 1. Reg. VII. 26. cum 2. Paral. IV. 5. patere alium insuper batum fuisse, qui duas tertias saltem hujus adæquaverit, & sine dubio vulgaris fuerit. Ex his igitur patet, non sine insigni veri specie dici, homer continuisse 10. Batos sacros & 15. vulgares. Sunt qui putant in hac disquisitione non insuper habendum esse, quod 1. Reg. VII. simpliciter dicitur Mare continuisse 2000. batos. Proculdubio autem non sine causa & emphasi 2. Paral. IV. dici: *comprehendens aut fortificare faciens batos tria millia continebat*, quos inter alii iterum interstinctionem statim voci *comprehendens* subjiciunt, alii demum post vocem *batos* collocant. Posterior usitatis hodie Accentuationis regulis forsan melius satisfacit, sed prior modus textui plus emphaseos conciliat. Non diffiteor autem, jamdudum mihi accentuationem illam suspectam fuisse, nupero vero scripto celeb. Brunsmanni me in ea suspicione maximopere confirmari, ut pro certo fere habeam, accentus Hebraicos vero sensui eruendo egregium præbere ministerium, sed regulis & methodo B. Wasmuthi scopum illum neutiquam obtineri.

IX.

Pondus stupendæ hujus machinæ, quod immensum fuisse, materia & magnitudo satis indicant, silentio involvit sacer textus,

tus, imo Salomonem vasa templi ob nimiam æris vim ad stateram redigere noluisse 1. Reg. VII. 47. aperte fatetur. Unde nulla plane spes, illud prope verum eruendi, relinquitur, quicquid sit de crassitudine, quam palmarem ipsæ sacræ literæ fuisse testantur. Hanc enim per totum maris ambitum obtinuisse, nemo unquam mihi persuadebit. Cum enim artem metalla conflandi Salomonis tempore jam summum perfectionis gradum consecutam esse, mirabilis operum cum vastitas tum elegantia evincat, quo vero quævis fusio pro rei formandæ natura & usu gracilius opus producit, eo etiam artificiosior censeatur, nullus dubito, densitatem illam palmi saltem circa fundum, supremum marginem reliquasque ornatus projecturas fuisse, reliquum enim corpus vasis unius pollicis crassitie perpetuum opus constituere potuit. Jam vero finge, ipsum mare æneum Salomonis coram oculis nostris extare, neque a sui contactu vel accessu ullibi nos prohibere, tamen quantumvis laboris impendas, quicquid ingenii intendas nervos, neque stereometrico computo, nec alio quovis modo, verum ipsius conchæ, multo minus autem taurorum pondus assequeris. Imo, quod magis mireris, vix statera idem satis accurate expendi potuisse reor, siquidem ea tam crassa & robusta opus fuisset, ut vehemens machinæ frictio, eaque ponderis insigne augmentum non potuisset non oriri. Utut vero ingeniosissimus Amonton, in actis societatis scientiarum regiæ Parisiensis, modum, frictionem ipsam determinato pondere æstimandi, ostendere sategerit, ineluctabiles tamen difficultates eum merito in suspicionem adducunt, ceu ex iis propediem, spero, patebit, quæ hac de re ad Societatem nostram Regiam Berolinensem perscripsi. Nihilominus operæ pretium erit investigare, quo pondere metalli machinam ejusdem magnitudinis ejusdemque circiter formæ comparare liceret, quod mirum in modum conceptus, quos nobis de mundi illo miraculo formamus, declarabit, ac venerationem erga Salomonis, aut Dei potius per Salomonem gesta, opera augebit.

X.

E pondere celeb. Mel in præfatione dissertationis suæ ansam capit inter alia quærendi: *quomodo tam vastum mare ex laboratorio suo ad* הר הבית *seu montem Domus, per tot viarum anfractus, & per angustas Templi portas ad locum suum transportari potuerit*. Quæ, quanti momenti quæstio sit, tanto magis perspicuum fit, si cogitamus laboratorium illud juxta I. Reg. VII. 46. inter Suchoth & Zartham situm, adeoque e celeb. Cellarii exasciatissima deductione, ab Hierosolymis duodecim milliaribus germanicis majoribus dissitum fuisse, nec nisi per spissa montium juga accessibile. Accedit, quod eo tempore, ceu hodienum in eis regionibus moris est, commeatuum subvectus non tam plaustris & quadrijugis, quam mulis & camelis peractus est, unde facile colliges, vias etiam per montium juga admodum angustas fuisse. Verum neque ipse Dom. Mel, nec alius, quod sciam, quisquam hactenus ad illam quæstionem respondit. Operam tamen dabimus, ut infra non tantum viam atque vehiculum adstruamus, sed machinas etiam atque subsidia subministremus, quibus a modica hominum turba erigi, taurisque bis senis apte imponi potuit.

XI.

Porro dispiciemus *unde* (verbis utar sæpe laudati Dn. Mel e loco paulo ante citato) *aqua pro ingenti hoc receptaculo implendo* adducta sit, qua de re, tametsi hinc inde obiter aliquid ab illo aliisque adnotatum reperimus, non pauca tamen sub incudem denuo revocanda, alia veo addenda esse videntur. Indies certe ab hydrophoris apportatam esse, ne per jocum quidem dicere ausim, siquidem nullum, nisi aut maxime incommodum, aut certe ridiculum modum excogitare possum, quo aqua in istud receptaculum viginti & amplius pedes a pavimento elevatum transfundi potuisset. Quis vero talia de sapientia Salomonis, imo Dei ipsius, proferre ausit? Arduum quidem non esset, excogitare machinam a torrente Kidron actam, & aquam situlis vel antlia pressoria in montem sanctum elevantem. Nec minus valles, montem illum proxime cingentes, varias nobis vias sternunt, per quas subterraneis aquæductibus, aquam a mari iterum dimittamus, & in humiliora urbis loca, aut lacum Bethesda vel quovis alio derivemus. Verum machinæ talis, quæ elevandæ aquæ faciat, nulla vestigia in veteri historia reperiuntur, ideoque conjecturæ istæ seponendæ sunt, donec pateat, neque alium nec æque commodum modum dari, quo aqua, in templi atrium derivata, in mare æneum adscenderit. Sunt autem

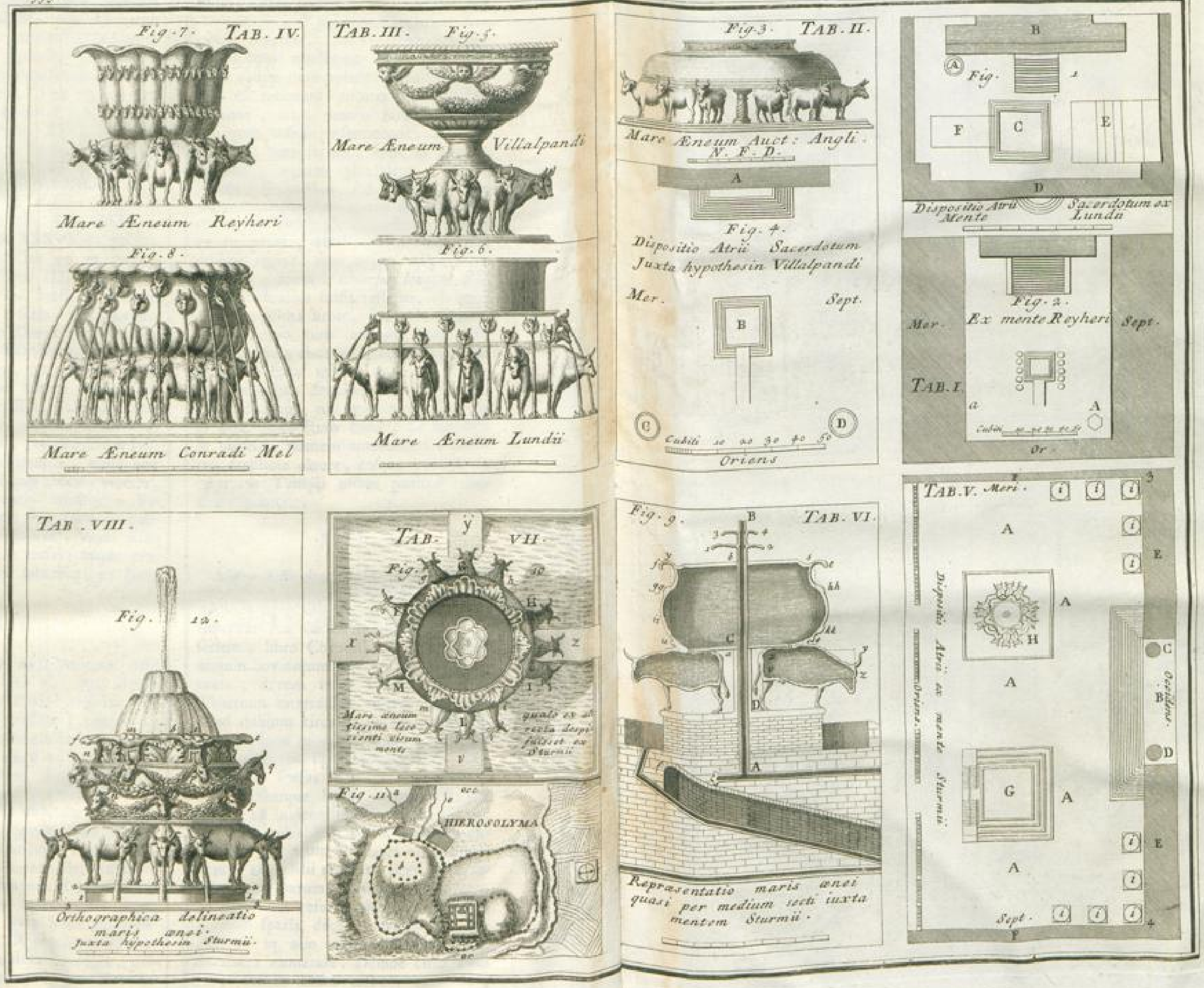
tem non contemnenda aptioris modi indicia, per lapsum aquæ naturalem, atque inde oriundum spontaneum iterum ascensum. Nam agrum circa occidentale urbis latus notabiliter supra montem templi elevatum fuisse, tam ab omnibus veteribus ac recentioribus memoriæ proditum est, ut probationi supersedere possimus. Quatuor vero fontium, itemque duplicis piscinæ, in ea regione sitorum, antiquitas meminit 1. Reg. I. 9. fontis *Rogel*, 2. Paral. XXXII. 30. fontis in *Gihon*, e quo Hiskias aquam in civitatem David derivavit, quæ ipsa monte Templi non parum excelsior erat. Nehem. II. 14. de *Piscina Regis* & *Porta fontis* sermo est. Jesa. XXII. 9. piscinæ inferioris & XXXVI. 2. piscinæ superioris & aquæductus ex eo memoria servatur. Nehem. III. 15. piscina *Selach*, inter portam fontis & hortum Regis, non longe a scala, qua ascendebatur in Civitatem David, sita commemoratur. Rabbini unanimiter fere in eadem regione fontem עיטם *Etham* fuisse testantur. Josephus autem Antiq. Jud. L. VIII. c. 2. meminit, Salomoni altero ab urbe lapide prædium, fontibus admodum irriguum, nomine *Ethan* fuisse. Castri denique muniti, quod non procul ab Hierosolymis abfuisse videtur, nomine Etham mentio injicitur 2. Paral. XI. 6. Tandem *fons Draconis* quoque memorandus occurrit, cujus situs ab Urbe occidentem versus, neque procul a supra narratis laticibus, ex Neh. II. 13. patet.

XII.

Tametsi vero Hierosolymitana urbs in tali loco hodie sita est, qui utpote ne modico quidem fluvio irrigatus, & montibus undique consitus, ingenti civitati alendæ ac sustentandæ non parum ineptus videtur, tamen ea tam opulenta fuit, tam conferta hominibus, tam omnis generis deliciis ac voluptatibus affluens, ut nefas sit dubitare, non minus tantæ felicitati parem aquæ copiam adfuisse. Quemadmodum vero ab hodierna agri circumjacentis sterilitate falso colligeretur, tempore Regum Israelis similiter cum eo comparatum fuisse; ita non sequitur, quia hodie nullis fere fontibus scatet, & plerumque incolis in aqua pluviali, cisternis excepta, unicum præsidium est, unde gravissime sæpe incommoda patiuntur, ita ut opulentiores magnis sumtibus, egeni improbo labore, aquam comparare cogantur, eadem ratione veteres illos penuriam lymphæ passos esse. Neque Tacitus ejus consequentiæ patronis militat cum Lib. V. Hist. cap. XII. narrat, Hierosolymis, tempore obsidionis sub Tito Vespasiano, fuisse *Fontem perennis aquæ*, *cavatos sub terra montes*, *& piscinas cisternasque servandis imbribus*. Unicus enim fons perennis aquæ intelligitur intra urbem & extra obsidentium potestatem fuisse. Eandem ob rationem piscinas, de quibus loquitur, intra mœnia fuisse necessum est, quia obsessis inserviebant. Reliqua aquarum receptacula, non in exiguis cisternis, aquam pluvialem e tectis ædium colligentibus, sed in grandioribus ingentem aquæ vim quam diutissime incorruptam servantibus constitisse, tum ex eo patet, quod cavatos sub terra montes narrat, tum ex eo, qnod hisce subsidiis, *quamvis adversus longum obsidium*, instructos fuisse testatur, id quod contumacissima urbis, incredibili hominum numero tum temporis confertissimæ, defensio abunde confirmavit. Quid igitur de statu urbis, immensis modis floridiori ante devastationem Babylonicam, dicamus, nisi aquæ perenni copia ei adeo prospectum fuisse, ut fontibus & piscinis, numero antecedenti recensitis, facillime carere, eosque publicis & imprimis Templi usibus penitus relinquere potuerit.

XIII.

Major difficultas oritur circa formam Maris & ornamenta externa, siquidem libro Regum in ejus ambitu duplicem tuberum seu cucurbitarum sylvestrium seriem, libro Chronicorum contra geminum bovinorum capitum ordinem narrante, durum inter utrumque locum divortium intercessisse videtur. Accedit aliud dubium circa numernm, quia dicitur, *decem in cubito*, quod hebraicæ idem ordinarie significat ac *decem cubitorum*, ut sensus sit, vel cucurbitas illas, pariterque boum imagines decem cubitis ad invicem dissitas fuisse, vel per denorum cubitorum spatia ejusmodi cucurbitas vel boum simulacra aliquot elaborata esse. Alii malunt, licet sensu sacris literis parum consueto, τὸ decem ad cucurbitas referre, & per singula cubitorum spatia decem cucurbitas, itidemque in alio ordine decem boum simulacra numerare. Deinde circa Tauros, quibus mare æneum incubuit, quæstio incidit, an si in circulum æqualibus intervallis dispositi fuissent, ceu communiter pinguntur, dici possent, tres versus aquilonem, totidem versus orien-

Fig. 7. TAB. IV.
Mare Æneum Reyheri
Fig. 8.
Mare Æneum Conradi Mel
TAB. III. Fig. 5.
Mare Æneum Villalpandi
Fig. 6.
Mare Æneum Lundii
Fig. 3. TAB. II.
Mare Æneum Auct: Angli. N. F. D.
Fig. 4.
Dispositio Atrii Sacerdotum Juxta hypothesin Villalpandi
Mer.
Sept.
Cubiti 10 20 30 40 50
Oriens
Fig. 1
Dispositio Atrii Sacerdotum ex Mente Lundii
Fig. 2.
Mer. Ex mente Reyheri Sept.
TAB. I.
Or.
TAB. VIII.
Fig. 12.
Orthographica delineatio maris ænei Juxta hypothesin Sturmii.
TAB. VII.
Fig.
HIEROSOLYMA
Fig. 9. TAB. VI.
Repræsentatio maris ænei quasi per medium secti iuxta mentem Sturmii.
TAB. V. Meri.
Dispositio Atrii ex mente Sturmii.
Oriens.
Occidens.
Sept.

orientem & sic porro respexisse. Ubi mathematice loquendo forsan affirmare liceat. Nam in nautica arte omni ævo quatuor plagæ cardinales, ortus, meridies, occidens & septentrio, interque eas quatuor mediæ, ortus nempe & occasus hybernus, itemque ortus & occasus æstivus constitutæ sunt. Jam si circulum in duodecim partes æquales dividas, & quatuor ad plagas cardinales dirigas, plagæ intercardinales mediæ erunt inter terna ac terna puncta. Quicquid vero inter cardinales & intercardinales incidit, communiori usu ad illas, non ad has, refertur. Jure itaque terna illa puncta e duodecim, æqualiter ab invicem distantibus, ad eandem plagam referuntur, ut 12. 1. 2. ad Aquilonem, 3. 4. 5. ad occidentem &c. respiciant. Si qua vero lubeat circulum in 20. partes æquales dividere, & puncta 20. 1. 2. v. g. bobus æquilonaribus, 5. 6. 7. orientalibus, 10. 11. 12. australibus, tandemque 15. 16. 17. occidentalibus tribuere, missis reliquis partibus, tunc res tam se bene habebit, ut ne Momo sit, quod desideret.

XIV.

Externum denique Maris ænei usum primario sacerdotum lotioni inserviisse, expressis sacri Codicis verbis docemur. Decem vero labra ænea, fulcris & vehiculis imposita, nisi otiosa malimus, quonam melius referemus, quam ad aquam e Mari petendam, variisque usibus in templo distribuendam? Imo unde alias peteremus lympham pro abluendis victimis? Certe soli lotioni sacerdotum tanto hydrophylacio opus haud erat. Hoc saltem scrutandum restabit, qua via, quove modo aut quibus epistomiis, hic Lacus quasi pensilis undas suas dispensaverit. Minime vero dubium est, tam splendidam Machinam, æque ac reliquum Templi apparatum, imo Templum ipsum, pariterque sacra munia, quibus continuo perstrepebat, reconditos suos ac mysticos sive typicos usus habuisse, quos Theologis quidem eruendos merito relinquo. Nihilominus paucis saltem in calce dissertationis tentabo, num forte mea, quam ab aliis non parum diversam formavi, idea, eorum meditationibus novam & aliquanto uberiorem materiam suffundere possim.

SECTIO II.

Potiores de Mari æneo hypotheses enarrans.

I.

Vidimus quanta difficultatum segete, quam ubere quæstionum latice scateat descriptio Maris ænei. Quibus admodum vexatos esse Interpretes, inde inter alia patet, quod eorum etiam, qui ex professo in hæc loca commentati sunt, aut vindicias ἐναντιοφανίας Biblicæ tractarunt, alii hanc rem plane silentio præterierunt, veluti cel. Pfeifferus in Dubiis vexatis, alii levissime saltem & extremo quasi digito attigerunt, ceu Sanctius in Comm. in Libb. Reg. & Chron. Thymus in Dissert. de Labro æneo; nec non Kromayerus in spicilegiis Math. sac. alii collectis aliorum opinionibus, ab Epicrisi tamen abstinuerunt, quemadmodum celeb. Viri, Glassius in Philolog. Sacra, & Waltherus in Harmonia Biblica. Plerique vero tantum ad controversias de colocynthis & imaginibus boum, nec non de differentia 2000. & 3000. batorum operam suam conferunt. De ratione diametri ad peripheriam pauciores soliciti sunt, de reliquis circumstantiis paucissimi.

II.

Quod enim difficultatem illam attinet, num diametro 10. ulnarum recte respondeat circumferentia 30. cubit. Lyra, Piscator, Osiander, Corn. a Lapide, Mariana, Tossanus, Sanctius aliique, rationem illam pro vera habentes, Matheseos nimirum penitus ignari, hoc in loco ullam difficultatem ne quidem suspicantur. Menochius, citante Polo in Synopsi Crit. cum aliis, veram quidem haud esse rationem agnoscens, S. Scripturam minutias negligere dicit, eoque difficultatem satis sublatam esse persuasus est. G. Thymus Diss. supra citatæ cap. VII. p. 92. & Kromayerus in spicil. figuram a circulari nonnihil defecisse, & oblongam fuisse conjiciunt.

III.

Mensuram decem cubitorum, quorum in descriptione τῶν פקעים *colocyntharum* & בקרים, *boum* mentio fit, Luth. & Osiander cum Strigenitio & forte aliis pro repetita Maris diametro ha-

habent. Corn. a Lapide & Sanctius sculptilia illa tertiam saltem circumferentiæ partem occupavisse: Menochius autem inferiori in loco sita fuisse, ubi vas ipsum ad tantam angustiam jam contractum erat, ut 10. cubiti integram circumferentiam absolverent: Munsterus, Junius cum Tremellio, Piscator, Castelio, Malvenda, Mariana, Friedliebius, per singula cubiti spatia decem, sed Mariana in utraque serie simul sumta dena, atque ita in quavis serie quina saltem exculpta esse statuunt.

IV.

Ubi vero 1. Reg. VII. 24. cucurbitarum silvestrium, 2. paral. IV. 3. imaginis boum mentio fit, vocum heraicarum Pekaim & Bekarim similitudine seducti, sacrum textum corruptionis, incuria scribentium illatæ, reum agunt, quos inter Schindlerns in Lex Pentagl. citante Glassio. Alii cum Luth. Osiandro, Tossano &c. malunt, illa simulacra boum de ipsis duodecim bobus mari æneo subjectis inrelligere, Alii cucurbitis illis silvestribus una etiam boum capita insculpta, aut cum iis conflata arguunt, Chaldaica forte versione admoniti, velcti Vatablus & Friedliebius.

V.

Pro conciliando autem diversissimo Batorum numero Latina Vulgata in locum ter mille Batorum, totidem metretas ponit 2. Paral. IV. imo ipsi textui 1. Reg. VII. ubi dicitur, mare continuisse *bis mille Batos* allinit hæc verba: sive *ter mille metretas*. Alii sentiunt, ceu supra jam prolixe ostendi, duplicis generis Batnm, vulgarem alterum alterum Sacrum in usu fuisse: ita Villalpandus, Corn. a Lapide, Mariana in Menochium, Tirinus, Joh. Palmer (cit. Polo) aliique. Piscator, Ribera in Menochium, Junius, Grotius (cit. Polo) Tossanus, Friedliebius, Thymus ordinarie 2000. batos infusos esse, potuisse tamen 3000. iufundi. Alii malunt in gestis liquidis 2000. sed aridi & quidem cumulatis, 3000. continuisse, veluti Pruknerus in vindiciis, Schindlerus in Lex. Pentagl. Haffenrefferus de Templo Ezech. Vatablus opinatur librum Paralioomenon batos mille in 1. Regum omissos supplere, idque nemini mirum esse debere, quia ipsum libri nomen id secum ferat.

VI.

Non possum, quin e dissertatione, Tractatui Cl. Bernardi de Mens. ant. annexa, geminam adducam descriptionem Maris ænei, alteram Josephi, Ant. Jud. L. 8. alteram Eupolemi apud Eusebium præparat. Evag. L. 9. Ita vero utrumque textum e græco vertit laudarus Auctor. Primo Josephi: *Confecit fusile etiam mare æneum in hemisphærium figuratum; appellatum est autem mare fusile illud opus propter amplitudinem. Erat enim labrum secundum diametrum cubitorum decem, & ad palmi magnitudinem crassitudo conflata. Suffulciebat autem ad ipsum meditullium alvei spira circumducta in helices decem, eratque spira diametro cubiti unius. Circumstabant autem circum illam juvenci duodecim versus quatuor ventorum regiones respicientes, secundum unumquemque ventum tres, introrsum posteriores partes aversi, ut quidem illis superincumberet hemisphærium secundum circumactum intus inclinans. Continebat autem mare batos bis mille.* Eupolemi narratio ita se habet: *Extruxit autem & Labrum æneum longitudine cubitorum 20. & latitudine cubitorum 20. altitudine vero cubitorum quinque. Fecit autem super illo coronam versus basin exterius supereminentem cubitum unum, ut sacerdotes pedes abluerent & manus lavarent conscedentes. Fecit autem & bases tornatiles (aut laboratas) conflatiles duodecim, & altitudine hominis assurgentes. Et eas constituit ad posteriorem partem sub labro ad dextras altaris.*

VII.

Properamus jam ad eos, qui paulo fusius de Mari æneo egerunt, quos inter primus nobis obvius est R. Jac. Jehuda Leo in Tr. de utroque Templo Hierosolymitano, ex Hebræo latine recensito a Joh. Sauberto, quem maxime sequitur, paucis saltem hinc inde mutatis, Celeb. Lundius in egregio Judaicarum antiquitatum opere germanico Lib. II. c. 14. unde sequentia excerpsimus. Ante omia locum ei assignat ita, ut per portam orientalem (D. fig. 1. Tab. I.) mediæ Templi fronti (B) oppositam, occidentem versus ingredientibus, sinistrosum juxta angulum Templi stricte dicti consisteret, (in A.) ubi C. notat Altare holocaustorum cum ascensu, F. & E. locum mactationis, omnia secundum vulgatissimas

simas Rabbinorum sententias. Atque ita existimant saeisfieri 2. Chr. IV. 10. Formam, ex Lyra & Leone excerpit, ita tamen ut illum paulo propius sequatnr. Nempe superiorem partem 3. Cub. altam rotundam sive Cylindriformem, inferiorem 2. Cub. altam quadratam vel in forma parallelepipedi effingit, vid. Tab. III. fig. 6. in eo tantum a Leone differens, quod hic superiori parti 2. inferiori 3. cub. altitudinis tribuit. Cum vero hic quadratam partem dupiici serie capitum bovinorum, e strumis rotundis vel cucurbitis prominentium, ita cingat, ut altera summum, altera medium occupet, quævis 44. capitula aquam evomentia contineat, ille alteram seriem paulo infra superius cymatium, alteram paulum supra inferius cymatium quadratæ partis collocat, & in universum 32. capitula in iis disponit. Quod attinet rationem diametri ad peripheriam, cum Menochio supra citato ad consuetudinem S. Scripturæ minutias negligentis provocat. Batorum vero mensuram aliam in aridis quærendum esse, cum supra memoratis Prukneero, Haffenreffero & Schindlero statuit. Leo hanc difficultatem tacitus præterlabitur. Videtur autem conciliationem in figura quæsivisse (ut pars inferior quadrara. 2000. superior rotunda 1000. Batos caperet) nescio vero quam ob causam dissimnlasse. Figura inferius quadrata forsan ob hanc etiam rationem arrisit, quia magis idonea est, quæ taurorum tergo innitatur. Tandem in imo circa cauros cupam agnoscit, quæ aquam per epistomia ejectam receperit, ac per aquæductus subterraneos dimiserit. A fonte Ethan, paulo sublimiorem locum odcupante, quem tamen ubi situs fuerit non indicat, aquam delapsam esse, sub atrio ad mare æneum profluxisse, ibique iterum per tubos absconditos in mare æneum ascendisse cum Const. L. Empereur & Leone conjicit, ita autem se habet ille locus Constantini de Mens. Templi cap. III. Sect. 6. p. 123. *De Mari æneo in Gemara Talmudis Hierosolymitani cap. 3. de die expiationis in mare (sive lacum Salomonis canalis derivabatur a fonte Etham. In textu quidem simpliciter Hetam, verum fontem fuisse vel in ipsa Civitate Jerusalem vel in proximo, docent me verba Gemaræ Babylonicæ in cap. 5. inde disce, quod hic existimatus fuerit locus, ubi ædificaretur (scil. templum) istud ad fontem Hetam, quia excelsus esset: at dixerunt, deprimamus eum paumper (verbotenus descendamus cum ipso parum) quemedmodum scriptum est (Deut. XXXIII. 12. inter humeros ejus habitat.*

VIII.

Hinc aurem mihi vellicat primo loco nominaadus Villalpandus, de Templi Hierosolymitani memoria commentariis in Ezechielem quasi restaurata, optime meritus. Vereor autem, ut omnibus, quæ de mari æneo memoratu digna scripsit, satis apte recensere possim, quia Liber ipse ad manus non est. Brianus vero Waltonus in apparatum Biblicum præter figuram nihil fere transtulit. Olim quidem non pauca e raro illo atque pretieso opere excerpsi, sed ea proh doior! parcius, quæ mare æneum respiciunt, quia præjudiciis quibusdam occupatus, tantum difficultatis circa ideam ejus neutiquam animadverteram: Forma maris ænei hemisphærica, una cum pede humili sed lato, pateram repæsentat, duodecim boum per circulum dispositorum simulacris impositam. *Per fistulam, quæ claudi poterat & aperiri, fluxisse ex concha aquam, ad abluendas manus & pedes*, cum Cajetano & Lipomano sentit. Ideo *sub boum pedibus pollubrum quoddom depingi curavit, quod facile aqua, per canales e superiori vase emissa, repleretur, ut se unusquisque commode lavare posset sacerdos*. Ita auctor dicit sese depinxisse mare æneum, sed quotquot ab eo extant figuræ, neque *pollubrum* nec *fistulam* illam aut *canales* habent, de quibus hic sermo est. Pollubrum tamen in Tab. III. fig. 5. quodammodo expressi, idem tamen cum fistula, una sive pluribus, facere non ausus sum, quia commodum eis locum non invenio, neque ex auctoris verbis certo colligere possum, an unum vel plura epistomia malit, Qua via rationem diametri ad peripheriam salvare contenderit, non bene memini. Verum ita sese habet figura ab eo conficta, ut coactus fuerit, vel e supra allegatis vulgaribus modis sibi aliquem deligere, ant statuere dimensionem diametri & circumferentiæ intra vasis limbum per sex applicationes fili factam esse, quo tanto probabilius est, ipsum ita sensisse Villalpandum quia diametrum ipsam non minus atque profunditatem intra concham metitur. Boum altitudinem sub mar istaturæ hominis altitudinem æquasse, ex Eupolemo supra citato statuit. Pondus conchæ, supposita æquali undique crassitie unius palmi, supputat talentis 2836. libris 124. unc. 4. sculpturas extantes & pro

& prominens maris labium 43. talenta ponderasse libere fingit, & aquam æneæ conchæ, ac toti illi ponderum summæ basin cum duodecim bobus æqui librem fuisse supponit. Lego autem in excerptis meis, eum palmo cubico æris tribuere uncias 728. adeoque pollici cubico 27. quam proxime. Ubi unciam ei esse, qnod nobis semi unciam, quam germanice vocamus *Ein Loth*, inde colligo, quia alias æs illud specifice nimis grave supponeretur. Colocynthas concipit instar sex Encarporum sive corollarum, 10. Cub. longitudine exhaurientium, & decussatim sibi circa maris superficiem quasi intextorum. De numero Batorum sententiam ejus jam supra §. V. recensuimus. Locum Maris ænei Tab. II. fig. 4. connotat, ubi A. indicat partem aræ, quam templum stricte dictum occupat. B. Altare holocaustorum, C. Mare æneum, D. Musach Sabbathi.

I X.

Celeberrimus Mathematicus, Sam. Reyherus, Mathesi Mosaicæ, optimo ac tantum non unico in hoc genere scripto bonæ notæ, de Mari æneo pereruditam annexuit disquisitionem, cujus præcipua capita huc redire videntur. Mare æneum e metalli quadam specie conflatum esse, *quam hodie æs cyprium vel cuprum vocamus: aut etiam fuisse mixtum ex diversis metallis simplicibus, ad similitudinem æris corinthiaci, quam temperaturam vel etiam tincturam Græci forte a Phœnicibus & hi a Judæis didicerint*, qua occasione de duplici cupri tinctura agit p. 707. *Signa boum*, mari æneo suppositorum, vacua fuisse conjectat, *quod columnas quoque æneas intus cavas fuisse Jeremias c LII. 21. testetur. Simulacrorum magntudinem ex mari colligit*, ut probabiliter dici posse existimet, ad minimum habuisse longitudinem a capite ad radicem caudæ 5. cubitorum p. 709. colocynthas & imagines boum ita coordinat, ut alterno ordine, in quavis serie, per singulos ordines, quinæ collocentur, adeoque in universum 600. numerentur p. 710. Difficultatem circa rationem diametri ad circumferentiam, contra sycophantias Spinosæ disputans, sic solvit: *Si intellexisset* שושן *voculam, facile etiam capere potuisset, figuram fuisse sexangularem. Nam* שושן *Lilium sex habet folia, quorum explicatorum cuspides perfectum repræsentant sexangulum. Deinde stupor hominis inde apparet, quod nesciat, ex proportione circumferentiæ & diametri proposita colligere veram figuram. Quia enim diameter præcise triens fuit circumferentiæ, necessario sequitur, mare fuisse sexangulare, minime vero rotundum, prout perperam fingit Spinosa. Præter Euclidem etiam Archimedes demonstrat: Hexagono inscripto in circulo, diametron circuli esse tertiam partem ambitus ipsius hexagoni* p. 716. vid. Tab. IV. fig. 7. Dubium circa batorum numerum, maximopere vexatum, eodem modo solvit, quo supra n. 5. allegati Piscator, Ribera aliique. En ipsa Auctoris verba. *Hanc pugnantiam tolli posse autumo, si usum hujus maris respiciamus, qui fuit, ut Sacerdotes in illo (juxta 2. Paral. IV. 6.) lavarent corpora sua. Quia igitur profunditas fuit V. cub. sive XXXV. palmorum, ordinaria autem hominis statura sit pedum VI sive XXIV. palmorum, ideo ordinaria & usualis mensura tantum* 2000. *Batorum fuit, ne scilicet Sacerdotes lavantes submersionis periculum subirent. Lacus vero ad supremum marginem repletus, capere potuit* 3000. *Batos: hinc dicto loco Chronicorum expresse dicitur comprehendere, quæ vox in priori loco desideratur*, p. 717. Locum in Atrio tribuit, quem fig. 2 Tab. I. in A subindicat, nisi forte incuria ejus, qui figuram ligno incidit, inversa est figura, & figura Auctoris manu delineata locum in A notavit, Circelli reliqui notant decem labra ænea cum suis vehiculis. B. est Altare holocaustorum. C. pars templi stricte dicti. Pondus non adsignat, sed Mare æneum cum Campana olim Erfodiæ celebratissima comparat, quam 270. talentorum sive Centenariorum fuisse, testis est Topographia Thuringiæ, per Merianum edita.

X.

Auctor supra n. VI. adductæ dissertationis, qui nomen suum sub literis initialibus N. F. D. letere voluit, vir magnopere Mathematicus, in delineando mari æneo id operam dedit, ut non solum sacris literis, sed una etiam Josepho & Eupolemo satisfaceret. Supponit figuram ejus, non attendendo ad projecturas ornamentorum, superius fuisse cylindricam, diametro 10. cub. altitudine unius. Circumferentiam vero statim infra labium, sive supremum marginem, parumper undique prominentem, metitur 30. cubitis exacte, cum diameter ibi resultet Cub. 9. 549. sequitur, labii projecturam 0. 226. Cub. sive 4. circiter pollices, totumque mar-

marginem supremum, addita scilicet vasis crassitie, 7. pollices confecisse, quamvis Auctor ipse statuat, *coronam suam exterius supereminere cubitum unum:* unde dubium oritur, an hæc corona ei idem sit cum labio vasis, an aliud quid ab eo diversum, intelligat. Ab hoc cylindro vas in formam sphæroidicam dilatat, donec in basin circularem, sed planam, diametri 20. cub. desinens, una altitudinem 4. cub. consequatur, ut adeo tota altitudo quinque cubitorum prodeat. vid. Tab. II. fig. 3. Hanc vero figuram ita deducit. Supponit batum, pedi cubico Londinensi parem, legitimum & cum antiquo hebraico genuinum esse. Deinde substruit capacitatem Maris 3000. Batorum. *Ultimum enim hunc numerum, eundemque majorem, omnino sequi constituit, tum quod difficilius fuerit ab omnibus interpretibus expertum, ei satisfacere, tum quod vas omne ter mille batorum capax, contineat etiam bis mille batos, at non vice versa. Sed & capacitas illa major 3000. batorum in Hebraico textu longe expressioribus verbis indigitatur.* Porro capacitatem superioris Cylindri a 3000. pedd. cubicis subtrahit, ut restet capacitas maris hemisphæroidalis. Datis igitur & hac & profunditate 3. Cub., ingeniosissimo & e profundo matheseos hausto computo, basin deducit æqualem ei, quam supra Eupolemus recensuit, nempe 20. cubit. Huic vasi columnam, juxta Josephi placita, in medio subjicit, sub pedibus autem boum pollubrum cum Villalpando constituit, utroque sibi persuadente, eo modo Eupolemi coronam rite expressam esse.

XI.

Tandem ad celeb. Mel Philologi doctissimi, dissertationem descendimus, qua sequens nobis idea Maris ænei formatur. In pavimento Atrii constituit Cupam, in qua Sacerdotes pedes manusque lavarent, & e medio ejus Mare erectum depingit. vid. Tab. IV. fig. 8. *Hæc cupa erat receptaculum inferius, in quo colligebantur aquæ, per Epistomia maris delapsæ, & describitur in Textu* (sacro) *his verbis:* וקוה שלשים באמה יסב אתו סביב: *Et cupa triginta cubitorum circomdabat illud undique, quod non de peripheria sed diametro intelligendum.* Quadratum igitur constituebat, cujus diagonali posita 30. cub. existimat latera fore 20. Cub. p. 13. *Boves concham portantes,* existimat, *singulos peculiari fusione formatos, fuisse appositities, ut facilius tractari, & citra machinæ damnum tubuli, in dorsis boum prominentes, foraminibus in fundo maris adaptari, & infigi facile potuerint.* p. 16. Figura vero superaddita (quam vide paulo ante citatam) boves illos aquam largissime in cupam evomentes effinxit. Mare ipsum ita format, *ut in diametro habeat* 10. *cub. undique rotundum in ambitu, profundum quinque cubitos, superius aliquantulam incurvatum in forma cyathi: adeo ut perfecta ejus peripheria indagari non possit; quia mare non erat segmentum globi regulare, nec eandem ubique Cylindri retinebat æqualitatem* ibid. *Labium, non solum* facit *superius ad exteriores partes incurvatum instar calicis, sed adjungit ornatus gratia figuram repandi lilii, id est, per intervalla deficientis ac excrescentis* p. 17. פקעים ipsi sunt *protuberantes figuræ ovales, instar segmenti curcubitæ silvestris, sculptura striata & boum capitibus ornata, per quas tanquam epistomia defluebat aqua,* p. 18. Quod numerum eorum attinet, calculum eorum sententiæ adjicet, qui verba textus ita explicant: *In singulo cubito decem erant tubercula, ita ut in circumferentia triginta cubitorum fuerint trecenta epistomia, & quie duplex numeratur series, sexcenta, quibus superaddi debent,* juxta veram rationem perimetri ad diametrum, *adhuc 4. cubitorum epistomia, ita ut in universum præter propter 640. fuerint tubercula. An per tantum tuberculorum numerum defluxerit aqua: an vero per nonnulla, ita ut reliqua sine tubis, saltem ornatus gratia, fuerint addita,* incertum relinquit p. 19. In figura autem multo pauciora designavit, eademque multo majora, quam numerus ille admittit. Ut numerum batorum diversum sibi mutuo reconciliet, *per mare æneum intelligit non solum vas illud superius, boum dorsis incumbens, sed etiam inferiorem cupam, in quam aqua defluebat, ita ut vas illud superius, de quo sermo est 1. Reg. VII. fuerit capax mille batorum, adeo ut tota machina seu receptaculum tum superius, tum inferius, respectu capacitatis simul consideratum, juxta 2. Chron. IV. continuerit ter mille batos p. 25.* Denique ex eruditissimi Auctoris mente *Mare æneum fontem repræsentabat perpetuo scaturientem, ita ut ope machinæ, vel per artem, vel continuo labore versatæ, aqua ex fonte Etham, per aquæductus & canales, ad pedes boum æneorum fuerit elevata, per quorum cavitates & tubulos ascendebat in ipsum mare, idque implebat justa proportione, unde porro per epi-* sto-

stomia in cupam inferiorem effluebat , & ex eadem iterum per epistomia & canales in torrentem Kidron deducebatur p. 34. Quæ de lotione Sacerdotum quam prolixissime , suoque more pereruditе , disserit , ceu in reliquis etiam hypothesibus feci , præterea , quia ad constructionem Maris æneі non facit , de qua sola mihi hic loci agere constitutum est.

XII.

Tandem de significatione Maris æneі Mystica ex hisce *A*uctoribus nonnihil in medium proferre juvabit . Ac primum quidem Villalpandus Cap. XXXVII. de Magnif. Salom. in Tomn III. Comm. in Ezech. in dextro latere positum esse mare æneum dicit , *ut ingens aquæ copia ad purificandos sacerdotes deputata, sanguinem & aquam e Christi dextro latere manantem referat , quo universum humanum genus ablui , & super nivem dealbari potuisset* . Et paulo post *: Et quidem jure optimo venerabilis Beda ostium domus dextrum cum vulnere Christi dextro contulit , a quo omnia effluxere sacramenta , quæ mari ad dextram constituto plane indicantur , præcipue si maris finem & usum attentius expendas.* Tandem quæ de lotione præcipiuntur Exod. XXX. 19. & 2. Paral IV. 6. *omnia ad Ecclesiæ sanctæ sacramenta indicanda refert, sine quibus nulli fas est, vel ad Deum propius accedere , vel illi dignam aliquam offerre servitutem* . Cel. Reyherus ita de hac re sermocinatur: *Mare hoc æneum fuisse typum Christianæ Ecclesiæ, & præprimis Sacramenti Baptismatis puto , quia Sacerdotes in veteri Testamento per lavacrum ejus initiabantur, ad significandum ritum baptismi in N. T. quo non tantum Christus initiatus est ; sed omnes quoque Sacerdotes Christiani initiandi sunt. Mare hoc tanquam Lilium, Christianæ Ecclesiæ Symbolum , spinosis & venenatis colocynthis quamplurimis circumdatum erat , ad indigitandas futuras Ecclesiæ Christianæ persecutiones & anxietates. Boves , quia XII. & ad omnes Mundi plagas conversi , puto comparari posse cum XII. Apostolis. Non autem insolens est , Evangelium prædicantes cum Bobus triturantibus comparari , juxta Paulum* 1. *Cor. IX* 9. 10. *Quemadmodum autem non soli boves XII. ad omnes plagas mundi conversi erant , sed quamplurima boum sigilla , ad omnes horizontis ventos respicientia , mari affusa erant , ita non soli XII. Apostoli doctrinam de Baptismo prædicarunt, sed ex hoc lavacro innumeri alii processerunt & adhuc procedunt , qui omnibus gentibus baptismum impertiunt* p. 722. Celeb. Mel prolixius & ingeniose, applicatis quamplurimis Sacræ Scripturæ dictis , spiritualem significationem exponit . *Præfigurabat* , inquit p. 46. sequ. *mare fusum , seu vas superius cum aquis suis , prædicationem Evangelii , quæ est quasi fons perpetuo saliens . -- Mare symbolum est imperscrutabilitatis mysteriorum fidei. -- Epistomia superiora significant Concionem Patriarcharum , qui vixerunt tempore Promissionis & Prophetarum V. T. -- Boves portantes mare optime præfigurant duodecim Apostolos . -- Boves terni ac terni erant in lateee quovis sibi vicini: sic ministri Evangelii pacem inter se colebant, unanimiter ferentes jugum Christi. Prout aqua per Epistomia superiora, proculdubio etiam per capita boum inferiora, defluebat in cupam, ita ut per capita boum non adeo crassis emitteretur rivulis, per inferiora vero* 12. *boum ora pleniori fluxu traderetur; sic per Patriarchas & Prophetas aqua cognitionis in minori copia & quasi rorando decidebat : tempore vero N. T. plenis quasi rivulis verbum Evangelii prædicatur. Sacerdotes in Cupa non sedendo sed stando se lavare debebant: Sic fideles N. T. tanquam Dei regale Sacerdotium , verbum Evangelii accipere debent cum veneratione. -- Tandem sicuti aqua in late patentem effluebat cupam; sic doctrina Evangelii in universum Mundum exire debet : Nec demum mysterio caret, quod aqua ex cupa per tubulos deduceretur in canalem , qui sanguinem victimarum deducebat in fontem Bethesdæ, ubi sanabantur ægroti : sic Meritum Christi , & Obedientia ejus , tum activa tum passiva , quæ aquæ & sanguini comparatur, cedit in sanationem spiritualiter ægrotorum.*

SECTIO III.

Modestam Epicrisin subjungens.

I.

PRimum eorum, quæ jam in recensitis Auctoribus aliquanto accuratiori trutina perpendenda veniunt, *Locus* est , in quo Mare æneum collocarunt, ad quem tres saltem animum penitius intendisse videmus , præter veterem illum Eupolemum . Hujus autem sermo valde obscurus est , quamvis si dextrum latus ei sit , e medio templi recta orientem versus prospicienti, tale erat , omnino juxta assertum S. Scripturæ cap. I. n. 5. citatum , maris æ-

nei

nei locum assignavisse videatur. Id quod de Villalpandi etiam hypothesi sine dubio fatendum est. Idem de Reyhero nostro merito affirmare nullus dubito, quia credibilius est, ceu supra jam monui, figuram artificis negligentia depravatam esse, dum chartam, in qua delineata fuerat ab Auctore, nou tergo, ceu debuerat, sed facile ligno applicuit. Verum Cl. Lundius, Leonem aliosque Rabbinos secutus, in angulum a lateribus meridionali & occidentali formatum ablegato mari, cum sacris literis adversa fronte pugnat. Excipi quidem posset, in textu esse vocem, quæ ordinarie *humerum*, adeoque in ædificiis angulum potius externum, quam internum significet, unde colligi possit, angulum potius intelligendum esse externum, quem templi stricte dicti murus orientalis cum muro meridionali formet, & hoc sensu Tab. I. fig. 2. Mare æneum recte prope angulum illum collocari. Sed respondeo (1) illa voce etiam angulos internos intelligi, patet ex Ezech. XLI. 26. ubi de quatuor angulis intra portam sermo est. Deinde Ezech. XLVII. 1. eadem vox de angulo atrii eodem clarissime usutpatur, versus quem Villalpandus cœterique Mare æneum locarunt. (2) Si celeb. Lundii explicatio firmo staret talo, quinque Labra ænea juxta 1. Reg. VII. 39. eundem locum occupavissent, quem Mare æneum, quod vel absurdum est, aut si locum latissime extendere velis, certe ineptum. (3) Si demus, illam vocis explicationem recte se habere, non in A. collocandum fuisset mare, (Tab. I. fig. 1.) sed in a. Nam A. consistit *ab humero dextro*, non *in meridiem*, ceu textus jubet, sed in ortum, Sed symmetriam si spectes, sive mutuum operum a dextris positorum cum sinistris consensum & similitudinem, in unum omnes mihi a vero abesse, plerique vero eam penitus insuper habuisse videntur. Certe apud Leonem, Lundium & Reyherum plane nihil reperimus, quod ea ratione mari æneo decenter opponi possit, præter ipsum Altare æneum, quod ita tamen collocarunt, ut nihil minus quam symmetriam inter se constituant. Cum Villalpandi dispositione melius sese rem habere, primo quidem intuitu existimes, qui Altare holocaustorum in medio collocans, Mari æneo a dextris posito, a finistris *Musach Sabbathi* opponit. Verum si 2. Reg. XVI. 18. attente pensitemus, unde noster istud sine dubio petiit, videtur plane diversum ab eo, quod sibi confingit, nempe splendidum & regium ejus generis operimentum, quod Baldaquin vocamus, idque erectum fuisse, super porta Atrii interioris orientali, sub qua Rex Judæ die Sabbathi sacris aderat. Hoc itaque, nisi omnia me fallunt, textus sibi vult: operimentum istud Regem Ahas, contra mandatum Dei, ulterius circa Atrium interius continuasse, & hoc quidem *ad facies Regis Assiriæ*, hoc est, Regi Assyriæ, utut ethnico & Idololatræ cum Satrapis, sub eo locum cum honorificum, tum contra Solis æstum, ibi locorum gravissimum, præmunientem, ad spectanda Sacra Judaica, extruxisse. Neque est, ut excipias, vocem הסב, quæ reddi solet *circuire fecit* vel continuavit, significare etiam *semovit* vel *amolitus est*. Tametsi enim hæc significatio hinc inde, quamvis admodum improprie, locum inveniat, nostro tamen in loco nullatenus succedit. Nam ingressus Regis, de quo hic agitur, nihil aliud fuit, quam ipsa porta Atrii Orientalis, per quam nemini præter Regem, eique saltem die Sabbathi, ingressus dabatur. vid. Ezech. XLIV. 3. & XLVI. 2. Hunc vero ingressum amoliri non potuit, sed dilatare potuit, ac introductione Regis Assyriæ profanare. Neque ulla causa allegari potest, vel ullus usus, qui Regis ex amolitione oriri potuisset. Dices forsan, potuisse amolitionem illam eosdem ob usus fieri, propter quos Ahas sustulerit boves snb mari æneo, & bases sub decem labris æneis, nempe ut inde partem tributi lucraretur, quem Regi Assyriæ pendere cogebatur. Sed respondeo: tributum illud aliunde petitum esse, patet ex 2. Reg. XVI. 8. In quos vero usus Ahas bases & boves æneos converterit, infra videbimus. Denique vox: amolitus est, cum sequentibus vocibus connecti nequit, quid enim sibi velint hæc verba: *ingressum regis extrinsecum amoliit domum Domini?* Ubi, si dicas, subintelligi posse particulam a, ut dicatur dimovisse a domo domini, cogitandum est, non temere quidqam in sacris literis subintelligi debere, ne abutentibus sacro textu latior porta aperiatur. Quicquid igitur Musach Sabbathi fuerit, cum mari æneo conferri, aut in symmetriam venire non potuit, quia ita comparatum fuit, ut extendi & circa Atrium continuari posset: vel certe super porta orientali constitit, quæ procul ab eo loco abest, quem Villalpandus illi *Musach* tribuit, quemque a Rege inter sacra occupatum esse, nulla un-

unquam veriſimilitudine probari poterit. Patet igitur, nobis infra de alia diſpoſitione apparatus ſacri, in atrio interiori, cogitandum fore.

II.

In vexatiſſima illa quæſtione de concilianda 10. cub. diametro cum peripheria 30. cubit. tædet me, temerariam eorum impudentiam refellere, qui, ex quo ſemel difficultatis alicujus ſolutionem fruſtra tentarunt, ſtatim neſcio quam textus corruptelam ſomniant, quaſi divinarum cogitationum infallibilis menſura, anguſtus hominis, ſæpe ſatis hebeti & obtuſo ingenio præditi, intellectus eſſet; aut Deus, qui verbum ſuum, ſcripto revelatum, contra omnes perſecutorum furias, per tot annorum millia, ſartum tectumque ſervavit, adverſus amanuenſium oſcitantiam tueri aut noluiſſet, aut non potuiſſet. O miſerum genus mortalium, quod neſcit, tanto longius quemvis a rerum ſacrarum intellectu arceri, quo magis ſuis viribus confidit, quod, dum brevi corruptiſſimæ rationis decempeda, ſub ſimplici ſtilo latentem divinæ majeſtatem ſapientiæ metiri audet, ſui ipſius cognitionem turpiter amittit. Moderatius ſeſe gerunt, qui ſacrum ſcriptorem minutias neglexiſſe, aut numero rotundo gaviſum eſſe, exiſtimant. Tamen non poſſum non cum doctiſſimo Mel c. II. §. 2. reſpondere: *Non ſufficere commune effugium numeri certi pro incerto, & rotundi pro minus rotundo, ubi de accurata corporis alicujus dimenſione agitur. Certe ubi de menſura apparatus & ſuppellectilis ſacræ ſermo eſt, reperio plane, non negligi menſuræ rotundæ ſuperabundantiam, ita ut partes etiam dimidiæ recenſeantur: ſic Exodi* 25. *ubi de Arca fœderis agitur, mentio fit longitudinis duorum cubitorum cum dimidio & latitudinis cubiti unius cum dimidio &c.* Addam & hoc: in omnibus templi & apparatus ſacri deſcriptionibus egregium plane ſelectiſſimarum rationum luſum animadverti, quod prolixe demonſtravit Nic. Goldmannus Inſtit. Archit. Lib. I. cap. 7. quas inter rationes merito recenſentur, quæ ad Mare æneum ſpectant, nempe ſubdupla altitudinis ad latitudinem, ſubtripla diametri ad perimetrum, adeoque ſubſextupla altitudinis ad perimetrum. Quis vero dicat, tam elegantes ſimplicitateque ſua jucundiſſimas rationes in textu ſaltem reperiri, in ipſis operibus non extitiſſe? Dicendum vero id foret, ſicubi inter numeros illos admitteremus rotundos, pro minus rotundis recenſitos. Eorum vero ſententia ingenii acumine non plane deſtituitur, qui figuram non penitus circularem, ſed aliquantiſper depreſſam ſive ellipticam fingunt, ſed veritatem eleganti partui non litant. Credibile enim non eſt, hoc in caſu ſacram Scripturam nos, unica ſaltem diametro recenſita, in bivio relinquere voluiſſe, aut in incerto, quin potius pro inutili perimetro alteram diametrum notaſſet, cum ex utraque diametro peripheria facilius innoteſcat, quam ex hac & alterutra diametro reliqua. Neque reliqua Templi diſpoſitio ejuſmodi irregularitatem vel imperfectionem admitteret, ubi omnia exacte biquadrata, ſeſquiquadrata, quadrata & rotunda invenimus. Imo corporibus, exacta & circulari rotunditate conflandis, facillime parantur formæ & nuclei, quia tornari queunt, contra ellipticæ figuræ, quantumvis a circulo, parum vel multum diſcedenti, non niſi difficillime. Cur itaque Architectus ſapientiſſimus maluiſſet, ingenti labore imperfectam figuram producere, quam levi opera perfectam? Sed cum Auctore etiam Anglo aliiſque nolim diametrum in latiori parte, circumferentiam in anguſtiori quærere, illamque in ſummo a labio ad labium, hanc paulo infra labia metiri. Rationi pariter ac conſuetudini hic metiendi modus adverſus, omniſque uſus expers eſt. Incidunt autem in Scyllam, qui hac ratione difficultatis illius Charybdim evitare volunt. Nam diam. circuli 30. cubitorum conficit $9\frac{6}{11}$ cubitos. Ita vero labia tantum $\frac{3}{11}$ cubiti, hoc eſt, $6\frac{3}{22}$ poll. prominuiſſent, quod non tantum reſpectu tam vaſti corporis plane incongruum, ac pro labio calicis vel lilii penitus ineptum, verum etiam reliquis templi numeris ſimpliciſſimis indecorum fuiſſet. Quod ſi vero menſura intra vas capta fuiſſet, quis non citius credat, ipſam peripheriam circularem, filum ipſi ſucceſſive adſtringendo, captam eſſe, quam per ſex ordine chordas æquales ſub menſuras redactam? Fateor itaque, Celeb. Reyheri hypotheſin hac in re mihi maxime arridere, niſi quod malim, corpus ipſum conchæ rotundum, non ſexangulare, quemadmodum lilium labiorum extremitatibus hexagonum format, in ſe tamen rotundum eſt. Quemadmodum vero Cl. Auctor Spinoſæ merito vitio vertit, *quod*, utut matheſeos gnarus, *neſciat, ex proportione circumferentiæ ac diametri propoſita, colligere veram figuram*, ita Interpretes ex eo ipſo de-

debuissent colligere, figuram labii maris neutiquam fuisse circularem, quia circumferentia una cum diametro memoratur, quod in circulo superfluum fuisset. In eo enim cognita saltem diametro, circumferentia amplius latere non potest, ceu probe monet Cl. Mel p. 11. Hujus vero ipsius hypothesis una mihi ob hanc causam suspecta esse cepit, quæ alias, cum novitate sua, tum ingenio, facile me in partes suas abripuisset. Cum enim beneficio Reyherianæ hypotheseos didicissem, plausibilem rationem adduci posse, cur hoc in loco cum diametro peripheria simul definiatur, statim saltus ille, quem Cl. Mel circa hos numeros a summo maris ad imum facit, animum meum suspendit: tametsi vero paulo attentius rem consideranti nullius admodum momenti hoc dubium videbatur, aliud tamen, ceu in rebus dubiis fieri solet, ex eo mox propullulavit. Cupam enim inferiorem, si diametro 30. cub. circularis aut eodem latere quadrata statuatur, majorem fore, quam ut ab Atrio commode capi potuisset, ipse agnoscit, ideoque sub 30. illis cubitis, ceu supra audivimus, diagonalem quadrati intelligere mavult. Mihi autem videtur plane insoliti quid esse, quadratum diagonali sola indicari, cum eadem pluribus figuris communis esse queat. Notum etiam est, quadrati diagonalem 30. cubitorum latera non 20. sed $22\frac{13}{100}$ cubitorum conficere, imo lateribus plane incommensurabilem esse, ceu ex radicum extractione statim constat, & ab Archimede Prop. III. Cyclom. & Euclide prop. ult. Lib. X. dudum demonstratum est. Ipsum vero Dn. Mel mensuras & numeros surdos in templo Dei non admissurum esse plane confido. Quamobrem neque ipse mihi, nec alius quisquam vitio vertet, quod soli Reyherianæ explicationi inhæreo.

III.

Plus operis facessit diversitatis in numero Batorum conciliatio, imprimis ubi nobis cum contumaci adversario res est. Quamvis non videam, quid magni momenti aut quid omnino regeri possit, sicubi batorum communis & sacri differentiam urgemus. Adeo quidem perfrictæ frontis athei reperiuntur, ut, quicquid in buccam illis venit, oblaterantes, tamen putent se strenue pugnasse, quibus cum ficulneis syllogismis potius, quam rationum ponderibus agendum est. Nihilominus, si in hoc casu negativæ probationem addere jubeantur, obmutescent. Ea enim argumenta, quæ c. I. n. 8. in contrarium adduxi, id quidem evincunt, liquido eam demonstrari non posse. Impudens autem, mea sententia, foret, qui iisdem fretus illam absolute negare auderet. Præstat tamen, nos ceu supra itidem monuimus, ut omnem sciolis elabendi rimam præcludamus, de aliis insuper conciliandi modis solicitos esse. Atque ita eorum conjectura, qui existimant, potuisse quidem 3000. batos infundi, tamen ordinarie 2000. saltem infusos esse, tametsi primo intuitu levis & lubrica appareat, nihilominus si rationibus suis rite instructa prodeat, suos quoque procos meretur. Dolendum autem, quod nonnullorum somniis potius quam argumentis, non parum deformis reddita est. Quid enim puerilius dici possit, quam Sacerdotes, in concham tam elevatam lotionis gratia adscendisse, ideoque ne mergerentur, vas nunquam ad summum repletum esse. Cui igitur usui tanta vasis profunditas? qua via aut quo adminiculo adscenderunt, quo vero e vase viri proceritatem longe superante iterum emerserunt? Si vero nuditas omnis Sacerdotum adeo caute obvelanda fuit, juxta Exodi XX. 26. ut ne ad Altare quidem holocaustorum, tres saltem cub. altum, eis per gradus ascendere liceret, amabo, quo modo putas eos ad Mare 10. cub. altum adscendere potuisse, illæsa illa lege? Sed largiamur paulisper, in his omnibus nihil absurdi esse, tamen conciliationis illa via pudendis erroribus implicatur. Concipe enim maris ænei amplitudinem, per modum cylindri, ab imo ad summum æqualem, 2000. itaque Bati in eo duas tertias altitudinis, hoc est, (cubito saltem 21. pollic. supposito,) 3. cub. 6. poll. sive 69. poll. occupabunt. Jam dic mihi sodes, quot homines e millibus tantæ proceritatis fore putes, ut in ista profunditate ora extra aquam servare queant. Ego vix unum fore conjicio. Satis itaque mirari nequeo, virum aliquem celeberrimum & Mathematum cognitione inter paucos excellentem illi sententiæ calculum adjecisse. Melius supra memoratæ conciliationi consulimus statuentes: totam concham comprehendisse 3000. batos, quibus durante nocte repleri consueverit, cupam vero sive pollubrum sub boum pedibus, quod ad fuisse ratio pariter & gravium virorum unanimis fere consensus suadet, ceu infra pluribus videbimus, continuisse 1000. batos e quibus Sacerdotes manus & pedes abluerunt. Sic factum esse, ut mane statim, missis

missis e concha mille batis in cupam, ordinarie 2000. bati in ea relinquerentur, sine dubio pro victimis aliisque sacris usibus. Et hoc sane respectu dicemus, non sine emphasi 2. Paral. IV. reduplicari *comprehensionis* vocem, ut indicaretur totam capacitatem sumtam 3000. batos confecisse, cum ordinarie 2000. saltem bati in Mari fuerint. Sed tertia hypothesis, quæ mare æneum liquidorum 2000. aridorum 3000. batos complexum esse ingenti fiducia asseverat, nullis coloribus pingi potest, ne propius intuentes, ac serio rem agentes, eam contra Solem loqui deprehendant. Largiamur enim, batum tam aridis quam liquidis adhibitum fuisse, licet contrarium fere Sacræ literæ indicent, largiamur etiam, non absurdum esse, mare æneum aquæ destinatum aridorum mensura metiri: nihilominus fieri nequit, ut conciliatio ista sarta tectaque maneat. Quod ut eo clarius pateat, non pigebit, simplicissima geometriæ elementa huc in medium adducere. Norunt autem, qui ea vel a limine salutarunt, Conum vel Pyramidem esse tertiam partem Cylindri vel Prismatis, æquales & basin & altitudinem habentis. Cumuli autem communiter instar Conorum considerantur, neque id inepte, siquidem altitudo eorum paulo major assumitur, quam revera est, ut ea in cono exacto id compensetur, quo cumuli alias ob gibbam superficiem abundant. Jam si vas 5. cub. altum, 10. latum, & cylindricum, ad quod maris ænei forma aptissime reducitur, frumento impleas, multo labore & artificio opus habebis, ut acervum accumules ad altitudinem vasis sua altitudine prope accedentem, tum vero tertiam demum partem in vase contentorum conficiet, adeoque vas 2000. batos liquidorum continens, haud amplius quam 2666. batos frumenti recipiet, quod multum adhuc abest a 3000. Ne quid tamen, in examine hujus rei, a quoquam jure desiderari posset, insuper experimenta institui, factoque vase cylindrico, cujus semidiameter profunditati æqualis erat, primo triticum infudi, nullo tamen modo efficere potui, ut cumulus saltem tertiam partem in vase contentorum æquaret. Deinde Sale non parum madido injecto, cumulum omni nisu compegi, tamen, quod ipse ante non credideram, id obtinere non potui, ut dimidius esset eorum, quæ in vase ad summum marginem complanata restiterant. R. Leo suum conciliandi modum non prodidit. Si tamen figuram ejus non solum attente intuemur, verum etiam sub mensuras redigimus, parum abest, ut inferior quadrata pars capacitatem habeat, superioris rotundæ sive Cylindricæ duplam: unde forsan id intendit, utramque partem simul continuisse 3000. quadratam solam 2000. batos. Quosi si ita haberet, nihil tamen hæc conciliatio amplius efficeret, quam communior illa, quam paulo ante secundo loco explicuimus. Cum enim interior capacitas idem continuum, & quadrata capedo illius saltem partem constituat, hic etiam relinquitur quæstio, quænam causa sontica sit, cur sacra Scriptura in alio loco totam capedinem, in alio tantum partem ejus aliquam enarret. Restat ut de Clar. Mel hypothesi, a reliquis toto cœlo diversa, agamus. Nimirum cupæ superiori tantum 1000. batos, inferiori 2000. tribuit, ut 1. Reg. VII. de hac tantum, 2. Paral. IV. de utraque simul sumta loquatur. Fateor autem, quod impetrare ab animo meo nullo modo potuerim, ut in castra ejus transirem, quamobrem ab allegandа ejus sententia maluissem penitus abstinere, nisi eo ipso in virum æquitatis amantissimum iniquior fuissem. Novi enim, quod eandem sentiendi libertatem, qua erga aliorum opiniones usus est, aliis in suam iterum quam lubentissime concedat. Pergam igitur ea, qua decet, modestia inquirere, an Mare æneum, ceu ab eo delineatum est, juxta bati & cubiti mensuram ab ipsomet constitutam, capacitatem supra dictam obtinuerit. Batum scilicet S. I. c. VI. §. 5. p. 22. ovis 432. ovum 3. poll. cubicis circumscribit. Cubitum communem ibid. §. XI. quinque palmorum, & sacrum ejus duplum, sive 10. palmorum seu 30. pollicum facit. Capacitatem cupæ superioris assumam saltem, ut hemisphærium, quamvis delineatio Auctoris multo ampliorem referat. Diameter, detracta utrinque metalli crassitie, relinquitur 294. poll. cujus cubus conficit 25412184. adeoque sphæra, juxta rationem Archimedis 42. ad 22. est 13311144. & capacitas maris ex hypothesi dimidium ejus, nempe 6655572. poll. cubic. Batus autem sive 432. ova ferunt poll. cub. 1296. adeoque mille bati 1296000. qui numerus tamen in antecedenti capacitate quinquies & amplius continetur, atque ita a minimæ formæ cupa, secundum Cl. Mel principia, ultra 5000. bati absorberentur. Cupam vero inferiorem, quæ ex mente ejus 2000. batos sive 1592000. poll. cub. continet, per

per superficiem 360000. poll. quadratorum dividentes, non nisi profunditatem $7\frac{1}{5}$ poll. reperimus, quæ sane ipsi Auctori justo longe minor videbitur. Medela tamen huic malo adhiberi potest, Batum cum Bernardo 2210. poll. cub. & cubitum 18. pollicum assumendo, ita ut concha sub ea forma, quam Auctoris designatio suppeditat, quam proxime 1000. batos capiat, & cupa profunditatem trium fere pedum acquirat. Verum enim vero, si ulla alia de re, de hoc certe maxime dubito, an Dn. Mel cuiquam persuadere possit, ne 1. Reg. VII. 26. prædicatum capacitatis ad vas illud referat, cujus densitas & forma in eodem versu & contextu, situs vero in verbis proxime antecedentibus describitur, sed potius ad aliud, cujus obiter saltem & incidenter longe superius versu 23. adeoque ante tres versus integros mentio fit. Tandem de Vatabli effugio notandum est, quamvis nomen Paralipomenon ipsi libro coætaneum non sit, tolerari tamen exceptionem posse, ut dicamus, unam alteramve cujusdam historiæ circumstantiam in Libris Regum omissam, in hoc libro Chronicorum suppleri. Imo sæpius id fieri, evidentissima eaque bene multa exempla extra omnem dubitationis aleam ponunt. Verum talis omissio Librum divinum minime deceret, sicubi in recensendis alicujus rei mensuris, numeri alicujus quasi discerpti pars omitteretur. Hoc enim sine errore aut malitia fieri nequit. Absit ergo, ut talia unquam de verbo Dei cogitemus.

IV.

De Phœnomenis, n. 9. 10. & 11. expositis, parum vel nihil in medium attulerunt Interpretes. Apud solum Villalpandum invenio ponderis aliquod examen, in quo tamen jure quædam requiri posse videntur. Dimensus sum, qua fieri potuit, cura & ἀκριβείᾳ libram in forma curti coni, lateribus parumper concavis, ex ære vulgari formatam, (erat autem talis, quarum 110. conficiunt Talentum vel Centenarium) & inveni poll. cub. 1. scrupula decimalia prima 520. secunda 42. Quam mensuram cum Villalpandi numeris conferendo, & utrinque æquales pollices, eandemque gravitatem metalli specificam supponendo, deprehendi, pondus Villalpandi ad nostrum vulgare se habere ut 237. ad 304. atque ita valde exiguum esse. Sed majorem pollicem a Villalpando usurpatum esse, vix credo, quia Rhenolandicus inter maximos totius orbis est. Si vero sola metalli intrinseca constitutio libram tam exiguam, nostræ pondere æqualem, reddere deberet, nimis pretiosa nobiliorum metallorum argenti & auri admixtio requireretur. Sed concedemus interim Auctori suam ponderum rationem, & videbimus, quomodo in ære Maris, ad certum pondus redigendo, sese gesserit. Supra vero cap. I. §. 9. jam ostendi, credibile non esse palmarem crassitudinem, si mari æneo, ubi tenuissimum erat, vel toti conchæ, sine sculpturis & projectionibus considératæ, tribuatur, quam adeo noster in computo suo assumens, non potuit non concham justo ponderosiorem elicere. Deinde non satis intelligo, an sub voce baseos, quam una cum duodecim bobus ad rationes ponderis redigit, intelligat pedem illum, quo concham maris pateræ similem fecit, & boum tergo imposuit, an pollubrum sub boum pedibus. Si hoc, falso mihi id æneum supponere videtur, quia dubium non est, si æneum fuisset, sacrum textum ejus quoque mentionem facturum fuisse. Sin illud, nimium ponderis illi tribuit, nisi basin illam plane solidam omnique cavitate carentem, ac boves etiam, conchæ crassitudine parum cedentes, in animo habuit, quod robur tamen nimium ac superfluum fuisset. Dum hæc de pondere ago, commode in mentem redit, quod Cel. Reyherus comparationem inter Mare æneum & Campanam Erfordiensem, olim celebratissimam, instituens, haud magnam inter has moles differentiam intercessisse putet, eo enim non possum non explicare hæc Auctoris verba: *hanc quidem altiorem & crassiorem, illud vero amplius & capacius fuisse*. Verum bene multi mihi scrupuli circa hanc rem inciderunt. Mensuræ illius campanæ admodum incertæ sunt. Reyherus altitudinem 7. ulnarum, diametrum $4\frac{17}{}$ uln. narrat: sed talis campanæ proportio nullibi reperitur, cum diameter altitudine nunquam minor sit, imo multo major potius. Crassitudo autem campanæ sesquipedalis plane enormis etiam in imo esset, ubi ictus pistilli excipit. Denique iniquum est, cubitum sacrum Templi cubito nostro, vel ulna vulgari, tanto minorem constituere, ut illi octo, hos tantum septem constituant. In Topographia Meriani altitudinem $4\frac{1}{2}$ ulnæ, diam. $6\frac{1}{2}$ circumf. $14\frac{1}{2}$ reperio, ubi ratio altitudinis ad diametrum formæ campanæ optime quidem convenit, sed ratio diametri ad circumferentiam pessime sese habet, quia

quia diam. $6\frac{1}{4}$ cub. $20\frac{3}{7}$ cub. secundum vulgatam Archimedis rationem, pro circumferentia exhibet. Attamen in hac caligine historiæ, sequentem campanæ magnitudinem venditans, non longe a vero aberrabo. Circumferentiam, e consensu Auctorum citatorum, & vulgari etiam traditione, assumo XV. cubit. Erfordiæ consuetorum, vel 28. pedum Rhenol. unde diameter $8\frac{10}{11}$ ped. resultat. Altitudinem, ratione campanis aptissima, 4. ad 3. inde eliciens, conficio $6\frac{15}{22}$ ped. vel ratione non minus idonea 3. ad 4. $7\frac{1}{8}$ circiter ped. Vidi autem locum, quem campana illa occupavit, quemque hodie alia obtinet, quam illa paulo minorem esse fatentur, & bona fide asseverare possum, majorem, quam descripsi, campanam ab illo loco, vix ac ne vix quidem recipi posse. Atque hæc ipsa magnitudo ejusmodi est, ut parem per totam Europam non inveniat, atque adeo campanæ illi Erfordiensi, sub hac etiam prærogativa sua, sua gloria maneat. Talis vero campanæ crassitudo non potest major esse, nisi in imo ad exiguam altitudinem 7. pollicum, per omne vero reliquum spatium saltem duorum. Cumque his numeris pondus, in supra citata Thuringiæ Topographia recensitum, 270. talentorum probe conspirat. Manifestum itaque est, eodem jure olim Tityrum Virgilii Mantuam Romæ componere potuisse, ac Erfordiensem campanam cum Mari æneo conferas. Modum transferendi tam stupendam molem, e laboratorio in Atrium Templi, Celeb. Mel in cit. præfatione dissertationis, inter ea quidem numerat, quæ investigatu digna censet, in ipsa vero tractatione ipsemet silentio præterit, reliqui Interpretes, quotquot de hac re agentes consulere potui, de hac circumstantia nullatenus soliciti sunt. Aquam communiter e fonte Etham derivant, sed ubi ille scatuerit, nusquam solidis rationibus indicatum reperio, multo minus accurate inquirunt, utrum naturali lapsu, an aquæductu, per vices labendo & ascendendo, num vero machinæ haustoriæ ope ad templum devenerit. E Rabbinis saltem machinæ sive rotæ versatilis obscuram mentionem breviter faciunt, cui tamen obstant, quæ supra cap. II. n. 7. e Talmude adducuntur. Si enim fons Etham monte Templi sublimior fuit, sine machinarum adjumento, aqua eo descendere potuit. Missis igitur his, ad formam ænei Maris, secundum placita supra adducta considerandum, occasione problematis n. 12. pergimus.

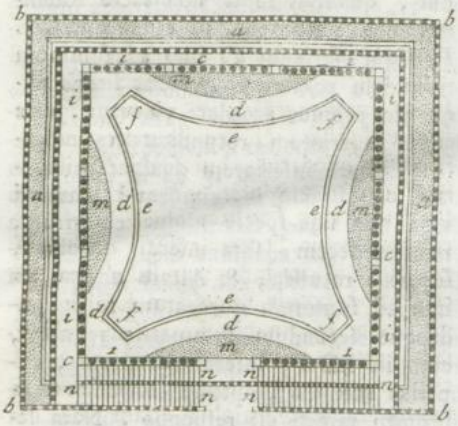
V.

Ac primum quidem, præter solam Cl. Reyheri delineationem, reliquæ supra labium quidem calicis, non æque tamen lilii formam referunt, quam sacer textus verbis luce meridiana clarioribus requirit, imo fere respuunt. Forma enim Lilii sex vel ad summum duodecim folia prominentia admittit, quæ in margine dictarum delineationum, projectionem cubito æqualem haud quaquam admittente, nullo sese modo formari patiuntur. Ex quo vero concham superius adeo contrahimus, ut labium satis prominere queat, in alia incommoda impingimus, excepta sola Cl. Mel hypothesi, quæ mutationem illam & contractionem sine incommodo subire potest. Jam de capacitate videamus, ut certo constet, an figuræ ab Auctoribus depictæ, secundum mensuras cubiti & bati ab iisdem receptas, debitam quoque capacitatem præ se ferant: sin vero minus, an levi & justa sive bati, sive cubiti, sive utriusque mutatione, defectui aut excessui consuli possit. A limine statim occurrit nobis vulgaris Rabbinorum opinio de cubito (citante Const. l' Empereur de mens. Templi, cap. II. sect. I. p. 37.) *cubitum structuræ esse palmorum sex; at vasorum esse quinque*, quam R. Jeh. Leonem secutum esse, admodum verosimile fit. Quod si ita se habet, non video, qui capacitas maris ænei, a dicto Leone delineati, cum veritate consistere queat. Nam si subtracta undique metalli spissitudine, & ubi opus etiam prominentia Labii, cylindrum, qui superiorem Maris partem constituit, & una parallelepipedum, quo pars inferior formatur, computamus, posito cubito 6. palm. sive 18. poll. capacitatem 2316474. poll. cubic. reperimus, quæ in 3000. batos divisa, batum 772. pollic. cub. producit, qui sine dubio justo longe minor est, in 2000. divisa, batum 1158. poll. cub. qui nondum minimam & Rabbinis usitatissimam bati mensuram attingunt. Eadem difficultas celeb. Lundium premit, siquidem cubitum, quem itidem sex palmorum assumit, 18. poll. definiamus. Verum hac in re aliquid ambiguitatis fovet, dum Jud. Alterth. pag. 5. num. 13. palmo 4. digitos sive pollices tribuit, non obstante, quod vulgo inter digitos ac pollices distingui soleat, & 4. digiti revera 3. pollices æquent. Quod si igitur cubitum 24. poll. pro vero admittamus, quod

quod jure tamen & non invita veritate fieri nequit, omnino Batos 2903. poll. cub. enaſcitur, qui quamvis admodum magnus, tamen inter numeros ſupra Cap. I. n. 7 allegatos locum invenit. Villalpandi vero hemiſphærium rite ſub examen revocare non licet, qui Commentariis ejus deſtitutus, non amplius recordor, quantum præciſe fecerit cubitum. Hoc tamen certum eſt, ſive cubitum 18. poll. aſſumamus. batum cum vulgarem, tum ſacrum juſto longe minorem, ſive 27. poll. tribuamus, longe majorem prodire. Sed cubito ſacro 21. pollices tribuentes, ut vulgarem 18. poll. palmo ſuperet, batum vulgarem ſaltem 808. poll. cub. adeoque ſine dubio minorem æquo, ſacrum vero $1212\frac{1}{4}$ poll. cub. adeoque ne vulgari quidem, juxta minimam hypotheſium, ſupra recenſitarum, parem ſortimur. Qui vero cubitum 34. poll., conſentiente ratione, antiquitate & S. Scriptura, ſubſtituere poſſimus, non video. Neque de Reyheriana idea ſatis tuto judicium ferre licet, quia celeb. Auctor figuram, obiter ſaltem delineatam, & ſcala geometrica deſtitutam, exhibuit. Haud tamen inique, credo, cum eo agemus, ſupponentes, labii ſex folia, quæ pinxit, ſupra ipſum cupæ corpus dimidio cubito aſcendere, integro autem undique projici, atque ita ſpiſſitudine metalli undique ſubtracta, capacitatem vaſis cylindro 4. cub. palm. alto, & ſecundum diametrum 7. cub. 4. palm. lato, comparantes Cubitum vero Auctor Tir. XXXIIX. n. 17. ſex palmorum, palmum ſex digitorum, atque ita ſine dubio $4\frac{1}{2}$ poll. conſtituit, unde cubitus 17. poll. reſultat, qualem ſupra ex alia ratione deduxi. His poſitis capacitatem maris elicimus 3939047. poll. cub. quos per 3000. batos dividentes, quos Auctor Mari perpetuo vindicat, 1313. poll. cubicos pro Bato obtinemus, ut adeo cum Rabbinorum Bato ſatis exacte conſentiat. De hypotheſibus Clar. Mel & eruditiſſimi Angli N. F. D. haud opus eſt, ut hac in re verba faciamus, quia de illa jam ſuperius actum eſt, hæc vero e præſuppoſita capacitate geometrice formam derivat. Reliqua de forma Maris dicenda paucis huc redeunt, Villalpandi hemiſphærium boum tergo commode non poſſe aptari, pedem vero ſub eo cum Auctore fingere velle, nimiam forte libertatem ſapit, ſiquidem S. Scriptura nullam ejus mentionem facit, imo vero ipſum mare potius immediate bobus incubuiſſe, ſatis diſerte docet. Ut taceam, eum ipſum quoque pedem anguſtiorem eſſe, quam ut tergis boum tuto incumbat, niſi poſteriora eorum, quod tamen monſtri ſimile foret, in unum confundere velis. Celeb. Lundii formam rejicere non auſim, quamvis tanti non facio Rabbinorum auctoritatem, ut etiam aſſentiar. Imo qui formam ab imo ad ſummum rotundam præferunt, ſacris literis aliquanto propius accedere videntur, quæ cum ſuperiorem rotunditatem indicarent, quare inferiorem quadratam figuram non itidem indigitaſſent? Tametſi vero non ſine ſpecie aliqua regeritur, minora decem labra inferius quadrata, ſuperius rotunda, & Altare æneum ab imo ad ſummum quadratum fuiſſe, adeoque ſecundum ſymmetriæ regulas, cum iis Mari, inferius quadrato, ſuperius rotundo, optime convenire: in promtu tamen eſt reſponſio. Nam labra fuere mere rotunda, baſes vero ſive fulcimenta, ab iis omnimodo diverſa, quadratam obtinuere figuram. Male igitur hinc colligitur, labrum ipſum majus fuiſſe partim quadratum partim rotundum. Deinde expreſſe textns monet, fulcimenta illa fuiſſe *quadrata, non rotunda*, nec mirum, quia in hac ſuppellectili ſacra omnia myſtica erant, in ejuſmodi vero typis figuræ inter præcipua ratio haberi ſolebat, unde tanto certius fit, illam figuræ diverſitatem in Mari etiam indicandam fuiſſe, ſi adfuiſſet. Quod ab Altari deducitur argumentum, aliquanto majori ſpecie indui poteſt, ſi notetur, illud ab imo e tribus articulis quadratis, gradatim conrractis, conſtitiſſe, quartam vero ac ſupremam partem alia figura gaviſam eſſe, quæ Ezech. XLIII. 15. per cornua indicatur, nimirum quadratam fuiſſe, ſed lateribus concavis, & angulis tranverſim quaſi reſectis, ea ipſa forma quam in Architectura Abacus capituli Corinthiaci præ ſe fert. Jam ut Mare æneum pulchra ſymmetria opponeretur, nihil convenientius fuiſſe cupa inferiori quadrata, duodecim bobus, ordine ſuo paulo anguſtius quadratum formantibus, ac denique Mari ipſo, tertium quadratum inferiore ſui parte referente, tandemque diverſa ac rotunda figura ſummam partem abſolvente. Neque valet hic exceptio a ſilentio petita, quia ſupra phænomeno n. V. c. I. jam monitum habemus, ſæpe prætermiſſas alicujus operis architectonici menſuras, & circumſtantias e regulis ſymmetriæ peti poſſe. En vero clarioris demonſtrationis ergo figuram ichnographicam, cum verſione ſacri textus verbotenus inſtituta,

do-

donec hanc rem, tractationi de Mari æneo, neque rerum dicendarum copia, neque utilitate neque dignitate cedentem, peculiari dissertatione exponere liceat.

Et istæ mensuræ Altaris in cubitis, cubito continente cubitum & palmum: & fossa (a. a.) unius cubiti & latitudine cubiti, & peribolus ejus (b. b.) ad marginem ejus undique palmi unius, & hinc eminentia Altaris. Et a fossa supra terram usque ad ambulacrum majus (c. c.) pro auxiliantibus, quatuor cubiti, & latitudo cubitus. Et (sequens articulus vocatus) Mons Dei quatuor cubitorum (d.d.) Et ab Ariel (e.e.e.) (ita vocabatur articulus supremus vel Altare ipsum stricte dictum) & in summo quatuor cornua (f.f.f.f.) Et Ariel duodecim longitudine, & duodecim latitudine, quadratus ad quadraturas suas. Et ambulacrum pro auxiliantibus (d. d.) quatuordecim longitudinis, in quatuordecim latitudinis ad quatuor quadraturas ejus, & peribolus (i.i.i.i.) circum illud dimidii cubiti, & fossa ei (m. m. m. m.) cubiti circum. Et gradus ejus (n. n. n. n.) respicientes orientem.

His tamen non obstantibus, ad præferendam istam Maris figuram, inferius quadratam, permoveri nequeo, non solum, quod articuli illi Altaris ænei ab invicem plane diversi sint, ac peculiaribus quisque usibus destinatus, cum neque ratio neque usus indicari possit, ob quem idem vas infra quadratum, supra rotundum fieri debuisset, verum ob aliam etiam, eamque architectooicam, rationem. Nam sub quadrata forma boves collocari nequeunt, quin utrinque ab angulis nimium versus medium removeantur, ne posterioribus suis sese mutuo impediant, adeoque quatuor anguli nimis indecore fulcro destituantur, & quasi pendere videantur. Cœterum quid in formis, a Celeb. Reyhero & Mel excogitatis, amplius desiderem, non admodum invenio. Anglica vero illa ideo minus omnibus, fateor, mihi arridet, ac nescio quid monstri habet. Quæso autem, si ita se revera habuisset Mare æneum, quare sacer Scriptor superioris orificii & marginis mensuras tam accurate enumerasset, ipsius vasis magnitudine, in qua plus momenti erat, silentio penitus prætermissa? Eupolemi certe sive falsi, sive corrupti, numeri tanti non sunt, ut in eorum gratiam malimus figuras, sapientia non dicam Dei, Sed Salomonis saltem, & elegantia ac majestate templi indignas, excogitare. Basin Maris tantum eam ob causam elevavit, undique extremo margine saltem quasi dependente, ut salva capacitae diametrum Eupolemi 20. cubit. produceret, nam alias, sine ullo usu aut decore, inferior margo ultra basin descendit, imo ingens aliquod inconveniens inde sequitur, dum saltem margo ille scapulis boum incumbit, reliquum corpus universum ad caudam usque otiosum & pondere destitutum est. Quod si terni boves versus singulas plagas cardinales prospexisse dicendi sunt, inter se spatium altitudine majus nequaquam admittunt, tum vero inter trigas illas intervalla, plusquam novem cubitorum vacua, non sine gravi dedecore, relinquuntur, Totum vero Mare, una cum corona sua inferiori, sub hac forma, minimum in Atrio spatium circulare 30. cubitorum occupavisset, omniumque consensu sese justo latius extendisset: adde, quod modus dici nequeat, quo mare hujus magnitudinis per portas atriorum illatum fuerit, erant enim sedecem tantum cubitorum in altitudine.

VI.

Jam ingens illa difficultas circa colocyntharum & boum simulacra, cum mari coflata, ulterius enodanda venit, ubi non possum, quin illos ante omnia temeritatis & oscitantiæ reos peragam, qui e nuda vocum similitudine, eaque obiter saltem suspecta, nescio quam textus corruptionem ortam esse sentiunt. Hoc enim non est solvere nodos, sed Alexandrino gladio discindere. Vox *Pekaim* 1. Reg. VII. bis occurrit, *Bekarim* vero 2. Paral. IV. non solum bis, sed semel in plurali, deinde in singulari. Quænam ergo corruptionis suspicio hic jure oriri potest? Neque eorum sententiæ subscribi æquum est, qui vocem

cem boum, de duodecim mari subjectis integris taurorum simulacris intelligunt, quia non solum saltus hic a summis ad ima ferme intolerabilis, repetitio perquam fastidiosa, ratioque connectendi nimis inconsueta foret, verum etiam expressis verbis & eadem ratione 2. Paral. IV. duplicis boum seriei, uti 1. Reg VII. duplicis colocyntharum ordinis, mentio fit. Haud multo felicius sese expediunt, qui denarium numerum, qui hic in textu habetur, non ad colocynthas & capitula boum, sed ad repetitam quasi diametrum Maris referunt, numerum adeo & mensuram illorum cujusvis arbitrio permittentes. Hujusmodi enim repetiones otiosæ, inutiles, omnique emphasi destitutæ, textum a Deo inspiratum sine dubio dedecent, neque verba ipsa eam secum ferunt. Amabo enim, quo modo nisi obtorto collo, verba *decem cubitorum* ad eum sensum pertraheres, ut subintelligi posint verba: *in mari illo, cujus diameter erat*. Sane si hoc modo licet quidvis subintelligedum effingere, in quosvis sensus facile quælibet S. Scripturæ dicta detorquebo. Melius sese ab hac difficultate exsolvunt, qui conjiciunt, simulacris colocyntharum aut cucurbitarum sylvestrium capita boum eminuisse. Quæ conjectura haud contemnenda esset, nisi difficultatem augeret, quam numerus horum ornamentorum parit. Nam si ista simulacra ab invicem 10. cub. remota fuerunt, tantum tria in ambitu tam vasti vasis, & in utraque serie simul sumta, sex fuissent quem numerum vereor plerisque justo minorem visum iri. Si qua vero per singulos cubitos malis quina collocare, ceu plerorumque Interpretum opinio secum fert, singula simulacra latitudine vix 5. pollices occupavissent, unde capitula boum, respectu molis tam vastæ & excelsæ, nimium exigua prodiissent. Quam vile autem, fastidiumque cuivis emunctæ naris homini pariturum, ornamentum fuisset ejusmodi series, aut quasi catena capitulorum bovinorum, ii judicent, qui e sculptoria arte didicerunt, quantopere varietati figurarum studendum sit, ut grata fiant sculptilia. Ne dicam quantopere fusoriæ arti adversum sit, in vasto aliquo opere, tam exiles & prominentes imagunculas una eademque fusione producere. Colocynthas autem illas, ac boum imagines, cum ipso mari conflatas esse, sacer textus expresse monet. Imo ipsa phrasis hebraica hanc explicationem respuit. Primum enim dicuntur non quinque, sed decem in cubito fuisse, antequam duplicis seriei mentio fieret. Decem vero in spatio unius cubiti effingere velle, esse plusquam crepundia formare. Deinde in sacra Scriptura nusquam formula hebraica *in cubito* sic verbotenus accipitur, alias dicendum esset, calamum mensuræ, qualem Angelus apud Ezechielem XL. 5. in manu habuit, sexies *in uno cubito & palmo* comprehensum fuisse. Neque iis etiam ex voto cessit enodatio, qui sculptilia illa in inferiori parte Maris collocant, ubi in tam angustum spatium abierit, ut tota circumferentia decem cubitis absolveretur. Nam in tam angustum spatium coire non potuit, siquidem tum in tergis boum locum non invenisset. Ubi etiam quæstio foret, an Mari æneo saltem in imo hoc loco sculptilia ornamenta fuerint: Sin alibi etiam, cur ista tantum in imum quasi abjecta memoravit, reliquis silentii caligine suppressis? Omnium vero maxime abludunt a vero, qui immemores decoris, templo augustissimo debiti, tertiam saltem circumferentiæ partem ita ornatam fuisse nugantur. Sane si in angulo quodam abditum fuisset Mare æneum, ubi non nisi anterior pars contemplationi prætereuntium patuisset, & tum dimidia saltem exsculpta statueretur, non plane nihili foret illa conjectura, quamvis in eo casu etiam defectus ornamentorum parsimoniam in fundo arguisset, quam vel semel de operibus sapientissimi Regum cogitasse, iniquum, de rebus Templo Dei in Typicam & sacram significationem adstructis, fere impium esset. Quid, quod sacer textus diserte dicit, sculptilia illa Mare undique circumdedisse. Patet itaque hanc difficultatem non ita enodatam esse, ut dubiis ulterioribus locus præcluderetur.

VII.

Usus Maris ænei multa insuper confert, ut forma genuina paulo specialius eliciatur. Verum id nunquam patiar mihi persuaderi, soli Sacerdotum lotioni destinatum fuisse. Multo certe majorem aquæ copiam victimarum & Templi purificatio sibi vindicabat, quam illa. Sed alius aquæ in Templo Salomonis nulla mentio fit, Mare autem omnibus una functionibus sacris sufficiebat, si vel maxime singulis horis 500. Sacerdotes lavantes fingas, quod longissime tamen verum excedit. Verisimillimum est, Sacerdotes manus & pedes, aqua immediate a Mari affusa, abluisse,

ſe, ut eo verius dicerentur *lavaſſe in eo* vel *ex eo;* Ope decem vero labrorum vectilium aquam e cupa petitam, & quaquaverſum ad opera ſacra per templum diſtributam eſſe. Optimum tamen exiſtimo, ut liberum fuiſſe exiſtimemus, ſive haurire aquam ex cupa, ſive ab Epiſtomiis delabentem excipere, ne nodos in ſcirpo quæramus. Hinc vero patet, male a Villalpando unicum ſaltem, idque latitans quaſi epiſtomium conſtitui, quod tanta frequentia, lympham petentibus, neutiquam ſine mora ſuffundere potuiſſet, id quod Auctorem Anglum una ferit. Eorum vero ſententiam, qui Sacerdotes in ipſum Mare conſcendiſſe, eodemque merſos lotionem perfeciſſe opinantur, jam ſupra perſtrinxi. Melius rei conſulunt, qui capitula iſta boum, quorum duplici ſerie circumdatum & exornatum ænei vaſis ambitum volunt, hinc inde epiſtomiis inſtruxere, quibus aquam undiquaque reddunt. Inter illos Clar. Mel hoc inſuper addidit, ut imis quoque bobus integris ſua epiſtomia, eaque ampliora, aſſignaret. Sed ſuperiora capitula boum multo majora in figura depinxit, quam per ſuam hypotheſin poterat. Tria autem mihi obſtant, quo minus illis uſum maris ænei rite obtineri potuiſſe credam, primum, quod tam exigua capitula, non niſi anguſtiſſimos tubulos admittentia, nimis gracili rivo aquam depromſiſſent, quod non ſolum ingens receptaculum & Templi Majeſtatem parum decuiſſet, verum etiam impletionem vaſorum vectilium, quorum quodvis 40. batos continebat, nimis moratum eſſet. Alterum eſt, quod hiſce epiſtomiis mare exhauriri non potuiſſet, unde in fundo tandem non potuiſſet non ſentina variæ impuritatis, quam aqua ordinarie ſecum vehit, oriri. Sed Cl. Mel huic defectui tauris, mare portantibus & una aquam evomentibus, eleganter atque aptiſſime conſulit. Accedit tertio, quod aqua, per tam anguſtos tubulos ab incumbente vaſto ſui ipſius pondere expreſſa, neceſſario ultra quinque cubitos projecta fuiſſet, adeoque in cupam inferiorem viginti cubitorum non incidiſſet, majorem autem Atrii ſpatium non admittebat. Quoniam vero, in Cl. Mel hypotheſi, inferiores boves ſatis aquæ ſoli ſuffundunt, ſuperiora epiſtomia penitus omitti poſſunt. Circa Cl. Lundii ideam in ſpecie notandum reſtat, majora quidem illa & numero pauciora eſſe boum capitula, ita ut tubulos ſatis amplos capere poſſint. Videtur autem (utut aperte de eo non loquatur) decem cubitos etiam ad diametrum maris, aut inferioris quadratæ partis latus, non ad ipſorum ſculptilium menſuram retuliſſe, adeoque horum numerum quaſi liberum vel arbitrarium reliquiſſe. Sed ordine non parum inconcinno eadem diſtribuit, tum a regulis ſymmetriæ longiſſime recedit, tum quod, nonnulla aquam in ſuppoſitos boves ſine uſu, ſed notabili cum dedecore, eructantia admittens, in Eurythmiæ quoque præcepta impingit.

SECTIO IV.

Novam Maris ænei deſcriptionem Eclectice formans.

I.

Tametſi celeberrimi Viri, ceu ex antecedentibus patet, in Idea Maris ænei, quæ omnibus ac ſingulis phænomenis ſatisfaceret, hactenus fruſtra laborarunt, induſtria tamen & eruditione ſua, non ſolum propius, ſucceſſu temporis, propiuſque ad veritatem acceſſerunt, verum etiam non contemnendas difficultates e medio ſuſtulerunt. Nemo itaque temeritatis vitio mihi vertet, aut antiquum illud, *ne ſutor ultra crepidam*, occinet, ſi fretus, cum iſtis doctorum lucubrationibus, tum eclectica & conciliatoria methodo, quæ veritatis cognitionem mirifice promovere ſolet, ad eam me quam proxime acceſſurum, eaque, quam de Mari æneo mihi concinnavi, Idea, ſingulis phænomenis aliquatenus, ſi non plenarie ſatisfacturum ſpero. Quod ut tanto facilius expendi, & æqua judicii lance ponderari queat, ipſum ſupra allegatorum phænomenorum ordinem ſequar. Quod ſi quibuſdam qualiacunque cogitata mea minus ad palatum ſunt, idem iis in me juris eſſe volo, quod mihi in alios ſumſi, modo eadem humanitate etiam & modeſtia mecum agant.

II.

Si quando vas æneum conflare juberer, quod Salomonæum illud quam proxime referret, cum 16. unciis cupri 12. ſtanni 4. argenti liquatione in unam maſſam redigerem, additiſque Arſenici cryſtallini uncia una, Antimonii-argenti & tartari calcinati pariter uncia dimidia, maſſam æqualiter mixtam, intenſiſſimos furni æſtus, conficerem. Hanc enim materiem politiorem, quam ullum hodie ſpeculum, limpidiſſimam ad-

admissuram esse, nemo artis speculariæ peritus inficias ibit. Magnitudinem veteris illius molis quam proxime consequerer, si 10. pedd. Rhenol. 1. poll. 736. in quinque partes æquales divisis, unam pro cubito Hebræorum veteri & sacro assumerem.

III.

Antequam vero ad dimetiendas Maris ænei partes me accingam, locus ejus determinandus est, ex quo porro una alteraque magnitudo, in textu sacro prætermissa, per se fluet. Demonstravi cum in *Sciagraphia Templi Hierosolymitani*, (quam admodum juvenis scripsi, nunc vero aliquanto ornatiori habitu indutam velim, licet rerum ibi tractatarum, & opinionum mearum, quas ibi exposui, nondum me pœniteat) tum in Institutione Architectonica, secundum Goldmanni principia, Atrium interius sive sacerdotum, coram Templo stricte dicto positum, longum fuisse ab Oriente in occidentem 150. latum a meridie in septentriones 100. cubitos, duas tertias orientaliores, quadratum 100. undique cubitorum constituentes, mansisse liberas, ut populus sacra faciens ibi consisteret, occidentaliorem tertiam, (1. 2. 3. 4. Tab. V.) peribolo (1. 2.) separatam, vasis & operationibus sacris cessisse. Eorum vero sequens diathesis fuit.

A. Pars Atrii occidentalior
B. Vestibulum Templi stricte dicti,
C. Vestigium columnæ æneæ *Jachin*
D. Vestigium columnæ *Boas*.
E. Pars alarum Templi
F. Pars ædium circa Atria
G. Vestigium Altaris ænei
H. Vestigium Maris ænei.
i. i. i. &c. Fulcra & labra ænea.

Egregiam hinc apparatus sacri dispositionem & symmetriam obtineo. Altare æneum, basi & fossa sua quadratum, 20. cub. a sinistris occupat. Mare æneum perapposite cupam inferiorem quadratam 20. cubitorum itidem vindicat. Relinquitur inter utrumque via, pariter 20. cubitos lata, simulque recta objecto vestibulo Templi latitudine æqualis, per quam populus, in anteriori parte Atrii congregatus, prospectu in sanctum templi, facibus collustratum variaque pompa splendidissimum, fruebatur. Altare æneum 10. cubit. altitudinem obtinuit, 2. Paral. IV. 1. Convenientiorem Mari etiam, una sumtis bobus & basi nec non peribolo cupæ inferioris, haud possemus tribuere. Ex illo perpetuo surgebat fumus, ex hoc jugis aquæ columna elevabatur. Nec obstat, Altare supra quatuor cornubus quadratum duodecim cubitorum occupavisse, cum Mare saltem 10. cubit. diametro gauderet. In medio enim ipsi corpori Altaris haud amplius quam 10. cub. diameter competebat. Illud insuper Veteris, hoc Novi fœderis typum exhibebat, quemadmodum illi opposita columna Boas Legem', huic vero respondens columna Jachin Evangelium significabat. Quæ omnia partim infra breviter, partim alio tempore amplissime demonstrabo. Atque ita secundum 1. Reg. VII. 39. *fulcimenta quinque* (i. i. &c.) *super humerum Domus a dextra, & quinque super humerum domus a sinistra, & mare ab humero domus dextro ad orientem e regione meridiei* constituuntur.

IV.

His positis, mensuras Maris ænei sequentes, ad ductum & mentem sacrarum literarum, definio, quæ præeuntibus literis alphabeti, figuræ cuivis adscriptis, e Tabb. VI. VII. & VIII. distincte colligi & intelligi possunt. In illis Mare secundum regulas geometrico-architectonicas *sciagraphice*, sive secundum intersectionem per medium, *ichnographice*, sive secundum aspectum oculi, supra medium elevatissimi, & *orthographice*, sive secundum aspectum oculi in eodem horizonte distantissimi depingitur. Adjectæ sunt scalæ geometricæ, in singulos cubitos divisæ. Itaque diametrum f. e. a labio ad labium feci 10. cub. 20. ped. 3. poll. $4\frac{8}{25}$ Scr. Rhenol., altitudinem a. b. 5. cub. sive 10. ped. 1. pll. $7\frac{9}{25}$ Scr. a folio autem labii prominentis f. ad folium m. vel F. ad M. itidem 5. cubit. adeoque per totum ambitum 30. cubit. Porro diametros gg. hh. & ii. kk. facio $9\frac{6}{11}$ cubit. ut capitula boum n. ad p. o. ad q. &c. cubit. ad invicem distent, & corollæ colocyntharum n p. o q. eandem longitudinem consequantur. Altitudinem basis 3. 2. $1\frac{1}{3}$ cub. periboli cupæ inferioris 1. 3. $\frac{2}{3}$ cub. boum vero $3\frac{2}{3}$ cub. statuo, unde tota machinæ altitudo ad 10. cub. assurgit.

V.

Batum inter supra memoratos fere maximum elegi, secundum Celeb. Bernardi sententiam 2210. pollicibus cubicis supputatum, quia notum est, uno sæpe die, aliquot victimarum millia, in Templo Hierosolymitano cecidisse, qui-

quibus abluendis ſi 2000. Bati ſufficere debuerunt, ſane non minimos fuiſſe oportet. Maris autem formam & capacitatem his poſitis facile elicui. Nimirum 2000. per 2210. poll. cubic. multiplicatis, habetur tota maris capicitas in poll. cubic., quam inſtar Cylindri interim concipiemus, qui ex motu parallelogrammi a. b. s. t. circa axin a. b. oriretur. Detracta vero fundi u. t. craſſitie 3. poll. e tota altitudine, habetur profunditas b. c. 122 poll. qua numerum capacitatis dividendo, elicimus baſin cylindri circularem 36229. poll. quadr. neglecta nempe fractione. Quo facto, ſecundum Archimedis regulam, colligimus: Circulus 77. partium dat quadratum circumſcribens 98. part, quid circulus 36229. E quadrata 46109. extrcta redix dat 214. poll. diam. cylindri noſtri, adeoque 107. pro ſemid. bs. Delineato igitur parallelogrammo r. s. t. u., figura maris ænei pro lubitu ſuper eo delineatur, ceu patet e Tab. VI. modo (1.) labium e. ad 5. cubitos uſque excurrat (2.) curvitas ita ducatur, ut quicquid infra s. & ſupra t. a parallelogrammo contractione reſcinditur, medio excurſu ita compenſetur, ut mathematico judicio animadvertas, ſi fingatur parallelogrammum una cum illa curva circa axin a. b. circumrotari, annulum, ab exceſſu medio formatum, circiter æqualem fore duobus annulis, ab utroque defectu formatis. Ubi ſtatim cuivis obvium eſt, partes, a parallelogrammo reſciſſas, debere exuberantia media majores eſſe, quia minorem circulum percurrendo, alias minores annulos gignerent, qunm exuberantia, majorem circulum vertigine ſua abſolvens. Placuit, ob rationes mox adducendas, ſimulacra XII. Boum, mare portantium, intus cava & aquæ capacia conſtruere, ita quidem, ut omnes ſimul ſumti 1000. Batos caperent. Eorum magnitudinem hac methodo præterpropter inveni. Totam capacitatem cenſui æqualem clyndro, cujus per diametrum baſeos ſecti eſſet parallelgrammum v x y z Tab. VI., longitudine latitudinem ter & dimidia parte comprehendente. Itaque diviſis 1000. Batis, ſive 2210000. poll. cubic., per 12. ut haberetur unius cylindri capedo 184166. ubi tuto fractiones iterum negligo, quia cylindri computus ordinarie paulo plus juſto producens, abjecta quamproxime reſtituit, in hoc vero negotio acribiam geometricam requirere injuſtum foret, imo abſurdum. Porro numero illo per 7. diviſo, duplus quotus exhibet cylindrum, altitudine diametro baſeos æqualem, adeoque cubo inſcriptibilem $52618\frac{6}{7}$. Deinde ſecundum Archimedeam rationem Cubi ad Cylindrum 42. ad 33. invento cubo, indeque extracta radice, habetur latitudo z y. 40. atque ita longitudo x y. 140. poll. Delineato igitur his menſuris parallelogrammo v x y z. facile ex eadem lege, ſeu ſupra cum mari æneo fecimus, corpus bovis æque capax circumſcribere. Interim negari nequit, hac ratione cum Conchæ, tum Boum capacitatem ſaltem *παρατατικῶς* inveniri, Salomonem autem, juſſu Dei, in rebus hiſce ſacris, minutias conſectatum eſſe, nullus dubito. Verum facile etiam in opere ipſo minutias illas conſequi poſſumus. Formis enim cum Conchæ tum Boum etiam, neceſſario primum e gypſo parandis, epiſtomia cum Embolis applicari poſſunt, ut poſtquam pinguedine prius oblitæ ſunt, ne aquam imbibant, impleantur: aqua vero per epiſtomia in menſuram aliquam, Bato æqualem, ſucceſſive iterum effundatur. Cum enim magnitudo, ſuperiori modo inventa, haud valde a vero aberrare poſſit, unius alteriuſve aut plurium quoque Batorum exceſſui ſive defectui, vel abradendo a forma, vel aliquid allinendo, facillime conſuleretur.

VI.

Naſcitur hinc duplex modus, difficultatem circa Batorum numerum perqum concinne ſolvendi. Dicemus enim Conoham ſolam intelligi 1. Reg. VII. quæ 2000. Batos continuerit, cum vero Boves, eam portantes, arctiſſime cum ea connectantur, & breviſſimis ſaltem tubulis mediantibus aquam ex eadem recipiant, in utroquc vero loco S. Scripturæ deſcribantur, antequam capedinis mentio fiat, recte etiam de Mari æneo ita deſcripto 2. Paral. IV. dicitur: *comprehendens*, *Batos ter mille capiebat*, ut ita vocula comprehenſionis, non otioſe vel ſuperflue, ſed cum inſigni emphaſi repetatur. Quod ſi quis malit, boves cavos quidem fuiſſe, quoniam per artem fuſoriam aliter non poterant, non tamen ita, ut tota cavirate aquam recipetent, ſed ſaltem tubis viam concederent, quorum alii aquam in mare attulerint, alii eandem per ora boum in cupam inferiorem effuderint, ante omnia quidem opus eſſet, ut ſententiæ ſuæ rationes adduceret, quod tamen, vereor, ut cum aliqua veri ſimilitudine unquam per vitam ſuam fa-

faciat. Eo tamen ne credat, mihi conciliandi viam amputatum iri. Fas enim erit, ut ponam tubos ea ratione constructos esse, ut per ora boum duplum ejus aquæ emitteretur, quæ per reliquos tubos, eodem temporis intervallo, conchæ restitueretur. His ita constitutis claudantur Boum epistomia, donec per aquæductus tota concha repleta sit. Claudantur hinc aquæ ductus, & vice versa boum epistomia aperiantur, ut aqua in decem labra ænea defluat, quæ singula, iuxta 1. Reg. VII. 38. 40. Batos capiunt. Quinquies repetita aquatione, sentient aquatores Mare penitus exhaustum esse, adeoque 2000. Batos continuisse. At si aquæductus aperti mansissent, speties repetenda fuisset aqua, ut mare penitus exhauriretur. Quamobrem 3000. *Batos* continuit. Atque hæc explicatio vim vocis מחזיק, *comprehendere faciens*, iterum perquam nervose exprimit, ut verti possit: *& effundens* sive *fortificare faciens batos, ter mille comprehendebat*. Patitur hic modus etiam Cl. Mel hypothesi sese applicari, modo superiora epistomia capitulorum penitus obturentur. Nemo enim eo commode pertingere potuisset, ut modo clauderentur, modo recluderentur. Neutiquam vero credibile est, aquam Maris ænei jugiter fluxisse. Quare enim absque omni usu tantum transiisset, cum sine dubio alii usus in vicinia Templi non defuerint, ad quos eo tempore aqua derivari poterat, silentibus in Templo sacris. Indignum adeo Templo Dei est, quicquam ibi sine utilitate perpetratum esse. Neque e re aquæductuum & tuborum erat perpetuus defluxus. Potius æquum est, ut sentiamus, extra tempus victimarum mactandarum, aut suffitus aquam non manasse, id, quod applicatio mystica infra pulchre confirmabit.

VII.

Pondus Maris ænei rite erui non posse, tametsi ipsum coram esset, jam supra monuimus. Juvabit tamen pondus ita investigare, ut a vero non nimis discedat, majus tamen justo potius quam minus sit, ut problema Cl. Mel jam supra citatum, aliquo modo solvamus: *quomodo tam vastum mare ex laboratorio suo ad montem Domus, per tot viarum anfractus, & per angustas Templi portas, ad locum suum transportari potuerit?* Densitatem conchæ undiquaque 2. pollicum, boum vero $1\frac{1}{2}$ pollicum fuisse fingam. Etiamsi tanta crassitie ubique non opus fuerit, aliis tamen in locis, ubi sculpturæ prominebant, ad 3. pollices, teste sacro Codice, excrevit: Licet vero Boves videantur majori densitate quam Mare ipsum opus habuisse, quia illud portabant, tamen si angustum spatium attendamus, quod in ventre Boum excavatum erat, rotunditate corporis sui tam firmi erant, ut si unius salrem pollicis densitatem supposuissemus, nullus rupturæ vel complicationis metus restitisset. Magna ponderis pars mediæ columnæ incumbebat, per quam aqua in Mare ascendebat, aquamque Eupolemus, Josephus & Rabini communiter adfuisse testantur. Reliquum pondus duodecim boves inter se quasi dividebant. Manifestum igitur est, Boves non admodum robusto metallo opus habuisse. Pedes boum instar parallelepipedorum solidorum 4. poll. crass. 42. altorum, caudas instar parallelep. 2. poll. crassorum, logorum 42. assumentes, conficiemus illis 32256. his 2016. poll. cubicos. Corpora concipiam instar parallelepipedorum cavorum 143. poll. altor. 43. latorum undique, & $1\frac{1}{2}$. poll. spissorum unde duodecim corporum soliditas 448488. poll cubicos sibi vindicaret, atque adeo tota massa 482760. complecteretur, hoc est, juxta phænomena ponderis supra recensita, talenta 3712. quæ singula 110. libras penderent, & insuper libras 108. Porro fundum vasis circularem 216. poll. diametro, & crassitie 2. poll. definiam, eritque soliditas 73316. poll. cubic. Ambitum vasis medium 29. cubitis circumscribendo, incurvam vero altitudinem $6\frac{1}{2}$ cub. sive 175. poll. æstimando, instar parallelepipedi sic faris ad certam mensuram 274040. poll. cubic. redigemus, qui 2664. talenta 41. libras 20. uncias conficiunt. Jam de comoda subvectione videndum erit, quam paucis expediam. Jordanum hodie, regione illa admodum inculta jacente, tamen aquis profundis velociter delabi, præsertim ineunte æstate, ex relatione testium, omni contradictione majorum, jamdiu constat. Latitudo inde *a Suchoth* ubi Mare æneum natales suos sortitum est, ad Mare mortuum usque, sive Lacum Asphaltitem, per viginti circiter miliaria germanica, non contemnenda est, 40. cubitos sacros, ubi minima est, superans. Satis igitur opportune ad quartam usque Leucam ab Hierosolyma apparatum nostrum æneum deportabimus. Binos enim Boves singulæ cymbæ devehent. Concham ligneo cylindro, cratitio opere constructo, ac diametro 12. Cubitos æquante, circumdarem (cu-

jus ampliorem descriptionem vide, si lubet, in machina Paconii apud Vitruvium Lib. X. cap. 6. edit. Perrault. gallicæ p. m. 282.) & pontoni super duobus Lembis egregie latis, & carina plana instructis, firmato imponerem. Verba Vitruvii de machina illa sic sonant: *nostra vero memoria, cum colossici Apollinis in fano basis esset a vetustate diffracta, & metuentes, ne caderet ea statua & frangeretur, locaverunt ex iisdem lapicidinis basim excidendam. Conduxit quidem Paconius. Hæc autem basis erat longa pedes duodecim, lata pedes octo, alta pedes sex. Quam Paconius, gloria fretus, -- rotas circiter quindecim pedum fecit, & his rotis capita lapidum inclusit: deinde circa lapidem fusos sextantales* (id est, sextantis crassitudine, quæ est duorum pollicum) *ab rota ad rotam ad circinum compegit, ita ut fusus a fuso non distaret pedem unum. Deinde circa fusos funem involvit, & bubus junctis funem ducebat, ita cum explicaretur, volvebat rotas; sed non poterat ad lineam via recta ducere, sed exibat in unam vel in alteram partem, ita necesse erat rursus retroducere: sic Paconius ducendo & reducendo pecuniam contrivit, ut ad solvendum non esset.* Neutiquam vero obstat, quod Vitruvius de infelici machinæ istius successu, forsan aliorum sinistra relatione seductus, narrat, plurimi vero interpretes, cœco impetu præceptorem secuti, adeo pro vero habent narrationem, ut Paconium Architectorum imprudentum & temerariorum quasi prototypum faciant, quos inter Dan. Barbaro suspirat: *utinam multos Paconios nostris temporibus non haberemus*, & Gualth. Rivius noster, (apud quem icon machinæ etiam videri potest, non tam apte tamen, ut Perraultianus ille, elaboratus,) darum warnet Vitruvius den Architectum in solcher Red heimlich, dass er sich nicht zu bald bloss gebe &c. h. e. *ideo Vitruvius aurem Architectis vellit, ne cogitata sua ante maturitatem prodant &c.* Ego enim persuadere mihi nequeo. Paconium istum tam sui dissimilem fuisse, ut cum Machinam satis ingeniosam excogitare, aut certe, ab alio excogitatam, multis modis corrigere melioremque reddere nosset, in illo impedimento hæsitasset, cui nullo fere negotio & ingenio mederi poterat. Sive enim unico fune uti voluit, quem facile eum intra strigam vel alveum, circa medium factum, tam arcte continere potuit, ut ejus recessio a medio inter explicandum, pro negotii hujus ratione, fere insensibilis esset. Imo adhuc magis obvium erat, Paconium vero latere non poterat, siquidem, juxta Vitruvii testimonium, Metagenis Machinam similem ante vidit, gemino fune utendum esse, Metagenes enim gemino quoque temone usus erat. Consentit hac in re mecum celeb. Peraultius, Vir, cui parem in Architectura civili nondum inveni, qui loco citato dicit: *Il est bien difficile de comprendre, que Paconius eust eu assez d'Esprit, pour inventer sa Machine, & qu'il ne pust trouver d'expedient, pour empescher, qu'elle ne tournast & retournast, ainsi que Vitruve dit, qu'elle faisoit. S'il eut mis deux cables au lieu d'un, sa machine auroit reussi, comme celle de Metagenes.* Id est: *Difficile intellectu est, quomodo Paconio satis ingenii fuerit, ad inveniendam machinam suam, non vero inveniendo remedio, ad impediendum, ne hinc inde verteretur, ceu Vitruvius eam fecisse dicit. Si duos funes applicuisset loco unius, machina sua tantundem effecisset ac Metagenis.* Itaque post absolutum iter fluviaticum, cylindrum meum, non e duobus sed sex rotis compaginatum, interque eas fusis non sextantalibus, sed semipedalibus, per æqualia dimidii pedis intervalla firmatum, in terram absque omni jam metu extraho, & utrinque inter duas rotas extremas, itemque circa medium alveum, 5. pollices tantum latum, circumdatis rudentibus, subjunctisque 200. sive bubus sive equis, per reliqua milliaria quatuor, trium dierum spatio, Hierosolymam transfero. Funes 380. cubitorum adhibeo, ut decies ambiant cylindrum, & toties circiter, quoties jumenta 1000. passus suos confecerunt, iterum paulisper quiescant, donec funes iterum involvantur. Salebræ in viis regiis, præsertim montosis, parum aut nihil impedimenti itineri nostro afferre possunt, quia ad ingentem Cylindri diametrum vix æstimandæ sunt. Fauces angustiores magis nobis obsunt. Sed per brevia intervalla, quæ occupare solent, facile nova via collateralis parari potest, etiamsi arbores obviæ cedendæ essent. Per montium declivia sparsim palos robustos infigi curo, ut circumductis funibus machina retineri possit, ne subito ruat, quibus truncos cylindro subjiciendos, aliave sufflaminum genera addo. Sed minimum 300. virorum validorum comitatu in hoc negotio opus habeo. Totum vero iter, a laboratorio ad templum usque, 1200. Joachimicorum sumtu æstimo. Per portas templi 16. cubit. altas, 8. cub. latas, cylindro no-

nostro, quinque saltem cub. latitudine 12. altitudine occupanti, nullatenus impeditus erit ingressus. Reliquum saltem est, ut erectis bovibus concham apte imponamus, de quo infra. Sed boves ipsi, a flumine ad urbem transvehendi, singulis vehiculis, iisque solidissimis & axibus ferreis instructis, una cum tricenis jugis opus habent.

VII.

Jam porro operam dabimus, ut ingenti receptaculo parem aquæ copiam, absque civium Hierosolymitanorum incommodo, comparemus, qua in re quidem non minus felicem mihi successum polliceor. Tametsi enim Hierosolymitana urbs in tali loco sita est, qui, utpote ne modico quidem fluvio irrigatus, & montibus undique consitus, ingenti civitati alendæ ineptus videtur, tamen ea tam opulenta fuit, tam hominibus conferta, tam omnis generis deliciis ac voluptatibus affluens, ut dubitare non liceat, aquarum facultatem tantæ felicitati parem adfuisse. Quemadmodum vero ab hodierna agri circumjacenris sterilitate falso colligeretur, tempore Regum Israelis similiter cum eo comparatum fuisse; ita non sequitur, quia hodie paucissimis, iisque valde modicis, fontibus gaudet, & plerumque in aqua pluviali, cisternis excipienda, præsidium quærit, unde gravissima sæpe incommoda patitnr, ita ut opulentiores magnis sumtibus; egeni improbo labore aquam comparare cogantur, eadem ratione veteres incolas etiam penuriam lymphæ passos esse. Dubium enim vix est, si sumtus puteis, e rupibus, in quibus urbs condita erat, excidendis impenderentur, hodienum ingentem laticum numerum inventum iri, nisi forte ira divina, quæ olim hæc loca, in exemplum omnibus impiis, & Christum propter crucem contemnentibus, gravissime devastavit, in ipsa viscera terræ descendit, atque thesauros aquarum ibi consumsit, vel alio divertit. Quod si tamen ejusmodi puteos pertinax aliquis veteri Hierosolymæ denegare ausit, quos tamen ex Auctore, fide dignissimo, statim confirmabo, cogitabit tamen sapientiam Salomonis & magnificentiam, quæ tam stupendis ædificiis & mundi miraculis erigendis non succubuit, sine dubio in torrente Kidron, usibus civitatis cum publicis tum privatis adhibendo, non defecisse. Etsi enim hodie torrens ille admodum exiguus est, & plerumque tempore æstivo exsiccatur, ante tamen devastationes urbis multo majorem fuisse, nemo dubitabit, potius mirabitur, inter gravissimas ædium circumjacentium & monumentorum, ibi extructorum, ruinas non penitus sepultum esse. Certe Judæos, cum adhuc florente religione & republica fuerentur, & eo usque imprimis, quo ignis sacer & victimarum combustio duravit, tantum unico fonte vivo, & collecta in cisternis pluviali aqua, usos fuisse, nemo unquam mihi, imo ne sibi ipsi paulo attentiori, persuadebit. Fieri enim haud potuisset, præsertim in regione, æstui adeo exposita, quin sæpissime diebus festis, quibus innumeri homines ex omni Palestina eo confluxerunt, ob aquæ defectum summa miseria ingruisset, ac festorum dissolutio facta esset. Quid multis? Hierosolyma eo tempore, quo post tot hostiles invasiones, & imprimis excidium Babylonicum, immane quantum a gloria sua & felicitate defecerat, durante sub Tito per semestre fere spatium obsidione, aliquot centena hominum millia aut ut de siti nullam querelam inveniamus, modo fame non periissent. Quis igitur tam impudens erit, ut neget civitati quam plurimos puteos & thesauros perennis aquæ fuisse? Aut unde demum in æstate, in regione tam calida, imbres tot hominibus potu reficiendis? ut cibi præparationem, lotionem apud Judæos frequentissimam, & per leges inevitabilem, ut denique purificationem agnorum paschalium, in ea obsidione mactatorum, silentio prætercam. Tacitus, in hac re fide dignissimus, Hist. Lib. V. cap. XII. non solum *fontis perennis aquæ, & cisternarum servandis imbribus* meminit, sed *cavatorum etiam sub terra montium & piscinarum*, intra urbem Hierosolymam sitarum. Quid vero montes illi excavati, nisi putei sunt, quales supra descripsi, iique procul dubio & magnitudine & numero plane insignes, ut nomen tam splendidum mereantur? Si itaque Taciti tempore cum Hierosolyma ita comparatum fuit, qualem ejus faciem hac etiam in re fuisse existimemus, cum juxta Psalm. XLVI. 5. *fluvius* adhuc *& rivi civitatem lætificantes* extarent. Patet igitur, licet omnes fontes extra civitatem sitos, quos supra inter phænomena enarravimus, solis Templi usibus vindicaremus, civium tamen commoditati nihil quicquam detractum iri.

IX.

Igitur e fontium supra memoratorum & extra urbem reperiundorum numero, tres negotio nostro maxime idoneos seligemus. Nimirum aqua e fonte Gihon (a fig. 11. Tab. VII.) in lacum superiorem collecta, inde per tubos in vallem Gihon delapsa, indeque iterum, ceu natura aquæ secum fert, in Regiam Davidis (b.) elata est. Videtur autem aquæductus ille negligentia posterorum Salomonis, sicut alia, obsolevisse, donec eum Hiskias restauravit. Ex monte Sion (c.) iterum delabi, per Civitatem David deduci, porro beneficio pontis sive lapidei aquæductus trans vallum angustum, montem Templi cingens (d.) ad Mare æneum non modo derivari, verum etiam ob lapsum insignem, per tubum ejus medium altissime in aerem elevari potuit. E fonte Siloah, (e.) quem male cum fonte Gihon confundunt, licet sine dubio in vicinia ejus scatuit, aquam in templum derivatam esse non dubito, quia præ cæteris aquis aliquid sancti habuit, unde nomen *Missi* sive *Legati*, quasi a Deo singulari gratia exhibiti, nomen obtinuit. A Christo singulari miraculo sanctificatus est, cum oculos cœci, in eo lavantis, aperiret, & constat, omni tempore id moris fuisse Judæis, ut in festo scenopegiorum, aquam e fonte illo accersitam, coram Domino in Templo effunderent. Sed frustra inde quis colligeret, tanto minus probabile esse, quod aqua e fonte illo in Templum derivata sit, cur enim Judæi eam procul accerserent, quam in Templo ad manus habebant? plane enim alia ratio erat, cur aqua illa in Mari æneo cum duobus reliquis fontibus confunderetur, alia, cur sola Deo effunderetur, ceu numero penultimo pluribus indicabo. Fons Draconis fonte Siloah, ceu multæ circumstantiæ suadent, australior & humilior, inferioris Civitatis indigentiæ suppetias tulisse videtur. An Templum etiam suæ lymphæ particeps fecerit, non ausim affirmare, potuit tamen ratione situs. Fontem Rogel fullonibus inserviisse, quidam ex ipso nomine colligunt: quod si ita se haberet, in templum, tanquam impurus, admitti non posset. Sed versus eandem plagam prædium Salomonis Etham vel Ethan extitisse, eundemque locum fuisse cum castello Etham, quod cum aliis locis, Hierosolymas proxime stipantibus, quasi propugnaculum muniit Rehabeam, nemo facile negabit, locum autem Hierosolymis non parum excelsiorem fuisse, regionis situs suadet. Divitem fluentorum fuisse, testis est Josephus, nemine contradicente, quamvis, corruptione temporum, loco nominis Etham, Ethan irrepsisse, verosimillimum est. E fonte Etham aquam in Templum derivatam esse, testantur antiquissimi Hebræorum. Aquam tubis subterraneis non solum per duas leucas, quæ juxta Josephum distantia Etham ab urbe fuit, sed plures etiam, non solum per lenes & æquales declivitates, sed montium etiam anfractus deduci, nihil novi & apud nos est. Ex omnibus his, in unum fasciculum quasi congregatis, rationibus optimo jure colligo, aquam Templi ex hoc etiam loco petitam esse, eumque inter alia ob hanc causam munitum esse a Rehabeamo, ut ab hostium devastatione tanto tutior esset aquæductus. (f.) Ita vero fingere licebit, animi certe gratia, non tamen sine insigni Maris decore, & mystici sensus pace, medium tubum (Tab. VI. A B.) fuisse triplicem, & uno ramo per 1. 2. aquas fontis Etham, altero per 3. 4. aquam fontis Siloah reddidisse, per tertium vero B. aquam fontis Gihon ejaculatam esse. Infimum articulum velim valde tenui sed late extensa unda, medium angustiori sed densiori defluere, supremum cum sonitu rapidissime in altum ascendere, hæc enim omnia non solum decoris Architectonici regulis aptissime conveniunt, sed sacræ etiam applicationi non spernendam materiam præbent.

X.

Reliqua constructio ita se habet. Infra labium, itemque infra prominentem ventrem, ubi diameter ad $9\frac{6}{11}$ cub. excurrit, per æqualia spatia denorum cubitorum (v. gr. ab n. in p. o. in q. Tab. VIII.) corollas sive Encarpos pomis vel cucurbitis sylvestribus refertos, Villalpandum quodammodo imitatus, constituo, quibus colocynthæ, quarum 1. Reg. VII. mentio fit, aptissime repræsentantur. Encarpi illi (architectis germ. Fruchtschur, gall. Feston vocari soliti) suspensi sunt utrinque e strumis aut tuberibus leniter rotundis, forte & striatis, ac itidem cucurbitis similibus, e quibus capitula boum prominent, eum in finem facta, ut rudentes injici possent, quoties stupenda moles illa movenda erat. Atque

que hæc sunt illa boum simulacra, quæ 2. Paral. IV. recenset. Duplicem horum sculptilium seriem confeci, quamvis quælibet per encarpos, sibi mntuo intextos, gaminum quasi ordinem formet, ut adeo omnes melioris notæ conciliationes in hanc unam confluant, & amice conspirent. Pleuumque autem in iis scripturæ dictis, quæ ἐναντιοφανία quadam sciolis & infidelibus dubia nectendi occasionem præbent, observabimus alterum textum ab altero suopleri, ac si scriptores ex composito inter se egissent, cum tamen dubium non sit, eos ab invicem loco & tempore diveryssimos fuisse. Pro certo autem habeo, quemcunque, si modo ulla eum divini verbi reverentia tangit, ex illo singularem Spiritus S. instinctum collectueum esse. Annulos potius qnam epistomia ex illis boum capitibus suspendere malui. Illi enim perquam commodi videbantur, ut stupenda moles rudentibus eo commodius comprehendi & æqualiter undique moveri posset. Horum vero nullum ferme usum deprhendebam, quia ima duodecim boum epistomia, & sacerdotibus & victimis abluendis, sat aquæ affundebant, ut alia incommoda taceam, quæ jam superius ex parte attigi. Si cui tamen annuli illi non magis arrident, lubens dimittam, nudis enim capitulis, ceu supra monui, eundem scopum obtinebo. Modum erigendi Mare æneum, si rite ac pro dignitate exponere deberem, nou minus integro tractatu dignum existimo, quam Obelisci erectionem, Romæ in Vaticano, a Fontana Architecto perpetratam, aut artificium, quo supra laudatus Perraultius tympanum frontispicii in Palatio Luparæ Parisiorum duobus ingentis magnitudinis lapidibus contexit. Hic vero extremis saltem digitis hoc negotium attingere fas est. Aream, cui superincumbere debet moles, vel naturali fundamento e vivo lapide, aut jacto ad 24. dub. latitudinem & longitudinem, e durissimo lapide, debitamque profunditatem juxta soli naturam nacto, firmatam esse. Eo devoluta Moles machinis vertenda esset, ut basi sua duobus cylindris ligneis ferroque obductis, aut e ferro solido conflatis, eo in loco imponeretur, quem perpetuo occupatura esset. Cylindros ideo requiro, ut ope vectium rotati molem exactissime in locum suum promoveant. His factis ligneum pegma, cratitio opere, e robustis trabibus super ea construendum esset, ita ut sub se spatium Mari ad 10. usque cubitos elevando relinqueret. Trabes autem recta moli imminentes, lignis ac ferramentis, sese mutuo fulcientibus aut suspendentibus, firmandi essent, ne portandæ moli cederent. Jam rudentibus suo quoque annulo aut capitulo injectis, patet cuique 222. talenta fore sustentanda. Singulis autem applicato trispasto trochlearum, 37. talenta ratione proportionis, & insuper 5. ratione frictionis, tanquam æquipondium, aut potius vires humanas, tanto pondere æstimandas, hoc est, minimum tot viros robustos applicarem. Quoniam vero tot homines sibimet invicem non raro impedimento esse solenr, temporis vero ratio in hoc negotio adeo habenda non est, mallem singulis trispastis alios, per multiplicationis modum, adjungere, ut sexta saltem parte virium modo deductarum opus esset. Ita unius diei spatio, ope 84. virorum, molem 2264. talentorum ad altitudinem quinque cubitorum elevarem. Tum vero singuli boves ordine sub ea collocandi venirent, ita ut duodecim foramina, quibus conchæ basis patet, totidem tubis ex eorum dorso eminentibus ad perpendiculum imminerent, & placide demissa concha, eos sponte intra se reciperent, nisi mavis tubulos conchæ foramina boum dorsis aptari, ne aqua conchæ ullas rimas invenire queat. Cœterum non modo hos tubulos concham inter & terga boum, sed horum quoque epistomia, suis embolis instrui velim, ut, prout occasio ferret, claudi possent. Verum aquæductus etiam prope Mare æneum sub terra sibi embolos vindicant, quibus aquæ affluxus retineatur. Tandem inde a cupa inferiori, itemque a fossa Altaris ænei opus esset ambnlacro, minimum $1\frac{1}{2}$ cubit. lato, $2\frac{1}{2}$ alto & firmo fornice prope concamerato, perque viscera montis sensim declivi, usque ad basin montis, qua torrentem & orientem respicit, per quod sive canalibus, seu potius fistulis, e ferro conflatis, aqua cum ex cupa Maris, tum e dicta Altaris fossa delaberetur. Similibus meatibus subterraneis, e fontibus inde ad Mare usque, opus foret, ut si quid fistulæ detrimenti caperent, medela statim & commode adhiberi queat.

XI.

E quovis Cupæ inferioris latere medio declive pavimentum in ejus fun-

dum descendisse autumo (vid. Tab. VII. v. x. y. z.) ut labra ænea vectilia propius accedere, & aquam ex ore boum mediorum commode excipere possent. Profunditatem vero cupæ ejusdemque marginem ita sese habuisse, ut in hoc sacerdotes commode sedere, pedibus fundum contingere, & manibus etiam haud incommode aquam apprehendere possent. Ejus vero cupæ in sacro textu nullam mentionem injici credo, quia marmorea fuit, atque ita ad æneorum vasorum enarrationem non spectavit: quilibet vero, integro judicio præditus, non potest non agnoscere, aquam e Mari æneo non in pavimentum defluxisse, sed necessario receptaculum adfuisse, quo collectum usui servaretur, & quicquid ab eo reliquum maneret, absque Templi pollutione, dedecore, aut damno dimitteretur. Medios Tubos (A. B. Tab. VI.) per spatium, quod inter concham & stereobatam boum relinquitur (DC) intra columnam rutundam marmoream delituisse, probabilissimum est, ut adeo sua sponte & usu notabili conspicua nobis nascatur columna illa, quam cum Josepho, Eupolemus & Rabbin adfuisse testantur.

XII.

De fatis Mari ænei paucis hæc mihi mens est. Quemadmodum in Ecclesia Christiana hodienum fieri solet, ut quoties pars ejus aliqua, ab antiqua simplicitate & puritate desciscens, ad varios ritus, partim ratione, partim utilitate blandientes, dilabitur, ea nihil minus de se, quam veritatis amissionem suspicatur, potius eos, qui pio zelo excitati, defectus hos & corruptelas redarguere conantur, pro novaturientibus, fanaticis, schismaticis & sic porro habet gravissimeque persequitur. Ita mihi persuadere nequeo, Israelitas & Judæos agnovisse cultus sui conveni entiam cum Idelolatria gentilium, sed Clerum potius & Magnates sibi florentissimum Ecclesiæ statum imaginatos esse, atque ideo Prophetas paucos illos, ac sæpe e plebe vulgi surgentes, tanquam fanaticos, novatores, homines nauci, fastu spirituali inquinatos, & absque legitima vocatione semet in officia Cleri ingerentes, odio habuisse, & aqua atque igni interdixisse. Sic fieri potuit, ut Rex Ahas cultum, a DEO ipso per Salomonem institutum, & Mysteriis scatentem, secundum rationis ac voluntatis suæ arbitrium mutans, & coram DEO detestandus Idolorum cultor factus, sibi tamen visus sit rem perquam strenue agere, & boves una cum fulcimentis labrorum, in quibus variæ rerum creatarum imagines exsculptæ erant, crederet jure merito, tanquam legi Dei adversos, abrogari posse, imo debere, quicquid Jesaias ille oblatraverit. Hinc factum esse auguror, ut XII. boves amoveret quidem, non tamen auderet penitus destruere, aut in profanos usus convertere, sed aquæductus & fistulas basi lapidea, & ab omni sculptura imaginum immuni, circumdaret. Boves hinc forte in angulum quendam, aut conclave quoddam artificiorum, circa Atrium extructorum, superinjectis labrorum basibus, detrusit. Optime igitur Jerem. LII. 20. narratur, duodecim Boves sub Basibus inventos, itidem a Chaldæis confractos & abductos esse.

XIII.

Antequam colophonem huic tractationi imponam, licebit, cum pace benevoli Lectoris, brevissima allegoria Mare æneum, quale hic depinxi, cum Oeconomiæ Divinæ mysteriis conferre. Quemadmodum vero ignis legem penetrantem & consumentem, egregie refert, ita aqua Evangelii purificantis, refiicientis, & iram legis restinguentis quoddam symbolum exhibet: Debuit esse aqua fontis vivi & perpetuo scatentis; ab initio enim in humanum genus inundavit Evangelii gratia, idem reficiendo in secula seculorum. Ex alto delabi, & inde in altum rursus attolli debuit, quia Evangelium etiam e cœlo ad nos demissum, cœlestes nos facere debet. Tribus e fontibns, sed eodem loco, & verosimiliter ex eodem hydrophylacio subterraneo, scaturientibus propullulavit, ut nos SS. Trinitatis memores redderet; e cujus sinu Evangelium prodiit in universum mundum, quem significat Hierosolyma, maxime autem operatur in Ecclesia DEI, cujus effigies erat Templum. Ex fonte *Etham*, extra conspectum Hierololymorum sito, dimanavit, ut *Dei Patris*, quem conspici nefas est; ex fonte *Siloah*, voce missum vel legatum significante, ut *Filii Dei* a Patre *missi*; ex fonte *Gihon* denique, quæ vox *prodeuntem* no-

notat, pariter ac fons Siloah, in conspectu urbis posito, ut *Spiritus sanctus* a patre & filio *procedentis* ac visibiliter effusi symbolum esset. Etsi vero aqua fontis hujus sponte & jugiter in Templum dimanavit, tamen singulis annis ex ipso fonte petita Deoque delibata est, ut oblationem Christi præfiguraret, qua ipsum semet obtulit, & Deo in Templo mactari passus est, quæque ipsi extra commercium Sanctiss. Trinitatis quasi propria fuit. Æs Altaris holocaustorum pariter ac Maris, Fœdus ibi Veteris, hic Novi Testamenti firmitate, perpetuitate atque elegantia sua depingit. Atque illi quidem ob eandem rationem quadratæ figuræ & cornuum severitas, huic rotundæ figuræ & floris Lilii gratia perapposite congruit. Duodecim Boves aquam effundentes, ad duodecim Apostolos, Evangelium universo orbi annunciantes, referri debere, omnes, quos vidi, Interpretes jamdudum perpetuo consensu agnoverunt. Cucurbitas & capita boum, forsan annulis instruenda, fas erit scriptis novi testamenti, quibus fœdus gratiæ apprehendimus, conferre, quæ omnia Apostolicos viros pro Auctoribus agnoscunt, & frugiferorum præceptorum egregia multitudine & harmonia, quasi Encarpis, inter se connectuntur. Numerum etiam concinne in totidem diversi generis scriptis Novi Testamenti quærimus, atque ita 1. Matthæum, 2. Marcum, 3. Lucam, 4. Johannis Evangelium, 5. Apostolorum Acta, 6. Epistolas Paulinas. 7. D. Petri. 8. Johannis, 9. Auctoris ad Hebræos, 10. Jacobi, 11. Judæ ac denique, 12. Apocalypsin Johannis numeramus. Dum aqua modo hinc modo illinc effluxit, reliquis epistomiis clausis, præfiguravit, Evangelii prædicationem non perpetuam per singulas orbis regiones fore, sed mox hic, mox alibi, pertinacia & inobedientia hominum, impeditum iri. Quemadmodum vero aqua illa unice sacrificiis & purificationi alligata ac destinata fuit; ita Deus Evangelium sive gratiæ annunciationem iis tantum utilem & propriam esse voluit, qui seria pœnitentia sese lavant, & Deo in fide, obedientia & bonis operibus immolantur. Per tres articulos aquam salientem formavi, ut tres periodos Ecclesiæ Dei ab Adamo ad Abrahamum, ab hoc ad Christum, & a Salvatore nostro per hæc nostra tempora, quarum illa Dei Patris, sequens Christi, postrema Spiritus sancti vocari potest, in memoriam revocarem. Iis enim similiter prædicatio Evangelii successive sublimius sublimiusque emicuit. Eundem in finem articulos illos ea figura prædidi, ut imus notaret doctrinam Evangelii per omnes gentes a Patriarchis dispersam, quamvis tenuiter saltem: Secundus figura sua contracta, sed copiosam aquam ministrante, Evangelii propagationem arcte intra limites Judaicæ Ecclesiæ contentam: Tertius, quia Boves jam indicarant doctrinam Evangelii, per omnes mundi plagas manifestatissimam, insuper connotat vehementiam prædicationis cum sonitu erumpentis, cum priores periodi saltem leniter defluxerint, itemque sublimitatem & singularem penetrandi energiam.

XIV.

Atque ita, Bono cum Deo, Maris ænei structuram, usum, fata & significationem ea methodo ac ratione exposui, ut non vana spes sit, Textui sacro secundum omnes circumstantias, Antiquitati, quantum ejus probabile & fide dignum est, & Basto optime constituto satisfactum esse. Atheorum certe, vel mitiori nomine, quamvis non minus infelici, Naturalistarum & Sciolorum cavillis adeo hic obicem positum esse confido, ut sentiant se implicatos & in vesania sua deprehensos esse. Imo quotquot eorum has paginas legent, nisi pudor omnis apud eos sua signa reliquit, & indurata sunt eorum pectora, erubescent, quod ausi sint veritatem, quam satis exacte & attente sub examen vocare nec potuerunt nec voluerunt, in dubium vocare: quod facinus, si tantum in contemtissimi scriptoris librum perpetrassent, satis impium, impudens & injustum erat. O si vel unicam animam ex innumeris, quæ in Academiis, ne de Aula, Bello aliisque vitæ generibus dicam, lue illa infidelitats & Atheismi conspurcatæ sunt, mediante hac dissertatione e cœno illo extraherem, ut secum reputans, quam turpiter sese in hac re dubiis suis, ne cassa nuce dignis, fefellerit, tam sine dubio in reliquis etiam fallere & falli, statim pedem referret, pœnitentiam ageret, atque imposterum Dei verbum pio affectu legeret, tum sine dubio per lumen Spiritus sancti certitudinem & divinitatem sacrarum Literarum tam certo cogniturus,

turus,

turus, ut nulla via ab ea veritate dimoveri queat. Quodnam enim majus laboris mei præmium ferre possem? Cæterum hoc exemplo cuivis manifestum fit, quantæ utilitatis sit non proletarium saltem, sed bene excultum Matheseos studium, ut varia loca sacrarum literarum rite queamus explicare, modo pietas & humilitas cum eo conjungantur. Fateor enim atheo subtiles Mathematum speculationes æque damnosas, atque homini vere Christiano utiles esse. Absit tamen, ut mihi quidquam in hac re tribuam, quin imo quicquid forte boni, quicquid veri inter qualiacunque cogitata mea reperietur, soli gratiæ divinæ acceptum humillime fero. Ei sit gloria, Ei laus sempiterna in seculorum secula.